Biblioteca „ASTRA" SIBIU –
IIII. 2014
22
„ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul II. No. 550 — Opt pagini 1 LEU Opt pagini — Sâmbătă 1 Iulie 1922

Infrăți

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — 180 LEI
„ 6 LUNI — — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Politica de echivocuri

Dezorientat complect în fața problemelor de a căror urgentă rezolvire atârnă viitorul țărei și fără ca să-și dea seama de îndatoririle pe care împrejurările vremei le impun unui partid pretins a fi de guvernământ, — partidului național, izolat în viața politică prin propriile lui păcate, i-a mai rămas de făcut o singură politică: acea de lamentație și de echivocuri.

Caracteristica acestei politici e cunoscută o Celor ce-o întreprind, nu le mai place nimic din ceia ce priceperea altora ar găsi că e neapărat folositor în interesul țărei să se puie în aplicare. De aceia ori cât rezultate favorabile ar obține actualul guvern în opera întreprinsă pentru consolidarea țărei, ele nu pot fi considerate după concepția naționalilor ca acte înțelepte de guvernământ, atâta timp cât la realizarea lor nu a colaborat și partidul național.

Adevărul acesta nu se poate constata mai cu înlesnire de cât acum, când guvernul ferm hotărât să creeze țărănimei ardelene o nouă situație mai prosperă a luat o serie de măsuri menite să puie mai curând și pe țăranii de dincoace de Carpați în stăpânirea ogoarelor muncite de ei veacuri întregi.

Peste o lună se împlinește un an de când a luat ființă. Legea agrară din Ardeal și totuși nu numai că n'a intrat nici un petec de pământ în stăpânirea țărănimei de aici, dar nu s'a făcut nici cel puțin un început de lucrări în vederea îndeplinirei acestui mare deziderat. A trebuit ca actualul guvern pătruns de convingerea că lucrările împroprietărirei nu mai pot îngădui nici o întârziere, să ia măsuri energice ca ele să fie începute și continuate fără întrerupere.

Lucrările mergeau însă încet, fiindcă toată străduința guvernului se izbea de neajunsurile legei de aici, alcătuită fără să se ție seama că prima condițiune cerută unei reforme, este ca dispozițiile ce cuprinde trebuiesc nu numai să fie aplicabile, dar să nu dea loc nici la tergiversări care să împedice aplicarea ei imediată.

Această situație dăunătoare intereselor țărănimei, nu putea să mai dăinuiască. In sesiune extraordinară, Parlamentul, zilele trecute a adus modificările necesare reformei agrare, schimbând principiul de finanțare al legei după norme care să asigure pe deoparte accelerarea lucrărilor de împroprietărire, iar pe de altă pate să realizeze ideia de unificare cerută atât de imperios de ordinea scoială și economică.

Pe lângă aceasta, s'au mai modificat câteva paragrafe cu privire la procedura ce trebuiește de urmat în ceia ce privește exproprierea moșiilor din care vor fi îndestulați țăranii. Aceste dispoziții din nou luate, îndreptățesc organele însărcinate cu împroprietărirea să asigure țărănimea că exproprierea pământurilor arabile și a imașurilor va fi terminată în întreg Ardealul până cel mai târziu la toamnă.

Lucrările stând astfel, credem că toată lumea aprobă pe de-antregul măsurile guvernului luate în această privință. Singur numai partidul național își continuă politica de lamentațiuni, sub motivul că modificările legei au fost făcute din spirit de ostilitate față de partidul național.

Dar atitudinea naționalilor față de această chestiune confirmă încă odată politica de echivocuri care a stat întotdeauna la baza întregei lor acțiuni. Intr'adevăr ei ne mai putând acum să exploateze în propriul lor folos „durerile" întregului Ardeal, după cum le e obiceiul fiindcă ar fi greu ca în condițiunie de față să poată produce o asemenea confuziune, — de astă dată ei încearcă să acrediteze versiunea că guvernul nu a modificat legea agrară din spirit de dreptate, ci din spirit de răzbunare față de partidul național.

Politica de echivocuri și lamentațiuni a partidului național, nu poate să mai prindă și nici să provoace diversiuni, fiindcă actele guvernului arată perfect încotro opinia publică trebuie să-și îndrepteze încrederea și speranțele ei.

O pildă de noblețe

— Cu prilejul sentinței în procesul comuniștilor —

Procesul din fața Curței Marțiale din București, proces în care sunt implicați peste două sute de comuniști vinovați de punerea la cale a unor vaste comploturi pentru răsturnarea ordinei sociale și politice actuale precum și de săvârșirea monstruosului atentat de la Senat, s'a terminat Luni noaptea. După o deliberare de câteva ceasuri, Curtea a adus o sentință de o nobilă indulgență.

Cu aceasta se pune capăt unui proces pe care o parte din presa noastră a încercat prin campanii sistematice să-l înfățișeze într'altă lumină decât cea adevărată. De aproape un an de când durează procesul, câteva gazete bucureștene cari și-au făcut un sistem din a discredita toate instituțiile țării, n'au perdut o zi, n'au pierdut un prilej pentru a defăima justiția și autoritățile militare prezentând pe vinovații procesului, criminali ordinari unii, complotiști și unelte ale propagandei bolșevice alții, ca pe victime ale unui regim de teroare, ca pe martirii unei idei de libertate și de fericire pentru umanitate.

Infășurând astfel într'o aureolă de martiragiu oameni cari nu sunt decât asasini sau unelte meschine, aceste ziare au căutat să determine pe de-o parte un curent favorabil acuzaților în opinia publică, iar pe de altă parte să intimideze justiția. In acelaș timp ele își continuau acțiunea dizolvantă și anarchică mânjind prestigiul instituțiilor statului, doborând respectul maselor pentru ele și pregătind spiritele pentru dezlănțuirea mișcărilor anarhice.

Sentința dată acum curmă campania întreprinsă de aceste gazete. Prin indulgența ei pedepsele date sunt în adevăr mici față de gravitatea actelor săvârșite — sentința constitue un răspuns de o înaltă frumusețe morală.

Judecătorii calomniați, insultați și batjocoriți au răspuns la toate ignominiile acestor gazete cu o sentință care prin spiritul generos în care a fost redactată este o frumoasă pildă de umanitarism și de noblețe, cum n'am avut prilejul să vedem din partea celor cari se agită atât de mult în numele ideii de umanitate.

Iar prin osândirea deopotrivă de dreaptă a vinovaților români ca și a celor străini, judecătorii au înțeles să dovedească cât de puternic este spiritul lor de dreptate care în rostirea osândei nu s'a lăsat sedus de considerațiuni străine de dreptatea adevărată

Bulgaria recunoaște guvernul sovietic

Belgrad, 27. După știri primite din Sofia, guvernul bulgar se pregătește să recunoască guvernul sovietic și va trimite probabil la Moscova pe Teodoroff, ministrul Bulgariei la Belgrad care va fi înlocuit prin ministrul Manoloff.

Guvernul muncei

Miniștrii țării, sacrificându-și lunile de odihnă, au pornit prin țară să cunoască nevoile poporului

Când a luat frânele conducerei în mână, d. Ion I. C. Brătianu a dat un comunicat, în care printre altele, era foarte suggestiva fraza ce începea cu cuvintele: „deși aveam tot dreptul la odihnă primesc"...

Era cuvântul omului, care dusese țara la liman în călătoria cea mai penibilă printre vicisitudinile vremei, care a fost cândva dealungul veacurilor. După ce cunoscuse cele mai grozave restriști, țara învinsese și era timpul ca vârtejul în care se sbătuse să se așeze în straturi domoale, asemeni rosturilor dinnainte, din depărtata vreme a păcei. Pentru satisfacerea elementelor răscolite, sau cum se zice în deobște pentru normalizare, era rândul altora să lucreze.

Ion I. C. Brătianu lăsase puterea din mână. Cei cari veneau gălăgioși să primească moștenirea gloriei, după ce în timpul marilor încleștări și al teribilelor resistențe tăcuseră chitic; își văzură visul cu ochii. Fură primiți să pregătească recruții vremurilor noi după ce veteranii glorioși părăsiră tabăra încărcați de lauri.

Dar noii veniți dovediră o lipsă de experiență uimitoare; ei înșiși abia începeau să facă exercițiile necesare pentru a conduce pe cei mulți. Haosul prin care trecusem, în loc să se limpezească deveni și mai negru și mai teribil. Pieirea se zugrăvea la orizont în culoarea unor zori de groază; abia se înjghebase România Mare și crachul aștepta p[illegible]ditor și hain.

Vechiul cârmaciu, rechemat în grabă, „cu toate că avea dreptul la odihnă", primi să se reîntoarcă. De atunci sunt câteva luni. Și în acest timp se făcu atâta, cât să se oprească năruirea care începuse, cât să se pună temeliile unor noui metereze, cât să se *asigure* viața tuturor dinlăuntrul cetății mărite.

Din Februarie, de când partidul care a făurit România Mare este la putere, munca lui e prodigioasă. O muncă titanică cu roade multe vizibile, cu roade și mai multe pe care nimic nu le va mai putea împiedeca acum să-și arate în curând bogăția numărului și a calității. La toamnă și în anul viitor ele vor arăta și celor mai increduli, priceperea sămănătorilor.

Până atunci, în lunile de liniște și de răgaz ale verei, aceștia au tot dreptul la odihnă. Cine ar putea să-l conteste după Genova, după consolidarea poliței noastre în străinătate, după restabilirea budgetului, după normalizarea transporturilor, după începerea împroprietăririi reale, după atâtea și atâtea foloase aduse țărei?

Dar în fruntea guvernului stă un om, care, odată ce a fost chemat la lucru, nu mai înțelege nici un fel de odihnă. Primul ministru însoțit de aproape toți sfetnicii săi a plecat dealungul țărei, să vadă cum se aplică cele hotărâte la București.

Au început cu Ardealul. Au fost la Năsăud pentru a alina ei înșiși nenorocirile celor loviți de înnec; au fost la Turda pentru a împroprietări cu mâna lor pe voinicii feciori ai Ardealuli; de aici au pornit în alte localități ale Ardealului pentru a cunoaște de aproape nevoile celor mulți, pentru a asculta glasul tuturor păsurilor, pentru a vedea cele bune și cele rele de pretutindeni, pentru a hotărî îndreptările viitoare.

In felul acesta înțelege guvernul actual să-și întrebuințeze lunile de vacanță. Faptul vorbește dela sine; el caracterizează și mai mult actualul guvern: guvernul muncei. El e o pildă frumosă de înțelegere a datoriei și de adevărat patriotism; cât timp țara e în impas, odihnă nu există. E și o dovadă a spiritului larg, democratic, de care este animat guvernul actual. El caută contactul mulțimei, el vrea să vadă de aproape nevoile obștești. Cei cari s'au agitat cu dreptul sau fără dreptul, dintr'o necesitate adevărată sau dintr'un îndemn străin și netrebnic, au prilejul acuma să-și desvălue păsul lor judecătorilor supremi. Se va vedea cine a avut cu adevărat motiv de plângere și cine a fost de rea credință. Miniștrii țărei au plecat să audă cuvântul mulțimei; va fi nedemn cel care fără să li se plângă, le va aștepta trecerea pentru a-i bârfi pe urmă de nedreptate. Dar aceasta nu se va întâmpla decât cu cei anume dresați să facă astfel. Atunci însă, — când dinadins nu vor fi folosit prilejul de a-și arăta păsurile, — se va putea vedea ușor reaua lor credință și nimeni nu le va mai da ascultare. Nu vor avea parte de cât de disprețul general.

Conferința Statelor succesoare ale Austro-Ungariei

Roma. — Conferințele dela Veneția ale statelor succesoare, pentru traversarea prin sud, continuă cu delegații societăților. Un comitet de technicieni a asigurat rețelelor sociale întrebuințarea materialului rulant. Conferința plenară a abordat discuțiunea chestiunilor mai importante, mai ales condițiunea pe a plăti societății care va rămâne proprietatea rețelelor, chiar dacă statele și-ar asuma exploatarea. Delegații urmăresc o conciliare și doresc un acord. Discuțiunile urmează fără răgaz, cu toată lipsa elementelor judicioase.

75082

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Mișcarea învățătorilor

Învățătorii și Universitatea — Memoriul prezentat ministrului de instrucție publică

Iată memoriul înaintat de învățătorii din țară dlui ministru al instrucției publice, prin care cer acces în Universitățile române, prin crearea unei catedre de pedagogie:

Domnule Ministru!

Învățătorii, a căror educație și instrucție s'a crezut până acum că se va complecta în mod satisfăcător în cei șase ani de școală normală, ca stată că această idee a fost cu totul greșită. Pentru a îndrepta o atare situațiune și mai ales acum pentru a soluționa în mod satisfăcător pregătirea acestor învățători și apoi controlul și conducerea lor în învățământul primar cerem:

1. Să se înființeze în București o secție pedagogică pe lângă universitatea existentă unde învățătorii să și desăvârșească educația și instrucția.

2. Pregătirea teoretică să se facă la universitate alături de ceilalți studenți iar pregătirea pedagogică-didactică să se facă la această secție pedagogică care să fie prevăzută cu toate secțiile corespunzătoare materiilor din învățământul normal-primar.

3. Pentru practica predării să se facă și un seminar pedagogic cu 3 secții unul pentru băieți altul pentru fete și o școală primară.

4. Secției pedagogice să i se destine pentru consultarea studenților, biblioteca pedagogică a casei școalelor.

5. Studenții cari vor urma aceste cursuri pentru a fi lăsați exclusiv numai pentru studii, să fie găzduiți într'un internat expres înființat unde să poată căpăta masă și casă cu totul gratuit.

6. Durata cursurilor să fie ca și la celelalte facultăți, după care absolvenții vor putea obține titlul de licențiați ai secției pedagogice cu menționarea specialităților candidatului.

7. Acești licențiați să aibă dreptul a ocupa ori ce catedră după specialitatea lor la școalele normale.

8. In același timp să fie preferați în posturile de revizori și inspectori școlari unde se cere competință didactică.

9. Licențiații care vor dori să se întoarcă în sate — să o poată face — dându-li-se salariul corespunzător studiilor așa cum sunt astăzi salarizați preoții teologi.

10. Să fie aleși membrii în comisiunile pedagogice.

11. Pentru admiterea la facultate în caz însă când numărul candidaților ar fi prea mare, comisiunea universitară va putea institui un examen de selecționare, urmând a se primi candidații în limita bugetului și a necesității înv. normal-primar.]

12. Facultatea să ia ființă dela 1 Octombrie 1922 însă înființarea ei să fie consfințită printr'o dezlegare ministerială urgentă ca să se dee timp să se prepare învățătorii pentru eventualul examen de admitere.

13. Organizarea să se facă de către o comisiune compusă din reprezentanți ai universității ai direcțiunii învățământului normal primar și delegați ai învățătorimii.

14. Comisiunea să-și înceapă lucrările de urgență astfel ca la toamnă secțiunea pedagogică să poată funcționa.

15. Comisiunea să recomande persoane pricepute în administrație care să se ocupe cu cestiunile materiale.

16. Învățătorilor pe tot timpul cât urmează această secțiune să li se dee concedii de studii cu drept de examen pentru definitivat și înaintare precum și de gradație.

Convinși că satisfacerea doleanțelor noastre însemnează satisfacerea intereselor învățământului normal primar pe deoparte iar pe dealtă parte că s'ar trimite prin acești profesori de școli normale — adevărat pioni ai culturii românești — ce vor înfăptui cu drept cuvânt opera de consolidare și solidaritate națională, vă rugăm d-le ministru, cu insistență să binevoiți a da soluționarea cea mai justă.

Limba de predare din școlile evreești

Ancheta dela resortul Instrucției din Cluj

Reprezentanții uniunilor și școalelor evreești din Ardeal a fost convocați pentru ziua de Marți la o consfătuire la directoratul general al instrucției publice din localitate, pentru a conferi cu dl Al. Pteancu, directorul învățământului superior, relații la limba de predare din școlile evreiești ardelene în legătură cu ultimul regulament ministerial, prin care se pune în vedere că nu se va mai putea învăța în școalele acestea decât ori în evreește ori în limba statului.

D. Pteancu, care a prezidat în lipsa directorului general consfătuirea, a arătat delegaților, că statul român nu poate permite, că într'o școală minoritară să se neglijeze limba minorității respective precum și limba țării și să se favorizeze limba unui stat străin, cu care evreii de aici nu mai au nimic nici în clin nici în mânecă. Aceasta nu înseamnă o persecuție a minorității evreiești. Ci e tocmai o dovadă, că statul român se interesează de minorități și că le asigură drepturile pe care le-am câștigat prin supușenia română.

Delegații evrei s'au referit la greutățile înlocuirii imediate a limbii ungurești din școlile lor, cu limba ebraică sau cu cea română și au cerut menținerea statului-quo. Li-s'a pus în vedere, că actuala stare e numai o stare de tranziție.

In afară de aceasta s'au mai discutat și alte chestiuni privitoare la minoritatea evreească și s'a pus în vedere reprezentanților ei, că să-și trimită de pe acum eventualele propuneri pe care le vor trece prin constituție, pentruca nu după aceea, când constituția nouă va fi trecută prin parlament, să vină și să aducă acuzații guvernului, că a adus legiuiri protivnice minorității evreiești.

ECOURI

Eșuarea ascensiunei pe muntele Everest

Se pare că sforțările depuse pentru a se atinge vârful muntelui Everest, nu au putut face ca exploratorii să-și poată atinge scopul. Ideia de a atinge vârful muntelui va fi părăsită de oarece mai toți membrii expediției sunt în imposibilitate de a continua explorarea, cei mai mulți suferind de degerături.

Ultima încercare prin care s'a atins o înălțime de 27.200 picioare, a fost urmată de o altă încercare prin care însă nu s'a ajuns de cât la o înaintare de 100 picioare, aceasta din cauza enormelor dificultăți întâmpinate de explorator.

Regina rozelor

De curând s'a ținut la Bagatelle (Paris) un congres al rozeiștilor, care a întrunit pe cei mai eminenți rozeiști din toate țările: Franța, Olanda, Anglia, Spania, America.

Căci trandafirul este o știință, după sonetul care spune: Un trandafir fără cusur valorează un buchet.

După discuții agitate — ca la Academia Franceză — fu premiat trandafirul „Elvire Aramago" din Olanda.

Trandafirul premiat este de culoare roșie, nuanțată în verde galben..

Nu este încă trandafirul verde..

Dar răbdare!

D-nele Millerand și Autrand ținuseră să onoreze cu prezența lor acest mirositor și strălucit congres.

Ele au fost primite de d. Chérioux, consilier municipial și pepinierist. Au admirat frumusețea candidatelor.

Teatrele pariziene

— La teatrul Potiniere s'a dat premiera unei comedii în patru acte a d-lui Louis Verneuil, intitulată „Un jeune menage" cu d. André Luguet și d-ra Jeane Danjou în rolurile principale.

— La „Renaissance" s'a reluat „a Gamine" comedie de d-nii Rierre Veber și de Gorsse cu d-ra Pierrette Caillol și d-l Jacques Normand în rolurile principlae.

— La „Eden", dusic-hall, operată și vodevil, d. Alphonse Franck încearcă un nou gen: piesa spectaculoasă, A reluat „l'Btlantide" în adaptarea d-lui Henri Clerc, după celebrul-roman al lui Pierre Benoit.

Rolul principal este jucat de d-na Sephora Mossé.

— La „Théatre de la Grimace" a avut loc premiera piesei „Le Lour de Gubbis" de d-l Boussac de Saint-Marc cu d-na Vera Sergin în rolul principal.

Opera din Viena la Budapesta

Sub conducerea directorului Operei de Stat din Viena, Franz Schalk au avut loc la opera din Budapesta în intervalul dela 30 Mai la 11 Iunie o serie de reprezentații de operă, la care a luat parte personalul artistic de primul rang al operei vieneze.

Cu ocazia terminării acestei serii de representații, intendantul operei din Budapesta, baronul Wlassitsch, a trimis directorului Schalk o scrisoare în care își exprimă recunoștința pentru reușita ei.

Din membrii Operei din Viena au participat d-nele Jeritza, Schumann, Schöne și d-nii Piccaver, Duhan, Manowarda precum și mai mulți cântăreți dela München și Hamburg.

Directorul Schalk a condus toate reprezentațiile exceptând „Maeștrii cântăreți din Nürnberg", „Cavaleria rusticană" și „Pagliacci", cari au fost conduse de d. Stransky din New-York.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

In jurul unui eveniment european

— Pălăria lui Cicerin —

In „La Grande Revue", d-l Gonzague Truc face unele reflecții în jurul unui factor important la conferința din Genova, un factor care fără a lua parte directă și fără să aibă o influență într'un fel sau într'altul asupra desbaterilor, a preocupat totuși mult pe participanții la discuții, pe publicul genovez și în deosebi pe ziariștii tuturor țărilor, aflători la conferință.

E vorba de pălăria lui Cicerin. Spicuim din reflecțiile d-lui Gonzague Truc, părțile mai amuzante, căutând a fi fideli în rezumatul nostru, planului articolului său.

Presa burgheză, — spune d-l Truc — a făcut mare caz de pălăria lui Cicerin și a dovedit că atitudinea ei față de bolșevici n'a mers fără coatradicțiuni. Când i-au acuzat că apar în fața mulțimilor cu părul sbârlit și cu un cuțit între dinți: când le reproșează că au asistat la „lunch"-uri regale sau la festinuri interaliate în frac și joben. Cel mai mare dintre ziarele interaliate a popularizat clișeul unei reprezentații la Teatrul cel mare din Petrograd în care se poate admira la orchestră tovarăși slabi și sfrijiți cari, dacă nu fumează pentrucă o pancartă le interzice aceasta, nu se pot opri de a nu mânca din vreun cârnaț; alte foi s'au scandalizat că reprezentantul sovietelor a fraternizat la Genova cu un arhiepiscop. Ce arată aceste deosebiri de vederi, aceste capricii, aceste plângeri, aceste felurite aspecte ale presei decât teroare și oroare?

Dar să ne întoarcem la pălăria lui Cicerin. In privirea unui observator special, această pălărie apare neobișnuită, bizară, cu forma sa dreaptă și izbind prin eleganța ei irepro șabilă. Ea cadrează rău cu origina, cu principiile, cu însărcinarea și cu natura augustului cap pe care-l acoperă. Că reprezentanții partidelor burgheze îmbracă smokingul sau cămașa plisată, treacă-meargă: „Democrațiile imperfecte ale Occidentului le-au luat sau au lăsat să li se impună de foștii lor stăpâni. Ei păstrează natural, ținuta condițiunii lor, a clasei lor și ca burghezi se îmbracă burgheze ște. Ar trebui tot așa ca și proletariatul conform protocolului puterei celei noui, să înlocuiască jobenul și redingota prin caschetă și bluza albastră.

Dar sovieticii nu fac de loc acest lucru. Căci ce-ar însemna acest respect strict al unor formalități de prisos? La părerea celor cari pretind că reprezentanții sovietelor să se îmbrace în bluza lucrătorilor, apostolii așa zisului viitor regim, nu vor lipsi să răspundă că noi ne lăsăm în voia plăcerilor ușoare și că e criminal a denega poporului dreptul de-a se ridica la curățenie și eleganță.

„Vedeți — spun ei — reaua credință a adversarilor noștri. Ei împing disprețul față de clasele muncitoare până în a-le interzice higiena și convenientele, baia zilnică și un croitor bun; ei vor în mod ipocrit ca lucrătorul să rămână în noroi, pentru a-l exploata mai bine.

Și pentru ce, tovarășe fierar, după ce-ai depus ciocanul pe nicovală, să nu îmbraci și tu fracul și jobenul lui Cicerin, și de ce să nu mergi și tu ca să te distragi la un „dancing" sau să asculți o conferință asupra Europei centrale! Pentru ce nu te-ai îmbrăca și tu tot așa bine ca și burghezul când tu gândești mai bine decât el?"

Ferească Dumnezeu, spune D. Gonzague Truc, să mă pui în adversar al stăpânilor, cari pretind acum celor mici mult mai multă muncă decât pretindeau înainte stăpânii burghezi. Aș vrea numai să-mi exprimi câteva temeri față de incursiunile, pe cari viața muncitoare vrea să le facă în domeniul modelor și al ceremoniilor burgheze.

Nu se schimbă omul atât cât nu i-se înoiește haina și în realitate, contrariu zicalei populare, „haina face pe călugăr." Actorii joacă în totdeauna mai bine în costume decât în haină de repetiție; ajunge să porți o sabie, pentru a avea poftă de-a te face militar, și drumețul în pantofi uori are mare desgust de trenuri și de gări.

Din fericire nu toți bolșevicii vor veni la Genova pentru a duce acolo existența confortabilă a mandatarilor lor. Ar fi capabili să prindă gustul proprietății. Orice revoluționar conștient trebue deci să-și impună a fi un revoluționar integral. Dacă tentativele răzbunării sociale n'au ajuns așa de repede la rezultat este poate din cauză că ele nu s'au întins și la moda de-a se îmbrăca. Dacă les „Sans-culottes" (denumire dată revoluționarilor între 1792—1794; N. R.) ar fi meritat mai mult timp porecla lor și dacă ei ar fi menținut mai bine drepturile bonetei frigiene, nu s'ar fi văzut nici muscadinii, nici imperiul, nici restaurația și Grachus Babeuf ar fi reușit. Dacă Cicerin în loc să se îmbrace ca D-nul de Fouquières, ar fi făcut pe Lloyd George să pună el vesta mujicului și să îmbrace ciobotele ucraineanului, ar fi putut schimba într'adevăr ceva în lume și nu ar mai fi acuma ceartă pentru un petrol din care fiecare își lua după trebuințele sale.

Cu alte cuvinte dacă jobenul lui Cicerin se va răspândi în exemplare din ce în ce mai multe în Rusia lui Lenin, bolșevismul se poate socoti ca pierdut. Pălăria lui Cicerin este deci un semn sinistru pentru Rusia sovietică!

Cronica politică

Guvernul și problemele ardelenești. — Intr'un recent consiliu de miniștri s'a hotărât ca pe timpul vacanței parlamentare membrii guvernului să facă dese vizite în Ardeal pentru a se informa și a cunoaște sub toate aspectele chestiunile și problemele locale.

Venind astfel în contact cu toate realitățile vieței din Ardeal guvernul va fi pus în măsură să purceadă la rezolvirea problemelor ardelenești întemeiat pe cunoașterea spiritului de aci și pe studierea nevoilor cari frământă Ardealul.

Această hotărâre a consiliului de miniștri dovedește cât de mult se preocupă guvernul de cerințele și de condițiunile vieții ardelenești pe cari voește să le studieze în Ardeal și studiindu-le să le poată satisface. Ea mai dovedește în acelaș timp seriozitatea guvernului actual care spre deosebire de guvernele „partidelor noui" înțelege că fiecare act de guvernământ trebuie să se întemeieze pe studiul amănunțit al condițiunilor în care este chemat să se producă. Căci numai în modul acesta un guvern poate îndeplini o operă folositoare țării.

Vizitele prin Ardeal ale d-lor Ion Brătianu, Constantinescu, Banu, Moșoiu, Văitoianu, fie cu prilejul unui act măreț ca cel al celei dintâi împroprietăriri în Ardeal, fie cu prilejul unei sărbătoriri ca aceia dela Blaj, purced din dorința de a cunoaște de aproape spiritul și realitățile vieții ardelenești.

Grija cu care primul ministru a ținut ca personal să ajutoreze victimele prăpădului dela Năsăud este încă o dovadă de legăturile strânse cari există între guvern și populația Ardealului.

Participând astfel deopotrivă la durerile ca și la bucuriile Ardealului interesându-se de toate problemele locale, guvernul păstrează contactul cu viața Ardealului. Intemeiat pe această legătură, el nu dă nici o atențiune celor cari străini de adevăratele nevoi ale Ardealului, fac o politică de agitație și de vrajbă.

Un apel al ministrului de finanțe

Consolidarea bonurilor de tezaur a fost făcută la timp, pentru a împiedeca ruina definitivă a leului. Poliția statului român a fost salvată și finanța noastră poate fi privită acuma ca un debitor onorabil care nu-și uită creditorii. Consolidarea era mai întâi o datorie de onoare, pentru că statul nostru nu putea să accepte modul puțin cinstit cu care Rusia sovietică și înțelege să-și amăgească creditorii. Rămâne acum ca statul să-și achite datoria treptat, trep tat, pentru a-și deschide noui credite, pentru a deveni ea singură într'un viitor poate nu așa depărtat, creditorul altora.

Datoriile însă nu se plătesc cu manevre financiare. Pe creditori conversiunile, consolidările, combinațiunile ingenioase ale debitorilor, nu-i incântă. Ei vor argint sunător și vreau să vadă fonduri multe de rezervă.

Numai atunci leul va fi prețuit ca moneda unei țări bogate, platnice și sigure pentru ori ce fel de convenție comercială, când exportul va dovedi din nou, că țara noastră poate beneficia cu prisosință de bogățiile ei interne, că poate împărți din surplus vecinilor și amicilor. Și cum exportul românesc promite anul acesta într'un mod care pare a întrece toate așteptările, financiarii țării cred cu toată siguranța că spre sfârșitul anului, valuta românească se va urca în mod satisfăcător.

Numai cereale avem de exportat pentru 9 miliarde lei; afară de ele mai putem exportă apoi vite, petrol, lemne etc. așa că străinii se vor putea convinge că odată cu întemeierea României mari, nu a scăzut renumita bogăție a vechiului regat ci dimpotrivă că s'a îndoit.

Dar un export bogat un e suficient pentru a ridica la maximum de posibilitate valuta actuală. Mai rămâne, și foarte esențial acest lucru, — și modul cum se face acest export. De aceea organele noastre competinte trebue să ia din vreme cele mai energice măsuri. In privința exportului pe care-l va face deadreptul statul, ministrul de finanțe d. Vintilă Brătianu s'a îngrijit din vreme de acest lucru. S'a și comunicat că pentru articolele pe care le va exporta statul, vânzarea lor peste graniță se va face sub numits condițiuni. Una din ele, pe care o considerăm cea mai esențială, este cea care prevede ca plata articolelor exportate să se facă în valută străină.

Se va înlătura astfel jocul financiarilor străini cari operau brusce scăderi ale leului, pentru a plăti marfa noastră națională, pe un preț derizoriu în lei românești.

Marfa va fi deci cotată după prețurile curente ale pieților străine și cu sumele dobândite în monedă străină se va începe achitarea datorie noastre, care cu valoarea de astăzi a leului n'ar mai putea fi terminată niciodată.

Alături de stat vor fi însă mulți exportatori particulari. La acestui ministrul finanțelor face un apel călduros, pe care exportatorii români, dacă vreau binele general al țării, fără a-și știrbi întru nimic interesele lor, trebuesc să-l țină în seamă. Exportatorii particulari să refuze negocierile, dacă nu vor primi angajamente solide că plățile vor fi efectuate în monedă străină.

La aceștia ministrul finanțelor nanțe ne asociem și noi; e timpul ca bogătașii noștri să se gândească pe lângă binele lor și la binele țării. Și astfel dând cu toții mâna să, fe posibilă săltarea leului din umilitorul impas în care se află.

D-l Maniu tace

La întrebările noastre precise, șeful partidului național nu răspunde

In două numere consecutive ale ziarului nostru am adresat d-lui Iuliu Maniu câteva întrebări precise în legătură cu tratativele pe cari d-sa le-a avut cu magnații unguri în chestiunea reformei agrare din Ardeal.

Deși întrebările noastre erau precis formulate și se refereau la fapte pozitive, deși prin ele se ridica o chestiune de o deosebită gravitate pentru partidul național, d. Iuliu Maniu nu catadicsește totuși să ne dea răspunsul pe care îl așteptăm noi și odată cu noi întreaga opinie publică din Ardeal.

Nu înțelegem de loc tăcerea d-lui Maniu, cu atât mai mult cu cât în vremea din urmă d-sa a publicat interviewuri prin diferite gazete într'o chestiune pe care s'a dovedit că n'o cunoaște și nici n'o pricepe. Astfel că nu dragostea pentru tăcere îl face să nu ne răspundă.

Tăcerea d-lui Iuliu Maniu ne dă dreptul să presupunem că D-SA NU POATE RASPUNDE LA INTREBARILE NOASTRE. Și nu poate răspunde pentrucă s'ar vedea silit să recunoască cât de ciudat a fost rolul d-sale în tratativele cu magnații. Mai putem nădăjdui un răspuns din partea d-lui Maniu? Acesta este ultimul termen pe care i-l acordăm.

Partidul național se scuză

Contribuția d-lui Vaida la risipa bonurilor de tezaur

In una din ședințele Senatului, în trecuta sesiune extraordinară, d-l senator Bușureanu, membru al partidului național democrat al d-lui Iorga, recunoscând însemnătatea consolidării bonurilor de tezaur ca și valabilitatea transacției încheiată de guvern cu consorțiul financiar englez, a crezut de cuviință să ridice chestiunea responzabilității celor cari au administrat prost averea publică, făcând risipa cunoscută cu bonurile noastre de tezaur. Fruntașul naționalist, nevând altă obiecție de ridicat Convenției pentru consolidarea bonurilor de tezaur, ridicase această chestiune cu intenția de a aduce o învinuire și partidului liberal.

Banca ministerială a răspuns d-lui Bușureanu arătând că debandada cu bonurilor de tezaur a început sub guvernul d-lui Alexandru Vaida Voevod când un anumit domn Kirschen, astăzi închis pentru exerocherie în Italia, abținuse mandatul de a trata după plac orice operațiune financiară în numele statului român. Exerocul Kirschen a semănat fără niciun control în străinătate un număr considerabil de bonuri de tezaur, iar răspunderea acestei nemai auzite risipe o poartă întreagă șeful guvernului de atunci, d-l Vaida Voevod, membru și vicepreședinte al partidului național.

D-l Bușureanu, căruia i se aducea prin aceasta acuzația că partidul său a sprijinit acțiunea guvernamentală a d-lui Vaida, și prin urmare a contribuit indirect la agravarea situației noastre financiare, s'a lepădat atunci de d-l Vaida, ca de un lucru compromițător.

In adevăr d-l Bușureanu, oricâtă curte și-ar face partidul său cu partidul național, n'avea niciun cuvânt să aprobe actele de guvernământ ale d-lui Vaida, și mai cu seamă odioasă „afacere Kirschen".

Totuși într'o lungă și încâlcită pledoarie d-l Mihai Popovici, încearcă să ia apărarea guvernului din care și d-sa a făcut parte. Și fiindcă faptelor reale aduse în ședința publică a Senatului, nu li se poate opune nicio desmințire, d-l Mihai Popovici, vrea să dovedească că Kirschen a fost omul guvernului Vaida, fiindcă Kirschen a avut câteva cintracte și sub guvernul d-lui Văitoianu.

Pledoria d-lui Mihai Popovici e un certificat de incapacitate acordat întregului guvern Vaida, certificat care totuși un scuză debandada făcută în averea publică printr'un om lipsit de orice considerațiune morală. D-l Mihai Popovici a uitat de dictonul galic, care amintește de acuza care rezidă în orice scuză!

Combinațiile politico-financiare ale partidului național

Țăraniștii resping condițiunile partidului național — La ce se reduce acordul — Eșecul activității extra-parlamentare

Banca Agrara sprijinea politica partidului național

Comitetul executiv al partidului țărănesc întrunit Luni la București spre a lua hotăriri cu privire la acordul politic dintre partidul țărănist și partidul național, a lansat un comunicat care să facă cunoscut publicului rezultatul desbaterilor sale.

Partidul țărănist trebuia să răspundă partidului național la următoarele puncte:

1) Desființarea organizațiunilor țărăniste din Ardeal;

2) Renunțarea la lupta de clasă;

3) Participarea la Congresul, de la Alba-Iulia;

4) Continuarea activității extraparlamentare.

Comunicatul partidului țărănist nu amintește de niciunul din aceste puncte. In desbaetrile cari s'au urmat la București după întrevederea de la Cluj, se pare că nu s'a rezolvat niciuna din condițiunile de colaborare, fapt la care de altfel ne așteptam.

Se știe că la punctul întâi al pretențiunilor naționaliste se opun însăși țărăniștii ardeleni. Comitetul partidului țărănist s'a mulțumit pur și simplu să evite această chestiune, știind că partidul național e silit astăzi să accepte colaborare sub orice formă.

Al doilea punct se pare că a fost rezolvat încă de la Cluj. Partidul național a încercat după consfătuirea delegaților să provoace o diversiune în rândurile țărăniste, sugerând unor ziare bucureștene stirea că „partidul țărănist renunță la lupta de clasă". In fond delegația partidului național a acceptat colaborarea cu partidul țărănist chiar cu menținerea acestui punct de program. Așa se explică intervenția imediată a d-lui Lupu, intervenție care desmințea știrea răspândită și care avea de scop să tae partidului național orice speranțe.

In ceea ce privește participarea la congresul de la Alba-Iulia, se știe cum au răspuns țăraniștii, invitației partidului național. Partidul țărănist va ține în aceeași lună, în Octombrie, un congres general, fapt care va împiedeca participarea.

Comunicatul comitetului partidului țărănist răspunde numai la ultimul punct. Activitatea extra-parlamentară a partidelor coalizate se va reduce așa dar la **„desăvârșirea acestui acord, țintind la răsturnarea guvernului, dizolvarea Parlamentului și reintrarea țării în legalitate".**

Din însăși lipsa de preciziune a comunicatului țărănist, este vădit lucru că acordul e un formidabil bluf, cu care cele două partide, de atâtea ori certate, caută să înșele opinia publică asupra eșecului de până acum a activității extra-parlamentare.

Dar Comunicatul țărănist nu este lipsit de actualitate. Lăsând la oparte spiritul de critică stearpă la adresa guvernului, critică isvorîtă nu din dorința de mai bine, ci numai din acea condamnabilă predispoziție către bârfeală, caracteristică tuturor politicianilor lipsiți de pregătire și de înțelegere a rosturilor sociale, comunicatul partidului țărănist se ocupă din complezență pentru partidul național, de chestiunea Băncii Agrare, făcând declarațiuni extrem de interesante.

Astfel la punctul 3 al comunicatului se afirmă:

Modificarea legii agrare din Ardeal nu s'a făcut în interesul general, ci pentru combaterea unei instituții financiare, care ar fi putut concura interesele băncilor liberale și sprijini o acțiune politică, protivnică Partidului Liberal. Anularea unei convențiuni cu o instituțiune particulară cum este Banca Agrară, făcută deastădată în interes particular, va justifica pe viitor anulări de convenții de privilegii, dăunătoare Statului.

Cu alte cuvinte partidul țărănist recunoaște public și în scris că Banca Agrară, care este o instituțiune financiară particulară, făcută să deservească interese publice, **„sprijinea o acțiune politică".** Că țăraniștii susțin că această acțiune politică era îndreptată contra partidului liberal și că retragerea privilegiilor Băncii Agrare se datorește acestui fapt și faptului că Banca Agrară ar concura instituțiunile financiare ale partidului liberal, nu e de mirare. Țăraniștii nu fac decât să, reediteze calomniile partidului național, care astfel înțelege să se răzbune contra măsurii care îi răpește o admirabilă sursă de câștig din specularea țărănimei ardelene.

Dar faptul brut e că „Banca Agrară susținea o acțiune politică" și că acea acțiune politică era a partidului național. Deci partidul național înțelegea să facă din actul de înaltă dreptate socială al împroprietăririi țăranilor ardeleni, un mijloc de acapărare politică a Ardealului, și o sursă de înbogățire lesne în dauna acestei țărănimi ardelene nedreptățită veacuri de-arândul de către o stăpânire mașteră. Și aceasta în România Mare pe care am făcut-o cu hecatombe de morți, cu un întreg șir de martiri ai cauzei naționale.

Acum va înțelege de ce se sbate partidul național și de ce retragerea privilegiilor Băncii Agrare este primită cu atâta vrăjmășie de către conducătorii de azi ai acestui partid care nu mai are nimic comun cu partidul național al trecutului nostru istoric.

A. R. Gus.

Informaţii

Preţul cărnei de vită continuă a scădea. Kilogramul de carne vie se vinde între 7 şi 8 lei.

•

In locul dlui Xantopol care şi-a dat demisia din postul de şef al biroului de închiriere, se dă ca sigură numirea dlui avocat Adonis Popov.

•

Astăzi dimineaţă au fost convocaţi de comitetul pentru reforma agrară din localitate, toţi preşedinţii comisiilor de ocol şi ai consilieratelor agricole din întreg Ardealul. Scopul convocărei este de a se lua ultimele dispoziţii în concordanţă cu modificarea legei agrare.

•

Neajungându-se la nici un acord între patronii de cafenele şi chelneri, greva în cafenele continuă. Tratativele totuşi se urmează.

•

In urma ploilor şi-a grindinei căzute în regiunea Someşului, semănăturile au avut de suferit mari pagube.

•

Domnişoară romăncă află momentan aplicare la un birou technic, e de dorit se cunoască şi limba maghiară — sunt preferate persoane cu praxă de birou. Adresa la administraţie sub „Funcţionară technică". 1928

•

Cu ocazia congresului experantist ce va avea loc în localitate la începutul lunei Iulie, cercul experantist local va aranja un mare concert.

•

Căutăm

imediat Corespondenţi pentru ziar în toate oraşele din Ardeal Doritorii vor adresa Administraţiei ziarului Infrăţirea oferte împreună cu o Corespondenţă de probă.

Cei cari vor fi acceptaţi vor primi gazeta gratis Carte de legitimaţie şi onorar.

•

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—9 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

•

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gounand. Localul cel mai modern român Specialităţi de beuturi. Bere albă şi neagră de butoi. I-622

•

IN ATENŢIUNEA D-LOR COMERCIANŢI

Numai la *S. A. Ingrăşătoarea de porci şi Industria de carne din Gherla* se găsesc cele mai bine *salamuri preparate* din carne calitatea I. Comenzile se execută imediat expediindu-se la adresa arătată prin poştă sau C. F. pe lângă preţul zilnic şi francat.

Telefon interurban 27 GHERLA. 1515

Dumineacă 25 cor', ora 8 p. m. a avut loc, la biserica Domniţa Bălaşa, din Capitală, căsătoria religioasă a d-lui dr. George N. Leon, prof. la Universitatea din Cluj, cu domnişoara Viorica Chiriţescu.

•

Direcţiunea generală a C. F. R. sa hotărât ca începând dela 1 Iulie, primele ce se acordau funcţionarilor să fie sporite cu 20 la sută.

•

In zilele de 5 şi 6 Iulie se va ţine la Sinaia (vila Brumărescu), congresul caselor de cetire din toată ţara.

•

Direcţiunea vămilor a dat un ordin circular oficiilor vamale să confişte broşurile şi revistele imprimate la Viena şi Budapesta, în care sunt scrise în limba română şi sârbă, articole tendenţioase cu privire la familia regală română.

•

S'au declarat vacante următoarele posturi de medici: la spitalul din Târgu-Secuilor; la circumscripţia Sâmbăşag din judeţul Bihor; medic-şef, director la spitalul de femei din Târgul-Mureş; medic primar la Institutul obstretic din Timişoara; medic primar (secţia contagioşi) la spitalul de Stat din Timişoara; medic secundar la spitalul de Stat din Abrud; medic primar la institutul obstric din Arad; medic secundar la azilul de copii din Târgul-Mureş; inspector sanitar al Bucovinei şi medic de circumscripţie urbană la oraşul Turda.

•

INVITARE. M. On. Public prin prezenta se invită respectuos a lua parte la serbarea încheierei anului şcolar a şcoalei primare din orfelinatul Principele Carol Cluj (fostul institut de corecţie) care se va ţine în ziua de 2 Iulie a. c. ora 10 şi jumătate a. m.

Dir. Orfelinatului

•

Spirtul sărat salvator
Borglin
e cel mai bun leac de casă

•

Pentru Autorităţi, Bănci şi alte Instituţii cari doresc a-şi procura
Colecţia Gazetei Oficiale
din anii 1918—1922 adică dela apariţie şi până la ultimul număr. Se găseşte
de vânzare
la Agenţia de Publicitate „Soarele", Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. Cererile se vor adresa urgent
Având numai câteva colecţii

•

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Comisia internaţională a Dunărei dela Bratislava

Comisiunea internaţională a Dunărei, instituită conform tratatelor de pace, s'a întrunit la Bratislava, în sesiune plenară, în ziua de 15 Iunie curent.

România era reprezentată în această comisiune prin dnii inginer inspector general Gh. Popescu, secretar general al ministerului comunicaţiilor şi C. Contzescu, ministru plenipotenţiar, delegatul României în comisiunea europeană a Dunărei.

Comisiunea internaţională a discutat cele mai importante chestiuni relative la uniformizarea lucrărilor de îmbunătăţire a navigaţiunei pe Dunări.

Inainte de întrunirea plenară a comisiunei, a lucrat la Bratislava o subcomisiune technică compusă din cei mai de seamă hydraulicieni din ţările riverane şi neriverane. Preşedintele acestei sub-comisiuni a fost dl Charguerraud, delegatul Franţei, iar vi e-preşedinte dl ing. insp. Gh. Popescu, delegatul României, fost mult timp director general al porturilor şi căilor de comunicaţie pe apă.

Rezoluţiunile adoptate de comisiune plenară, după un studiu de zeçe zile, cuprind în esenţă prescripţiuni care stabilesc în mod definitiv sistemul technicianilor români, adoptate pe Dunăre, cu recomandaţiuni de a fi adoptat şi de alte ţări riverane.

Concleziunile conferinţei plenare corespund absolut vederilor noastre, recunoscute ca cele mai temeinice, evitând astfel orice alte cheltueli însemnate dacă s'ar fi adoptat o schimbare a acestor sisteme.

Comisunea plenară luând în desbatere aceste chestiuni le-a aprobat în unanimitate, aducând multe laude technicienilor cari le-au întocmit.

Este un omagiu bine meritat ce s'a adus la acea conferinţă technicienilor români, prin recunoaşterea celor mai moderne sistemd hydraulice întrebuinţate de noi pe Dunărea de jos.

Delegaţii români au raportat guvernului rezultatul lucrărilor comisiunei internaţionale a Dunărei dela Bratislava.

In chestia advocaţilor din vechiul regat

Cazul dela Braşov şi advocaţii clujeni. Două tabere. Unificarea definitivă a barourilor, pare că va fi definitiv înfăptuită. Guvernul e hotărât să purceadă la imediata şi stricta aplicare a legei

Am relatat în numărul nostru de eri cazul baroului advocaţial dela Braşov şi motivele aşa de puternice care au forţat pe dl Ministru al justiţiei, să dizolve acest barou şi să însărcineze pe un comisar al guvernului care să pornească la constituirea noului baron.

Inainte de a începe să arătăm care a fost impresia pe care cazul baroului dela Braşov a produs-o în rândurile advocaţilor clujului, trebuie să facem o constatare pe cât de adevărată pe atât de importantă.

In urma dispoziţiunilor art. 1 din legea pentru unificarea funcţionărei corpului de advocaţi, sancţionată şi promulgată prin Inaltul decret Regal No 3444 din 22 Iulie 1921, publicată în Monitorul oficial No 89 din 26 Iulie 1921 care prevede modificarea sistemului de organizare a barourilor advocaţiale, atât a celor din Regat cât şi a celor din Ardeal, prin faptul că în această lege se prevede că orice advocat înscris la orice barou din România-Mare va putea cere transferarea şi înscrierea sa, în alt baron — urma ca, barourile din vechiul regat cât şi cele din Ardeal să primească în sânul lor pe orice advocat din România-Mare. Cu alte cuvinte toate barourile din ţară numai atunci aveau o organizare şi o fiinţă legală dacă s'ar fi supus imediat dispoziţiunilor acestei legei. Barourile din vechiul regat s'au supus imediat dispoziţiunilor acestei legi, au primit cu braţele deschise pe advocaţii din Ardeal şi ca atare fiinţa lor este legală.

Barourile din Ardeal însă, din cauza întransigenţei membrilor lor şi din cauza fricei de concurenţă, probabil, au refuzat să primească în sânul lor pe advocaţii din vechiul Regat, au călcat astfel în mod făţiş o lege şi ca atare toate aceste barouri din Ardeal care au refuzat să primească pe advocaţii din vechiul regat, nu au o existenţă legală prin urmare pot fi şi trebuesc desfiinţate. Aceasta este situaţia de fapt.

Cazul dela Braşov şi advocaţii clujeni

După dizolvarea baroului din Arad, urmează acum dizolvarea baroului din Braşov pentru aceleaşi, juste motive: refuzul de a primi pe advocaţii din vechiul regat şi necesitatea aplicărei dispoziţiunilor precise ale unei legi.

Vestea dizolvărei baroului dela Braşov a produs printre advocaţii clujeni o mare suprindere. Cu toate acestea, spre deosebire de cazul dela Arad, cazul dela Braşov n'a stăruit protestările unanime ale advocaţilor dela Cluj, ci pentru o mare parte din aceşti advocaţi, dizolvarea baroului dela Braşov nu a fost o surpriză şi aceştia găsesc o justificare absolut suficientă, măsurei luate de dl Ministru al justiţiei.

Intr'un cuvânt advocaţii clujeni sunt azi împărţiţi în două tabere ce să zicem aşa, tabere, cu oarecare aproximaţie, egale. Pe de oparte tineretul advocăţesc, intransigent, şi care nu vrea să înţeleagă aplicabilitatea legei din 22 Iulie 1921 şi care protestează contra măsurei luate de guvern în cazul dela Braşov, iar pe de altă parte, advocaţii bătrâni care în cele din urmă s'au convins că trebuie părăsită intransigenţa de până acum, că o lege fie ea bună sau rea pentru simplul motiv că e lege sancţionată şi promulgată, trebuie să se aplice şi că în fine barourile ardelene vor trebui de voie de nevoie să primească în sânul lor pe avocaţii din vechiul regat.

Prin producerea cazului dela Braşov şi mai ales prin slăbirea pronunţată a intransigenţei de până acum a advocaţilor ardeleni, se pare, că în fine, chestiunea unificărei barourilor advocaţiale va fi definitiv şi echitabil soluţionată.

Pe de altă parte suntem informaţi că guvernul e ferm hotărât să pue odată capăt acestor frământări între advocaţii din Ardeal şi cei din Regat — şi să restabilească ordinea legală la nevoie chiar prin mijloace extreme, cum a fost cazul dela Braşov. Ş. P.

Organizarea staţiunei radio-telegrafice din Oradea-Mare

Cea dintâiu staţiune radiotelegrafică în Ardeal a fost instalată la Oradea Mare. Aparatele acestei staţiuni fiind numai pentru recepţiuni, după o invenţie la Bucureşti s'a acordat staţiunei şi instalarea aparatelor de transmisiune.

D l Luculescu, şeful staţiunei radiotelegrafice a făcut următoarele declaraţiuni cu privire la instalarea noulor aparate, organizarea staţiunei şi înfiinţarea de noui staţiuni:

— Zilele acestea, — a spus d-sa, — au sosit la Oradea Mare materialele pentru instalarea aparatelor de transmisiune şi aşteptăm sosirea inginerilor Societăţii „Morse" pentru a începe instalarea, care se va face pe turnul Uzinei de apă de pe dealul Calvaria.

Aparatul de recepţiune însă va funcţiona la poştă.

De la Bucureşti ni s'a promis că ni se va trimite personalul necesar, pentru că cu personalul de care dispunem astăzi nu putem face faţă cerinţelor, circulaţia fiind prea mare. Acum când primim numai radiograme, ne sosesc zilnic câte 2-300 de radiograme pentru Oradea şi celelalte oraşe ale Ardealului, fiindcă staţiunea de aici este singura în Ardeal.

Este vorba însă să se mai înfiinţeze noui staţiuni radiotelegrafice la Cluj şi Timişoara.

Clujul însă abia dacă în anul viitor îşi va primi aparatele pentru instalare, pe când Timişoara va primi în curând o mică staţiune, care însă nu va fi pusă la dispoziţia particularilor, ci numai pentru comunicatele armatei.

Primim curse de automobile oriunde! 9 nouă Lei Kilometrul!!
Automobile noi! Gata în orice moment.
PERRY
Telefon 999 Telefon 999
CLUJ, 1912
Calea Regele Ferdinand No. 99

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin **UNIO** **Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133** 23

Daca voiti serviciu promt si lemne bune, faceti comanda la depozitul de lemne

Cronica externă

Joi, 29 iulie 1922

Situaţia din Germania rămâne încă o enigmă. La măsurile de pază luate de guvernul republican, monarchiştii, prudenţi, nu 'şi desvăluesc încă nici un plan. Surescitării enorme a muncitorimei şi a cercurilor republicane, monarchiştii răspund cu o tăcere curioasă, care desigur ascunde un plan de acţiune bine chibzuit şi o puternică disciplină ceea ce măreşte şi mai mult îngrijorarea. Cercetările pentru descoperirea ucigaşilor lui Rathenau au rămas infructuoase. Diferitele arestări făcute, ca aceea a generalului Mecker şi a amiralului Abendroth, n'au adus nici o lumină.

Poliţia republicană îşi îndreaptă acum cercetările în altă direcţie căci se pare că asasinii lui Rathenau n'ar fi străini de celălalt asasinat, tot atât de senzaţional, al lui Erzberger.

Pentru apărarea republicei a sosit în Berlin şi preşedintele Ebert pentru ca împreună cu întreg guvernul să ia măsurile definitive pentru apărarea republicei.

— Dela Conferinţa dela Haga ne vine mai important, declaraţiile preşedintelui delegaţiei ruse la Conferinţă, Litwinoff, care cântă şi acum veşnicul cântec al Sovietelor, banii, căci fără ei „orice discuţie e de prisos" „Recolta este superbă, Rusia va putea chiar exporta, puterea Sovietelor este mai mare ca oricând" — declară Litwinoff. Optimismul acesta al delegatului contrastează însă puternic cu prima declaraţie: „bani cu orice preţ, mai înainte de toate."

După cum se vede, Sovietiştii au transformat în dogmă minciuna, reaua-credinţă, lauda şi ameninţarea.

„Succesul" de la Genova desigur că 'i va urmări din aceastâ cauză pe Sovietişti şi la Haga.

Ştiri din Timişoara

Deschiderea stagiunei teatrale ungureşti. Sâmbătă 24 Iunie, — în prezenţa unui numeros public s'a făcut deschiderea stagiunei teatrale ungureşti cu trupa teatrală din Tg. Mureşului, de sub direcţia d-lui Paul Szabo. S'a reprezentat cu depiin succes opereta „Ultimul vals".

Şezătoarea revistei „Năzuinţa" din Craiova. Aseară a avut loc o şezătoare literară-artistică în sala casinoului militaro-civil, organizată de grupul colaboratorilor revistei „Năzuinţa" din Craiova. Au citit din operile lor scriitorii: Elena Farago, C. Luca, F. Aderca, Dongorozi, iar artiştii Teatrului Naţional din Craiova, d-nii Petrescu şi Dumtrescu, au reprezentat ultimul act din „Şacalii", opera scriitorului craiovean C. Luca. Şezătoarea a avut un succes moral desăvârşit.

Tot în chestia dispoziţiei pentru introducerea limbei române la instanţele judiciare. După cum am relatat la timp, la întrunirea de protestare ţinută acum câtva timp în contra dispoziţiei ministrului de justiţie de a introduce limba română la judecătoriile şi tribunalele din Banat, s'a votat o moţiune de protestare care urma să fie înmânată d-lui prim-ministru, Parlamentului şi ministrului de justiţie. O telegramă sosită dela d. ministru Cosma, anunţă că, delegaţia bănăţeană va fi primită în ziua de 30 Iunie de către d. prim ministru ministrul de justiţie şi de către ministrul instrucţiunei dr. Angelescu în chestia şcolilor confesionale. Delegaţia, sub conducerea d-lui dr. Adolf Ungar şi compusă din reprezentanţii „Asociaţiei burgheze", sindicatul comercianţilor şi industriaşilor şi ai avocaţilor neromâni, va pleca la 29 Iunie a. c., din Timişoara la Bucureşti.

Sportive. Eri au avut loc trei matchuri de foot-ball cu următoarele rezultate: P. A. C.—T. M. T. E 3:2—T. A. C. 2, T. M. T. E 2, 2:1.—Radina—Hakoah 2:2.

Cântăreţii noştri în străinătate Tenorul de operă Mihail Nasta oprindu-se în Timişoara în drumul său spre Bucureşti, ne-a comunicat o veste plăcută: în urma unei reprezentaţii dată acum vre-o lună la opera din Budapesta, cu „Pagliacci", a fost imediat angajat pentru o serie de 20 reprezentaţiuni în stagiunea viitoare, din Octombrie până în Decembrie. E pentru prima oară când un artist român cântă şi face un angajament mai lung pe o scenă de teatru unguresc Dl Nasta a fost foarte călduros primit de public, după cea dintâi scenă. In stagiunea viitoare va cânta în „Traviata", „Hughionoţii", „Ebrea" „Carmen", „Aida" „Ballo în Maschera" şi „Regina din Sabba". La Budapesta, dl Nasta a contractat un angajament şi pentru Statele-Unite, tot în stagiunea viitoare, imediat după terminarea angajamentului la Budapesta.

Angajamentele acestea ne bucură, căci contribue la cunoaşterea numelui şi artei româneşti peste hotare.

Conferinţa din Haga

Condiţiunile imperioase ale Rusiei

— Declaraţiile lui Litwinoff —

Haga, 27. — Litwinoff a declarat ziariştilor olandezi că delegaţia sovietică va intra în discuţiunea principiilor admise, numai cu condiţia ca să se acorde credite Rusiei sovietice.

Litwinoff a mai declarat:

„Am făcut la Genova concesiuni reciproce, dar cu condiţia expresă ca acelea la care am comsimţit să rămână neclintite.

„Ne trebue bani; fără bani orice discuţie este de prisos. Puţin ne importă dacă ei ne vin dela state, dela bănci sau dela particulari, numai să încasăm. Când această chestiune va fi rezolvată, se va putea trece la alte discuţiuni.

Litwinoff a adăogat: puterea sovietelor e mai mare ca ori când; situaţia economică se îmbunătăţeşte cu paşi mari, restabilirea proprietăţii private e un lucru făcut; recolta se anunţă superbă; poate că vom putea chiar exporta; vom fi sfârşit deci curând cu coşmarul foametei.

Situaţia în Austria

Situaţiunea financiară desperată a Austriei care a redus puterea de cumpărare a coroanei la aproape zero, a determinat pe funcţionarii şi lucrătorii de toate categoriile de acolo, să ceară îmbunătăţirea de salariu, cari nu pot avea ca urmare decât o şi mai mare depreciere a coroanei.

Telegramele sosite din Viena în cursul nopţii [illegible] pre greva generală dela căile ferate, poştă şi telegraf, tramvae, etc. Pe când într'o altă ramură muncitorii reiau lucrul, într'alta proclamă greva.

In legătură cu această stare de lucruri au circulat şi eri şi azi în capitală, zvonuri că starea revoluţionară s'a transformat într'o revoluţiune propriu zisă. Pangermanii ar fi profitat de ocazie pentu a agita şi proclama unirea Austriei cu Germania.

Aceste zvonuri sunt nutrite şi de ştirea care s'a dat acum câte-va zile că pangermaniştii din Austra şi Germania, plănuise pentru ziua de 28 Iunie, mari lovituri revoluţionare.

Greva au încetat

Din sursă oficială se comunică, în ultimul moment că toate aceste svonuri se dezmint.

Nu numai că nu s'au produs evenimentele grave despre carî se vorbeşte, dar şi greva a încetat încă de aseară şi totul a reintrat în normal.

In Capitală s'au primit azî mai bine de 30 de telegrame direct din Viena, ceeace dovedeşte că lucrul s'a reluat.

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti)

Ora 2 p m

Sosirea rămăşitelor lui Take Ionescu în Capitală

Aseară la orele 5 a sosit în gara de nord trenul care transporta rămaşiţele pământeşti ale fostului primminitsru Take Ionescu. La gară au fost intimpinate de toţi membrii guvernului şi ai partidului conservator-democrat. In afară de aceştia au fost reprezentate toate partidele politice. După sosirea trenului în gară s'a oficiat un serviciu divin şi după aceasta, sicriul a fost dus la casa defunctului. Mai târziu osemintele lui Take Ionescu au fost transportate la Atheneu unde au fost aşezate pe catafalc.

Vineri după masă la orele 4 se va oficia un serviciu divin la care, vor asista şi vor vorbi toţ fruntaşii partidelor politici şi membrii guvernului. După serviciul divin, corpul defunctului va fi transportat la gara de nord şi deacolo la Simaia, unde va fi înmormântat Duminecă.

Trei vagoane cu obiecte de artă de proveniență din Ardeal care s'au aflat la muzeele din Budapesta, au fost indreptate spre România. Printre aceste obiecte sunt 78 de coliere in valoare de 20 milioane coroane.

•

Comisit financiară va ţinea astăzi şedinţă sub preşidenţia d-lui Vintilă Brătianu, ministrul finanţelor. Şedinţa se va ocupa cu nouile impozite printre altele cu impunerea locurilor virane.

Cu altă ocazie comisia va lua în discuţia scumpetea şi va lua măsuri pentru inlăturarea ei, in ce priveşte comerţul şi industria.

■

Comisia engleză venită la Bucureşti, pentru încheerea formalităţilor consolidărei bonurilor de tezaur a plecat azi la Praga însoţită de directorul Teianu din ministerul finanţelor.

In jurul asasinării lui Rathenau

Intoarcerea lui Ebert. Arestările. Grave tulburări la Hamburg. Socialiştii cer guvern muncitoresc. Inmormântarea lui Rathenău

Berlin. — Presedintele Ebert, ca tiv s'a reîntors în Berlin unde a avut o întrevedere cu Wirth şi miniştrii de justiţie şi interne, referitor la măsurile ce trebuesc luate de guvern pentru apărarea republicei.

Ministrul de justiţie Radbruch a declarat în Reichstag că se vor lua măsuri excepţionale pentru a se putea preveni actele de violenţă din partea radicalilor dreptei.

NUMEROASE ARESTARI

Partidele socialiste în Cassel au cerut dizolvarea Reichstagului. Poliţia face mari sforţări pentru a găsi pe asasinii lui Rathenau. S'au făcut numeroase arestări printre membrii sociaţiei secrete „consul" însă aproape toţi au fost eliberaţi. In urma cererei cabinetului saxon, a fost arestat şi generalul Mercker în Dresda, fostul comandant al diviziunei armatei republicane; a fost însă lăsat apoi în libertate, comandantul naval Abendroth, acum la pensie, a fost restat pe când ţinea un discurs la festivalul solstiţiului.

ALTE ARESTARI. ASASINII LUI RATHENAU SUNT ŞI ASASINII LUI ERZBERGER

Primul locotenent naval, Karl Tillesen, a fost arestat la Flensburg, în legătură cu asasinarea lui Erzberger.

Karl Eitel, fratele său, care fusese achitat acum câteva zile de acuzaţia de a fi participat la asasinarea lui Erzberger, este cunos-

Primul locotenent naval, Hofman, a fost arestat în Muenich, bănuit de a fi complice la ultimul atentat săvârşit contra lui Scheidemann.

UN PREMIU DE 1 MILION PENTRU PRINDEREA ASASINILOR

Suma de un milion de mărci a fost fixată pentru acela care va aresta pe autori asasinărei lui Rathenau sau va da indicaţiuni care să potă servi la arestarea lor.

CIOCNIRI SANGEROASE LA HAMBURG

Hmburg. — Pe timpul demonstraţiei în favoarea lui Rathenau la Hamburg a avut loc o încăerare între demonstranţi şi poliţie. S'au tras focuri de armă. Mai mulţi demonstranţi au fost răniţi. din care unul a murit.

Pantaloni de tennis Lei 260
Sacou de Luster Lei 500
1588 la Firma
M. Neumann
Magazin de mode pentru bărbaţi, fete şi băiaţi
Cluj, Piaţa Unirii No. 14

In sezonul de toamnă vopseşte blănării în mod sdeial, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perne
CZINK
CLUJ. Fabrica în strada Dăzsma No. 5

FRENKEL. [fost Janovitz & Co.] Cluj. Str. Aprinjoarelor 13. Telefon 2-90, 264, 401.

Asociațiunea p. literatura română și cultura poporului român, Sibiu
Lista câștigurilor dela tragerea I. a loteriei „Asociațiunii".

(Urmare.)

Avram Iancu -

28756, 19532, 14845, 6229, 18769, 41175, 5709, 9667, 3849, 38940
37973, 44977, 42729, 6950, 45884, 40259, 26619, 35697, 43141
24026, 40411, 44528, 44675, 36273, 23384, 24839, 46601, 22583
32782, 32392, 44455, 1790, 38479, 40491, 45949, 3207, 47341, 32873
14744, 145, 7206, 47420, 417, 35454, 39460, 43303, 2701, 15026
36790, 2589, 8792, 24351, 6429, 43806, 8655, 15716, 18067, 35944
16296, 30002, 24459, 26423, 22953, 26736, 14314, 15040, 4935
20731, 2735, 18220, 1623, 1944, 15597, 1749, 12181, 21356, 14922
44962, 45861, 17423, 16912, 13979, 11553, 15965, 25347, 44706
10654, 20613, 44907, 20469, 29044, 40665, 31852, 47862, 36716
15224, 31849, 20231, 21283, 5549, 33243, 6535, 30760, 16794, 22800
1930, 13394, 20866, 18962, 45088, 10778, 1989, 15767, 30155, 473
9880, 967, 13230, 34551, 13543, 37836, 46288, 7709, 3910, 33828
4920, 24584, 42390, 9409, 41685, 10246, 49108, 32404, 15543, 21547
33754, 13950, 22210, 22470, 35420, 16875, 13173, 16776, 15622
4152, 24128, 22706, 24945, 42876, 199, 24868, 10720, 12428, 36231
26504, 26999, 14409, 34915, 35497, 13955, 21854, 23614, 7416
4925, 30976, 17085, 49354, 13278, 23121, 33207, 12197, 41641
23160, 29390, 31901, 49935, 16089, 37348, 27387, 26967, 23548
34462, 30020, 6532, 34497, 38666, 16234, 53, 22203, 10538, 42386
48229, 15019, 7947, 48988, 12231, 31588, 18577, 43700, 10333
27135, 36174, 3934, 45849, 38652, 44710, 29208, 9799, 3972, 27094
1529, 11620, 6905, 44170, 31933, 35716, 40434, 35096, 45413, 6151
24656, 20086, 36555, 38646, 49314, 37138, 2566, 6449, 32662, 44670
42606, 860, 5344, 3902, 6529, 524, 45551, 12737, 15890, 10412
18250, 18673, 46761, 24844, 23019, 17726, 29379, 19687, 36341
7568, 38749, 6765, 29654, 27083, 29019, 39379, 1299, 39869, 37522
Seria H. Nrii 49598, 21297, 10480, 1690, 1691, 23835, 8857, 46783
22979, 41330, 29845, 13841, 44166, 5928, 23450, 4137, 6355, 42880
49326, 28338, 11939, 20099, 28915, 38814, 3257, 29149, 20811
7185, 44785, 12653, 14132, 19106, 1185, 43241, 4196, 17506, 5299
41892, 46966, 45962, 49403, 24950, 43, 47261, 17864, 13963, 19560
44111, 3538, 26232, 30219, 6544, 46946, 12044, 307, 34359, 23893
34846, 28708, 36476, 33761, 985, 18830, 24666, 1728, 41275, 817
28933, 14403, 2000, 15090, 5856, 22531, 27668, 30857, 18177, 10681
28018, 17844, 38754, 49998, 28258, 40140, 33314, 96976, 36038
41414, 12957, 17033, 2438, 20284, 12425, 49315, 45824, 3693, 28000
15566, 33417, 1763, 21831, 31523, 15095, 15193, 15194, 43559
44248, 689, 30483, 46157, 18700, 32833, 21324, 16500, 30501, 15147
45584, 37859, 25772, 8934, 37647, 10384, 28425, 36171, 9738, 40395
33824, 3415, 44648, 38286, 5957, 25700, 31266, 42143, 30282, 35760
14055, 38035, 781, 3026, 48798, 10629, 41983, 19539, 42940, 11777
36921, 29435, 32940, 5201, 20647, 32546, 43720, 31868, 43407
1441, 2464, 2465, 34785, 21717, 10452, 6477, 18033, 40164, 37456
4012, 9067, 20995, 5567, 7508, 19226, 35427, 32004, 23281, 12004
46536, 44739, 48102, 22151, 29704, 8852, 43765, 1981, 36825, 15599
2671, 17398, 30524, 44240, 20840, 26357, 39320, 26486, 39998
43056, 14550, 14549, 16340, 26832, 8787, 32777, 30030, 24022
26334, 17930, 7512, 35697, 14537, 42917, 36770, 43572, 13785
5889, 6577, 27128, 44476, 46210, 29762, 22451, 18365, 23913, 48284
2149, 6689, 14582, 32806, 36729, 18062, 14342, 40849, 40826, 40825
46459, 17366, 12038, 42822, 19081, 35525, 20319, 20320, 34531
31203, 27551, 12292, 4428, 27586, 2776, 17840, 6357, 49743, 5221
10751, 6026, 4376, 18128, 19144, 35128, 38929, 13375, 3168, 34346

(Va urma.)

„UNIREA"

societatea anonimă pentru industria de bomboane, biscuiți, etc. și cartonage

CLUJ,

Str. A. Panu 6. Telefon 7-57.
Capital Lei 2,500.000 deplin vărsat

Produce tot felul de bomboane de ciocolată, deserturi, fondante, vafe speciale și patiserii, drajeuri, neîntrecute specialități și varietăți de bomboane eglezești (superior, fureuri, tosca à la Heller) diferite sorte de caramelaje și altele pentru care artistii fabricei se întrec și concurează cu succes cele mai renumite, firma mondiale. Execută tot felul de cutii de carton după comandă. Face cutii impregnate speciale pentru bomboanele englezești (patent brevetat), care înlocuesc cu deplină reusită cutiile de metal și sunt mult mai ieftine. 1379

Reclame este sufletul comerțului.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La Librăria „Cartea Românească" Piața Unirii No. 7.
La *Friedmann* Stăniloiu Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Cent.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 2

No. 3412—1922.

Publicațiune de licitație.

Consiliul orașului Sft.-Gheorghe (Sepsiszentgyörgy) aduce la cunoștință publică, că prăvălia care formează proprietatea orașuiui actul închiriat de D-nii Dr. Barabás și Sipos precum și alte prăvălii și pivnițe se va da închirie cu începerea de 24 Iulie 1922, cu licitația publică în plic închis și verbal, ce se va ține la 16 Iulie 1922 orele 9 înainte de amiază, în localul oficial al Primăriei.

Ofertele în scris se vor înainta la Primăria orașului cel mai târziu până la 15 Iulie 1922 orele 12.

Condițiunile detailate referitoare la publicațiune se pot vedea în orele oficiale la Primărie.

Sft.-Gheorghe, la 24 Iunie 1922.

Consiliul orașului:
1922 ANCA, primar.

IOSIF MOLDOVAN - Engrosist de vin

Fondat în 1883 **Str. Babeș (Trefort-u.) No. 9** Fondat în 1896
Pivnița (mărime 85 metri lungime)

Cele mai renumite vinuri naturale în sticle înfundate din propriile podgorii.

Specialități „**Călugărul**" și „**Perla Ardeleană**"

Magazin de Coloniale și Delicatese Piața Sftul Gheorghe No. 1.

Bine asortat în totdeauna cu mărfuri noi și proaspete de cea mai bună calitate dela sursă direct cu prețuri convenabile.

Restaurant de primul ordin unde se servește cele mai delicioase mâncări, serviciul prompt și prețuri moderate. 1896

Decorat cu două Medalii de AUR și una de ARGINT.

Căutăm

imediat **Corespondenți** pentru ziar în toate orașele din Ardeal. Doritorii vor adresa Administrației ziarului Infrățirea oferte împreună cu o Corespondență de probă.

Cei cari vor fi acceptați vor primi gazeta gratis Carte de legitimație și onorat.

Concordanta romano-maghiara impotriva anarchiei

Sfaturile cuminți ale ministrului maghiar dela București

Baronul Rubido-Zichy, ministrul Ungariei în România, a fost alaltăeri la Brașov și a avut acolo cu un ziarist dela „Brassoi Lapok" o convorbire, pe care ar fi bine, pentru sfaturile cuminți ce a dat ungurilor ministrul maghiar, să fie reprodusă de toată presa maghiară. In acest loc ținem să ne exprimăm satisfacția, că aceste sfaturi au fost date tocmai prin ziarul „Brassoi Lapok", a cărui atitudine potrivnică României e notorie.

D. Rubido-Zichy a stăruit în rândul dintâi asupra necesității, ca minoritatea maghiară de aici să se comporte noui ei situații, ca Ungurii să fie cetățeni buni ai noului lor stat, pentrucă numai după aceia se poate întemeia o prietenie româno-maghiară, necesară împrospătării spiritului maghiar de aici.

A vorbit apoi despre relațiunile dintre noi și Ungaria, care sunt bune și despre convențiunile economice între Ungaria și noi, care se tratează actualmente și sunt pe cale de a fi curând semnate.

La urmă ministrul Ungariei la București a stăruit din nou asupra cordialității relațiunilor ungaro-române și a spus, că situația României și a Ungariei e omogenă, ambele țări fiind expuse mereu pericolului anarhiei care vine din Rusia și pentru înlăturarea primejdiei acesteia, românii și ungurii trebue să treacă peste micile diferende de ordin intim și să-și dea mâna, pentru ca să fie destul de tari, pentru a opune rezistență efectivă anarhiei.

Sfaturile acestea le subliniem și le supunem atenției mai cu seamă a ziarului „Brassoi Lapok" și a lui „Ellenzék" de aici, pentruca ele întâi să le urmeze și să nu mai atâte ura minorității ungurești împotriva românilor. Din partea statului român, minoritatea maghiară a fost tratată cu toată deferența și atenția aceasta a fost remarcată de însuși ministrul ungur Rubido-Zichy. E, prin urmare rândul ungurilor, ca să urmeze sfatul pe care li l-a dat unul de ai lor.

Scrisori din Bihor

— Un primar abuziv. Mișcarea cooperatistă. Știri diverse —

In cercurile ardelene într'una putem auzi vorbindu-se rău de administrația și chiar și de justiția din vechiul regat. Se afirmă, că acolo imoralitatea e un principiu în viața publică. Admit, că se mai comit încă abuzuri și în vechiul regat, fapt e însă, că administrația din Ardeal lasă mult de dorit în unele județe.

In cadrul corespondenței prezente servesc publicului mare din Ardeal un exemplu, scoțând în relief abuzuri comise de un simplu primar de țară, care se intitulează „Dumnezeul cel mic al comunei" și care își exercitează funcțiunea de ani de zile în mod arbitrar, necercetat de autoritățile lui superioare, cu toate plângerile ce s'au făcut din partea cetățenilor năpăstuiți.

E vorba de primarul din comuna rurală Petreu, Petru Mado, contra căruia s'a înaintat zilele trecute o plângere parchetului din Oradea-Mare, ce s'a înregistrat sub n-rul 4981/1922. Numitul primar, fără motiv, a făcut uz de forța armată în mai multe rânduri, săvârșind grave abuzuri de putere, a maltratat pe mai mulți iocuitori ai comunei în modul cel mai brutal, între cari și femei; a mai comis infracțiuni, ca violare de domiciliu în decursul nopții, atentat la pudoare, acuzațiuni mincinoase, etc.

S'a înaintat plângere și contra secretrului comunal Aladar Kiss, care în baza §-ului 87 Pp. ar fi avut datoria de a denunța parchetului infracțiunile comise de Petru Madău.

Sperăm că măcar de rândul acesta, autoritățile superioare vor interveni și vor scăpa pe locuitori de această năpastă a locuitorilor.

Discutând cu un comerciant român din Oradea-Mare despre mișcarea cooperatistă din județul Bihor, numitul mi-a atras atențiunea asupra faptului, că la centrala federalei „Crișul" numai casierul e român și acela un fost preot, ceilalți funcționari sunt maghiari și evrei.

Comerciantul român din Orade, — unul dintre cei 4, câți se mai găsesc în centrul județului, mi-a spus, că capitalul federalei formează în mare parte proprietatea unor capitaliști mari evrei, cari au interesul, ca cooperativele din județ să se aprovizioneze cu mărfuri la ei. In caz, când centrala cooperativelor nu e în stare să aprovizioneze cu mărfuri federalele, nu mai are nici un rost mișcarea cooperatistă, iar de instituțiuni fără rost nu avem nevoe.

•

După cum sunt informat, autoritățile au primit din București instrucțiuni referitor la repatrierea evreilor din Galiția, cari au năpădit toate orașele din Ardeal, scumpind traiul în mod excesiv.

•

In jurul comunelor Tinca și Lăcuieni a căzut zilele trecute grindină, cauzând mari pagube, la vii îndeosebi.

Corespond.

Răspândiți „Infrățirea"

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

FARMACISTA liceuțială caută loc farmacie Cluj. Adresați Damian str. Moților 72. 1917

PREPAR studenți pentru examenul de maturitate din limba latină, eventual pregătesc pentru examenele din toamnă băeți de clasele inferioare a liceului. Anunțurile se primesc la administrație pe adresa „Cămin". 12-a

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

BANCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

---

La
Banca Ardeleană
și Casa de Economie S. A.
se primesc funcționari
cu praxă de bancă cari posed la perfecție limba română, maghiară și germană Mașina de scris obligator. 1923

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. **Reducere 30%** pentru toți **funcționarii** publici și particulari, precum și **familiile lor.** 1253

Intreprindere internațională
alui
Maxim König Miksa
ARAD
Telefon interurban 63.

Proviziune regulată de comerț Wiena, Budapesta, Praga, Triest, Leipzig, în legătură cu stațiunile cele mai mari în streinătate și din streinătate în țară, cu asigurare pe lângă garanță deplină. Incasări speciale de vamă, prenotări de vamă, intervenții Departamente separate pentru marfă. 1558

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Reclama este sufletul comerțului

Cea mai mare și mai veche societate canadiană de căi ferate și vapoare din intreaga lume.

Voiajii regulate cu vapoare rapide Empress de la Anvers, Hamburg, Havre, Cherbourg, etc. spre

CANADA și AMERICA
și in toată lumea.

Vapoarele Empress sunt cele mai mari, mai repezi și mai frumoase din vapoarele cari fac drumul de la Hamburg, etc. la Canada, resp. America.

Durata călătoriei pe mare numai 4 zile

Informațiuni gratuite și complecte la Agenția Generală
CANADIAN PACIFIC,
Calea Griviței 153 Cernăuți, Rudolfsplatz 1.

Pentru a scuti pe pasagerii noștrii de ori ce pierdere zadarnică de vreme, bani, precum și de o călătorie obositoare la București, îi rugăm să bine voiască a ne trimite, recomandat: *Pașaportul de călătorie, Actul de naștere, Actul de moralitate, Afidavitul, 4 Fotografii de 4/5 cm.*

Aceste documentele vom prezinta, indată după primirea lor, consulatului american, pentru inregistrare și vom face cunoscut pasagerilor noștrii, în baza numărului de ordine, ce vom primi, ziua exactă când urmează să sosească la București pentru a căpăta viza. 1858

S'A DESCHIS MARELE DEPOZIT DE

Automobile, Autotractoare și Autocamioane
F·O·R·D

UN AUTOMOBIL FORD DE 22 HP. NOU, lei 85.000. Condiții de plată foarte avantagioase!

Telefon No. 999. **PERRY CLUJ** Calea Regele Ferdinand 99

Se găsesc toate felurile de piese de schimb,
1823-a **accesorii originale FORD.**
Cu prețuri mult mai convenabile ca oriunde

Cum se vindecă Reumatismul și Gutta

este o broșură foarte interesantă și instructivă. Acolo veți găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de șeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum și modul lor de vindecare. Această broșurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereți chiar astăzi această broșurică, prin o cartă postală adresată la
FARMACIA VOREL din Piatra-N.
Moldova

Pentru Autorități, Bănci și alte Institutii cari doresc a-și procura

Colecția Gazetei Oficiale

din anii 1918—1922 adică dela aparație și până la ultimul număr.

Se găseste de vânzare la Agenția de Publicitate
„SOARELE"
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. Cererile se vor adresa urgent având numai câteva colecții. 1885

ATENȚIUNEA

Atragem atențiunea celor interesați asupra speculei ce se face cu renumitele fabricate ale firmei **„ROBERT BOSCH" — Stuttgart,** vânzându-se de către diverși speculanți **bujii și magnetouri** vechi și refăcute, drept noi.

Fabricatele originale „BOSCH", poartă pe fiecare articol numele „Robert-Bosch" și marca fabricei.

Magnetourile originale „Bosch" poartă seria dela 2.500.000 în sus.

Reprezentant general si exclusiv pentru Romania-Mare
S. A. R. și LEONIDA & Co. Unite
București — Calea Victoriei 67. 1925

Departamentul Mașinelor
al Reuniunei agricole s. a.
Magazin en gros pentru articole tehnice
Centrala: SIBIU, Strada Sării No. 22.
Sucursale: MEDIAȘ și SIGHIȘOARA.
Giroconto: Institutul de credit fonciar Sibiu.

Furnizăm prompt din depozitele noastre toate articole trebuincioase pentru mori, fabrici de ferstrae, Uzinele de fier, fabrici de mașini, mine, fabrici de pielărie, fabrici de cărămide și țigle, etc. etc. Oferte prompt și gratuit. Avem reprezentația și depozite mari a celor mai renumite fabrici respective. 1921

Serviciul de Camionaj al C. F. R. Cluj.

Singurul indreptățit să facă transporturi dela gară în oraș a mărfurilor de mare și mică iutesă clasa I și 2 și a coletelor cu timbru de francare.

Își incepe activitatea Sâmbătă la 1 Iulie 1922.

Direcțiunea, biuroul central și magaziile (Telefon No. 5-39 și 6-17) se află în Calea Regele Ferdinand 36-38, Casa Băncii Agrare. Biroul din gară se află la magazia de mică viteză: No. telefonului 1-48.

Tarifele de transport sunt fixate oficial de Ministerul Comunicațiilor direcția generală a C. F. R. și cei interesați vor fi serviți atât pentru transportul dela gară în oraș cât și viceversa cu cea mai mare prevenire și ingrijire.

Direcțiunea
1927 **Serviciului de Camionaj C. F. R.**
Cluj, Calea Regele Ferdinand 36-38.

Anunțiu.

La liceul de fete „Regina Maria" din Cluj e trebuință **de 100 (una sută) stânjini de lemne de foc** pe anul școlar 1922/23.

Doritorii de-a furniza aceste lemne să-și inainteze ofertele la direcțiunea liceului până în 12 Iulie c. 1924

La o instituție mare **se caută o D-șoara**
funcționară
în birou pentru toată ziua. ::::

Se cere ca pe lângă limba română să cunoască și limba maghiară. □ Adresa la ziar sub „Funcționară.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante	Coloniale	Droguerii	Manufactură	Ghete
Pferschi'	Konkoly & Pop	**Viorelia** Parfumerie și Droguerie Piața Unirii.	**Iacob Dick și Fiu** Engros și Detail.	Bata
	Atlantica		Luca Niculescu	Turul
Central	Colombo	Rózsa	Missir	Ludw. Heller
	Automobile		Barza	Croitor de Dame
	Blaga	Emke	**„TEXTILANA“ Szegfu & Sipos** Magazin de tricotaj și Țesături Str. Iuliu Maniu 3.	Wartenberg

In jurul incidentului dela Tribunal

— O scrisoare a d-lui Dr. V. Onișor —

Referitor la reportajul și articolul cu privire la incidentul dela Tribunalul local dintre d. V. Onișor și membrii tribunalului și publicate în ziarul nostru, primim din partea d-lui Onișor, următoarea scrisoare căreia din spirit de

Nu este exact, că locuința mea este „compusă numai din... 10 camere“. Vă rog să-mi faceți onoarea de a mă vizita și a vă convinge, că locuința mea este compusă din 6 camere.

Nu este exact, că am un unic chiriaș, care ocupă o singură cameră. Am chiriași: pe d. consilier Dr. V. Popp, care ocupă 3 camere, pe d. dr. G. Zugravu cu 4 camere și pe L. Beregszászy cu 2 camere și fiecare cu încăperile accesorii.

Am cerut evacuarea chiriașului Beregszászy) din 2 camere, cari sunt lipite cu 2 uși de locuința mea și fără de cari locuința mea, cu o singură intrare, cu 5 odăi în șir și cu una de trecere nu poate fi întrebuințată, decât ca o adevărată închisoare.

Am cerut evacuarea în baza legii din 14 Aprilie 1922, care prevede la art. 2 lit. c. următoarele:

„De asemenea va putea evacua pe chiriași proprietarul, care locuind el însuși o parte din imobil și având restul imobilului închiriat apartamentul sau camerele ocupate de el sunt neîndestulătoare pentru nevoile imperioase ale familiei sale sau pentru căpătuirea copiilor conform codului civil. Se va socoti ca necesare proprietarului camera de lucru și câte o cameră de fiecare membru al familiei sale, care trece de vârsta de 10 ani“.

„Prin familie se înțeleg persoanele, cari în mod obișnuit sunt adăpostite de proprietar, adică: ascendenții și descendenții, frați, soră, văr, vară, precum și rudele din această categorie, cari prin efectul acestei legi vor avea necesitate de locuință“.

„In toate cazurile prevăzute în aliniatele precedente, evacuarea chiriașilor se va face cu începere dela 8 Noembrie (26 Oct. st. v.) 1922, iar dacă proprietarul sau unul din soți, când imobilul aparține celuilalt, este funcționar public și ocupă un serviciu comandat în localitate, ea se va face chiar de la 6 Maiu (23 Apr. st. v.) 1922“.

In baza acestui text de lege, având convingerea nestrămutată, că legea este lege și în statul român, iar dacă astăzi nu este, va fi în viitor, am început acțiunea permisă de lege.

Sunt funcționar public, cu domiciliul comandat în localitate, cu o familie (constând din 2 familii) de 8 persoane și 2 servitoare. Persoanele sunt: eu cu soția, 4 copii (în vârstă între 13 și 20 ani, 2 băieți, 2 fete), mama soției mele în vârstă de peste 60 ani, fratele soției mele funcționar public în vârstă de 27 ani. Am casa proprie, plătind o dobândă de 52.000 lei la an după capitalul împrumutat la cumpărarea ei, 6 camere la etajul I, cu o singură intrare. Mama soției mele, femeie bolnăvicioasă, locuiește în curte într'o cameră-magazin de 3×4 m., fratele soției mele locuiește în str. Văcărești No. 24. Două camere alături de locuința mea, cu 2 intrări deosebite, sunt deținute de „toleratul“ Beregszászy, care speculează sub închiriind o cameră, iar eu și cu ai mei suntem adăpostiți în 3 părți.

Intrunesc toate elementele de fapt prevăzute de lege, care îmi da dreptul de evacuare încă la 6 Maiu 1922.

Comisiunea deliberativă a oficiului de închiriere a respins cererea mea, pe motivul, că chiriașul Beregszászy, în calitate de funcționar particular cu leafă sub 2000 lei lunar, intră în excepțiunile de la art 2 lit. b., prin urmare nu poate fi evacuat.

In apel am dovedit cu desbaterile parlamentare, că la lit. c., art. 2, nu există nici o excepțiune. Legiuitorul a vrut să ocrotească familia, față de chiriaș, care poate locui și într'altă parte.

Parte dversă a susținut, că dacă se aplică în Cluj această lege, funcționarii publici vor ajunge pe stradă.

Tribunalul deliberând a admis în drept aplicarea legii (lit. c. fără excepțiuni), dar a stabilit în fapt, (pe ce bază, nu îmi dau seamă, căci nici una din părți n'a susținut astfel de lucruri deși am cerut cercetare la fața locului pentru stabilirea faptului), că dacă eu aș obține cele 2 odăi cerute prin acțiune, aș avea peste 10 odăi, ceeace nu este admisibil, prin urmare confirmă hotărârea instanței I.

Eu știu, că am 6 camere. Dacă mai obțin 2, am opt. După lege mi se cuvin 9. Tribunalul a hotărât, că 6+2=11 (peste 10).

Hotărârea tribunalului e definitivă. Legea în vigoare în Ardeal în materie de chirie nu admite altă cale de atac, ordinară. Admite însă una extraordinară, prevăzută în legea VIII din 1871, pentru răspunderea judecătorilor.

In momentul când am văzut hotărârea nedreaptă a tribunalului, după ce ea a fost pronunțată, prin urmare procedura terminată, am spus, în ton foarte liniștit, următoarele:

„După aceste nu vă mirați, d-lor judecători, dacă mâine vă veți întâlni cu acțiunea disciplinară“.

Am anunțat calea de atac prevăzută în § 39 al legii VIII: 1871.

Este aceasta „vociferare violentă, insultând pe președinte și pe judecători și amenințându-i etc.“, cum susțineți în articolul de reportaj din 27 Iunie?

Dimpotrivă președintele tribunalului a început vociferarea, la care eu i-am mai răspuns în drumul meu spre ieșire: „D-le președinte, nu primesc instrucțiunile d-tale“.

Nici un cuvânt mai mult n'am spus.

Aceasta este starea faptică, căreia articolul prim al dv. îi spune: „nefericitul incident dela tribunalul din Cluj“.

Nu este nici ultragiarea judecătorilor, nici crimă.

Partea juridică a chestiunei va fi rezolvită de către Curtea de Casație ca instanță disciplinară. *Infracțiunea, ce susțineți că am săvârșit, este deferită parchetului.*

Dacă aveți ceva de rectificat în aprecierile dv., injurioase pentru mine, veți face-o din simțul de dreptate, ce îl presupun la un organ românesc de publicitate.

Dr. V. ONIȘOR

N. R. — Publicând scrisoarea de mai sus, luăm act că d. Dr. V. Onișor nu are la dispoziția d-sale decât 6 camere. Dar numărul camerilor d-lui Onișor ne-a surprins și nu asupra acestui lucru am insistat noi, cât asupra faptului grav că d-sa, ca profesor universitar de drept, a socotit de cuviință să protesteze în contra unei sentințe judecătorești, în plină ședință, și să amenințe cu *„acțiunea disciplinară“* pe președintele tribunalului și pe judecători.

— Că a amenințat cu „acțiune disciplinară“ pe membrii Tribunalului, însuși d. Onișor o mărturisește în scrisoare:

„După aceste nu vă mirați, d-lor judecători, dacă mâine vă veți întâlni cu acțiunea disciplinară“ (pasagiu subliniat de noi în text).

Că ieșirea d-lui Onișor a fost insultătoare, o dovedește faptul că Tribunalul simțindu-se insultat, a deferit cazul Parchetului.

D. Onișor adevărește și d-sa: *„Infracțiunea ce susțineți că am săvârșit, este deferită parchetului“* (pasagiu subliniat de noi în text).

In concordanță cu d. Dr. V. Onișor deci, noi nu mai putem adăuga nimic.

Scrisori din Aiud

SERBARE

Duminecă în 25 Iunie, a avut loc în sala școalei primare din localitate serbarea de fine de an. D. *Iosif Marian,* directorul școalei, a făcut o dare de seamă a activității școalei din cursul anului expirat și a citit lista celor promovați și repetenți, după care a urmat împărțirea premiilor.

Au urmat apoi, diferite producții teatrale și muzicale.

SPORTIVE

In ziua de 25 Iunie a avut loc pe arena de Foot-Ball, un match de Foot-Ball între echipele K. I. C. din Cluj și N. I. K. din Aiud, care s'a sfârșit cu 4—0 în favorul echipei din Cluj.

TIMPUL

De vre-o 15 zile ploi torențiale însoțite de descărcături electrice, au căzut asupra județului nostru, cauzând mari pagube.

Coresp.

Datoriile interaliate către Statele Unite

Chestiunea datoriilor interaliate către America a fost din nou discutată de parlamentul din Washington, care și-a manifestat nemulțumirea față de aliați cari amână mereu trimitere unei comisiuni pentru regularea datoriilor ca a-cea a cheltuelilor de ocupație ale armatei americane pe Rhin. Comisiunea datoriilor a reamintit că doar cheltuelile pentru armata de pe Rhin au atins 250 milioane dolari.

Propunerea venită din unele cercuri financiare de-a regula chestiunea datoriilor pe cale de negociere diplomatice a fost respinsă de comisiunea datoriilor.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

Biblioteca Centrala „Asociațiunii" Sibiiu

Anul II. No. 553 — Opt pagini 1 LEU Opt pagini — Marți 4 Iulie 1922

Infrăți[rea]

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COM[ITET]
Director: D. TOMESC[U]
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 938 — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — 180 LEI
„ 6 LUNI — 90 „
„ 3 „ — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

La mormântul lui Take Ionescu

In momentul când vor apare aceste rânduri Take Ionescu nu mai fi între noi. Țărâna încă umedă va astupa mormântul o clipă deschis pentru a înhgiți în genunea neagră a eternității, trupul aceluia care o viață întreagă n'a fost decât energie inteligentă în continuă activitate. Dar memoria lui va rămâne nepieritoare, însemnată adânc în paginele trecutului nostru politic.

Take Ionescu va rămâne simbolul conștiinței noastre naționale alături de marii bărbați cari în ultima sautǎ de ani au luptat din tot sufletul lor generos, cu toată vigoarea unei tinereți entuziaste, cu pornirea aceea care e hărăzită de Providență numai iluminaților cauzelor mari. Take Ionescu prin trecutul lui de muncă, prin însuflețirea cu care a știut să se devoteze idealului nostru național, va sta cu cinste alături de Negruzzi, Alecsandri, Al. I. Cuza, Golescu, Kogălniceanu, Bălcescu, Negri, Rosetti, Ion Brătianu, Tell, întemeietorii celei dintâi uniri a principatelor românești acei architecți ai românismului cari au pus temelii adânci, solide, unirii noastre de astăzi.

Take Ionescu și-a încheiat poate în modul cel mai fericit viața. Aureola activității sale naționale, activitate atât de măreț desfășurată înainte și în timpul războiului, nu îi va fi întinată de practica măruntă, ingrată, dar atât de necesară, a operii de reconstituire și unificare a României întregite.

Pentru unitatea noastră națională pare că Take Ionescu și-a dat tot, dar tot ce a avut mai bun ca inteligență, dar oratorie și talent politic. Take Ionescu moare în apoteoza acestei admirabile activități. Take Ionescu a murit fericit.

Pentru Ardeal, ca și pentru frații noștri din Macedonia, Take Ionescu a avut atențiuni de frate bun și înțelegător. In orice împrejurare se ridica chestiune care privea Ardealul, Take Ionescu a fost cel dintâiu în rândurile celor cari lupta pentru împlinirea nevoilor fraților români aflați sub vitrega stăpânire maghiară.

Take Ionescu este cea mai vie desmințire ce se poate aduce tuturor celor certați cu conștiința și cari au ponegrit vechiul regat. Omul acesta a știut să iubească omenește și frățește Ardealul și alături de dânsul vor

acestea nu se pot ști cu adevă- fi mulți cari să apară cu încetul în lumina adevăratelor lor fapte. Din nefericire lucrurile rat decât după moarte. Aceasta e credem singura amărăciune care însoțește trupul neînsuflețit al lui Take Ionescu în mormânt.

Activitatea politică de peste patruzeci de ani a lui Take Ionescu, când se va putea cunoaște în toată amploarea ei, va fi un admirabil exemplu de îndelungă pregătire, de chibzuită cercetare a nevoilor publice, de largă iubire de oameni și discretă sacrificare de sine.

Astăzi când virtuțile politice se socotesc după intensitatea sbieretelor, tăria pumnilor și complecta ignorare a mecanismului soical, nu știm dacă se va înțelege însemnătatea marilor calități desfășurate de Take Ionescu în lunga și spornica sa activitate politică. Mâne însă când generațiile deșteptate din haosul vieții noastre publice de azi, vor putea folosi cumințenia înaintașilor și studia pe îndelete opera marilor personalități politice, înainte de a păși în viața publică, Take Ionescu își va căpata locul ce i se cuvine în mintea tuturor, loc pe care astăzi nu-știu să-i-l acorde decât câtiva rătăciți ai școalei politice de eri.

Pe marginea unui mormânt

Nici odată tragedia cea mare care ne domină pe toți, a destinului omenesc, nu se arată mai puternică, mai sguduitoare, ca atunci când isbește pe cei mai presus de comun.

Nici odată fiorul morței nu ne copleșește mai imens sufletele ca atunci când alături de noi se stinge un erou, un supra-om.

Uneori hazardul ridică la suprafața valurilor vieții figuri uimitoare în complexul lor, în puterea nemărginită a inteligenței, a talentului lor. Iți fac impresia acești semizei a unor făpturi extra-naturale, a unor creaturi legendare. Ești fericit să te simți în preajma lor, să simți mângâindu-te lumina ochilor lor. O' viață întreagă rămâi fascinat de unica vorbă ce ți-au adresat-o, de surâsul fugar, pe care ți l-au trimes cândva, în treacăt.

Une-ori, când supra-omul se coboară binevoitor până la tine, și lucrul acesta s'a observat mai ales în ultima vreme, în epoca democrațiilor fără limită, ți se pare chiar egalul tău. O clipă ai impresia că nu se deosebește prea mult de tine. Și atunci te crezi în stare a-l supune judecăței tale, a-l critica, a-l defăima chiar. Și acesta este cel mai lamentabil dintre spectacolele credulităței omenești. Abi într'u târziu iți dai seama de ușurința avută, abia mai târziu te înfiori de distanța care te desparte de dânsul și iți apari atât de ridicol ca în apropierea unui munte, pe care din depărtare ai socotit că ai să-l urci din câțiva pași.

Odată cu vârsta te cumințești. Te resemnezi cu limitele în mijlocul cărora a fixat Dumnezeu să-ți rămână puterile. Și în fața celui pe care Dumnezeu l-a înzestrat cu puteri incomparabil mai mari decât ale tale, iți pleci umilit capul. E zadarnic să te mai impotrivești, să te mai obstinezi. Nici o lege democratică, nici un soviet din lume, nici cel mai grozav teoretician al egalităței omenești nu va putea să te facă să egalezi pe supra-omul hărăzit cu toate harurile zeilor.

Ești nevoit să-l admiri dacă ai suflet curat și minte deschisă; dacă nu, ți-e permis doar să-l invidiezi în ascunzișul sufletului, departe de semenii, cari te-ar lua în râs, când le-ai împărtăși sentimentele tale.

Cât timp viața își urmează cursul în mod superior iți apare mare doar în câte una din laturele aptitudinelor lui. Atunci par'că ai mai mult curaj față de dânsul, atunci ți se pare că nu ești la prea mare distanță de el. Când moartea îi curmă însă firul vieței, atunci întreagă această viață se zugrăvește deodată, în toată măreția ei impunătoare ochilor tăi uimiți. Te simți atunci complect dezarmat și te lași cu totul în voia puternicului fior care te domină și care, cum spuneam mai sus, la mormântul deschis al unui om mare e cu mult mai puternic chiar decât la mormântul celui mai bun amic.

Și doar nimic nu deosebește moartea unuia de-a celuilalt; dimpotrivă e unica dovadă că și unul și celălalt sunt plămădiți din aceiași humă șubredă și trecătoare.

Fenomenul totuși se petrece; e mai presus de voința noastră. Și cu prilejul dureros al conducerei corpului neînsuflețit al lui Take Ionescu pe cel din urmă drum, — simțim cu toții, în toată puterea manifestărei lui, acest bizar fenomen.

[Politi]ca instinctului național

[Fr]agment din discursul ținut de Take Ionescu în Cameră în zilele de 16 și 17 Decemvrie 1915

De aceea, d-lor, nu rămân decât două politici:

E politica instinctului națiunii și e politica susținută de d. Carp și de d. Stere.

D-lor, politica instinctului națiunii o voiu examina în afară de toate celelalte considerațiuni. Nu mă voiu ocupa de chestiunea dacă pot românii, al căror titlu de nobleță este că sunt popor latin, să se găsească în contra tuturor latinilor cari sunt acum în răsboiu.

Nu mă voiu întreba dacă pot românii, cari au o adevărată datorie de recunoștință indiscutabilă către mai toate din statele Quadruplei, și cari nu datoresc absolut nimic decât suferințe statelor Dublei, să calce pe suflet și să dea al doilea exemplu al ingratitudinii. Acestea sunt considerațiuni sentimentale. Nu mă ocup nici de chestiunea, dacă e posibil unui stat ca, al nostru să meargă cu sabia lui alături de cei cari au început răsboiul prin strivirea Serbiei nemuritoare, prin acel ultimatum care, dacă îi schimbai câteva vorbe, ni s'ar fi putut adresa nouă, dacă ar fi posibil ca noi să ne întărim și să creștem trecând prin o infamie; nu mă voiu ocupa de aceasta. Mă ocup, d-lor, de interese. Haide, fie, suntem în vremea intereselor, să stăm pe acets tărâm de interese.

S'a vorbit de stradă și de opinia publică pervertită. Strada sunt câteva sute de inși cari se plimbă, opinia publică se poate perverti printro campanie abilă de câteva luni, instinctul neamului, însă, din coliba țăranului până în palatul bogatului, asta nu este nici operă de opinie publică pervertită, aceasta nu se chiamă nici stradă, afară numai dacă ai ideia că România nu este țară de suveranitate națională; ci că ea rtebue să intre pe capalodul țărilor în cari un om poate să spună că voința lui este suprema lege.

Instinctul nimeni nu-l poate tăgădui. El vorbește și vorbește așa de limpede, încât atunci când noi am fost siliți — și o să explic și aceasta — să ducem o altă politică oficială, n'am îndrăsnit să o publicăm, a rămas un secret între câțiva oameni nu a fost supusă, fiindcă nu putea să fie supusă aprobării națiunii.

Această politică instinctivă nu este o amețeală nu este o greșală; nu, d-lor ea este bazată pe un fapt primordial, tot atât de primordial ca și dreptul la viață. Fiecare popor are dreptul să-și trăiască vieața lui, să și-o trăiască întreagă, cu toți ai lui, fiindcă numai așa poate și el să creeze o civilizațiune a lui care să intre în armonia tuturor celorlalte civilizațiuni.

Acest drept îl simte fiecare popor, acest drept este dreptul primordial, [illegible] esențial și de ace[illegible] român a înțeles t[illegible] dată poate incon[illegible] conștient.

că de o mie de ani s'a pus o problemă între el și unguri: ori ungurii până în vârful Carpaților și de acolo dominându-ne pe noi, ori noi așezați în cetățuia Transilvaniei și de acolo dominând Pusta ungurească; altfel nu se poate.

Nu am fost un stat de don Quichoți, dar nici un stat inconștienți: de la dascălul de sat cu harta Daciei Traiane, cu numărătoarea țărilor române stăpânite de alții, până la omul politic, la toți — chiar în ziua în care iscăleau un tratat care ne lega cu Austria — în sufletul lor sta scris cu litere de foc „Ardealul și unitatea națională".

TAKE IONESCU

de Robert de Flers

Take Ionescu a murit, răpit pe neașteptate. E o adevărată mâhnire pentru toți cei cari, ca și mine, l'au cunoscut; e o pierdere dureroasă pentru cele două patrii ale lui România și Franța.

„Dușmanii mi-au spus uneori — mi-a mărturisit el odată — că aș prefera țara dv. țării mele. Nu'i adevărat. Iubesc România mai mult de cât orice pe lume, căci ea e mama mea; dar de când e un păcat ca să-ți iubești și bunica?"

O, icât de nedrept e-acest timpuriu sfârșit, el n'a plecat fără să-și fi văzut cel puțin îndeplinindu-i-se cele două mari visuri ale vieții lui: România Mare, înfăptuită, și Franța, căci nici odată n'a uitat-o, recâștigându-și însfârșit provinciile pierdute.

„Vezi — îmi spunea odată — de a douăzeci de ani, am avut ochii veșnic îndreptați, spre Apus, spre Ardeal, și totdeauna mi-a părut că mai departe, în prelungire, zăream Alsacia-Lorena."

Am cunoscut puține discuțiuni așa de scânteetoare, așa de variate, așa de calde ca ale lui Take Ionescu. El era numai suflet, numai grație, numai încântare.

... Avea vioiciunea plină de noblețe a oamenilor cari și-au închinat toată viața unei singure cauze. Credința lui în sosirea măreței zile când toți frații lui latini vor fi strânși sub același sceptru era prea absolută și prea imperioasă pentru a se mai putea apropia de dânsul, calculul, reaua voință...

... Niciodată, nici chiar în zilele când situația Aliaților părea mai amenințată ca oricând, Take Ionescu n'a încetat de a crede, înflăcărat, în victoria noastră. In 16 și 17 Dec. 1915, a ținut în Camera Deputaților din România unul din cele mai mărețe discursuri pe care l'a produs Marele Răsboiu.

... „Astăzi — spunea el — se bat națiunile și nu armatele; conștiința tuturor popoarelor s'a trezit; răsboiul va mai dura. Și nu poate să se sfârșească decât când una din părți va fi strivită.

Națiunile nu vor primi o altă pace. Dacă Germania va fi cea victorioasă, va fi lege domnia pumnului de fer; dacă Franța va fi învingătoarea — *și ea va fi* — lege va fi dreptatea, pentruca toată lumea să se poată bucura de binefacerile civilizației".

... Iubite Take Ionescu, acum când suntem despărțiți pentru totdeauna de tine, cu câtă emoție nu ne amintim de toate cuvintele tale, de cele mai adânci ca și de cele mai simple; cu câtă melancolie nu evocăm noi înflăcărarea ta, veselia ta, claritatea ta latină; cât de bine știai să trăiești viața și cât de mult să scoți din ea grația și noblețea. Cât de mult ai știut să-ți iubești țara și cât de mult ai știut s'o iubești și pe a noastră!

(„Le Figaro").

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Pan-maghiarismul din Ardeal

Cum îl cultivă societățile literare, artistice, nconomice și sindicatele

Pan-ungu-ismul acesta. de care va fi mai la vale vorbă și pe care până acum l-am văzut manifestat numai prin comploturile, spionajurile și cerbicia ungară de aici și de peste frontieră îndreptate împotriva statului nostru, a rămas acuns până asum în niște titluri, care, nu știu cum se face, că nu ni-au oprit până acum atenția nici unuia. Refugiat în titlurile acestea pan-maghiarismul ne-a izbit mereu în față, timp de patru ani de zile, dar fără să ținem seamă de el și dacă nici acum, dupăce îl demascăm, nu se vor lua măsuri în consecință, îl vom vedea cultivat și desvoltat ca și în Ungaria.

— După cum se știe, sunt în Ardeal o sumedenie de societăți ungurești de tot felul. Indiferent, că societățile acestea vor fi servind și interese care nu se dau la iveală, trebue să ne oprim asupra lor tocmai spre a împiedeca cel puțin panmaghiarismul pe care îl fac oficial.

Avem aici un sindicat al ziariștilor unguri.

Nu-i-se zice însă pe numele acesta. El e numit pur și simlu: „Sindicatul ziariștilor ardeleni", căci, din păcate avem și noi un sindicat al ziariștilor români?..

Avem apoi societatea artiștilor ardeleni, societatea economică ardeleană, societatea stupărilor ardeleni, societatea viticultorilor ardeleni, socieatea crescătorilor de vite din Adeal, societatea exportatorilor din Ardeal și a. m. d.

De ce nu se adaogă și calificativul de societăți maghiare? Ori, poate vor să arăte, că vorbindu-se despre ardeleni, se înțeleg prin aceștia numai unguri?

Că spunându-se „ardelean", înseamnă că ai spus: unguresc? Ca și cum noi n'am exista aici, ca și cum ne-am afla în țara contelui Bethlen?

După cum vedem, fiindcă e ceva general, acesta e un sistem întreg, unul, care are menirea să continue pan-maghiarismul ce se făcea odinioară aici pe cale ofcială. Autoritățile noastre au datoria să pună capăt acestui pan-maghiarism la urma urmei nu de alta, dar ar trebui reabilitat numele și calificativul de maghiar, de care, după cum se vede, toate societățile ungurești de aici fug par'că cu rușine!

O oxpediție științifică în jurul lumii

La 17 Iunie după prânz, iachtul „Malaya" a părăsit Londra începând călătoria sa împrejurul lumei. Malaya duce membrii expediției științifice „Lockhart Cottle" în noua Guinea și alte regiuni îndepărtate ale globului Doctorul Cott'e din Liverpool este conducătorul și este însoțit de o mică societate de oameni aleși. Scopul expediținei este curat științific, colecționând plantele rare după țărmuri, înmulțind astfel cunoștințele noastre, în această ramură științifică. In cursul trecerei Atlanticului se speră că se vor prinde câțiva delfini iar vaporul transportă diferite tipuri de harpune în acest scop. In această vânătoare a delfinilor, expediținea colecționează în mod oficial pentru muzeul zeeglez

Donațiuni pentru Sindicatul presei

Se știe că Sindicatul Presei Române din Ardeal, la începutul anului acestuia, când și-a ținut adunarea generală la Brașov, a căpătat o donațiune de 10 mii de lei din partea „Asociației Generale a Presei Române" din București, la propunerea d-lor Constantin Mille și Iosif Nădejde, propunere pornită dintr'un înalt sentiment de confraternitate. Sindicatul Presei Române din Ardeal drept mulțumire a proclamat pe acești doui fruntași ziariști din vechiul regat, membri de onoare ai Sindicatului.

S'a hotărât ca aceste 10 mii de lei să constituie un fond cultural din care se vor acorda premii ziariștilor fie pentru lucrările lor valoroase, fie pentru sporirea culturei profesionale.

Cum fondul acesta cultural încă mic, așteptăm și alte donațiuni. In orașele mari din străinătate, nu trece zi ca ziarele să nu publice donațiuni mai mici sau mai mari din partea publicului, pentru fondul de pensiuni al ziariștilor sau pentru căminul presei. Oameni cu avere, la ocaziuni festive se gândesc acolo în prima linie la asociațiile ziariștilor și fac donații de mii și sute de mii de lei, fie la jubileul unei întreprinderi, la nunți, etc. etc.

Oare la noi în Ardeal, pilda aceasta nu ar putea fi urmată? Ne-aducem doar aminte, că sub regimul unguresc, interesul pentru presa română din Ardeal a fost mult mai viu la publicul nostru. S'au dat supra-solviri la diferite baluri, sau, în loc de cununi la înmormântare, sumele au fost destinate pentru creșterea fondurilor Fundațiunei ziariștilor din Ardeal. N'ar fi rău, ca încrul bun ce s'a făcut înainte, sub un regim vitreg, să se facă și acuma. Să nu-și închipuie nici odată publicul cititor că dacă dă un leu pentru gazetă, și-a și făcut datoria față de presă și de gazetari.

Ziariștii sunt însă aceia care își fac întreaga datorie pentru public și cu sacrificiul sănătății și al vieții lor își dau toate silințele ca să dea țării o presă cât mai bună.

ECOURI

Un dar original

Episcopul de Dijon, Franța, a trimis de curând în Canada doi saci mici de grâu, recoltat la Courcelettes, pe mormintele soldaților canadieni morți pentru Franța.

Prețiosul dar a fost primit în Canada cu o vie emoție și a fost semănat pe un teren oferit de două surori, lângă Ottawa, în prezența supraviețuitorilor batalionului 22 canadian și a familiilor celor dispăruți. Din grâul recoltat din această însămânțare se vor face azime destinate oficierei slujbelor comemorative de război.

Un portret al reginei Maria Antoinetta

Un colecționar a putut cumpăra în 1919 la New-York pentru 40 dolari, cu ocazia licitării obiectelor rămase de pe urma arhiducelui austriac Ludovic-Victor, un pastel reprezentând pe o fetiță.

Acest tablou, cercetat mai de aproape de specialiști, s'a constatat a fi portretul reginei Maria-Antonietta a Franței, pictat de pictorul austriac Iosef Krantzinger. El fusese pictat din ordidul împărătesei Maria Teresia și este singurul tablou din tinerețe al Mariei-Antoinetta.

Expediția lui Amundsen

Raold Amundsen, renumitul explorator, a plecat cu vaporașul său „Maud" spre polul de nord pentru o călătorie de explorație ce, dacă va reuși, va dura 7 ani. Vaporul are o echipă admirabilă compusă din oameni foarte încercați. El se va mai opri la Nome, ultima stație în lumea civilizată.

Amundsen are de gând să lase vaporul său să înghețe lângă Siberia voind să documenteze teoria sa că colosul de ghiață din Pacific se mișcă spre Atlantic unde Amundsen vrea să sosească în anul 1929. El are pe vapor două aeroplane cu al căror ajutor vrea să facă excursii de explorație de vapor.

Succesele unei românce în Brazilia

Ziarele din Rio de Janeiro anunță succesul unei românce în capitala Braziliei. E vorba de d-na Elena Theodorini directoarea școalei „Arte și voce" care a organizat un festival artistic la 23 Mai în sala teatrului „Trianon" împreună cu elevele sale.

S'a cântat fragmente din „Bărbierul de Sevilla", „Manon", „Carmen", „Dalila" și „Faust".

D-na Theodorini a fost viu aclamată de înteaga asistență.

Un dar... dulce

Ambasadorul Jugoslaviei la Budapesta a trimis la Belgrad, cu prilejul nunței regelui Alexandru cu principesa Marioara, — cinci sute de kilograme bomboane, în cinci mii de pachete mici. A fost o muncă febrilă, timp de două zile la o cofetărie din Budapesta pentru prepararea unei cantități așa de mari de bomboane, — și fiecare pachețel a fost ornat cu litera „M" — inițiala noului regine a Jugoslaviei.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Lupta între două lumi

Fragment din discursul lui Take Ionescu ținut în Camera Deputaților în zilele de 16 și 17 Decemvrie 1915

D-lor, să ne întrebăm ce sunt evenimentele cari se desfășură împrejurul nostru? Este vorba de un războiu ca toate războaiele? Este vorba de una din acele nenumărate întâmplări istorice, cari par foarte importante la prima vedere și cari mai târziu se văd că nu aveau decât o importanță trecătoare? Sau suntem noi în fața uneia din acele cutremurări, cari așa de rar se întâmplă în istorie, dar cari sfârșesc o lume și încep o alta?

Contimporanii, d-lor deputați, rar își dau seama de însemnătatea momentelor pe lângă cari trec; ei numără miile de victime, miliardele de pagube, dar rar își dau seama de consecințele ce pot să decurgă în viitor din acele evenimente, siliți, cum sunt, de necesitățile vieții, să ducă existența de toate zilele în mijlocul tragediei care se desfășoară.

Contimporanii lui Isus nu și-au dat seama de ce se va petrece în istoria omenească prin venirea creștinismului. Pe timpul invaziunilor barbare nimeni nu-și da seama la ce transformări asista, că era în joc moartea civilizațiunii pentru o mie de ani. S'ar fi apărat altfel, dacă și-ar fi dat seama. Contimporanii revoluțiunii franceze nu totdeauna au judecat ce consecințe formidabile va avea această revoluțiune. Astăzi, d-lor, credința mea este că nu ne aflăm în fața unui războiu oarecare, care va schimba numai câteva hotare iar apoi lucrurile se vor așeza așa cum au fost mai înainte; ne aflăm în fața unei catastofe a întregei omeniri, ne aflăm în fața crepuscului unei lumi care precedează zorile unei lumi noua.

Altfel nu s'ar explica cecace vedem că se întâmplă. Nu sunt aceasta cei cu vederea scurtă, și nu scurtă din altă pricină, decât din pricina unui lucru pe care așa de bine îl analiza Balfour în ziua în care se retrăgea dela conducerea partidului unionist. El a spus atunci comitetului: nu sunt bătrân, căci nu am decât 64 de ani, n'am început să scad, fiindcă dacă aș fi început, nu mi-aș da seama că am 64 de ani, cu toate acestea simt că ar fi un păcat să continui la direcțiunea partidului meu. De ce? Există o vârstă în care omul nu mai este adaptabil noilor idei, noilor curente. Acest lucru este atât de adevărat încât cineva din această Cameră îmi spunea că dânsul dela 50 de ani n'a mai voit să citească, fiindcă dacă ar mai fi citit, ar fi fost de geaba. De sigur d-lor, că era o exagerare, dar este adevărat că omul la o anumită vârstă nu mai este adaptabil, și cu cât omul devine mai puțin adaptabil ideilor noui, cu atât autoritatea lui crește, fiindcă așa este omenirea; oamenii politici bătrâni au mai multă autoritate de cât cei tineri. Și atunci Balfour zicea: sunt mai puțin adaptabil, dar am o autoritate mai mare, am devenit deci o piedică la progresul Statului meu, trebuie să las altora conducerea partidului, care să nu judece cu prejudecățile învechite, cum făcea d. Carp alaltăieri în frumosul său discurs.

D-sa a încercat să desfacă în fărâmi, dacă se poate desface în fărâmi, marea tragedie, d-sa s'a muncit să desfire cest conflict al omenirii, d-sa a văzut un proces între Franța și Germania, un proces între Germania și Anglia, un proces între Germania și Rusia, mai știu eu câte procese! Și pentru fiecare a văzut o cauză mică, o cauză trecătoare.

Franța face minunile pe cari le face și dă lumii spectacolul poporului crezut ușuratec, transformat în poporul cel mai hotărât, numai pentru provinciile pierdute! Germania face sforțările pe cari le face, ca să-și creeze un domeniu colonial! Anglia dă omenirii spectacolul a 4 milioane de voluntari, cari se duc la serviciul militar, la acel serviciu până acum desconsiderat, Anglia care nu era atacată de nimeni, cheltuește zeci de miliarde și pune în pericol imperiul pe care l-a zidit cu veacuri de sacrificiu, ca să evite o concurență a Germaniei, deși putea să facă aceasta prin atâtea alte mijloace! Nu, d-lor, o asemenea vedere a lucrurilor este prea îngustă ca să fie adevărată. Pentru ca să primească atâtea popoare jertfele pe cari le primesc cu atâta voie bună și cu atâta determinare să nu înceteze decât odată cu victoria, cu acea victorie care strivește pe adversari, trebuie să fie dedesubt ceva mai adânc, care să răscolească sufletele lor: trebuie să fie alt ceva decât o chestiune de colonii, decât o chestiune de concurență comercială, decât chestiunea a 14 mii de kilometri în Alsacia și Lorena! Este altceva, Este ceea ce mă luptă pe care o dau forțele reacțiunii în contra principiului suveranității naționale în relațiile din năuntru și în cele din afară.

Și vedeți, d-lor, cât este de gravă problema care se pune astăzi omenirii! Vedeți că Italia, în loc să primească sporiri de teritorii gratis, se asvârlă de bună voe în grozăviile războiului. Vedeți că au tresăltat nu numai popoarele din Europa! Nu v'ați întrebat d-voastră ce caută în acest conflict noile republici creiate de anglo-saxoni peste ocean? Pentru ce în Canada, pentru ce în Noua Zelanda, s'a ajuns ca 7—8 la sută din populațiune să meargă voluntar la război? Pentru amorul patriei mame? Nu se mișcă așa omenirea numai pentru un sentiment. Pentru ce e turburată conștiința în Statele-Unite ale Americei? Din amor pentru Englitera? Nu, d-lor. Nu era notă mai populară în Statele-Unite pentru un orator politic, decât să facă imputare Engliterei; cuvântul era: „să tragă de coadă leul britanic". Pentru ce s'a turburat această democrație de o sută de milioane, care face în omenire cea mai frumoasă experiență: zidirea unei civilizațiuni, fără prejudecăți, fără clase, fără monarhie, fără militarism, fără nici o piedică, bizuită numai pe suveranitatea națională dusă până la cele din urmă ale ei limite?...

Cronica politică

Partidul național și Coroana. — După ce prin politica sa separatistă partidul național a încurajat propaganda iredentei maghiare și a servit material pentru cei cari urmăresc destrămarea unității naționale, el a început de câtva timp să lovească prin atacuri piezișe și ideia monarchică față de care păstrase oarecare rezervă.

Am relevat de câte ori s'au produs atacurile acestea îndreptate împotriva Coroanei, arătând calea primejdioasă pe care se angajează politica partidului național și-am protestat împotriva sistemului de a se amesteca Coroana în cloaca luptelor politice.

Supărat că n'a putut împiedeca modificarea legii agrare din Ardeal pentru urgitarea aplicării ei, modificare prin care s'a luat în ac laș timp Băncii Agrare un privilegiu din care făcuse o armă politică, partidul național încearcă din nou să scoboare prestigiul Tronului mânjindu-l cu insinuări și calomnii.

Astfel într'unul din ultimele numere ale „Patrie" se publică un articol prin care Regele este înfățișat ca un prizonier. Se vorbește de o camarilă care ea ar face și ar deslace totul în afară și peste voința suveranului. Nu este nevoie să arătăm cât de lipsite de orice temei sunt aceste afirmațiuni.

O campanie anti-dinastică la noi unde toată țara înconjură cu atâta respect și cu atâta iubire Tronul, este menită falimentului. Știind lucrul acesta partidului național nu îndrăznește să atace, direct Coroana, ci întrebuințează sistemul insinuărilor și al calomniilor. Dacă în tovărășia republicanilor dela clubul „Astoria" partidul național a devenit antidinastic, de ce n'are curajul să-și mărturisească convingerile? Ar fi cinstit din partea sa. Sistemul calomniilor întrebuințat până acum este vrednic de un partid politic serios

„Reabilitarea lui Max Goldștein"

— Țăraniștii și atentatorii dela Senat —

Am arătat în diferite rânduri campania pe care anumite ziare, în fruntea cărora s'a găsit tot timpul „Aurora", organul oficios al partidului țărănist, au dus-o împotriva judecării asasinilor cari au pus la cale atentatul dela Senat.

Această campanie făcea parte din programul de acțiune pe care și-au pus în gând să-l realizeze elementele dizolvante dinăuntru alături de vrăjmașii noștri de peste hotare.

Timp de un an aproape cât a durat procesul atentatorilor aceste ziare n'au încetat să creieze o atmosferă simpatică în jurul asasinilor înfățișându-i ca martirii unei idei și în acelaș timp să arunce asupra instituțiilor statului noroiul unor învinuiri monstruoase pe deantregul născocite.

In loc ca toată presa românească să vestejească un act care a costat viața a trei nevinovați și care constituia o inaugurare a terorismului străin până atunci de moravurile noastre politice, s'au găsit ziare bucuroase să apere și să justifice fapta criminalilor unelte ale unor interese dușmane statului nostru.

Toate instituțiile statului, armata, justiția, administrația, guvernul, au fost insultate, calomniate și batjocorite, în vreme ce asasinii erau prezentați într'o lumină de martiri.

Mergând mai departe, acum după ce justiția a adus o sentință care prin mărinimia ei poate fi socotită ca un adevărat act de clemență, „Aurora" nu se sfiește să scrie că Max Goldstein, autorul principal al atentatului dela Senat este un nevinovat.

Născocind asasinarea unor deținuți eliberați din închisoare ca beneficiind de prevederile amnistiei asasinare pe care ar fi pus-o la cale autoritățile din Basarabia, „Aurora" spune:

„Crima lui Max Goldstein ne apare în lumina crimelor guvernamentale ca o vină ce abia mai merită a fi luată în seamă".

„Reabilitarea" lui Max Goldstein se impune. „La rându-ne — scrie „Aurora" — nu ne recunoaștem dreptul de a i-o refuza".

Recunoaștem și noi că îi este și greu „Aurorei" să refuze lui Max Goldstein dreptul la reabilitare când tot ceiace a scris în legătură cu procesul atentatorilor dela Senat n'a căutat decât să justifice crima acestora.

Să nu se uite că toate acestea le scrie un ziar organ oficios al unui partid care voește să conducă destinele țării românești.

Imbunătățirea situației ofițerilor

Ce declară d-l general Mărdărescu

Atelierele de confecțiuni. Consumurile. Locuințe pentru ofițeri

Dela un timp, ziarele din București fac mare sgomot în jurul îmbunătățirei soartei ofițerilor. Ziarele bucureștene fără îndoială arată prin aceasta că poartă de grijă corpului ofițeresc; parte din ele însă dau atâta extensiune acestui lucru că intenția lor de a produce o încordare între ofițeri și autoritățile superioare e vădită. Căci curios; gazetele care par cele mai îngrijate de soarta ofițerilor sunt tocmai cele care cu câtva timp înnainte s'au distins printr'o campanie violentă împotriva ofițerilor români. Nu s'a petrecut vre-un abuz neînsemnat și izolat în armată, ca ofițerimea să nu fie insultată cu cele mai grosolane epitete tocmai de presa care acum jelește așa de amarnic pe ofițerii noștri.

Pentru a pune capăt acestei stări de lucruri, dăunătoare prestigiului armatei, d. general Măldărescu, ministrul de război, a făcut unele declarații presei imparțiale și cumpătate din București, care i-a cerut părerea, arătându-i că zarva ce se face în jurul chestiunei ofițerești e zadarnică, de oare ce ministerul a și realizat unele proecte, menite să îmbunătățească soarta ofițerilor.

In primul rând s'a hotărât crearea de ateliere pentru confecționarea hainelor, încălțămintei și rufelor atât ale ofițerilor cât și ale familiilor lor. Guvernul a pus la dispoziție 25 milioane ministrului de război pentru acest scop.

„Le-am creat pe corpuri de armată, a spus d. general Măldărescu, adică le-am acordat independența, în scopul de a nu se mai face totul prin București și pentru București, ceeace avea ca rezultat că nimic nu mai ajungea la periferie și apoi prin acest sistem se va naște o emulațiune între comandamentele de corp de armată care sunt zeloase de a aduce cât mai curând o pronunțată îmbunătățire a traiului ofițerilor.

In al doilea rând guvernul a mai acordat câteva milioane pentru înființarea „consumurilor" de unde ofițerii să-și procure alimente direct dela producători.

„Este de remarcat, a declarat d. ministru, că, dacă se înlătură pe această cale câștigul minim de 30 dispozițiunile în vigoare; dacă se adaogă înlesnirea că aceste consumuri vor funcționa în localurile ministerului de război și cu personalul pus la dispoziție de el, rezultă că ofițerii și familiile lor vor fi în măsură să-și procure îmbrăcămintea și alimentele cu o reducere de cel puțin 40—50 la sută față de prețurile de pe piață".

In chestiunea locuințelor pentru ofițeri d. general Măldărescu a declarat următoarele:

„In sesiunea de toamnă a corpurilor legiuitoare, îmi propun să viu cu o lege pe baza căreia comunele să fie autorizate a ceda terenuri pentru cartiere militare. Societăți din țară și străinătate se oferă încă de pe acum a executa pentru ofițeri clădiri, cari în timp de 25—30 ani rămân în proprietatea societăților, după care, amortizându-se prin îndemnitatea de locuință plătită de ofițeri ca chirie, ele vor deveni proprietate comunei în scopul cazărei mai departe a ofițerilor din garnizoana respectivă.

In privința soldelor d. ministru de război a declarat că sporirea ei imediată ar avea ca o consecință urcrea prețurilor pe piață și ar avea repercusiuni asupra întregului personal budgetar al țărei. Totuși cu ocazia alcătuirei budgetului viitor se va ține seama de acest lucru, în felul următor:

„Dela sublocotenent în sus, solda trebue sporită în proporțiune nu numai cu gradul ci și cu greutățile familiare ale ofițerului.

Dacă solda s'ar administra și în viitor în raport numai cu gradul s'ar creia o categorie de ofițeri avantajați (cei necăsătoriți sau fără greutăți familiare) iar restul ofițerilor ar continua să tragă la carul greutăților de trai ca și până acum".

Acestea sunt în rezumat cele spuse de d. ministru de război, care a încheiat aducând un omagiu corpului ofițeresc.

„Sunt sigur, a spus domnia-sa, că alături de factorii răspunzători ai țărei, corpul ofițeresc va păstra toată liniștea, toată încrederea în șefii săi, cari au fost și sunt continuu preocupați de rezolvarea chestiunei ameliorărei stării lui materiale"

Politica de vrăjmașie a partidului național

Un obiceiu bun compromis de o mentalitate meschină. D l Goldiș îndeamnă la vrăjmășie contra vechiului regat. La ce se reduce democrația partidului național. Lipsa de onestitate politică a partidului național: d-l Goldiș combate partidul țărănesc în ajunul acordului

Găsim în adevăr bun obiceiul, nu tocmai des întrebuințat în practica vieții noastre politice, ca parlamentarii să ia contact cu alegătorii nu numai în timpul campaniei electorale. Vacanțele parlamentare nu sînt creiate pentru odihna propriu zisă. In timpul acestora aleșii națiunei au datoria să se arate alegătorilor lor, dându-le socoteala activității lor în trecut și punându-se de acord cu ei pentru lucrările viitoare ale Corpurilor Legiuitoare. In felul acesta vacanța devine ceea ce trebue să fie: o reconfortare, un prilej de alimentare a forțelor; iar viața parlamentară capătă caracterul de seriozitate al nevoilor cercetate la sursă și rezolvate în perfectă cunoștință de cauză.

Obiceiul acesta e bun, e civilizat. Dar el cere multă cuminteniе o adâncă utăpânire de sine și mai cu seamă multă prudență. Massele de alegători sînt încă crude la noi. Șccala politică ce ar fi să li se facă pe această cale, poate da admirabile roade; poate duce însă și la rezultate nefaste când ea se face cu spirit de vrăjmășie politică născut din pătimașă părtinire.

Pentru cea din urmă consecință, avem exemplul activității în acest sens a d-lui Vasile Goldiș, cunoscut om politic și membru al partidului național.

D-l Vasile Goldiș a pornit în Banat, după ce a fost în unele județe ale Ardealului, o vie campanie extra parlamentară. N'am fi avut decât cuvinte de laudă pentru activitatea d-lui Vasile Goldiș, dacă s'ar fi mărginit să cerceteze nevoile reale ale populației vizitate, și să cultive virtuțile cetățenești ale țărănimei, prin expuneri imparțiale asupra regimului nostru constituțional, asupra stărilor noastre sociale, asupra legislațiunilor românești și îndatoririlor cetățenești.

Dar d-l Goldiș a pornit cu vicleimul pentru a face atmosferă favorabilă partidului național. Și încă nu i s'ar putea aduce o învinuire din aceasta, dacă d-sa s'ar fi mulțumit să expună un program politic, care să fie al partidului național. Nici aceasta n'a făcut-o însă. D-l Goldiș, orbit de patimă, nu și-a dat seamă că a face numai afirmațiuni, cari nu sînt nici măcar un program politic, dar cari sînt sfruntante neadevăruri, comite un act nedemn și nepatriotic.

Astfel d-sa în vorbirea de la Pecica, după relația unui ziar bucureștean a spus:

„Ardealul ca mai înaintat în cultură și civilizație, nu poate tolera ca să i se impuie cu forța legile rele ale vechiului regat. Vechiul regat trebue ridicat, iar nu Ardealul împins spre o stare înapoiată.

„D. Goldiș arată că partidul național nu face promisiuni, pe care să nu le ducă la îndeplinire. Prin primul guvern român din Ardeal, consiliul dirigent, partidul național a făcut cele două legi democratice: legea sufragiului universal și legea agrară. Aplicarea celei de a doua legi e împiedicată însă de boerii din vechiul regat, deși este votată de 3 ani de zile".

Nu e locul să discutăm dacă d-l Goldiș are dreptate când afirmă că Ardealul e mai înaintat în cultură și civilizație. Credem însă că n'are dreptate, după cum nu ar avea dreptate acel ce ar susține o teză protivnică. Ne întrebăm însă ce rost poate să aibă o astfel de afirmație făcută înaintea unor oameni cari nu au putința de a controla și judeca? Desigur că numai aceea de a slăbi gravitarea noastră către nucleul românismului, care este și nu poate fi altul decât vechiul regat.

Și cum vrea d-l Goldiș ridicarea acestui hulit și nedreptățit vechiul regat?... Doamne!... fără îndoială că cu ajutorul democrației partidului național. Iar această democrație e descrisă în culori cât mai liliachii, pe cât de negre sînt culorile în care este lumea politică a vechiului regat.

Desigur d-l Goldiș nu s'a sfiit să afirme față de acei țărani încrezători, și fără putință de control că legea agrară din ardeal „o împiedecată de boerii din vtechiul regat, deși este votată de trei ani", tocmai pentrucă știa că ascultătorii de la Pecica n'au de unde ști că aplicarea improprietăririi în Ardeal a fost tărăgănată de partidul național pentru a obține Băncii Agrare privilegiul de a exploata economicește și politicește populația rurală a Ardealului.

D-l Goldiș a făcut-o aceasta cu intenția de a lăsa să se creadă că operațiunile de împroprietărire început acum în Ardeal se datoresc partidului național și nu „boerilor din vechiul regat" cari au știut să curme la timp combinațiunile politico-economice ale partidului național și Băncii Agrare, combinațiu neprotivnic intereselor țărănimei transilvănene.

Procedeele d-lui Goldiș sînt mai mult decât condamnabile. Abuzând de neștiința ascultătorilor săi, d-l Goldiș a dovedit nu numai că nu e sincer, dar că își bate joc cu seninătate vrednică de cel mai rafinat cinism de buna credința țăranilor ardeleni. Și aceasta nu e faptă de om onest.

•

Dar pentru a se ilustra și mai evident lipsa de onestitate și a d-lui Goldiș, fruntașul naționalist s'a ocupat în vorbirea sa de la Pecica și de politica partidului țărănist. D-l Goldiș nu admite această politică, și mai cu seamă n'o admite în Ardeal pentrucă nici partidul național este adevăratul partid al țăranilor".

Cu alte cuvinte d-l Goldiș combate partidul țărănesc, tocmai acum când între partidul național și partidul țărănesc e pe cale să se încheie un acord de colaborare. Cavalerește ar fi fost ca d-l Goldiș să evite a discuta partidul țărănist. D-sa n'a făcut-o, și n'a făcut-o pentrucă aceeași neseriozitate politică prezidează la toate actele partidului național, ca și la ale conducătorilor lui.

A. R. Gus.

Anchetele noastre

Spre normalizarea transporturilor în Ardeal

Vechea anarchie a dispărut. Efectele unei bune guvernări. Un plus de 50 locomotive. 17 mii de vagoane transportate într'o lună, față de 7 mii din luna corespunzătoare a anului trecut. O înviorare a industriei forestiere. Nevoia unui al doilea accelerat, București-Oradea-Mare. Congresul directorilor de regionale C.F.R. Pentru un nou mod de salarizare a funcționarilor C. F. R. Reducerea sărbătorilor legale

Dacă de pe urma guvernării nefaste ale trecutelor guverne au avut de suferit toate ramurile vieții noastre publice, căile noastre ferate au fost cel mai mult încercate.

Neținând seama de nevoile speciale ale Ardealului, problema transporturilor în această provincie a fost aproape cu totul uitată.

In special industria lemnului, prima și cea mai mare industrie din Ardeal a avut de suferit cel mai mult, iar consecințele nu au întârziat de a se ivi.

Imposibilitatea efectuărei transporturilor de lemne a avut ca prim efect, închiderea fabricilor și producerea de repetate șomaj uri în urma cărora mii de lucrători au rămas fără de lucru.

Neapărat că odată cu venirea actualului guvern la cârma țărei, situația aceasta nu mai putea să dăinuiască. Conduși de principiul că numai prin o muncă intensă și sănătoasă se va putea scăpa țara întreagă din situația precară pe care o moștenise de la guvernele precedente, actualii conducători s'au pus la o muncă uriașă care a fost în scurt timp încununată cu succes. Repartizând căilor Ferate din Ardeal peste 50 de locomotive noi pricepere, s'au început tact...și pași spre normalizare.

Efectele nu au întârziat să se vadă. In cursul lunei trecute s'au putut transporta numai pe liniile regionalei Cluj. peste 17 mii de vagoane cu diferite mărfuri, față de 7 mii transportate în decursul lunei corespunzătoare a anului trecut.

După cu o se vede un plus de 10 mii de vagoane.

Tot în urma măsurilor luate, industria lemnului a început din ce în ce să se înviroreze. Zilnic se transportă peste 150 vagoane în străinătate.

Mai mult. In urma convențiunilor încheiate între C. F. R. și M. A. V., sute de vagoane trece zilnic la noi pentru a încărca lemnele destinate exportului, astfel nestingheri d celelalte ramuri ale industriei, mărfurile destinate exportului sânt transportate cu vagoanele țărilor importatoare. Concomitent cu normalizarea transporturilor de mărfuri și cu încurajarea transporturilor pentru export, s'a căutat și o regulare pronunțată a transporturilor de călători. Noile trenuri de persoane puse în ultimul timp în circulație au adus reale servicii, călătoria a ajuns să se facă mai repede, și aglomerația pasagerilor aproape a dispărut.

•

Nevoia creerei unui al doilea accelerat între Oradea-Mare—București este cât se poate de imperios c rută. Actualul accelerat care vine de la Halmeu și care aduce mulți pasageri Ceho-Slovaci, este aglomerat și de pasagerii cari vin din Ungaria și se urcă la stația Episcopia-Bihorului, astfel că pentru pasagerii dintre Oradea—București locurile sunt restrânse.

Avem speranța că autoritățile superioare ale C. F. R vor avaa în vedere nevoile publicului călător ce utilizează această linie și va dispune înființarea unui nou accelerat.

•

In vederea congresului directorilor de regionale C. F. R. ce se va ține la începutul lunei Iulie la București, dl dr. Hossu dir. regionalei locale va supune unele chestii de interes general.

Astfel se va cere ca plata lucrătorilor ceferiști să se facă la prima zi a fiecărei luni și nu la 20 ale lunei după cum se făcea până acuma.

Cererea aceasta se motivează prin faptul că toți funcționarii au nevoie de această normă de salarizare în concordanță cu interesele generale, de ex: plata chiriei, a mesei etc.

Totdeodată dsa va cere congresiștilor o reducere a numărespectă acum de autoritățile C. F. R. Prin numărul mare de sărbători transporturile au mult de suferit, încărcările vagoanelor de marfă sunt împiedicate, aducându se pagube mari atât particularilor cât și Statului.

N. F.

INFORMATII

Improprietărirea în Ardeal

După cum am anunțat, Joi s'a ținut la Directoratul Agriculturei din localitate o consfătuire a Președinților comisiilor de ocoale, unde d. Petrini a dat explicațiile necesare privitor la noile modificări aduse legei agrare. Cu această ocazie s'au luat măsuri ca cu începerea zilei de 15 Iulie să se înceapă lucrările de împroprietărire în județele Timișoara, Arad, Alba-Inferioară, Sălaj și Sătmar. In continuare, lucrările de împroprietărire se vor continua succesiv în toate județele din Ardeal.

•

P, Petrini, Directorul Agriculturei din Ardeal, a plecat aseară la București.

•

In urma inundațiilor din Banat, pagubele suferite de agricultori sunt evaluate la circa 120—130 milioane lei.

•

In urma măsurile de contingentare luate de guvern prețul cărnei e în scădere în toate o rașele ardelene.

In localități carnea de vită se vinde cu 8 și 10 lei.

•

Cazurile de malarie ivite zilele trecute la periferia orașului nostru sunt în descreștere.

•

De câteva zile au sosit în localitate elevii liceului I. Brătianu" din Pitești ca i sunt în excursie prin Ardeal.

•

Baia „Diana" este deschisă Miercuri și Vineri pentru Dame Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

•

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 8—5 și 7—9 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

•

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gounand. Localul cel mai modern român Specialități de beuturi. Bere albă și neagră de butoi. I-622

•

Cele mai frumoase bijuterii și cele mai bune ceasornice se află la ciasornicăria Ioan Rațiu Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 3. 1147

•

In noaptea de Joi spre Vineri, au evadat din arestul Parchetului local 6 arestați în sarcina cărora erau mai multe delicte de spărgeri și furturi.

In urma cercetărilor făcute de Poliție 3 dintre ei au fost imediat prinși.

•

Ministerul de industrie și comerț a dat o decizie prin care se suprimă toate restricțiile de proveniență a vitelor pentru export, hotărând egalitate pentru toți crescătorii de vite din toate ținuturile.

•

Conferința economico-politică româno-germană, c re se anunțase că se va ține în cursul lui Iunie, a fost amânată pentru la Septembrie, de oarece delegația germană a anunțat guvernul nostru că e împiedecată să vie mai de vreme, din cauza turburărilor interne din Germania.

•

Din producția minelor din Transilvania s'a depus un nou stoc de aur și argint la Banca Națională pentru augmentarea stocului metalic.

•

Guvernul a mai trimes legației române din Roma încă 40.000 de lire italiene pentru schimbul de valută cuvenit studenților români aflați în Italia la studii speciale.

•

Comisiunea instituită de guvern pentru naționalizarea societăților bancare și industriale din ținuturile alipite, a aprobat în ședința de Miercuri, cererile pentru înființare și sporire de capitaluri a 21 societăți. Restul de 63 ceeri, din cele 84 primite, vor fi rezolvite ulterior.

•

Diplomele de onoare, instituite și acordate prin decretul din 19 Iulie 1917, se vor distribui urmașilor tuturor ofițerilor și soldaților morți de glonț pe front, de boale, în caletivitate, sau dispăruți în războiul pentru întregirea neamului.

Aceste diplome se acordă deasemenea și urmașilor ardelenilor, bucovinenilor și basarabenilor morți sub steagul nostru înaintea alipirii provinciilor la vechiul regat.

•

Domnișoară absolventă de 4. clase civile se angajază pentru a isprăvi lucru i de casă eventual pentru a îngriji de copii la o familie română mai inte igentă Fără plată numai ca să învețe limba română. Adresa. Biro Irma Săn-andrei (Nyárád-Andrásfalva Jud. Mureș-Turda. 13 b

•

IN ATENȚIUNEA D-LOR COMERCIANȚI

Numai la *S. A. Ingrășătoarea de porci și Industria de carne din Gherla* se găsesc cele mai bine *salamuri preparate* din carne calitatea I. Comenzile se execută imediat expediindu-se la adresa arătată prin poștă sau C. F. pe lângă prețul zilnic și francat.

Telefon interurban 27 GHERLA. 1515

•

Uzinele „BABI" Werk
Iosif RAPAPORT Josef, Fabrică de mobile de fier-bronz și cărucioare pentru copii. Timișoara Str. Morilor No. 1. 1563

•

Spirtul sărat salvator
Borolin
e cel mai bun leac de casă

•

Căutăm

imediat Corespondenți pentru ziar în toate orașele din Ardeal Doritorii vor adresa Administrației ziarului Infrățirea oferte împreună cu o Corespondență de proba.

Cei cari vor fi acceptați vor primi gazeta gratis Carte de legitimație și onorar.

•

Domnișoară românca află momentan aplicare la un birou technic, e de dorit se cunoască și limba maghiară — sunt preferate persoane cu praxă de birou. Adresa la administrație sub „Funcționară technică". 1928

Primim curse de automobile oriunde!
9 nouă Lei Kilometrul!!
Automobile noi! Gata in orice moment.
PERRY
Telefon 999 Telefon 999
CLUJ, 1912
Calea Regele Ferdinand No. 99

CORON BLEU
(de alabăstrit rufele)
Albrastu mirositor Cerneală, vopsea pentru stampile, lac în toate culorile. Hârtie pentru stârpirea mușteloi. Vopsele pentru padiment. 1357
Calitate garantată.
Cele mai eftine prețuri.
„LUXOR"
Cluj. 12-97

CIORAPII Lloyd 147 1630
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Eftin se cumpără:
Marquisette culori simple și cu desen.
Eponge garantat la spălat
Mouselin de ață desenuri solide cu Lei 29 metru.
Olandă albă și culori pentru rochii și costum Taeur
Crepe de Chine începând dela Lei 240 mtru.
Foulard desenuri noi.
Stofe de lână toate culorile pentru Rochii și costum Taeur.
Pantofi pentru **Dame** Lack, shevroux, antilope ultimele noutăți ca forme
LA MAGAZINUL
„RENAISSANCE"
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND 15
Lloyd 584 1920

Cefiti „Infrățirea"

Vopsește și curăță bine în timpul cel mai scurt cu preț eftin
UNIO
Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

Daca voiti serviciu promt si lemne bune, faceti comanda la depozitul de lemne

Cronica externă

1 Iulie 1922

După ultimele telegrame sosite din sursă berlineză, pare că asasinarea lui Rathenau în loc să slăbească Republica germană, dimpotrivă a întărit-o. Eri și astăzi pe străzile Berlinului au avut loc mari manifestațiuni republicane. S'au ținut discursuri cari întrec orice violență și prin care s'a înfierat atitudinea conducătorilor monarhiști. Un cortegiu compus din mai bine de 500 mii de manifestanți au străbătut străzile cu intenția de-a pătrunde și devasta locuințele celor bănuiți a fi autorii morali ai asasinatului.

Manifestația amenințând să ia proporții, a fost nevoie de intervenția militară. Sunt mai mulți morți și răniți.

Fără îndoială că proporțiile acestei manifestații dovedește că curentul antimonarhist din Germania este destul de puternic pentru a înfrâna tendințele militariștilor și a menține actuala formă de guvernamânt din Germania, singura în stare să asigure poporului german liniștea necesară de care are absolută nevoie pentru refacerea lui.

— Partidul muncitoresc englez cu o majoritate de 3 milioane de voturi, a respins din nou propunerea de afiliere la internaționala III-a.

Conducătorii muncitorilor englezi în cuvântările ținute, au declarat că comuniștii ruși sunt niște sclavi intelectuali ai Moscovei și prin modul cum înțeleg să conducă mișcarea comunistă, ei nu servesc de loc interesele muncitorimei.

Grave i cidente în Germania

Lupte sângeroase între Germani, Poloni și Francezi

Berlin — „Berliner Zeitung am Mittag" anunță că trupele poloneze au atacat g rda germană din orașul Hindenburg. Atacul a fost respins de germani. Polonezii au adus la cunoștință trupelor franceze că o parte a orașului Hindenburg a fost ocupat de germani. In urma acesteia francezi au atacat trupele germane și s'a produs o adevărată luptă. Sunți mai mulți morți în ambele părți. După o altă știre numărul morților germani e de 13.

Un nou atentat în Basarabia

La siguranța generală a statului a sosit o telegramă care anunță că pe când trenul de persoane ducea lume multă de la Cetatea Albă la stațiunea balneară Bugas, de pe coasta mării Negre, în dreptul kilometrului 3—4, mecanicul a simțit mari zguduituri a mașinei.

Imediat mecanicul a oprit brusc și cercetându-se linia, s'au găsit pe o distanță de 100 metri, implântați pe linie din distantă în distanță, buloane de fier, cari ar fi răsturnat mașina cu toate vagoanele.

Observat la timp însă, atentatul a putut fi evitat și astfel multe vieți salvate.

Se fac întinse cercetări pentru descoperirea atentatorilor.

Știri din Dej

Coincidență ciudată. In timpul unei furtuni o femee din comuna Olpret a fost omorâtă de trăsnet pe când prăsea niște păpușoi. Exact în acel loc, anul trecut, bărbatul acestei femei a fost ucis de doi hoți, neputându-se înțelege, toți trei, asupra unei perechi de cisme furate din târg. Acest fapt a produs o profundă impresie între locuitori.

Doleanțele unor funcționari Miercuri 28 Iunie, funcționarii dela căile ferate sometene, s'au prezentat în corpore la direcțiunea centrală din Dej, cerând urcarea salariilor în proporție cu nevoile traiului. Delegația funcționarilor, în număr de 50, s'a prezentat în haine de lucru și într'o stare de plâns. Directorul institu,iei, ca și în alte dăți a dat bir cu fugiții, lăsând ca să discute cu delegația pe un alt funcționar. Deși mizeria omenească trebue să inspire mila ori și cui, nu mă pot totuși opri de a nu releva că printre acești funcționa i se găsesc unele elemente periculoase și care agită. veșnic contra statului român

In desele mele călătorii pe trenul Someșan, am fost martor la multe accidente politice născocite din creerul unor călăuzi șovinești, cari ponegreau limba oficioasă și îndemnau publicul la nesupunere.

Acestora nu urcare de plată sau pâne și adăpost să le dea direcțiun a, ori statul român, ci pașaport de trecere peste frontieră în țara lui Kuhn Bela că acolo doară le-o fi mai bine

Coresp.

Ultime informatii

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Ministrul de răsboi care a fost însărcinat cu executarea dispozițiunilor luate de co silul de miniștri împotriva bandelor de comitagii bulgari, a trimis astăzi un număr mai însemnat de soldați și jandarmi la granița dobrogeană.

„Viitorul" se ridică în numărul de azi împotriva agitatorilor care vor cu orice preț să tulbure stările de lucruri din Basarabia.

Miliardarul american Wanderlip făcând o călătorie de studii în Europa a sosit la București. D-sa a declarat ziarului Dimineața că reconstrucția Europei este imposibilă dacă nu se va schimba complect spiritul ce domină azi în Europa. Relațiile între învingători trebuie să fie cât mai amicale.

România trebuie să se poarte bine cu minoritățile iar minoritățile să arate recunoștință și să fie atașate țării. Wanderlip adaugă că aceasta spune și pentru Ungaria și Cehoslovacia. Toate statele trebuie să facă ordine în finanțe, căci numai atunci America va putea lua parte la refacerea Europei oferind credite considerabile. Dacă se va menținea spiritul de ostilitate între popoare. America nu se va putea amesteca.

Comitetul executiv al partidului democrat a deschis o listă de subscripție publică pentru ridicarea unui monument lui Take Ionescu. S'au sub scris până acum 409,000 lei.

D-l Ionel Brătianu a trimis cancelarului Wirth o telegramă de condoleanțe pentru asasinarea lui Rathenau.

O rupere de nori a pricinuit o mare inundație la Piatra Neamț Sute de case au fost inundate și toate podurile rupte, iar vite înecate. Pagubele sunt enorme.

Ziarul „Lupta" scrie că d-l Iuliu Maniu va avea o întrevedere cu d-l general Averescu, care s'a întors zilele trecute din străinătate.

Partidul conservator democrat a ținut eri a adunare și a hotărât să continue politica fostului său șef Take Ionescu. Partidul a dat un comunicat în care anunță această hotărâre.

Suntem autorizați a desminți în modul cel mai formal știrea tendențioasă apărută în presa bulgară, anunțând că în urma unei înțelegeri între guvernele din București Belgrad și Atena, trupele generalului Vranghel aflătoare în Bulgaria s'au instalat în Dobrogea, în Macedonia sârbească și în Tracia.

Cuprinsul acestei știri ajunge de a demonstra fantezia neverosimilă a acestei informațiuni.

Se cumpărăm 1733 dela Drogueria „EMKE"
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Cautăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului.

CARTEA ROMANEASCA
INSTITUT de ARTE GRAFICE
SUCURSALA COSINZEANA
CLUJ
CALEA DOROBANȚILOR

EXECUTĂ CU PREȚURI MODERATE TOT FELUL DE LUCRĂRI DE TIPOGRAFIE, LEGĂTORIE PRECUM BROȘURI, ZIARE ZILNICE ȘI SĂPTĂMÂNALE REVISTE, ETC. ETC.

Pantaloni de tennis Lei 260
Sacou de Luster Lei 500
1588 la Firma
M. Neumann
Magazin de mode pentru bărbați, fete și băiați
Cluj, Piața Unirii No. 14

Magazineur
pentru mărfuri colonială, cu praxă suficientă află angament la o mare firmă din Transilvania. Oferte prevăzute cu documentele necesare rugăm a se trimete sub „Colonialist" la „Reclama", Cluj, Piața Unirei No. 4.
Reclama 2044 1934

Concurs de intreprindere.

Direcțiunea Clinicei chirurgicale publică concurs pentru lucrările de văpsitor și de instalator în edificiul Clinicei.

Ofertele închise și sigilate sunt a înainta până la 12 Iulie orele 12 la Serviciul de poduri și șosele. Tot acolo se pot primi formulare de oferta.

Ofertelor se va anexa vadiul în valoare de 5% a sumei.

Cluj, la 1 Iulie 1922.

1935 Direcțiunea Clinicei Chirurgicale.

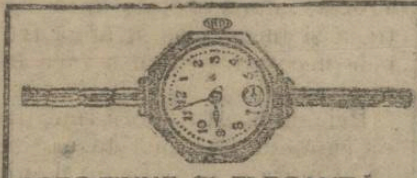
„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
— in argint, aur, platină —
PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ
CELE MAI NOI MODELE
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 350.

In sezonul de toamnă vopsește blănării în mod ideal, calcă paltoane de plus, curăță fulgi de perne
CZINK
CLUJ. Fabrica in strada Dézsma No. 5

FRENKEL [fost Janovitz & Co.] Cluj, Str. Aprinjoarelor 13. Telefon 2-90, 264, 401.

Scrisori din Ungaria

Apropierea dintre legitimiști și guvern. Grevele. Ocupația română în discuția parlamentului ungar

28 Iunie 1922.

Ungaria trăește astăzi o viață politică neobișnuit de agitată, datorită în parte și faptului, că combatanții din parlament au primit o întărire, pe care n'o visau, prin aderarea în parlament a ce'or 25 de deputați socialiști. Astăzi, lupta opoziției contra guvernului o duce mai cu seamă socialiștii și numai din când în când fruntașii celorlalte partide opoziționiste reușesc să se facă auziți în afară de parlament.

Trecând peste certurile opoziției și guvernamentalilor și peste agitata discuție a bugetului, cercurile politice se pasionează actualmente mai ales de apropierea care pare-se că se va face între guvern și monarhiști și care, evident, e nucleul unor evenimente, care dacă nu vor fi împiedecate din vreme, pot să aducă mai târziu multe neajunsuri. Apropierea aceasta e deocamdată tăinuită de către unele părți. Cum s'a putut ști din câte s'au spus până azi despre atitudinea guvernului față de Habsburgi, guvernul contelui Bethlen, care stă foarte comod sub influența lui Horthy, n'a prea nutrit simpatii, cel puțin așa a manifestat-o, față de fosta familie regală. Poate va fi fost o stratagemă, care abia acum se va desvălui? In tot cazul apropierea dintre guvern și legitimiști e semnificativă. Inseamnă că guvernul își va schimba de aici înainte atitudinea oficială față de Habsburgi, față de Zitta și de copiii ei cu aspirații la tronul maghiar. Deocamdată această apropiere nu s'a destăinuit decât prin încetarea campaniei dusă de legitimiști în parlament contra guvernului.

De altă parte gazetele de aici aduc știrea, că apropierea s'a făcut la intervenția ex-reginei Zitta

In timp ce înalta societate e preocupată de chestiunile politice, viața economică a Budapestei are cu totul alte preocupațiuni. Grevele începute acum câteva săptămâni, au sporit și e în perspectivă o grevă generală cu consecințe politice grele, întrucât decând au intrat socialiștii în parlament, manifestațiunile muncitorilor impotriva guvernului au luat un caracter foarte serios.

Grevele, acestea sunt o a doua armă a partidului socialist împotriva guvernului. Dacă în parlament, în urma unor oarecare concesiuni, socialiștii își vor tempera lupta, ei vor exploata cel de al doilea mijloc, pe muncitori, care nu se văd legați cu nimic de guvern.

Și fiindcă s'a vorbit până aci mai stăruitor despre lupta parlamentară va fi de interes să se știe, că în cursul discuției la buget și la încrederea în guvern, s'a pus pe tapet de către deputați din majoritate ,ocupațiunea română în Ungaria. Ea a fost însă imediat scoasă din discuție dupăce, când majoritatea a întrebat furtunos: „cine i-a adus pe români", fostul primministru Friedrich a rugat-o să-l ia mai domol, pentrucă, în caz contrar, va face destăinuiri senzaționale. Bine înțeles, destăinuiri, pe care actualul guvern nu le poate dori date la iveală.

Această amenințare a lui Friedrich a avut efect. Se poate însă, cu toate acestea, ca în cursul discuției viitoare la buget, ocupația română să fie readusă în discuție. Aceasta însă guvernanții o vor înconjura uc precauțiune, cum au evitat-o întotdeauna de câte ori, fiind amenințat, Friedrich a venit să amenințe la rândul lui cu demascările.

Situația din Rusia

Declarațiile lui Vanderwelde. Sovietele în pericol. Sfârșitul lui Lenin — sfârșitul Sevietelor.

„Le Soir" publică un interview cu Vanderwelde care s'a reîntors din Moscova.

Intre altele Vanderwelde declară că va duce o campanie violentă pentru a salva pe socialiștii revoluționari, traduși în fața tribunalelor pârtinitoare a sovietelor.

Mai departe, referindu-se la situația în Rusia. Vanderwelde spune că orice libertate este sugrumată, că în Rusia senofobismul este redutabil și că o accentuare a evoluției sovietelor spre dreapta este inevitabilă.

In această privință sunt interesante declarațiile lui Cicerin făcute unui reprezentant al ziarului „Die Zeit".

Teama de propaganda bolșevică, zice Cicerin, este nefundată, căci Rusia nu se gândește acum decât să facă politică realistă, în acord cu condițiunile actuale din toate țările. O altă greșală comună a tuturor este de a identifica internaționala III-a cu sovietele. Faptul că Trotzky și Lenin fac parte din comitetul Internaționalei a III-a nu dă drept la aceasta, căci el, Cicerin, deși din guvernul sovietic nu face parte din nici o internațională.

Presa străină în această privință, aduce, din deosebite centre de informație, amănunte interesante.

Corespondentul ziarului „Daily Express" din Haga spune, astfel că a primit din izvor autorizat, știrea că situația din Rusia ar fi foarte critică. Dacă nu se va produce o schimbare imediată, Rusia se va afla peste o zi sau două sub imperiul unei mișcări analoage aceleia care a adus la cârmă regimul bolșevic Trotzky, după aceleași informații, a și început să strângă trupele necesare pentru a face față situației.

Pricina acestui lucru este, după cum am mai spus starea fizică și morală a lui Lenin. Lenin a perdut cu desăvârșire uzul cuvântului. Cicerin tremură la Berlin, și se teme de a se întoarce la Moscova, unde Stalin, Ricov și Kamenec sunt stăpâni. Krasin a făcut un mare act de curaj, întorcându-se în Rusia pentru a încerca să înlăture o mișcare spre extreme. Știrea însemnează că dacă Krasin eșuează, întreaga situație politică de până acum, cade.

Se mai pune în legătură situația gravă a sovietelor și cu lipsa din tezaurul de propagandă a unei sume de 30 milioane de ruble de aur. Zinovieff a declarat că acești bani au fost cheltuiți o parte cu prilejul conferinței de la Genova, iar altă parte pentru propagandă în țările vecine.

Concurs.

Administrația Căminului Studențesc publică concurs pentru următoarele:

a) Intregirea mobilierului, cu: 2 buc. dulapuri de haine, 6 buc. noptiere, 10 buc. cuiere, 60 buc. scaune pentru curățitul ghetelor.

b) Intregirea rufăriei cu: 100 buc. ciarciafuri, 50 buc. fete de perină, 100 buc. ștergare de față 50 buc. șurțe vinete, 50 buc. ștergare de păhară, 15 buc. pături, 10 buc. bluze albe.

Informații se dău zilnic la biroul Administrației Căminului între orele 12—1 până la 10 Iulie incl.

1931 DIRECȚIA.

BITUMUL MATITZA S. A.

Capital social Lei 6.000.000
Centrala București.
FILIALA CLUJ, Calea Reg. Ferdinand No. 55, I.
1203 Telefon 10-09.

Execută tot felul de lucrări în legătură cu produsele Bitumului, ca asfaltare izolație la case, acoperișe din ciment de lemn (Holzzement) etc. Material totdeauna la magazie

Depozitul Central:
TUNGSRAM S. A.
Cluj, Str. Kőmálalia No 25
□ Telefon 201. □

„UNIREA"

societatea anonimă pentru industria de bomboane, biscuiți, etc. și cartonage
CLUJ,
Str. A. Panu 6. Telefon 7-57.
Capital Lei 2,500.000 deplin vărsat

Produce tot felul de bomboane de ciocolată, deserturi, fondante, vafe speciale și patiserii, drajeuri, neîntrecute specialități și varietăți de bomboane englezești (superior, fureuri, tosca à la Heller) diferite sorte de caramelaje și altele pentru care artiștii fabricei se întrec și concurează cu succes cele mai renumite, firma mondiale. Execută tot felul de cutii de carton după comandă. Face cutii impregnate speciale pentru bomboanele englezești (patent brevetat), care înlocuesc cu deplină reușită cutiile de metal și sunt mult mai ieftine. 1379

Industria Sârmei S. A.

Centrala: Cluj, Calea Victoriei 29 (căsuța postală 12).
Telefon: 347.
Adrs. telegr: Ferrum.
Fabrica: Ghiriș-Arieș (Gara: Câmpia Turzii) Linia de garaj propr.

Produce zilnic 2 vagoane sârmă și cuie.

Publicațiune de licitație.

Se aduce la cunoștința amatorilor că în ziua de 4 August 1922 ora 11 a. m. se va ține o noua licitație publică cu oferte închise și sigilate, scrise în limba română la Direcțiunea Generală a Agriculturii Cluj (Serviciul fermelor) Piața Cuza Voda No. 3 pentru vânzarea vinurilor produse la instituțiunile statului.

Cantitățile de vin se află depozitate la următoarele Regiuni și Instituțiuni:

Regiunea II. Domenială Cojocna (județul Cojocna)

Vin recolta anului	1919	cca Litri	3.600
„ „ „	1921	„ „	9.000
			12.600

Regiunea III. Domenială Farcadinul Inferior (județul Hunedoara)

Vin recolta anului	1920	cca Litri	2.000
„ „ „	1921	„ „	7.100
			9.100

Regiunea IV. Domenială Hidig (jud. Salaj)

Vin recolta anului	1919	cca Litri	12.614
„ „ „	1920	„ „	1.967
„ „ „	1921	„ „	61.258
			75.839

Regiunea II. Viticola Inghiu (jud. Alba Inferioară)

Vin recolta anului	1919	cca Litri	26.000
„ „ „	1921	„ „	30,000
			56.000

Școală de Viticultura Diosag (județul Bihor)

Vin recolta anului	1919	cca Litri	313
„ „ „	1920	„ „	2.648
„ „ „	1921	„ „	15.000
			17.961

Școala de Agricultura Turda (jud. Turda-Aries)

Vin recolta anului	1920	cca Litri	7.751
„ „ „	1921	„ „	10.000
			17.751

Școala de Agricultura din Simleul Silvaniei (jud. Salaj)

Vin recolta anului	1920	cca Litri	200
„ „ „	1921	„ „	2.500
			2.700
		Total cca Litri	190.951

Licitația se va ține la Serviciul fermelor din Direcțiunea Generală a Agriculturii Cluj, pentru cantitatea de vin arătată mai sus iar la fiecare Regiune sau Instituțiune se va ține licitație numai pentru cantitatea aflată în depozit acolo.

Supra oferte nu se primesc.

Condițiunile și caietul de sarcini se pot vedea în fiecare zi de lucru dela ora 11—13, la Serviciul fermelor.

Concurenții sunt obligați a depune 10% asupra ofertei.

Licitația se va urma conform stipulațiunii art. 72—84 sin Legea asupra Contabilității publice a Statului. 1933

Cea mai distinsă marcă **„Cognac Medicinal Marty" Siria (Világos)** recomandat de medici ca mijloc de întărire pentru cei bolnavi de stomac și piept. Cu efect sigur. Contra: amețelilor, sgârciurilor de stomac, iritațiilor de vomat, fierbințelei și boalei de plămâni. Un mijloc foarte bun în caz de lăuză și reconvalescență. 1049

Candelabre electrice

dela cele mai simple până la cele mai împodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Pentru Autorități, Bănci și alte Institutii cari doresc a-și procura

Colecția Gazetei Oficiale

din anii 1918—1922 adică dela apariție și până la ultimul număr.

Se găseste de vânzare la Agenția de Publicitate

„SOARELE"

Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. Cererile se vor adresa urgent având numai câteva colecții. 1885

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

AȘI DORI să cau oare de limba română dela o damă de origine din București, care dacă se poate să știe și germana. „Plătesc bine." Adresa la Administrație. 1929

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

BANCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Înfrățirea

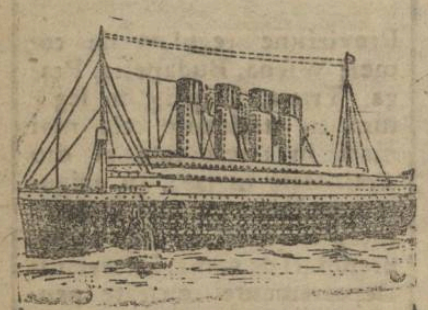

AMERICAN LINE-HAMBURG
ROTE STERN-ANVERS 1809
WEISSE STERN LINE-CHERBOURG
Cea mai mare Agenție de Vapoare din România
N. BRÜCK & Co.
BUCUREȘTI, Str. Sf. Vineri No. 1

Face cunoscut tutulor pasagerilor pentru America ca să se trimită **de îndată** recomandat **pașaportul** și documentele ce posedă spre a obține **număr de viză** dela Consulatul American.

In afară de pașaport trebue să fie adăugate:
1. Un act de naștere
2. Certificat de moralitate
3. Certificat de când pasagerul șade în acea comună.
4. Affidavit (cerere) de la rudele din America.

Notați bine adresa
N. BRUCK & Co.
București, Strada Sf. Vineri 1

Reclama este sufletul comerțului

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ CLUJ.

18185/A 1922.

Publicație de concurs.

Se aduce la cunoștința amatorilor că în ziua de **8 Iulie a. c,** orele 12 se va ține licitație publică în localul Direcției IV-a Regională C. F. R. din Cluj pentru închirierea chioscului de tutun din stația Târgu-Mureș.

Termenul de închiriere va fi de 2 (doi) ani.

Licitația se va ține numai cu ofertă închisa și sigilată. Ofertele se vor adresa până la data aratată la Direcțiunea IV-a Regională C. F. R. Serv. P. Cluj.

Supraoferte nu se primesc.

Amănunte și orice deslușiri se dau la Direcțiunea Regională C. F. R. Cluj etaj II. ușa 36.

Cluj, la 26 Iunie 1922.

1932 DIRECȚIUNEA REGIONALĂ

Ernemann Werke Dresden

plăci și aparate de fotografiat

Befa (vorm. Dr. Schleussner) Berlin

Aristo-, celloidin-, luminație de gaz și hârtie de brom argintiță.

TIP TOP chemische Werke **WIEN** unele chimice pentru fotografiat.

Depozitul fabricei la firma:

Segesváry și Soții

Cluj, Strada Regina Maria (Deak Ferenc-u.) No. 25

Vânzarea en-gross și en-detail. Cameră intunecoasă fără taxă. 1742

Cum se vindecă Reumatismu și Gutta

este o broșură foarte interesantă și instructivă. Acolo veți găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de șeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum și modul lor de vindecare. Această broșurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereți chiar astăzi această broșurică, prin o carte postală adresată la FARMACIA VOREL din Piatra-N. Moldova

Pentru a dovedi că escelentele

Automobile Ford

sunt resistente, consumă puțin și merg foarte bine,
Angajez ori ce transport de persoane, pe ori ce distanță cu tarif foarte redus.

PERRY Cluj, Calea Regele Ferdinand 99
Telefon 999.

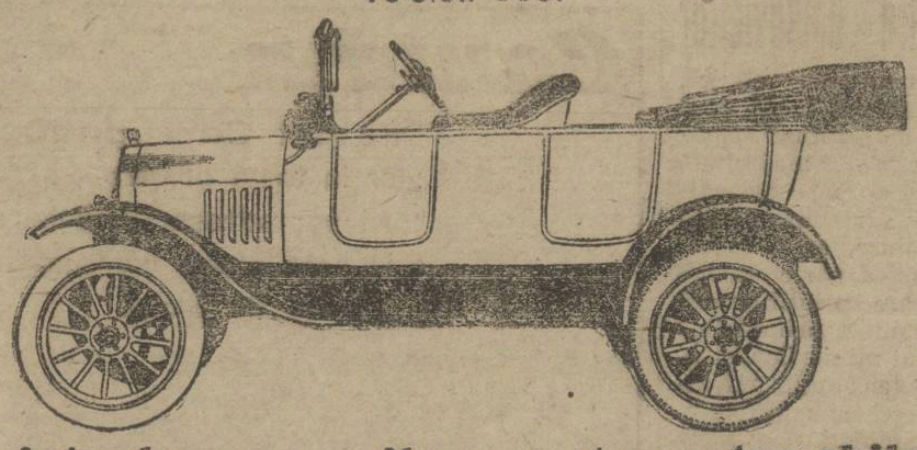

Spre introducerea noilor noastre automobile, primim curse ori unde cu taxe favorabile. 1823

In caz de catar, slăbiciune de stomac și lipsă de apetit cultiva o minune **VINUL PEPRIN** preparat de **Farmacia Rozsnyai** Se găsește în toate Farmaciile. Prepară numai singură Farmacia Rozsnyai, Arad. 1562

O vilă frumoasă familiară Strada Elisabeta **de vânzare.**

Intreagă se poate ocupa. Condițiile Strada Regina Maria 19 etaj. 1930

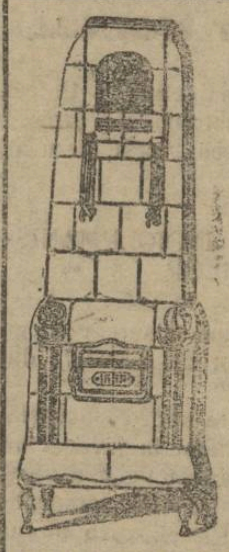

Descoperire Nouă

Cu Lei 3:20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi. 1393

Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj,** Strada Moților No. 7

L. C. Harötmuth si Karol Majere fii.

Mare asortiment de ciorapi, mânuși, tricotaj și șosete pentru dame, bărbați și băeți la:

Dénes

Calea Reg. Ferdinand 2
1738-2 Telefon 591.

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Se capătă la 1883
Fabrica de Eternit METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

ATENȚIUNEA

Atragem atențiunea celor interesați asupra speculei ce se face cu renumitele fabricate ale firmei **„ROBERT BOSCH" — Stuttgart,** vânzându-se de către diverși speculanți **bujii** și **magnetouri** vechi și refăcute, drept noi.

Fabricatele originale **„BOSCH"**, poartă pe fiecare articol numele **„Robert-Bosch"** și marca fabricei.

Magnetourile originale „Bosch" poartă seria dela 2.500.000 în sus.

Reprezentant general si exclusiv pentru Romania-Mare

S. A. R. și LEONIDA & Co. Unite
București — Calea Victoriei 67. 1925

Emil Blaga Cluj

Magasin Piața Ștefan cel Mare 7. Telef. 2-70.
Garagiu Str. Avram Iancu 56. Telef. 11-01.

Cauciucuri Michelin pentru **Automobile Trăsuri Biciclete**

Tot-felul de accesorii și rezerve pentru automobile
Benzină, Uleiu, Vaselină, Valvolină, Carbid

1586

Prețuri de reclamă.

Starea de spirit a opiniei publice în Germania

Convinși de nedreptatea tratatului de pace, Germanii nu părăsesc un moment ideea revizuirei și a revanșei

O anchetă a unui profesor francez

D. Georges Blondel, profesor la Collegiul Franței, profitând de o vizită pe care a făcut-o în regiunile rhenane, a întreprins și o anchetă aprofundată asupra opiniei germane.

Solicitat de un confrate parizian, d. Blondel a acordat după aceea următorul interviéw:

— Două fapte impresionează actualmente, a declarat dânsul: în primul rând, nemulțumirea a sporit mult, dincolo de Rin. Marea industrie suferă într'o oarecare măsură de șomaj. Dar pentru multe categorii sociale viața a rămas destul de grea.

GERMANII NU VOR SA FIE FACUTI RESPONSABILI

— Această nemulțumire crescândă are vre-un inconvenient pentru francezi?

— Desigur. Căci francezii sunt făcuți responsabili de această situație.

— Nu credeți, din contră, că ideile pacifiste să fi făcut oarecare progres?

— Poate, dar trebue făcută o distincție. Imi place să cred că ideile democratice se răspândesc treptat, dar ele rămân dominate de un gând ascuns de revanșă.

„Germanii se simt cu toții „umiliți", toți compară situația prezentă cu aceea în care se găsea Germania în 1914. Perioada actuală le pare o perioadă de reculegere.

„Se întâlnesc, e drept, la Berlin și în alte orașe muncitori cari nu vor războiul. Dar nici un german nu e dispus să recunoască că războiul din 1914 a fost o crimă. Fără îndoială, cea mai mare parte din germani nu vor astăzi războiul. Dar sunt convins că această idee va triumfa mai târziu.

— Credeți că germanii nu admit nici o idee de sancțiuni?

— Hotărât. Chiar și acei cari aclamă pe reprezentanții vreunui grup pacifist francez, nu admit nici într'un fel că Germania este responsabilă. Toți continuă a cere o revizuire a condițiunilor grele impuse Germaniei, și sunt în particular de intratabili în ce privește ocuparea malului stâng al Rinului. Or, această măsură rămâne totuși cea mai bună garanție pentru Franța.

REPARATIUNILE

— Care vă pare a fi principala preocupare a momentului?

— Reparațiunile. Germanii socoteau că tot reclamând vor obține revizuirea tratatului din Versailles și sfărâmarea Antantei. Dar aceasta nu poate să se întâmple.

— Ce se spune de hotărârea comitetului bancherilor și de dificultatea punerei în vigoare a proiectului de împrumut?

— Părerile sunt împărțite. S'a spus că noi suntem orbiți, neînțelegând necesitatea reconstituirei unui credit pentru Germania.

„Executarea prescripțiunilor comitetului bancherilor, oprind inflațiunea fiduciară ar avea ca consecință o scumpire a vieții și acest lucru nu poate fi popular.

„Dra marii industriași — și aceștia sunt destul de puternici — nu sunt favorabili unui împrumut. Ar fi trebuit să plătească interese și poate și o taxă uzurară. Aceasta ar fi fost o nouă turburare pentru echilibrul budgetului. Putem asigura că industriașii nu vroiesc stabilizarea mărcii. Acest lucru ar jena exportul.

SPERANȚELE PANGERMANIȘTILOR

— Ce se spune despre înțelegerea cu Rusia și de acordul din Rappalo.

— Se vorbește mult de aceasta. Acordul a provocat la început un sentiment de satisfacție. S'a făcut poporului să întrevadă perspectiva resurselor Rusiei, care nu ar fi trebuit decât să fie organizate. Astăzi însă entuziasmul a slăbit mult.

„Dar marii industriași — și alții. Germanii sunt perseverenți. O înțelegere între Germania, Rusia și Turcia (pe care se contează) ar însemna pentru viitor o foarte mare primejdie. Pan-germaniștii contează mult pe această înțelegere pentru o viitoare revanșă.

— Care ar fi atunci concluzia?

— Nu sunt un pesimist; sunt dintre aceea care doresc cu sinceritate o apropiere.

„Germanii au calități cari nu trebue să ne fie indiferente. Ei pot să joace un rol considerabil în reconstituirea Europei.

„Este o chestiune de artă politică de a găsi măsura justă. Oamenilor de geniu ai statului le revine sarcina ca, după un cataclism atât de teribil, să găsească modalitatea prin care Franța ar putea să se servească de toate dreptuidle de care dispune pentru a-și relua situația ce o merită".

Reparațiile în natură

D-l Le Trocqueur, ministrul lucrărilor publice din Franța a elaborat un proect de participare a Germaniei care va trimite oameni și material — la marile lucrări generale — uzini hidraulice, canalizări etc. ce se proectează în Franța.

Veniturile rezultând din aceste lucrări vor fi destinate regiunilor devastate. Poincaré va remite aceste proecte spre studiere delegațiunei franceze în comisiunea reparațiunilor.

Conferința dela Veneția

Chestiunea rețelelor ferate din sudul fostei Austro-Ungarii

Conferințele statelor moștenitoare ale Austro-Ungariei pentru traficul pe căile ferate din sudul fostei monarhii habsburgice, cu delegații societăților interesante, continuă la Veneția. Un comitet de techniciani a asigurat rețelelor usagiul utilagiului rulant.

Conferința plenară a abordat discuția chestiunilor mai importante, în special contribuția ce este de plată societății care va rămâne proprietară a rețelelor, chiar dacă statele și-ar asuma exploatarea.

Delegații urmăresc o conciliere și doresc să se ajungă la un acord. Discuțiile continuă asiduu, cu toată lipsa multor elemente necesare discuției.

Operațiunile vamale

Dispozițiunile noi ale direcției generale a vămilor

Pentru a se evita aglomerarea de mărfuri și ca consecință blocarea stațiunilor, de acord cu Direcțiunea generală a C. F. R., Direcția vămilor a luat următoarele măsuri cari au fost comunicate spre executare punctelor vamale:

Vagoanele în tranzit la frontiere

Vagoanele ce nu se vămuesc la frontieră și urmează a fi tranzitate la vămile din interior cu drept de intrepozit să nu mai fie deschise la birourile vamale de frontieră ci aceste birouri să se mărginească de a constata împreună cu organele C. F. R. prin încheere de proces-verbal starea plumbilor străine, peste cari se vor aplica plumburile vamale și C. F. R. iar actele de tranzit se vor întocmi după scrisorile de trăsură respective. Vagoanele sosite la frontiera română cu plumburile străine violate se vor înapoia imediat cu aceiași locomotivă peste frontieră.

Ordinea operațiilor de vânzare

Operațiunile vamale de import și de export să se facă pe cât posibil în ordinea înregistrărei declarațiunilor respective, dându-se precădere operațiunilor de export și acelor pentru vămuirea vagoanelor complecte, cari nu necesită a fi descărcate.

Vămuirea mărfurilor omogene

Vămuirea mărfurilor omogene, sosite în vagoane complecte, să se facă chiar în ziua depunerii declarațiilor, afară de legitime impedicări, în care caz vama este datoare a motiva în scris chiar pe declarațiunea respectivă cauza nelichidării. Declarațiunile de import și export pentru astfel de mărfuri se vor primi până la ora 16.

Orele de serviciu

Orele de serviciu pentru birourile vamale vor fi cele prevăzute de legea vămilor și de ordinele direcției generale a vămilor, iar pentru decărcări și încărcări de mărfuri orele de serviciu vor fi aceleași prescrise de regulamentul expedițiunilor de mărfuri pe C. F. R. Vămile vor ține aceleași sărbători legale ca și serviciul de mărfuri al C. F. R.

Chitanțe colective

In cazuri de aglomerație, vama poate elibera o simbură chitanță din registrul Md. 81, pentru mai multe vagoane cu lemne de foc, destinate exportului, dar cari au aceiași destinație și pornesc deodată cu acelaș tren spre frontieră.

Pentru altfel de mărfuri la export nu se poate admite această excepție, ci fiecare vagon va fi vămuit separat.

Muncitorii englezi contra bolșevicilor

Partidul muncitoresc englez, a întărit hotărârea luată anul trecut, adică de a refuza comunismul. Printr'o majoritate zdrobitoare de aproape trei milioane voturi a respins propunerea de afiliare, ce îi fusese făcută de o mică parte dintre extremiști care se intitulaseră „Partidul comunist britanic".

Hodges șeful minierilor, și unul dintre intelectualii mișcărei muncitorești, a zugrăvit energic pe comuniști ca niște sclavi intelectuali ai Moscovei ale cărei decrete ei le primesc fără să le studieze. „Noi nu suntem obișnuiți, zice el, să primim decretele nici unui dictator".

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. **Reducere 30% pentru toți funcționarii** publici și particulari, precum și **familiile lor.** 1253

Fabrica: telefon 596.
Prăvălie: telefon 515.
„LEBEDA" S. A.
Prima fabrică din România pentru vestminte de pat cu electromotoare.
Pregătește:
PLAPOME: cumplute cu vată, lână și fulgi, mai departe
MATRATE, PERINE și **VESTMINTE** de pat dela execuția cea mai eftină, până la cea mai fină.
Cu mașinele de scarmănat mânate cu putere electrică, curată și scarmăna pene de tot soiul.
Cumpără:
orice cantitate de: păr de cai, de porc, de capră, lână și pene.
Vă rugăm a trimite mustră și totodată și prețul (dela gara Cluj)
Prețuri originale de fabrică.
Fabrica: CLUJ (Kolozsvár) Str. Iașilor (fost Nagyszamos-u) 14. Telefon interurban 596.
Prăvălia: Calea Victoriei (fostă Kossuth L.) 10. Telefon 515.
Vindem tot soiul de pene curățite și sortate en gros și en detail. 1334

Ne angajăm să transportăm în toate părțile țării, mărfuri în ori ce cantitate și cu vagonul garantând ca în timp de 5—10—15 zile se efectuează transportul în ori ce parte a României. Ordine se pot da la Birourile noastre din Wiena, Bruk, Hegyeshalom, Budapesta, Szolnok, Biharkeresztes, Békéscsaba și Kötegyán. **FRATII DEUTSCH** Centrala Cluj, Piața Unirei 26. Filiale: Wien (I Rotenturms str. 27), Oradea-Mare (str. Rimanoczi No. 12.), Orșova (Dunapart). 1328

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu prețuri moderate
Frații Ausländer
Cluj, Piața M. Viteazul 39
Telefon 954. 1582

Prima fabrica Ardeleană de juvaere
Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.) Telefon 213.
Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repară.
Aur de dentistică și forosuire! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Intreprindere Internațională alui Maxim König Miksa
ARAD
Telefon interurban 63.
Proviziune regulată de comerț Wiena, Budapesta, Praga, Triest, Leipzig, în legătură cu stațiunile cele mai mari în streinătate și din streinătate în țară, cu asigurare pe lângă garanță deplină. Incasări speciale de vamă, prenotări de vamă, intervenții Departamente separate pentru marfă. 1558

Pentru proprietari de
Mașini de treerat și Mori!
Avem permanent în depozitele noastre în calități superioare:
Pietri de mori
Site de mătasă
Ciocane de felecat
(Kronhaemmer)
(Billenhaemmer)
Curele de transmisiune
Curele de cusut
Ulei de uns mașini Nr. 15
Ulei de uns mașini Nr. 16 rafinat
Ulei de uns cilindre
Ulei pentru dynamo
Motorină, Petroleu
Unsoare consistentă
Klingerit, Moorit
Articole de cauciuc
Asbest
Garnituri grafitate
Garnituri de asbest
Garnituri cu seu
Garnituri pentru gaura de om
Cositor englez
Chingi pentru mori
Saci
Sirupuri pentru curele
Saibe de sminghel
Sticle pentru nivelul apei
Sticle „Klinger"
Manometre
Cane pentru ulei
Următoare „Stauffer"
Discur pentru curele etc. etc.
DEPARTAMENTUL MAȘINILOR
al reuniunei agricole s. a.
SIBIU strada Sării Nr. 22
SIGHIȘOARA, strada Paier Nr. 47
MEDIAȘ, Piața Cazarmei Nr. 15
Hermes Nr. 6445 1874

Căutăm
imediat **Corespondenți** pentru ziar în toate orașele din Ardeal. Doritorii vor adresa Administrației ziarului Infrățirea oferte împreună cu o Corespondență de probă.
Cei cari vor fi acceptați vor primi gazeta gratis Carte de legitimație și onorat.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească, institut de arte grafice „Cosinzeana", Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 554 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Miercuri 5 Iulie 1922

Infrăți...

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA ... No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI CO...
Director: D. TOMESCU
Telefon: ACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ... 180 LEI
„ 6 LUNI ... 90 „
„ 3 „ ... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Opera legislativă

Pregătirea viitoarei Constituții

Normal ar fi fost ca războiului, din care țara noastră a ieșit cu idealul ei național îndeplinit, să-i fi urmat o perioadă de liniște la adăpostul căreia conducătorii prin tr'o muncă pricepută și cinstită să pornească pe drumul consolidării. Dar lucrurile nu s'au petrecut astfel, ci dimpotrivă lucrările reconstructive au fost zădărnicite de frământări politice sterile și fără nici un folos pentru viața publică.

Datorită acestei situații politice necorespunzătoare cu cerințele vremei, timpul dela război încoace a contribuit și mai mult la înrăutățirea stării lăuntrice a țării. De la venirea actualului guvern, situația s'a schimbat însă cu totul. De cinci luni de zile opera de normalizare face progrese simțitoare, însă tot ceia ce s'a făcut până acum, nu constituie decât abia un început.

Munca cea grea începe de acum înainte. Și, în primul rând, trebuie să ne gândim că organismul statului așa cum este el astăzi, nu poate să funcționeze normal, fără a i se aduce radicale schimbări. Totul trebuie primenit și reconstruit potrivit noilor împrejurări determinate de urmările războiului.

Modificarea Constituției cerută imperios încă dinainte de război, astăzi se impune cu atât mai mult, cu cât ea e dictată de unificarea națională a tuturor provinciilor realipite la patria mamă. Guvernul a înțeles acest lucru și și-a dat perfect seama că drumul consolidării nu poate fi răzbătut fără de realizarea unei întregi opere legislative sănătos concepută și privită numai prin lumina intereselor generale.

De aceia, atunci când conducătorii de astăzi au luat răspunderea situației, au înțeles că noile temelii pe care urmează să fie așezată organizația noastră de stat, pot să fie trainice și utile țării numai în cazul când vor rezulta dintr'o concepție politică adânc cugetată și ținându-se socoteală că la această mare operă trebuie să contribuie toate forțele intelectuale ale întregului neam.

O parte din presă, zilele trecute aducea guvernului învinuirea că nu are gata toate proectele de legi care vor fi aduse la toamnă în discuția Constituantei și considera chiar ca o nepregătire măsura de a fi încredințat unei comisiuni studiul acestor proecte. Mai mare eroare decât aceasta nici că se putea alta, fiindcă tocmai în aceasta constă punctul de vedere al guvernului actual, de a nu proceda la o operă legislativă pripită, care ar putea să prilejuiască neajunsuri, ale căror consecințe să se resimtă mai târziu.

Principiile generale de guvernare ale actualilor conducători și concepția politicei reconstructive de care ei sunt călăuziți, e îndestul de cunoscută din programul partidului național liberal, dar guvernul a crezut nimerit ca la lucrările Constituantei să participe într'o măsură largă toți reprezentanții neamului reîntregit, capabili să aducă un aport de muncă și de lumină.

De aceia în comisiunile instituite ca să elaboreze proectele de legi, au fost chemați să-și spuie cuvântul lor specialiști în toate ramurile de activitate și din toate părțile țării. Această modalitate și-a impus-o guvernul, călăuzit de ideia că noua legiuire trebuie să fie coordonată cu interesele tuturor provinciilor realipite.

Prin urmare această întensă activitate preparatorie întreprinsă de elemente politice și de specialitate cu îndelungă experiență în viața publică, constituie o garanție că proectele de legi la care se lucrează, vor corespunde într'ade văr cerințelor țării și prin transformarea lor în legi, putem fi siguri că România va păși pe o nouă cale de progres.

Tinerii oaspeți ai Ardealului

In vreme ce patimile politice clocotesc mai departe și regionalismul ardelean e mai înverșunat ca ori când, falanga tineretului intelectual din vechiul regat pătrun de din toate părțile pe pământul Ardealului pentru a se împărtăși din frumusețile lui și a duce în sufletul lor icoane, scumpe românis mului întreg.

Eri excursia asociației institutorilor din Capitală, astăzi excursia câtorva liceie de pe plaiurile Munteniei, care vor fi urmate mâine de alte grupuri de tineri vizitatori, se succed neîntrerupt și sârguitor și străbat toate colțurile ținuturilor alipite de peste Carpați, însuflețiți de dorul să-și cunoască fruții desrobiți de tirania stăpânilor de eri. Neștiutori de neînțelegerile vremelnice, dar dureroase, ce domină atmosfera politică a țării, ei își îndreaptă ochii și sufletul către isvoarele noui de românism care sălășluesc în atâtea și atâtea manifestări de artă și cultură națională și ies la iveală în fiecare colțișor de pământ românesc.

Poezia satelor românești, cu horele și jocurile țărănești și încă alte expresiuni etnice ale poporului Ardelean cântate cu atâta măestrie de nemuritorul Coșbuc și Goga și alți cântăreți ai Ardealului, au fost văzute și admirate de aproape de către iubiții noștri vizitatori, ce-i drept desbrăcate de haina romantică ce le-o dăruise poeții, însă totuși atât de frumoase în modesta lor realitate.

Și ca să alergăm departe de Cluj peste meleagurile regiunilor desrobite, ne vom opri tocmai pe pământul Banatului la Reșița și Anina, unde imensele instalații metalurgice conduse de lucrători români, deservesc astăzi interesele României întregite. Și în aceste centre industriale românești ca și în satele de care vorbeam mai înainte, tinerii excursioniști au putut vedea cele mai duioase simțiminte naționale concretizate admirabil în impunătoarele coruri cu care lucrătorii primesc în deobște pe vizitatorii români.

Și chiar monumentele de artă și manifestările culturale din orașele mari ale Ardealului la care stăpânitorii de eri au lucrat în bună parte cu brațe românești și cu sprijinu intelectualului român, au fost atâtea alte motive de atracție pe care tineretul excursionist le-a înțeles și prețuit.

O constatare se impune. Deși Ardealul cuprinde destulă populație maghiară, românii care vin aici găsesc mai oriunde un mediu românesc și atâtea manifestări românești chiar și în cele mai naționale opere maghiare, surprinzătoare pentru atâtea secole de dominație ungurească.

Nu zice nimeni însă că nu mai e nimic de făcut. Opera de naționalizare românească e încă la începutul ei în multe centre compact ungurești și străduințele noastre trebue să fie mari în viitor.

De aceia salutăm din toată inima pe excursioniștii din Regat, chezășia unei perfecte uniri sufletești a generației de mâine, lipsite de patimile îndărătnicului regionalism politic de acum.

e. p.

Groaznica explozie din Constanța

Explozia de pe vasul francez „Moineaux". — Un vapor în flacări în largul mării

Constanța. — Eri s'a produs o explozie pe vazul francez „Moineaux". Vasul era încărcat cu petrol rafinat, uleu mineral și benzină de către societatea „Astra română", urmând să părăsească Constanța cu destinațiunea spre Egipt. Comandantul vasului a suferit arsuri grave și a fost transportat la spital, iar vasul se află în largul mării, mistuit aproape de flacări.

„Apologia crimei"

Cinismul cu care „Aurora" sfidează bunul simț comun, n'a putut să nu scoată din pășnicia lor până și pe cele mai imparțiale gazete, care apar în țara noastră.

Astfel ziarul „Universul" care s'a știut păstra într'o bună măsură străin luptelor politice s'a văzut silit să reproducă și să comenteze câteva rânduri apărute în oficiosul bolșevic al d-rului Lupu, în care nici mai mult nici mai puțin se scuză și se face apologia trîplului asasinat al lui Max Goldstein.

Iată ce scrie ziarul țărănist despre atentatul dela Senat:

„Inutil să adăogăm că această crimă a fost cu vehemența cuvenită în repetite rânduri, vestejită de ziarul nostru.

Astăzi, trebue să regretăm excesiva noastră indignare.

„...Cu ce drept mai putem îngădui schingiuirea și condamnarea la muncă silnică pe viață a unui indivíd, care nu a omorât decât pe trei din cemenii lui?

„Crima lui Max Goldstein ne apare... ca o vină ce abia mai merită a fi luată în seamă".

Frazele acestea le scrie un ziar care se pretinde românesc în ziua când Max Goldstein intră în închisoare pentru a ispăși vina cea mai urâtă de care s'a făcut culpabil cândva vreun locuitor al acestei țări.

Și „Universul" se miră cum a îngăduit directorul acestui ziar care a fost ministru de interne să se scrie astfel de rânduri în oficiosul unui partid care se crede de guvernământ. Căci articolul din „Aurora" nu este decât apologia cea mai evidentă a crimei.

„Ar fi de prisos, scrie „Universul" să insistăm prea mult asupra acestei penibile chestiuni. Constatăm numai faptul reprobabil și nedemn cu speranța, că cei vizați vor reveni la simțul realității. Presa are o înaltă menire socială și pasiunile politice oglindite în presă, oricât de aprinse ar fi la un moment dat, nu pot permite o sfidare aruncată legilor fundamentale ale societății civilizate. Presa nu poate să încurajeze asasinatele și nici să slăvească pe criminali sau să-i scuze".

„Universul" n'are complectă dreptate: presa adevărată și conștientă da, are menirea de care ne vorbește confratele bucureștean; dar o „anumită" presă nu. Presa aceasta din urmă are dimpotrivă menirea să ia interviewuri dela asasini, să le preamărească faptele, să atâțe mulțimea contra autorităților, arătând în felul acesta că-i vrea binele, deși ar putea, s'o sfătuiască la pășnicie și la înfrățire, dacă într'adevăr i-ar vrea vre-un bine.

Dar oficiosul celui care plin de admirație a felicitat pe Stambulinschi nici nu se putea să nu prezinte publicului faptele asasinului Goldstein, într'o lumină mai blândă, mai omenească. In intimitatea cugetului celor dela „Aurora" omorâtorul dela Senat, trebuc să fie desigur socotit un martir, pentru o cauză sfântă. Dar o vorba de cauza roșie a celor de peste Nistru, pe care ziarul cu nume așa de trandafiriu ar vrea s'o introducă și la noi.

Atitudinea pe care „Aurora" a avut-o față de Max Goldstein dovedește până la evidență, afinitatea pe care o are această gazetă de negație absolută cu anarhismul incarnat.

Până acum ziarul anarhic împrumutase o ținută prefăcută și vicleană. Se da drept apărătorul celor mici și nevoiași și sub această mască își pornea atacurile împotriva ordinei publice, dându-și aerul că tocmai rosturile ei le apără. Ei însuși spune: „Până acum ziarul nostru a combătut cu vehemență atentatul dela Senat".

Profitând de unele svonuri cari nu s'au adeverit încă în mod oficial, dar care sunt cerceate cu multă rigoare, organul bolșevic nu se poate stăpâni să nu-și dea arama pe față:

„Astăzi trebue să regretăm indignarea noastră" scrie el.

Și astfel „Aurora" dă dovadă că ori de câte ori se preface că detestă vre-o abatere prea flagrantă dela legile statului, ea regretă mult că împrejurările de azi o fac să fie ipocrită, să-și renege prietenii cari crede ea, netezesc drumul spre putere, grupului suspect care-o finanțează.

Internaționalizarea Dunării

Senatul francez votează convenția.

Paris. — Senatul francez a votat proectul de lege prin care să aprobă convenția internaționala încheiată la 23 Iunie 1922 între Franța, Belgia, Grecia și România, Iugoslavia, Cehoslovacia, Germania, Bulgaria, Austria și Ungaria, convenție care stabilește statutul definitiv cu privire la internaționalizarea Dunărei.

Recunoașterea Lituaniei.

Paris. — Conferința ambasadorilor a hotărât să recunoască, de jure Lituania.

Pentru apărarea populației creștine din Asia-Mică

Atena. — O divizie navală americană a trecut Sâmbătă prin Dardanele fiind însărcinată cu protecția populației creștine de pe coastele Asiei minore.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Prin Banatul sârbesc

Sub acest titlu ziarul românesc „America“ din Clevland publică sub semnătura d-lui N. Iorga, articolul de mai jos:

Am străbătut din nou, ziua, partea bănățeană dintre Cărpeniș și Tisa pe care hotărârea Conferintei de pace a dat'-o vecinilor si aliaților noștri Sârbi, de cari ne leagă astăzi și o căsătorie princiară.

N'am văzut niciodată un pământ de o așa putere de roadă. Pe locurile acoperite cu smârcuri odinioară cârmuireaaustria că, ajutată de coloniștii pe cari i-a adus din toate neamurile — și francezi, italieni, spanioli, cari și-au pierdut graiul în mijlocul șvabilor — au făcut o tarină fără pereche, netedă, întinzându-se până în capătul zării. Mijloace de-a o uda și în mijlocul secetei celei mai neiertătoare nu lipsesc. Și astfel totul e, nu ca un ogor, oricât de bine îngrijit, în orice țară, ci ca o grădină de verdețuri, a căre frumuseță te uimește.

Pe acest pământ însă nu se află numai sârbi, ci foarte mulți șvabi și mai ales sute de mii din ai noștri. ,,

Ce viață duc ei n ue nevoie să mai spun. Mulți dintre cârmuitorii Serbiei fac greșeală de a crede că poți trece cu sila dela o nație la alta de azi până mâine. Și lucrează după acest crez nenorocit. Înțelegence poate ieși dintr'însul.

Intru cât se împotrivesc ai noștri la asemeneo măsuri nedrepte n'aș putea spune. Parcă ar fi căzut o perdea de fier la granița cea nouă și dincolo de dânsa nu știm ce se petrece. Mă îndoiesc că foile noastre răsbat până acolo. Dar sunt sigur că asemenea oameni trecuți prin multe încercări nu-și uită de natia lor și că atunci când, precum dorim, se vor lumina anume minți la Belgrad, ei vor putea fi în același timp credincioși cetă teni ai noii lor patrii și fii inbitori ai naemului lor.

Dar cine poate, să nu-i uite nici el!

Premiere Vieneze

Stagiunea de vară la „Kammerspiele“ va începe la 1 Iulie cu mai multe premiere interesante.

Ca premieră de seară se va da burlesca în trei acte „Abenteur in Marokko“ le Pierre Malin, tradusă în limba germană de Ernst Herbert.

Ca reprezentație de noapte se va da o serie de piese într'un act din repertoriul teatrului parizian „Grand Guignol“ și anume „Venus“ de Claude Benjamin, „Spelunca“ de Charles Merè tradusă de Bruno Frank și „Nu umbla în pielea goală de Georges Feundeau, tradusă de Rudolf Lothar.

Cetiți „Infrățirea“

Premiile Facultății de Medicină din București

„Consiliul facultătei de medicină din București a hotărât următoarele:

I Pentru premiul bianual „dr. A. Serfioti“ mări de data aceasta la 10.000 (zece mii) lei a stabilit chestiunea: „Stundiul anatomo-patologic al erupțiunelor în scarlatină și tifus exantematic.“

Manuscrisele se vor depune la cancelaria decanului facultății până în ziua de 1 Mai 1924, iar detaliurile cu privire la premiu. sunt publicate în Monitorul Oficial cu No. 54 din 10 Iunie 1914 și No. 120 din 28 August 1909.

II. Pentru premiul anual „dr. G. Săbăreanu, mărit la 300 (trei mii) lei a stabilit chestiunea: „Există oare vre-o deosebire stabilită între spirocheții producând diferite manifestări ale sifilisului?

Manuscrisele se vor depune la can celaria decanatului facultății până în ziua de 1 Mai 1923; iar detaliurile cu privire la premiu sunt publicate în Monitorul Oficial cu No. 265 din 28 Februarie 1913.

III. Pentru premiul anual, profesor dr. G. Râmniceanu mărit de data aceasta la 4000 (patru mii) lei, a stabilit chestiunea: „Tratamentul modern al plăgilor.“

Lucrările se vor depune' la cancelaria facultății cel mai târziu la 1 Mai 1923, într'un manuscris sau exemplar tipărit în limba română sau franceză.

Vor putea concura la premiu studenți care au trecut în anul al cincilea de medicină, precum și medici români.

ECOURI

O ACADEMIE POLIGLOTĂ

In amintirea acordării dărului limbei apostolior și pentru comemorarea Propagandei al cărei centenar s'a împlinit în anul acesta, Academia poliglotă a ținut o ședință solemnă în prezența papei. Ședința s'a ținut la curtea Sfântului Damasc.

Așezat pe un tron umbrit cu catifele roșii. Pius XI. a presidat această serbare.

Tronul pontifical era înconjurat de cardinali, între cari si Vanutelli remis de curând de indispoziția de care suferta.

După un cor executat sub direcția profesorului Stanghetti, un elev al Propagandei se sui în amvon și citi papei o adresă în limba latină. Ii urmară 26 de confrați. Ei au vorbit în limbile franceză, albaneză, irlandeză, gaelică-scoțiană, scoțiană, germană, engleză, olandeză, daneză, norvegiană, rusă, georgică, tamuleză, malabrică, finlandeză, japoneză, anamită.

Unde este însă auditorul care s'ar putea lăuda că a înteles toate aceste discursuri?

RESTAURAREA „BURGTHEATER“-ULUI SI A OPEREI MARI DIN VIENA

Comisinea financiară și bugetară a Camerei austriace a admis, într'una din ultimele ei sedințe, un proect de lege pentru facerea a diferite lucrări de construcție la Opera și „Burgtheater“-ul din Viena.

Cu ocazia discuțiunei proectului de lege, raportorul Heinl, a făcut observația că suma de 150 milioane coroane destinată în scopul acesta nu mai este suficientă pentru întreprinderea acestor lucrări; acesta în urma scumpirii simțitoare a diferitelor materiale.

A mai observat apoi, că pentru două piese de curând înscenate, s'au adus diferite materiale din străinătate: de aceea si-a exprimat dorința ca lucrările cari pot fi executate în interiorul tării să fie date spre execuție producătorilor din tară.

UN LEGAT ARTISTIC DE 15 MILIOANE DOLARI

Din Los Angeles (California) se anunță că financiarul și în același timp mecena artistic Henry E. Huntington, are intențiunea să lase națiunii americane un legat artistic, constând dintr'o colecție de artă a cărei valoare se ridică la 15 milioane dolari.

Legatul se compune în primul rând din renumita bibliotecă a lui Huntington, care are o deosebită valoare pentru Statele Unite, prin aceea că cuprinde între altele și oriinalu autobiografiei lui Benjamin Franclin.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

Rolul ereditătii în viața socială

In acest scurt articol în care vreau să evidențiez importanța ereditătii ca factor social, nu ne vom ocupa atât de ereditatea din punct de vedere politic cât ca instituție socială și ca însemnătate a ei în familie.

Dreptul de proprietate pe care legea îl recunoaște, îl protegueste și îl organizează, dar în nici un caz nu-l poate creea, formează împreună cu familia factorii consacrati și necesari pe care politica trebue să-i facă să fie respectați de toată lumea. O societate în care proprietatea e oprimată sau împiedecată în libera sa desvoltare, nu pote să urmeze calea progresului și în mod fatal decade. De aceia toate națiunile moderne au avut grije să întărească și să garanteze dreptul de proprietate în sistemul lor de legislație, la care numai Rusia de astăzi face excepție și consecințele dezastruoase economice și sociale ce au urmat desființarea vechilor principii de organizație socială, s'au putut vedea de îndată.

Dar experiența dovedește că proprietatea nu se poate desvolta în toată libertatea și nu poate produce toate binefacerile sale de cât când e în strânsă legătură cu familia și consacrată prin ereditate. Ereditatea și familia sunt factori contemporani și solidari, deși creditătei i s'a luat, e drept, o bună parte din apanagiile și importanța ce o avea în timpurile mai vechi în societate. Prin desființarea ereditătei profesiunilor și a funcțiilor în Stat, societatea a dat o mare satisfacție Dreptului, favorizând prin aceasta libertatea muncei și egalității civile și provocând desvoltarea tuturor vocațiunilor și tuturor facultăților.

Desființând însă ereditatea bunurilor, societatea ar aduce o gravă încălcare a dreptului de tată de familie, al proprietarului, al dreptului de familie considerat ca un tot solidar și și-ar aduce sie însăși un imens prejudiciu. Individul într'o asemenea stare de lucruri poate numai poseda, Statul fiind proprietarul. Fără ereditate deci, proprietatea s'ar reduce la un simplu uzufruct.

Emulația indiyiduală ar fi înlocuită atunci printr'o completă apatie, desinteresare și lipsă de prevedere, caracteristicile comunismului care și-a găsit un fecund ogor de triste experiențe în nenorocita Rusie a sovietelor de astăzi!

E ușor de văzut că ideia de ereditate, inseparabilă de familie este totodată condiția tradiției morale și a perpetuității materiale a națiunei. In adevăr copilul primește dela familia sa inițiarea la viața intelectuală și morală, înainte de-a o primi dela societate. Prin acest canal cu ramificații multiple, curg nestăvilite credințele, ideile, sentimentele țarei și ale timpului. Copilul, obiectul unic al preocupărilor de fiecare clipă și al prevederei sârguitoare al unui tată și a unei mame, care-și dau toată osteneala să-l facă om, este, am putea zice, îmbăiat necontenit într'o sursă de viață și de lumină din prima oră a vieței sale, care cu nimic nu s'ar putea înlocui! Inchipuiți-vă în adevăr că această afectuoasă educație de familie ar face loc unei educații de constrângere, artificială și monotonă a societătei însăși! Rezultatele sunt ușor de prevăzut... Că școlile publice trebue să completeze mai târziu educația din sânul familiei, aceasta este o mare datorie a societătei, în nici un caz însă ea nu trebue s'o înlăture pe cea dintâiu. Alături de această perpetuare a sentimentelor și bunelor obiceiuri care fac dm națiune o unitate vie, vom așeza ereditatea materială. Moștenirea singură consacră proprietatea și îi dă toată vigoarea sa. Proprietatea am văzut că este ca și afecțiunea legătura intimă a familiei. Dacă indivizii care compun familia nu au nimic în comun sau nu-și pot comunica unii altora ceia ce au, dacă bărbatul și femeia nu fun în comun calculele lor după cum își contopesc inimile lor, dacă părintele nu poate să lase acelora cărora le transmite numele și chiar sufletul său prin educație se înțelege ușor ce atingere gravă s'ar aduce familiei și sentimentelor ce înfloresc în sânul ei, care, n'ar putea fi consfințite prin nici o dovadă materială.

De aceia politica, departe de a privi moștenirea ca o cauză de slăbire pentru Stat, o va considera ca o forță. Căci ceia ce fortifică indivizii, profită comunității; ceia ce mărește bogăția familiilor ajută în ultima analiză la creșterea bogățiilor națiunei.

Ereditatea își întemeiază deci forța sa pe considerații isvorâte din afecțiunile cele mai evidente ale sufletului omenesc și din ideia că familia e mai mult decât o colecțiune, o juxtapunere de indivizi ci e din contră un tot viu și solidar, bazat pe comune resurse materiale.

Cât despre consecințele ereditătei, departe de a spolia massele, cum s'a spus, ea este sursa a numeroase avantage, favorizând formarea și acumularea bunurilor. Prin aceasta industria și arta primesc considerabile încurajări materiale. In acest mod de asemenea fiul unui simplu lucrător care a făcut economii, se poate ridica prin cultură la un rang superior în societate, rang care îl transmite familiilor sustrase dela necesitatea lucrului manual și din sânul cărora se vor putea ridica mari și utili cetățeni, oameni eminenți în toate branșele, ce vor contribui să ridice nivelul civilizației.

E. P.

Cronica politică

Pregătirea reformelor. In vreme ce partidele de opoziție înfrigurate de ură și aprig doritoare să guste din dulceața puterii se frământă pentru a realiza o apropiere între ele, guvernul se preocupă serios de marile reforme legislative pe cari le pretind noile condițiuni de viață ale statului întregit.

După cum se știe, din inițiativa guvernului au fost alese trei comisiuni parlamentare: una pentru modificarea constituției, a doua pentru descentralizarea administrativă și a treia pentru desăvârșirea reformei electorale.

Din cele trei comisiuni fac parte pe lângă cei mai distinși parlamentari și o seamă de savanți și specialiști pentru chestiunile respective.

Aceste trei comisiuni lucrează în timpul vacanței parlamentare adunând materialul necesar pentru redactarea proectelor de legi pe cari în sesiunea de toamnă parlamentul va avea să le discute și să le dea ființă legală prin votul său.

Astfel preocupat de marile interese naționale guvernul desfășoară o uriașă muncă. Prins de această muncă și de această grijă, el n'are timp decât pentru opera pe care nevoile țării o cer realizată.

De aceia zbuciumul în care politica de agitație a opoziției se străduește să-l atragă, îl lasă nepăsător.

Este primul guvern dela războiu încoace care înțelege să îndeplinească o politică de realizări. Iată pentru ce el se ține departe de agitația politicei de partid și nu se lasă stăpânit decât de grija marilor probleme pe cari este chemat să le soluționeze.

Control unguresc în România?

— Ce urmărește asociația ligilor națiunilor — Planurile Budapestei în România. Cehoslovacia și Jugoslavia

Congresul ținut mai zilele trecute de către asociația ligilor națiunilor, care pe românește s'ar chema asociația națiunilor învinse, a avut darul să trezească ochii statelor succesoare ale fostei monarhii austro-ungare asupra uneltirilor pe care le fac sistematic și cu o râvnă și precauțiune fără pereche statele biruite din centrul Europei: Germania, Ungaria și Austria. Aceste state, dar mai cu seamă primele două, s'au apucat să facă prin asociațiunea pomenită o propagandă fără seamăn împotriva României, Cehoslovaciei și Jugoslaviei pe chestiunea tratamentului minorităților etnice. Propaganda aceasta, începută în urma constatării, că liga oficială a națiunilor n'a găsit de cuviință să dea curs calomniilor mereu repetate de unguri la Geneva împotriva mai ales a statului român, se va continua acum la Viena, unde se va ține în viitorul apropiat noul congres al ligii învinșilor și a ce'or câțiva englezi și francezi cu simpatii pentru Ungaria, câștigate în baza unor stipendii care negreșit au trebuit să fie foarte grase.

Din câte se vor discuta la acest congres dela Viena, am pomenit până acum câteva. Ungaria va protesta acolo și va cere dezarmarea vecinilor săi, în timp ce pentru armata ei va cere prin plătiții ei din Camera comunelor din Londra, favoarea specială de a-și urca efectivele; va protesta împotriva reformei agrare din statele succesoare, și mai cu seamă împotriva exproprierii magnaților și confesiunilor din Ardeal, expropriere, care atacă partea financiară a întreținerii spionajului și iredentismului pe care îl propagă școlile maghiare întreținute de confesiuni.

Acum ni-se aduce o știre nouă, de o importanță deosebită. In legătură cu acest congres, ungurii și germanii au hotărât să ceară cu toată stăruința înființarea unor secretariate ale asociației popoarelor învinse în toate statele succesoare, pentruca această pseudoligă a națiunilor, acest organ de iredentism al statelor învinse, să controleze prin secretariatele acestea, de aproape, tratamentul minorităților etnice, să trimită rapoarte, să protesteze, dacă va fi cazul, la liga popoarelor de'a Genova.

Precum vedem, Ungaria a început să se agite cu toată seriozitatea pentru minoritățile maghiare dela noi, din Cehoslovacia și din Jugoslavia Secretariatele, ca și Germania au de gând să le înființeze aici — cu ce drept? — vor fi un organ oficial de propagandă, de uneltiri împotriva statelor succesoare, un stat în însuși sânul statelor succesoare.

Ideia acestor secretariate trebue să le surâdă mult ungurilor dela Budapesta. Pentrucă, dacă le-ar putea înființa, guvernul maghiar n'ar mai fi nevoit să protesteze el la Genova în numele ungurilor din statele succesoare, ci ar prezinta ligii naiiunilor protestele acestea ca provenite direct din partea minorităților, prin urmare, o indrituire în plus pentru minorități, implicit pentru guvernul ungar, să li-se asculte păsurile.

De prisos, să mai arătăm, că ideia aceasta e în ea însăși absurdă și că statele învinse vor întâmpina aceeași rezistență, pe care au întâmpinat-o la congresul dela Praga. Ar trebui însă să se găsească cineva, care să le spună, că uneltirile acestea trebuesc, tocmai în interesul minorităților etnice, să se potolească.

Un act de imoralitate

Înțelegerea dintre partidele național și averescan.

Presa din Capitală ne aduce vestea că între partidul național și cel averescan a survenit o înțelegere completă în vederea unei acțiuni comune împotriva guvernului. Firște că dacă această înțelegere nu poate fi privită ca un act politic care să aibă vre-o înrâuire asupra situației politice, în schimb ne întărește și mai mult ideia că întreaga concepție politică a partidului național nu se bizuie pe o convingere statornică care să-i impuie aceiaș atitudine în toate împrejurările.

Și, atunci care ar putea fi aportul politic adus intereselor țărei de un asemenea partid, când este cunoscut că oportunismul în politică întotdeauna a creat situații turburi și dăunătoare chiar ordinei publice?

Înțelegerea dintre averescani și naționali, nu ar putea în nici un caz să fie privită cu încredere de opinia publică sau să poată determina curente favorabile unei eventuale acțiuni ce ar întreprinde pentru că la baza ei nu stă protegurea interesului obștesc.

Afirmațiunea aceasta nu poate să sufere nici o contrazicere, căci naște întrebarea: care fapte politice s'au produs în viața partidului averescn, pentru a îndreptăți partidul național ca să-și schimbe atitudinea luată în timpul guvernărei averescane? Este recentă încă în mintea tuturor retragerea parlamentarilor naționali din Parlamentul averescan de tristă amintire, prin cinuită din motive care legitimau protestarea naționalilor față de ja furile săvârșite de guvernul generalului Averescu.

Înțelegerea de astăzi, dacă într'adevăr a survenit, nu poate fi considerată decât o imoralitate, înfierată de întreaga opinie publică.

DI Maniu și magnații

A făgăduit sau nu dl Maniu scutirea de expropriere a latifundiilor magnaților? — Dacă nu răspunde dsa, răspund faptele —

In mai multe rânduri am întrebat pe d l Iuliu Maniu, președintu partidului național, dacă în adevăr d-sa a avut câteva întrevederi la finele lunei Noembrie 1919 cu magnații de la Budapesta și care a fost obiectul tratativelor din acel timp. Opinia publică a așteptat zădarnic răspunsul care să o lămurească asupra felului cum înțelegea partidul național să soluționeze chestiunea împroprietăririi țărănimei ardelene.

D-l Maniu crede de cuviință să facă. Un răspuns direct repetatelor noastre întrebări se pare că nu-i convine. Și îi dăm dreptate. Dl Maniu nu poate răspunde decât afirmativ relatărilor noastre. D-l Maniu a făgăduit magnaților unguri latifundiari în Ardeal, scutirea de expropriere a moșiilor lor, scutire care se făcea în paguba țăranilor români din Ardeal, veacuri de-a rândul nedreptățiți de stăpânirea maghiară.

Indirect însă d-l Maniu caută să provoace diversiune și în unele ziare maghiare și române chestiunea a fost deplasată. Șeful partidului național lasă să se înțeleagă că d-sa a tratat cu miniștrii unguri Bethlen și Bánffy, chestiune privind minoritățile maghiare în noul stat Românesc, după unirea Ardealului cu țara mumă.

Noi am fi dispuși să îl credem pe d-l Maniu, dacă tăcerea sa atât de semnificativă nu ni-ar întări credința în lucruri pe cari le știu și dacă noui împrejurări nu ar veni să dovedească exactitatea informațiunilor noastre. Astfel chestiunea tratativelor D-lui Maniu după ce a făcut un larg ocol în presa străină, a fost reluată cu mare lux de amănunte de către presa maghiară, din Ungaria și de la Viena. Ziarele cari nu sînt în solda guvernului maghiar și cari nu pot fi suspectate, afirmă categoric că D-l Maniu a făgăduit magnaților latifundiari în Ardeal **scutire de expropriere.**

Este sau nu este adevărat? Va răspunde oare președintul partidului național la aceste afirmațiuni, cu atât mai mult când ele formează obiectul unor vii discuții în presa străină?

Tăcerea sa nu ar fi decât o confirmare a gravelor acuzațiuni ce i se aduc. Ea ar însemna în același timp temeinicia bănuelilor noastre, după care D-l Maniu a sacrificat interesele țărănimei ardelene, numai pentru a fi pe placul magnaților unguri Banffi și Bethlen.

Iar dacă amabilitățile sale nu au fost traduse în fapt, nu D-lui Maniu se datorește aceasta. Totuși datorită acestor amabilități cei doi magnați și miniștri unguri, au putut ridica pretențiuni, acum un an, ca cea a contelui Bethlen, prin care se cerea guvernului Averescu scutirea de impozite a moșiilor sale de la Tg. Mureș.

Totuși mai așteptăm răspunsul D-lui Maniu.

ABSURDITATEA AGITAȚIILOR PARTIDULUI NAȚIONAL

Activitatea sterilă a extra parlamentarilor. Cari sânt pregătirile partidului național pentru reforma Constituției? Imposibilitatea combinațiunilor dlui Maniu.

Față de serioasele pregătiri ale guvernului în vederea viitoarelor lucrări ale Constituantei, opoziția partidului național și a partidului țărănist depune toate sforțările să creieze o atmosferă defavorabilă lucrărilor Comisiunei de reformă a Constituției.

Desigur tot ce se afirmă contra acestor pregătiri îndelung studiate, nu dovedește decât ceea ce s'a dovedit de atâtea ori până acum, că lipsa de pregătire politică serioasă duce inevitabil la acțiuni sterpe, la critici pe cât de nefondate, pe atât de pătimașe.

Opoziția partidului național, care în tot timpul campaniei extraparlamentare a frustat încrederea cetățenilor alegători cu o lipsă de activitate condamnabilă, vede în pregătirile guvernului pentru reforma Constituției, *pregătirea republicei.*

Hotărât partidul național are halucinații. Cunoaștem, și alături de noi știe toată țara, cari sunt scopurile partidului național. Ne vom reține însă de a-i aminti atâtea fapte cari nu dovedesc prea multă pregătire politică și nici destulă sinceritate de convingeri.

Pregătirile pentru Constituantă ale guvernului sunt un fapt pozitiv, rezultatul unei munci serioase, a unor cercetări minuțioase și o soluționare temeinică a principiilor de bază în viața de stat a Românei întregite. A vedea în aceste lucrări executate sub supravegherea și după consultarea M. S. Regelui, pregătirea republicei este a face o constatare absurdă și mai cu deosebire este o necuviință la adresa Suveranului.

E dureros că partidul național îmboldit de dorința de a ajunge cu orice preț la putere, a decăzut până a face uz de astfel de josnice procedee. In locul criticelor sterpe și a afirmațiunilor absurde am fi așteptat dela un partid cu pretenții de guvernământ, să aducă proecte reale, izvorâte din studii serioase.

Am întreba așa dar ce pregătiri are partidul național pentru întocmirea viitoarei Constituții? Care e proectul de Constituție care să-l poată prezenta țării ca opus celuia existent *al guvernului?*

Fără îndoială nici unul, pentru că atunci partidul național ar ști să respecte munca și să facă observațiuni critice serioase, nu afirmațiuni absurde.

* * *

De altfel lipsa de seriozitate în procedeele politice ale partidului național abundă. In mod cu totul în afară de realitate partidul național vântură ideea unei coaliții a partidelor de opoziție. Trista solemnitate a înmormântării lui Take Ionescu a servit d-lor Maniu și Vaida pentru lansarea și întreținerea acestei idei.

Din nefericire străduințele frunțașilor naționaliști au rămas infructuoase. In timp ce d. Maniu aranja apropierea naționaliștilor democrați ai d-lui Iorga, d. Iorga aducea aspre și întemeiate critici țăraniștilor. In congresul țărănist dela Cernăuți d. Iorga a descoperit întreaga nulitate politică a personalităților țărăniste și toată demagogia programelor democratice ale acestui partid de agitație.

D. Maniu trebue să fi făcut amare reflecțiuni cetind articolul d-lui Iorga din „Neamul Românesc".

Apropierea naționaliștilor democrați cu țăraniștii, cu partidul poporului și cu partidul progresist este o imposibilitate. Dar tot așa de imposibil este să se împace animozitățile dintre averescani și țărăniști. Deci d. Maniu, în loc să îndrumeze partidul național către munca rodnică pe care o reclamă imperios țara, se mulțumește a umbla după combinațiuni politice irealizabile, pe cale de agitațiuni cari nu pot aduce decât rău intereselor superioare ale țării.

A. R. GUS.

Târgul de mostre de la Budapesta

O industrie în agonie. Scumpete peste tot. Un eșec al industriei ungare. Negustorii ardeleni decepționați. Repatriații din Ardeal regretă că au trecut în Ungaria. Propaganda iredentistă continue. Trupa iredentiste în propagandă prin târg. Ungaria fără Ardeal nu poate exista. Voci izolate: pentru uniuneapersonală a Ungariei cu România. De vorbă cu un participant.

În decursul lunei lunie industriașii maghiari au organizat în Budapesta „mare" târg de mostre pentru a arăta că Ungaria deși redusă la limitle ei firești totuși poate ca prin industria ei proprie nu numai să-și asigure consumul intern, ci poate furniza și străinătatei și în special statele succesoare vechei monarchii habsburgice. Cu toate presimțirile pesimiste ale adevăraților cunoscători ai actualei situații din Ungaria oficialitatea care a subvenționat acest târg, nu s'a lăsat condusă de ele, și a continuat a incuraja ținerea târgului.

Am avut ocaziunea de a vorbi cu un participant la acest târg, care a luat parte ca persoană oficială. Îi redăm se scurt impresiile asupra acestui târg.

— „Instalat în localul numit „Iparcsarnok", târgul de mostre aranjat la începutul verei a acestela, mi-a dovedit încă dela început că negustorii ardeleni și cei ai cerorlalte state succesoare a vechiului imperiu habsburgic, se îndreaptă înzădar pe piața Budapestei.

Înghesnite în halele strâmte construite de pe timpul sărbătorirei mileniului, târgul îți face o impresie din cele mai proaste.

În afară de aceasta, mărfurile indigene expusă sunt puțin variate, iar calitatea lor cât și prețul te face pe tine negustor român să-ți îndreptți privirile spre altă piață pentru a te aprovizio a.

Lipsiți de mărfurile indispensabile, cele expuse la târg nu au fost ociectul unor cumpărături ferme.

Dintre toate industriele, numai industria lemnului și a motoarelor a eșit de sub mediocru și tranzacțiile încheiate cu aceste industrii au fost oarecum încununate cu succes. Asemenea și industria automobilelor.

Deși fiind cele mai bine reprezentate, totuși tranzacțiile încheiate nu au mulțumit speranțele expozanților. E destul să amintească că o garnitură de mobilă de sufragerie costă între un milion și un milion și jumătate. Cu toate că majoritatea vizitatorilor erau din străinătate și aveau deci o valută superioară coroanei, puțini dintre ei s'au hazardat de-a face cumpărături.

Industria textilă și cea chimică a fost aproape neexistentă, asemenea și cea alimentară.

Celelalte industrii, prin prețul exorbitant de scump cu care se vindeau, au avut un efect nul.

În general pot să spun că actualul târg, a suferit un eșec general. Lipsa provinciilor despărțite s'a resimțit cu ocazia aceasta mai mult, reducând industria națională a actualei Ungarii la justa valoare.

Aspectul Budapestei. — Scumpete generală. — Vizitatorii din România puși la regim special. — Propaganda iredentă

Ca și târgul, aspectul actual al Budapestei e anemic. E departe de-a fi vechiul oraș de petrecere și veselie de dinainte de războiu. Cu o circulație redusă la jumătate din aceea de dinainte de război, cu o viață comercială moartă, actua'a Budapestă îți face impresia unui oraș decăzut. Scumpetea însă continuă de a domni peste tot.

E destul să amintesc că un kilogram de carne costă între 350—400 coroane și pâinea în țara aceasta care e considerată ca agricolă, se vinde între 70 și 80 cor. kilogramul. Un prânz cât de modest costă între 300—400 coroane.

Neapărat că vizitatorii români ai capitalei lui Horthy au fosl puși sub un regim special. Sub pretextul că românii au o valută superioară la hotelul „Bellevue", unde au fost siliți să plătească zilnic pentru o cameră, între 1500—1700 coroane.

Localurile de distracție, vapoarele de pe Dunăre, pietele din expozițile erau mereu asaltate de „artiști" carl, după programele ce le executau, se vedeau că sunt plătiți de acea faimoasă ligă care are de scop „integritatea teritorială a Ungariei".

În fața acestei situații generale proaste, mulți dintre Unguri privesc soluționarea acestei crize numai prin o unire personală a Ungariei cu Români.

Chiar miniștri Bethlen și Banffy nu ar avea nimic de zis, și credința tuturor e că numai prin această unire Ungaria va putea fi salvată.

Din noianul necazu ilor prin care trece populația budapestană se ridică vocea ardelenilor repatriați, cari sunt acum în imposibilitate de a se reîntoarce în Ardeal și regretă din tot sufletul gestul greșit ce l'au făcut.

Părerea generală a negustorilor ardeleni cari au vizitat actualul târg din Budapesta este cel mai cu minte lucru ar fi fost să rămână cuminți la casele lor în Ardeal.

— Ca încheiere, — continuă interlocutorul meu, pot să spun că perspective pentru un bun au agricol în Ungaria nu sunt. Lipsa ploilor s'a simțit foarte mult și pentru anul viitor este de așteptat și o criză de cereale.

Majoritatea străinilor cari au vizitat Budapesta și cunosc și țara noastră, este de fermă convingere că singura țară bine cuvântată de Dumnezeu din tot răsăritul este România.

N. F.

Reforma învățământului normal și primar

La Casa Școalelor s'au întrunit membrii comisiunei pentru organizarea învățământului primar. Au luat parte peste 300 de persoane, învățători, institutori, revizori școlari și inspectori din întreaga Românie Mare.

Cu această ocaziune d. dr. C. Angelescu, ministrul instrucțiunei publice a ținut o cuvântare în care sa' ocupat pe larg de rolul și modificările de adus învățământului primar urban și rural, școalele normale și școalele normale superioare sunt menite să-l aibă în alcătuirea noului stat românesc. D. ministru al instrucțiunei a arătat de asemeni necesitatea creerei unei școale normale superioare, în care viitorii învățători să primeas că instrucția superioară univesitară.

In urma lămuririlor date de d. ministru și a discuțiunilor s'au alcătuit nouă sub comisuni cari au început imediat să lucreze, la sfera la centrală de fete. In 7 sau 8 zile lucrările fiind terminate se va convoca din nou comisia plenară unde se va alcătui definitiv anteproectul de reformă a învățământului primar.

Cu modul acesta se va alcătui o reformă esită din discuțiunile tu tor elementelor indicate și destoinice, cari vor da școalei prima re organizarea cea mai potrivită timpului și țărei tostre.

Eftin se cumpără:

Marquisette culori simple și cu desen.

Eponge garantat la spălat

Mouselin de ață desenuri solide cu Lei 29 metru.

Olandă albă și culori pentru rochii și costum Taeur

Crepe de Chine începând dela Lei 240 mtru.

Foulard desenuri noi.

Stofe de lână toate culorile pentru Rochii și costum Taeur.

Pantofi pentru **Dame** Lack, shevroux, antilope ultimele noutăți ca forme

LA MAGAZINUL

„RENAISSANCE"

CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND 15

Lloyd 584 1920

Citiți pag. 8-a

Informații

Liga culturală șvăbească din Timișoara, a organizat pentru Sâmbătă și Duminecă, 1 și 2 lulie a. c., mari serbări populare în folosul înfometaților ruși din ținutul Volga.

*

Guvernul Maghiar a trimis instrucțiuni delegatului său din Cluj însărcinat cu repatrierile, că nu se vor mai putea repatria în Ungaria acela cari au pretenții la pensii din partea statului Ungar.

*

Plutonierul Gh. Turcu dela jandarmaria locală a fost găsit Sâmbătă împușcat cu propria sa armă.

Cadavrul a fost transportat la morgă.

*

Din Timișoara se anunță că eri a încetat subit din viață Valentin Watz, mare proprietar și membru în consiliul de administrație al „Băncei naționale șvăbești" din acea localitate.

*

In urma unei razii făcute de Poliția locală prin cartierul țigănesc dela periferie s'au arestat 4 persoane, sunt bănueli că ele ar fi autorii furtului săvârșit în dauna preotului V. Micușan din comuna Dezimir.

*

După toate probabilitățile în decursul săptămânei acestea se vor sfârși lucrările de mărire și renovare dela băile de Strand. In decursul săptămânei viitoare ele vor fi puse la dispoziția publicului.

*

Consiliul comunal din localitate a hotărât trimeterea din nou la ministerul de interne a contractului de închiriere și a celui de amplificare a uzinei electrice din localitate pentru ca aprobarea lor să se facă înaintea publicării concursului.

*

Pe linia Cluj—Oradea-Mare s'a întâmplat o mare nenorocire. Acceleratul care venea dela Oradea-Mare a călcat în dreptul comunei Vașarhei pe o femeie care se găsea într'un car cu patru boi, sfărâmând carul și omorând femeia.

*

Greva chelnerilor dela cafenelele locale este pe cale de a se aplana definitiv în urma semnărei de către 3 antreprenori de cafenele a unui contract colectiv prin care li-se acordă chelnerilor un salar fix de 300 lei săptămânal, 10 la sută din beneficiu, și introducerea celor 8 ore de muncă.

*

IN ATENȚIUNEA D-LOR COMERCIANȚI

Numai la *S. A. Ingrășătoarea de porci și Industria de carne din Gherla* se găsesc cele mai bine *salamuri preparate* din carne calitatea I. Comenzile se execută imediat expediindu-se la adresa arătată prin poștă sau C. F. pe lângă prețul zilnic și francat.

Telefon interurban 27 GHERLA.

1515

O jurisprudență dată de Curtea de Apel din localitate referitoare la amnistia stabilește că delictele de presă din Ardeal comise contra particularilor nu intră în prevederile amnistiei.

*

La adunarea funcționarilor publici din localitate ce s'a ținut eri dimineață sub președința d-lui dr. Emil Hațiegan, s'a luat ultimele dispoziții pentru primirea funcționarilor din întreaga țară cari vor participa la sfârșitul acestei săptămâni la marele lor congres din localitate.

*

In baza hotărirei Comitetului executiv pentru statua „Avram Iancu" din Cluj, adusă în ședința extraordinară din 30 lunie a. c., tragerea loteriei aranjată în favorul statuei, a cărei obiect este tabloul „Venus dormind" de Acoș Tolnai, va avea loc în sala de ședințe a Consiliului orășănesc (Primărie) Vineri 7 lulie a. c., la orele 12 a. m. în prezența unui notar public și a publicului interesat. Bilete se mai află în biroul Comitetului Str. Cogălniceanu Nr. 4. etaj I., camera 14 și în ziua sortării în sala de ședințe a Consiliului orășănesc, unde va avea loc tragerea.

*

Căutăm

imediat Corespondenți pentru ziar în toate orașele din Ardeal Doritorii vor adresa Administrației ziarului Infrățirea oferte împreună cu o Corespondență de probă.

Cei cari vor fi acceptați vor primi gazeta gratis Carte de legitimație și onorar

*

Colecția Gazetei Oficiale

din anii 1918—1922 adică dela apariție și până la ultimul număr. Se găsește

de vânzare

la Agenția de Publicitate „Soarele", Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. Cererile se vor adresa urgent

Având numai câteva colecții

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară

Soc. An.

Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

◆

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.

Lloyd 605 1819

Vopsește și curăță bine în timpul cel mai scurt cu preț eftin

UNIO

Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

Daca voiti serviciu promt si lemne bune, faceti comanda la depozitul de lemne

Cronica externă

Luni 23 Iulie 1922

D. Poincare făcând zilele aceastea noui declarații cu privire la chestiunea reparațiilor de războiu, a afirmat că Franța sub nici un cuvânt nu poate renunța la despăgubirile datorite de Germania.

Prim ministrul francez înțelege ca atunci când guvernul din Berlin ar refuza să-și îndeplinească obligațiunile isvorâte din principiile dela Versailles, să constrângă Germania întrebuințând sancțiunile tratatului de pace.

In legătură cu această chestiune dl Poincare, a declarat că Statele-Unite și Anglia nici nu se gândesc și nici nu s'ar putea gândi vre o dată ca să nu-și încaseze sumele pe care le datorește Franța.

Conferința dela Haga își continuă lucrările ei fără ca să intereseze prea mult cercurile europene. De fapt conferința, are caracterul mai mult a unor convorbiri între delegația sovietistă și reprezentanții celorlalte state.

Faptul că rușii au concentrat trupe la granița Estoniei, călcând astfel angajamentele luate pe trei luni la Genova, a avut ca rezultat discreditarea și mai mult a guvernului sovietic față de statele europene.

In Irlanda luptele dintre rebeli și partizanii guvernului continuă. Sunt numeroși morți și răniți. Poliția engleză a a operat numeroase arestări și a descoperit însemnate cantități de material de războiu aparținând răsculaților

Emigrările în Italia

D-l dr. Santis, delegatul guvernului italian, a asistat la ședința comisiunii emigrărilor de pe lângă ministerul de interne.

D-sa are misiunea să trateze stabilirea unui acord privitor la emigrări și imigrări, între Italia și România.

Poincare și rolul presei

Un interesant discurs ținut la banchetul presei departamentale

Paris. — La banchetul presei republicane departamentale, prezidat de dl Raymond Poincaré, prezidentul consiliului a luat cuvântul.

După ce a mulțumit auditorului că „a binevoit să-l primească ca pe un vechiu și fidel confrate, dl Poincaré a tratat cu o mare înălțime de vederi despre exercițiul profesiunei jurnalistice. Din acest discurs, care a fost apreciat de asistență după cum merita, citim următorul pasaj u:

„Cine ar îndrăzni să repete astăzi că jurnalismul conduce la orice cu condiția să-l părăsești? Unde sunt, vă întreb, oamenii cari părăsesc, sau cari, cel puțin, pleacă fără gând de reîntoarcere? Când ai gustat bucuria de a expune și de a apăra în toată independența ideilor ce le crezi juste și binefătoare, cum să dezertezi din lupta odată începută? Singura poartă prin care poți ieși cuviincios din jurnalism este aceea a cavoului funebru, unde vom merge într'o zi să ne odihnim de oboselile pământului.

„Astfel, nu este unul singur dintre noi domnilor, care să nu fie cu pasiune legat de o profesie, ale cărei nesiguranțe și primejdii le cunoaștem cu toții desigur dar care este în ea însăși, una din cele mai frumoase și cele mai înălțătoare, de oarece asigură, tuturor suveranitatea gândirei omenești și victoria finală a adevărului.

Conferința dela Haga

Paris. — Delegațiunea franceză a informat pe președintele conferinței dela Haga că guvernul francez consideră inutil de a răspunde la scrisoarea lui Litvinoff, condițiunile prezenței Franței la Haga fiind regulate prin declarația d-lui Facta la Genova în 19 Mai, conform căreia toate puterile cari participă la lucrările din Haga sunt considerate că au consimțit la rezoluția dela Genova.

Apărarea republicei germane

Constituirea tribunalului suprem. — Manifestația de Marți

Berlin. — Președintele republicei germane, Ebert, a numit în curtea supremă pentru apărarea republicei, următorii membri: Hagens președintele curței de casație, social-democratul Hildebrand și pe fostul carcelar Ferembach.

•

Marți 4 Iulie are loc o mare demostrație în favoarea legei pentru apărarea republicei. In vederea acestei demonstrațiuni, partidul socialist și diferite societăți de muncitori și funcționari publică un apel către massele populare să asiste în număr cât mai mare.

„Kristály"

Cluj (Kolozsvár)

văpsește și curăță

Văpsitorie de lână bumbac și blănărie.

Lucrurile trimise prin poștă se ispravăsc iute și regulat

Lloyd 557 1817

Bulgaria și plățile de războiu

In parlamentul bulgar se discută legea impozitelor și a veniturilor ce guvernul bulgar, după injoncțiunile comisiunei de reparații, a fost nevoit să adopte în vederea plăților prescrise de tratatul de pace.

Cu acest prilej toate partidele s'au dovedit unanime în a susține părerea că situația economică a țărei nu permite efectuarea acestor plăți și că comisiunea reparațiilor trebue să consimtă nu numai la amânarea datoriilor ci și la reducerea lor.

Revoltele din Irlanda

Bombardarea Dublinului. Șeful răsculaților, O'Conor, s'a predat

Londra. Tulburările din Irlanda s'au terminat. Palatul de justiție din Dublin centrul de rezistență al răsvrătaților a fost bombardat. O'Conor căpetenia răsculaților s'a predat, după o rezistență crâncenă, fără să mai pună condițiuni.

D. Nincici despre situația la Fiume

Belgrad. — In ședința parlamentului de astăzi, ministrul de externe, Nincici, a răspuns la mai multe interpelări. Cu privire la evenimentele din Fiume și Susak, Nincici a spus că situația acolo este anormală. Guvernul a luat toate măsurile necesare pentru a ameliora soarta concetățenilor în aceste localități. El a arătat necesitatea de a încheia de urgență un acord cu Italia, de a regula definitiv chestia frontierei. Fiume trebuie să devie un stat independent și Susak să revie la statul Jugoslav cu frontierele prevăzute în tratatul încheiat la Rapallo în 12 Noembrie 1920.

Cu privire la ajutorul de dat Rusiei înfometate, Nincici a declarat că foametea teribilă din Rusia provoacă compătimirea generală a tuturor claselor populației din regatul sârbo-croato-sloven.

Amânări pentru studii

Biroul preei din ministerul de război ne trimite următoarele:

In urma anchetei întreprinsă la diferite școli, de către organele de ressort s'a constatat vinovăția la unii din tinerii amânați pentru studii.

1. Tinerii care s'au înscris efectiv la școli fără nici o cerere și fără a depune vr'un act de studii și care pentru a obține amânări de studii, au prezentat ministerului de război certificate constatate, în urmă ca nevalabile.

2. Tinerii care s'au înscris de formă la școli fără a frecventa cursurile și fără a da examenele respective.

Ambelor categorii li s'au anulat ordinele aprobatoare pentru amânarea de studii, conform art. 87 din regulamentul legei de recrutare, ultimul aliniat, urmând ca tinerii dela punctul I din această circulară să apară și înaintea organelor judiciare competinte.

Nu s'au anulat amânările de studii nici unei categorii de studenți de la facultăți.

Descoperirea uciga-șilor lui Rathenau

Cine sunt atentatorii. — Ucigașii erau în legătură cu monarchiștii

Berlin. — Unul din ucigașii lui Rathenau, studentul Techov a început să facă marturisiri în chestia crimei numai în urma stăruințelor bătrânei sale mame care îl tot ruga să înceteze cu minciunile. Timp de 8 ceasuri organele polițienești în frunte cu judecătorul de instrucție i-au supus zădarnic pe ucigaș la zeci întrebări până ce la urma a declarat că a știut de planul acestui asasinat, că a luat parte la pregătirile atentatului, dar tăgăduiește că a tras focuri asupra lui Rathenau. Ceilalți arestați, negustorul Schutt din Berlin, apoi negustorul Distel tot din Berlin știau de pregătirea atentat lui și au înlesnit comiterea lui. Intre cei arestați se mai află liceanul Stubenrauch și studentul Wily Günther. Aceasta din urmă a fost secretarul particular a lui Ludendorff. Cei trei ucigași ai lui Rathenau au făcut ultimele pregătiri ale atentatului într'un pensionat din Berlin unde locuiau în aceiași cameră. După comiterea crimei dânșii au venit îndărăt la pensionat și acolo au aranjat fuga.

Moșia unde s'a ascuns Teckow a fost înconjurată de poliție. Teckow a voit să opuie rezistență dar văzându-și viața amenințată s'a predat.

Studentul Gunther arestat este locotonent în rezervă. Dânsul nu numai că a știut de crima ce se pregătea dar poate fi socotit și de complice fiindcă Gunther a găsit garajul în care să fie adăpostit automobilul lui Teckov. S'au găsit la Gunther scrisori dela Ludendorff, Iagow, Westarp Helfferich, celace vădește că Gunther avea legături sociale și politice cu membrii de frunte ai partidului poporal național german.

La Meklenburg au fost arestați funcționarii unuei germanilor poporaniști cari au furnizat asasinilor lui Rathenau, pistolul, mitraliera și alte arme.

Poliția a stabilit până acuma că la atentatul contra lui Rathenau amestecate 80 de persoane, dintre care cele mai multe sunt are tate.

Represiunea în Germania

Era de prevăzut că, după ultimele evenimente, guvernul german nu va șovăi în luarea măsurilor contra monarhiștilor. Pe lângă pedeapsa capitală și munca silnică, s'a proclamat și confiscarea averilor acelora cari țind la asasinarea miniștrilor. Mai elocvent încă decât acest pas care va răci mult entuziasmul sângeros al reacționarilor, este reculegerea ce se constată în modul de a vedea al unor grupări din dreapta, mai ales în rândurile germanilor naționali cari condamnă în public excesele politicei de restaurare imperialistă.

In „Zeit", organul partidului populist (dreapta) șeful acestui partid, Stresemann face, în mod hotărât o mișcare spre stânga. El arată că e un non sens a se opune puterea și prestigiul. Imperiului i neputinței actuale a Republicei. Chiar un guvern prezidat de Helfferich n'ar putea schimba astăzi întru nimic, situația de fapt. Agitația demagogică ce s'a făcut în contra lui Rathenau, defaimările în contra persoanei sale, sunt adânc rușinoase. Stresemann mărturisește că loviturile de revolver cari au ucis pe Rathenau erau în realitate îndreptate împotriva evreului.

„Și aici se cuvine a se spune sus și tare că această prigoană de rasă trebue să aibă un sfârșit. In Anglia, o țară care se citează mereu ca un model de cumințenie politică, un om ca Rathenau ar fi fost de mult ministru, membru al Camerei Lorzilor, ambasador, pentru ca țara să profite de darurile sale excepționale. In vechea Germanie, el n'a putut deveni nici măcar ofițer de rezervă; a fost silit să devie scriitor în loc de a se manifesta pe terenul activ în serviciul Patriei. Trebue pus capăt luptei de distrugere între partide și ofenselor în contra persoanelor cari slujesc țara".

Articolul acesta a avut mare răsunet în cercurile politicei din dr apta.

TELEGRAME

Ciocnirile sângeroase din Silezia, Soldații germani atacă pe soldații francezi Morți și răniți.

Varșovia. La Hindenburg (în Silezia) o patrulă franceză a fost atacată de germani cu focuri de mitralieră. Comandamentul francez a trimis întăriri, infanterie cu automitraliere. Ordinea a fost restabilită. Francezii au un mort și trei răniți, germanii au 11 morți

Cursul coroanei cehe

Direcțiunea generală a C. F. R. a făcut cunoscut stațiunilor ca cu începere dela 5 Iulie a. c. și până la alte dispoziții cursul coroanelor pentru traficul de călători, bagaje și mărfuri cu Cehoslovacia vor fi o coroană egală 3 lei și 20 bani.

Succesorul lui Rathenau

Berlin. — Se asigură că Ministerul de externe va fi din nou încredințat unui socialist. Acest fapt dovedește că guvernul este hotărât să continue politica externă de până acum.

FRENKEL [fost Janovitz & Co.] Cluj, Str. Aprinjoarelor 13. Telefon 2-90, 264, 401.

Asociațiunea p. literatura română și cultura poporului român, Sibiu

Lista câștigurilor dela tragerea I. a loteriei „Asociațiunii".

(Urmare.)

Avram Iancu

33529, 31250, 29636, 43761, 36417, 7063, 14315, 5210, 40182, 72755
24851, 4687, 6522, 39768, 23715, 8214, 19662, 31576, 26796, 5292
12580, 26017, 8213, 32221, 632, 33538, 47542, 9602. 42816, 48149
46618, 23235, 32016, 38760, 37805, 29113, 19834, 16857, 36098
26423, 1847, 37565, 36670, 29292, 47552, 30557, 32131, 3055, 36462
13890, 22185, 8064, 10967, 27352, 31582, 22837, 36239, 41653
10878, 34438, 31536, 31537, 49583, 9035, 24287, 30797, 47716
5488, 4578, 48894, 26940, 31300, 12751, 10977, 35067, 49145, 36681
46595, 48018, 35999, 9128, 23193, 25686, 18909, 27855, 11903
32279, 43136, 20138, 38839, 11148, 19940, 346, 4328, 38797, 12780
15178, 15177, 15176, 15175, 8499, 8498, 8497, 19923, 32997, 10947
49530, 14896, 8500, 34216, 19998, 15357, 45882, 44322, 4339, 38090
27879, 14306, 19628, 21327, 33330, 33223, 23805, 4592, 30613
7903, 4521, 47367, 5452, 1169, 4839, 5234, 4371, 8439, 47669, 48577
5235, 46072, 16208, 19092, 19407, 21563, 16237, 1117, 37156, 39179
32615, 24660, 9, 39514, 38978, 21390, 14645, 32808, 26136, 10536
38822, 46455, 14356, 43245, 23755, 41633, 25826, 18040, 16303
47671, 28333, 11741, 27736, 29215, 47119, 9504, 22168, 31836
6733, 34666, 36376. 24108, 17168, 13538, 31792, 25102, 13099
28863, 2829, 47215, 28, 30929, 34095, 32069, 47338, 36314, 1340
18092, 44561, 8670, 2721, 17562. 24495, 20580, 27321, 22125, 19924
4435, 7925, 21607, 38188, 5720, 2558, 37784, 43425, 14313, 45845
49495, 11070, 40094, 45069, 7685, 12461, 43895. 3152, 15593, 327
23389, 15611, 37526, 19326, 3355, 36991, 26625. Seria I. Nrii 27182
49225, 28151, 20990, 6025, 26291, 30364, 30171, 23974, 7732, 28362
33249, 45688, 21234, 28265, 745, 28771, 24679, 7475, 5657, 10287
5024, 12900, 3724, 46904, 22818, 48236, 17627, 4930, 30254, 42045
25236, 10511, 3492, 22196, 24158, 6132, 42558, 29790, 46568, 15975
34698, 15920, 7366, 43115, 9945, 42941, 11519, 41895, 28990, 17709
30286, 31865, 36122, 35086, 48591, 320, 26756, 24894, 44513, 24830
26599. 31354, 27202, 23561, 11596, 26791, 34353, 45136, 30557
4036, 27134, 27486, 34352, 3211, 25136, 12083, 35888, 19436, 7857
14897, 47279, 37523, 19781. 4811, 26405, 18991, 16781, 15047
9751, 9022, 2152, 35843, 49855, 550, 35721, 4023. 27961, 19353
36681, 47483, 3860, 41862, 12431, 49832, 10213, 2159, 25198, 21396
44403, 2222, 29465, 36216, 46040, 3580, 30946, 11, 45055, 42104
40403, 49205, 49204, 24655, 13482, 12236, 49209, 32764, 9556
10884, 10883, 3689, 18275, 21569, 13109, 17777. 44888, 11102
29159, 7820, 7353, 19440, 41592, 9520, 29241, 17226. 45113, 23479
2446, 46264, 16068, 28936, 31645, 45143, 38433, 44595, 31398
2417, 11072. 30308, 47905, 4571, 31086, 16176, 14642, 11097, 28768
30316, 3344, 34176, 3529, 1515, 18170, 11597, 15688, 7225, 500
7864, 32592, 40208, 17448, 40774, 41620, 42135, 49221, 334, 1198
1197, 27888, 11598, 10432, 12132, 39354, 35248, 30824, 48261
27128, 14916, 22611, 21402, 40913, 29914, 483, 2811, 26290, 19573
18513, 41446, 41530, 2956, 4626, 45957, 7404, 5020, 32723, 30748
24245, 22918, 37403, 47269, 13362, 37145, 22342, 16187, 15905
2178, 6984, 21059, 27304, 41423, 31668, 27353, 20267, 16501, 37667
26379, 6609, 1245, 7886, 21489, 22332, 20657, 28888, 10516, 25447
9029, 38715, 10980, 33235, 28684, 15416, 13734, 323, 13386, 38112
35446, 37391, 18197, 23701, 7446, 10559, 2407, 20037, 11653. 28784
29328, 7524, 42916, 48870, 48280, 31018, 14609, 49282, 34942
296, 49267, 32049, 20631, 35984, 35397, 553, 20743, 2082, 12656
11369, 27030, 14012, 51529, 49919, 21288, 11251, 35252, 41989
3650, 7975, 18293, 40049, 13822, 13767, 33193, 33478, 48382

(Va urma.)

Restaurantul la „Hornar"

Toată lumea care vrea să mânânce bine și se fie bine servit **ca la Mama acasă** să viziteze Restaurantul la **Hornar** unde se găsește pe lângă mâncărurile cele mai alese și gustoase și **Grătar special**

Vinuri naturale din propriile podgorii și tot felul de beuturi recoritoare.

Serviciul ireproșabil și prețuri modeste. Notați bine adresa la „**Hornar**" Calea Reg. Ferdinand 63 Vis-a-vis Siguranța. 1893

CARTEA ROMANEASCA
INSTITUT de ARTE GRAFICE
SUCURSALA
COSINZEANA
CLUJ
CALEA DOROBANȚILOR

EXECUTĂ CU PREȚURI MODERATE TOT FELUL DE LUCRĂRI DE TIPOGRAFIE, LEGĂTORIE PRECUM BROȘURI, ZIARE ZILNICE ȘI SĂPTĂMÂNALE REVISTE, ETC. ETC. □□

Articole frumoase de drogherie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, **Piața Unirii No. 5.** 1385

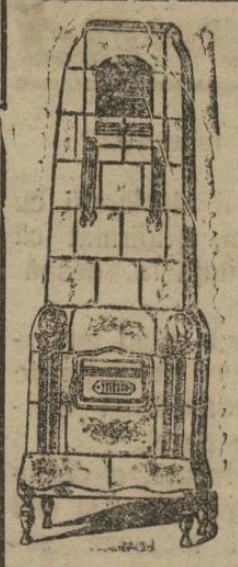

Descoperire Nouă

Cu Lei 3.20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi. 1393

Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj.** Strada Moților No. 7

L. C. Harôtmuth si Karol Majors fii.

S'a deschis din nou magazinul de mode pentru dame
Weiss și Molnár
sub noua firmă:
Heller, Weiss și Molnár
Calea Regele Ferdinand 6, vis-a vis cu localul vechiului magazin. 1592

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu prețuri moderate
Frații Ausländer
Cluj, Piața M. Viteazul 39
Telefon 954. 1582

1937 **A apărut**
„ANUARUL UNIVERSAL"

Prima publicațiune anuală cu adresele de COMERȚ, INDUSTRIE și PROFESIUNI din toate provinciile țărei. Comenzile se primesc în:

București: Str. Jules Michelet No. 6.
Cernăuți: Str. Universității No. 22 și
CLUJ: Institutul „Reclama" Piața Unirei No. 4

Reclama este sufletul comerțului

Cea mai dis- tinsă marcă **„Cognac Medicinal Marty" Siria (Világos)** recomandat de medici ca mijloc de întărire pentru cei bolnavi de stomac și piept. Cu efect sigur. Contra amețelilor, ogârzeilor de stomac, iritațiilor de vomat, fierbințelei și boalei de plămâni. Un mijloc foarte bun în caz de lăuză și reconvalescență. 1049

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante	Coloniale	Droguerii	Manufactură	Ghete
Pferschi	Konkoly & Pop	Viorelia Parfumerie și Droguerie Piața Unirii.	Iacob Dick și Fiu Engros și Detail.	Bata
Central	Atlantica	Rózsa	Luca Niculescu	Turul
	Colombo		Missir	Ludw. Heller
	Automobile	Emke	Barza	Croitor de Dame
	Blaga		„TEXTILANA" Szegfu & Sipos Magazin de tricotaj și Țesături Str. Iuliu Maniu 3.	Wartenberg

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

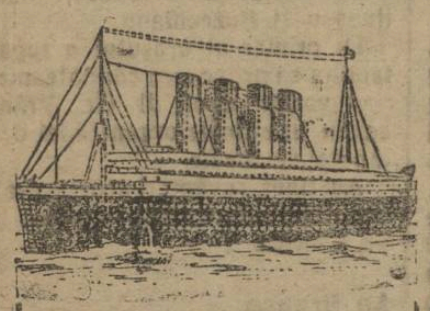

AMERICAN LINE-HAMBURG
ROTE STERN-ANVERS 1809
WEISSE STERN LINE-CHERBOURG
Cea mai mare Agenție de Vapoare din România
N. BRÜCK & Co.
BUCUREȘTI, Str. Sf. Vineri No. 1

Face cunoscut tutulor pasagerilor pentru America ca să se **trimită de îndată** recomandat **pașaportul** și documentele ce posedă spre a obține **număr de viză** dela Consulatul American.

In afară de pașaport trebue să fie adăugate:
1. Un act de naștere
2. Certificat de moralitate
3. Certificat de când pasagerul șade în acea comună.
4. Affidavit (cerere) de la rudele din America.

Notați bine adresa
N. BRUCK & Co.
București, Strada Sf. Vineri 1

O vilă frumoasă
familiară Strada Elisabeta
de vânzare.
Intreagă se poate ocupa Condițiile Strada Regina Maria 19 etaj. 1930

Au sosit article pentru băeți mici
cu marca
„TETRA"
la magazinul de mode pentru dame și bărbați al lui
Dénes
Calea Reg. Ferdinand 2
1738-I Telefon 591

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig"
la **Regele Pălăriilor Cluj.**
Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Reclama este sufletul comerțului

Publicație.

Se aduce la cunoștința publică, că directoratul general al finanțelor Cluj, scoate în vânzare un automobil marca „Benz" asupra cărui se pot lua lămuriri și vedea la directorat.

Ofertele închise se primesc la directorat în toate zilele de lucru dela 8—1.

Deschiderea ofertelor va avea loc la 30 Iulie a. c. ora 10 a. m.

Prețul de licitație începe dela 25.000 Lei. 1936

LEONIDA-OIL
Cel mai bun ulei pentru automobile
a sosit și se vinde în bidoane plumbuite a 5 litri, la toate garajele, sucursalele și agențiile.
1926
S. A. R. și LEONIDA & Co. Unite

IOSIF MOLDOVAN • Engrosist de vin
Fondat în 1883 **Str. Babeș (Trefort-u.) No. 9** Fondat în 1836
Pivnița (mărime 85 metri lungime)
Cele mai renumite vinuri naturale în sticle înfundate din propriile podgorii.
Specialități „**Călugărul**" și „**Perla Ardeleană**"
Magazin de Coloniale și Delicatese Piața Sfîul Gheorghe No. 1.
Bine asortat în totdeauna cu mărfuri noi și proaspete de cea mai bună calitate dela sursă direct cu prețuri convenabile.
Restaurant în grădină de primul ordin unde se servește cele mai delicioase mâncări, serviciul prompt și prețuri moderate. 1896
Decorat cu două Medalii de AUR și una de ARGINT.

Pentru Autorități, Bănci și alte Institutii cari doresc a-și procura
Colecția Gazetei Oficiale
din anii 1918—1922 adică dela aparație și până la ultimul număr.
Se găsește de vânzare la Agenția de Publicitate
„SOARELE"
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. Cererile se vor adresa urgent având numai câteva colecții. 1885

„AGRICOLA"
Societate Anonimă de asigurări generale din București.
DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancli Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

La o instituție mare **se caută o D-șoara**
funcționară
în birou pentru toată ziua.

Se cere ca pe lângă limba română să cunoască și limba maghiară. □ Adresa la ziar sub „Funcționară.

In atențiunea
proprietarilor de casă, architecților și antreprenorilor.
văd. Iosif Tamásy
posede un mare depozit de sobe, mărfuri de porcelan terracotă, chamotă și faianță.
CLUJ, Calea Moților No. 7.
In casa proprie. ◆ Fondat în a. 1910

Reprezentanță generală din Ceho-Slovacia pentru vânzarea și instalarea de sobe de porcelan și terracotă, aranjament de bae, pardoseală cu cheramită și alte lucrări semene, cari toate să efeptuesc prompt, și pe lângă garanție.

Mărfuri **veritabile Ceho-slovace,** căutate în toată lumea, cari sunt **cele mai durabile, mai estetice și mai eftine.**

Preturi de concurență nimeni nu poate să execute mai eftin.
O singură încercare convinge mai multe ori. 1861

Departamentul Mașinelor
al Reuniunei agricole s. a.
Magazin en gros pentru articole tehnice
Centrala: SIBIU, Strada Sării No. 22.
Sucursale: MEDIAȘ și SIGHIȘOARA.
Giroconto: Institutul de credit fonciar Sibiu.

Furnizăm prompt din depozitele noastre toate articole trebuincioase pentru mori, fabrici de ferstrae, Uzinele de fier, fabrici de mașini, mine, fabrici de pielărie, fabrici de cărămide și țigle, etc. etc. Oferte prompt și gratuit. Avem reprezentația și depozite mari a celor mai renumite fabrici respective. 1921

TRASUL
dă betonului și mortarului densitatea deplină și impermeabilitatea mărește clasticitatea și resistența de tracțiune și de presiune, face posibil economii mari la ciment de portland.
TRASSIA S. A. p. Exploatare de tras transilvanean în DEJ, fabrica: Tras, Trasvar, Ciment de Tras.
Prospecte și certificate oficioase stau la dispoziție. Representant pentru jud. Gojocna și Turda-Arieș precum și depozit în Cluj: Inginer F. HANN Cluj, Strada Ciparlu No. 3. 1401

Căutăm
imediat Corespondenți pentru ziar în toate orașele din Ardeal. Doritorii vor adresa Administrației ziarului Infrățirea oferte împreună cu o Corespondență de probă.

Cei cari vor fi acceptați vor primi gazeta gratis Carte de legitimație și onorat.

Războiul civil din Irlanda

Istoricul guerillei. Carson. Casement. De Valera. Collins. Henry Wilson. Rivalitatea dintre Belfast și Ulster. Home-Rule, modificarea lui și izbucnirea insurecției Consecințele alegerilor de acum.

Asasinatul de acum o săptămână, căruia i-a căzut victimă, la Londra, mareșalul Wilson, generalisimul armatei englezești, a atras din nou atenția, de data aceasta cu mult mai stăruitor, asupra celor ce se petrec de ani de zile în insula agitată a Irlandei.

Revolta din această insulă, de sub stăpânirea engleză, dusă cu o tenacitate neobișnuită în istorie, a stârnit multă ură la englezi, multă admirație la străini, dar, cum știrile venite de acolo au fost totdeauna sumare, zgârcite în precizări și cum vremea a șters multe din amintirea evenimentelor de acum șase, opt, ani, când revolta era embrionară, — prea puțină lume își știe da seamă de tot ce se petrece acolo, despre cursul real al marelui și stăruitorului eveniment, care amenință până în toamna anului trecut să scuture jugul englez.

Pentru a da cititorilor noștri o oglindă fidelă a celor ce se petrec de un deceniu ncoace în insula irlandeză și pentru a înlesni înțelegerea eventualele consecințe, ale mișcării irlandeze, va fi bine venit, să trecem în revistă evenimentele câte s'au succedat până în săptămâna din urmă.

După prigoana de acum câteva secole dusă de englezi împotriva irlandezilor, când aceștia au fost nevoiți să ia în masă toiagul pribegiei spre Lumea Nouă, irlandezii dela începutul veacului acestuia au fost printre oamenii așezați ai împărăției britanice. Mișcarea lor se pornește abia prin 1912, dată mai mult nobililor protestanți din Ulster (nordul Irlandei Nobilimea aceasta nu s'a uitat, de mult încă, cu ochi buni la catolicii dela Sud. Intrigile lor la Londra au fost nenumărate.

Răzvrătirea dela 1912 era, deci, îndreptată mai mult împotriva lor, dar, oarecum, a fost totuși natura de a da de gândit serios guvernului englez, care în 1914 s'a grăbit să dea Irlandei home-rule, autonomia, o autonomie redusă, care nu echivala în nici un caz cu independența. Poate și datorită acestei marinimii a Engliterei, irlandezii au luptat așa de vitejește în războiul mondial.

Dar tot în timpul acestui războiu, se produce în Irlanda un eveniment, care are urmări nefaste pentru pacea insulei. Protestanții Ulsteriani au, la această dată, în 1916, în fruntea lor pe un aventurier cum a fost la Fiume, d'Annunzio, pe războinicul Carson, care izbutește să înfrâte pentrat nobilimea protestantă împotriva catolicilor dela Sud, încât acum șase ani unul dintre fruntașii cei mai de seamă ai catolicilor, Casendent, a fost omorât de către protestanți. De aici înainte ura dintre Sudul și nordul Irlandei, care era până atunci mai mult o ură de clasă, se schimbă într'una de religiune, fără pereche. De-atunci cele două provincii irlandeze nu mai contenesc să se atace una pe alta și s'au dat între ele adevărate lupte, care din 1920 încoace au degenerat cu desăvârșire.

Acum trei ani, guvernul lui Lloyd George decretează punerea în aplicare a acelui „Home-Rule" a autonomiei, care li-a fost votată irlandezilor în 1914, dar din cauza războiului a rămas numai pe hârtie. Poate că în alte împrejurări gestul de acum trei ani al guvernului englez ar fi fost primit cu aplauze. Dar guvernul a făcut o greșală considerabilă. Instigat de protestanții dela nord, guvernul Angliei a introdus în proectul autonomiei din 1914 înființarea a două parlamente irlandeze, unul catolic, în Irlanda de sud și unul în Ulster, evident protestant. De-atunci, insula divizată în două, e un teatru al războiului fratricid, cu granițe adevărate, păzite cu arma de ambele părți. De altfel protestanții din Ulster au fost tot timpul împotriva lui Home-Rule și aceasta a îndârjit și mai mult pe catolici. Guvernul englez, evident, a ținut partea protestanților, a anti autonomiștilor și astfel se explică, de ce tot timpul telegramele ni-au prezintat răsmirița catolicilor irlandezi ca pe una pornită împotriva Angliei. Această Anglie a trebuit să transporte trupe în Irlanda și să sufere înfrângeri adeseori, și atentate, lupte de stradă etc.

Ca o urmare a rezistenței irlandezilor sudici și pentru ca curentul independenței, care a luat avânt prin opoziția fără veste a lui De Valera între răsculați, să se extindă și să ducă la urmări regretabile pentru Anglia, Lloyd George a intrat în tratative cu dl Collins, șeful catolicilor.

De altfel premierul englez nu l-a neglijat nici pe înfocatul De Valera, dar nereușita tratativelor cu acesta l-a îndemnat să se ocupe mai cu luare aminte de Collins, care prezenta și mai multe garanții, prin firea lui mai puțin pornită, pentru pacificarea catolicilor.

Astfel, în șase Decemvrie 1921, se semnează între Lloyd George din partea Angliei și Collins din aceea a Irlandei, pactul, prin care Irlanda e trecută în rândurile dominionurilor britanice. Prin aceasta Irlanda nu-și asigurase independența, dar obținuse totuși mai mult decât prin simulacrul de autonomie din 1914.

Și cu toate acestea, cu toate că urma în mod firesc, ca Irlanda să se împace acum cu situția, spiritele nu s'au liniștit decât pentru o clipă. Abia au trecut trei luni, și 'n Martie anul acesta guerilla ulsteriano-dubliniană începe cu și mai multă furie. Ulsterul protestant al nobililor nu se împacă nici de data aceasta. Între cele două tabere se pornesc încăerări sălbatice și familiile catolicilor din Belfort și din Dublin sunt măcelărite fără milă, străzile răsună de armele fratricide și sângele curge părae. Guvernul englez e din nou instigat de Ulsterieni. Se trimit în Irlanda trupe și 'n fruntea lor a pus fostul generalism Henry Wilson, cel asasinat zilele acestea.

Generalul Wilson a căutat să fie pe placul Ulstrului. Catolicii au avut să îndure multe din partea lui și mulți afirmă. că prin aceste „multe" se înțeleg barbarii adevărate, ori din partea lui ori dintr'a protestanților. De acea Irlanda sudică i-au purtat generalului Wilson Sâmbetele. totuși ultimele telegrame anunță acum, că asasinii lui Wilson sunt trei englezi de pur sânge.

Intr'o astfel de atmosferă încărcată s'au desfășurat acum alegerile parlamentare din Irlanda, Ne putem închipui ce au fost acestea, mai cu seamă când trupele engleze, retrase în parte după ce spiritele toate acum patru luni s'au calmat într'o câtva, au fost din nou aruncate în Irlanda în urma noilor vărsări de sânge de acolo.

Cu toate acestea alegerile au dat majoritatea lui Colins. Inseamnă aceasta, că totuși spiritul înțelegerii, spiritul păsnic, a triumfat cel puțin în parte și că dacă acordul nu se va putea restabili cu una cu două între Ulster și provincia sudică, va fi totuși ușor de înțeles cu engiezii care vor trebui deaci înaintate să caute să nu mai privilegize pe protestanți, ci să caute să'i împace și pe catolici.

Inmormântarea lui TAKE IONESCU

Funeraliile din Capitală. Asistența. Discursurile. Formarea cortegiului. Drumul spre gară. In drum spre Sinaia. Inmormântarea.

Cu toată căldura îngrozitoare de Vineri, o lume imensă a ținut să aducă ultimul salut aceluia ce a fost marele bărbat de stat Take Ionescu.

Străzile pe care a parcurs cortegiul au fost cernite cu numeroase drapele negre și cu fellnarele înfășurate în zăbranic. Balcoanele mai tuturor caselor au arborat insignele doliului. In vitrine era expus chipul lui Take Ionescu, înconjurat de flori.

In rotonda Ateneului, erau prezenți membrii guvernului, toți fruntașii politici ai țării, independent de partide, reprezentanții întregului corp diplomatic, clerul, delegații baroului, magistraturei, universității, Academiei, etc.

Serviciul divin a fost oficiat de Mitropolitul Primat și de întreg clerul mitropolitan. Un imens cor a dat răspunsurile.

Ceremonia a fost foarte impunătoare și emoționată.

După oficierea serviciului divin au început discursurile. Au vorbit:

Mitropolitul Primat dr Miron Cristea în numele bisericei.

Dl Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri, în numele guvernului;

Dl M. Ferekide, în numele Parlamentului;

Dl V. Romniceann, prim preuședinte al Curței de Casație în numele magistraturei;

Dl M. Antonescu, în numele partidului democrat;

Dl Deme rescu-Brăila, în numele orgenizației democrate din Capitală;

Dl Iuliu Maniu, președintele partidului național român, în numele acestui partid;

Dl ing. Cihodariu în numele partidului naționalist democrat;

Dl dr Obreja, în numele Ateneului Român;

Dl prof. Tașcă în numele Academiei de înalte studii comerciale;

Dl N. Batzaria din partea coloniei macedo-române;

Dl avocat Măgură, în numele baroului de Covurlui;

Dl Nazarie în numele studențimei din România;

Dl C. Mille, în numele tuturor organizațiilor de presă, etc.

Formarea cortegiului

După terminarea seriei discursurilor, sicriul a fost ridicat pe brațe de prietenii marelui dispărut și depus în carul mortuar tras de 6 cai pe care erau atârnate coroanele suveranilor și familiei.

Apoi s'a format cortegiul în ordinea următoare:

In frunte un pluton de jandarmi, după cari urmau doi picheri, călări pe cari negri și cu panașe în frunte, purtătorii de colivă, delegații a 12 societăți cu tot atâtea drapele, unde defunctul era membru de onoare sau președinte, apoi procesiunea sătenilor cari purta pe brațe cele 15 trepiede cu coroane și deschisă de coroana parlamentului, patru care cu coroane, un grup de cercetași, trăsurile cu prelați, decorațiile purtate pe perniță de 9 maiori încadrați într'o gardă de 18 căpitani, asistenții, trăsura regală, trăsurile familiei, armata.

La orele 7 cortegiul s'a pus în mișcare.

In drum spre gară

Intreg parcursul până la gară era aglomerat de o mulțime compactă de oameni.

O brigadă compusă din reg. 6 și 9 vânători, 6 și 21 infanterie și două baterii de artilerie țineau ordinea. Parada a fost comandată de d. general Șeinescu.

Trei muzici militare și o companie de specialități cu drapel, au dat onorurile.

Cordoanele carului mortuar sunt ținute de d-nii I. Brătianu, Duca, Ferechide, Stelian Popescu, Petrovici, și frații Mora.

Cortegiul a străbătut calea Victoriei, calea Griviței până la gară, a cărei intrare era îmbrăcată în negru.

Aci a vorbit studentul Scarlat Costinescu care a adus marelui dispărut omagiul studențimii.

In numele românilor macedoneni, căci Take Ionescu e de origină macedonean, a ținut o caldă cuvântare d. Vasile Diamandi, directorul școalei românești din Salonic.

Sicriul a fost apoi din nou ridicat pe brațe de prieteni, și transportat încet, prin asistența mișcată de clipa supremă până la lacrămi, spre vagonul mortuar.

In drum spre Sinaia

Convoiul funebru, pornit din București Sâmbătă diminea a, a fost pe întreg parcursul București-Sinaia, prilejul unor nesfârșite emoțiuni pentru populația orășănească și țărănească care a eșit în masă la gară întru întâmpinarea trenului mortuar.

La Ploești

La Ploești au rostit cuvântări d-nii Stelian Popescu, din partea partidului democrat prahoveau, un membru al partidului, primarul orașului, primul președinte al trib. de Prahova.

La eșirea din gară, sute de cetățeni înșirați pe șosea, au asistat la trecerea trenului.

Sirenele fabricelor și locomotivelor au șuerat în tot timpul parcursului.

La Câmpina

La Câmpina trenul a sosit la 11.20 și e oprit un sfert de oră.

O companie din reg. c. f. și din jandarmi au dat onorurile militare.

Au oficiat pr. Popescu, Martinescu și Buzechianu.

Dl primar al orașului a rugat familia să primească condoleanțe.

A vorbit apoi dl Gr. Vrânceanu în numele organizației democratice locale.

Au ținut cuvântări scurte d-nii ing. Barbacioru, fost deputat și pr. Chirică.

La Breaza

Trenul a ajuns la Breaza la ora 11.30, când doi trompeți anunțară intrarea trenului în gară.

Au oficiat preoții Proniceanu, Anton Popescu și St. Popescu.

După o scurtă slujbă, au vorbit pr. A. Popescu și d-l Castrișanu, directorul școalei.

La Comarnic

La Comarnic aștepta un public imens. Trompeți militari, corul bisericei și elevii școalelor au intonat imnuri funebre.

După o scurtă oprire în V.-Largă, trenul a pornit spre Sinaia.

Sosirea la Sinaia

La ora 1225 trenul mortuar a intrat în gara Sinaia.

Au descins din Tren: d-na Take Ionescu și d-na Victor Ionescu, d-l ministru Alex. Constantinescu, reprezentând guvernul, d nii dr. Toma Ionescu, Xeni, Cămărășescu, Catargi, Lucasievici, Stelian Popescu, Căpităneanu, Pavlică Brătășanu, Condrus, Manu, Plesnilă, G. G. Mironescu, Nestor, Cincu.

Onorurile militare au fost date de un batalion de vânători de munte, sub comanda d-lui col. Procopescu.

Muzica militară și corul au intonat imnul funebru.

Arhim Dionisie, starețul mănastirii Sinaia și întregul cler, au făcut o scurtă slujbă, după care sicriul a fost scoborât pe umeri și așezat într'un car tras de 6 boi, cu jugurile îndoliate și împodobite cu flori.

Carul a suit panta dela gară la mănastire, urmat de mulțimea care venise să conducă la locașul de veci pe marele Take Ionescu.

Cortegiul s'a oprit în dreptul parcului și în dreptul vilei defunctului.

La intrarea în curtea mănăstirii era ridicat un arc împodobit cu stindarde cernite.

Tristul cortegiu a pătruns în curtea cea mare a mănăstirii unde a avut loc o mică slujbă iar de aci sicriul a fost dus în curtea bisericii vechi, care se află alături de mănăstire, împlininîndu-se astfel dorința lui Take Ionescu.

Aci, în curtea cea mică, s'a ridicat în mod provizoriu un fel de cupolă, unde rămâne depus sicriul până ce se vor termina lucrările mausoleului.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 553 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Joi 6 Iulie 1922

Înfrățire

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible]NIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI
Director: D. TOMES[illegible]
Telefon:
REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ... 180 LEI
„ 6 LUNI ... 90 „
„ 3 „ ... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

COMISIUNEA CĂILOR FERATE SIBIU 6 IUL 92 217

O tovărășie odioasă

Partidul național e gata să facă o nouă combinație politică. Dacă acordul cu padtidul țărănist nu a ajuns la nici o încheiere positivă, nu e de mirare că partidul național e gata astăzi să se coalizeze cu partidul poporului. Nu e de mirare pentrucă, după cum am mai spus, o colaborare cu partidul poporului e singura combinație posibilă pentru scopurile ce urmărește partidul național în campania sa contra actului guvern și parlament.

Dar pentru ilustrarea moralității politice a conducătorilor partidului național, vieții noastre publice nu-i trebuia altă experiență. Partidul național a dus o aprigă campanie contra partidului poporului. După căderea guvernului Vaida din 1919, noul guvern al d-lui general Averescu a fost obiectul celor mai înverșunate atacuri pe care le-a cunoscut viața noastră politică de după războiu. Desigur că nici atunci Coroana n'a fost scutită de învinuiri, făcute însă cu mai multă sfiiciune ca astăzi.

Activitatea scandaloasă a guvernului Averescu a îndreptățit întețirea atacurilor. Țara se guverna în mod arbitrar, unificarea se făcea „cu furca", debandada domnea în administrațiunile publice, iar jaful în averea publică era cu cinism patronat de banca ministerială.

Campaniile partidului național erau perfect justificate, erau înainte de toate o necesitate morală.

Parlamentul țării devenise o ficțiune Constituțională. O majoritate abuzivă susținea legislația ruinătoare a unui minister veros, a unui minister lipsit de orice simț moral și de orice competință.

Scandalul unei atari guvernări a culminat în isbucnirea conflictului dintre opoziție și guvern. Intreaga opoziție, deci și acea destul de numeroasă, a partidului național, scandalizată de chestiunea Reșiței a părăsit incinta Parlamentului. Guvernul a fost silit să plece. Suveranul i-a retras încrederea odată cu țara care era toată alături de membrii opoziției.

Acțiunea partidului național de înaltă pricepere a îndatoririlor civice și morale, reușise.

Din nefericire, nu acesta era mobilul campaniei partidului național. Nu binele și moralitatea îi călăuzise pașii. Partidul național vâna puterea.

Acestea însă s'au putut ști mai târziu. Venirea la guvern a partidului liberal a deslănțuit o campanie, care, manifestându-se mai înainte de a se fi produs măcar un singur act de guvernământ, dovedea că partidul național face critică în râvnirea puterii și nu din dorința de mai bine.

Partidul național a rămas în afară de Parlament urmărind printr'o activitate extra-parlamentară, răsturnarea actualului guvern. Activitatea a dat greș, strădania i-a fost în zadar. Desnădăjduit de o prea lungă și infructuoasă opoziție a căutat tovărășia altor partide politice. De partidul țărănist nu-l ține astăzi decât raporturi sentimentale fără durabilitate, de d. Iorga și takiști este iremediabil despărțit. A rămas partidul poporului, a cărui structură a criticat-o a cărui moralitate politică a detestat-o și al cărui program politic l'a combătut cu înverșunare.

Astăzi partidul național e coalizat cu partidul fraudelor „unificării cu furca", al Reșiței și al căderilor de apă, al lui Brutinel și Schuller, al lui Argetoianu, Tășlăuanu și Văleanu.

Le urăm căsnicie fericită. Partidului național îi stă bine alături de un astfel de partid; d-lui Maniu îi stă bine la brat cu Argetoianu-Schuller și d-lui Vaida-Kirschen și mai bine cu Tășlăuanu-Milea.

Caveant consules..

In mai multe rânduri, ziarele românești au dat alarma împotriva publicațiilor subversive, pe care câțiva renegați de pe vremuri, adăpostiți acum la Viena, le scot cu banii ungurești dela Pesta.

Astăzi trebue să revenim asupra acestei chestii, de o gravitate care nu poate scăpa nimănui.

Deunăzi, un pachet cu aceste pamfilete a fost primit la Cluj de un profesor universitar.

1) „Viitorul" — plagiarea ziarului oficios din București, cu data de „Miercuri 24 Maiu 1922". Patru pagini de infamii la adresa țării și a Regelui, cu prilejul sărbătorii zilei de 10 Maiu.

2) „Ardealul", anul II No. 6, Viena 21 Mau 1922, — cu Motto: „Ardealul al Ardelenilor". Foaie tot atât de imundă, împotriva unirii Ardealului.

3) In sfârșit o broșură: „Biblioteca autonomiei, No. 1: Ardealul Ardelenilor... de Iancu Azapu", — Viena 1922, — broșură de 30 pp., în care întreaga istorie a luptelor seculare purtate de Români contra tiraniei maghiare și întreaga strălucie a politicei țărilor române e falsificată grosolan.

Broșura se deschide cu o „Prefață" tendențioasă, semnată de „Dr. Alexandru Vaida Voevod".

Ceia ce trebue notat, e graba expediției poștale: pornite din Viena la 23 Iunie a. c., ele au sosit la Cluj la 25 (după două zile!) Plicul, deschis (Drucksache!), a putut totuși străbate peste frontieră și ajunge, prin atâtea mâini, la destinație!

Semnalăm autorităților acest fapt atât de elocvent. Să se îndoiască paza la granițe, pentru oprirea absolută a primejdioaselor elucubrațiuni maghiarone.

Unificarea sufletească

— Propaganda D-lui Iorga —

Ziarele din București anunță că, îndată ce se va înapoia din Franța, d. N. Iorga va întreprinde o călătorie de trei sau patru săptămâni prin Ardeal.

D. Iorga își propune să convoace adunări populare în centrele românești din Ardeal pentru a lămuri pe ardeleni asupra greșelei pe care o fac stăruind în lupta unificării sufletești, luptă îndreptată împotriva intelectualilor din vechiul regat veniți în Ardeal ca profesori, funcționari sau liberi profesioniști.

Hotărârea d-lui Iorga ne bucură. Utilitatea și rostul ei sunt deopotrivă de evidente pentru oricine cunoaște acțiunea politică pe care partidul național n'a încetat s'o desfășure aci dela unire încoace.

Dar este o greșeală să se creadă că propaganda pe care o va întreprinde d. Iorga se adresează tuturor ardelenilor. Nu. Căci pentru cei cari trăesc aci și cunosc spiritul Ardealului nu încape îndoială că lupta îndreptată împotriva intelectualilor din vechiul regat veniți în Transilvania nu este o luptă a tuturor ardelenilor ci este numai lupta acelora pe cari acțiunea politică a partidului național a izbutit să-i facă vrăjmași ai ideii de unificare.

Marea mulțime a românilor ardeleni a primit dimpotrivă cu o frățească dragoste pe toți cei din vechiul regat cari au venit în Ardeal ca să colaboreze la opera de romanizare și de unificare sufletească. A spune deci că lumea românească din Ardeal privește cu ochi răi pe intelectualii din vechiul regat este a aduce o învinuire nedreaptă pe care ardelenii n'o pot primi, înseamnă a-i acuza de un egoism regional pe care nu-l cunosc, pe care nu pot să-l cunoască.

Dar propaganda d-lui Iorga va avea să combată acțiunea politică a partidului național. Ea va lămuri pe cei cari mai slabi de îngeri s'au lăsat seduși de politica de egoism regional pe care oamenii partidului național nu s'au sfiit s'o facă în paguba operei de unificare sufletească. D. Iorga le va putea arăta acestora cât de dăunătoare intereselor noastre naționale este această boicotare a vechiului regat. D-sa îi va putea convinge că toată acțiunea regionalistă a partidului național izvorăște dintr'o politică ale cărei interese îi porunc esc să agite lumea împotriva unificării.

Așa că de fapt propaganda pe care o va începe d. Iorga se va găsi în luptă cu politica partidului național. Cum vor primi d-nii Vaida și Maniu acțiunea d-lui Iorga este lesne de înțeles. Noi însă și alături de noi întreaga opinie publică din Ardeal nu putem decât să fim recunoscători d-lui Iorga pentru acțiunea pe care o va întreprinde.

Problema asistenței sociale

In jurul declarațiilor dlui G. Mârzescu, ministrul ocrotirilor sociale făcute la congresul societății „Ocrotirea orfanilor din războiu". — Se impune intervenirea publicului. —

Una din problemele cele mai grele de rezolvat, lăsată moștenire de către războiul european este în toate țările chestiunea asistenței și ocrotirilor sociale. Trei categorii de oameni lipsiți de mijloace, orfanii, văduvele și invalizii din războiu au nevoie de sprijinul efectiv al societății, ca să poată trăi, și în special cei dintâiu nu se pot lipsi în nici un caz de îngrijirea acesteia. Societatea satisface această gravă nevoie socială fie prin asistența privată, la noi încă în germene, fie mai ales prin asistența acordată de Stat.

Din magistrala cuvântare a d-lui G. Mârzescu ministrul sănătății publice și al ocrotirilor sociale, rostită cu ocazia congresului societății „Ocrotirea orfanilor de războiu", se pot vedea principiile de care a fost călăuzit statul nostru, în această chestiune și ce s'a putut face până acum.

Din constatările statistice oficiale rezultă că cifra orfanilor din războiu se ridică la noi la 357 mii orfani, dintre cari 90 mii orfani cad în sarcina exclusivă a Statului, restul fiind întreținuți de rude sau persoane în măsură a le asigura traiul, instrucția și educația, având instituite tutelele protectoare.

Din cei 90 mii orfani, 80 mii se îngrijesc la domiciliu, iar ceilalți 10 mii în orfelinate. Și aici vine marele rol al societății „Ocrotirea orfanilor din războiu" care prin comitete județene serios organizate au în grije acești 90 mii de copii orfani. Până să se ajungă însă la organizația de astăzi cu ramificații în tot cuprinsul țării, asistența socială a trecut prin mai multe faze. In prima fază, asistența a aparținut exclusiv inițiativei și acțiunei private, fără nici un amestec al Statului. In a doua fază acțiunea privată a fost asociată acțiunei de Stat și în fine în faza a treia asistența orfanilor a trecut prin creiarea oficiului național I. O. V. sub îndrumarea și supravegherea permanentă a Statului.

Necesitatea etatizărei acestei importante instituții e evidență și toc mai pentru a risipi unele neîncrederi d. Mârzescu a făcut declarații precise în această privință.

La un fond propriu de 200 mii lei Statul opunea în 1919 o subvenție anuală de 16 milioane, ridicată în prezent prin străduințele d-lui Mârzescu la 33 milioane anual și cu temeinice speranțe de a o spori până la 60 milioane. Ce operă de asistență socială ar fi putut face societatea cu fondurile sale proprii? Statul însă n'a renunțat la inițiativa privată și nu s'a gândit un moment, cum sugerau unele ziare, la înlocuirea membrilor societății prin funcționari ai Statului, cari ar fi îngreuiat zadarnic bugetul și ar fi lipsit societatea de prețioasa emulație isvorâtă din inițiativa individuală.

D. ministru Mârzescu declară în această privință:

„Societatea are un caracter mixt, în care inițiativa privată aduce sufletul și Statul fondurile".

Și mai departe:

„Nu vom fi noi aceia cari să înlocuim experiența ce ați dobândit timp de șase ani în asistența orfanilor din care le prestați d-voastră cu atâta devotament printr'un aparat funcționăresc nepregătit și împovorător pentru Stat și să privez orfanii de sufletele d-voastră".

Odată cu Societatea „Ocrotirea orfanilor din războiu" d. ministru al asistenței sociale se ocupă de societatea „invalizilor din războiu" unde există de asemenea o inițiativă privată și un fond propriu de 80 mii lei la care Statul a adăugat o subvenție anuală de 9 milioane; apoi cu societatea „văduvelor din războiu" care are neînsemnate resurse proprii, dar un fond anual dat de Stat de 6 milioane.

De asemenea se ocupă de alte societăți de asistență similare, de organizația lor și de ajutorul ce-l primesc dela Stat, din zi în zi mai important.

Din relatările de mai sus se poate vedea în mod lămurit că Statul cu toate sforțările sale uriașe nu poate face prea mult pentru sărmanii cari au atâta nevoie de ajutorul societății. Din atâtea sute de mii de orfani de abia 10 mii își găsesc adăpost în orfelinate, iar ceilalți, majoritatea, sunt lăsați în grija rudelor și cunoscuților și numai o parte se bucură de ajutoare la domiciliu în natură și în bani.

Marea operă de asistență socială trebue să vie deci tot dela inițiativa privată, dela marele public care a dat până acum de destule ori dovezi de gratitudine pentru cei umili și neputincioși.

In această privință nu avem de cât să luăm exemplu de la statele din Occident, unde inițiativa individuală face adevărate minuni, vindecând multe răni pe care războiul le-a deschis în sânul maselor, asupra cărora a apăsat mai greu și mai dureros, marele războiu.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Nouile ediții ale clasicilor români

Editurile românești s'au înmulțit în ultimul timp. Cărțile înoesc zilnic vitrina librăriilor. Coperte multicolore surâd cu totonurile lor vii, puternice din galantarele încărcate.

Titluri surprinzătoare atrag atenția trecătorilor; sub nume de autori străini cunoscuți vezi nume bizare de romane, de care nu-ți aduci aminte să fi auzit vreodată. Curiozitatea te îndeamnă să afli dacă e vorba de opere postume, necunoscute ale marilor scriitori. In criza actuală de literatură dorul invincibil de a ceti o carte bună îți dă ghes în dughiana librarului.

Dar deamărgirea vine numai decât după acea. Sunt cărți cunoscute, celebre, cu titluri schimbate de editorii lacomi. Unele din aceste titluri sunt așa de strigătoare, așa de nepotrvite cu numele de deasupra al autorilor că te cuprinde chiar indignarea. Oare în țara aceasta nu se poate interzice această profanare a operilor consacrate din literatura mondială?

Sunt însă și edituri cinstite, cari nu dumai că nu se ocupă cu această industrie condamnabilă dar dovedesc oarecare simț patriotic. Acestea dau mai multă atenție cărței românești. Clasicii noștri sunt scoși cu îngrijire în ediții noi, care răspunde apoi mai ales în nouile provincii.

Astfel înlesnind cunoașterea literaturei noastre în populația intelectuală a provinciilor alipite, editurile acestea aduc un serviciu imens cauzei naționale.

Dar parcă e un făcut ca în țara românească să nu se ducă totul bine până la capăt. Intențiunile sunt minunate dar executarea lor este lăsată la jumătate.

Ast-fel volumele clasicilor noștri sunt lipsite de orice îndrumare critică, de ori ce notiță explicătoare.

De unde au să știe cetitorii Basarabiei bună-oară cine va fi acela Creangă și pe ce treaptă a literaturei noastre este el așezat.?

Răspunsul va fi cel obișnuit, de sigur: un scriitor se face cunoscut prin opera sa: ea îl recomandă publicului. Fără îndoială. Dar publicul totdeauna s'a sfiit să claseze pe un scriitor; el a așteptat să se pronunțe mai întâi glasurile autorizate ale criticei. Acest lucru s'a petrecut cu cei mai mari scriitori și artiști ai lumei.

Și pentru cea mai mare parte din cetitorii noilor provincii, Creangă, ca și Negruzzi, ca și Odobescu, ca și Eminescu chiar, sunt scriitori noi, cari trebuesc arătați publicului în lumina ce li se cuvine. E de datoria editorilor să înțeleagă că altfel trebue editat Dl Radu Cosmin și altfel trebue editat Delavrancea. In literatură se petrece invers ca'n viața de toate zilele: în literatură tocmai cel mare, cel care nar trebui să aibă nevoe de atestate și de mențiuni, tocmai acela are nevoe mai mult de ele. Publicul trebue convins că numai scriitorul cel mare, cel adevărat îi poate furniza hrana sufletească, necesară. Și editorul trebue să aibă această grijă, grija grădinarului de a eticheta floarea rară și minunată, pentru a o deosebi de mulțimea potopitoare a floricelelor comune.

Răspândiți „Infrățirea"

Pan-maghiarismul din Ardeal

Pentru ziarul „Ellenzék"

La reflecțiile pe care le-am făcut mai zilele trecute asupra pan-maghiarismului, care se ascunde și azi aici, sub ochii noștri, în titlurile societăților artistice, economice și sindicatele ungurești ardelene, care 'și spun pur și simplu: societatea ardeleană cutare, fără să mai indice și calificativul: maghiară, provocând deoparte confuzia între titlul lor și titlul similarelor societăți românești, iar de altă parte continuând acel pan-maghiarism de sub regimul maghiar, când tot ce se făcea în acest Ardeal, primea pecetia maghiara, — confratele „Ellenzék" binevoește să ne răspundă în numărul său de ieri, să ne răspundă, spunându-ne-o că 'i vine să râdă, când aude de pan-maghiarism în România.

Confratele, care ne acuză că suntem aspri cu minoritatea maghiară, dupăce tot timpul din 1918 până azi, a instigat, a căutat să mențină rezistența maghiară impotriva statului român și dupăce tot timpul a atras ochii minorității ungurești spre Budapesta ne spune — tocmai el — că 'i vine să râdă, când cineva demască pan-maghiarismul de aici.

Confratele ne crede pe semne de ieri de azi numai pe aici. Crede, că nu cunoaștem toate apucăturile, toate tentativele așa de puțin filo-române ale celor cari îl finanțează și cari și-au însușit reprezentarea exclusivă a minorității ungurești ardelene.

Acuzația ce am adus-o pan-maghiariștilor o menținem și le atragem totodată atenția, că nu această linie de conduită o prevăd tratatele a căror respectare ne-o cer nouă, și că nu printr'o astfel de conduită se statornicesc legăturile dintre două popoare concetățene.

ECOURI

Premiere vieneze

Directorul Bernau a acceptat spre reprezentare în viitoarea stagiune, o comedie a lui Felix Dörmann, intitulată „Valuta".

— Direcția teatrului „Neue Wiener Bühne", a primit spre reprezentare în viitoarea stagiune, o comedie în trei acte a lui Hans Kotlow, intitulată „Hofiuden".

Comedia aceasta, apărută în volum în editura Max Pfeffer, a fost achiziționată și pentru teatrul „Hollandsche Schouwburg" din Amsterdam, precum și pentru a fi reprezentată în Scandinavia.

Un volum despre o marcă poștală

Filatelistul englez Charles Nissen, a scris un volum întreg de 116 pagini asupra unei singure mărci poștale.

El se ocupă în acest volum de prima marcă poștală engleză neagră de un penny din 849. Nissen, care a studiat toată viața sa istoria acestei mărci, arată că mai există astăzi încă 3000 exemplare din această marcă, din cari reproduce 2800 în facsimil, descriindu-le cu precizie diferitele nuanțe de culoare și alte caracteristice.

Sărbătorirea lui Mazzini, în Anglia

In ziua de 30 Iunie, în Wigmore Hall din Londra a avut loc comemorarea solemnă a scriitorului Mazzini, Lloyd George a ținut un discurs foarte aplaudat în care a evocat marea figură a acestui scriitor; încheind Lloyd George arată necesitatea colaborărei italo-engleze, pentru sporirea puterei ambelor țări.

Răspunde ministrul Schanzer, mulțumind de amintirea ploasă a Angliei pentru Mazzini. Discursul a fost primit cu aplauze D-na Richards a oferit ambasadorului italian câteva obiecte prețioase de artă referitoare la marele scriitor.

Pățania unui trimis la nunta dela Belgrad

Portugalia a avut la nunta regească din Belgrad un trimis extraordinar, căruia i s'a rezervat la un hotel un apartament compus din mai multe camere. Acesta sosi însă cu câteva zile mai de vreme la Belgrad pentru a vizita orașul și împrejurimile.

Camerele ce i se rezervase nu erau încă libere la data sosirei sale și de oarece la Belgrad bântue o foarte mare criză de locuințe, el a trebuit să colinde până noaptea târziu din hotel în hotel fără a putea găsi o cameră. In cele din urmă se opri în drum cu cuferele sale, pentru a se odihni puțin și adormi.

Fiind surprins de mai mulți polițiști ce se aflau în razzie, aceștia îl ridicară, dar îi puseră apoi la dispoziție o cameră de hotel, aflând cine e.

Prolixitate

Cu tot prețul exorbitant al cărților, numeroși autori și nu din cei numai neînsemnați își publică operele în două volume. In genere publicul nu este de acelaș părere cu romancierii: găsește lucrarea prea lungă.

Ce ar putea spune însă amatorii de romane obosiți de prolixitatea autorilor contimporani dacă li s'ar oferi să savureze pe autorii ce mai gustați ai marelui secol?

„Le grand Cyrus" de d-ra de Scudéry nu avea mai puțin de cinci volume destul de groase....

Acest mare Cyrus era încă destul de slab compărat cu monstruoasa „Cleopatra" de Calprenède, care cuprinde nu mai puțin de 23 volume! Se pare însă că în zilele acelea cititorii nu se temeau să se angajeze în citirea unor volume atât de lungi. Prima ediție a lui „Grand Cyrus" acoperi cu aur pe autor...

La drept vorbind... nu avem astăzi guturi mai bune, dar strămoșii noștri aveau mai multă răbdare decât noi.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Indrumări

Inainte de a pleca în Franța, Dl Henri Focillon, ale cărui conferințe asupra artei revoluției franceze au fost atât de gustate de publicul clujan, a scris pentru revista locală „Gândirea" sub titlul de mai sus următoarele frumoase rânduri.

Unitatea morală a Europei latine e făurită din îmbinarea binefăcătoare a razelor culturale ce din fiecare țară isbucnesc. Cea mai jalnică urmare a crizei economice isvorâte din războiu, ar fi o zăgăzuire despărțitoare pentru marile suflete ale națiunilor ce au luptat și suferit alături și în aceiași cauză.

E a gânditorului datorința să se străduiască din răsputeri, din toată inima, spre a menține marile împărtășiri de gânduri și simțăminte, trebuincioase păstrării legământului dintre Latinii de răsărit și cei din apus.

Popoarele noastre sunt făcute înainte de toate pentru înțelegere și faptă. Popoarele noastre se reîmprospătează cu o înflăcărare pe care fiece veac o întinerește. Marea menire istorică a Franței este de a simți și gândi nu pentru ea însăși ci pentru toți. Menirea mare istorică a României este de a păstra la hotarele unei lumi necunoscute, veșnica disciplină a geniului mediteranian. Ea e un fel de prag ostășesc și cărturăresc — păstrând cu destoinicie fragedă dar neînfrântă de nici o restriște — autoritatea ideilor limpezi, farmecul vieții libere, voioase, duioase, harnice. Biruința l-a dat deplină străbuna moșie și întreaga conștiință națională.

Suntem mișcați privind-o în voioasă muncă. Ea e minunata pildă a unei mari puteri străvechi, mlădiată și reîntocmită, rămânând totuși aceiași. Improprietăritul lui Traian preschimbându-se în om al lumei de azi, e încă înveșmântat în măreție romană. Cuvintele de care se slujește, orânduirea gramaticală și chipul în care înlănțue — ritmul cugetărilor, puternica dărnicie sufletească în pasiuni — iată mărturiile unei nesfărâmate credințe.

Cunosc alte și mai vorbitoare dovezi. Odinioară în frumoase muzee privirea mea atingea minunate opere de artă născute din însăși acea credință care nu zădărnicește fantezia vrăjită a sufletului țărănesc.

Urcioarele și țesăturile cu care bietul sătean își impodobește zilnicul trai — ce minuni de îndemânare, chibzuire și gust desăvârșit. Isvoade veșnic scumpe popoarelor binecuvântate de soare — naive flori — șerpuiri asemeni celor ce ornează șoldul urnelor din Grecia antică — o mie de capricii de formă și culoare totdeuna citețe — totdeuna luminoase, îmi grăiau într'o înțelegere ce e și a noastră, plină de frățești ecouri.

Uneori ascultam răsunând cu putere blândă în cântecele lui Alexandri ca și în doinele îndurerate și suave ale lui Eminescu glăsuiri adânci ale unui suflet nemărginit, întocmit pentru simțire, și creare. Alte ori subt senin cerului, printre frunzișuri împărătești, cântece de flăcăi și fete împleteau aceiași înduioșare purtând rânduri-rânduri spre inima mea melancolia dorurilor de demult și veselia sprintenă a unui neam puternic, dornic de a-și împlini soarta.

Această Românie Mare a trecutului, trebue să o cunoaștem, trebue însă să o cunoaștem și România de azi care o continuă crescând. O strălucită cultură se deșteaptă înviorată de restriști. Neamurile trainice din însăși amărăciune scot noui puteri de luptă— și isbândirile nu le sunt decât prilej de muncă nouă.

Am văzut, am simțit, acestea în nobila Transilvanie unde atâți oameni destoinici sunt aplecați cu credință pe vatra unei vieți morale bogată în făgăduieli nemăsurate. Am salutat la București în opera unui mare —pictor de mâine — candida stăpânire a unei măiestrii pline de farmec și vigoare. Ce dealuri line, ce adânci și curate ceruri, ce revărsată verdeață și ce suflete străvezii!

O pot spune cu putere prietenilor mei din Franța și poate și cu autoritate, dar voi veți ști încă mai bine cu cuvintele de lipsă, îmbinarea sensibilității fără de care nu e împărtășire adevărată și deplină între spirite.

Și aș mai vrea să vă dăm știre și ce facem noi, Franța de astăzi, nesecată în genialitate ca și cea de ieri și de totdeauna. Socot că din depărtare o puteți judeca și cunoaște în cea ce are puternic — dintâi pentru că o iubiți. Vai! cât de grea e în prezent aducerea de reviste și cărți. Un roman prost, o poemă mediocră, sunt jalnice ori unde le întâmpini, dar când acestea străbat continentul pentru a veni să ne trădeze în fața prietenilor — iată crime. Trebue să alegem. Mai ales trebue în veșnicul amestec de doctrine și idei care ne asfixiază și rodesc țara, să întrezărim puterile esențiale, curentele, zările. Excelentă muncă — dar grea de îndeplinit căci asta înseamnă să prinzi vremea și să o dojenești în însăși clipa în care ea se înfăptue. Totuși cred în această posibilitate. Cred că această disciplină de ordonare și nepărtinire nu poate fi oprită la prejudecăți înguste de școli și grupări ce constituesc marea viață intelectuală, de azi. Luminându-și cetitorii, înfățișându-le o limpede și netă imăgine a culturei noastre — o mare revistă românească cum e Gândirea care s'a afirmat într'atât până acum, va fi muncit larg pentru civilizația europeană.

Acestea sunt datoriile și sforțările, iată drumul moral al elitelor puternic grupate, care știu încotro merg.

Dar în ulițele fermecătoare ale târgurilor, în biblioteci tăcute și frumoase, în muzee de artă națională am auzit încă alte glasuri nerăbdătoare cărora nu le voi uita accentul. Ele îmi vorbiau cu prietenie. Ele îmi cereau cunoaștere, înțelegere și dragoste.

Prietenilor mei celor necunoscuți cum și celor pe care îi cunosc și cărora le cinstesc opera și numele — fie-le acest rămas bun al călătorului, frățească salutare. Fie toți convinși că Franța îi ascultă, îi îndrăgește și le va mai vorbi.

Cronica politică

Tratativele dintre partidele de opoziţie. Acţiunea partidelor de opoziţie pentru a realiza o înţelegere între ele merge foarte greu. Deşi presa care se află în slujba acestor partide încearcă să convingă opinia publică, că acordul opoziţiei este fapt împlinit, totuşi până acum nu s'a realizat nici un pas pe calea unei înţelegeri. Nici un fapt n'a venit să confirme că în sânul opoziţiei domneşte o înţelegere asupra acţiunei de răsturnare a guvernului. Cu atât mai puţin se poate vorbi de un acord în vederea unei eventuale schimbări de regim.

Este adevărat că se urmează tratative. Ele întâmpină însă dificultăţi atât de mari, încât ar fi o copilărie să se creadă că se va putea ajunge la realizarea unei coaliţii.

Astfel dl Iorga şi cei mai mulţi dintre tachişti nici nu vor să se gândească la o înţelegere cu ţărăniştii. Aceasta din cauza rolului pe care îl joacă în politica ţărănistă dnii Lupu şi Stere. Aceiaşi atitudine o au conservatorii democraţi şi naţionaliştii democraţi şi faţă de partidul poporului. Cât despre o colaborare a lor cu dl Marghiloman, ea este cu desăvârşire exclusă. Pe de altă parte relaţiunile dintre partidul poporului şi gruparea ţărănistă sunt de natură a face imposibilă o apropiere între ele. Dl Argetoianu, care este de fapt şeful partidului poporului, este vrăjmaş hotărât al ţăraniştilor.

Nu se poate vorbi deci decât de acordul dintre partidul naţional şi ţărănişti, acord care prin condiţiunile în care a fost încheiat nu înfăţişează nici o garanţie de seriozitate şi trăinicie, precum şi de tratativele cari s'au început între partidul naţional şi partidul poporului. Această înţelegere este posibilă numai în cazul plecării din partidul generalului Averescu a dlui Octavian Goga pe care nu-l putem vedea cu nici un preţ alături de dl Vaida.

Astfel se înfăţişează situaţia în lagărul opoziţiei.

Paradisul „Băncii Agrare"

Partidul naţional nu se poate consola de lovitura încercată de „Banca Agrară".

Măsura guvernului, faţă de nemaiauzitul abuz pe spinarea ţării, pentru pricopseala fruntaşilor „naţionali", a făcut în schimb cea mai excelentă impresie în toate straturile populaţiunii.

Şi lucrul se explică uşor. Intreg publicul ardelean ştie ce monstruoasă alcătuire are Banca menită a fi citadela politicianismului parasitar. Nu capitalurile româneşti culturale, etc. sunt atinse prin retragerea privilegiilor Băncii Agrare, ci buzunarele câtorva familii, întronate la conducerea acestei instituţii cu aparenţe de utilitate generală.

Unul dintre acţionarii indignaţi de căpătuiala nerusinată, ne afirmă că în fruntea Băncii Agrare stau *cinci* directori, cu câte 13.000 lei lunar, plus tantieme. Ce va fi primind ilustrul director general, pus peste toţi aceştia? Directorii şi-au calculat de odată *trei gradaţii(?!)*, ca şi cum ar fi slujit 15 ani şi şi-au asigurat apoi, prin Statute, dreptul de a se retrage la pensie, cu leafa întreagă (zic: cincisprezece mii de lei!), după 20 de ani. Deci, ei se socotesc deja în funcţie de 17 ani (deşi în realitate au servit numai *doi)* şi, *după trei ani*, se vor retrage cu câte peste 150.000 de lei venit anual, pentru ca alţii să vie la rând, spre fericirea naţiei din Ardeal.

Unde mai puneţi *automobilele* directorilor, care, la darea de seamă a gestiunii anului trecut, umpluseră lumea de mirare şi desgust?

Iată adevărata durere a „Băncii Agrare". Nimeni nu se solidarizează astăzi cu parasitismul politicii de căpătuire „naţională". Toată lumea aplaudă la măsura pe care de mult o aştepta, şi felicită guvernul pentru opera sa de dreptate.

Pilda muncitorimei engleze

Muncitorii englezi resping afilierea la Internaţionala a III-a.

La Edimburg s'a ţinut zilele trecute congresul general al muncitorilor din Anglia.

Printre alte chestiuni cari s'au discutat în congres a fost şi aceia a afilierii la internaţionala a III-a dela Moscova. Cu trei milioane de voturi, propunerea făcută de comunişti a fost respinsă de congres.

Această hotărâre a muncitorimei engleze înseamnă condamnarea comunismului rusesc şi afirmarea acelui principiu de solidaritate socială şi de ordine pe care bolşevismul rusesc l'a călcat în picioare cu atâta lipsă de respect şi cu atâta cinism. Hotărârea aceasta vine dela muncitorimea engleză care prin educaţia ei civică, prin cultura şi prin tradiţia ei desfide orice acuzaţie de lipsă de conştiinţă a intereselor şi aspiraţiilor lumei muncitoare.

Iată de ce respingerea afilierii la Internaţionala a III-a capătă o importanţă pilduitoare pentru muncitorimea de pretutindeni.

Cei pe cari nu i-a convins ruina Rusiei, pot găsi în hotărârea muncitorimei engleze un învăţământ şi o pildă.

In ceiace priveşte muncitorimea dela noi, rezoluţiunea congresului muncitoresc din Anglia constitue şi un îndemn. Ea îi spune să se ştie păstra ca şi până acum independentă de propaganda pe care o fac agenţii roşii. Mai mult decât atât să osândească şi să denunţe orice încercare care s'ar face în numele ei pentru întronarea anarchiei şi a teroarei moscovite.

In jurul „asasinatului" din Basarabia

Câteva din ziarele bucureştene se ocupă de împuşcarea în Basarabia a trei foşti deţinuţi politici, amnestiaţi cu prilejul recentului decret regal.

Până acum ancheta oficială n'a stabilit nimic. Sgomotul pe care îl fac însă cele câte-va ziare în jurul acestei chestiuni, a făcut guvernul să cheme pe generalul Popovici comandantul militar al Basarabiei la Bucureşti.

„Viitorul" publică următoarele în această privinţă:

„Guvernul, după ce va fi în posesiunea rezultatului anchetei pe care o va face, va publica un comunicat şi dacă faptele denunţate se vor adeveri vinovaţii vor fi pedepsiţi în mod exemplar.

Ţara românească are legi îndestulătoare cu cari să urmărească pe răufăcători şi aceştia nu pot fi pedepsiţi şi urmriţi decât în urma şi în marginele unei sentinţe judecătoreşti".

După cum se poate vedea guvernul va proceda cu toată energia la descoperirea vinovaţilor şi la pedepsirea lor; ultimele cuvinte ale comunicatului din „Viitorul" arată limpede spiritul de dreptate de care e animat guvernul şi dorinţa lui de a aduce definitiv la legalitate ţara anarhizată de guvernele precedente.

Aşa că acuzările pe cari i le aduc guvernului cele câteva ziare sunt gratuite şi lipsite de orice temei.

Ancheta va stabili în orice caz care sunt cauzele acestei împuşcări, care până atunci pare problematică, de vreme ce guvernul n'a primit până acum decât denunţuri anonime şi de vreme ce de acest fapt se ocupă numai cele trei gazete de scandal din ţara noastră, iar ziarele obiective şi cuminţi, tac.

Partidul Naţional împotriva coroanei

Ziarul „Lupta" publică un articol în care se vorbeşte despre o pretinsă criză a principiului monarhic în Ardeal! N'am fi dat nici o atenţie acestui titlu ca unii ce ne-am obişnuit cu atacurile indirecte şi directe ale câtorva din membrii mai nervoşi ai partidului naţional la adresa coroanei, dacă articolul despre care vorbim n'ar fi purtat acest ciudăt subtitlu: „Ţărănimea română din Ardeal discută republicanismul".

Mirarea noastră s'a prefăcut însă repede în indignare şi dispreţ: în articol se vorbea despre d. Goldiş. Se spunea anume că într'un trecut interview al său d. Goldiş ar fi declarat că în contactul său cu alegătorii români din circumscripţia sa a fost nevoit în repetite rânduri să ia apărarea „principiului monarhic".

„Lupta", unul din ziarele coadă de topor, cu ştiinţă sau fără ştiinţă, în mâinile partidului naţional pentru săparea prăpastiei dintre fraţii de acelaş sânge, se miră ea singură de această nesăbuită afirmaţie.

„Poporul românesc din fosta monarhie austro ungară, scrie „Lupta", a fost în tot deauna socotit drept un element susţinător al dinastiei, şi aderent neclintit al principiului monarhic. Dinasticismul lui era chiar numai o consecinţă, un reflux al acestei credinţe în principiul monarhic. Se poate deci ca acest popor care a ajuns ca în cele din urmă să aibă şi el un Suveran al său, să fi devenit necredincios principiului fundamental al politicei sale? N'a greşit oare d-l Goldiş în aprecierile sale sau n'a exagerat importanţa unor simptome pe cari le va fi constatat pe alocuri".

Intr'adevăr e cu totul de mirat cum ţăranii români din Ardeal erau până acum susţinătorii atât de credincioşi ai drăguţului de împărat care l-a înşelat întotdeauna şi acum când se găsesc în propria lor ţară au devenit deodată antidinastici, liberpansişti şi Doamne fereşte mai ce?

Cam cine le-o fi făcut lor teorii de principii politice, de acestea, de care habar n'aveau mai înnainte? Ar putea răspunde dl Goldiş, cel care în judeţul Arad, la Pecica, sat cu populaţie mai mult de jumătate românească, a ţinut o întrunire, vorbind ţăranilor numai în ungureşte, bârfind şi înjurând vechiul regat?

Ar putea să ne răspundă domnia-sa cine sunt aceia, cari sătuesc pe sătenii din Ardeal să nu se facă republicani, cu toate că oamenii nu s'au gândit nici odată la aşa ceva?

Metoda acestor teoreticieni este foarte uşoară şi dl Goldiş o cunoaşte destul de bine. Ca şi dl Goldiş ei încep mai întâi prin a combate republicanismul.

Apoi la întrebările nedumerite ale oamenilor, se pornesc cu explicaţii asupra acestui fel de guvernământ, pe care îl prezintă în culorile cele mai convenabile. In cele din urmă, de ochii jandarmului trântesc câte-un: „dar noi nu trebue să ne gândim la republică, noi nu suntem copţi pentru această stare.., înaintată civilizată etc."

Şi'n felul acesta monarchiştii ca dl Goldiş luptă împotriva republicanismului în Ardeal.

Partidul naţional atacă Dinastia

„Palatul speculează ţara"

Acţiunea subversivă a partidului naţional. Atacul la Suveranitatea statului. O necuviinţă faţă de Ardeal.

Am demascat în nenumărate rânduri politica de agitaţie adoptată în ultima vreme de către partidul naţional. Tara a avut de atâtea ori prilejul să se convingă de echivocurile politicei d-lui Maniu şi Vaida. La demăscările noastre totdeauna însoţite de dovezi cari nu sufereau desminţiri, tăcerea oficioaselor naţionaliste era mai mult decât o confirmare. Ziarele şi conducătorii partidului naţional nu ne-au dat niciodată o desminţire făţişă, pentru că nu aveau ce să spună.

Urmând acelaş sistem „Patria", unul din oficioasele partidului naţional, încearcă o nouă reabilitare a politicei subversive a partidului în slujba căruia stă. In numărul său de ieri, având aerul că se scuză, „Patria" se pronunţă hotărât pentru monarhie, dar e vădit antidinastică.

Cu o perfidie vrednică de principiile de cinste legalitate şi sinceritate politică, cu cari se mândreşte partidul naţional, oficiosul său din Cluj, cearcă să amenţească cu vorba, strecurându-şi anti-dinasticismul, cu nădejdea că va trece neobservat dar că va săvârşi ticăloasa operă de măcinare a temeliei credinţelor noastre.

„Patria" scrie:

„Mărturisim adânca noastră convingere şi credinţă că forma de regim politic mai potrivit temperamentului, gradului de cultură şi vârstei poporului românesc este monarhia. O monarhie, care treptat să devină tot mai democratică cu guvern parlamentar şi descentralizare administrativă.

„Poporul românesc din Ardeal a fost întotdeauna inspirat de această credinţă în principiul monarhic. N'a fost însă, nici odată dinastic. Popoarele mici nu devin dinastice decât în cazuri când, ivindu-se conflicte între naţiune, lipsită de drepturi politice, şi pătura conducătoare deţinătoare de largi privilegii, capul Statului se declară pentru naţiune".

Cu alte cuvinte poporul român din Ardeal este ca şi partidul naţional pentru monarchie ca formă de stat, dar tot ca şi partidul naţional anti-dinastic. „Patria" comite un neadevăr sfruntat. Nenumărate împrejurări au dovedit cu prisosinţă că poporul român din Ardeal e pe cât de monarhic pe atât de dinastic. Putem afirma chiar că nicăiri în România Mare Suveranii nu se bucură de atâta încredere şi simpatie ca în Ardeal.

„Patria" vrea să treacă anti-dinasticismul temporar al partidului naţional ca al întregului popor român din Ardeal, ceea ce e o necuviinţă faţă de acest popor în numele căruia niuic nu-l mai îndreptăţeşte să vosbească.

Antidinasticismul partidului naţional se va vindeca; dar opera nedemnă pe care o săvârşeşte astăzi această acţiune pornită cu scop personal, nu o va putea repara revenirea la dinasticism a partidului naţonal, când acest partid va fi chemat vreodată la putere, şi vajnicii antidinastici naţionalişti vor da busna să sărute umili treptele Tronului.

Deocamdată infamia se făptueşte cu seninătate. „Patria" continuând, nu scapă niciun prilej de a împroşca otrava în massele populare. Articolul se desfăşură pe aceeaşi logică până se ajunge la următoarea insinuaţie:

„Se vorbeşte că cei din jurul Palatului, clica aceea pe care o desemnează presa sub numirea de Camarilla, informat de intenţiunile guvernului a cumpărat bonuri de tezaur pe cursul căzut de 25 la sută şi la rândul ei a impus guvernului emiterea rentei pe un curs desavantagios pentru Stat, dar avantagios pentru deţinătorii bonurilor... PALATUL SPECULEAZA ŢARA! Ştim credem, sperăm că tot ce se vorbeşte sunt minciuni... O dorim din tot sufletul să fie minciuni. O spunem unde numai putem şi avem prilej s'o facem".

Palatul speculează ţara?... Se poate scrie aşa ceva într'un ziar cu intenţii cinstit româneşti, chiar când *ştii* şi o spui ştiind *că sunt minciuni*?

Şi cine vorbeşte? Somăm „Patria" să lămurească ţara. O somăm cu atât mai mult cu cât acei ce vorbesc astfel pot fi NUMAI conducătorii partidului naţional şi financiarii dela Banca de spoliere politico-economică a Ardealului, acea Bancă Agrară înfiinţată de către partidul naţional în timpul Consiliului Dirigent de tristă memorie.

Cine vorbeşte? Să ne spue „Patria" un singur nume care să nu fie al d-lor Maniu, Vaida, Mihai Popovici, Bontescu, Poruţiu Socol, Vlad, Goldiş, etc. etc.

A. R. GUS.

INFORMAȚII

Sub titlul: „Distrugerea animalelor răpitoare prin otravă" a apărut zilele acestea o broșură foarte interesantă a dlui dr Nedici, consilier la Inalta Curte de Casație și Justiție și inspector general al Vânătoarei pe lângă Ministerul de Domenii, tipărită la Imprimeria Statului, căruia d-sa a donat această lucrare.

Autoritatea dlui Consilier dr Nedici în materii de vânătoare fiind destul de cunoscută, nu ne mai rămâne decât să atragem atențiunea atât publicului vânător cât și agricultorilor în general, asupra interesului deosebit ce prezintă acest manual pentru cei ce doresc să scape în mod rapid și sigur de toate animalele inclusiv ciorele constitue o adevărată pacoste pentru holdele și pădurile noastre, unde s'ar adăposti de-o sută de ori mai mult vânat util, de n'ar fi fost infectat de acești înverșunați dușmani ai lui. Cartea dlui dr Gh. Nedici este scrisă într'o limbă clară și precisă, cuprinde numeroase desenuri explicative și n'ar trebui să lipsească din bibliotecă nici unui vânător sau agricultor.

Recomandăm cu căldură această primă lucrare românească în domeniul ocrotirei vânatului.

•

Arhiva fostului birou de încartiruire a fost mutată la București.

•

La 6 August se va ține în localitate adunarea generală a „Uniunei maghiare". Cu această ocazie se va complecta comitetul și se vor schimba câteva puncte din comitet.

•

Duminecă dimineața a avut loc la Halmeu solemnitatea sfințirei capelei ortodoxe din acea localitate. La această serbare a luat parte I. P. S. Sa Mitropolitul Ardealului N. Bălan și P. S. Sa R. Ciorogaru, Episcopul de Oradea-Mare.

•

Un grup de ofițeri din fosta armată wranghelistă va da în zilele de 6 și 7 Iulie două festivale în localul teatrului orășenesc din Satu-Mare.

•

IN ATENȚIUNEA D-LOR COMERCIANȚI

Numai la *S. A. Ingrășătoarea de porci și Industria de carne din Gherla* se găsesc cele mai bine *salamuri preparate* din carne calitatea I. Comenzile se execută imediat expediindu-se la adresa arătată prin poștă sau C. F. pe lângă prețul zilnic și francat.

Telefon interurban 27 GHERLA. 1515

Cu ocazia serbărei de fine de an a școalei de arte și meserii din Satu-Mare dl Chihaia directorul „Băncei Românești" din aceea localitate a împărțit trei premii de 500, 300 și 200 lei elevilor celor mai merituoși.

•

Elevii școalei normale din Oradea-Mare au plecat în escursiune prin vechiul Regat.

•

Ministrul comunicațiilor a aprobat o reducere de 75 la sută pe c. f. r. pentru funcționarii publici, ce vor să participe la congresul ce va avea loc la Cluj între 7—11 Iulie.

•

Direcțiunea generală a cfr. a hotărât ca pentru transporturile destinate exportului, taxele de transport să fie plătite în stația de predare.

Pentru orice întârziere cauzată vagoanelor prin neachitarea la timp a taxelor vamale, transporturile vor fi supuse la taxele de locațiune tarifare, care nu se vor restitui în nici un caz.

•

Conferința econom'co-politico-româno-germană care anunțase că se va ține în cursul lui Iunie, a fost amânată pentru la Septembrie de oarece delegația germană a anunțat guvernul nostru că e împiedicată să vie mai de vreme, din cauza turburărilor interne din Germania,

•

Se știe că pe lângă ministerul de industrie și comerț funcționează de curând o comisiune care se pronunță asupra tuturor cererilor de autorizări pentru înființarea de noui societăți în Ardeal și Bucovina, precum și asupra cererilor de mărire de capital a societăților existente. Acum este vorba că această comisiune să fie modificată în formația ei actuală mărindu-i se atribuțiunile, având dreptul a se pronunța și asupra tuturor soiurilor de tranzacții industriale și miniere ce se vor face în aceste provincii, precum și asupra sediurilor secundare ale societăților.

•

Uzinele „BABI" Werk
Iosif RAPAPORT Jozsef, Fabrică de mobile de fier-bronz și cărucioare pentru copii. Timișoara Str. Moților No. 1. 1563

•

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—9 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

•

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale goumand. Localul cel mai modern român Specialități de beuturi. Bere albă și neagră de butoi. I-622

Conform obiceiului la 12 Iulie vor avea loc la Mănăstirea Bixad (jud. Satmar) mari procesiuni religioase din toate părțile Ardealului.

•

In urma săpăturilor făcute în comuna Sf. Maria, de lângă com. Hida (jud. Cojocna), s'a descoperit bogate zăcăminte de cărbuni, care aparțin d-lui Gavrilă Câmpeanu. Se urmează tratativele pentru înființarea unei societăți pe acțiuni pentru exploatarea unicei mine de cărbuni ce ar fi în jud. Cojocna.

•

Duminică a avut loc în localitate adunarea generală a societății „Emke" cu care ocazie s'a discutat programul amănunțit al comemorării poetului Petőfi.

•

La 12 Iulie va avea loc la Arena sportivă din localitate un match de foot-bal între o echipă ardeleană și una bucovineană.

Căutăm

imediat Corespondenți pentru ziar în toate orașele din Ardeal Doritorii vor adresa Administrației ziarului Infrățirea oferte împreună cu o Corespondență de probă.

Cei cari vor fi acceptați vor primi gazeta gratis Carte de legitimație și onorar

•

Colecția Gazetei Oficiale

din anii 1918—1922 adică dela apariție și până la ultimul număr. Se găsește

de vânzare

la Agenția de Publicitate „Soarele", Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. Cererile se vor adresa urgent

Având numai câteva colecții

•

Spirtul sărat salvator
Borolin
e cel mai bun leac de casă

•

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Primim curse de automobile oriunde!
9 nouă Lei Kilometrul!!
Automobile noi! Gata în orice moment.
PERRY
Telefon 999 Telefon 999
CLUJ, 1912
Calea Regele Ferdinand No. 99

Dosarul răspunderilor

Jafurile de sub regimul averescan

Statul păgubit cu zeci de milioane — neregulile săvârșite cu prilejul furniturilor pentru CFR. — Vinovații pe mâna Justiției.

Zilele trecute am dat amănunte cu privire la rezultatul cercetărilor făcute din ordinul dlui General Traian Moșoiu, Ministrul Comunicațiilor, referitor la fraudele săvârșite de fosta administrație averescană cu prilejul încheierei contractelor pentru furnizarea materialului necesar căilor ferate.

Din cele publicate rezultă că statul a fost păgubit cu sute de milioane. Dosarul acestor cercetări fiind înaintat Ministrului de Justiție, aceasta a dispus ca să fie sesizat Parchetul, iar cei răspunzători de neregulile săvârșite să-și primească pedeapsa.

De contractul Brătinel ne am ocupat atunci; astăzi revenim cu amănunte în ceia ce privește celelalte contracte încheiate de Generalul Văleanu fostul ministrn de comunicație de sub regimul averescan.

Ca și în contractul Brutinel, Generalul Văleanu fără ca să-și dea seama de consecințele dezastruoase ce vor decurge pentrn statul român și fără ca să se intereseze de solvabilitatea furnizorilor, — încheie cu un băcan din Dresda un contract prin care acesta se angaja să repare 100—200 locomotive, primind din partea Ministerului de Comunicație un avans de 8 milicane lei.

De oarece pre însul furnisor nu avea nici un atelier, necum o uzină, el cedează contractul la patru uzine din Germania, cărora neplătindu-le avansurile prevăzute în contract, s'a iscat un proces scandalos în care statul român a fost pus într'o urâtă situație, din prielna ușurinței culpabile cu care trata se Ministerul de Comunicații,

Acest contract nici până astăzi nu a putut să fie executat, iar urmar a firească a nepriceperei și incorectitudinei fostului ministru averescan, e că statul român și de astă dată a suferit însemnate pagube, contribuindu-se astfel și mai mult la mărirea discreditului nostru în față străinătății.

In aceleași condițiuni au fost încheiate și contractele Șamoschever și Tkoda.

Acest din urmă conține o stipulațiune dintre cele mai dezavantajoase pentru statul român și anume ca plata să se efectueze în coroane cehoslovace. Mai târziu valuta cenoslovacă urcându-se, statul nostru a suferit o perdere de 600 milioane lei.

Asemenea perderi am avut de suferit și de pe urma încheierei contractului Kinghofer.

Cu ocaziunea intervenirei contractului pentru iluminatul vagoanelor.

Inginerul Cosmovici fostul secretar general al Ministeruiui de Comunicații, a călcat în chip flagrant legea contabilității, Continuând să opereze chiar după demisiunea guvernului Averescu și prejudiciind astfel statul cu însemnate sume.

Concluziile din dosarul acestor cercetări stabilesc în mod vădit vinovăția generalului Văleanu și a inginerului Cosmovici. Avem speranța că Justiția își vor joce pe deplin datoria și va pedepsi pe jefuitorii averei publice.

In urma celor relatate mai sus, credem că nimeni nu-și va mai pune în rebarea de ce statul român e dator în streinătate cu sume atât de mari și de ce creditul nostru financiar se afla atât de slăbit la venirea actualului guvern la cârma țării.

In jurul comemorărei lui Petőfi

Neînțelegerile dintre doi episcopi maghiari

La 30 și 31 Iulie vor avea loc la Sighișoara comemorarea marelui poet Petőfi. In vederea acestei comemorări atât societățile culturale maghiare cât și biserica, caută de a da comemorărei colorit și o măreție neobișnuită.

Dar iată că în urma unei consfătuiri avute între membrii comitetului de organizare a serbărilo, s'au ivit oarecari neînțelegiri, care turbură încă pe acei cari se interesează de mecenul acestei serbări.

Alcătuindu-se lista acelora cari trebuie să vorbească la Sighișoara, s'au ivit grave neînțelegeri între episcopul reformat Nagy Karoli și Augustin Kirchopf, șef al bisericei evanghelice.

Cel dintâi ținând cu ori ce chip de a vorbi primul la deschiderea serbărei, a atras supărarea candidatului de episcop A. Kirschopf. Cauza pentru care s'a ivit acest dezacord între cei doi episcopi este acela că episcopul Kirschopf afirmă că Petőfi ar fi fost evangelic, deci lui i s'ar cuveni să vorbească primul.

In urma acestor neînțelegeri, se afirmă că Episcopul Kirschop va refuza să ia parte la serbările de comemorare a lui Petőfi.

Faptul acesta a produs o mare nemulțumire și încurcătură membrilor din comitetul aranjator al serbărilor de comemorare.

Pantaloni de tennis Lei 260
Sacou de Luster Lei 500
1588 la Firma
M. Neumann
Magazin de mode pentru bărbați, fete și băiați
Cluj, Piața Unirii No. 14

Vopsește și curăță bine în timpul cel mai scurt cu preț eftin **UNIO** **Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133** 23

Daca voiti serviciu promt si lemne bune, faceti comanda la depozitul de lemne

Cronica externă

Marți, 4 Iulie 1922.

Cu prilejul dezbaterei budgetului în camera maghiară, contele Bethlen a rostit un discurs, prin care arată care este programul de lucru al actualilor conducători din Ungaria.

Atât din cuvântarea prim ministrului maghiar, cât și din aceia a ministrului de finanțe reesă că situația statului vecin este dintre cele mai precare. Budgetul anului curent s'a încheiat cu un deficit de 12 miliarde, iar budgetul anului viitor după toate probabilitățile se va încheia cu un deficit de 16 miliarde.

Contele Bethlen recunoaște că se cere o muncă intensă pentru ca Ungaria să poată fi salvată de la un faliment sigur.

Dacă lucrurile stau astfel și dacă singura posibilitate de a porni pe calea reconstructivă, este numai o politică de pace și bună înțelegere cu statele vecine, de ce atunci conducătorii dela Budapesta nu renunță la acțiunea lor iredentistă în statele succesoare? Căci, dela încheierea păcei, Ungaria în loc ca să-și îndrepteze toată atențiunea ei asupra unei politici reconstructive, dimpotrivă tot timpul nu a făcut decât să agite, contribuind astfel într'o măsură și mai mare la înăsprirea raporturilor cu state'e din Europa Centrală.

Rezultatele acestei politici nepotrivită cu tendințele vremilor ce trăim, oamenii politici maghiari le văd abia astăzi, când Ungaria din cauza mizeriei din năuntru, e amenințată din nou a cădea în ghiarele bolșevismului.

Dar, eroarea politicei preconizată de actualul guvern maghiar, constă în aceia că se face apel la ajutorul aliaților, pentru a îndrepta pe o cale bună starea economică și financiară, și o spunem aceasta întemeiați pe considerentul că azi e recunoscnt de întreaga Europă, că starea lăuntrică a unui stat, nu poate fi salvată de cât prin propriile lui sforțări.

Pentru aceasta, se cere însă în primul rând cu Ungaria să-și asigure liniștea externă, renunțând la propaganda iredentistă întreținută până acum în statele succesoare.

TELEGRAME

Situația încordată din Germania

Intrarea iminentă a socialiștilor independenți în guvern

Berlin — Situația e foarte încordată. Muncitorimea e ferm hotărâtă să-și impună voința. Sindicatele au con entrat în mâ'le lor întreaga mișcare.

Azi Marți au fost mari manifesta'iuni pentru votarea legilor în potriva elementelor anti-democratice.

Socialiștii majoritari au pierdut conducerea muncitorimii. Socialiștii independenți câștigă mare influență. Guvernul le-a propus oficial intrarea în guvern.

Asasinarea lui Rathenau

Găsirea armei cu care a fost asasinat Rathenau. Situația din Germania. Greva lucrătorilor tipografi

Berlin. — Intr'o colibă la marginea Berlinului a fost găsit pistolul-mitralieră cu care a fost asasinat Rathenau. Pistolul conținea încă 25 de cartușe.

La proprietarul automobilului asasinilor, Kusemeister din Freiberg, Saxonia, s'a găsit un depozit de armă și muniții.

Situația internă germană e caracterizată prin espectivă. S'au început tratative relativ la votarea legii pentru apărarea republicei.

Guvernul a conferit cu partidele din coaliție și reprezentanții sindicatelor.

■

Lucrătorii tipografi au proclamat greva generală.

Un important discurs al d-lui Titulescu la Londra

Londra. D-l N. Titulescu a rostit un discurs la banchetul cercului artistic la Liceum-Club relevând importanța participărei Angliei la războiul mondial. Privitor la România, a declarat că chestiunea socială a fost rezolvată prin marea reformă a improprietăririi tuturor sătenilor iar situația financiară se îmbunătățește în urma restab lirei echilibrului între încasări și cheltuieli. România va deveni o piață activă pentru desfacerea produselor engleze.

Ultime informații

Prin fir special dela coresp. ostra din București

Ora 2 p. m.

Lucrările pentru stabilirea amănuntelor convenției privitoare la consolidarea bonurilor de tezaur sunt definitiv terminate. Delegații englezi au plecat la Londra pentru ca să prezinte consorțiului de bancheri englezi punctele stabilite.

*

Autonomia baroului din Cernăuți a fost suspendată prin decizia ministerului de justiție din cauza că a refuzat să se spună legii de unificare și nu a înscris pe advocații din regat în barou. Comisarul baroului a fost numit dl Onciu. S'a numit o comisiune prezidată de Dr. Răut pentru administrarea baroului până la noua alegere.

*

Regele, Regina și Princesa Ileana au plecat aseară la Sinaia la reședința de vară.

*

După ziarul „Lupta", Hugo Stinnes va vizita regiunile noastre petrolifere. Știrea e dată cu rezervă.

*

Negustorii din Capitală au ținut eri o mare întrunire în chestiunea datoriilor comercianților în streinătate și a libertății comerțului.

După discursuri s'a votat o moțiune, cerând un angajament cu concursul guvernului și Băncei Naționale privitor la plățile în streinătate. Moțiunea mai cere desființarea legii contra speculei și a prețurilor maximale.

Incidentele din Oppeln

Lupte între Francezi și Germani

Oppeln. Organizațiunile germane încearcă zădărnicirea distrugerii armelor poliției de pază, stabilită prin acordul cu comisia militară, încercând să pună mâna pe armele confiscate. Germanii au atacat garda unei cătărmi dar au fost fugăriți prin automitraliere. Retrăgându-se, germanii au împușcat un vânător francez.

Un detașament din Selbstschütze-Polizei a ridicat armele găsite la cercul Beuthen și transportate de convoiul englez. Trupele franceze în timpul îmbarcărei în gara Gleiwitz au schimbat focuri cu tiralori germani ascunși după coline.

In apărarea republicei germane

Cererile muncitorilor. Grevele

Berlin. — Muncitorii au hotărât să ceară guvernu'ui german să interzică prin lege orice agitație monarchistă, antirepublicană; să disolve toate organizațiun'e monarchiste antirepublicane; să interzică steagurile și culorile acestora, să îndepărteze toate emblemele monarchiste din localurile publice; să curețe toate autoritățile și armata de elementele antirepublicane și să oprească portul armelor în afară de serviciu.

Greva generală continuă la Berlin. La Hamburg tot personalul armatorilor a intrat în grevă

Luptele din Irlanda

Republicanii au fost definitiv înfrânți

Dublin. — Republicanii au fost împresurați din toate părțile de trupele guvernului. Mediațiunea archiepiscopului pentru împăcare a fost zădărnicită de intransigența republicanilor.

Lucrările Reichstagului

Legea rechiziționării grânelor. Lărgirea drepturilor femeei. Ratificarea tratatului dela Rapallo

Reichstagul a adoptat proectul pentru predarea obligatorie a grânelor pentru pâine, prin 217 voturi împotriva a 137.

Ambele partide socialiste precum și partidul popular din Bavaria sunt în favoarea acestui proiect.

■

Reichstagul a aprobat legea pentru admiterea femeilor ca secretare a judecătoriilor dela curtea de justiție și ca aprozi.

Comitetul afacerilor străine din Reichstag a ratificat tratatul din Rapallo. Membrii partidului naționalist s'au abținut dela vot.

Mai multe arestări de persoane au fost operate pentru învinuiri de conspirație, în legătură cu asasinarea lui Rathenau.

Patima lui Maximilian Harden

Celebrul gazetar grav bătut de necunoscuți

Berlin. — Vestitul scriitor Maximilian Harden, care și-a făcut un renume prin criticile lui sângeroase contra regimului imperialist, a fost atacat eri pe stradă aproape de locuința lui, de indivizi, carl l'au bătut cu o brutalitate extraordinară, pricinuindu i răni grave pe corp și pe cap.

Intr'o stare gravă a fost transportat acasă. Poliția a arestat un individ care e bănuit a fi unul din bătăuși.

Datoriile Franței în America

Lyon. — Pe când Parmatier administratorul general al fondurilor Ministerului de Finanțe este pe cale de a expune guvernului american punctul de veder francez în chestiunea datoriilor „Petit Parisien" observă că anuitățile cerute pentru datoriile Franței de America se vor urca la 220 milioane dolari. Dacă Franța ar urma să plătească interese și pentru datoria sa către Anglia, aceasta ar constitui o a doua anuitate de 172 milioane dolari! Aceste două anuități s'ar urca la 392 milibane dolari — peste un bilion 530 milioane mărci în aur — sumă care trece de acea pe care Franța o poate aștepta din partea Germaniei, chiar dacă s'ar efectua în întregime plata din 5 Mai 1921.

Chestia Palestinei

Schanzer, ministrul de externe a Italiei a avut cu lord Balfour o convor ire asupra locurilor sfinte. Prima problemă ce Schanzer va aborda după aceasta va fi problema orientală.

■

Concomitent cu ac iunea diplomatică a lui Schanzer pe lângă guvernul englez, cardinalul Gaspari a adresat o notă societății Națiunilor expunând punctul de vedere al Vaticanului în chestiunea locurilor sfinte.

Nota spune că Sfântul Scaun nu se opune ca evreii să se bucure în Palestina, de aceleași drepturi civile cu celelalte naționalități și confesiuni, însă nu poate accepta ca să li se acorde priv legii speciale în detrimentul confesiunilor creștine.

Deschiderea ședințelor comisiunii armamentelor

Chestiunea dezarmării

Paris. Comisiunea armamentelor a deschis a treia sesiune sub președința Dlui Viviani care a examinat situația actuală mondială constatând dificultatea rezolvă ei problemei dezarmărei. Comisiunea a examinat apoi răspunsurile guvernelor privitoare la dezarmare și a hotărît să aș epte răspunsuri'e nesosite încă pen ru a le d scuta în ansamblu. Răspunsurile primite au fost trimise sub comisiunei relevându-se progresul reducerilor armamentului. O altă sub comisiune va discuta fabricațiunea traficului armelor dest ructive.

Primul și cel mai mare magazin de PIANE din România-Mare
I. TRISKA Cluj,
Strada Șaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.
Telefon 419

977

Au sosit piane noi.

In sezonul de toamnă vopsește blănărli în mod sdeial, calcă paltoane de plus, curăță fulgi de perne CZINK CLUJ. Fabrica in strada Dézsma No. 5

FRENKEL [fost Janovitz & Co.] Cluj, Str. Aprinjoarelor 13. Telefon 2-90, 264, 401.

Asociațiunea p. literatura română și cultura poporului român, Sibiu
Lista câștigurilor dela tragerea I. a loteriei „Asociațiunii".

(Urmare.)

Avram Iancu

33090, 48715, 34753, 12901, 48768, 23448, 45284, 21392, 47784
27324. 44440, 49003, 46417, 28542, 3352, 25737, 47477, 7512, 14061
15019, 38799, 32109, 1505, 41611, 24506, 9261, 45613, 2588, 12979
15724, 33890, 47494, 38156, 39789, 45762, 32726, 966, 22096, 30663
28141, 49222, 17345, 19070, 39458, 23842, 8983, 31108, 3629, 28058
17978, 41767, 35491, 958, 25531, 37992, 22376, 26782, 25691, 14974
16349, 36381, 31111, 34506, 18782, 40027, 48905, 17267, 35225
29890, 7045, 7046, 7047, 31846, 48754, 44993, 24569, 19794, 40739
42085, 29216, 41884, 18633, 31618, 47872, 34180, 2226, 39957
8604, 13905, 18794, 26725, 46003, 5545, 23539, 21578, 19626, 29178
41384, 6651, 29724, 28945, 41333, 34321, 23016, 37274, 39673
6598, 30911, 19722, 3118, 40110, 27604, 29358, 26069, 24216, 1372
22370, 37643, 40990, 28818, 10822, 20112, 35383, 29527, 46024
33576, 30219, 42313, 1269, 2816, 2744, 17393, 45403, 876, 15273
24930, 28462, 7121, 23843, 4745, 4025, 48071, 26426, 41348, 43572
19300. Seria L. Nrii 33887. 46284, 35394, 19808, 25898, 18684
44956, 21408, 1891, 33855, 44246, 45234, 679, 23619, 42339, 8694
30338, 49638, 40266, 11798, 5791, 3651, 36646, 49423, 41150, 37559
41879, 25543, 23396, 42411, 14067, 28983, 29008, 11887, 24894
24893, 40826, 2022, 29973, 39470, 37491, 2028, 39183, 37495, 11015
599, 41097, 18645, 43879, 15114, 43546, 24761, 31936, 30910, 47591
47592, 46741, 34152, 15736, 42903, 23344, 48011, 47812, 42189
13501, 40259, 27620, 8310, 48068, 1574, 43712, 39830, 44682, 2209
17886, 27393, 46776, 46861, 7291, 18581, 3116, 28084, 10250, 37606
37401, 40292, 23453, 15157, 10770, 20804, 25869, 15842, 27295
28457, 19171, 11114, 26502, 611, 28186, 44217, 3800, 20875, 47499
49023, 48546. 27712, 9109, 28903, 47220, 44042, 28201. 24700
32564, 39492, 23985, 27332, 33880, 21424, 37505, 9591, 23483, 7858
22919, 7857, 7869, 19809, 39630, 5052, 18744, 6915, 19664, 474
47952, 10528, 33388, 47281, 20452, 10045, 35412, 9940, 37919
28527, 33139, 48437, 48725, 40074, 33277, 23157, 36316, 16491
21582, 13823, 15637, 2777, 15224, 5064, 11241, 17980, 31510, 37594
5271, 8014, 29821, 41305, 1065, 48466, 44794, 6029, 7484, 7483
45868, 40928, 4255, 19893, 49151, 10342, 13571, 34583, 37016
16859, 10964, 956, 44520, 40353, 43244, 711, 47360, 13418, 39612
41360, 1509, 28270, 28171, 13798, 35615, 31436, 15763, 24461
3069, 6003. 21228, 9921, 906, 28893, 44243, 17406, 11373, 19546
11044, 30373, 26095, 7306, 157, 4038, 16485, 48748, 28365, 34034
34884, 15564, 11957, 13322, 34557, 1778, 35496, 28490, 4319, 13587
33262, 6820, 28184, 30957, 5408, 20647, 5625, 34463, 13081, 46730
35610, 23031, 40611, 6897, 26578, 818, 11473, 29725, 33781, 42165
32334, 20317, 9594, 34294, 34524, 23789, 23946, 32875, 22916
7728, 7743, 47387, 2697, 19162, 9821, 48779, 39122, 7986, 32039
48717, 15401, 37698, 30083, 35293, 49174, 5671, 11868, 15459
27532, 41728, 3184, 24251, 16547, 38557, 33780, 28976, 11804
12592, 8332, 27754, 45062, 10389, 7713, 24627, 3768, 35630, 43332
48961, 17331, 13084, 48802, 16739, 26170, 5378, 11895, 30871
8949, 30795, 5775, 20386, 10744, 31267, 28730, 38884, 28003, 30337
40049, 48908, 24255, 7660, 41187, 21101, 12468, 36034, 41421
41458, 22516, 44521, 21275, 17086, 19693, 43366, 1075, 20868, 5680
25209, 18027, 33195, 29503, 17375, 43093, 36977, 40011, 2025
15123, 4034, 13704, 43960. 14671, 7122, 49059, 45663, 35548, 48838
9593, 38491, 13153, 36697, 153, 25887, 21004, 28032, 16159, 48867
37572, 10570, 21683, 37196, 43933, 24921, 40442, 9703, 8971, 37376
22252, 24996, 13533, 47702, 29507, 8141, 21462, 8071, 39060, 16943

(Va urma.)

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GAMA"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

◆

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permanente în depozit. □□□
148

Fabrica: telefon 596.
Prăvălie: telefon 515.

„LEBEDA" S. A.

Prima fabrică din România pentru vestminte de pat cu electromotoare.

Pregătește:

PLAPOME: cumplute cu vată, lână și fulgi, mai departe

MATRAȚE, PERINE și **VESTMINTE** de pat dela execuția cea mai eftină, până la cea mai fină.

Cu mașinele de scarmânat mânate cu putere electrică, curată și scarmâna pene de tot soiul.

Cumpără:

orice cantitate de: păr de cai, de porc, de capră, lână și pene.

Vă rugăm a trimite mustră și totodată și prețul (dela gara Cluj)

Prețuri originale de fabrică.

Fabrica: CLUJ (Kolozsvár) Str. Iașilor (fost Nagyszamos-u) 14. Telefon interurban 596.

Prăvălia: Calea Victoriei (fostă Kossuth L.) 10. Telefon 515.

Vindem tot soiul de pene curățite și sortate en gros și en detail. 1334

C. F. R. DIRECȚIUNEA REGIONALA CLUJ.

No. 19227—1922.

Publicație.

Se aduce la cunoștința amator că în ziua de 15 Iulie 1922 orele 12 se va ține licitație publica în localul Direcțiunei VI-a Regională din Cluj pentru construirea a câte unui chiosc pentru cassa de schimb în stațiunile de frontiera Halmei, Valea lui Mihai și Salonta-Mare.

Chioscul se vor construi de către concesionar pespesele proprii conform unui plan, care se va prezenta pentru aprobare impreuna cu oferta. Termenul de închiriere va fi de 5 (cinci) ani, după care chioscurile constructe vor rămâne proprietatea Direcțiunei Generale Cfr.

Ofertanții nu vor putea concura de cât pentru o singură cassa de schimb ne admițindu-se monopolizarea lor de unul singur.

Licitația se va ține numai cu oferta închisă și sigilată. Ofertele se vor adresa până la data arătată la Direcțiunea IV. Regionala Cluj Serv. P. Supra oferte nu se primesc.

Amanuntele și orice deslușiri se dau la Direcțiunea IV. Regionala etaj II. ușa 36.

Cluj, la 30 Iunie 1922.

1940 **Direcțiunea IV-a Regionala.**

Căutăm

imediat Corespondenți pentru ziar în toate orașele din Ardeal. Doritorii vor adresa Administrației ziarului Infrățirea oferte împreună cu o Corespondență de probă.

Cei cari vor fi acceptați vor primi gazeta gratis Carte de legitimație și onorat.

Reclama este sufletul comerțului

Statul ungar în pragul falimentului

Expunerea primului ministru

Ungaria nu poate plăti mai mult decât alte țări

-- Concedierea unui mare număr de funcțiooari publici. --

Adunarea națională a început desbaterile asupra bugetului provizor. Primul ministru, contele Bethlen a făcut o expunere asupra programului cabinetului.

Restabilirea libertăților

Prima grije a guvernului va fi de a restabili pacea și siguranța internă, armonia politică, socială și religioasă. Guvernul va suprima unul câte unul decretele extraordinare rămase în vigoare până astăzi, cari erau bazate pe puterile excepționale date guvernului. Se vor restabili libertățile politice și în curând se va începe discuția asupra reformei Camerei magnaților, asupra reformei administrative și asupra unei serii lungi de reforme sociale, economice și financiare. Situațiunea economică este foarte gravă. Ea cere sforțări eroice și fără precedent pentru a păzi țara de catastrofa finală. Situația nu mai poate fi salvată printr'un împrumut străin, a cărui necesitate a fost recunoscută în principiu la conferința din Genova, atunci când delegații unguri au cerut să se interpreteze într'un mod mai echitabil obligațiunea reparațiunilor. Ungaria slăbită nu poate plăti reparațiuni mai mari decât alte țări. Tratatul din Trianon a impus Ungariei pierderile cele mai grave și cele mai dureroase pe cari o țară le-a încercat vre-o dată. Ungaria nu poate plăti mai mult.

Deficitul Ungariei

Ministrul de finanțe Kállay a luat cuvântul după primul ministru, complectând expunerea făcută de el prin câteva amănunte asupra programului financiar. Budgetul 1921—1922 s'a încheiat cu un deficit de circa 12 miliarde. Budgetul viitor se va încheia probabil cu un deficit de 16 miliarde de coroane. Pentru a restabili echilibrul bugetar, întreg sistemul de impozite va trebui să fie reformat, sporindu-se foarte mult impozitele directe, mai cu seamă impozitele asupra imobilelor. Conform cu principiul de a se face cele mai mari economii, un număr important de funcționari publici vor fi definitiv concediați. Așa dar sunt necesare sacrificiile cele mai dureroase.

In preajma falimentului

Dacă situația financiară nu se va putea restabili într'un termen de 3—4 ani, este de temut ca Ungaria să cadă din nou în ghiarele bolșevismului sau cel puțin ca statul ungar să dea falimant. Ungaria n'are posibilitatea să plătească reparațiunile cerute pentru că pacea a răpit toate resursele. Valoarea bunurilor publice aflate în teritoriile dezlipite se ridică la o valoare de 16 miliarde aur. Această sumă este egală cu a 10-a parte din reparațiunile reclamate Germaniei.

Ministrul termină exprimând nădejdea că guvernul va isbuti să atragă atenția aliaților asupra situației nenorocite a Ungariei, în cursul viitoarelor tratative asupra datoriilor dinainte de răsboi.

Restaurarea conservatismului în Ungaria

Din agitația politică ce a cuprins azi întreaga Ungarie în urma atâtărilor dintre guvernamentalii Ungariei și opoziția ei din parlament, se desprinde tot mai mult o preocupațiune a oficialității ungurești, menuită să reîntroneze în țara vecină acel conservatism de dinainte de armistițiu, care s'a cristalizat atât de țanțos în vechea cameră a magnaților.

Azi, în timp ce socialismul cucerește un loc de o deosebită importanță în viața politică maghiară, parlamentul guvernamental se ocupă cu reînființarea camerei magnaților, cu reînființarea vechilor nobilități de dinainte de 1918 și tot acum guvernatorul face noi nobili, ac rdă noui titluri noui de noblețe. Va fi reînființat în curând palatinatul și toate celelalte titluri de noblețe, care s'au grupat până acum în jurul coroanei.

Reîntoarcerea aceasta a oficialității ungurești la conservatism trebue observată fiindcă e în vie contradicțe cu celalalt fapt de importanță considerabilă, cu întoarcerea populației spre socialism. Sunt astfel două frământări, care se vor cristaliza tot mai mult cu timpul.

Dar frământările acestea mai relevă ceva. Întoarcea spre conservatism se face în Ungaria concomitent cu izbucnirea luptei monarchiste în Germania. Titlurile de noblețe se dau din nou acum când anarchismul începe să se agite. Când nobilimea austriacă își ascute și ea vocea prin ziarele monarchiste vieneze.

Nu va fi oare această revenire la conservatism a Ungariei, o pregătire în vederea celuilalt lucru pe care'l pregătesc de atât timp: revenirea la monarchism?

Mare stoc de Cauciucuri Michelin Cablé pentru Automobile la
EMIL BLAGA CLUJ,
Piața Ștefan cel Mare 7. Telefon 270

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DACTILOGRAF caută serviciu. Adresa la ziar sub „student". 1938

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

1937 **A apărut**
„ANUARUL UNIVERSAL"

Prima publicațiune anuală cu adresele de COMERȚ, INDUSTRIE și PROFESIUNI din toate provinciile țărei. Comenzile se primesc în:

București: Str. Jules Michelet No. 6.
Cernăuți: Str. Universității No. 22 și
CLUJ: Institutul „Reclama" Piața Unirei No. 4

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. **Reducere** 30% pentru toți **funcționarii** publici și particulari, precum și **familiile lor.** 1253

Întreprindere internațională
alui
Maxim König Miksa
ARAD
Telefon interurban 63.

Proviziune regulată de comerț Wiena, Budapesta, Praga, Triest, Leipzig, în legătură cu staținnile cele mai mari în streinătate și din streinătate în țară, cu asigurare pe lângă garanță deplină. Incasări speciale de vamă, prenotări de vamă, intervenții Departamente separate pentru marfă. 1558

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Reclama este sufletul comerțului

Publicațiune de licitație.

Se aduce la cunoștința amatorilor că în ziua de 4 August 1922 ora 11 a. m. se va ține o noua licitație publică cu oferte închise și sigilate, scrise în limba română la Direcțiunea Generală a Agriculturii Cluj (Serviciul fermelor) Piața Cuza Voda No. 3 pentru vânzarea vinurilor produse la instituțiunile statului.

Cantitățile de vin se află depozitate la următoarele Regiuni și Instituțiuni:

Regiunea II. Domenială Cojocna (județul Cojocna)

Vin recolta anului	1919	cca Litri	3.600	
„ „ „	1921	„ „	9.000	
				12.600

Regiunea III. Domenială Farcadinul Inferior (județul Hunedoara)

Vin recolta anului	1920	cca Litri	2.000	
„ „ „	1921	„ „	7.100	
				9.100

Regiunea IV. Domenială Hidig (jud. Salaj)

Vin recolta anului	1919	cca Litri	12.614	
„ „ „	1920	„ „	1.967	
„ „ „	1921	„ „	61.258	
				75.839

Regiunea II. Viticola Inghiu (jud. Alba Inferioară)

Vin recolta anului	1919	cca Litri	26.000	
„ „ „	1921	„ „	30,000	
				56.000

Școală de Viticultura Diosag (județul Bihor)

Vin recolta anului	1919	cca Litri	313	
„ „ „	1920	„ „	2.648	
„ „ „	1921	„ „	15.000	
				17.961

Școala de Agricultura Turda (jud. Turda-Aries)

Vin recolta anului	1920	cca Litri	7.751	
„ „ „	1921	„ „	10.000	
				17.751

Școala de Agricultura din Simleul Silvaniei (jud. Salaj)

Vin recolta anului	1920	cca Litri	200	
„ „ „	1921	„ „	2.500	
				2.700

Total cca Litri 190.951

Licitația se va ține la Serviciul fermelor din Direcțiunea Generală a Agriculturii Cluj, pentru cantitatea de vin arătată mai sus iar la fiecare Regiune sau Instituțiune se va ține licitație numai pentru cantitatea aflată în depozit acolo.

Supra oferte nu se primesc.

Condițiunile și caietul de sarcini se pot vedea în fiecare zi de lucru dela ora 11—13, la Serviciul fermelor.

Concurenții sunt obligați a depune 10% asupra ofertei.

Licitația se va urma conform stipulațiunii art. 72—84 din Legea asupra Contabilității publice a Statului. 1933

In atențiunea
proprietarilor de casă, architecților și antreprenorilor.
văd. Iosif Tamásy
posede un mare depozit de sobe, mărfuri de porcelan terracotă, chamotă și faianță.
CLUJ, Calea Moților No. 7.
In casa proprie. ◆ Fondat în a. 1910

Reprezentanță generală din Ceho-Slovacia pentru vânzarea și instalarea de sobe de porcelan și terracotă, aranjament de bae, pardoseală cu cheramită și alte lucrări semene, cari toate să efeptuesc prompt, și pe lângă garanție.

Mărfuri **veritabile Ceho-slovace,** căutate în toată lumea, cari sunt **cele mai durabile, mai estetice și mai eftine.**

Preturi de concurență nimeni nu poate să execute mai eftin.
O singură încercare convinge mai multe ori. 1861

S'A DESCHIS MARELE DEPOZIT DE
Automobile, Autotractoare și Autocamioane
F·O·R·D
UN AUTOMOBIL FORD DE 22 HP. NOU, lei 85.000. Condiții de plată foarte avantagioase!
Telefon No. 999. **PERRY CLUJ** Calea Regele Ferdinand 99
Se găsesc toate felurile de piese de schimb,
1823-a **accesorii originale FORD.**
Cu prețuri mult mai convenabile ca oriunde

Cum se vindecă Reumatismu și Gutta
este o broșură foarte interesantă și instructivă. Acolo veți găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de șeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum și modul lor de vindecare. Această broșurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereți chiar astăzi această broșurică, prin o cartă postală adresată la
FARMACIA VOREL din Piatra-N. Moldova

ATENȚIUNEA

Atragem atențiunea celor interesați asupra speculei ce se face cu renumitele fabricate ale firmei **„ROBERT BOSCH" – Stuttgart,** vânzându-se de către diverși speculanți **bujii și magnetouri** vechi și refăcute, drept noi.

Fabricatele originale **„BOSCH"**, poartă pe fiecare articol numele **„Robert-Bosch"** și marca fabricei.

Magnetourile originale „Bosch" poartă seria dela 2.500.000 în sus.

Reprezentant general și exclusiv pentru Romania-Mare
S. A. R. și LEONIDA & Co. Unite
București — Calea Victoriei 67. 1925

Pentru Autorități, Bănci și alte Institutii cari doresc a-și procura
Colecția Gazetei Oficiale
din anii 1918—1922 adică dela aparație și până la ultimul număr.
Se găsește de vânzare la Agenția de Publicitate
„SOARELE"
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. Cererile se vor adresa urgent având numai câteva colecții. 1885

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Pentru vizitatorii Clujului şi cei din localitate.

Rubrica comercianţilor bine asortaţi care servesc bine şi eftin

Restaurante	Coloniale	Droguerii	Manufactură	Ghete
Pierschi	Konkoly & Pop	Viorelia Parfumerie şi Droguerie Piaţa Unirii.	Iacob Dick şi Fiu Engros şi Detail.	Bata
	Atlantica		Luca Niculescu	Turul
	Colombo	Rózsa	Missir	Ludw. Heller
Central	Automobile		Barza	Croitor de Dame
	Blaga	Emke	„TEXTILANA“ Szegfu & Sipos Magazin de tricotaj şi ţesături Str. Iuliu Maniu 3.	Wartenberg

Bănăţenii în Vechiul Regat

Vizita societăţilor corale bănăţene la Craiova

— Entuziasta primire făcută de craioveni bănăţenilor —

Craiova 1 Iulie.

Evenimentul plăcut mult aşteptat, sosirea bănăţenilor aci s'a produs. Azi dimineaţă 200 membri ai societăţilor filarmonice din Caransebeş, au sosit în localitate conduşi de primarul Pauch şi directorul liceului „Traian C. Doda“, profesorul E. Ratziu.

Oaspeţii sunt reprezentanţii tuturor claselor sociale din Caransebeş. Pe lângă visitarea Craiovei, ei vor da aci două concerte vocale şi instrumentale al căror produs va servi la ridicarea monumentului Avram Iancu.

In vederea sosirei bănăţenilor oraşul a fost pavoazat cu arcuri de triumf. Intreaga populaţie a Craiovei a asistat la primire tixind peronul piaţa gării, iar străzile erau ocupate de restul populaţiei. In gară sunt de faţă notabilităţile oraşului în frunte cu dl doctor Laugier, care face onorurile de gazdă autorităţile comunale în frunte cu vice-preşedintele Cernătescu, membrii societăţei muzicale „Armonia“ în frunte cu preşedintele dr. Schina, comunitatea catolică în frunte cu preotul Kuszca comunitatea israelită în frunte cu rabinul Tehnen, toate societăţile locale cu drapele, ofiţeri, muzica militară. Aparatul poliţienesc sub conducerea prefectului poliţiei dl Raliu, Georman şi a directorului Tescoveanu a ţinut perfect ordinea. Gara e splendid ornată.

Intrarea trenului aducând pe scumpii oaspeţi e salutată cu îndelungate urale. Vice primarul Cernătescu, în numele oraşului Craiova, doctorul Laugier, în numele comitetului de recepţie, doctor Schina în numele societăţei „Armonia“, protoereul Pârşcoveanu în numele clerului oltean urează bună venire. Răspunde dl Tauch şi dl Cornel Corneanu deputat de Caraş-Severin care interpretează vizita drept cimentarea legăturilor de frăţietate a oltenilor cu bănăţenii.

Cortegiul

Formându-se apoi un cortegiu impozant având în frunte pe oaspeţi, s'a parcurs străzile principale până în piaţa Palatului Administrativ. Aci vorbesc: directorul prefecturei judeţului dl Mihail Pictorian, salutând pe bănăţeni. A răspuns mulţumind primarul Caransebeşului.

Banchetul

După încuartiruirea oaspeţilor a urmat un banchet de 500 tacâmuri dat în onoarea oaspeţilor în sala de gimnastică a liceului militar.

Primul toast l-a ţinut dl general Razu, comandantul corpului I. de armată, pentru Rege şi Dinastie; toastează apoi locţiitorul de primar Antonescu pentru bănăţeni; doctor Laugier care arată însemnătatea vizitei fraţilor bănăţeni; primarul Caransebeşului Pauch pentru olteni sinceri iubitori şi pentru prosperitatea României-Mari; dl Batzaria pentru frăţietatea tuturor românilor; profesorul Vasile Mihăilescu din Craiova, profesorul Avram Vascu pentru Caransebeş, doctor Tehenen rabinul comunităţei israelite craiovene pentru prosperitatea patriei şi cetăţenilor României-mari; preotul Ponescu-Breasta, senator de Dolj pentru purtătorii cântului românesc; directorul liceului Caransebeş; Erutziau, pentru craioveni, etc.

Oaspeţii au vizitat apoi monumentele şi instituţiunile culturale aclamaţi de craioveni.

Concertul

Seara la orele 9 a avut loc concertul Reuniunilor bănăţene în sala Teatrului Naţional.

Concertul a obţinut un imens succes. Publicul a răsplătit pe cântăreţii bănăţeni cu ovaţiuni nesfârşite.

Situaţia în Jugoslavia

Noua lege electorală Jugoslavă — Opoziţia contra legii — Pasici ameninţă cu demisia — Opoziţia face obstrucţie. —

Legea electorală votată de Skupcină a dat loc, la Cameră, la scene agitate. Intreaga opoziţie era contra proectului de lege şi contra punerii sale la ordinea zilei înainte de budgetul din 1921—22. In partidele guvernului erau de asemenea curente puternice opuse legii electorale.

Pasici ameninţă cu demisia

La clubul radicalilor d-l Pasici a obţinut unanimitatea prin ameninţarea că-şi va da demisia dela prezidenţia consiliului de miniştri, dar n'a fost acelaş lucru cu democraţii. Pe când la radicali lipseau la apel 2—3, democraţii s'au abţinut în număr mai mare şi un grup de deputaţi democraţi a dat chiar o declaraţie arătând că sunt contra proectului. S'a remarcat mai ales abţinerea dlui Veljkovici, democrat, fost ministru. Partidele din opoziţie neputând opri votarea legii, au decis să recurgă la obstrucţiune.

Obstrucţia opoziţiei

Şedinţa, care a început la orele 7, din cauza consfătuirei dela clubul democrat, n'a putut fi terminată decât la orele 24, după scene extrem de tumultuoase provocate de opoziţionişti, pe când centrul (democraţi şi radicali) au păstrat tot timpul şedinţei o linişte relativă. Obstrucţiunea a fost provocată de socialişti, de partidul ţărănesc, clericali, socialişti naţionali, republicani şi o fracţiune a musulmanilor. Inainte de vot partidele din opoziţie şi democraţii care erau contra legii au părăsit sala de şedinţe, şi legea a fost votată cu 159 voturi contra 5. Numărul membrilor din Skupcină este de obicelu de 309, acum, deşi ar trebui să fie de 409, socotindu-se cei 51 deputaţi din partidul Radici cari n'au vrut să depună jurământ regelui şi cei 49 comunişti care şi-au văzut anulate mandatele, după atentatele comuniste, de legea apărării Statului. Partidele care mai bine reprezentate în parlament sunt radicalii, cu 97 voturi şi democraţii cu 85 voturi, care formează guvernul de coaliţie cu o fracţiune din partidul musulman. Celelalte partide sunt mult mai puţin însemnate. Totuşi chiar cele două partide puternice, luate fiecare în parte, nu au nici un sfert din numărul total de voturi.

Legea electorală care a fost votată, este un fel de combinaţie între sistemul lui Hont şi sistemul majorităţilor. Totuşi această lege este mult mai favorabilă marilor partide, pe care le favorizează, pe când micile partide sunt lăsate deoparte. Noua lege este prin aceasta mult mai reacţionară decât cea veche. In rezumat noua lege este următoarea:

Economia Legii

In fiecare departament se stabileşte după alegeri un coeficient împărţindu se numărul total al voturilor remise prin numărul deputaţilor de ales plus unul.

Toate listele ce au un număr de voturi inferior coeficientului astfel obţinut, nu vor avea nici un scaun la Cameră în acel departament. Celelalte partide ale căror liste au realizat coeficientul, îi împart voturile prin sistemul lui Hont. Pe listă deputaţii sunt clasaţi în ordinea alfabetică a districtelor (un departament este împărţit în distr. şi districtul în comune). Când o listă şi-a văzut atribuindu-i-se un anumit număr de mandate, se aleg deputaţii ale căror districte au dat mai multe voturi.

Tendinţa legii

Rezultatele ce pot da o lege electorală nu pot fi prevăzute nici odată dar se poate spune că tendinţa foarte accentuată a legei prezente este favorizarea marilor partide şi slăbirea celor mici. Se speră astfel a se obţine majorităţi solide care să dea un guvern stabil.

Dacă am avea în Jugoslavia partide mari, această tendinţă ar fi foarte legitimă. Din nenorocire situaţia noastră parlamentară este cu totul alta: cel mai mare partid (radical) este foarte puternic în Serbia încă din 1914 şi la Voivodina, însă este aproape neînsemnat în Croaţia şi Slovenia. Acelaş fenomen se prezintă şi la democraţi, deşi mai puţin accentuat. Din contră partidul Radici în Croaţia şi partidul clerical în Slovenia sunt într'adevăr partide foarte puternice şi mari în provinciile lor respective. Legea va avea prin urmare drept rezultat să favorizeze curentele separatiste pe triburi sau provincii (serbi, croaţi, sloveni). Dar această stare de lucruri ar forţa în şi partidul radical şi partidul democrat (numite partide care au creiat statul) să continuă colaborarea lor cu guvernul şi se pare că unul din scopurile acestei legi electorale era tocmai menţinerea forţată a acestei înţelegeri între partidele actuale ale guvernului de coaliţie.

Legea electorală şi minorităţile

Prezenta lege electorală este în general mai favorabilă minorităţilor ca legea electorală din Serbia de dinainte de războiu, însă ultima lege electorală jugoslavă era mult mai favorabilă micilor partide. Totuşi prezenta lege este mai favorabilă minorităţii ca legile electorale actuale din Franţa şi Anglia.

Tipărit cu maşina rotative Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 556 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Vineri 7 Iulie 1922

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMIT
Director: D. TOMESCU
Telefon: ACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Refacerea financiară

Muncă și ordine

Munca dinăuntru condiționează prosperitatea statului

De câteva zile se găsește în București unul din acel miliardari americani cari stăpânesc viața economică și financiară a Americei, d. Vanderlip.

In București, d. Vanderlip a fost asaltat bine înțeles de reporterii gazetelor și obligat să facă declarațiuni pe cari ca om de afaceri nu ținea să le facă, dar cari prin autoritatea și competința celui cari le-a făcut au o importanță considerabilă.

Astfel într'un interview acordat ziarului „Prager Presse" și unei gazete bucureștene, d. Vanderlip a spus vorbind de România, că *„temelia economică a țării noastre e cu mult mai sănătoasă decât aceia a altor state.* Prima condițiune pentru consolidarea financiară este echilibrarea bugetului.

Ordine și economie în cheltuelile statului, aceasta este condițiunea primordială pentru a realiza însănătoșirea financiară a țării pe care nevoile războiului au secătuit-o.

Iar mai departe, d. Vanderlip a arătat că refacerea economică a Europei depinde de echilibrarea bugetului fiecărui stat în parte. Acele state cari nu vor dovedi că au făcut ordine în finanțele lor și că muncesc, nu se pot bizui pe sprijinul financiar al Americei.

Iată dar cum un om a cărui competință și limpeziime de vederi n'a poate tăgădui nimeni aprobă prin declarațiunile sale programul financiar pe care guvernul actual l'a pus în aplicare și preconizează aceiași politică financiară.

Acest program se cuprinde în două cuvinte: ordine și economie în cheltuelile și veniturile statului pentru a realiza un buget echilibrat și real. După ce a făcut acest lucru, guvernul a trecut la a doua etapă: consolidarea datoriei statului în străinătate și refacerea creditului extern. A treia și a patra etapă, consolidarea datoriei interne și organizarea economiei naționale vor fi atinse în curând.

Astfel refacerea financiară și economică a țării pe care unii oameni politici n'o vedeau decât prin tr'o aservire a noastră străinătății, se realizează prin propriile noastre puteri, prin propriile noastre mijloace.

Aceasta este politica financiară și economică a guvernului. Capitalul străin poate veni aci, dar numai ca un colaborator și nu ca stăpânitor. De aceia până când n'a dovedit străinătății că ordinea și economia au fost reîntronate în finanțele statului, până când nu s'a refăcut creditul țării în străinătate, guvernul a înțeles că nu trebuie să ceară un ajutor din străinătate, ajutor care s'ar fi oferit în condițiuni robitoare pentru țară.

De altfel, d. Vanderlip mărturisește că *nici un stat care nu va dovedi că a făcut ordine în finanțele sale și că muncește nu se poate bizui pe ajutorul Americei.* Și de sigur că așa trebuie să fie.

Prosperitatea nu se realizează prin munca celor din afară, ci prin străduințele și prin sforțările energiilor dinăuntru.

Toți acei politicieni mărunți cari nu cred în facultățile noastre de dezvoltare națională și cari sunt gata să primească jugul economic al străinătății, pot învăța ceva din cuvintele d-lui Vanderlip.

Excursii în Vechiul Regat

La sfârșitul anului școlar, un profesor de liceu și-a luat elevii mari și mici și'a pornit cu ei în excursie. Profesorul era din Cluj și cum elevii erau ardeleni, călătoria nu s'a făcut în provincia pe care tinerii localnici o cunosc destul de bine, ci în vechiul regat.

Au trecut munții pe la Sibiu și au coborât în Oltenia pe minunata vale a Oltului. S'au oprit în Râmnicul Vâlcea, apoi la Pitești, la București, la Constanța, la Sinaia. Entusiasmul tinerilor călători a fost mare ei nu s'au putut abține să mărturisească profesorului lor că sunt cu totul surprinși. Își închipuiau un vechi regat așa cum îl zugrăviseră cei de-acasă, de la dânșii: un fel de pustietate, cu sate rari și prost îngrijite, cu colibe acoperite de coceni, cu drumuri glodoase și abia utilizabile. Orașele mai mari ale vechei țări și le închipuiau la fel cu satele mai de seamă din Ardeal, dacă nu mai proaste. Iar București, un oraș mare oriental, murdar, cu oameni stricați, răi la suflet, înșelători. „Cum auziserăm și noi pe la noi prin Cluj domnule profesor!"

Și când colo elevii au rămas uimiți de fermecătoarele poziții pe care trenul le parcurge în goană când pe un mal, când pe altul de a lungul Oltului. Primele sate întâlnite în cale nu se deosebiau întru nimic de cele din Ardeal; și primul oraș, în care s'au oprit, Râmnicul Vâlcei, cu casele lui cochete, cu străzile lui largi și curate, cu vegetația bogată, cu aerul tare de munte li s'a părut, — cum și este dealtminteri, — mai frumos decât multe din orașele capitală de județ ale Ardealului. La Pitești vestitul parc Trivale i-a fermecat. Monumentele istorice, opere de artă străbună, pur românească, ale orășelului Curtea de Argeș i-au impresionat profund. Capitala țării cu bulevardele largi și încărcate de vile de cele mai frumoase și mai variate stiluri, majoritatea românești: cu admirabilul bătrân de cor natural al șoselei, cu parcurile moderne și nenumărate, cu străzile comerciale par'că strâmtate de înălțimea edificiilor, cu animația lor occidentală, impresionantă, înviorătoare i-a lăsat muți de admirație și înseninați că orașul cel mare, capitala țării lor, are un aspect așa de european.

Frumusețile vestite ale Constanței și ale Sinaiei au desăvârșit cu totul măreața impresie pe care a făcut-o asupra tinerilor excursioniști vechiul regat. Ei s'au convins acuma, că oamenii de acolo nu muscă și nici nu se uită pieziș; dimpotrivă sunt atât de primitori și atât de deschiși la suflet cum rar se văd alții.

Și impresia aceasta puternică s'a implântat atât de adânc în sufletele lor tinerești, că zadarnic vor mai trece pe la urechile lor auzurile mai înainte, de vorbăreala bârfitorilor, noui calomnii nedemne, noi minciuni. Chiar dacă părintele vre-unuia dintre dânșii va fi membru în partidul național, deci critic acerb al vechiului regat și va încerca astfel să micșoreze entusiasmul copilului său — copilul va rămâne veșnic în suflet cu cea ce a văzut acolo...

Profesorul care și-a condus elevii în această excursie a adus un real serviciu cauzei naționale; ar trebui să-l imite toți colegii lui pentru ca tot tineretul Ardealului să vadă cum știu „regățenii" aceia, cari n'au nici un interes dincoace de Carpați, să primească pe frații lor din provinciile noui, pe frați de același sânge cu dânșii și atât de doriți de atât amar de vreme.

Declarațiile d. Vanderlip

D. Frank Vanderlip, miliardarul american, care se află acum în România a făcut unele declarațiuni ziarului „Prager Presse". A spus anume că speră într'o refacere recentă a Europei; că statele din centrul și orientul european își vor îmbunătăți cu vremea starea materială și că dintre toate acestea din urmă, cea care îi pare mai aproape de refacere, este România. D-sa a mai spus apoi privitor la starea noastră economică și financiară că avem un activ mare în bogățiile petrolifere și în pădurile seculare". Petroleul, numai, — a adăugat miliardarul american — ar putea da României o temelie economică sigură.

Despre consolidarea bonurilor de tezaur a spus de asemenea că este favorabilă pentru statul nostru „România dând garanții suficiente".

In general omul de finanțe american a dovedit o profundă cunoaștere a chestiunilor economice și o mare iscusință în examinarea și aprecierea celor observate în drumul său. Aceasta însă numai în domeniul economic.

In domeniul politic, dimpotrivă, d. Vanderlip se mulțumește numai cu cele auzite dela interesați. Astfel privitor la granița noastră în spre statul maghiar, bogatul american a spus că impresia sa este „că România și-a împins prea departe această frontieră". Dacă d. Vanderlip ar fi poposit puțin la această frontieră fără îndoială că domnia sa n'ar fi spus acest lucru, văzând câte sate românești au rămas în Ungaria. „Cultura maghiară nu va suporta prea multă vreme dominația română" a mai adăugat domnia-sa. Precum se vede fraza e prea ungurească, pentruca să fi fost concepută de d. Vanderlip.

Dar e numai o frază; cultura maghiară vede bine că dominația română e incomparabil mai suportabilă decât vechia dominație ungurească. Dacă totuși șoptește altfel la urechile vizitatorilor, e că în lipsă de altceva, „cultura maghiară" se îndeletnicește dela un timp numai cu fraze emfatice de felul celei de mai sus.

Criza de locuințe

Incurajarea construcțiilor singura soluție.

Departe de a dobândi o rezolvire, criza de locuințe la Cluj, pe zi ce trece devine o problemă, care preocupă deopotrivă atât pe autorități, cât și pe particulari.

Soluțiuni s'au dat multe, dar singura care ar putea mai eficacitate să servească interesului general, este ca statul să încurajeze construirea de locuințe.

Dela războiu încoace în toate orașele și cu deosebire la Cluj, se observă o mare aglomerație de locuitori, explicată prin faptul urmărilor războiului. Cu toate acestea la noi s'a căutat ca această problemă să fie rezolvită mai mult prin soluțiuni nepotrivite cu situația.

Există legea oficiilor de închiriere și noua lege a chiriilor, dar rezultatele aplicării lor nu au fost resimțite, de aceea ori cât s'ar căuta să se reglementeze distribuția locuințelor existente, acesta constitue numai un paliativ.

Printr'un regulament nu se poate rezolvi o criză ca aceasta. Cererile sunt atât de numeroase, nevoile atât de poruncitoare încât singura soluție a crizei stă în înmulțirea construcțiilor. Or aceasta nu se poate realiza decât prin sprijinul pe care statul este dator să-l dea tuturor acelora cari voesc să construiască.

Știm că există o lege pentru încurajarea construcțiilor. Dar rezultatele ei nu se fac simțite de loc. Cauza? Poate defectele legii. In orice caz nu numai ele.

Căci statul care se găsește astăzi copleșit de atâtea nevoi, încercat de atâtea cerințe, nu poate face față tuturor necesităților. In ceice privește criza de locuințe orașele și inițiativa privată sunt cele dintâi datoare să se gândească și să lucreze la soluționarea ei.

Comunele trebuesc să acorde avantagii cât de largi celor cari vor să construiască. Mai mult decât atât ele pot intra în combinație cu marile institute de credit și cu marile întreprinderi industriale pentru a înjgheba societăți cari să ridice construcții. N'am putea indica amănunte într'un scurt articol care nu e făcut decât pentru a atrage atențiunea tuturor asupra acestei chestiuni.

Dar socotim că o colaborare a comunelor, cele dintâi interesate în problema locuințelor, cu inițiativa privată este o soluție care merită să fie studiată și cercetată.

Cu cât trece timpul cu atât criza de locuințe se înrăutățește. Regulamenntul oficiilor de închiriere nu poate s'o remedieze ori câtă ordine și oricâtă bunăvoință s'ar pune în aplicarea lui. Se cere deci neapărat ca chestiunea să fie studiată și rezolvită într'un mod efectiv.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Cuvinte despre Principesa MARIOARA

Cu ocazia căsătoriei principesei Marioara a României cu regele Alexandru al Serbiei, talentul nostru poet Cincinat Pavelescu directorul Curierului Franco-Român din Paris scrie aceste sugestive rânduri în răspândita revista pariziană „les Annales".

O legendă populară ne spune că căsătoriile fericite sunt hotărâte în cer. Providența a voit ca tânărul și viteazul rege Alexandru I. să treacă Dunărea pentru a vizita la Sinaia pe aliatul și augustul său vecin. Frumoasele peisagii ale Valachiei l-au turburat. Munții sunt înalți, verzi și încântători ca și în Serbia. Cerul e albastru și dulce ca cerul Adriaticei. Primirea poporului român și a marelui său rege fu frățească și ochii fermecători ai unei principese împliniră miracolul. Astăzi prințesa Marioara, cu ochii de vis și de bunătate, este regina Sârbilor, a Croaților și a Slovenilor. Pe cât de simplă, pe atât de frumoasă, strălucind de tinerețe și de gingășie, principesa Marioara duce poporului care a aclamă, ceva din acea grație românească atât de apropiată de eleganța de finețea franceză.

O predestinație din cele mai evidente mână de altminteri pe tânăra prințesă către destinul său: asemănarea celor două țări în suferința și eroismul din timpul războiului. Înălțimea de suflet aproape identică a viitorilor soți în timpul neuitatei catastrofe. Unul încercuit de atacurile Germanilor și a Austriacilor, trebui să sufere torturile exodului, preferând exilul capitulației, celălalt refugiindu-se la Iași cu întreaga familie regală, după căderea Bucureștiului, și locuind cu toți ai săi într'un vagon, care se deplasa din loc în loc cu cartierul general.

In tot timpul retragerei memorabile din Albania, atitudinea principelui Alexandru fu un exemplu de curaj, de energie, de măreție de suflet și de eroism.

In timp ce formidabilele divizii ale lui Mackensen se aruncau fără cruțare asupra României slăbită de trădarea rusă, principesa Marioara — alături de sora sa principesa Elisabeta și de mama sa, regina Maria — își punea voalul alb al infirmierelor, pentru a duce din casă, din spital în spital, vorba bună, consolarea duioasă și ajutoarele cele mai eficace.

Pentru a cunoaște sufletul prințesei Marioara, pe care îl luminează deja legendele, trebuie să povestesc un emoționant epizod din războiu. Promisesem de a nu-l divulga nici odată, dar jurămintele poeților și ale ziariștilor sunt scrise pe nisip.

Era în iarna lui 1917. Intr'un spital, aproape de frontiera rusă, un sărman soldat țigan zăcea în agonie. De câteva zile cangrena îi transformase fața, mutilată de un obuz, în ceva de nedescris. I-se aștepta sfârșitul. Nici un medicament, nici o speranță, nici o infirmieră care să-i ușureze ultimile clipe. Principesa nu era de serviciu. Veni totuși să aducă ultima consolare muribundului. Bietul om plângea.

— Pentru ce plângi Mihai? îl întreba dulce principesa.

— Simt c'am să mor, domnișoară, departe de satul meu, fără ca mama și sora mea să mă îmbrățișeze, căci femeia mi-i moartă. Eu mor și îs departe de toți cei cari mă iubesc.

— Dar nu-s eu lângă tine? Nu te-am îngrijit eu ca și o soră, ca și o mamă?

Și în timp ce nenorocitul soldat horcăia, regeasca infirmieră se aplecă ca o sfântă, pe sărmana figură desfigurată, care nu mai avea nimic omenesc și o sărută de două ori.

Astfel că fiica celei mai frumoase dintre regine și a celui mai cavaler și mai loial rege, crescută în cultul artelor, a datoriei și a carității, își continuă tradiția familiei sale și știe să fie chiar sublimă. Are cui să-i samene.

Dacă dela regele Ferdinand a moștenit energia în acțiune și spiritul de sacrificiu, regina Maria, care e una din poetele cele mai de seamă ale epocei, un suflet prin esență artist, dublat de un foarte pătrunzător simț politic, i-a transmis grația farmecelor sale și simplitatea naturei sale sincere.

Regina Maria, demnă descendentă a reginei Victoria, a cărei nepoată este, vizează prin căsătoria copiilor săi să mărească nu numai prestigiul puternicei sale țări, dar deasemenea să facă din Mica Înțelegere un scut și o armă de pace în Orient, unde se îngrămădesc totdeauna norii războiului.

Să salutăm deci din toată inima evenimentul acestei căsătorii regale care unește pentru totdeauna, nu numai două inimi înălțate prin atâtea încercări, dar deasemenea două popoare pe care aceiași grozăvie le-a turburat și care încep să cunoască ca preț al sacrificiilor liber consimțite în favoarea onoarei, bucuria sărbătorilor și strălucirea apoteozei.

Funeraliile unui cântăreț francez

Deunăzi au avut loc la biserica Saint-Honoré-d Eylau funeraliile tenorului Louis Cazette, dela Opera Comică din Paris. Fu o ceremonie extrem de mișcătoare.

După slujba religioasă, la care au cântat artiștii Dupré, Jean Reder și corul bisericii, dl Albert Carré, directorul Operei Comice a ținut un emoționant discurs, deplângând pe derea dureroasă suferită de Opera Comică prin moartea lui Louis Cazette.

ECOURI

Publicații monstre

Apar actualmente în editura „Curtus Publishing Company" din Filadelfia trei publicații monstre: „The Saturday Evening Post", „The Ladies Home Journal" și „The Country Gentleman."

Prima este săptămânală cu 116 pagini de format 27×36, iar tirajul ei oscilează între două milioane și două milioane și jumătate de exemplare.

A doua „The Ladies Home Journal", publicație femenină, după cum o arată numele ei, are 136 pagini, același format ca cea precedentă și se trage în aproape tot atâtea exemplare.

A treia, în fine, „The Country Gentleman" consacrată agriculturii, n'are de cât 50 pagini și are tiraj de 850 mii exemplare.

Bine înțeles că asemenea publicații trebuie să aibă o tipografie proprie. Aceea în care se tipăresc corespunde perfect necesităților lor.

Este instalată într'un imens sgârie-nori, ocupând o suprafață de 59.000 m. p.

Secția clișeelor și a tipăritului se află în etajul al doilea.

Tipografia are 170 mașini de tipărit; 96 rotative cu o singură culoare, 39 în două culori, 28 cu patru culori și în fine, 7 pentru ce se întrebuințează la trasul probelor.

Lucrul neîntrerupt timp de 19 ore este efectuat de 4500 lucrători, împărțiți în două echipe cari lucrează nouă ore și jumătate, fiecare câte 5 zile pe săptămână și scot o medie zilnică de 750.000 exemplare.

Aceasta reprezintă pe zi o consumație de 280.000 kg. de hârtie (30 vagoane) și de 4373 kg. cerneală neagră sau colorată.

De sigur că cifrele acestea sunt destul de a reciabile.

Kronprințul despre soția sa

Intr'un volum apărut de curând cu memoriile ex-Kronprințului Germaniei, se află, între altele, și următoarele aprecieri asupra soției sale.

„O soartă ferică a făcut ca, făcând abstracție de orice motive politice sau dinastice, alegerea mea să cadă asupra femeii de care inima mea s'a simțit legată, și căreia i-am oferit cu plăcere mâna mea.

„Ce să spun de toate neadevărurile ce s'au vorbit și s'au scris despre relațiile noastre? Toți așa zișii inițiați ar putea să nu mai spună nimic în această privință, de oarece toate cele spuse de dânșii sunt neadevăruri sfruntate.

„Numai eu și cu soția mea știm cari sunt relațiile între noi doi.

„Pot spune însă un sigur lucru: Când citim prin ziare: „Apropiatul divorț al Kronprințului de soția sa", știrile acestea nu neau procura alt ceva decât distracție!"

Opera „Romeo și Iulietta"

Ziarele italiene aduc de câteva zile elogioase comentarii asupra nouei opere a compozitorului italian Riccardo Zandonai: „Romeo și Iulietta", care se deosebește atât de partitura cunoscută a lui Sonnod, cât și de textul Shakespearean. Scena balconului e pusă la sfârșitul actului întâiu, iar între actul al doilea și al treilea Zandonai a compus un minunat intermezzo al dragostei. Cea mai originală inovație a autorului operei e corul nevăzut, care după cum afirmă unii dintre comentatorii lui Shakespeare, figura și în teatrele de pe vremea lui.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

INTRE TRECUT ȘI VIITOR

— Inceputul și sfârșitul —

Sub acest titlu marele istoric european Guglielmo Ferrero publică un interesant articol în „Illustration" despre revoluția rusească — și ne facem o datorie al reda și cititorilor noștri:

Lumea nu vrea să-și creadă ochilor. Acesta e Rusia, această Rusie, care cu zece ani în urmă mira Europa prin energia și bogățiile sale! E aceasta de acum, acoperită de răni, înfometată, n mai un schelet, clănțănind de frig sub ultimele zdrențe ale mantiei sale împărătești muiată n noroiu, care întinde mâna trecătorilor pe toate drumurile lumei? Ea, fosta suverană a orientului și occidentului.

Mirarea noastră nu ne dă răgaz să pricepem realitatea. Această ruină apocaliptică ne pare așa de puțin conformă legilor care guvernează lumea, că aproape nu-i dăm crezare existenței sale.

Totuși bunul simț ne spune și viața ne-o dovedește pe fiecare zi, că ne trebue mult mai puține eforturi și timp pentru a distruge, decât pentru a creea.

Dacă aplicăm Rusiei această elementară maximă de bun simț nu vom putea măsura oare dintr'o dată acest abia al problemei ruse care s'a deschis în Europa orientală? Patru ani de războiu și patru ani de revoluție au distrus opera mai multor generații.

Numeroase generații vor fi necesare pentru a o reclădi. Restul e iluzie și himeră.

Dar spiritul epocei noastre rămâne refractar acestui adevăr elementar.

E mai mult de un secol de când un popor situat în inima Europei s'a apucat să refacă ce ia ce s'ar putea numai „edificul timpurilor" și anume ordinea socială. Pentru a o reface, acest popor sfarămă coloana centrală care susținea atunci întregul edificiu: autoritatea regelui.

Edificiul se prăbuși sub loviturile îndrăsnețe ale poporului care fu crezut că i sfărâmat sub ruine, când același popor se ridică deodată cu o forță aproape supra omenească ca să reconstruiască în câțiva ani, cu ruinele vechiului edificiu, un altul mai vost, mai armonios, mai bogat și ca să injecteze apoi propria sa energie Europei, căreia cucerind-o pe jumătate, îi distruse pretutindeni vechiul regim.

De patru generații, nu e precept uman s'au divin, doctrină sacră sau adevăr elementar al bunului simț, care să reziste acțiunei disolvante a acestei fabuloase amințiri.

De patru generații Revoluția și Războiul sunt cele două divinități ale forței, ale fericirei pe care civilizația occidentală le adoră în secret, când nu îndrăznește s'o facă în mod public. Poezia le-a împletit ghirlande. Filozofia și istoria le-au clădit temple somptuoase în spiritul generațiilor.

Cine nu-și amintește încă temeritatea cu care Rusia și-a pus foc propriului său edificiu în 1917? Ea nu s'a îndoit un moment că focul de parte de a-l arde, îl va reîntineri Intreaga lume credea de altminteri la fel.

Da, acum o sută de ani Europa a eșit cu drept cuvânt reîntinerită din mijlocul flăcărilor. Dar când vom mai putea vedea oare atâtea influențe favorabile picând ca din stele asupra lumei, ca atunci?

Revoluția franceză naște în sânul păcei, a unei tradiții de disciplină, veche, veche de mai multe secole, ea e făcută de o generație care învățase încă a raționa și a asculta. Revoluția însă se naște în plin războiu, în mijlocul unei anarhii spirituale, care în toată Europa nu încetează de a crește și de a se răspândi de un secol; ea e făcută de o generație obișnuită de a nu asculta decât prin constrângere și a nu raționa decât cu logica pasiunei și a interesului.

Revoluția franceză distruge Statul dar liberează industria, agricultura, comerțul, încătușate de sistemul vechilor privilegii și ale vechilor monopoluri. Revoluția rusă în timp ce distruge Statul, înlănțuește și paralizează industria, agricultura și comerțul.

Revoluția franceză înarmează massele, c tropește jumătate din Europa, distruge pretutindeni instituțiile trecutului și se salvează din catastrofa financiară prin războiu. Aurul și argintul pe care pietatea credincioșilor le depozitase în biserici și în mănăstirile Europei catolice, comorile publice și private, ale țărilor supuse, despăgubesc Revoluția de pierderi și de distrugeri.

Revoluția însă a se apăra cu sfărmăturile armatei imperiale. Ea n'are astăzi posibilitatea cuceririlor.

Enorma sbuciumare a Revoluției franceze liberase în întreaga Europă energii latente, încătușate până atunci de tradițiile și instituțiile vechilor regimuri.

Revoluția rusă, după ce s'o anunțat ca promisiunea universală a unei apropiate fericiri, necunoscute înaintea ei, se retrage în stepe, se izolează, se mulțumește de a-și pansa și de a-și ascunde rănile sale pentru a nu deveni oroarea umanității.

Cu multă dreptate căutăm între revoluția franceză și revoluția rusă firul. care face legătura între ele Una naște din ceealaltă la o distanță de un secol și mai bine: dar cea de-a doua nu e în nici un caz repetarea a ceia ce nu va putea nici odată să se repete. Amândouă sunt din contră începutul și sfârșitul unei epoci distincte. Revoluția franceză e poarta strălucitoare prin care civilizația occidentală se lansează tânără și nepăsătoare de primejdii în fabuloasa aventură a cucerirei lumei. Cu revoluția rusă, pentru prima oară civilizația cade la jumătate drum, obosită, gâfâitoare, îmbătrânită, și-și rănește genunchii.

Ea se va ridica, își va vindeca rana și-și va continua drumul său; poate cu mai puțină impetuozitate și de sigur cu un alt spirit: Fiindcă va înțelege cel puțin acum sensul profund al umilei rugăciuni pe care Biserica i-o rostește de atâtea secole și pe care de un secol a uitat-o aproape:

„A peste, a fame, a bello,
Libera nos, Domine".

Cronica politică

Tratativele partidului național cu dl Marghiloman. — Gazetele din București ne vestesc că dl Vaida, inspiratorul politicii partidului național a avut o „lungă întrevedere cu dl Al. Marghiloman asupra situației politice cum și asupra campaniei pe care partidul național ține s'o ducă de comun acord cu partidul conservator pentru răsturnarea guvernului.

Mărturisim că n'am dat crezare până acum svonurilor pe cari le aruncau anumite ziare cum că între conducătorii partidului național și dl Marghiloman există raporturi politice de așa natură încât să facă posibilă o apropriere între unii și alții.

Noi ne-am închipuit că actualii conducători ai partidului național au păstrat ceva din tradiția fostului partid național și că prin urmare nimic comun nu poate să fie între partidul național și acea grupare politică din vechiul regat care s'a rostit și a lucrat împotriva războiului pentru unitatea națională.

Ne-a fost dat totuși să vedem partidul național alături de partidul dlui Marhiloman. Alături adică de un partid care reprezintă nu numai idee reacționară ci și o politică potrivnică idealului național,

Și atunci ne întrebăm cum poate partidul național să se simtă bine alături de dl Marghiloman, Cum poate dl Vaida sau cum poate dl Maniu să se gândească chiar pentru o clipă în tovărășia omului care a făcut acea josnică politică de slugărnicie înaintea nemților? Cum se poate închipui că dnii Vaida și Maniu cărora le place să se creadă reprezentanți ai Ardealului și făruitori ai unirei să încerce o tovărășie cu dl Marghiloman.

Cea mai bună dovadă despre lipsa de seriozitate și de credința politică a partidului național o fac tratativele cari se urmează între dl Vaida și dl Marghiloman.

„Minele" dlui Vaida

Intr'un interview acordat unui ziar bucureștean d. Vaida vorbind de tratativele partidului național cu partidele de opoziție afirmă că „jaloanele" puse pot fi socotite ca stâlpii susținători ai Blocului opoziției, și că „minele" sămănate vor exploada la toamnă.

Ni se pare însă că d. Vaida care e un mediocru medic e un foarte slab chimist. Incărcătura minelor fabricate în laboratorul partidului național n'a avut răbdare până la toamnă, și a prefăcut în aschii jaloanele sub care erau ascunse.

Altfel cum s'ar putea explica faptul că partidul național mai crede necesar să intre în tratative cu țărăniștii d-lor Stere și Halipa, când „acordul" cu partidul țărănist a fost încheiat, după afirmațiunile sale?

După cât știm țărăniștii basarabeni nu alcătuesc o grupare a parte și își au delegatul în Comitetul central al partidului țărănist. Prin urmare, dacă acordul a fost încheiat, țărăniștii basarabeni au acceptat colaborarea. Sau n'a fost încă încheiat acordul și atunci d. Vaida face o declarație anticipativă asupra acordului.

Noi știm că acordul nu a fost încheiat și că țărăniștii basarabeni vor să intre în Parlament, și așa înțelegem rostul tratativelor cu d. Halippa.

Dar cum rămâne cu „minele" d-lui Vaida? D. Marghiloman și Argetoianu-Schuller sunt surogate nu explozibile.

La ce se reduce coaliția opoziției

Partidul național în tovărășia dușmanilor Ardealului și ai unirii.

Averescanii fuzionează cu partidul anti-ardelean și germanofil al dlui Marghiloman. Partidul Național se coalizează cu noul partid fuzionat. Țărăniștii și acordul cu partidul național. Partidul național democrat și partidul conservator democrat refuză propunerile de colaborare ale partidului național

Am dovedit din timp imposibilitatea realizării planului de răsturnarea conceput de către partidul național. Faptele vin cu prisosință să dea confirmare prognosticurilor noastre.

Acordul dintre partidul național și partidul țărănist n'a dus la nici un rezultat pozitiv. Comunicatul comitetului executiv al partidului țărănist publicat după întrevederea dela Cluj, a fost prin însăși esența lui un comunicat de complezență față de partidul național. Publicarea s'a făcut în nădejdea că partidul național va consimți fără nicio altă pretenție la o simplă aliață, cu un sprijin reciproc întru a zădărnici opera de consolidare întreprinsă atât de viguros de guvern.

Partidul național, desamăgit și desperat de insuccesul continuu al activității sale extra-parlamentare, și-a îndreptat propunerile spre celelalte partide politice.

Partidul poporului a fost cel din tâi care să accepte, fără condițiuni, propunerea naționaliștilor ar deleni, iar partidul național emoționat de atâta atenție din partea d-lui Argetoianu-Schuller a uitat întreaga sa campanie și toată imoralitatea cunoscută a guvernului *pernicelor*, al *bonurilor de tezaur* și al fraudelor săvârșite cu cinism și batjocură.

Intre timp însă, partidul poporului a tratat în ascuns cu partidul progresist. Astăzi fuziunea celor două partide iremediabil compromise este încheiată, până în cele mai neînsemnate amănunte. Noul partid se intitulează „partidul progresist al poporului".

Partidul național a menținut pactul de colaborare cu partidul poporului și sub noua sa înfățișare. Astfel ne-a fost dat să vedem democratul partid național, în tovărășia oamenilor contractului Brutinel și al Resiței pe care a combătut-o și pentru care a părăsit incinta fostului Parlament.

Dacă totuși nu e de mirare că partidul național se simte bine într'o astfel de tovărășie, peste așteptările oricui trece faptul că d. Maniu se găsește alături de acel ce sacrifica Ardealul simpatiilor sale filogermane, autorul păcii de la București, d. Alexandru Marghiloman. Ceea ce regatul vechiu stigmatizase printr'o acerbă respingere a tuturor candidaturilor marghilomaniste, în alegerile de după războiu, d. Maniu găsește vrednic a sta în tovărășia sa!

Țara va avea să judece și să înțeleagă valoarea morală a acțiunei de răsturnare pornită în așa tovărășie de către partidul național. D. Vaida care a strigat în orice împrejurare i s'a ivit contra *„mocirlei din vechiul regat"*, acceptă astăzi ca frate de arme într'o luptă ridicolă oameni ca Virgil Arion, pe care hulitul vechiu regat i-a eliminat din viața publică, cu toată indignarea cuvenită netrebnicilor; iar partidul național care și-a făcut un titlu de glorie din structura sa (cam suspectă, nu e vorbă) democratic țărănească, acceptă cu o ușurință destul de elocventă tovărășia celui mai reacționar și anti-țărănesc partid politic din vechiul regat.

Prea vorbesc faptele pentru a mai stărui asupra lipsei de sinceritate politică a conducătorilor partidului național, și asupra contrapii trâmbițate și practica politică a partidului care are pretenția să reprezinte întreg Ardealul.

Dar partidul național s'a adresat și aiurea. Partidul naționalist democrat posedă personalitatea politică a d-lui N. Iorga, a cărui scopurilor sale și ar fi dat greutatea cuvenită acțiunei întreprinsă. Totodată gruparea conservatorilor democrați, rămasă fără conducător prin decesul lui Take Ionescu, nu era de neglijat. Takiștii ocupă câteva scaune în Parlament cari dacă ar fi părăsite ar confirma contestația făcută de către extra-parlamentariști Constituantei.

Propunerile adresate acestor două partide au fost însă refuzate înainte de a fi discutate. Atât partidul conservator-democrat cât și naționaliștii d-lui Iorga, rămân nestrămutați în hotărârea de a sta ca opoziție în Parlament. Propunerea refuzată astfel, devine și mai neacceptabilă după coalizarea cu averescanii și partidul progresist. D. Iorga nu va consimți nici odată să stea alături de d. Marghiloman și ceilalți partizani ai săi cari ne-au traficat ființa națională sub ocupația nemțească; iar aversiunea takiștilor contra marghilomaniștilor e îndeobște cunoscută.

Astfel coalizarea opoziției nu numai că nu se va face, dar alături de cele două partide de opoziție rămase în parlament sunt toate probabilitățile că va lua loc partidul țărănist, care nu admite sub nici un cuvânt contactul cu marghilomaniștii.

Partidul național rămâne să-și continue opera de sterilă agitație între partidul reacționar și compromis al d-lui Marghiloman și partidul imoralității de sub directa conducere a d-lui C. Argetoianu.

A. R. GUS.

Viitoarea organizație sanitară a țării

Importantele declarații ale Dlui G. Mârzescu, ministerul sănătății publice, făcute în congresul general al medicilor

In congresul general al medicilor din întreaga țară, ținut zilele acestea la Chișinău, d. G. Mârzescu, ministrul sănătății publice, a făcut o sumă de declarații a căror importanță nu va scăpa nimănui. Ele dovedesc pe deplin, oricui, grija atentă pe care o are actualul guvern de toate chestiunile la ordinea zilei și străduința pe care o depune ca ele să fie soluționate cât mai grabnic și mai cu folos în interesul țării și al obștei.

Vorbind de reorganizarea serviciului sanitar la noi și de unificarea acestui serviciu pe tot cuprinsul țării, d. ministru Mârzescu a spus următoarele:

„Pentru că aci sunteți întruniți medici din toate provinciile românești, în interesul unificărei legislațiunei sanitare, de altminteri, în strânsă legătură cu reforma administrativă, întemeiată pe descentralizarea administrativă și autonomia comunală, țin să ating chestiunea ospitalizărei care, în fiecare provincie astăzi, se bazează pe principii de organizare deosebite. Fiecare provincie revendică pentru sine superioritatea principiului de organizare, Ardealul cu sistemul departamental sau comunal. Basarabia cu zemstvele. Unificarea nu se poate realiza însă pe tărâmul exclusivismului, ci pe acel al conciliațiunei care să descerne tot ceea ce se va găsi bun în fiecare provincie, pentru a fi adoptat, în mod general, în sistemul unei legislațiuni unitare.

Dacă vechiul Regat ocupă o organizare superioară în ce privește circumscripțiile poliția sanitară e necontestat că, în ce privește ospitalizarea, în genere, Ardealul și chiar Basarabia sunt superioare vechiului Regat. O repede comparație statistică va învedera aceasta: Vechiul Regat înregistrează 9000 paturi la o populație de 7 milioane, pe când Ardealul 10.009 paturi la o populație de 5 milioane, în Basarabia peste 3000 paturi la o populație de 3 milioane. Dacă în vechiul regat s'a dovedit impropriu sistemul spitalelor județene, și a fost înlocuit prin acel al spitalelor de stat, este iar de recunoscut că în Ardeal, sistemul spitalelor județene și comunale, ajutate de fondul regnicolar, au dat rezultate mai bune. La aceasta a contribuit, ceeace trebue să reținem pentru organizarea viitoare, suprimarea gratuității în spitale și sarcina impusă județelor și comunelor și, în caz de suficiență, statului de a suporta cheltuelile de întreținere ale bolnavilor săraci. In viitoarea organizare sanitară deci, după ce prin reformele administrative și financiare, se vor cenzura veniturile județelor și comunelor adopțiunea acestui sistem va garanta buna funcționare și desvoltare a spitalelor, căzând asupra statului numai complectarea lipsurilor se va învedera insuficiența veniturilor județene și comunale".

SPITALELE DIN ARDEAL

Pentru medicii ardeleni adunați la congres d. ministru a făcut următoarele declarații cu privire la spitalele din Ardeal:

„Prin suprimarea fondului regnicol și mai cu seamă, prin neîndeplinirea la timp a obligațiunei ce statul și-a luat asupră-și, pentru a acoperi insuficiența budgetară a județelor și comunelor la întreținerea bolnavilor săraci, spitalele județene și comunale se găsesc descoperite cu aproximativ 19 milioane și în neputință de a face față cheltuelilor cuvenite de întreținere.

In această situație care amenință închiderea porților spitalelor, fără a fi nevoiți să recurgem la credite extraordinare, ci numai prin anularea de alocațiuni bugetare inutile sau neîntrebuințate prin viriment de fonduri, am putut realiza până acum suma de 15 milioane cu care am asigurat existența spitalelor din Ardeal. Sumele au început să fie ordonanțate și trimise spitalelor în suferință. Pe lângă această criză de ordin material, am găsit însă în Ardeal, la venirea mea în capul acestui departament o criză de ordin moral, care, desigur, nu este de natură a întări încrederea populațiunei în administrațiunea sanitară și în reputațiunea medicilor. O asemenea criză trebue să înceteze și sunt hotărât a o soluționa neîntârziat.

In soluționarea ei însă nu vom fi cârmuiți decât de cea mai desă vârșită nepărtinire și din cel mai sensibil spirit de echitate.

Să fiți bine încredințați că nu mă voiu face nici odată nici ecoul, nici instrumentul patimilor de nici un fel de natură, pentru a distruge reputațiunea morală a unui om, reputațiunea profesională sau științifică a unui medic. Sunt sigur însă că nimeni dintre d-voastră nu cere impunitatea pentru aceia pe care dovezi netăgăduite le stabilește vinovăția. Sancțiunile legale trebue aplicate pentru toți cei vinovați".

MEDICII DELA SATE. — IMBUNATATIREA SITUATIEI LOR

Vorbind de situația medicilor de la sate, d. ministru a declarat:

„Situația medicilor rurali, în interesul sănătății publice, trebue regulată fără întârziere, pentru ca exodul lor către orașe care lasă în urma lor suferința populației rurale, să fie împiedecat.

Această situație va fi regulată, fără îndoială, prin statutul funcționarilor, dar, până atunci, la bugetul viitor, va trebui foarte de aproape examinată și soluționată, căci, într'adevăr, dintre funcționarii publici, medicii rurali stau pe treapta dintâi a nevoilor și suferințelor. Tot ceeace puteți face până atunci, pe cale administrativă, de deciziuni ministeriale, în limitele bugetului actual, este aceasta ca, în afară de diurna bugetară, pentru transporturi, să se acorde o diurnă de 50 lei la circumscripții și de 75 lei la medici de județe, pe ziua de inspecțiune. Se poate ca această dispoziție, din cauza dificultăților de administrațiune în care ne găsim la centru prin așezarea disperată a serviciilor, să fi suferit întârzieri în aplicațiunea ei, în unele părți, dar ea există și asigură drepturile acelora care cad sub prevederile ei. In legătură cu aceasta punerea în aplicațiune a legei din Iulie 1921, punerea la gradațiuni, face obiectul grijei noastre, căci întru cât o lege există aplicațiunea ei este obligatorie, și dacă dificultățile financiare n'au permis aplicațiunei ei până acum, modalitatea aplicațiunei ei treptate pentru viitor se va găsi și voiu fi fericit dacă îmi va fi dat tot mie să prezidez la aplicațiunea ei și la introducerea gradațiunilor de merit. Respectarea drepturilor câștigate trebue să fie un crez și de aceea și chestiunea egalizărei gradelor militare între medici găsindu-se în aceiași situație, ca și aceea a conferirei gradelor militare la medici, de origină evree, se va găsi o dreaptă și neîntârziată soluțiune, pe'ntr'un acord al ministerului sănătății publice".

Anchetele noastre.

IN TURDA

Starea de spirit din Turda — Elementul românesc şi cel unguresc — Tendinţa vădită a elementului maghiar — Limba maghiară se menţine în oficiile de stat — Instituţiile culturale şi nevoile lor — Din nevoile oraşului — Conflictul dintre dl Suciu, directorul liceului şi profesorul francez Pinard.

In urma unor plângeri şi denunţuri primite la redacţie, din partea mai multor locuitori ai oraşu'ui Turda, am intreprins o anchetă generală şi foarte amănunţită, la faţa locului pentru a constata starea de fapt. Constatările făcute cu ocazia acestei cuchete şi pe care i cepem să le publicăm, sunt menite să informeze exact publicul şi autorităţile superioare care vor putea astfel lua mai bine măsurile respective de îndreptare. Toate datele pe care le vom da în aceste articole sunt sau constatări personale făcute la faţa locului sau rezultatul numeroaselor convorbiri avute fie cu diferiţi reprezentanţi ai administraţiei fie cu diferiţi locuitori ai oraşului Turda.

Oraşul Turda a cărui însemnătate istorică pentru neamul nostru e cunoscută de toată lumea a avut şi continuă a avea cea mai tristă soartă dintre toate oraşele Ardealului. Toate guvernele din era maghiară din motive pur politice, voind să distrugă sau să anihileze conştiinţa naţională românească, au avut faţă de Turda o veşnică indiferenţă, lăsându-l complect în părăsire. Guvernele trecute româneşti, urmând o nenorocită tradiţie, au păstrat aceiaşi condamnabilă indiferenţă ceia ce a făcut ca azi oraşul Turda să ajungă într'o situaţie deplorabilă.

Starea de spirit din Turda

Partea cea mai tristă a situaţiei de azi a oraşului Turda este ca în timp ce, sub regimul vechilor guverne româneşti, nu s'a făcut absolut nimic în interesul oraşului, în timp ce elementul românesc de aci, desgustat de această indiferenţă a oficialităţilor dormita în cea mai adâncă inactivitate, elementul unguresc în frunte cu fostul deputat maghiar **Vertán Endre** directorul societăţii de gaz metan şi cel mai extremist şovinist maghiar, nu a neglijat nici o ocazie şi nu a renunţat la nici un sacrificiu pentru a-şi întinde influenţa asupra elementului românesc şi pentru a-l predomina sub toate raporturile.

Astăzi, trebue s'o mărturisim cu durere că populaţia românească a oraşului Turda cu toate că, poate, ea formează majoritatea populaţiei oraşului este pur şi simplu stăpânită şi chiar terorizată de populaţia maghiară ca un efect logic al neglijenţei condamnabile a trecutelor guverne. Elementul maghiar din Turda predomină.

Tot comerţul acestui oraş, care de altfel e foarte desvoltat e în mâna ungurilor sau a evreilor unguriţi. Imediat ce un român îndrăsneşte şi el, să-şi deschidă o prăvălie cât de mică, toţi ceilalţi comercianţi străini îl boicotează, îl lovesc din toate părţile şi nu-l lasă până ce nu-l distruge.

Pe de altă parte străinii din Turda au înfiinţat fel de fel de societăţi culturale, sportive, muzicale etc, sub masca cărora nu fac altceva decât să lucreze la distrugerea elementului românesc, la discreditarea administraţiei româneşti, la întărirea elementului maghiar şi la desvoltarea şovinismului. Ceia ce însă, e strigător la cer, e faptul că aproape în toate oficiile publice din Turda în special la Primărie şi Prefectură, limba cea mai auzită în convorbirile particulare şi oficiale este tot limba maghiară.

Scriptele aproape în întregime se fac în limba maghiară.

Credem că aceasta e o enormă greşală a autorităţilor din Turda şi apelăm la guvern să ia cele mai severe măsuri pentru înlăturarea acestei periculoase situaţii Altfel elementul românesc din Turda e condamnat să fie înghiţit de elementul maghiar.

In ultimul timp elementul românesc din Turda, dându-şi seama de pericolul ce'l ameninţă dacă ar continua cu acest sistem de toleranţă şi de inactivitate, pare că a început să reacţioneze la unele lovituri date de elementul maghiar.

Instituţiile de cultură şi nevoile lor

Din punctul de vedere al învăţământului românesc din Turda trebuie să spunem că lăsând de o parte câteva insuficienţe şi lipsuri, situaţia nu e tocmai nesatisfăcătoare. Liceul românesc din Turda de sub direcţia dlui Suciu, un om foarte muncitor şi devotat menirei lui a avut o activitate culturală şi naţională destul de frumoasă. Rezultatul obţinut la finele anului a fost satisfăcător. S'a ţinut în timpul anului de către profesorii dela liceu numeroase conferinţe publice, s'au dat mai multe reprezentaţii artistice cu elevii, etc.

S'a simţit însă în cursul anului o mare criză de profesori titulari ceia ce a împiedecat progresarea normală a învăţământului Pe de altă parte internatul liceului din lipsă de fonduri a dus o foarte greu. Mâncerea ce se servea elevilor lăsa foarte mult de dorit.

O neglijenţă a comisiei de administrare a internatului a fost aceia că nu s'a păstrat curăţenia în internat ceia ce a adus după sine protestele părinţilor elevilor.

Din nevoile oraşului

Din acest punct de vedere oraşul Turda are foarte mult de suferit. In ceia ce priveşte situaţia străzilor acestea au ajuns într'un hal fără hal. Infecţia cea mai mare e pe toate străzile dar în special pe cele principale. Reparaţii nu s'au mai făcut de ani de zile. Când plouă e un noroi extraordinar, iar când nu plouă un praf de nu mai poţi eşi pe stradă. Pe de altă parte sunt multe regiuni ale oraşului, cari sunt lăsate complect în părăsire de către Primărie. Aşa în regiunea Bis ricei româneşti din dosul cafenelei e o murdărie şi o glodăraie de neînchipuit. Din cauză că primăria nu s'a îngrijit să facă un drum cum se cade pe acolo au încercat să-l facă locuitorii acestei regiuni, dar e foarte prost, cu multe coliuri, şi cu gropi. Din cauza aceasta mai în fiecare zi se întâmplă câte o nenorocire pe acest drum. Vin de exemplu două căruţe din direcţii apuse, pe acest drum care n'are nici lumină şi din cau'a colţurilor şi a faptului, că n'are decât o lăţime de doi metri, mai totdeauna se ciocnesc. Credem că primăria ar trebui ca cât mai neîntârziat să ia măsuri de instalare a luminei în acestea regiuni a oraşului, de a repara străzile şi a face drumurile practicabile pe unde nu sunt. Se va spune că nu sunt fonduri. Dar noi întrebăm : de unde s'au găsit fonduri pentru procurarea şi întreţinerea atâtor trăsuri de lux pe seama primăriei ?

In ceia ce priveşte necazurile populaţiei din Turda cu gazul metan, apaductul şi electricitatea vom vorbi într'un articol viitor.

Conflictul dintre dl Suciu directorul liceului şi profesorului francez dl Pinard

Se ştie că la liceul românesc din Turda a fost delegat de către guvernele trecute profesorul francez Pinard, cu predarea limbei franceze. Activitatea culturală a d-lui Pinard a fost la început foarte fructuoasă şi d-sa era iubit şi stimat de toată lumea. In ultimul timp însă dl. Pinard a intrat prea adânc în sânul societăţilor ungureşti şi a cam lăsat în părăsire elementul românesc pentru care statul român îi plătea 10—30 mii de lei pe lună. Din cauza acestei atitudini a dlui Pinard, relaţiile dintre d-sa şi intelectualii români, cum era şi natural au început să se răcească. Cu ocazia sfârşitului de an, dl. Pinard, care reuşise să înghebeze o societate cu numele „Moliere" a organizat o reprezentaţie la teatru, reprezentaţie la care au jucat şi doi elevi ai liceului — daţi de dl. Suciu —. Reprezentaţia a avut loc, dar din cauza nepregătirei suficiente, a dat un mare fiasco, atât material cât şi moral. Dl. Pinard cere voia să-şi recâştige ceia ce a pierdut s'a hotărât să plece în turneu cu reprezentarea aceleiaşi piese. In consecinţă a cerut d-lui Suciu pe cei doi elevi care jucau în piesă. Dl. Suciu, care asistase la marele fiasco din Turda şi indemnat de toţi intelectualii oraşului, au refuzat să mai dea pe cei doi elevi. Din cauza acestui refuz, foarte just de altfel, dl Pinard a plecat la Bucureşti şi a cerut guvernului rezilierea contractului, declarând că se reîntoarce în Franţa. După veştile care sosiseră acum trei zile la Turda, guvernul a admis cererea d-lui Pinard.

Conflictul îl regretăm foarte mult, dar vina nu e a nimănui, decât a d-lui Pinard. Ş. P.

„Kristály"

Cluj (Kolozsvár)

Văpseşte şi curăţe

Văpsitorie de lână bumbac şi blănărie.

Lucrurile trimise prin poştă se ispravăsc iute şi regulat

Lloyd 557 1817

Informaţii

D. prim-ministru I. I. C. Brătianu însoţit de d. ministru Constantinescu şi de d. Petrini a vizitat în decursul zilelor de Sâmbătă şi Duminică mai multe comune din jud. Făgăraş unde se vor face în curând apoi împroprietăriri.

*

După noile instrucţiuni sosite la Directoratul Agriculturei, reese că cu începerea zilei de 15 Iulie se va proceda la noi împroprietăriri în întreg Ardealul.

*

D. dr. Pop, Primarul oraşului nostru luând un concediu de două luni de zile, în tot acest timp dsa va fi înlocuit de d. dr. Hosu, consilier orăşenesc.

*

In urma mărirei stocului de vite acordat Primăriei de către exportatori, Primăria locală a renunţat de a mai desface carnea de vită în localuri singuratice cu preţuri scăzute. In toate măcelăriile carnea de vită se vinde cu 8 şi 10 lei kg., după calitate.

*

Conform măsurilor de contigentare, Primăria locală a primit până acum peste 500 de vite mari, ce au fost repartizate măcelarilor din oraş.

Numărul acesta de vite asigură consumul local pe timp de o lună de zile.

*

La tunelul din peştera Boli, a trenului 6706 a căzut pe tren o proptea de fier rănind pe frânarul George Bedea, cu domiciliu în gara Simeria.

*

In amintirea primei împroprietăriri ce s'a făcu în Ardeal, d. ministru Constantinescu a luat măsura ca plugul care a arat glia primului împroprietărit ardelean să fie fixat în beton la marginea satului Pestişul-Mare (jud. Hunedioara).

*

Societatea sportivă elenă a provocat la un match de footbal pe F. S. S. R. F. S. S. R. a trimis domnului Silviu Dragomir, Preşedintele comisiunei regionale S. S. R. din Cluj o adresă prin care face cunoscut că matchul va avea loc la începutul lunei August la Cluj.

*

Căpitanul de Poliţie V. Gheţie fost şef al detectivilor dela Poliţia locală a fost transferat la Poliţia din Sibiu.

*

Colecţia Gazetei Oficiale

din anii 1918—1922 adică dela apariţie şi până la ultimul număr. Se găseşte

de vânzare

la Agenţia de Publicitate „Soarele", Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. Cererile se vor adresa urgent

Având numai câteva colecţii

Au fost numiţi pe ziua de 1 Iulie curent inspectori regionali ornitici de vânătoare d-nii Virgil Popovici, inspector comercial, la regiunea VII de vânătoare; Ştefan Tivador din Sighetul-Marmaţiei la regiunea VIII; Dumitru Biţu, primpretor în Racaş, la reg. IX, Ioan Schiler, locotenent în Oradea-Mare, la reg. X; Petre Popovici din Braşov, la reg. XI.

Au fost numiţi inspectori judeţeni onorifici d-nii Nicolae Şerban din Făgăraş, pentru judeţul Făgăraş; Iosif Covaci din Cluj pentru judeţul Târnava-Mică.

*

Profesorii şcoalei Normale de învăţători din Craiova, în semn de veneraţiune pentru memoria marelui bărbat de stat, Take Ionescu, care a fundat şi înzestrat această şcoală au hotărât în unanimitate, să-i dea numele de şcoala normală „Take Ionescu".

In acest scop au cerut autorizaţiunea ministerului de instrucţie.

*

Ministerul de industrie şi comerţ a luat dispoziţiunea ca solicitatorii de autorizaţiuni pentru export să-şi dovedească calitatea de crescător sau comerciant. Primii vor produce un certificat al consilieratului agricol, iar comercianţii un certificat al Camerei de comerţ.

Certificatele eliberate de tribunal nu sunt considerate valabile, întrucât ele nu dovedesc decât că petiţionarul a fost cândva negustor.

*

„Comisiunea emigrărilor în şedinţa dela 30 Iunie 1922, a amendat pe domnul P. Bălănescu, reprezentantul societăţilor pe apă şi pe uscat „The Royal Mail Stean Pachet et Comp" şi tranzit din Calea Griviţei No. 153, cu suma de 10.000 (zece mii lei) pentru exploatarea femeii Reveca Ludesanu, căreia i-a luat suma de 11.000 lei şi 50 dolari, fără a se ţine de angajamentul de ai procura un bilet de vapor pentru America".

*

Ministerul industriei şi comerţului observând că unii exportatori depun foarte târziu cota internă, ceiace produce o perturbare în aprovizionarea regulată cu carne a oraşelor mari, a hotărât să anuleze autorizaţiunile eliberate pentru exportul vitelor, tuturor acelora cari în cel mult o lună de zile nu vor da cota contingentărei.

Exportatorii cari vor depune cota în timp de o lună, pot exporta vite aprobate în termen de 3 luni dela eliberarea autorizaţiei.

*

IN ATENŢIUNEA D-LOR COMERCIANŢI

Numai la *S. A. Ingrăşătoarea de porci şi Industria de carne din Gherla* se găsesc cele mai bine *salamuri preparate* din carne calitatea I. Comenzile se execută imediat expediindu-se la adresa arătată prin poştă sau C. F. pe lângă preţul zilnic şi francat.

Telefon interurban 27 GHERLA.

1515

Daca voiti serviciu promt si lemne bune, faceti comanda la depozitul de lemne

Cronica externă

Mercuri, 5 Iulie 1922

Cercetările făcute în Germania cu privire la asasinarea lui Rathenau, au stabilit pe deplin că la mijloc e vorba de un vast complot pus la cale de militariști pentru reîntronarea imperiului.

Republicanii se arată ferm hotărâți de a apăra actuala organizație de stat germană. Toate asociațiile au caracter militar au fost dizolvate, interzicându-se pe viitor formarea lor. E vorba ca guvernul să fie remaniat cu noui elemente socialiste.

— Situația din Irlanda pe zi ce trece devine tot mai gravă. Orașul Dublin a fost bombardat timp de cinci ceasuri. Sunt numeroși morți și răniți. Trupele guvernului câștigă teren, iar mulți rebeli se predau.

— Ședințele conferinței de la Haga continuă. Delegații sovietiști au au cerut un credit de 20 miliarde franci pentru reconstrucția Rusiei.

In legătură cu această cerere, lucrările conferinței vor fi suspendate timp de două zile, cu scopul de a se examina creditul cerut.

După unele știri din sursă italiană în cercurile europene se agită ideia unei noui conferințe europene, care să fie considerată ca o continuare a conferinței dela Genova.

Această inițiativă se datorește lui Lloyd George și a fost pusă la cale cu prilejul întrevederei avută zilele trecute cu Poincaré la Londra.

Ultime informatii

Ora 2 p m

Delegațiunea română și iugoslavă au semnat eri la Timișoara convenția privitoare la deschiderea liniei ferate Stamora—Moravița—Baziaș, prin Vârșeț—Biserica Alba. La Timișoara s'au preluat tratativele pentru delimitarea frontierei româno-jugoslave întrerupte în Ianuarie. Comisiunea are puteri depline să stabilească traseul definitiv al graniței.

Aflăm că d-l Ștefan Mihailescu, harnicul director al prefecturei poliției locale, a fost transferat după cerere, în aceiași calitate la prejectura poliției din Brașov. Plecarea acestui distins și conștiincios funcționar, al cărui tact, pricepere și energie le-am admirat de multe ori, lasă unanime regrete în sufletul tuturor celor cari l'au cunoscut.

Inceputul operațiunei preschimbărei bonurilor de tezaur și publicarea prospectului împrumutului s'a hotărât, după ziare, pentru ziua de 15 Iulie. Ministru finanțelor a dat încredințări că operațiunile se vor face în cel mai scurt timp.

Banca Națională a propus ministerului finanțelor schimbarea unei părți din hârtia monedă deteriorată în monede metalice de 1, 2 și 5 lei în valoare de 500 milioane. Ministrul finanțelor a luat act de propunere urmând să decidă mai târziu, chestiunea fiind în legătură cu rezolvarea diferitelor probleme financiare.

Eri s'a întrunit la ministerul de răsboi consiliul superior militar prezidat de Principele Carol. S'au discutat diferite chestiuni referitoare la avansări și la situația ofițerilor.

Serbătorirea independentii Statelor Unite la Paris

Paris. — Ziua Independenței Americei s'a sărbătorit la Paris cu o solemnitate deosebită. Edificile publice și ministerele au arborat steaguri franco-americane. S'au depus coroane pe mormântul lui Lafayette.

DI Millerand a telegrafiat președintelui Harding, asigurându-l că poporul francez se asociază din toată inima la serbare.

La banchetul Camerei Americane de comerț, președintele Walther Berry a ținut un discurs arătând că diferitele formule ce au dominat discuțiunile ultimilor conferințe după pacea dela Versailles, au fost nefaste păcii universale. Realitatea dominată este plata tuturor indemnizărilor și siguranța Franței. A răspuns dl Poincare trimițând salutul Franței Americanilor.

In memoriu al funcționarilor unguri

Dupăce la guvern insistențele lor depuse pentru aranjarea cu mare viteză a situației, n'au avut un rezultat atât de urgent pe cât îl cereau, funcționarii unguri, cari până acum refuzau să intre în slujba statului român și să jure credință țării și regelui, au trimis acum un nou memoriu la București, de data aceasta comisiei pentru executarea tratatelor de pace din ministerul externelor, cerând să fie de urgență reprimiți în serviciul statului. Memoriul lor e repetare a memoriului de acum câteva săptămâni și înaintat guvernului, memoriu, care dat fiind timpul scurt de la prezentare, n'a putut firește să fie studiat cât ai bate în palme. Doar asigurare li-s'au dat acestor funcționari fără jurământ, că chestiunea lor va fi cât se poate de în scurt timp studiată și aranjată, bine înțeles după echitate. Funcționarii unguri însă n'au așteptat ca chestiunea lor să fie studiată întâi și apoi aranjată, ci au făcut acum o nouă intervenție. De data aceasta argument le lor au sporit cu unul.

Se spune adică în memoriul trimis acum la București, că la ultima conferință a statelor succesoare ținută la Roma, s'a luat în discuție și chestiunea funcționarilor și pensionarilor fostei monarhii austro-ungare, trecuți acum statelor succesoare, dar că în chestiunea aceasta, conferința dela Roma n'a adus nici o hotărâre. Cu toate că pomenește de acest lucru, memoriul funcționarilor unguri cere guvernului, respectiv comisiei pentru executarea tratatelor, să le răspundă, ce hotărâri s'au luat la Roma cu privire la chestiunea lor.

Sunt, după cum se vede, atât de grabiți să se vadă în serviciul statului român, încât în memoriile pe care le trimit fac confuzii atât de izbitoare, ca cea de mai sus. Graba aceasta n'o înțelegem, după cum nu înțelegem mai cu seamă de ce, când ministerul le-a făgăduit o soluționare echitabilă a chestiunei, funcționarii unguri nu dau guvernului răgaz să le poată tranșa chestiunea serios.

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară

Soc. An.

Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.

Lloyd 605 1819

Marele proces de spionaj din Oradea-Mare

Deschiderea procesului. Cine sunt acuzații. Sentința.

Astăzi s'a început judecarea procesului cu complotul din Oradea Mare în care sunt inculpați 33 indivizi.

Cousiliul este compus din d. colonel Rădulescu Teodor ca președinte, Comisar Regal Maior Bretan Vasile iar ca grefier de ședință primul grefier al consiliului locot. Popovici George.

Ședința se deschide la ora 9 când se introduc inculpații în sala de ședință. Din partea apărării sunt prezenți d. avocat dr. Roman, dr. Gherman, d. avocat Oprea Ștefan din București și apărătorul din oficiu, locot. Lucescu C. din reg. 3 vânători.

Comisarul Regal ia cuvântul și spune că conform cu I. D. de amnestie No. 2469 intră în cadrele amnestiei inculpații: Major Gheorghe, Eliza Sprung, Beretzki Eugen, Krasznay Miklos, Bodor Vasile, Kiss Dudovik, Buidic Lajos, Nagy Alexandru, Kios Karol, Kazman Alexandru, Novak Alexandru Andor Ioan, Söbek Andrei, Sepesi Ladislau, Iacubovici Samu, Bercovici Sidonia, Mihaly Enö, Iacubovici Maria, după care Consiliul amnestiază pe sus numiții inculpați, cari au rămas în sală ca spectatori.

Au rămas prezenți următorii acuzați: sublocot. Uitr Emerich, sergentul Farsch Ion, elevul plutonier Kadar Ștefan, soldat Borgos Iosef, sergent Frank Iosef, elevul din școala militară Köller Carol, elevul plutonier Schell Heincz, subcomisarul, student în drept Pintea Romul, comisar cl. I Kerekes Vasile, sublocot. din reg. 21 inf. Rösler Valter, Ind. Reich Al. Romingher Ștefan, sergentul Kootr Friderich din reg. 39 Art., Lehotzky Rudolf funcționar la poștă în Beiuș, sold. Soss Iosef din Reg. 3 Art..

După ce se stabilește identitatea inculpaților grefierul citește ordonanța de dare în judecată și ordonanța definitivă, în care se arată faptele inculpaților și se face istoricul organizațiilor de spionaj ungar, care speră încă în reconstituirea Ungariei în vechile ei hotare.

Guvernul maghiar a înființat pe lângă M. Stat Major al armatei ungare, o secțiune de spionaj pentru România, secțiune care este împărțită în trei subsecțiuni: a) Spionaj, atentate și propagandă. Aceste subsecțiuni au și ele alte împărțiri în mai multe puncte din apropierea frontierei române: Biharkeresztes, Debrețin, etc. puse sub conducerea ofițerilor activi din armată, cari lucrează cu elemente din armata activă ungară și cu dezertori din armata română, de origine sași și ovrei.

RECHIZITORUL COMISARULUI REGAL

1) Serg. Kootz a venit în țară de 12 ori și a făcut spionaj; se judecă în contumacie.

2) Sublocot. Uitz Emerich a procurat ordinea de bătae a C. VI armată unui spion, pentru Ungaria; se judecă în contumacie

3) Kadar Ștefan, elev plutonier, dezertor în Ungaria, a făcut spionaj, dând relații asupra armatei române;

4) Sergent Franck, a dat informațiuni spionului Katz, asupra Regimentului 31 Art. și e dezertor.

5) Ramingher Ștefan, a dat informațiuni militare spionului Kostz și a dispărut în Ungaria.

6) Faksch Ion, sergent în reg. 39 Art. a dat informațiuni dela regimentul 39 Art.

7) Borgos Iosef soldat la Manutanța din Oradea Mare a dat informațiuni spionului Bereczky Eugen.

8) Soos Iosef a dezertat din Brăila din reg. 3 art.; a dat informațiuni militare din garnizoana Brăila spionului Kostz și mai e vinovat că a ajutat spionului sublocot. Witz să evadeze din Inchisoarea Militară.

9) Köhler Karoly, elev anul II în Școala Militară București a dezertat în Ungaria și s'a angajat în serviciul de spionaj al Ungariei; trece înapoi în țară pentru alte informațiuni când a fost prins la Siguranța Oradea Mare.

10) Elevul Schell Heinrich din Școala Militară București, dezertează în Ungaria și se angajează în serv. de spionaj maghiar.

11) Rösler Valter, în anul 1920 a dezertat din Reg. 21 Inf. pe când se afla în Basarabia cu Reg., trecând frontiera în mod clandestin în Ungaria unde se angajează în serv. de spionaj din Budapesta și Debrețin.

După pledoariile apărării și replica comisarului regal, Consiliul a dat următoarea sentință:

Condamnă pe sublocot. Uitz la 5 ani muncă silnică pentru spionaj; pe elevul plutonier Kadar Ștefan la 5 ani muncă silnică; la câte 10 ani muncă silnică pe sergenții Frank Iosef și Kotz Friedrich pentru spionaj, — în contumacie; pe sublocot. Rosler Walter pentru dezertare în străinătate, la 4 luni; la câte 6 luni pe elevii din școala militară din București Köller Karol, Scheel Heinrich, pentru dezertare în străinătate; la 4 luni pentru dezertare și spionaj pe soldatul Soos Iosef din reg. 3 Art.

A achitat pe comisarul Kerekes Vasile și Pintea Romul.

„LONGINES"

Ceasornice de buzunar

Ceasornice-brățară

— in argint, aur, platină —

PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ
CELE MAI NOI MODELE

Se găsesc de vânzare numai la

Fenyö & Braunfeld

Bijoutieri

CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 350.

Vopsește și curățâ bine în timpul cel mai scurt cu preț eftin

UNIO

Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

FRENKEL [fost Janovitz & Co.] Cluj, Str. Aprinjoarelor 13. Telefon 2-90, 264, 401.

Asociațiunea p. literatura română și cultura poporului român, Sibiu
Lista câștigurilor dela tragerea I. a loteriei „Asociațiunii".

(Urmare.)

Avram Iancu

6503, 46664, 18804, 8717, 2750, 3269, 49640, 29004, 46552, 24710
12208, 39749, 2181, 409, 49737, 44767, 12965. 48557, 26172, 28895
6196, 39812, 8423, 35093, 14280, 34652, 26073, 47916, 11849, 44285
46660, 39806, 6527, 48993, 19440, 18122, 40453, 32002, 3966, 3965
3964, 46183, 32404, 3754, 30778, 1013, 21793, 7479, 39589, 25677
22403, 5498, 22280, 43727, 48246, 41746, 27007, 27291, 69, 24056
34630, 26769, 9961, 12889, 2206, 2205, 2463, 41996, 43151, 49829
15634, 16999, 1641, 32151, 37573, 14884, 13835, 18166, 15741
17608, 36930. 43588, 39998, 43558, 11934, 46569, 43081, 45225
27586, 13111, 27761, 3597, 10533, 46087, 16377. 25546, 28654
41763, 8982, 13541, 44726, 31152, 21347, 38496, 22012, 1796, 9744
25977, 72, 23730, 23298, 44891, 19883, 43135, 31093, 33597,
Seria M. Nrii 15414, 21579, 11293, 17412, 24679, 9266, 2112, 38514
28918, 20740, 4062, 31753, 17092, 2955, 28837, 16831, 32946, 18840
4039, 1281, 37187, 35723, 31514, 4406, 19184. 6037, 6459, 23827
11386, 38064, 33844, 11469, 36757, 26677, 22745, 9072, 28058
2999, 24493, 13590, 12328, 48115, 4158, 38432, 37612, 18928, 25527
10315, 28390, 36582, 33973, 10002, 7664, 20586, 27713, 14499
40625. 46351, 3814, 38205, 37353, 14483, 28301, 29545, 34978
16180, 41158, 48144, 44929, 11095, 44406, 2945, 10628, 38238
36863, 34436, 1305, 21315, 44947, 1542, 3073, 24929, 6949, 5907
35398, 44315, 20389, 6586, 28323, 158, 14987, 967, 6680, 12553
4340, 46565, 21327, 31091. 27706, 29117, 5769, 31865, 22564, 31854
12123, 12122, 34700, 7078, 32790, 2882, 23615, 43249, 14333, 30628
21965, 24933, 17995, 5733, 36378, 47248, 44215, 44210, 10896
32402, 31536, 19941, 11090, 32839, 28977, 9233, 43587, 39724
2085, 40729, 23262, 27604. 9448, 39526, 35187, 41062, 36628, 8306
27167, 28026, 5603, 31171, 28733, 6370, 20763, 15742, 24054, 39553
14882, 1250, 32885, 46176, 9293, 41644, 26369, 47783, 44656, 47219
45644, 40363, 44453, 38072, 17565, 15093, 20605, 15865, 1924
47715, 15186, 49353, 32758, 46900, 5360, 8091, 27955, 34279, 5764
48047, 7896, 490, 4775, 45648, 16184, 39218, 42231, 46689, 38672
46981, 1906, 11831, 7062, 30563, 41553, 49019, 11178, 36691, 43291
15132, 2463, 36452, 16834, 38530, 40016, 12831, 34214, 35215
18988, 47624, 3045, 18771, 39627, 8522, 32045, 27320, 33218, 46223
32566, 32287, 46410, 42129, 27853. 21998, 35121, 5263, 41561
11691, 31853, 21204, 38679, 34523, 38880, 48231, 30142, 653, 4307
26154, 42349, 4341, 30153, 31748, 20010, 33878, 43140, 36368
38538, 43908, 7114, 37554, 328, 27158, 32665. 39756, 38665, 38329
49242, 46337, 988, 38384, 11680, 10681, 47130, 33305, 44764, 30323
43493, 28914. 33570, 14318, 49235, 49829, 14405, 34846, 33575
17605, 7941, 23571, 35227, 4328, 47950, 5295, 43819, 40117, 33492
41933, 27905, 13766, 42139, 1511, 26363, 587, 36246, 2020, 40859
22776, 18304, 17091, 29414, 26644, 39279, 5362, 11441, 40887
46287, 2852, 11124. 7687, 24634, 32827, 37246, 20465, 24746, 47928
49530, 19302, 30675, 8465, 26598, 3180, 16434, 37704, 31423, 22499
40213, 13385, 29192, 27 96, 30659, 19310, 28746, 4087. 18134, 7346
20600, 23817, 48806, 45725, 49201, 46667, 1044, 44642, 5995, 15395
29376, 715, 5518, 31038, 45068, 37791, 12746, 34810, 36688, 21765
29872, 9569, 49785, 1432, 2725, 16054, 179, 18286, 43372, 42601
33147, 28023, 17637, 15979, 10143, 25976, 35040, 23476, 38319
5402, 2748, 8962, 43892, 17552, 49194, 7169, 3271, 33605, 33978
29150, 31927, 3903, 21051, 6428, 37177, 47464, 47347, 47968, 46961
30386, 34302, 5914, 2098, 4744, 2197, 38616, 47146, 46279, 757
42984, 21712, 27097, 39140, 2617, 26626, 30758, 41387, 25826

(Va urma.)

Se cumpărăm dela Drogueria „EMKE" 1733
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Restaurantul la „Hornar"
Toată lumea care vrea să mănânce bine și se fie bine servit **ca la Mama acasă** să viziteze Restaurantul la **Hornar** unde se găseste pe lângă mâncăturile cele mai alese și gustoase și **Grătar special**
Vinuri naturale din propriile podgorii și tot felul de beuturi recoritoare.
Serviciul ireproșabil și prețuri modeste. Notați bine adresa la „Hornar" Calea Reg. Ferdinand 63 Vis-a-vis Siguranța. 1893

Article frumoase de droguerie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, Piata Unirii No. 5. 1385

Căutăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

IOSIF MOLDOVAN • Engrosist de vin
Fondat în 1883 **Str. Babeș (Trefort-u.) No. 9** Fondat în 1876
Pivnita (mărime 85 metri lungime)
Cele mai renumite vinuri naturale în sticle înfundate din propriile podgorii.
Specialități **„Călugărul"** și **„Perla Ardeleană"**
Magazin de Coloniale și Delicatese Piața Sftul Gheorghe No. 1.
Bine asortat în totdeauna cu mărfuri noi și proaspete de cea mai bună calitate dela sursă direct cu prețuri convenabile.
Restaurant în grădină de primul ordin unde se servește cele mai delicoase mâncări, serviciul prompt și prețuri moderate. 1896
Decorat cu două Medalii de AUR și una de ARGINT.

Pentru Autorități, Bănci și alte Instituții cari doresc a-și procura
Colecția Gazetei Oficiale
din anii 1918—1922 adică dela aparație și până la ultimul număr.
Se găseste de vânzare la Agenția de Publicitate
„SOARELE"
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. Cererile se vor adresa urgent având numai câteva colecții. 1885

Cum se vindecă Reumatismu și Gutta
este o broșură foarte interesantă și instructivă. Acolo veți găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de șeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum și modul lor de vindecare. Această broșurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereți chiar astăzi această broșurică, prin o carte poștală adresată la FARMACIA VOREL din Piatra-N. Moldova

Reclama este sufletul comerțului

Cum se confirmă raiul bolșevic

Bolșevicii unguri trecuți în Rusia se refugiază la chinezi — Agravarea situației bolșevice.

In presa străină a făcut mai acum câteva zile senzație, scrisoarea unuia dintre comuniștii unguri, care a fost trecut de către guvernul maghiar în Rusia în schimbul unor ostatecii unguri, predați Ungariei de către soviete în baza convenției semnată în toamnă la Riga. Scrisoarea aceasta descria o stare de lucruri cu mult mai gravă pentru soviete de cum ni-am închipuit vr'odată. Tirania e la culme, executările se țin lanț și astăzi, situația economică e deplorabilă, trenurile nu circulă și fabricile nu mai funcționează cu toatecă Litvinoff a căutat și săptămâna trecută, la Haga, să inducă în eroare pe aliați relativ la starea industrială a republicei sovietice.

In mare parte lucrurile acestea le-am știut prea bine, dar propagandiștii bolșevici ne desmințiau întotdeauna, fără probe, evident, spunându-ne, că criticăm în baza spuselor unor burghezi foști prin Rusia. Tocmai de aceasta mărturia foștilor comisari ai poporului maghiar, trecuți în Rusia, e binevenită. Critica ce s'a făcut sovietelor până acum de către burghezi, e adusă azi de către niște comisari ai poporului, cari au plecat în Rusia plini de speranțe. Critica lor e și mai elocuentă decât criticile burgheze. Ajunge din destăinuirile sensaționale ale comisarilor unguri, aceea, că înșiși ei, foști comisari bolșevici, s'au văzut nevoiți să fugă din țara bolșevică care le-a dat ospitalitate, care le-a asigurat deci un tratament privilegiat. Ei s'au văzut nevoiți să fugă din raiul bolșevic, unii la Chinezi, alții în Mandciuria, iar alții să ia drumul Japoniei.

La acestea se adaogă acum altele. In parlamentul maghiar s'a rostit Sâmbătă o interpelare cu adevărat ciudată în chestiunea bolșevicilor unguri lăsați de guvern să treacă în Rusia. Socialiștii din parlamentul unguresc în baza scrisorilor adresate lor de către bolșevicii unguri trecuți la soviete, au cerut guvernului să reprimească în țară pe acești bolșevici, deoarece vor fi cei mai buni luptători al mișcării socialiste, deci dujmani ai bolșevismului, căci au fost siliți să'și schimbe părerile în urma celor văzute la Ruși și chiar să dezerteze din Rusia sovietică.

Aceste mărturisiri vor fi considerate ca. cea mai categorică confirmare a haosului din țara sovietelor și ar fi bine, ca atunci când Litvinoff-Finkelstein încearcă la Haga să înnebunească lumea cu pretinsa regenerare a rușilor, să i-se arate aceasta cea mai bună dovadă a raiului bolșevic, cu care momențe pe ne'sprăviții u'opiști de pretutindeni.

Conferința dela Haga

Chestiunea datoriilor ruse

Comisiunea ne rusă, care se ocupă cu chestiunea proprietăței, a discutat în ședința secretă chestiunea efectelor ruse confiscate. In această privință, rușii cer informațiuni amănunțite asupra actualilor și foștilor posesori ai efectelor, voind să stabilească suma datoriilor ruse, să cunoască pe actualii posesori. Rușii mai cer informațiuni asupra situației averei posesorilor de efecte ruse, intenționând să facă concesiuni în favoarea micilor rentieri, ca compensațiune pentru creditele ce le vor obține.

Intențiunile rușilor au produs neliniște în Olanda. Se știe că marii capitaliști olandezi sunt mult interesați și că Regina-Mamă și-a pierdut întreaga ei avere în efecte ruse, ca și mare parte a aristocrației olandeze. Presa olandeză învită guvernul să protesteze împotriva intențiilor ruse. Posesorii francezi de efecte ruse sunt în mare parte mici rentieri. (Rador).

Suma necesară pentru refacerea Rusiei

Litvinow a indicat cifra de trei milioane și jumătate franci suma provizoirie cerută de ruși pentru refacerea parțială a Rusiei. „Le Temps" constată că sovietele socot că restituirea bunurilor particulare trebue să se facă nu în virtutea principului de proprietate ci în măsura creditelor cerute.

Timp de două zile nu se va mai ține nici o ședință, pentru a se examina și verifica în acest interval cifrele emise.

Reparațiile

In senatul francez, Poincaré vorbind de datoria Germaniei a arătat că încercarea bancherilor în chestia împrumutului a fost prematură.

Germania e muncitoare, ea se va ridica de sigur în curând, însă înainte de a se gândi la un împrumut ar trebui o ameliorare a situației ei financiare care e foarte rea.

Acest fapt a condus pe bancheri a se gândi la o micșorare a datoriei germane, ceeace Franța n'a putut să admită.

Poincaré aprobă lichidarea datoriilor internaționale, tuturor datoriilor nu numai a'e Franței și cere stabilirea controlului asupra finanțelor germane. Franța vrea să colaboreze la reconstruirea mondială însă ea socotește că reconstruirea trebue să înceapă cu reparația ruinelor răsboiului.

Date asupra situației financiare a Rusiei

Litvinoff, moderat în expunerile sale, dela conferința din Haga, a aprobat de a furniza date exacte cu privire la situația financiară a Rusiei, pe care aliații le cer înainte de a discuta ușurările sau moratoriu de acordat.

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 parter 3.

BANCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

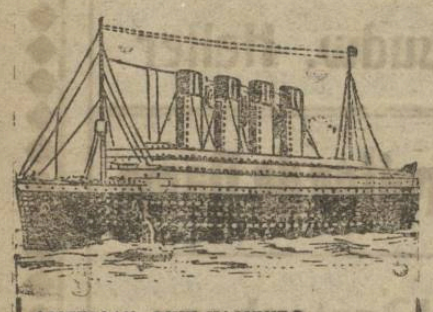

AMERICAN LINE-HAMBURG
ROTE STERN-ANVERS 1809
WEISSE STERN LINE-CHERBOURG

Cea mai mare Agenție de Vapoare din România

N. BRÜCK & Co.

BUCUREȘTI, Str. Sf. Vineri No. 1

Face cunoscut tutulor pasagerilor pentru America ca să se **trimită de îndată** recomandat **pașaportul** și documentele ce posedă spre a obține **număr de viză** dela Consulatul American.

In afară de pașaport trebue să fie adăugate:
1. Un act de naștere
2. Certificat de moralitate
3. Certificat de când pasagerul șade în acea comună.
4. Affidavit (cerere) de la rudele din America.

Notați bine adresa

N. BRÜCK & Co.
București, Strada Sf. Vineri 1

În atențiunea Damelor!

Aducem la cunoștința învrednicitei societate a damelor că de azi începând lucrez împreuna cu Dnul Legmann Samuil din Buda-Pesta și continuăm de acuma sub firma

Salon de mode pentru dame, Legmann și Wartenberg.

Ne angajem a face cele mai moderne haine de modă franceză și engleză. Satisfacem și cele mai delicate pretenții.

1275 **Legmann si Wartenberg**
Cluj, Calea Victoriei 13

S'a deschis din nou magazinul de mode pentru dame

Weiss și Molnár

sub noua firmă:

Heller, Weiss și Molnár

Calea Regele Ferdinand 6, vis-a-vis cu localul vechiului magazin. 1592

Reclame este sufletul comerțului.

Ministerul sănătății publice, al muncii și ocrotirilor sociale
Inspectoratul General Sanitar din Ardeal
Serviciul de Economat.
Str. Gen. Grigorescu 47—49.

No. 15225–922.

Publicațiune.

Să aduce la cunoștința celor interesați că la 27 Iulie 1922 ora 10 a. m. să va ține licitație publică cu oferte închise și sigilate pentru aprovizionarea cu combustibil a Instituțiunilor Sanitare din Cluj în Calea Victoriei 27 în Cabinetul Inspectorului General Sanitar.

Licitația să va ține în conformitate cu art. 72–83 din legea asupra Contabilității publice. Supra oferte nu să primesc. Concurenți sunt obligați a depune garanță 10%.

Toate condițiunile, caietul de sarcini și alte deslușiri să pot lua dela Serviciul de Economat Str. Gen. Grigorescu 47—49 în fie care zi de lucru.

1942 **Inspectorul General Sanitar Cluj.**

MINISTERUL COMUNICAȚIILOR
DIRECȚIUNEA GENERALA C. F. R.

No. 42103/12058 C/804 C3/1922.

București, Iunie 1922.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința publică că în ziua de 25 Iulie ora 11 a. m. se va ține licitațiune la Direcția Specială a Serviciului Comercial C. F. R. Biuroul C3. București, Strada General Berthelot No. 8 pentru concesionarea, câte un biurou pentru vânzarea biletelor de călătorie pe C. F. R. în orașele Arad, Bălți, Brăila, Lugoj și Sighetul-Marmației.

Doritorii, vor prezenta sau trimite prin poștă ofertele D-lor timbrate și sigilate pe adresa Dir. Specială a Serv. Comercial C. F. R. Biuroul C3. București Strada General Berthelot No. 8, însoțite de recipisa a unei casse C. F. R. constatând depunerea unei garanții provizorii de 30.000 lei în numerar sau efecte de Stat.

Pe plicul ofertei se va scrie pe lângă adresă și mențiunea „Ofertă pentru concesiunea cassei de bilete C. F. R. din orașul Arad, Bălți, Brăila, Lugoj și Sighetul-Marmației, licitația din 25 Iulie".

Depunerea garanției în sala de licitație și supra oferte nu se primesc.

Ofertele vor trebui să conțină în mod precis, cota ce se oferă din beneficiul brut, în folosul cassei orfanilor C. F. R.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 72—83 Legea Comptabilității publice.

Ori ce informațiuni asupra acestei licitațiuni se pot obține în toate zilele de lucru dela Dir. Specială a Serv. Comercial C. F. R. Biuroul C3. București Str. General Berthelot No. 8, precum și la Dir. V-a Reg. Timișoara și șeful stației Lugoj, pentru biuroul din orașul Lugoj, la Dir. VI-a Reg. Arad și șeful stației Arad pentru biuroul din orașul Arad, la Dir. VII Reg. Kișinău și șeful st. Bălți pentru biuroul din oraașul Bălți și șeful stației Brăila pentru orașul Brăila și șeful stației Sighetul-Marmației pentru orașul Sighetul-Marmației.

1939 **Direcțiunea Generala.**

DIRECȚIUNEA INSTITUTULUI PASTEUR.

No. 408—922.

Publicațiune.

Pentru furnizarea alor 800 m³ lemne de foc calitatea I, pe baza Art. 72—82 a legii contabilității publice, Direcțiunea Institutului Pasteur din Cluj, publică concurs.

Reflectanți vor înainta prin poștă ofertele timbrate în plic închis, pe dosul plicului va aminti în modul următor: oferta lui XX pentru furnizarea lemnelor.

Supra oferte nu se iau în considerare, reflectanți ce a înaintat ofertele nu se pot detrage dela licitație.

Licitația se va ține în ședință publică în 15 Iulie ora 3 p. m. în biroul administrativ a Institutului Pasteur,

Ofertele sosite până în 14 Iulie sunt valabile, iar cele mai târziu sosite nu se vor lua în considerare.

1856 **DIRECȚIUNEA INSTITUTULUI PASTEUR.**

LEONIDA-OIL

Cel mai bun ulei pentru automobile

a sosit și se vinde în bidoane plumbuite a 5 litri, la toate garajele, sucursalele și agențiile.

1926

S. A. R. și LEONIDA & Co. Unite

Emil Blaga Cluj

Magasin Piața Ștefan cel Mare 7. Telef. 2-70.
Garagiu Str. Avram Iancu 56. Telef. 11-01.

Cauciucuri Michelin pentru **Automobile, Trăsuri, Biciclete**

Tot-felul de accesorii și rezerve pentru automobile
Benzină, Uleiu, Vaselină, Valvolină, Carbid

1586

Prețuri de reclamă.

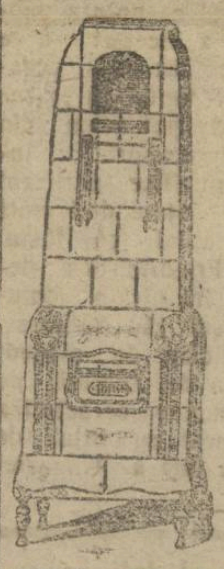

Descoperire Nouă

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebuz mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi.

1393

Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj,** Strada Moților No. 7

L. C. Harótmuth si Karol Majors fii.

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bandi Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Alud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleană.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante	Coloniale	Droguerii	Manufactură	Ghete
Pferschi	Konkoly & Pop	Viorelia Parfumerie și Droguerie Piața Unirii.	Iacob Dick și Fiu Engros și Detail.	Bata
	Atlantica		Luca Niculescu	Turul
Central	„COLOMBO" Coloniale, delicatese, proprietar IONEL ALDICA CLUJ.	Rózsa	Missir	Ludw. Heller
	Automobile		Barza	Croitor de Dame
	Blaga	Emke	„TEXTILANA" Szegfu & Sipos Magazin de tricotaj și Țesături Str. Iuliu Maniu 3.	Wartenberg

Schimbarea la față a Ungariei

Guvernul dela Budapesta se învoește cu partizanii Habsburgilor. Intrarea legitimiștilor habsburgiști în guvern.

Apropierea între legitimiștii lui Adrássy și guvernul contelui Bethlen, semnalată deunăzi în coloanele acestui ziar după știrile pe care le am primit din Budapesta, — a intrat azi într'o fază hotărâtă, totuși nadeclarată încă oficial de către guvernanții unguri.

In principiu și poate la această dată și de fapt, apropierea aceasta între cele două tabere adverse are caracterul unui pact și numai elucidarea unor chestiuni inferioare, de ordin personal, mai întârzie consfințirea pactului. E vorba adică, că unii dintre legitimiști au de tranșat unele chestiuni personale cu guvernul, care însă nu sunt de natură să împiedecă pactul.

Singur fostul prim-ministru Friedrich și doi, trei partizani ai lui, nu vor să urmeze pe Andrassy și pe partizanii acestuia, cari sunt în număr considerabil, legați fiind de acest om politic nu atât prin considerațiuni personale, cât prin ideia restaurării monarchiei habsbirgiste.

Această învoială pe care ne-o anunță presa opoziționistă a Ungariei, înseamnă o adevărată schimbare la față a guvernului contelui Bethlen și tocmai pentru aceasta confirmarea ei oficială întârzie, bine înțeles numai până la o dată, când nu va mai putea fi desmințită. Prin această învoială guvernul maghiar, care, se știe cât de dușman s'a arătat astă toamnă Habsburgilor, inaugurează acum o politică cu totul habsburgică.

Ca o conformare a pactului cercurile politice ungurești aduc în momentul din urmă știrea, că legitimiștilor lui Andrassy li-s'au oferit locuri în guvern. In cazul acesta, când guvernul va fi remaniat cu oameni din tabăra lui Andrassy, habsburgismul guvernului maghiar va fi declarat oficial. Poate această remaniere va provoca unele mișcări în cercurile diplomatice străine, ca un protest împotriva tentativelor Habsburgilor.

Oricum, faptul că opinia publică maghiară a început să se agite în jurul chestiunii acesteia, precum și faptul că ex-regina Zitta a început acum din nou să trimită scrisori cu instrucțiuni clericalilor partizani ai ei, denotă o stare de lucruri specială. Iar faptul, că fostul prim-ministru Friedrich s'a despărțit brusc, fără nici o lămurire, de tovarășul său Andrassy, comprimă suficient de evident starea aceasta de lucruri, pe care n'am putea-o caracteriza mai bine, decât cu titlul de schimbarea la față a Ungariei oficiale.

Un congres al tuturor chiriașilor din țară

La Cernăuți se va ține în a doua jumătate a lunei August un mare congres al tuturor chiriașilor de locuințe și întreprinderi comerciale și industriale din țara veche și nouile teritorii.

Secțiunea din Cernăuți a „Ligei Chiriașilor" și-a propus să trateze la congres în primul rând chestiunea elaborărei unei legi complecte pentru protecțiunea chiriașilor săraci pe un period de 4—5 ani.

Liga din Capitală s'a înscris să provoace desbateri serioase în jurul rânduirii unui teren anume, în fiecare oraș pentru clădire de vile (pentru una sau două familii), spre a se lăsa libere cele mai multe locuri virane din orașe pentru construire de case de raport. Acestea ar urma să se construiască după un plan modern, rezultat al unui serios concurs între technicieni.

Recordul în materie de specula

La „Dacia-Bar" se vinde un kgr. de vin Bolle cu 450 lei, o gustare cu 30 lei, o cafea neagră cu 12 lei. In acest local proprietarul câștigă 552 lei la un kgr. de liqueur.

Aviz consumatorilor și autorităților,

De câteva zile s'a deschis în beciul cafenelei „Dacia" o speluncă de lux cu firma „Dacia Bar" și cu pretenția de cabaret. De fapt acest local de consumație nu este altceva decât o cârciumă al cărei proprietar a mai angajat și câteza „artiste" și nimic nu te îndreptățește, ca să poți găsi o justificare a prețurilor cu adevărat fantastice — nici scenă, nici reprezentație, nici dansuri, nimic. In adevăr numai după ora 12 se dau mesele deoparte și orgia începe.

Cu toate acestea prețurile consumației din acest local sunt în adevăr fantastice. Iată lista:

O sticlă de champagne Andrenyi, pe care proprietarul barului o cumpără cu 60 lei, se vinde cu 250 lei.

Vinrrile de „lux": **450** și 100 lei. Vinurile obișnuite 70 lei. O sticlă de apă minerală 10 lei când ea costă în comerț 50 bani, un sirop 12 lei; o limonadă 12 lei, un marghiloman 12 lei, un coniac 8 lei orice fel de liqueur, un păhărut 10 lei, un păhărut de vin de malaga 15 lei, o gustare 30 lei, o porțioară de salam 25 lei, o porțioară de șuncă 25 lei, un ou 4 lei. Sardele 45 lei. Acestea sunt prețurile copiate după lista din seara deschiderei barului.

Proprietarul barului cumpără un kilogram de cointreau cu **48** de lei. Din acest kilogram el scoate cel puțin 50 de păhărute. Deoarece vinde păhărutul cu 10 lei, însemnează că vinde sticla cu 500 lei.

Aceiași speculă o face cu toate cele **20** de varietăți de liqueruri pe care le vinde la Bar.

Așa fiind, sezizăm autoritățile să ia cele mai severe măsuri contra acestui local de jaf și de imoralitate.

Mișcarea în magistratura ardeleană

In „Monitorul Oficial" a apărut următoarea mișcare în magistratura ardeleană:

Dl Gheorghe H. Dumitrescu, actual judecător de ședință cu titlul provizoriu la trib. Covurlui a fost permutat judecător în clasa VII, gradul I, la tribunalul Târgu Mures, în locul dlui Vasile Covrig, demisionat.

Dl Ioan N. Babic, procuror cu titlu provizoriu la tribunalul Tighina, procuror în clasa VII, gradul I, la tribunalul Ibașfalău.

Dl Nicolae M. Gheorghiu, licențiat în drept, advocat, a fost numit judecător în clasa VII, gradul II, la ocolul Nochrich. din jud. Sibiu.

Dl Ștefan Glurkz (Glauf), judecător în clasa VIII, gradul II, la tribunalul Oradea Mare, judecător în aceeaș clasă și grad la ocolul Șomcuța Mare din județul Sătmar.

Dl Cristea C. Drăgoi, judecător în clasa VII, gradul II, la ocolul Turda din jud. Turda-Arieș, judecător cu titlu provizoriu la ocolul Balaci din județul Teleorman.

Dl Constantin Drăghici, licențiat în drept, fost magistrat, judecător în clasa VII, gradul I, la ocolul Brad din jud. Hunedoara.

Dl Carol Weldin, judecător clasa VII, gradul II, la ocolul Orșova din județul Caraș-Severin se permută în aceaș clasă și grad la ocolul Sasea Montană din acelaș județ.

D. Vasile C. Pastia, ajutor de judecător la judecătoria ocolului Pașcani procuror în clasa VII, gradul II, la tribunalul Cluj.

D. Simion Piso, licențiat în drept, se numește procuror cu titlul provizorlu în clasa VII. gradul II. la trib. Sibiu.

D. Valeriu Roșca, procuror în clasa VIII, gradul I, la tribunalul Sibiu, judecător în aceeaș clasă și grad la ocolul Mierurea din județului Sibiu.

D. Petru Vaida, judecător șef în clasa VI, gradul II la ocolul Sighetul Marmației din județul Maramureș, în aceeaș calitate la ocolul Vișeul de sus din acelaș județ.

D. Edmund Gazda, judecător în clasa VIII, gradul I, la ocolul Vișeul de sus din județul Maramureș, în aceeaș calitate la ocolul Năsăud din județul Bistrița-Năsăud.

D. Mihai Szylagy, judecător-șef în clasa VII, gradul I, la ocolul Nochrich din jud. Sibiu, se înaintează în clasa VI, gradul III.

D. Petre Alexandrescu judecător în clasa VII, gradul II, la ocolul Tinca județul Bihor, a fost permutat judecător cu titlul provizoriu la ocolul Hârșova.

D. Leonida N. Persescu, judecător în clasa VII, la ocolul Turda din jud. Turda-Arieș, judecător în aceeaș clasă și grad, la ocolul Cluj urban.

D. Nicolae N. Niță, ajutor de judecător la judecătoria ocolului Domnești din jud. Ilfov, se înaintează judecător în clasa VII, gradul II, la ocolul Agnita din județul Târnava-Mare.

Inaugurarea școalei române din Paris

Paris. — Sâmbătă a fost inaugurarea solemnă a școalei române din Fontenay Aux Roses, în prezența rectorului Universității din Paris și a ministrului român Antonescu.

D. Iorga a ținut un discurs de inaugurare, declarând că va face din această școală un focar de cultură franceză și un instrument pentru strângerea legăturilor dintre Franța și România.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 557 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Sâmbătă 8 Iulie 1922

Înfrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI C...
Director: D. TOMESC
Telefon: ...ED. ACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 480 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități. 240 „

Baroul dela Timișoara

La Timișoara, baroul hotărâse de mai multă vreme redactarea unui memoriu care să fie înaintat ministerului de justiție și în care să se ceară menținerea limbei maghiare în desbaterile judecătorești. Agenția Rador vestește că acest proect a fost întocmit eri în adunare extraordinară, cu toată împotrivirea avocaților români „cari voiau a evita suspendarea autonomiei baroului propunând diferite soluțiuni menite să nu știrbească autoritatea guvernului".

Dar majoritatea formată din unguri și germani a respins aceste soluțiuni.

Rămâne de văzut ce va face guvernul. Poate temerea cu suspendarea autonomiei e prematură, ministerul putând lua și alte măsuri pentru a-și impune vederile în ce privește limba în care să se distribue justiția țărei și care nu poate să fie decât cea românească. Bunăoară ministerul poate impune magistraților să nu ia act decât de pledoariile făcute în limba română. Și dacă baroul se va arăta ostil, se va putea abia atunci vorbi de ridicarea autonomiei. Ministerul însă va proceda, cum va crede de cuviință; el este în deplină cunoștință de cauză pentru a face cum e mai bine ca să triumfe respectul pe care oricine trăește între hotarele acestei țări, îl datorește Romămiei.

Ne-am ocupat în alte rânduri de absurditatea pretențiunilor avocaților timișoreni. Nu despre aceasta vroim deci să ne ocupăm din nou acuma.

Ci de un amănunt care reabilitează în întregime pe avocații români din Ardeal, învinuiți pe nedrept că sunt împotriva admiterei în barourile locale a colegilor din vechiul regat. Vorbind astfel, lăsăm la o parte desigur cele câteva regretabile excepții, eternele uscături ale tuturor pădurilor din lume. Vorbim numai de majoritatea cinstită, animată de suflul patriotic a avocaților români din tot Ardealul.

Cazul dela Timișoara ne-a lămurit deplin asupra acestui lucru. Avocații români s'au opus redactărei memoriului de către colegii lor unguri și germani; aceștia fiind însă în majoritate au decis înnaintarea memoriului ministerului de justiție.

Acum înțelegem de unde provine urâtul spectacol al dușmăniei avocaților ardeleni împotriva colegilor din vechiul regat.

Șovinismul unguresc pare a nu se fi stins odată cu jurământul de credință dat regelui Ferdinand de către avocații maghiari și sași. El dăinuia ascuns în inimile celor mai mulți dintre aceștia din urmă și pe nesimțite atâta la dihonia păgubitoare unirei fraților de același sânge. Faptul că avocații neromâni din Ardeal sunt în majoritate, a contribuit atâta și va mai contribui poate ca să existe inegalități cetățenești între fii aceleiași țări. Tot acestui fapt se mai datoresc toate versiunile nedemne cari circulă prin public în ultimul timp dintre care reținem pe cea mai recentă că se plănuește un congres al tuturor avocaților din Ardeal în care să se ia atitudine față de deciziunile ministerului de justiție, de a desființa barourile ce refuză înscrierea avocaților din vechiul regat.

Vom aștepta congresul acesta! Vom avea prilejul să cunoaștem personal atunci pe cei cari vor lua cuvântul împotriva avocaților de peste munți. Nu credem că se va găsi vreun român care din meschine motive de concurență profesională să-și repudieze confrații regăteni, făcând astfel pe placul celor cari doresc din toată inima ca în hotarele țărei noastre să domnească numai neînțelegerea și vrajba.

Cât privește baroul din Timișoara, avocații români cari fac parte dintr'însul și cari văd uimiți cum tot șovinismul unguresc dictează acolo, acum sub obladuire românească au prilej să vadă de ce folos le-ar fi fost în aceste împrejurări colegii lor români din vechiul regat.

Ungurii n'ar mai fi avut majoritatea necesară pentru a formula acel memoriu pe care l-au întocmit cu toate că știau că el ar putea duce la disolvarea baroului. Este acesta un vechiu procedeu al ungurilor din Ardeal, l'am cunoscut adeseaori, cu diferite prilejuri. Ungurii plănuesc totdeauna memorii și formulează pretenții inadmisibile, înnadins pentru a fi refuzați și pentru a avea astfel motiv să se plângă de... persecuție.

Dar cu vremea, când unificarea deplină se va sfârși, când oricărui avocat român îi va fi îngăduit să pledeze în orice colț al țărei sale, când generațiile tinere de români, studenți ai facultăților de drept își vor termina studiile, majoritatea barourilor în mod firesc va fi românească, în țara aceasta românească.

Și atunci nici un barou ardelenesc nu se va mai putea plânge de nedreptate, când se va cere respectarea limbei românești în tribunalele românești.

Dreptul la cultură

Învățătorii din vechiul regat se agită în scopul primirii lor la cursurile de pedagogie ale universităților. Mișcarea învățătorilor nu poate fi decât simpatică. Pornită cu scopul nobil al îmbogățirei intelectuale, ea dovedește că în mijlocul atâtor preocupări meschine, corpul învățătoresc își înțelege înalta sa misiune.

Chestiunea primirei învățătorilor la Universitate are o deosebită însemnătate pentru viitorul cultural al țării românești. D. Dr. Angelescu, actualul ministru al instrucțiunii publice, a fost cel dintâiu care a înțeles importanța acestei probleme. In proectul său de reformă a învățământului, proect care va fi luat în desbatere în sesiunea viitoare a Parlamentului de Constituantă și care va servi ca bază de unificare a sistemelor de învățământ din România Mare, chestiunea deschiderii căilor de învățământ pedagogic universitar, corpului învățătorilor, capătă o justă deslegare. Invățământul gimnazial deschide larg posibilităților de manifestare firească a însușirilor școlarilor. Acei ce se cred înzestrați pentru cariera pedagogică pot urca scara tuturor titulaturilor universitare sau se pot opri numai la diploma învățământului normal.

E just însă că proectul d-lui ministru Angelescu rezolvă problema numai pentru viitoarele contingente de învățători. Invățătorii absolvenți ai școlilor normale de până acum ar fi să rămână nedreptățiți dacă nu li s'ar da și lor posibilitatea adaptării la studii speciale superioare. Din acest punct de vedere mișcarea pornită este perfect justificată și credem că ea va fi rezolvată echitabil de ministrul instrucțiunei, al cărui înalt spirit de dreptate l'am putut aprecia în nenumărate rânduri.

Chestiunea astfel pusă prezintă o singură dificultate. Invățătorii n'au cunoștința niciunei limbi moderne. Școlile normale aveau în această privință programul insuficient. Dar cu o prealabilă pregătire, învățătorii dornici a se instrui, s'ar putea prezenta la un examen unde alături de dovada capacității de asimilare de superioare cunoștințe în domeniul pedagogiei, ei ar dovedi că posedă suficient limba germană și franceză absolut indispensabile învățământului pedagogic superior.

C.

Marea nenorocire din Craiova

O rupere de nori provoacă dărâmarea unor fabrici și îngroparea a 70 lucrători. Numeroși morți și răniți.

La Craiova s'a abătut Marți seara o mare rupere de nori asupra orașului înundând cartierele joase. Pagubile sunt incalculabile.

Magazinele, fabricile de cărămidă Andreiescu din cauza unui Mofleni s'au dărâmat îngropând 70 de lucrători. Sunt mai mulți morți și răniți. (Rador.)

Reforma agrară în Ardeal

Improprietărirea sătenilor din ținutul Făgărașului.

In urma dispozițiunilor luate de guvern, lucrările de împroprietărire din Ardeal care stagnau din cauza unor formalități de prisos, au început să se accelereze.

Pretutindeni țăranii intră în stăpânirea pământului. După împroprietăririle din Bihor, Turda, Hunedoara, zilele trecute s'a făcut împroprietărirea țăranilor din ținutul Făgărașului.

Improprietărirea s'a făcut în prezența d-lui Ion I. C. Brătianu, prim-ministru, a d-lor miniștri Mosoiu și Al. Constantinescu precum și a unei mari mulțimi de săteni care venise din diferite părți ale județului ca să ia parte la actul de împroprietărire.

Pretutindeni s'a făcut o entuziastă manifestație de dragoste d-lui Ion I. C. Brătianu, care nu și-a cruțat nici o osteneală și venind în mijlocul țărănimei a ținut să se împărtășească din bucuria ei cu prilejul împroprietăririi.

Prin toate comunele pe unde a trecut primul-ministru a ținut cuvântări lămurind țăranilor însemnătatea operei de împroprietărire și arătându-le datoriile pe cari le au față de țară.

„Pământul — a spus d. Ion Brătianu, miilor de țărani cari îl ascultau — este simbolul iubirei de neam.

„Pentru el țărănimea a luptat de veacuri și dacă astăzi intră în stăpânirea lui, ea e datoare să-și întărească și mai mult credința că ire Stat și iubirea de neam. Dacă doriți ajutorul Statului, sunteți datori și voi la rândul vostru ca să-l ajutați. Noi suntem convinși că țara poate să prospereze numai atunci, când se bizue pe o țărănime puternică. De aceia în totdeauna am avut grija ca să lucrăm la desvoltarea păturei țărănești.

„Dorința țărănimei azi e împlinită, pământul pe care l'a apărat de veacuri, azi intră în stăpânirea el. Se cuvine deci ca să-l muncițI cinstit și să vă gândiți în fiece clipă că împreună cu noi toți la o laltă trebue să ne îndreptăm gândurile numai către binele și fericirea țărei".

Nu ne putem opri să nu relevăm aci frumusețea patriotică a acestor cuvinte. In vreme ce la Pecica, d. Vasile Goldiș lingușea minoritățile și arunca sămânța vrăjmășiei între ardeleni și regățeni, la Bran d. Ion Brătianu vorbind tot țăranilor le dădea aceste nobile îndemnuri de iubire de neam.

Câtă deosebire între vorbirea d-lui Goldiș, vorbire din care se desprinde numai patimă politică și cuvântarea senină a primului ministru! Câtă deosebire între cuvântul de agitator și de demagog al d-lui Goldiș și cuvântul de mare român al d-lui Ion Brătianu.

Am ținut să stăruim asupra acestei deosebiri care vădește două concepții și două mentalități.

De ce n'au depus funcționarii unguri jurământul

Ne-am ocupat și ieri de intervențiile făcute la București de către funcționarii și pensionarii unguri fără jurământ pentru a fi primiți în serviciul statului, respectiv să li se plătească de către statul român pensiile pe care le aveau din partea statului unguresc. Mirarea noastră pentru graba ce-o depun pentru a fi primiți în slujba țării pe care nu voiau s'o recunoască, era motivată. Acum o găsim și mai motivată în urma unor lămuriri pe care le primim dela Budapesta, date Marți în cadrul unei interpelații de deputatul socialist Payer din adunarea națională maghiară. Interpelatorul a criticat atitudinea guvernului maghiar față de statele vecine și mai ales necazurile pe care le cauzează ungurilor din aceste state prin instigațiunile ce le face printre ei. D. Payer a declarat în adunarea națională din Pesta că *funcționarii unguri din Ardeal au fost îndemnați de către guvernul maghiar, ca să nu presteze jurământ României.* Pornind de aci și arătând în ce mizerie a adus pe ungurii ardeleni acest iredentism al guvernului maghiar, deputatul socialist nu s'a mirat într'atâta că România stă pe gânduri, să primească sau nu în serviciu pe acești funcționari, despre care nu știe încă sigur dacă nu mai sunt și azi unelte ale guvernului din Pesta, — cât a vestejit politica aceasta, rea din toate privințele a guvernului maghiar.

Din parte-ne, știam de mult, că demonstrația în bloc a funcționarilor unguri era pusă la cale dela Budapesta. Acum am fost asigurați oficial despre aceasta.

Prin trecutul de patru ani de când ni s'a făcut această demonstrațiune de ostilitate și prin aceea, că funcționarii aceștia au făcut mea-culpa, s'ar părea, că chestiunea lor e închisă definitiv. De fapt se va și închide. Dar solicitudinea guvernării românești față de păcătoșii cari s'au întors, nu înseamnă, că nu trebue să ne treacă prin minte și posibilitatea unei viclenii, pusă la cale tot dela Budapesta, în urma căreia și acel, cari ne mai nutresc și azi sentimente de dușmănie, s'au grăbit la braț cu ceilalți, care-și vor fi schimbat convingerile, să ceară reprimirea în serviciul statului. Mai cu seamă, că doleanțele le-au fost date tot pe mâna uniunei magnaților, cea cu sentimente atât de ostile față de români.

Dacă ne gândim la posibilitatea relevată aci, că și demersurile pentru primirea în serviciu s'au făcut tot din îndemn budapestan, lesne ne închipuim, de ce chestiunea acestor funcționari trebue studiată mai în amănunțime. Și tocmai pentru aceia pot să înțeleagă și petiționarii că nu poate nici statul român să nu fie precaut, și să le rezolve chestiunea în doi timpi și trei mișcări, după cum pretind cu atâta stăruință ei.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Preocupări culturale

Reforma învățământului primar și normal

Una din principalele preocupări ale guvernului este reforma învățământului. Partidul liberal, în tot trecutul său de guvernământ a avut cea mai largă solicitudine pentru chestiunile culturale ale țărei și își urmează astăzi tradiția.

In primul rând era natural ca atenția lui să se îndrepte către școlile primare, care modelează din fragedă copilărie sufletul și intelectul acelora cari trebue formați pentru viitor ca utili cetățeni ai țărei. Aici se dau cunoștințele elementare absolut indispensabile unui om care vrea să-și dea cât de puțin seama de persoana sa și de lumea înconjurătoare, care să distingă rolul său în societatea în care se învârte și să-și poată valorifica drepturile sale sociale și politice. Sufragiul universal e un drept inutil și chiar periculos când e acordat unei masse de analfabeți. Numai la lumina unei culturi cât de rudimentare omul își poate exercita dreptul său politic cu utilitate pentru dânsul și societate. Partidul liberal, cu toate străduințele lui uriașe în trecut, își dă seama că problema gravă a analfabetismului e departe de a fi rezolvată la noi și de aceia sforțările sale de a-i găsi soluția cea mai eficace.

Dar tocmai pentru a aduce o îmbunătățire efectivă în această chestiune, guvernul se gândește nu numai la crearea de școli noui și de posturi noui de învățători, ci și la o reformă a învățământului, care să colaboreze cu succes cu primul factor: înmulțirea școlilor.

Comisiunea însărcinată cu întocmirea ante-proectului pentru reforma învățământului, discută deja sub competența diriguire a dlui Dr. C. Anghelescu ministru al instrucțiunei Publice, reforma învățământului primar, în sensul de a se face o școală primară tip cu o durată de 7 ani, primii patru ani având un caracter de cultură generală, iar ultimii 3, caracter practic regional. In felul acesta școala primară își va putea ajunge menirea sa; formarea unei culturi de bază a tineretului și îndrumări utile către viața practică.

In acest scop desigur că și învățământul normal trebue modificat, pentru ca învățătorii să poată răspunde înaltei lor chemări. Comisiunea pentru studierea proectului compusă din oameni cari cunosc în fond chestiunile acestea de învățământ, a admis în această privință ca școala normală să aibă aceiași durată ca școlile secundare și seminariile. Astfel învățătorii destinați să fie apostolii sârguitori ai culturei la țară, vor avea pregătirea trebuitoare ca să întreprindă cu succes acțiunea de ridicare a nivelului cultural al țărănimei.

Și pentră ca învățătorii deja formați să se poată folosi da isvoare de cultură mai înalte, se discută cu mulți sorți de izbândă, înființarea unei secțiuni pedagogice universitare.

Cu asemenea activitate pentru propășirea culturală a țărei, putem spune că suntem pe calea cea bună.

Intrarea presei maghiare în federala ziariștilor români

Sindicatul ziariștilor unguri din Ardeal a primit ieri din partea Asociației presei din București o adresă, prin care e invitat să participe la congresul general al presei din România, ce se va ține în ziua de 24 Septembrie la București în vederea înființării federalei tuturor ziariștilor din România, fără deosebire de naționalitate. Adresa adaogă, că în cazul când se vor învoi să fuzioneze cu ziariștii români, ziariștii unguri vor fi reprezentați proporțional în conducerea federalei și se vor bucura de autonomia și de toate drepturile de care se vor bucura cele șase organizațiuni de presă românești din sânul federalei.

Răspunsul la această invitație nu s'a dat încă, dar după asigurările ce le avem, va fi afirmativ, întrucât ziariștii unguri sunt satisfăcuți de a face parte din federala ziarelor române și chiar aveau ei de gând, îndemnați de fuziunea sindicatului artiștilor unguri cu asociația artiștilor români, să facă o propunere în acest sens asociației presei din București.

Inițiativa aceasta e negreșit laudabilă și în interesul statului, pentrucă numai așa ne putem imagina o înțelegere temeinică între populația heterogenă a țării românești, dacă conducătorii națiunilor de aici își întind ei cei dintâi mâna. Exemplul lor prinde, pentrucă exemplul dat de către fruntași nu poate să rămână indiferent maselor poporului.

Cetiți „Infrățirea“

ECOURI

Chestiunea expulzării fostelor familii domnitoare din Germania

Se comunică din Berlin că socialiștii au de gând să ceară expulsarea Hohenzollernilor, cari au veleități de pretendenți. Asupra ácestei cereri sunt acum tratative între guvern și social-democrați. Guvernul se forțează să determine pe social-democrați la moderațiune.

După propunerile guvernului în legea pentru apărarea republicii să se prevadă că nu numai Hohenzollernii ci în genere membri tuturor familiilor princiare, cari au domnit până acum în Germania, să poată fi expulsați, însă numai în cazul când vor fi fost odată condamnați pentru o infracțiune la legea penntru apărarea republicii.

Viață în Careea

Mica țară Coreea, ruptă de japonezi din China, a fost vestită până acum numai pentru torturile închizitoriale, la care erau supuși osândiții. Torturile acestea au ajuns cunoscute în toată lumea și sunt trecute alături de acelea ale inchiziției spaniole. Totuși, dupăcum ne informează acum scriitorul corean Henry Chung prin volumul „The Case of Corea“ tipărit la Londra, nu numai inchiziția aceasta o au de suportat chinezii, destinați desnaționalizării. Scriitorul corean, care e membru al ligei antijaponeze pentru eliberarea careei, ne spune, că japonezii au un serviciu de spionaj special pentru controlarea vieții intime a populației. Cetățenii au fiecare la administrația respectivă, o condică de conduită, în care sunt trecute toate faptele sale cu importanță, în cazul când acest serviciu își dă părerea despre cineva că e politiceşte suspect, cetățeanul e ridicat noaptea din casă și nu se mai întoarce la ai să nicicând, deoarece i-se pune capăt vieții prin torturi neînchipuite, cum e printre altele aceea, că e legat de păr de o cruce fixată într'un car, căruia i-se dă drumul pe un povârniș lung, cu bolovani. In cazul când rămâne în viață după această cazną, e supus altora, tot așa de fioroase.

In afară de aceasta, autorul ne informează, că cetățenii coreeni nu pot merge dintr'un sat într'altul fără permisiune dela poliție și că în cazul când cineva aduce acestea la cunoștința străinătății, e ucis fără cruțare.

Soarta unui tablou

Cunoscutul tablou al reginei Luisa a Prusiei de Gustas Richter, care se află din 1879 în muzeul Walraff-Richards din Colonia a avut o soartă curioasă în timpul ocupației orașului de către trupele engleze.

Imediat după ocuparea orașului în 1918, tabloul a fost transportat de autoritățile engleze în depositul muzeului, unde a stat foarte mult timp. După aceea însă a fost readus în muzeu.

S'a constatat că motivul readucerei sale în muzeu a fost provocat de faptul că o mare parte din englezii și americanii cari vizitau muzeul din Colonia, căutaseră acest tablou renumit. Și pentru a le împlini dorința, comandantul garnizoanei a dat ordin să fie din nou expus vederii publicului.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

Citind revistele

Revista vremii (No 18 din 2 Iulie) Se prezintă cu un bogat material politic, în care intră toate preocupările mari de politică internă și de politică europeană.

In capul revistei un judicios și competent articol asupra concepției politice a lui Take Ionescu.

Analizând în linii mari întreaga activitate politică a valorosului om de Stat, Dl Grigore Gafencu, care semnalează articolul, se oprește mai mult asupra ultimei opere de concepție a lui Take Ionescu, Mica Antantă. Toată evoluția politicei de îndrumare a țărei noastre către Anglia și Franța și a acțiunei de descătușare din legăturile ce le aveam înainte de războiu cu puterile centrale, e viguros trasată și Take Ionescu arătat ca cel mai de seamă inițiator al acestei politici.

Intr'un articol de politică externă se discută cartea lui André Cheradame „la mystification des peuples alliés“ care ajunge la concluzia că zbuciumările economice de astăzi ale Europei convalescente, sunt datorite politicei nefaste a pan-germanismului.

Partea literară inexistentă în numărul acesta. Câteva recenzii de reviste cam pătimaș redactate de Dl Camil Petrescu, care se vede că are să-și răsbune unele păreri puțin elogioase asupra paginilor sale literare — încheie revista.

Gândirea (No 5 din 15 Iunie) își continuă bunele tradiții de serioasă revistă literară. Nici când n'am putut citi în această revistă o pagină de literatură mediocră, care se insinuiază în ziua de azi în cele mai bune reviste din țară. E desigur efectul independenței revistei de orice casă de editură cu acționari literați și controlului riguros al criticului care nu ezită să trimeată la coș și cele mai ademenitoare începuturi literare. Numărul acesta, excepțional de bogat în versuri și toate demne de relevat.

Dl Demostene Botez are o poezie „Desamăgire“ scrisă cu aceiași nuanțată melancolie din toate versurile sale.

Psalm“ a Dlui Adrian Maniu e de o fermecătoare simplitate, care nu exclude însă simbolul. „Nebunul, ori prostul“ de Dl Gh. Talaz insuficient susținută ca gradație, are totuși imagini frumoase.

Pe Dl A. Pop Martian îl reîntâlnim pentru a doua oară în coloanele acestei reviste cu admirabila poezie realistă „Porcii“. Imaginile se înșiruesc vioae prinzând cu talent plastice scene de la țară:

„Fetele satului, cu cămăși albe
și fuste scrobite
Trec ținându-se de mână la horă
în sate vecine
Câte unul se scoală din baltă și
calea le-atiue
Cu rătu'ntins să le mângâe al-
bele fuste ferite“

Versuri de gingasă poezie publică și Dl Isaia Tolan sub titlul „In pădure“.

Pe D-sa nu-l cunoșteam până acum decât ca un virtuos traducător din poezia modernă maghiară.

Ca proză, se remarcă nuvela „Reîntoarcerea“ a d-lui Gib. I. Mihăescu, cu un pronunțat caracter psichologic.

Ne-am deprins cu mijloacele D-sale de a-și crea nuvelele și le găsim în primul rând cu totul originale.

Dl Mihăescu zmulge din cadrul larg al vieței personagiile pe care subiectul le impune și tăindu-le aproape complet contactul cu dânsa, interiorizează acțiunea. Numai manifestările sufletești ale personagiilor marchează evoluția acțiunei, alimentată fiind foarte puțin de mediul în care se desfășoară. Nimic nu aflăm din gura lumei, niciodată n'avem prilejul să-i auzim părerile asupra personagilor nuvelei, nici chiar reflectate prin sufletul acestor personagii. De aici tendința autorului, de a reliefa în nuvelă numai două personagii, mai totdeauna antagoniste, celelalte fiind chemate în acțiune numai în limitele stricte ale nevoiei de evidențiare ale personagiilor principale. De sigur că acest procedeu de a crea nuvela e cel mai dificil și cere multe și serioase însușiri.

Deși talentul D-lui Gib. Mihăescu e în curs de evoluție, putem spune fără ezitare că posedă aceste calități și le găsim bine întrunănunchiate în nuvela sa ultimă: Reîntoarcerea.

Iată subiectul pe scurt: un student pe care îl părăsește amanta pentru un rival al lui, o reprimește în odăița sa pentru a naște. Ca s'o scape de rușine, se învoește a-i înlesni avortul, după care însă femeia moare.

Această tragică, dar comună întâmplare pe care o putem găsi și în rubrica senzațională a ziarelor, e transformată prin pana scriitorului într'un înalt proces psihologic, care se petrece exclusiv în sufletul studentului.

D-l N. Batzaria are o frumoasă schiță „Vecina dela San-Stefano“ impregnat de poezia orientală a Constantinopolului.

Ramuri (No. 27 din 2 Iulie)

Traduceri îngrijite din Sully Prudhomme și Victor Hugo. E mai cinstit și mai util pentru publicul cititor de a-i da traduceri bune decât poezii originale proaste. Și acest lucru de bun simț l'a înțeles revista „Ramuri“. De aceia găsim o singură poezie originală „Invinsul“ a d-lui Const. Periețeanu care deși scrisă cu mijloace de realizare uzate, are totuși unele versuri frumoase.

Două povestiri completează cuprinsul revistei: „Macii“ d-lui D. Iov și „Răfuiala“ semnată semnată George Roiban — nume nou.

Nimic bun de spus despre ele. Cea dintâiu are doar însușirea de a fi scrisă „pe drumuri basarabene“ acum în totul unificărei sufleteşti.

Flacăra (No. 26 din 30 Iunie)

Apare în aceleași admirabile condiții tehnice de până acum bine făcătoare pentru ochi, deprins de la un timp cu tot soiul de publicații lipsite de un elementar simț estetic.

Un articol elogios al d-lui Tonitza închinat pictorului Camil Ressu în care își face loc o călduroasă pledoarie pentru mult discutata sa cortină.

„Artistul“ e o poezie bogat evocativă a d-lui N. Davidescu. Mai au versuri frumoase d-l Gh. Baiculescu și Mihail Cosma.

Proză semnează d-l Vasile Pavel cu schița „o partidă de Ecarte“ și fantastic-umoristică „Poveste completamente absurdă“ a scriitorului italian Giovanni Papini. Iar obiceiul traducerilor, pe care îl preferăm paginilor literare originale și proaste.

Cronicile culturale și recenziile scrise cu multă competință și un spirit de observație.

La cronica culturală citim o eloquentă și documentată apărare a mult discutatului învățământ clasic.

e. p.

Cazul dela Cojocna

Arestarea directorilor băilor — Arestaţii sunt bătuţi şi insultaţi de jandarmi. — Să se facă anchetă

Intr'unul din numerele trecute am publicat o informaţie în care arătam arestarea ilegală a directorilor băilor Cojocna de niște jandarmi. Astăzi, după declaraţiunile făcute de unul dintre directorii, suntem în măsură a da amănunte complecte privitor la această chestiune.

Duminică 25 Iunie p. m. s'au prezentat directorilor băilor câţiva jandarmi cerând registrele stării higenice a instalaţiunei, bucătăriei şi taxelor de percepţie. Cum controlul acestor registre se făcea mai înainte de către perceptor şi de către d. dr. Adler care depusese un raport favorabil asupra stării higenice a instalaţiunei, cei doi directori au întrebat pe căpetenia jandarmilor în baza c rui ordin vin să controleze. Fără a da nici o lămurire, jandarmii au arestat atunci pe unul din directori, conducându-l la jandarmerie. Acolo acesta este insultat în mod trivial de comandantul jandarmeriei, d. locot. Novac care-l ameninţă că dacă nu va iscăli un proces verbal, redactat de locotenent, îl va da cu scaunul în cap. Ameninţatul e astfel nevoit să iscălească, după care e ţinut apoi arestat încă vre-o trei ore, cu toate insistenţele de a fi eliberat ale dlui Feldrian primpretor şi comisar al băilor.

A doua zi la 6 şi jum. dim. un jandarm arestează şi pe al doilea director, care e condus deasemenea la jandarmerie, unde plutonierul Timişescu, înjurându-l surugeşte îl îmbrânceşte într'un beciu şi îl închide, poruncind să se scoată sca unu aflător acolo.

Peste câtva timp noul arestat se pomeneşte cu un jandarm, care deschide uşa şi înaintează ameninţător asupra-i; deodată însă jandarmarul se opreşte şi mărturiseşte arestatului că a fost trimis să-l bată, că el n'are inimă să lovească într'un frate, dar că eşind de acolo, va trebui să jure domnului plutonier că l'a bătut pe cel închis,

Peste trei ceasuri reintră iarăşi plutonierul Timişescu, şi conduce pe director la „interogator", în pumni „ca să meargă mai repede".

Acolo dl locot. Novac îi ia interogaturul mirându-se că a fost ţinut în beciu şi că a fost bătut „de oarece nu se văd urme".

De notat că primul deţinut e locot. în rezervă al doilea absolvent al facultăţei de medicină şi locot. medic în rezervă.

Atragem atenţia celor în drept asupra acestui abuz de putere care desonorează corpul jandarmeriei, atragem mai ales atenţia asupra plotunierului Timişescu, care în timpul pe când „admonesta" pe unul din directori, strigă printre altele: „Aţi venit din regat se învăţaţ legile voastre? Zece pei am să scot de pe voi: vă vom arăta noi legile maghiare".

Intrebăm pe dl comandant al jandarmei locale dacă subordonaţii săi cari fac politica partidului naţional au deplină putere să aplice această politică pe spinarea unor oameni cari-şi văd liniştiţi de treburile lor?

INFORMAŢII

In vederea transportului de cereale, direcţiunea generală a C. F. R, a hotărât ca pe ziua de 15 Iulie crt., să se pună în circulaţie jumătate din numărul de trenuri destinate în acest scop.

*

In urma măsurilor luate de Inspectoratul de Siguranţă din Ardeal, s'au confiscat sute de pamflete ce poartă numele „Viitorul" şi „Ardealul". Aceste exemplare erau adresate în mare parte, învăţătorilor şi preoţilor.

*

Un grup de negustori a făcut o ofertă Primăriei locale pentru furnizarea de peşte cu 10—12 lei kg.

■

D-l Vasile Mircea licenţiat în teologie a fost numit poliţai al oraşului Sighetul Maramureşului, în locul vacant prin transferarea d-lui V. Lupescu.

■

Biroul internaţional al muncii din Genova a invitat ministerul muncii şi sănătăţii publice să-şi desemneze delegaţi pentru conferinţa internaţională ce se va ţine la 18 Octombrie la Genova.

*

Spirtul sărat salvator
Borolin
e cel mai bun leac de casă

■

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gounand. Local cel mai modern român Specialităţi de beuturi. Bere albă şi neagră de butoi. I-622

Cu privire la pretinsa confiscare a ziarelor din Basarabia, biuroul presei din ministerul de interne anunţă că ministerul de interne a cerut telegrafic relaţiuni prefectului de Ismail, care a răspuns că nu a confiscat nici „Bukarestkia Novosti" şi nici vre un alt ziar.

La sosirea ziarelor scrise în limbi străine, prefectura face un simplu control, care ţine câteva minute, spre a se vedea dacă nu se strecoară printre ele şi ziare străine.

■

Eri 5 Iulie a încetat din viaţă în Cluj generalul Pilat fost comandant de corp de armată şi unul din puţinii veterani ai Războiului de Independenţă din 77—78. Inmormântarea se va face azi 6 Iulie ora 5 p. m. Cortegiul va porni de la Capela Românească gr. or. la cimitirul eroilor în Cluj.

■

IN ATENŢIUNEA D-LOR COMERCIANŢI

Numai la *S. A. Ingrăşătoarea de porci şi Industria de carne din Gherla* se găsesc cele mai bine *salamuri preparate* din carne calitatea I. Comenzile se execută imediat expediindu-se la adresa arătată prin poştă sau C. F. pe lângă preţul zilnic şi francat.
Telefon interurban 27 GHERLA.
1515

La congresul esperantist ce se va ţine în această săptămână la noi în oraş, va lua parte şi dl ministru Banu.

■

D. ministru al Cultelor şi artelor, C. Banu, a a o dat o subvenţie de 4.500 lei pentru prima revistă esperantistă din România, ce se va redacta la Cluj.

■

Dl Honoriu Mironescu a fost numit director al şcolei normale de băeţi din Tg.-Mureş pe ziua de 1 Iulie.

■

Se ştie sgomotul ce l'a făcut o anumită presă în jurul arestării dlui senator Ludovic Dauş în Orhei.

Dl Ludovic Dauş trimite o scrisoare ziarului Au ora, în care desminte cu totul această veste, şi adaugă numai că un soldat l'a oprit pe drept cuvânt, d-sa circulând peste orele 11 noaptea.

In zilele de 11 şi 12 Iulie se va ţine la Constanţa primul congres general al Caselor de Imprumut pe gaj din întreaga ţară, sub preşedinţia dlui Dinu I. C. Brătianu.

Intre chestiile mai însemnate cari se vor discuta la acest congres va fi şi aceea a creării unei secţiuni de emisiune fiduciară pe baza depozitelor de cereale în gaj, cari vor fi considerate ca stoc metalic.

*

Departamentele din Bucureşti au comunicat serviciilor cari depind de ele, din nouile teritorii, dispoziţiunea ministerului de finanţe, ca, pe viitor, nici-o cheltuială, care trece de 10.000 lei, să nu fie angajată direct de şeful serviciului şi fără autorizarea, în prealabil a consiliului de miniştri.

In acest mod se introduc şi în nouile teritorii dispoziţiunile precise din legea contabilităţii Statului, cari, până azi, fiind neglijate, visteria a avut de suferit pagube enorme.

*

Subsemnatului în noaptea de 3—4 Iulie 1922, cu ocazia călătoriei Bucureşti—Cluj, pe distanţa Braşov-Teiuş, mi s'a furat următoarele acte:

1. Biletul de reformă definitivă No. 41 E. Y. împreună cu certificatul de iscutire de prestaţie eliberate de Comisia Io Medico-Militară.
2. Certificatul de înlesnire de trai eliberat de Serv. Pensiilor Cluj.
3. Carnetul de călătorie cu reducere pe Cfr. eliberat de Oficiul Naţional I. O. V. Bucureşti,
4. Biletul de Indentitate eliberat de C. VI A. Serv. Intendentei.
5. Biletul de înscriere la Biroul populaţiei civile Cluj.

Acestea toate le declar nul şi fără valoare în mâna ori cui s'ar găsi.

Invalid de Războiu
Alexandru Feurdean

■

Colecţia Gazetei Oficiale
din anii 1918—1922 adică dela apariţie şi până la ultimul număr. Se găseşte
de vânzare
la Agenţia de Publicitate „Soarele", Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. Cererile se vor adresa u gent
Având numai câteva colecţii

■

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—9 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 489

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Construcţiile la Cluj

Ce se construeşte la Cluj — Preţul materialului de construcţie în creştere. — Pentru întinderea construcţiilor şi mărirea oraşului — O ofertă a „Statului catolic" — Ce e cu proectatul pod de peste Someş

Problema construcţiunilor de noi locuinţe în oraşul nostru continuă de a rămâne neresolvită, astfel, că actuala criză de locuinţe în oraş, nu va fi repede atenuată. Cu toate legile favorabile votate pentru încurajarea construcţiilor şi cu tot concursul dat de Primărie, construcţiuni noi se fac într'un număr foarte mic.

Desigur, că prima cauză este şi scumpirea foarte mare a materialului de construcţie şi a mânei de lucru. E destul să amintim că preţul materialului de lucru s'a scumpit din toamna trecută şi până la începutul primăverei din acest an cu aproape 50 la sută. Preţul mânei de lucru e scumpit în acelaşi proporţie. Cu toate acestea nu putem spune că construcţiile stagnează cu totul. In decursul acestei luni sunt în curs de construire 6 clădiri cu peste 3 etaje şi peste 50 de locuinţe mai mici Deşi nu sunt menite de a remedia criza de locuinţe, noile clădiri în construcţie vor avea rolul de a descongestiona în mică parte locuinţele suprapopulate.

O măsură salutară luată de unii proprietari este aceia de a construi noi etaje peste locuinţele existente. In sensul acesta serviciul edil al oraşului a acordat mai multe autorizaţiuni ce sunt în curs de executare.

Un eşec al societăţei „Atlas"

Am anunţat cetitorilor noştri, că societatea „Atlas" din localitate, plănuia un nou gen de construcţie, indicat de consiliu. la adunarea crizei de locuinţe.

Era vorba de construirea unei gigantice construcţiuni formată din 60 de apartamente, urmând ca aceste apartamente să fie vândute cu 9o de mii sau 12o de mii de lei, acelora cari avea nevoe de locuinţe, fiind consideraţi proprietari de drept ai apartamente lor.

Măsura aceasta care s'a bucurat de un mare succes în ţările străine, nu a găsit în oraşul nostru amatori, astfel că planurile numitei societăţi au eşuat complect.

Oferta „Statului Catolic"

In vederea măririi oraşului nostru „Statul Catolic" a făcut şi el o ofertă Primăriei pentru atenuarea crizei locuinţelor.

Era vorba de parcela ea unui teren de 25o de jugăre de lângă Str. Gen. Grigorescu aparţinător „Statului", care parcele să fie puse în vânzare amatorilor cu 1o până la 2o lei stânjenul pătrat. „Statul" îşi lua angajamentul de a ceda terenul gratuit pentru străzi, 4o de jugăre pentru mărirea actualului parc şi din totalul de 7oo de parcele se va ceda în mod gratuit 5o de parcele Primăriei pentru a fi împărţite la funcţionari.

Neapărat că oferta făcută ar fi fost cât se poate de favorabilă dacă acest teren nu ar cădea sub expropriere. Odată ce procesul care există între „Statul Catolic" şi Comisia Agrară care îşi asumă dreptul său de expropriere asupra acestui teren, va fi terminat, se va vedea care ar fi mijloacele pentru o extindere a oraşului şi în această parte.

Podul de peste Someş

Se ştie că în vederea construirei unui nou pod peste Someş, Primăria ţinuse un concurs. Dorind ca întârzierea construcţiei acestui pod să nu mai dăinuiască, Primăria a trimes planurile podului ce se va construi între străzile Dogarilor şi Decebal la ministerul pentru a fi aprobate.

N. F.

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin **UNIO** Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

Daca voiti serviciu promt si lemne bune, faceti comanda la depozitul de lemne

Cronica politică

Unde este coaliția? In vreme ce unele gazete aduncă cu mare lux de amănunte că între partidele de opoziție s'a realizat o înțelegere, alte ziare desmint știrile despre pretinsele acorduri cari s'ar fi încheiat între unele partide.

Astfel zilele trecute s'a vorbit cu multă stăruință despre fuziunea 'partidului poporului cu gruparea dlui Marghiloman. Astăzi însăși „Indreptarea" publică un comunicat în care spune că știrile despre o fuziune între aceste două partide sunt de domeniul fantaziei. Fuziunea nu s'a realizat prin urmare.

Tot astfel s'a afirmat că între țărăniști și partidul poporului s'ar fi încheiat un acord pe care însuși dl Argetoianu l'a tratat cu dl dr Lupu.

„Aurora" desminte astfel versiunea aceasta: Până în prezent, partidul țărănesc n'a luat contact cu alte partide afară de cel național din Ardeal. Iată dar că și acordul țărănist-averescan se desminte și desmințirea vine chiar din partea organului oficios al partidului țărănist.

In fața acestor desmințiri te întrebi: unde este coaliția opoziției, dacă până acum doar două grupări, partidul național și partidul țărănist, au încheiat un acord căruia nu i s'a dat încă o formă definitivă și ale cărui condițiuni n'au fost încă stabilite?

Noi n'am crezut nici odată în posibilitatea realizării unei coaliții a partidelor de opoziție și am arătat pentru ce. Faptele ni aduc o confirmare pe care o înregistrăm obiectivi.

Lege impotriva conrupției politice

Pe biroul camerei franceze a fost depus un proect de lege care umple o primejdioasă lacună a codului francez, lacună pe care o are și codul nostru. Proectul de lege tinde să suprime corupția politică de către străini în timp de pace.

Pedepsele sunt drastice. Iată cele trei articole ale proectului:

Art. 1. — Orice acțiune politică retribuită de o putere străină, sau de agenții săi. — precum și o participație la această acțiune, va fi pedepsită cu deportare într'un loc fortificat și cu confiscarea averei.

Art. 2. — Faptul de a accepta retribuția vizată în articolul precedent, când ea nu va fi urmată de acțiunea politică prevăzută, — sau of rta unei asemenea retribuțiuni când ea nu va fi acceptată, va fi pedepsită cu detenția și cu o amendă egală îndoitului sumei acceptate sau oferite fără ca această amendă să poată fi inferioară sumei de 5000 franci.

Art. 3. — Faptele prevăzute prin prezenta lege vor fi penabile cu începere dela data depunerii ei.

Măsura este minunată. La noi ar prinde perfect fiind atâtea „acțiuni politice" retribuite de deste granița.

Dar la noi cu greu s'ar putea introduce.

Intr'o țară în care partidele politice fac fuziuni cu o grupare care a fost retribuită de dușmani în timpul războiului, cum s'ar putea lua măsuri împotriva unor trebuiți de străini în timp de pace?.

Rechemarea dlui Stere la catedră

Ziarele scriu că moțiunea marelui colegiu universitar, prin care se cere rechemarea d-lui Const. Stere la catedra de Drept Constituțional a Facultății juridice din Iași, a fost semnată de 41 domni profesori.

Moțiunea a fost înaintată în copii, una d-lui Stere și alta ministerului instrucțiunei.

Dar dacă atâția profesori universitari sunt pentru revenirea d-lui Stere la catedra sa; studenții nu par a împărtăși părerile acestora.

Se anunță că un număr de studenți ostili venirei d-lui Stere, au luat inițiativa de a convoca o întrunire în această chestiune.

Precum se vede, începe să se repete, de astă dată în sens invers, scandalurile universitare provocate de atitudinea d-lui Stere din timpul neutralității.

Rămâne de văzut dacă numărul celor cari sunt împotriva d-lui St re e atât de mare încât neînțelegerile cari vor surveni să turbure iarăși mult turburata universitate din Iași.

Și iarăși rămâne de văzut dacă atitudinea lor va fi prea dârză, ca scandalul să capete o durată și o intensitate care vor întrece așteptările celor 41 de profesori.

Dacă va fi astfel nu prea vedem cum vor fi potoliți studenții; pedepsele și măsurile disciplinare vor fi greu de aplicat, căci mulți dintre studenți sunt ofițeri de rezervă și au luat parte la război. Și ar părăsi universitatea cu o curioasă concepție despre moralitatea noastră universitară, studentul care a fost rănit pe front și care a fost apoi eliminat din școală pentru că s'a împotrivit să urmeze cursurile unui profesor, care în timpul războiului, il îndemna să fugă la inamic.

Primim curse de automobile oriunde!
9 nouă Lei Kilometrul!!
Automobile noi! Gata în orice moment.
PERRY
Telefon 999 Telefon 999
CLUJ, 1912
Calea Regele Ferdinand No. 99

Propaganda partidului național

In turneurile lui de propagandă semănătoare de ură, partidul național pentru a-și redobândi încrederea perdută în fața poporului ardelean, răspândește versiunea mea devărată și tendențioasă că guvernul în opera de unificare națională nu ar fi stăpânit de o concepție potrivită cu interesele tuturor provinciilor din nou alipite.

In legătură cu această tendință, d. Goldiș, a declarat la Pecica că „Ardealul ca mai înaintat în cultură și civilizație nu poate tolera ca să i se impuie cu forța legile rele ale vechiului regat".

Nu e locul să discutăm dacă legile vechiului regat sunt rele sau bune; afirmăm numai că cele spuse de d. Goldiș sunt pure neexactități, fiindcă concepția de unificare a guvernului pornește dela ideia că atât legile vechiului regat, cât și acelea ale Ardealului, în forma lor actuală, nu mai pot corespunde cu noua viață politică a țărei noastre reîntregite.

Călăuzit de această convingere, guvernul la alcătuirea nouei legiuiri va ține seama numai de interesul general al țărei. De aceia comisiunile însărcinate de guvern cu studierea proectelor de legi, caută ca să elimine tot ceia ce experiența a dovedit că e nefolositor vieței publice și în acelaș timp să colecționeze toate dispozițiile găsite bune atât în legiuirea din vechiul regat, cât și în acea din Ardeal.

Dacă lucrurile stau astfel și dacă totul până acum e în stare de proect, dece partidul național anticipează și răspândește versiuni tendențioase? Intențiunea lui e vădită; el vrea ca prin asemenea manopere să poată determina diversiuni de pe urma cărora să tragă foloase personale.

Aplicarea reformei agrare in Ardeal

Ingrijorat de încrederea pe care poporul ardelean o manifestă pe zi ce trece față de actualul guvern, dovedit a fi singurul dela război încoace în stare să normalizeze viața publică, — partidul național a pornit o nouă acțiune propagandistă cu scopul de a infiltra țărănimei ardelene ideia că neaplicarea până acum a reformei agrare în Ardeal, s'ar datora relei voințe a conducătorilor din vechiul vegat, iar nu dispozițiilor greșite prevăzute în lege din nepriceperea Consiliului Dirigent.

Primele lucrări ale împroprietăririi încercate aici sub imperiul legei Consiliului Dirigent, au dovedit însă cu prisosință că toată activitatea depusă de organele executive nu puteau să conducă la rezultate potrivite cu cerințele situației, întrucât se opuneau dispozițiile legei, înscrise înadins de a tărăgăni lucrurile cu scopul ca să obțină Băncei Agrare privilegiul de a exploata economicește și politicește Ardealul.

Guvernul actual și-a dat perfect seama de inconvenientul acesta și convocând Parlamentul în sesiune extraordinară, a adus modificările necesare legei.

Datorită acestor măsuri luate, lucrările împroprietăririi în Ardeal au luat un curs normal, dându-ne speranța că până cel mai târziu la toamnă exproprierea moșiilor va fi un fapt îndeplinit.

Dar, conducătorii de astăzi nu s'au mulțumit numai cu luarea acestor măsuri, ci au ținut ca personal să se intereseze de aplicarea reformei agrare în Ardeal. De aceia am văzut zilele trecute mai mulți membrii ai guvernului în frunte cu primul ministru, vizitând o parte din regiunile ardelenești și luând toate dispozițiile necesare accelerării lucrărilor de împroprietărire.

Acestei opere de dreptate socială și gospodărie lăuntrică, partidul național a ținut să-i răspundă prin acțiunea propagandistă întreprinsă de d. Goldiș, care a afirmat în fața țăranilor *că aplicarea reformei agrare în Ardeal a fost împedecată de boerii din vechiul regat, deși e votată de trei ani de zile.*

Firește că această afirmațiune pe cât de ridicolă, pe atât de tendențioasă nu poate să prindă în mintea țărănimei ardelene, fiindcă aceasta își dă bine seama de greutățile întâmpinate în urmărirea dreptului lor de împroprietărire, provenite tocmai din pricina dispozițiilor greșite ale legei alcătuită de partidul național.

Intervenția de acum a partidului național în această chestiune e simptomatică, cu atât mai mult, cu cât timp de trei ani de zile el nu s'a interesat de loc de aplicarea reformei agrare în Ardeal. Ziarul „Patria" s'a ocupat de această problemă doar atunci când a fost vorba ca să apere privilegiul dobândit de Banca Agrară fără nici un drept și fără a corespunde scopului urmărit de legea împropiretăririi.

De aceia oricât ar căuta astăzi partidul național să acrediteze ideia că numai el este apărătorul intereselor țărănimei ardelene, nu va putea să-și atingă ținta, deoarece propaganda lui tendențioasă se isbește de încrederea poporului din Ardeal care s'a convins că partidul liberal e singurul care ca totdeauna și de astă dată a făcut o politică de fapte, iar nu de vorbe.

O politică periculoasă

Dovada deplină că partidul național furnizează argumente dușmanilor unirei.
O mărturisire din nefericire dreaptă.
„Maniu tu dormi".

Politica de ostilitate contra vechiului regat a partidului național, a căpătat în ultima vreme o înfățișare deosebită. Necesitatea de a ascunde eșecul activității extraparlamentare a silit partidul național să schimbe vechea lui atitudine.

De noua schimbare la față a partidului național, dacă ea ar fi leală, n'am avea decât cuvinte de laudă. Politica sa de până acum a fost o continuă piedecă unificării sufletești între Ardeal și restul țării românești. Dar partidul național nu și-a schimbat decât masca: Atacurile contra desăvârșirei unirei se dau astăzi cu perfidie. In interviewuri și declarațiuni date presei bucureștene, fruntașii partidului național se arată mari apărători ai țărănimei „regățene" și prieteni ai intelectualității democrate din vechiul regat; în Ardeal acelaș vechiu regat, în totalitatea lui este prezentat în aspecte revoltător de inexacte. Declarațiunile d-lui Sever Dan la București și ale d-lui Goldiș la Pecica vor rămâne o clasică ilustrare a acestei duplicități.

Dar această politică în care țara românească e ponegrită în tot ce are ea mai bun și mai sfânt, unde Dinastia este obiectul tuturor atacurilor prost deghizate, unde tot ce nu este naționalist este obiect de grosolană batjocură, această politică nu poate fi folositoare decât dușmanilor noștri destul de numeroși, cari ne pândesc cu aviditate orice slăbiciune și cari se desfătează la spectacolul de învrăjbire pe care îl oferă partidul național.

Acestea le-am mai constatat și semnalat opiniei publice și atenției partidului național. Când am primit primul număr al odiosului pamflet autonomist dela Viena „Ardealul", credeam că partidul național își va înțelege greșeala și va reacționa în bine.

Nădejdea noastră a așteptat zadarnic. Partidul național continuă să roadă zilnic temelia integrității naționale, depărtându-se de massele cetățenești ale Ardealului și servind inconștient interesele maghiarimei imperialiste, limpede mărturisite de „Ardealul" unguresc dela Viena.

Și ca să nu se creadă că afirmațiunea noastră e pornită din pură fantezie, vom reproduce din ultimul număr al fițuicii dela Viena următorul edificator pasaj:

„Răsfoind colecțiunea „Gazetei Transilvaniei" n'am găsit un singur număr, care să nu fi cuprins vre-o nelegiuire a grecoteilor și bulgăroilor din regat. Notăm că confratele brașovean nu prea alege în expresiunile cu cari tratează pe frații din regat.

„D. Mihail Popovici, despre care se zice, că ar fi omul de legătură între partidul național român și partidele opoziționiste — așa zic cei din fruntea partidului național — tună și fulgeră și în indignarea lui este ajutat în mod eficace de către d. Vaida Voevod".

Așa scrie un individ care semnează Gherase Jucu și care, ca toți ceilalți autori anonimi ai tuturor mârșăveniilor autonomiste din „Ardealul", face uz de argumentele oficioaselor naționaliste pentru a susține campania contra unirii Ardealului cu țara mumă.

Mărturisirea presupusului Gherase Jucu este din nefericire foarte adevărată. Confratele „Gazeta Transilvaniei" ca și „Patria", ca și „Solia Dreptății" ca și „Unirea" ca și „Voința Banatului" și alte foi ale partidului național „NU ALEG EXPRESIUNILE CU CARI TRATEAZA PE FRAȚII DIN VECHIUL REGAT."

Tot acolo găsim întrebarea foarte semnificativă:

„MANIU TU DORMI!. CE FACI, PANA CAND AȘTEPTAM!" ca și comentarea unei scrisori a d-lui Vlad în care expresiunile la adresa vechiului regat *„nu sunt deloc alese"* și care dă prilej autorului comentariilor să dea sfaturi fruntașului naționalist în sensul că nu numai cu scrisori ci și cu fapta își va fi făcut toată datoria. Iar datoria în concepția celor dela Viena înseamnă lupta pentru *desfacerea Ardealului de vechiul regat.*

E fără nici o îndoială că acțiunea autonomistă pornită cu bani unguresti la Viena a fost sugerată de către politica partidului național și se întreține astăzi cu argumentele conducătorilor lui. Singura deosebire între „grupul" dela Viena și partidul național e că acesta din urmă nu păsește și la fapte. De aceea partidul național e adeseori contestat iar d. Maniu întrebat dacă se află în brațele lui Morfeu.

Dacă și această ultimă dovadă a greșitei sale politici nu va deschide ochii partidului național ceea ce nu putem crede, nu înțelegem ce ar mai putea aștepta d. Maniu ca să se TREZEASCA.

A. R. GUS.

Cronica externă

Joi, 6 Iulie 1922.

Sângeroasele incidente, întâmplate recent în Silezia. Superioară între Germania și Francezi, sunt de natură a strica mult relațiile dintre aceste două țări. Faptul că și populația s'a dedat la accese împotriva soldaților francezi a indispus mult opinia publică franceză, și evident că acest lucru nu va putea să nu aibă urmări în domeniul politicei oficiale.

Ultimile telegrame ne aduc însă și o știre surprinzătoare în adevăr: că și o patrulă italiană ar fi fost atacată de populație pe când intervenea în ajutorul unui ofițer francez atacat de germani.

Ori, după dovada admirabilei organizațiunei monarchiste și a îndrăznelei de care monarhiștii germani au dat dovadă cu ocazia recentului asasinat al lui Rathenau, excesele la care s'au dedat soldații germani din Silezia și populația, împotriva Italienilor și Francezilor, nu sunt de loc de natură a atrage îngăduința Europei față de Germania.

In situația cu desăvârșire gravă în care se află în prezent Germania, excesele din Silezia vor determina în special la Aliați, o atitudine foarte puțin favorabilă ei.

— Situația politică din Germania pare a se fi precizat întrucâtva.

Ultimile telegrame sosite aduc vestea că lupta dintre republicani și monarhiști a început vehementă. In Saxonia au isbucnit grave turburări, iar Bavaria, în care spiritul monarchist e mai puternic ca ori unde, a primit cu o deosebită atenție pe prințul de coroană Ruprecht, designat deja de mai înainte ca suveran de unele grupări politice.

Ultime informații

Prin fir special dela coresp. nostru din București

Ora 2 p. m.

„Viitorul" desminte svorut lansat de ziare că Dl Vintila Brătianu intenționează să se retragă din guvern din cauză de boală.

*

Legea pensiilor va fi modificată scurtându-se limita vârstei și reducându-se anii de serviciu. Toți generalii socotiți de prisos, vor fi trecuți la pensie pe ziua de 1 April 1923.

*

Comisiunea ministerului de industrie a hotărît privitor la societățile din nouile provincii ca două treimi din capitalul societăților ce se vor înființa în Ardeal, Bucovina și Basarabia, să fie capital românesc iar trei pătrimi din consiliul de administrație să fie compuse din cetățeni români.

Știri din Timișoara

In jurul contrabandei de argint dela punctul de frontieră Cărpiniș. Contrabandistul Rosentall, cere eliberarea sa pe cauțiune. Când se va judeca procesul

Am relatat la timp despre contrabanda de argint descoperită de autoritățile vamale dela punctul de frontieră Cărpiniș, când a fost prins austriacul Rosentall din Viena, cu o cantitate de 65 kgr. monedă de argint, în valoare de 50 de mii lei, pe care voia s'o treacă în Jugoslavia. Cercetările făcute de dl procuror Safirescu, au adus complectă lumină în această afacere, învăluită la început de oare care mister, pentru că se credea, că este vorba de o întreagă organizație de contrabandiști.

Parchetul de Timișoara a stabilit, că Rosentall, opera pe compt propriu și că nici o altă persoană nu mai este implicată în această afacere.

Cum opera contrabandistul?

Cunoscând viligența autorităților noastre vamale, Rosentall, a adus niște tuburi de oțel, pe cari pentru a masca greutatea eventuală a argintului, le-a umplut cu nisip. Tuburile odată introduse în țară. Rosentall le umplea cu monede de argint și apoi le trecea peste frontieră. Instrucția a stabilit, că Rosentall, a uzat de nenumărate ori de acest truc pentru a înșela buna credință a autorităților. Prins de către șeful vămei din Cărpiniș, contrabandistul a fost înaintat la Timișoara, unde în gara Domnița Elena, a fost așteptat și interogat de dl procuror Safirescu, după care a fost depus în arestul parchetului.

Cererea de eliberare pe cauțiune

Imediat după depunerea în arestul preventiv, Rosentall, a făcut cererea de eliberare pe cauțiune. Instrucția fiind complect terminată și judecătorul de instrucție nemai având nimic de obiectat, Tribunalul luând în considerație această cerere, a admis'o pe baza unei cauțiuni de o sută de mii lei. Rosentall nedispunând de această sumă, a fost menținut arestat până la judecarea procesului.

Când se va judeca procesul?

Fiind vorba de supusul unui Stat străin și pentru a nu lungi prevenția, camera de punere sub acuzarea a hotărât judecarea cât mai grabnică a acestui proces, care promite a fi unul din cele mai interesante din câte a avut să judece până acum Tribunalul local.

După cum ni se asigură din loc competent, acest proces se va judeca înca în prima jumătate a lunei curente.

Traficul între România și Jugoslavia

Timișoara 3. — (Rador). — Delegațiunea română și jugoslavă a semnat astăzi convențiunea privitor la deschiderea liniei ferate Stamora—Moravița—Baziaș prin Vârșeț și Biserica-Albă. Intru cât linia traversează circa 60 km. teritoriu jugoslav, taxele pentru călători, bagaje și mărfuri se vor plăti în valuta țărei respective. Pentru ușurarea populației românești s'a hotărât să se libereze „Laisserpasser" pe timp de 5 zile.

Din partea României au asistat la tratative directorul regional de căi ferate, delegații poștei și vămilor și delegații Siguranței. Se așteaptă ratificarea convenția de guvernele respective, liniei urmând a fi deschisă la 15 Iulie.

Procesul atentatorilor la viața lui Miljukow

Berlin. — Eri s'a început procesul atentatorilor ruși. Schabelski recunoaște că a tras asupra lui Mitjukow, dar contestă pregătirea atentatului. Spune că urăște pe Miljukow fiindcă e principalul vinovat în revoluția rusă și adaugă că a venit la întrunire să vadă dacă Miljukow regretă că a participat la revoluție. Auzind pe Miljukow lăudând cuceririle revoluției, l'a cuprins furia, a scos revolverul și a tras asupra lui.

Schabelski, complect zdrobit, pare irresponsabil.

Celălalt atentator, Taboritzki neagă totul. Ședința s'a amânat pentru că au fost citați noui martori.

O mare manifestație monarhistă la München

Berlin. — La Munich a avut loc o serbare, cu ocazia celei de a 400-a aniversare a universității din localitate. Serbarea a fost pretextul unei mari manifestații naționaliste și anti republicane. In fruntea cortegiului care se ducea la universitate se găsea consiliorul secret von Drygalakh rectorul universității însoțit în stânga de contele de Lerchenfeld, președintele consiliului și la dreapta de prințul Rupprecht, pretendentul la tronul Bavariei. Veneau apoi prinții Leopold și Ludovic-Ferdinand acesta din urmă în mare ținută. S'au remarcat încă în cortegiu, generalii Ludendorf și Bothmer, însoțiți de comandantul Reichswehr-ului bavarez, generalul Moehl, și de fostul prezident al consiliului von Kahr.

Ministrul bavarez al instrucției publice a făcut apologia dinastiei Wittelsbach.

Asistența compusă numai din studenți, făcu o entuziastă ovație prințului Rupprecht, numindu-l „scumpul nostru Kronprinț".

Comitagii bulgarii sunt înțeleși cu Kemaliștii

Prinderea unui șef de bandă

Atena. — In lupte cu bande de comitagii bulgari, trupele grecești au prins pe șeful de bandă, Nicolaeff, asupra căruia s'au găsit acte care dovedesc că s'a stabilit o perfectă înțelegere kemalisto-bulgară pentru o acțiune comună în Balcani. Actele vor fi trimise comisarilor marilor puteri.

Știri externe

Londra. — Ministrul războiului a declarat în camera comunelor că nu există un acord cu obligațiuni pentru Anglia să dea Franței ajutor militar în anumite împrejurări.

Dublin. — Republicanii au părăsit edificiile ocupate. De Valera și majoritatea șefilor republicani au fugit.

Haga. — In ședința de Marți delegații ruși au comunicat că bugetul rus pentru viitoarele 9 luni prevede venituri de 993 milioane ruble în aur și cheltueli un miliard și 132 milioane, deci întregul deficit e de 139 milioane.

Paris. — Acceleratul Paris—Strasburg a deraiat la Saarburg. Sunt 4 morți și 23 răniți.

După ziare libertatea exportului cerealelor în condițiunile cunoscute va începe la 18 Iulie. Se vor lua măsuri pentru pregătirea mijloacelor de transport pentru acea dată.

Berlin. Demonstrațiunile în mase organizate Marți în toată Germania, au decurs în liniște exceptând câteva incidente neînsemnate.

Sinuciderea fostului primar din Baia-Mare

Oradeu-Mare 5.

Cercetările Parchetului local în privința tragicei sinucideri a dlui Popovici, fost primar al orașului Baia-Mare, continuă. Se știe că Popovici s'a sinucis la începutul acestei săptămâni în împrejurări misterioase. Dr Popovici îndeplinea în ultimul timp funcțiunea de jurisconsult la banca „Unio" din localitate.

In sarcina amicei sale cu care trăia în concubinaj s'a descoperit că a fost în mai multe rânduri pedepsit cu închisoare.

Ancheta continuă.

Conferința dela Haga

Rusiei nu i-se pot acorda credite

Roma. — Față de pretențiunile rușilor la Haga, „Coriere della Sera" scrie că Italia va participa la consorțiul financiar internațional, dar nu va adera la acordarea de credite rușilor. La Genova s'a cunoscut că nici o națiune nu poate acorda acum credite Rusiei.

„UNIREA"
societatea anonimă pentru industria de bomboane, biscuiți, etc. și cartonage
CLUJ,
Str. A. Panu 6. Telefon 7-57.
Capital Lei 2,500.000 deplin vârsat.
Produce tot felul de bomboane de ciocolată, deserturi, fondante, vafe speciale și patiserii, drajeuri, neintrecute specialități și varietăți de bomboane eglezești (superior, fureuri, tosca à la Heller) diferite sorte de caramelaje și altele pentru care artistii fabricei se intrec și concurează cu succes cele mai renumite, firma mondiale. Execută tot felul de cutii de carton după comandă. Face cutii impregnate speciale pentru bomboanele englezești (patent brevetat), care înlocuesc cu deplină reusită cutiile de metal și sunt mult mai ieftine. 1379

Pantaloni de tennis Lei 260
Sacou de Luster Lei 500
1588 la Firma
M. Neumann
Magazin de mode pentru bărbați, fete și băiați
Cluj, Piața Unirii No. 14

In sezonul de toamnă vopsește blănăriI în mod sdelal, calcă paltoane de plus, curăță fulgi de perne
CZINK
CLUJ. Fabrica in strada Dézsma No. 5

FRENKEL [fost Janovitz & Co.] Cluj, Str. Aprinjoarelor 13. Telefon 2-90, 264, 401.

Asociațiunea p. literatura română și cultura poporului român, Sibiu
Lista câștigurilor dela tragerea I. a loteriei „Asociațiunii"

(Urmare.)

Avram Iancu

24116, 3215, 12805. 26956, 24964, 20772, 3178, 3180, 42730, 13605
1205, 20656, 44512, 29232, 35336, 4695, 43604, 43605, 17048, 44355
21813, 97, 17557, 22986, 6648, 36496, 11306, 36024, 3905, 26016
3908, 17325, 29560, 18559, 9210, 33244, 15511, 5643, 15726, 371
48526, 45430, 34304, 24115, 36890. Seria N. Nrii 43582, 15353
3748, 30380, 7615, 14454, 43245. 22518, 38340, 30774, 4290, 29750
13192, 16847, 20837, 10012, 15174, 7455, 20423, 38653, 25371
46900, 35184, 29802, 10383, 24156, 19543, 45356, 33211, 35817
37514, 14592, 33041, 11, 7484, 33656, 37084, 39140, 38438, 24867
34404, 8198, 4942, 27585, 40235, 653, 5625, 1058, 9290, 40185
10481, 973, 48482, 48893, 1035, 43812, 20971, 18388, 2064, 38013
25953, 19413, 25706, 3304, 21590, 37029, 18203, 3044, 25361, 20998
40583, 2424, 23114, 45385, 15124, 2202, 29246, 33393, 39368, 1010
19775, 35736, 13069, 22160, 30540, 41613, 32781, 5259, 29137
24722, 49547, 13102, 766, 25869, 46989, 15234, 19493, 8567, 14860
22635, 12738, 32199, 3923, 18391, 20298, 11996, 22537, 4845, 36214
43462, 37686, 47534, 45867, 12228, 48076, 14501, 8532, 48746
48817, 30466, 36675, 3526, 48020, 31987, 12224, 25440, 25105
21818, 39290, 6073, 41087, 19484, 36913, 37706, 22830, 47909
32605, 26948, 482, 14467, 13449, 8639, 14467, 11567, 46054, 32908
13903, 26603, 16625, 45791, 46894, 14258, 24357, 7544, 48108
47711, 40270, 40078, 5169, 43078, 41838, 48072, 22825, 8734, 41037
18374, 48220, 39204, 44576, 11438, 49753, 39878, 12115, 24276
8581, 19501, 17395, 5549, 3424, 47321, 44188, 28728, 36038, 4205
7530, 33292, 8787, 34349, 48638, 32759, 12182, 30808, 25561, 17923
25894, 16732, 40630, 11653, 17203, 7724, 43162, 32898, 33385
31509, 42927, 3453, 14700, 19510, 49678, 32345, 44910, 6640, 16720
48218, 13289, 33437, 41775, 15091, 32654, 45868, 16867, 25603
8317, 41439, 42197, 36900, 12148, 37483, 8060, 28293, 6054, 24178
48439, 29072, 34857, 43928, 1977, 42672, 13592, 47464, 41576
23538, 45950, 43597, 47954, 35286, 21996, 25911, 40855, 14956
21019, 983, 30923, 44557, 10806, 36374, 5832, 33503, 27697, 27579
27580, 34193, 34194, 13890, 34195, 3575, 25269, 29774, 10773
44486, 17180, 48389, 28607, 26707, 37485, 48218, 17220, 13052
38273, 26367, 27430, 10593, 30091, 7838, 3945. 36725, 34686, 42717
38907, 27934, 37166, 6544, 25827, 48883, 49695, 25005, 44608
42067, 48508, 32370, 23823, 7353, 33295, 4625, 11548, 48025, 11309
29504, 44085, 36536, 9548, 1135, 5012, 41082, 26097, 8652, 6946
6837, 13162, 36067, 43068, 41639, 27892, 24965, 19523, 10939
3869, 30907, 3385, 48739, 3474, 36854, 20680, 19279, 36462, 29177
5329, 32490, 47728, 21148, 30050, 37700, 36422, 11138, 4211, 7325
1664, 39938, 37361, 32322, 44362, 3167, 36939, 16453, 30440, 16744
13985, 11719, 32876, 14039, 6776, 49827, 38896, 12062, 21468,
41201, 12339, 21842, 5279, 12048, 5010, 1699, 16905, 7441, 10762
36046, 12077, 22110, 22100, 21874, 44632, 12903, 5314, 26391
41548, 11125, 27772, 23291, 41164, 24977, 711, 44776, 38436, 4391
30485, 1350, 36472, 4982, 18314, 331, 6724, 38455, 19415, 42797
6040, 19402, 11355, 41816, 12054, 16184, 21129, 3655, 41440, 27882
40765, 31807, 1746, 46939, 23494, 29913, 37784, 32902, 23664
14802, 12066, 47660, 41744, 16128, 43179, 23755, 22061, 545, 7563
30678, 41896, 22682, 37797, 21736, 34136, 19185, 16931, 1891
42300, 29207, 5888, 40184, 15735, 5997, 36257, 18409, 15050, 7566
17638. 37426, 16130. 760, 20034, 28527, 38047, 21947, 34577, 12492
3798, 14892, 9895, 42220, 36702, 36930, 20674, 29277, 34206, 36155
20793, 2646, 33728, 29218, 9637, 42610, 20344, 34845, 44298, 37858

(Va urma.)

S'a deschis S'a deschis
Dans de parchet
voe bună în
DACIA-BAR
cel mai distins local de distracție al orașului Cluj. Program variat. Cele mai bune vinuri. 1948

Fabrica: telefon 596.
Prăvălie: telefon 515.
„LEBEDA" S. A.
Prima fabrică din România pentru vestminte de pat cu electromotoare.

Pregătește:
PLAPOME: cumplute cu vată, lână și fulgi, mai departe
MATRAȚE, PERINE și **VESTMINTE** de pat dela execuția cea mai eftină, până la cea mai fină.
Cu mașinele de scarmănat mânate cu putere electrică, curată și scarmăna pene de tot soiul.

Cumpără:
orice cantitate de: păr de cai, de porc, de capră, lână și pene.
Vă rugăm a trimite mustră și totodată și prețul (dela gara Cluj)

Prețuri originale de fabrică.
Fabrica: CLUJ (Kolozsvár) Str. Iașilor (fost Nagyszamos-u) 14. Telefon interurban 596.
Prăvălia: Calea Victoriei (fostă Kossuth L.) 10. Telefon 515.
Vindem tot soiul de pene curățite și sortate en gros și en detail. 1334

Reclame este sufletul comerțului.

Ministerul sănătății publice, al muncii și ocrotirilor sociale
Inspectoratul General Sanitar din Ardeal
Serviciul de Economat.
Str. Gen. Grigorescu 47—49.

No. 15461—1922.

Publicațiune.

Să aduce la cunoștința celor interesați că în ziua de 28 Iulie 1922 ora 10 a. m. să va ține licitație publică în cabinetul Inspectorului General Sanitar din Cluj, Calea Victoriei 27, în conformitate cu legea Contabilității publice art. 72—83, pentru procurarea pânzăturilor și încălțămintelor necesare Azilelor de copii.

Supra oferte nu să primesc. Concurenți sunt obligați a depună garanță de 10%.

Toate condițiunile, caetul de sarcini și alte deslușiri să pot lua dela Serviciul de Economat Str. Gen. Grigorescu 47—49 în fie care zi de lucru.

1947 **Inspectorul General Sanitar Cluj.**

Cum se vindecă Reumatismu și Gutta
este o broșură foarte interesantă și instructivă. Acolo veți găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de șeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum și modul lor de vindecare. Această broșurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereți chiar astăzi această broșurică, prin o carte postală adresată la
FARMACIA VOREL din Piatra-N.

Pentru Autorități, Bănci și alte Institutii cari doresc a-și procura
Colecția Gazetei Oficiale
din anii 1918—1922 adică dela aparație și până la ultimul număr.
Se găseste de vânzare la Agenția de Publicitate
„SOARELE"
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. Cererile se vor adresa urgent având numai câteva colecții. 1885

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.
Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante	Droguerii	Manufactură	Ghete	Instalații
Rest. Orașului Grădinei, Str. Regina Maria	**Viorelia** Parfumerie și Droguerie Piața Unirii.	**Iacob Dick și Fiu** Engros și Detail.	**Bata**	**Firma Universum** Th. Orban & M. Roghel Strada Bob No. 5.
Pferschi		**Luca Niculescu**	**Turul**	
Central	**Rózsa**	**Missir**	**Vasile Bindea** Fabricant de ghete Palatul consumul Funcționarilor	**Automobile**
Coloniale		**Barza**	**Croitor de Dame**	**Leonida**
„COLOMBO" Coloniale, delicatese, proprietar IONEL ALDICA CLUJ.	**Emke**	**„TEXTILANA" Szegfu & Sipos** Magazin de tricotaj și Țesături Str. Iuliu Maniu 3.	**Wartenberg**	**Blaga**
Atlantica				
Konkoly				

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DACTILOGRAFĂ germană, franceză, română cu experiență mare de bureau caută loc. Adresa la Redacția sub 40. 1943

Inchirieri:

CAUT LOCUINȚĂ cu 2—3 camere plătesc chirie mare, totodată spesele eventual agenții. Adresa fierăria Barzel, Mihai Viteazul No. 14. 1946

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BANCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Registru de personală de 6% | Coale de stat lunar de 6%
Coale de stat săptămânal de 6% | Registru Special, Note zilniece
1941 Bloc pentru dare de lux și circulație
Se află de vânzare la
Librăria și tipografie BOROS
Calea Regele Ferdinand (Wesselényi-utca) No. 2
Telefon 10-83.

Strungari și turnători
In fontă și metal, precum și modelieri tâmplari, și galvaniseuri cu practică îndelungată, găsesc de lucru permanent și cu leafă bună la
1945
Fabrica de Armaturi
N. Pedviscoar & Co. S.R.A.
București, Str. Vultur No. 29.

Departamentul Mașinelor
al Reuniunei agricole s. a.
Magazin en gros pentru articole tehnice
Centrala: SIBIU, Strada Sării No. 22.
Sucursale: MEDIAȘ și SIGHIȘOARA.
Giroconto: Institutul de credit fonciar Sibiu.
Furnizăm prompt din depozitele noastre toate articole trebuincioase pentru mori, fabrici de ferstrae, Uzinele de fier, fabrici de mașini, mine, fabrici de pielărie, fabrici de cărămide și țigle, etc. etc. Oferte prompt și gratuit. Avem reprezentația și depozite mari a celor mai renumite fabrici respective. 1921

Reclama este sufletul comerțului

Intreprindere internațională
alui
Maxim König Miksa
ARAD
Telefon interurban 63.
Proviziune regulată de comerț Wiena, Budapesta, Praga, Triest, Leipzig, în legătură cu stațiunile cele mai mari în streinătate și din streinătate în țară, cu asigurare pe lîngă garanță deplină. Incasări speciale de vamă, prenotări de vamă, intervenții Departamente separate pentru marfă. 1558

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. Reducere 30% pentru toți funționarii publici și particulari, precum și familiile lor. 1253

Pentru a dovedi că excelentele
Automobile Ford
sunt resistente, consumă puțin și merg foarte bine,
Angajez ori ce transport de persoane, pe ori ce distanță cu tarif foarte redus.
PERRY Cluj, Calea Regele Ferdinand 99
Telefon 999.
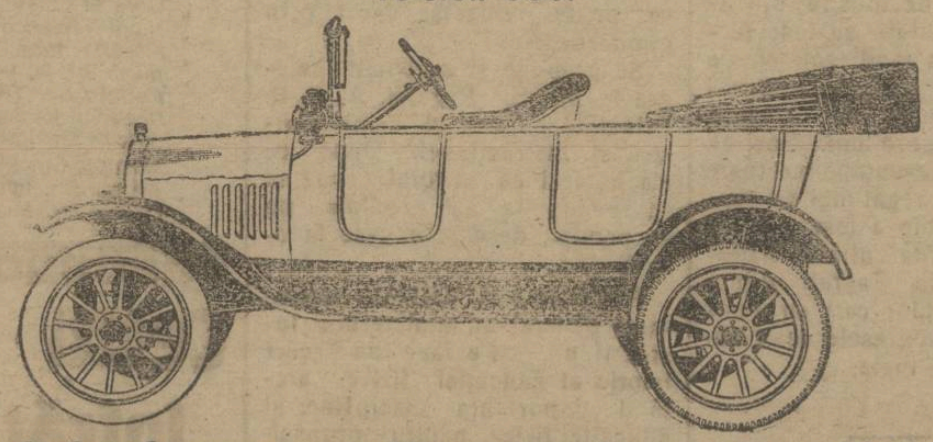
Spre introducerea noilor noastre automobile, primim curse ori unde cu taxe favorabile. 1823

MINISTERUL COMUNICAȚIILOR
DIRECȚIUNEA GENERALA C. F. R.

No. 42103/12058 C/304 C3/1922.

București, Iunie 1922.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința publică că în ziua de 25 Iulie ora 11 a. m. se va ține licitațiune la Direcția Specială a Serviciului Comercial C. F. R. Biuroul C3. București, Strada General Berthelot No. 8 pentru concesionarea, câte un biurou pentru vânzarea biletelor de călătorie pe C. F. R. în orașele Arad, Bălți, Brăila, Lugoj și Sighetul-Marmației.

Doritorii, vor prezenta sau trimite prin poștă ofertele D-lor timbrate și sigilate pe adresa Dir. Specială a Serv. Comercial C. F. R. Biuroul C3. București Strada General Berthelot No. 8, însoțite de recipisa a unei casse C. F. R. constatând depunerea unei garanții provizorii de 30.000 lei în numerar sau efecte de Stat.

Pe piicul ofertei se va scrie pe lângă adresă și mențiunea „Ofertă pentru concesiunea cassei de bilete C. F. R. din orașul Arad, Bălți, Brăila, Lugoj și Sighetul-Marmației, licitația din 25 Iulie".

Depunerea garanției în sala de licitație și supra oferte nu se primesc.

Ofertele vor trebui să conțină în mod precis, cota ce se oferă din beneficiul brut, în folosul cassei orfanilor C. F. R.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 72—83 Legea Comptabilității publice.

Ori ce informațiuni asupra acestei licitațiuni se pot obține în toate zilele de lucru dela Dir. Specială a Serv. Comercial C. F. R. Biuroul C3. București Str. General Berthelot No. 8, precum și la Dir. V-a Reg. Timișoara și șeful stației Lugoj, pentru biuroul din orașul Lugoj, la Dir. VI-a Reg. Arad și șeful stației Arad pentru biuroul din orașul Arad, la Dir. VII Reg. Kișinău și șeful st. Bălți pentru biuroul din oraașul Bălți și șeful stației Brăila pentru orașul Brăila și șeful stației Sighetul-Marmației pentru orașul Sighetul-Marmației.

1939 **Direcțiunea Generala.**

Cele mai preferate beuturi ale amatorilor de bere:
calitatea neintrecută a berei albe
„Monoștor"
și a berei brune
1603 **„Călugărul"**
specială.
Se capătă pretutindeni!!

ATENTIUNEA
Atragem atențiunea celor interesați asupra speculei ce se face cu renumitele fabricate ale firmei **„ROBERT BOSCH" — Stuttgart,** vânzându-se de către diverși speculanți **bujii** și **magnetouri** vechi și refăcute, drept noi.
Fabricatele originale „BOSCH", poartă pe fiecare articol numele „Robert-Bosch" și marca fabricei.
Magnetourile originale „Bosch" poartă seria dela 2.500.000 în sus.
Reprezentant general si exclusiv pentru Romania-Mare
S. A. R. și LEONIDA & Co. Unite
București — Calea Victoriei 67. 1925

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Anchetele noastre

IN TURDA

II.

Mişcarea industrială în Ardeal. Lipsa de publicaţii de propagandă pentru industrie românească. Mişcarea industrială la Turda. Avântul mişcărei industriale din Turda se datoreşte gazului metan. Avantagiile acestui gaz pentru fabrici. Câte fabrici are Turda. Salinele dela Turda. Din nevoile fabricilor din Turda.

In ultimul timp se observă că în toată ţara, a luat un foarte frumos avânt mişcarea industrială. După nişte statistici oficiale s'au înfiinţat în ultimii doi-trei ani, în special în Ardeal, de zece ori mai multe fabrici decât în cei 10 ani, de înainte de 1918.

Faptul foarte îmbucurător este acela că dintre fabricile noui înfiinţate majoritatea sunt cu capital românesc ceiace însemnează că în ultimul timp industria românească a luat un foarte mare avânt.

Guvernul actual dându-şi seamă că normalizarea traiului, refacerea valutei şi în general refacerea economică a ţărei depinde într'o foarte mare măsură de progresarea şi perfecţionarea industriei ţărei, a dat un foarte mare sprijin industriei, acordând numeroase avantagii şi efectuând numeroase îmbunătăţiri în ceea ce priveşte procurarea materiilor prime şi a braţelor de muncă precum şi în ceea ce priveşte distribuţia produselor lor — tranporturilor.

O mare greşală care perzistă de zeci de ani de zile în ţara noastră este lipsa aproape totală a publicaţiilor de propagandă pentru industria noastră atât în interiorul ţărei cât şi dincolo de hotarele ei.

In Cehoslovacia, care ce-i drept e o ţară industrială în opoziţie cu ţara noastră care e o ţară tânără, numai de câţiva ani există astăzi 42 de ziare şi revise de propagandă internă şi mai ales externă pentru industria cehoslovacă.

Dintre acestea 18 sunt scoase exclusiv pe cheltuiala Statului, 16 sunt subvenţionate numai de Stat iar restul scoase de diferite consorţii industriale.

Aceste publicaţii de propagandă, în special acelea care sunt trimise în străinătate, pe lângă că sunt extrem de ieftine, dar sunt tipărite fiecare în 4 limbi (nemţeşte, franţuzeşte, englezeşte şi în limba Cehă.) Datorită acestor publicaţii de propagandă, industria cehă e cunoscută în întreaga lume şi datorită acestui din urmă fapt industria cehoslovacă a luat avântul extraordinar în care se găseşte astăzi — iar valuta cehoslovacă creşte mereu.

La noi cari ce-i drept nu suntem o ţară eminamente industrială dar care avem totuşi a industrie destul de desvoltată, nu există decât 2—3 publicaţii de propagandă şi acelea pentru interi rul ţărei, tipărite într'o singură limbă şi redactate sub mediocru.

Avântul mişcărei industriale din Ardeal şi în special din Turda se datoreşte gazului metan

Prin articolul de astăzi şi în cel următor, vom căuta să facem cunoscut publicului avântul într'adevăr necunoscut în ţara noastră pe care în decurs numai de trei ani l'a luat mişcarea industrială la Turda precum şi perspectivele frumoase ce le are această mişcare. Dela început trebuie să remarcăm una din cauzele principale care a contribuit la avântul industrial dela Turda a fost gazul metan care prezintă avantagii neînchipuit de mari pentru orice întreprindere industrială care funcţionează cu forţe motrice produse de el. Se observă, cel puţin în Ardeal că în împrejurimile aproape a tuturor izvoarelor de gaz metan captate s'a desvoltat o viaţă industrială extrem de mare.

Avantagiile pe care le prezintă acest gaz sunt nenumărate. Printre cele mai principale sunt în primul loc uşurinţa furnizărei; (o simplă întoarcere de robinet şi o scânteie pune în mişcare toată fabrica înlocuind astfel enormele greutăţi ce le prezintă procurarea de lemne sau de cărbuni care de multe ori trebuiasc aduse dela di tanţe mari) în al doilea rând faptul că energiile d svoltate de gazul metan (căldura, lumina şi forţele motrice) sunt incomparabil mai mari decât a oricărui combustibil sau decât a curentului electric, şi în fine mai presus de orice, avantajul enorm pe care îl prezintă gazul metan pentru fabrici, este eftinătatea lui care nici nu poate fi comparată cu preţul lemnelor, a cărbunilor sau a curentului electric. Acestea ar fi cele trei enorme avantagii ce le prezintă gazul metan pentru fabricile ce funcţionează cu el şi care explică în acelaş timp marea desvoltare ce a luat-o industria în împrejurimile izvoarelor de gaz metan coptate, care azi sunt însă pe mâna străinilor.

Câte fabrici sunt la Turda

Datorită faptului că gazul metan dela Şărmaş a fost adus la Turda, acest oraş a devenit astăzi unul dintre cele mai mari şi mai importante centre industriale ale Ardealului şi are perspective de a ajunge primul.

E deajuns să spunem că din 1915 de când gazul a fost adus a Turda şi până în 1918, s'au înfiinţat 3 fabrici noui, şi că din 1918 până azi s'au mai înfiinţat alte 7 fabrici, pentru a confirma afirmaţia de mai suş. Azi Turda şi Ghirişul care e o staţie la 3 km. depărtare de ea, are 12 fabrici. Trebue să remarcăm faptul că aceste fabrici sunt construite după sistemele cele mai moderne şi au o capacitate de lucru şi de producţie care rivalizează cu oricare fabrică din ţară şi cu foarte multe fabrici din străinătate.

O altă caracteristică a fabricilor din Turda, este aceia că de unde la începutul preluărei imperiului mai toate fabricile erau a capitalurilor străine, în ultimul timp multe dintre ele din proprie iniţiativă s'au naţionalizat, iar cele din nou înfiinţate cu începere dela 1918 încoace sunt în întregime cu capitaluri româneşti.

Produsele fabricilor din Turda sunt de o calitate aşa de superioară în cât ele sunt foarte căutate nu numai în restul ţărei, dar şi în străinătate (Cehoslovacia, Germania, Austria şi mai ales Ungaria).

Salinele dela Turda

In afară de fabrici, oraşul Turda mai are imense băi de sare, celebrele saline dela Turda care aduc statului neînchipuit de mari venituri şi cari dacă ar fi exploatate mai sistematic decât sunt astăzi ar produce şi mai mult. Suntem informaţi că actualul guvern şi-a dat perfect de bine seama de importanţa oraşului Turda, ca centru industrial şi că e pe cale să ia o serie de măsuri care să asigure un strălucit viitor acestui oraş.

Din nevoile fabricilor din Turda

Unul din marile neajunsuri pe care le suferă şi pe care mai a-les le-au suferit fabricile din Turda a fost lipsa mijloacelor de transport şi nesiguranţa transporturilor pe C. F. R.

In perioada 1918—1921 când criza de vagoane şi de maşini era generală, fabricile din Turda au avut de suferit pierderi enorme. Produsele zăceau nevalorificate prin magazii ţu anii, fabricile trebuiau să-şi curme producerea, lucrătorii rămâneau fără lucru şi de aici atâtea şi atâtea neajunsuri. Dar nu numai criza de vagoane a stânjenit activitatea fabricilor din Turda dar şi nesiguranţa materialelor aduse din străinătate şi transportate cu vagoanele C. F. R.

In 1919 au fost nenumărate cazuri când 50 la sută din Germania dispăreau pe drum înainte de a ajunge la Turda.

Astăzi incontestabil situaţia s'a îmbunătăţit foarte mult, totuşi se mai simte încă criza de vagoane şi mai ales nesiguranţa materialelor în timpul transportului pe C. F. R.

Suntem în măsură a anunţa că direcţia regională a C. F. R. din Cluj a luat zilele acestea o serie de foarte severe măsuri pentru a înlătura orice pericol al materialelor transportate pe C. F. R.

In numărul viitor vom relata asupra capacităţei de muncă şi de producţie a fiecărei fabrici dela Turda asupra calităţii produselor lor, asupra situaţiei muncitorilor şi a funcţionarilor acestor fabrici precum şi asupra avantajiilor ce li s'au acordat.

In acelaş timp vom aduce la cunoştinţa publicului un mare eveniment industrial care se va produce zilele acestea la Turda.

St. P.

In vederea congresului esperantist

Cu ocazia Congresului al II-lea al Esperantiştilor din România, Clubul Esperantiştilor din Cluj va aranja în onoarea oaspeţilor din străinătate o serată dansantă, Luni (10 Iulie) la ora 9 în Chioscul din parcul oraşului. Invitările vor fi numerotate. Această serată presintă o importanţă cu atât mai mare întrucât mişcarea esperantistă apare în faţa publicului mare într'o formă nouă. După informaţiunile primite, afară de delegaţiile esperantiste din străinătate şi-au anunţat participarea şi număroase personalităţi remarcabile din Transilvania. Informaţiuni se pot lua în fiecare zi dela ora 5-9 în local ul Clubului Esperantiştilor, Piaţa Unirii No. 23 etajul I, uşa 3. Interesul ce s'a dovedit faţă de mişcarea esperantistă promite un succes deplin la acest congres.

Expoziţia-târg din Zagreb

Belgrad, 3. (Rador). — Eri dimineaţă, preşedintele Camerei însoţit de o sută de deputaţi, a plecat la Zagreb pentru a vizita expoziţia-târg de mostre din acest oraş. Deputaţii au fost primiţi în gară în mod solemn de comitetul expoziţiei, de autorităţile municipale şi de delegaţii diferitelor corporaţiuni. Sosirea deputaţilor reprezentând mai toate provinciile din regat mai cu seamă vechia Serbie a fost o nouă ocazie de a arăta unitatea naţională. Presa din Zagreb salută sosirea deputaţilor cari au venit să constate progresele realizate de oraş şi provincie.

Congresul profesorilor de gimnastică din ţară

Sub preşedinţia d-lui Ionescu, preşedintele soc. de educaţie fizică „Inainte" din Bucureşti s'a deschis astăzi în localitate congresul profesorilor şi profesoarelor de gimnastică din Bucureşti în sala „Asociaţiunei pentru cultura poporului român".

Iau parte d-nii Adrei Bârsan, director general al învăţământului secundar şi membru al Academiei, dr. Popovici, inspector sanitar, I. Iliescu prim-procurar Filotti, prefectul poliţiei, Bologa, directorul Internatului de fete, N. Bădescu, profesor de gimn. din Capitală şi un mare număr de profesori şi profesoare de gimnastică. Se citeşte o dare de seamă despre activitatea societăţei pe anul 1921. Urmează cuvântarea d-lui Bârsan care salută pe congresişti în numele corpului didactic din Transilvania, arătând marele rol al celor ce predau gimnastica în pregătirea viitoarei generaţii, care să asigure viitorul poporului nostru. Incheie făcând apel la devotamentul şi dragostea tuturor congresiştilor pentru propăşirea intereselor ţărei.

Dl dr Popovici arată starea de moralitate ce a urmat războiului şi crede că situaţia nu se poate remedia decât prin gimnastică.

Se propune şi se trimit telegrame M. S. Regelui, A. S. R. Principelui Carol şi d-lui ministru al instrucţiunei. După ce s'a hotărât ca viitorul congres să se ţină la Iaşi, şedinţa s'a suspendat, deschizându-se la ora 3 d. a.

Prezidează d. Valaori, secretarul general al ministerului instrucţiunei, care face un scurt istoric al educaţiei fizice, arătând importanţa disciplinei şi educaţiei fizice, pentru propăşirea unui popor. Susţine că de-acum înainte disciplina şi educaţia fizică vor constitui baza învăţământului nostru.

D, BARBAT, ajutor de primar, exprimă sentimentele de bucurie ale Sibienilor pentru onoarea ce li se face, prin ţinerea acestui congres în Sibiiu.

D. dr. POPOVICI, cere îmbunătăţirea soartei profesorilor şi profesoarelor de gimnastică precum şi a tuturor funcţionarilor publici.

C, D. IONESCU mulţumeşte d-lui secretar general Valaori, pentru că a onorat cu prezenţa sa congresul şi declară deschisă discuţia privitoare la gimnastică.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La Librăria „Cartea Românească" Piaţa Unirii No. 7.
La *Friedmann* Stăniloiu Piaţa Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piaţa Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piaţa Unirii.
„ *Librăria Anca* Piaţa Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 2

Cetiţi „Infrăţirea"

Tipărit cu maşina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana"

BIBLIOTECA UNIP SIBIIU

Anul II. No. 558 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Duminecă 9 Iulie 1922

Infrăți

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITE
Director: D. TOMESCU
Telefon:
ACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ... 180 LEI
„ 6 LUNI ... 90 „
„ 3 „ ... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Un act de dreptate

Naționalizarea societăților anonime din nouile provincii.

La ministerul de industrie și comerț s'a întrunit comisiunea de naționalizare a societăților anonime industriale, comerciale și financiare din nouile provincii, sub președenția d-lui Eftimie Antonescu, consilier la Curtea de Apel din București și comisar al guvernului.

După îndelungi desbateri s'a hotărât următoarele, privitor la societățile anonime din Ardeal, Banat, Maramureș, Crișana, Bucovina și Basarabia:

1. Două treimi din capitalul învestit în aceste întreprinderi și societăți anonime va trebui să fie neapărat în posesia cetățenilor români, dacă societatea respectivă voiește să-și continue existența și activitatea.

2. Din consiliul de administrație 75 la sută trebue să fie români sau cetățeni români pentru ca societatea să aibă dreptul de existență în România.

3. Aceste proporții la capital și în consiliile de administrație ale societăților acestora trebuesc respectate și păstrate permanent, pe toată durata societăților, orice schimbare de conducere sau de afaceri și îndeletniciri s'ar produce.

4. In toate cazurile, atât acțiunile la purtător, cât și cele nominative din cota de două treimi de capital românesc, nu vor putea fi transmise în mod valabil, decât cu aprobarea prealabilă a consiliului de administrație al societății respective.

Măsurile acestea vor fi aplicate și vechiului regat. Comisia a cerut în această privință depline împuterniciri dela consiliul de miniștri.

Precum se vede întreaga industrie și întregul comerț al României-Mari vor fi romanizate. Comisia de naționalizare prin rezoluțiile ei va putea pune astfel capăt unei anomalii care trebuia să înceteze. Era nedrept ca în țara noastră, cucerită cu prețul sângelui atâtor mii de soldați, stăpân al avutului și al bogățiilor ce ni se cuvin nouă să rămână tot străinul. Era periculos ca marea finanță și marea industrie să rămână în mâna câtorva favorizați ai regimurilor nedrepte din trecut, în mâna unor oameni străini de idealul și de aspirațiile noastre cari ar fi întrebuințat banul câștigat din sudoarea și din nevoile poporului nostru pentru a ajuta pe cei cari ne pândesc dușmănește peste granițe, pentru a încuraja propaganda necruțătoare ce se face împotrivă-ne peste hotare.

Se știe vitregia regimurilor economice de cari au avut parte românii subjugați până la unire; cu nimic nu diferea de vitregia regimului politic.

A trebuit solidaritatea și îndârjirea, admirabila îndârjire a românilor ardeleni pentru a presăra în tot Ardealul micile lor bănci ca să facă față dușmanului, mare comerciant și mare industriaș, care își înfipsese tentaculele adânc în toate colțurile provinciilor românești subjugate.

A fost o luptă latentă, tăcută, teribilă între oamenii cari înțelegeau cu groază, că dacă și economicește sunt învinși rămân sdrobiți pentru întotdeauna — și între năvălitorul nemilos, care acapara în cetul, metodic și după legea sa, legal.

Rezistența aceasta a avut loc în să numai în Ardeal. In alte provincii, în Basarabia de pildă, capitalistul și financiarul era rus la fel cu guvernatorul și cu ceilalți cinovnici, — sau evreu: bietul român nu rămăsese decât țăran la sate, vită de plug pentru îmbogățirea hrăpitorilor care-l robiseră.

Era timpul ca această stare de lucruri să înceteze; altfel la ce ar mai fi slujit jertfele celor 800 mii de țărani căzuți pentru binele fraților lor, al celorlalți țărani, vitregiți sub stăpâniri străine?

Era timpul ca în țara lui, românul să redevie stăpânul avutului lui.

Comisia de unificare a îndeplinit astfel o operă care era absolut necesară viețuirei statului nostru în noua sa formă.

A procedat cum se cuvenea și cu dreptate. Străinul care înnainte de războiu alunga pe român din întreprinderile lui, ba tindea să-l nimicească sub prosperitatea acestora, nu este alungat cu totul din societățile anonime naționalizate. Lui, care nu găsea nici pentru o sutime loc pentru român, i se lasă o treime din capitalul acestor societăți.

Este un act de mărinimie din partea statului român. Căci, cum specifică și dispozițiunile comisiunei de naționalizare nu trebue să se confunde străinul cu cetățeanul român de altă naționalitate decât cea românească.

Dispozițiunile comisiunei vorbesc lămurit de străinul adevărat care nu primește cetățenia română, dar care din motive mai mult sau mai puțin lămurite, înțelege să rămână în hotarele țărei noastre spre a face avere.

Iată de ce hotărârile comisiunei de naționalizare nu trebuesc socotite drept măsuri șovine, cum anume cercuri interesate se vor grăbi să le socotească.

Cea ce a făcut comisia de naționalizare nu e decât un mare act de dreptate; și mai e complectarea operei imense iș impunătoare a celor cari ne-au dat România de astăzi.

Două politici

Cu prilejul împroprietăririi țăranilor din județul Făgăraș d. Ion I. C. Brătianu a ținut o cuvântare în care a spus:

„Pământul este simbolul iubirei de neam.

„Pentru el țărănimea a luptat de veacuri și dacă astăzi intră în stăpânirea lui, ea e datoare să-și întărească și mai mult credința către Stat și iubirea de neam. Dacă doriți ajutorul Statului, sunteți datori și voi la rândul vostru ca să-l ajutați. Noi suntem convinși că țara poate să prospereze numai atunci, când se bizue pe o țărănime puternică. De aceia în totdeauna am avut grija ca să lucrăm la desvoltarea păturei țărănești.

„Dorința țărănimei azi e împlinită, pământul pe care l'a apărat de veacuri, azi intră în stăpânirea ei. Se cuvine deci ca să-l muncițI cinstit și să vă gândiți în fiece clipă că împreună cu noi toți la o laltă trebue să ne îndreptăm gândurile numai către binele și fericirea țărei".

Așa a vorbit d. Ion Brătianu.

Iar cu câteva zile mai înainte, într'un turneu electoral prin județul Arad, d. Goldiș a vorbit țăranilor adunați într'un mod care constitue încă o dovadă despre calea primejdioasă pe care s'a angajat politica partidului național.

Căci ce-a spus d. Goldiș? D-sa a început prin a linguși minoritatea maghiară vorbind numai ungurește. A atacat apoi vechiul regat reeditând toate minciunile și toate calomniile pe cari campionii separatismului le-au răspândit în provinciile unite și cu deosebire în Ardeal, pentru a stârni un curent potrivnic unirii. D. Goldiș nu s'a sfiit să spună că „se face o crimă prin unificarea ce se încearcă" și că partidele politice din vechiul regat s'au împotrivit la realizarea reformei agrare din Ardeal.

Nu este desigur nevoie să arătăm cât de neîntemeiate sunt afirmațiunile d-lui Goldiș și nici să dovedim cât de primejdioasă este campania pe care partidul național o duce împotriva ideii de unificare aruncând sămânța discordiei între cei de dincolo și cei de aici.

Ceiace voim să relevăm este nu mai deosebirea care se face atât de clar văzută între spusele d-lui Goldiș și cuvintele d-lui Ion I. C. Brătianu.

Căci în vreme ce unul sugruma în el tot ceiace putea fi politicianism sau resentiment și nu dădea drumul de pe buzele lui decât unor îndemnuri curate și unor sfaturi pline de dragoste pentru țara asta, celălalt, d. Goldiș, nu făcea decât operă de agitație și de demagogism și nu se sfia să coboare în mijlocul sănătoasei lumi rurale toate patimile și toate murdăriile politicii de partid.

Deosebirea aceasta vădește două mentalități și două politici. Pe când una înțelege să se coboare în mijlocul masselor pentru a le îndruma și a le educa, cealaltă nu se coboară decât pentru a agita și a scormoni. Și aceasta este marea deosebire dintre politica sănătoasă a partidului liberal și politica de agitație și de vrajbă a partidului național.

REMINISCENȚE DIN ZILE MARI

La ce se reduce activitatea Consiliului Dirigent

Era în 1918 când armata română sub conducerea vrednicului general Moșoiu, pătrunsese prin zăpada până la brâu prin trecătorile Carpaților și străbătuse în inima Ardealului, — când se formă Consiliul Dirigent.

Astăzi partidul național face mare sgomot în jurul activității depuse de acest consiliu, căutând să acrediteze ideia că de pe urma desființării lui suferă poporul ardelean neajunsurile din prezent.

Pentru a împrăștia această credință greșită, sădită de partidul național în mintea celor de dincoace de Carpați, cu scopul tocmai de a acoperi reaua administrație a Consiliului Dirigent, a cărui urme de abia acum încep să fie șterse de actualul guvern, vom da câteva amănunte din care lesne se va constata că dacă bunul mers al trebilor publice în Ardeal n'a putut apuca o cale normală, apoi aceasta se datorește tocmai nepriceperei membrilor din Consiliul Dirigent.

Căci care a fost oare activitatea membrilor acestui Consiliu?...

In acele timpuri memorabile și înălțătoare, d. *Romul Boilă*, chibzuia asupra celor mai eficace mijloace care i-ar fi dat posibilitatea să închidă granița spre vechiul regat, cu intențiunea de a înființa permisele ce urmau să fie eliberate de faimoșii *Misici* și *Osvadă*, pentru ca să speculeze astfel lipsa de alimente și de mărfuri ce se resimțea în regiunile de dincolo de Carpați, sleite de invazia armatelor inamice și a odioasei lor administrații.

In același timp, d-lui *Aurel Vlad*, încredințându-i-se mânuirea finanțelor Ardealului, d-sa a luat cele mai severe măsuri pentru prohibirea fabricației spirtului, cu scopul binefăcător pentru d-sa, de a crea un monopol pentru compania Dionisie Moldovan et Frenkel.

Tot în aceste vremi mari, iscusitul financiar al partidului național, d. dr. *Bontescu* stabilea monopolul sodei caustice și organiza un transport bogat de vinuri pentru vechiul regat, unde nemții secaseră toate sursele viticole. Trenuri întregi de vinuri belocau gara Predeal și nu puteau trece fără de permisul lui Misici sau Osvadă.

In vreme ce parte din membrii Consiliului Dirigent se ocupau cu asemenea afaceri veroase și dătătoare interesului obștesc, marele diplomat și voevod *Dr. Vaida de Olpret*, în calitate de prim ministru al țărei, se îndrepta spre Paris pentru a colabora la pacificarea Europei având cu deosebire însărcinarea de a apăra interesele ardelenești.

Dar specialitatea d-lui Vaida s'a dovedit a fi atât de competență, încât d-sa nu știa că *Opșele* sunt pe dreapta Tisei și că întreg Torontalul face parte integrală din Banatul românesc.

Un alt competent al partidului național, d. *M. Popovici* în acele înălțătoare timpuri, fu înălțat și el la demnitatea de consilier ministerial în Capitală atașat pe lângă d. *Goldiș*. Deși am căuta zadarnic să găsim vreun merit în întreaga sa activitate de atunci cu toate aceste astăzi îi place să se prezinte ca mare bărbat de stat și unul din diriguitorii partidului național.

Mai departe d. Cicio Pop șeful armatei Ardealului (neexistente), organiza gărzile naționale, cu o competență așa de potrivită, încât într'o bună zi era gata să mănânce o bătaie sdravănă dela oștile ce le organiza și în același timp și o destituire, dacă nu intervenea un caporal regățean.

Ca șef al justiției se afla faimosul dr. Aurel Lazăr, care în loc de a se ocupa de găsirea soluțiilor mai nimerite ca în Ardeal să se împartă dreptatea potrivit cerințelor justițiabililor, dimpotrivă stăpânit de ideia profitului personal, organiza din vreme contrabandele de spirt pe linia „demarcațională".

In vreme ce toți acești corifei ai partidului național, spre nefericirea Ardealului, traficau funcțiunile înalte la care au fost ridicați, iar celebrul Dr. Hațeganu codifica contrabandele de coroane ungurești și austriace, generalul Moșoiu pe care partidul național îl atacă astăzi cu atâta nedreaptă înverșunare, împlinea aci opera de asigurare și de întărire a stăpânirii românești în Ardeal.

Și dacă acestea sunt faptele „Patria" ar putea fi mai puțin tanțoșe când este vorba de „activitatea" acelui consiliu dirigent care n'a lăsat după el decât amintirea unui regim de corupție și de jefuire a banului public.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Dizolvarea barourilor din Ardeal și Banat

Respectul pentru lege a scăzut simțitor în urma crizei morale pe care a adus-o războiul. Este un fenomen obștesc, mai mult sau mai puțin acut de care au fost lovite după război nu numai statele tinere sau cele în formație, dar și statele mari, în care respectul dreptului ajunsese pentru individ un adevărat cult. Nu-i deci mirare că și noi străbatem această perioadă critică în care legile țărei nu-și mai au toată autoritatea trebuitoare bunului mers al societății. La noi încă intrarea în legalitate se complică cu preocupările de unificare, care face criza mai gravă cu simptoame sociale îngrijitoare.

Una din aceste manifestări vătămătoare organismului social, care nu trebue să scape intelectualului, ce știe să-și dea socoteală de urmările unui act necugetat, este opunerea disperată și pe nimic motivată a barourilor din Ardeal și Bucovina de-a înscrie pe advocații din vechiul Regat.

Dacă această poziție condamnabilă n'ar veni dela pătura cultă, care are datoria să dea exemplul masselor populare de respectare a legilor și să le educe în acest sens — acțiunea ar fi oarecum scuzabilă. Dar când tonul anarhiei morale vine tocmai de sus în jos, dela oameni ce-și pot controla acțiunile și prevedea consecințe dezastruoase pentru societatea în mijlocul căreia trăesc, nici un cuvânt nu-i poate scuza.

Și e cu atât mai regretabil, cu cât această operă nefastă de neascultare a legilor țărei, e susținută de mulți români ardeleni, care fără să-și dea seamă, fac jocul advocaților unguri.

Să analizăm puțin această chestiune în lumina principiilor de drept și a intereselor românești, pentru a arăta cât de orbiți de patimă sunt acei români cari se opun unificărei barourilor.

Întâiu din punct de vedere legal advocații din vechiul regat au dreptul să se transfere la un barou din ținuturile alipite în baza unei legi de emanație parlamentară și călcarea acestui drept este și flagrantă nesupunere la legile țărei și condamnabilă dăunare a intereselor individuale, care nu pot avea ca supremă protecție decât legea.

Apoi ca chestiune a intereselor obștești românești, ele sunt călcate în picioare, pentru a se servi interesele străine. Căci acei advocați străini, cari la Timișoara vreau să impună organelor judecătorești limba maghiară, înțeleg că odată cu intrarea elementelor românești din vechiul Regat în barourile Ardealului, completa romanizare a instituției judecătorești e inevitabilă și de aici lupta disperată ce o întreprind.

Pentru meschine temeri de concurență, nu înțelegem cum unii advocați români din Ardeal pot sacrifica cele mai de seamă interese românești! Căci printre primele condiții ale unificărei, este perfecta unitate judecătorească pe tot cuprinsul țărei.

Avem speranța însă că în congresul advocaților din Ardeal care pare că se pregătește, se vor găsi destui advocați ardeleni, care lăsând de o parte preocupările de câștig material, se vor gândi, la datoriile lor de cetățeni ai țărei românești.

Până atunci hotărârea guvernului de a suspenda pe rând autonomia barourilor ce nu se supun legilor țărei, este o măsură și perfect legală și salutară.

e. p.

Răspândiți „Infrățirea"

Poemul jocului de șah

Poeții și-au găsit isvor de inspirație până în jocul de șah.

Mulți din ei și-au întrebuințat lira pentru a cânta luptele pașnice desfășurate între două cohorte de soldați de lemn sau de fildeș pe placa de șah.

Un cărturar celebru al secolului XVI, Jérome Vida din Cremona, a compus un poem de 650 versuri asupra jocului de șah, intitulat „Scaechia Ludus".

Iată câteva versuri dela începutul acestui poem:

„Cânt acest soi de război, aceste lupte simulate, aceste mici legiuni de lemn și aceste regate distractive pe cari și le dispută, — cu arme de diferite culori doi regi, unul alb și altul negru".

„Nimfe, povestiți-ne aceste lupte însemnate pe cari poeții ce au trăit înaintea mea nu le-au pomenit încă în versurile lor".

„Mă avânt pe o cale neumblată încă... Ard însă de dorința de a ceda pasiunei care mă antrenează și tinerețea mea curagioasă, vrea să încerce întreprinderea.

„Voi, zeițelor, aveți menirea de a mă conduce printre stâncile inaccesibile. Voi trebue să-mi descoperiți ținuturi necunoscute.

„Ați păstrat, fără îndoială, amintirea acestui joc, invenție datorită frumoasei Scaechis, sora voastră".

Conform modei literare a timpului, toată mito'ogia ocupă, rând pe rând întreaga placă de șah:

Jupiter prezidează la partida care atrage atenția Olimpului, Venus cochetează, Mercur face șiretlicuri... și toate acestea în versuri latine!

La sfârșitul secolului XVIII, un abate roman, a compus și el un poem în versuri asupra șahului, însă în limba franceză. Este o imitație destul de reușită a celui al lui Vida; poemul abatelui este însă însoțit de cercetări istorice, asupra jocului de șah, cari sunt mai interesante de cât versurile.

ECOURI

Săpături în vechiul Sardes (Asia)

Arheologi americani au descoperit în ruinele orașului Sardes fosta capitală a anticului regat al Lidiei 30 de monede de aur, cari au fost bătute sub vestitul rege al Lidiei, Cresus și fac parte din cele mai vechi monede de aur ce se cunosc. Monedele acestea datează din epoca dintre anul 651 înainte de Cristos în care Cresus s'a urcat pe tron, și 646, în care regele Persiei, Ciru, a coprins capitala și a distrus regatul Lidiei.

Înainte de descoperirea aceasta nu se cunoșteau decât cinci bucăți de astfel de monezi de aur cari toate se găsesc în Muzeul britanic. Dar numai una din aceste bucăți era în bună stare, pe când cele găsite de curând sunt ca și noui, deși poartă oarecare urme de uzare. Ele au fost găsite într'un vas de lut într'un mormânt.

Nu se știe încă cine va fi proprietarul definitiv al acestor monede, de oare e ruinele se află pe teritoriul mandatul i grec după tratatul de la Sévres, care hotărăște că în cazul unor astfel de descoperiri jumătate să fie a muzeului din Constantinopole și j mătate a găsitorului. Arheologii americani continuă desgropările.

Comfortul închisorilor americane

Citind regulamentul închisorii „Sing-Sing" din New-York, trebue să recunoaștem că deținuților, cari își execută diferite pedepse între zidurile ei, le merge într'adevăr foarte bine.

Ei pot juca tenis, pot vizita cinematograful și se pot distra în fel de fel de moduri posibile.

Un judecător, condamând deunăzi pe un acuzat la zece ani închisoare, pentru omor, acesta își exprimă deplina sa satisfacție pentru sentința dată.

Deținuților le este chiar permis să joace foot-bal cu echipele diferitelor școli superioare și ale universităților.

In Europa suntem mult mai înapoiați.

Un Harun-al-Rașid la Berlin

In partea de nord a Berlinului în cartierul sărăcior, s'a petrecut un fapt ciudat. Un automobil în care ședea niște necunoscuți trebu în goana mare pe străzile cartierului. Acești necunoscuți aruncau cu amândouă mânile în dreapta și în stânga bancnote de 100 și de 50 mărci pe cari oamenii îi adunau jubilând. O femee săracă s'a ales cu modul acesta cu 5000 de mărci.

Cei din automobil, probabil străini, n'au putut fi găsiți.

Premiu american

Ziarul „Evening World" oferă în fiecare din cele cinci cartiere ale New-Yorcului, un premiu de 50 de dolari băiatului în vârstă de mai puțin de 12 ani care are cel mai mare număr de pistrui pe obraz. Al doilea premiu de 25 dolari și cinci premii de câte 5 dolari se oferă celor 6 candidați următori. Original concurs!

Ajutoare Rusiei

Administrația americană care organizează aprovizionarea regiunilor înfometate din Europa orientală, a făcut de curând cunoscut că întrebuințează în acest scop 85.000 de funcționari în Rusia. 1500 în Estonia, 1500 în Lituania, 20.000 în Polonia. 15.000 în Austria și 1.100 în Ungaria, adică un total de 124.110 persoane cari combat mizeria și foamea. Adăogăm că această armată de binefăcători este superioară ca număr armatei regulate de pe vremea revoluției americane.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Despre pasiunile politice

Actele omului sufăr într'o inegală măsură influența rațiunei și a sentimentelor. Ele sunt rar determinate numai de una din aceste forțe motrice ale sufletului, ci cel mai adesea colaborează, și uneori contopirea e atât de intimă, că nu poți distinge care din forțe are întâietatea. E totuși ușor de distins natura acestor două influențe, căci sentimentul lucrează ca forță de impulsiune, iar rațiunea ca forță moderatoare. Prima reprezintă aburul ce pornește mașina, celalaltă mijloacele de conducere.

Forța de impulsiune are grade diferite de intensitate. Gradelor celor mai slabe li s'a rezervat noțiunea de sentiment, iar cele mai puternice se indică sub cuvântul pasiune. Pasiunea e un sentiment mai energic, mai ridicat ca gradație.

Rațiunea se comportă cu pasiunea ca și cu sentimentul: ea tinde a o regula, a o dirigui și modera. E și aici o serie de nuanțe, dela indiferență, unde rațiunea e totul, până la exaltare, unde ea nu mai înseamnă nimic.

După cum avem mai multe sentimente și pasiunile sunt numeroase. Nu le vom enumera; facem numai constatarea că sunt pasiuni care distrug porniri e bune ale omului și sunt pasiuni generoase. Poți să vrei, binele tot cu atâta ardoare și perseverență ca și răul. E probabil însă ca pasiunile generoase să aibă o intensitate mai mare decât cele subversive, căci conștiința de a vrea binele lucrează mai puternic asupra acțiuni de moderație a rațiunei. Mai mult încă, sunt pasiuni generoase care pot să exalteze omul până la supremul sacrificiu.

Omul trăind într'un mediu social, are sentimente care se rapoarta la indivizi și altele care se referă la societate; de aici pasiunile private și pasiunile politice. Noi ne vom ocupa numai de cele din urmă, pe cât vom putea face această separație.

Ne întrebăm întâiu de toate: pasiunile politice aparțin categoriei pasiunilor generoase sau celor cu un dăunător substrat constitutiv?

N'am ezita în răspunsul nostru dacă am putea totdeauna să reparăm în mod clar pasiunile private de pasiunile publice. Această separație e dificilă pe de o parte fiindcă diferite sentimente ale omului se confundă și se împletesc foarte adesea dând un complex în care e greu să deosebești elementele constitutive; pe de altă parte fiindcă ipocrizia îmbracă adesea masca convingerei, așa că individul care în fond e animat de interese personale, afectează că-i mânat în acțiunile sale de o pasiune politică cu un dezinteresat mobil al activității purtate pentru binele obștesc.

Dar făcând aceste rezerve, putem spune că pasiunile adevărat politice sunt totdeauna generoase, căci ele au de scop binele tuturor. Cel mai bun criteriu e tocmai desinteresarea omului ca individ și mai mult încă; ardoarea sa de sacrificiu. Sacrificiul e chiar câte odată unicul mijloc de a recunoaște sinceritatea pasiunei. E inutil să-i determină cu gradațiile. Unul își va oferi o parte din averea sa altul poate întreaga avere. Alții chiar viața lor, căci o pasiune fără sacrificiu e ca un foc care nu dă căldură. Trebue să deosebim deci pe oamenii mânați în luptă de o pasiune generoasă, de acei cari închină pe toate drumurile, ditirambice patriotismului, libertății, progresului sau altui scop politic, fără a trece niciodată la fapte. Nici o obligație morală nu ne obligă de a afecta o pasiune politică; dar când arborezi un drapel în numele unei idei, la nevoie sa-l oferi cu viața ta, cu atât mai mult să știi să-l desfășuri. Și să-l ții sus cu toate vânturile adverse.

Și totuși în mersul normal al lucrurilor, sentimentul e suficient ca mobil al acțiunilor și poate e preferabil pasiunei. Spunem poate căci sunt cazuri când pasiunea devine sublimă prin sacrificiul și abnegația care asigură succesul unei acțiuni bune și care din diferite motive întâmpină o neobicinuită rezistență. Dar în afară de aceste cazuri excepționale, sentimentul produce toate rezultatele pe care le solicităm pasiunei. Chiar sacrificiul nu e apanagiul exclusiv al pasiunei și adeseori sentimentul datoriei o poate înlocui cu succes.

Dovadă sunt sutele de mii de cetățeni cari știu să moară pentru țară când ea îi cheamă ca soldați pe câmpul de luptă....

Și pentru ce e de preferat sentimentul? Fiindcă dânsul lasă o parte de influență și rațiunei. Am calificat de generoase și de desinteresate pasiunile politice sincere, dar ele au marele defect de a nu alege mijloacele și de a avea adesea neprecizat scopul. Așa că elanurile cele mai generoase prin desinteresarea lor și prin aspirațiile lor pot să nu și ajungă scopul hotărît eforturilor noastre de către rațiune, datorie și interesele generale. Mai mult încă aceiași orbire care îl ascunde scopul, întunecă și simțul moral al omului condus de pasiune. Pentru dânsul scopul justifică totdeauna mijloacele.

Adesea orbirea merge atât de departe că el comite de bună credință acte care în fond presupun reaua credință.

In rezumat să nu excităm nici odată pasiunile. Ele se vor stinge pe măsură ce civilizația va progresa, căci numai ignoranța e favorabilă unei întregi serii de pasiuni cea mai mare parte nimicitoare sau în cel mai bun caz sterile ca rezultat. Cultura intelectuală din contra desvoltă în noi cele mai bune sentimente a căror exaltare e departe de a produce un pericol social.

e. p.

Cronica politică

Fuziunea partidului național cu partidul poporului. Un ziar din București aduce știrea că în întrevederea pe care dl Maniu a avut-o cu dl general Averescu în vederea unei colaborări a partidul poporului, dl general Averescu a propus d-lui Maniu fuzionarea celor două partide sub prezidența șefului partidului național.

Ziarul adaogă că sunt mari speranțe ca propunerea generalului Averescu să fie primită de partidul național.

Nefiind însă autorizat de comitet decât pentru a trata colaborarea, dl Maniu n'a putut da d-lui Averescu un răspuns hotărât.

Știrea aceasta are nevoie de confirmare.

Cât despre noi socotim că o fuziune a partidului național cu oricare partid din vechiul Regat este o imposibilitate. Căci o fuziune ar însemna ca partidul național să renunțe la politica sa regionalistă. Cunoscând însă mentalitatea conducătorilor partidului național, credem că oricât de nefastă s'ar dovedi politica sa regionalistă, partidul național nu va renunța la ea. Și aceasta cu atât mai mult cu cât este vorba de fuziunea cu partidul poporului care prin nenorocita sa guvernare a fost cu desăvârșire scos din viața politică a țării.

Partidul Național și reforma agrară în Ardeal

D. D. Gherman, cunoscutul profesor și publicist, publică în ziarul „Viitorul" din București următorul articol care pune în lumină adevărata politica partidului național și cu deosebire atitudinea acestuia față de reforma agrară.

După o tărăgănare de patru ani cu arendări forțate și un nesfârșit lanț de abuzuri împroprietărirea țărănimei din Ardeal, a ajuns în fine, în stadiul executării faptice și legale.

Constatăm, că nici acest act de supremă necesitate și importanță pentru ținutul de dincoace de Carpați, nu se poate trece la activul Partidului Național, a celui cu firma și lozinca: „interesele speciale ale Ardealului".

O privire generală asupra problemei agrare în Ardeal și Banat, ne întărește și mai mult convingerea în lipsa oricărei acțiuni serioase și pozitive, a factorilor noștri politici, efigiați ca mentorii intereselor noastre regionale.

Deliberările Marelui Sfat Național din Sibiu, au găsit în practică o aplicare pe cât de haotic, pe atât de abuzivă și frauduloasă.

Latifundiile conților maghiari în județele — unde cunoaștem cazuri concrete — c: Hunedoara, Timiș, Arad, au fost salvate de expropriere, în urma unor înalte intervenții românești; au fost menținute ca „ferme de model" sau vândute în mod clandestin celor lipsiți, cu prețuri exagerate și cu aprobarea Consiliului Agrar din fruntea Băncii Agrare din Cluj.

Se găsesc și astăzi sate întregi românești în stare de iobăgie, pe moșiile contelui din Zam, (jud. Hunied.); pe latifundiile de 140.000 hect. ale episcopiei din Oradea Mare.

După farsa agrară a guvernului Vaida, cu Ciopea d-lui Bontescu și înstreinarea pădurilor și munților noștri unor firme streine, au urmat frigăduelile averescanismului în Ardeal, bilanțurile anuale de milioane ale Băncii Agrare și — nici o palmă de pământ sau pășune populației suferinde.

Iar, după această operă reală de dreptate socială și de ușurare a nevoilor obștești, democrația noastră ardelenească, făurește ca armă electorală pentru justificarea neputinței sale, reavoința, rezistența și reacțiunea claselor boerești a vechiului regat ș. a. ca obstacol împroprietărirei în Ardeal.

Ori, procedeul resolut și conștient al guvernării actuale, a pus capăt acestei anomalii și joc primejdios cu răbdarea țăranului nostru.

Efectuarea împroprietăririi recente, a soluționat concomitent în mod fericit și chestiunea finanțării, reformei agrare.

Considerații de interes material a însăși țărănimei noastre, de ordin administrativ și financiar a Statului, au impus în mod firesc finanțarea unitară a împroprietăririi pentru toată țara, eliberând astfel populația rurală a Ardealului, de sub exploatarea moral-materială a unei bănci de partid. Căci ori cât s'ar invoca aportul capitalului de mână moartă, ca fundațiuni, fonduri religioase etc. în capitalul societar al Băncei Agrare, e cert, că instituțiunea financiară speculativă dela Cluj, nu este „rezultanta unor înalte concepții economice din Ardeal" ci rezultanta în 90 la sută a Consiliului Dirigent de onorabilă memorie — ca organizație de capital intelectual și material.

Se invoacă cu multă insistență, abrogarea unei legi sancționate, rezilierea arbitrară a unui contract bilateral dintre „Banca Agrară" și Stat.

Ce este mai natural, logic și leal, imperativ chiar, decât abrogarea unei legi rele, a unui contract oneros Statului și cetățenilor și anularea privilegiilor și comisioanelor d-lor Bontescu, Vlad și Osvadă.

Sub descentralizare administrativ-financiară, nu înțelegem pulverizarea finanțelor țării și aservirea țărănimei din Ardeal, ghișeurilor Băncii Agrare, mai ales, după experiența ultimilor patru ani."

PROF. D. GHERMAN
Arad

Raporturile economice dintre noi și Ungaria

Camera de comerț din Budapesta a ținut o ședință în care s'a ocupat de raporturile comerciale dintre Ungaria și statele moștenitoare, chestiunea pe care o studiază de mult și pe care guvernul maghiar o consideră ca foarte importantă.

Secretarul camerei dl Székely Artur, a expus punctul său de vedere, care dealtminteri este și punctul de vedere al tuturor cercurilor economice maghiare.

Din acel raport reese în întreg mediul nevoia pe care o are Ungaria de statele vecine. Reluarea relațiunilor comerciale cu aceste state este o necesitate vitală pentru Ungaria.

Toate statele vecine Ungariei au fost examinate din punct de vedere economic, de către dl dr. Székely, care a enumerat produsele acestor țări trebuincioase Ungariei.

Privitor la România, dl Székely a spus că țara sa are în special nevoe de produsele noastre forestiere. Domnia sa a repetat prohibirea în România a exportului de lemne, căile ferate ungare având lipsă de un considerabil număr de traverse.

După acea vorbitorul a arătat posibilitățile economice ale țării sale. Dânsul a insistat în deosebi asupra pagubelor suferite de industria morăritului unguresc. Aceasta industrie are o slabă desfacere pe pieţele statelor moștenitoare, piețe ocupate acum de morăritul german. Grație însă unor acorduri viitoare d-l Székely speră că încurând industria a easta ungurească își va reveni.

La urmă d-l Székely a arătat că cele spuse de d-sa, reprezintă punctul de vedere unguresc, în privința reluării relațiunilor comerciale cu statele vecine. Le rămâne acum acestor state, a sfârșit domnia-sa să-și spună și ele punctul lor de vedere.

Rămâne deci acum să vedem și punctul de vedere al statului nostru. Pe cât ne amintim însă până la expunerea lui, era vorba să se aplaneze unele neînțelegeri de ordin diplomatic cu statul vecin. Nu știm dacă acele neînțelegeri sau elucidat pe cale oficială, pentru a putea afirma că statul nostru se va grăbi să răspundă d-lui Székely.

In ori ce caz însă dacă cele ce s'au discutat în Camera de comerț ungară, sunt numai cele parvenite până la noi și expuse mai sus, nu prea vedem cam ce ne ar putea oferi schimbul unguresc.

Industria morăritului o avem și noi în țară și de la unire încoace o putem socoti ca printre cele mai însemnate. Așa că nu vom mai avea nevoe în această privință de ungurii, cari se învățaseră pe vremuri să cumpere grâul nostru pe prețuri derizorii pentru a ni-l revinde apoi sub formă de pesmeți și paste făinoase pe prețuri fabuloase.

Ar fi fost de asteptat ca d. Székely să ne mai enumere și alte bogății ale țării sale, cari prisosesc și cari se pot exporta.

Precum se vede însă noi nu prea avem nevoie de Ungaria; ea însă va avea totdeauna nevoe de ajutorul nostru.

Iată de ce statul vecin ar trebui să fie mai domol în isbucnirile lui împotriva țării noastre; dacă nu din bun simț, cel puțin din interes.

Desființarea Uniunei maghiare

Prin ordinul prefectului de Cluj Dr. P. Meteș cu aprobarea ministerului de interne ieri s'a desființat „Uniunea Maghiară" iar localul și arhiva ei a fost sechestrată de către poliție, fiindcă această Uniune după un an de zile dela constituirea ei nu are statute aprobate de guvernul țării.

Această măsură binemeritată a autorităților noastre eset salutată nu numai de către întreagă opinia publică românească, ci și de către marea majoritate a populației maghiare care era deplin nemulțumită cu acțiunea nefastă a conducătorilor Uniunei, cari nemulțumiri s'au manifestat atât de des prin coloanele presei maghiare.

Conducătorii Uniunei erau niște elemente dușmănoase statului român și fără nici un interes pentru nevoile minorității maghiare. Magnații unguri și câțiva indivizi ultra șoviniști, cari primeau instrucțiuni dela Budapesta se cocoțaseră în fruntea Uniunei și pretindeau că ei sunt reprezentanții populației maghiare.

Reacționari din naștere ei au lucrat contra maselor democratice, și voiau să formeze un „stat în stat" amestecându-se în toate chestiile vieții publice, așa cum le dictau interesele lor materiale. După ce acești conducători îndemnaseră pe funcționarii unguri să denege jurământul și să-și părăsească posturile lor, tot ei au alergat la București și în mod obraznic prin pretențiuni nefondate fără nici o pregătire au făcut imposibilă rezolvirea favorabilă a acestei chestii. S'au amestecat în chestii administrative, școlare, culturale și literare, vroind să monopolizeze pentru ei întreaga viață publică a minorității maghiare fără a avea încrederea maselor. Ce e mai mult, prin agenții lor, agitau populația dela sate, ca să nu primească pământul dat prin reforma agrară, ca acesta să le rămână grofilor și baronilor.

Măsura luată nu este îndreptată împotriva poporului maghiar, care dorește o convieţuire pașnică în țara românească putându-se organiza în cadrele legii, ci împotriva clicei reacționarilor șovini cari desconsideră legea și lucrează împotriva intereselor statului.

Politica de partid și politica țării

Combinațiunile partidului național au eșuat. Campania de pregătire a congresului dela Alba-Iulia. Ce știe și vrea țara și nu știe partidul național

Campania extra-parlamentară deschisă de partidul național, după abia câteva zile de activitate, a început să slăbească. Partidul național a obosit. Toate încercările de a atrage și pe celelalte partide în apele politicei sale, au rămas infructuoase. D. Maniu trebue să se mulțumească deocamdată cu prietenia d-lor Argetoianu și Marghiloman.

Pentru moment se mai așteaptă întoarcerea din străinătate a d-lui Iorga. Se crede însă că aceasta-i mai mult o încercare de formă. Orice hotărâre a fost amânată până la toamnă.

Aceasta totuși nu înseamnă că partidul național a renunțat la politica sa de până acum. Inveninați de faptul că le-au eșuat combinațiunile, conducătorii partidului național continuă pe alt front acțiunea de alarmare neîntemeiată a țării.

Intre un antidinasticism de ocazie ridicol caraghiozat, și un fals democratism, conducătorii partidului național vor începe seria de întruniri publice, pregătitoare a Congresului dela Alba Iulia. Sub masca luptei contra partidului liberal, naționaliștii vor desăvârși nefasta lor activitate politică de până acum. Tara românească va fi din nou acoperită de disprețul suveran al cine știe cărui bâlbâitor de fraze, legislația românească va fi din nou pusă în balanță cu legile maghiare alcătuite pentru oprimarea poporului român din Ardeal, armatei românești i se vor contesta virtuțile, iar Suveranul va fi cu inconștiență prezentat ca prizonier al unor oameni rău voitori României întregite.

In această atmosferă se va pregăti congresul dela Alba Iulia, pe care partidul național va avea pretențiunea să-l prezinte ca expresiune a Ardealului. Cine va fi acest Ardeal se poate ști de pe acum; se vă ști mai bine atunci. Politicianismul partidului național se va arăta în toată goliciunea lui; demagogia unui democratism de ocaziune va avea prilejul să-și desvălue odioasa-i măestrie; dar poporul cuminte, poporul care judecă, condamnă și tace, va înțelege întreaga mascaradă naționalistă.

Poporul ardelean nu întruniri poporale și discursuri nesăbuite așteaptă dela conducătorii țării românești. D. Branișce și Manu au avut ocazia să se convingă de acest adevăr la Blaj. Poporul ardelean așteaptă dela conducători, muncă cinstită pentru binele obștesc, muncă și iarăși muncă. Așteaptă ca drepturile lui sociale și politice veacuri de-a rândul frustate, să îi fie respectate în România Mare. El cere pământ pe care să fie stăpân, cere școală românească, cere biserică românească, cere legislație românească. Și de la oricine i-ar veni acestea, fie el din Ardeal sau din vechiul regat, poporul nu-l întreabă.

Dar va întreba pe aprinșii răsturnători de guverne ai partidului național: — Ce ați făcut d-voastră pentru binele poporului?... Nu știm ce va răspunde partidul național la o așa întrebare; vorbitorul interogat însă nu va putea să nu-și amintească că în cei patru ani dela unire, partidul național n'are o singură operă positivă care să poată sta cu cinste în fața norodului. Banca Agrară este și rămâne cea mai bună dovadă de câtă puțină dragoste pentru țărani a fost călăuzit partidul național la înfăptuirea reformei agrare în Ardeal; politica sa de până acum a fost o continuă piedecă pentru desăvârșirea unirei, ceea ce a împiedecat orice manifestare firească a vieții sociale a Ardealului.

Partidul național va ști astfel câtă distanță este între interesele sale politice și interesele generale ale țării.

A. R. GUS.

INFORMAŢII

Mâine dimineaţă sosește cu accelerat dl. I. Th. Florescu, ministrul de justiţie.

■

In vederea adunărei generale a baroului avocaţilor adunare ce era hotărâtă pentru data de 15 l. c, un grup de avocaţi a cerut amânarea adunărei pentru toamnă.

■

In urma unei hotărâri aduse de ministerul muncei prin care se dă dreptate cheltuerilor grevişti, patronii s'au hotărât să mărească salariile cheluerilor din localitate, astfel că greva din cafenele a încetat.

■

Cea mai mare revistă franceză „Revue des deux mondes", scrie următoarele în numărul din urmă:

„Moartea lui Take Ionescu lipseşte România de unul din marii săi cetăţeni, Franţa de un prieten încercat. Europa de un om de stat eminent, care prevăzuse marile frământări din 1914, care pregătise ţara sa şi care, de la armistiţiu, devenise unul din buni lucrători ai reconstrucţiei. Franţa împărtăşeşte doliurile şi bucuriile poporului român. Nu putem lăsa, aci, să dispară Take Ionescu fără să salutăm cu o dureroasă emoţiune memoria sa".

•

Lucrătorii fabricei de vagoane „Astra" din Arad au declarat luni la orele 10 dim. greva. Cauza grevei este că li s'a refuzat cererea de a fi împărţiţi în categorii.

Indată după declararea grevii, inspectoratul muncii intervenind, s'au început tratativele. Ele n'au avut însă nici un rezultat.

Greva continuă.

La 15 Iulie vor începe să funcţioneze jumătate din numărul trenurilor fixate pentru transportul cerealelor din noua recoltă.

■

Monitorul oficial publică regulamentul taxelor admise pentru unele lucrări oficioase făcute de notarii comunali şi cercuali din Transilvania, Banat, Maramureş şi părţile ungurene, precum şi despre lucrările particulare ce aceştia le pot îndeplini.

•

Din lipsă de spaţiu amânăm pentru numărul de mâine publicarea continuarei anchetei noastre dela Turda.

•

D-l Iacob Cornea, prim-pretor al plăşii Ghimeş din judeţul Ciuc, a fost mutat, în interesul serviciului, la plasa Ocna-Mureşului, din jud. Alba-de-Jos.

D-l Ion Hamzea, notar judeţean la subprefectura judeţului Trei-Scaune, a fost numit primpretor al plăşii Ghimeş din jud. Ciuc, în locul d-lui Iacob Cornea.

■

S'au prezentat direcţiunei C. F. R. 20 de oferte particulare pentru repararea magaziilor şi şoproanelor din gări şi staţiuni.

■

In urma unui accident de automobil, proprietarul societăţei „Kronos" din localitate cu numele de E. Kronberger a avut de suferit mai multe leziuni grave. Starea şoferului e de asemenea îngrijitoare.

•

Judecând după datele statistice primite de guvern din tot cuprinsul ţărei, recolta de cereale din anul acesta este de un belşug care n'a mai fost de 20 de ani în România.

Cu vapurul „Turnu-Severin" al S. M. R. a sosit la Constanţa podul dela Cosmeşti încărcat la Ramadan.

Părţile grele ale podului au fost transportate direct dela Constanţa cu C. F. R., la Cozmeşti.

Părţile mai mici au fost încărcate dela Constanţa pe vaporul „Durostor" şi vor fi transportate la Galaţi de unde vor pleca cu C. F. R. la destinaţie.

■

Intre staţia Oradia Mare-Veneţia şi Oşorhei, trenul 19 a sfărâmat o trăsură, omorând o femeie în momentul când traversa un pasaj de nivel.

Identitatea femeiei nu s'a putut constata.

■

Colecţia Gazetei Oficiale

din anii 1918—1922 adică dela apariţie şi până la ultimul număr. Se găseşte

de vânzare

la Agenţia de Publicitate „Soarele", Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. Cererile se vor adresa urgent

Având numai câteva colecţii

■

IN ATENŢIUNEA D-LOR COMERCIANŢI

Numai la *S. A. Ingrăşătoarea de porci şi Industria de carne din Gherla* se găsesc cele mai bine *salamuri preparate* din carne calitatea I. Comenzile se execută imediat expediindu-se la adresa arătată prin poştă sau C. F. pe lângă preţul zilnic şi francat.

Telefon interurban 27 GHERLA.

1515

Ştiri din Timişoara

Sosirea unui grup de învăţători excursionişti

Ieri, după amiază, au sosit în localitate venind dela Arad, un un număr de 150 învăţători, institutori şi profesori din vechiul regat. După ce au vizitat întreg Ardealul, se vor opri o zi în Timişoara, apoi vor pleca la Reşiţa, Anina, Oraviţa, Lugoj şi alte localităţi din Banat. Cu această ocazie a avut loc aseară în sala casinoului militar un banchet dat de primăria oraşului, la care au toastat primarul-şef Vidrighin inspectorul şcolar Niculescu, şi directorul regional al învăţământului Petrovici; iar din partea celor din vechiul regat au răspuns profesorii Radu, Coroiu şi Tenculescu,

Noui sub-director regional al C. F. R.

In locul dlui N. Christea, subdirector regional al C. F. R. numit într'o comisiune internaţională de cale ferată din Viena, a fost numit sub-director al regionalei Timişoara d. Ioan Anastasiade, dela direcţiunea generală a C. F. R.

Eliberare pe cauţiune

In şedinţa de azi, tribunalul local, ţinând seama de starea sănătăţei inculpatului Rosentall, prins cu contrabada de arginţ, a revenit asupra primei hotărâri şi a dispus eliberarea acestuia pe o cauţiune de 30.000 lei, în loc de 100,000. Rosentall a fost imediat pus în libertate.

Viol

Lucrătorul zidar Marcel Mathias, a fost arestat şi depus în arestul preventiv, pentru faptul de a fi siluit o fetiţă de 13 ani.

Democratizarea uniunii magnaţilor

Iniţiativa partidului poporului maghiar. O insinuare a aşa zişilor democraţi unguri.

Reorganizarea uniunei ungureşti a acelei uniuni de sub şefia baronului românofob Josika, continuă să preocupe pe conducătorii vieţii maghiare ardelene cu atât mai insistent, cu cât până la data adunării, convocată pentru modificarea statutelor, mai este numai o lună. Dintru început, magnaţii au căutat să momească democraţia maghiară ardeleană prin făgăduirea unei cât mai radicale democratizări a uniunii lor: Convinşi prin aceasta făgăduială, maghiarii stângei au început să se agite, pentru că să cucerească locuri suficiente în viitoarea organizaţie. De aceia Duminică au convocat o întrunire a partidului poporului maghiar şi au hotărât să stăruie cât mai mult pentru câştigarea unei reprezentanţe corespunzătoare a partidului acestuia în sânul uniunei. Pentru ca să intimideze oarecum uniunea reacţionarilor, au recurs la o insinuare josnică, gratuită, că anume, uniunea magnaţilor a pactat cu guvernul. Implicit, partidul poporului a protestat împotriva acestui lucru. Insinuaţia aceasta a fost făcută de către dl Olajos Domokos şi tocmai fiindcă cunoaştem pe acest fruntaş al ziaristicei maghiare de aici, ne mirăm uşurinţa cu care insinuă, neargumentând cu altceva, decât cu aceia, că aşa au spus ziarele, că partidul naţional-liberal şi uniunea maghiară au făcut o învoială între ei.

Această pretinsă învoială a fost desminţită categoric de către ambele părţi. A desminţit-o şi guvernul şi a desminţit-o şi uniunea maghiară, deja pentru a doua oară. Dacă „Democraţii" unguri nu s'au putut totuşi convinge, ci au stăruit să creadă unei minciuni a pamfletelor opoziţioniste sau ale ungurilor dornici să pună mâna pe şefia minorităţii ungureşti de aici, s'au putut convinge cu prisosinţă despre neadevărul de mai sus din atacurile ce aduce mereu faţă de guvernul român organul magnaţilor „Ellenzék". S'au putut convinge şi din coloanele acestui ziar, care n'a încetat niciodată să demaşte uneltirile şi românofobia uniunii maghiare, precum şi din ecoul ce a dat acest ziar manifestaţiunilor democraţiei ungureşti.

Unde e atunci învoiala aceia de care acuză? O mai temeinică desmintire decât aceasta nu puteau să aştepte. Insinuaţia partidului poporului maghiar e şi meschină, pentru că era menită să servească interese personale, cocoţarea celor de jos în locul actualilor pseudo reprezentanţi ai minorităţii ungureşti, şi este şi neisteaţă, pentru că nu ne putem închipui, ca cineva cu scaun la cap să se ia după nişte minciuni aruncate în vânt de opoziţionişti vânători de putere.

LEONIDA-OIL

Cel mai bun ulei pentru automobile

a sosit şi se vinde în bidoane plumbuite a 5 litri, la toate garajele, sucursalele şi agenţiile.

1926

S. A. R. şi LEONIDA & Co. Unite

S-A DESCHIS

în Cluj Piaţa Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol cel mai mare şi modern

Magazin de Bijouterie

H. S. BRAUNFELD

1786 din firma

Fenyő şi Braunfeld

asortat în permanentă cu

Bijuterii fine. Ceasornice de preciziune. Argintărie.

Preţurile cele mai moderate Telefon interurban 643

Caut

pentru odihnă, de la 1 la 20 August, într'un sat retras de munte, locuinţă şi întreţinere modestă.

Prefer cât mai multă sălbăticie.

Cine doreşte a-mi face această îndatorire, bine înţeles contra plată, îl rog să-mi scrie pe adresa D. I. Cucu, redactor al ziarului „Infrăţirea" Cluj.

„Kristály"

Cluj (Kolozsvár)

Văpseşte şi curăţe

Văpsitorie de lână bumbac şi blănărie.

Lucrurile trimise prin poştă se ispravăsc iute şi regulat

Lloyd 557 1817

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară

Soc. An.

Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 şi 725

◆

Cumpără şi vinde soiu de monete streine. Concurenţe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.

Lloyd 605 1819

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin

UNIO

Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

Daca voiti serviciu promt si lemne bune, faceti comanda la depozitul de lemne

Conferința dela Haga

Haga. — Cercurile franceze și engleze judecă favorabil perspectivele conferinței, totuși tratativele nu vor fi accelerate înainte de întâlnirea lui Lloyd George cu Poincare.

Un discurs al lui Stresemann

Berlin. — Reichstagul a trimis comisiunei juridice proectul de lege privitor la apărarea republicei și la amnestie. In prima lectură legea a întâmpinat opoziție hotărâtă din partea partidului naționalist german. Stresemann a ținut un discurs arătând că republica este pentru mult timp unica formă posibilă de stat.

Intrarea socialiștilor în guvernul german

Berlin. — In Reichstag s'au ținut Miercuri consfătuiri între fracțiunile parlamentare privitor la intrarea socialiștilor independenți în guvern. Nu s'a obținut încă nici un rezultat.

„Freiheit" reapăru-se îndoește de întrarea socialiștilor independenți în guvern dată fiind rezistența partidelor burgheze din coalite. Ziarul avertizează guvernul, că în anumite împrejurări îl va sprijini.

Convenția militară între Franța și Letonia

Kovno. Ziarul „Echon litwy", anunță, că la Riga urmează tratative între Letonia și Franța, privitor la încheierea unei convenții militare după modelul convenției franco-polonă împotriva unei eventuale atacuri bolșevice.

Se desmint tratativele ruso-italiene

Haga. Delegatul italian Avvezzano desminte svonul privitor la începerea de noi tratative cu Rusia pentru încheierea convenției comerciale.

Revolta din Dublin a încetat

Dublin. Răscoala republicanilor se consideră în oraș ca sfârșită, în provincie republicanii opun rezistență în diferite locuri.

Un mare incendiu la Hamburg

Hamburg. La depozitele firmei „Norddeutsche Spritwerke a isbucnit mare incendiu provocând explozia a două tancuri spirt. Câțiva pompieri și muncitori au murit.

Atentatul contra lui Harden

Berlin. — Se comunică oficial că unul dintre autorii atentatului împotriva lui Harden este Walter Ankermann, fost locotenent, iar azi comerciant. S'a fixat un mare premiu pentru prinderea lui Ankermann. Celălalt atentator nu se cunoaște încă. S'a stabilit că atentatorii nu au procedat din propria lor inițiativă, ci din ordinul unei organizațiuni secrete.

Rănile nu sunt mortale

Berlin. — Rănile publicistului Maximilian Harden sunt foarte grave, dar nu-i pun viața în pericol.

Victima a primit șapte lovituri puternice în cap.

In urmărirea celui de al doilea atentator

Berlin — Cercetările asupra atentatului comis împotriva lui Harden s'au terminat.

Unul dintre făptuitori anume Herbert Weichart, a fost arestat Celalt locotenentul în rezervă Walter. Ankermann, n'a fost încă prins, s'a stabilit numai că se află încă în Berlin.

Amândoi sunt membrii unei organizațiuni secrete, dela care au primit sarcina de a săvârși atentatul.

10 milioane morți de foame în Rusia.

Lyon. — Conform statisticilor oficiale, fometea în Rusia a cauzat până acum, moartea a 10 milioane de oameni.

Nationalizarea

Intreprinderilor financiare ardelene

Comisiunea pentru încuviințarea înființării de noui societăți, și sporiri de capitaluri, din noulle ținuturi alipite a fixat următoarele condițiuni pentru funcționarea acestor societăți.

a) Două treimi din capitalul societăților ce se vor înființa în ținuturile alipite să fie românesc, adică două treimi din acțiuni să fie în mâinile cetățenilor români.

b) Trei pătrimi din consiliul de administrație al acestor societăți va trebui să fie alcătuit din cetățeni români.

c) Aceste proporții trebuesc păstrate în tot timpul cât va dura societatea.

d) Atât acțiunile nominative cât și cele la purtător din cota de două treimi capital românesc nu vor putea fi transmise fără aprobarea Consiliului de administrație sub sancțiunea de nulitate a transmisiunii.

O delapidare de un milion la Arad

Ernst Paul Frank, funcționar la fabrica de vagoane „Astra" din Arad, însărcinat să aducă suma de un milion lei din București la Arad, a dispărut cu bani cu tot.

Poliția a luat întinse măsuri pentru prinderea fuecționarului defraudator, iar fabrica a pus și un premiu pentru descoperitori.

Chestia responsabilității marelui război în camera franceză

Paris. — Dl Poincare vorbind Marți în camera deputaților, în mijlocul aplauzelor generale, a cerut să se înceapă desbaterile asupra responsabilității pentru marele război. Atacurile îndreptate acum de curând de către deputații comuniști împotriva primului ministru francez, l'a făcut să ceară aceasta. Desbaterea va avea loc Miercuri după amiazi. In cursul ședinței de Marți, dl Poincaré reamintind atitudinea pe care d-sa a avut'o în 1914, arată că împreună cu guvernul a făcut tot posibilul pentru a împedica războiul. „Declarațiunea curagioasă făcută în August 1914 în numele partidului socialist, se poate socoti ca o desmințire anticipată a acuzațiilor ce mi se aduc acum".

Pentru familiile victimelor de la Lupeni

Colecta intreprivsă de Comitetul de acțiune local pentru ajutorarea nenorociților dela Lupeni.

1.	Cheta Societății „Principele Mircea"	Lei 1284·—
2.	Venitul reprezentațiilor date la Teatrul Național, Teatrul maghiar și Cinematografe	Lei 95935
3.	Donația Asociației Măcelarilor	Lei 1000·—
4.	Donația Primăriei Cluj	Lei 5000·—
5.	Donația Uniunii de cântări „Sft.-Maria"	Lei 111·—
6.	Colecta Prefecturei poliției	Lei 9202·—
7.	Subscripția ziarului „Infrățirea"	Lei 15104·75
8.	Dela serbarea aranjată de ziarul "Infrățirea" în parcul orașului	Lei 6043·—
9.	Dobânda depunerii dela Banca Agrară"	Lei 150·—
	Total	Lei 60,042.25

Aceasta sumă s'a transmis prin Banca Națională Agenția Cluj Direcției Generale a Asistenței Sociale de pe lângă Ministerul Muncii și Ocrotirilor Sociale din București.

Comitetul pe această cale își esprimă mulțumirile tuturor acelora cari au contribuit la această frumoasă operă

Comitetul

Silezia superioară

Nu se putea ca, în momentul ocupărei de către trupele polone a părții sileziene ce s'a atribuit Poloniei de Liga Națiunilor, să nu se întâmple oare care desordini într'un teritoriu unde patimile naționale au fost deslănțuite timp de trei ani. Nu trebue luate însă în tragic telegramele cari anunță lupte pe ici și colea. Necesități, economice vor sili pe Poloni și Germani să conlucre e pentru exploatarea bogățiilor imense ale acestei provincii. In realitate, se manifestă într'o parte și într'alta semnele unei împăciuiri pe care interesele industriale și comerciale solidare le vor impune.

Criză de guvern în Serbia din cauza acordului cu Italia

Pasici se opune acordului. — Un ministru demisionat. — Nincici îl va urma azi

Belgrad. — Guvernul a primit răspunsul guvernului italian, care acceptă rectificările cerute la convențiile încheiate la Santa Marguerita și regulamentul de executare a tratatului din Rapallo.

Toți membrii guvernului sunt favorabili acceptărei, afară de Pasici, care cere o restrângere a zonei libere dela Zadar.

Ministrul politicei sociale, Kerstely, care a semnat convenția a demisionat eri seară. Cellalt semnatar al tratatului, ministrul de externe Nincici, va demisiona astăzi.

Se așteaptă o criză guvernamentală.

Turburările din Irlanda

Berlin. — In Dublin lupta între partidele adverse continuă cu furie mai cu seamă în jurul hotelului Gresham, unde se găsește De Valera. Ziarele engleze anunță că primarul orașului Dublin este reținut prizonier de rebeli până când se vor termina ostilitățile.

Berlin. — Republicanii irlandezi sunt goniți rând pe rând din pozițiunile Dublinului. Luptele din Cork și Limmerick se extind. Toate ziarele sunt supuse cenzurei republicane.

Anglia admite

Germania în Liga Națiunilor.

Roma. — Londra comunică că guvernul francez a exprimat regrete de oarece Lloyd George a recomandat oficial admiterea Germaniei la Liga națiunilor fără a întreba mai întâi Franța.

Primul și cel mai mare magazin de PIANE din România-Mare
I. TRISKA Cluj,
Strada Șaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.
Telefon 419

977
Au sosit piane noi.

Complotările din Germania

Demonstrațiile de stradă din Berlin

Berlin. — Demonstrațiunile de stradă din Berlin a tuturor partidelor republicane, în favoarea apărărei energice a republicei germane au decurs în general liniștite. In orele târzii ale după amezei traficul tramvaelor a fost reluat în general pe când magazinele și diferitele instalațiuni industriale din centrul orașului nici nu închiseseră chiar.

Votarea legilor pentru apărarea republicei

Berlin. — Reichsrat-ul german a adoptat proectul de lege pentru protecțiunea republicei prin 48 voturi contra 18 precum și asupra amistiei prin 55 împotriva 11 voturi. Proectul prevede că membrii fostelor familii domnitoare, să fie expulzate din Germania, dacă se fac vinovate de ofensă împotriva legii, pe când ceilalți germani pot fi opriți de a ședea în diferite părți ale Germaniei în decursul viitoarei săptămâni.

Aliații și o eventuală lovitură de stat în Germania

Londra. — Răspunzând interpelării cu privire la atitudinea engleză în cazul unei lovituri de stat monarchiste în „Germania" Lloyd George spune că isbucnirea unei mișcări revoluționare împotriva tratatului din Versailles, a creiat o situație internațională serioasă în Germania față de care aliații nu ar putea rămâne indiferenți

Știri din Satu-Mare

Sfințirea Capelei Ortodoxe Române din Halmeu

Duminecă 2 crt. a avut loc, sfințirea capelei ortodoxe române din Halmeu de către I. P. S. Episcopul Roman Ciorogaru, secundat fiind de Preotul Răuț din Satu-Mare. Acest sfânt locaș a luat ființă mulțumită inițiativei Preotului Răuț și prețiosului concurs dat de comitetul Parohiei Ortodoxe din Satu-Mare în frunte cu dl D. Dumitrescu, prefectul poliției. La ceremonia religioasă au asistat dl. dr. Teofil Dragoș, prefectul județului, împreună cu reprezentanții autorităților militare.

Cu trenul de după amiazi I. P. S. a plecat la Satu-Mare unde a făcut slujba vecerniei, cu care ocaziune a ținut o înălțătoare predică în fața unei numeroase asistențe. Seara s'a dat un banchet în onoarea I. P. S. Episcop Roman Ciorogaru.

Descoperirea autorilor fioroasei crime din Satu-Mare

După cercetări conduse cu multă abilitate, timp de o lună, de către dl. Comisar Gh. Popa, șeful siguranței din poliția locală, eri s'au prins autorii crimei din ville Satu-Mare. Ei sunt: caporalul Condroș Vasile, care a străpuns cu baioneta pe păzitorul Molnar Ferenț și soldatul Gheorghe Iacob care l-a împușcat în piept într'o noapte când au fost prinși furând fânețuri. Mărturisind complect crima, actele s'au înaintat autorităților militare. *Corresp.*

FRENKEL [fost Janovitz & Co.] Cluj, Str. Aprinjoarelor 13. Telefon 2-90, 264, 401.

Strungari și turnători

în fontă și metal, precum și modelieri tâmplari, și galvaniseuri cu practică îndelungată, găsesc de lucru permanent și cu leafă bună la

1945

Fabrica de Armaturi

N. Pedviscoar & Co. S. R. A.

București, Str. Vulturi No. 29.

TRASUL

dă betonului și mortarului densitatea deplină și impermeabilitatea mărește clasticitatea și resistența de tracțiune și de presiune, face posibil economii mari la ciment de portland.

TRASSIA S. A. p. Exploatare de tras transilvanean în DEJ, fabrica: Tras, Trasvar, Ciment de Tras.

Prospecte și certificate oficioase stau la dispoziție. Representant pentru jud. Gojocna și Turda-Arieș precum și depozit în Cluj: Inginer F. HANN Cluj, Strada Ciparlu No. 3. 1401

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

◆

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

◆

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni, Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Ulioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, In regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

CARTEA ROMANEASCA

INSTITUT de ARTE GRAFICE

SUCURSALA

COSINZEANA

CLUJ

CALEA DOROBANȚILOR

EXECUTĂ CU PREȚURI MODERATE TOT FELUL DE LUCRĂRI DE TIPOGRAFIE, LEGĂTORIE PRECUM BROȘURI, ZIARE ZILNICE ȘI SĂPTĂMÂNALE REVISTE, ETC, ETC. □□

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La Librăria „Cartea Românească" Piața Unirii No. 7.
La *Friedmann* Stăniloiu Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Cent.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 2

„MERCUR" societate comercială pe acții GHERLA

Prospect de emisiune.

Adunarea generală ținută la 25 Iunie 1922 a hotărît urcarea capitalului social dela Lei 1.000.000 la Lei 3.500.000 autorizând consiliul de administrație cu executarea acestei hotăriri.

In baza acestei hotăriri Consiliul de administrație emite 5000 bucăți acțiuni noi la purtător în valoare nomunală de 500 Lei bucată pe lângă următoarele condițiuni:

1. acționarii vechi au dreptul se opteze după fiecare acțiune veche 2 b. acțiuni noi cu totul deci 4000 b. acțiuni în prețul nominal 500 Lei bucată și 25 Lei de bucată pentru cheltuelile de emisiune.

2. Acționarii vechi pentru a și putea exercia dreptul de obțiune sunt datori a și prezenta acțiunile vechi la cassa societății până la terminul de 15 Iulie 1922 având dreptul de optare numai până la acest termin.

3. 1000 b. acțiuni noi, precum și acțiunile noi neoptate de vechii acționari se oferă pentru semnare acționarilor noi și vechi tot în prețul nominal de 500 Lei bucată și 25 Lei spese de emisiune pentru bucată. Termenul ultim al semnării acestor acțiuni este 31 Iulie 1922.

4. Atât acționarii vechi, cât și acționari noi sunt datori să plătească întreg prețul acțiunilor semnate precum și spesele de emisiune, cu ocaziunea semnarii, fiind altfel semnarea nevalabilă.

5. Pentru acțiunile semnate se va da titlu provizor și proprietarii acestor acțiuni vor participa la dividendă începând numai din 1-a Ianuarie 1923, pe timpul dela ziua semnării și până la 31 Decembrie anul 1922 vor beneficia de dobândă de 6%. Semnerea acțiunilor și plătirea prețului se va face în localul societății MERCUR Gherla Piața Unirii Nr. 9 între orele de birou.

6. Consiliul de administrație și rezervă dreptul de-a putea emite acțiuni contracte și anume în loc de 10 acțiuni à 500 Lei — una acțiune à 5000 Lei și în loc de 100 acțiuni à 500 Lei — una acțiune à 50.000 Lei.

Gherla, la 25 Iunie 1922.

1949 **Consiliul de administrație.**

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Monedă metalică de 1, 2 și 5 lei

Banca Națională a trimes ministerului de finanțe o adresă prin care arată că se impune ca Statul să bată monetă divizionară metalică de 1, 2 și 5 lei, în valoare de aproximativ 500 de milioane de lei. Cu ajutorul acestei, noui monede să se preschimbe hârtia-monetă corespunzătoare de 1, 2 și 5 lei, azi în circulație, fiindcă aceasta a ajuns așa de uzată și de petecită, în cât îngreuiază foarte mult circulația, pe lângă desavantagiul foarte însemnat că e purtătoare a miliarde și miliarde de microbi și constitue deci și o adevărată primejdie pentru sănătatea publică.

Ministerul de finanțe a luat act de propunerea Băncii Naționale, care e de altfel și o veche preocupare a guvernanților cari s'au perindat de la cârma țării și a hotărât să se ocupe de înfăptuirea ei de îndată ce împrejurările financiare vor permite, întâi primele etape ale consolidării sale financiare: echilibrea budgetară, consolidarea datoriei sale publice și îmbunătățirea valutară.

Această problemă a monetei metalice face parte din programul de politică monetară pe care guvernul intenționează să o fixeze la toamnă, după ce va fi isprăvit cu celelalte reforme financiare și fiscale.

Blocul socialist german

Un fapt de o importanță mare pentru viitorul Germaniei se comunică din Berlin: partidul socialist-majoritar s'a unit cu socialiștii-independenți pentru apărarea Republicei. Spre a ne da seamă de toată însemnătatea acestui eveniment trebue amintit, că socialiștii independenți roși, au fost până acum adversari hotărâți ori cărei lege excepțională și au apărat în sensul cel mai dârz libertatea cea mai desăvârșită.

Acum că cei din **Rothe Fahne declară** că merg mână în mână cu cei din **Vorwaerts,** aceasta însemnează că socialiștii germani, moderați și înaintați proclamă principiul că acei cari nu respectează legea trebue puși înafară de lege. Republica germană a manifestat până acum o răbdare ce a întrecut orice margine. Slăbiciunei ei se datorește că propaganda reacționară a putut să se apere ca ori ce alt regim și datoria ei este să înlăture atât dușmanii din dreapta cât și pe adoratorii libertății bolșeviste.

Pentru votarea noilor legi de apărare a regimului trebue o majoritate de două treimi în Reichstag. Se va vedea în curând dacă constituirea blocului socialist va fi suficientă spre a se obține această majoritate. Sunt în realitate trei legi pe tapet. Una prescrie pedeapsa muncei silnice și chiar de moarte pentru membrii societăților secrete care urmăresc răsturnarea republicei. Se vor lua în al doilea rând măsuri în contra membrilor fostelor familii domnitoare care vor putea fi expulzați. In fine, o a treia lege va prescrie funcționarilor publici datoriile lor față de republică. Se prevede ca majoritatea va putea fi obținută numai în cazul când și câți-va membri ai partidului populist ar vota pentru; altfel o disolvare a Reichstagului și alegeri noi vor fi necesare.

Sunt și crime rodnice. Ca și marii Romani, de care vorbește Mirabeau, Rathenau murind, arăscolit o țărână din care vor ieși bărbații de mâine, mai buni ca cei de azi și cari vor asigura triumful democrației.

Tratatele economice ale Ungariei

Camera de industrie și Comerț din Budapesta a ținut o întrunire în care s'a ocupat cu chestiunea exportului și cu proiectele tratatelor economice cu statele vecine și în special, cu România la ale cărei bogății naturale sunt mult avizate întreprinderile ungurești.

Dl Artur Szekelyi, președintele Camerei de Comert, ocupându se de comerțul extern, a arătat dificultățile ce le întâmpină Ungaria, din cauza restricțiunilor vamele ale statelor vecine și mai cu seamă în Jugoslavia unde mărfurile ungurești sunt supuse la o taxă cu mult mai mare decât cele germane, austriece și cehoslovace. Ceiace îngreuiază mult exportul ungar în România, Cehoslovacia și Jugoslavia, sunt piedicele transporturilor, predarea la frontieră și celelalte multe neajunsuri.

Prin încheerea tratatelor economice cu statele vecine, Ungaria trebue să se străduiască să obțină cât mai multe avantagii.

■

La tratativele comerciale ce vor avea loc în curând, Ungaria va insista cu toată energia ca să fie pusă în aplicare convențiunea transporturilor votată de conferință.

La aceste observațiuni a dlui Szekelyi, au răspuns mai mulți membri ai Camerei de Comerț și Industrie din Budapesta, arătând că întreprinderile ungurești din teritorile desmembrate de Ungaria sunt dublu impuse, ceiace, prin încheiarea tratatelor economice, trebue făcut să înceteze.

Fabricanții au cerut o protecție vamală față de industria statelor vecine și mai cu seamă față de cea cehoslovacă, iar întreprinderile cari au stabilimente industriale în statele vecine, să le poată mută în Ungaria, asigurându-li-se aprovizionarea cu materii prime.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

Mare stoc de Cauciucuri Michelin Cablé pentru Automobile la EMIL BLAGA CLUJ,
Piața Ștefan cel Mare 7. Telefon 270

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BANCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Înfrățirea

Restaurantul la „Hornar"

Toată lumea care vrea să mânânce bine și se fie bine servit **ca la Mama acasă** să viziteze Restaurantul la **Hornar** unde se găseste pe lângă mâncărurile cele mai alese și gustoase și **Grătar special** Vinuri naturale din propriile podgorii și tot felul de beuturi recoritoare.

Serviciul ireproșabil și prețuri modeste. Notați bine adresa la „**Hornar**" Calea Reg. Ferdinand 63 Vis-a-vis Siguranța. 1893

S'a deschis din nou magazinul de mode pentru dame
Weiss și Molnár
sub noua firmă:
Heller, Weiss și Molnár
Calea Regele Ferdinand 6, vis-a-vis cu localul vechiului magazin. 1592

Articole frumoase de droguerie
au sosit la parfumeria
D'Or
Cluj, Piața Unirii No. 5. 1385

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „CAM"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 38.
(Palatul Széky)
Telefon No. 40.
Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. 148

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Publicațiune de licitație.

Se aduce la cunoștința amatorilor că în ziua de 4 August 1922 ora 11 a. m. se va ține o nouă licitație publică cu oferte închise și sigilate, scrise în limba română la Direcțiunea Generală a Agriculturii Cluj (Serviciul fermelor) Piața Cuza Voda No. 3 pentru vânzarea vinurilor produse la instituțiunile statului.

Cantitățile de vin se află depozitate la următoarele Regiuni și Instituțiuni:

Regiunea II. Domenială Cojocna (județul Cojocna)

Vin recolta anului	1919	cca	Litri	3.600
„ „ „	1921	„	„	9.000
				12.600

Regiunea III. Domenială Farcadinul Inferior (județul Hunedoara)

Vin recolta anului	1920	cca	Litri	2.000
„ „ „	1921	„	„	7.100
				9.100

Regiunea IV. Domenială Hidig (jud. Salaj)

Vin recolta anului	1919	cca	Litri	12.614
„ „ „	1920	„	„	1.967
„ „ „	1921	„	„	61.258
				75.839

Regiunea II. Viticola Inghiu (jud. Alba Inferioară)

Vin recolta anului	1919	cca	Litri	23.000
„ „ „	1921	„	„	30,000
				56.000

Școală de Viticultura Diosag (județul Bihor)

Vin recolta anului	1919	cca	Litri	313
„ „ „	1920	„	„	2.648
„ „ „	1921	„	„	15.000
				17.961

Școala de Agricultura Turda (jud. Turda-Aries)

Vin recolta anului	1920	cca	Litri	7.751
„ „ „	1921	„	„	10.000
				17.751

Școala de Agricultura din Simleul Silvaniei (jud. Salaj)

Vin recolta anului	1920	cca	Litri	200
„ „ „	1921	„	„	2.500
				2.700

Total cca Litri 190.951

Licitația se va ține la Serviciul fermelor din Direcțiunea Generală a Agriculturii Cluj, pentru cantitatea de vin arătată mai sus iar la fiecare Regiune sau Instituțiune se va ține licitație numai pentru cantitatea aflată în depozit acolo.

Supra oferte nu se primesc.

Condițiunile și caietul de sarcini se pot vedea în fiecare zi de lucru dela ora 11—13, la Serviciul fermelor.

Concurenții sunt obligați a depune 10% asupra ofertei.

Licitația se va urma conform stipulațiunii art. 72—84 sin Legea asupra Contabilității publice a Statului. 1933

In atențiunea
proprietarilor de casă, architecților și antreprenorilor.
văd. Iosif Tamásy
posede un mare depozit de sobe, mărfuri de porcelan terracotă, chamotă și faianță.
CLUJ, Calea Moților No. 7.
In casa proprie. Fondat în a. 1910
Reprezentanță generală din Ceho-Slovacia pentru vânzarea și instalarea de sobe de porcelan și terracotă, aranjament de bae, pardoseală cu cheramită și alte lucrări semene, cari toate să efeptuesc prompt, și pe lângă garanție.
Mărfuri **veritabile Ceho-slovace,** căutate în toată lumea, cari sunt **cele mai durabile, mai estetice și mai eftine.**
Preturi de concurență nimeni nu poate să execute mai eftin.
O singură încercare convinge mai multe ori. 1861

Ministerul sănătății publice, al muncii și ocrotirilor sociale
Inspectoratul General Sanitar din Ardeal
Serviciul de Economat.
Str. Gen. Grigorescu 47—49.

No. 15225–922.

Publicațiune.

Să aduce la cunoștința celor interesați că la 27 Iulie 1922 ora 10 a. m. să va ține licitație publică cu oferte închise și sigilate pentru aprovizionarea cu combustibil a Instituțiunilor Sanitare din Cluj în Calea Victoriei 27 în Cabinetul Inspectorului General Sanitar.

Licitația să va ține în conformitate cu art. 72—83 din legea asupra Contabilității publice. Supra oferte nu să primesc. Concurenți sunt obligați a depune garanță 10%.

Toate condițiunile, caietul de sarcini și alte deslușiri să pot lua dela Serviciul de Economat Str. Gen. Grigorescu 47—49 în fie care zi de lucru.

1942 **Inspectorul General Sanitar Cluj.**

Ministerul sănătății publice, al muncii și ocrotirilor sociale
Inspectoratul General Sanitar din Ardeal
Serviciul de Economat.
Str. Gen. Grigorescu 47—49.

No. 15461—1922.

Publicațiune.

Să aduce la cunoștința celor interesați că în ziua de 28 Iulie 1922 ora 10 a. m. să va ține licitație publică în cabinetul Inspectorului General Sanitar din Cluj, Calea Victoriei 27, în conformitate cu legea Contabilității publice art. 72—83, pentru procurarea pânzăturilor și încălțămintelor necesare Azilelor de copii.

Supra oferte nu să primesc. Concurenți sunt obligați a depună garanță de 10%.

Toate condițiunile, caetul de sarcini și alte deslușiri să pot lua dela Serviciul de Economat Str. Gen. Grigorescu 47—49 în fie care zi de lucru.

1947 **Inspectorul General Sanitar Cluj.**

IOSIF MOLDOVAN - Engrosist de vin
Fondat în 1886 **Str. Babeș (Trefort-u.) No. 9** Fondat în 1836
Pivnița (mărime 85 metri lungime)
Cele mai renumite vinuri naturale în sticle infundate din proprille podgorii.
Specialități „**Călugărul**" și „**Perla Ardeleană**"
Magazin de Coloniale și Delicatese Piața Sfîntul Gheorghe No. 1.
Bine asortat în totdeauna cu mărfuri noi și proaspete de cea mai bună calitate dela sursă direct cu prețuri convenabile.
Restaurant în grădină de primul ordin unde se servește cele mai delicioase mâncări, serviciul prompt și prețuri moderate. 1896
Decorat cu două Medalii de AUR și una de ARGINT.

Uniunea Comercială S. A.
Centrala: București.
Capital fundamental: 25,000.000 Lei.
Filiale: Galați, Iași, Constanța, Craiova, Chișineu, Cernăuți, Timișoara și
CLUJ, Str. Regina Maria (Deák F.-u.) 32.
Drugi de fier, fier de cercuri, șuruburi, unelte de fier, sape de forme diferite, lopăți, hârlete, ciocane, coase, cuți (Anker) de ascuțit coase și unelte de bătut coase. Totfelul de uleiu (pentru cilindru dela dinamo, vazelină pentru motor etc.). Articole de piele: chewreauri, loxuri, piele de înft, talpă, potcoave, etc. Tot felul de echipamente pentru automobile de persoane și povoară. Își oferă magazinul bineasortat: Aromate și coloniale lac pentru automobile și trăsuri. 1944

Pentru vizitatorii Clujului şi cei din localitate.

Rubrica comercianţilor bine asortaţi care servesc bine şi eftin

Restaurante

Rest. Oraşului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pferschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Konkoly

Droguerii

Viorelia
Parfumerie şi Droguerie
Piaţa Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Iacob Dick şi Fiu.
Engros şi Detail.

Luca Niculescu

Missir

Barza

„TEXTILANA"
Szegfu & Sipos
Magazin de tricotaj şi Ţesături
Str. Iuliu Maniu 3.

Ghete

Bata

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcţionarilor

Croitor de Dame

Wartenberg

Instalaţii

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida

Blaga

Diplomaţia secretă dela Haga

Conspiraţia tăcerei este pregătită în jurul desbaterilor dela conferinţă.

Guvernul olandez are secreta nădejde de a vedea reuşind deplin conferinţa dela Haga şi toată acţiunea lui tinde a elimina cât mai mult posibil obstacolele care ar face să uşureze opera concepută de plenipotenţiarii de la Genova.

Credinţa guvernului olandez şi în special a dlui Karnebeek este că dacă Haga ar deveni leagănul unei soluţiuni pozitive pentru marile probleme carî sunt discutate, oraşul olandez ar deveni centrul diplomatic al lumei şi ar lua locul Vienei de dinainte de războiu şi al Genovei de astăzi.

Principala preocupare a dlui Van Karnebeek este de a creia în jurul conferinţei o atmosferă de discreţie şi de a stabili în jurul Palatului Păcei, cordonul sanitar al tăcerei. El a reuşit aproape, nu fără a provoca protestările jurnaliştilor din toate ţările, cari au avut o revanşă cu Litvinoff, dispus să povestească tot ce este şi nu este, căutătorilor de noutăţi.

Nimic la Haga n'ar putea releva prezenţa delegaţilor a 25 de naţiuni.

Cine ar putea crede că o armată de experţi aparţinând la 25 naţiuni s'au adunat la Haga din cele patru colţuri ale lumeî pentru a cerceta mijloacele prin care s'ar putea salva dela moarte un mare popor înfometat. Doar marile hoteluri din Haga, au arborat drapelele Statelor cărora aparţin delegaţiunile pe cari le adăpostesc şi doi jandarmi călări se află în faţa Palatului Păcei. Incolo totul este liniştit, totul respiră calmul în cetatea prinţului d'Orange,.

Dar încercaţi de a treçe grilajul palatului şi apătrunde dincolo de grădini în sălile vaste ale monumentului care e datorit generosităţii răposatului rege al oţelului Carnegie, şi veţi vedea că dl Karnebeek veghează. După primul baraj, din fiecare boschet grădină răsare un poliţist.

In timp ce un delegat străin beneficiază, după o cercetare a actelor de un salut respectuos, ziaristul suportă privirea inchizitorială, care se adresează mai mult calităţii, decât persoanei sale.

Şi ziaristul este îndreptat spre sala rezervată presei, în care nu pot avea contact cu delegaţiunile. Trebue să aştepte pe delegaţi la ieşire, pentru a putea afla ceva. Dar, crudă decepţie. O scrisoare personală a dlui Van Karnebekk, a rugat pe fiecare delegat să păstreze secretul cel mai absolut asupra opiniunilor sale personale.

Serviciul presei

Ce-i rămâne ziaristului de făcut? Să caute să se informeze la Binnenhof, unde este instalat serviciul presei. In mijlocul unui cadrilater, în care sunt grupate cele mai multe ministere, se înalţă vechiul pavilion de vânătoare al prinţilor d'Orange, transformat cu turnuleţele sale feudale, cu capela şi închisorile sale, în sală de congres, muzeu de artă şi expoziţie. In sala cavalerilor, se găsesc cele necesare pentru scris, în sacristie, telefonul şi în închisoare barul american. Aici ziariştii găsesc comunicatul oficial cotidian, inspirat de ritualul: „nimic nou".

Conspiraţia tăcerei aşa dar, a reuşit dlui Van Karnebeek. Şi dânsul se va încerca sa înregimenteze, cu voia sau cu sila, pe delegaţii bolşevici. Hotelul care îi adăposteşte, are toate calităţile unei închisori confortabile: o singură intrare încadrată milităreşte.

Cetiţi „Infrăţirea"

Boala lui Lenin

Declaraţiile profesorului german Klemperer

O telegramă a agenţiei „Rador" apărută în ziarele de eri aduce iarăş ştirea că Lenin ar fi pe moarte şi întărind această ştire cu afirmarea că profesorul german Klemperer a pierdut orice speranţă. Or în marele ziar berlinez „Vossische Zeitung" No. de Vineri 30 Iunie 1922 sosit eri în Bucureşti găsim următoarea declaraţie a profesorului german dr. Klemperer făcută acestui ziar în momentul întoarcerei sale din Moscova:

— Când am sosit în Moscova Lenin nu putea părăsi patul. Se interesa însă de toate şi în special de impresia ce a făcut în Germania tratatul germano-rus din Rapallo. Intrucât priveşte boala lui Lenin, ea nu are nimic comun cu rana ce o primise cu prilejul unui atentat asupra lui. Ştirile despre paralizia progresivă ca consecinţă a unui siphilis neglijat, nu corespund realităţii. Lenin suferă numai de oboseală şi de epuizare nervoasă. Trebue să se ţină seamă că omul acesta care a trecut acum de 50 ani, lucrează de 30 ani câte 16 ore pe zi, şi de cele mai multe ori fără secretar. O intoxicaţie stomacală i-a sdruncinat şi mai mult sănătatea. Totuşi, ştirile cari dau starea lui ca disperată, sunt nefundate.

Când l-am părăsit era relativ bine.

Lenin nu este în stare să se dedea mult timp unei activităţi intelectuale. Nu primeşte decât rudele şi amicii intimi. Liniştea deplină este singura condiţiune a însănătoşirei sale. Lenin însă nu vrea cu nici un chip să se abţină câteva luni dela activitatea lui obişnuită. Dacă ar renunţa timp de 3—4 luni la orice activitate sunt şanse să se restabilească complect.

Lenin este complect conştient şi îşi dă seama de tot ce se petrece în jurul lui.

Dela Consiliul de Războiu

Dl Colonel Bulbuc, deschide şedinţa, chemând la bara acuzaţilor, un număr de 22 grade inferioare din Reg. 86 Infanterie, învinuiţi că în seara de 2 Februare 1921, la îndemnul Caporalilor Ficuţ Pavel, Buzeu, Lebo Gh., Buzle Florian, şi Secară, 18, recruţi de sub comanda lor, au dezertat în masă pornind spre vetre, cu arme şi întregul echipament.

Dl Comisar Regal Căp. D. Vlădescu cere aplicarea art 234 combinat cu 235 C. J. M. pentru dezertarea cu complot, rugând consiliul să nu acorde circumstanţe atenuante, dând o pedeapsă cât mai grea acuzaţilor spre a servi de exemplu întregei armate, mai ales că acest fapt a fost al II-lea petrecut în armata română, primul caz întâmplându-se la Reg. 88 Inf. când pentru prima dată s'a făcut aplicarea art 235 C. J. M., rugând totdeodată ca sentinţă să fie trimisă tutulor regimentelor.

Apărătorul din oficiu Dl Loct. L. Vacu Gh. din Reg. 86 Inf. în expunere de fapt, arată că soldaţii se aflau în cantonament, lipsiţi de comandant de companie, iar locţiitorul nu cunoştea limba română, aşa că fatal unitatea era văduvită de educaţie militară; că mulţi dintre inculpaţi, dându-şi seama de greşeală s'au întors la unitate după 3—4 zile. Conchide, cerând achitarea.

Dl advocat Angelo Stătescu luând apărarea tutulor inculpaţilor, documentează nevinovăţia lor, arătând că la mijloc, nu au fost instigatori din lăuntru, ci din afară, că vina soldaţilor a provenit din cauza întinsei propagande iredentite, ce lăţise svonul că trei judete, între cari şi jud. Bihor de unde erau acuzaţii, vor fi retrocedate la 15 Februarie Ungariei, iar soldaţii au plecat pentru o zi, să-şi vadă părinţii, ştiind bine, că multă vreme nu vor mai putea să-i vadă, dovadă că mulţi dintre ei n'au stat decât 2—3 ceasuri acasă şi au venit la unitate.

Roagă Consiliul să ierte vina, când în aceste timpuri amnestia acopere spionajul, şi alte infracţiuni.

Din punct de vedere juridic D-sa face interpretarea art. 235 c. j. m, arătând tot deodată că faptul nu s'a petrecut în timp de răsboi, nici în servitiu, şi că el trebue să fie aplicat în cazul cel mai rău în legătură cu art. 226 c. j. m. cere achitarea tutulor acuzaţilor.

Dl Comisar Regal îi replică, admite în principiu circumstanţe atemonate pentru 18 inculpaţi.

Se naşte o vie discutie. între apărare şi acuzare pe temeiul interpretărei art. 234 comb. cu 235 c. j. m.

Acuzaţii cu lacrimi în ochi, roagă consiliul să-i ierte, de vina ce-au făcut-o într'un moment de negândire.

Consiliul intrând în deliberare, condamnă 5 caporali, foşti capi de grupă, la câte cinci ani închisoare, iar restul cărora li se admiseseră circumstante uşuătoare, la câte doi ani închisoare aplicându-se art. 60 c. p.

Condamnaţii au făcut recurs.

Electrificarea căilor ferate ungare

In lucrările pregătitoare relativă la electrificarea căilor ferate ungare s'a făcut un pas hotărâtor. Ministrul de comerţ a dat instrucţiuni căilor ferate ungare să înceapă cursa de încercare propusă de comisia de electrificare. Va fi modestul început al planurilor vaste concepute de inginerii ungari, însă încercat pe o scară mică, pe o linie de 49 kilometrii lungime numai pentru construcţia căreî se înscrisese creditul necesar în budgetul anului trecut.

Scăderea mare a coroanei ungare, survenită anul trecut, a împiedecat execuţia planului primitiv. Locomotiva de încercare este construită după sistemul trifasic conform planurilor şi brevetelor directorului general al căilor ferate dr. Koloman Kando şi a fost construită de fabrica Ganz. Montarea liniei, introducerea aparatelor de protecţii, salterii au rămas pe seama direcţiei căilor ferate.

Tipărit cu maşina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana".

SIBIIU

Anul II. No. 559 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Marți 10 Iulie 1922

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STR... ...NIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA...
Director: D. TO...
Telefon:
RED ACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

LIBERTATEA PRESEI

Intre alte subiecte pe care o parte din presa bucureșteană le exploatează cu atâta lipsă de bună credință, este și chestiunea libertății pressei. Astfel câteva din ziarele de scandal au lansat svonul că guvernul are de gând să modifice regimul pressei într'un mod care ar însemna o ucidere a libertății pressei.

Este inutil să arătăm că și această campanie este tot atât de neîntemeiată ca tot ceiace scrie această presă. Căci pentru toată lumea serioasă și de bună credință nu încape îndoială că nici un guvern — și cu atât mai puțin guvernul actual — nu poate încerca să aducă o cât de ușoară știrbire libertății scrisului. Această libertate, una din cele mai frumoase cuceriri ale spiritului democratic, constitue o garanție pentru exprimarea opiniei publice și o putință de control a actelor de guvernământ. Intr'un regim întemeiat pe legalitate și democrație nu se poate închipui deci un atentat la libertatea presei.

Dar nu e mai puțin adevărat că și această libertate este relativă ca toate libertățile. Ea nu poate însemna abuz.

Căci altminteri, la adăpostul acestei libertăți se pot făptui atâtea și atâtea acte reprobabile. Sub scutul ei se pot strecura calomnia și minciuna, sub scutul ei se pot pune la cale acțiuni împotriva intereselor societății, sub scutul ei se pot săvârși toate mârșăviile celor cari înțeleg să facă din presă un mijloc pentru a-și satisface interesele, pentru a-și sătura patimile sau a-și realiza ambițiunile. Iată de ce în toate țările există un regim al presei care reglementează libertatea ei stabilind sancțiuni pentru tot ceiace constitue un abuz al acestei libertăți.

Desigur însă că într'un astfel de regim anumite ziare dela noi cari înțeleg să folosească libertatea scrisului ca un adăpost în dosul căruia să-și poată îngădui tot felul de acte, nu se simt bine. Calomnia nu va mai putea fi întrebuințată atunci ca armă politică și nici minciuna ca mijloc pentru a-ți doborî adversarul. Instituțiile statului vor fi ferite de atacuri nedrepte și calomnioase. Iar societatea va fi apărată împotriva celor cari instigă și seamănă anarchia. Cuvântul scris nu va mai fi atunci minciună și ziarul va înceta să fie un mijloc de parvenire pentru ambițioșii fără scrupule și pentru oamenii fără conștiință. El va fi ceiace trebuie să fie: un mijloc de exprimare a voinței și a conștiinței populare și un îndrumător pentru masse.

Dar ziarele, cari se agită astăzi în numele libertății pressei n'au făcut decât să-și bată joc și să compromită această libertate. Prin venalitatea, prin lipsa de scrupule, prin imoralitatea scrisului lor, ele au lovit în această libertate mai dureros și mai adânc decât orice măsuri de oprimare s'ar lua.

Agitația lor în jurul libertății pressei pe care nimeni nu s'a gândit s'o atingă, nu este pornită de cât din teama că într'un viitor regim al pressei, nu le vor mai fi îngăduite desfrâul și venalitatea din care trăesc astăzi.

Insemnări de o zi

Ocupându-se de judiciosul articol din „Viitorul" al d-lui prof. D. Gherman, reprodus în numărul nostru de eri „Patria" oficiosul partidului național, scrie:

„Liberalii se servesc de proza unui domn profesor din Arad, Dante Gherman, pentruca să-și sprijine acțiunea lor împotriva ardelenilor și săși justifice nimicirea economică a Ardealului.

„Nu-i felicităm de noul cointere sat pentrucă domnul profesor este după cum am mai spus altădată: Gherman 100% și Dante 0%".

Nu ne miră că „Patria" din lipsă de argumente serioase cu cari să combată sdrobitoarele date din articolul d-lui Gherman, a preferat să facă spirite proaste. Ceea ce e de mirare e că „Patria" singură și-a dat seama de lipsa de sare a „punerilor sale la punct", complectându-se cu o stupizenie la informații.

Dacă însă am fi scris noi despre un membru al partidului național, așa cum „Patria" se exprimă la adresa d-lui Gherman (ceea ce bine înțeles nu e posibil) desigur că oficiosul naționalist ar fi sbierat cu prefăcută indignare: Ardealul este insultat!

*

Tot candida „Patria" se întreabă, cum se face că d. Goldiș care era bine apreciat în coloanele noastre anul trecut, acum e combătut de noi.

Suntem gata să răspundem.

Anul trecut, sub proprie semnătură, în mai multe articole publicate în ziarul „Dacia", d. Goldiș aducea grave acuze organizației partidului național și principiilor sale politice. Anul trecut d. Goldiș spunea adevărul.

Acum d. Goldiș face politica pe care anul trecut o detesta. Acum d. Goldiș nu este nici onest nici sincer.

Iată de ce anul trecut d. Goldiș ne făcea impresia singurului om de valoare din partidul național, iar acum ne silește să constatăm că partidului național îi lipsește și această unică valoare morală.

Reacțiunea care trebue

Evenimentele din ultimul timp au pus în evidență debandada morală în care ne aflăm. Această tristă stare de lucruri își datorește existența unui întreg complex de cauze. Nu avem pretențiunea că am putea analiza în câteva rânduri de gazetă toată chestiunea de care ne ocupăm; nu e mai puțin adevărat că simplificând-o am putea descoperi cauzele primordiale în nădejdea unei remedieri.

După războiu un puternic suflu de prefaceri sociale s'a abătut asupra Europei. Omenirea cerea pentru sacrificiul celor 4 ani de privațiuni și istovitoare eforturi, câștigarea unor noui drepturi în evoluția progresivă a orânduelilor sociale. In față pretențiunile erau perfect justificate; în speță însă, sub masca drepturilor masselor populare, alături de oamenii cinstiți cari le reclamau s'au strecurat tot felul de șarlatani ai vieții publice, cari nu voiau să le scape această rară ocazie.

Nouile principii, nu aduceau și oameni noui într'o măsură corespunzătoare. Instituirea lor urma să se facă prin acceptiune și nu printr'o răsturnare a vechilor principii, răsturnare care se îndepărtează dela cele mai elementare reguli ale progresului, realizabil exclusiv numai pe cale evolutivă.

Sau, toată acea mulțime de profitori ai tuturor împrejurărilor turburi, au introdus în atmosfera vieții sociale, procedee cu totul în afara șferei intereselor sale. Neavând nimic comun cu aceste interese, aceștia au fost cei dintâi cari să strige moartea vechilor orânduei sociale și a cadrelor diriguitoare dinainte de războiu. Pentru dânșii înlăturarea oricării urme din trecut era mai mult decât o necesitate, era o chestiune de viață.

In cazul nostru, s'a văzut la câtă ticăloșie a putut ajunge guvernul de tristă memorie a generalului Averescu. Țara credulă, a făcut o tristă experiență.

Instituirea la guvern a actualei formațiuni ministeriale, ieșită dintr'un partid capabil să înțeleagă și să corespundă cerințelor de azi, a stârnit toată vrăjmășia în tabăra profitorilor. Nefasta operă de distrugere a acestora, se manifestă astăzi printr'o ciudată atitudine față de toate actele guvernului, atitudine care dacă nu ar lovi decât în existența guvernului nu ar fi nimic, dar care lovește adânc în interesele principale ale țării.

Desigur guvernul va ști să preîntâmpine orice păgubire a țării provocată de scandaloasa acțiune a unor partide de opoziție. Ceea ce însă nu va putea vindeca, este debandada morală pe care o agravează zi de zi politica lipsită de orice sentiment național a oamenilor noi cari înțeleg să facă din chestiunea consolidării o armă electorală și din problema unificării o continuă temă de scandal. Pentru aceasta mântuirea nu poate veni decât printr'o puternică reacțiune a masselor, care nu poate să întârzie.

Problema locuințelor

O interesantă soluție a vicepreședintelui camerei de comerț belgo-română din Bruxelles

Criza de locuințe e datorită unei complexități de cauze, printre care menționăm accentuarea fluxului de populație din provincie și dela țară către centrele deja aglomerate și mai ales stagnarea construcției locuințelor dela războiu incoace.

Această gravă problemă deschisă în toate țările și poate cu faze mai acute în țară la noi, a preocupat în mod serios toate guvernele ce s'au perindat în ultimii ani la cârma țărei, fără a se putea ajunge însă la o soluție prea acceptabilă. Unicul remediu a fost prelungirea mereu reînoită a contractelor în vigoare, care permitea chiriașilor expuși a fi scoși pe stradă de către proprietari, să folosească mai departe un adăpost.

Această soluție impusă de evenimente, dar care știrbește grav dreptul de proprietate în autoritatea și utilizarea lui a fost salutară în special pentru clasa funcționarilor, ce desigur n'ar fi putut suporta liberul joc al cererei și ofertei în chestia locuințelor, pe lângă celelalte imense greutăți materiale impuse de scumpirea traiului.

Ne găsim deci într'o dilemă imposibil de rezolvat cu mijloacele de până acum: nici dreptul de proprietate nu poate fi mai departe călcat în picioare, nici atâtea sute de mii de chiriași nu pot fi lăsați în voia rigorilor ce le-ar aduce libera contractare.

Numai o intensă activitate în construirea de noui locuințe ar putea aduce soluția justă pentru ambele părți. Dar în această perioadă de consolidare financiară, bugetul țărei nu permite ca statul să întreprindă în această chestiune o acțiune mai eficace și deci mai bogată în rezultate.

Pe de altă parte chiar proprietarii constructori de odinioară șovăesc să-și angajeze capitalul față de marea scumpete a materialului de construcție și de teamă să nu-și piardă nu numai venitul capitalului ce l-ar angaja, dar chiar o parte din acest capital, dacă chiria ce ar obține-o pe casă, nu i-ar putea amortiza cheltuelile.

Această judicioasă observație o face și d. Lucien Kaisin, vice-președinte al camerei de comerț belgo-română în expunerea interesantei soluții în chestia locuințelor de care ne vom ocupa mai jos.

In Belgia, după relatările d-lui Lucien Kaisin, Statul întreprinde o activitate mai intensă ca la noi în această privință, ajutorând cu sume respectabile pe cetățenii cu resurse modeste, cărora nevoia le impune de a-și clădi locuință. Se împrumută banii necesari construcției cu modestul procent de 2 la sută până la concurența sumei de 130 milioane franci anual cu care sumă s'au construit până acum mai mult de 6000 de locuințe pe an. Totuși acest procedeu îl găsește d. Kaisin, insuficient și de o incetineală descurajatoare, de aceia își desvoltă cu un deosebit lux de argumente soluția sa.

Mărturisim că am început să citim broșura sa cu oarecare rezerve de oarece d-sa își bazează sistemul său de debursare financiară pentru construirea de locuințe pe un angrenaj financiar destul de original: crearea de loterii oficiale.

Mă temeam să nu am de-aface cu una din acele neserioase combinații care țin de domeniul fantaziei. Dar scepticismul a căzut imediat ce am intrat în fondul chestiunei.

Iată de ce e vorba. O societate anonimă, care ar fi de dorit să fie constituită din reuniunea societăților ipotecare mai importante, cu scopul de a da subvenții constructorilor de imobile, își va procura fondurile necesare prin organizarea și administrarea „loteriilor oficiale", autorizate de stat și sub controlul lui.

Această societate ar fi constituită cu un caiptal de 10 milioane de franci e dea'ntregul vărsați.

Ea va subvenționa pe constructori până la concurența de 40 procente la sută din costul construcției, subvenția neputând trece de 25.000 lei de clădire, cu obligația pentru subvenționat de a-și ridica casa într'un timp determinat. Acest procedeu se aplică astăzi în Olanda și în Elveția, nu este deci o noutate.

Partea originală însă a sistemului d-lui Kaisin constă în aceia că societatea prin loteriile sale obligă pe câștigătorii loturilor care sunt de 3 categorii, cuprinzând sume de 25.000, 50.000 și 100.000 franci să-și construiască case cu sumele încasate, iar costul unui bilet nu e mai mare decât 20 franci, fiind deci la îndemâna oricui. Cum seria de emisiune e de 100 milioane, loteriile vor cuprinde un total de 40 milioane repartizați în 1000 loturi după categoriile indicate mai sus. Celelalte 40 milioane ar servi ca sumă de subvenții, iar restul de 20 milioane până la concurența sumei de 100 milioane cât îi seria de emisiune, e destinată acoperirei cheltuelilor de organizare și administrație.

Câștigătorii loturilor nu pot nici să-și cumpere imobile deja existente, ci sunt îndatorați la construire. Li se ușurează însă de către comunele respective, cumpărarea locurilor necesare construcției.

Acesta e în linii generale sistemul de finanțare al d-lui Lucien Kaisin original ca concepție, și, cu multe șanse de frumoase aplicări practice. L'am redat cititorilor, fiindcă e bine ca în vremea aceasta de grozavă criză de locuințe și de o tot atât de mare criză de soluționări practice, să se asculte oamenii competenți ce se străduesc să rezolve problema.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Excursiunile de studii științifice pe teren și importanta lor

De sigur că toate studiile, dar mai ales cele universitare, pentru o mai adâncă pătrundere a lor, au nevoe de cercetări minuțioase nu numai în laboratoare dar și pe teren. Sunt însă unele pentru care laboratorul fără studiul pe teren n'are de cât o foarte limitată influență culturală asupra tineretului studios și dintre acestea, studiul Geologiei și al Petrografiei cer ca cercetările pe teren să meargă mână în mână cu acela din laborator, dacă dorim ca aceste două discipline să nu pară reci, fără viață și lipsite de atracțiunea aceea ce trebue să captiveze pe viitorii cercetători ai bogatului nostru subsol.

Pentru îndeplinirea acestei înalte misiuni, de care în prima linie, în viitor, va depinde înălțarea noastră economică-industrială, Institutele universitare au nevoe de concursul nemijlocit al tuturor factorilor ce pot ușura reușita unei excursiuni cu un număr mai mare de studenți. Și dintre acești factori importanți, publicul românesc al satelor și orașelor, și personalul lor administrativ sunt aceia care pot ajuta mult reușita unor atât de folositoare excursiuni, care pe lângă importanța culturală au darul de a imprima adânc în sufletul viitorilor cetățeni dragostea de fie care colțișor al Țării Românești.

Institutele de Geologie și Mineralogie ale Universității din Cluj au întreprins între 29 Iunie și 5 Iulie o astfel de excursiune cu 20 studenți și studente în frumoasa și bogată vale a Crișului repede și-și fac o plăcută datorie în a aduce mulțumiri călduroase Direcțiunii generale regionale a C. F. R. Cluj, și întregului personal C. F. R. al liniei Cluj—Vadul Crișului, pentru bunăvoința și promptitudinea cu care au venit în ajutorul excursiunii; a mulțimii din toată inima Autorităților administrative și școlare și publicului românesc din Huedin și Bratca; societăților forestiere din Poieni și Bratca, și tuturor care au îmbrățișat pe excursioniști cu toată căldura, contribuind cu tot ce au putut la înlesnirea studiului văii Crișului și a frumoaselor și interesantelor văi ale Drăganului și Jadului.

Excursiunea s'a terminat însă cu un mic regret. Din cauza unei lipse neînțelese de interes a administrației Comunei Vadul Crișului, excursioniștii, ne putând avea cuartiruirea pe o noapte, au trebuit să se înapoieze renunțând cu regret la excursiunele de studiu ce proectaseră în jurul acestei importante localități.

Prof. Dr. I. P.—VOITEȘTI.

Panama

Republica Panama a emis un nou timbru postal pentru a comemora o sută de ani dela eliberarea sa de sub jugul spaniol.

Acum 419 ani Cristofor Columb a vizitat această țară, azi republică și implântă pe pământul ei drapelul spaniol.

Se pare că tot Columb s'a gânit la posibilitatea străbaterii istmului pentru a uni cele două oceane pe cari le despărțea.

Cu două secole mai târziu autoritățile spaniole își schimbară idea. Au trebuit să treacă aproape două secole pentru a se încerca realizarea acestor planuri.

Cărți românești pentru Seminarul romanic din Brno

Un apel către editori, autori și marele public.

Dl Dr. H. Jaruik directorul bibliotecei naționale din Brno (Cehoslovacia) a fost însărcinat cu strângerea unei biblioteci românești pe seama noului seminar romanic dela universitatea din Brno. Biblioteca va trebui să cuprindă pe lângă lucrări de filologie românească (istoria literară, folclor) o colecție de texte literare, apoi cărți din unele științe complementare ale filologiei, cum e istoria și geografia românească și se va completa cu manuale alese din filologia altor popoare din Sudestul Europei care au avut relațiuni cu Românii. Seminarul cumpără bucuros biblioteca vre-unui specialist sau amator în materie de filologie. Toți oamenii de bine sunt rugați să-și dea concursul, punând în legătură pe proprietarii a estor biblioteci de specialitate cu numitul seminar și donând și ei cărți din domeniile amintite. — Ce lângă biblioteci de specialitate seminarul din Brno cumpără și cărți singuratice, vechi și noui, mai ales tipărituri din secolul al 16 și 17-lea. — Asemenea sunt rugate edituriile revistelor noastre și a publicațiunilor literare și istorice să trimită câte un exemplar gratuit numitului seminar, în convingerea că studiul limbei și literaturei noastre o i unde s'ar cultivă prezintă deosebit interes nu numai pentru noi Românii, ci pentru întreaga lume cultă.

A. Bârseanu, președinte. **I. Georgescu,** secretar.

Școala de meserii din Câmpeni

Un răspuns „Patriei"

Sub titlul „Dușmanii școalei" „Patria" publică un articol calomniator și plin de neadevăruri.

E vorba de școala de meserii din Câmpeni. In Câmpeni este o insulă de câteva jughere care formează proprietatea Băncii ungurești din Câmpeni. Banca e acum sub lichidare. In vremea ungurească — s'a făcut aici un castel cu zeci de încăperi, — apoi o moară cu site moderne, o moară țărănească, un firezgatten, un magasin uriaș de cereale, — ateliere de tăbăcarie, — atelier mechanic etc. etc. și o usină electrică. care furnizează și orășelului Câmpeni lumină electrică. Banca ungurească a avut mai multe prăvălii și filiale în Lupșa, Bistra, Albac etc. Aceste filiale au fost jefuite în revoluție cauzând societății o pagubă de sute de mii Lei. Inlocuindu-se administrația maghiară cu cea românească — banca ungurească nu mai putea exista în Câmpeni și a început procedura de lichidare. Au voit să vândă moara cu site, atelierele — uneltele și motoarele minelor electrice. Pentru aceste motoare moderne li s'au promis sume fantastice.

Unii oameni mai cu tragere de inimă în frunte cu iubitul nostru deputat Dr. Remus Pașca — au intervenit la guvern — ca să instaleze pe această insulă însestrată cu toate cele trebuincioase o școală de industrie. Castelul poate servi pentru locuințe la toți profesorii iar în parter se pot instala toate sălile de învățământ cu intern t cu tot. Dar bârfitorii din partidul național cari au vrut să cumpere ei instalațiile acestea și locul nu se silesc să atace pe cei cari au pus bazele școlii de meserii din Câmpeni.

Judece publicul cine sunt dușmanii școalei: cei cari fac școală, sau aceia cari au vrut să distrugă o industrie înfloritoare — aruncând Câmpenii în întunerec.

Notițe bibliografice

A apărut în editura Institutului de editură „Cartea Românească"

Curs de Medicină-Legală vol. II. Atentatele contra Bunelor Moravuri de Doctor George Bogdan, Profesor de Medicină-Legală la Universitatea din Iași.

Prețul Lei. 60

Physiologie Médicale vol. III. par Le Dr. N. C. Paulesco, Professeur á la Faculté de Médecine de Bucarest Prețul Lei 120.

Volumul I. Tratat Elementar de Tehnică Clinică Medicală și de Semeiologie de Emilo Sergent. Ediție românească în 2 volume de Emil Gheorghiu. Prețul Lei 90.

Cunoștințe folositoare Seria C: Din lumea largă No. 5 Bucovina de I. Simionescu, Profesor la Universitatea din Iași Prețul Lei 2.

Pagini alese No 81—82 Harap alb de Ion Creangă. Prețul Lei 2.

Obraze și Măști de Ion Gorun. Prețul Lei 17.

Nu te supăra de Ion Gorun Prețul Lei 15.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Intre individ si societate

Noțiuni de sociologie

„Omul, spune Aristot în „Politica" sa, e o ființă sociabilă". Această definiție formează întrucâtva punctul de plecare al științei politice. Ea desminte toate falsele teorii cari fac din societate o pură convenție. S'a zis cu dreptate că o atare convenție bănuește ea însăși o anumită stare de societate, pentru a putea lua ființă. Starea de izolare e de altfel imposibilă căci omul într'o asemenea situație nu ar putea trăi. Copilul nu se poate lipsi de mamă pentru primele alimente și primele griji, iar femeia nu s'ar putea lipsi de asemenea de protecția și de lucrul bărbatului.

Vorba, legătura intimă a societății naște cu ea și prin ea și contribue a o menține și a o desvolta. Definiția omului prin socialitate se bazează deci pe nevoile cele mai imperioase, pe înclinările și simpatiile cele mai instinctive.

Adam Smith remarcă cu multă dreptate, că omul e singura ființă care se servește de schimb în traiul său zilnic. In adevăr societate nu e altceva din punct de vedere strict economic decât o serie de schimburi, o perpetuă comunicare pe care oamenii și-o fac unii altora cu bunurile materiale și morale. Și pentru ca definiția să fie completă, trebue să recunoaștem că dacă omul se naște sociabil, aceasta sociabilitate crește necontenit în viață. Familia, tribul, națiunea cu vastele sale desvoltări, marchează diversele perioade ale societății. Apoi în anumite preocupări și activități chiar națiunea face loc unui alt sentiment de cel mai înalt grad de sociabilitate, sentimentul umanității. Departe ca omul să fie pentru alt om ceea ce insinuează pesimista maximă a lui Hobbes — homo homini bupus — adoptată de toți cei ce văd societatea ca ceva factice și convențial, omul vede în alt om o ființă demnă de respectul său și de dragostea sa, un egal, un frate. Religia și filozofia pe drumuri când diferite, când aceleași, conduc și una și celalaltă la acest sublim rezultat, în acelaș timp în care interesul c mandă de a fi util celorlalți în vederea reciprocității.

Societatea implică asociații, adică indivizi care pun în comun facultățile și forțele lor. N'ai putea să cunoști o societate în existența și scopurile sale, fără a cunoaște natura indivizilor a cărui elemente constitutive sunt. Caracterul specific al omului în viață e de a fi totodată cel mai sociabil și cel mai personal dintre toate ființele. Că societatea absoarbe pe individ ca personalitate e o afirmație fără rost. Ar fi absurd să bănuim că micșorarea demnității și valoarei noastre personale, ar putea fi rezultatul asociației, sforțărilor și lucrărilor comune.

Doar scopul unic al societății e punerea în valoare a individului. Prin dânsa numai individul poate deveni mai luminat, mai puternic și mai moral; societatea nu va valora la rândul său decât ceia ce vor valora acei care o compun.

Respectul tuturor drepturilor practica tuturor datorilor, într'un cuvânt desvoltarea naturei omenești, formează scopul suprem al societății. Ea e esențial favorabilă expansiunei, după cum ea este absolut necesară exercițiului și garanției tuturor închinărilor noastre legitime. Astfel că prin dânsa familia se organizează, proprietatea se cimentează și se întinde, capitalul necesar civilizației, ca și vieței materiale, crește, se perpetuiază și se transmite. Toate instituțiile civile și politice au de scop de a asigura această desvoltare regulată a fiecăruia și a tuturor. Nu trebue să confundăm însă societatea cu statul, căci acestai organismul mai limitat în concepțiile de ajutoare a naturei omenești, în tendințele sale de progres. Religia nu e o chestiune de Stat, mai mult încă filozofia. Tot astfel, industria și comerțul, ca și toate instituțiile destinate a favoriza economiile și a repartiza convenabil bogățiile; de asemenea diferitele modalități de instrucție și de educație, de care individul și familia dispun — toate acestea nu pornesc dela Stat. Statul le proteguește, legea le garantează sau le regulamentează activitatea, dar toate acestea au o viață proprie și independentă. Astfel societatea n'ar fi conform scopului pentru care a luat ființă. Ea n'ar mai fi stabilită pentru a favoriza, dar pentru a oprima desvoltarea individuală; căci dacă s'ar confunda cu Statul, ea n'ar mai fi decât servitutea organizată fie de o majoritate a tot puternică, fie de o minoritate dominatoare.

Societățile, deci ca ființe colective, reflectează și reproduc tot ceia ce formează natura indivizilor, numai că ele le reflectează și le reproduc în mare, ceia ce a făcut pe unii să spuie că societatea poate fi socotită ca un singur individ rezultat din contopirea celor ce îl formează.

Sunt totuși în societate drepturi și datorii colective, căci ea era dreptul de a fi garantată și are datoria de a reprima răul și de a veni în ajutorul individului. Aceasta o face fie prin intermediul Statului fie prin libere-asociații. De asemenea societatea ca și individul e animată de un instinct de conservare și de un îmbold al progresului.

Unul se atașează de t adiție, de tot ce a servit în mod etern societatea pecând celalalt, instictul progresului îmbrățișează viitorul, susținându-l în vederile și speranțele sale.

Acest progres al societății e demonstrat până la evidență de filozofia istoriei: Cine se mai îndoește în zilele noastre că societatea modernă e superioară ca chestiuni de justiție și de umanitate și de desvoltare materială; societăților antice? Proprietatea e mai bine întărită, mai răspândită și are la temelie munca; familia e înălțată din toate punctele de vedere, sclavajul și servajul desființate; puterea dreptului se ridică de-asupra forței brutale și e sprijinită pe alte criterii mai echitabile.

Intr'un cuvânt răul își micșorează domeniul, iar hotarele binelui se lărgesc necontenit. Evoluția spre progres demonstrează astfel în mod strălucit necesitatea societății pentru individ imensele sale binefaceri pentru dânsul, deci legătura necesară și indisolubilă între acești doi factori sociologici.

Cronica politică

Manoperile dușmanilor dinăuntru. De nenumărate ori am spus-o că deprecierea valutei noastre nu se datoreste atât speculațiunilor de bursă ce se fac pe piața streină, cât mai mult manoperilor puse la cele de dușmanii țărei dinăuntru.

Zilele acestea leul a suferit o nouă scădere lesne de explicat dacă ne gândim că operațiunea consolidărei bonurilor de tezaur era firesc să neliniștească speculatorii de la bursele streine, cari își dau seama perfect că înbunătățirea valutei noastre înseamnează pentru ei epuisarea unei surse de câștig sigură. De aceia aceștia utilizează toate mijloacele ca să împedice succesul operațiunei.

Desigur că în calea acestei operațiuni aveau să se ridice nenumărate dificultăți, dar nimeni nu-și putea închipui că străduințele depuse pentru a salva de ruină finanțele noastre, se vor isbi de ticăloșia și patima câtorva politicieni care erijându-se în aprigi apărători ai interesului general, nu fac în realitate decât operă de agitație în acord cu dușmanii din afară, cu scopul de a înlătura țărei posibilitate unor vremi mai bune.

Sunt recente în mintea tuturor născocirile ziarului comunist „Aurora", că România se pregătește de război și că chiar întreține în Dobrogea trupele lui Wranghel, gata să atace po bolșevici. Firește știri au fost de natură să alarmeze streinătatea și să-i stărnească neîncrederea în voința noastră de refacere economică și financiară, iar urmarea nu putea să fie altă decât deprecierea și mai mult a monetei noastre naționale.

Socotim că este o datorie pentru presa cinstită și românească să denunțe opiniei publice aceste fapte. Trebue să se știe că dacă refacerea noastră financiară este întârziată, aceasta se datorește agitațiunilor antipatriotice ale acelor partide, care fără a ține seama de prejudiciile ce cauzează țărei, voiesc prin asemenea mijloace să ajungă la conducerea țărei.

Un apel care trebue reamintit

In cercurile financiare se crede că scăderea vertiginoasă a leului s'ar datori unui bancher francez, cu care d. Titulescu tratase anul trecut răscumpărarea bonurilor de tezaur. Tratativele dintre el și fostul nostru ministru de finanțe n'au isbutit însă. Văzând că noul guvern a început să trateze cu un consorțiu englez această chestiune bancherul francez a refuzat să primească în schimbul bonurilor de tezaur pe care le deține, titlurile cele noui, consolidate.

Fără îndoială se va putea ști mai târziu precis dacă această versiune corespunde adevărului.

In orice caz, cum spuneam și în numărul trecut un lucru e sigur: că negustorii străini fac toate sforțările pentru o depreciere cât mai mare a leului, cu scopul de a plăti cât mai eftin produsele pe care le vom exporta anul acesta.

Dar, după cum se știe ministrul nostru de finanțe a prevăzut această manevră. De acea s'au luat măsuri ca plata articolelor cari vor fi direct exportate de stat să se facă în monedă străină. De asemenea ministerul de finanțe a mai făcut un apel la exportatorii particulari ca să nu primească monedă românească în schimbul mărfurilor lor.

Căci procedându-se astfel s'ar putea dobândi două avantagii: mai întâi cele exportate vor fi vândute mai scump, în al doilea rând, chiar dacă această operațiune ar contribui la o scădere din nou a leului, se va găsi atunci destulă monedă străină în țară pentru a răscumpăra cu atât mai ușor o bună cantitate din banii noștri depreciați în străinătate.

Profesorii din Oxford

Se fac ecoul minciunilor ungurești

Câțiva profesori ai facultăței din Oxford cu studenții lor au înaintat un protest Ligei Națiunilor împotriva vandalismelor pe care ungurii pretind că le-am fi făcut noi și cehii față de operele lor de artă găsite în teritoriile cucerite.

Reproducem pasagiul care ne privește pe noi Românii:

„Atragem atențiunea și asupra vandalismelor îndreptate împotriva statuiei Regelui Mathia din Cluj și a statuei lui Kossuth din Târgu Mureș, tot asemenea amintim vandalismele cu care s'a încercat distrugerea a zece opere de artă din Transilvania.

Susținem cu deplină credință, că aceste opere de artă și statui sunt capod'opere, a căror valoare este incomparabilă și nu pot fi înlocuite, cum nu se pot restaura Biblioteca din Louvain ori Cloth Hall-ul din Ypres. Aceste vandalisme interesează nu numai Ungaria, ci întreaga lume civilizată.

Notăm că barbariile arătate nu pot fi înscrise în detrimentul masselor inconștiente, căci au fost făptuite în trei cazuri dovedite, la ordinul direct al autorităților".

Nu vom discuta desigur aici valoarea artistică a capod'operei din piața Clujului.

Noi însă, cetățenii Clujului, care vedem zilnic pe voevodul „Matia" al Ungurilor privind crunt și încontinuu, ecranul pe care astă iarnă societatea „Reclama" își proiecta anunțurile luminoase nu ne putem stăpâni indignarea de modul nerușinat cum vecinii noștri umplu streinătatea, de sfruntate minciuni la adresa noastră.

Dar domnii din Oxford aveau destule mijloace să se intereseze dacă plângerile ungurești au la bază adevărul sau nu. De bine, de rău, au chiar aici un consul, cari oricât s'ar ocupa cu chestiunile comerciale, ar fi putut găsi puțin timp să lămurească curiozitatea compatrioților săi.

De altminteri de mult consulatul englez din localitate ar fi putut da lămuriri patriei sale asupra temeiniciei învinuirilor pe cari ni le-au adus ungurii și cărora unele persoane și gazete din Anglia s'au grăbit să le dea crezare.

Ce zice bună oară consulatul englez din Cluj de acțiunea universitarilor din Oxford? Nu socoate și el că e cam grăbită? Și nu crede că ar putea evita pe viitor asemenea eșiri neîntemeiate ale compatrioților săi, ținându-i în curent cu starea adevărată de lucruri?

Pregătiri in vederea exportului

O circulară binevenită: înființarea serviciului de camionaj la Cfr.

Suntem în apropierea exportului. Se simte parcă pretutindeni așteptarea acestui fapt economic, menit să reabiliteze leul. In conversațiile zilnice dintre particulari se vorbește cu oare care respect, aproape cu solemnitate, de evenimentul tot mai apropiat.

Oamenii cari înainte habar n'aveau de chestiunile comerciale au devenit peste noapte economiști cu pretenții, ba unii chiar propunători de soluții. Ei fac acum cele mai savante prognosticuri asupra câtimei la care se va ridica leul la toamnă.

Pe piață se observă deasemeni influența exportului care se apropie. Afacerile stagnează. Oamenii așteaptă toamna pentru a-și reînnoi provizille. Până atunci se mulțumea să contemple vitrinele, încărcate de mărfuri etichetate cu prețuri scandaloase, comparându-le cu cele de anul trecut și calculând scăderile pe care le vor suferi la toamnă, după cum leul se va ridica la atâta sau la atâta.

Băncile și-au micșorat numărul transacțiunilor, așteaptă și ele efectele vinderei peste granița a produselor noastre.

Oficialitățile cele cari au legături cu comerțul, industria și finanțele se pregătesc deasemeni. La căile ferate o circulară recentă ia următoarele dispoziții privitoare la mărfurile sosite în gări:

„pentru a evita rămânerea lor în vagoane săptămâni întregi, întrucât destinatarii nu se grăbesc a le retrage, din care cauză suferă traficul de mărfuri din lipsa de vagoane, vor fi descărcate obligator de C. F. R. și predate Serviciului de Camionaj C. F. R. — care se creiază cu începere de azi — împreună cu avizele respective spre a fi transportate la domiciliul destinatarilor."

Măsura direcțiunei căilor ferate este destul de laudabilă. Grația ei se va înlătura încurcată pe care publicul o face până acum căilor ferate, ținând vagoanele ocupate în gări zile și săptămâni cu neridicarea bagajelor, și a mărfurilor odată sosite. Se paraliza astfel transportul, iar mărfurile cari urmau să fie aduse, întârziau din cauza celor deja venite.

Circulara prevede și unele amenzi pentru cei cari nu vor ridica mărfurile imediat la sosire, plătind totodată taxele de transport.

In felul acesta nici serviciul de camionaj înființat de C. F. R. nu va suferi prea mult din cauza aglomerației de mărfuri.

Negustorii știind că cu ori ce zi de întârziere îi așteaptă o amendă din ce în ce mai mare se vor grăbi să-și scoată mărfurile chiar de îndată ce le vor sosi avizul.

Stațiile vor fi deci libere de blocări și un număr cât mai mare de vagoane de marfă vor fi la dispoziția exportatorilor.

Precum se vede totul este pregătit deci și exportul poate începe.

Improprietarirea Partidului National

Cât a costat luxul de a avea o Bancă privilegiată. Partidul național și partidul poporului au silit țărănimea ardeleană să facă un cadou de 1,168.000 lei directorilor Băncei agrare.

Chestiunea Băncii Agrare ca instituție financiară instituită cu privilegiu de stat în vederea operațiunilor de expropriere și împroprietărire, o socotim pe deplin rezolvată prin modificarea Legii Agrare din Ardeal, Banat și ținuturile ungurene. „Banca Agrară" s'a dovedit cu totul nepotrivită pentru finanțareae reformei agrare, așa cum se hotărâse prin legea din Iulie 1921. După un an dela promulgarea acelei legi și încheierea convenției dintre Stat și Banca Agrară, operațiunile de împroprietărire în Ardeal nu au progresat cu nici un pas. Banca Agrară era o piedecă la împroprietărire, fiindcă această instituție financiară urmărea scopuri politice în actul de dreptate socială ce se face poporului român din Ardeal prin reforma agrară. Guvernul a înțeles aceasta și în trecuta sesiune extraordinară a cerut Parlamentului retragerea privilegiilor Băncii Agrare și modificarea legii care i le acorda.

Operațiunea odată terminată, guvernul a putut proceda la înfăptuirea reformei agrare. Pentru întârzierea de până acum poporul român din Ardeal n'are decât să fie recunoscător partidului național, care sprijinește instituțiunea de speculă, Banca Agrară.

Pentru aceste motive nu credem că mai e nevoe să ne ocupăm de această chestiune, oricât ar agita-o foile interesate ale partidului național și partidului poporului. Din însăși această dubioasă prietenie, poporul român din Ardeal va înțelege de ce pacoste a fost scăpat prin retragerea privilegiilor Băncii Agrare.

Pentru ziua de astăzi însă, să ni se permită o revenire, cu atât mai mult cu cât suntem solicitați de către unul din cititorii noștri, de la care primim următoarea scrisoare:

„Stimate D-le Director,

„In numărul 555 al „Infrățirii" din ziua de 5 Iulie a. c., în articolul de pe pag. 3 intitulat: „Paradisul Băncii Agrare" ați arătat că cei cinci directori ai Băncii, primesc ca leafă câte 13.000 lei pe fie care lună, plus tantiemele, cari anul trecut erau de 32.000. Apoi vă întrebați că ce va fi primit ilustrul director general, d. V. Bontescu, peste toți aceștia? Fiindcă d-voastră nu o știți, dați voe tot unui actionar indignat să vă răspundă: Directorul general are leafă de 15 mii lei pe lună, plus 3000 lei, bani pentru locuință, adică în total 18 mii lei! Așa că în 12 luni să vină la 216.000 lei, plus tantiemele de 52.000 lei, dau în total un venit anual de 268.000 lei.

„Apoi mai puneți la toate acestea și ceea ce primește acest ilustru domn dela Banca Centrală, de la Forestiera, dela Fonciera și de la Reșița, care sumă în total trebue să se ridice tot la atâta cât primește dela Banca Agrară".

Am publicat scrisoarea corespondentului nostru ocazional cu titlu de document. Atâta vreme cât Banca Agrară a fost privilegiată de stat, desigur că lefurile directorilor ei prezentau un interes public general. Astăzi însă când Banca Agrară a devenit o instituție financiară privată, lefurile hărăsite directorilor ei constitue o chestiune care poate interesa opinia publică numai din punctul de vedere al moralității. Această chestiune rămâne de un interes mai apropiat pentru acționarii Băncii.

Corespondentul nostru ocazional care este și acționar al Băncii Agrare va avea prilej să-și spună cuvântul cu tărie și să ceară socoteală consiliului de administrație pentru lefurile fixate directorilor, în adunarea generală extraordinară care se va ține la începutul lunei August.

Opinia publică ar fi să se scandalizeze pentru suma de 1.168.000 lei cu care țărănimea ardeleană a plătit pe cei 5 directori și un director general timp de un an fără a obține nici un petec de pământ.

A. R. GUS.

INFORMAŢII

Comisiunea fiscală a Camerei deputaţilor s'a întrunit eri la ministerul finanţelor, unde a continuat discutarea principiilor generale asupra impozitelor comerciale şi industriale impozitului pe veniturile imobiliare, pe salarii şi pe venitul provenit din clădiri.

*

Din sursă oficială ni se face cunoscut că guvernul nu va lua nici o măsură nouă privitoare la libera transacţie în materie de terenuri petrolifere până nu se va hotărî cel puţin în principiu dacă se va trece sau nu în viitoarea constituţie problema naţionalizării subsolului.

*

La ministerul finanţelor s'a alcătuit o comisiune formată din d-nii D. Gheorghiu, C. N. Teianu şi I. Postelnicu cari va pleca Duminică 9 la Paris şi Londra unde va organiza oficiul român pentru execu'area operaţiunilor de consolidare a bonurilor de tezaur.

Această comisiune va mai avea şi misiunea de a complecta lucrările întocmite de delegaţia engleză cu guvernul nostru, în cazul când consorţiul de bănci engleze nu le va găsi complecte.

*

In vederea traficului de cereale din noua recoltă ce va începe la 15 c. direcţiunea generală a c. f. r. va înfiinţa la Brăila un birou special de control şi un centru pentru dirijarea vagoanelor.

*

O telegramă din Viena anunţă că traficul de colete postale între Austria şi România va începe pe ziua de 15 Iulie.

*

Ploile repetate din ultimele două săptămâni dacă au făcut unele stricăciuni regretabile în anumite părţi ale ţărei, în schimb au îndestulat terenul arabil în alte multe regiuni unde se simţea mare necesitate de umezeală pentru creşterea porumbului.

In general stricăciunile cauzate de ploile prea violente şi abondente sunt de o minimă importanţă faţă de binele cauzat diferitelor culturi.

Prin ajutorul lor recolta promite a fi şi mai bogată de cum se prevedea.

*

Baia „Diana" este deschisă Miercuri şi Vineri pentru Dame Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

*

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—9 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Local cel mai modern român Specialităţi de beuturi. Bere albă şi neagră de butoi. I-622

*

Spirtul sărat salvator
Borolin
e cel mai bun leac de casă

Atragem atenţiunea organelor Primăriei şi Poliţiei asupra barbariei ce se comite de către o parte din publicul care despoaie teii de pe străzile oraşului.

Cei mai mulţi nu se mărginesc să-i despoaie de podoaba lor de flori, dar rup şi frunzele şi crengile.

*

In vederea marelui congres al funcţionarilor publici ce se ţine mâine dimineaţă în localitate, societatea funcţionariror ardeleni au ţinut o adunare pentru a lua unele măsuri cu privire la nevoile funcţionarilor ardeleni.

Tot odată Societatea funcţionarilor Ardeleni o procedat la scăderea taxelor de membru, la alcătuirea bugetului şi la alegerea de noi membri în comitet.

*

Cu trenul de 9 dimineaţa au sosit azi în localitate funcţionarii bucovineni care iau parte la congres, iar cu un tren special a sosit un număr de vre'o 400 de funcţionari din vechiul regat în frunte cu d. Schina, pentru acelaş scop.

*

Duminecă va avea loc în sala „Reduta" o mare adunare a sindicatului muncitoresc local. Scopul este dezvoltarea spiritului de solidaritate.

*

Individul Bîrsoi a fost arestat eri de poliţia din gara locală fiind învinuit că este complice cu mai mulţi pungaşi care operează prin gări.

*

Doctorul Failich a reclamat poliţiei că în trenul de la Oradea la Cluj i-s'a furat un geamantan cu mai multe obiecte în valoare de mai multe mii de lei.

*

Elevii liceului „Codreanu" din Tecuci care sunt în excursie prin Ardeal au sosit în localitate.

*

Colecţia Gazetei Oficiale

din anii 1918—1922 adică dela apariţie şi până la ultimul număr. Se găseşte

de vânzare

la Agenţia de Publicitate „Soarele", Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. Cererile se vor adresa urgent

Având numai câteva colecţii

*

IN ATENŢIUNEA D-LOR COMERCIANŢI

Numai la *S. A. Ingrăşătoarea de porci şi Industria de carne din Gherla* se găsesc cele mai bine *salamuri preparate* din carne calitatea I. Comenzile se execută imediat expediindu-se la adresa arătată prin poştă sau C. F. pe lângă preţul zilnic şi francat.

Telefon interurban 27 GHERLA. 1515

Consiliul Sindical al muncitorilor din Cluj va ţinea Duminecă în 9 Iulie la orele 11 a. m. în sala mare a hotelului Biasini, unde se va vorbi de 1. Situaţia economică a clasei muncitoare; 2. Reorganizarea sindicatelor; 3. Infiinţarea cooperativelor de producţie.

*

Directorii seminarelor din ţară au fost convocaţi într'o conferinţă la ministerul de culte. Conferinţa va fi prezidată de dl ministru şi se va discuta asupra unor modificări ce urmează să se aducă programei acestor şcoale. In acest scop, părintele teolog Valeriu Iordăchescu, doctor în filosofie de la Paris şi directorul seminarului Veniamin din Iaşi va prezenta un raport detailat asupra modificărilor ce urmează să se aducă programei seminariilor din punctul de vedere ştiinţific şi în special filosofic. Programa va trebui întocmită astfel ca toţi absolvenţii seminariilor să se devoteze numai bisericei şi nu altor cariere cum se întâmplă acum cu o mare parte din ei.

Biserica are nevoie de preoţi bine pregătiţi ca educaţie naţionala, cu'turală şi filosofică.

*

Cele mai frumoase bijuterii şi cele mai bune ceasornice se află la ciasornicăria Ioan Raţiu Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 3. 1417

*

Pie schy Iosif Cluj Calea Regele. Ferd. Nr] 5 Cel mai bun şi mai frumos Restaurant Bucătărie română-franceză specialităţi excelente de vin.

Servitul regulat şi cu precauţiune. Locul de întâlnire a oamenilor mai aleşi. 1464

*

Uzinele „BABI" Werk

Iosif RAPAPORT Jozsef, Fabrică de mobile de fier-bronz şi cărucioare pentru copii. Timişoara Str. Moţilor No. 1. 1563

*

CIORAPII Lloyd 147 1630
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

CORON BLEU
(de alabăstrit rufele)
Albrastu mirositor Cerneală, vopsea pentru stampile, lac în toate culorile. Hârtie pentru stârpirea muştelor. Vopsele pentru padiment. 1357
Calitate garantată.
Cele mai eftine preţuri.
„LUXOR"
Cluj. 12-97

Anchetele noastre

Primejdia înmulţiri cârciumelor

In Ardeal sunt peste 18,000 de cârciumi. Nerespectarea legei pentru eliberarea licenţelor de băuturi alcoolice este cauza acestei situaţiuni. Opera nefastă a Consiliului dirigent. Spre îndreptarea situaţiei. Măsurile luate

Dela răsboi încoace numărul cârciumelor s'a înmulţit în Ardeal într'o proporţie primejdioasă.

După o nouă statistică alcătuită de Directoratul finanţelor din Ardeal şi trimisă ministerului de finanţe din Bucureşti rezultată că în Ardeal sunt acuma 18,686 de cârciumi.

Dintre acestea Ungurii au 4509 brevete de băuturi; Ovreii 5,539, Saşii 2534; Românii 5839, alte naţionalităţi 2oo.

Se ştie că articolul 25 din legea maghiară din 1899 în privinţa limitărei comerţ lui cu băuturi spirtoase, prevede ca la maximul de 5oo de locuitori să se poată da un brevet de vânzare a băuturilor spirtoase.

Ori prin actuala situaţie numărul brevetelor existente e cu mult mai mare.

In loc de 1o.1oo de brevete câte or trebui să fie acum în Ardeal, avem un surplus au 8.6oo de brevete.

In faţa acestei situaţii grave, trebue să ne întrebăm cine sunt vinovaţii? Care este cauza pentru care numărul brevetelor de băuturi spirtoase á crescut într'o aşa de mare proporţie căcându-se în aşa mod legea?

Răspunsul nu este greu de dat. Abstrăgând de la faptul că numărul brevetelor erau urcate cu puţin în epoca de dinainte de răsboi, cele mai multe din ele au fost acordate de trecutele guverne şi în special de „Consiliul Dirigent" de tristă memorie. Neţinând seama de nevoile firesti ale populaţiei ardelene, şi în dorinţa de a-şi satisface partizanii, Consiliul dirigent a acordat brevete în mod ilegal.

Şi încetul cu încetul numărul brevetelor acordate s'a mărit ajungând la o situaţia actuală când avem un plus de 8 mii de brevete peste numărul fixat de lege.

Neapărat că odată cu venirea actualului guvern la cârma ţărei, situaţia aceasta trebuia să înceteze. Ordine severe venite de la centru au oprit de a se mai da noi brevete de bănturi, astfel că primele măsuri de îndreptare s'au luat.

Nu vom căuta de a demonstra efectele dezastroase ce le are un co sum intensiv al alcoolului la noi în Ardeal.

Numărul cel mare al crimelor ce se săvârşesc starea de inferioritate culturală faţă de populaţia Statelor din Apus, micşorarea notalităţii, sunt dovezi destul de puternice despre efectele nenorocite ale alcoolismului.

Măsura luată de actualul guvern de a nu se mai acorda noi brevete éste salutară.

S'ar putea zice că reducerea brevetelor de băuturi ar avea ca efect o micşorare a veniturilor Statului.

Dar suma încasată de Stat de la cârciumi e cu totul ridicolă. E destul să menţionăm că o cârciumă la un oraş care are peste 2000 mii de locuitori, plăteşte infima sumă de 300 lei anual, iar în unele comune se plăteşte un impozit anual între 50 şi 100 lei.

Dar chiar cu riscul ca Statul să încaseze mai puţin de la localurile de băuturi alcoolice, se impune totuşi ca Statul să renunţe la venituri cari se încasează cu preţul unei primejdii pentru sănătatea fizică şi morală a poporului.

De acela n'avem decât cuvinte de aprobare pentru măsura luată de guveru prin care se pune stavilă înmulţirii localurilor de băuturi alcoolice. *N. F.*

Caut

pentru odihnă, de la 1 la 20 August, într'un sat retras de munte, locuinţă şi întreţinere modestă.

Prefer cât mai multă sălbăticie.

Cine doreşte a-mi face această îndatorire, bine înţeles contra plată, îl rog să-mi scrie pe adresa D. I. Cucu, redactor al ziarului „Infrăţirea" Cluj.

S'a deschis S'a deschis
Dans de parchet
Seara să petrece cel mai bine în localul
DACIA-BAR
cel mai distins loc de distracţie a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.
Radio 2532. 1948

Se cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Pantaloni de tennis Lei 260
Sacou de Luster Lei 500
1588 la Firma
M. Neumann
Magazin de mode pentru bărbaţi, fete şi băiaţi
Cluj, Piaţa Unirii No. 14

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin
UNIO
Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

Daca voiti serviciu promt si lemne bune, faceti comanda la depozitul de lemne

TELEGRAME

Scandalurile din Reichstag

Cu prilejul discuțiunei legii pentru apărarea republicei

Berlin. — Reichstagul a discutat eri interpelările relativ la legea pentru apărarea republicei. La început desbaterile au urmat liniștit, apoi vorbind un deputat poporanist german apărând pe Hindenburg, s'au produs scene extrem de turbulente.

Președintele Loebe a evacuat de câteva ori tribunele. Vorbind apoi deputatul naționalist Loebe, a trebuit să se suspende ședința din cauza noilor scandaluri. Redeschiderea ședinței nu s'a putut face din cauza scandalului. In dieta prusiană au fost eri deasemenea scene turbulente, bătăi între comuniști și germanii naționaliști. Neputându-se restabili liniștea, președintele Leikert, a părăsit sala ședinței, convocând imediat sfatul seniorilor.

Remanierea guvernului german

Berlin. — Centrul și partidele democrate încearcă remanierea guvernului coaliției cu partidul poporului înainte de a încheia pact cu socialiștii.

Conferința dela Haga

Haga. — Krasszin, au sosis eri, Sokolnikov s'a plâns în fața ziariștilor că comisiunea industrială și comisiunea împrumutului încearcă să zădărnicească acordarea creditelor Rusiei.

Răspunderile războiului în Camera franceză

Paris. — Camera după lungi desbateri cu privire la responzabilitatea războiului a votat cu 532 contra 65 voturi, moțiunea vestijind compania calomnioasă organizată pentru ca Germania să scape de răspunderea războiului.

Programul Noului guvern polon

Varșovie. — Noul guvern s'a prezentat azi în parlament. Premierul Slivinski a cetit o lungă declarație ministerială și a arătat, că politica guvernului va fi prudentă. Se va menține ordinea în stat, se va păstra relațiuni amicale cu vecinii. Noul guvern va urma principiile pacifice ale fostului guvern. Toate angajamentele contractante de stat vor fi respecfate. Se vor strânge relațiunile de alianță cu Franța. Se va înbunătăți alianța cu România. Se vor strânge relațiunile amicale cu Mica Antantă. Se va emite împrumuturi, se va face program financiar eșalonat pe perioadă lungă.

Declarațiile primului-ministru Bethlen

Budapesta. — Bethlen a primit pe reprezentanții presei declarându-le că guvernul și societatea trebue să facă eforturi supraomenești pentru a preîntimpina catastrofa economică. In prezent scumpetea primează față de toate chestiunile politice ca chestiunea regelui, chestiunea drepturilor publice. Toată atențiunea trebue concentrată pentru combaterea scumpetei.

Declarațiile ministrului bulgar Dascaloff

Sofia. — Ministrul internelor Dascaloff a declarat ziariștilor că guvernul nu intenționează disolvarea parlamentului. Eventualitatea crizei guvernamentale exclusă dat fiind acordul dintre miniștri. Situația externă se îmbunătățește mereu. Invinuirile privitor la atacurile comitagiilor pe teritoriile statelor vecine nu merită o desmințire politică. Bulgaria nu va organiza nici o acțiune ostilă împotriva țărilor vecine.

Ultimatul Greciei trimis guvernului Kemalist

Atena. — Consiliul de miniștri s'a ținut la palat sub președinția regelui. S'a hotărât să se trimeată ultimatul kemaliștilor oferind pacea, satisfăcând partea revendicărilor kemaliste fără jignirea intereselor și drepturilor Greciei. Dacă răspunsul kemaliștilor nu va fi satisfăcător Grecia va începe ostilitățile.

Partidul popular german va intra în guvern.

Berlin. La întrebarea centrului și democraților, partidul popular german a răspuns că este dispus să trateze o eventuală intrare în cabinet.

Ajutorarea Rusiei

Paris. — Vasul „Californ" cu proviziuni în valoare de 8 milioane franci a plecat din Dunquerque spre Petrograd.

Declarația social-democraților unguri

Budapesta. — In parlament socialdemocratul Payer a invitat toate partidele să lichideze chestiunea bolșevismului și contrarevoluției. El declară că socialdemocrații stau pe bază națională, internaționalismul lor se referă numai la organizarea internațională cum și clerul și latifundiarii sunt organizați internațional. Social-democrații sunt dispuși să încheie pacea internă cer amnestie complectă, desființarea taberilor de internare, arătând astfel că Ungaria a devenit iar țara libertății și ordinei. Cere guvernului, să fixeze politica sa externă.

Ultime informații

Ora 2 p. m.

Eri s'a ținut o consfătuire între miniștrii Constantinescu, Văitoianu, Vintilă Brătianu și Mărdărescu, privitor la îmbunătățirea soartei ofițerilor și pentru luarea ultimelor dispoziții privitor la convenția consolidării bonurilor de tezaur. Comisiunea va pleca Duminecă la Paris unde va lua contact cu grupul financiarilor englezi.

•

După ziarul „Adevărul" guvernul va face energice demersuri pentru apărarea valutei în streinătate. Va interveni la guvernul francez să oprească manoperile speculanților de reacredință și se va lua măsuri bancare ca valuta să nu fie la discreția oricui.

•

Dl Ministru al Internelor cu decizia No. 49148 din 7 Iulie a. c. a delegat pe dl Adonis Popov, Avocat subșef de serviciu contencios al Direcției C.F.R. ca șef al Oficiului de Inchiriere din Cluj.

D-sa s'a prezentat azi la Oficiu.

Cu acest prilej, dl Prefect de județ a exprimat mulțumirile sale dlui Jude C. Xantopol pentru munca stăruitoare pe care a depus-o în interesul orașului.

Chestiunea reparațiunilor

Intrebuințarea muncitorilor germani în Franța

Berlin. — Privitor la intrebuințarea muncitorilor germani la lucrările publice din Franța, presa germană invită sindicatele franceze și germane să decidă dacă muncitorii germani pot primi condițiunile guvernului francez și dacă muncitorii francezi vor admite ca muncitorii streini să fie ocupați în Franța în alte condițiunii ca muncitorii francezi. Ziarele reapărute azi arată că guvernul german a oferii deseori forțe muncitorești pentru refacerea Franței, oferta a fost respinsă în mod jignitor. Azi Franța revine asupra chestiunei propunând condițiuni umilitoare, dar Germania are azi nevoie de toate brațele pentru a putea trăi.

Răspândiți „Infrățirea"

Deținuții români din Ungaria declară greva foamei

O sensațională interpelare a socialiștilor în adunarea națională din Budapesta. Guvernul maghiar refuză liberarea cetățenilor români.

Ne amintim de vâlva ce s'a făcut anul trecut în jurul deținuților cetățeni români din Ungaria, care erau supuși la cele mai barbare chinuri de către armata teroristă a Ungariei, care operează dupăcum se știe cu autorizația guvernului. Ne mai aminim, că o seamă de cetățeni români, care erau numai în trecere prin Ungaria, au fost arestați, unii dintre ei chiar așa înșați, după ce sadismul hortiștilor li-a aplicat torturile cele mai inchizitoriale.

De-atunci s'a făcut tăcere în jurul deținuților români. Unii dintre ei s'au repatriat, alții au rămas. Uitarea s'a întins peste amintirea lor și a trebuit să vină deputații socialiști din Budapesta, ca să ne arate, că, contrar informațiunilor guvernului ungar, mai avem încă cetățeni de ai noștri în temnițele maghiare și că situația lor e cu adevărat mizerabilă.

Socialiștii unguri, au arătat în adunarea națională mizeriile din taberile de internare și din temnițele ungurești, și printre altele au spus că sunt o mulțime de deținuți politici, cetățeni români, pe care guvernul maghiar nu voește să'i lase acasă, cu toate că are o convenție cu statul român, în privința aceasta.

Si în mijlocul indignării guvernului și guvernamentalilor, interpelatorii au adus știrea, că acești deținuți politici români au declarat greva foamei, până în ziua când vor fi liberați. Este lesne de închipuit ce suferințe trebuie să îndure acești deținuți pentru ca să recurgă la o hotărâre atât de desperată ca greve foamei.

Când ne gândim, că guvernul maghiar ni a declarat că nu mai are cetățeni români în detențiune și ne acuza, că nu voim să'i restituim deținuții de aici, dintre care cei mai mulți nici nu sunt cetățeni maghiari, ne mirăm de această îndrăzneală.

Guvernul maghiar a fost acela, care a refuzat tot timpul să-și trimită delegații pentru facerea schimbului, încât, după ce a stat o lună la Orade în așteptare, delegatul român s'a văzut nevoit să se 'ntoarcă la Bucuresti.

Ce 'nseamnă tactica aceasta?

Guvernul maghiar, care ne-a asigurat mai ieri numai că ne vrea binele, e dator săși spună deschis cuvântul și să facă imediat schimbul de deținuți pe care'i tot amână de astă toamnă din Octombrie.

Congresul II iunii minierilor

In zilele de 9 și 10 Iulie se va ține la Cluj congresul lucrătorilor minieri și sondori din toată țara.

Acest congres este primul în această breaslă, care se întrunește dela alipirea noilor ținuturi.

Se va întemeia o Uniune Sindicală, cu sediul central la Cluj sau la Câmpina, și cu secretariate regionale pe valea Jiului, Bacău etc.

La această uniune se vor afilia toate sindicatele muncitorești din minele de cărbuni, de fier, din saline și din industria petrolului.

PRECIZIUNE ȘI ELEGANTĂ
CELE MAI NOI MODELE

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
— în argint, aur, platină —

Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 350.

Au sosit
sticle pentru castraveți și compoturi
la Eisenstädter
1812 fost magazinul Lakatos. Cluj,
Str. Regina Maria (Deák-F.) 13
1000 de oameni privesc galantarul susnumitei firme.

In sezonul de toamnă vopsește blănării în mod sdeial, calcă paltoane de plus, curăță fulgi de perne
CZINK CLUJ. Fabrica in strada Dézsma No. 5

FRENKEL [fost Janovitz & Co.] Cluj, Str. Aprinjoarelor 13. Telefon 2-90, 264, 401.

Anchetele noastre

IN TURDA

Fabricile din Turda. Capacitatea de muncă și de producție a fabricilor din Turda. Situația muncitorilor și a funcționarilor dela aceste fabrici. Ce avantajii se acordă acestor funcționari și muncitori. Fabrica de sârmă și cuie din Ghiriș.

Am relatat în numărul nostru de eri în ce constă valoarea industrială a orașu ui Turda, precum și caracterele generale ale fabricilor din acest oraș. Azi vom da câteva date referitoare la cele mai importante fabrici d'n acest oraș.

In orașul Turda, în stația Ghiriș care la trei km. de ea, și pe distanța dintre aceste două localități, sunt azi, următoarele fabrici care sunt în plină funcționare: 1. fabrica de ciment, 2. fabrica de parchete 3. fabrica de poloboace, 4. fabrica de bere 5. fabrica de sârmă și cuie (Ehi iș) 6. fabrica de soda, 7. fabrica de var.

Sunt în curs de construcție și cel mult în o lună două vor începe să funcționeze următoarele fabrici 1. fabrica de sticlă (Turda) 2. fabrica de pos'av 3. fabrica de piele 5. fabrica de cărămizi. Pe lângă aceste 12 fabrici suntem perfect informați că în decurs de cel mult doi ani vor mai lua ființă pe distanța Turda-Ghiris încă 6 fabrici de dife rite produse. Adăugând la acestea sal'nele dela Turda și întreprinderile de gaz metan e foarte natural să deducem că în curând Turda va a un e aproape cel mai important centru industrial din Ardeal.

Capacitatea de producție a fabricilor din Turda

Din acest punct de vedere situația de fapt nu e mai puțin îmbucurătoare. Produsele fiecărei a din fabricile de mai sus sunt de calitate superioară și în cantitate considerabilă.

In general la fabricile din Turda lucrează cam 5—6000 de muncitori dintre care cum e și natural de alt'el; specialiștii sunt aduși din Germania și Cehoslovacia iar ceilalți, unguri, români și alte naționalități.

Situația funcționarilor și a muncitorilor din aceste fabrici

Spre deosebire de multe, poate de majoritatea fabricilor din restul țărei, raporturile dintre muncitorii și patronii fabricilor din Turda și Ghiriș, sunt cât se poate de îmbucurătoare.

Toate conflictele de ait'el de mică importanță, izolate și rari au fost aplanate în scurt, și pe cale pașnică.

Cu ocazia încheierei ultimului contract colectiv dintre muncitori și patronii, muncitorii din cauza scumpirei traiului și-au formulat mai multe pretenții printre care și mărirea salariului. Patronii dându-și seamă că pretențiile muncitorilor sunt juste au admis cererile lor așa că astăzi și unii și a'ții sunt mulțumiți. Datorită acestei bune înțelegeri dintre muncitori și patroni capacita'ea de producție a tuturor fabrici'or dela Turda și Ghiriș este mai mare decât a oricăror alte fabrici similare din alte parte a țărei.

In ceia ce privișteavantaje'e ce se acordă funcționarilor pe lângă salariu, e de ajuns să spunem ce li se dă locuință lumină și încălzit pe gratis iar coperativele le servesc alimentele cu fo rte mari reduceri, (45 la sută) pentru a ne explica cât de favorabilă e situația muncitorilor și a funcționarilor dela fabricile din Turda.

Fabrica de cuie și sârmă din Ghiriș

Acesta este întreprinderea Băncei românești și a Băncei centrale. E cea mai mare fabrică de cuie și sârmă din întreaga țară. Din punctul de vedere al instalației al mașinilor și al sistemului de funcționare această fabrică este construită după cele mai moderne sisteme străine.

A pornit cu un capital de zece milioane și azi abia după un an de funcționare și a ridicat capitalul la 20 de milioane ceea ce denotă până la evidență strălucitul succes industrial al acestei fabrici, succes cauzat și garantat de calitatea cu totul superioară a produselor ei și de priceperea tehnică și științifică a conducătorilor acestei fabrici. Aceas ă fabrică produce zilnic două vagoane și jumătate de cuie și sârmă. Se fabrică aci sârme de toate calitățile până la cea mai fină, la cea galvanizată.

Fabrica funcționează cu 450 de lucrători, specialiștii sunt aduși anume din streinătate, din Germania și Cehoslovacia iar restul muncitorilor sunt români și foarte puțini unguri.

Ce avantagii acordă aceasta fabrică funcționarilor și muncitorilor

In afară de salar, care cu ocazia încheerei noului contract colectiv, a fost ridicat cu șase procente, direcția fabricei de cuie și sârmă din Ghiriș mai acordă o sumedenie de avantagii atât muncitorilor cât și funcționarilor lor. Printre acestea citâm:

Fiecare funcționar capătă locuință, încălzit și lumină gratis. S'au construit până acuma 60 de locuințe foarte higienice pentru muncitori și se clădesc mereu altele pe lângă acestea.

Există apoi, special, pentru muncitori și funcționari o societate de consum care vinde acestora alimentele cu următoarele prețuri: Un kgr. de zahăr 10 lei, un kgr. de făină nula 4 lei, un kgr. de slănină afumată 14 lei, un kgr. de untură 18 lei, un kgr. de carne de porc 8 lei, un kgr. de c rne de vită 4 lei.

De aceste avantagii beneficiază și funcționarii acestei fabrici. Funcționarii de'a acea tă fabrică lucrează 8 ore pe zi și au un salariu lunar care variază între 1500 și 3000 lei plus avantagiile de mai sus. Se simte foarte mare nevoie de funcționari români la această fabrică.

In numărul vii'or al ziarului nostru vom vorbi despre celelalte stabilimente industriale din Turda.

Caută m

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

BITUMUL MATITZA S. A.

Capital social Lei 6.000.000
Centrala București.
FILIALA CLUJ, Calea Reg. Ferdinand No. 55, I.
1203 Telefon 10-09.

Execută tot felul de lucrări în legătură cu produsele Bitumului, ca asfaltare izolație la case, acoperișe din ciment de lemn (Holzzement) etc. Material totdeauna la magazie

Prima fabrica Ardeleană de juvaere

Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.) Telefon 213.

Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repareză.

Aur de dentistică și forosuire! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

In caz de catar, slăbiciune de stomac și lipsă de apetit cultiva o minune **VINUL PEPRIN** preparat de **Farmacia Rozsnyai** Se găsește în toate Farmaciile. Prepară numai singură Farmacia Rozsnyai, Arad. 1562

Intreprindere internațională alui Maxim König Miksa

ARAD

Telefon interurban 63.

Proviziune regulată de comerț Wiena, Budapesta, Praga, Triest, Leipzig, în legătură cu stațiunile cele mai mari în streinătate și din streinătate în țară, cu asigurare pe lângă garanță deplină. Incasări speciale de vamă, prenotări de vamă, intervenții Departamente separate pentru marfă. 1558

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. Reducere 30% pentru toți funcționarii publici și particulari, precum și familiile lor. 1253

Industria Sârmei S. A.

Centrala: Cluj, Calea Victoriei 29 (căsuța postală 12).
Telefon: 347.
Adrs. telegr: Ferrum.
Fabrica: Ghiriș-Arieș (Gara: Câmpia Turzii) Linia de garaj propr.

Produce zilnic 2 vagoane sârmă și cuie.

Ministerul sănătății publice, al muncii și ocrotirilor sociale
Inspectoratul General Sanitar din Ardeal
Serviciul de Economat.
Str. Gen. Grigorescu 47—49.

No. 15461—1922.

Publicațiune.

Să aduce la cunoștința celor interesați că în ziua de 28 Iulie 1922 ora 10 a. m. să va ține licitație publică în cabinetul Inspectorului General Sanitar din Cluj, Calea Victoriei 27, în conformitate cu legea Contabilității publice art. 72—83, pentru procurarea pânzăturilor și încălțămintelor necesare Azilelor de copii.

Supra oferte nu să primesc. Concurenți sunt obligați a depună garanță de 10%.

Toate condițiunile, caetul de sarcini și alte deslușiri să pot lua dela Serviciul de Economat Str. Gen. Grigorescu 47—49 în fie care zi de lucru.

1947 Inspectorul General Sanitar Cluj.

Ministerul sănătății publice, al muncii și ocrotirilor sociale
Inspectoratul General Sanitar din Ardeal
Serviciul de Economat.
Str. Gen. Grigorescu 47—49.

No. 15225—922.

Publicațiune.

Să aduce la cunoștința celor interesați că la 27 Iulie 1922 ora 10 a. m. să va ține licitație publică cu oferte închise și sigilate pentru aprovizionarea cu combustibil a Instituțiunilor Sanitare din Cluj în Calea Victoriei 27 în Cabinetul Inspectorului General Sanitar.

Licitația să va ține în conformitate cu art. 72—83 din legea asupra Contabilității publice. Supra oferte nu să primesc. Concurenți sunt obligați a depune garanță 10%.

Toate condițiunile, caietul de sarcini și alte deslușiri să pot lua dela Serviciul de Economat Str. Gen. Grigorescu 47—49 în fie care zi de lucru.

1942 Inspectorul General Sanitar Cluj.

Cea mai distinsă marcă **„Cognac Medicinal Marty" Siria (Világos)** recomandat de medici ca mijloc de întărire pentru cei bolnavi de stomac și piept. Cu efect sigur. Contra: ameților, sgârciurilor de stomac, iritațiilor de vomat, fierbințelei și boalei de plămâni. Un mijloc foarte bun în caz de lăuză și reconvalescență. 1049

Candelabre electrice

dela cele mai simple până la cele mai împedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

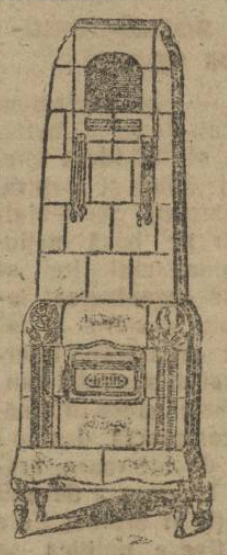

Descoperire Nouă

Cu Lei 3:20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi. 1393

Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj,** Strada Motilor No. 7

L. C. Harötmuth si Karol Majers fil.

Reclama este sufletul comerțului

Mica publicitate

Inchirieri:

CAUT LOCUINȚĂ cu 2—3 camere plătesc chirie mare, totodată spesele eventual agenții. Adresa florăria Barzel, Mihai Viteazul No. 14. 1946

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Puteți face economie de 100 lei

dacă cumpărați ghete dela

„Bata"

Cluj, Piața Unirii No. 9

pentrucă

1 păr. ghete de antilop în colori format francez înainte 559 lei, acum 449·—

1 păr. ghete de antilop în negre înainte 349 lei, acum . . . . 249·—

1 păr. ghete chevraux prima Mahagoni înainte 499 lei, acum . . 449·—

Ghete de pânză p. dame 119—169

1937 **A apărut**

„ANUARUL UNIVERSAL"

Prima publicațiune anuală cu adresele de COMERȚ, INDUSTRIE și PROFESIUNI din toate provinciile țărei. Comenzile se primesc în:

București: Str. Jules Michelet No. 6.

Cernăuți: Str. Universitățel No. 22 și

CLUJ: Institutul „Reclama" Piața Unirei No. 4

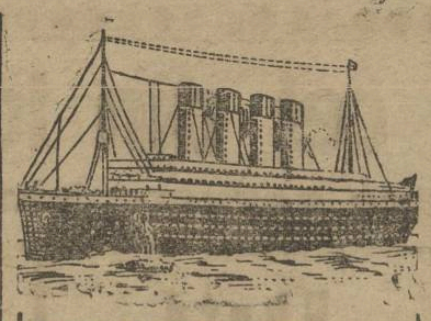

AMERICAN LINE-HAMBURG
ROTE STERN-ANVERS 1809
WEISSE STERN LINE-CHERBOURG

Cea mai mare Agenție de Vapoare din România

N. BRÜCK & Co.

BUCUREȘTI, Str. Sf. Vineri No. 1

Face cunoscut tutulor pasagerilor pentru America ca să se **trimită de îndată** recomandat **pașaportul** și documentele ce posedă spre a obține **număr de viză** dela Consulatul American.

In afară de pașaport trebue să fie adăugate:

1. Un act de naștere
2. Certificat de moralitate
3. Certificat de când pasagerul șade în acea comună.
4. Affidavit (cerere) de la rudele din America.

Notați bine adresa

N. BRUCK & Co.

București, Strada Sf. Vineri 1

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu prețuri moderate

Frații Ausländer

Cluj, Piața M. Viteazul 39

Telefon 954. 1582

De vânzare sau de închiriere

cu începere dela 15 August a. c.

Hotelul „Metropol"

din orașul Râmnicul Vâlcei, construcție nouă și solidă compus din 13 camere și salon la etaj, și 5 camere salon restaurant birt cu brevet de beuturi spirtuose de Regiea Tutunurilor etc. la parter cu pivniță spațiosa în sub-sol cu lumină electrică, fântână în curte, grajd cu 2 încăperi și curte.

Amatorii doritorii să se adreseze D-lui Avocat VASILIU, strada Principesa Maria No. 10 din R. Vâlcea pentru Proprietarul S. Drăghicescu. 1878

Pentru proprietari de

Mașini de trecrat și Mori!

Avem permanent în depozitele noastre în calități superioare:

Pietri de mori
Site de mătasă
Ciocane de felecat
(Kronhaemmer)
(Billenhaemmer)
Curele de transmisiune
Curele de cusut
Ulei de uns mașini Nr. 15
Ulei de uns mașini Nr. 16 rafinat
Ulei de uns cilindre
Ulei pentru dynamo
Motorină, Petroleu
Unsoare consistentă
Klingerit, Moorit
Articole de cauciuc
Asbest
Garnituri grafitate
Garnituri de asbest
Garnituri cu seu
Garnituri pentru gaura de om
Cositor englez
Chingi pentru mori
Saci
Sirupuri pentru curele
Saibe de sminghel
Sticle pentru nivelul apei
Sticle „Klinger"
Manometre
Cane pentru ulei
Următoare „Stauffer"
Discur pentru curele etc.. etc.

DEPARTAMENTUL MAȘINILOR al reuniunei agricole s. a.
SIBIU strada Sării Nr. 22
SIGHIȘOARA, strada Baier Nr. 47
MEDIAȘ, Piața Cazarmei Nr. 15
Hermes Nr. 6445 1874

Reclama este sufletul comerțului

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Se capătă la 1883

Fabrica de Eternit

METEOR S. A.

Oșorheiu jud. Bihor.

Cele mai preferate beuturi ale amatorilor de bere: calitatea neîntrecută a berei albe

„Monoștor"

și a berei brune

1603 **„Călugărul"**

specială.

Se capătă pretutindeni!!

Cum se vindecă Reumatismu și Gutta

este o broșură foarte interesantă și instructivă. Acolo veți găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de șeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum și modul lor de vindecare. Această broșurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereți chiar astăzi această broșurică, prin o carte postală adresată la

FARMACIA VOREL din Piatra-N. Moldova

M. E.

Strungari și turnători

în fontă și metal, precum și modelieri tâmplari, și galvaniseuri cu practică îndelungată, găsesc de lucru permanent și cu leafă bună la

1945

Fabrica de Armaturi

N. Pedviscoar & Co. S. R. A.

București, Str. Vultur No. 29.

Pentru Autorități, Bănci și alte Institutii cari doresc a-și procura

Colecția Gazetei Oficiale

din anii 1918—1922 adică dela aparație și până la ultimul număr.

Se găseste de vânzare la Agenția de Publicitate

„SOARELE"

Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. Cererile se vor adresa urgent având numai câteva colecții. 1885

Pentru a dovedi că escelentele

Automobile Ford

sunt resistente, consumă puțin și merg foarte bine,

Angajez ori ce transport de persoane, pe ori ce distanță cu tarif foarte redus.

PERRY Cluj, Calea Regele Ferdinand 99

Telefon 999.

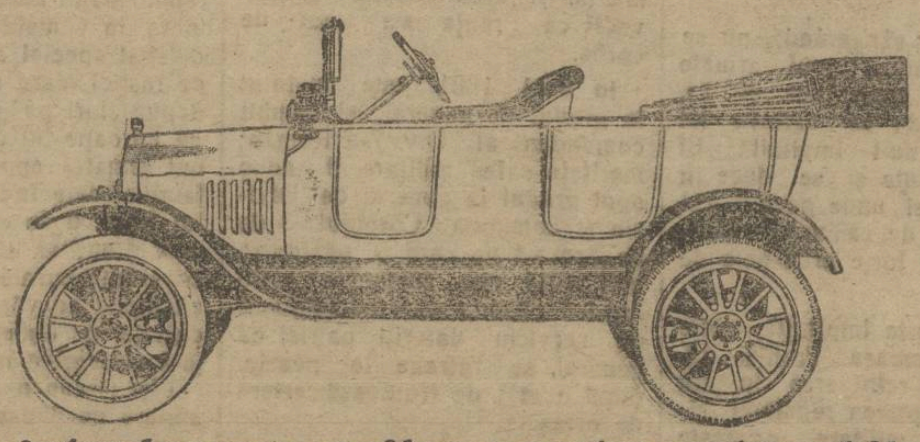

Spre introducerea noilor noastre automobile, primim curse ori unde cu taxe favorabile. 1823

Emil Blaga Cluj

Magasin Piața Ștefan cel Mare 7. Telef. 2-70.
Garagiu Str. Avram Iancu 56 Telef. 11-01.

Cauciucuri Michelin pentru **Automobile Trăsuri Biciclete**

Tot-felul de accesorii și rezerve pentru automobile
Benzină, Uleiu, Vaselină, Valvolină, Carbid

1586

Prețuri de reclamă.

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante

Rest. Orașului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pferschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Konkoly

Droguerii

Viorelia
Parfumerie și Droguerie
Piața Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Iacob Dick și Fiu
Engros și Detail.

Luca Niculescu

Missir

Barza

„TEXTILANA"
Szegfu & Sipos
Magazin de tricotaj și Țesături
Str. Iuliu Maniu 3.

Ghete

Bata

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcționarilor

Croitor de Dame

Wartenberg

Instalații

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida

Blaga

Inmormântarea generalului Pilat

Cuvântarea dlui general Anastasiu

Joi după prânz a avut loc la cimitirul din localitate înmormântarea generalului Pilat. După cum se știe, generalul Pilat a fost unul dintre cei mai valoroși generali ai armatei române. Defunctul a luat parte activă în războiul dela 1870 din Franța și în războiul pentru ndependență dela 1877.

La înmormântare au luat parte toți reprezentanții autorităților civile militare bisericești etc., câte o companie de soldați din fiecare regiment din garnizoană și numeros public.

Cu ocazia tristei ceremonii care a avut loc la cimitirul din localitate, d-l general Anastaziu delegatul d-lui ministru de război a ținut o mișcătoare cuvântare pe care o publicăm, mai jos, în întregime.

Cuvântarea d-lui general Anastasiu

Intristată adunare!

Nu numai o obligație creștinească, ne-a strâns astăzi acii dar o îndoită datorie de cetățeni și de camarazi, care își dau tributul lor de cinstire, rămășițiior pământești, a celui care a fost general de divizie Pilat Constantin.

Cu generalul Pilat, dispare aproape cel din urmă reprezentant al marei generațiuni de ostași români, care au format și instruit căpeteniile oștirilor noastre din marele războiu al întregirei neamului.

Născut dintr'o familie mare de boeri Moldoveni, în luna Aprilie 1835 tînărul C. Pilat își face studiile în Academia Mihăileană din Iași, pe vremurile când obiceiul era ca fii de boieri, să învețe carte grecească în casă, cu dascăli greci. Distingându-se la studii, dotat cu o inteligență sclipitoare, este ales de Vodă Grigore Ghica, domnul Moldovei, și trimis împreună cu alți tineri de seama sa, la studii în Franța.

Acolo, Pilat intră în școala militară de la St. Cyr, de unde trece în școala de artil. de la Metz, pe care o terminâ cu succes și revine în patrie la 1855, unde primește epoletul de Sublocot. la vârstă abea de 20 ani. Cu o distincție deosebită obține gradele de locotenent și căpitan; însă, unirea țărilor române, creiază tînărului Stat român greutăți de ordin politic și diplomatic, de natură a-i zdruncina temeliile organizărei sale, dacă influența unei mari puteri europene, nu ar fi luat sub sprijin a'căluirea principatului dun rean. Guvernul de atunci, profită de simpatiile și legăturile ce Căpit. Pilat, dobândise la Paris, și tînărul ofițer primește destule însărcinări delicate pe lângă guvernul francez și Impăratul Franței Napoleon III, de care se achită spre folosul patriei sale. In preajma izbucnirei războiului dintre Rusia și Austria la 1866, Căpitanul Pilat aflat la Paris, primește din partea guvernului francez, o misiune de mare însemnătate pentru neamul nostru și un semn de deosebit interes ce se punea în Franța, pentru formarea aci la Dunărea de jos, a unui Stat român puternic. Căpitanul Pilat, purtător a unei scrisori din partea Impăratului Napoleon, către Vodă Cuza, pleacă în țară, ducând îndemnul suveranului Franței, mare prieten al României, spre o mai viguroasă politică de unitate națională.

Evenimentele politice ale anului 1866, găsi în țară pe Căpitanul Pilat, evenimente în care înflăcărarea tinereței, a educației sale, a spiritului nou a timpului și a mediului din care venise, îl găsesc gata să joace un rol însemnat în statornicia pentru totdeauna a unei dinastii domnitoare, rol pe care Istoria rece și nepărtinitoare, îi va consacra că a fost în binele și spre salutul patriei.

In 1870, izbucnește războiul franco-german. Maiorul Pilat, își amintește că a două lui patrie, Franța, care l-a luminat și format ca luptător, are un drept la recunoștința sa. El cere imediat voia să meargă a lupta în rândurile franceze. Cum era și natural, împrejurările politice din țara noastră și situația delicată a României, fac ca aceasta voie să nu i poată fi dată, ori cât ar fi dorit-o și sentimentul nostru național. Maiorul Pilat trece însă peste orice considerație și pleacă doar cu îndemnul și voia propriei sale conștiințe, că datorește Franței chiar viața sa. Guvernul nostru îl consideră demisionat și-l șterge din cadrele active ale Armatei; Maiorul Pilat are a-și câștiga însă gradul următor și onoarea de ajutor al conducerei operațiilor pe Loira, ca subșef de Stat Major al Generalului Baurbaki, prin dovada ce face de strălucite însușiri războinice. In lupte Maiorul Pilat este rănit, la Palatul invalizilor din Paris portretul său, singurul portret strein, stă la locul de onoare.

Copleșite de forțe mamice, bravele armate franceze prin lupte crâncene apărând sfântul sol al patriei, armata Bourbaki, unde era și Col. Pilat, după lupta de pe Lisaine, se retrage în Elveția, unde după uzurile războiului este dezarmată și internată.

Dar Franța sângerândă, nu se da învinsă, ridica noui armate naționale, se apără încă și Lt. Col. Pilat vede că datoria lui către dânsa nu-i împlinită. El fuge din Elveția și se duce în nordul Franței, unde pcea îl găsește alături de camarazii francezi, ridicând forțe proaspete de aparare.

Odată datoria împlinită, către marea și frumoasa Franță, Lt. Col. Pilat se reintoarce în țară unde în așteptarea regulărei situații sale militare, primeste însărcinarea ce Director general al poștelor și telegrafelor.

Prevestirile războiului din 1877-78, reamintesc Lt. Col. Pilat pregătirea lui pentru arme, nu funcții civile, ori cât de însemnat ar fi; de aceia stărue și obține în 1876, ca Parlamentul să recunoască și de drept, situația de fapt a rostului seu în rândurile oștirei, ceia ce-i dă participarea ca Colonel, în războiul ce aduce patriei sale, Independența.

In anul 1881, Col. Pilat primește dela Rege misiunea a reprezenta armata română, la manevrele armatei franceze; iar de la guvernul român care cunoaște legăturile Col. Pilat cu toți oamenii de seamă ai Franței, primește însărcinarea foarte delicată, a predispune diplomația franceză, în apărarea libertății Dunărei, chestiune adusă de Austria sprijinită de aliați sei, aceștia urmărind scopul a face din acest fluviu, numai calea intereselor centralilor. Colonelul pilat sosit la Paris, aleargă la bunii prietini ai sei și ai țărei sale, ajutat de generalul Bruger, al cărui camarad fusese, obține întrevederi cu oameni politici, toată presa franceză e câștigată cauzei noastre și la ultima despărțire de Grevy, Președintele Republicei, primește asigurări categorice, că franța va sprijini punctul de vedere românesc și va fi totdeauna, alături de România. Și evenimentele au dovedit că Franța s'a ținut de vorbă.

In anul 1881 este înaintat la gradul de general, și numit comandant al Div. 7-a Român; meritele sale militare, îl aduc apoi gradul la general de Divizie și comanda Corpului 3 de de Armată pe care o păstrează mai mulți ani, până la 1900 când împlinind cu vredoicie anii de serviciu datorii patriei ca general, se retrage la pensie, după o atât de frumoasă carieră de ostaș.

De o inteligență superioară, generalul Pilat a fost unul din șefii armatei, care a condus destinele el, cu cea mai mare prudență și cu acel tact, care ne-a făcut pe noi urmașii acestora, să considerăm pleiada de generali între care el a strălucit, ca transmițătorii tradițiilor militare a trecutului nostru strămoșesc, cei mai de seamă.

De două ori fericit ca ostaș, odată apărând patria franceză, a doua oară patria sa, Generalului Pilat i-a fost hărăzit de soartă să vadă țara mărită, prin jertfa bravilor ei soldați, dar el a avut și singura satisfacție morală pe care nu a mai putut s'o aibă nimeni:

Acum trei ani la Iași, generalul francez Berthelot care a luptat pentru România în marele război al întregirea neamului, a spus generalului Pilat la masa camaradărească a garnizoanei din Iași, la care ambii au participat: Franța, marea voastră amică și patria mea, prin mine a plătit țărei voastre polija de recunoștință trasă de generalul Pilat, acum 50 de ani!

Ca fost ofițer de Stat Major al generalului Pilat, pe când comanda Corpul 3 de Armată, ca cel mai vechiu în garnizoana Cluj, capitala Ardealului unde generalul Pilat a trăit ultimele clipe a vieții sale și de al cărui scump pământ s'a legat prin sacrificiul fiicei sale iubite ce repauzează lângă acest sfânt locaș, în numele garnizoanei și delegat special al d-lui Ministru de război, care m'a însărcinat să depun flori pe mormântul celui ce aproape 50 de ani a aparținut armatei, spun urmașilor săi, familiei sale îndurerată: Generalul Pilat, duce cu dânsul în lumea dreptilor un suflet ales, o conștiință curată și el lasă nouă exemplul adevăratei împliniri a datoriei de ostaș către neam și țară și regrete nesfârșite.

Fiei țărâna ușoară și aducerea aminte de dânsul eternă!

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana"

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 560 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Miercuri 26 Iulie 1922

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COM
Director: D. TOMESCU
Telefon:
REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

STATUL ȘI FUNCȚIONARII PUBLICI

Funcționarii statului de toate categoriile s'au întrunit eri în Congres la Cluj. Pe vremea aceasta de tot soiul de Congrese, care de care mai inoportun, desigur că Congresul funcționarilor publici e printre puținele care își are temei nică îndreptățire. Clasa slujbașilor de stat are de ridicat juste revendicări, atât de ordin material cât și de ordin moral.

Chestiunea raporturilor dintre funcționari și stat e una din problemele care așteaptă o cât mai grabnică deslegare; trebue însă să recunoaștem că starea în care se găsește țara românească în momentele de față reclamă cât mai multă chibzuință la rezolvarea complexului de probleme ale restaurării organismului vieții de stat civilizat. Oricărui guvern ar fi la cârma țării i se impun spre absolut imediată rezolvare două probleme primordiale: restabilirea raporturilor politico-economice în stare normală cu străinătatea și consolidarea economică-financiară a țării în interior cât și în afara granițelor sale. Chestiunea funcționarilor e în strânsă legătură de dependință cu cea de a doua, și nu poate căpăta o deslegare definitivă decât numai după ce chestiunea de care atârnă va fi în întregime rezolvată.

Astfel stând lucrurile agitația de astăzi a funcționarilor, pe motive de o netăgăduită temeinicie, fatal va duce către o satisfacere de moment a unora din nevoile mai presante. Fără îndoială corpul funcționarilor e destul de luminat ca să înțeleagă greutatea împrejurărilor. Orice hotărâre care să forțeze nota nu va putea duce decât la o agravare a situațiunei interne a țării, fără niciun folos real îmbunătățirei soartei funcționarilor.

Dar chestiunea funcționarilor nu este numai o problemă de salarizare. In complexul ei cuprinde chestiunea stabilității funcționarilor, chestiunea clasificării și înaintărilor după norme juste, chestiunea pensionărilor ca și chestiunea răspunderilor.

Toate aceste importante chestiuni trebue serios studiate și discutate într'un congres ca cel ținut eri în Cluj. Sarcina guvernului ar fi cu mult ușurată dacă lucrările pregătitoare ale reformei care va stabili noui și juste raporturi între stat și salariații săi, vor fi executate într'o adunare a reprezentanților autorizați ai funcționarilor. Și într'o aceasta socotim rostul Congresului funcționarilor publici.

Guvernul fără îndoială va găsi mijloacele necesare îmbunătățirei care se sprijină întreg mecanismul vieții noastre de stat. Iar până vor sosi vremurile când întreaga chestiune va putea fi definitiv rezolvată, funcționarii vor ști să suporte cu patriotism o situație provizorie care să le dea putința unui trai omenesc.

C.

Insemnări de-o zi

D. prof. N. Iorga, șeful partidului naționalist democrat, se exprimă astfel în „Neamul Românesc" asupra activității extraordinare a Parlamentului:

„E vorba de cele două zile — două, dacă nu mă înșel — în care AMICII guvernului au aprobat, nu numai politica dela Genova, CARE MERITA SA FIE APROBATA, și împrumutul, PE LA CARE TREBUIE SA TRECEM".

Ce va zice conducerea partidului național de această ratificare pe care d. Iorga o face atitudinei d-lor Bujoreanu și Toni cei doi reprezentanți ai partidului național democrat la Senat și Cameră, în timpul trecutei sesiuni parlamentare? Va înțelege oare că d. Iorga a ținut să avertizeze partidul național, înainte de sosirea sa în țară, că nimic nu l'a hotărât să-și schimbe punctul său de vedere asupra lucrărilor actualului guvern și Parlament?

Cât despre faptul că șeful partidului naționalist democrat, se consideră amic al guvernului partidul național n'are decât să se gândească cu amărăciune la pierderea unui aliat politic de talia și autoritatea d-lui Iorga.

•

„Viitorul" relevă un fapt de o deosebită gravitate în sarcina celor trei partide cari înțeleg să se agite inutil și sgomotos în afară de parlament.

Deputații și senatorii partidului național, partidului poporului și ai partdului țărănist, *au încasat diurnele ședințelor sesiunei de Martie și celei de Iunie ca și lefurile pe timpul vacanței, deși nu au participat la niciuna din lucrările Corpurilor Legiuitoare.*

Țara va înțelege câtă morală poate conține actele politice ale unor oameni cari nu se dau în lături de a încasa sume respectabile din visteria țării, fără a răspunde cu o muncă productivă corespunzătoare.

Funcționarii

Au venit din toate părțile țării în orașul nostru: tineri, bărtâni, fete mei. Au lăsat la postul părăsit o clipă, pe tovarășul de muncă. Siguri că în lipsa lor de scurtă durată mecanismul statului va merge înnainte, s'au adunat cu toții să-și spună păsurile, să ceară măsuri de îndreptare.

S'au strâns, și-au arătat necazurile. Sunt multe și sunt adevărate. Sunt adevărate ca toate necazurile epocei pe care o trăim.

Unii și le-au spus cu o resemnare fatalistă, alții cu o vădită durere, cu sufletul la gură, cu teama de a nu micșora prin vorbe, mărimea grijei ce-i apasă; alții înfârșit cu glas mai nervos, mai supărat.

Fiecare s'a manifestat astfel după temperamentul său. S'au adresat guvernului ca marelui regulator al mecanismului țărei. Și-au ocolit cu toții adevărata pricină a neînțelegerei totale. Au ocolit-o căci dușmana aceasta a binelui nostru este ascunsă măestru în ungherele cele mai ferite ale organismului social. Ca o boală nepătrunsă încă de înțelepciunea învățaților, pricina asta e cu neputință de găsit. Când crezi că ai aflat-o și începi să pregătești leacurile, răul răsare cu totul în altă parte unde cu gândul nici nu gândești.

Și până pricina aceasta nu va fi înlăturată, e de prisos să ne mai mâniem unii pe alții.

Cei cari ne conduc acuma s'au pornit asupră-i cu toată luarea aminte, cu toate meșteșugurile tacticei care se poate întrebuința în astfel de împrejurări, cu toată hotărârea de a învinge.

De nu vor isbuti nici astfel, nimeni nu va isbuti.

S'au ferit funcționarii adunați astăzi la sfat în Cluj să-și amintească de această sălbatică făcătoare de rele. Rar în conștiința lor ea s'a oglindit tot timpul congresului. S'a știut de toți, că împotrivă-i, ori câtă bună voință ar fi dintr'o parte și ori câtă supărare din alta nu se poate face nimic mai mult decât ce-i omenește posibil.

Și desigur că tot ceiace se va putea realiza pentru a împlini nevoile și drepturile funcționarior, se va face.

Căci cine ar putea să uite pe cei cari veghiază la siguranța și satisfacerea trebuințelor noastre? Cine ar putea să-i uite, mai ales acum, când cu toate otrăvitoarele influențe de afară, arată că știu să mențină prestigiul demnităților cu cari sunt investiți?

O măsură înțeleaptă

Reaua credință a ziarului „Patria"

Cu scopul de a exercita un control cât mai riguros asupra felului cum se întrebuințează banul public și călăuzit tot timpul de ideia că refacerea țărei nu poate să apuce calea normalizărei decât atunci când se va dovedi o mai bună orânduială în finanțele statului, — guvernul a luat dispoziția ca orice cheltuială ce ar depăși suma de 10.000 lei să nu fie făcută până ce mai întâi nu va fi aprobată de Consiliul de miniștri.

Măsura aceasta trebue privită ca un act de bună gospodărie, fiindcă în primul rând înlătură orice posibilitate de a se părădui averea publică, iar în al doilea rând ea face atunci când necesitățile o cer, ca banul să fie utilizat mai cu folos.

Pentrucă de multe ori lesne se poate întâmpla, că deși intențiunea aceluia care solicită creditul să fie dintre cele mai frumoase pentru instituțiunea ce o reprezintă, totuși din lipsă de experiență cheltuelile ce-ar face să nu conducă la rezultate satisfăcătoare și în cazul acesta iată că ne găsim în fața unei cheltueli zadarnice.

Faptul însă de a supune aprobărei Consiliului de miniștri, cheltuelile mai mari de 10.000 lei, înlătură cu desăvârșire pentru viitor asemenea eventualități dăunătoare interesului obștesc.

Dacă această dispoziție înțeleaptă a dobândit aprobarea tuturor doritorilor de a se pune odată capăt neorânduelilor din finanțele statului și dacă ea e menită să curme orice posibilitate pentru acei care ar voi să-și însușească pe nedrept banul public, — în schimb acea opoziție vecinic nemulțumită și stăpânită necontenit de un spirit de împotrivire rău înțeles și de astă dată a găsit că măsura guvernului e un act nesocotit, care în loc să aducă reale servicii interesului general, dimpotrivă va pricinui neajunsuri în bunul mers al trebilor publice.

Ziarul „Patria" publică în această privință următoarele: *„Sub formula „legei contabilității" nici un funcționar superior nu mai poate deslega de azi până mai stau liberalii, nici o chestiune în care valoarea e mai mare de 10.000 lei, — fără autorizarea consiliului de miniștri. Liberalii speră grație acestui nou obstacol să aducă o definitivă stagnare în țara neliberă — bine înțeles exceptând favoriții ce vor ști cu atât mai ușor să descurce la București daraverile".*

Prin urmare din cele ce scrie oficiosul partidului național reesă lămurit că introducerea Legei contabilității din vechiul regat, în Ardeal trebuie considerată ca o măsură necugetată și în același timp luată cu scopul de a se năpăstui instituțiile de aici. Firește că aceasta stă logică a „Patriei" dovedește încă odată reaua ei credință. Și, pentru a confirma pe deantregul acest lucru, întrebăm pe financiarii partidului național, dacă dela început ar fi fost introdusă legea contabilității în Ardeal, s'ar mai fi putut întâmpla neregulile de milioane săvârșite la aprovizionarea direcției regionale C. F. R. din localitate, de care se ocupă ziarul „Patria" de câteva zile?

Ori cât ar căuta cei din jurul acestui ziar să găsească o subtilitate cu care să înlăture reaua lor credință cu privire la atitudinea luată de ei față de măsura guvernului, nu vor putea să o facă, fiind că se opune la aceasta realitatea faptelor. Intr'adevăr referindu-ne din nou la neregulile săvârșite la aprovizionarea C. F. R. de aici, da că se utiliza legea contabilității, ele nu puteau să se producă, fiind că toate furniturile de care e vorba, potrivit acestei legi nu puteau să se facă, fără de licitații și fără de aprobarea autorității superioare centrale.

Dar, afară de aceasta sunt îndestul de cunoscute jafurile operate în averea țărei în timpul regimului averescan, când se știe că numai la ministerul de comunicații s'au constatat neregule care se ridică la câteva sute de milioane. Este iarăși deci cazul să ne întrebăm, dacă Consiliul de miniștri din acel timp ar fi fost de bună credință și dacă ar fi luat dispoziția ca niciun departament să nu poată face cheltuieli mai mari de 10.000 s'ar fi întâmplat oare atunci o atât de mare risipă în finanțele țărei, care a atras după sine discreditul țărei în streinătate?

Concluzia firească a considerațiunilor de care ne ocupăm este că măsura guvernului dovedește pe deplin, că trăim sub regimul unei politici financiare sănătos concepută, ale cărei urmări bune nu pot fi împedecate, oricât de mare ar fi dorința dușmanilor din năuntru ai țărei.

Apelul partidelor socialiste germane

Berlin. — „Vorwaertz" publică apelul comun al ambelor partide socialiste semnat și de uniunea sindicatelor și de liga funcționarilor invitând pe membrii sindicatelor să ignore provocațiunile elementelor iresponsabile și condamnând acțiunile izolate contrare hotărârilor comune. Partidul comunist a refuzat semnarea apelului. Pentru aceasta a fost exclus din comunitatea de acțiune a organizațiilor semnatare.

Chestiunea Sileziei

Berlin. — Inaintea predării definitive a zonelor sileziene atribuite Germaniei se va face la Oppeln o paradă a trupelor interaliate în fața generalului Lerond care a plecat Duminecă acolo.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Excursiuni școlare

Excursiunea școlară făcută între 21 Iunie și 2 Iulie de profesoarele și eleveie școalei medii de fete din Dej sub conducerea Doamnei Suzanna Bot. Orașele vizitate: Râmnicul-Vâlcei, Curtea de Argeș, Pitești, Constanța, București, Ploești, Regiunea petroliferă. Sinaia

Ardeam de dor ca să ne cunoaștem țara. După o muncă obositoare abea terminată fără nici o recreație plecăm la 21 Iunie pe drumul lung-dorit atât de mult. După ce ne așezăm în vagonul destinat nouă, pornim din Dej la 21 Iunie iar la 22 rămânem în Sibiu pentru o zi ca să vizităm acest oraș frumos, care pe lângă că a fost și este un focar de cultură românească este tot de odată și un centru de cultură și civilizație germană.

Vizităm în treacăt orașul și în amănunime catedrala, muzeul și instituțiunile „Asociațiunei" înființate de apostolii neamului Andreiu Șaguna și Timoteiu Ciparîu, mergem la statuia lui Gheorghe Barițiu și apoi la muzeul „Bruchentahl" cu cele 20 de săli, împodobite cu tablouri renumite.

Trenul pleacă spre Turnu-roșu. Nu se poate deocrie bucuria ce o simțeam când vedeam cu ochii noștrii măreția munților printre care Oltul și-a tăiat calea.

Lungă dar nespus de frumoasă a fost calea care ne-a dus printre stâncile înalte ale Carpaților și pe lângă undele repezi ale Oltului. Trecem pe lângă vestita mănăstire Cozia. Departe, sub poalele pădurii, se conturează vilele stațiunii balneare Călimănești.

Către seară ajungem la Râmnicu-Vâlcei unde sîntem primiți de către conducătorii orașului cu muzica militară. In acelaș zi vizităm Episcopia Râmnicului — Noul Severin, — bisericile mai importante, grădina publică și statuia dela poalele parcului.

Cu toate că ne simțeam bine în primul oraș de peste fosta graniță, sîntem nevoite să plecăm a doua zi la 23 Iunie dimineața către Pitești, după ce exprimăm mulțumirile noastre Râmnicenilor pentru calda și frățeasca primiri ce au binevoit a ne face.

Trenul sboară de alungul Oltului printre nesfârșite podgorii.

In gară la Drăgășani ne oprim; gustăm din vinul renumit al acestei localități și ne luăm provizii pentru drum. Ne oprim puțin în gara Peatra-Olt și pornim spre Pitești unde vizităm liceul „Ion Brătianu" și minunata grădină „Trivale". După câteva ore trenul ne duce către Curtea-de-Argeș.

Ne bat inimele când ajungem în vechea capitală a țării românești despre a cărei mărire mărturisesc ruinele vechilor curți domnești, bisericile și mormintele voevozilor munteni.

Mai în sus, ca din vraja bazmelor, răsare mândra biserică a „Curții de Argeș" clădită acum 400 de ani de către Domnul Neagoe Basarab și de care se leagă și legenda meșterului Manole.

Intrând în biserică ți se pace că te găsești într'altă lume. La intrare sânt chipurile Basarabilor și a familiilor lor; în partea dreaptă sânt mormintele regelui Carol și reginei Elisabeta. Pereții de marmoră acoperiți cu aur, curat, coloanele meșteșugit lucrate fiecare este lucrată în alt stil. Am văzut și evangelia pictată de regina Elisabeta precum și darurile regale dăruite cele mai frumoase biserici din câte sânt pe lume: biserica dela Curtea de Argeș.

Lângă biserică sânt: Episcopia palatul regal și fântâna meșterului Manole.

Din Curtea de Argeș am plecat direct spre Constanța unde am ajuns la 25 Iunie și am fost încartiruite la școala normală de învățătoare. Cu toate că era Duminecă, că toate că eram foarte obosite — în nerăbdarea pe care o aveam ca să vedem marea, am plecat spre port.

Portul este plin de vase românești și streine. Vizităm vapoarele: Principesa Maria, Regele Carol I și România, precum și două vapoare streine: unul englez, altul olandez; vizităm uzina electrică și silozurile. Abea târziu ne aducem aminte că ora prânzului trecurse de mult — și că pe lângă căldura cea mare se mai adăoga și oboseala și am plecat spre locuință.

După o oră și jumătate am plecat la Mamaia, unde ne-am răcorit luând câte o bae de mare.

Cu mare nerăbdare am așteptat ziua de 26 Iunie când, după promisiunea ce ni se dăduse, urma să facem o plimbare cu vaporul. In dimineața următoare ne-am sculat de vreme, ne-am îmbrăcat în grabă și am pornit către cheiu unde ne aștepta vaporul. Călătoria de o oră pe mare ne-am făcut să uităm toate oboselile și toate celelalte necazuri inerente unei excursii: în legănarea dulce a valurilor, omul le uite toate.

In aceeași zi, ducând cu noi impresii pe cari nu le vom uita nici odată, plecăm spre București — inima țarii noastre.

In drum am trecut peste podul Carol I de peste Dunăre și peste podurile de peste Borcea și Gâbalul, apoi trenul își ia zborul printre câmpiile cari par fără margini ale Bărăganului — pline de hoide mănoase. Către seară ajungem în București.

Din dimineața zilei de 27 Iunie începem să vedem capitala, — cam în grabă — atât cât să poate vedea fugitiv într'o singură zi. Luăm pe rând vizitând tot ce ne vine în cale: Ateneul român, Fundația universitară Carol I, vechiul palat regal cu sala tronului, Teatrul național, Universitatea, muzeul național și apoi cu respect și admirație ne plecăm fruntile înaintea figurilor din trecutul istoriei noastre: Mihalu Viteazul, Gheorge Lazăr și Heliadie Rădulescu.

După masă vizităm grădina Cismigiu, palatul în stil românesc al Ministerului lucrărilor publice și parcul Carol unde am văzut arenele romane, pavilioanele și muzeul militar.

Fermecate de frumusețele capitalei, plecăm a doua zi la 28 Iunie la Ploești. De la gară străbatem bulevardul Independenței, privim monumentul Independenței, vizităm liceul „Sfinții apostoli Petru și Pavel, cu frumoasele lucrări de chimie ale Dlui Dr, Constantinescu, vizităm după aceea Școala normală de învățători cu expoziția deschisă cu ocaziunea sfârșitului anului școlar.

Cu multă părere de rău părăsim Ploeștii chiar în ziua de 28 Iunie și apucăm spre Câmpina unde am stat până la 30 Iunie — având multe de văzut. — Am vizitat câteva sonde și am văzut cum să extrage petrolul, am vizitat distilările de petrol — apoi am mers la ruinele casei pictorului Grigorescu și la Castelul Iulia Hașdău.

La 30 Iunie ajungem în Sinaia — cel mai pitoresc dintre toate orașele pe care le-am văzut în viața noastă. Nu știi ce să admiri mai întâi: opera naturei sau opera omului. Bucegii își înalță mândrii piscurile lor către nori, privind la minunățiile peisagii ce se întind la poalele lor. Isvoarele limpezi ca lacrima și Peleșul se aruncă frământându-se între pietrile cari le stau în cale. Muzica apelor, cântecul paserilor și freamătul pădurilor de brazi se armonizează atât de frumos cu frumusețele naturii încât îți dau impresia celui mai frumos colț din raiul pământesc. Regele Carol a înțeles aceste frumuseți tainice ale naturei și și-a ales Sinaia ca reședință de vară. Vile în toate stilurile sânt preserate în toate părțile.

Am vizitat mănăstirea edificată de M. Cantacuzino în 1695, apoi muzeul de antichități. Am vizitat și Castelul Peleș. Frumusețele pe care le-am văzut în interior nu se pot zugrăvi cu vorbe

Castelul Pelișor și Foișor fiind închise nu le-am putut vizita. Seara, cu sufletul plin am pornit către Brașov — pârându-dune rău că din cauza nopții nu putem vedea Bușteni, Predealul și frumusețea munților. La Brașov, ultimul oraș pe care-l vizităm, vedem fabrica de postav și Biserica neagră a Sașilor. De aci am luat trenul de Cluj și de acolo la Dej, unde am ajuns la 2 Iulie — cam obosite de nopțile petrecute în vagon și în cea mai mare parte nedormite — dar totuși jertfele sunt mici pe lângă frumusețele pe cari le-am văzut. Noi Românii putem fi mândri de scumpa noastră patrie. Din această excursie ne-am întors renăscute — cu sufletul plin de amintiri frumoase și neperitoare.

O Excursionistă.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Reflecții asupra congresului funcționarilor

Funcționarii din România întregite s'au întrunit eri pentru a discuta greutățile lor materiale din zi în zi mai împovărătoare și a lua hotărârea de a-și susține într'un mod mai eficace pretențiunile lor legitime.

Intr'o atmosferă de animată, dar doctrinală și demnă discuțiune, s'au desfășurat desbaterile urmărite cu o atenție încordată și cu multă emoție de către toți funcționarii, în cursul cărora s'au formulat prin delegații funcționarilor pretențiunile și hotărârile ce le necesită problema funcționărească.

In această cronică a ideilor, e de datoria noastră să facem loc discuțiunei de la Congres, urmărind-o și comentând-o în lumina principiilor de drept și de utilitate socială.

Și pentru că desbaterile de eri căutând scluții și exprimând pretenții, în mod fatal au simplificat problema, noi o vom amplifica, tratându-o în complexul ei și ținând seama de înlănțuirea sa strânsă cu toți ceilalți factori sociali.

Incepem întâi prin constatarea că nemulțumirea tuturor categoriilor de funcționare relativ la insuficiența salariilor în raport cu exagerata scumpete a vieței, s'a sfatului în urma războiului mondial, care a făcut loc crizei economice de astăzi.

Funcționarii nemulțumiți s'au întrunit pe categorii de branșă, sau de idei și au căutat, ca prin asociațiile lor să impue Statului îmbunătățirea salariilor. Aceste asociații care își exprimă îndeobște idelle și solicitările prin congrese, sunt desigur legale și utile cazuri funcționarilor, întru cât înțeleg limita mijloacelor ce pot întrebuința pentru a-și susține pretențiunile și raportul între activitatea lor și interesele superioare ale Statului.

Ce pretind funcționarii de la Stat prin asociațiile lor? Ca prin îmbunătățirea salariilor să li se dea posibilitatea de a duce o existență dacă nu analogă celei dinainte de războiu, cel puțin acceptabilă față de rangul și rostul lor în societate. Cauza funcționarilor e deci evident justă. Căci e just să ceri un salariu minim care să-ți satisfacă nevoile de traiu, adică să ie „alimentar și pensionar". Se naște acum întrebarea dacă Statul poate satisface aceste pretențiuni.

In măsura revindecărilor funcționarilor și mai ales prin mijloacele indicate de dânșii, răspundem hotărât nu, deoarece solutia maiorării salariilor e falsă pentru criza economică prin care trecem.

S'a ridicat astăzi la rang de adevăr științific, constatarea economică că mărirea salariilor, în special prin mijloacele de care dispune azi Statul, adică printr'o emisiune mai mare de hârtie monedă, scumpește mai mult viața, deci ne învârtim într'un cerc vicios, care nu poate da o rezolvare problemei.

Această soluție ar îngreuna zadarnic finanțele țării și ar mări inflațiunea monetară, una din principalele boale de care suferă organismul nostru economic. Deci a ridica salarille până la scumpetea de azi cu tendința de a restabili raportul existent înainte de războiu între retribuție și costul vieței, e o soluție artificială, cu detestabile rezultate practice.

In măsura posibilităților bugetare și a consolidării financiare a țării, desigur că guvernul actual are toată solicitudinea de a veni în ajutorul funcționarilor. Astfel e lucru cert că guvernul va cere parlamentului noui credite din care se vor plăti funcționarilor cu familie indemnizații de scumpete de traiu în raport cu greutățile familiare și cu scumpetea localității în care domicilează.

Deasemenea guvernul lucrează în vederea acordării de noui sporuri tuturor funcționarilor, dar această nouă povară în sarcina bugetului e în funcție de un întreg angrenaj financiar, ca veniturile exportului de cereale, deci consolidare financiară pe piața străină și încă atâtea chestiuni ce țin de resursele Statului. Pentru aceasta trebue însă îngăduința și eșirile contra guvernului din partea unor funcționari sunt regretabile și dunăoare atât intereselor generale ale Statului cât și intereselor de clasă ale funcționarilor.

Adevăratul remediu al stârpirei greutăților de viață pentru funcționari nu poate consta însă în plătirea de lefuri mari cu hârtie monedă fără valoare reală, care să înzecească din nou prețul mărfurilor, ci în aducerea vieței la normal, eftenindu-se condițiile de traiu pentru ridicarea puterei de cumpărare a bonului. Ori tocmai pentru aceasta nu putem recurge la procedeele simpliste ale Austriei și Rusiei, care umplând piețele cu hârtie monedă economice a cărei emisiune n'a fost temeinic garantată, se găsesc astăzi în pragul falimentului.

S'au mai discutat în acest memorabil congres al funcționarilor și chestiuni de ordin moral, de demnitate și de independență a a corpului funcționăresc în societate.

Desideratul unui statut unic nutrit de atâtea generații de funcționari a devenit astăzi de o imperioasă necesitate. Și această mare chestiune și-a găsit ecoul dorit între preocupările guvernului de astăzi, care va prezenta parlamentului în sesiunea apropiată, un proect de Statut pentru a fi luat în desbateri.

Mult desbătuta chestiune a purificării clasei funcționărești de toate elementele sinecuriste și de toți paraziții cu leafă, dar fără serviciu, creații ale partidelor de guvernamânt trecute, nu poate tăgădui nici un om de bună credință că n'a format una din grijile de seamă ale partidului liberal încă dela începutul guvernării lui.

S'a tăiat fără cruțare toată cangrena sinecuristă, ușurându-se uimitor budgetul și creându-se prin aceasta o situație mai bună funcționarilor cinstiți și utili țării.

S'au ridicat în congresul de ieri și glasuri — din fericire izolate — cari au susținut dreptul la grevă și l-au preconizat ca o armă de luptă a funcționarilor. Ar fi însă o monstruozitate să acuzăm funcționărimea cinstită, că gândește măcar, asemenea idei subversive, cari realizate ar forma un act de pură revoluție față de organismul de Stat sub oblăduirea căruia trăește. Căci dacă pentru lucrători, cari se găsesc în condițiile unui contract de servicii, la care se adaugă riziculprofesional, posibilitatea de închidere a fabricei unde lucrează și încă alte chestiuni, anumite greve sunt mai puțin condamnabile — greva la funcționari fiind o piedecă pusă exercițiului suveranității naționale în funcționarea unuia sau mai multor din organele sale, constituie un act de rebeliune contra ordinei de Stat, cu caracter de revoluție.

Dar asupra acestei chestiuni vom mai reveni în cronica noastră.

E.P.

Marele congres al funcționarilor publici

Sosirea congresiștilor în localitate. Primirea făcută. Congresul de la Teatrul Național. Discursurile dlor Hațieganu, Schina, Brădișteanu, Constantinescu, Brătianu, Lazăr Popoviți, Negulescu. Ședința de după amiază. Moțiunea

Primirea congresiștilor

In vederea marelui congres al funcționarilor publici din întreaga țară, funcționarii din Ardeal, au pregătit colegilor lor din celelalte provincii o primire grandioasă.

Sâmbătă dimineața peronul gării locale era împodobit cu drapele naționale, iar o mare mulțime de funcționari locali și din cei sosiți mai de vreme din diferite părți ale Ardealului așteptau pe colegii lor din vechiul regat, Basarabia și Bucovina.

Pe la orele 12 trenul special care aducea pe congresiști intră în gară.

In sunetele fanfarei funcționarilor Cfr. și în mijlocul unui cald entusiasm funcționarii veniți scoboară din vagoane.

Cuvântările din gară

Dl Dr. Hațieganu președintele societății funcționarilor ardeleni salută prin cuvinte de caldă simpație pe oaspeți. D-sa arată că odată adunați într'un mănunchiu funcționarimea va putea lupta mai cu folos pentru câștigarea cauzei lor drepte.

Dl Schina, Președintele Uniunei Sindicatelor Funcționarilor, aduce salutul funcționarilor publici din celelalte provincii, colegilor lor de muncă din Ardeal.

Dl Brădișteanu Președintele societății generale a funcționarilor publici salută pe colegii din Ardeal în numele a 2o de mii de funcționarii pe care îi reprezintă.

In sunetele muzicei, cei 6oo de congresiști veniți împreună cu colegii lor din Ardeal, pornesc spre centrul orașului.

Ajunși în dreptul statuiei Lupoaicei, simbolul obârșiei noastre latine se încinge o frățească și măreață horă.

După ce se sparge hora, funcționarii congresiști se îndreaptă spre căminurile unde sunt încartiruiți.

Nu putem de cât să lăudăm, cu această ocazie, comitetul aranjator, pentru modul practic și satisfăcător cu care au aranjator încartiruirea sutelor de congresiști.

In decursul zilei de Sâmbătă, congreștii au vizitat orașul nostru și au rămas plăcut impresionați de buna lui stare și administrație.

Congresul din sala Teatrului Național

Marea sală a Teatrului a fost neîncăpătoare față de marele număr de congresiști prezenți. Sala, gangurile teatrului erau ocupate de acei care venise să hotărască asupra situației lor.

La masa prezidențială iau loc d-nii: Schina, dr. Hațiegan, Brădișteanu, I. Constantinescu, Sigeti, L. Popescu etc.

Cuvântarea d lui dr. Hațiegan

Dl Hațiegan salută pe congresiști din Ardeal.

— „Vă salut cu acea dragoste de frate bun, pentru-că vă vedem în mijlocul nostru. Credința noastră a funcționarilor din Ardeal este că odată uniți într'un puternic mănunchi, putem avea încrederea în forțele noastre. Mișcarea noastră va rămâne ca o pildă vie pentru înaintașii noștrii.

Simțim că pe umerii noștri cade greutatea întregei mașini care e Statul, iar opera de unificare noi vom fi aceia care o vom desăvârși. Intre noi funcționarii nu există curente și partide deosebite, toți suntem una, căci toți avem aceleaș nevoi și scopuri.

Incălzit de cel mai scurt simț de camaraderie, urez participanților acestui congres spor la muncă.

Cu aceste cuvinte deschid congresul și dau cuvântul domnului Schina.

Cuvântarea d-lui Schina

Fraților! Ne dăm cu toții seama de momentele grele prin care trecem.

Exprimăm salutul nostru fraților din Ardeal și putem spera că în scurt timp vom putea ajunge la realizarea doleanțelor noastre. Fiind odată aci adunați pentru un timp limitat, nu e momentul de a-ne pierde în lungi discuții.

Am sosit aci pentru a asculta părerile tuturor pentru ca apoi să le supunem forurilor competente, astfel ca păsurile noastre să fie ascultate și imediat remediate. Avem deci ferma convingere că acei care au răspunderea condecerei nu vor întârzia de a soluționa chestiunea unei salarizări corespunzătoare a corpului funcționăresc.

Cuvântarea d-lui Brădișteanu

Ca președintele unei societăți funcționărești, care numără peste 20 de mii de membrii, țin să vă salut din partea lor. Societatea noastră a fost aceia care în anul 1919 a luptat pentru „Statutul unic" și introducerea lui este unul din punctele principale ale programului nostru.

Am venit aicea pentru a face un pas înainte spre realizarea idealului nostru. Azi Statul nostru a fost recunoscut atât de vechile guverne cât și de actualul guvern. Insuși M. S. Regele a fost încunoștințat de glasurile noastre și privește cu simpatie realizarea lui, (aplauze îndelungate și puternice) și dorința noastră a tuturor este ca în apropiata sesiune parlamentară, aplicarea Statului să devie un fapt.

— „Domnilor colegi. Vroim ca să ținem seama de toate dezidentele și nevoile voastre ale tuturor. Părerea noastră de rău e că nu avem între noi și pe funcționarii C. F. R. poștă și corpul didactic, ca uniți într'un mănunchi mai puternic să ducem lupta spre un succes sigur. Este acum nevoie de a aminti d lui ministru de finanțe, că situația în care se găsește funcționarii nu mai poate dăinui.

Vă reamintesc, că între Stat și funcționari există o legătură strânsă, încât nu putem zice Stat fără să ne gândim la funcționari și viceversa.

Deci cine vrea binele Statului vrea binele funcționarilor. Am speranța, că Ardealul e cheia dezlegărei. Dorim ca acest congres să fie și pentru înlăturarea unelor animozități ce există între funcționarii din vechiul Regat și cei din Ardeal. Dar animozitățile acestea trecătoare nu există însă în massele populare de dincoace și dincolo de Carpați.

Noi nu facem politică ci purtăm dragostea și devotamentul nostru acelor guverne care ne vroesc binele.

Trebue să exprimăm cu această ocazie, dragostea și recunoștința noastră, M. S. Regelui care a dat victoria și unirea noastră. (Aplauze) Tot odată vă reamintim că noi suntem cei chemați pentru a face cenzura vieței sociale și publice și de a înlătura din sânul nostru pe acei funcționari care necinstesc numele de funcționari, dedându-se la acte incorecte.

Odată ce în toamnă vom putea scoate ziarul nostru menit să împărtășească o lumină curată, lupta noastră va fi cu mult mai ușoară. Spre a încheia vă rog ca să mergem pe drumul drept. Țin să vă fac cunoscut că sunt contra eșirilor violente. Țin ca satisfacerea nevoilor noastre materiale și morale să se facă pe cale pașnică. Guvernul a făcut promisiuni categorice pentru îmbunătățirea soartei noastre și pentru Statut. Deci la ajungerea scopului nostru nu avem nevoe de eșiri violente.

Voim ca îmbunătățirea situației noastre să fie imediat satisfăcută.

Sperăm în îmbunătățirea soartei noastre cât mai curând, mai ales că d-l ministru de finanțe a făgăduit acest lucru.

Cea ce trebue să facem, trebue făcut cu prudență și să ne gândim la consecințe. (Aplauze)

D-l Constantinescu vice pres. soc. pensionarilor, arată situația puțin satisfăcătoare a pensionarilor și cere îmbunătățirea soartei lor.

D-l Brătianu (Bucovina) vorbește în numele funcționarilor bucovineni, care se solidarizează cu cei din întreaga țară. Protestează asupra faptului că funcționarii nu primesc lefurile la începutul lunei. D-sa arată că nu este de principiul de a se declara o grevă a funcționarilor, asemenea nici o demisie în bloc. E pentru o înțelegere pașnică.

D-l Smirnov (Basarabia). Propune ca lefurile funcționarilor să fie înzecite față de cele de dinainte de război. Declară că este pentru grevă.

D-l Petrescu (Oltenia). Propune ținerea unei sesiuni parlamentare extraordinare în care să se discute ameliorarea situației funcționarilor. Cere ca de la Aprilie și până acum guvernul să dele funcționarilor un spor de salarii.

D-l Stătescu spune că funcționarii nu fac politică militantă de partid, ci numai una funcționărească. In continuare cere de a se trimete o delegație la M. S. Regele pentru a arăta nevoile funcționarilor.

Dl Vechiu'eneu (București). E pentru împroprietărirea funcționarilor. Arată insuficiența actualelor salarizări. Arată că izbânda cee depinde de deplina solidarizare a funcționarilor.

Dl dr. Câmpeanu (Cluj). Citește o moțiune a medicilor din Ardeal, cari cer o îmbunătățire a situațieilor.

Dl Lazăr Popovici face apel la solidaritatea generală a funcționarilor pentru a putea câștiga lupta.

Preotul Nicolau. Intreabă în ce mod se va putea ajunge la o îmbunătățire a situației funcționarilor și arată că numai prin solidaritate și hotărîre.

Dl Iorga (Bacău). Cere să se declare congresul deschis în permanență, până la sosirea răspunsului din partea guvernului.

Dl Stel. Bosie (Craiova). Propune să-se trimită o moțiune guvernului cu un termen scurt.

Dl Mărgărit Vâlcea privește pe funcționarii minoritari din Ardeal cu aceeași simpație ca și pe cei de naționalitate română. (Aplauze).

Dna Grahorschi. P. Neamț cere solidaritătea tuturor pentru ajungerea țelurilor.

Cere solicitudinea conducătorilor pentru ca situația acestă să iee sfârșit.

Se citește apoi un deziderat al văduvelor și orfanilor de război cari cer o îmbunătățire a stării lor.

D. Dr. Schina propune apoi redactarea unei moțiuni care va fi trimisă M. S. Regelui și guvernului.

Se aleg apoi membrii care vor lua parte la redactarea moțiunii. Sunt aleși în comitetul de redactare a moțiunii următorii domni: Brădișteanu, Brătianu, Simion Dinulescu, Vechiulescu, Nicolau, L. Popovici, Harșia, P. Suciu, Novacescu, Iorga, Voluța, Rădulescu, Mărgărit și dr. Schina.

Ședința se încheie ca în după amiaza aceleași zilei să se întrunească din nou pentru citirea și aprobarea rezoluției propuse.

Ședința de dupâ masă

In ședință de după amiază d-l Schina arată superioritatea organizări funcționarilor din Ardeal și spune că la alcătuirea Statului a avut în vedere elementele din toate legile și regulamentele provinciilor alipite cu privire la organizarea funcționarilor.

D-sa citește apoi următoarea rezoluție:

Funcționarii publici și pensionarii statului din întreaga Românie întruniți în congres general în ziua de 9 Iunie 1922 la Cluj având în vedere discuțiunile urmate și propunerile făcute:

1. Afirmă voința lor nestrămutată ca proectul de statut al funcționarilor aprobat de toate congresele precedente și însușit din inițiativa parlamentară de adunarea deputaților în seziunea din 1921 să fie legiferat la începutul seziunei parlamentară din toamna anului curent.

Dacă guvernul crede necesar să aducă modificări menționatului proect să cheme neapărat la colaborare pe reprezentanții autorizați ai organizațiunilor funcționărești care vor îndeplini acest oficiu în mod onorific.

Cere guvernului să pună imediat capăt situației disperate în care se găsesc funcționarii publici și pensionarii atât din punct de vedere moral prin transferări și revocări arbitrare, prin înlăturarea pe cale de simple ordonanțe a legilor de drep în vigoare în Ardeal, Bucovina și Basarabia, precum și din punct de vedere material asigurându-se minimum de existență cere să fie calculat de guvern împreună cu o delegație a funcționarilor.

In caz contrariu organizațiunile funcționărești își declină orice răspundere nemai putând împiedeca dimisiunile pe care funcționarii sunt decișI a le înainta față de situația prea gravă în care se găsesc și în care nu ar mai putea rămâne decât ori prin sacrificarea cinstei lor profesionale — ceia ce interesul superior de stat nu poate admite — ori prin prăbușirea fizică și sufletească a lor și a familiilor lor.

Insărcinează o delegațiune de 5 persoane care să se prezinte la M. S. Regele pentru a-l pune în curent cu situația reală a lucrurilor și să-l roage să binevoiască se impună îndreptarea grabnică a acestei situații. Delegația este îndatorată să aducă la cunoștința tuturor organizațiilor centrale și județene rezultatul auderției la M. S. Regele.

Congresul se prorogă până la 6 August 1922 la București când se va ține numai cu participarea delegaților autorizați ai tuturor organizațiilor centrale și județene din întreaga țară.

Obligă toate organizațiile funcționarilor să strângă fondurile necesare pentru susținerea unui ziar și ajutorarea funcționarilor îndepărtați în mod arbitrar.

Masa comună

După ședința de ieri dimineață a congresului funcționarilor, ședință care s'a terminat la orele 1 și ceva, aproape toți congresiștii au luat parte la masa comună care a avut loc la restaurantul orașului de pe strada Regina Maria.

In tot timpul mesei a durat cea mai mare însuflețire și intimitate.

Majoritatea discuțiilor cari au avut loc la această masă se învârteau exclusiv, în jurul mersului congresului și toți funcționarii își manifestau o foarte mare încredere în rezultatele congresului.

Seria toasturilor a fost deschisă de dl Hațiegan după care a urmat toasturile dlor Schina, Ilie Oana, etc.

Masa a luat sfârșit la ora 4, când congresiștii s'au îndreptat in corpore spre Teatrul Național unde urma să aibă loc ultima ședință a congresului.

O mare întreprindere culturală

Rolul „Asociației"

Popoarele se născoară nu numai în războaie prin bubuituri de tun descărcări de puști și bombe, ci mai ales în timp de pace prin așezăminte, întocmiri și legiuiri înțelepte. Această măsurare de puteri e cea adevărată. Războiul ține doar câțiva ani, după care urmează vremea îndelungată a păcii binecuvântate. Războiul nu se face doar decât pentru pace. Nimeni nu vrea războiul de dragul războiului. De aceea învingătorii din timpul de pace sunt adevărații învingători. Ei sunt de altfel și cei mai buni pregătitori ai zilelor de încercare a războiului.

Sunt popoare viteze în război, dar nemernice în lucrările de pace; tocmai de aceea sunt ursite pieririi. Așa au fost Hunii, Goții, Cumanii și alții cari de mult sau stins. Dar astăzi unde sunt? S'au topit în marea nesfârșită și în veșnica lucrare a învinșilor lor mai tari decât ei prin lucrările culturei pașnice. Chiar și vecinii noștri Bulgarii au suferit o grea stîrbire a firei lor turano-mongolice prin slavizare. Sunt rare popoarele care să învingă, de o potrivă, în pace și în război, cu armele distrugătoare, cași cu cele apărătoare și creatoare. Neamul nostru românesc e unul dintre aceste puține. In adevăr, e o mare însușire a neamului nostru că și-a păstrat firea și limba sa latină, precum și conștiința română în ciuda tuturor dușmanilor de veacuri. E dovada cea mai puternică despre trăinicia și puterea noastră de viață.

Această trăinicie și puterea de viață acum, când a ajuns, în sfârșit, la libertatea deplină, trebue întărită și desvoltată și mai mult prin așezăminte de cultură națională, potrivite cu timpul nostru. Mai mult decât întocmirile de bună stare materială (case, șuri, hambare, crâșme și ospătării, trenuri, tranvaie, prăvălii ș. a.) așezemintele culturale (școală, biserică, societăți, reuniuni de înaintare ș. a.) sunt cele care asigură viitorul și nemurirea oamenilor și a popoarelor. Numai gândul fie păstrat în foarte știință, fie mai ales în aceea nepieritoare a artei, birue totul și ajunge mai departe decât firele telegrafice și telefonice. Gândul singur străbate de apururi și pretutindeni. Nu vom da acuma de acest adevăr cântând sau citind nemuritoarea poesie a lui Mihail Eminescu „și am un singur dor", privind un tablou de Nicolae Grigorescu, sau ascultând o cântare frumoasă de Porumbescu sau de Iacob Murășianu. Unde e pulberea celor ce au făcut minuni de frumsețe? Ea nu mai e nicăiri. Vânturile o vor fi spulberat sau o vor spulbera de mult în cele patru colțuri ale lumii, dar gândurile înmărmurite de ei pentru veci în cuvinte. In culori sau în sunete vor trăi despururi și vor vesti mărirea neamului nostru chiar și când n'ar mai fi nici un român pe pământ. De aceea e datoria tuturor oamenilor de bine și în rândul întâiu al societăților cultural e că ajută înaintarea aceasta sufletească a neamului lor. Datoria aceasta și-o îndeplinește „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român" cu reședința în Sibiu când chiamă pe toată suflarea din cupriusul României întregite să-i dea ajutor la marea întreprindere cultura'ă, care e loteria ei, cumpărând cât mai multe bilete această loterie.

Noile taxe pentru export

Cum se vor percepe aceste taxe și în ce fel de valute

Ministerul de finanțe a trimis o circulară tuturor punctelor vamale din țară prin care le face cunoscut că începând dela 10 Iulie a. c. se vor percepe noûile taxe vamale numai în monede de aur efectiv sau în valută forte ale țărilor unde marfa se exportă și după următoarea paritate: pentru orz, orzoaică, ovăs și derivatele lor, inclusiv arpacașul și malțul la vagonul de 10.000 kgr. se va percepe: 795 lei aur efectiv, sau 28 livre sterlinge, 640 franci elveției; 1445 fr. francezi, 120 dolari Statele-Unite, 1520 franci belgieni, 2580 lirè italiene; 6360 coroane cehe, 780 pesetas spaniole, 315 fiorini olandezi, 4085 drahme și 200 lire otomane.

Pentru fasole, mazăre și linte exact aceleaș sume la vagonul de 10.000 kgr.

Pentru mei: 596 lei aur, 21 livre sterlinge, 478 fr. elveției, 1083 franci francezi, 90 dolari, 1140 franci belgieni, 1932 lire italiene, 4767 coroane cehe, 583 pesetas spaniole, 236 fiorini olandezi, 3062 drahme și 150 lire otomane.

Pentru sămânța de lucernă: 1985 lei aur, 69 livre sterlinge, 1595 franci elvețieni, 3610 franci francezi, 301 dolari, 3801 franci belgieni, 6438 lire italiene, 15.891 coroane cehe, 1944 pesetaș, 788 fiorini olandezi, 788 fiorini olandezi, 10.205 drahme și 500 lire otomane.

Pentru sămânță de trifoi: 1590 lei aur, 55 livre sterlinge, 1280 franci elvețieni, 2890 franci francezi, 241 dolari, 3024 franci belgieni, 5150 lire italiene, 12.712 coroane cehe, 1555 pesetas spanioli, 630 florini olandezi, 8165 drahme și 400 lire otomane.

Pentru măzăriche 398 lei aur, 14 livre steriinge, 320 franci elveicni, 722 franci francezi, 60 dolari, 760 franci belgieni, 1288 lire italiene, 3178 coroane cehe. 389 pesetas spanioli, 157 fiorini olandezi, 2041 drahme și 100 lire otomane.

Paritatea stabilită rămâne în vigoare atâta timp cât nu se vor constata diferențe mari de curs în plus sau minus.

Aceste taxe nu se vor primi deci în bilete Banca Națională nici pentru țările cu valuta slabă. Pentru mărfurile destinate acestor țări taxele se vor pretinde pentru un moment în lei aur sau livre sterlinge, franci belgieni, dolari, franci francczi și elvețieni, lire italiene sau devize.

Tot odată s'a făcut cunoscut vămilor că în afară de aceste taxe nu se va mai percepe absolut nici o altă taxă.

Informații

Intr'un recent consiliu de miniștri examinându-se situația lucrărilor de împroprietărire, din Ardeal, s'a hotărât contrar dispozițiunilor luate de guvernul Averescu, să nu se acorde nici un fel de privilegiu proprietarilor streini în ce privește expropierea terenurilor pe cari le dețin.

Ori cari ar fi angajamentele pe cari și le-au luat unii oameni politici și ori ce intervenții s'ar produce în viitor nu se va repeta, în Ardeal, greșeala comisă cu ocăzia exproprierilor din Basarabia, așa că împroprietărirea se va face peste munți în mod egal, indiferent de naționalitate.

Cei cari cer privilegii pentru anumiți proprietari nu trebue să uite că guvernul român actual animat de spiritul dreptății sociale, a hotărât ca împroprietărirea să se facă în condițiuni asemănătoare pentru muncitori de pământ străini ca și pentru țăranii români. Acest procedeu n'a fost nici când aplicat țăranilor noștri de către fosta stăpânire maghiară.

■

Din partea consulatului Cehoslovac primim spre publicre următoarele rânduri referitor la organizarea tuturor acelor ingineri, cari și-au terminat studiile lor la școlile superioare tehnice din Republica Cehoslovacă, atât cetățeni ai ei cât și alții.

Ingineri, arhitecți și technicieni, cetățeni ai Republicei Cehoslovace respectiv toți aceia cari și-au terminat studiile lor technice la vreo școală technică superioară, sunt rugați a-și comunica adresa exactă la Consulatul Republicei Cehoslovace Cluj

■

Guvernul a hotărât să facă o anchetă în Basarabia, spre a stabili împrejurările morții celor trei comuniști amnestiați, în pădurea Vadul lui Vodă.

Comisiunea de anchetă se va compune din dl procuror al Curții de Apel din Chișinău și dintr'un delegat al Justiției militare.

■

S'a deschis un credit de 20 de milioane lei, pe seama ministerului de domenii și agriculturei pentru plata pământurilor asupra părților de moșii rămase din expropiere și asupra cărora are dreptul de preemțiune.

■

Pentru a i se da o mai mare desvoltare, s'a hotărât ca direcțiunea cooperativelor orășănești să treacă dela ministerul muncii la Casa centrală a împroprietărirei și cooperației, depe lângă ministerul agriculturei și domenilor.

Desființarea organizației iredentiștilor unguri

Pentru ce a fost înființată Uniunea Maghiară. Mijloacele de luptă. Raporturile ei cu guvernul maghiar și cu statul român. Ființarea ei ilegală de până acum

Dela un timp încoace așa zisa Uniune maghiară, uniunea magnaților și iredentiștilor unguri, a dus o luptă continuă și tenace pentru reorganizarea sa, pentru întinderea influenței sale asupra întregii minorități ungurești de aici, care, desolidarizându-se de magoați și privind acțiunea acestora ca o unelțire a plutocrației lor, s'a grupat aproape toată în jurul partidului poporului maghiar din Ardeal.

Mai cu seamă pentru ca să dea o lovitură de grație partidului acestuia, magnații au convocat o mare întrunire pentru ziua de 4 August cr, când plănuiau să poată duce la sfârșit reorganizarea pe care o plănuim.

In asemenea împrejurări, este bine de înțeles, că deciziunea ministerială prin care se ordona desființarea uniunei acesteia a căzut ca o bombă între magnații și iredentiștii unguri de aici. S'au ridicat în consecință proteste peste proteste. Ceeace nu va împiedica însă hotărârea ministerială. Pentru că a fost adusă în deplina cunoștință a ceea ce era acest focar de iredentism unguresc, în deplina cunoaștere a primejdiei ce prezinta pentru țara românească.

In cele de mai jos vom stărui asupra activității acestei uniuni românofobe, dela intemeierea ei până astăzi, pentruca temeinicia deciziunii guvernului să apară în toată plenitudinea ei.

Uniunea maghiară s'a înființat acum doi ani, cu scopul precis, declarat chiar în statute, de a se pune în serviciul iredentei. Statutele nu i-au fost aprobate de nici unul dintre câte guverne au fost dela înființarea ei până azi. Cu toate acestea ea a ființat, a instigat, a luptat pe toate căile împotriva românilor.

Prin organul ei „Ellenzék", statul român era și este mereu atacat, vechiul regat e obiectul tuturor atacurilor ei și numai în ultimele zile, de când a crezut că-i surîde congresul naționalist dela Alba Iulia, a început să fie mai indulgență față de Ardeal, în speranț, că va putea să instige în legătură cu acest congres al celei de a doua Albalulie, pentru autonomia Ardealului.

In lupta împotriva statului român, s'a dedat la toate instigațiunile și operațiunile pedepsite de lege. Cu guvernul maghiar era în constant contact și dintre repatriații unguri numai aceia erau primiți în Ungaria, care aveau recomandația uniunii maghiare. Toate manifestațiunile ungurești de aci au fost de ea monopolizate. A organizat societăți de toate categoriile; a organizat pe funcționari fără jurământ și a făcut tot ce i-a stat în putință, pentruca să îndeplinească porunca dela Pesta, de a pune în serviciul României pe aceia care își declarau până ieri pe față dușmănia împotriva noastră. A protestat aproape săptămână de săptămână contra reformei agrare. Exproprierea moșiilor bisericilor ungurești a îndemnat-o să numai conteneasă în atacurile împotriva tuturor guvernelor românești. Datorită ei comisarii ministerului instrucțiunii publice au fost dați afară dela examenele elevilor liceelor maghiare.

Pentruce a fost înființată uniunea aceasta? Se vede limpede din toate cele de mai sus. Să lupte pe toate căile împotriva românismului. Mijloacele de luptă? N'au fost nici ele alese întocmai ca după acel dictou pus în sarcina iezuiților: Scopul scuză mijloacele, a întrebuințat orice armă i-a căzut în mână, permisă, nepermisă. Dar mai cu seamă s'a servit de publicitate și de organizațiunile școlare și culturale.

Câteva exemple ne vor dumiri pe deplin:

Prin ziarul său a instigat mereu pentru autonomia Ardealului, aducând ardelenilor exemplul Slovacilor și croaților. Oricine a citit ziarul „Ellenzék" a văzut-o aceasta cel puțin de două ori pe săptămână. — De școală s'a servit cum ei i-a plăcut. Exemplul de mai sus cu comisarul ministerial e numai unul. Dar e eclatant. Mai ajunge să amintim, cazul din Sălaj, al celor 25 de învățători care au refuzat să învețe în școalele primare istoria și geografia românească. Ori, toți erau instigați de aici, tot corpul profesoral înregimentat în uniunea aceasta. Un alt caz: acela al centenarului lui Petöfi, dela care monopolizându-l pentru că uniunea magnaților voia să excludă democrația maghiară împăcată cu statul român.

Exemple ar mai fi sute și mii. Ne rezumăm la ultimul: la ilegala ei ființare sub trei guverne românești. A fost desființată de guvernul Averescu, de guvernul Ionescu, și-acum de guvernul actual. Cu toate acestea a ființat mai departe, de și i-a fost sechestrat localul, biroul, arhiva etc. Poate se va încumeta și de aci înainte să ființeze pe sub mână? Ar fi o prea mare nepăsare, o sfruntare a legilor acestei țări. De aceea nu ne îndoim că autoritățile românești, chemate să execute ordinele de sus, vor fi la postul lor.

IN ATENȚIUNEA D-LOR COMERCIANȚI

Numai la *S. A. Ingrășătoarea de porci și Industria de carne din Gherla* se găsesc cele mai bine *salamuri preparate* din carne calitatea I. Comenzile se execută imediat expediindu-se la adresa arătată prin poștă sau C. F. pe lângă prețul zilnic și francat.

Telefon interurban 27 GHERLA.

1515

Vopsește și curățâ bine în timpul cel mai scurt cu preț eftin **UNIO** Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

Daca voiti serviciu promt si lemne bune, faceti comanda la depozitul de lemne

Știri din Timișoara

REINTOARCEREA DIVIZIEI BANATENE

Se dă ca sigur că, pe ziua de 1 Septembrie a. c., divizia I cu garnizoana în Timioșara, va fi mutată la T. Severin, iar în locul acesteia se va întoarce în localitate divizia bănățeană.

DONAȚIE FACUTA ȘCOALEI POLITECHNICE

Direcția „Băncei Timișorene de Comerț" a depus la primăria loca lă suma de 62.500 lei ca donație din partea Băncei pentru școala politechnică din localitate.

EXCROCHERIE

A fost arestat și depus în arestul preventiv săteanul Anton Ipach din comuna Modoș, pentru faptul de a fi excrocat sub nume fals Banca Comunală din localitate cu suma de 70.000 lei

TEATRALE

Marți 11 Iulie a. c., compania maghiară de operă de sub direcția d-lui Paul Szabo, va da ca premieră „Cavaleria rusticană" cu tenorul Traian Grozăvescu dela Opera română din Cluj și basul Zaharia D'Arin dela Opera română din București.

— Prefectul județului d. dr. Iuliu Coste, a plecat în interes de serviciu la București.

SERBARILE SPORTIVE

In vederea marilor serbări sportive ce vor avea loc la 16 Iulie c., sub patronajul prințului Carol, se fac de pe acum mari pregătiri. La aceste serbări vor da concursul toate societățile sportive mai de seamă din întreaga țară.

— La tratativele ce au urmat la Timioșara între România și Iugo-Slavia pentru deschiderea liniei ferate Timișoara-Bazias, au luat parte din partea României următoarele persoane: Alex. Vuia, directorul regional al c. f. r. din Banat, ca reprezentant al ministerului comunicațiilor, subdirectorul Anton Gheorghiu din partea direcțiunei generale a c. f. r., subinspectorul siguranței din Timișoara St. Bungețianu din partea ministerului de interne, inspector general vamal Arabolu din partea ministerului de finanțe și Nicolae Manea din partea direcțiunei P. T. T. Tratativele au fost prezidate de d. Alex. Vuia.

Congresul muncitorilor mineri

Eri a început la Cluj congresul muncitorilor mineri din Ardeal. Au luat parte delegați ai tuturor organizațiilor muncitorești miniere din tot Ardealul.

Ședința s'a început eri dimineață la ora 10 prin cuvântarea de deschidere a d-lui președinte al congresului care a arătat rostul congreselor muncitorești și cum se întărește solidaritatea, care trebuie să existe între muncitorii minieri, prin aceste congrese.

Trecând la altă ordine de idei oratorul expune situația precară a muncitorilor minieri arată marile suferințe pe care le-a îndurat minierii sub toate guvernele trecute și face în fine un călduros apel la toți minierii rugându-i să-și strângă rândurile — „căci numai prin solidaritate vom putea ajunge la o îmbunătățire serioasă a situației noastre".

După terminarea cuvântărei de deschidere au urmat o serie de discuții preliminare asupra chestiunilor importante ce urmau să se discute azi.

Congresul va dura până mâine seară când se va vota o moțiune care va fi trimisă guvernului.

Consiliul de miniștri

Vineri d. a. s'a ținut un consiliu de miniștri acasă la d. prim ministru Ionel Brătianu.

ANCHETAREA FAPTELOR DIN BASARABIA

Consiliul s'a ocupat în primul rând de chestiunea celor cinci amnistiați, din Basarabia, dintre cari 3 au fost găsiți morți într'o pădure iar 2 au fost expulzați, cu proces verbal în regulă, peste Nistru, ca fiind ruși de origină și periculoși ordinei publice.

Pentru ca această chestiune să se lămurească pe deplin, guvernul a hotărât să numească o comisiune care să ancheteze faptele, compusă din procurorul Curții de apel din Chișinău și un reprezentant al justiției militare din București.

ABUNDENȚA RECOLTEI. — INTENSIFICAREA EXPORTULUI

Guvernul a fost pus în cunoștință, prin diferite rapoarte din țară, despre abundența recoltei, din acest an, care promite a fi cea mai mare din ultimii 25 ani.

In legătură cu ceasta s'a discutat chestia intensificărei exportului și măsurile ce trebuesc luate ca să se poată face transporturile pe c. f. r.

D. general Mosoiu a asigurat că în timp de 3 luni va putea transporta cel puțin 200 mii de vagoane la porturile dela Dunăre și mare.

CHESTIA VALUTEI

In chestiunea scăderei leului, pe piața Parisului, s'au dat explicațiuni că aceasta nu e decât un joc al câtorva interesați, cari, nemulțumiți de felul cum s'a încheiat consolidarea bonurilor noastre de tezaur, fac un joc periculos care-i costă însă multe milioane.

Când se va afla însă că starea noastră agricolă întrece orice fel de așteptări, fatal acești speculanți vor perde partida, iar leul își va relua locul ce-l merită.

Pentru aprovizionarea Ardealului

Noulle măsuri luate de Comisiunea superioară din min. Agriculturei

D. N. Costea, șeful secției Transilvaniei dela comisia superioară, ministerul agriculturei a trimis un ordin circular către toți prefecții din Transilvania în care le face cunoscut condițiunile în cari li se pot aproba de aici înainte cereale din cota contingentată.

Orice cerere se va înainta Comisiunii județene, înainte de a se ține nite Comisiunii superioare se va pertracta în ședința Comisiunii județene pentruca membrii comisiunii în solidum să-și ia răspunderea că cerealele ce li se vor aproba din partea Comisiunii superioare, se vor distribui populațiunii în condițiile cele mai avantajoase.

Adresa, respectiv raportul către Comisiunea superioară va fi iscălit de Președintele și secretarul Comisiunii cu referire la ședința în care s'a aprobat.

Pentru executarea aprobărilor date de Comisiunea superioară se vor trimite persoane de toată încrederea, cari au dovedit și în trecut că știu să lucreze pentru interesul public. Unde sunt cooperative, aceste vor trebui încurajate.

Prefecții vor raporta din caz în caz despre cerealele primite pentru distribuire în județ.

Oaspeții basarabeni la Cluj

FESTIVALUL DELA PREFECTURA

Zilnic trec prin Capitala Ardealului excursioniști din toate părțile României întregite, doritori de a-și cunoaște țara. Pentru ziua de 12 Iulie se anunță excursiunea școalei eparhiale de fete din Chișinău. Se știe că sub regimul țarist această școală era un adevărat cuib de rusificare. Astăzi după o muncă neîntreruptă și idealistă a profesorilor se poate cu drept cuvânt spune că școala eparhială din Chișinău a redevenit cuibul de românism ce de veacuri era îndrituit să fie. Vizita acestei școli în Clujul, care pe vremuri era de asemenea focarul de maghiarizare, capătă o deosebită frumusețe.

In orașele ce le vizitează, elevele școlii vor da festivaluri cuprinzând coruri, dansuri, tablouri vivante, etc.

La Cluj, unde va sta o singură zi, Școala eparhială de fete din Chișinău va da în seara zilei de Miercuri 12 Iulie, la orele 9, un frumos festival artistic, la care elevele se vor produce cu coruri, dansuri naționale basarabene, tablouri vivante, etc.

Venitul acestui festival servește la acoperirea cheltuelilor excursiei. Indemnăm publicul clujan să ia parte în număr cât de mare la această manifestare artistică culturală a fraților basarabeni. Biletele a 30, 20 și 10 lei se vor pune în vânzare Marți la Librăria Anca, Piața Unirei, și în seara festivalului la sala Prefecturei.

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig"
la Regele Pălăriilor Cluj,
Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Caut

pentru odihnă, de la 1 la 20 August, într'un sat retras de munte, locuință și întreținere modestă.

Prefer cât mai multă sălbăticie.

Cine dorește a-mi face această îndatorire, bine înțeles contra plată, îl rog să-mi scrie pe adresa D. I. Cucu, redactor al ziarului „Infrățirea" Cluj.

†

Mircea și Zoe Pilat, Generlul N. Petala, Vintilă Petala, Elena și Căpitanul Furlugean, Jeana și Căpitanul Pilat, Bichette Pilat, precum și familiile:

Pilat, Hasnas, Pisoschi, Bobeica, Tacu, Stroici, Arapu și Holban.

Au adânca părere de rău de a anunța săvârșirea din viață în ziua de 5 Iulie 1922 la Cluj, a tatălui, socrului, bunicului și unchiului lor

General de Divizie

Constantin Pilat

Veteran al războiului independenței, fost Comandant al Corpurilor 3 și 4 de Armată, posesorul Marei Cruci a Coroanei României, mare ofițer al Stelei României și al Legiunei de onoare, posesorul a marilor cruci a mai multor ordine streine,

în vârsta de 88 ani.

Inmormântarea a avut loc la Cluj, la 6 Iulie 1922

TELEGRAME

Chestiunea reparațiunilor

Berlin. — Secretarii de stat Fischer și Schroder au plecat la Paris unde vor avea conversațiuni neoficiale cu comisiunea reparațiunilor privitoar la plățile în numerar. Germania dorind a le repartiza pe termine mai lungi.

Secretarul de stat german aflat la Haga a plecat deasemenea la Paris.

Japonia și turburările din China

Tokio, Guvernul japonez a trimes Chinei o notă prin care amenință că va trimite trupe dacă China nu va putea menține ordinea la granița coreană unde a fost incendiat consulatul și 8 prăvălii japoneze.

Bâlciul din Lipsca

Berlin, Bâlciul de Lipsca se deschide la 26 August

Greva generală în regiunea Ruhr

Berlin, In regiunea minieră Ruhr, sindicatele libere au publicat un apel îndemnând la greva generală. Cabinetul va conferi asupra chestiunei care crează o situație critică întregei economii germane.

Cicerin în Germania

Berlin, Cicerin care hotărâse la Berlin pentru ca să se recreieze și-a schimbat planul după asasinarea lui Rathenau și a plecat Innsbruck.

APLANAREA GREVEI METALURGIȘTILOR ITALIENI

Roma. — Greva muncitorilor metalurgiști din regiunea Lombardiei a fost aplanată prin mediațiunea guvernului.

Conferința dela Haga

Problema rusă

Haga. — Comisiunea datoriilor s'a informat azi asupra hotărârilor Rusiei privitor la datorii. Litvinovff a declarat ca decretele respective se vor putea modifica numai după cunoașterea hotărârei conferinței. Plata dobânzilor depinde de refacerea Rusiei și de credite.

Președintele a cerut explicațiuni privitor la bugetul provizoriu. Sokolnikow a declarat că nu poate modifica bugetul. Arată că bunurile confiscate dela biserică au fost întrebuințate numai pentru combaterea foametei.

La comisiunea proprietăților s'a petrecut un incident între ruși și francezi. Litvinoff a declarat energic că a dat toate explicațiunile fără a auzi ceva despre credite. Președintele a declarat în răspunsul său că creditele depind de garanții. Krassin contestă afirmând că rușii au promis la Genova să restituiască 90 la sută din proprietăți și au promis lista întreprinderilor care vor fi restituite particularilor acordând privilegii foștilor proprietari la acordarea concesiunilor. Părerile asupra conferinței sunt sceptice.

Colecția Gazetei Oficiale

din anii 1918—1922 adică dela apariție și până la ultimul număr. Se găsește

de vânzare

la Agenția de Publicitate „Soarele", Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. Cererile se vor adresa urgent

Având numai câteva colecții

„Kristály"

Cluj (Kolozsvár)

văpsește și curăță

Văpsitorie de lână bumbac și blănărie.

Lucrurile trimise prin poștă se ispravesc iute și regulat

Lloyd 557 1817

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară

Soc. An.

Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.

Lloyd 605 1819

FRENKEL [fost Janovitz & Co.] Cluj, Str. Aprinjoarelor 13. Telefon 2-90, 264, 401.

Licitație publică.

La Manufactura de Tutun din Cluj se va ține în ziua de 17 Iulie a. c. ora 10 a. m. licitație publică pentru livrarea a 2000 m³ lemne de foc. Calitatea lemnelor Fag, bine uscate fără noduri mari. Odată cu oferta se va așeza în curtea Manufacturei de Tutun, 1 m. cub ca mostră din lemnele oferite. Preturile se vor face pe metru cub, predat și așezat în curtea Manufacturei de Tutun.

Ofertele se vor înainta Manufacturei de Tutun în plic închis se vor timbra cu timbru fișcal de 1 Leu, și 25 bani timbru de ajutor. Se va fixa termenul de predare odată cu oferta se va depune garanție de 3% din valoarea oferită, care garanție în caz de acceptare se va ridica la 10%. Supraoferte și cale întârziate nu se acceptă.

Cluj la 7 Iulie 1922

1961 **Direcțiunea Manufacturei de Tutun.**

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că la 25 Iulie 1922 ora 5 p. m. se va ține licitație publică cu oferte închise și sigilate pentru aprovizionarea cu 80 metri cubici combustibil calitatea I. a Academiei Comerciale din Cluj, în strada Gen. Gherescu, în cabinetul Rectorului Academiei.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 72–83 din legea asupra comptabilității publice. Supra oferte nu se primesc. Concurenții sunt obligați a depune garanță 10%

Toate condițiunile, caietul de sarcini și alte deslnșiri se pot lua dela Rectorul Academiei Comerciale din Cluj, în fiecare zi de lucru dela orele 5 până la 7 p. m.

1956 ACADEMIA COMERCIALA.

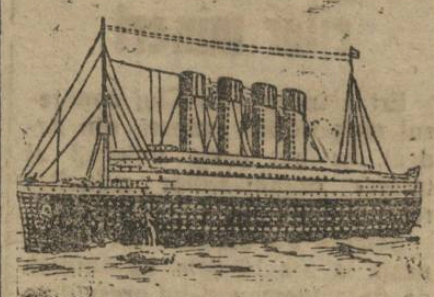

AMERICAN LINE-HAMBURG
ROTE STERN-ANVERS 1809
WEISSE STERN LINE-CHERBOURG
Cea mai mare Agenție de Vapoare din România
N. BRÜCK & Co.
BUCUREȘTI, Str. Sf. Vineri No. 1

Face cunoscut tutulor pasagerilor pentru America ca să se **trimită de îndată** recomandat **pașaportul** și documentele ce posedă spre a obține **număr de viză** dela Consulatul American.

In afară de pașaport trebue să fie adăugate:
1. Un act de naștere
2. Certificat de moralitate
3. Certificat de când pasagerul șade în acea comună.
4. Affidavit (cerere) de la rudele din America.

Notați bine adresa
N. BRÜCK & Co.
București, Strada Sf. Vineri 1

Restaurantul la „Hornar“

Toată lumea care vrea să mânânce bine și se fie bine servit **ca la Mama acasă** să viziteze Restaurantul la **Hornar** unde se găsește pe lângă mâncărurile cele mai alese și gustoase și **Grătar special**

Vinuri naturale din propriile podgorii și tot felul de beuturi recoritoare.

Serviciul ireproșabil și prețuri modeste. Notați bine adresa la „**Hornar**“ Calea Reg. Ferdinand 63 Vis-a-vis Siguranța. 1893

EFORIA ȘCOALEI TEXTILE DIN CISNĂDIE.

Publicațiune.

1. Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 25 Iulie 1922 ora 4 (16) se va ține licitație publică pentru darea în arenda a atelierelor textile ale școalei numite pentru timpul dela aprobarea esarendării din partea forurilor în drept până la 31 Iulie 1923.

2. Oferte închise se pot înainta până în ziua de 25 Iulie 1922 ora 12 în biroul Direcțiunei regionale a învățământului secundar, Sibiu, strada Șaguna No. 6. Licitația se va ține în Cisnădie la școala textilă.

3. La licitația publică se vor deschide ofertele închise intrate până la termin, din cari se va statori cea mai favorabilă ofertă; aceasta va servi ca bază prețului de strigare.

4. Oferte sunt a se face cu suma de arendă lunară. Fiecare ofertant va depune 5% din suma ofertei sale ca garanție provizorie în bani sau alte efecte garantate de Stat. Aceasta garanție provizorie o va întregi arendătorul acceptat înaintea încheierei contractului la 10% după suma ofertei pe cele circa 11 luni de arendă.

5. Oferte întârziate, cele făcute prin telegrame precum și supraofertele nu se vor lua în considerare.

6. Condițiunile speciale se pot vedea la biroul Direcțiunei regionale a învățământului secundar Sibiu, în orele de oficiu. Tot acolo se dau și lămuririle necesare.

7. Licitațiunea se va ține în baza și cu considerarea art. 72–85 din legea comptabilității.

8. Se reservă dreptul de a alege unul dintre cei trei plus oferenți, rămânând acești 3 oferenți în obligațiune 2 luni după ziua licitațiunei.

Sibiu, la 10 Iulie 1922.

„Eforia școalei textile Cisnădie“

1960 **I. BRATU** m. p.
președinte.

Dela primpretorul plasei Huedin.

No. 2618–1922.

Publicare de licitație.

Sa scoate la licitație furnizarea alor cca. 4000 tabli indicatoare de vehi cule 35 cm. late și 25 cm. înalte din tinichea tare vopsite în culori de uleu alb și prevăzuta fiecare cu numele și locuința în negru a proprietarului conform tabloului ce se va preda furnizorului.

Licitațiunea se va ține la Primpretorul plasei Huedin în 5 August 1922 ora 9 am. Vadin 5%.

Dnii concurenți pot lua informațiuni dela Primpretorul plasei Huedin în oarele de serviciu.

Huedin, la 5 Iulie 1922. Dr. Pop primpretor.

1959

Article frumoase de drogherie.
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, Piața Unirii No. 5. 1385

In caz de catar, slăbiciune de stomac și lipsă de apetit cultiva o minune **VINUL PEPRIN** preparat de Farmacia Rozsnyai Se găsește în toate Farmaciile. Prepară numai singură Farmacia Rozsnyai, Arad. 1562

S'a deschis din nou magazinul de mode pentru dame
Weiss și Molnár
sub noua firmă:
Heller, Weiss și Molnár
Calea Regele Ferdinand 6, vis-a-vis cu localul vechiului magazin. 1592

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante	Droguerii	Manufactură	Ghete	Instalații
Rest. Orașului Grădinei, Str. Regina Maria	Viorelia Parfumerie și Droguerie Piața Unirii.	Iacob Dick și Fiu Engros și Detail.	Bata	Firma Universum Th. Orban & M. Anghel Strada Bob No. 5.
Pferschi		Luca Niculescu	Turul	
Central				
Coloniale	Rózsa	Missir	Vasile Bindea Fabricant de ghete Palatul consumul Funcționarilor	Automobile
„COLOMBO“ Coloniale, Delicatese, proprietar IONEL ALDICA CLUJ.		Barza	Croitor de Dame	Leonida
Atlantica	Emke	„TEXTILANA“ Szegfu & Sipos Magazin de tricotaj și Țesături Str. Iuliu Maniu 3.	Wartenberg	Blaga
Konkoly				

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

DACTILOGRAFĂ germană, franceză, română cu experiență mare de bureau caută loc. Adresa la Redacția sub 40. 1943

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

GHETE de prima calitate
pentru dame și domni
aparținând
masei falimentului
să vând
cu părechea în biroul notarului public
Dr. Cosma
Piața Unirei No. 26 etagiu
mâine Marți, Joi, dela orele 8—10. 1962

Fabrica: telefon 596.
Prăvălie: telefon 515.

„LEBEDA" S. A.

Prima fabrică din România pentru vestminte de pat cu electromotoare.

Pregătește:

PLAPOME: cumplute cu vată, lână și fulgi, mai departe
MATRAȚE, PERINE și **VESTMINTE** de pat dela execuția cea mai eftină, până la cea mai fină.
Cu mașinele de scarmânat mânate cu putere electrică, curată și scarmăna pene de tot soiul.

Cumpără:

orice cantitate de: păr de cai, de porc, de capră, lână și pene.

Vă rugăm a trimite mustră și totodată și prețul (dela gara Cluj)

Prețuri originale de fabrică.

Fabrica: CLUJ (Kolozsvár) Str. Iașilor (fost Nagyszamos-u) 14. Telefon interurban 596.
Prăvălia: Calea Victoriei (fostă Kossuth L.) 10. Telefon 515.
Vi dem tot soiul de pene curățite și sortate en gros și en detail. 1334

Reclama este sufletul comerțului

REGIA MONOPOLURILOR STATULUI
DIRECȚIUNEA REGIONALA CLUJ.

Publicațiune.

Cu privire la importul tuburilor și hârtiei de țigaretă cum și la desfacerea acestor produse în cuprinsul Transilvaniei, Bănat și părțile Ungurene se aduce la cunoștința generală următoarele:

Art. I. Conform art. 37 și următorii din legea Monopolurilor Statului promulgată sub No. 1727 prin Monitorul Oficial No. 279 din 20 Martie 1912 cu toate modificările ce s'au adus ulterier, lege care s'a extins în Transilvania, Bănat, Crișana, Maramureș și Satu-Mare, prin Decretul lege No. 2188 din 12 Mai 1920 publicat în Monitorul Oficial No, 40 din 26 Mai 1920, dreptul de a fabrica, importa și pune în vânzare foița de țigaretă sub ori ce formă (deci și tuburi) aparține exclusiv statului.

Art. II. Dreptul de vinde în comerțul liber, produsele monopolizate, (foițe și tuburi) ce a fost acordat de către Regiei în mod excepțional în Ardeal și părțile Ungurene și după introducerea legei Monopolurilor, a expirat cu data de 1 Iulie 1922 de la care dată ori ce vânzare sau cumpărare de asemenea produse se consideră contravențiune la legea Monopolurilor și se va pedepsi conform art. 78 al 16 cu amendă și confiscarea marfei.

Art. III. Toți deținătorii care posedă pe ori ce cale tuburi și foițe de țigarete în ori ce cantitate sunt obligați ca cel mai târziu până la 31 Iulie 1922 să declare și să predea mărfurile ce dețin odată cu timbrele de monopol la Depozitul Regiei cel mai apropriat și anume:

Depozitul Regiei Cluj, Brașov, Sibiu, Deva, Timișoara, Lugoj, Bistrița, Oradea-Mare, Miercurea-Ciucului, Dicio-Sân-Martin, Satu-Mare, Sighetul-Marmației și Zălău.

Declerațiunile se vor întocmi pe formulare tip, ce se vor pune gratuit la dispoziția deținătorilor de către Regie prin toate Ad-țiile Financiare și Depozitele Regiei.

Aceste declarațiuni se vor complecta cu toate datele relative la cantități, calități și mărci prezăzute în declarațiunile tip, și vor însoțite de acte originale sau copii legalizate în ce privește proveniența și sostul, permis de import, plata taxelor de monopol, facturi dela origină și ori ce acte ar mai crede deținătorul că ar fi interesul său, cunoscând că actele depuse ulterior declarațiunei nu se vor mai putea lua în considerare.

Foița de țigaretă și tuburile și timcrele de monopol se vor preda fie personal impreună cu declarațiunea fie că se vor expedia cu trenul sau poșta, în colete bine ambalate și sigilate cu sigiliu fie-cărui deținător, inaintând tot odată cu scrisoarea recomandată declarațiunea pentru mărfurile expediate cu trenul sau poșta.

Același sigiliu care va fi aplicat cu ceară pe colete va fi aplicat și cu tuș pe declarațiune.

Art. IV. Regia prin Depozitul care a primit declarațiunea și marfa va elibera imediat celor ce le-au predat personal și după primire celor ce au expediat cu poșta sau C. F. R. o chitanță provizorie de numărul coletelor și cantitățile (după declarațiuni).

Cu incepere dela 1 August 1922 și cel mai târziu până la 30 Septemvrie 1922 Regia prin comisiuni speciale va verifica în prezența depunătorilor cari vor fi avizați din timp declarațiunea și mărfurile predate eliberând chitanța definitivă specificând cantitatea și calitățile articolelor depuse cum și No. timbrelor de monopol.

Imediat după aceasta verificare și eliberarea chitanței definitive Regia va comunica dispozițiunile pentru modul cum vor fi definitiv retrase aceste mărfuri.

Art. V. Toate cantitățile și calitățile predate dar care nu ar corespunde declarațiunilor fie în plus fie în minus precum și ori ce cantitate de foiță de țigaretă și tuburi care s'ar mai găsi nepredate cu incepere de la 1 August 1922 se vor socoti ca contravențiune la legea Monopolurilor Statului să se va pedepsi conform Art. 78 al 16 din susnumita lege.

Cluj, la 7 Iulie 1922 No. 8781. 1957

Urmările preculoase ale răcelilor avute în timpul iernei, bronșite Pneumonii, Laringite, inflamațiile și congestiile plămânilor, Secreținunle urate (flegma) cu tusea lăsată de aceste boale, se lăturâ cu 2—3 flagoane de

Pectosin-Iteanu.

Adulții ca și copii cât de mici îl iau cu plăcere.

Ne neglijați boalele căilor respiratoare, căci invenchindu-se devin foarte periculoase.

La Farmacii și Drogherii. 1841

Strungari și turnători

în fontă și metal, precum și modelieri tâmplari, și galvaniseuri cu 1945 **practică îndelungată, găsesc de lucru permanent și cu leafă bună la**

Fabrica de Armaturi
N. Pedviscoar & Co. S. R. A.
București, Str. Vultur No. 29.

LEONIDA-OIL

Cel mai bun ulei pentru automobile
a sosit și se vinde în bidoane plumbuite a 5 litri, la toate ga-
1926 **rajele, sucursalele și agențiile.**

S. A. R. și LEONIDA & Co. Unite

IOSIF MOLDOVAN - Engrosist de vin

Fondat în 1883 **Str. Babeș (Trefort-u.) No. 9** Fondat în 1836
Pivnița (mărime 85 metri lungime)

Cele mai renumite vinuri naturale în sticle infundate din propriile podgorii.

Specialități **„Călugărul"** și **„Perla Ardeleană"**

Magazin de Coloniale și Delicatese Piața Sftul Gheorghe No. 1.

Bine asortat în totdeauna cu mărfuri noi și proaspete de cea mai bună calitate dela sursă direct cu prețuri convenabile.

Restaurant în grădină de primul ordin unde se servește cele mai delicioase mâncări, serviciul prompt și prețuri moderate. 1836.

Decorat cu două Medalii de AUR și una de ARGINT.

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean. S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Scrisori din Arad

Limba românească izgonită dela o judecătorie din Arad. Mișcarea culturală. Recolta tutunului. Valul de scumpete. Un comisar al lui Bela Kun la Arad. Diverse.

Puține dintre orașele Ardealului, pentru cari s'au deschis acum larg porțile culturii naționale românești, se află în situația plăcută a acestui mare centru românesc. Afară de numărul suficient de școale medii, secundare, primare și școale de ucenici, a căror conducere este lăsată în mâni harnice și pricepute, Aradul își a e casa națională, pentru nevoile poporului și grandiosul palat cultural, aprovizionat cu tot ceeace este necesar pentru începutul unei sănătoase și mari mișcări culturale, — operă — înscrisă la loc de frunte în programul datoriilor nobild și permanente ale intelectualilor noștri arădani.

Dascălii dela toate școlile noastre din localitate, ne au arătat în cursul convorbirilor avute acum după examene, că speranțele legate de tinera generație, ce-și face calea prin școale, sporesc din zi în zi, grație dragostei de carte românească a miilor de școlari, veniți la școlile din Arad și din cele mai izolate sătule ale munților apuseni. La modestele întruniri culturale, înghebate de unii dintre învățătorii arădani, pentru luminarea poporului, ni-se spune, că atât țăranii cât și meseriașii noștri, se adună în număr frumos și că aceste mici conferințe nu se organizează zadarnic.

*

In timp ce dăscălimea și alături de ea, întreagă pătura de intelectuali români, fac toate sforțările pentru reromanizarea Aradului, exista în acest oraș o judecătorie, care nici până azi nu a acceptat să tolereze în sala ei de ședințe limba românească. Această judecătorie este cea a bursei. Dintre atâtea cazuri dezbătute la această judecătorie, amintim pe cel mai recent și poate cel mai scandalos. Grupul financiar alsacian „Cling et comp. fiind înșelat și păgubit cu mai multe sute de mii de lei, de un comerciant evreu din localitate, chestiunea a ajuns a fi desbătută la judecătoria de bursă, autoritate de arbitraj, instituită pe lângă camera de industrie și comerț din Arad. Judecătoria bursei a respins cererea făcută atât de avocatul grupului Cling, cât și de cei trei alsacieni, ca desbaterile să fie urmate în limba statului, și după o scurtă deliberare, aduce sentința în limba maghiară, impunând comercianților francezi și 49 mii lei, spese de proces. După achitarea acestei sume, alsacienii s'au adresat cu plângerea lor Curței de Apel din Timișoara. Faptul, că judecătoria de bursă din Arad, a putut proclama cu unanimitate de voturi menținerea limbei maghiare, ca limbă oficioasă a acestei judecătorii, se datorește împrejurării de necrezut, că între membrii ei nu se află de doi ani, dela moartea lui Sava Raicu, nici un român.

Ori plângerile comercianților și ale avocaților români, fiind permanente în contra judecătoriei de bursă, autoritățile îndrept sunt datoare a lua energice măsuri pentru reorganizarea acestei judecătorii, de oarece în actuala sa alcătuire nu numai că nu mai poate satisface menirei sale, dar este o primejdioasă cetățue a politicianismului șovinist maghiar.

*

In jurul Aradului se află vaste terenuri plantate cu tutun. Cu ocazia ultimei călătorii făcută prin cele cinci sate de lângă Arad, ai căror locuitori se ocupă intensiv cu plantarea tutunului, am aflat dela aceștia, că mulțumită ploilor abondente, recolta din acest an va fi cu mult mai bogată decât în ani din urmă, cari au fost secetoși. Cu toate acestea cei mai mulți dintre micii cultivatori declară, că vor fi siliți să reducă tot mai mult plantațiile, de oarece sumele plătite de Stat sunt prea mici, față de cheltuelile și munca ce reclamă cultivarea tutunului. De altă parte, organele de control ale direcțiunei financiare din Arad, ne realatează că aceste plângeri sunt neîntemeiate, de o rece un jughăr cadastral de pământ, semănat cu tutun, aduce cultivatorilor venituri întrelte față, de ale țăranilor, cari se ocupă cu cultura grâului sau a porumbului. Nemulțumirea țăranilor, — în majoritate șvabi, — se datorește probabil faptului, că pe lângă actualul control exercitat în mod sever de organele ministerului de finanțe, cultivatorii de tutun sunt puși în imposibilitate de a mai trafica în mod clandestin cu tutunul. Se înțelege că munca cinstită, comerțul cinstit, este mai puțin rentabil, decât jaful în buzunarul consumatorilor și comerțul de contrabandă.

*

Valul de scumpire a trăiului s'a ivit și în părțile noastre, fără ca pe piața de alimente, să se constate vro scumpire a articolelor. Nici prețul animalelor nici acela al paserilor nu s'a urcat, totuși, în restaurante nu se mai poate lua o masă modestă sub 30—35 lei, — iar în cafenele publicul este în adevăr jefuit.

In special pentru cafenele, credem că prețurile maximale ar trebui reînființate, sau în cazul când institulrea acestor măsuri ar suferi amânare, credem de indispenzabil controlul direct al organelor speciale de poliție, asupra prețurilor exagerate pretinse de proprietarii de cafenele. Lumea se întreabă cu drept cuvânt, de ce, de exemplu, o sticlă de bere de 5 decilitri trebue plătită în cafenele cu nouă lei, când aceeaș cantitate, bere de aceeaș calitate, se vinde în bodegi și în băcănii cu 4·50 maximum cu 5 lei?

*

Demian Sava Strengar, pentru arădani nu este un nume, ci însuși noțiunea răului. Spaima ce a băgat acest român rătăcit, în populația din oraș și județ, în primăvara anului 1919, nu este uitată. Ororile și crimele săvârșite de bolșevici și legate de numele acestui fost comisar al lui Bela Kun, sunt recente încă în mintea tuturora. Sava Strengar se vede însă că a fost grațiat, deoarece se plimbă liber prin Arad, vizitează fabrici și ateliere și spune că este bine situat la București. Noi arădanii, cari nu putem uita bestiala asasinare a celor doi preoți români din Șiman, de către trupele comandate de acest Sava Strengar cerem, ca cel puțin, dacă acest om rău nu stă în ocă, să nu viziteze nici orașul nostru, nici județul nostru, — și mai cu samă pretindem să ne lase muncitorii în pace!

*

Greva muncitorilor dela fabrica de vagoane Weizer continuă. Tratativele urmate sub președenția delegatului ministerului muncei, n'au dus la nici un rezultat. Fabrica este păzită de poliție. N'a avut loc nici un incident.

Corespondent.

Anchetele noastre

IN TURDA

IV.

Un eveniment industrial la Turda: cea mai mare fabrică de sticlă din țară se va deschide peste două luni. Fabrica de bere „Mendel" din Turda. De ce s'a scumpit berea?

Pe linia C. F. R. la o distanță de câteva sute de pași de gara Turda se lucrează cu febrilitate, astăzi, la terminarea celei mai mari și mai moderne fabrici de sticlă din întreaga țară.

Această mare întreprindere industrială care va fi un adevărat eveniment industrial la Turda, spre mândria noastră este pur românească. Toți acționarii sunt români.

Capitalul inițial la această întreprindere industrială a fost de 8 milioane. Cheltuelile cu construcția s'au ridicat însă până acum la 11 milioane. Aceasta a făcut ca întreprinzătorii acestei fabrici să ia hotărârea ca odată cu începerea funcționărei ei adică peste două luni capitalul să fie urcat la 20 de milioane repartizat pe acțiuni a 500 lei bucata. Această fabrică va fi prima și cea mai mare fabrică de sticlă din Ardeal.

Toate mașinile atât ale fabricei de sârmă din Ghiriș cât și a fabricei de sticlă din Turda sunt aduse, în întregime din Germania. Odată cu sosirea mașinelor, uzinele de unde au fost expediate mașinele au trimis pe cheltuiala lor și ingineri și muncitori specialiști care au instalat toate mașinele și care vor sta în țară până se vor convinge că toate mașinele montate de ei funcționează perfect. In caz de vre-una nu funcționează bine, va fi schimbată imediat și adusă alta în loc. Toate acestea pe cheltuiala uzinelor procuratoare.

Această fabrică va produce exclusiv sticle pentru lichide (flacoane, butelii de toate mărimile, formele și calitățile). Producția zilnică va fi de două vagoane. Fabrica va începe să funcționeze cu 250 de lucrători iar în timp de jumătatee de an numărul lor se va urca la 5—600. Funcționează cu gaz metan, iar luminatul cu electricitate. In acelaș timp pe lângă această fabrică de sticlă va mai funcționa și o fabrică de cărămidă și cărămidă de chamotte.

Directorul fabricei este d. Tom Schier doctor în științe chimice și fost director general al fabricilor de sticle Saint Gobel din Franța.

In ceia ce privește pe muncitori și funcționari aceștia au și vor avea aceleași avantagii ca și cei de la fabrica de cuie și sârmă din Ghiriș. Comenzile primite deja de această fabrică de sticle din Turda sunt așa de mari încât, toată producția pe un an de zile e deja vândută.

FABRICA DE BERE MENDEL' DIN TURDA

Vizitând marea fabrică de bere, Mendel din Turda mi-a făcut impresia uneia dintre cele mai moderne, mai sistematice și mai curate fabrici de bere din Ardeal. De altfel e știut că această fabrică trece printre cele dintâi nu numai din Ardeal ci aproape din toată țara. Fabrica de bere Mendel din Turda funcționează de 40 de ani neîntrerupt și produce bere de o calitate cu totul superioară.

In decursul timpului acesta de 40 de ani această fabrică a fost de 6 ori renovată adică adaptată la cerințele technicei diferitelor epoci de perfecționare.

Toate mașinele care cu timpul au eșit din întrebuințarea obișnuită, au fost înlocuite cu mașinele cele mai perfecționate și mai moderne.

Fabrica funcționează cu abur care e produs cu gaz metan.

Dispune de 3 cazane enorme pentru abur, cazane dintre care două funcționează încontinuu iar unul e în rezervă pentru cazuri excepționale.

Această fabrică de bere spre deosebire de multe alte fabrici din Ardeal are instalații speciale pentru spălatul și umplutul butoaielor și a sticlelor, pentru pregătirea sistematică a orzului și a hameiului, pentru răcirea și filtrarea berei, etc.

Producția zilnică a fabricei de bere Mendel din Turda este de cel puțin 900—1000 de hectolitri de bere de diferite calități.

Din producția acestei fabrici majoritatea se distribuie prin orașele și localitățile Ardealului, iar cam 20—25 la sută din producție trece în vechiul regat.

DE CE S'A SCUMPIT BEREA

Se știe că toate fabricile de bere din Ardeal, au ridicat prețul produselor lor, în ultimul timp și ca o consecință s'a ridicat prețul berei și prin localurile de consumație.

Interesându-ne de aproape de această chestiune am putut obține următoarea justificare.

Cauzele care au contribuit la urcarea prețului berei au fost în primul loc scumpirea materialelor prime, în al doilea rând scăderea valutei și în al treilea rând urcarea salariilor muncitorilor cu ocazia încheierei noului contract colectiv.

Se știe că toate mașinele și piesele de schimb a fabricilor de bere precum și hameiul se aduc din Cehoslovacia. Anul trecut leul nostru era egal cu coroana cehoslovacă și berea era mai ieftină. De atunci și până acum însă, coroana cehă a crescut mereu și a ajuns azi să fie 3 lei 10 b. o coroană cehă. Pe lângă aceasta, chiar prețul hameiului care înainte era 8000 lei s'a urcat azi la 17.000. Nu mai vorbim de costul mașinelor. Prețul orzului s'a urcat dela 275 lei la 300—320 lei.

Pe lângă toate acestea și salariul muncitorilor s'a urcat cu 6 procente.

Iată care ar fi justificarea scumpirei berei scumpire care s'a produs mai zilele trecute.

*

Cu începere de mâine vom publica rezultatele anchetei noastre făcute la Turda asupra modului de exploatare a gazului metan.

Această exploatare este concesionată societății de gaz metan din Turda pusă sub conducerea d-lui Vertan Endre.

In numărul viitor al ziarului nostru vom aduce motive serioase în baza cărora ministerul de finanțe poate lua imediat concesiunea gazului metan dela această societate.

St. P.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La Librăria „Cartea Românească" Piața Unirii No. 7.
La *Friedmann* Stăniloiu Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Nővérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 2

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana"

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 562 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Sâmbătă 15 Iulie 1922

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon:
REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 180 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 90 „
„ 3 „ . . . . . 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Politica de fapte

Partidele din opoziție și în special partidul național din Ardeal, care este direct interesat în cauză, au început să critice pe toate tonurile lăudabila ofensivă ce a luat-o guvernul actual pentru înfăptuiera cât mai grabnică a reformei agrare în Ardeal. Această critică, care departe de a fi de bună credință, e alimentată de pură demagogie, se traduce prin insinuările tot mai repetate că partidul liberal cu toate laudele sale, nu va putea până în toamnă să dea pământ țăranilor.

Și pentrucă partidul liberal credincios tradițiilor sale, nu înțelege să facă demagogie dăunătoare intereselor țării, ci politică de fapte, vom relata pe scurt cum lucrează acest partid pentru ca în cel mai scurt timp posibil țăranii să-și aibă pământul în stăpânire.

Intâiu de toate vom face distincția de atâtea ori uitată că reforma agrară necesită 2 lucrări absolut deosebite una de alta și care nu se pot succeda decât în ordinea lor naturală: în primul rând expropriera și numai după ce ai terminat în mod definitiv cu aceasta, poate urma împroprietărirea. Ori tocmai pentru a nu se mai târăgăna la nesfârșit cu această primordială lucrare, guvernul actual a convocat sesiunea extraordinară a parlamentului, prin care s'au modificat unele articole din legea agrară existentă în Ardeal, ce constituiau o piedică serioasă la înfăptuirea expropriere. Aceste articole creiau dificultăți serioase întrunirei comisiunilor de semnate să hotărască definitiva parcelare a moșiilor expropriate în loturile de pământ indicate de lege.

Prin măsurile luate, lucrările de expropriere se vor accelera și până în toamnă se va putea isprăvi cu prima și cea mai grea etapă a lucrărilor ce le necesită reforma agrară. Nici o piedică nu stă în calea realizărei exproprierei așa cum o cer interesele țăranilor, căci guvernul de astăzi nu poate avea susceptibilitățile și menajamentele care le avea partidul național față de diversele latifundii ale oamenilor săi de partid. Și după ce expropriera va fi efectuată, vor urma de îndată lucrările de împroprietărire pe care guvernul nu le pierde un moment din vedere și le pregătește în mod metodic. Dar tocmai fiindcă partidul liberal e obicinuit numai cu politica de fapte, nu poate promite să facă împroprietărirea într'un timp mai scurt decât se poate face în mod cinstit și util țăranilor. Căci această transferare de proprietate în mâna țăranilor ce trebue efectuată, nu poate fi o acțiune de mântuială, ci o operă bine chibzuită și serios înfăptuită, cu toate măsurile de prevedere ce le cere în viitor.

Sunt lucrări de până la 2 ani și zile, temeinic rezolvate, așa ca să se asigure țăranului o proprietate definitivă și în care să fie exclus orice chestiuni de litigiu.

In această privință sunt interesante și semnificative declarațiile d-lui ministru Al. Constantinescu, sufletul reformei agrare ce se pregătește în Ardeal:

„Școala politică care m'a învățat să nu mint, mă îndreptățește să spun că lucrările exproprierei vor fi gata cel mai târziu până în toamnă; în ceia ce privește împărțirea pământului în loturi și intrarea lui în stăpânirea țăranilor, este evident că se va face ținându-se socoteală de timpul ce-l cere această operațiune".

Partidele din opoziție și cu deosebire partidul național ar trebui să nceteze critica demagogică care nu folosește nimic țării și să respecte munca rodnică pe care o depune guvernul în înfăptuirea reformei agrare. Căci aceasta singură, așa cum e făcută, în mod chibzuit și desinteresat, aduce foloase reale țărănimei și prin urmare statului.

Insemnări de-o zi

Iată cum caracterizează de N. Iorga în „Neamul Românesc" ridicola acțiune extra parlamentară întreprinsă de o parte a opoziției având ca „centru" partidul național:

„Front unic.

„Toți lalolaltă: naționaliști și trădători, antantiști și germanofili, conservatori și revoluționar, pentru ca o puternică armată să răpuie pe'n orice mijloace un guvern pe care de sigur că nu eu o să-l apăr, dar care nu trebuie răsturnat prin ilegalitate pentru ca din prima zi Guvernul viitor să nu afle în cale altă ilegalitate".

E prin urmare neîndoios că acțiunea partidului național este ilegală și că conglomeratul politic al opoziției extraparlamentariste este un corp hibrid, o adunătură de mentalități politice atât de diferite încât nu poate da garanția că poate creia.

Bătrâna foaie decăzută a partidului național dela Brașov, reproduce dintr'un interview acordat de dl Iorga ziarului „Universul", următorul pasaj:

„Acordurile diverselor partide: — Eu cunosc Bizanțul din istorie și nu simt nevoia de a-l resedita și în prezent.

„Respect pe dl Pupă și respect pe dl Spurcă. Dar pe dl Pupă-Spurcă, să mă iertați, nu.

„Gazeta Tarnsilvaniei" dacă înțelegea că în alegoria dlui Iorga Pupă este partidul național și Spurcă e partidul țărănist, desigur ca nu ar fi reprodus cu atâta grabă ironia șefului naționaliștilor democrați. Ar fi scutit astfel partidul național de a se vedea oglindit în propriul lui oficios când în postură de Spurcă, când Pupă-Spurcă, când angajat într'o campanie ridicolă, când gâscă, și terminându-se această vertiginoasă transformare ca opus principiilor de onestitate ale dlui Iorga.

Ce păcat că Bărnuțiu nu poate țipa din împărăția lui Dumnezeu unde se află, să i-se scoată numele de pe frontispiciul mândrei lui gazete de altădată și să fie șters din controalele actualului partid național!

Reflecțiuni întârziate

la rezolvirea chestiunei funcționarilor publici

Cu prilejul Congresului funcționarilor publici nu fără deosebită satisfacție am putut constata că funcționărimea tinde să devină în viața noastră de stat un corp perfect conștient de însemnătatea chemării sale. Lupta dintre strigătoarele nevoi ale traiului de toate zilele, nevoi imediate, și între revendicările largi ale stării funcționarilor în viitor s'a desfășurat în sufletele greu încercate ale congresiștilor de Duminică, cu frământări de tragedie mută. Cele din urmă însă au învins, rațiunea cumpănită și calmul rece au înfrânt vijelia pornirilor de instinct. Funcționarii au ales între calea violentărilor la care îi împingea printr'o abilă manevră agenții politici ai opoziției învrăjbită cu țara și interesele ei, și calea demnă a intervențiunilor pașnice, calea care duce la sigură dar și fructuoasă reușită, atât întru rezolvirea problemei raporturilor dintre funcționar și stat, cât și pentru menajarea greutăților pe care statul trebue să le învingă.

Corpul funcționarilor publici și-a câștigat un drept bine meritat în erarhia stărilor sociale. Greutățile de traiu ale momentului vor fi înfrânte printr'o reciprocă sprijinire între stat și funcționarii lui. Definitiva stabilire pe baze noui și echitabile a raporturilor dintre stat și clasa salariaților lui nu va întârzia să urmeze. Diferitele probleme ale complexului întregei chestiuni sunt soluționate de către reprezentanții autorizați ai funcționarilor, și nu se așteaptă decât întărirea acestor proecte cu putere de lege. Altele sunt în studiu și vor lua locul cuvenit lângă cele dintâi.

Două chestiuni însă ni se pare că au scăpat atenției tuturor. Ne facem datoria de a le semnala numai, cu credința că ele vor căpăta o justă soluționare din însăși sânul funcționarilor.

E chestiunea selecționării corpului funcționarilor publici, chestiune de care depinde întreaga autoritate morală a acestui important corp în viața de stat, cât și obținerea unui rendement de muncă echitabil și constant. A doua chestiune ar fi stabilirea amănunțită și precisă a răspunderilor în funcțiune pentru fiecare clasă de salariați ai statului.

Cu rezolvirea acestor două principale probleme, chestiunea datorii și drepturi capătă un nou aspect și o deslegare trainică. Nu ne îndoim că funcționarii vor ști să soluționeze aceste lipsuri ale proectului prezentat Corpurilor legiuitoare, ușurând prin aceasta cu mult munca guvernului și a Parlamentului.

Lovitura monarhistă din Rusia

Ziarele străine scriu despre o lovitură monarhistă proectată în Rusia. Ba chiar dau și amănunte. In fruntea celor ce vor da lovitura pun pe generalul Brusilov, comandantul armatei roșii. Lovitura are de scop reîntronarea țarismului. Marele duce Nicolae a fost întrebat dacă primește Tronul. In caz afirmativ el trebue să se pună în fruntea trupelor lui Wranghel și să intre astfel în Rusia pentru a da concurs armatei roșii.

Știrea aceasta o lansează marea gazetă americană „New York Herald" care nu pentru întâia oară se distinge prin lansarea știrilor senzaționale. E curios cum cotidianul american a aflat de această „lovitură" de care ziarele și agențiile telegrafice din Europa nu știu nimic. Și e curios cum această gazetă, care are interese antibolșevice, se ocupă de lucruri cari sunt numai în stare de proect. Generalul Brusilov n'a dat până acum lovitura, el e gata să o dea căci și-a asigurat aproape întreg concursul armatei roșii: cam acesta este conținutul știrei americane. Dar oare, dacă ar fi așa, nu se aduce un rău serviciu generalului Brusilov și celor cari sunt în înțelegere cu dânsul pentru restaurarea Rusiei? Dacă lovitura e numai în stare de proect, trebue ea oare, să fie denunțată opiniei publice și conducătorilor bolșevici pentru a lua măsuri? N'ar da dovadă de atâta ușurință un ziar burghez, al unei țări care visează să acapareze bogățiile rusești, dacă lovitura cu pricina, n'ar fi decât o simplă lovitură, pe care o dau din când în când ziarele americane, pentru a-și mări tirajul.

Cea ce povestește ziarul american, nu este însă cu neputință să se petreacă în Rusia. Dacă nu cu îngrijirea și sub ordinele lui Brusilov, în orice caz cu îngrijirea și sub ordinele altora.

Ori cât s'ar spune că indolența rusească este fenomenală, are desigur și ea o margine. Și nu e departe timpul când desesperarea uriașului popor slav va da peste ori ce margine îi va sta în cale.

Intr'un foileton trecut arătam modul cum unii călători recenți veniți din țara lui Lenin, descriau poporul actual al acestei țări și pe actualii ei cârmuitori. Acestia nu erau priviți cu ochi răi. Judecata obiectivă a călătorilor acestora, le găsea atâtea calități, troienite însă într'un noian imens de ambiții deșarte și de încăpățânare specific slavă. Alături de ei și sub ei, însă cea mai grozavă nesiguranță, cea mai teribilă falsitate. O pletoră nesfârșită de funcționari răi, abuzivi, iubitori de mită, șarlatani, lași, urând în forul lor interior republica sovietică, și urând-o cu toată furia, cu toată disperarea foametei care-i apasă sau îi amenință mai mult sau mai puțin de aproape.

Pe buzele acestor funcționari domnește deocamdată același surâs prefăcut și slugarnic. Ei sunt gata să jure cea mai curată credință marilor comisari ai poporului și sunt gata să dovedească ori când sinceritatea sentimentelor lor.

Dar la cel mai mic semn ar fi gata să-și trădeze pe cei pe cari acum îi servesc. Cu primul prilej sunt gata să jure credință, adică să ceară în mod indirect ertare, unor eventuali noi stăpânitori.

Același lucru se petrece și în sânul armatei roșii. Zadarnic afirmă Trosky că această armată ar fi credincioasă bolșevismului e așa cum pe vremuri vechea gardă era credincioasă lui Napoleon I. Zadarnic afirmă toți comisarii bolșevici că funcționarii lor sunt oameni cu conștiința curată și că roata statului sovietic merge de minune unsă cu promisiunile discursurilor marilor oratori sovietici.

Zadarnic.

Peste toți domnește din ce în ce mai autoritară, din ce în ce mai aprigă și mai nemiloasa Măria Sa Foametea.

Ea este uzurpatoarea redutabilă a actualului guvern. Și ea e atât de bine înnarmată că fără armatele lui Brusilov, va ajunge la un moment dat să producă explozia formidabilă, care va cutremura din nou Rusia din temelii.

De teama acestei dușmane grozave și neînduplecate nu va fi om în Rusia care să nu se revolte contra sovietelor și contra guvernanților de azi ai Rusiei.

Deja numai la auzul apropierei ei, la fel ca pe vremea țarismului prin ascunzișuri și prin subterane, se țes șezători secrete, se urzesc comploturi năprasnice.

Credincioșii țarismului pe de-o parte, partizanii unei republici cum pătate și civilizate pe de alta, mineză necontenit temelia regimului în ființă.

Și ziua finală nu este departe: din ce în ce se apropie mai mult.

O spun aceasta nu fantezistii sau adversarii ci călători cari au străbătut poliarhatul lui Lenin din simplă curiozitate, din dragostea de a cunoaște, din respect pentru adevărul istoric. O spun aceasta chiar partizani de ai lui Lenin, convinși deplin de minunea bolșevismului, înnainte de a trece hotarul rusesc spre a se convinge de realitatea marxismului.

Dacă deci știrea cu lovitura lui Brusilov e deocamdată o simplă poveste, să nu fim surprinși când în curând ea va fi un adevăr, pe care nici o diplomație sovietică nu va fi în stare să-l acopere.

Arestarea asasinilor lui Rathe au

Berlin. — Serviciul de urmărire al poliției comunică că au fost arestați la Weimar cei doi tineri descoperiți bănuiți a fi asasinii lui Rathenau. Arestații au fost aduși la Berlin.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Inaugurarea casei „Fundației Culturale Principele Carol"

Marți dimineață a avut loc în București inaugurarea Casei Fundației Culturale Principele Carol" în prezența A. S. .R Principele Moștenitor Guvernul a fost reprezentat prin d-nii: Vintilă I. Brătianu, ministrul de finanțe, prof. dr. C. Angelescu, ministrul instrucțiunei publice, general Traian Moșoiu, ministrul comunicațiilor și dl dr. Aurel Cosma, ministrul lucrărilor publice.

Serviciul religios a fost oficiat de I. P. S. S. Mitropolitul Primat dr. Miron Cristea, înconjurat de clerul mitropolitan și pr. Popescu-Moșoaia.

După terminarea serviciului divin d. Mugur directorul general al „Fundațiunei Principele Carol" într'o scurtă cuvântare arată cum „Fundațiunea" s'a zămislit grație A. S. R. Principelui Carol care a înțeles că cea mai grea și frumoasă problemă pentru un popor este cultura.

D-sa arată că s'au înființat 1904 depozite la Băncile Populare și 241 depozite la unitățile militare și s'au trimis de fundație până acum, acestor depozite, 618,390 volume împrăștiindu-le în popor. D. Mugur adaogă că scopul acestei instituțiuni culturale este exclusiv educativ și că în curând se vor pregăti filme cinematografice culturale pentru popor.

A. S. R. Principele Carol mulțumește tuturor persoanelor și institutiunilor cari l'au sprijinit pentru desfășurarea operei Sale. In special A. S. R. aduce mulțumiri Băncei Naționale, care i-a dat un foarte prețios concurs material.

S'a spus de unii — continuă Principele Carol — că „Fundațiunea Principele Carol" urmărește să distrugă toate celelalte instituțiuni culturale. Este inexact „Fundațiunea culturală Principele Carol" nu oprește aceasta, ci din contră să ajute cât mai mult operile culturale pentru desvoltarea lor. Această Fundație are poate un program limitat însă urmărește să desvolte energia acelora cari se adresează poporului.

Numărul școlilor în România

Conform statisticei publicate de d. Gh. Adamescu avem:

Grădini de copii 229 în vechiul Regat, 984 în Ardeal; în Bucovina și Basarabia necunoscute. Școli primare 5339 în Regat, 4565 în Ardeal.

Școli secundare 284 în regat, 491 în Ardeal, 93 în Basarabia 27 în Bucovina.

Școli superioare: 7 în Regat, 18 în Ardeal, 1 în Bucovina.

Dintre cele 19.559 școli ale României, 5859 sunt în Regat, 11.689 în Ardeal, 1490 în Basarabia și 521 în Bucovina.

Se cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Ajutorul învățătorilor

O circulară a dlui ministru al instrucțiunei publice

Dl Dr. C. Angelescu a trimis următoarea circulară revizorilor școlari, din al cărui cuprins se constată foloasele cele mari ce le au membrii corpului didactic cari se înscriu la Casa de Economie, Credit și Ajutor, de sub direcțiunea dlui Gr. Tăușanu.

In interesul ce-l păstrăm membrilor corpului didactic primar și în dorința ce o avem de a le veni în ajutor pe toate căile posibile, vă rugăm să binevoiți a aduce la cunoștința institutorilor și învățătorilor din județul dvoastră cari nu sunt încă membrii înscriși la Casa Corpului Didactic, că spre binele lor, trebue să se înscrie ca membrii, trimițând chiar pe o hârtie simplă cu semnătura, aleziunea lor la această institu ie, care lucrează sub controlul autorităților inalte școlare.

Veți binevoi a explica membrilor din corpul didactic, că foloasele ce le pot avea în mod legal dela Casă sunt:

1. Imprumuturi în sume mari în contul salariului cu dobândă minimă și fără nici o altă garanție decât acelui ce le solicită;

2. Imprumuturi mai mari pentru construcții de casă, plată de dator, etc. garantate printr'o asigurare la una din societățile cu care Casa corpului didactic lucrează;

3. Ajutoare în bani pentru plata suplinitorului, pentru nenorociri mari, pentru copii în școli, măritișul fetelor, pentru înmormântări, etc. Casa are apoi un internat în București cu 40 de locuri de bursieri; face colonii de vacanță, etc.

S'a acordat anul trecut 840.921.65 lei ajutoare și anul acesta a prevăzut în buget cifra de 457.000.

Darea de seamă oficială a casei arată pe baze de cifre, care este situația acestei institu ii cu o vechime de 20 ani și ce mari foloase pot căpăta prin ea membri înscriși.

Scrisoare din Diciosânmartin

Primăvara anului curent a fost și o reînviere sufletească pentru Sânmărtineni, având ocazia să ia parte la câteva manifestări artistice românești.

In zilele de 7 și 8 Mai a. c. pentru întâia dată, au apărut în Sânmartin, slujitorii Thaliei române sub conducerea directorului Tăutu, jucând piesele: „Extemporalul", „Dl și D-na Popescu" și „Adevăr dar cu măsură", arătând streinilor, că teatrul românesc încă poate fi la înălțime.

Au luat parte la aceste reprezentații toată suflarea românească cu escepția fostului prefect Căluțiu, care cercetează numai întrunirile ungurești.

In zilele de 19 Aprilie și 13 Mai a fost în orașul nostru violonistul Jean Prosteanu, iar pe la sfârșitul lui Mai ne-a cercetat cântăreața d-na Florica Ciurcu. De data asta însă Românii, au strălucit prin perfectă absență. Streinii au fost care au umplut sala de spectaçol, ca să admire arta românească.

Nu e mirare deci, dacă ungurii și acum au o purtare provocătoare față de tot ce e românesc. O funcționară de poștă are curajul să afirme, că servește poștă ungurească sau universală iar nici decum românească îndignată fiind, că unui ungur, care expedia o telegramă i-se cerea, să scrie textul românește, fiind că funcționarul dela telegraf nu știa ungurește.

La serbarea de fine de an de la școala secundară maghiară discursul festiv l-a ținut notarul public, îndemnând tinerimea școlară la Ireden ă până la extrem toate declamările, cântecele ela acest festival, au fost cel mai aprig îndemn la luptă contra a tot ce nu e maghia, dar poliția ori siguranța n'a aflat de bine să fie de față.

Tot așa de dușmănos se poartă față de Români conducerea „fabricei de nitrogen" din loc neprimind în serviciu nici funcționari nici muncitori români. Cu ocazia Anului nou cei doi funcționari români n'au primit prima obișnuită spunându-li-se, că ei n'au muncit. Ne miră mult faptul, că fabrica aceasta, proprietatea armatei germane, încă n'a trecut în posesiunea statului român!

Avem însă un focar, răspânditor de cultură și simțire românească, școala secundară (medie) de băieți și fete, unde corpul didactic și-a împlinit datorința, arătând rod îmbelșugat cu ocazia examenelor publice și serbarea de fine de an ținută la 25 Iunie a. c. Limba frumoasă, dulce românească, în care se exprimau micii noștri Târnăveni au dovedit cu prisos, că „regateana" Dna Maria Policrat a făcut o muncă, u iașă când l'a succes, să introducă în școală, în decursul unui an, accentul dulce românesc.

Această expoziție a fost pe deplin apreciată de părinții veseli pentru sporul făcut de copilașii lor, dar a fost admirată de elita streină, care a cercetat expoziția și doria cu orice preț să cumpere lucruri atât de frumoase. Părinții streini, evreii din oraș, cari anul trecut și-au înscris copiii la școala maghiară și-au exprimat dorința, de a-și creste de aici încolo, copiii la școala românească de stat, care susținută în felul de acum ar face deci o mare operă de naționalizare. N'avem deci altă dorință decât, ca corpul didactic, care atâta a suferit în decursul acestui an școlar, să-și afle mulțumirea în conștiința muncei împlinite, iar organele superioare să nu-și uite de menirea școalei medii, care este naționalizarea elementului burghez dela orașe.

COR.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Considerații asupra independenței Statelor

„Orice națiune, ca ori ce individ, are dreptul de a nu suferi de la o altă națiune, nici o atingere în conservarea și perfecțiunea sa" — Astfel se exprimă savantul jurist Vattel în tratatul său de drept constitutional.

Aceste câteva cuvinte cuprind tot secretul desvoltărei și duratei popoarelor. Conservarea și evoluția pe calea progresului, acesta e îndoitul țel al activității unei națiuni; independența pentru a putea ajunge la acest scop, acesta e dreptul necesar și de necontestat.

Națiunea e un suflet colectiv și toate ideile ce ne formăm despre drepturile, despre datoriile, despre acțiunea și scopurile sale sunt scoase din concepția noastră asupra individului în societate. Ca și dânsul națiunea trebue să se gândească la conservarea existenței sale la grija intereselor sale, la desvoltarea facultăților sale.

Concepția dreptului pentru națiune, ca și pentru individ, urmează același cale, ace aș progres în mijlocul societății umane. Dreptul divin al cucerirei și al sclavajului sunt contemporane; agresiunile prădalnice ale evului mediu corespund epocei servajului și a birurilor cu caracter de jaf; iar în zilele noastre ceia ce numim „dreptul gintilor" e rezultatul cuceririlor făcute de personalitatea omului în curgerea atâtor secole.

Astfel că pentru națiune ca și pentru individ independența e prima lege a existenței și cea dintâiu condiție a desvoltărei sale. Un popor dacă vrea să-și îmbunătățească instituțiile sale, trebue să-și poată schimba în toată libertatea — dacă e nevoie, însuși fondul constituției sale și forma guvernământului.

El singur e Judecător din acest punct de vedere și judecător suveran. Nimeni nu are dretul să oprească pe acest popor în schimbările pe care să le aducă în Stat, sub motiv că aceste schimbări ar constitui periculoase exemple pentru vecinii săi.

Mai mult încă, nimeni nu poate să condamne încercările pe care un popor le face pentru a găsi o așezare mai prielnică asigurărei progresului său. Dreptul lui îl autorizâ a se desvolta în orice sens și nu poate fi împiedecat decât când loveste în desvoltarea unei alte națiuni, stingherind-o în libera sa expansiune. Pentru acest principiu de ordin internațional, revoluția rusă a fost lăsată să se consume nestingherită între hotarele Rusiei și să stabilească în țara sa regimul care i-a plăcut.

Dreptului de a-și face mai bună condiția sa, se adaugă acela de a se apăra. Un popor e absolut stăpân de a face la el acasă tot ceia ce-i convine, de a desvolta și organiza puterile sale, de a-și înmulți și perfecționa toate forțele de acțiune de care dispune, armată, marină fortificații, când acestea fiind la siguranța sa. Atât timp cât nu devine agresiv, e liber să lucreze și atât timp cât nu se va simți inviolabil garantat de o legislație internațională strict observată, el are dreptul de a veghea la apararea sa, cum o înțelege mai bine. Acest drept rezultat din dreptul de conservare și e inseparabil de idea de independență.

O națiune poate să-și facă orice tratat de pace, de amiciție, de comerț sau de navigație ca și orice alianță ce o judecă favorabilă intereselor sale.

Ideia de independență exclude aceia de intervenție a unui popor în afacerile altuia; dar când ingerința e consimțită de Statul care profită de aici, atunci e pe deplin justă și legitimă. Convine în adevăr tuturor națiunilor care ni l una dintre ele să nu fie împiedicată în libera sa desvoltare prin mijloacele care și le alege astfel ca fiecare să-și poată da concursul său la realizarea progresului.

Totuși această ajutorare nu trebue să meargă mai departe de cât e necesară pentru a procura sprijinul de care are nevoie națiunea în strâmtoare. Mai mult încă, amestecul în chestiunile unui Stat de ori care ordin ar fi, nu poate să depășească limitele clare și precise a unui tratat încheiat anterior. Acest amestec nu poate în nici un caz să devie o cauză de profit sau de mărire pentru națiunea care acordă sprijinul.

O națiune nu are numai drepturi, ea are de asemenea datorii și pentru a relua paralela pe care am stabilit-o între națiune și individ, credem că atunci când își calcă datoriile și comite greșeli sau se face vinovată de culpe, trebue să fie supusă autorității aceleiași justiții care guvernează pe individ, după modul cum această justiție poate să se exercite, trecând de la individ la o colectivitate. In acest caz independența sa trebue respectată ca și conștiința unui individ. Vecinii națiunei au însă dreptul reprezentanților oficiali în statul său. Când însă ei comite acte ofensive față de celelalte ființe colective în mijlocul cărora trăește, atunci în mod fatal cade sub acțiunea de represiune a națiunilor vătămate în drepturile lor.

Națiunile sunt egale între ele, având aceleași drepturi și aceleași dat ri. Statele deși inegale în forță, sunt egale în drepturi. In virtutea egalității, toate națiunile au dreptul la aceiași considerație și respect și nici un popor nu poate fi expus la nimic din ceia ce i-ar putea jigni personalitatea. Trebue ca independența fiecărui popor să se impace cu egalitatea tuturor și invers, independența tuturor cu egalitatea fiecăruia.

Orice națiune are dreptul de a nu recunoaște guvernământul pe care o altă națiune și l-a dat, pe suveranul care și l-a ales sau titlul pe care îl ia acest suveran. Dar egalitatea cere ca nici o națiune să nu aibă de suferit de pe urma schimburilor de lucruri sau de persoane pe care a crezut de datorie s'o facă în Statul său, când acestea n'au cauzat nici o daună intereselor celorlalte State.

e. p.

Cronica politică

Lipsite de simțimântul realității politice și a îndatoririlor către țară, unele dintre partidele opoziționiste cred că o alianță între ele le-ar putea servi cu mai multe șanse de succes scopurilor agitatoare împotriva operei de consolidare întreprinsă de guvern.

Am arătat în diferite rânduri că în împrejurările actuale când fie care dintre noi e pătruns de convingerea, că numai o politică de ordine poate să ne călăuzească spre normalizarea vieței, orice acțiune pornită de opoziție, e menită să se prăbușească dacă la baza ei nu stă ideia de ordine în stat și moralitate.

Alianța preconizată de opoziție e imorală și în contradicție cu sentimentul public, fiindcă se caută înțelegere între partide care atât prin trecutul lor, cât și prin scopurile politice ce urmăresc astăzi, nu ar putea în nici un caz să fie susceptibile de o apropiere.

D. N. Iorga reîntors din străinătate confirmă cu autoritatea cuvântului său ceiace noi n'am încetat a spune dela început. Iată ce declară dsa ziarului „Lupta".

„Dezaprob cu desăvârșire acele căutări de alianțe cari se reazimă fie pe popularitatea în jos, fie pe favoruri de anticameră sus. Și în politică nu există decât o singură putere reală: capacitatea și caracterul.

„ A întrebuința procedeuri ilegale pentru a ajunge la guvern, asta înseamnă a fi întâi sclavul și apoi victima elementelor de ilegalitate, de care s'au servit aceste partide, iar a avea contact cu banditii trădărei din timpul războiului, înseamnă a primejdui la guvern însăși situația României în noua Europă.

Rostindu-se astfel împotriva unei campanii de răsturnare ale cărei arme sunt agitația revoluționară și demagogia, dl Iorga a înțeles să înfiereze politica acelor partide care prin acțiunea lor primejduesc marile interese naționale și fac să stăruiască în viața publică a țării acele imorale moravuri pe cari nădăjduiam să nu le mai întâlnim în noua politică a României întregite.

Jaful regimului averescan

Încă un fost prefect averescan a fost arestat: maiorul Traian Mihăilescu, dela R.-Vâlcea. In sarcina noului deținut apasă învinuiri, cari ar fi de necrezut, dacă actele și dovezile strânse de parchet cu prilejul anchetei la domiciliul delicventului, n'ar vorbi de la sine de grozăvia administrativă care a domnit acum un an asupra țării.

Ce ar fi fost dacă guvernul generalului ar mai fi stăpânit încă un an, doi biata noastră țară? Ne-am fi rostogolit de tot în cel mai formidabil crach, care s'a văzut vre-o dată, sau rănile pe care paraziții administrației aduse de general le-au săpat adânc în trupul țării ar fi rămas pe veci nevindecate.

Iată cam ce fel de isprăvi a făcut ex-prefectul Mihăilescu în timpul guvernărei sale:

A deturnat suma de 3 sute de mii lei, din care a depus ulterior, odată o sută de mii lei și altă dată 40 mii lei.

A delapidat dela vânzarea mărfurilor luate de la subsecretariatul aprovizionărei 80 mii de lei, cari nu sunt depuși până în prezent.

A luat mită la diferite ocaziuni, între cari suma de 5 mii lei luată de la Comănescu, membru în consiliul de administrație al cooperativei din Băbeni-Bistrița mită, care a fost chiar cerută cu insistență de fostul prefect.

Asemenea pentru a da autorizațiune de a funcționa un tripou de joc de cărți Govora-Călimănești, a cerut și obținut un venit pe 10 la sută din încasările acestui tripou. Și în plus a primit de la d. Vangler administratorul acestei societăți, suma de zece mii lei.

A sustras acte de la prefectură, căutând prin aceasta a-și acoperi parte din faptele săvârșite; actele au fost găsite acasă la dsa.

A deturnat fonduri, întrebuințând banii rezultați din vânzarea mărfurilor, în diferite cheltuieli, fără a fi autorizat de cineva a le face.

Mărfurile primite dela subsecretariat le-a vândut pe preț de speculă la oamenii lui, între cari Gh. Purdă din Brezoi și alți primari și perceptori, în loc de a le vinde la populație cu un spor numai de 5 la sută cum avea ordin.

Și așa mai departe.

Învinuirile curg cu nemiluita.

Oare ce zice „Îndreptarea" de acest scandal, de această risipă, de această confuzie a banului public cu avutul necinstiților pe cari oficiosul averescan îi lua sub apărarea sa și-i prezenta ca regeneratorii României?

Să căutăm în „Îndreptarea" „Politică fățarnică"; „Opinii variabile"; „Sângeroase lupte în Irlanda", „D Corbescu, apostrofat", „Constituția Subsolului" etc. etc.

Nici un cuvânt despre seria de nemernici cări au stins în furturi țara și au îngropat-o sub mormântul bonurilor de tezaur, ce ne-au adus la valoarea lui de astăzi.

Și această gazetă scrie totuși cu litere groase, săritoare în ochi cu o semnalare de triumf:

„Noua scădere a leului !"

Ce tupeu!

Partidul democrat și apărarea republicei

Berlin. — Comitetul executiv al partidului democrat a aprobat acțiunea desfășurată de grupul parlamentar al partidului pentru apărarea republicei cooperând cu celelalte partide din coaliție. Partidul democrat va coopera cu orice partid care oferă garanții privitor la apărarea republicei democrate.

Pretențiuni ungurești

Aceiași oameni care pe timpul nedreptei lor dominațiuni, aveau cea mai revoltătoare politică de asuprire pentru românii din Ardeal, astăzi au pretențiunea să se bucure de mai multe drepturi decât ni le oferă nouă românilor, organismul nostru de Stat. In adevăr au și început tânguirile în presa maghiară cu privire la desființarea Uniunei Maghiare, plângeri care mâine vor lua proporții fantastice în presa de propagandă.

Și pentru ce toate aceste accente de indignare și toate aceste calomnii? Fiindcă Statul român nu înțelege a păsui o asociație, care indiferent de scopurile ce le nutrește și de indivizii ce o compun, nu vrea să-și supună spre aprobare statutele sale. Asemenea obligație credem că există înscrisă în legile oricărei țări și va fi existat și pentru românii ce au suferit în trecut martiragiul asuprirei maghiare.

De unde deci pretențiunea unui privilegiu? Statul nostru înțelege să aibă toată solicitudinea pentru minoritățile ce le cuprinde pe teritoriul său, și dacă ungurii ar putea fi de bună credință, ar trebui să recunoască aceasta. In adevăr școlile și bisericile minorităților ungare se bucură de cel mai larg spirit de toleranță, care nici când nu l-au avut instituțiile românești sub dominația vechiului stat ungar din partea acestuia. Din potrivă, școlile românești erau necontenit închise, învățătorii persecutați iar limba maghiară era impusă până și copiilor din învățământul primar, deopotrivă cu limba maternă. Dar o paralelă între purtarea noastră față de minorități și procedeele ungurești de odinioară, nici nu poate fi concepută.

Dacă spiritul de îngăduință pentru toți străinii e născut în sufletul românului, în nici un caz însă nu va putea admite ca anarhia să-și facă loc în statul său.

Toate aceste considerații cari privesc suveranitatea unei națiuni, nu le pot înțelege însă ungurii care au avut temeritatea să ceară mai dănăzi menținerea limbei maghiare în desbaterile judecătorești ale Statului român.

Marele festival basarabean

Miercuri seară elevele excursioniste ale școalei eparchiale de fete din Chișinău au dat un foarte reușit festival în sala Prefecturei județului. Din cauză că nu li s'a putut pune la dispoziție sala teatrului nu s'au executat toate punctele din program cari cereau o scenă mai mare sau variație de lumină (dansuri, tablouri vivante, piese de teatru). Totuși am putut admira frumoasele coruri conduse de părintele Cristea, cari s'au dovedit a fi la înălțimea celor mai bune coruri din țară.

Programul foarte bogat întocmit cuprindea:

Partea I. „Trăiască regele" și „Concert religios" în care „Tatăl nostru" cu d-ra Berezovska solo a dat putința acestui element să-și evidențieze frumoase calități vocale. Din partea doua reținem: „Legenda" de Tschaikowski, „Pe malul le Prutului" vals de Ciprian Porumbescu, „Dor de sat" trio cu d rele Berezovska, Stângaci și Dabrilova precum „Doina" cântată solo de d-ra Berezovska.

Remarcăm că din partea corpului pofesoral secundar clujean, afară de d-l director regional Senie și profesor Dornick n'a participat nimeni.

UN ASPRU RECHIZITORIU

Dl Iorga condamnă Politica extraparlamentară a Partidului național

Dovada lipsei de caracter și capacitate politică a conducătorilor naționaliști. Acțiunea extraparlamentară periculoasă intereselor țării. Unde era locul part. național

In nenumărate rânduri am arătat că activitatea așa zisă extraparlamentară a unor partide din opoziție, este o ficțiune politică de două ori compromisă. Prima perioadă a activității extra-parlamentare, cuprinsă între data retragerii din parlament a partidului național, partidului țărănist și partidului poporului și alegerile parțiale, a dat ca rezultat o agitație dubioasă și o ruptură ridicolă a relațiilor naționalisto-țărăniste. A doua perioadă începe după alegerile parțiale cu și mai ridcola împăcare a țărăniștilor cu partidul național și culminează în alianța politică a acestuia din urmă cu averescano-marghilomaniștii.

Partidul național, care are inițiativa tuturor hotărârilor, nădăjduia măcar de rândul acesta să strângă în juru-i toate partidele opoziției, și astfel să dea lovitura decizivă guvernului. Lipsa însă de orice scrupul moral la alegerea prietenilor politici și a mijloacelor de luptă, complecta sa incapacitate politică și spiritul de neseriozitate al scopurilor sale, ne-au încredințat dintr'un început de eșecul acțiunei partidului național. Astăzi presupunerile noastre se adeveresc. Situația țăraniștilor în coaliția celor trei partide de opoziție e cu totul neclară și nu este exclusă o nouă ruptură cu partidul național.

Dar obiectul atențiunilor conducătorilor naționaliști era d. Iorga, și reintoarcerea sa din străinătate era așteptată cu înfrigurare și pregătită cu un întreg arsenal de lingușeli de oficioasele partidului național. Atragerea d-lui Iorga în sfera de acțiune a partidului național era o chestiune de viață a întregii campanii contra guvernului și actualului parlament.

D. Iorga s'a întors în țară și iată cum califică d-sa campania pusă la cale de partidul național, într'un interview acordat unui ziar bucureștean:

„A întrebuința procedeuri ilegale pentru a ajunge la guvern, asta înseamnă a fi întâiu sclavul și apoi victima elementelor de ilegalitate, de care s'au servit aceste partide, iar a avea contact cu banditii trădărei din timpul războiului, înseamnă a primejdui la guvern însă-și situația României în noua Europă".

Așa dar partidul național a întreprins o acțiune *ilegală*, ilegală pentrucă, după cum am spus-o, face uz de mijloace de luptă în afară de lege, atâțări la revoltă și nesupunere, turburări în masele sociale, periclitarea intereselor naționale.

Cu privire la coaliția partidului național cu partidul poporului, cu partidul țărănist și cu marghiloma niști d. Iorga se pronunță astfel:

„Venind în țară — mi-a spus d. profesor Iorga. — m'am găsit în mijlocul unor negociațiuni pe cari nu pot să nu le dezaprob dar pe cari n'am nici o dorință să le turbur. *In tot cazul eu găsesc că este foarte potrivit pentru situația politică actuală vechiul proverb că: fiecare om așa va dormi, cum își așterne.*

„Dezaprob cu desăvârșire acele căutări de alianțe cari se reazimă fie pe popularitatea în jos, fie pe favoruri de anticameră sus. Și în politică nu există decât o singură putere reală: capacitatea *și* caracterul".

D. Iorga apreciază așa cum trebue oribila apropiere dintre partidul național și partidul trădărilor al d-lui Marghiloman, dintre partidul național și partidul poporului contra căruia acum un an n'avea cuvinte destule să-și manifeste disprețul, și dintre partidul național și partidul țărănist a cărui principiu al luptei de clasă totdeauna l'a combătut. Și cum se poate numi mai bine aceste treceri fără scrupul dela o politică la alta, dintr'o extremă naționalistă într'alta cu desăvârșire nepatriotică; dela parada de cinste în tabăra corupției calificate; dela principii de democrație burgheză sănătoasă la demagogia deșănțată a unei democrații dubioase, decât *lipsă de capacitate și de caracter.*

Filipica d-lui Iorga nu iartă nimic. Decăderea morală a partidului național îl doare, și din sufletul său generos povața înțeleaptă ia locul asprimei. Șeful partidului naționalist arată partidului național unde i-e locul care i se potrivește.

„Menirea opoziției, spune d. Iorga, este să se găsească în fiece moment în fața guvernului, acolo unde guvernul face greșeli, și de a primi lupta și putința de a o perde. Dar precum acest loc nu poate fi cel din urmă maidan din București, tot așa nu poate fi nici cea mai istorică sală din Alba Iulia".

Acțiunea de învrăjbire și de agitațiuni sterile nu poate fi de nici un folos țării. Din potrivă orice lipsă dela datoria de muncă impusă de împrejurări tuturor fiilor acestei țări, este o trădare a intereselor generale, atât de grav sdruncinate de copilăriile politice de până acum. Iată de ce d. N. Iorga își încheie declarațiunile sale politice nu fără temeinică amărăciune.

„Este exclusă pentru mine putința unei opoziții unite, fiindcă o exclude conștiința mea. Lupta ce vrea să o angajeze acum opoziția nu mă privește de loc. Sunt dispus să asist cu același tris tețe dar și cu aceiași răbdare la o nouă experiență greșită în politica României".

* *

Partidul național are încă destul timp să mediteze la greșelile sale de până acum. O revenire la sentimente mai pline de grija nevoilor țării i-o dorim din toată inima, așa cum i-am dorit-o și până acum ca adversari politici cărora vicisitudinea vremurilor de azi nu ne-a clintit din credința în onestitatea mijloacelor de luptă pentru binele țării.

Declarațiunile d-lui Iorga sunt cea mai bună dovadă a sentimentelor noastre.

A. R. GUS.

Răspândiți „Infrățirea"

INFORMAȚII

După informațiunile ce le avem dela medicul șef, în decursul verei acestea nu s'a ivit în orașul nostru nici un caz de boală contagioasă gravă.

•

Consiliul comunal al Clujului s'a ocupat eri cu plângerile consumatorilor contra unora dintre măcelarii care vând carnea ce le este repartizată de primărie, peste prețurile de 8 și 10 lei klgr. Consiliul a hotărât să ia măsuri drastice contra acestor măcelari.

•

Din cauză că cei mai mulți dintre membrii baroului local sunt plecați în concediu, alegerea ce trebuia să se facă la 15 curent a fost amânată, pentru 30 Septembrie.

•

In ultimul timp furturile dela periferia orașului s'au înmulțit în mod considerabil.

•

Dl Al. Constantinescu, ministrul agriculturei și domeniilor s'a înapoiat Marți din Ardeal.

D-sa a inspectat județele Ciuc și Trei-Scaune, unde s'a interesat de mersul lucrărilor pregătitoare pentru facerea împroprietăririi.

La începutul săptămânei viitoare dl Constantinescu va veni din nou în Ardeal spre a prezida împărțirea a două moșii particulare din județul Sibiului.

•

„Monitorul Oficial" cu data de Marție 11 Iulie 1922 publică denumirile românești ale plășilor și comunelor din județul Odorhei, paralel cu vechea lor denumire ungurească.

•

Comisiunea pentru alcătuirea proectului de lege pentru reformă administrativă și-a terminat eri lucrările schițând principiile generale ale acestei reforme. In anteproectul elaborat de comisiune se prevede autonomia comunală și județeană.

•

In urma anchetei făcută la minele statului din Ardeal de către dl inspector general de mine Iancu, s'a constatat că producția unora din aceste mine și în special a minelor dela Baia Mare, se găsește într'o simțitoare creștere.

•

In cursul săptămânei viitoarei va fi convocată comisiunea fiscală pentu a lua în discuție anteproectul de reformă financiar alcătuit de către delegațiunea fiscală a Camerei.

Din această comisiune, compusă din 80 membri, fac parte toți foștii miniștri de finanțe specialiști în materie, reprezentanții instituțiunilor economice de stat și particulare și toți financiarii pricepuți din țară.

•

Spirtul sărat salvator
Borolin
e cel mai bun leac de casă

•

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Localul cel mai modern român Specialități de beuturi. Bere albă și neagră de butoi. I-622

S'a prezentat dlui V. Sassu, ministrul industriei și comerțului o delegațiune de persoane marcante din Cluj, căruia i-a cerut să intervie pentru liberarea localului Camerei ocupat actualmente de Comandamentul Corpului VI de armată.

S'a instituit o comisie mixtă compusă din câte un delegat al ministerelor de industrie, justiție și război, care să avizeze unde s'ar putea muta comandamentul corpului VI, întrucât localul camerei de comerț trebue neapărat evacuat.

•

Pentru doi tineri intelectuali se găsește vipt și cuartir cu preț avantajos. Adresa la ziar sub „Intelectual".

•

D-nii Iuliu Maniu, șeful partidului național ardelenesc și Mihail Popovici au vizitat Iașul însoțiți fiind de dl Borcea fost ministru.

Oaspeții au vizitat Instituțiile Iașilor. De aici au plecat la Cernăuți.

In cercurile politice se afirmă că aceste vizite sunt în legătură cu ancheta, pe care o face personal dl Maniu, asupra țării partidului țărănist, în diferite centre ale țării.

•

Din inițiativa d-lui C. A. Rădulescu, directorul Băncii Naționale din Tg. Mureș și Președinte al corpului absolvenților școalelor comerciale din localitate, s'a alcătuit un memoriu semnat de fruntașii comerțului și finanței prin care se cere autorizație ministerului de a deschide o școală comercială elementară, una serală și una superioară în localul școalei comerciale ungurești.

Un grup de profesori și de specialiști din Tg. Mureșului s'au oferit să predea gratuit până ce ministrul va putea introduce în budget această școală.

•

S'a acordat un credit ministerului de comunicațiuni de 150 milioane pentru repararea vagoanelor necesare pentru transportul cerealelor din noua recoltă.

•

IN ATENȚIUNEA D-LOR COMERCIANȚI

Numai la *S. A. Ingrășătoarea de porci și Industria de carne din Gherla* se găsesc cele mai bine *salamuri preparate* din carne calitatea I. Comenzile se execută imediat expediindu-se la adresa arătată prin poștă sau C. F. pe lângă prețul zilnic și francat.
Telefon interurban 27 GHERLA.
1515

•

Colecția Gazetei Oficiale
din anii 1918—1922 adică dela apariție și până la ultimul număr. Se găsește
de vânzare
la Agenția de Publicitate „Soarele", Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. Cererile se vor adresa urgent
Având numai câteva colecții

Următoarea mișcare s'a făcut în magistratura din Ardeal;

Dl Ioan I. Predoviciu, actual procuror în clasa VII, gradul I la tribunalul Oradea-Mare, se numește judecător în aceiași clasă și în același grad la același tribunal. In locul rămas vacant prin înaintarea dlui Valente Ionescu.

Dl Petru Popovici doctoe în drept, advocat se numește procuror în clasa VIII. gradul III la tribunalul Oradea-Mar , în locul dlui Ioan I. Popoviciu, trecut în alt post.

Dl Ioan Dolojan, actual judecător în clasa VIII gradul II la tribunalul Târgu-Mureș, se înaintează în clasa VIII, gradul II în funcțiunea ce ocupă.

Dl Alex. Davidu, actual judecător în clasa VI, gradul III la ocolul Năsăud, din județul Bistrița-Năsăud, se înaintează în clasa VI, gradul II în funcțiunea ce ocupă.

•

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—9 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 489

Cumpăr haine vechi bărbătești cu preț ridicat, Cluj, Strada Minorita 4. In fundul curții, stânga
1966. ADOLF IACOB

Eftin se cumpără:
Marquisette culori simple și cu desen.
Eponge garantat la spălat
Mouselin de ață desenuri solide cu Lei 29 metru.
Olandă albă și culori pentru rochii și costum Taeur
Crepe de Chine începând dela Lei 240 mtru.
Foulard desenuri noi.
Stofe de lână toate culorile pentru Rochii și costum Taeur.
Pantofi pentru **Dame** Lack, shevroux, antilope ultimele noutăți ca forme
LA MAGAZINUL
„RENAISSANCE"
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND 15
Lloyd 584 1920

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Descoperirea la Cluj a unor tablouri de valoare, furate din Italia

Valoarea lor întrece suma de 3 milioane lire. Cercetările Siguranței locale. Predarea tablourilor Legației italiene din București

In urma unor întinse cercetări făcute de Siguranța locală, care avea indicii sigure s'au putut descoperi în localitate câteva tablouri de mare valoare cari au fost furate în decursul războiului de oamenii din armatele austroungare dela marele muzeu din Piave.

Cum au fost descoperite tablourile.

Preotul italian din Piave a semnalat guvernului italian la timp lipsa unor însemnate tablouri din acel muzeu și a dat semnalamente complete asupra persoanei care le-ar fi cumpărat cu un preț derizoriu dela un om care s'a introdus în muzeu și le-a furat. Făcându-se cunoscut aceasta legațiunei italiene din București, legațiunea a semnalat Siguranței generale a Statului nostru care a întreprins serioase cercetări pentru descoperirea deținătorului acestor obiecte de artă.

In urma cercetărilor făcute și ajutată fiind de amănuntele date de preotul din Piave. Siguranța a descoperit tablourile la un oare care domn, Heine Gyula, comerciant, domiciliat în Cluj, cal. Victoriei. Făcându-se o descindere la domiciliul acestuia s'au descoperit tablourile căutate. Ele sunt în număr de 7 și au fost evaluat la s. 3 milioane lire italiene. Deținătorul acestor tablouri a declarat că le-a cumpărat dela un locuitor din Piave și nu avea cunoștință că ele au fostt furate din muzee.

Tablourile acestea de mare valoare sunt pictate pe Tăblii de cupru și de lemne iar două din ele sunt pe pânză. Ele sunt datorite unor pictori anonimi din secolul al XV și XVI și făceau fala muzeului d n Piave. Odată descoperite, Siguranța le-a ridicat dela deținător și le-a trimes legațiunei italiene pentru a fi remise muzeului.

Executarea de către Unguri a tratatului de pace

Dezarmarea nu e încă făcută. Reparațiunile depind de executarea tratatului

Un ziar maghiar din Praga aduce niște interesante relatiuni ale ministrului Cehoslovaciei la Paris, relativ la felul cum caută și acum Ungaria să eludeze tratatul de Trianon și la urmările pe care le poate avea pentru Ungaria această călcare a tratatului, eventual executarea lui.

Dl Osusky, ministrul Cehoslovaciei începe cu dezarmarea Ungariei. Cum se știe, tratatul prevede un efectiv pentru Ungaria de 35 mii oameni.

Cu toate acestea, cu toate că se împlinește anul de când tratatul a fost ratificat — indiferent că a fost ratificat de silă — armata Ungariei nu a fost încă redusă la cifra aceasta și 'n afară de armata regulată, Ungaria mai întreține a armată civilă, care fierește, e în tot momentul la dispoziția guvernului.

Dar, cu toată cerbicia ei, Ungaria nu va scăpa de prevederile tratatului — adaogă diplomatul republicei vecine — și urmările vor fi și mai rele, dacă va cânta să se eschiveze și de sub clauzele care privesc furniturile de reparațiuni în natură. Prima măsură, pe care dl Osusky spune că sunt hotărâți aliații s'o ia față de Ungaria în cazul continuării nesupunerii, este boicotul, o măsură cât se poate de severă, pentruca să cumințească imediat pe guvernanții dela Budapesta.

In continuare, ministrul Cehoslovac a vorbit ziarului maghiar despre consecințele pe care le-ar avea pentru Ungaria a schimbare a politicei ei de azi. In primul rând aliații ar sprijinii un guvern maghiar democratic. In cazul când un a emenea guvern ar putea să ia locul celui șovinist de azi, aliații ar fi dispuși să facă Ungariei reduceri în ceeace privește reparațiunile.

E, cum se vede, o perspectivă, care n'ar fi neglijată de nici o țară, în condițiunile Ungariei. Ungaria însă pare ni-se, tot nu va reacționa nici la acest gest de favorizare al aliaților și 'și va continua politica de duplicitate și de șovinism.

„Kristály"
Cluj (Kolozsvár)
vopsește și curăță
Vopsitorie de lână bumbac și blănărie.
Lucrurile trimise prinpostă se ispravesc iute și regulat
Lloyd 557 1817

Vopsește și curăță bine în timpul cel mai scurt cu preț eftin UNIO **Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133** 23

Daca voiti serviciu promt si lemne bune, faceti comanda la depozitul de lemne

Azi la 8 oare seara să deschide Cafeneaua Metropol cu concursul orchestrei sinfonice alui FRITZ TAHLER. Renovată sub conducere nouă. 1982

Ultime informații

Prin fir special dela coresp. nostru din București

Ora 2 p. m.

După ziarul „Adevărul", Consiliul miniștrilor se va ocupa în curând cu chestiunea reînstalărei profesorului Stere la Universitatea din Iași.

*

După ziare chestiunea concordatului cu Vaticanul a fost subordonată reformei bisericei în pregătire, care va fi prezentată parlamentului. După promulgarea reformei vor fi reluate tratativele între guvern și Vatican

*

Consiliul miniștrilor s'au ocupat eri dimineața cu chestiunea constituției. S'au ascultat modificările propuse de dl Disescu. Nu s'a luat însă nici o hotărâre.

*

După ziarul „Lupta", guvernul va trimite în Basarabia un important personaj politic cu titlul de guvernator pentru afacerea administrației civile, militare.

„Viitorul", publică interview cu dl ministru Văitoianu, relativ la uniunea maghiară din Cluj, arătând, că uniunea căuta să înăbușe ori ce manifestare a ungurilor care nu cadra cu scopurile ei producând astfel mari nemulțumiri printre ungurimea din Ardeal care merge spre o politică sincer democratică și de bună înțelegere cu românii din cauza conduitei neaprobate a uniunei, mulți dintre membrii conducători au demisionat din comitet. Secretarul uniunei publicase înștiințare, că autorizațiile din Ungaria vor primi pe viitor ca valabile numai certificatele de bună purtare emise de uniune. Conducătorii uniunei au fost chemați la București. Dacă vor primi statutele modificate în vederea scopurilor culturale ce uniunea urmărește conform declarațiilor șefilor ei, atunci uniunea va putea funcționa, altfel va fi disolvată.

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară
Soc. An.
Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

◆

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.
Lloyd 605 1819

No. 1521—1922 n. p.

Publicațiune de licitație

La cererea Dlui Mihail Kalmár va fi vândută la ziua de 17 Iulie 1922 a. m. oara 9 în biroul meu din Cluj, str. Regina Maria no. 1. în licitația orelă publica.

1 buc. auto camioană „Bussin" 40 H. P.

Auto camioana se poate vede în Cluj, str. (Csertörő) Rugului no. 56.

Condițiunile de licitație sunt afișate în cancelaria mea sub oarele oficioase.

Cluj, la 11 Iulie 1922.

Dr. Laurentiu Nestor mp
notar public.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

BAROUL ADVOCAȚILOR, CLUJ.

Nr. 352—1922. bar. adv.

Convocare.

Dupăce termenul fixat cu Nr. 296—1922 bar. adv. pe ziua de 15 Iulie a. c., ca nepotrivit pentru restaurarea baroului din cauza vacanțelor de vară, la cererea mai multor membri ai baroului se ajurnează-, toți domnii advocați, cari fac parte din baroul Cluj, sunt prin aceasta din nou invitați la

adunare generala electiva

care va avea loc în Cluj, la *30 Septemvrie 1922 ora 3 p. m.* în sala cea mare de ședințe a Primăriei, având această adunare singurul obiect:

1. Alegerea comitetului conform p.-lui 2 a §-ului 21 și §§-ii 22—23 al art. de lege: XXXIV. din anul 1874.

BAROUL ADVOCAȚILOR

Dr. Aurel Isacu sen. m. p. decan. **Dr. Dionisiu Pop** m. p. secretar.

Incunoștințare.

Subsemnatul cu onoare aduce la cunoștință onoratei clientele că D-nii Iacob Salamon și Frigyes Salamon membri interni ai firmei Iacob Salamon și Soții din Cluj și Turda, sau despărțit din firma sus zisă și am preluat cu ziua de azi toate prăvăliile din Cluj și Turda împreună cu pasivele și activele acestei firme la care și până în prezent am fost membru intern. Prăvălia din Turda o susțin și mai departe ca soc. de depuneri sub firma „COMERCI" soc. de comerciu iar sucursala din Cluj cu ziua de azi o închid.

Asigur și mai departe Onorata clientelă de un serviciu prompt și avantajos, rog și pe mai departe sprijinul și rămân cu deosebită stimă

„COMERCI" Societate comercială
Marmorstein Sándor
membru intern.

1964

PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ
CELE MAI NOI MODELE

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
— in argint, aur, platină —

Se găsesc de vânzare numai la

Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piata Unirii. — Telefon 643 și 850.

MINISTERUL COMUNICAȚIILOR
DIRECȚIUNEA GENERALA C. F. R.

No. 42104/12059 C/805 C3/1922.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința publică că în ziua de 27 Iulie a. c. ora 11 a. m. se va ține licitațiune la Direcțiunea Specială a Serv. Comercial C. F. R. Biuroul C3. București Str. General Berthelot No. 8, pentru concesionarea, câte un biurou al Serv. de Camionaj C. F. R. în orașele mai jos arătate:

Doritorii vor prezenta sau trimite prin poștă ofertele D-lor timbrate și sigilate pe adresa Dir. Specială a Serv. Comercial C. F. R. Biuroul C3 București Str. General Berthelot No. 8 însoțită de recipisa unei casse C. F. R. constatând depunerea unei garanții provizorii de 30.000 lei în numerar sau efecte de Stat.

Pe plicul ofertei ce va scrie pe lângă adresă și mențiunea „Ofertă pentru concesionarea Serviciului de Camionaj C. F. R." din orașul _____ licitația din ziua de 27 Iulie a. c.

Depunerea garanției în sala de licitație și supra oferte nu se primesc.

Licitația se va ține în conformitate cu articolul 72—83 legea comptabilității publice.

Ca bază pentru licitație este contractul tip despre care doritorii pot lua cunoștință după cum se arată mai jos în dreptul fiecărui oraș.

No. curent	Orașul	Unde se poate lua cunoștință de contractul — tip și de condițiunile licitației
1	Bălți	La Dir. Reg. C. F. R. Chișinău și la Șeful St. Chișinău.
2	Brăila	„ Șeful Stației Brăila.
3	Constanța	„ „ „ Constanța.
4	Ploești	„ „ „ Ploești.
5	Galați	„ „ „ Galați.
6	Iași	„ Dir. Reg. C. F. R. Iași și la șeful Stației Iași.
7	Oradea-Mare	„ Șeful stației Oradea-Mare.
8	Satu-Mare	„ „ „ Satu-Mare.
9	Sibiu	„ „ „ Sibiu.
10	Cernăuți	„ Dir. Reg. C. F. R. și șeful stației Cernăuți.

Ofertanții vor fixa prețurile ce înțeleg să pretindă pentru efectuarea operațiunilor Serviciului de Camionaj C. F. R. după greutățile indicate în tabloul de mai jos:

TARIFUL

Operațiunile Serviciului de Camionaj CFR.

Greutatea în Kgr. de la Kgr. la	Mărfurile de Mare iuțeală Lei Bani	Mărfurile de Mică iuțeală Lei Bani	Greutatea în Kgr. de la Kgr. la	Mărfuri de Mare iuțeală Lei Bani	Mărfuri de Mică iuțeală Lei Bani
5— 50			1801— 2000		
51— 100			2001— 2400		
101— 200			2401— 2800		
201— 300			2801— 3200		
301— 400			3201— 3600		
401— 500			3601— 4000		
501— 600			4001— 4600		
601— 700			4601— 5000		
701— 800			5001— 5500		
801— 900			5501— 6000		
901—1000			6001— 7000		
1001—1200			7001— 8000		
1201—1400			8001— 9000		
1401—1600			9001—10000		
1601—1800					

1958 DIRECȚIUNEA GENERALĂ.

In sezonul de toamnă vopsește blănării în mod ideal, calcă paltoane de plus, curăță fulgi de perne **CZINK** **CLUJ. Fabrica in strada Dézsma No. 5**

FRENKEL [fost Janovitz & Co.] Cluj, Str. Aprinjoarelor 13. Telefon 2-90, 264, 401.

Pentru cartea bună

Un apel al „Asociaț ei"

Regretatul canonic din Blaj dr. Augustin Bunea scria în prefața monumentalei sale lucrări asupra episcopilor Petru, Pavel, Aron și Dionisie Novacovici, că astăzi nu ne mai putem închipui limba fără de literatură și nici literatura națională, fără de lucrări istorice sericase, care să ne desvălnească tre cutul, să ne facă să înțelegem pre zentul și să pregătim mai bine viitorul. Tot astfel se poate zice, că azi nu ne mai putem închipui nu școală și biserică, dar nici un cătun, cât de părăsit măcar, fără de bibliotecă! Biblioteca este chemată să aducă binefacerile culturei și ale înțelepciunei omenești în cele mai îndepărtate unghere și în cele mai dosite colțuri. Conștientă de acest mare adevăr „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român" cu reședința în Sibiu, a întemeiat până acum peste 2000 biblioteci populare în aproape tot atâtea comune și e gata să întemeieze încă și altele în toate comunele din raza ei de acțiune, precum ar dori să sporească neîncetat aceste biblioteci ale sale cu cărți din ce în ce mai bune și mai alese. Nu e tot atâta, ce carte, se trimite și cum se trimite în satele și orașele noastre. E cunoscută asemănarea dintre carte și om! Asemănarea după for mă și după cuprins. Scriitorul e omul. Titlul cărții, dreptul omului la viață. Închinarea sau dedicarea e botezul. Introducerea, copilăria; tratarea, bărbăția; încheierea, bătrânețele. Greșelile de tipar sunt greșelile vieții. Dar mai sunt și alte asemănări. Sunt cărți mari ca evangheliile și mineele bisericei, și sunt și de cele mici ca visul Mai cei Domnului, precum sunt și oameni mari, dar sunt destui și de cei mici și nebăgați în seamă.

Sunt cărți tipărite pe hârtie fină, velină, de Olanda și altele, dar sunt și de cele tipărite prost pe o hârtie aspră, plină de țepe de lemn — precum sunt și oameni curați, eleganți, bine îngrijiți și îmbrăcați, dar sunt de cei sărăcăcioși la înfățișare, pe care n'ai da nici două parale. Sunt apoi cărți înălțătoare de suflet și curățitoare de patimi ca sfintele evanghelii sau viețile sfinților, dar sunt și de cele pline de otravă și moarte sufletea scă, — precum și oameni la fel: unii cari se roagă și binecuvântă; alții cari hulesc și batjocoresc. Și dacă despre oameni se zice: „Spune-mi cu cine te însoțești și-ți voi spune cine ești", tot asemenea trebue să se zică: „Spune-mi, ce cetești și-ți voiu spune cine ești!" Cartea e factor de cultură nu numai în viața oamenilor singuratici ci și în a popoarelor. De aceea e de însemnătate atât de mare să ajungă cărți bune în mâna poporului! Vrând să tipărească asemenea cărți „Asociațiunea" a organizat o mare loterie, între altele, și cu scopul de a pune în mâna poporului cărți bune și ieftine, eventual chiar gratuit. Tot omul de bine e dator să sprijinească această mare întreprindere a Asociațiunei, cumpărând cât mai multe bilete de la loteria ei!

S'a deschis din nou magazinul de mode pentru dame

Weiss și Molnár

sub noua firmă:

Heller, Weiss și Molnár

Calea Regele Ferdinand 6, vis-a vis cu localul vechiului magazin. 1592

REGIA MONOPOLURILOR STATULUI
DIRECȚIUNEA REGIONALA CLUJ.

Publicațiune.

Cu privire la importul tuburilor și hârtiei de țigaretă cum și la desfacerea acestor produse în cuprinsul Transilvaniei, Bănat și părțile Ungurene se aduce la cunoștința generală următoarele:

Art. I. Conform art. 37 și următorii din legea Monopolurilor Statului promulgată sub No. 1727 prin Monitorul Oficial No. 279 din 20 Martie 1912 cu toate modificările ce s'au adus ulterier, lege care s'a extins în Transilvania, Bănat, Crișana, Maramureș și Satu-Mare, prin Decretul lege No. 2188 din 12 Mai 1920 publicat în Monitorul Oficial No, 40 din 26 Mai 1920, dreptul de a fabrica, importa și pune în vânzare foița de țigaretă sub ori ce formă (deci și tuburi) aparține exclusiv statului.

Art. II. Dreptul de vinde în comerțul liber, produsele monopolizate, (foițe și tuburi) ce a fost acordat de către Regiei în mod excepțional în Ardeal și părțile Ungurene și după introducerea legei Monopolurilor, a expirat cu data de 1 Iulie 1922 de la care dată ori ce vânzare sau cumpărare de asemenea produse se consideră contravențiune la legea Monopolurilor și se va pedepsi conform art. 78 al 16 cu amendă și confiscarea marfei.

Art. III. Toți deținătorii care posedă pe ori ce cale tuburi și foițe de țigarete în ori ce cantitate sunt obligați ca cel mai târziu până la 31 Iulie 1922 să declare și să predea mărfurile ce dețin odată cu timbrele de monopol la Depozitul Regiei cel mai apropriat și anume:

Depozitul Regiei Cluj, Brașov, Sibiu, Deva, Timișoara, Lugoj, Bistrița, Oradea-Mare, Miercurea-Ciucului, Dicio-Sân-Martin, Satu-Mare, Sighetul-Marmației și Zălău.

Declarațiunile se vor întocmi pe formulare tip, ce se vor pune gratuit la dispoziția deținătorilor de către Regie prin toate Ad-țiile Financiare și Depozitele Regiei.

Aceste declarațiuni se vor complecta cu toate datele relative la cantități, calități și mărci prezăzute în declarațiunile tip, și vor însoțite de acte originale sau copii legalizate în ce privește proveniența și sostul, permis de import, plata taxelor de monopol, facturi dela origină și ori ce acte ar mai crede deținătorul că ar fi interesul său, cunoscând că actele depuse ulterior declarațiunei nu se vor mai putea lua în considerare.

Foița de țigaretă și tuburile și timcrele de monopol se vor preda fie personal impreună cu declarațiunea fie că se vor expedia cu trenul sau poșta, în colete bine ambalate și sigilate cu sigiliu fie-cărui deținător, inaintând tot odată cu scrisoarea recomandată declarațiunea pentru mărfurile expediate cu trenul sau poșta.

Același sigiliu care va fi aplicat cu ceară pe colete va fi aplicat și cu tuș pe declarațiune.

Art. IV. Regia prin Depozitul care a primit declarațiunea și marfa va elibera imediat celor ce le-au predat personal și după primire celor ce au expediat cu poșta sau C. F. R. o chitanță provizorie de numărul coletelor și cantitățile (după declarațiuni).

Cu incepere dela 1 August 1922 și cel mai târziu până la 30 Septemvrie 1922 Regia prin comisiuni speciale va verifica în prezența depunătorilor cari vor fi avizați din timp declarațiunea și mărfurile predate eliberând chitanța definitivă specificând cantitatea și calitățile articolelor depuse cum și No. timbrelor de monopol.

Imediat după aceasta verificare și eliberarea chitanței definitive Regia va comunica dispoziținile pentru modul cum vor fi definitiv retrase aceste mărfuri.

Art. V. Toate cantitățile și calitățile predate dar care nu ar corespunde declarațiunilor fie în plus fie în minus precum și ori ce cantitate de foiță de țigaretă și tuburi care s'ar mai găsi nepredate cu incepere de la 1 August 1922 se vor socoti ca contravențiune la legea Monopolurilor Statului să se va pedepsi conform Art. 78 al 16 din susnumita lege.

Cluj, la 7 Iulie 1922 No. 8781. 1957

Licitație publică.

La Manufactura de Tutun din Cluj se va ține în ziua de 17 Iulie a. c. ora 10 a. m. licitație publică pentru livrarea a 2000 m³ lemne de foc. Calitatea lemnelor Fag, bine uscate fără noduri mari. Odată cu oferta se va așeza în curtea Manufacturei de Tutun, 1 m. cub ca mostră din lemnele oferite. Prețurile se vor face pe metru cub, predat și așezat în curtea Manufacturei de Tutun.

Ofertele se vor înainta Manufacturei de Tutun în plic închis se vor timbra cu timbru fișcal de 1 Leu, și 25 bani timbru de ajutor. Se va fixa termenul de predare odată cu oferta se va depune garanție de 3% din valoarea oferită, care garanție în caz de acceptare se va ridica la 10%. Supra-oferte și cale întârziate nu se acceptă.

Cluj la 7 Iulie 1922

1961 **Direcțiunea Manufacturei de Tutun.**

DIRECȚIUNEA INSTITUTULUI PASTEUR.

No. 408—922.

Publicațiune.

Pentru furnizarea alor 800 m³ lemne de foc calitatea I, pe baza Art. 72—82 a legii contabilității publice, Direcțiunea Institutului Pasteur din Cluj, publică concurs.

Reflectanți vor înainta prin poștă ofertele timbrate în plic închis, pe dosul plicului va aminti în modul următor: oferta lui XX pentru furnizarea lemnelor.

Supra oferte nu se iau în considerare, reflectanți ce a inaintat ofertele nu se pot detrage dela licitație.

Licitația se va ține în ședință publică în 15 Iulie ora 3 p. m. în biroul administrativ a Institutului Pasteur,

Ofertele sosite până în 14 Iulie sunt valabile, iar cele mai târziu sosite nu se vor lua în considerare.

1856 DIRECȚIUNEA INSTITUTULUI PASTEUR.

Cerneluri

negre și colorate pentru

tipografii și litografii

se pot comanda la papetăria

Lepage

Cluj,

reprezentanța principală a fabricei berlineze cu renume universal Wirkl. Furnituri imediate dela magazie, in toate colorile și calitățile.

1267

Dacă doriți fipărituri frumoase, faceți comenzi de probă.

IOSIF MOLDOVAN - Engrosist de vin

Fondat în 1885 **Str. Babeș (Trefort-u.) No. 9** Fondat în 1836
Pivnița (mărime 85 metri lungime)

Cele mai renumite vinuri naturale in sticle infundate din proprille podgorii.

Specialități **„Călugărul"** și **„Perla Ardeleană"**

Magazin de Coloniale și Delicatese Piața Sftul Gheorghe No. 1.

Bine asortat în totdeauna cu mărfuri noi și proaspete de cea mai bună calitate dela sursă direct cu prețuri convenabile.

Restaurant în grădină de primul ordin unde se servește cele mai delicioase mâncări, serviciul prompt și prețuri moderate. 1896

Decorat cu două Medalii de AUR și una de ARGINT.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrațirea"

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

CAUT POST ca dactilografă sau ca funcționară la un oficiu de stat sau intreprindere privată. Adresa Maria Ilea Piața Unirei No. 7 etaj III. camera 9. 1968

Inchirieri:

AȘI SCHIMBA locuința mea modernă constătătoare din 2 camere bucătărie și cameră de baie cu o asemenea locuință in ori și ce parte a orașului. Adresa la Libr. Friedman Piața Unirei 26. 1965

CAUT cameră mobilată de se poate in centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 parter 3.

BANCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Intreprindere internațională
alui
Maxim König Miksa
ARAD
Telefon interurban 63.

Proviziune regulată de comerț Wiena, Budapesta, Praga, Triest, Leipzig, în legătură cu stațiunile cele mai mari în streinătate și din streinătate în țară, cu asigurare pe lângă garanță deplină. Incasări speciale de vamă, prenotări de vamă, intervenții Departamente separate pentru marfă. 1558

Articole frumoase de drogherie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, Piata Unirii No. 5. 1385

SINAIA
Cea mai frumoasă stațiune climaterică a România-Mare
Sezonul a început, secundat de un timp admirabil.
Cazinoul a fost deschis la 24 iunie 1922, având cele mai variete și selecte distracțiuni
Lloyd 835 1963
Sport, Theatru, Dancing, Bar, Jaz-band.
Hotel și Restaurant de primul rang precum și obișnuitele atracțiuni.

Cele mai preferate beuturi ale amatorilor de bere:
calitatea neintrecută a berei albe
„Monoștor"
și a berei brune
„Călugărul"
1603 specială,
Se capătă pretutindeni!!

„AGRICOLA"
Societate Anonimă de asigurări generale din București.
DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.
Agenții Principale deja înființate:
Cluj, în regie propriu. | Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés. | Aiud, Fennichel Lázár.
Satu-Mare, Banca Română S. A. | Lupeni. Fried Mayer.
Brașov, Brașovul S. A. | Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Târgul-Mureș, Petru Pototzky. | Uioară, Banca Ardeleana.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T. | Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Zălău, Ludovic Porjesz. | Simleul Silvaniei, în regie proprie
Déva, Dr. Nicolae Meskó. | Dej, Keresztes Géza.
Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Pentru a dovedi că escelentele
Automobile Ford
sunt resistente, consumă puțin și merg foarte bine,
Angajez ori ce transport de persoane, pe ori ce distanță cu tarif foarte redus.
PERRY Cluj, Calea Regele Ferdinand 99
Telefon 999.
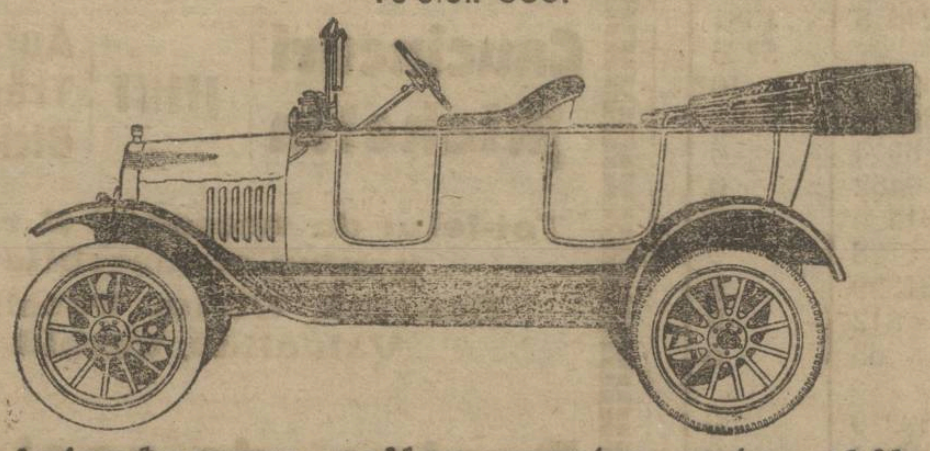
Spre introducerea noilor noastre automobile, primim curse ori unde cu taxe favorabile. 1823

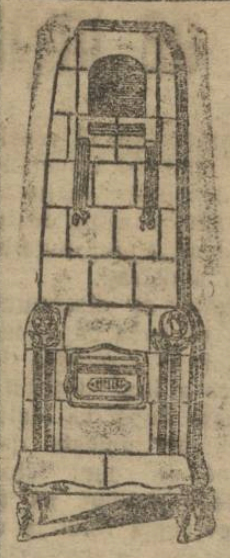
Descoperire Nouă
Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.
Economie
Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.
Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi.
1393
Văd. TAMÁSV JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj**, Strada Mottilor No. 7
L. C. Harotmuth si Karol Majers fii.

Cum se vindecă Reumatismul și Gutta
este o broșură foarte interesantă și instructivă. Acolo veți găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de geale durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum și modul lor de vindecare. Această broșurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereți chiar astăzi această broșurică, prin o cartă postală adresată la
FARMACIA VOREL din Piatra-N. Moldova

Au sosit
sticle pentru castraveți și compoturi
la Eisenstädter
1812 fost magazinul Lakatos. Cluj, Str. Regina Maria (Deák-F.) 13
1000 de oameni privesc galantarul susnumitei firme.

Reclama este sufletul comerțului

Departamentul Mașinelor
al Reuniunei agricole s. a.
Magazin en gros pentru articole tehnice
Centrala: SIBIU, Strada Sării No. 22.
Sucursale: MEDIAȘ și SIGHIȘOARA.
Giroconto: Institutul de credit fonciar Sibiu.
Furnizăm prompt din depozitele noastre toate articole trebuincioase pentru mori, fabrici de ferstrae, Uzinele de fier, fabrici de mașini, mine, fabrici de pielărie, fabrici de cărămide și țigle, etc. etc. Oferte prompt și gratuit. Avem reprezentația și depozite mari a celor mai renumite fabrici respective. 1921

Strungari și turnători
în fontă și metal, precum și modelieri tâmplari, și galvaniseuri cu practică îndelungată, găsesc de lucru permanent și cu leafă bună la
1945
Fabrica de Armaturi
N. Pedviscoar & Co. S. R. A.
București, Str. Vultur No. 29.

Congresul caselor de împrumut pe gaj

Marți la orele 10 dim., s'a deschis la Banca Națională din Constanța primul congres al caselor de împrumut pe gaj din țară. La acest congres au aderat 47 case de împrumut.

Congresul a fost prezidat de dl Const. I. Brătianu. Erau prezenți delegați din următoarele județe: Brăila, Bacău, Putna Tg.-Mureș, Tg.-Jiu, Suceava, R.-Sărat Fălciu, Sighișoara, Romanați, Dolj, Durostor, Mehedinți, Brașov și Argeș.

Din București mai iau parte d-nii: C. Cameniță, inspector general al caselor de împrumut pe gaj, Ștefan Priboi, Adrian Stavrescu, inspector, I. Negulescu, prefectul județului Constanța și Virgil Andronescu primar.

Cel dintâi a luat cuvântul dl C. I. Brătianu. D-sa spune că acest congres are de scop să strângă cât mai mult legăturile între toate casele de împrumut din țară, și a fost ales orașul Constanța ca loc al primului congres, în semn de deosebită atenție d-lui Ion Mecu, care în calitate de președinte al caselor de împrumut din jud. Constanța, a depus o deosebită activitate, pentru afirmarea caselor de împrumut dând un ajutor puternic agriculturilor sinistrați.

D-sa anunță că discuțiunile congresului vor avea ca obiect, legea, statului și aplicarea lor.

După aceea a luat cuvântul dl Ion Mecu, care după ce salută pe delegații și mulțumește d-lui Brătianu, face un scurt istoric al caselor de împrumut pe gaj scoțând în evidență rolul pe care ele trebue să-l joace azi în economia națională.

Vorbesc apoi:

Dl Popescu-Brăila.
Dl Antonescu-Focșani.
Dl Alimanișteanu și
Dl Malian-Bacau.

Dl C. Brătianu rezumă cele discutate arătând acordul stabilit asupra chipului cum țăranii trebue să îndeplinească formele. D-sa e pentru renunțarea expertizei la împrumuturile solidare.

Dl Tr. Naum-Argeș cere majorarea taxelor de experiză.

Dl Alimănești eanu subliniază necesitatea expertizei în cunoașterea averei țăranilor împroprietăriți de casele de împrumut.

A fost primită în unanimitate soluțiunea domnului Mecu de a supune expertizei împrumuturile.

Dl I. Mecu s'a ocupat în mod deosebit de organizarea, vânzării în comun a cerealelor și modul de exportare pentru a pune capăt speculei, pe care o exercită mijlocitorii de cereale. Casele de împrumut pe gaj vor da astfel posibilitatea producătorilor să obțină prețuri avantagioase.

D-nii Rădulescu Tg.-Mureș, dl senator Roman și dl C. Brătinnu sunt pentru vânzare în comun, cu excludereă intermediarilor și subliniază necesitatea solidarității producătorilor.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. **Reducere 30%** pentru toți **funționarii** publici și particulari, precum și **familiile lor.** 1253

Restaurantul la „Hornar"
Toată lumea care vrea să mânânce bine și se fie bine servit **ca la Mama acasă** să viziteze Restaurantul la **Hornar** unde se găsește pe lângă mâncărurile cele mai alese și gustoase și **Grătar special**
Vinuri naturale din propriile podgorii și tot felul de beuturi recoritoare.
Serviciul ireproșabil și prețuri modeste. Notați bine adresa la „**Hornar**" Calea Reg. Ferdinand 63 Vis-a-vis Siguranța. 1893

1 Franc = 7 Lei
Librăria Lepage Cluj
1267-2
a făcut invocală cu mai mulți editori francezi de literatură și știință (medicinală, technică d. e.
MASSON-
Paris), și 'n baza acesteia poate livra cărți franceze pe cursul excepțional de favorabil de 7 Lei francul.
Cereți cataloage în Prăvălie.

Prima fabrică electrică română S. a.
Cluj, III. Călugărițelor No. 1.
Telefon 67. Adresa telegr. Raloia.
Fabricăm articole și aparate electrice pentru curent puternic, precum și intalațiuni cu expensiune ridicată și mică, transportăm porțelanuri, manomente, instrumente mecanice, comptoare.
Interesaților le oprim prețunente. 1914-2

Pantaloni de tennis Lei 260
Sacou de Luster Lei 500
1588 la Firma
M. Neumann
Magazin de mode pentru bărbați, fete și băiați
Cluj, Piața Unirii No. 14

Comerțul exterior al României

Principalele produse exportate în luna Mai 1922 comparativ cu luna Mai 1921

Felul mărfii		Mai 1922	Mai 1921	Primele 5 luni ale anilor 1922	Primele 5 luni ale anilor 1921
Grâu	Tone	189	7846	17629	11885
Făină de grâu	„	—	630	3398	8560
Secară	„	6014	2088	15744	19903
Orz	„	24806	27871	99727	130408
Ovăz	„	16304	7614	55940	40071
Porumb	„	29294	48102	137971	431106
Mei	„	504	0	1247	0
Tărâțe	„	—	0	538	0
Fasole	„	5532	0	19012	0
Petroleu brut (țiței)	„	—	4056	—	11462
Reziduri de petrol	„	692	262	5932	7685
Petroleu rafinat	„	4946	3930	94482	34267
Benzină	„	3102	4904	54892	20710
Parafină	„	—	—	40	—
Uleiuri minerale	„	1605	2624	5762	11724
Nuele și haraci	„	4	20	281	23
Scânduri din esențe rășinoase	„	61372	3044	160688	15672
Alte lemne rășinoase	„	2229	155	24698	1381
Lemne de construcție de stejar	„	—		297	5226
Lemne de construcție din esențe foioase	m3	1673	10	2486	10
Trunchiuri de brad	„	23599	64	30608	3205
Tauri	capete	113	0	38514	0
Vaci	„	2316	0	9462	0
Boi	„	12474	0	61509	0
Porci	„	5462	0	41798	0
Ouă	bucați	215340	0	8121899	0
Untură de porc	Tone	—	0	812	0
Osânză și slănină de porc	„	—	0	63	0
Vinuri în orice fel de vase, afară de sticle și ulcioare	Litri	796016	0	2659279	0
Sare de ocnă	Tone	2849	0	18511	0

NOTA — Nu cunoaștem cantitățile exportate la mărfurile notate cu 0.

LEONIDA-OIL
Cel mai bun **ulei** pentru **automobile**
a sosit și se vinde în bidoane plumbuite a 5 litri, la toate garajele, sucursalele și agențiile.
1926
S. A. R. și LEONIDA & Co. Unite

Emil Blaga Cluj
Magasin Piața Ștefan cel Mare 7. Telef. 2-70.
Garagiu Str. Avram Iancu 56. Telef. 11-01.
Cauciucuri Michelin pentru **Automobile Trăsuri Biciclete**
Tot-felul de accesorii și rezerve pentru automobile
Benzină, Uleiu, Vaselină, Valvolină, Carbid
1586
Prețuri de reclamă.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana".

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASTRA" SIBIIU

Anul II. No. 563 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Duminecă 16 Iulie 1922

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible]NIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI C[illegible]
Director: D. TOMESCU
Telefon: RED ACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

UN SEMNAL, LA TIMP

— Declarațiile dlui Iorga —

Ajunsesem în vremea din urmă în plină anarhie morală. De pretutindeni îndemnurile la disoluție și rebeliune isvorau zilnic cu o fecunditate uimitoare. Oameni cari conduseseră câtndva țara și năzuau s'o mai conducă îndemnau cetățenii la nesupunere. Și curios, îi îndemnau tocmai pentru a-și crea ei un prilej ca să pună mâna din nou pe stăpânire.

Se poate înțelege ușor ce concepție despre stat și despre autoritatea acestuia au aceste persoane; și cam ce fel de conducere, cam ce fel de siguranță a raporturilor noastre sociale, poate chezășui venirea lor la putere.

Dar să venim la fapte.

Nu sunt câteva luni de când partidul național anunța adunarea de la Alba Iulia, în carea avea să se discute din nou unirea Transilvaniei cu Țara-mamă. Era aceasta o amenințare la adresa celor ce nu înțelesnesc venirea partidului național la putere. Era deasemenea o sfidare la adresa sentimentului național comun tuturor acelora cari pregătiseră unirea cu prețul curajului și sângelui lor.

Din spirit de gașcă partidul d-lui Vaida creea cu știință și voință o diversiune în spiritele, în simțirile cele mai nobile și mai sfinte ale cetățenilor acestei țări.

Din acest moment un fel de stare anarhică se inaugurează în România și'n deosebi în Ardeal. Frații arată pe față ostilitate fraților lor. E vechea ostilitate, inoculată în sufletele ardelenilor citadini tot de partidul național. Până aci însă dăinuia în stare latentă; semnalul cu Alba Iulia o face să isbucnească fățișă și ignobilă. Barourile ardelene nu se supun hotărârilor ministerului de justiție, funcționarii din întreaga țară adunați în congres amenință cu demisiunile în masă, alții vai, cu greva. Din fericire însă se găsesc și printre ei destui cari să înfrâneze poftele și ambițiunile și să imprime congresului caracterul unui adevărat și civilizat congres și nu al unei întruniri politice.

E de notat totuși că organizatorii și conducătorii congresului și cei mai acerbi dintre instigatorii la grevă și demisiuni în masă, sunt câțiva profesori, membri ai partidului național.

Dar ca și când cu atât nu s'ar fi mulțumit, același partid semănător de anarhie, lansează apelul cu adevărat criminal ca cetățenii să nu se supună fiscului să refuze să plătească impozitele.

Și 'n felul acesta partidul național crede că face campanie politică. Unelte și tovarăși își găsește numai decât. Rămășița partidului de strânsură care a guvernat țara sub generalul Averescu, jefuind-o într'un hal căruia nici până acum parchetele nu i-au dat de rost, e gata să se asocieze la urâtul program politic al partidului național. Apoi șleahta cealaltă, a țăraniștilor comicului personaj care este vestitul dr. Lupu e gata să coopereze și ea la lupta pentru... răsturnarea guvernului.

Răsturnarea guvernului sau răsturnarea statului?

Fără îndoială că sinistra organizație, cu toate sforțările ei n'ar fi ajuns la nici unul dintre cele două rezultate. Sufletul cetățeanului român din toate părțile României Mari e prea cuminte și prea așezat, ca să se lase dus de fantezia nebunească a unor agitatori.

Totuși o îngrijorare legitimă ne stăpânea pe toți; oare nimeni din vechii lor tovarăși de luptă nu se va găsi să le atragă atenția că dela un timp nu fac decât să îndemne inconștienți, lumea spre dezastru? Și cu această întrebare în suflet, gândurile ni se întorceau la d. Iorga.

Singurul om rămas printre grupările din opoziție, din generația celor ce știu să facă politică și să deosebească manevrele de partid de autoritatea intangibilă a statului, ca și când ne-ar fi cetit în suflete, a dat la timp puternicul semnal de oprire.

Îl vor înțelege oare agitatorii și profesioniștii politicei eftine?

Insemnări de-o zi

Țăraniștii cari nu înțeleg nimic din rostul funcțiunilor organelor și factorilor de stat, dar cari având pretenția să guverneze întrețin o continuă campanie de discreditare a creditului țării, au cinismul de a-și exprima bucuria că suntem „In ajunul falimentului".

Ziarul suspect al d-lui Lupu crede că scăderea leului nu se va opri la 6.50. Pe această temă brodează o întreagă nerozie cu scopul de a dovedi că operația consolidării bonurilor de tezaur a dat greș, și prin aceasta guvernul este incapabil.

Dela un partid care are ca mare economist pe celebrul caraghios Virgilică Madgearu, nu ne puteam aștepta decât la atari aiureli. Socotelile financiare ale Aurorei și dorințele meschine ale tovărășiei Lupu-Madgearu sunt contrazise mai curând decât s'ar fi așteptat. In loc să scadă valuta noastră se urcă, reluându-și locul la 7.20, așa cum era în momentul scăderii provocate de unii financiari interesați și de către campaniile inconștiente sau nu ale opoziției nepatriotică.

■

Intr'una din „Insemnările" numărului nostru de eri, în loc de Barițiu a apărut Bărnuțiu. Cititorii noștri vor înțelege că fiind vorba de „Gazeta Transilvaniei" nu avea niciun rost numele acestuia din urmă.

Rostul opoziției in Stat

Partidele din opoziție au în primul rând datoria de a participa la viața politică a țarei, luându-și grea ua sarcină de a controla în mod obiectiv lucrările guvernului și de a le susține în elaborarea și aplicarea lor, în măsura în care sunt utile societății căreia sunt destinate. Intr'un regim de Stat constituțional locul legal de întâlnire al forțelor opoziției cu acelea ale partidului de guvernământ, este parlamentul. Aici se făuresc legile unei țări, în această supremă instituție politică trebue deci să se ciocnească diversitatea opiniilor și a intereselor sociale, pentru ca în lumina discuțiilor să se ia măsurile cele mai bune pentru propășirea obștească.

Parlamentul este prin urmare Areopagul oficial al luptelor politice, singurul loc de unde opinia publică își poate procura elementele de control necesare.

Să vedem acum care sunt armele de luptă ale opoziției și întrucât acțiunea sa e conformă prin cipiilor constituționale expuse mai sus.

Constatăm întâiu că partidele din opoziție au evitat singurul mij loc de acțiune legal: lupta parlamentară. In două sesiuni ale parlamentului, ele nu și-au trimes aleșii poporului ca să-și îndeplinească îndatoririle de mandatari ai cetățenilor care i-au desemnat ca reprezentanți în Cameră și Senat, nu numai cu scopul de a încasa bani nemunciți, ci și cu obligația de a-și pune la contribuție competința și puterea lor de muncă. Dacă eviți lupta parlamentară, atunci nici nu poți avea pretențiunea de a fi secondat în acțiunile ce le întreprinzi de către opinia publică, care nu poate sancționa o activitate în afara îngrădirilor legale. Și dacă o acțiune extra-parlamentară este în esența ei blamabilă din punct de vedere constituțional rămâne de văzut dacă măcar din punct de vedere al elementelor ce constituesc opoziția și a concepției politice pe care se bizue, e superioară procedeelor sale ilegale.

Dar și aici întâmpinăm o amară desamăgire. Elementele cele mai discordante și mai contrarii ca vederi politice sunt gata să-și deie mâna, pentru a înlătura dela cârma țărei un guvern capabil și cu asentimentul opiniei publice să facă loc celei mai desănțate anarhii politice, ce ar duce țara de râpă. Partidele ce pretind că au lucrat la înfăptuirea Unirii, vreau să se coalizeze cu grupări politice ce au în rândurile lor trădători de neam.

Lupta ce vrea s'o ducă opoziția unită contra guvernului actual, fiind deci lipsită de autoritatea morală, element primordial în orice acțiune, și bazându-se pe procedee ilegale, nu poate fi decât condamnată să se spulbere din primul moment al afișării sale.

c. p.

Strandul, igiena si morala

— In atențiunea primăriei Clujului —

In părinteasca oblăduire, primăria Clujului s'a gândit să dea plaje bunilor săi cetățeni.

In adevăr „Strandul" înființat anul trecut, s'a redeschis acum câteva zile spre satisfacția miilor de amatori de apă, soare și veselie. Mai ales veselie.

De departe, de sub bolta de verdeață a frumoasei alei din parc se aude simfonia de veselie ieșind din apa rece sub soarele cald de Iulie.

Dar odată trecut în curtea strandului, veselia de sunete e complectată de cele ce vede ochiul mai mult sau mai puțin discret.

Pe măsură ce admiri mai mult varietatea de costume și forme, promiscuitatea și învălmășeala în jurul celor 2 mici bazine, cu apa de culoarea brăgei, ochiul indiscret se plimbă pe corpurile expuse acțiunei binefăcătoare a razelor de soare.

Și ce nu poate vedea un ochiu indiscret! Mai întâi îl frapează ma[illegible] costume uniforme.

Trebue să spun că unele costume cari exhibează corpuri mai mult sau mai puțin diforme, atrag atenția asupra lor, — cer scuze proprietarilor și proprietăreselor lor, dar nu mă pot opri mai mult asupra lor, căci pe mine mă preocupă mai mult modestele costume roșii proprietatea „strandului".

Drept e că nu motive estetice mă determină la aceasta, ci un motiv care a preocupat foarte puțin, sau mai bine zis de loc, autoritatea comunală; e vorba de igienă.

De altfel, din capul locului primăria s'a arătat cam certată cu igiena după modul cum a conceput și organizat strandul.

In bazinele cu restrâns spațiu vin mii de oameni mai mult sau mai puțin sănătoși. Aceștia din urmă expun în mod serios sănătatea celor dintâi, prin însăși faptul că se bălăcesc în aceiași apă murdară și stătătoare. Dar cași cum aceasta n'ar fi de ajuns, primăria în scopul de a apropia cât mai mult pe cetățenii de diferite naționalități și religiuni, le-a asigurat această apropiere prin costumele de bae cari în aceiași zi și dela o zi la alta, trec dela un cetățean la altul, ude și păstrând încă urmele și amintirile lăsate de corpul reconfortat de apă și soare.

Dar, e un dar neplăcut, dacă formele antecesorului sau antecesoarei nu prezintă nici o importanță, nu tot astfel stau lucrurile cu amintirile. Căci grație primăriei, care dintr'o discreție rău înțeleasă n'a organizat un control medical, care să constate starea sănătății miilor de oameni ce se freacă unul de altul și poartă mai multe ceasuri aceleași costume, cine poate garanta că diferitele amintiri lăsate pe costumul de bae nu sunt din domeniul parazitologiei sau microbiologiei. Această îndoială mi-a încolțit în minte când plimbându-mi privirea pe massa de carne, căci o adevărată massă de carne păreau cele câteva mii de corpuri îngrămădite pe restrânsul spațiu al strandului — am văzut prin decolteuri pete mai mult sau mai puțin suspecte.

Ba, mi-amintesc că am văzut o splendidă rozeolă sifilitică la una din sirenele strandului.

Dar, ar interesa și mai mult ce nu se poate vedea prin decolteu, și ceiace restrânsa decență a primăriei a avut grije să ascundă sub pânza costumelor transmițătoare de sifilis, scabie și alte fericiri „lumești", pe cari le pot duce fericiții vizitatori ai strandului. Și dacă costumul n'a reușit să îndeplinească această prețioasă misiune, apoi cearșafurile cu cari se usucă corpurile pot avea ele grije. Dar promiscuitatea din cabine, din bazinuri și după plaje, de copii, femei, bărbați tineri și bătrâni, este ea convenabilă? După cele ce am văzut și auzit credem că nu putem spune că foarte mulți, chiar [illegible] sunt de aceiași părere, fără să mai vorbim de cei ce se văd nevoiți tocmai din cauzele amintite mai sus de a renunța la binefacerile ce le-ar oferi strandul dacă ar fi organizat pe baze igienice și nejignind decența.

Crede oare primăria că e suficientă asistența salvărei spre a pansa tăeturile și sgârieturile produse de tinichelele de pe fundul bazinului? Și mai crede că dacă învălmășeala dela strand aduce zeci de mii lei zilnic, se face prin aceasta un serviciu sănătății publice și moralei?

Noi din contră credem că învălmășeala și promiscuitatea dela strand fără nici un control medical, dăunează mult igienei populației. Cât despre costumele ce trec de pe un corp pe altul dela începutul și până la sfârșitul sezonului și fără a fi desinfectate dela o zi la alta, sunt cel mai bun mijloc de propagare a boalelor parazitare și contagioase.

Iar din punctul de vedere al moralei, mai ales pentru sutele de copii ce vin acolo printre femei și bărbați, nu se poate spune decât că văd și aud lucruri cari sunt cu totul nepotrivite pentru ei.

Dar observările de mai sus, nu sunt făcute cu scopul de a lovi în strand. Ele sunt făcute cu scopul de a atrage atențiunea celor în drept pentru a căuta să remedieze cel puțin lipsurile mai grave și cari jignesc prea mult igiena și morala publică. Din fericire aceasta e ușor de făcut și cu sacrificii destul de mici. Mai presus de toate se impune un control medical și măsuri de curățenie și desinfecție a hainelor de bae. E dela sine înțeles acelaș lucru pentru cabine.

Modalitățile și amănuntele le poate indica serviciul sanitar.

Dr. M. MACAVESCU

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Excursia Societ. „Amicii Artelor" (Turda) în Munții Apuseni

O ceată de tineri însuflețiți din Turda grupați în jurul societății „Amicii Artelor" s'au hotărât să trezească românii de dincolo din monotonia în care trăiesc și din plăcerile deșerte ce le procură filmele senzaționale cinematografice, la cari aleargă cu o regularitate — demnă de o cauză mai bună — notabilitățile în număr complect precum și clasa meseriașilor și comercianților.

Societatea „Amicii Artelor", însuflețită de dorul de a face o educație artistică masselor a aranjat câteva serate artistice-literare, între cari a fost și serbarea Tricentenarului lui Moliere, despre a cărui reușită v'am relatat la timp.

Din nefericire unele persoane „marcante" nu au fost mulțumite cu debutul tinerilor vrednici de încurajare motivând că nu au satisfăcut gustul lor „artistic rafinat", de care dau dovadă prin dragoste nemărginită față de filmele cinematografice otrăvitoare de suflete și batjocoritoare de tot ce se numește cultură! Ba s'a început o campanie de discreditare a președintelui societății „A. A.", a inimosului profesor francez Pinard, a cărui activitate pe teren social, cultural e de notorietate publică și despre care voi aminti numai că azi — la zece luni de ședere în România — ține în limba română conferințe despre teatrul și cultura română în țara moților.

Mai mulți tineri din jurul societății „Amicii Artelor" au pornit spre Munții Apuseni în convingerea că intelectualii de acolo și țărănimea vor înțelege rostul acestor manifestații din care pe lângă învățătură, din contactul imediat al intelectualilor cu țărănimea va trebui să se înfăptuiască armonia socială atât de necesară consolidării noastre naționale.

Și nu s'au înșelat. Prima etapă a fost pitorescul orășel Abrud.

Programul compus din cântări, monolog, piesele teatrale „Dragoste de cioban" și „Cinel cine" au fost executate cu multă dibăcie. Apoi petrecerea cu dans până în zori zilei când trupa a plecat la Câmpeni, unde a fost primită și găzduită în mod nespus de cordial. Serata s'a ținut în 2 Iulie la care am avut un singur regret că acestor bravi Câmpănari nu li s'a norocit să aibă o sală mai mare vrednică de interesul ce'l poartă cauzei românești. Același program executat în mod foarte mulțumitor; e destul să amintesc pe Dșoarele Iasinsky, Feurdean, Mărculescu și Dnii Iasinsky și Gina cari prin jocurile lor au stârnit ropote de aplauze din partea publicului.

A doua serată s'a încheiat deasemeni cu un frumos succes moral și material, la cel din urmă contribuind printr'un pact de generozitate și căpitanul Giconte din armata italiană aflat în trecere pe aici.

Nu voi fi fidel interpret dacă nu aș aminti numele dlor profesor Iasinsky, neobositul revizor, Ciura eminentul primar al Abrudului, Florin Ștefăniuc administrator de plasă în Câmpeni cari prin concursul dat au contribuit în mare măsură la reușita acestor șezatori.

Porniți pe calea începută cred că tinerii din Turda nu vor șovăi și vor străbate și alte centre din Munții Aduseni și de pe Câmpia Ardealului! *G. Ș.*

Pantaloni de tennis Lei 260
Sacou de Luster Lei 500
1588 la Firma
M. Neumann
Magazin de mode pentru bărbați, fete și băiați
Cluj, Piața Unirii No. 14

ECOURI

O româncă în străinătate

Încă un nume din compatrioatele noastre, care se manifestează în literatura străină. Este doamna I. P. Nicolau, soția cunoscutului industriaș român din Milano Nicolau.

Doamna Nicolau este cunoscută în literatura italiană cu mai multe opere. A publicat un studiu de estetică în 4 volume (La donna nell'Arte Italiana); două piese teatrale: (Il buon papà, comedie modernă în un act) și (Dal Decameron) o comedie în două acte; și are un roman filosofic: Sophia, foarte elogios primit de critica italiană și un volum de poeme în prosă, foarte mare, tradu e în franțuzește: „Flûtes lointaines".

Noua piesă a d-nei Nicolau se intitulează: „La Sfinge" și tratează un subiect modern: conflictul dintre un savant și familia lui, stăpânită de idei reacționare.

La Sfinge după cum ni se anunță, va fi jucată în stagiunea viitoare în teatrele italiene și va fi representată și în Suedia, Norvegia și Olanda. Teatrele noastre s'ar putea asemenea interesa de lucrarea d-nei Nicolau, cu atâtea calități eminente, necunoscute încă la noi.

Piese românești jucate în limba germană la Cernăuți

Din inițiativa cenacului „Puntea", compania dramatică „Kunstlerische Schaubuhne Berlin", de sub direcția eminentului artist A. Viebach, a reprezentat, zilele acestea, în versiune germană „Năpasta", sguduitoarea dramă a lui Caragiale și „Săptămâna luminată", stranul act al poetului M. Săulescu, mort în războiul nostru de întregire.

Două spectacole dintre cele mai interesante și impecabile, câte ni s'au înfățișeat pe scândurile acestei scene. Montate cu o conștiinciozitate meticuloasă și cu o remarcabilă preocupare de adevăr, — interpretate cu nerv și cu o extraordinară disciplină de artă, — aceste două piese au fost primite cu o dragoste și un entusiasm, cum rare ori a fost întâmpinată vre-o manifestare artistică la Cernăuți... Toți artiștii interpreți — în frunte cu dl director A. Viebach — au reușit să redea, în cele mai riguroase amănunte, nuanțele de adevăr ale personagiilor. Interpretările vii și profund impresionante pe cari le-au oferit purtătorii rolurilor, au dat integral impresiunea celei mai palpabile realități.

Unitate prin cultură

— Operă „Asociației" din Sibiu" —

Neamul nostru românesc în toate momentele principale ale vieții sale s'a simțit una și nedespărțit. Una și nedespărțit a fost pe timpul înțeleptei stăpâniri romane. Una și nedespărțit pe timpul năvălirilor barbare, precum una și nedespărțit s'a simțit, după încetarea acestor năvăliri, când a început să se refrângă și readune în țări de sine stătătoare. Basarabii care se intitulau domni a toată țara românească în scaunul lor dela Argeș, ca și soții lor dela Silistra, unde a rămas denumirea de „Vlașca", adică țara românească, și ca și Mușatinii din Moldova, unde încă era o asemenea țară, își dau seamă că ei stăpânesc numai părți din marea țară românească care era în mințile tuturora, dar încă nu se putea înfăptui. Marii noștri voevozi au unit pe toți Românii în luptele de apărare contra dușmanului comun, mai ales a Turcului. Așa Iancu, Huniade Corvinul, Ștefan cel Mare, Petru Rareș, dar mai ales arhanghelul nostru național Mihai Viteazul, la lumina jertfei căruia neamul întreg a văzut calea ce trebue să urmeze.

Sdrobită pe tărâmul politic unitatea noastră națională se retrage în biserică și în literatură. Biserica ne-a ținut într'o singură tabără și sub o singură ascultare. Chiar și mai târziu, când unitatea bisericească a încetat prin unirea Românilor Ardeleni cu biserica Romei, neamul nostru n'a încetat de a se simți unul singur și nedespărțit.

Episcopul unit Inochentie Micu judecă și în causele neuniților, precum cerea drepturi politice pentru toți fiii națiunei române, nu numai pentru credincioșii săi uniți. „Supplex libellus Valachorum" a fost înaintat de o potrivă de uniți ca și de ortodoși, precum la 1848 mai târziu aveau să se adune pe câmpul libertății dela Blaj toți Românii, fără deosebire de culoare religioasă sau geografică: ortodocșii ca și uniții, Târnăvenii și Mureșenii ca și Olteni și Bănățenii, cași Nărgenenii și Mocanii, ba chiar și unii frați din vechiul Regat.

Instinctul de unitate națională a creat și „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român" cu reședința în Sibiiu („Astra") anume ca să fie a tuturora fără deosebire de confesiune religioasă și politică. De aceea când președintele ei este ortodox, vicepreședintele trebue să fie neapărat unit și invers. Numărul membrilor din comitet încă se recrutează la fel, precum și 48 din statutele ei prevede, că în cazul când s'ar desființă această societate, averea ei va trece ca moștenire la metropolia română unită din Blaj și la cea română gr. ort. din Sibiiu, în părți egale.

Această societate vrea să unească din nou silințele neamului întreg într'o mare întreprindere națională de natură și schimbă fața întregei țări: e marea ei loterie, pe care e dator s'o sprijinească tot omul de bine, cumpărând cât mai multe bilete de a acestă loterie cu menire foarte nobilă.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Galliéni

— Un mare general —

D. Ghensi fost ofițer în timpul războiului pe lângă generalul Galliéni și cunoscut scritor, a scos o interesantă broșură în care rezumează întreaga carieră a unuia dintre cei mai mari oameni ai Franței din secolul în care trăim.

Galliéni e descris începând din copilărie pe care și-a petrecut-o în mica casă părintească din Saint Béat, urmă apoi studiile militare la Prytanée de la Fleche, unde are de coleg pe viitorul general Drude, ceia ce nu-i de loc surprinzător, dar poate ne vom mira mai tare auzind că a mai fost coleg acolo cu Silvain decanul dela Comedia Franceză și cu poetul Jean Richepin.

In timpul războiului dela 1870, la care a luat parte ieșind chiar atunci din Saint-Cyr și luptând într'o divizie la Bazeilles, Galliéni dobândi o nouă amiciție care dură până la sfârșitul vieței lui, aceia a mareșalului Kitchener, tânăr ofițer care debută ca și dânsul, dar în calitate de voluntar în rândurile armatei franceze.

Glorioasa apărare a Parisului în 1914 din timpul marelui război și activitatea lui în bătălia dela Marna, au lăsat puțin în umbră rolul considerabil avut de Galliéni în trecutul său colonial.

Din punctul acesta de vedere a fost pus în valoare și lumină în toate părțile unde întrebuința energia lui ordonată. La Tonkin mai întâi, apoi în războiul din Africa și în sfârșit în admirabilul său pro consulat din Madagascar.

Asupra activității lui Galliéni la Tonkin, unde comanda teritoriul militar vecin cu China, se găsește în „Scrisori din Tonkin și din Madagascar", publicate în 1920 de mareșalul academician Lyautey, următorul aliniat: „Al doilea teritoriu militar este comandat de colonelul Galliéni. El are 44 ani și pe trecuse aici de curând opt zile, în care timp m'a impresionat puternic luciditatea, preciziunea și spiritul larg cu care e înzestrată personalitatea sa. Foarte preocupat de Senegal, de Soudan, de captivitatea sa, de negrii săi și mai ales de brevetul său de stat major, totuși Galliéni a putut să se ție în curent cu toate și să se orienteze asupra tuturor chestiunilor. Iată în ce constă superioritatea lui".

Se găsesc aproape totdeauna în corespondența oamenilor celebri, câteva cuvinte care dsvăluesc fondul personalității lor. Este cunoscută faimoasa proclamație a lui Galliéni, atunci când era guvernatorul Parisului în 1914: „Locuitori ai Parisului, am primit mandatul să apăr Parisul împotriva năvălitorului. Acest mandat îl voi îndeplini până la capăt!"

„Până la capăt", este exact acelaș termen care se găsește într'o scrisoare pe care el o scrisese din Tananarive autorului cărței cu același nume, în luna lui Martie 1901. Altă dată când Galliéni fuse se expus câtorva atacuri parlamentare, el scrie: „Atacurile d-lui V.... mă lasă rece. Acest deputat a fost destul de naiv, pentru ca să nu spuie altceva, ca să primească toate calomniile colportate de funcționarii revocați sau rechemați din Madagascar și să le speculeze în defavoarea mea. Cu toate acestea îmi voi face datoria până la sfârșit. Iluștrii mei înaintași, Dupleix, La Bourdinnais și mulți alții, au fost tratați întocmai ca și mine, asasini și jefuitori ai banului public".

Pe lângă tenacitate, el era înzestrat cu cele mai largi vederi, și cu o mare toleranță. Într'o scrisoare adresată d-lui Ghensi Galliéni ne dă curioase indicațiuni în această privință și ele pot fi rezumate foarte bine în următorul pasaj: „Știți cu câtă grijă mă ocup cu scopul de a menține neutralitatea religioasă în colonia noastră. Două zeci de ani petrecuți în mijlocul populațiilor de toate religiile dela creștinism și până la fetișism, m'au făcut să fiu foarte tolerant".

De asemenea stăpânit de aceiași stare de spirit în 1914, el cerea cardinalului Amette ca la fiecare ambulanță să se găsească un pastor și un rabin.

Pare foarte curios un incident puțin cunoscut din viața lui Galliéni, povestit de autorul cărței. In prima sa intrare în Madagascar în 1898, adică atunci când era la ordinea zilei afacerea Dreyfus câțiva politicieni au voit să-l antreneze în luptă. D. Ghensi povestește că Georges Thiébaud, nemulțumit de a nu fi găsit un om în Boulanger, își puse toate speranțele în Galliéni, dar acesta refuză orice sprijin. Thiébaud spuse atunci: „Cu toate acestea ne trebuie! Este singurul general destul de celebru ca să ne ajute să distrugem un regim șubred".

Dar Thiébaud nu a putut să câștige acestei cauze, pe acela care mai târziu fu guvernatorul stoic al Parisului în clipele primejdiei și care, termină viața sa ca un sfânt în clinica din Versailles, cerând până în ultimul moment știri din Douaumont și Verdun.

D. Ghensi zice că nimeni n'a putut realiza mai bine ideia pe care trebue să ne-o facem de un mare proconsul roman, decât Galliéni. El va rămâne ca unul dintre cele mai mari figuri ale Franței.

Cronica politică

Cultură sau politică? Măsura luată de guvern prin care activitatea „Uniunii maghiare“ a fost suspendată până la noui dispoziţiuni, a fost primită în cercurile largi ale populaţiei maghiare din România cu destulă satisfacţie. Din interviewul pe care dl general Vaitoianu, ministrul internelor, l'a acordat ziarului „Viitorul“ aflăm cari au fost cauzele determinante ale hotărârii guvernului. Uniunea maghiară a fost autorizată să funcţioneze, în mod provizoriu până la aprobarea statutelor, cu un program pur cultural. Sau această instituţie particulară creiată de oligarhia reacţionară a magnaţilor unguri din Ardeal, avea pretutindenea de a reprezenta politiceşte populaţia maghiară, cu scopul de-a subordona mentalităţii antidemocratice a câtorva. In mod abuziv, Uniunea maghiară intervenise pentru scutirea de arendări a populaţiei din Ciuc, ceea ce dovedea până la evidenţă scopurile sale politice.

Sub masca unei asociaţiuni culturale „Uniunea maghiară“ tindea să acapareze viaţa politică a minorităţilor maghiare, împotriva dorinţelor ei sincer democratice. Guvernul a suspendat activitatea acestei asociaţiuni până îşi va preciza cadrul de activitate, Uniunea maghiară trebuie să se hotărască pentru cultură sau pentru politică. Şi într'un caz şi altul statutele vor trebui să precizeze atribuţiunile ei şi câmpul de manifestare. Delegaţii chemaţi la Bucureşti vor avea să răspundă la aceasta, iar Uniunea îşi va relua activitatea după ce statutele vor fi aprobate. In nici un caz „Uniunea maghiară“ nu va putea reprezenta politiceşte populaţia maghiară din Ardeal cu cei 200 de membri ai săi.

Politica unei

Intr'un interview acordat ziarului „Lupta“, d. G. G. Mironescu, profesor universitar şi fost ministru, spune următoarele cuvinte adevărate:

„Credinţa mea este că un bloc sau o coaliţie a opoziţiei nu poate fi de folos pentru propăşirea ţării, dacă nu se întemeiază pe o comunitate de concepţii politice. Alt fel o asemenea coaliţie ar fi un conglomerat care ar putea dărâma, dar nu ar putea construi“.

Iată care este opinia unui om politic însuşi în opoziţie, dar într'o opoziţie care ştie păstra raporturi civilizate cu adversarii politici precum şi acea măsură peste care nu se poate trece fără primejduirea intereselor obşteşti, iată care este opinia sa, despre coaliţia pe care voesc s'o realizeze anumite partide.

Noi am spus încă de mult că blocul pe care se încearcă să-l constitue ţărăniştii şi partidul naţional sprijiniţi de averescani şi d. Marghiloman, nu poate fi decât o înghebare întemeiată pe ură.

Căci ce-ar putea altceva uni pe d. Marghiloman cu d. Lupu şi pe generalul Averescu cu d. Vaida?

Imoralitatea politică a unei astfel de coaliţii osândeşte dela început o străduinţă care pornită din ură nu poate îndeplini decât o operă negativă.

După semnalul dat de d. Iorga şi de d. Mironescu, aşteptăm să vedem partidul naţional îndepărtându-se de o politică care nu poate fi decât dăunătoare ţării.

Alba-Iulia, minorităţile şi partidul naţional

Sunt trei naţiuni, care nu se împacă nici de cum. Cu toate acestea oamenii din fruntea partidului naţional, într'o clipă de uitare de sine, şi-au închipuit, că simbolul unităţii românismului, această Alba-Iulie, pe care, după cum ni-a fost dat să vedem alaltăeri numai, Ungurii o urăsc şi astăzi în mod public, în declaraţiuni reproduse de toate ziarele lor, poate fi aruncat pradă tuturor duşmănitorilor ideii romă eşti.

Ni-a fost dat să vedem, că se trîmbiţează mereu convocarea congresului dela Alba-Iulia. Trîmbiţarea a conten t, congresul nu s'a mai ţinut. Au urmat apoi in itaţii şi adulări la minorităţi în primul rând la unguri.

A estea n'au răspuns la chemare. Dimpotrivă, i-s'au împotrivit. Partidul naţional s'a văzut atunci abandonat de ultimii, la care spera că va găsi ascultare, după ce românii ardeleni nu i-au dat-o.

Şi-acum, după ce, deprimat, partidul dlui Maniu nici nu mai crăcneşte despre acest faimos congres, care promitea să fie o lugubră inscena e împotriva congresului întregului Ardeal românesc de acum patru ani, — după ce minorităţile s'au împotrivit apelului dlui Maniu şi al d'ui Socol, ne e dat să vedem o schimbare care ne miră cu adevărat.

După ce partidul naţional a renunţat la cea de a doua Alba-Iulia, d'n ungurii, care tot atunci declară că urăsc această Alba-Iulia (vezi declaraţia din Elenzék, de alaltăeri, a fruntaşului ungur arădan Barabás) şi invită ei partidul naţional la adunarea proectată de acesta.

E ceva ciudat în toate acestea, în această renunţare a partidului naţional, la o iniţiativă cu care căuta, în uitarea lui de sine, să sperie lumea de bine a acestei ţări şi în ardoarea, cu care îmbrăţişează acum ungurii, şi dintre aceştia magnaţii mai cu seamă, ei, pe care partidul naţional, aliatul lor, îi prezinta ca aliaţi ai guvernării — iniţiativa aceasta copilărească a partidului naţional.

Nu s'ar împăca astăzi nici cu partidul naţional-român acea Alba-Iulie, care e a noastră a tuturora, a Ardealului românesc. Dar — mite să se împace cu aceia care au duşmănit-o şi chiar în momentul când vor s'o ponegrească prin convocarea congresului, spun că o urăsc din suflet?

Rămâne acum întrebarea: Cine va ţinea congresul dela Alba-Iulia, fiindcă vedem că partidul naţional tace chitic. Ori poate ungurii? In cazul acesta, partidul naţional n'are decât să se laude, că a luat o iniţiativă demnă de toată lauda noastră.

Mărire şi decadenţă

La Bucureşti tratativele în vederea unor viitoare acorduri şi combinaţiuni politice se urmează cu străduinţă. Ultima ştire care face acum ocolul pieţei politice este aceia pe care ne-o aduc ziarele bucureştene de astăzi:

„Ni se afirmă că în întrevederea dintre d-nii Maniu şi general Averescu, acesta din urmă a rămas la punctul său de vedere, că preferă o fuziune a partidului său cu partidul naţional, unei colaborări vremelnice.

Dl general Averescu ar fi mers aşa de departe, în vederea realizărei dorinţei sale, că a pus la dispoziţia d-lui Maniu şi şefia partidului ce ar eşi din fuzionarea celor două partide numite.

Dl Maniu a răspuns că va reflecta asupra propunerei ce i-s'a făcut, deocamdată d-sa mărginindu-se la o examinare a raporturile dintre partidele din opoziţie“.

„A mers aşa de departe“, dl general Averescu, sună informaţia de mai sus. Intr' adevăr, bietul om! Să se desbrace el de manta de purpură şi s'o dea cu coroană şi cu sceptru cu tot dlui Maniu!

Este o adevărată tragedie în hotărârea nestrămutată a acestui om.

Doar ne amintim cu toţii cine era generalul Averescu acum trei ani de zile. Ce zarvă în jurul persoanei sale, ce zarvă în jurul partidului său.

Se spuneau adevărate minuni şi despre persoană şi despre partid.

Ba că prima ar avea puteri supranaturale, că în două, trei luni de guvernare va reface ţara mai abitir ca înainte de războiu; de al doilea, ba că va fi cel mai „cinstit“ din câte partide a cunoscut România.

Ce-a rămas de pe urma celui de al doilea şi a guvernărei sale se vede: peste tot cuprinsul ţărei parlamentări cu procurorii şi cu judecătorii de instrucţie urmate de descinderi şi de numeroase arestări.

Iar domnul general a ajuns să imploare fuziunea cu naţionaliştii ardeleni, chiar pe preţul şefiei.

Ce tragic epilog!

Cum vor fi răsunând în noapte cuvintele amărâtului bătrân, bătându-se cu pumnii în piept:

„Generale, generale, unde-ţi sunt legiunile?

Legiunile s'au evaporat, iar căpitanii sunt la ocnă.

Noi încercări de discreditare a leului

Citim în „Viitorul“:

Un ziar, apărut azi la prânz în Capitală, anunţă cu litere compacte că leul nostru ar fi suferit o nouă cădere la bursa din Paris, fiind cotat numai CINCI centime.

Controlând această ştire ea nu ni s'a confirmat din locurile competinte.

Ne aflăm, aşa dar, în faţa unor svonuri tendenţioase, trimise aici din străinătate şi strecurate în coloanele ziarelor cari vor să le înregistreze, svonuri puse în circulaţie cu tendinţa vizibilă de a discredita şi mai mult valuta românească în nişte momente când tratativele ce se fac pentru îmbunătăţirea ei sunt pe un teren bun.

Incercările acestea de discreditare dovedesc mai mult ca ori ce specula iune făcută în străinătate de anumite cercuri interesate asupra leului românesc.

Consolidarea si campaniile opoziţiei

Dovada infamiilor opoziţiei. Valuta se urcă. Campaniile opoziţiei au sprijinit operaţiunile de bursă ale speculanţilor. In plină refacere a creditului statului

Ziarele partidelor de opoziţie duc o strasnică campanie contra tuturor actelor guvernului. Oricare ar fi adevărata valoare a acestor acte, opoziţia naţional-ţărănistă-averescan-marghilomanistă nu alege. Totul trebue să fie rău, totul trebue criticat, şi mai cu seamă totul trebue compromis. Opoziţia acestor partide de ură, învrăjbire şi distrugere, nu a ajuns încă la atâta educaţie politică în cât să poată discerne acea ce este atacabil de ceea ce nu este; ceea ce poate alcătui domeniul unei lupte de politică internă, de ceea ce este patrimoniul intereselor superioare ale ţării.

Astfel nu fără destulă mâhnire oamenii de bine ai acestei ţări au asistat la durerosul spectacol al deşănţatelor campanii contra consolidării bonurilor de tezaur, campanie care a culminat cu prilejul scăderii de acum câteva zile a valutei noastre. Opoziţia n'a putut înţelege că nu e permis nimănui cu sentimente cinstit patriotice să atace o chestiune de importanţa consolidării datoriei noastre externe, fără o adâncă pregătire în materie de finanţe, fără un amănunţit studiu prealabil şi mai cu deosebire fără o atentă selecţionare a vocabularului. In niciun caz nu era nimănui îngăduit să facă din problema fundamentală a normalizării vieţii noastre de stat, prilej de polemică neroadă, de critică stearpă şi pătimaşă, obiect de cancanuri politice de suburbie.

Şi opoziţia tocmai acest lucru a făcut.

Ţărăniştii cari au inventat ignobilul cancan cu pretinsa boală a ministrului de finanţe, fără a se gândi că prin aceasta se discreditează nu actele guvernului ci interesele superioare ale ţării, vin astăzi cu un nou cancan politico-financiar, tot aşa de mizerabil ca substrat moral, tot aşa de vătămător operii de consolidare.

In ultimul număr al ziarului „Aurora“ tovărăşia demagogică Lupu-Madgearu-Mihalache se desfată pe tema: „In ajunul falimentului“ în care se afirmă că „statul român e chemat în judecată de creditorii săi“, fără să se arate de cine, cum şi unde s'a făcut aceasta.

Intreg articolul ziarului de scandal ţărănist este fără îndoială invenţie pură. Dar el serveşte minunat intereselor duşmanilor noştri. Precum se ştie, după încheiarea acordului în vederea operaţiunilor de consolidare a bonurilor de tezaur printr'un consorţiu financiar englez, valuta noastră a suferit o scădere bruscă de 70 centime la Bursa din Paris.

Având numai cunoştinţe elementare în materie de finanţe oricine ar fi putut înţelege că această scădere nefirească se datora unui joc de bursă silit, care dovedea că transacţia noastră cu consorţiul englez era bună. In adevăr unii speculatori de Bursă, folosindu-se de argumentele contra consolidării ale opoziţiei şi prezentând operaţia neserioasă „fiindcă viitorul Parlament va anula actele guvernului actual“, *au produs panica la Bursa din Paris, printr'o vânzre ostentativă a valutei româneşti. In acelaş timp interpuşii aceloraşi speculanţi cumpărau lei cu preţul scăzut de 6 centime jumătate.*

Astăzi când valuta disponibilă a intrat în buzunarele acelor speculanţi datorită inconştientelor campanii ale opoziţiei, valuta noastră şi-a reluat locul la 7.20 centime cum se găsea în momentul scăderii, şi are toate şansele să se urce. Speculanţii cari au provocat scăderea şi se află astăzi în posesia unui important stoc de lei au tot interesul să ridice preţul valutei noastre.

Unde găseşte organul oficios ţărănisto-bolşevic atmosfera de faliment pe care o doreşte? In ciuda tuturor agitaţiunilor criminale ale opoziţiei, ţara se va reface iar opera de consolidare a statului va sta ca o eternă desmintire a tuturor infamiilor demagogice ţărănisto-ayerescane.

A. R. GUS.

Un proprietar abuziv

Eri s'a prezentat la redacţia noastră un chiriaş care ne-a povestit cu lacrimi în ochi felul neuman cu care se poartă proprietarul său din strada Mihai Kogălniceanu nrul 9. Afară de desele înjurături pe care i-le adresează lui, soţiei sale şi copiilor, nu este zi dela Dumnezeu să nu provoace scandaluri cari alarmează întregul cartier. Cu toate plângerile adresate circumscripţiei a doua de poliţie, purtarea proprietarului abuziv continuă de-a fi de netolerat.

Supunem plângerea aceasta Prefecturei de poliţie pentru a lua măsurile în consecinţă.

Informaţii

Atragem atenţiunea consiliului comunal asupra modului insuficient şi neregulat a funcţionarii apaductului. In timpul acesta când căldurile sunt înăbuşitoare, lipsa apei poate avea urmări funeste asupra situaţiei sanitare a Clujului. Credem că însuşi dl prim medic al oraşului va interveni pentru ca această situaţie să nu mai dăinuiască.

•

Monitorul Oficial N-rul 79 publică regulamentul de aplicare al legei pentru reforma agrară din Transilvania, Banat, Crişana şi Maramureş.

•

Din magazia gării locale a dispărut 2 butoaie cu glicerină ce au sosit pentru drogueria „Roza". Poliţia cercetează.

•

Pentru soluţionarea chestiei şcoalelor confesionale române s'a delegat din partea Ministrului de Instrucţie o anchetă care se va ţinea în cursul lunei lui August în Sibiu. Din partea metropoliei ortodoxe au fost desemnaţi ca membri ai anchetei d-nii Dr. Iosif Blaga, Dr. Valeriu Branişte şi Dr. Gheorge Cluhandi.

•

Pentru rezolvarea urgentă şi serioasă a chestiunilor administrative din Ardeal, dl Franosovici secretarul general al ministerului de interne, a trimis următoarea telegramă la Cluj: Pentru rezolvarea lucrărilor de administraţie privitor la interesele Ardealului vă rugăm a detaşa la minister timp de 20 de zile pe dl Aurel Moga consilier ministerial care se va prezenta la direcţiunea administrativă judeţană şi comunală.

•

In ziua de 28 a lunei curente se împlineşte un an de la satisfacerea de către Ungaria a tratatului de pace. Cu această ocazie urmează să se facă lichidarea tuturor chestiunilor inclusiv şi reparaţiunile ce le datoreşte Ungaria aliaţilor.

Printre acestea este şi aceia a cetăţeniei. Astfel până la această dată Ungurii ardeleni pot să opteze pentru cetăţenia maghiară sau română.

Suntem informaţi pe cale particulară că tot deodată cererile repatriaţilor în Ungaria care au solicitat guvernului român reprimirea lor în ţară, n'au fost până acum rezolvate deoarece guvernul va trebui să aibă relaţiuni precise în privinţa elementelor ce vor veni în ţară.

•

P. S. episcop Nicolae al Clujului a plecat ieri cu trenul de 11 ore la Oradea-Mare invitat fiind de P. Sf. episcop Roman la sfinţirea bisericei din Teleghiu.

Duminecă în 16 Iulie a. c. va avea loc celebrarea cununiei religioase a d-lui Traian Ludu, notar, din Prejmez cu d-şoara Eleftera Zătică din Bod 1972

•

Intre direcţiunea locală C. F. R. şi C. F. Someşane se tratează plata pentru utilizarea comună a liniilor.

•

Vineri în 1/14 Iulie pleacă P. S. episcopul Nicolae al Clujului în concediu pe timp de patru săptămâni la băile din Borsek.

•

Preoţi decoraţi: Maiest. Sa regele Ferdinand I. a decorat cu medalia „Răsplata Muncii" pe 25 preoţi din dieceasa ortodoxă a Clujului. Cu cl. I. protopopii Gregorie Pletosu Bistriţa, Teodor Herman Dej, Vasile Duma Reghin, Vasile Gan Ofcubaia, Florian Rusan Alba-Iulia, Gheorghe Muncuş Cricău. Cu cl. II. protopopii Ioan Mureşan Turda, Iosif Goruboş Câmpeni, Ştefan Russu Tg.-Mureş, Zaharie Man Lăpuş, Nistor Manciu Ocolişul Mare, Teodor Constantin Cluj şi preoţii Aurel Munteau Sebeşul-Mare, Simeon Ciuca Mociu, Candru Suciu Măgina, Ion Ursa Meteş, Mihail Brătean Potoc, Gavril Mureşan Jimbor, Teodor Şovrea Frânaţe, Teodor Muica Sângeorgiu. Cu cl. III. Dumitru Goia Sohodol, Ion Todorean Valea Bulsului, Ion Silaghi Idicel, Nicolae Gherman Robia, Teodor Toader Calata-mare.

Colecţia Gazetei Oficiale

din anii 1918—1922 adică dela apariţie şi până la ultimul număr. Se găseşte

de vânzare

la Agenţia de Publicitate „Soarele", Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. Cererile se vor adresa urgent

Având numai câteva colecţii

■

Cumpăr haine vechi bărbăteşti cu preţ ridicat, Cluj, Strada Minorita 4. In fundul curţii, stânga
1966. ADOLF IACOB

■

IN ATENŢIUNEA D-LOR COMERCIANŢI

Numai la *S. A. Ingrăşătoarea de porci şi Industria de carne din Gherla* se găsesc cele mai bine *salamuri preparate* din carne calitatea I. Comenzile se execută imediat expediindu-se la adresa arătată prin poştă sau C. F. pe lângă preţul zilnic şi francat.
Telefon interurban 27 GHERLA.
1515

•

Pentru doi tineri intelectuali se găseşte vipt şi cuartir cu preţ avantajos. Adresa la ziar sub „Intelectual".

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Asociaţia învăţăt. din Ardeal, Bănatect.

Nr. 77—1922.

Convocare

Comitetul Central al „Asociaţiei înv. români din Ardeal, Bănat, Crişana şi Maramureş comitetul central al „Fondului G. Lazăr, convoacă al IV Congres ordinar al Asociaţiei învăţătorilor şi a doua adunare generală ordinară a Fondului, pe zilele de 6, 7 şi 8 August st. n. a. c., în Cluj, sala prefecturei judeţene la următoarea

Ordine de zi:

I.

Sedinţa Asoc. Duminecă în 6 August

1. La ora 8 Invocarea Duhului Sfânt.
2. La ora 10 Deschiderea Congresului.
3. Alegerea comisiunei verificătoare şi 2 notari.
4. Raportul Comitetului Central.
5. Raportul Cassierului general.
6. Raportul Redactorului revistei „Învăţătorului".
7. Raportul administraţiie revistei.
8. Alegerea comisiunilor cenzurătoare.
9. Statificarea.

II.

Şedinţa „Fondului G. Lazăr'

1. La ora 4 deschiderea adunării.
2. Raportul directorului „Casei Inv." ref. la gest. 1921—22.
3. Raportul secretarului Fondului.
4. Raportul casierului: (colecta).
5. Alegerea Comisiunei de verificare.
6. „Casa învăţătorilor" în faţa noilor atacuri (bros. Ghibu).
7. Infiinţarea unui nou Cămin pentru băieţii de învăţători.
8. Eventuale propuneri.

III

Inaugurarea festivă a „Căminului Fetelor de învăţători" Luni 7 August.

1. La ora 8 a. m., sf. apei.
2. Discursul preşedintelui Asoc. înv.
3. Discursul reprezentantului Eforiei Căminului.
4. Cetirea şi aprobarea „Statutelor" „Căm. fet. de învăţători".
5. Alegerea directorului „Căminului fetelor de învăţători".
6. Reforma învăţământului (primar).

IV

Şedinţa a doua a Asociaţiei.

1. La ora 3 d. m. Rapoartele comisiunilor.
2. Pensionarea.
3. Învăţătorul ca factor politic.
4. Problema încadrării în Asociaţie, a învăţătorilor dela şcoalele cu limba de predare ungurească etc.
5. Alegerea comitetului pe un ciclu de trei ani.
6. Eventualele propuneri.

Consiliul general, se va ţine în peziua congresului.

7. Rapoartele com. „F. G. Lazăr".

Cluj la 1 Iulie 1922.

Dr. George Vaţ, preş. „F. G. Lazăr". *Traian Şuteu*, preş. Asoc. Inv.
Iacob Boeriu, secretar. *Gav. Alniţianu*, secretar general.

Excursiunea la târgul de fete de pe muntele Găina

Anualul târg de fete de pe muntele Găina, care se ţine totdeauna în prima Duminecă după sărbătoarea Sfinţelor Petru şi Pavel, va fi vizitat anul acesta de o mulţime de clujeni, în frunte cu studenţii creştini ai universităţii de aici, care au luat iniţiativa escursiunii acesteia.

Anunţăm această escursiune, negreşit interesantă şi mai instructivă decât toate câte se proectoază şi se fac, fiind vorbă de un străvechi obicei, care nu se mai găseşte nicări în Europa în afară de o nordică localitate a Franţei, şi care, pentru noi românii prezintă interes şi prin faptul, că e o reminiscenţă a unui obicei mai vechi, îndătinat pe vremuri în trei locuri în Ardeal şi care acum s'a izolat pe muntele Găina, la mieziuna, a trei dintre cele mai frumoase judeţe muntoase ardelene, — aducem tot odată la cunoştinţă, că am angajat coloanele acestui ziar unei amănunţite dări de seamă a trimisului nostru, căre va aduce lămuriri interesante, dela faţa locului, stăruind mai multe zile asupra părţii folkloristice a acestui străvechi târg de fete.

Escursiunea se va face în zilele de Vineri până Marţi, plecarea din Cluj fiind Vineri după amiază cu trenul personal, în vagon respectiv mai multe vagoane speciale, după cât va fi de mare numărul escursioniştilor. Societatea universitară „Crişana" a obţinut din partea autorităţilor pentru toţi escursioniştii reducere de 50 la sută pe calea ferată Cluj—Deva—Arad—Brad poalele muntelui Găina.

Reintronarea Habsburgilor şi integritatea Ungariei

Pe zi ce trece, cauzele pentru care Ungaria înclină tot mai mult spre curentul legitimist, habsburgist, reprezentat prin grupul Andrassy, ni se lămuresc tot mai mult. Reintronarea Habsburgilor în Ungaria nu e o chestiune numai a reacţionarismului; ea e în primul rând o chestiune naţională maghiară, fiind una cu chestiunea integrităţii Ungariei. De aceasta ne dăm acum seama, pentruce guvernul maghiar, care astă toamnă a dat pe exregele Carol pe mâna aliaţilor, s'a grăbit acum să întindă mâna legitimiştilor şi să acţioneze în comun.

Declaraţia, pe care a făcut-o Marţi în adunarea naţională din Budapesta contele Andrassy, acela, care astă toamnă a fost închis pentru pactarea cu regele Carol, e de natură să ne dumerească complect. Şeful habsburgiştilor unguri a declarat în plină adunare naţională, ovaţionat chiar de guvernamentali, că guvernul actual, care era şi pe timpul escapadelor celor două ale lui Carol de Habsburg, a păcătuit împotriva Ungariei, prin aceea, că a dat pe mâna streinilor pe Carol şi l-a împedecat să-şi recucerească tronul, recucerire dela care singur se putea aştepta restaurarea integrităţii Ungariei.

Dacă această restabilire a Ungariei o urmăresc cetăţenii şi în rândul dintâi politicienii ţării învecinate, prin restabilirea monarhismului habsburgic, e cu adevărat de mirare că o aşteaptă azi din partea unui minor, a nevrâstnicului Otto, copilul lui Carol, despre care am auzit acum pentru a doua oară, într'o singură săptămână, vorbindu-se în adunarea naţională a Ungariei. Trebue, că ungurii cred foarte naive ţările succesoare, dacă îşi închipue, că un minor, care nici zece ani nu are împliniţi, venind pe tronul Ungariei, va putea să întoarcă cursul istoriei.

„Kristály"
Cluj (Kolozsvár)
Văpseşte şi curăţe
Văpsitorie de lână bumbac şi blănărie.
Lucrurile trimise prin poştă se ispravăsc iute şi regulat
Lloyd 557 1817

Strungari şi turnători
în fontă şi metal, precum şi modelieri tâmplari, şi galvaniseuri cu practică îndelungată, găsesc de lucru permanent şi cu leafă bună la
1945
Fabrica de Armaturi
N. Pedviscoar & Co. S.R.A.
Bucureşti, Str. Vultur No. 29.

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin
UNIO
Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

Daca voiti serviciu promt si lemne bune, faceti comanda la depozitul de lemne

Acceleratul BUCUREȘTI—ARAD—VIENA a căzut în Prahova

7 morți și 24 răniți

Cum s'a întâmplat nenorocirea

Trenul accelerat Nr. 15 plecat eri la ora 1 din București cu destinația Arad a avut un grav accident la orele 4 și 35 între Comarnic și Valea Largă pe ultimul pod de peste Prahova, rupându-se podul, locomotiva și vagonul de bagaje a căzut în apă, un vagon de clasa doua a căzut pe zidăria podului și un alt vagon de clasa II-a a deraiat. Restul vagoanelor n'a suferit nimic. Numărul victimelor nu se cunoaște încă exact. Până în prezent sunt vr'o 7.

Cu privire la gravul accident de cale ferată dintre Comarnic-Valea Largă mai primim următoarele amănunte. Două locomotive și vagonul de bagaj au căzut în apă, două vagoane de persoane s'au încălecat vagonul cu paturi și restaurantul au rămas neatinse.

Printre morți este și colonelul Sergiu Ionescu dela marele stat major. Dintre conducătorii trenului unul a murit iar altul a scăpat ca prin minune. Pentru transportarea morților și răniților s'au trimis din Brașov vagoane sanitare și medici.

Cauza accidentului se datorește prăbușirii podului care a fost făcut pe timpul ocupației de către germani din material de calitate rea.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Buletinul holerei la Ilfov arată bolnavi vechi 10, morți 6, au rămas 4, confirmați 3.

■

Ziarul „Lupta" publică un interview luat de corespondentul său din Belgrad Contelui Karoli Mihai care declară, că regimul Horty este condamnat la moarte, deoarece împiedecă cu ori ce preț consolidarea politică și economică a Europei. Regimul Horty este reacționar feudal și urmărește războiul de revanșă pentru restabilirea integrității teritoriale ungare. El va fi totdeauna un obstacol pentru reconstrucția politică și economică.

■

Ministrul de interne a dispus să se confiște numerile din ziarul „Ardealul" care intră acum în țară sub numele „Infrățirea" și având mărci sârbești.

Eri după amiază magazinele din capitală au fost închise, comerciant fiind adunați în mare numer la camera de comerți unde au ținut o consfătuire asupra situației comerțului.

■

Ministeriul industriei și comerțului a hotărât să admită pentru cota consumului intern boi și vite de greutate mai mică de 500 Kg.

■

Dl Duca, ministrul externelor, a declarat ziariștilor în chestiunea declarațiilor făcute în parlamentul maghiar de președintele consiliului maghiar, contele Bethlen, referitor la România că a fost greșit prezentată chestiunea sub aparența unui conflict românesc-ungar. Peste câteva zile dl Duca se va duce la Sinaia unde va avea o întrevedere cu ministrul plenipotențiar ungar.

Ungaria voește reluarea raporturilor economice cu Viena

Declarațiile ministrului de comerț

Budapesta — Făcând un expozeu economic în Adunarea Națională, ministrul comerțului Valco a subliniat necesitatea reluării raporturilor cu vecinii și a exprimat speranța că tratativele ce se vor începe în curând privitor la schimbul de mărfuri cu vecinii vor duce la acord, având ca rezultat o apropiere economică.

Nota germană către comisia reparațiunilor

Berlin. — In nota germană prezentată comisiei reparațiunilor, guvernul german declară că îi este imposibil să plătească în numerar și cere amânarea plăților anului 1922 până în 1924, dat fiind greutatea situației actuale. Guvernul german nu va putea menține echilibrul social și financiar dacă comisia reparațiunilor nu-i va acorda un sprijin.

Direcția generală a căilor ferată române a hotărât să nu mai angajeze funcționari streini de origine înainte de a depune un examen de limba română.

■

După ziarul „Adevărul" cercurile conducătoare ale partidului țărănesc cred, că chestiunea organizării opoziției va fi amânată până la toamnă.

■

S'a votat o moțiune cerând suspendarea prețurilor maximale și a legii speculei.

■

Eri dimineață a avut loc la ministeriul industriei și comerțului o consfătuire cu reprezentanții camerelor de comerț din Bănat și Bucovina. S'a discutat modificarea actualului regim al mărcilor și etichetelor de fabricație. Azi se va ține o altă ședință în care se va hotărî prezentarea de către camerele de comerț a unui memoriu cuprinzând părerile lor. Ministrul Sasu va lua apoi hotărârile conform legilor în vigoare respectându-se caracterul național în toate manifestațiunile industriale.

■

S'a acordat un concediu de o lună dlui Romulus Voinescu directorul Siguranței Generale. Locul dsale-va fi ținut de dl inspector Vintilă Sinesiu.

■

Dl Franasovici, secretarul general al ministerului de interne s'a întors de la Făurei unde a ținut o cuvântare la inaugurarea școalei de acolo.

■

Consiliul de miniștri s'a ocupat aseară de complectarea marei comisiuni financiare, care se va pronunța asupra reformei financiare și a impozitelor.

Un interview al dlui ministru de justiție

Dl I. Th. Florescu comunică constatările făcute cu prilejul inspecției sale în Ardeal. Guvernul va spori salariile magistraților. Limba română în justiție. Desmințirea unor calomnii. Legea Berenger

Cu ocazia unui interview acordat ziarului „Viitorul", dl Florescu, ministru de justiție a făcut mai multe declarații referitor la recenta vizită făcută în Ardeal. Din aceasta extragem următoarele:

Domnul ministru Florescu spune, că s'a dus în Ardeal, ca să cunoască pe magistrați. — „Am început cu Tg.-Mureș, spune dl ministru, de teamă ca nu cumva în acest oraș cu puține elemente românești, limba minorităților de origină maghiară să nu fi copleșit limba noastră, pe care noi ne-o închipuiam ca pe o plantă de seră, expusă la influență și adieri primejdioase.

— „Pe lângă elementul din vechiul Regat, în magistratura de acolo sunt și magistrați ardeleni și judecători de origină maghiară pe care voiam să-i văd la lucru. Din constatările mele reesă că: Se armonizează în mod perfect judecățile lor și mai cu seamă se respectă întronarea în drepturile ei a limbei românești, chestiune din care guvernul și-a făcut un punct de onoare.

După două zile de inspecție, dl ministru a constatat deplina armonie ce există între magistrați și faptul că sentințele date sunt redactate în românește.

In continuare dl ministru vorbește de legea Berenger pe care spune că o va introduce în legiuirea noastră, deasemenea va introduce și liberarea condițională a condamnaților și legea reabilitărei lor morale.

Despre Cluj dl ministru a spus că Clujul este inima Ardealului, oraș mare în care intelectuații sunt mai pretențioși și luptele destul de zgomotoase, aci magistrații fiind mult mai numeroși și procesele mai variate și dificile — „Am găsit la tribunal — spune dl ministru — elemente superioare care își fac datoria în chip strălucit și de care putem fi mândri cu apevărat.

Cu prilejul congresului funcționarilor dl ministru desminte ziarul „Patria" spunând că nici un magistrat ardelean nu i-a vorbit de mărirea salariului — totuși guvernul intenționează să mărească salarile magistraților.

— „Intre altele ceeace am găsit bun și practic la Curtea din Cluj este că fiecare proces are fixată o anumită oră pentru pledarea lui, și se evită avocaților chinul și oboseala de a aștepta pe sala pașilor pierduți, fără ca să le vie rândul pierzând astfel un timp prețios. Dl ministru a declarat că această măsură o va introduce și în vechiul regat.

Ca încheere dl ministru vorbește despre vizita făcută la închisoarea din Gherla unde a găsit peste 200 de minori cari învață diferite meserii.

— „Ca și la Tg.-Mureș, la Cluj partidul nostru prin membrii săi a ținut să mă sărbătorească și cu impresile cele mai plăcute am părăsit Clujul, cu speranța unei apropiate reveniri.

Situația politică din Germania

Berlin. — Reprezentanții sindicatelor au avut în Reichstag o conferință cu reprezentanții partidelor socialiste. El și-au exprimat nemulțumirea față de hotărârea comitetului privitor la legea pentru apărarea republicei.

Social-democrații au accentuat iar că vor insista pentru lărgirea cabinetului spre stânga.

Cancelarul fiind informat despre această hotărâre, a chemat pe președintele Ebert dela Freudenstadt la Berlin.

Conferința internaționalelor sindicale

Berlin. — Uniunea internațională a sindicatelor a invitat comitetul executiv al internaționalei a doua și sindicatul din Viena pentru ziua de 18 Iulie la o conferință la Amsterdam. Internaționalele dela Viena și Londra au acceptat. Socialiștii majoritari și minoritari germani, având în vedere greutatea situației politice, au cerut amânarea până la 20 Iulie.

Conferința dela Haga

Haga. — După declarația președintelui Creams, comisiunea bunurilor private a ridicat ședința fără să anunțe alte ședințe.

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară

Soc. An.

Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

◆

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.

Lloyd 605 1819

Primul și cel mai mare magazin de **PIANE** din România-Mare

I. TRISKA Cluj,

Strada Șaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.

Telefon 419

977

Au sosit piane noi.

FRENKEL (fost Janovitz & Co.) Cluj, Str. Aprinioarelor 13. Telefon 2-90, 264, 401.

Incunoştinţare.

Subsemnatul cu onoare aduce la cunoştinţă onoratei clientele că D-nii Iacob Salamon şi Frigyes Salamon membri interni ai firmei Iacob Salamon şi Soţii din Cluj şi Turda, sau despărţit din firma sus zisă şi am preluat cu ziua de azi toate prăvăliile din Cluj şi Turda împreună cu pasivele şi activele acestei firme la care şi până în prezent am fost membru intern. Prăvălia din Turda o susţin şi mai departe ca soc. de depuneri sub firma „COMERCI" soc. de comerciu iar sucursala din Cluj cu ziua de azi o închid.

Asigur şi mai departe Onorata clientelă de un serviciu prompt şi avantajos, rog şi pe mai departe sprijinul şi rămân cu deosebită stimă

„COMERCI" Societate comercială
Marmorstein Sándor
membru intern.

1964

---

1 Franc = 7 Lei

Librăria Lepage Cluj

a făcut invocală cu mai mulţi editori francezi de literatură şi ştiinţă (medicinală, technică d. e.

MASSON-

Paris), şi 'n baza acesteia poate livra cărţi franceze pe cursul excepţional de favorabil de 7 Lei francul.

1267-2.

Cereţi cataloage în Prăvălie.

Restaurantul la „Hornar"

Toată lumea care vrea să mânânce bine şi se fie bine servit **ca la Mama acasă** să viziteze Restaurantul la **Hornar** unde se găseste pe lângă mâncărurile cele mai alese şi gustoase şi **Grătar special**

Vinuri naturale din propriile podgorii şi tot felul de beuturi recoritoare.

Serviciul ireproşabil şi preţuri modeste. Notaţi bine adresa la **„Hornar"** Calea Reg. Ferdinand 63 Vis-a-vis Siguranţa. 1893

S'a deschis din nou magazinul de mode pentru dame

Weiss şi Molnár

sub noua firmă:

Heller, Weiss şi Molnár

Calea Regele Ferdinand 6, vis-a-vis cu localul vechiului magazin. 1592

Intreprindere internaţională
alui
Maxim König Miksa

ARAD

Telefon interurban 63.

Proviziune regulată de comerţ Wiena, Budapesta, Praga, Triest, Leipzig, în legătură cu staţiunile cele mai mari în streinătate şi din streinătate în ţară, cu asigurare pe lângă garanţă deplină. Incasări speciale de vamă, prenotări de vamă, intervenţii Departamente separate pentru marfă. 1558

IOSIF MOLDOVAN • Engrosist de vin

Fondat în 1883 **Str. Babeş (Trefort-u.) No. 9** Fondat în 1836
Pivniţa (mărime 85 metri lungime)

Cele mai renumite vinuri naturale în sticle înfundate din propriile podgorii.

Specialităţi **„Călugărul"** şi **„Perla Ardeleană"**

Magazin de Coloniale şi Delicatese Piaţa Sfîul Gheorghe No. 1.

Bine asortat în totdeauna cu mărfuri noi şi proaspete de cea mai bună calitate dela sursă direct cu preţuri convenabile.

Restaurant în grădină de primul ordin unde se serveşte cele mai delicioase mâncări, serviciul prompt şi preţuri moderate. 1896

Decorat cu două Medalii de AUR şi una de ARGINT.

Uzina electrică a oraşului
Conducerea societăţii „GAZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

◆

Execută instalaţii electrice şi transmisiuni de curent. Recomandă liferă instalaţii de motoare electrice. Lampadare şi materiale pentru instalaţii permamente în depozit. 148

Articole frumoase de droguerie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, **Piata Unirii No. 5.** 1385

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" şi „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj.** Piaţa Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

No. 1521—1922 n. p.

Publicaţiune de licitaţie.

La cererea Dlui Mihail Kalmár va fi vândută la ziua 17 Iulie 1922 a. m. ora 9 în biroul meu din Cluj str. Regina Maria No. 1 în licitaţia ora la publica

1 buc. auto camioana „Bussin" 40 H. P.

Auto camioanea se poate vede în Cluj str. (Csertörő) Rugului No. 56.

Condiţiunile de licitaţie sunt defise în cancelaria mea sub oarele oficioase.

Cluj, la 11 Iulie 1922.

Dr. Laurenţiu Nestor mp.
notar public.

1981

Reclama este sufletul comerţului

Pentru vizitatorii Clujului şi cei din localitate.

Rubrica comercianţilor bine asortaţi care servesc bine şi eftin

Restaurante	Droguerii	Manufactură	Ghete	Instalaţii
Rest. Oraşului Grădinei, Str. Regina Maria	**Viorelia** Parfumerie şi Droguerie Piaţa Unirii.	**Iacob Dick şi Fiu** Engros şi Detail.	Bata	**Firma Universum** Th. Orban & M. Anghel Strada Bob No. 5.
Pferschi		Luca Niculescu	Turul	
Central			Vasile Bindea Fabricant de ghete Palatul consumul Funcţionarilor	**Automobile**
Coloniale	Rózsa	Missir		
„COLOMBO" Coloniale, delicatese, proprietar IONEL ALDICA CLUJ.		Barza	**Croitor de Dame**	**Leonida**
Atlantica	Emke	„TEXTILANA" Szegfu & Sipos Magazin de tricotaj şi Ţesături Str. Iuliu Maniu 3.	Wartenberg	**Blaga**
Konkoly				

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

SE CAUTĂ un funcționar care vorbește perfect limba română. Doritori se vor prezenta în persoană la Direcțiunea „Societatea Adriatică de asigurare" Strada Memorandului 3—5. 1984

CAUT POST ca dactilografă sau ca funcționară la un oficiu de stat sau intreprindere privată. Adresa Maria Ilea Fiața Unirei No. 7 etaj III. camera 9. 1968

Inchirieri:

AȘI SCHIMBA locuința mea modernă constătătoare din 2 camere bucătărie și cameră de baie cu o asemenea locuință în ori și ce parte a orașului. Adresa la Libr. Friedman Piața Unirei 26. 1965

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Fabrica: telefon 596.
Prăvălie: telefon 515.

„LEBEDA" S. A.

Prima fabrică din România pentru vestminte de pat cu electromotoare.

Pregătește:

PLAPOME: cumplute cu vată, lână și fulgi, mai departe

MATRAȚE, PERINE și **VESTMINTE** de pat dela execuția cea mai eftină, până la cea mai fină.

Cu mașinele de scarmânat mânate cu putere electrică, curată și scarmăna pene de tot soiul.

Cumpără:

orice cantitate de: păr de cai, de porc, de capră, lână și pene.

Vă rugăm a trimite mustri și totodată și prețul (dela gara Cluj)

Prețuri originale de fabrică.

Fabrica: CLUJ (Kolozsvár) Str. Iașilor (fost Nagyszamos-u) 14. Telefon interurban 596.

Prăvălia: Calea Victoriei (fostă Kossuth L.) 10. Telefon 515.

Vindem tot soiul de pene curățite și sortate en gros și en detail. 1334

Prima fabrică electrică română
s. p. a.
Cluj, III. Str. Călugărițelor 1
Telefon 67.
Adresa telegr. Relais Cluj.

Fabricăm articole și aparate electrice pentru curent puternic, transportăm dela magazie tot felul de porțelanuri cu resistență expausivă ridicată și mică. Interesaților le oferim preț curente. 1914-3

Concurs.

Direcțiunea „Băncii Invățătorilor" societate anonimă Cluj, publică concurs pentru ocuparea postului de:

a) Director general și
b) Șef contabil.

Reflectanții sunt rugați a-și înainte în cari să se indice studiile făcute și incredințările de serviciu avute, precum și pretenziunile de salar, la adresa băncii în Cluj, Piața Ștefan cel Mare No. 21 până la 25 Iulie a. c.

1971 DIRECȚIUNEA.

DIRECȚIUNEA INSTITUTULUI PASTEUR.

Publicațiune.

Se scoate la licitație arangearea și instalarea cu perdele (transparante) a ferestilor dela intreg edificiul Institutului Pasteur.

Licitația se va ține în ședință publică la 20 Iulie a. c.

Concurenți pot lua informațiuni pentru condiții dela administrația Institutului zilnic dela ora 2—6 p. m.

1970 Direcțiunea Institutului Pasteur.

DIRECȚIUNEA INSTITUTULUI PASTEUR.

Publicațiune.

Se scoate la licitatie vopsirea și repărarea camerilor de plasare a bolnavilor din Institutul Pasteur.

Licitația se va ține în ședință publică în biroul administrativ al Institutului Pasteur la 27 Iulie a. c.

Concurenți pot lua informațiuni pentru condiții dela administratorul Institutului Pasteur zilnic dela oră 2—6 p. m.

Supra oferte nu se primesc.

1969 DIRECȚIUNEA.

In atențiunea
proprietarilor de casă, architecților și antreprenorilor.

văd. Iosif Tamásy

posede un mare depozit de sobe, mărfuri de porcelan terracotă, chamotă și faianță.

CLUJ, Calea Moților No. 7.

In casa proprie. ◆ Fondat în a. 1910

Reprezentanță generală din Ceho-Slovacia pentru vânzarea și instalarea de sobe de porcelan și terracotă, aranjament de bae, pardoseală cu cheramită și alte lucrări semene, cari toate să efeptuesc prompt, și pe lângă garanție.

Mărfuri **veritabile Ceho-slovace,** căutate în toată lumea, cari sunt **cele mai durabile, mai estetice și mai eftine.**

Preturi de concurență nimeni nu poate să execute mai eftin. O singură incercare convinge mai multe ori. 1861

Pentru Autorități, Bănci și alte Institutii cari doresc a-și procura

Colecția Gazetei Oficiale

din anii 1918—1922 adică dela aparație și până la ultimul număr.

Se găseste de vânzare la Agenția de Publicitate

„SOARELE"

Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. Cererile se vor adresa urgent având numai câteva colecții. 1885

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Asociațiunea p. literatura română și cultura poporului român, Sibiu

Lista câștigurilor dela tragerea I. a loteriei „Asociațiunii"

(Urmare.)

Avram Iancu

19783, 30275, 26807, 27163, 38737, 9748, 17114, 1056, 194, 40576 38759. Seria O. Nrii 28059, 44622, 32330, 23484, 44073, 38981 49561, 35084, 13479, 17563, 44000, 23231, 7073, 6302, 20059, 10860 32360. 41407, 13138, 1200, 35870, 49715, 15188, 38177, 17917 34107, 29242, 25785, 10645, 48108, 29363, 25340, 38284, 36249 28187, 46266, 47854, 9366, 6670, 43291, 3531, 23381, 44366, 9169 21375. 38455, 47599, 33242, 26598, 17095, 42288, 43580, 15509 36513, 20756, 41914, 38220, 44637, 31433, 31423, 23300, 19294 18492, 19872, 16845, 18932, 12685, 43312, 10987, 10686, 6572 21476, 17821, 41649, 49846, 17423, 43523, 26936, 21085, 7885 37952, 23180, 16268, 9097, 5704, 6379, 21204, 15853, 46550, 14148 16481, 14236, 9451, 44147, 34664, 23423, 14638, 32411, 13088 30565, 524, 35922, 37910, 23873, 44717, 28888, 21603, 32503, 1217 12623, 23386, 25984, 1901, 44184, 30655, 43852, 28770, 13257 16085, 22847, 48969, 15566, 1011, 41351, 42198, 7411, 12870, 5590 15160, 49129, 7365, 40029, 48828, 6366, 22476, 26001, 8215, 37939 10527, 25961, 9619, 7680, 38552, 28238, 5896, 15469, 10326, 46298 5095, 12572, 22880, 16045, 49072, 36860, 30537, 13899, 932, 26588 13892, 41463, 25277, 21068, 31088, 19032, 46969, 30319, 39575 36840, 7971, 9435, 10995, 31075, 36749, 39403, 28034, 29741, 21660 29986, 3583, 41484, 25465, 17519, 23728, 19072, 47145, 2528, 25552 22696, 17224, 3254, 18093, 5309, 2741, 18231, 815, 10719, 47244 2146, 6677, 41237, 40966, 25877, 7234, 15221, 34440, 25536, 37933 17323, 1936, 24280, 3667. 3666, 11989, 9338, 27125, 36894, 6052 37276, 14769, 36490, 46571, 2927, 36812, 34466, 30997. 24639 2926, 19332, 47159, 46339, 48271, 10308, 44940, 23609, 25259, 3365 12760, 1046, 38897, 24382, 24589, 38717, 12770, 32329, 3535, 24901 2325, 35579, 34663, 44610, 2056, 9237, 9231, 31708, 38549, 48270 19977, 27773, 39233, 31072, 5701, 42774, 38766, 41824, 4115, 22771 14176, 27588, 14776, 40174, 42107, 16630, 16629, 43107, 3060 15833, 43781, 15629, 39084, 38294, 29975, 7972, 41064, 22653 45330, 48419, 39994, 28393, 19374, 5419, 15474, 21575, 6713, 36409 33883, 3486, 20254. 21092, 33864, 29130, 33722, 36324, 40963 5229, 8110, 34175, 19719, 31644, 20994, 24369' 49446, 5610, 49495 49880, 10146, 13551, 4117, 13779, 23930, 19009, 32882, 40407 41147, 4942, 15079, 35776, 39561, 24819, 40359, 11507, 42225 20005, 24051, 11770, 7965, 6410, 12992, 30374, 14096, 3637, 17962 19529, 27038, 12878, 24975, 38633, 17037, 43401, 11011, 33669 28315, 3319, 39819, 13947, 42953, 29602, 26714, 40968, 35803 19224, 22185, 7668, 3624. 3627. 44860, 44491, 33757, 22630, 6653 40693, 37599, 29951, 49632, 3625, 43653, 39050, 18488, 29683 26555, 23307. 9805, 44889, 15741. 35106, 3133, 6560, 11916, 29682 40426, 9794, 38414, 33160, 47820, 7775, 35135, 11166, 26199, 38775 42186, 20166, 19536, 35314. 3910, 23369, 41083, 36557, 29061 43979, 43986, 39536, 40904, 45416, 14049, 31223, 12648, 30966 39720, 18058, 10618, 13301, 18021, 13256, 43371, 4733, 11120 14317, 36738, 10102, 14817, 45126, 10948, 15760, 3592, 29428 21921, 33838, 8154, 45654, 1698, 11629, 32480, 10070, 48576, 44848 44576, 20561, 42190, 9618, 47073, 4516, 49497, 38029, 19619, 32691 44198, 30312, 37472, 48070, 21817, 3067, 4003, 45683, 16814, 14690 11687, 5287, 16726, 9433, 128, 25987, 18459, 26380, 38394, 28150 43572, 30819, 37601, 13462, 22022, 37272, 1104, 39484, 28263 20822, 13155, 39122, 3662, 9511, 16421, 36404, 27911, 43058. 5779 48135. Seria P. Nrii 1364, 24949, 41402, 2546, 23931, 18171, 22103 10224, 24787, 20525, 22211, 26100, 26694, 10585, 37989, 41600 33744, 2057, 28286, 35694, 7492, 42695, 12056, 14221, 7859, 29273 25985, 28998, 33161, 23344, 24231. 5353, 31710, 8067, 546, 10236 34196, 22922, 32773, 28109, 37464, 45749, 59, 57, 13586, 47463 17896, 58, 6818, 47465, 35455, 16503, 5522, 28959, 32838, 21446 6427, 9728, 4826, 14129, 14632, 41486, 34538, 25903, 48034, 27729 47076, 8636, 27475, 41396, 213, 19665, 21850, 32991, 674, 24170 37713. 49486, 42770, 47207, 23134, 48129, 41489, 48666, 12122 16899, 9390, 10636, 162, 38658, 37815, 7515, 38699, 19354, 40843 46984, 39029, 34325, 41460, 38442, 5231, 34137, 21466, 34850 45060, 30661, 549, 32936, 862, 6823, 11180, 48576, 44332, 4684 11568, 4685, 24781, 13190, 9438, 575, 32819, 32632, 48789, 42989 45114, 4836, 18683, 16015, 20190, 46259, 1588, 48329, 16456, 39788 13371, 9132, 45712, 31758, 34849, 9932, 383, 11690, 35141, 9942 37269, 36350, 12599, 29971, 13533, 10960. 46338, 34740, 4657 5912, 15008, 4496, 2397, 43, 3173, 16297, 31291, 33893, 2237, 2832 13153, 13154, 36696, 42175, 16551, 17852, 465, 6806, 24909, 23307 47118, 24259, 49443, 49369, 20333, 38355, 6144, 38885, 36533 35304, 32000, 39013, 46312, 7222, 12290, 14868, 14942, 1647, 16323 32039, 42634, 13704, 31745, 33733, 22531, 15875, 31680, 24213 19544, 16596, 23798, 19786, 37635, 7464, 44670, 22835, 49797 35944, 2047, 22560, 4424, 30881, 37750, 39969, 19786, 6281, 43238 17465, 9117, 35195, 743, 16543, 15813, 33087, 6807, 44639, 37621 45985, 47672, 31549, 6946, 3698, 21232, 21119, 23196, 26016, 380 41666, 11276, 36847, 25618, 47, 78, 27702, 2687, 49938, 29616 19631, 42790, 33040, 33249, 8212, 43223, 2960, 45407, 36520, 30184 2141, 31918, 2333, 42136, 15131, 36503, 16518, 7918, 28221, 32663 47186, 27377.

Cele mai preferate beuturi ale amatorilor de bere:
calitatea neintrecută a berei albe

„Monoștor"

și a berei brune

„Călugărul"

specială.

1603 **Se capătă pretutindeni!!**

„INFRATIREA“ IN ARDEAL

Oradea-Mare

Mare scandal

Duminecă dimineaţa pe la orele 5, un mare scandal a avut loc la varieteul „Intim Bar“ de aci.

Agenţii de Siguranţă Sala L. Olach P. şi Judea P. toţi trei după o noapte de chef, au găsit cu cale ca o damă le-ar întări şi mai mult buna dispoziţie. In acest scop se adresară unei artiste de varieté şi fără ca vreunul din ei să-şi justifice identitatea, îi cerură să se legitimeze; aceasta neştiind că stă de vorbă cu nişte poliţişti, le refuză cererea, şi începu să-i insulte.

Poliţiştii înfuriaţi, o luară la bătae. Nişte ofiţeri cari se aflau în local intervenira şi numai în urma unei încăerări, biata femee putei fi scoasă din mâna agenţilor chefili.

Acest fapt a produs senzaţie în localitate, de oare ce unul dintre ofiţeri a fost rănit.

Cazul se achetează de cei în drept.

Teatrale

Miercuri seara trupa „Artiştilor asociaţi din Bucureşti“ aflânduse aci cu ocazia turneului ce întreprind, a reprezentat în sala Theatrului local spirituala comedie „Finul Conţei“.

Nu sunt ţigări

La oricare tutungerie din localitate nu găseşti ţigări „Cavala“.

Intrebând pe unii tutungii cărui fapt se datoreşte această criză, mi-au răspuns:

„Depozitul produselor R.M.S. ne amână din zi în zi distribuţia şi atunci când ne dă, cantităţile sunt foarte mici ca să poată satisface cerinţele marelui public“

Coresp.

Banat

Timişoara 12 Iulie

Principele moştenitor Carol în Banat

După cum am anunţat ieri, la 16, 17 şi 18 Iulie a. c. principele Carol, împreuna cu principesele Elena, Kiria, Ileana şi Irina, vor visita oraşul nostru.

Pe tot acest timp familia princiară va fi găzduită în palatul prefecturei de judeţ, iar suita la dl inginer Liviu Faur, inspector industrial.

Daunele simicidere dnului George Popovici, fost primar la Baia Mare

Ziarele s'au ocupat la timp despre tragica sinucidere a dnului George Popovici, fost primar al oraşului Baia-Mare, sinucidere întâmplată la Oradea Mare. După cercetările făcute de poliţia din Oradea s'a stabilit că vina acestei sinucideri o poartă femeia Mariska Kun, din Timişoara, cu care dnul Popovici avea relaţiuni de mai bine de doi ani, fără a-i cunoaşte însă antecedentele. Un prieten al dnului, directorul Băncei Union, dl Resinger, interesându-se la poliţia din Timişoara, a aflat că, Mariska Kun, nu este nici fata unui colonel din Viena, şi nici soţia căpitanului Otto Baur, căzut pe cîmpul de război, ci o simplă aventurieră, care are în trecutul ei o mulţime de exchrocherii şi că, pe vremuri a fost prinsă asupra faptului în trenul Arad-Timişoara, când a făcut mai multe furturi. Mariska Kun, dându-se drept soţia legitimă a dnului Popovici şi acesta aflând despre trecutul ei, n'a mai putut suporta ruşinea şi trăgând consecinţele dragostei sale pentru o femeie perdută, s'a sinucis înnaintea mamei sale cu focuri de revolver.

Dela prefectura poliţiei

Comisarul cl. 1 Alexis Virgil, a fost transferat în calitate de şef al circumscripţiei din cartierul Iosefin.

Innecat în Begeu

Săteanul Anton Kanap-Nagy, din Senteşul Nou, ducîndu-se Duminică la scăldat, s'a înecat la locul numit „Podul cel vechi“. Până acum cadavrul nefericitului sătean n'a putut fi pescuit.

Sovata

Sovata: Staţiune balneară şi climatérică de primul rang, aşa se vede afişat, prin toate gazetele şi prin vitrinele oraşelor mari din Ardeal.

Adevărul e, că apa din renumitul lac „Ursu“ este minunată atât ca compoziţie chimică, — datorită ei se vindecă foarte multe boli, cât şi ca temperatură, dând sensaţiuni delicioase de căldură în profunzime şi răcoare la suprafaţă; ceea ce face că de multe ori pierzi noţiunea de timp când apa aceasta minunată îţi răcoreşte şi fortifică corpul.

Dar, dacă din acest punct de vedere Sovata poate fi considerată staţiune balneară de primul rang, apoi din toate celelalte puncte de vedere — care sunt deopotrivă de importante pentru lumea ce vine să-şi restabilească sănătatea — această staţiune are foarte mari scăderi.

In primul rând, Direcţia băilor e încredinţată unui domn care *e foarte departe de a împlini condiţiunile necesare aceluia căruia îi incumbă o sarcină atât de grea, de delicată şi plină de răspunderi: Supravegherea bunei ordini şi satisfacerea cererilor juste şi legitime a unui număr atât de mare de vizitători. O persoană neurastenică în ultimul grad, cu însuşiri sub mediocre de organizator şi conducător şi care lasă şi încă mai mult de dorit ca maniere şi atitudine,* având distinsul obiceiu de a trânti cu pumnul în masă şi a arunca creioanele în nasul reclamanţilor etc....; un atare personaj nu poate aduce decât servicii negative Societăţii care i-a încredinţat acest post de onoare şi încredere; iar prin atitudinea şi *manierele sale, mai mult decât necuviincioase* nu face decât să îndepărteze publicul de această staţiune, creând şi ilustrând singur cea mai detestabilă reclamă a acestor băi.

Noroc, că înţelepciunea, tactul şi delicateţa Medicului băilor dl Dr. Marius Sturza, un om într'adevăr superior vigilent şi neadormit, care din zori şi până'n noapte cercetează tot ce priveşte buna stare sanitară, alimentaţiunea, higiena şi împlinirea tratamentelor prescrise, aduce o notă mai conciliată şi face mai suportabil traiul în această staţiune unde confortul e iluzoriu deşi preţurile camerelor sunt destul de ridicate, unde pentru a te alimeta bine şi a fi servit cumsecade trebue să cauţi vro pensiune îndepărtată pela periferie, unde nu te poţi înţelege cu personalul de serviciu decât prin semne, neştiind nimeni nicio boabă românește; unde nu poţi avea linişte nici după ora 1 noaptea, căci regulamentul băilor nu se respectă şi diferite grupuri de vizitatori — veniţi desigur că nu pentru căutarea sănătăţii — se întorc după miezul nopţii dela chefuri şi deşteaptă pe toată lumea prin cântecele şi vociferările lor; iar pentru încetarea acestor dezordini, zădarnic te-ai adresa Direcţiunii dl Director e nervos; totul îl supără; trebue reclamaţie în scris şi aceea desigur, fără nicio urmare.

Semnalând această stare de ucruri Direcţiunii Centrale din Tg. Mureş a băilor Sovata, socotesc a-i aduce un serviciu, pentru a nu prejudicia asupra staţiunii care sub o Direcţie bună şi cumsecade, ar fi într'adevăr una din staţiuninile de primul rang din Ardeal.

O vizitatoare

Zlatna

Sfinţirea clopotelor la biserica gr. ortodoxă. Furt de odoare bisericeşti.

Comuna Zlatna ca şi alte comune a avut în anul 1916 zile de durere, când din turlele bisericilor se coborau clopotele.

A fost o zi de durere, ziua perderei clopotelor, căci metalul lor era destinat a servi de material ucigător. Bisericile române din această comună au perdut toate clopotele.

Prin stăruinţa preotului paroch Gheorghe Popescu s'a ajuns la acel frumos resultat, ca creştinii acestei comune să poată comanda clopotele necesare. Încă în luna Ianuarie s'a comandat la fabrica Schieb din Sibiu 3 clopote în valoare de cca. 42000 lei. Unul e donaţia unui creştin din localitate, care actualmente să află în America, cu numele Ioan Vinţan.

In sfârşit mult aşteptatele clopote au sosit în ziua de 7 Iulie a. c. orele 10 şi jumătate seara. Cum s'a primit vestea sosirei lor, de dimineaţă s'a format un adevărat pelerinagiu la gară bărbaţi, femei, copii, cari se întreceau a vedea mai repede odoarele.

In ziua de 9 Iulie dim. s,a ţinut o slujbă religioasă de parochul bisericei înconjurat de încă 4 preoţi din comunele vecine, la care a asistat toţi creştinii popor şi intelectali. După terminarea slujbei religioase s'a format un cortegiu impozant, toţi preoţi, intelectuali, poporul, corul bisericei, care s'a îndreptat spre gară. Deşi era o zi cu mare căldură şi praf n'a lipsit mai nimeni, care se nu ia parte la această festivitate.

La gară clopotele erau încărcate pe un car înjugat de 6 boi şi erau aproape acoperite de cununi de flori, făcute de elevele de la şcoala medie de fete din localitate.

Tot alaiul împreună cu clopotele s'a întors apoi la biserică.

La uşa bisericei mai aşteptau 2 preoţi în odăjdii, cari preoţi fiind ocupaţi la slujba religioasă în parohiile lor au dorit să ia parte la această sărbătoare înălţătoare, venind cu mulţi creştini din parohiile lor.

După sosirea la biserică s'a precedat la serbarea sfinţirei clopotelor.

După sfinţirea clopotelor parohul bisericei a făcut cunoscut publicului, că clopotele se vor urca în turlă la orele 2.

Preoţii, intelectualii şi fruntaşii comunei s'au adunat la o masă comună la hotelul Moldovan luând parte peste 80 persoane. La masă a domnit o adevărată însufleţire.

După terminarea mesei, mesenii s'au dus la biserică, unde mulţi creştini nici nu s'au dus acasă la masă, numai ca să vadă mai bine lucrarea urcărei clopotelor. Toate 3 clopotele s'au urcat în 45 minute.

După aşezarea lor creştinii au intrat în biserică şi au asistat la o rugăciune de mulţumire. Eşind din biserică, pe platoul din faţă s'a aranjat o petrecere câmpenească la care a domnit cea mai mare veselie.

* * *

In zilele trecute făptuitor sau făptuitori încă nedescoperiţi au pătruns în biserica gr. cat. din localitate de unde au furat potirul şi cutia cu Sfta cuminecătură. Aceste obiecte cari sunt de o valoare însemnată nu au putut fi încă descoperite, deşi s'au luat măsuri imediate.

Un mare congres al petrolului

La Paris va avea loc un congres între 4 şi 15 Octomvrie

Intre 4 şi 15 Octombrie va avea loc la Paris un congres al petrolului, a care vor participa delegaţi din toate statele interesate în comerţul şi industria petrolului. In acelaş timp, s'a organizat, de către comitetul congresului o expoziţie care va face cunoscut toate progresele realizate în extragerea prelucrarea, transportul şi utilizarea petrolului şi derivatelor lui. Este primul congres cu caracter internaţional ce se ţine dela 1907 când a avut loc în Bucureşti congresul technicienilor petrolului.

Două mari chestiuni figurează la loçul de frunte al programului: terminologia şi metodele de analiză a combustibilului lichid.

*

Importanţa acestor chestiuni consistă în confuziunea ce domneşte acum în denumirea derivatelor şi a metodelor chimice cari se aplica la recunoaşterea lor. Congresul, dacă nu va putea obţine universalizarea nomenclaturei şi a metodele de analiză, va cere ca fiecare stat să publice nomenclătura produselor şi caracteristicile chimice a fiecărui produs în parte în felul acesta cumpărătorul va cunoaşte, prin caracteristice ei chimice ale produsului cărui nume din ţara sa corespunde cu numele din celelalte ţări.

Aceste două chestiuni, deşi de o importanţă deosebită pentru comercializarea produselor petrolifere, totuşi nu vor absorbi toată activitatea congresului. Se vor discuta toate chestiunile, cari de aprospera de depa te au vre o legătură cu problema combustibilului lichid.

Deosebitul interes ce prezintă acest congres este avantajul pe care îi vor trage toate statele din răspândirea unor utilizări a combustibilului lichid, care din cauza condiţiunilor politice şi economice create de războiu, au fost până acum aplicate aproape numai în ţara în care a fost descoperite.

*

Citâm: formarea cuptoarelor cu cărbuni, la motoarele stabile sau mobile, prin cuptoare cu combustibil lichid, importanţa întrebuinţare ce se face astăzi la acţionarea vapoarelor de uleiurile grele tip Diesel, semi-Diesel şi altele etc. Pentru noi, în special, ca ţară agricolă, şi cu bogăţia noastră petroliferă congresul are o importanţă deosebită, căci va ajută la răspândirea motoculturei, reuşind astfel să rezolvim greaua problemă a braţelor de muncă în agricultură. In expoziţia de care am vorbit la început, se vor găsi expuse toate progresele realizate pe toate tarâmurile conexe.

Branting despre politica Franţei

Stockholm — Socialdemocratul Branting protestează într'un interview împotriva campaniei contra lui Poincaré. Branting spune că multă lume judecă pe Poincaré după portretele presei germane. Ultimile desbateri din camera franceză dovedesc însă că Poincaré se apără victorios împotriva acuzaţiunei că urmăreşte o politică războinică. Branting constată orientarea pacifică a Franţei.

Tipărit cu maşina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana“

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 564 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Marți 18 Iulie 1922

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible]MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNI[illegible]
Director: D. TOMES[illegible]
Telefon: RED ACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN ... 180 LEI
„ 6 LUNI ... 90 „
„ 3 „ ... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

NORMALIZAREA FINANȚELOR

Când discuți o chestiune de principii și ești însuflețit de dorința sinceră de a aduce un aport de lumină în lămurirea ei, de sigur, că atunci când împărtășești păreri deosebite ți se impune obiectivitate în criticele ce faci și în același timp să dai soluțiuni precise asupra felului cum înțelege propria-ți judecată ca să rezolveze acea chestiune.

Departe de a privi numeroasele probleme care sunt la ordinea zilei din punctul acesta de vedere, opoziția înțelege dimpotrivă să le discute văzute numai prin prisma intereselor de partid și firește că în cazul acesta ea nu numai că este lipsită de complectă obiectivitate, dar în discuțiunile ei este stăpânită de rea credință, care o îndeamnă necontenit la mistificarea adevărului.

Printre multe probleme de interes obștesc, se discută astăzi cu multă aprindere și aceia a îmbunătățirei valutei noastre. Fiecare ziar de opoziție incriminează guvernul, denunțându-l opiniei publice că dela venirea lui în fruntea țărei n'a fost capabil și nici nu și-a dat silințele să ridice moneda noastră națională.

Critici în ceia ce privește politica financiară a actualilor conducători întâlnim pretutindeni, dar nicăeri nu găsim o singură soluțiune isvorâtă din convingeri și întemeiată pe principii, de unde am putea într'adevăr deduce că partidele de opoziție în acțiunea lor sunt călăuzite numai de dorința ca să apere interesul public.

Faptul care caracterizează atitudinea opoziției, este că dela război încoace toate aceste partide s'au perindat la guvern și nu numai că n'au fost în stare să aducă o îmbunătățire în situația financiară, dar dimpotrivă prin nepriceperea lor și datorită jafului în averea țărei, au contribuit și mai mult la mărirea dezastrului financiar. Și, când lucrurile stau astfel mai poate oare avea opoziția dreptul să pornească campanii împotriva guvernului pe chestiunea financiară?

Dela război încoace, actualul guvern a fost singurul care și-a impus o politică financiară întemeiată pe principii economice și potrivită cu interesele statului. Primul pas către normalizare în această privință era restabilirea ordinei în finanțele țărei și aceasta nu se putea face decât prin alcătuirea unui budget echilibrat la venituri și cheltueli, bazat pe însemnate economii în gestiunea financiară.

Indeplinirea acestui punct din programul guvernului a avut ca urmare restabilirea creditului în fața streinătății și acordarea împrumutului pentru consolidarea bonurilor de tezaur. Este foarte adevărat valuta continuă deocamdată să fie depreciată din cauza dificultăților ce era firesc să fie întâmpinate din partea unor financiari streini cărora nu le convine de loc ridicarea leului. Este o situație însă trecătoare și schimbarea va surveni odată cu exportul recoltei anului acestuia care se anunță a fi dintre cele mai admirabile.

Pe lângă toate acestea, am mai spus-o și o spunem și acum că una din cauzele care fac ca valuta să continue a fi depreciată, este și politica de agitațiuni interne la care se dedă o parte din opoziție și care are consecințe dintre cele mai grave pentru aprecierea monedei noastre pe piața streină.

Cu toate aceste piedici ce se pun atât din afară, cât și din năuntru, urmând politica financiară preconizată de actualul guvern, în cel mai scurt timp vom obține rezultate pozitive.

Insemnări de-o zi

Ziarele anunță audiența d-lui dr. Victor Bontescu, directorul general al Băncii Agrare, la Rege.

După audiență d. Bontescu a declarat:

„Suveranul a ascultat cu multă atențiune expunerea mea, a examinat chestiunea sub toate fețele, arătând multă bunăvoință și dove dind o adâncă pricepere a chestiunei".

Cum rămâne așa dar cu svonul răspândit de oficioasele naționaliste din îndemnul d-lor dela Banca Agrară, după care Suveranul era arătat ca o personalitate irresponsabilă și ca prizonier al guvernului? Cu ce obraz se va fi prezentat d. Bontescu la Rege, după ce a avut atâta lipsă de considerație față de Suveran? și cum rămâne cu aserțiunile oficioaselor naționaliste?

Simplă curiozitate

*

„Patria", se întreabă cu ingenioazitate:

— Cum noi agităm?... Doamne! cum se poate spune așa ceva? Ce e dacă d. Hațieganu îndeamnă funcționarii la grevă?... Funcționarii n'au dreptul să mănânce, iar partidul n'are voe să-i hrăniască cu... vorbe?

Desigur „Patria" are dreptate. Propunem chiar o recompensă națională d-lui profesor la jurâ Dr. Emil Hațieganu, iar oficiosului partidului național din Cluj o diplomă de inteligență.

*

„Patria" oficiosul partidului național nu suflă nimic despre interviewurile d-lui Iorga. In schimb își roagă stăruitor abonații să-și achite abonamentele.

Politica partidului național e pe drojdie. Țara nu poate fi la infinit păcălită.

In vechea armură

D. N. Iorga, omul politic din opoziție care a văzut cel dintâi că felul în care unele partide fac politică în țara românească este atât de periculos că poate duce la un dezastru iremediabil, a luat toiagul călătoriei și a pornit pe drumul Ardealului.

I-am anunțat la timp frumosu-i gând de a veni printre noi; acum îi vestim sosirea.

D. Iorga vine într'o țară pe care niște însălbăteciți de dorul puterei vroesc s'o scoată din făgașul simțimintelor ei curate și românești. D. Iorga vine ca să anihileze pe deoparte influența otrăvicioasă a politicianismului fără scrupule, asupra sufletelor mulțimei; pe de altă parte pentru a mai tempera zelul fără chip de încetare al acestor însălbăteciți căzuți într'un fel de inerție destructivă din care ei înșiși nu mai sunt în stare să iasă.

Și cu atât este mai însemnată vizita domnului Iorga, cu cât politicianii despre cari vorbim i-au fost până mai deunăzi tovarăși de luptă.

I-au oferit fără îndoială brațul tovărășiei și acum în urmă, aceștiu politiciani. Dar se pare că d. Iorga nu a putut admite armele lor de luptă.

Căci în domnul Iorga a reînviat sufletul aprigului luptător de odinioară. Il cunoaștem cu toții pe acel Iorga de mai înainte; îl știam totdeauna în fruntea mișcărilor cu caracter național. Il știam însuflețitorul acelor mișcări și propovăduitorul neînduplecat, — înainte cu totul de a fi vorba de un război european, — al împlinirei idealului național. Il știam apoi mai târziu, în vremurile grele ale năstriștei anului 1917, îmbărbătătorul și alinătorul sufletelor sdrobite, făuritorul noilor nădejdi și-al noilor planuri de luptă.

Și iată, omul ăsta odată cu realizarea aspirațiunilor celor mari ale națiunei, a dispărut cu totul din mijlocul nostru.

Sau poate era tot printre noi, dar îmbrăcat în alte odăjdii, slujind alte rituri, nu contrarii, dar străine de dogma cea mare, cea sfântă care-i fusese călăuză și îndemn o viață întreagă.

Astăzi domnul Iorga, adevăratul, vechiul luptător revine printre noi. Nu numai în Ardeal, dar în lăuntrul sufletelor noastre dornice mai ales în vremurile acestea, de îndrumătorul cu armura de fier. Domnul Iorga a reîmbrăcat vechia armură.

Un moment crezuse și dânsul că odată cu opera dorobanțului s'a terminat totul: idealul național a fost înfăptuit. Dar a văzut îndată că se înșelase.

E mult, foarte mult încă, până la împlinirea unității desăvârșite. Inamicii au fost învinși. Au mai rămas amicii. Domnul Iorga, care se grăbise să-i facă tovarăși de luptă, s'a convins că trebue să le arate mai întâi cum trebue înțeleasă tovărășia și mai ales care e obiectivul luptei.

Căci altfel se pot întâmpla confuzii catastrofale.

GERMANIA LA RASCRUCE

In pragul unor evenimente grave

Republica „reichului german", se găsește azi într'un punct critic al desvoltărei sale. In adevăr, ultimele evenimente petrecute în Germania, nu sunt niște fapte izolate ale unor fanatici monarchiști cari oftează după apusa glorie a epocii militariste germane. Războiul și revoluția din 1918 n'au schimbat atât de mult structura politico socială și economică a imperiului german încât modificarea titlului statului german să corespundă unor realități, cari s'ar impune ca norme de organizare și activare conforme tendințelor elementelor stângei și centrului.

Se știe că în urma revoluției statul federal german a detronat pe Kaizer și l'a înlocuit cu un „președinte al reichului", dându-și o constituție prin care forma monarhică era înlocuită cu cea republicană. Pe lângă aceasta și în afară de reducerea efectivelor militare și a armamentului, puține lucruri s'au schimbat în Germania. Magistratura, funcționarii și viața economică au rămas ca și în timpul monarhiei.

In scurt, slăbiciunea cu care au procedat republicanii la organizarea tinerei republici na' contribuit de loc la schimbarea mentalității anumitor cercuri politice și industriale asupra situației și rolului ce-l aveau în stat. Ba mai mult le-a îndemnat să perziste în atitudinea și adversitatea lor față de noua stare de lucruri. Manifestațiunile monarchiste, asasinatele politice și disprețul arătat față de conducătorii republicei arată că monarhiștii perzistă în acțiunea lor de subminare a republicei și nu se dau îndărăt dela nici un mijloc care ar duce la restaurarea monarhiei.

Viesparul tuturor comploturilor și acțiunilor monarhiste este Bavaria. Ori de câte ori a fost vorba de luarea de măsuri epntru apărarea republicei guvernul bavarez s'a pus de-a curmezișul. Astfel a fost cu ocazia asasinării lui Kurt Eisner și Erzberger ca și acum în urma asasinării lui Rathenau.

Prima oară guvernul central al republicei a cedat în fața amenințării cu desmembrrea „reichului".

Va face acelaș lucru acum când în urma asasinării lui Rathenau și tentativei de asasinat contra lui Harden, guvernul bavarez refuză să aplice legea pentru apărarea republicei votată de Reichstag?

Orice prevedere poate fi desmințită, mai ales dacă ținem seama că în Reichstag s'a șters paragraful care prevedea posibilitatea de a expulsa pe membrii fostelor case domnitoare, în caz când s'ar dovedi că uneltesc contra republicei. Să fi fost numai exageratul simț de legalitate al germanilor care să fi prezidat la această intangibilitate a unor elemente primejdioase republicei, sau a fost o cedare a stângei pentru a salva restul legei de apărare, făcută elementelor cari nu pot trece cu totul peste sentimentele lor monarhice, considerând forma republicană ca impusă numai de necesitățile momentului.

Recentul articol al lui Stresseman unul din conducătorii partidului populist (care altădată se numea partidul național liberal, partid monarhist), ar îndritui această presupunere.

Pe de altă aprte ruptura care amenință actuala coaliție din care a emanat cabinetul Wirth, ne arată că nu s'a găsit încă soluția care să asigure apărarea eficace a republicei, cu elementele ce se găsesc actualmente în Reichstag. Da că mai adăogăm la toate acestea chestiunea nerezolvită a moratoriului plăților către aliați precum și eșuarea aproape sigură a împrumutului internațional de care actualul regim susține că are neapărată nevoe, perspectivele republicei germane apar destul de nebuloase.

Actualul guvern republican încolțit de grava criză internă, care ar putea da loc la turburări și mai mari și de criza externă care poate avea urmări dezastruoase pentru liniștea Europei întregi, va avea de învins greutăți cari se par că-i depășesc puterile.

Se pare chiar, că ultima soluție ar fi cea recomandată de partidele socialiste, dizolvarea Reichstagului și noui alegeri. E drept că noile alegeri, dacă ar da majorități republicanilor, țara și-ar da astfel asentimentul pentru politica actualului guvern slăbind efectele acțiunei monarhiștilor.

Dar dacă republicanii n'ar căpăta cele două treimi necesare vo tării legilor pentru măsuri excepționale, prin care s'ar câștiga și încrederea celorlalte puteri europene, în ce situație s'ar găsi atunci reichul?

Răspunsul vine dela sine: războiul civil deslănțuit cu toată furia și consecințele lui. Cât despre noui compromisuri și o politică de reconciliere nu mai poate fi vorba căci tocmai acestea au adus Germania în situația nesigură de azi, care nu mai poate dura mult timp. N'o permite ceasta însăși criza internă cât și obligațiunile internaționale ale reichului.

Evenimentele din Germania

Un discurs al cancelarului Wirth

Berlin — Reichstagul a terminat eri discutia generală asupra legei pentru apărarea republicei. Cancelarul Wirth a relevat motivele pentru grabnica votare a legei, arătând problema reparațiunilor. Incordarea politică, situația generală precară au deprimat atât poporul german că această stare sufletească periclitează existența Germaniei precum era asasinatelor politice înseamnă sfârșitul patriei.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Cursurile Universitatei Populare din Valenii de Munte

Programul cursurilor

Am anunțat că Universitatea Populară din Vălenii de Munte, fondată în 1912 de marele român și savant N. Iorga își deschide cursurile la 1 August.

Cursurile vor ține dela 1 August până la 1 Septembrie.

Iată programul cursurilor:

N. Iorga, prof. la Universitatea din București, prof. la Sorbona: I-iu. Solidaritatea românească. II. Explicarea de scrisori istorice.

Dimitrie Gusti, prof. la Universitatea din București: Probleme de sociologie contimporană.

George Murnu, prof. la Universitatea din București: Probleme de artă.

George Tașcă, prof. la Universitatea din București: Proprietate. Luptă de clasă. Socialism.

Ștefănescu Goangă, prof. la Universitatea din Cluj: Psihologia aplicată la viața socială.

Em. Panaitescu, prof. la Universitatea din Cluj: Statul roman.

General Alexe Anastasiu: Noile curente politico-sociale și armata.

Aristide Basilescu, conferențiar la Universitatea din București: Legile de economie politică.

Ion Sân-Giorgiu, conferențiar la Univ. din București: Lirica germană contimporană.

N. Ionessu, conferențiar la Universitatea din București: Chestiuni de pedagogie contimporană.

Octav Onicescu, docent la Universitatea din București: Teoria lui Einstein.

N. Cartojan, docent la Universitatea din București: Curente în literatura veche românească.

Inginer Titus Enacovici: Problema valutară.

Virgil Zaborovschi, doctorand în istorie: Situația de drept internațional și problemele de natură internațională în istoria României.

Au mai promis că vor mai ține prelegeri d-nii profesori Vasile Pârvan și Ramiro Ortiz dela Universitatea din București, și alți intelectuali cari-și vor anunța mai târziu subiectul cursurilor lor.

Facem un călduros apel la toți Ardelenii, să ia parte la aceste cursuri, de unde se vor întoarce cu mintea și sufletul îmbogățiți de cultură românească

Un nou popor de pitici

„The Worlds Work" pomenește de un popor de pitici, pe care i-au descoperit niște exploratori de petrol, în munții de la frontiera dintre Columbia și Venezuela. Oamenii aceștia au pielea roșiatică, umerii obrajilor proeminenți și ochii îngușți—ale rasei mongole—și înălțimea de cel mult 1 metru 20 cm. Locuință lor este numai un acoperiș fără pereți laterali, împletit din frunze sprijinit pe niște prăjini slabe și așezate neregulat. Fiecare din aceste acoperișuri adăpostește 10—15 inși. Ca arme n'au de cât arcul și săgeata. Intelectual stau pe o scară foarte joasă. De o limbă nici nu poate fi vorba.

Protestul facultății de drept din Iași contra rechemării dlui Stere la catedră

Se știe că marele colegiu al Universității din Iași, convocat de dl Traian Bratu rectorul universității, a votat o moțiune cerând rechemarea dlui Stere la catedra de drept constituțional și administrativ, pe care a acceptat-o la facultatea juridică din Iași. Această moțiune a fost înaintată ministerului instrucțiunei

In contra acesteia profesorii, C, Popovici de la facultatea de științe și dr. C. Șumuleanu, au redactat câte un protest, către facultatea de drept din Iași.

Decanul facultății de drept dl A. C. Cuza, la rândul său, a trimis ministerului de instrucție un protest, prin care lăsând la o parte chestiunea de fond; dacă dl Stere a fost ori nu vinovat se pune la rechemarea sa „ilegală" la catedră.

Protestul facultății de drept din Iași, neagă marelui colegiu dreptul de a rechema pe dl Stere, el neavând un rol administrativ ci unul consultativ.

Dl Stere ca și dl Virgil Arion urmează protestul, a fost suspendat de la catedră, în baza unui decret lege, în ziua de 6 Martie 1919, în urma avizului consiliului profesoral, a hotărârei senatului universitar și a ministerului instrucțiunii, deci tot aceleași organe au căderea să-l recheme, după ce va fi fost judecat de comisia de judecată a corpului didactic.

Protestul declară că se opune rechemări ilegale a dlui Stere, întru cât profesorii facultății de drept n'au fost convocați de rector.

CIORAPII Lloyd 147 1620
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

ECOURI

Un Einstein al Chinei acum 2250 ani

In China a trăit, în ultima jumătate a secolului al patrulea și în prima jumătate a secolului al treilea înainte de Christos, un filosof anume Chuang-Tse, care a emis pe vremea aceea o teorie asemănătoare celei a lui Einstein.

El era un adversar al lui Confucius și spunea că oamenii nu trebue să lucreze nimic, combătând orice activitate.

După părerea sa, omul dacă vrea să fie fericit, trebue să conceapă viața ca „o călătorie de plăcere", care duce din nimic la nimic...

Cunoștințele omului sunt extrem de limitate, spunea el: „Ceace vede, este nesigur, ceeace știe este îndoelnic".

Timpul, spațiul — toate acestea sunt lucruri relative.

Cunoștințele vieuitoarelor nici nu pot fi comparate cu cele ale celor mari.

Omul a împărțit timpul în ani. Dar ce este un an? E mult, e puțin. Ce este un an în infinit? Greerul, care nu cunoaște nici primăvară, nici toamnă; mica ciuperca, care răsare dimineața și se sfârșește noaptea, au și ele o măsură anumită de timp și poate că o secundă este pentru ele ca pentru noi un an.

Ca și asupra timpului, tot astfel asupra spațiului, Chuang-Tse a avut părerile sale proprii:

„Cerul ni se pare albastru. Este aceasta culoarea sa sau un efect al depărtării sale nemărginite?"

Spiritul de distrugere al maimuțelor

Maimuța e din fire răutăcioasă și pricinuește oamenilor fel de fel de pagube.

Nu e unul care având o maimuță ca animal favorit, să nu povestească fel de fel de feste pe cari le joacă animalul acesta.

Un artist de varieteu, a suferit de curând o pagubă într'adevăr mare. Maimuța găsi mijlocul să subtilizeze 5000 franci care se găseau în buzunarul stăpânului său și cu o bucurie diabolică, făcu confeti cu cari umplu toată încăperea în care se refugiase.

După ce a comis fără de legea, maimuța se întoarse, începând să se gudure pe spinarea stăpânului său...

Walter Scott în film.

In Scoția se pregătește punerea în film a romanului lui Walter Scott „Rob Roy" de către firma Gaumont din Londra. S'a construit un sat, care va fi ars la sfârșitul filmului, vor avea loc adevărate lupte la cari vor lua parte mii de artiști și figuranți. Toate acestea se vor petrece nu departe de Glascow.

In fine „Rob Roy" — autorul său, Walter Scott, va tresări de plăcere în mormânt — va fi cel mai mare film — the most spectacular — care s'a inscenat până acuma în Anglia.

Boxeurul Carpentier artist de cinema.

Șampionul Europei de „poids lo urdș" joacă actualmente la Londra într'un film dublul rol al marchizului Valerius și al țiganului Merodach într'un film intitulat „Amour D'Avriel".

S'ar fi putut crede că noul impresar al boxeurului ar întrebuința realele sale calități de atlet: A preferat însă să apeleze la calitățile de om de lume și artist ale lui Carpentier. In Franța, filmul acesta va obține cel puțin un succes de curiozitate.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Păreri despre solidaritatea socială

Solidaritatea socială constitue una din marile legi cari diriguesc progresul omenirei și domină știința politică.

Omul nu se poate dispensa de dânsa, după cum nu se poate sustrage dela legea gravitației universale; și cum prin cunoașterea acestei legi și studierea aplicațiilor ce derivă, a descoperit mijlocul de-a se ridica în cele mai înalte regiuni ale aerului, poate tot astfel va ajunge a ea un mai mare avânt progresului social, studiind mai cu osteneală această lege a solidarității, care unește printr'o legătură invizibilă pe toți membrii familiei umane.

In adevăr, cu toată seria de conflicte ce au însângerat atât de des diferite regiuni ale globului și dintre cari cel mai crunt și cu urmări mai deplorabile pentru omenire este recentul război — spiritul antagonist dintre popoare tinde a face loc sentimentelor mai bune și ideilor mai sănătoase, văzându-se cât li de himerică pretențiunea ca o națiune să-și întemeieze mărirea și prosperitatea sa pe slăbirea sau ruina altor țări. In această privință Germania are multe de învățat din propria sa experiență și ori care alt popor ce ar năzui să-i urmeze politica de hegemonie, poate să tragă învățămintele care i-le oferă dureroasa aventură a acestei țări.

Dar legea solidarității nu se manifestă numai dela popor la popor, ci ea își întinde imperiul său cu mai mult temeiu încă, asupra tuturor cetățenilor din fiecare țară.

Din vârful piramidei sociale a Statului până în păturile cele mai adânci ale poporului, se operează o serie de acțiuni și reacțiuni a căror efecte sunt de o însemnătate nebănuită.

Dacă cei mici au adesea de suferit de pe urma erorilor și greșelilor celor mari și aceștia la rândul lor sunt supuși la tot soiul de calamități și la toate catastrofele ce se pot naște din ignoranța și mizeria claselor de jos. Căci perturbările sociale își au cel mai adesea izvoarele tocmai în suferințele celor mulți și umili.

Și dacă în loc de a ne mărgini la prezent vom considera scurgerea secolilor, vom găsi legea solidarității legând între ele generațiile succesive, nu cu mai puțină putere decât generațiile contemporane. Aceasta fiindcă atât în acțiunile bune cât și în cele rele, faptele omului pot fi de o intensitate analoagă activității germenilor, care când cad într'un mediu favorabil desvoltărei lor, se pot mări și înmulți la infinit. Acțiunile omului fie individuale, fie colective, devin de multe ori rădăcina evenimentelor, ale instituțiilor, destinate a exercita influența lor asupra lumei timp de secoli întregi. In fiecare moment regăsim în societățile noastre moderne urma încă vie a ideilor, a obiceiurilor și a legilor, care au luat naștere în societatea romanilor sau în pădurile Germaniei.

Decăderea imperiului roman și năvălirea Barbarilor n'au încetat încă de a apăsa prin consecințele lor asupra destinelor întregei Europe și Revoluția franceză a fost punctul de plecare a unei serii de evenimente și de transformări politice și sociale care și astăzi își urmează cursul. Nu mai vorbim de războiul din urmă, care a adus atâtea transformări în toate domeniile și a căror repercusiune se va resimți pentru întreaga societate umană într'un viitor mult îndepărtat.

Dar dacă în toate epocile legea solidarității a lucrat cu atâta putere, acțiunea sa nu s'a menifestat în toate timpurile cu aceiași intensitate. Ce importanță de exemplu pentru primii locuitori ai Romei cela ce se întâmplă în Iudeia sau în alte ținuturi aziatice, și totuși din aceste părți trebuia să vie mai târziu și transformarea religioasă și morală și ruina imperiului căruia deabia îi puneau temelia. In evul mediu și chiar în primele timpuri ale epocei moderne, efectele imediate ale solidarității erau ca și în antichitate, limitate prin starea de izolare în care se găseau diferitele părți ale lumei între dânsele; mai târziu însă vedem de pildă că destinele celor două Americi se leagă strâns de acelea ale lumei vechi și că ideile, faptele a căror acțiune era întâiu restrânsă pe continentul european, joacă un rol considerabil în formarea societăților de pe celalaltă coastă a Atlanticului.

Riese din caracterul de permanență și de universalitate a legei solidarității, mai multe învățăminte pe care viața politică a unei societăți trebue să știe a le folosi.

Mai întâiu e necesitatea de a ține socoteală în orice reformă de piedicele ce le-ar putea întâmpina măsurile cele mai juste și mai raționate, dacă tranziția dela regimul vechiu la regimul nou nu e suficient menajată, căci schimbările prea brusce aduc aproape totdeauna reacțiuni violente, dăunătoare organismului social.

Apoi solidaritatea socială dându-ne pe față legătura strânsă și reciprocă care există între toate clasele societății într'un Stat ne indică sensul unei sănătoase politici interne. Această politică trebue să elimineze din legislație tot ce nu s'ar putea concilia cu mutuala dependință dintre diversele interese ale claselor sociale și să caute ansamblul de instituții cel mai favorabil unei libere desvoltări a fiecărei individualități.

In fine legea solidarității sociale e chemată a exercita o considerabilă influență asupra relațiilor internaționale. Dacă e insuficientă a face să renunțe popoarele de a-și vida diferendele pe calea armelor, ea tinde a rări războaiele sau a le preveni prin o înțelegere comună; căci solidaritatea socială învață popoarele că interesul lor e de a se ajuta mutual și nu a-și vătăma unul altuia, asigurând prin aceasta progresul civilizației.

e. p.

Neplata impozitelor

Într'un articol de fond „Dimineaţa“ se ocupă de noul îndemn la rebeliune pe care partidul naţional îl lansează cetăţenilor: „Neplata impozitelor“.

„Se zice că în sânul opoziţiei unite, sau care pănueşte să se unească, se agită ideia de-a se îndemna publicul să nu mai plătească impozitele. Aceasta e greva cea mai grozavă ce se poate produce într'o ţară, e arma supremă şi în adevăr cea mai eficace de-a răsturna un guvern, un regim şi chiar o întreagă stare de lucruri. Revoluţie mai puternică şi mai radicală nici nu se mai poate închipui alta, inclusiv deslănţuirea războiului civil.

De-aceia e nevoe să ne oprim puţin asupra unei asemenea idei, sau mai exact asupra unui asemenea mijloc de luptă politică şi socială“.

Astfel scrie „Dimineaţa“. Şi o ia astfel încet de tot şi înţelepţeşte ca omul ce ştie că cu cei apucaţi de-o idee năstrunică din senin trebue s'o iei domol de tot.

După ce dovedeşte cu o logică pe înţelesul şi al celui mai îndărătnic dintre membrii „Cercului de studii al partidului naţional“ că aşa ceva e cu neputinţă, pentru că nici un cetăţean cuminte n'ar lua în seamă astfel de aberaţii articolul „Dimineţei“ continuă:

„Dar dacă, prin imposibil, ar izbuti mijlocul acesta? Ce ar fi? Mă tem grozav că ar fi şi mai rău şi mai primejdios decât dacă ar face fiasco.

Evident că valuta şi întreaga noastră situaţie financiară şi economică ar suferi o perturbare fără de seamăn. Ei, dacă lucrul s'ar putea înfăptui peste noapte, tot ar mai merge. Insă pentru ca să se vadă şi să se înţeleagă cu publicul în majoritate, refuză în adevăr plata impozitelor, e nevoe de un trimestru măcar. Natural că guvernul ar cădea după trei luni, dar ar cădea oare numai un guvern? E permis de a exprima teama că Statul în tot complexul organizaţiei lui precum şi ţara ce-i slujeşte de temelie, ar avea de suferit cumplit“.

Domnii dela cercul de studii de mai sus pot să vadă astfel că până şi gazetele cari le-au susţinut până acum cu bunăvoinţă ca unor ageamii în politică, ce sunt, ieşirile împotriva guvernelor, au început să se ia de gânduri cu aceşti politiciani novici, sburdalnici şi incorigibili.

După pornirea dlui Iorga în Ardeal, articolul „Dimineţei“! Să vedem ce va mai veni la rând.

D. Iorga în Ardeal

Conferinţa dela Braşov

Am arătat la vreme, că dl Iorga intenţiona să facă o călătorie prin Ardeal, pentru a întări în sufletul poporului de aici simţimintele româneşti pe care nişte agitatori şi politicieni fără scrupule încearcă să le dărâme. Domnia sa voeşte mai ales să schimbe ideea asupra vechiului regat, pe care ardelenii şi-ar fi putut face sub influenţa nefastă a agenţilor electorali ai partidului naţional.

Reîntorcându-se din Paris, unde fusese chemat să predea cursuri la cea mai înaltă şcoală a lumei, dl Iorga a putut să-şi aducă la îndeplinire intenţiunea. Domnia sa, s'a oprit mai întâi la Braşov unde a ţinut prima conferinţă. Ascultat de un public numeros în sala liceului Andrei Şaguna, Domnia sa şi-a desvoltat părerile asupra „Refacerei morale“.

In prima parte a conferinţei care cum am spus are un scop mai mult decât cultural dl Iorga a insistat asupra contribuţiei pe care toţi cetăţenii unei ţări dela cel mai mic până la cel mai mare sunt datori s'o aducă în munca generală constructivă.

O naţiune politică, a spus domnia sa, nu se poate desvolta sau reface decât atunci când societatea însăşi bine pregătită sufleteşte pentru munca constructivă.

In sprijinul acestei păreri domnia sa aduce observaţiunile recente ale d-sale în s reinătate şi adaugă că un om politic cât de rău ar fi el, devine bun şi folositor într'o astfel de societate, constrâns să se îndepteze odată ajuns la conducere, pe când un om politic ori cât de bun şi cu intenţiile cele mai frumoase nu poate fi de folos într'o societate rea, leneşă şi coruptă. De pildă în Statele Unite guvernul se pierde în rolul tuturor cetăţenilor fiindcă acolo fiecare dă partea sa din munca constructivă înlăturând pierderea de vreme prin politică nechemată.

La noi este dimpotrivă şi tocmai de aceea suntem statul care de 4 ani nu ne-am putut reface.

Cu alte cuvinte nu trebue să lăsăm grija unul pe celalt şi nu trebue să speräm cu toţii numa dela Stat.

D. Iorga are perfecă dreptate! După congresul funcţionarilor. cuvintele domniei-sale vin tocmai la timp ca un răspuns agitatorilor la grevă. Prin muncă se poate ajunge la refacere şi nu prin încărcarea budgetului şi aşa destul de încărcat.

Doar nu mai trăim timpurile c nului Leonida, din vremea republicei ploeştene, când se rezolvau toate problemele financiare cu formula: „Plăteşte statul“.

Zadarnic ne agităm cu toţii şi cerem sporiri de salarii: câtă vreme valuta nu se îndreaptă nu vom face decât să ne încurcăm şi mai rău în cercul vitios, în care ne-am încurcat.

Dar să revenim la conferinţa d lui Iorga. In a doua parte a ei, d-sa a vorbit despre problema morală, spunând că nu poate să diferenţieze pe mizerabilii cari în loc să ajute străduinţele tuturor bunilor români, pentru împlinirea idealului naţional, şi pentru a cărui înfăptuire sute de mii de martiri români zac risipiţi sub cruci pe întinsul ţării, — lucrează împotrivă.

Faţă de aceşti „mizerabili“ d. Iorga are cele mai grele cuvinte. In rândul lor domnia-sa vizează fără îndoială, pe mulţi din cei cari se cred, sau se fac că se cred mai puţin vizaţi. Afirmaţiunea d-sale că nu poate să „diferenţieze“ pe aceşti mizerabili are un tâlc, care ar trebui să dea de gândit multora, din mijlocul nostru.

Politica de agitaţiuni

Incă un neadevăr al „Patriei“

Departe de a-şi înţelege rostul lui în împrejurările de astăzi şi departe de a contribui în măsura puterilor lui la rezolvirea celor mai vitale probleme de la care atârnă viitorul ţării, partidul naţional continuă politica de agitaţiuni şi de mistificare a adevărului.

Fiecare prilej în loc să însemne un nou motiv pentru ca el să-şi manifesteze voinţa de a aduce un spri jin acelora cari încearcă normalizarea vieţei publice, dimpotrivă îl exploatează cu cea mai patentă rea credinţă cu scopul ca să producă diversiuni, de pe urma cărora să poată trage proprii foloase.

Zilele acestea d. Jean Th. Florescu ministrul de justiţie a întreprins o călătorie în Ardeal, cu intenţiunea de a se interesa în deaproape de bunul mers al justiţiei de aici şi în acelaşi timp de a face studii în vederea operei de unificare.

Ziarul „Patria“ nu a voit de loc să piardă acest prilej, fără ca să-l exploateze şi fără să-l răstălmăcească potrivit mentalităţei ei bolnăvicioase. Intr'adevăr oficiosul partidului naţional publicând un articol în care se ocupă de vizita ministrului de justiţie, între altele spune că magistraţii din Cluj au cerut mărirea salariilor. D. ministru Florescu într'un interviem acordat ziarului „Viitorul“ dezminte acest fapt şi afirmă că în vizita făcută nici un magistrat nu i-a vorbit de soprirea salariilor. Cu toate acestea, d-sa recunoaşte insuficienţa retribuţiunilor corpului judecătoresc, dând asigurări că în curând această chestiune va fi rezolvită favorabil.

Dar „Patria“ afirmând că magistratura din întreaga ţară se agită, mistifică adevărul şi aduce o insultă acestui corp care cel dintâi se ştie chemat să respecte şi să facă respectat principiul ordinei în stat.

Regimul cerealelor

S'au luat de către guvernul actual o serie de măsuri bune în ce priveşte regimul cerealelor. Toată presa de credinţă recunoaşte că acest regim e un pas hotărâtor către libertatea deplină a transacţiilor interne şi externe din timpurile normale, care însă nu se poate statornici decât când condiţiile normale de viaţă vor reveni pentru Statut nostru.

Să analizăm pe scurt avantagiile acestui regim al cerealelor faţă de cele hotărâte de guvernele anterioare.

Intâi vedem, că o bună parte din cerealele noastre ca orzul, ovăsul, mazărea etc. sunt libere la export.

Deci vechiul regim al contingentărei cu toate defectele lui, a căzut pentru acest soiu de cereale. Exportatorul plăteşte acum o taxă globală de 20.000 lei de vagon, în locul atâtor taxe ce se plăteau sub regimurile de export anterioare şi cari taxe însemnate, se ridicau la aceiaşi sumă. Aveau însă desavantajul că exportatorul plătindu-le pe rând şi în mâni diferite, era supus unei întregi serii de şicane sau vexaţiuni administrative, cari astăzi, prin introducerea taxei globale, sunt înlăturate. Unele ziare au criticat această taxă, ca fiind prea urcată. Critica e nefondată, căci dacă considerăm diferenţa remarcabilă dintre preţurile interne şi cele de export putem spune că ea va fi plătită cu uşurinţă.

Această taxă este apoi un fond pe care Statul îl va întrebuinţa tot în folosul producătorilor cerealişti.

In adevăr din acest fond s'au instituit prime de 200 lei pentru fiecare hectar însămânţat cu grâu şi dacă socotim că la toamnă va fi însemânţată o suprafaţă de 3 milioane hectare, producătorii vor încasa 600 milioane din taxele de export. Mai adăugăm la aceasta prima fixată de 5000 lei vagonul de grâu şi putem socoti atunci la peste 2 miliarde sumele ce se vor întoarce la producători din fondul taxelor de export.

Regimul actual al cerealelor mai cuprinde apoi măsuri chibzuite în privinţa asigurărei consumului intern. Va rămâne în ţară stocul de cereale necesar unei suficiente îndestulări interne, asigurându-se aprovizionarea armatei şi a oraşelor pe preţ maximal. Astfel populaţia nevoiaşă este în mod considerabil ajutată în susţinerea nevoilor sale, deoarece i-se dă posibilitatea să-şi cumpere alimentul de bază — pâinea — cu un preţ minim.

Nu putem încheia consideraţiile noastre, fără a releva însemnătatea primelor de încurajare în vederea recoltei anului viitor, care va stimula pe producătorii noştri de a semăna cât mai mult şi în condiţii cât mai bune, pentru a veni într'o măsură cât mai largă la concurenţa primelor acordate. Prin aceste mijloace, o abundenţă producţie agricolă în viitor, este asigurată.

Administrator

cinstit, bun gospodar, căsătorit care să aibe cunoştinţe în

Fabricarea ţuicei

se caută pentru o mică moşie în Judeţul BUZĂU.

Oferte serioase, arătând pretenţiunile se vor adresa:

Carol A. Jahoda

Exploatări de păduri şi ferestraie, Cluj. 1985

Minorităţile în România

O desminţire oficială

Cazul din Parlamentul maghiar. Ministrul Ungariei la Bucureşti desminte afirmaţiunile contelui Bethlen

Intr'un ultim consiliu de miniştri, sesizat de un incident petrecut în Parlamentul dela Budapesta, a analizat problema raporturilor noastre cu Ungaria.

Se ştie că în urma unei interpelări a deputatului socialist Prosper, în Parlamentul maghiar, s'au dat la iveală o sumă de date asupra tratamentului la care sunt supuşi românii în regatul vecin.

Noi ştim cum sunt trataţi românii în Ungaria şi mai ştim că intervenţiile tuturor guvernelor noastre au rămas fără răsunet la Budapesta. Intervenţia incidentului din urmă confirmă cunoştinţele noastre de până acum şi credem că va înlesni o trasare grabnică a acestei chestiuni.

Dar ceea ce ne interesează mai mult în această împrejurare, e felul de a se apăra al guvernului maghiar.

Ministrii Racowsky şi Bethlen (acel pentru care d. Iuliu Maniu cerea în 1919 scutirea dela expropriere) în loc a răspunde faptelor ridicate de d. Prosper, au atacat România, sub pretext că întreţine agitaţii în Ungaria şi că populaţia maghiară din Transilvania e supusă unui regim inimaginabil. „Ungurii, a spus d. Bethlen, sunt supuşi în România unui regim de teroare cum nu se poate închipui. Viaţa nimănui nu mai e sigură. Pentru cea mai mică presupunere, ungurii sunt arestaţi şi condamnaţi arbitrar. Goana după intelectuali a ajuns la paroxism. Profesorii nu mai pot ţine cursuri elevilor, preoţii sunt împiedecaţi de a sluji, negoţul şi industria este supusă la tot felul de greutăţi pentru a fi stârpită“.

Tabloul ministrului ungar proprietar de pământuri şi castele în Ardeal ne înfăţişează ca o ţară de infern. Şi de aceea d-sa se crede îndreptăţit a răpi hrana deţinuţilor români din închisorile budapestane, după ce au fost arestaţi fără nici un motiv plauzibil; de a le refuza ieşirea la bara justiţiei, dar în schimb de a le admonesta cotidian câte o bătae sdravănă pe oasele cârpite cu pielea galbenă şi puturoasă tăbăcită în taninul unui tratament asiatic.

Filosofia ministrului ungur e împrumutată dela învăţătura înţeleaptă a talmudului: „Dinte pentru dinte“. Foarte bine. Vedem colţul atilian de la Budapesta, dar unde este dintele nostru. Interpelat de ministrul nostru de externe d. Duca ministrul Ungariei la Bucureşti a trebuit să declare că d-sa nu crede în veracitatea relatărilor asupra celor petrecute în Parlamentul maghiar.

Desigur că ministrul Ungariei la Bucureşti nu putea să facă afirmaţiuni false ca cele ale miniştrilor Bethlen şi Racowsky. D-sa a stat aici în mijlocul nostru şi a văzut că populaţia maghiară se bucură de un tratament egal celorlalţi cetăţeni ai României. Nimeni nu e arestat fără motiv, legile sunt aceleaşi pentru toată lumea, oricine îşi exercită meseria în libertate. Toleranţa noastră a mers până a fi rău înţeleasă. In şcoliile maghiare elevi de clasa VI-a nu ştiu unde sunt Călăraşii, iar pe Vodă Cuza îl cred un critic literar din secolul al XVII; episcopiile maghiare trimit la staţiu în Ungaria pe tineri absolvenţi ai seminariilor din Ardeal, iar la bisericile pustii se aduc preoţi încărcaţi în şovinism la Budapesta; ziarele maghiare din Ardeal au toată latitudinea să laude virtuţile guvernelor dela Budapesta şi să critice guvernele noastre, să regrete după magistratura vechiului regim şi s'o găsească ignorantă pe a noastră.

Iată de ce ministrul ungur în România a trebuit să desmintă inexactităţile guvernului dela Budapesta, şi iată de ce avem convingerea că d. Bethlen cu un cavalerism vrednic de rangul său nobilitar, a acuzat România de după perdeaua minciunei, pe care va declara-o ca atare în retractarea ce ne va face.

A. R. GUS.

„Statul Catolic“ împotriva exproprierei

Politica „Unfunei Maghiare“ în sânul „Statului Catolic“

Un lucru, pe care nu-i pot înțelege latifundiarii maghiari din Ardeal este aceia, că în România, regimul situațiunilor excepționale și a favorurilor nu poate exista și că toți cetățenii sunt egali înaintea legilor. Având credința greșită, că situația lor privilegiată dinainte va dăinui, ei au protestat împotriva unor măsuri generale, care au fost luate pentru organizarea socială și economică a întregei țări pe baze democratice.

In adevăr exproprierea a nemulțumit pe magnații maghiari ale căror domenii trebuie să treacă în mare măsură mâinile țăranilor fie români, fie de alte naționalități.

După propaganda făcută în massele rurale de naționalitate maghiară, de a nu primi pământurile acordate de legea agrară, magnații nu s'au sfiit să și arate politica lor contrarie legei agrare, cu prilejul consfătuirei avută eri la consiliul „Statului catolic“.

Nemai putându-se manifesta din pricina desființării „Uniunei maghiare“ politica aceasta și-a găsit un loc în sânul „Statului Catolic“.

Dl Josika a declarat că în urma efectuării improprietăririi biserica catolică este în imposibilitate de a-și susține școlile sale. Prin faptul că despăgubirea acordată pentru pământ e prea mică.

In continuare d-sa arată că într'o astfel de situație s'a făcut o „flagrantă“ călcare a Tratatului de pace, lipsind biserica de mijloacele necesare susținerei școalei.

„Statul Catolic“ prin cuvântul autorizat al baronului Jozsika, dovedește că nu înțelege că marea reformă agrară a cărei aplicare în Ardeal a început să se înfăptuiască, nu poate acorda avantagii unor posesori de pământ în detrimentul marelor masse rurale.

Pe când în vechiul Regat, averile bisericelor, școalelor și chiar domeniile Coroanei au fost împărțite țăranilor fără nici o protestare din partea celor interesați, în Ardeal, magnații și Statul Catolic nu se sfiesc să amenințe Statul că va aduce în discuție chestiunea reformei agrare din Ardeal în fața forurilor internaționale.

Amintim în treacât că și averea bisericelor gr. orientale și greco-catolice din Ardeal sunt supuse aceluiaș regim, deci nu este vorba de lezarea intereselor bisericei catolice. Pentru desăvârșirea unei opere sociale de însemnătatea reformei agrare se cere din partea tuturor cetățenilor stării înțelegerea marilor interese ale statului.

Și aceasta cu atât mai mult cu cât prin improprietărire se realizează înainte de toate un mare act de dreapte față de țărani cari au muncit până acum pământul fără nici un folos pentru ei.

Acest lucru ar trebui să-l priceapă și conducătorii „Statului Catolic“.

N. F.

Ocupația română din Ungaria în adun. națională maghiară

Cititorii vor fi fost, natural, surprinși de faptul că de două săptămâni încoace România a fost cam despomenită în adunarea națională ungară, parte pentru chestiuni de drept și sociale ca aceea a deținuților politici români din Ungaria care au declarat greva foamei, parte intrând în sfera chestiunilor lichidării ori a Ungariei cu noi, și viceversa, ori a ungurilor între ei. Ieri statul român a fost din nou pomenit în discuțiunile parlamentare maghiare. A fost pomenit într'o chestiune, care a tot fost pusă pe tapet de către oamenii politici unguri, dar trecută în toate rândurile în suspensiune, fiind o chestiune delicată pentru ei: aceea a ocupațiunii românești din 1919. Decâteori dușmanii fostului primministru Friedrich erau atacați de către acesta, pentru motivul că ar fi aservit Ungaria armatelor românești, Ștefan Friedrich i-a făcut întotdeauna să tacă, făgăduindu-le că va dovedi, că înșiși aceia care'l acuză, oamenii guvernului actual al contelui Bethlen și oamenii lui Horthy, poartă mai mult decât el vina ocupației române.

In urma acestei amenințări chestiunea a fost târâgănată ad infinitum, până când, acum, a ajuns să fie pusă cu toată seriozitatea, datorită împrejurării, că ambele tabere sunt puternice în adunarea națională și explicația nu mai poate fi amânată, cu atât mai mult, cu cât pe băncile adunării naționale se găsesc azi oamenii dintre oficialii erei comuniste și radicale, care, pentruca să 'și facă situația tolerabilă, sunt nevoiți să 'și provoce ei explicația.

Chestiunea ocupației românești a fost pusă acum ce către fostul prefect al poliției budapestane, Szentiványi, care a cerut autorităților darea în judecată a aducătorilor armatei românești în Ungaria, făcând aluzie deadreptul la Ștefan Friedrich.

Judecarea lui o cere pentrucă a ajutat cucerirea teritorului ungar de către străini, respectiv estinderea cuceririi, și pentrucă a făcut cu armata dușmană alianță.

Acest îndemn al fostului prefect al Pestei nu e menit însă să'i facă zile dulci guvernului și lui Horthy. Presa opoziționistă s'a năpustit toată asupra lui Horthy și a actualilor guvernanți: acuzându-i de parte egală cu Friedrich în aducerea românilor în Budapesta.

Pusă astfel chestiunea, într'o foarte serioasă lumină, ea a ajuns acum în parlament. Interpelațiile de până acum n'au fost însă aproape de loc interesante.

Ele vor reclama adevărata atenție numai atunci, când Friedrich va produce dovezile pentruca să arate vinovăția acelora, care vor să i-o arunce toată lui în spinare.

Astfel atacurile celor două grupări politice ungare promit să fie foarte serioase. Friedrich nu va putea fi împiedecat să producă dovezile nici de către Andrásy, tovarășul său în filohabsburgism, de care s'a răcit în timpul din urmă. De nu cumva Horthy și guvernanții actuali vor fi destul de dibaci, ca să poată ascunde faptul, că armata română n'a cucerit din poftă de cucerire, ci pentruca să pună capăt haosului de peste Tisa, indemnată de conducătorii horthiști dela Seghedin și de peste Dunăre, situația lor promite să fie un adevărat critică.

Se prea poate însă, ca procesul acesta de lichidare sa fie începutul luptei mari monarhiste, în strânsă legătură cu lichidările acestea, făgăduită de contele Apponyi pentru la toamnă.

INFORMATII

Pe la sfârșitul lunei M. S. Regele va face o călătorie mai lungă prin Ardeal

M. S. Regina va părăsi Duminecă Sinaia, plecând cu automobilul la Sovata unde va rămâne mai mult timp.

In urma unor razzii făcute făcute la sosirea trenurilor de noapte în localitate, poliția locală a arestat un număr de patru cunoscuți pungași de trenuri,

O delegație a „Uniunei maghiare“ s'a prezentat eri la dl drefect Meteș pentru a cere liberarea de sub sechestru a localului. „Uniunei“.

Dl prefect Meteș a declarat că nu poate lua această măsură până nu va avea avizul ministrului de interne.

La o conferință a „Statului catolic“ care administrează bunurile bisericei catolice conferința ținută sub președenția baronului Samuel Iozsika, s'a hotărât să se facă intervenții, la București pentru plata regulată a pensiilor cuvenite preoților și învățătorilor școalelor catolice. Tot odată s'a protestat împotriva reformei agrare care pune în „imposibilitate susținerea mai departe a școlilor catolice“

Direcțiunea generală C. F. R. a luat dispoziții ca să se repare vagoanele de mărfuri prin echipele ambulante de lucrători.

Acești lucrători sunt furnizați de către 15 firme particulare din țară.

Direcțiunea generală a poștelor, telegrafelor și telefoanelor, aduce la cunoștința generală că se găsesc neachitate din diferite împrejurări aproximativ un număr de 15.000 mandate poștale telegrafice și de ramburs interne, emise în cursul anului 1916.

Cei interesați se vor adresa direcțiunii în termen de 6 luni dela data prezentului anunț cu cereri însoțite de recipisele originale ale mandatelor spre a li se restitui sumele depuse, cunoscând că după expirarea acestui termen nu se mai dă curs nici unei reclamațiuni

Dl inginer Osicianu, directorul general al „Stelei Române“ s'a întors din Budapesta unde a întemeiat o societate pe acțiuni româno-ungară pentru desfacerea produselor noastre petrolifere.

Societatea poartă numele de „Steaua“, are un capital de zece milioane coroane ungare.

Președintele consiliului de administrație este dl Koraly, fost ministru de finanțe, iar vice-președintel dl Osicianu.

Societatea se va folosi de vechile depozite din Ungaria ale societății „Steaua Română“.

Dl Mârzescu, ministrul muncii și a sănătății publice, a declarat presei, că direcția serviciului sanitar, a luat toate măsurile pentru combaterea epidemiei de holeră.

Satul Crângaș a fost înconjurat de o centură sanitară.

Dat fiind mai cu seamă aglomerația de călători în trenuri și pentru a prentâmpina epidemia de holeră, direcțiunea C. F. R. studiază măsurile ce urmează să se ia prin inocularea întregului personal de tren care vine în contact cu călătorii cum și desinfectările cu var a tuturor localurilor și stațiunilor din întreage rețea a căilor ferate.

Baia „Diana“ este deschisă Miercuri și Vineri pentru Dame Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—9 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Localul cel mai modern român Specialități de beuturi. Bere albă și neagră de butoi. I-622

IN ATENȚIUNEA D-LOR COMERCIANȚI

Numai la *S. A. Ingrășătoarea de porci și Industria de carne din Gherla* se găsesc cele mai bine *salamuri preparate* din carne calitatea I. Comenzile se execută imediat expedîndu-se la adresa arătată prin poștă sau C. F. pe lângă prețul zilnic și francat.

Telefon interurban 27 GHERLA. 1515

Statul Negustoresc din localitate ocupă în str. Iuliu Maniu No. 1 un local compus din 6 camere și bucătărie.

In acest local funcționează un tripou unde se pierd zilnic mii de lei.

Sindicatul Presei Române din Ardeal, cu sediul în Cluj n'a putut obține de doi ani cu toate cererile făcute local.

Intrebăm autoritățile în drept cum îngăduesc ca localul Statului Negustoresc să servească de club de joc de cărți, iar Sindicatului Pressei, nu i s'a putut da până acum un local de care are neapărată nevoie și care în nici un caz nu va fi transformat în tripou.

In chestiunea aceasta vom reveni.

In urma catastrofei dela Comarnic, direcția C. F. R. a făcut următoarele modificări în mersul trenurilor:

Acceleratele 9 și 10, Oradea-Mare-București și București-Oradea-Mare, vor circula via Copșa Mică-Piatra Olt-Pitești-București și vice-versa cu 7 vagoane. Pe distanța Copșa Mică va circula o ramură cu 3 vagoane.

Trenurile personale No. 127 și 128, 177 și 178 vor circula pe linia obișnuită prin transbordarea călătorilor și bagajelor de mână.

In ziua de 30 Iulie 1922 ora 9 dimineața se vinde prin licitație publică la grajdul No. 2 al Herghelei Bonțida 8 cai de serviciu.

Director **Dr. Iarca.**

Casier Contabil **Indescifrabil.** 1980

Spirtul sărat salvator **Borolin** 1826 e cel mai bun leac de casă

Cumpăr haine vechi bărbătești cu preț ridicat, Cluj, Strada Minorita 4. In fundul curții, stânga 1966. ADOLF IACOB

Uzinele „BABI“ Werk

Iosif RAPAPORT Jozsef, Fabrică de mobile de fier-bronz și cărucioare pentru copii. Timișoara Str. Moților No. 1. 1563

Cele mai frumoase bijuterii și cele mai bune ceasornice se află la ciasornicăria Ioan Rațiu Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 3. 1147

Pferschy Iosif Cluj Calea Regele. Ferd. Nr. 5 Cel mai bun și mai frumos Restaurant Bucătărie română-franceză specialități excelente de vin.

Servitul regulat și cu precauțiune. Locul de întâlnire a oamenilor mai aleși. 1464

Vopsește și curățâ bine în timpul cel mai scurt cu preț eftin **UNIO** **Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133**

Daca voiti serviciu promt si lemne bune, faceti comanda la depozitul de lemne

Mare stoc de Cauciucuri **Michelin Cablé** pentru Automobile la
EMIL BLAGA CLUJ,
Piaţa Ştefan cel Mare 7. Telefon 270

CATASTROFA
de cale ferata dela Comarnic

Cauzele accidentului. Panica călătorilor. Sosirea M. S. Regelui şi A. S. R. Principele Carol la faţa locului. Numărul şi numele victimelor. Măsurile de ajutor luate. Dl gen. Moşoiu şi dl T. Constantinescu la locul dezastrului

Dela corespondentul nostru din Bucureşti

Am relatat în numărul nostru de eri groaznicul accident de cale ferată care s'a întâmplat între Comarnic şi Valea Largă.

Suntem în posesiunea unor noi amănunte cu privire la împrejurările în cari s'a petrecut nenorocirea.

Trenul era format din 7 vagoane mari de clasă, un vagon cu paturi şi două locomotive. Una din maşini, vagonul-pat şi trei vagoane mari sunt căzute şi sfărâmate sub pod în apa Prahovei. Restul de patru vagoane şi o maşină n'au suferit nici o stricăciune.

Parte din călătorii uşor răniţi, impresionaţi de această prăbuşire a trenului în râu au luat-o la fugă pe câmp.

Accidentul se datoreşte greutăţii celor două maşini aşezate una lângă alta aşa că rupându-se capătul podului dinspre Sinaia în dreptul maşinilor prin sguduirea provocată s'a rupt şi celălalt capăt de pod şi astfel podul s'a lăsat în jos în apă.

La faţa locului au sosit M. S. Regele şi A. S. R. Principele Carol.

S'au luat cuvenitele măsurei de pază la locul dezastrului. Paza se face cu vânătorii de munte şi jandarmi rurali.

Până în prezent s'au scos de sub dărâmături 7 morţi şi 20 răniţi.

Au fost coborâţi din tren la primul transport: familia Bogdan, consilier la Curtea de Apel din Galaţi. Toată familia compusă din cinci persoane este rănită şi a rămas în Ploeşti.

Au mai fost coborâţi din tren răniţi fochistul dela o maşină şi un învăţător dela Poeana Ţapului.

Dumitru Creiţaru, electrician din Ploeşti şi Simeon Bereanu din Bucureşti fiind în stare gravă au fost reţinuţi la Ploeşti precum şi mecanicul Anghel Pătârlăgeanu.

Mai uşor răniţi sunt următorii: d-nele Lupaşcu şi Paximadi din Bucureşti şi d. Dinu Cesianu, care are fracturat piciorul şi care a rămas la Sinaia. D. Hagienus, directorul şcoalei de construcţie din Bucureşti care este grav rănit şi care va fi transportat la Bucureşti.

Morţi sunt: colonelul Sergiu Ionescu, doi ceferişti şi trei civili. Se crede că mai sunt şi alţi morţi rămaşi sub dărâmăturile vagoanelor. In total până acum se cunosc vreo 30 de răniţi printre cari se mai numără d. general Poenaru şi d. Bertola, proprietarul hotelului Boulevard din Bucureşti.

Răniţii au fost transportaţi la spitalele din Ploeşti, Sinaia şi Câmpina.

Circulaţia trenurilor a fost întreruptă.

Podul era făcut în timpul ocupaţiei germane.

Cu un tren special au sosit la faţa locului d-nii general Moşoiu, ministrul comunicaţiilor, Tancred Constantinescu, directorul general al C. F. R. şi dr. Mancaş.

O parte din răniţi a fost pornită cu trenul spre Bucureşti.

Impresia pe care catastrofa a făcut-o în Bucureşti este dureroasă.

Noui amănunte

In ultimul timp am primit noi amănunte cu privire la catastrofa de cale ferată dela Comarnic.

D. Tancred Constantinescu a declarat presei că accidentul se datoreşte defecţiunei podului construit de germani în timpul ocupaţiei din material de proastă calitate şi în condiţiuni insuficiente de soliditate.

Numărul victimelor este acel comunicat deja.

Cameşi de zefir
Vestminte de pânză
Pantaloni pentru tennis
se află
1588 la Firma
M. Neumann
Cluj, Piaţa Unirii No. 14

CORON BLEU
(de alabăstrit rufele)
Albrastu mirositor Cerneală, vopsea pentru stampile, lac în toate culorile. Hârtie pentru stârpirea muştelor. Vopsele pentru padiment. 1357
Calitate garantată.
Cele mai eftine preţuri.
„LUXOR"
Cluj. 12-97

Improprietărirea în Ardeal

Telegrama sătenilor din Grind-Cristur către M. S. Regele

Maestăţii Sale Regelui Ferdinand I.
Bucureşti

In fericitele momente petrecute azi, la 26 Iunie, când Prim-ministrul ţării şi Ministrul Agriculturii şi Domeniilor au tras prima brazdă şi împroprietărind 230 ţărani cu un teritoriu de 725 jugăre pământ arător-fânaţ şi 510 păşune comunală, ne îndreptăm cugetul şi inima noastră spre Maestatea Voastră care aţi dat porunca mare şi dreaptă de a ni-se da pe veci pământul pe care-l muncim şi rugăm pe bunul D-zeu să Vă dea sănătatea, viaţă lungă şi domnie pacinică, ca să puteţi vedea înfăptuită opera mare de improprietărire în întreaga ţară.

Primiţi, Maestatea Voastra, omagiile şi asigurările noastre, că glia pe care ne-aţi dat-o ne va lega pe veci cu cea mai mare dragoste şi recunoştinţă de scumpa noastră Patrie şi Tron, pentru cari suntem gata a ne vărsa sângele şi a ne jertfi viaţa.

Ţăranii împroprietăriţi din Comuna Grind-Cristur, judeţul Turda-Arieş.

Ultime informaţii

Oficial se anunţă stingerea epidemiei de holeră deoarece nu s'a mai ivit nici un caz nou.

■

Guvernul a fost înştiinţat că în Grecia s'au ivit cazuri de ciumă şi holeră. Autorităţile au luat cuvenitele măsuri.

■

Comisiunea Constituţională s'a întrunit eri şi a discutat drepturile puterii judecătoreşti stabilind că instanţele judecătoreşti au dreptul să constate consituţionalitatea legilor în cazuri speciale. S'a hotărât că starea de asediu nu poate fi proclamată decât prin votul parlamentului.

D. Dissescu a fost însărcinat să redacteze ante-proectul definitiv al nouei Constituţii.

Un tânăr caută cameră mobilată cu intrare separată în centrul oraşului sau în Circumscripţia IV. Eventual vre-un coleg student care părăseşte Clujul. Plătesc bine. Informaţiuni se dau între orele 8—2 la d. Coste, C. Reg. Ferdinand No. 44.

TELEGRAME

Reducerea bugetului armatei şi marinei franceze

Paris. — Camera franceză a votat eri reducerea bugetului armatei şi marinei cu 525 milioane franci.

Armata greacă gata de luptă

Atena. — Generalul Hadjianestis, comandantul suprem al armatei greceşti din Asia-mică, a comunicat guvernului că armata greacă e gată de acţiune.

Protestul României, Greciei şi Jugoslaviei la Liga Naţiunilor

Atena. — România, Grecia şi Jugoslavia au protestat la Liga Naţiunilor împotriva aducerei în discuţie a chestiunei atacurilor bandelor bulgare ca chestiune politică, arătând că chestiunea bandelor acestora constitue un delict comun de brigandaj care nu poate fi adus înantea Ligei Naţiunilor.

Proorogarea dietei prusiene

Berlin. — Dieta prusiană s'a prorogat până la 27 Septembrie după ce a votat legea pentru apărarea republicei.

Declaraţiile lui Lloyd George

Londra. — Lloyd George a declarat în camera comunelor că guvernul englez socoate să se acorde Germaniei amânarea plăţii.

Pacea turco-greacă

Constantinapol. — Poarta a fost înştiinţată pe cale diplomatică că tratativele de pace turco-greceşti vor începe probabil în primele zile din August.

Delegatul englez în comisiunea reparaţiunilor

Paris. — Bradbury delegatul englez în comisiunea reparaţiunilor a plecat la Londra.

Proclamarea republicei la Cork

Dublin. — In oraşul Cork unde se afla de Valera a fost proclamată republica.

Sărbătorirea ziilei de 14 Iulie în Franţa

Paris. — Sărbătoarea naţională a luării Bastiliei a fost celebrat în mod strălucit. Parada militară la Longchamps, asistând membrii guvernului, corpul diplomatic împăratul Anamului, 27 şefi negri africani. Millerand a trecut în revistă trupele. La întoarcerea cortegiului avenue Marigny un individ a tras fără efect 2 focuri de revolver în direcţia trăsurii prefectului poliţiei. Atentatorul a fost arestat.

Situaţia politică în Germania

Berlin. — Reichstagul a votat eri în a doua lectură a legei amnestiei. Consiliul Reichului a aprobat ieri legea pentru înfiinţarea politicei criminale. Bavarezii au votat contra. Germania organul centrului publică un violent articol împotriva procedărei şi sindicatelor calificându-o ca amestec intolerabil a unui grup profesionist cu tendinţe hotărâte în mersul tratativelor politice. Ziarul declară, că politica centrului nu poate fi dictată de anumite direcţiuni sau grupări, politica centrului va rămânea neschimbată.

Se cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Cea mai distinsă marcă **„Cognac Medicinal Marty" Siria (Világos)** recomandat de medici ca mijloc de întărire pentru cei bolnavi de stomac şi piept. Cu efect sigur. Contra: ameţelilor, sgârciurilor de stomac, iritaţiilor de vomat, fierbinţelei şi boalei de plămâni. Un mijloc foarte bun în caz de lăuză şi reconvalescenţă. 1049

PRECIZIUNE ŞI ELEGANTĂ
CELE MAI NOI MODELE
„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brăţară
— în argint, aur, platină —
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piaţa Unirii. — Telefon 643 şi 350.

In sezonul de toamnă vopseşte blănării în mod ideal, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perne
CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5

FRENKEL [fost Janovitz & Co.] Cluj, Str. Aprinjoarelor 13. Telefon 2-90, 264, 401.

Pentru-ce s'a infiintat „Uniunea Maghiara"

Societate culturală, politică sau iredentistă? Mijloacele de luptă ale magnaților — Duplicitatea presei maghiare democrate

Discuția aprinsă ce s'a pornit de către unguri în jurul desființării uniunii maghiare, discuția în care a trebuit să se lase atrasă și presa noastră, a adus contribuții considerabile la lămurirea politicei pe care o urmează de patru ani încoace maghiarimea ardeleană și în rândul dintâi magnații în strânse legături cu guvernul de la Budapesta. Nu vom repeta aci învinuirile ce s'au adus uniunei maghiare și pentru care a trebuit să fie, pentru a treia oară desființată.

Uneltirile uniunei acestela se cunosc. Se cunoaște azi în obște ființarea ei ilegală, propaganda subversivă făcută în toate păturile unguresti, rolul ei de executor și controlor al ordinelor date de la Budapesta pentru Ardeal ș. a. m. d.

Vom stărui de data a ceasta asupra altui lucru. Inființată acum doi ani și jumătate, uniunea maghiară a primit învoiala ministerială pentru a putea funcționa ca societate culturală. Care i-au fost activitatea, se știe. Nu-i vorbă, a dus și o activitate culturală: aceea a propagandei prin școală. Incolo, s'a transformat în asociație pur politică, deși nu recunoaște aceasta!

Să ne oprim puțin și să judecăm lucrurile. Guvernul averescan a permis uniunei existența ca societate culturală. Ori, aceiași, cari formau uniunea maghiară, erau, și sunt și azi, membrii unei alte asociații culturale, ai acelei „Emke", care primesc de la Budapesta menirea să desnaționalizeze pe români. De ce nu s'au întrebat guvernanții cabinetului Averescu, care e intenția cu care aceiași oameni fondează două societăți culturale deodată și dacă, după ce se cunoaște scopul societății deja existente, se putea aproba, cu titlu tot de societate culturală, o societate care să fie ediția a doua a lui „Emke". E și aceasta o întrebare, care se impune din cele multe. Evident nu pentru scopuri culturale aveau magnații nevoe de o societate similară. Nu rai din faptul, că mai aveau una, îi se putea ghici gândul.

Acesta e însă o chestiune, care la urma urmei nu apasă atât de mult, ca cele asupra cărora vom insista aci.

Magnații baronului Josika au înființat uniunea maghiară. Ce avea să fie și ce a și fost aceasta? Ea cuprindea: partidul național maghiar, societatea „Emke", societățile economice și financiare toate societățile culturale etc. Va să zică: se erijase în reprezentant al tuturora, ea, care putea să înființeze numai ca asociație culturală.

Poate vă veți mira, că, deși cu un dis inct caracter politic, uniunea maghiară avea în sânul ei un partid național maghiar? Scopul era acesta: din Uniunea maghiară să facă parte și democrații, dar numai ca o cantitate numerică, în numele căreia să poată să vorbească. Inființarea partidului național maghiar însemna, că cetățenii democrați, deși membrii ai uniunei, sunt excluși din partidul național maghiar, deci în ce privește politica uniunei, nu au cuvânt decât magnații, comisarii guvernului maghiar. Prin aceasta s'a asigurat caracterul de iredentism al uniunei, care, odată înrădăcinată politicește și pe mâna masselor democrate, însemna să fie serios primejduit.

Dupăce știm aceasta, nu e este greu să ne explicăm atitudinea presei ungurești democrate, părtinitoare a partidului poporului maghiar, cu privire la desființarea uniunei.

Partidul poporului maghiar ducea o luptă sălbatecă cu partidul național maghiar. Din cauza aceasta poporaniștii maghiari azi se socotiau membrii ai uniunei maghiare, mâine o atacau și din cauza aceasta în timpul din urmă partidul poporului maghiar a început să facă propagandă pentru adunarea uniunii maghiare, convocată pentru ziua de 6 August, pentrucă în această adunare urmăriau să dea lovitura de grație partidului național maghiar și prin urmare oligarhismului reacționar și iredent al uniunei, pe care caută să o democratizeze.

Firește, în lupta aceasta, cumpăna simpatiei românilor trebuia să încline înspre partidul poporului, care dintru început s'a declarat dușman al politicei de iredentă. Și cu toate acestea trebue să constatăm acum, nu fără mirare, că o parte a presei maghiare democrate, care a dat acum câteva săptămâni uniunei maghiare titlul de uniune a magnaților, comentând desființarea acestei uniuni, îi ia apărarea, într'un stil, care lasă să crezi, că a făcut elastic cunoștință cu finanța din care se susține „Ellenzék"-ul magnaților. Constatarea aceasta ni-o compensează însă o alta, că „Keleti Ujság" nu numai că nu dezaprobă desființarea uniunei, dar o privește cu simpatie și nu vorbește despre suprimarea din uniune a magnatismului iredent.

CONFERINȚA DELA HAGA

Sovietele ar fi dispuse ca să accepte o comisiune de anchetă

Paris. — „Petit Parisiene" scrie următoarele:

După informațiuni excepționale de serioase primite din Moscova, guvernul sovietelor sub influența crizei crescânde, ar fi din nou dispus să primească în Rusia o comisiune de anchetă condusă de experți aliați,

Această comisiune ar fi totuși destinată să studieze nu situația generală a Rusiei după cum a fost vorba la Genova, ci pur și simplu să ia cunoștință de concesiunile pe care sovietele le-ar oferi în gaj pentru creditele ce doresc să obțină.

Se observă aici, aceiași tendință ca și întrecut. Reprezentanții sovietelor vorbesc de reconstrucție numai pentru a face să li se acorde împrumutul de Stat, care le-ar permite să prelungească durata puterii lor, cu toată situația grozavă a Rusiei.

Este îndoelnic, în aceste condițiuni, cu oferta sovietelor să fie acceptată, dacă ea va fi în mod oficial trasmisă.

Inspectorator General Sanitar Policlinica Dentară de Stat Cluj

No. 48—1922.

Concurs.

La Policlinica dentară de Stat din Cluj sunt vacante locurile de **dentotechnician, laborant** și **impiegat cl. I.**

Technicianul trebue să fie bine versat în toate ramurile artei.

Cererile dimpreună cu actele și documentele justificative: de capacitate și calificație, indigenitate, naștere și moralitate sunt a se înainta Inspectoratului General Sanitar, Serviciul dentistic până la 25 l. c.

1983 Director Medic Șef: Dr. Ioan Cupărescu.

Concurs.

Direcțiunea „Băncii Invățătorilor" societate anonimă Cluj, publică concurs pentru ocuparea postului de:

a) Director general și
b) Șef contabil.

Reflectanții sunt rugați a-și înaintele în cari să se indice studiile făcute și incredințările de serviciu avute, precum și pretenziunile de salar, la adresa băncii în Cluj, Piața Ștefan cel Mare No. 21 până la 25 Iulie a. c.

1971 DIRECȚIUNEA.

Reclama este sufletul comerțului

Cerneluri
negre și colorate pentru
tipografii și litografii
se pot comanda la papetăria
Lepage
Cluj,
reprezentanța principală a fabricei berlineze cu renume universal Wicke. Furnituri imediate pentru magazie, in toate colorile și calitățile.

1267

Dacă doriți fipărituri frumoase, faceți comenzi de probă. ::::

BITUMUL MATITZA S. A.

Capital social Lei 6.000.000
Centrala București.
FILIALA CLUJ, Calea Reg. Ferdinand No. 55, I.
1203 Telefon 10-09.

Execută tot felul de lucrări în legătură cu produsele Bitumului, ca asfaltare izolație la case, acoperișe din ciment de lemn (Holzzement) etc. Material totdeauna la magazie

Depozitul Central:
TUNGSRAM S. A.
Cluj, Str. Kömálalja No. 25
□ Telefon 201. □

Prima fabrică electrică română
S. a.
Lloyd 778. III.

Fabricăm aparate pentru curent puternic, furnizăm porțelanuri, lămpi cu voltaj puternice, conductoare, dinamuri și motoare.

Interesaților le oferim liste de prețuri. 1914

Industria Sârmei S. A.

Centrala: Cluj, Calea Victoriei 29 (căsuța postală 12).
Telefon: 347.
Adrs. telegr: Ferrum.
Fabrica: Ghiriș-Arieș (Gara: Câmpia Turzii) Linia de garaj propr.

Produce zilnic 2 vagoane sârmă și cuie.

BLAU & Co. 1978-6

BUCUREȘTI,
Bulevard. Maria No. 1

Telefon 13/63
Adresa telegrafica: „BLAUDEPOT"

DEPOZIT MARE DE:
Mașini de găurit. Strunguri. Mașine-Shaping. Mașini de frezat. Mașini de șlefuit. Mașini pentru tăiat ghevint, etc.

MAȘINI pentru TINICHIGERIE. □ MAȘINI de TÂMPLĂRIE. □ INSTALAȚIUNI de FORJE. □ STANȚE și TĂITOARE de FER. □ INSTALAȚIUNI de AER COMPRIMAT. □ Scule de tăiat pentru orice fel de ghevint. Burghii spirrle, Mandrine, Unelte pentru mecanici, Forje și Tinichigii, Aparate de lipit, Instrumente de măsurat, etc. etc.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

CAUT POST ca dactilografă sau ca funcționară la un oficiu de stat sau intreprindere privată. Adresa Maria Ilea Piața Unirei No. 7 etaj III. camera 9. 1968

Închirieri:

AȘI SCHIMBA locuința mea modernă constătătoare din 2 camere bucătărie și cameră de baie cu o asemenea locuință în ori și ce parte a orașului. Adresa la Libr. Friedman Piața Unirei 26. 1965

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

ELEVĂ particulară cl. VIII. caută urgent meditația din limba franceză. Adresa la ziar. 1986

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Reclama este sufletul comerțului

Cum se vindecă Reumatismu și Gutta

este o broșură foarte interesantă și instructivă. Acolo veți găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de șeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum și modul lor de vindecare. Această broșurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereți chiar astăzi această broșurică, prin o cartă postală adresată la FARMACIA VOREL din Piatra-N. Moldova

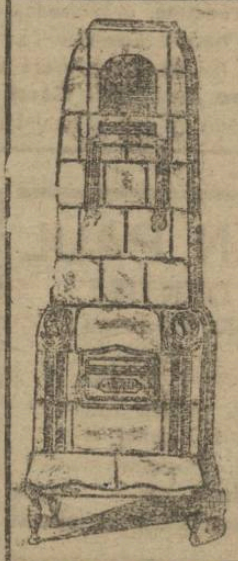

Descoperire Nouă

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi.

1393

Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj,** Strada Moților No. 7

L. C. Harötmuth si Karol Majers fii.

Emil Blaga Cluj

Magasin Piața Ștefan cel Mare 7. Telef. 2-70.
Garagiu Str. Avram Iancu 56. Telef. 11-01.

Cauciucuri Michelin pentru **Automobile Trăsuri Biciclete**

Tot-felul de accesorii și rezerve pentru automobile
Benzină, Uleiu, Vaselină, Valvolină, Carbid

1586

Prețuri de reclamă.

TRASUL

dă betonului și mortarului densitatea deplină și impermeabilitatea mărește clasticitatea și resistența de tracțiune și de presiune, face posibil economii mari la ciment de portland.

TRASSIA S. A. p. Exploatare de tras transilvanean în DEJ, fabrica: Tras, Trasvar, Ciment de Tras.

Prospecte și certificate oficioase stau la dispoziție. Representant pentru jud. Gojocna și Turda-Arieș precum și depozit în Cluj: Inginer F. HANN Cluj, Strada Ciparlu No. 3. 1401

BLAU & Co.

1973-1

FABRICA de UNELTE și Mașini Industriale
VIENA XX. Hellwagstrasse 4—8

FILIALA BUCUREȘTI, Bulevardul Maria No 1
Telefon 13/63.

FABRICAȚIUNE PROPRIE:

Mașini de găurit de preciziune, Mașini de șlefuit de tot felul și unelte de precize pentru prelucrarea ferului

REPREZENTANTE:

Collet & Engelhard Mașini grele pentru unelte de Căi Ferate.

Frankfurter Maschinenbau A. G. mai inainte Pokorny & Wittekind Compresoare și unelte pentru aer comprimat.

Mirkon — C. Stiefelmayer Instrumente de măsurat.

Iacob Schmitz & Sohn Forje, ventilatoare, etc.

Vogel & Schemmann Burghii spirale.

A Waldrich G. m. b. N. Mașini pentru unelte-scule, etc.

Robert Todt Mandrine universale etc.

Konrad Modrach Foarfeci și stanțe.

David Kotthaus Unelte-scule pentru mecanică și instalatori.

Josef Rosenthal Aparate de încălzit, lipit și de iluminat pentru benzină, etc.

Ludwig Hinterschweiger & Co. Mașini pentru cărămidării și instalațiuni de transport funicular, etc. etc.

Strunguri, Mașini de frezat și Mașini-Schaping, etc. Mașini p. tinichigii și tâmplării, Scule-unelte

Au sosit

sticle pentru castraveți și compoturi

la Eisenstädter

1812 fost magazinul Lakatos. Cluj, Str. Regina Maria (Deák-F.) 13

1000 de oameni privesc galantarul susnumitei firme.

Cele mai preferate beuturi ale amatorilor de bere:
calitatea neintrecută a berei albe

„Monoștor"

și a berei brune

1603 **„Călugărul"**

specială,

Se capătă pretutindeni!!

Pentru a dovedi că escelentele

Automobile Ford

sunt resistente, consumă puțin și merg foarte bine,
Angajez ori ce transport de persoane, pe ori ce distanță cu tarif foarte redus.

PERRY Cluj, Calea Regele Ferdinand 99
Telefon 999.

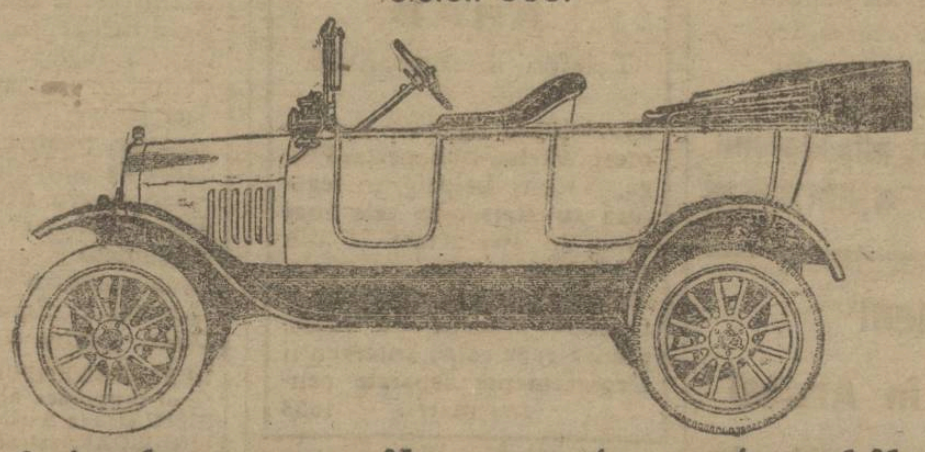

Spre introducerea noilor noastre automobile, primim curse ori unde cu taxe favorabile. 1823

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Ulpiară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Consolidarea bonurilor de tezaur

Ea trebue făcută cu ori-ce preț

Ziarul „Argus" a cărui competință în materie economică și financiară este recunoscută, publică un articol cu privire la consolidarea bonurilor de tezaur din care reproducem pasagiile mai interesante:

In jurul consolidărei bonurilor de tezaur continuă o polemică pătimașe, externă și internă și socotim că cea de a doua e mai primejdioasă pentru bunul renume și creditul României de cât cea dinâiu.

Fără a suspecta buna credință nimănui și făcând abstracție de faptul că păcătuim cu toții prea mult când judecăm orice eveniment numai prin prisma politică, să ne punem un moment în pielea deținătorului străin de bonuri de tezaur românești și să pătrundem în psichologia sa.

Iată un cinstit particular francez, comerciant, fabricant în activitate sau în retragere, și, care a plasat acum un an sau doi vre-o câte-va milioane în bonuri românești. Omul nostru a avut intenția să facă un plasament vremelnic. La scadență — ci ci aceste bonuri sunt polițe ale Statului român în toată puterea cuvântului — se duce la banca cu care lucrează, presintă bonurile și cere sau restituirea capitalului sau plata dobânzei.

— Regret răspunde funcționarul dela ghiset. România n'a luat nici o dispoziție,

— Cum se poate una ca asta? România nu plătește nici măcar dobânda din trecut? Dar ce va fi de acum înainte?

— Regret, n'am nici o instrucțiune.

Deținătorul de bonuri românești — nu toți francezi le-au achiziționat cu 20—40 suta, așa cum se crede în unele cerșuri din București — se îndreaptă spre o altă bancă, unde capătă acelaș răspuns care îl îngrijorează și îl indignează: nici nu poate pricepe ca un Stat — Stat aliat —, o țară care a luptat pe același front cu Franța să aibă o astfel de concepție în materie de datoria ce decurge dintr'o iscălitură.

După ce i-a trecut prima furie, omul începe să raționeze: „Mi s'a repetat în nenumărate rânduri că România e una din țările cele mai bogate din acest continent: are cereale de o calitate superioară, are petrol, are lemne, are sare, România mai exportă cantități însemnate de alte produse ale solului și ale crescătoriei; are o populație țărănească muncitoare și ordonată, are și conducători pricepuți cari într'un prilej hotărâtor au știut în ce direcție să îndrepte destinele țărei. Și cu toate acestea, România atât de avantajată de soartă n'a fost în stare patru ani după încheerea păcei să se ocupe și de creditorii ei, fie plătind o parte din bonurile emise, fie prelungindule la timp prin plata dobânzilor, fie consolidându-le dovedind astfel că e conștientă de situația ei anormală și că are buna intenție de a eși cât de curând dintr'însa.

Deținătorii de bonuri românești care raționează astfel au mulți camarazi: sunt legiuni. Toți s'au gândit la fel. Englezi, Francezi, Italieni, Elvețieni, Canadieni, etc. Modul lor de a judeca a fost foarte puțin măgulitor pentru o țară care și-a dublat teritoriul și populația în urma unui războiu victorios.

■

Consolidarea trebue cu orice preț să se facă, ea fiind menită a pune sfârșit unei stări de lucruri devenită umilitoare pentru noi. Să nu se uite că semnătura României a fost protestată, și că țara noastră nu se poate separa de comunitatea națiunilor, că nu poate trăi ca un melc în casa sa și că, intrată prin poarta mare în concertul acelora cari au așezat Europa pe temelii noui, e ținută să observe — așa cum a făcut'o de altmitrelea de mai bine de cincizeci ani — regulile internaționale în materie de datorie publică.

Consolidarea bonurilor de tezaur este o necesitate imperioasă și trebuie înfăptuită chiar dacă jertfele ar fi fost și mai grele de cât cele arătate de dl Vintilă Brătianu. Este o stare rușinoasă, degradătoare că un Regat de 18 milioane locuitori dotat de natură cu toate comorile, să trăească sub regimul protestului — amenințător, ca un comerciant care merge spre faliment.

■

Și acum venim la campania externă de care vorbeam mai sus și pe care o considerăm mai inofensivă ca cea interă. Purtătorul străin al unui bon de tezaur românesc e perfect în drept să ceară plata integrală și imediată a capitalului ajuns la scadență. Ori ce imputare la adresa lui este deplasată din partea debitorului strâmtorat. Prin urmare nu cu vorbe provocătoare, alâtătoare trebue întâmpinat acest creditor ori cât de recalcitrant ar fi, ci cu blândețe și afabilitate iar dacă, spre a'l îmblânzi ar trebui încă vr'un sacrificiu suplimentar, să se facă și să scăpăm odată de Ghiuleana atârnată de picioarele noastre.

Dacă e vorba a se stabili răspunderea pentru faptele ce au căsunat imensa datorie ce stinvește azi pe contribuabilul român, o datorie contractată exclusiv după războiu — aceasta pare că a costat relativ o bagadelă — să ne răfuim între noi și să aplicăm sancțiunile cele mai severe. Dar a sfida pe creditor e un procedeu necivilizat.

Ori ce om cu dor de țară și pătruns de greutățile vremei, va aproba operația consolidărei căci așa ne dictează interesul creditului României în afară, onoarea, demnitatea și prestigiul nostru. S'a așteptat prea mult cu regularea; acum să se termine, să ne liberăm de o grijă și să ne îndreptăm cu mintea limpezită spre celelalte probleme la ordinea zilei.

VIATOR

Conflict între Jugoslavia și Ungaria

Budapesta. — După o telegramă din Belgrad, adresată oficiului refugiaților, guvernul jugoslav continuă cu expulzarea ungurilor din Jugoslavia. Se așteaptă în curând expulzarea a 200 familii.

Ministrul ungur de externe a făcut un demers energic pe lângă legațiunea Jugoslavă din Budapesta, protestând împotriva expulzărilor cari violează tratatele și cerând imediata repatriere a celor expluați.

Ziarele învită guvernul să recurgă la represalii.

Se afirmă că guvernul jugoslav proectează să expulzeze pe toți ungurii cari au optat pentru Ungaria și cari în virtutea tratatelor, ar mai avea dreptul să stea încă un an în Jugoslavia.

DIRECȚIUNEA INSTITUTULUI PASTEUR.

Publicațiune.

Se scoate la licitatie vopsirea și repărarea camerilor de plasare a bolnavilor din Institutul Pasteur.

Licitația se va ține în ședință publică în biroul administrativ al Institutului Pasteur la 27 Iulie a. c.

Concurenți pot lua informațiuni pentru condiții dela administratorul Institutului Pasteur zilnic dela oră 2—6 p. m.

Supra oferte nu se primesc.

1969 DIRECȚIUNEA.

Candelabre electrice

dela cele mai simple până la cele mai împedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. **Reducere 30%** pentru toți **funționarii** publici și particulari, precum și **familiile lor.** 1253

Prima fabrica Ardeleană de juvaere

Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.) Telefon 213.

Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, trnasformează și repareză.

Aur de dentistică și forostuire! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

In caz de catar, slăbiciune de stomac și lipsă de apetit cultiva o minune **VINUL PEPRIN** preparat de **Farmacia Rozsnyai** Se găsește în toate Farmaciile. Prepară numai singură Farmacia Rozsnyai, Arad. 1562

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu prețuri moderate **Frații Ausländer** Cluj, Piața M. Viteazul 39 Telefon 954. 1582

Intreprindere internațională alui Maxim König Miksa

ARAD

Telefon interurban 63.

Proviziune regulată de comerț Wiena, Budapesta, Praga, Triest, Leipzig, în legătură cu stațiunile cele mai mari în streinătate și din streinătate în țară, cu asigurare pe lângă garanță deplină. Incasări speciale de vamă, prenotări de vamă, intervenții Departamente separate pentru marfă. 1558

Reclama este sufletul comerțului

Ne angajăm să transportăm în toate părțile țării, mărfuri în ori ce cantitate și cu vagonul garantând ca în timp de 5—10—15 zile se efectuează transportul în ori ce parte a României. Ordine se pot da la Birourile noastre din Wiena, Bruk, Hegyeshalom, Budapesta, Szolnok, Biharkeresztes, Békéscsaba și Kötegyán. **FRATII DEUTSCH** Centrala Cluj, Piața Unirei 26. Filiale: Wien (I Rotenturms str. 27), Oradea-Mare (str. Rimanoczi No. 12.), Orșova (Dunapart). 1328

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durăbile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Se capătă la 1883

Fabrica de Eternit METEOR S. A.

Oșorheiu jud. Bihor.

Pentru proprietari de

Mașini de treerat și Mori!

Avem permanent în depozitele noastre în calități superioare:

Pietri de mori
Site de mătasă
Ciocane de felecat
(Kronhaemmer)
(Billenhaemmer)
Curele de transmisiune
Curele de cusut
Ulei de uns mașini Nr. 15
Ulei de uns mașini Nr. 16 rafinat
Ulei de uns cilindre
Ulei pentru dynamo
Motorină, Petroleu
Unsoare consistentă
Klingerit, Moorit
Articole de cauciuc
Asbest
Garnituri grafitate
Garnituri de asbest
Garnituri cu seu
Garnituri pentru gaura de om
Cositor englez
Chingi pentru mori
Saci
Sirupuri pentru curele
Saibe de sminghel
Sticle pentru nivelul apei
Sticle „Klinger"
Manometre
Cane pentru ulei
Următoare „Stauffer"
Discur pentru curele etc. etc.

DEPARTAMENTUL MAȘINILOR al reuniunei agricole s. a.
SIBIU strada Sării Nr. 22
SIGHIȘOARA, strada Baier Nr. 47
MEDIAȘ, Piața Cazarmei Nr. 15
Hermes Nr. 6445 1874

SINAIA

Cea mai frumoasă stațiune climaterică a România-Mare

Sezonul a început, secundat de un timp admirabil.

Cazinoul a fost deschis la 24 iunie 1922, având cele mai variete și selecte distracțiuni

Lloyd 835 1963

Sport, Theatru, Dancing, Bar, Jaz-band.

Hotel și Restaurant de primul rang precum și obișnuitele atracțiuni.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana".

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNE" SIBIIU

Anul II. No. 565 — Opt pagini 1 LEU Opt pagini — Miercuri 19 Iulie 1922

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITE
Director: D. TOMESCU
Telefon:
REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — — 180 LEI
„ 6 LUNI — — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Opera legislativă

Pregătirea noilor reforme

In timp ce partidele din opoziție se agită fără nici o directivă politică determinată, cu singurul scop de a impune țării haosul unor sbuciumări fără rost, guvernul de astăzi își continuă opera sa de consolidare a țării în toate domeniile de activitate și îi pregătește stăruitor reformele de care are nevoie pentru o viață democratică și utilă cetățenilor ei.

Intr'un recent consiliu de miniștri s'au discutat chestiunile de principiu ce vor sta la baza noilor reforme, pregătite de comisiunile parlamentare. Indată ce reformele: administrativă, financiară și electorală vor fi definitiv redactate, textul lor va fi dat cele mai largi publicități pentruca atât prietinii cât și cei ostili guvernului, să poată lua cunoștință în prealabil de principiile sănătoase și democratice ale acestor reforme, care apoi la luminile Parlamentului se vor analiza și relua în discuție. De asemenea va fi adusă la cunoștința țării viitoarea constituție, pe care o solicită vremurile noui și i impune alipirea nouilor provincii la patria-mumă.

In zadar deci se plânge opoziția de rea credință, că guvernul pregătește nouile reforme fără a lua contact cu massa cetățenilor. Toate neadevărurile reeditate de această opoziție de agitări sterile, au trista șansă de a fi inferate prin politica de fapte a partidului liberal. In adevăr guvernul actual nu are obiceiul partidelor de guvernământ anterioare, de a face cea mai desantată demagogie cu ocazia pregătirei vre-unei reforme necesare țării. Procedura sa a fost ca totdeauna, de a pregăti serios reformele amintite, cu concursul specialiștilor și al oamenilor competenți și apoi a le prezenta întregei opinii publice, ca aceasta să-și poată da asentimentul și să facă aprecierile de rigoare, înainte ca aceste reforme să fie discutate și votate de Parlament suprema instanță politică a unei organizații de stat. In acest fel intelectualii și toți cetățenii ce-și pot da o părere în această țară, se pot convinge de activitatea guvernului și prin reprezentanții săi aleși în corpurile legiuitoare, pot sancționa actele guvernului aprobându-le sau desaprobându-le prin discuțiile la care iau parte și prin votul pe care-l dau. O procedură mai reprosabilă și mai legală ca aceasta nici că se poate și am vrea să știm dacă opoziția a putut descoperi alte mijloace de guvernare mai superioară și mai cinstite.

Acum câteva cuvinte asupra reformelor ce se pregătesc și a necesității lor imperioase pentru țară.

E lucru constatat că organismul Statului nostru nu mai poate funcționa în mod normal așa cum se prezintă astăzi și că schimbări radicale se impun.

Am făcut mai sus remarca că modificarea legei fudamentale, constituția, o cere lărgirea hotarelor țării și complicarea organizărei noastre sociale. Sunt principii vechi în constituție, care ori cât le-ai lărgi interpretarea și deci le-ai forța elasticitatea, nu mai cadrează cu noua Constituție a Statului românesc.

O primenire a unora din principiile de bază e necesară deci și conducătorii de astăzi vor ști se o facă potrivit intereselor obștești.

Aceleași cauze impun reforma administrativă, financiară și cea electorală, a căror pincipii fundamentale vor fi înscrise tocmai în noua Constituție.

Să le luăm pe rând. Necesitatea unei largi descentralizări administrative este cerută fără întârziere de nevoile organice ale țării. Prin această descentralizare va trebui să se asigure comunei și județului, celule și părți ale Organismului Statului, o viață de sine stătoare, puterea centrală nefiind în drept să intervină decât în măsura impusă de cerințele unității și Siguranței Statului.

Pentru a prepara terenul unei sănătoase reforme financiare, se cunosc sforțările uriașe care le face necontenit guvernul de când a venit la cârma și care se traduc prin politica de economii, echilibrarea budgetului, consolidarea datoriilor ce le avem în străinătate, stârpirea inflațiunei monetare prin încetarea emisiunei de hârtie monedă, politica de sporire a producției țării și alte măsuri salutare.

In privința actualului regim electoral, sunt iarăși o serie de modificări care se impun, pentru ca sufragiul universal să ne poată trimete în Parlament pe adevărații representanți ai națiunei.

Toate aceste reforme — opera legislativă de mâine a țării — cad în greaua dar frumoasa sarcină a guvernului actual, de a le duce la bun sfârșit.

e. p.

7.25–6.50–6.80–7.20–7.60

Intr'un număr trecut arătam destul de lămurit cari au fost cauzele neașteptatei scăderi a valutei noastre de acum două săptămâni. Pentru oricine posedă cel puțin noțiunile elementare în materie de finanțe și bursă, scăderea bruscă a leului la Bursa din Paris, imediat după încheierea acordului cu grupul financiar englez care se angaja cu operațiunile trebuitoare convertirei bonurilor noastre de tezaur era mai mult decât un indian, era certitudine. Scăderile mari, scăderile cari nu se fac progresiv, sunt justificate în operațiunile de bursă, sau de catastrofe sau de speculațiuni silite. In cazul nostru scăderea de 75 centime nu era justificată de nicio catastrofă. Din potrivă țara se afla în plină refacere internă și externă, operațiunea consolidării bonurilor de tezaur căpătase asentimentul țării și ne garanta restabilirea creditului în străinătate, iar reglementarea exportului și bogăția nouei recolte întăreau posibilitățile refacerei leului.

Speculatorii de bursă au înțeles acest lucru și au provocat scăderea pentru a acapara cât mai multă valută românească în vederea câștigului. Dovadă că așa a fost e faptul că după două săptămâni leul din trei salturi formidabile a depășit cota de 7,25 pe care o înregistrase la Paris înainte de scădere. Dela 6,50 centime, s'a urcat la 6,80, de aici la 7,20 și acum se găsește la 7,60 cu vădită tendință de urcare.

Străduințele guvernului dau admirabile roade. Opera de consolidare înfrânge zi de zi cerbicia atâtor greutăți. Iar dacă un moment țara s'a lăsat alarmată de bucuria dușmanilor ei interni, restabilirea adevăratei situații îi va deschide ochii pe viitor.

Ceea ce însă este mai interesant în această împrejurare e starea morală a unor formațiuni politice din țară, față de problema refacerii noastre. Operațiunea consolidării bonurilor de tezaur a fost întâmpinată de opoziția extra-parlamentaristă cu o vădită vrăjmășie. Campaniile contra hotărârilor Parlamentului au servit admirabil interesele speculanților de bursă. Scăderea a fost operată prin răspândirea argumentelor alarmante întrebuințate de opoziție contra acestei chestiuni.

Aceeași opoziție a primit cu strigăte de mare victorie cursul scăzut la 6,20. In focul luptelor pentru putere opoziția perduse rațiunea intereselor naționale. Pentru ea scăderea leului nu însemna o nouă și dureroasă înglodare a țării, ci numai posibilitatea unui nou atac contra guvernului căruia voește a-i lua locul. Partidul național, partidul țărănist, partidul poporului și partidul progresist jubilau. Astăzi toate aceste partide cari prin presa și oamenii lor au vânturat sub toate aspectele cota de 6,50, nu au niciun cuvânt pentru cele trei urcări vertiginoase și tendința de urcare a valutei noastre. Restabilirea banului nostru în justa lui valoare e primită cu vrăjmășia tăcută a neputinciosului înfrânt de fapte. Deschide spre curiozitate orice ziar al acestei opoziții, nu veți găsi nici măcar înregistrarea strictă a cursului leului. Ziarele partidului național din Ardeal nu mai publică nicio informație de bursă, în schimb chiar și acum când leul e ajuns la 7,60 se vorbește de valuta scăzută de acum două săptămâni.

Cu o astfel de mentalitate și în fața unor atari procedee, țara va ști cât preț să pună pe campaniile opoziției extra-parlamentare.

Chestiunea strandului

Articolul „Strandul, igiena și morala" născând oarecare interes în public și corespunzând, mai mult decât ne așteptam, sentimentului public, ne face să revenim asupra acestei chestiuni.

Mai toate obiecțiunile făcute felului cum a fost conceput Strandul și cum funcționează sunt împărtășite de toți cu cari am discutat articolul menționat.

Mai mult, foarte mulți m'au îndemnat să aduc și alte obiecțiuni cari în primul articol au fost lăsate de-o parte.

Mai întâiu se impune întrebarea dacă primăria a făcut cea mai fericită alegere a locului unde s'a construit Strandul. Căci brațul cel mic al Someșului care alimentează Strandul, mai înainte de a ajunge în parc, trece prin oraș, în dreptul fabricei de bere spre strada Mănăștur, pe unde vine încărcat cu tinichele, sticle, câini și pisici moarte, murdărie și alte delicatese.

Nu s'ar fi putut oare face strandul în condițiuni mai bune în albia brațului cel mare al Someșului?

Dacă nu, de ce nu s'a încercat ca cel puțin să se micșoreze inconvenientele ce le prezintă alimentarea cu apă din brațul mic al Someșului, construindu-se un bazin mare, prin lărgirea albiei râului. In felul acesta apa din bazin ar fi fost curgătoare și în locul celor 2 bazine cu apă stătută și murdară ar fi fost un bazin a cărei apă ar fi fost în continuă primenire. Natural că atunci ar fi trebuit să se pună și grătare care să oprească tinichelele și murdăriile ce vin din susul apei.

In ceiace privește promiscuitatea care se lăfăește actualmente la strand nu știu ce obiecțiuni s'ar putea aduce separărei cabinelor și bazinelor pentru femei, bărbați și copii.

Foarte multă lume cari acum nu vine, privându-se astfel de binefacerile strandului, nu și-ar mai vedea jignite anumite „prejudecăți", și ar veni bucuros la strand.

Căci orice ar spune unii cari neglijează acele „prejudecăți" se petrec actualmente scene și lucruri cari îndepărtează, făcând jenantă șederea la strand. Nu vrem să insistăm asupra scenelor „mormintelor" cu desenuri cari variază după imaginația și apucăturile autorilor; sunt lucruri văzute de foarte mulți și se pot ghici fără a mai fi descrise în detaliile lor mult prea picante.

O altă nepărintească neglijență a edililor a fost că nu au afișat unele sfaturi necesare publicului.

Astfel, foarte mulți ignorând efectele rele ale unei prelungite și nesistematice cure solare au căpătat dermatite și eriteme cu consecințe destul de neplăcute. Din cauza acestei neglijențe mulți „jupuiți" nu sunt tocmai necunoscători binefăcătoarei primării a Clujului.

Nu credem că e util ca odată cu jupuirea moralității publice în variate feluri, să fie jupuită și pielea vilegiaturiștilor strandului.

Că în genere strandul nu corespunde mediului și epocii așa cum funcționează, e destul de clar. Dacă am fi în epoca „frunzei de viță" pe malul Mediteranei albastre, când vechii elini visau sub un soare arzător republica lui Plato, obiecțiunile de mai sus n'ar avea rost. Dar în vremea când a călători descheiat la haină în tren constitue un delict, pasibil de amendă și în caz de recidivă cu „darea jos" pentru saticfacerea moralei ultragiate, a celorlalți călători încopciați până la gât, strandul în actuala funcțiune frizează scandalul. Cât despre igienă, primăria a jignit-o atât de mult în cât trebue să-i dea o grabnică satisfacție retronând-o în drepturile ei.

Dr. M. MACAVESCU

Insemnări de-o zi

Pe ziua de eri „Patria" este dinastică. Buletinul fluctuațiunilor sentimentelor partidului național față de coroană înregistrează eri un articol măgulitor la adresa Reginei.

Pe când noui atacuri antidinastice?

■

„Gazeta Transilvaniei" afirmă că „Ardealul este singura și ultima rezervă a țării".

Desigur că pentru patriotismul nostru local, afirmația ziarului brașovean este măgulitoare. Admitem deci bucuros că Ardealul poate fi ultima și singura chiar rezervă a țării.

Ardealul da; nu însă și partidul național, pentru care acelaș ziar crede că poate scrie:

„Credem că putem restabili ordinea morală, că vom descătușa puterile creatoare, vom câștiga în crederea măsselor și că noi singuri mai putem recuceri sufletul Basarabiei, mult mai înstreinată astăzi decât la 1918".

Ordinea morală? Cu cine? Cu trădătorii și cu jefuitorii averii publice?

Descătușarea puterilor creatoare cu programe economico financiare inspirate de literatura cotidiană a ziarelor suspecte?

Recucerirea Basarabiei cu demagogia bolșevică pe care eri o desaproba conducerea partidului național?

Gazeta Transilvaniei tot n'a înțeles aluzia cu Pupă-Spurcă a d-lui Iorga, deși a publicat-o!

■

„Patria" crede că e patriotic a face o chestiune de politică internă din conflictul româno-maghiar provocat de ieșirea nesocotită a contelui Bethlen în Parlamentul maghiar.

Intr'o atare chestiune ne-am fi așteptat să nu existe nici divergențe de opinii și nici măcar temă de cancan. Din nefericire „Patria" avea de apărat prietenia d-lui Iuliu Maniu față de ministrul ungur, și fatal o găsim alături de contele Bethlen.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

O RECTIFICARE

Scrisoarea d-lui profesor Joseph Pinard

Din partea d-lui Joseph Pinard, prof. la liceul din Turda primim următoarele rânduri pe pe cari le publicăm mai jos:

Regret foarte mult că sunt silit să iau parte eu, străin, la o polemică într'un ziar românesc. Dar de oarece corespondentul d-voastre, dând la iveală un conflict de ordin privat, a scris împotriva mea în No. 556 al ziarului d-voastre un articol, de astfel, de o inexactitate insultătoare în mare parte, trebue ca și eu să mă apăr tot pe cale ziaristică, făcând apel la imparțialitatea d-voastre spre publicarea următoarelor îndreptări:

Corespondentul d-voastre spune în primul rând că am intrat prea adânc în sânul societăților ungurești: acuzația e de necrezut și se vede foarte bine că corespondentul d-voastre cunoaște foarte puțin Turda. E cunoscut aci că nu știu nici un cuvânt unguresc, că n'am fost niciodată într'o familie ungurească și că, cu atât mai puțin n'am făcut parte din nici o societate ungurească. Dacă de două ori într'un an, ceia ce nu e căutși de puțin acuzabil, am fost văzut la o manifestare culturală pregătită de Unguri, aceasta s'a întâmplat întâi la 25 Aprilie când, la rugarea personală a d lui Director Petre Suciu, am luat parte la o producțiune catolică cu scop de binefacere; apoi a doua oară, mai târziu, când iarăși la rugarea d-lui Suciu și chiar în loja d-sale am luat parte la o producțiune a liceului unitar. Dl Suciu a crezut cu drept cuvânt că era pentru noi o datorie de curtoazie să luăm parte. Corespondentul d-voastre care opunându-mă d-lui Director crede că am lipsit dela obligațiunile mele de imparțialitate, în această privință ar putea fi mai bine informat.

Cât privește „Asociațiunea Molière", e exact că admite în sânul ei elemente fără deosebire de naționalitate; dar de altă parte se știe că toate societățile savante sunt internaționale admițând ca membrii pe toți acei cari poartă un oarecare interes studiului urmărit de societate. De altă parte corespondentul d-voastre ar putea ști că din cei 38 membri ai „Asociațiunei Molière", numai 3 sunt Unguri ceeace nu dovedește întru nimic influența pe care aș crea-o pe lângă societatea ungurească.

Corespondentul d-voastră spune mai departe că am părăsit elementul românesc!... Membru pe viață al Asociațiunei „Astra" pentru cultura poporului român (pentru care am făcut o conferință în românește chiar înainte de Paști), membru al „Casinei Române", membru activ și mai târziu președinte al societății teatrale „Amicii Artelor", mă temeam întotdeauna că entuziasmul prea mare cu care m'am atașat de cultura română, ar putea fi socotit la un moment dat prea indiscret. Românii mi-ar fi putut spune că au și ei elemente destule pentru a desvolta cultura națională fără ajutorul străinilor. Din potrivă sunt acuzat că am părăsit elementele române ști!... Nu mai înțeleg nimic!

Mai departe corespondentul adaugă că am fost plătit pentru cultivarea acestor elemente; am fost plătit pentru liceu; ceiace este cu totul altceva, și aș dori foarte mult ca cineva să-mi aducă dovezi că am neglijat vreodată datoriile mele profesionale.

In ultimul semestru al anului am încetat chiar toate lucrările mele personale în favoarea școalei și a propagandei culturale extra-școlare; și sunt sigur că d-l Director, cu tot conflictul iscat între noi, nu mi-ar refuza mărturisirea sa în această privință.

Una din afirmările cele mai jignitoare ale corespondentului d-voastră, este generozitatea cu care îmi acordă un salar de 30.000 lei lunar! Dă să se înțeleagă că am venit în România numai spre a trăi boerește! Cu toate că în privința aceasta n'am de dat socoteli nimănui, țiu să vă spui că în decursul acestui an am primit, pe lângă salariul meu din Franța (629 fr. 16 lunar), încă 1035.90 lei dela statul român, adică am câștigat în schimbul îndepărtărei de patria mea, vre-o 80 franci suplimentari pe lună. E adevărat că am beneficiat pentru cheltuielile mele personale de un trai mult mai ieftin în România de cât în Franța; dar cum nu sunt boer din naștere și cum familia și frații mei din Franța trăesc prin susținerea mea, nu m'am folosit așa de mult de schimbarea favorabilă a valutei, încât pot să spun că am găsit în România numai ceeace am căutat, adică un teren de studiu și cunoștințe noi; după bani însă n'am alergat niciodată și nici nu cred că purtarea mea să fi dat să se înțeleagă că am venit în România pentru alte scopuri decât cele ideale.

Corespondentul d-voastre vorbește apoi de marele fiasco al reprezentației mele date cu prilejul Tricentenarului lui Molière. Fără să fac apel la critica ziarului d-voastre din 3 Iunie 1922, vă pot pune la dispoziție destule dovezi că reprezentația noastră a fost judecată cu totul altfel nu numai de cea mai mare parte a publicului, ci chiar și de alți intelectuali străini orașului nostru ca: dl Seni directorul învățământului secundar, de profesori dela Universitatea din Cluj, de autoritățile locale etc. Nu insist în această privință, să-și amintească publicul din Turda și să judece!

Corespondentul d-voastre încheie tot așa de fals, exprimându-se că aș fi plecat la București cerându-mi rezilierea contractului pe baza refuzului primit din partea d-lui Director de a mai întrebuința doi elevi ai Liceului în propaganda mea culturală. Observ în primul rând că un elev și nu doi a fost întrebuințat, că nu m'am decis să plec din cauza refuzului d-lui Director, ci din cauza felului cum a căutat să motiveze acest refuz într'o discuție avută între noi și în care dl Director s'a servit de termeni cari au jignit demnitatea mea, că n'am făcut cererea de reziliere pe această bază ci am făcut o cerere nemotivată pe baza contractului care prevede rezilierea după un an; că n'am plecat pentru această la București deoarece am demisionat la 30 Mai și am plecat la București după închiderea anului școlar la 29 Iunie, după ce Ministerul, informat pe altă cale, mi-a cerut lămuriri. — Patru neadevăruri cam grave într'o singură frază! Corespondentul este admirabil informat!

Regret foarte mult, că și corespondentul d-voastră, regret că tocmai când la București ceream concursul autorităților române pentru un teren de propagandă pur-românească căreia voiam să-i jertfesc o parte a vacanțelor mele, s'au găsit niște oameni destul de incompetenți cari au încercat să-mi lase la plecare o impresie destul de proastă.

Dar, vă spun drept n-au reușit. Doi ani petrecuți în Algeria și Sahara mi-au dat ocazia să învăț un proverb arab care spune: „câinii latră dar caravana trece înainte", tot asemenea lătrăturile câtorva incompetenți în materie de propagandă nu m'au făcut să-mi uit tovarășii de muncă — „Asociațiunea Molière" și Societatea „Amicii Artelor" — unde nu am găsit decât prietenie și devotament scopului nostru, oameni cu cari am lucrat din toată inima și marea majoritate a publicului și a intelligenței locale române unde am găsit numai sinceritate și bună voință. Tuturora le doresc succes la calea începută promițându-le că și eu voi face la fel mergând încontinuu pe calea spre ideal.

Joseph Pinard

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

CITIND REVISTELE

„Flacăra" Anul VII No. 28. In fruntea revistei, în loc de articol prim, câteva rânduri strânse și cuprinzătoare, pline de savoarea unei reținute melancolii: „In grădina Vârnav din Botoșani", de Gala Galaction. Este vorba de grădina publică din Botoșani, în care altădată Eminescu: a gândit, a suferit, „a prins întâiele icoane din comoara poeziei românești, aici prin aceste cărări de lilieci"... în care, „armoniile fără de moarte ale poeziilor lui Eminescu se materializează în fiecare creangă legănată și se revarsă în jghiabul ceasului de față, din fiecare boschet, cu granguri și cu mierle".

Revista ne aduce de astădată două traduceri în proză: una, cea obișnuită, din rușește și alta din Henri de Regnier.

Fără îndoială ca alegerea nuvelelor pe care le traduce „Flacăra" nu lasă nimic de dorit, în ce privește valoarea lor. Dar socotim, că ar fi bine să ne dea totdeauna, traduceri din autorii noi ruși, necunoscuți publicului nostru, cum bunăoară ne dă în numărul acesta traducerea după contele Alexis N. Tolstoi. Mișcarea literară rusească de la revoluție încoace ar avea pentru noi un deosebit interes. Deasemeni literatura rusească de dinainte de război, ignorată de publicul nostru și care este destul de vastă. Ar fi o îndeletnicire mai nimerită pentru o revistă traducerile de felul acesta, decât traducerile din Cehov și Henri de Regnier, de care ar trebui să se ocupe mai de grabă institutele de editură dându-ni-le nu cu bucățica ci cu volumul.

In orice caz, socotim de datoria noastră să apreciem cu satisfacție, hotărârea noilor conducători ai Flacărei, de a ne aduce în fiecare număr câte o traducere binefăcută. In modul acesta numai se poate încuraja la noi acest gen de literatură, care este unul dintre cele mai dificile. In afară de câteva excepții, traducerea literară în România a fost complect neglijată și astăzi se prezintă într'un chip atât de lamentabil, că ne este rușine de ea. Mai ales când o comparăm cu ceea ce au făcut de exemplu compatrioții noștrii unguri pe acest teren.

Alături de cele două traduceri, revista ne mai dă o nuvelă a poetului Talaz, plină de atmosferă și într'un stil sobru, care amintește versurile frumoase ale autorului.

„Neica Pitaru" este cea dintâi bucată în proză a d-lui Talaz, pe care o întâlnim în publicistică.

Promisiunea pe care ne-o face, cu ea, ne îndrituește să așteptăm cu plăcere și altele.

Versuri semnează d-nii Fundoianu, Mircea Gheorghiu, Șerban Bascovici, d-na Claudia Milian.

Impresionantă poesia d-lui V. Corbasca: „Bulgării". Cu toate micile sale modificări în construcția versului dl Al. Vâjaianu ne amintește necontenit pe dl Topârceanu. Este chiar acesta din urmă sub pseudonim sau poesiile sale sunt o obsesie de care nu se poate libera celdintâi?

Cronica și bogată și interesantă ca de obicei. La Cronica Culturală, dl Ion Baila face istoricul „societății pentru crearea unui fond de teatru român" în Ardeal. Bazele acestei societăți le-a pus d-nii Al. Mocioni și Iosif Vulcan în 1877. Ea trebuia să se desvolte alături de „Astra" înființată cu vre o șaptesprezece ani înainte. Autorul explică de ce această societate n'a avut soarta frumoasa a „Astrei"; ea există totuși și acum. Intr'ânsa autorul vede mijlocul de ridicare al teatrului român din Ardeal:

„Problema teatrală a devenit foarte actuală în Ardeal și cred că „Societatea pentru fond de teatru" e în primul rând chemată să dea concursul său rezolvării acestei probleme. Societatea dispune azi de fonduri de circa un milion lei. Luând în considerare, că și Statul e obligat și dator chiar să subvenționeze mișcarea teatrală în Ardeal, credem că societatea și-a ajuns scopul pentru care a fost înființată: fondul pentru înființarea teatrului român a fost creat. Cu un milion de lei și cu subvențiunea Statului se poate începe fără nici o ezitare înființarea teatrului național în Ardeal, visat de generația dela 1877. Ba credem chiar, că actuala conducere „Societății pentru fond de teatru" și-ar îndeplini o datorie sfântă atât față de memoria întemeietorilor cât și față de marea cauză a teatrului din Ardeal dacă ar convoca viitoarea adunare generală în sensul paragrafelor 21 și 23 din statute, unde s'ar hotărî ca averea societății să treacă în administrarea „Asociațiunii", care prezintă cele mai bune garanții că va da o bună îndrumare mișcării teatrale în Ardeal."

„Lamura" (Anul III. Nr. 8). Conține printre altele un interesant articol de S. M. în amintirea popei Grigorie din Măhaci; frumoasa poezie „Troița" de dl Nichifor Crainic și două traduceri bune: „Cum a început trădarea în Rusia" de dl Nichifor Crainic după Reiner Maria Rilke și „Murmurele sufletului" de Al. Busuioceanu după Rabindra Nath Tagore. Deasemeni un luminos „Castel de vară" de dl Victor Ion Popa.

In „Lamura Pedagogică", de menținut articolul dlui Al. Busuioceanu: „Problema culturală a pedagogiei".

„Cosinzeana" Anul VI, Nr. 13. Număr închinat aniversărei a douăzeci de ani dela întemeierea revistei „Luceafărul".

Pe copertă, unde se găsesc fotografiile întemeietorilor „Luceafărului" nu vedem pe dl Oct. Tăslăuanu, iar pe dl Goga îl vedem pus într'un colț.

Revista, bogată în ilustrații este interesantă mai ales prin materialul informativ ce aduce.

Continuă nuvela dlui Agârbiceanu „Piciorul de lemn" care pe nesimțite ia proporții de roman.

„Roma" (Revistă de cultură italiană anul II, Nr. 6), Ne aduce câteva poeme în proză de Luigi Valli câteva poezii traduse din Pascoli de dl dr Ad. Stern, sonetul dlui N. Iorga „Lui Dante" și o traducere din „Istoria lui Cristos" de Giovanni Papini: „Lupe sărmană" de Apostol Culea.

In articolul din fruntea revistei „Din Poesia Dialectică Italiană" dl Al. Dem. Marcu, despre ale cărui traduceri literare românești în limba italiană, ne-am mai ocupat în ziarul nostru, ne face cunoștința poetului Venturino Camaiti autorul a 600 sonete publicate sub titlul: „La Guerra Mondiale" în care autorul sub formă de dialog, comentează războiul mondial și arată o deosebită luare aminte și simpatie participărei țărei noastre în uriașa conflagrație.

Cronica politică

Cum se va face unificarea legislativă. In vreme ce partidul național continuă propaganda semănătoare de ură între fii aceluiaș neam, guvernul își dă toate silințele ca să desăvârșească opera de unificare națională. Călăuziți de convingerea că în alcătuirea nouei legislații trebuie să se ție socoteală de interesele tuturor provinciilor din nou alipite, conducătorii actuali au înțeles că lucrările preparatorii nu pot să conducă la rezultate pozitive, dacă ele nu vor fi concepute pe temeiul unor studii serioase.

De aceia membrii guvernului au ținut să se intereseze personal de nevoile noilor provincii, să se convingă de spiritul ce domnește acolo și să culeagă astfel toate datele necesare înfăptuirei operei legislative.

In legătură cu cele ce scriu, zilele acestea dl Jean Th. Florescu Ministrul de Justiție a vizitat Ardealul. Dsa vorbind ziarului „Viitorul" despre constatările făcute aici a declarat că este de neaparată trebuință ca în noua legislație să se introducă multe dispoziții din codicele ardelenești găsite ca fiind dintre cele mai utile pentru interesul țărei noastre reîntregite, după cum și în legiunea vechiului regat se găsesc principii care nu pot fi înlăturate. Cu deosebire, d. Ministru Florescu face constatarea că legiuirea penală a Ardealului din multe puncte de vedere e superioară aceleia din vechiul regat, din care cauză ar fi o greșală de neieriat, dacă noul cod penal nu va continua toate aceste dispoziții.

Partidul național în propaganda ce întreține între altele face afirmațiunea neadevărată că guvernul intenționează ca în alcătuirea nouei legislații să nu ție seama de legiuirea din Ardeal. Declarațiile d-lui Ministru Florescu vin să întărească încă odată afirmațiunile noastre că întreaga campanie dusă de partidul național împotriva guvernul e clădită pe insinuațiuni și dusă numai dintr'un spirit de opoziție rău înțeles.

Calomniile ziarului „Patria"

O scrisoare a dlui Dr. Meteș, prefectul jud. Cojocna

Din partea Dlui prefect Meteș primim următoarea scrisoare ca răspuns la un articol plin de neadevăruri și calomnii publicat în ziarul „Patria":

Nu este adevărat, că țăranii din comuna Borșa au trebuit după alegere să sufere persecuții din cauza ținutei lor politice. Nu este adevărat, că am dat ordin de vaccinare, nici ca țăranii să fie legați și aduși la Cluj. Din ordinul prefectului nimeni nu a fost arestat nici bătut.

În baza rapoartelor intrate la prefectură dela autoritățile în drept am constat următoarele:

Vitele țăranilor din comuna Borșa sunt contaminate de „antrax" boală primejdioasă pentru vite și oameni. Subprefectul județului, la propunerea medicului primar veterinar a oprit tăierea și punerea în consumație a cărnii vitelor contaminate și a dispus vaccinarea acestora. Țăranii nu s'au supus acestui ordin legal, — iar pe Doctorul comunei Dobo Iosif, care a confiscat carnea vitelor bolnave — l-au atacat noaptea mișelește, i-au spart capul și astăzi este încă în spital. Față de această ținută criminală a unora din locuitorii din Borșa, autoritățile în drept — jandarmeria și siguranța — fiind sesizate au introdus cercetare pentru ca să găsească pe criminali și pe ațâțătorii populației.

Această cercetare și instrucțiune se face de către autoritățile judiciare, iar nu de prefect, nici de administrație. Dacă a fost cineva bănuit, interogat sau arestat nu este dreptul prefectului să dispună organelor justițiare, cari sunt sigur, vor proceda legal. Dosarele criminale se găsesc la parchetul tribunalului Cluj. Unde se pot consulta de cei îndreptățiți. De bătăi nu am nici o cunoștință și declar solemn că nu am dat nici un ordin ca țăranii să fie bătuți. Pentru această calomnie voiu căuta satisfacție la Tribunal.

Urmărirea criminalilor ordinari cred că nu este provocare la înstrăinarea de neam.

Nu este adevărat că am fost sau am rămas strein de interesele naționale românești înainte sau după unire, când toți oamenii de bine știu. Ei încă înainte de unire am jurat credință M. S. Regelui Ferdinand la 8 Iulie 1917 la Iași am luptat în armata română pentru Unirea neamului. Acest fapt, ca să nu amintesc contribuția mea modestă la consolidarea României Mari după unire, mă dispenzează, să mai dovedesc dacă sunt „maghiaron" sau român cum se cuvine să fie toți.

Cluj, 14 Iulie 1922.

Prefect de Cluj și Cojocna:

Dr. PETRE METEȘ

Situația politică în Germania

Berlin. — Imediat după sosirea sa, președintele republicei Eberth a avut o lungă întrevedere cu Wirth și cu vicecancelarul Bauer care au discutat situația politică.

După amiază a fost un consiliu de miniștrii.

Ambele partide socialiste s'au întrunit eri dimineața și au expus principiile colaborări.

D. MIHALACHE IN TURNEU

Ziarul dlui Lupu ne vestește că tovarășul acestuia dl Mihalache a întreprins un turneu politic prin județul Teleorman.

Cum să vede s'a săturat dl Mihalache de convocat întruniri și congrese prin orașe. Cum la aceste întruniri nu vedeai decât vr'o doi-trei țărani aduși „ad pompam et ostentationem", ce s'a gândit țărănistul nostru? Daca nu viu țăranii la dânsul, să se ducă el după țărani.

A pornit-o deci din sat în sat, dealungul și dealatul Teleormanului. După ce-i va da gata pe tot, o va lua cu Vlașca la rând.

In fiecare sat ține cuvântări, în care cum spune „Aurora" explică totul: chestia cu Genova, crimele comitagiilor din Bulgaria, ce-i acea bolșevismul rusesc, etc.

Și le explică de minune bieților oameni. Toate acestea, spune fostul ministru de domenii „nu sunt decât sperieturi înrebuințate de ciocoime ca să sperie poporul".

Așadar bolșevismul rusesc este o sperietoare ciocoiască întrebuințată față de popor.

Din două una:

Or domuul Mihalache crede serios ceea ce spune, lucru care e puțin probabil;

Or își bate joc de oameni, crezând că în felul acesta îi poate prosti și le poate atrage simpatia.

Și într'un caz și într'altul, demagogismul acestei păpuși rustice reiese și de astădată la iveală cu o evidență izbitoare.

Fie neînțelegere a lucrurilor exterioare, fie lipsă de sinceritate, iată armura politică, a acestui „luptător"!

In cazul dintâi s'ar putea închipui ușor ce ar fi pe biata țara sub un guvern de aventurieri ca dl Lupu sau dl Mihalache! In Basarabia ar forfoti toți propagandiștii bolșevici, ba chiar li s'ar face primiri din partea guvernului.

In cadrilater comitagii s'ar instala ca la ei acasă. La vre-o eventuală conferințe internațională domnul Lupu „Trimisul Țărei" dintr'un instinct de serviabilă condescendență ar culege fire de praf de pe haina d-lui Cicerin.

In cazul al doilea minciună, prefăcătorie, lipsă de scrupule în alegerea mijloacelor politice, neseriozitate, maimuțăreli.

Fără îndoială însă, că nu multă vreme va ajuta pe dl Mihalache, cămașa sa țărănească de borangic și întreg costumul său mai scump decât un frac. Va veni timpul când toată această scamatorie va părea ridicolă, în ochii celor mai naivi chiar.

Dealtminteri ne și închipuim cât de nedumeriți vor fi privind sătenii din Teleorman pe omul ăsta îmbrăcat ca și ei, cari umblă după zizanii electorale, acum, în toiul secerișului.

Un răspuns imediat la o întâmpinare tardivă

Chestiunea Băncii Agrare în lumina intențiilor ca și cea a faptelor. O încercare de diversiune sau o amenințare? Scrisoarea dlui Vasile Osvadă directorul Băncii Agrare și răspunsul nostru

Din partea unuia din cei 5 (cinci) directori ai Băncii Agrare am primit o scrisoare pe care o găsim publicată în ziarul Patria de Duminecă 16 Iulie. D. Vasile Osvadă ne cere socoteală pentru faptul că am căutat să lămurim opinici publice ardelene rostul instituției la care d-sa funcționează ca director și care a fost înființată sub Consiliul Dirigent pe când d. Victor Bontescu, actualul director general al Băncii Agrare, era ministru al resortului de agricultură și d. Vasile Osvadă secretar general.

Hotărâsem să nu ne mai ocupăm de Banca Agrară. Chestiunea acestei instituții este definitiv transată de către Parlament, în trecu la sesiune extra-ordinară. Banca Agrară este astăzi o instituție cu totul particulară și ca atare operațiunile ei nu ne pot interesa decât când el vin în atingere cu interesele generale ale cetățenilor. Totuși vom reveni asupra hotărârei noastre numai pentru a face plăcere d-lui Vasile Osvadă, căruia nu înțelegem să-i rămânem datori.

Prin ce a întârziat Banca Agrară înfăptuirea reformei agrare în Ardeal?

D. Osvadă o știe cel puțin tot așa de bine ca și noi. Primul proect al reformei agrare pentru Ardeal, Banat și părțile ungurene, întocmit de către d. Garoflid în guvernul generalului Averescu, ar fi fost trecut prin parlament cu cel puțin șase luni mai înainte dacă Banca Agrară n'ar fi avut tot interesul să împiedece votarea acelui proect care o excludea dela finanțarea reformei agrare.

Așa dar cu cel puțin șase luni improprietărirea țăranilor ardeleni a fost împiedecată pentru ca Banca Agrară să obțină a face oficiul de cassierie, *după cum se exprimă d. Osvadă în scrisoarea sa. La sfârșitul lui Iulie 1921 legea d-lui Garoflid, modificată în sensul dorințelor Băncei Agrare, era promulgată. Câtă vreme, am întreba noi, a trecut dela promulgare până la încheierea Convenției speciale cu Statul? Și pentru cari motive guvernul Averescu amâna necontenit aplicarea reformei agrare în Ardeal, motive de cari Banca Agrară nu e străină?*

Acestea nu sunt întârzieri?

A trebuit să vină la cârma țării guvernul actual pentruca lucrările de improprietărire în Ardeal să înceapă. Totuși câte calomnii inspirate din sfera conducătorilor Băncii Agrare nu s'au debitat pe socoteala membrilor guvernului și partidului liberal! De ce? Pentrucă Banca Agrară, care înțelegea să facă din improprietărire un mijloc de supremație politică a partidului național în Ardeal, nu putea vedea cu ochi buni aplicarea reformei agrare. După concepția conducătorilor Băncii Agrare, improprietărirea țăranilor ardeleni *trebue* făcută numai de către partidul naițonal, *oricâtă întârziere ar cauza acest lucru.*

Asupra acestui adevăr nimeni nu se mai îndoiește astăzi. Insiși membrii partidului național au declarat Banca Agrară unelta politică a partidului condus de d. Maniu; iar directorii și membrii consiliului de administrație de la Banca Agrară, în interviewuri și campaniile de presă sugerate, n'au făcut decât să confirme afirmațiunile semenilor d-lui Mihai Popovici.

Prin urmare, Banca Agrară a întârziat și intenționa încă să întaârzie înfăptuirea reformei agrare în Ardeal, Banat și părțile ungure ne deși legea este de un an de zile votată de Parlament și sancționată de Rege.

Apelul la textul convenției și cadrul de atribuții indicate acolo Băncii Agrare, este, pe această temă cu totul în afară de discuție.

Dar d. Vasile Osvadă ne vorbește de morala scrisului (d-sa zice moral al scrisului). Dovada moralității scrisului nostru stă în însăși imutabilitatea afirmațiunilor noastre. Il invităm pe d. Osvadă să reflecteze însă la campaniile pline de calomnii, absurdități și inexactități pe chestiunea Băncii Agrare a ziarului unde d-sa își publică scrisoarea și vorbește de *moral*. Noi știm că arsenalul de *„fapte"* al campaniilor „Patriei" se găsește în edificiul din strada Regele Ferdinand și că d. Osvadă vorbind de morala scrisului în aceste condițiuni, comite cel puțin o imprudență.

Restul scrisorii e plină de nonsensuri și... hai să le zicem, naivități.

D. Osvadă afirmă că Banca Agrară prin legea care a fost modificată și Convenția care a fost anulată nu îndeplinea „decât exclusiv serviciul de cassierie", *iar după câteva fraze scrie că:*

„Banca Agrară — în concepția celor cari au înființat-o și o susțin — fiind chemată să rezolve probleme economice naționale superioare în legătură cu reforma agrară — pentru care motive nu vreți să luați cunoștință de acest fapt, când toate informațiile vă stau la îndemână?"

In adevăr, nu știam că serviciul exclusiv de cassierie *este* o problemă economică națională superioară în legătură cu reforma agrară. *Știm sigur însă că serviciul de cassierie îl pot face foarte bine oficiile financiare ale statului, și e cu atât mai bine dacă ele vor rezolva și problemele economice naționale superioare de cari vorbește epistola d-lui Vasile Osvadă.*

Intru cât privește evacuarea funcționarilor bolnavi ai Băncii, nu ne-am ocupat de ea decât fiindcă am fost sesizați, și fiindcă această chestiune privește morala publică. In niciun caz această chestiune nu poate fi amestecată cu chestiunea Băncii Agrare definitiv transată.

Ar mai fi un punct al scrisorii d-lui Osvadă, căruia să i se dea un răspuns. E chestiunea anonimatului de presă pe care d. Osvadă nu-l înțelege. Dar fiindcă redacția ziarului „Patria", compusă din Prezidentul Sindicatului Presei române din Ardeal, un membru în comitet, un censor și redactori membri ai Sindicatului, nu a găsit de cuviință să-i lămurească înainte de publicarea scrisorii, ne credem la rândul nostru desobligați de această datorie.

Și cu acestea credem că am terminat-o cu proza d-lui Vasile Osvadă.

A. R. GUS.

INFORMATII

Dl Adonis Popov, noul şef al Oficiului de închirieri, a luat hotărârea să se facă un nou recensământ al tuturor imobilelor din localitate pentru a se constata camerile disponibile, cari ar putea fi puse la dispoziţia solicitatorilor.

Pentru aducerea la îndeplinire a acestei operaţiuni, Dl Popov de comun acord cu Primăria a angajat noui funcţionari, cari vor face investigaţiile cuvenite în întreg oraşul.

Ar fi de dorit ca odată cu această dispoziţiune, Dl şef al oficiului de închiriere să intervină la toate autorităţile locale şi în special la Comandamentul corpului de armată că să-i înainteze tablouri exacte de toţi funcţionarii mutaţi în alte localităţi în cursul ultimului an, deoarece se ştie că mulţi dintre aceşti funcţionari de conivenţă cu proprietării, odată mutaţi, n'au înştiinţat oficiul de închiriere, că locuinţele ocupate de ei sunt libere.

*

Dir. regională C. F. R. Cluj a luat dispoziţiunea ca să se examineze din nou toţi funcţionarii unguri din serviciul căilor ferate asupra cunoştinţei limbei române. Aceasta întrucât mulţi funcţionari unguri nu şi-au însuşit nici până acum limba statului în mod satisfăcător, din care cauză călătorii întâmpină neajunsuri pe căile ferate din Ardeal.

*

Rapoartele sosite la directoratul agriculturii din Cluj anunţă, că pretutindeni în Ardeal recolta grâului se prezintă în condiţiuni excelente atât din punct de vedere cantitativ cât şi calitativ. Deasemenea ploile căzute în ultimul timp au înlesnit creşterea porumbului. In prezent cultivatorii continuă prăşirea lui.

*

Banca Naţională publică situaţia ei sumară pe ziua de 17 Iunie. Constatarea esenţială ce se poate face este că circulaţia n'a depăşit 14 miliarde, adică cifra de la Ianuarie 1922 a rămas staţionară.

Inflaţia a fost stopată.

Suma efectelor scontate e de 151 milioane contra 158 milioane la 18 Iunie 1921.

*

Zilele trecute o bandă formată din indivizi a întrat în locuinţa lui Wolf Kein, din comuna Borşa, unde la ameninţarea cu moartea i-a furat 1950 de lei şi obiecte casnice în valoare de 30 mii lei.

*

Elevii liceului din Tg. Ocna care sunt în excursie prin Ardeal au vizitat şi oraşul nostru.

Direcţiunea generală c. f. r. înştiinţează că primele trenuri pentru transportul cerealelor vor putea fi puse în circulaţie cu începere dela 15 l. crt.

*

Nunţiul Papal Francisc Marmaggi care se găseşte acum în Bucovina, va mai sosi în ziua de 10 August în localitate, când va lua parte la o şedinţă a „Statului Catolic".

*

Poliţia din Arad a arestat pe individul Ludovic Klein, care a trecut prin contrabandă în Ungaria o cantitate de monedă de argint evaluată la o jumătate de milion lei.

*

Din neglijenţa păzitorului apele Mureşului s'au înecat lângă oraşul Arad peste 100 de vite mari.

*

Eri s'a săvârşit cu o deosebită solemnitate şi în faţa unui numeros public sfinţirea bisericii de la orfelinatul „Principesa Elena" din Lomb, orfelinat pus sub oblăduirea societăţei pentru ocrotirea orfanilor din război.

*

Pentru doi tineri intelectuali se găseşte vipt şi cuartir cu preţ avantajos. Adresa la ziar sub „Intelectual".

*

Deoarece majoritatea proprietarilor unguri din Ardeal caută să creeze tot felul de piedeci aplicării reformei agrare de aici, nevoind să pună la dispoziţia comisiunilor de expropriere hârţile proprietăţilor, ministrul Agriculturii, în scop de a înlătura aceste neajunsuri a luat dispoziţia ca măsurarea pământurilor să se facă în afară de agronomii statului şi de ingineri particulari.

In acest scop au fost angajaţi în toate judeţele un mare număr de ingineri hotarnici şi agronomi cari depun o vie activitate pentru stabilirea exactă a terenurilor cari trebuesc să intre în stăpânirea ţăranilor

*

Procesele rezultând din contractele de transport intentate căilor ferate din Ardeal şi cari potrivit deciziunei fostului Consiliu Dirigent, vor fi reluate începând cu noul an judecătoresc.

Aceste procese datează atât din timpul regimului maghiar cât şi din timpul stăpânirii româneşti. Din această cauză numărul lor se ridică la câteva mii.

Pe ziua de 1 August va înceta să funcţioneze serviciul special al cerealelor, care se ocupă cu contingentarea şi acordarea permiselor de expot.

Lucrările privitoare la acordarea de prime agricultorilor cari au cultivat grâu, cum şi cele referitoare la exportul de cereale vor fi împărţite între direcţia agriculturei şi Casa centrală a cooperativelor săteşti.

*

Pierzând mai multe acte rog pe ce-l ce le-a găsit să le aducă în Strada Polonă 83 Bucureşti.

Adresa Pop.

*

In urma lipsei de vagoane, în Ardeal au rămas mari cantităţi de mărfuri de tot soiul neexportate, şi cari aşteaptă momentul ca să fie încărcate pentru export. După ultimele date statistice sunt gata pentru export 130 mii vag ane de lemne de foc, 70 mii vagoane lemne de construcţii, 12 mii vagoane de cărbuni, 25 mii vagoane de gips, 8 mii vagoane de sodă caustică şi 50 mii de vagoane de diferite mărfuri.

După informaţiunile primite la direcţiunea regională a C. F. R. Cluj, se va face tot posibilul pentru punerea la dispoziţie a vagoanelor necesare exportului acestor mărfuri.

*

De câteva zile se află în localitate doi delegaţi ai dir. generale C. F. R. cari verifică gestiunea serviciului aprovizionării căilor ferate din localitate în privinţa căruia sunt bănuelli că s'ar fi pe reçut nereguli.

*

Dl Pastia, ajutor de judecător la judecătoria urbană Iaşi, a fost înaintat procuror şi mutat la parchetul tribunalului Cluj.

*

IN ATENŢIUNEA D-LOR COMERCIANŢI

Numai la *S. A. Ingrăşătoarea de porci şi Industria de carne din Gherla* se găsesc cele mai bine *salamuri preparate* din carne calitatea I. Comenzile se execută imediat expediindu-se la adresa arătată prin poştă sau C. F. pe lângă preţul zilnic şi francat.

Telefon interurban 27 GHERLA.

1515

„Kristály"

Cluj (Kolozsvár)

văpseşte şi curăţe

Văpsitorie de lână bumbac şi blănărie.

Lucrurile trimise prin poştă se ispravăsc iute şi regulat

Lloyd 557 1817

Tratativele economice româno-ungare

Când se va întruni conferinţa. Importanţa acordului economic cu Ungaria

Tratativele economice, româno-ungare, cari, după cum s'a anunţat dela Budapesta, urmau să se ţină în cursul acestei luni, nu vor avea loc decât în cazul cel mai bun în cursul lunei viitoare, sau la toamnă deoarece, până acum, nu s'a putut ajunge la o hotărâre definivă asupra acestei importante chestiuni.

Cu toate acestea însă se urmează tratative între reprezentanţii, celor două state în vederea pregătirei conferenţei economice, şi la Bucureşti.

*

Cercurile economice ungare, aşteaptă cu nerăbdare rezultat conferinţei, pentru a'şi putea strânge relaţiunile cu cercurile economice româneşti, în urmă înlesnirilor transitului mărfurilor ce vor urma conferinţei, de oare ce este cunoscut că mare parte din întreprinderile industriale ungureşti sunt avizate la produsele şi materiile prime ale Ardealului, pe care îşi bazau existenţa înainte de războiu.

Pe de altă parte este foarte important şi din punctul nostru de vedere, ca să se ajungă odată la un acord economic cu Ungaria, pentru desfacerea produselor noastre, şi această cu atât mai vârtos, cu cât mai târziu, ar putea ca să se iveaşcă şi o concurenţă din partea Cehoslovaciei, care astăzi şi-a pierdut debuşeul în Ungaria din pricina valutei ei urcate.

*

De altfel Ungaria a început să se orienteze în timpul din urmă mai mult înspre România, în ce priveşte aprovizionarea ei cu produsele solului şi subsolului, care îi lipsesc în parte sau unele cum este sarea, cu desăvârşire. De aceia primul tratat economic, pe care îl va încheia cu statele vecine, — şi pentru care însistă toate cercurile economice din Ungaria — va fi cu România. Cu Jugoslavia şi Cehoslovacia abia la iarnă, dacă se va putea ajunge la un acord în acest sens.

In atenţiunea autorităţilor din Gherla

Corespondentul nostru din Gherla ne informează asupra următorului fapt, petrecut în cimitirul greco-catolic român de acolo şi asupra căruia atragem atenţia autorităţilor locale.

Miercurea trecută, în ziua de Sf.-Pentru şi Paul, preotul greco-oriental din Gherla făcea un parastas în ţintirim, pentru odihna răposatei soţii a unui plutonier. Slujba religioasă n'a putut-o însă face în pace, deoarece un ungur, arendaşul fânului din ţintirim, a adus acolo la lucru mai mulţi lucrători, care îndemnaţi de el, au cântat tot timpul cântece de lume, triviale, ca să împiedece ceremonia românească.

Intrebarea pe care informatorul nostru ne roagă să o adresăm autorităţilor din Gherla, este, dacă se poate tolera asemenea fapte şi ce măsuri înţeleg să la pentru a nu mai da loc la întâmplări profund regretabile.

Adunarea bisericei reformate

Adunarea generală a bisericei reformate s'a ţinut eri în prezenţa P. S. S. Episcopului reformat Nagy Károly, a dlui Jammes Good profesor din Filadelfia şi a reprezentaţilor preoţilor şi a mirenilor de religiune reformată.

Cu ocazia acestei adunări Episcopul Nagy Károly a făcut o amănunţită dare de seamă a situaţiei actuale a bisericei reformate în comparaţie cu situaţia de sub trecutele guverne, arătând nevoile ce le are biserica reformată.

S'a trecut apoi la analizarea situaţiei şcoalelor confesionale, arătând că statificarea lor nu i-ar mulţumi.

Tot cu ocazia acestei adunări s'a protestat împotriva propagandei duse de secta baptistă care cu ajutoare materiale din America face o vie propagandă în massele credincioşilor reformaţi, decizându-se ca preoţii reformaţi să contrabalanseze această propagandă dăunătoare printr'o intensă acţiune de contrapropagandă.

Reforma agrară în Ardeal

Inspecţiile dlui E. Petrini în Ardeal

Lucrările împroprietăririi în Ardeal continuă cu o intensă activitate. Intreaga mare proprietate de din coace de Carpaţi, după calculele făcute la Min. Agriculturii, va fi expropriată până cel mai târziu la toamnă.

In acest scop comisiunile de expropiere au primit instrucţiuni precise.

Toate piedecile cari decurgeau până în prezent din legea Agrară de aci au fost înlăturate prin introducerea noilor dispoziţiuni votate în sesiunea extraordinară a Parlamentului.

Cu deosebire termenul de apel care tergiversa aceste lucrări a fost scurtat, aşa că lucrările cari trebuiau să fie rezolvite în timp de două luni, prin noul regulament vor fi rezolvite în minimum de timp posibil.

D-l E. Petrini, directorul general al agriculturii din Ardeal, a întreprins o serie de inspecţii în toate judeţele.

Astăzi d-sa a plecat la Sibiu pentru a lua parte la împroprietărirea ţăranilor din comuna Hambu unde vor veni, d-l ministru al Agriculturei, Al. Constantinescu şi alţi membrii ai guvernului.

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin

UNIO

Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

Daca voiti serviciu promt si lemne bune, faceti comanda la depozitul de lemne

TELEGRAME

Mari manifestații socialiste la Budapesta

Budapesta. — După întrunirea de protestare a socialiștilor contra scumpirii vieții s'au făcut manifestații pe stradă. Cu această ocazie s'au petrecut conflicte grave între manifestanți și poliție, care voia să împiedece cântarea internaționalelor.

Turburările sunt considerate de către cercurile parlamentare ca un indiciu, ca sociali-democrații unguri merg spre bolșevism.

Asasinii lui Rathenau dispăruți fără urmă.

Berlin. — Oficial se anunță că asasinii lui Rathenau sunt dispăruți fără urmă. Poliția e obligată să suspende cercetările.

Germania a plătit rata reparațiunilor pe Iulie

Berlin. — Deutsche Algemeine Zeitung anunță că guvernul german a remis comisiunii reparațiunilor rata de pe Iulie de 32 milioane mărci.

Deraiere de tren la Paris

Paris — In urma unui semnal greșit trenul expres a deraiat în gara de nord. Sunt 3 morți și 14 greu răniți.

Situația politică în Polonia

Varșovia — Pilsudski nereușind să stabilească un compromis între centru și stânga parlamentară pentru formarea unui guvern de coaliție, a însărcinat comisiunea parlamentară cu rezolvarea crizei.

Azi în ședința comisiunei partidele din dreapta și centrul au desemnat cu 229 voturi contra 206 voturi ale stângiștilor și populiștilor de deputatul Korfanti fost comisar în Silezia ca președinte al consiliului.

Nereușita inițiativei lui Pilsudki și desemnarea unui candidat al dreptei ca prim ministru se consideră ca o prevestire a crizei prezidențiale. Presa dreptei declară că nici un partid nu dorește schimbarea președintelui republicei.

Atentatul contra lui Millerand

Paris — După ultimile constatări oficiale atentatul dela 14 Iulie a fost îndreptat contra președintelui Millerand. Președintele a primit numeroase felicitări pentru eșuarea atentatului.

Atentatorul e considerat ca un dezechilibrat. Presa cere măsuri pentru zădărnicirea propagandei bolșeviste.

Socialiștii germani sunt înțeleși

Berlin. — Fracțiunile parlamentare socialiste majoritare și socialiștii independenți au stabilit eri comunitate de muncă. Organizațiunile fracțiunilor rămân în ființă.

Ratificarea tratatului dela Santa-Margerita

Roma — Tratatul Jugoslavo-Italian dela Santa-Margerita a fost ratificat.

Băncile engleze pentru ajutorarea Germaniei.

„Daily Mail" scrie, că marile bănci Londoneze, cari se ocupă cu afacerile internaționale insistă mult pe lângă Foreign Office pentru că guvernul englez să ia fără nici o întârziere măsuri, că să ajute Germania. Se cere ca plata, pe care Germania trebuie să o facă la 15 Iulie să fie amânată și ca noi sforțări să fie făcute pentru a lansa un împrumut internațional în favoarea Germaniei.

Revolte în armata turcă.

Atena. Un regiment turcesc în drum spre Angora s'a resculat. Se afirmă că și alte trupe s'au asociat la mișcarea de răsculare.

Conferința dela Haga.

Haga. Delegatul sovietic Krestenski s'a înapoiat la Haga din Berlin, unde a avut consfătuiri cu Cicerin. El și-a afirmat credința în reușita conferinței.

Arestările în legătură cu asasinarea lui Rathenau.

Berlin. In legătură cu asasinarea lui Rathenau au fost arestate în total 23 de persoane. Doi dintre asasini n'au fost prinși.

Germania face razboi economic

Un articol al fostului ministru de finanțe cehoslovac dl Rasin

Fostul ministru de finanțe cehoslovac dl Rasin, examinează în ziarul „Narodni Listy" situațiunea internațională „Germania" spune el, a întreprins un nou războiu, și anume un războiu economic, pentru a se sustrage dela plata reparațiunilor. Nu Franța și Belgia sunt inimicile Germaniei, când reclamă îndeplinirea tratatelor de pace dar oamenii de stat ai țărilor cari, prin o filantropie rău înțeleasă alimentează în Germania speranța unei victorii economice cari ar scăpa-o de consecințele războiului.

Dl Rasin crede că războiul economic a ajuns aproape de sfârșitul său fără ca Germania să fi obținut succesul economic pe care-l spera și că această putere va fi bătută și pe acest teren. Dl Rasin încheie spunând că sut puține șanse ca să se acorde Germaniei o nouă amânare pentru plata datoriilor sale și a reparațiunilor. Căci peste tot lumea este convinsă că fără regularea acestor datorii menținerea păcii ar fi compromisă.

Insinuările Patriei

Ziarul „Patria" își continuă obiceiul de a critica cu rea credință actele guvernului, cu pretențiunea de a-i sugera directive pe care n'are nici o cădere să le afirme. cări ale Ungariei la adresa Statului Român și care se traduc acum în ultimul timp printr'o blamabilă acțiune de terorizare a deținuților români din Ungaria.

„Patria" pretinde că guvernul nostru n'a avut o atitudine hotărâtă față de aceste provocări ale Ungariei și îl acuză de slăbiciune.

Desigur că guvernul actual a avut grije să protesteze din primul moment pentru modul neuman cum sunt tratați deținuții români și acum așteaptă răspunsul guvernului Ungariei care din cauza atitudinei incorecte a acesteia, întârzie. Dacă Statul nostru nu va primi satisfacția integrală, să fie sigură „Patria" că guvernul va ști să ia atitudine în consecință, ca să nu fie știrbită nici demnitatea țării într'o chestiune externă, nici să fie călcate în picioare interesele sale într'o țară străină.

S'a găsit „Patria" să aducă acuzări guvernului tocmai într'o chestiune de ordin extern, când se cunoaște îndeajuns cu câtă energie și demnitate a știut întotdeauna acesta să apere interesele țării în străinătate. Căci guvernul care a reprezentat Statul român la conferința de pace și la toate tratatele de după războiu la care a luat parte și România și unde a știut să impue cu atâta fermitate punctele de vedere ale țării sale, să aibe Patria că nu se va da în lături să ia măsurile de rigoare pe care le impun evenimentele din Ungaria cu privire la interesele noastre.

Ultime informații

Prin fir special dela coresp. nostru din București

Ora 2 p. m.

D. Mihai Popovici a declarat într'un interview acordat ziarului „Lupta" că în timpul călătoriei sale în Moldova n'a avut întrevederi politice. D-sa a mai declarat că nu s'a încheiat până acum nici un pact sau aranjament cu vreun partid, deși partidul național și-ar fi dat silința să se apropie de partidele din vechiul regat.

*

La 20 Iulie se va ține în sala de ședință a Senatului prima întrunire a marei comisiuni pentru reforma fiscală.

*

Agentul oficial de la Bursă, Istrati, a dispărut din București lăsând nelichidate operațiuni în valoare de peste două milioane.

*

Dl N. Iorga, va ține Miercuri o conferință la Sălișteanca.

Invazia
Refugiaților din Ucraina
— Un pericol —

Din Ukraina și Rusia Sovietică au venit în țară, anul acesta, până la 1 April un foarte mare număr de refugiați. S'a constatat numărul celor controlați de către autoritățile noastre și care au căpătat o permisiune oarecare de ședere la noi în țară, așa că nu sînt cuprinși cei care au trecut tranzit prin Basarabia și bine înțeles nici cei intrați clandestin.

Noii veniți și așezați în Basarabia, până la data de mai sus sânt în număr total de 38116 persoane, din care 14963 bărbați, 10659 femei și 12494 copii. După naționalitatea de origină sânt: evrei 33449, adică 88 la sută, 818 români, adică 2 la sută; 2273 ruși, sau 6 la sută 793 ukraineni sau 2 la sută; restul de 2 la sută polonezi, nemți, bulgari și alte naționalități.

Din acești 38116 intrați, numai 1912 sânt de origină basarabeană, pecând ceialalți 36204 adică 95 la sută sînt streini de provincie.

Cei mai mulți sau așezat la orașe și anume: 34725 sau 91 la sută; în special în orașul Chișinău s'au stabilit 27029, adică 71 la sută și în orașul Bălți 6472, sau 17 la sută.

*

Cei mai mulți dintre refugiații ruși n'au nici o meserie și o bună parte din trânșii au venit din localitățile pe unde bântuie cu furie diferite epidemii.

Mulțumită mijloacelor felurite de care se servesc, șireteniei și disperării lor, refugiații scapă adesa controlului autorităților.

Numărul cel mare al acestor refugiați printre cari foarte mulți sunt veniți cu anumite planuri constitue un pericol pentru siguuanța statului

I. R.

Citiți „Infrățirea"

Criza de guvern din Polonia

Korfanti prim-ministru

Varșovia. — In urma deciziei comisiunei dietei, prin care majoritatea a desemnat cu 219 voturi pe deputatul Korfanti ca președinte al consiliului, dl Pilsudski președintele Republicei a adresat președintelui dietei o scrisoare spunându-i că nereușita încercării sale îl redetermină la un compromis între partidele dietei.

Presa germană față de cabinetul Korfanti

Berlin. — Presa germană comentează defavorabil desemnarea lui Korofanti la președinția consiliului polonez socotind periculoasă relațiunilor germano-polone din cauza rolului pe care l-a avut Korfanti în timpul plebiscitului în Silezia de sus.

Scrisoarea mareșalului Pilsudski

Varșovia. — In scrisoarea adresată dietei, Pilsudski declară că obligă pe Korfanti să prezinte în curând demisia în sarcina șefului statului, din cauza imposibilității colaborării partidelor parlamentare.

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară

Soc. An.

Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.

Lloyd 605 1819

SINAIA

Cea mai frumoasă stațiune climaterică a România-Mare

Sezonul a început, secundat de un timp admirabil.

Cazinoul a fost deschis la 24 Iunie 1922, având cele mai variete și seleote distracțiuni

Lloyd 835 1963

Sport, Theatru, Dancing, Bar, Jaz-band.

Hotel și Restaurant de primul rang precum și obișnuitele atracțiuni.

FRENKEL [fost Janovitz & Co.] Cluj, Str. Aprinjoarelor 13. Telefon 2-90, 264, 401.

No. 45969 Dg—16788 A2—1922.

Anunciu.

Se aduce la cunoștință celor interesați, că în conformitate cu noul Regulament al Școalelor de Ucenici din Atelierele și Depourile C. F. R. toți ucenicii se angajează în anul I al Școalei în ziua de 28 Septembrie a. c. în urma unui examen de admitere.

Candidații la acest examen se vor prezenta personal împreună cu toate actele în regulă în ziua de 28 Septembrie, la Direcțiunea Școalei respective, care va hotărâ, în urma examenului ce se va ține asupra acelora care sunt primiți.

Actele necesare sunt:

a) Certificatul de naștere;

b) Certificatul de naționalitate;

c) Certificatul de absolvirea cursului primar complect.

Vârsta de admisibilitate este intre 14 și 17 ani împliniți fără nici o dispensă în plus sau în minus.

Candidații vor trebui să fie însoțiți de părinți sau tutorii lor, cu care, se va încheia, în caz de admitere, imediat contractul de ucenicie.

1988 **Direcțiunea Generala C. F. R.**

Librăria-Editoare SOCEC & Co. S. A. București

recomandă următoarele cărți didactice de curs primar, aprobate de onor. Minister al Instrucțiuni Publice pentru anul școlar 1922—23.

Abecedar, de

Antonescu, Mătăsaru și Onu, p. I și II
Negulescu Ștefan, p. I și II.
Nicolaescu și Teodossiu, p. I și II.

Aritmetica, de:

Ciorănescu I., pentru toate clasele
Dima, Nicolaescu și Stoinescu, idem.
Negulescu Șt., Teodossiu și Cernescu idem.

Carte de Citire, de:

Constantinescu Horit, Ivanovici, Bratu și Caracudovici, pentru toate clasele.
Scraba G. D., Negulescu, I. Onu și Teodossiu, pentru toate clasele.

Geografie, de:

Antonescu, Mătăsaru și Onu, pentru cl. III și IV.
Stoinescu și Nicolaescu, pentru cl. III și IV.
Atlas Geografie de Popa Burcă pentru clasele primare.

Gramatica, de:

Nicolescu, Stoinescu și Teodossiu pentru cl. III și IV.

Caete de Caligrafie, de:

Antonescu G., pentru toate clasele.
Borgovanu V. G., N. Nicolaescu și G. Stoinescu, pentru toate clasele.
Onu, Nicolau și Ionescu Lungu, pentru toate clasele. 1990

Se trimete Domnilor Institutori câte un exemplar gratuit după cerere spre consultare.

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

1 Franc = 7 Lei

Librăria Lepage Cluj

1267-2

a făcut invocală cu mai mulți editori francezi de literatură și știință (medicinală, technică d. e.

MASSON-

Paris), și 'n baza acesteia poate livra cărți franceze pe cursul excepțional de favorabil de 7 Lei francul.

Cereți cataloage în prăvălie.

Au sosit

sticle pentru castraveți și compoturi

la Eisenstädter

1812 fost magazinul Lakatos. Cluj, Str. Regina Maria (Deák-F.) 13

1000 de oameni privesc galantarul susnumitei firme.

TRASUL

dă betonului și mortarului densitatea deplină și impermeabilitatea mărește elasticitatea și resistența de tracțiune și de presiune, face posibil economii mari la ciment de portland.

TRASSIA S. A. p. Exploatare de tras transilvanean în DEJ, fabrica: Tras, Trasvar, Ciment de Tras.

Prospecte și certificate oficioase stau la dispoziție. Representant pentru jud. Gojocna și Turda-Arieș precum și depozit în Cluj: Inginer F. HANN Cluj, Strada Ciparlu No. 3. 1401

Concurs.

Se publică concurs pentru ocuparea postului de mecanic la Institutul de Anatomie Patologică din Cluj, cuîncepere dela 1 August 1922

Cererile sunt a se adresa Direcțiunei Institutului cel mai târziu până la 25 Iulie 1922.

Reclama 2085 1987

Depozitul Central:
TUNGSRAM S. A.
Cluj, Str. Kömálalja No. 25
□ Telefon 201. □

Industria Sârmei S. A.

Centrala: Cluj, Calea Victoriei 29 (căsuța postală 12).
Telefon: 347.
Adrs. telegr: Ferrum.
Fabrica: Ghiriș-Arieș (Gara: Câmpia Turzii) Linia de garaj propr.

Produce zilnic 2 vagoane sârmă și cuie.

Din Valea Sebeșului

O școală periclitată

La dorința poporului din Sebeșul săsesc și jur de-a avea o școală secundară, on. Resort de culte și instrucție prin ordinul său cu nr. 10744/1919 aduce la cunoștința celor interesați, că aprobă înființarea unei școli de stat cu sediul în Sebeșul-săsesc.

„Școala civilă se va institui în edificiul școlii de stat" — zice actul iscălit de d. V. Braniște, fostul șef al Resortului. Deschizându-se atunci numai cl. I—II civile, s'au adăpostit și patru clase ale școlii primare de stat în acel edificiu. Completându-se an de an atât școala civilă la trei, respective la patru clase, cât și școala primară de stat, aceasta din urmă a reclamat pentru trebuințele sale edificiul, în care în cei din urmă doi ani s'a instalat numai școala civilă, plasându-se cea primară în edificiul școalei primare conf. ort. rom., care și-a încetat existența, fiind statificați membrii corpului didactic.

Această plasare s'a făcut la cerere către oficiul parochial ort. român din Sebeș, care a și cedat localul fostei școale confesionale exclusiv pentru școala primară de stat.

Pentru aplanarea unor divergențe, cari s'au ivit apoi, d. inspector I. Bratu s'a deplasat în două rânduri, însoțit și de reprezentanți ai școalei primare de stat, odată d. I. Stroia, revizor, altădată d. C. Popa, subrevizor, când s'au și făcut înțelegeri depline pentru a asigura bunul mers al învățământului ambelor școli.

Aceste dispoziții salutare se vede însă n'au fost luate în considerare de către autoritățile superioare, adecă de on. Secretariat General al Ministerului Instrucției Cluj. Astfel se explică cum on. secretariat general prin ordinul său cu Nr. 20592 din 12 Septembrie 1921 ordonă școalei civile de stat să evacueze imediat edificiul, în care se află.

Cum aceste dispoziți s'au luat în decursul anului școlar, în luna Octombrie, și cum în urma măsurilor ce trebuiau luate pentru plasarea școlii civile, învățământul ar fi suferit s'au făcut intervenții pentru contramandarea ordinului de mai sus. Intervențiile făcute au avut drept rezultat faptul, că d. O. Prie fost secretar general, venind în persoană la fața locului și convingându-se de imposibilitatea unei atare schimbări, a ordonat verbal contramandarea ordinului suscitat.

Acum sosind din nou un ordin dat de către on. Revizorat Sibiiu, prin care cere ca pe baza ordinului nr. 20592/921 al on. secretariat general — care deși contramandat odată de către d. O. Prie — să se schimbe localurile.

Dar poporul din Sebeș și jur vede în aceasta numai intriga personală a d-lui director al școalei primare T. Trifa, dă-a putea locui și pe mai departe în locuința actuală și care locuință era edificiul grădinei de copii, sub stăpânirea erei trecute, și care azi stă aruncat pe stradă, neavând local.

Este adevărat, că locuința actuală a d-lui Trifa este una din cele mai frumoase și plăcuțe și aceasta cu atât mai vârtos, cu cât grădina mare cu pomi fructiferi, îi aduce un venit lateral destul de însemnat.

Să răspundă însă d. pe baza că rui ordin a transformat edificiul grădinei de copii în locuință de director, iar azilul a rămas pe stradă?

Oare de ce să sufere un ținut întreg pentru ambiția unui om, care numai prin protejarea unor autorități superioare, poate mulțumi situațiunii sale?

Coresp.

Finanțele Italiei

In ședința de Mercuri a parlamentului italian ministrul de finanțe Peano, a făcut declarații importante asupra situației financiare a Italiei:

Deficitul pe exercițiul bugetar 1921—1922 a fost de circa 6 jum. miliarde lire, datorit în mare parte lichidării sarcinelor de război și pasivului în exploatarea căilor ferate.

Bugetul pe 1922—23 după prevederile cele mai pesimiste nu va prezinta un deficit mai mare de patru miliarde. Circulația fiduciară, a putut fi diminuată de mai mult de 2 miliarde. Greutățile prin care trece Italia se datoresc și faptului că în prevederile bugetare nu se poate conta de loc pe plățile în contul reparațiilor.

In chestiunea crizei economice, ministrul anunță depreciarea unor legi menite să ușureze concursul capitalului străin la ameliorarea acestei crize.

In materie de impozite guvernul intenționează reorganizarea sistemului impozitar. Printre acestea impunerea averilor mobile și impozitul pe cifra de afaceri vor avea toată atențiunea legislatorilor. Dela aceste reforme se așteaptă mărirea încasărilor anual cu un miliard 350 milioane.

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE 2 costume de baie pentru dame. Adresa Str. Regală 5 parter 3

Închirieri:

AȘI SCHIMBA locuința mea modernă constătătoare din 2 camere bucătărie și cameră de baie cu o asemenea locuință în ori și ce parte a orașului. Adresa la Libr. Friedman Piața Unirei 26. 1965

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

ELEVĂ particulară cl. VIII. caută urgent meditația din limba franceză. Adresa la ziar. 1986

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 parter 3.

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Restaurantul la „Hornar"

Toată lumea care vrea să mânânce bine și se fie bine servit **ca la Mama acasă** să viziteze Restaurantul la **Hornar** unde se găsește pe lângă mâncărurile cele mai alese și gustoase și **Grătar special** Vinuri naturale din propriile podgorii și tot felul de beuturi recoritoare.

Serviciul ireproșabil și prețuri modeste. Notați bine adresa la „**Hornar**" Calea Reg. Ferdinand 63 Vis-a-vis Siguranța. 1893

Article frumoase de droguerie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, Piața Unirii No. 5. 1385

Prima fabrică electrică română s. a.
Cluj, III. Călugărițelor No. 1.
Telefon 67. Adresa telegr. Relais.

Fabricăm articole și aparate electrice pentru curent puternic, precum și instalațiuni cu expensiune ridicată și mică, transportăm porțelanuri, manomente, instrumente mecanice, comptoare.

Interesaților le oprim prețunente 1914-2

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj.** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

S'a deschis din nou magazinul de mode pentru dame
Weiss și Molnár
sub noua firmă:
Heller, Weiss și Molnár
Calea Regele Ferdinand 6, vis-a-vis cu localul vechiului magazin. 1592

DIRECȚIUNEA INSTITUTULUI PASTEUR.

Publicațiune.

Se scoate la licitație vopsirea și repărarea camerilor de plasare a bolnavilor din Institutul Pasteur.

Licitația se va ține în ședință publică în biroul administrativ al Institutului Pasteur la 27 Iulie a. c.

Concurenți pot lua informațiuni pentru condiții dela administratorul Institutului Pasteur zilnic dela oră 2–6 p. m.

Supra oferte nu se primesc.

1969 DIRECȚIUNEA.

FABRICA DE ARTICOLE DE METAL

Depozit permanent
Blau & Co.
București, B-dul Maria No. 1.

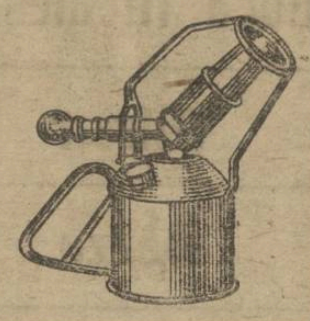

IOSIF MOLDOVAN • Engrosist de vin

Fondat în 1883 **Str. Babeș (Trefort-u.) No. 9** Fondat în 1836
Pivnița (mărime 85 metri lungime)

Cele mai renumite vinuri naturale în sticle înfundate din propriile podgorii.

Specialități „**Călugărul**" și „**Perla Ardeleană**"

Magazin de Coloniale și Delicatese Piața Sfîul Gheorghe No. 1.

Bine asortat în totdeauna cu mărfuri noi și proaspete de cea mai bună calitate dela sursă direct cu prețuri convenabile.

Restaurant în grădină de primul ordin unde se servește cele mai delicioase mâncări, serviciul prompt și prețuri moderate. 1896

Decorat cu două Medalii de AUR și una de ARGINT.

Pentru Autorități, Bănci și alte Institutii cari doresc a-și procura

Colecția Gazetei Oficiale

din anii 1918—1922 adică dela apariție și până la ultimul număr.

Se găsește de vânzare la Agenția de Publicitate

„SOARELE"

Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. Cererile se vor adresa urgent având numai câteva colecții. 1885

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sighi. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

UNELTE DE TOT FELUL PENTRU MASURAT
„MIKRON" — C. STIEFELMAYER
Reprezentanța Generală: **BLAU & Co.**
București, Bdul Maria No. 1. 1977

DIRECȚIUNEA INSTITUTULUI PASTEUR.

Publicațiune.

Se scoate la licitație arangearea și instalarea cu perdele (transparante) a ferestilor dela intreg edificiul Institutului Pasteur.

Licitația se va ține în ședință publică la 20 Iulie a. c.

Concurenți pot lua informațiuni pentru condiții dela administrația Institutului zilnic dela ora 2—6 p. m.

1970 Direcțiunea Institutului Pasteur.

BITUMUL MATITZA S. A.
Capital social Lei 6.000 000
Centrala București.
FILIALA CLUJ, Calea Reg. Ferdinand No. 55, I.
1203 Telefon 10-09.

Execută tot felul de lucrări în legătură cu produsele Bitumului, ca asfaltare izolație la case, acoperișe din ciment de lemn (Holzzement) etc. Material totdeauna la magazie

S'a deschis S'a deschis
Dans de parchet
Seara să petrece cel mai bine în localul
DACIA-BAR
cel mai distins loc de distracție a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.
Radio 2532. 1948

1937 **A apărut**
„ANUARUL UNIVERSAL"

Prima publicațiune anuală cu adresele de COMERȚ, INDUSTRIE și PROFESIUNI din toate provinciile țărei. Comenzile se primesc în:

București: Str. Jules Michelet No. 6.
Cernăuți: Str. Universității No. 22 și
CLUJ: Institutul „Reclama" Piața Unirei No. 4

Administrator
cinstit, bun gospodar, căsătorit care să aibe cunoștințe în
Fabricarea țuicei
se caută pentru o mică moșie în Județul BUZĂU.

Oferte serioase, arătând pretențiunile se vor adresa:
Carol A. Jahoda
Exploatări de păduri și ferestraie, Cluj. 1985

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de contabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de plicuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, mări fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquareil și ulei, plici de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată țara în fine tot ce se înrudește cu această branse

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionniliu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și ieftin

Restaurante

Rest. Orașului
Grădinei. Str. Regina Maria

Pierschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Konkoly

Drogherii

Viorelia
Parfumerie și Droguerie
Piața Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Iacob Dick și Fiu
Engros și Detail.

Luca Niculescu

Missir

Barza

„TEXTILANA"
Szegfu & Sipos
Magazin de tricotaj și Țesături
Str. Iuliu Maniu 3.

Ghete

Bata

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcționarilor

Croitor de Dame

Wartenberg

Instalații

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida

Blaga

Organizarea politică a minorității maghiare

Adunarea de ieri a comitetului partidului poporului maghiar. Nizuințe pentru salvarea uniunei maghiare

In urma lămuririlor pe care le-am adus în cursul săptămânei trecute și mai cu seamă în ultimul număr al acestui ziar relativ la năzuințele ungurilor pentru înjghebarea unei organizațiuni solide, care să ia locul de curând și pentru a treia oară desființatei uniuni maghiare a refractarilor din jurul baronului Iosika, — credem că nu mai e nevoe să arătăm, care este actuala situație politică a minorității etnice ungurești dela noi. Sforțările magnaților pentru acaparerea exclusivă a reprezentării minorității maghiare, au rămas zadarnice deoparte din cauza dizolvării organizațiunii lor, dizolvare impusă de funcționarea ei ilegală, iar de altă parte din cauza loviturei pe care le-o dau mereu ungurii democrați, partizani ai deii apropierii de români, grupați în tânăra dar puternica, totuși, organizațiune a partidului poporului maghiar. Astfel adunarea dela 6 August, în vederea căreia se fac pregătiri serioase atât de către democrați cât și de magnați, promite să facă din Uniunea maghiară o organizațiune democratică, protivnică tendinței românofobe și antidemocratice a organizațiunii magnatești din trecut.

In vederea preparării adunării acesteia, partidul poporului maghiar a convocat ieri o adunare a comitetului însărcinat cu aranjarea adunării dela 6 August. In această adunare s'a hotărât, ca partidul populist maghiar să facă tot ce-i va sta în putință pentru democratizarea Uniunei maghiare, implicit pentru excluderea dela cârmă a magnaților.

Conform proectului pe care l-am citit în adunarea de aseară și care va forma obiectul discuțiilor marei adunări dela 6 August, reorganizata uniune maghiară nu va face politică, ci va fi o organizațiune, care să vegheze asupra egalei îndrituiri a minorității ungurești cu celelalte minorități și cu națiunea dominantă.

Punctul demn de remarcat din discuțiile adunării de ieri sunt învinuirile ce s'au adus conducători lor de până acum ai Uniunii. Ei'au fost acuzați cu toată greutatea, că din cauza uneltirilor lor, parte îndreptate împotriva statului român, parte făcute împotriva curentului democratic în sânul minorității maghiare. minoritatea maghiară nu are nici azi o organizațiune corespunzătoare, deși în același timp și după sforțări neasemuit mai mici, celelalte minorități etnice din România sunt organizate și încă bine, mai cu seamă minoritatea germană.

Văzând, cu câtă seriozitate și râvnă s'a pus pe muncă partidul poporului maghiar, este aproape sigur, că adunarea dela 6 August a minorității ungurești va pune bazele unei uniuni maghiare care să urmeze o cu totul altă politică față de statul român, decât aceea odioasă chiar ungurilor, făcută de către fosta uniune maghiară.

Situația minelor statului

Inapoindu-se din inspecția făcută în regiunile miniere din Ardeal dl inginer inspector Iancu Iosif care ține locul dlui inginer Babanovici la direcția generală a minelor a înaintat un raport dlui ministru al industriei în care face o succintă dare de seamă a activității miniere în localitățile vizitate. A a constată, că steampurile (sfărâmător de minereuri) dela Baia Spria care fusese distruse anul trecut de un incendiu, au fost reparate și funcționează de o lună în bune condiții așa că producția de plumb a crescut. In ceea ce privește producția de aur și argint din regiunea Baia Mare, se prezintă satisfăcătoare.

La minele statului din munții apuseni dela Abrud, Roșia Montană și uzinele dela Zlatna, producția de aur și argint este constantă. Totuși se vor lua măsuri pentru intensificarea producției.

Austria și comisia de reparații

Guvernul austriac a făcut comisiunei reparațiilor din Paris, cererea de a-l se libera veniturile vămilor, salinelor, monopolurilor statului, domeniilor și pădurilor cari acum sunt sechestrate în favoarea aliaților, conform tratatului din Saint-Germain.

In motivare, cererea arată că fără aceasta, guvernul austriac va fi în imposibilitate de a realiza o mare parte din programul de asanare a finanțelor statului,

Răspândiți „Infrățirea"

Știri din Banat

Timișoara

Noul șef al serviciului de Siguranță

In locul dlui Haralambie Popescu, mutat din localitate, a fost numit ca șef al serviciului local de siguranță dl Stefan Popescu din Arad.

Aplanarea grevei dela Anina

Se comunică din Anina, că în urma tratativelor urmate între direcția minelor și muncitorii, greva izbucnită acum câteva zile a fost aplanată spre mulțumirea amborlor părți.

Concertul corului Operei române din Cluj

Mercuri seara a avut loc în sala casinoului militar, concertul corului Operei române din Cluj. Succesul moral și material a fost desăvârșit.

Expoziția pictorilor ardeleni și bănățeni

Marți diminea'a s'a deschis în sala Lloyd din localitate, expoziția pictorilor ardeleni și bănățeni fără deosebire de naționalitate. Expoziția se compune din trei sute de tablouri - reprezentând toate directivele și școli.

Trei înecați într'o singură zi

Nici într'un alt an nu s'au înregistrat atâția înecați ca în anul acesta. De când au început căldurile și lumea caută un refugiu la băile canalului Begeu, nu este zi în care să nu se înregistre.e cel puțin doi-trei înecați.

Astfel pe ziua de azi, Begeul a mai primit trei jertfe omenești: In dreptul fabricei de lână s'a înecat maistrul lemnar Iosef Pavlovici, cadavrul cărula a fost pescuit lângă un pod din cartierul Iosefin. In dreptul podului Nodeș, a fost pescuit cadavrul zidarului Alexandru Nica, de 19 ani, care s'a înecat azidimineață. Al treilea cadavru pescuit în dreptul Băilor Centrale este al unui muncitor, a cărui identitate nu s'a potut încă stabili. Toate trei cadavrele au fost transportate la Morgă.

Atacul unor bandiți

Din comuna Kișința (plasa Lipova) se comunică următoarele:

In ziua de 10 Iulie, s'au prezentat în hanul comunal, trei indivizi cerând găzduire și părând suspecți, hangiul a înștiințat autoritățile comunale. Imediat au venit notarul, judecătorul și câțiva săteni cerând celor trei indivizi să se legitimeze. Drept răspuns au scos revolverele, descărcând 14 focuri, omorând pe judecătorul comunal Iohann Dabitz și pe săteanul Stefan Dumitrescu. Pazitorul de noapte Teodor Bărzovan a fost lovit mortal și se află în agonie. Cei trei bandiți profitând de panica produsă de detunături au reușit să dispară. Se crede că ei s'ar afla ascunși în pădurea dela Lipova, care a fost înconjurată de jandarmi.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana".

Anul II. No. 566 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Joi 20 Iulie 1922

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

Infrăți

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible]IU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA [illegible]TEI
Director: D. [illegible]
Telefon:
REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ... 180 LEI
„ 6 LUNI ... 90 „
„ 3 „ ... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

UN FAPT IMBUCURATOR

— Țăranii fac școli —

Un fapt care ne impresionează adânc și ne mândrește, reese din declarațiunile făcute de către d. dr. Angelescu, ministrul instrucțiunei publice, unui ziar din București.

Se știe, că temeiul crizei prin care trece învățământul nostru primar se datorește lipsei localurilor de școală. Cum finanțele statului nu sunt acum în măsură să răspundă pentru remedierea în totul a acestei stări de lucruri, actualul ministru al instrucțiunei, d. dr. Angelescu, a avut norocoasa idee să facă apel la inițiativa privată prin inspectorii și revizorii școlari și prin prefecții de județ. Aceasta s'a petrecut acum patru luni de zile.

Pentru a vedea până la ce rezultate a dus ideea domniei-sale, d. dr. Angelescu a pornit de curând în inspecție prin câteva județe. In declarațiunile făcute ziarului bucureștean, ministrul instrucțiunei a arătat cele constatate cu prilejul acestei inspecțiuni.

Astfel, iată ce a văzut d. ministru în județul Brăila:

„In întreg județul Brăila, s'au constituit 60 comitete de construcțiune, compuse din săteni. Toate comitetele lucrează pe capete, adunând fonduri și fabricând cărămidă pentru școli.

Până la 30 Iunie s'a vărsat de către țărani un milion și jumătate lei.

Sumele subscrise și adunate până astăzi, împreună cu taxele benevole ce și-au impus țăranii singuri se urcă azi, în jud. Brăila, la aproape 25 milioane lei, destinați școlilor. Se construiesc, în acest moment, 95 de școli în comunele rurale, din cari 18 cu locuință pentru învățători, toate clădite în cărămidă.

După activitatea începută, sunt semne că, în județul Brăila se va construi anul acesta mai mult decât s'a clădit în ultimii 50 ani, — și aceasta fără nici un ban efectiv dat de Stat".

De asemeni, în județul Prahova tot din inițiativă privată sătească sunt în curs de construcțiune, 100 localuri de școli; iar în județul Olt 120. In total, după datele sosite până acum la ministerul instrucțiunei, se vor putea construi în cursul anului curent între 1500—2000 școli, toate din inițiativa bunilor noștri țărani.

Faptul acesta este destul de elocuent în măreția lui.

Ca și când ar fi înțeles deodată grozăvia învinuirei ce ne apasă deopotrivă cu dânșii, că suntem cea mai analfabetică țară, sătenii noștri au ridicat semeți fruntea, au pus umăr, lângă umăr și s'au pus pe lucru.

Ei singuri au înghebat cărămidăriile necesare, ei singuri prepară cărămida, ei singuri, sub conducerea arhitecților chemați de dânșii pun temeliile viitoarelor focare de lumină pentru copiii lor.

Este o priveliște sublimă și înduioșătoare totdeodată.

Aceiași țărani cari au făcut zid de fier în fața năvălirilor dușmane, aceiași țărani cari ne-au dat România-Mare; acum, în vremuri de lipsă și de răstriște nu se constituesc în sindicate și comisii, nu se adună în congrese, pentru a amenința cu pieirea opera pe care au făcut-o în marele război: țara așa cum o avem astăzi.

Surzi la ademenirile de șarpe ale uneltirilor; nepăsători de lamentările și atâtările demagogilor; disprețuitori față de cei cari îi sfătuesc din inconștiență să nu se supună autorităților și să nu plătească birul; când văd că țara pe care au plămădit-o cu vitejia și sângele lor e încă în cumpăna împrejurărilor, strâng om dela om obolul lor și întemeiază pretutindeni locașuri de vățătură, cât mai multe spre cât mai multă fală a neamului lor.

Ar putea lua pildă dela acești oameni curați la inimă și la gând, dela acești oameni dintr'o bucată, în sufletul căror dragostea patriei unite strălucește cu toată intensitatea acestui neprețuit sentiment; toți nevolnici, cari cârtesc împotriva țărei ce i-a hrănit o viață întreagă, toți acei cari în dorul puterei, nu dau îndărăt dinaintea nici unui mijloc.

Cu brațele și cu sudoarea frunței lui, cu banul lui muncit din greu, țăranul român construește școli pentru copii lui.

Se va spune fără îndoială că acest fapt se datorește și înstăririi lui prin împroprietărire sau în sfârșit teoriei lansată pe piață de câțiva așa zișI economiști că țăranul acaparează moneda și o imobilizează în ascunzișurile lăzilor lui.

Să admitem că-i este așa. Constatarea este cu atât mai mult mai de preț. Căci astfel ea denotă întemeiera unei clase țărănești mai avute, mai dornice de o viață mai bună, și tot ca și înnainte, atentă la nevoile țărei. Și această clasă înlocuește o alta, minusculă, de câțiva latifundiari, cari stăpâneau domenii fără sfârșit și țineau poporul în cea mai profundă ignoranță.

In câteva luni s'a făcut ce nu s'a făcut în cincizeci de ani. Să luăm aminte la aceste vorbe și să privim cu toată nădejdea în viitor. In vechiul regat, în Ardeal și pretutindeni adevărata mântuire va veni dela țărani. Căci deacolo va veni românimea cea adevărată, care va primeni viața noastră socială de astăzi turburată încă de amestecurile și rămășițele trecutului

Zvârcolirile opoziției

Imediat după alegeri opoziția, ca să mascheze insuccesul său în fața opiniei publice, a început o vie campanie de intrigă și ponegrire asupra guvernului actual.

O parte dintr'insa totuși dându-și seamă de situația grea a țării, a înțeles că nu poate să urmeze acțiunea negativă a celeilalte părți, care s'a retras din parlament.

In timp ce partidul naționalist și conservator democrat s'au hotărât a conlucra la opera Parlamentului actual, celelalte partide văzând că sperietoarea lor — sabotarea lucrărilor adunărilor Constituante — n'a intimidat partidul liberal, au început a amenința guvernul cu răsturnarea, prin crearea unui bloc al opoziției.

Ce seriozitate putea însă să impuie opiniei publice un conglomerat atât de heterogen compus din partidele: țărănist, național, progresist și averescan, când nici o comunitate de concepții politice nu poate strânge la un loc, măcar temporar aceste partide?

Cu toate vizitele și amabilitățile ce și le-au schimbat șefii partidelor în chestiune, cum era și de așteptat tratativele au eșuat, chiar din primele zile.

In fața imposibilității unei înțelegeri, a partidelor opoziției au încercat să se grupeze măcar două câte două

Săptămâni întregi nu s'a vorbit de cât de apropiata fuziune a țăraniștilor cu partidul național, uitându-se că între conservatorismul d-lor Maniu-Vaida și revoluționarismul Lupu-Mihalache e tot așa de ușor a face o apropiere ca și între lup și oaie.

Comunicatele publicate în oficioasele partidului țărănesc și național ardelean arată cât de vag e așa zisul acord, încheiat între cele două partide.

Pe de altă parte rămășițele partidului averescan văzând că chiar prin renunțarea la orice pretenții de principii nu pot ține fuziunea cu partiaul național și-au îndreptat ochii spre partidul progresist.

Sacrificând persoana generalului Averescu, în loc de a-și conduce partizanii — a devenit victima lor — stărâmăturile partidului poporului conduse de d. Argetoianu nici nu putea găsi o alianță mai bună decât cu partidul d-lui Marghiloman.

Adăogând la toate aceste frământări refuzul d-lui Iorga de a lua parte la adunarea dela Alba Iulia cât și invitarea de către partidul național a partidelor minoritare maghiare la această adunare, oricine poate să-și dea seama că toate zvârcolirile opoziției nu pot ajunge la vre-o înțelegere și realizarea unui bloc al opoziției a trecut ne mult în domeniul legendei.

România și eșuarea conferinței dela Haga

Cum era și de așteptat conferința internațională dela Haga a avut același rezultat ca și conferința de la Genova. S'a dovedit astfel adevărul principiului economic, că două sisteme așa de opuse ca cel comunist și capitalist vor fi în imposibilitate vre-odată de a se înțelege.

Conferința dela Haga demonstrează politicei lui Lloyd George că o refacere economică a Rusiei prin conlucrarea tuturor popoarelor e imposibilă, în fața lipsei de garanție pe care o prezintă regimul bolșevic.

Voind să creieze o posibilitate de rivalitate și de concurență între capitaliștii diferitelor state europene — bolșevicii evită garanțiile generale cerute de Statele europene creditoare, înlăturând orice angajament față de Stat prin aranjamente individuale ale capitaliștilor în parte cu guvernul sovietic.

Am fi prea naivi să credem însă că s'ar putea găsi vre-un capitalist care să încerce o aventură proprie de dragul refacerei Rusiei.

Intransigența delegațiunei ruse a fost vădită și în ce privește discutarea principiului restituirei bunurilor streine, ca garanție pentru acordarea creditelor cerute.

Litvinof și Krasin au declarat că guvernul bolșevic înțelege să dea numai concesiuni pentru reconstruiri industriale în Rusia, acordând preferință foștilor proprietari, reintrarea în posesiune putând să urmeze numai mai târziu, prin înțelegerea directă între cei interesați și guvernul bolșevic.

Dacă prin eșuarea conferinței dela Haga chestiunea refacerei Rusiei rămâne în același stadiu ca și înainte de discuțiunile urmate la Genova, comunismul rămânând tot așa de izolat ca și mai înainte, acum când orice speranță de împăcare e exclusă, lupta între Rusia haotică și restul Europei va fi și mai aprigă.

In special pentru noi, românii eșuarea acestor tratative ne aduce la starea de îngrijorare dinaintea conferinței dela Genova.

Căci nu trebue să uităm că odată cu eșuarea tratativelor economice cade și pactul de neagresiune, care nu putea fi prelungit decât la Haga; pact prin care se implica recunoașterea din partea Rusiei sovietice a statului quo politic și teritorial dela granițele sale actuale — pe timp de trei luni.

Reluându-și mână liberă, trupele roșii, flămânzite vor căuta din nou să amenințe statele învecinate, invocând diferite pretenții de ordin politic și teritorial.

In fața pericolului care ne amenință, acum când reintrarea Rusiei într'un regim normal e tot așa de depărtată ca și înainte de Conferința dela Genova — România trebue să se gândească înainte de toate la liniștea interioară și la siguranța hotarelor ei.

Dacă oamenilor politici europeni, care trăesc la mii de kilometri de pericolul bolșevic le e permis să mai viseze la o înțelegere cu Rusia sovietică. România e datoare să fie gata la orice eventual atac al hoardelor înfometate, care se grămădesc la malul Nistrului.

Politica reală și hotărâtă a d-lui I. I. C. Brătianu la Conferința dela Genova poate fi astăzi înțeleasă de toți acei, cari căutau să inducă opinia publică în eroare.

Alături de Franța care a sprijinit cu atâta sârguință interesele noastre, România trebue să apere tratatele și aliantele prin care s'au fixat granițele actuale

Și pentru a rezista la dușmanii comuni: Ruși, Unguri, Bulgari, trăinicia micei Antante pe lângă alianța cu Franța e chezășia liniștei interioare și a prosperității tuturor statelor care și-au reintregit patria în urma războiului mondial.

Numai prin o politică comună la București, Belgrad și Praga se poate înfrâna propaganda germano-bolșevică și aspirațiunile războinice ale dușmanilor noștri.

Insemnări de-o zi

In foaia d-lui dr. Aurel Dobrescu dela Făgăraș, cineva scrie:

„Vremurile noi au scos la supra față oameni noi cu alte vederi. Un Iorga, Mihalache, Lupu și alții, sunt azi conducătorii curentului sănătos care străbate tot mai mult în politica vechiului Regat".

Autorul acestor rânduri face o singură greșeală. D. Iorga nu este de loc un om nou. Cât despre ceilalți doi s'a văzut cum îi prețuește d. Iorga când a vorbit despre tovărășia Pupă-Spurcă.

D. general Moșoiu, ministrul comunicațiilor povestește în relațiunile asupra cauzelor accidentului dela Valea Largă, cum a obținut un oarecare Mühlberg un avans de 8 milioane pentru faptul că a promis fostului secretar general al ministerului de comunicații sub guvernul Averescu, d. inginer Cosmovici, că îi va juca la Dresda o operetă.

Desigur opereta secretarului general nu s'a jucat, iar cele opt milioane de lei s'au cheltuit fără să se repare nicio locomotivă. Și cu astfel de oameni vrea astăzi partidul național să ia puterea! Probabil d. Cosmovici mai are vre-o operetă de jucat!...

„Patria" numește actuala guvernare, guvernarea hazardului, și amintește de scăderea valutei, dezastre și epidemii.

„Patria" care n'a văzut niciodată mai departe decât până în sala de ședințe a partidului național, nu știe că leul e la 7.60 că dezastrele se datoresc aliaților de azi ai partidului național și că epidemiile nu guvernul le-a adus.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Activitatea extrașcolară

In discuția comisiunei școlare de sub președinția d-lui Ministru al instrucțiunei publice care lucrează la proectul de reformă s'a dezbătut și chestiunea activității extra școlare.

Printre alte măsuri luate remarcăm obligarea comunelor, comunităților și întreprinderilor industriale și forestiere, etc. ca să înființeze școli obligatorii pentru cetățenii analfabeți, sau pentru personalul din serviciul lor, cari poate n'au la bază nici o cultură ori educație sufletească.

Comunele, comunitățile, întreprinderile să fie obligate să înființeze cursuri de adulți.

Să se estindă și la sate activitatea ministerului instrucțiunii și al ocrotirilor sociale, de a încuraja coloniile școlare, subvenționând pe acelea cari sunt lipsite de fonduri.

Să se creeze comisiuni școlare și azilurile pentru copii, societăți și asociațiuni școlare de ajutor mutual, cantine școlare coruri bisericești; muzee școlare, farmacii școlare, cinematograf, iar „Casa Culturii" ministerul artelor, al muncii și al instrucțiunii, să caute și să întrebuințeze toate mijloacele, spre a înzestra cât mai multe școale primare și mai ales rurale, cu aparate de proecțiuni luminoase, fie pentru ușurarea învățământului istoriei, geografic etc., cât și pentru ședințele și conferințele cercurilor culturale cu săteni.

Nu știm în ce măsură comunele, comunitățile și intreprinderile industriale și forestiere, vor veni în ajutorul serviciului de activitate extra-școlară. Știm însă că guvernul trebue sa dea o deosebită atenție acestui serviciu.

Pe timpul guvernărilor trecute, se alocase în diferite rânduri sume destul de frumoase pentru propaganda națională; ba se formase chiar direcția propagandei naționale. Rezultatul îl avem astă-zi înaintea ochilor și nu este de natură să ne satisfacă.

Serviciul activității extra școlare este un factor important de cultură la sate prin bibliotecile ce le-a înființat și la oraș prin școalele de adulți.

Mai este necesar însă ca el să contribue și la dezvoltarea sentimentului național, care este otrăvit de propaganda subversivă a dușmanilor noștri.

In vederea acestei propagande, guvernul trebue să ia măsurile necesare și cât mai necesare și cât mai neîntârziate, și suntem siguri că partidul liberal va rezolva definitiv această chestiune.

Succesul unei romănce

Dra Héléne Lebel, fiica dlui Leon H. Lebel din Capitală a obținut premiul I. de cânt la concursul conservatorului din Paris.

Ziarele pariziene, aduc toate, elogii acestei romănce, adăugând că e un premiu bine meritat.

Femeile franceze și dreptul de vot

Dreptul de vot al femeilor franceze care se discută actualmente în Camera franceză, marchează o fază însemnată în evoluția femeniă, dând femeilor dreptul de control al afacerilor publice și făcându-le părtașe la viața politică națională.

Revendicările lor datează de mult timp. In 1791 Olimpia de Gouge trimisese reginei Maria Antoineta „Declarația despre drepturile femei", care cuprindea 17 articole între cari acordarea drepturilor de a exercita toate puterile publice. Dela Filip cel frumos, până la revoluție, femeile posesoare ale unei moșii participau la alegerea deputaților pentru Statele generale.

Concordat a fost unul din șampionii drepturilor femeilor; Napoleon le respinse întotdeauna pretențiile.

Cum dreptul de vot implică eligibilitatea, vom avea în curând în Franța ca și în Anglia, Norvegia și în câteva alte țări, femei deputat, ministerese poate.

La recentul congres internațional din Geneva, la care guvernul francez a fost representat, s'au desvoltat câteva chestiuni interesante.

Mișcarea feministă care a început acu vreo 60 de ani a avut protagoniste foarte fanatice și dacă Georges Sand declara că era prea femee pentru a fi feministă, am văzut pe Louise Michel, Hubertine, Auclair aruncându-se în luptă.

ECOURI

Un teatru în palatul papilor

Orange, Arles, Nimes, Béziers, Carcassone.... posedă ruine antice în cari, în fiecare an, actorii francezi interpretaseră diferite opere frumoase clasice și câteodată — foarte rar totuși — opere ale tinerilor autori dramatici.

Orașul papal Avignon, pentru a nu concura teatrele vecine, nu avea încă, ca orașele vecine, un teatru în aer liber.

In anul acesta s'a realizat, totuși, ideia unui poet Provensal, Emile Sicard, mort de curând. Intr'una din curțile palatului papilor se vor juca piese adaptate cadrului istoric.

„Ideia de a se crea un teatru în curtea castelului papilor, scrie Emile Sicard, trebue să se inspire din această tradiție, în acelaș timp mistică și satirică care a fost primul stadiu literar al rasei franceze.

Și ar fi fost atât de caracteristic ca și original, ca Avignon să devină, în mijlocul unui pământ de reconstituire greacă și latină, catedrala în care să se evoace fumurile primitive ale artei dramatice france e."

La 15 și 16 Iulie, municipialitatea din Avignon va inaugura acest teatru... neașteptat, a cărui creare a provocat de pe acum aprobări și critice.

Dedicațiile autorilor

Se știe că autorii să osteneau să prevadă cu o dedicație — respectuoasă, afectoasă, desinvoltă, după caracterul criticului — lucrările ce le trimeteau acestora.

Se pare că aceștia nu sunt prea entuziasmați de aceste autografe, ori cari le-ar fi epitetele.

N'avem decât să cercetăm rafturile anticarilor, spre a găsi foarte des acolo, cărți cu însăși dedicațiile autorilor.

Se întâmplă câteodată ca numele celui căruia i-a fost dedicat volumul să fi ras cu îngrijire — de rușine probabil, de a nu fi descoperit.

Alte ori pagina pe care a fost așternută dedicația, este smulsă cu brutalitate.

Foarte mulți autori au renunțat în ultimul timp la aceste dedicații. Ele sunt înlocuite, sau printr'o carte de vizită, sau prin formule cari scuză pe scriitorul „în călătorie".

Ce să spunem despre acel romancier care în formula scrisă în volumele sale oferite spunea: „Autorul copleșit de tot felul de ocupații, se scuză a nu-și fi putut dedica volumul".

Regretata doamnă Siegfried este azi d-na de Witt, ducesa d'Uzes, contesa de Clermont Tonnerre, d na Sarah Bernhardt sunt și ele susținătoare ale ideii feministe.

Suntem departe de timpurile în care psihologii refuzau să recunoască femeilor că au suflet și savanții discutau asupra greutății creerului lor.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

PROBLEME... INACTUALE

Baia Mare și pictura românească. O minunată școală pentru pictorii români. Situația acestora în Baia Mare. Un curios inspector român al artelor. Baia Mare și importanța ei pentru viitorul picturei românești

E cam nepotrivită epoca noastră materialistă, în care grija existenței de toate zilele seacă toate energiile ca să se discute problema viitorului artei românești. Totuși va trebui, mai de vreme său mai târziu, să vie momentul când această chestiune, împreună cu întreg ansamblul vieței culturale, să intre în preocupările noastre de căpetenie. Vor dispare greutățile de azi, și atunci, în toată libertatea, se vor așeza fundamente mai solide viitoarei civilizații de esență românească, pe care destinul ne-a impus-o nouă să-o stabilim în acest pământ de vrednicie dacoromană.

Această datorie e cu atât mai mare, cu cât înaintea noastră au încercat alții ca să altoiască pe frageda tulpină românească o cultură și-o civilizație străină, așa că sforțările noastre vor trebui mai întâi să purifice și apoi să construiască.

Baia-mare, din punct de vedere al artei a jucat un rol important în istoria culturei ungurești. Pitorescul localității, dotat cu nenumărate motive picturale, pe cari cu greu le-ai mai putea găsi în altă parte din Europa, a atras o pleiadă de pictori unguri cari au căutat aci să se servească de lecțiile naturei, pentru crearea peisajului unguresc, care contează în istoricul ultimilor cincizeci de ani de artă mondială. E destul să-ți arunci ochii pe pânzele unui Ferenczi sau a unui Rethy, originari din Baia-mare ca să te convingi de neprețuitele comori artistice conținute de-acest colț retras al Ardealului.

Natural că țara noastră posedă o infinitate de alte localități pitorești, d'n vârful munților Bucovinei până la ostroavele Dunărei, și dela vastul orizont pe care-l deschide marea și colinele Nistrului, până la câmpia Tisei, însă întâmplarea a făcut ca acest colț ales, să întrunească toate condițiile necesare unei bune desvoltări a peisajului, și mai ales să-i permită, ca să slujească de un minunat refugiu artistului alungat de zgomotul orașelor.

N'ar fi locul ca să fac un studiu comparativ al peisajului pe care ni-l oferă diferitele aspecte ale naturei românești, însă cert e că față cu dulceața cam palidă a orizontului Moldovei și colinele ei extrem de poetice însă lipsite de un caracter mai pronunțat, față de cromatica monotonă a șesului muntean, liniile decise și de-o eleganță clasică și atmosfera îngăduitoare unui joc complex de lumini și umbre, fac din Baia-mare, centrul potrivit unei renovări al peisajului românesc, dându-i mai multă concisiune și variație.

Apoi, în legătură cu aceasta, va trebui pusă pe tapet și problema descentralizării artei odată cu descentralizarea administrativă, căci astăzi când se discută în anumite cercuri cu un curaj neobișnuit despre schimbarea capitalei, e necesar să se vorbească și de-o refugiere a plenerismului picturei actuale din culbul murdar și sarbăd pitoresc al Bucureștiului, în natura liberă, capabilă să stârnească din nou intenze emoții artistice!

Fără îndoială că orașele mari au servit întotdeauna ca o trampolină la progresul artei unui popor.

Nu se poate vorbi de o artă franceză în afară de Paris; totuși de multe ori s'a întâmplat ca să se expulzeze ea singură, într'un loc mai prielnic atunci când nu mai convenea mediul, nevoilor unei estetice sănătoase și durabile. Renașterea italiană s'a manifestat în mai multe centre, deodată având-și fiecare caracterul său special. Münchenu-l servește Germaniei artistice mai mult ca Berlinul, iar micile colonii de vară sunt pentru marile centre ca niște inhalatoare de aer ozonat de o neprețuită valoare tonică. Bucureștiul actual, cu nivelul său moral cu totul scăzut, cu puținele mijloace materiale pe care le prezintă unei arte independente, neatacate de plaga academismului sau acea și mai rea a comercializărei, cu momentanele lui preocupări de natură mai mult cămătărească de cât culturală, e un teren dezastruos pentru floarea gingașă a artei. Această scădere de ambient, se oglindește în manifestările artistice ai ultimilor ani cu totul sterili în producțiuni de oarecare seriozitate. Inainte de război, în alte condiții materiale, pictorii dezert u, odată cu începerea primăverei, la țară, unde se trăia mai bine și se putea lucra cu spor. Erau păsările călătoare în căutarea mediului favorabil puterei lor creatoare. Astăzi mizeria ori comerțul cu tablouri îi silește pe toți să rămână la târg pentru ca să nu piardă contactul cu samsarii și vânătorii de pânze eftine. Puțini, cărora o bogată recoltă de bancnote le-a dat speranțelor aripi, visează Italia ori Parisul pentru câteva luni de zile.

Singuri, un mănunchi de 30—40 de tineri ai Academii lor de Bele Arte din țară, sunt mai favorizați de soartă, căci sunt trimiși pe vară de către Stat la Baia-mare.

Aci au vremea și prilejul ca să adâncească problema culoarei, nud ori peisaj, si să intre în raporturi mai strânse cu natura. Ce folos însă că localitatea este cu totul neglijată dela Centru, și nu poate oferi tineretului dornic de studii confortul necesar unei munci rodnice! Din 3—4 clădiri ocupate de vechii lor proprietari unguri — dealtfel foarte merituoși pictori — nu s'a putut dispune decât de un singur atelier cu insuficiente materiale tehnice, pentru stolul tinerilor locuitori de-o vară. Chestiunea locuinței și a hranei e iarăși aproape tot atât de grea ca la București, și dacă n'ar fi natura minunată și aerul întremător, n'am ști pentru anume care motive ministerul artelor mai trimite elevi în Baia Mare. Dar problema pictorului care nu beneficiază de redusele înlesniri făcute de Stat și care ar dori să se închine cucernic în acest templu al frumuseței, cât e de grea și cu câtă nechibzuință a fost neglijată.

Avem și a fost pe aci un inspector al artelor. S'a mulțumit a fi savurat o primire neașteptată a oficialității de aici, foarte sensibilă la onoarea vizitelor ilustre, și a fi manifestat cu glas tare o admirație pentru pictorii unguri localnici, excesivă față de puțina atenție dată celor câțiva artiști români, stabiliți aci, în condiții mizerabile.

De aceia pictorii români de aci, cu drept cuvânt sunt cam supărați pe el. Așteptăm, ca domnia sa să se desmintă într'un timp cât mai scurt, pentru binele tuturor. Căci nu suntem atât de francezi ca cu ajutorul unui bon mot, să deslegăm o problemă atât de vastă și de necesară ca aceasta. Trebue să extindem focarele de artă pe tot cuprinsul țărei. Mai ales e nevoe ca să transplantăm cu alte criterii decât cu funcționari, arta din vechiul regat aci în Ardeal. Va fi pentru noua provincie românească un aliat puternic în lupta contra factorilor streini de cultură, care de un mileniu macină românismul și manifestările lui artistice.

Iar pentru pictura bucureșteană va fi singurul mijloc eficace ca să piardă caractere de împrumut, din occident și să se stabilească, definitiv implântat în acest scump pământ românesc. *Tz.*

Oportonismul D-lui Maniu

Nu e intâia oară când remarcăm oportunismul fruntașilor partidului național. Quintezența lui o reprezintă d. Iuliu Maniu, porecliț „șiretul politic" al Ardealului.

N'a fost nici o ocaziune în care să nu și-l manifeste, căci ignorând orice principiu de consecvență politică, părerile Domniei Sale s'au arătat a fi când de un conservatorism pronunțat, când alături de treapta cea mai de jos a demagogismului.

A face curte d-lui Marghiloman și a trata în același timp cu d-rul Lupu, a voi să fii în același timp prieten cu d. Iorga și cu d. Stere e însă o imposibilitate pentru un șef de partid, căruia i se cere un crez politic bine definit și o atitudine precisă în legătură cu politica țării în afară de hotare.

Răspunsul pe care l'a dat d. Iorga la invitația făcută de partidul național de a lua parte la adunarea dela Alba Iulia, alături de reprezentanții partidelor minoritare din Ardeal, e o bună lecție, care se dă oportunismului d-lui Maniu. Am putea crede că d. Maniu nu va întârzia să-și dea seama că locul partidului național nu poate fi nici lângă agitatorii țărăniști și asupritorii de eri ai Ardealului, cari uneltesc contra siguranței Statului, nici lângă ciocoii, care s'au opus din răsputeri să se dea pământ și drepturi țăranilor, ci e alături de acei cari reprezintă democrația adevărată și conștiința națională a țării.

Pentru a nu pierde prietenia d-lui Iorga, d. Maniu încearcă să se lepede din nou de țărăniști.

Declarațiile pe care le-a făcut elevul său d. Mihai Popovici ziarului „Lupta" sunt semnificative în această privință.

Sfătuim pe țărăniști să le citească cu atenție.

Presa franceză și scăderea leului

Pentru toată lumea cu bun simț scăderea bruscă a leului a fost o manevră financiară săvârșită de câțiva interesați la bursa din Paris.

Numai pentru o anumită presă această scădere s'a petrecut din pricina unor motive, pe care nici cea mai bolnavă imaginație nu le-ar putea inventa. Cari de cari, mai copilărești, aceste motive se întreceau în a produce desorientarea opiniei publice dela noi și neîncrederea în autorități. Ba unele ziare au mers chiar până acolo, ca să susțină că această scădere s'ar datori faptului că ministrul nostru de finanțe a fost bolnav când a tratat consolidarea bonurilor de tezaur.

La început desigur am crezut că e o răutate de prost gust a unei anume părți din presa noastră care se distinge prin invențiile de prost gust și expresiile sale de mahala. Mai târziu însă s'a putut vedea că „financiarul" care susținea aceste aberații vorbea cu toată convingerea, insistând cu toată seriositatea în părerea sa.

Când oamenii cu scaun la cap au cântat să lămurească ucenicilor greșiți că totul nu se reduce decât tot la specula interesaților, presa aceasta de scandal a isbucnit în urlete sfâșietoare. De atunci a rămas cu ochii la pândă. Când leul se urca puțin, tăcea de par'că nici usturoi n'a mâncat... când însă leul fluctua cu o sutime de centimă mai jos, aceiași presă înregistra faptul cu o satisfacție suspectă și cu țipete triumfale.

Iată însă că ziarele cari ne vin dela Paris se ocupă și ele de scăderea leului. „Le Temps" cel mai mare și mai serios ziar rancez scrie următoarele în această privință:

„Știrile care anunțau scăderea leului românesc la Bursa din Paris au făcut senzație în opinia publică din România, foarte surprinsă de acest fapt inexplicabil.

România a stabilit un buget echilibrat, chiar în ce privește datoria externă. Circulația fiduciară și emisiunea bonurilor de tezaur sunt complect oprite de câteva luni. Consolidarea datoriei flotante urmează în mod favorabil. Rețetele budgetare arată un progres însemnat, recolta este excelentă, măsurile menite să-i asigure transportul sunt pe cale de realizare. Taxele de export produc venituri importante. Scăderea monedei românești este rezultatul manevrelor speculanților interesați. Asemenea procedee, reducând posibilitatea consumului țării și înăsprind relațiile cu streinătatea fac rău nu numai României, dar și tuturor țărilor producătoare din Occident și prin urmare, reconstrucțiunei economice a Europei".

Exact cea ce am spus și noi în repetite rânduri. Ba, precum se vede, foaia franceză chiar accentuiază că astfel de procedee nu fac rău numai României ci și țărilor în care se petrec aceste condamnabile manevre finaclare.

Oare ce va zice presa noastră de scandal de părerile gazetei franțuzești cu privire la scăderea leului nostru? Desigur se va face că nu bagă de seamă.

Roadele guvernării averescane

Cum au fost administrate căile de comunicații sub guvernul Averescu. Risipa miliardelor

Nenorocirea de acum câteva zile dela Comarnic a scos la iveală starea în care a fost lăsată administrația căilor ferate de către trecutul guvern al d-lui general Averescu. Dacă în administrația căilor de comunicație d. general Văleanu ar fi provocat numai debandada unei conduceri lipsită de pricepere și de durere pentru gospodăria lucrului public încă n'ar fi nimic. Dar o adevărată jefuială a averii publice a fost patronată sub ministeriatul acestui domn general, cu atâta căldură susținut de către întreg guvernul Averescu. Creditele alocate lucrărilor de comunicații au fost cheltuite fără niciun control și fără nici o alegere numai la simpla intervenție a unor favoriți puși pe jaf și pe repede îmbogățire. D. general Moșoiu, actualul ministru al comunicațiilor a dat presei bucureștene următoarele explicațiuni:

„Grație intervenției unor domni șori dela Capșa s'au putut obține, în urma unei simple semnături pe o petiție, milioane și milioane de lei, pe vremea trecutei guvernări. Să nu credeți că exagerez. Sunt acte și dosare la îndemâna oricui.

Așa a fost cazul unui negustor de coloniale din Dresda, anume Mühlberg, care a făcut ministerului de comunicație o petiție, prin care se oferea să repare niște locomotive. Fără să se cerceteze calitatea petiționarului, fără să se vadă dacă are vre-o garanție oarecare, în baza acestei simple semnături pe o petiție, s'a dat comerciantului numit „un avans de opt milioane lei".

„Și locomotivele n'au fost reparate, firește, de oarece negustorul nu a dat nici un ban vre-unei fabrici de reparat locomotive, ci banii i-a împărțit cu cei cari înțelegeau să încaseze comisioane grase în schimbul acestei intervenții.

„Și știți ce a mai contribuit ca acel domn negustor să încaseze pe negândite formidabilul avans?

„Promisiunea perfidă pe care Mühlberg o făcusee fostului secretar general Cosmovici că o să-i joace la Dresda o operetă a sa...

„Toate aceste lucruri s'au dat la iveală cu prilejul procesului intentat la Dresda de fabricile cari nu voiau ca ele să dreagă mașinile și alții să încaseze paralele".

■

„Afacerea Brutinel — în care, în curând justiția va avea să-și spue cuvântul — are la bază aceiași condamnabilă ușurință, cu o singură deosebire: aci nu mai e vorba de milioane, ci de miliarde de lei!

■

„Și citez lucrurile la întâmplare; sunt sumedenie de cazuri unde regulele în mânuirea banilor meniți refacerii căilor de comunicație sunt și mai mari...

„Cum vroiți atunci când aceasta a fost destinată creditelor ce se acordau cu atâta largheță, să se fi putut face ceva pentru terasamentele putrezite, pentru podurile vechi, pentru atâtea și atâtea lucruri cari nu le observă publicul decât când se întâmplă o nenorocire?"

■

Astfel stând lucrurile va înțelege oricine câte piedici trebuie să învingă guvernul actual, după o așa guvernare. Activitatea guvernului fatal trebue să se împartă între urmărirea abuzurilor și repararea tuturor stricăciunilor cauzate de o gospodărire abuzivă și neglijentă. Dar oricâtă energie s'ar depune, creditele de milioane și miliarde cheltuite fără a se fi reparat o singură roată de locomotivă și un singur șurub la podurile construite provizoriu de către germani, nu pot fi înlocuite astăzi cât s'ar bate din palme. In consecință prevenirea răului este o imposibilitate pe care numai norocul o poate învinge. Victimele de la Comarnic să mulțumească d-lui general Văleanu pentru atâta dragoste; iar pentru noua pagubă adusă finanțelor țării, după atâtea altele nu ne rămâne decât nădejdea că măcar acum se va înțelege cât de scump ne-a costat trista experiență cu *oameni noui*.

Pocăință, sau o nouă farsă?

Partidul național se desavuează. O nouă tentativă de apropiere cu dl Iorga. Declarațiunile dlui Mihai Popovici și rostul lor astăzi. Spre o nouă orientare politică

Aprecierile d-lui Iorga asupra combinațiunilor politice puse la cale de către partidul național au avut darul să desmeticească spiritele și să clarifice întreaga noastră stare politică. Toată lumea e astăzi de perfect acord asupra faptului că țara are nevoie de cât mai mult efort colectiv în scopul refacerii. Orice acțiune dusă alături de acest drum este și inutilă și condamnabilă. In special rostul factorilor politici desemnați de voința populară a lucra la stabilirea noilor baze ale edificiului nostru de stat este în Parlament și numai în Parlament.

De acest lucru se pare a se fi convins și partidul național, care până acum a făcut greșeală de a se ține departe de lucrările Parlamentului, întreținând o continuă agitație sterilă contra actelor guvernului și ale Corpurilor legiuitoare. Activitatea așa zisă extraparlamentară a acestui partid în sovârșia partidului țărănist, a averescanilor și marghilomaniștilor s'a dovedit de două ori compromisă. Partidul național caută astăzi forma sub care s'ar putea trece onorabil peste activitatea sa de până acum, și după cât se pare în această schimbare partea de contribuție a d-lui Iorga nu este neînsemnată. Cel puțin așa se poate interpreta interviewul acordat de d-l Mihai Popovici ziarului „Lupta", dacă cunoscutul conducător naționalist e sincer și nu vrea să ascundă sub declarațiunile sale dorința de a împrăștia atmosfera nefavorabilă creiată de declarațiunile d-lui Iorga partidului național.

Și într'un caz și într'altul, e prea transparentă căința partidului național pentru a scăpa cuiva. Investigațiunile sale din ultimul timp au dus politica d-lui Maniu pe pragul falimentului.

Astăzi, după asprul rechizitoriu făcut de d-l Iorga acestei politice lipsită de orice scrupul moral și orice concepție logică, d-l Mihai Popovcii a căpătat însărcinarea să găsească formula de revenire. Iată cum explică d-sa în ziarul „Lupta" politica partidului național din ultima vreme:

„Cu prilejul morții lui Take Ionescu am crezut că partidul național trebue să fie reprezentat la înmormântare prin cei mai de seamă representanți ai săi. In acest scop au venit în București d-nii Maniu, Vaida și Șt. C. Pop. Fiind la București era natural ca cei de mai sus să vadă toată lumea politică pe care n'o mai văzuseră de 8 luni de zile și să vorbească cu diferiți oameni politici pentru a lua dela dânșii informații directe.

„Nu s'a încheiat cu această ocazie nici un fel de pact, după cum nici un fel de aranjament nu s'a pus la cale.

„In afară de înțelegerea preliminară cu țărăniștii făcută la Cluj nimic nu s'a încheiat cu nimeni.

Fără îndoială că d-l Mihai Popovici nu putea spune mai mult. Doamne! Dar acordurile politice nu se încheie cu acte de tribunal și semnături legalizate la poliție. Dacă niciun pact n'a fost încheiat, în schimb s'a căzut de acord pentru o conlucrare politică cu partidele compromise ale d-lor Averescu și Marghiloman. D-l Mihai Popovici știe că acest lucru nu-l poate desminți formal, și de aceea continuă:

„Eu nu neg că mi-am dat toată silința să ne apropiem de partidele din vechiul regat. Acest lucru corespunde unui punct de vedere cu totul personal. Conform acestei credințe un partid unitar — altul de cât cel liberal bine înțeles — ar trebui format în țară din toate grupările politice din vechiul regat, cari laolaltă cu partidele unirei din nouile provincii să guverneze țara pe baze sănătoase și cinstite.

„După câte știu eu, dispoziția este excelentă și am ferma convingere că această înțelegere indiferent pe ce baze se va pune, se va încheia.

„Mai ales aici în vechiul regat, se cere o clarificare și o regrupare a forțelor politice".

Să ne fie permis să nu credem că d-l Mihai Popovici, cunoscut ca om de legătură între partidul național și partidele politice din vechiul regat, ar fi avut curajul să acționeze politicește fără asentimentul partidului său.

Așa dar au fost tratative, iar fost tovarășa politică cu averescanii condamnați pentru patronarea tuturor speculațiilor în dauna statului și cu marghilomaniștii cari sacrificau Ardealul numai pentru a fi pe placul nemților?

Cu toate acestea d-l Mihai Popovici a căutat să dea, pe cât posibil o explicare și să găsească punctul de apropiere de d-l Iorga. Dorința de apropiere e cu atât mai vizibilă cu cât tot în aceleași declarațiuni d-sa spune:

„Am auzit că d-l Iorga ar fi supărat pe noi. Eu cred că în momentul în care d-sa va avea ocazia să stea cu noi de vorbă lucrurile își vor relua cursul normal întru cât multe din zvonurile cari i-au ajuns la d-sa intenționat răspândite de pescuitorii în apă turbure se vor fi spulberat.

Sunt convins că dacă d-l Iorga își va face turneul început prin Ardeal, se va convinge ce adevăruri vitale pentru existența Statului reprezintă partidul național și nu numai că va accepta punctul nostru de vedere, dar în caldul său patriotism în interesul salvării patriei va cere măsuri de îndreptare mai radicale decât noi

Nu știm ce va crede d-l Iorga despre partidul național după ce va sta de vorbă cu conducătorii lui; știm sigur însă că din turneul întreprins de d-sa în Ardeal cu scopul de a contrabalansa agitațiunile de învrăjbire ale partidului național, ilustrul profesor și șeful partidului naționalist democrat va putea constata de visu adevărul caracterizării sale asupra politicei d-lui Maniu. D-l Iorga se va convinge câtă depărtare este între lamentațiile partidului național și starea de spirit reală a maselor populare din Ardeal.

Dacă însă partidul național e dispus să renunțe la politica sa de până acum desigur că nimeni nu va găsi cuvinte de milă pentru această tardivă cuminție.

A. R. Gus.

INFORMATII

Miercuri 19 Iulie va sosi în Cluj marele nostru istoric dl N. Iorga. La orele 7. p. m. D-sa va ține în sala Teatrului Național o conferință cu subiectul: Curente Morale în vechiul Regat.

•

Germania ne mai datorează 1181 cai cari odată sosiți în țară vor fi distribuiți astfel: 1025 cai pentru Bucovina, Homorod, Cluj, Bacău, R. Sărat Craiova, București, Galați și Chișinău iar restul școlilor de agricultori și fermelor model ale statului.

■

Cererile pentru eliberare de pașapoarte pentru America și pentru emigrare în general, se vor depune numai la prefectura respectivă, de unde cu referat și actele depuse se vor înainta ministerului de interne. Solicitatorii vor rămâne acasă, până ce li se va comunica prin prefectura respectivă, că li s'a aprobat cererea când personal vor veni la București la ministerul de interne spre a li se face și preda pașaportul.

•

Direcțiunea generală a comerțului din ministerului industriei ne roagă să desmințim știrea răspândită în ultimul timp, cum că ministerul are intenția să lase libertatea la export a pieilor de vite cornute.

Aceste materiale continuă a fi supuse regimului prohibitiv.

■

Se aduce la cunoștința generală că vizitatorilor târgului de mostre dela Bratislava li se vor elibera bilete întregi la aducere și cari vor fi valabile și pentru întoarcere dacă vor fi vizite la biroul anume înființat în acel târg, în timpul dela 9—16 Iulie inclusiv.

•

Guvernul nostru a fost înștiințat că în Grecia s'au ivit cazuri de holeră aceste din urmă printre refugiații sosiți din Rusia.

Cazurile mai numeroase de ciumă s'au ivit în localitatea Patras.

La noi s'au luat toate măsurile sanitare necesare.

Proveniențele și locuitorii sosiți din localitatea Patras nu pot debarca la noi decât în porturile Constanța și Sulina. In aceste localități serviciul nostru sanitar a luat toate măsurile necesare de dera t are.

•

Uzinele „BABI" Werk
Iosif RAPAPORT Jozsef, Fabrică de mobile de fier-bronz și cărucioare pentru copii. Timișoara Str. Moților No. 1. 1563

■

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 8—5 și 7—9 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Comisia fiscală pentru reforma financiară a fost convocată pentru 20 Iulie c., la ora 5 d. a., în sala Senatului când se vor începe desbaterile pentru întocmirea nouei legi fiscale unitare.

La desbateri vor fi admiși și ziariștii.

•

La școala normală a societății pentru Învățătura Poporului Român din București, pentru anul școlar 1922—1923 sunt vacante 30 locuri pentru clasa 1 și 2 locuri pentru clasa II.

•

Cu începere dela 11 Octombrie, ședințele comisiunei Europene Dunărene vor avea loc în mod regulat la Galați.

■

Ministerul de finanțe a dat un ordin circular prin care se prevede că în vederea accelerării lucrărilor printre eliberarea brevetelor de băuturi spirtoase în comunele rurale — aceste brevete să fie eliberate, pe viitor, de către administrațiile financiare respective.

■

Un jurnal al consiliului de miniștri încuviințează importul blănurilor dela art. 82 al tarifului vamal fără autorizație specială, cu plata unei taxe de lux, egală cu de două ori taxa vamală.

■

Sunt vacante următoarele catedre la facultatea de drept de pe lângă universitatea din Cluj: Drept roman 2; Drept civil; Procedura penală; Istoria dreptului român și Dreptul bisericesc.

•

IN ATENȚIUNEA D-LOR COMERCIANȚI

Numai la *S. A. Ingrășătoarea de porci și Industria de carne din Gherla* se găsesc cele mai bine *salamuri preparate* din carne calitatea I. Comenzile se execută imediat expediindu-se la adresa arătată prin poștă sau C. F. pe lângă prețul zilnic și francat.
Telefon interurban 27 GHERLA.
1515

■

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Localul cel mai modern român Specialități de beuturi. Bere albă și neagră de butoi. I-622

■

Primul și cel mai mare magazin de din România-Mare
PIANE
I. TRISKA Cluj,
Strada Șaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.
Telefon 419

977
Au sosit piane noi.

Legațiunea noastră din Praga aduce la cunoștință că administrația căilor ferate ceho-slovace, acordă cetățenilor români și familiilor lor cari se repatriază și cari sunt lipsiți de mijloace, tranzitul gratuit în clasa III-a cu trenul de persoane.

Dânșii vor avea dreptul să-și transporte gratuit 50 kgr. bagaj de persoană sau 200 kgr. de familie.

De aceste dispoziții vor beneficia numai cetățenii români cari se repatriază și cari vor produce un certificat de paupertate liberat de autoritățile administrative precum și o atestare oficială din care să rezulte că primesc un ajutor dela stat.

■

Spirtul sărat salvator
Borolin 1826
e cel mai bun leac de casă

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Cameși de zefir
Vestminte de pânză
Pantaloni pentru tennis
se află
1588 la Firma
M. Neumann
Cluj, Piața Unirii No. 14.

Cerneluri
negre și colorate pentru tipografii și litografii
se pot comanda la papetăria
LEPAGE
Cluj,
reprezentanța principală a fabricei berlineze cu renume universal WICKE. Furnituri imediate dela magazie, în toate colorile și calitățile.
1267
Dacă doriți tipărituri frumoase, faceți comenzi de probă.

Anchetele noastre

Un oraș înstrăinat: Baia Mare

După 4 ani de stăpânire românească, Baia Mare a rămas tot un oraș unguresc, căci nu s'a făcut nici un pas spre naționalizarea lui. O statistică dureroasă: industriași, comercianți, doctori, avocați și funcționari, unguri. Elementul românesc este inexistent. Se impun grabnice și serioase măsuri

Una din podoabele Ardealului este desigur și această localitate muntoasă, care posedă imense bogății, în foarte mică parte exploatate.

Fostul regim unguresc, de altfel, a purtat în totdeauna o deosebită atențiune acestor regiuni, organizând în stil mare diferite întreprinderi miniere și forestiere, majoritatea cărora și-au încetat azi activitatea, odată cu transformările politice radicale a ultimilor ani. Munții din jurul Băiei-Mari nu se mărginesc numai ca să impresioneze retina pictorilor, din nefericire în majoritate unguri localnici, ori sosiți din Budapesta în vilegiatură de vară, ci poartă atât comori ascunse, ce așteaptă capitalul românesc pentru ca să iasă la lumina zilei, cât și comori vizibile, sub aspectul admirabilelor păduri seculare, prevăzute cu tot soiul de lemne, dar mai ales stejar.

Pe lângă aceasta, feluritele izvoare, ce conțin în mari cantități, substanțe minerale și aerul încărcat de ozon pot face din Baia-Mare o viitoare stațiune balneară căreia nu-i va lipsi nici pitorescul, asemuitor în multe privinți cu versantul răsăritean al Carpaților.

S'ar putea spune de Baia-Mare, ca și despre omul al cărui talent încă n'a fost pus la încercare, că nu e încă nimic și va putea fi totul, numa cu condiția ca să se găsească și la noi o administrație de Stat ori întreprinderi particulare cari să pue în valoare nebănuitele calități ale acestui pământ, și să nu le lase în voia soartei, lipsind pe om de bunurile cu cari ne-a hărăzit norocul.

Deocamdată, o bună operă ar fi traducerea monografiei ungurești asupra Băii mari, care cuprinde date istorice, topografice și statistice de cea mai mare importanță pentru cunoașterea amănunțită a acestor bogate regiuni. Cred că nu e o rușine să ne folosim și de rezultatele muncei făcute aci de fosta administrație ungurească, care în timp de o mie de ani a bătut un drum ca pentru dânsa, fără să o fi îngrijit faptul dacă va rămânea multă vreme pe aci. E una din răzbunările istoriei, ca acel care a abuzat de dreptul altuia, să fi muncit în realitate pentru cel oprimat. Lăturea întristătoare a acestei scurte anchete este statistica etnografică, care va trebui să ne pue pe gânduri. Am aci în față date culese cu deamănuntul din toate domeniile de viață publică a Băii mari. Nota dominantă, atât în instituțiile de Stat cât și în întreprinderile private este cea ungurească și evreiască.

E nespus de jalnic ca să nu întâlnești de cât foarte rar, o firmă românească, și aceia cu totul intrată în sfera afacerilor ungurești ori evrești.

Din optzeci și cinci de firme abia șase sunt românești. Absolut toate hotelurile și cârciumele sunt în mâna evreilor maghiarizați. Industria mică e iarăși formată de o masă compactă de unguri și evrei. Există o singură moară mică românească, un singur lemnar român, un cismar și un croitor; încolo cei aproape 250 de meseriași înscriși ca atare sunt evrei ori unguri.

Nici în instituțiunile de Stat, această statistică nu ni e mai favorabilă. Majoritatea consilierilor comunali sunt de naționalitate străină. Aproape toți oficianții dela judecătorie, dela finanțe ori dela poștă și cale ferată sunt unguri. Din 20 de avocați numai 8 sunt români.

Este un singur doctor cu nume românesc, iar farmaciștii, dentiștii și moașele sunt toți unguri sau ovrei. Cât privește minele și uzinele statului, în afară de directori și patru-cinci ingineri tot personalul de peste două sute de inși e compus din unguri ori ovrei maghiarizați. Iată realitatea. Dacă se mai adaugă că singurele două gazete locale sunt ungurești, că față de ceea ce se citește în ungurește, lectura românească e aproape inexistentă, că ziarele din capitală au desertat din localitate din lipsă de cititori, că este un singur teatru care e maghiar, și că românii de aci nu deschid niciodată o carte sau o revistă românească, ne putem da sama de gravitatea ce prezintă problema naționalizărei acestei însemnate regiuni din Ardeal.

In atenția serviciului sanitar

— Falsificarea vinurilor —

Unul din're cititorii ziarului acestuia ne roagă să atragem atenția celor în drept asupra unui lucru, de care de altminteri am mai avut ocazia să ne ocupăm în coloanele noastre asupra speculei ce se face de către producătorii și depozitarii de vinuri din localitate, cu fabricația proastă și primejdioasă a vinurilor pe cari le pun pe piața Clujului.

Informatorul nostru ne relatează, că într'una din cele mai cu pretenții cafenele ale orașului acestuia i-s'a servit o sticlă de vin roșu, care avea pe fund de două degete de groasă așezată anilină, cu care s'a fabricat vinul și de care consumatorul s'a îmbolnăvit grav.

Faptul constitue nu numai o speculare a cetățenilor, dar și o primejduire a sănătății lor și de aceea ne facem o datorie supunând autorităților în drept acest caz, pentru ca să se ia măsurile de îndreptare.

Vopsește și curăță bine în timpul cel mai scurt cu preț eftin **UNIO** **Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133** 23

Daca voiti serviciu promt si lemne bune, faceti comanda la depozitul de lemne

Cronica externă

Și cu ocazia conferinței dela Haga, guvernul sovietic a arătat că nu caută altceva decât să zădărnicească orice încercare de refacere a Rusiei, neacceptând restituirea bunurilor private străine aflate în Rusia înainte de război. Orice înțelegere pe tema creditelor fiind astfel exclusă, Cicerin voește să recurgă acum la o stratagemă, căutând să trateze separat cu fiecare Stat în parte pentru a obține recunoașterea Sovietelor și căpătarea de credite. Pe de altă parte delegatul Sokolnikow care a plecat la Berlin amenință pe Aliați că poate să-și ia rămas bun de la pretențiile lor asupra datoriilor ce au primit dela Ruși, dacă nu voesc să le acorde creditele cerute fără garanții.

Situația în Polonia continuă să fie gravă. Korfanty, sprijint de dreapta a reușit să-și formeze cabinetul în modul următor: Korfanty prim-ministrtu, Pluczinski externe, Kamiensky interne, Sosnkowski război, Iastrzebski finanțe, Dr. Nowak agricultură, Machoviak muncă, industrie și comerț, Dobrowoeschi Dr. Strassburger poștă și telegraf, Marinkowski căi ferate, Dr. Panek justiție.

Presa stângă și în special organul central al partidului socialist „Robotnik" e foarte agitată. Toate ziarele socialiste au publicat o proclamațiune către lucrători, declarând republica în pericol.

Se așteaptă demisia președintelui Pilsudski.

Ultime informatii

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Eri 17 Iulie a sosit la Sibiu d-l I. I. C. Brătianu, prim-ministru, însoțit fiind de d-nii miniștri I. G. Duca și Al. Constantinescu, pentru a asista la împroprietărirea țăranilor din com. Hamba, jud. Sibiu. Vor fi împroprietăriți 115 săteni cu câte 4 jugere și jumătate pământ. Vom da în Nr. de mâine, o dare de seamă amănunțită a acestui mare act de dreptate socială făcut țărănimei din părțile Sibiului.

■

D-l Szkicinski, ministrul Poloniei la București, a plecat azi la Sinaia pentru ca să pună în curent pe Suveran privitor la criza ministerială din Polonia.

■

D-l Vintilă Brătianu, ministrul finanțelor, va pleca la 1 August în concediu la Dorna Vatra.

■

Regina Maria și principesa Ileana au sosit eri la Băile Sovata unde li s'a făcut o primire frumoasă cu arcuri de triumf.

■

După ziare, comisia modificării constituției a admis ideia unei Curți de casație electivă. Privitor la libertatea presei pare stablit că infracțiunile comise prin presă să fie lăsate juraților, exceptând crimele contra siguranței statului care se vor judeca de instanțe de ordin mai înalt.

Evreii din Capitală au comemorat eri aniversarea morții lui Theodor Herzl. S'a oficiat un requiem și s'a ținut o ședință comemorativă.

■

Marea comisiune parlamentară se va întruni pe la mijlocul lunei Septemvrie și va discuta toate principiile constituționale, apoi guvernul își va expune punctul său de vedere. Concluziunile desbaterilor vor servi pentru întocmirea proectului de constituție care se va supune Regelui spre examinare și apoi se va depune în parlament.

După ziarul „Adevărul" s'a stabilit un acord perfect privitor la un mare număr de chestiuni din noua constituție.

■

Universul află din Chișinău că numeroase bande bolșevice ne-au atacat posturile pe Nistru. Astfel o bandă a atacat noaptea postul dela Jora. Doi soldați români au rămas grav răniți. Banda s'a înapoiat în Ucraina.

O altă bandă a încercat să treacă Nistrul la Cramaz. La somațiile posturilor noastre a răspuns cu focuri. La retragere banda a fost susținută cu focuri de mitraliere trase de pe malul Ucrainean.

Știri din Turda

Festivalul dela Liceul Ferdinand dat de către Corpul Didactic Primar din Constanța

Cu ocazia vizitei făcută de Corpul Didactic Primar din Constanța prin Ardeal, a fost vizitat și orașul Turda, unde în seara de 15 Iulie cor., în sala mare a Liceului din localitate s'a dat un festival compus din coruri mixte executate de Corul Corpului Didactic, sub conducerea D-lui Prof. C. P. Demetrescu.

Intreg programul a fost foarte viu aplaudat de asistența. S'a observat însă lipsa aproape totală a așa zisei elite românești a Turdei, care nu numai de data aceasta dar în toate ocaziunile a lipsit dela orice serbare sau festival românesc.

Ca o dovadă putem menționa persoanele române asistente: Dl Rosu, revizor școlar, Bugner, Caranica, Iasinski, profesori dela liceul din Turda, Lt. de jandarmi Ispas, Teodoru Consilier Agricol, Catinaș, Sabau sonsilier de finanțe, Dr. Bordut, Adorian profesor la liceul unitar, Pescaru Directorul Inchisorei, Cadar învățător, familia Singhean, Gazdac, Directorul școalei de fete, Toma Roșu și Cismașu, sub-Revizori școlari, familia E. Todorescu, Morariu, D-rele Cocărgeanu din București, Tromitaș învățător din Grind, Pestean agronom regional, familia Preot. Russu din Turda, Petricaș comerciant și alte câte-va persoane ale căror nume ne scapă. Festivalul a luat sfârșit la orele 12 noaptea încheindu-se cu imnul „Pe-al nostru steag".

Corespondent.

CARTEA ROMANEASCA
INSTITUT de ARTE GRAFICE
SUCURSALA
COSINZEANA
CLUJ
CALEA DOROBANTILOR

EXECUTA CU PRETURI MODERATE TOT FELUL DE LUCRARI DE TIPOGRAFIE, LEGATORIE PRECUM BROSURI, ZIARE ZILNICE SI SAPTAMANALE REVISTE, ETC, ETC.

IN CHESTIA CONFLICTULUI
dintre dl J. Pinard si I. Suciu directorul liceului din Turda

Un răspuns și o explicație

In numărul de eri al gazetei noastre am publicat sub titlul „O rectificare" răspunsul dlui Pinard la un articol al nostru din săptămânile trecute în care vorbeam despre conflictul dintre d-sa și dl Suciu directorul liceului din Turda. Ținem să spunem dlui Pinard, că după legile de aici chiar dacă ar fi fost vorba de un articol insultător la adresa d-sale, noi nu eram obligați de nimeni și de nimic să publicăm acest răspuns decât dacă mărimea lui nu întrece mărimea articolului nostru.

Și dacă eri am publicat răspunsul d-sale în întregime, cu titlul pe cinci coloane, adică de 5 ori mai mare decât articolul nostru, am făcut'o aceasta dintr'un exces de gentileță față de țara pe care dl Pinard a trebuit s'o reprezinte din punct de vedere cultural, la Turda. In acelaș timp ținem să aducem la cunoștință dlui Pinard că tot ceeace am publicat noi referitor la conflictul dintre dl Suciu și d-sa, conflict recunoscut ca existent și în „rectificarea" trimisă nu este altceva decât copie fidelă a declarațiilor făcute de 12 persoane cari reprezintă mișcarea culturală cu adevărat românească din Turda persoane care la începutul activității dlui Pinard erau admiratorii d-sale. O tradiție care impune gazetarilor păstrarea în secret a surselor de informațiune, ne oprește de a da aci numele celor 12 persoane despre care vorbim mai sus. Dacă dl Pinard crede însă că a fost în adevăr calomniat în articolul nostru trecut, îl rugăm să ne facă proces de calomnie și atunci, în fața justiției, se va afla adevărul.

In acelaș timp trebuie să spunem că trimisul nostru în cele patru zile cât a stat la Turda **n'a găsit un singur representant al intelectualității turdene** care în conflictul dintre d-l Pinard și d-l Suciu să nu dea dreptate d-lui Suciu.

Așa fiind va înțelege oricine că publicând copia fidelă a opiniei publice turdene n'am făcut o crimă, și că desmințirea publicată eri n'a fost decât un act de gentileță, datorit mai mult țării pe care o reprezintă d-l Pinard, decât d-sale personal.

TELEGRAME

IN URMA CONFERINȚEI DE LA HAGA

După ce au zădărnicit conferința de la Haga, Rușii caută acum o altă conferință. Ce intenționează Sovietele

Haga. Cercurile diplomatice cred că Cicerin va încerca să obțină separat recunoașterea sovietelor de către fiecare stat în parte. Cicerin va interveni întâi pe lângă Italia și apoi la Washington.

Plecarea delegaților ruși a fost amânată până Sâmbătă. Singur Sokolnikov a plecat la Berlin.

El a declarat corespondentului lui „Rador" că tratativele vor putea fi continuate în alt oraș, eventual la Moscova, dacă conferința dela Haga va fi zădărnicită.

Rușii sunt întotdeauna dispuși să înceapă tratative separate cu fiecare stat.

Vizita lui Poincarè la Londra

Paris. — Primul ministru francez d-l Poincarè va sosi în ultima săptămână a lui Iulie la Londra ca să trateze asupra reparațiunilor, datoriilor interaliate și chestiunei Tanger.

Conferință pentru datoriile de răsboiu

Paris. — Liga franceză pentru drepturile omului a convocat pentru luna Iunie 1923 un congres la Paris, care va discuta datoriile de răsboiu.

Cererea unor documente compromițătoare

Berlin. — „Freiheit" anunță că comisiunea militară de control a adresat o reclamațiune guvernului german cerând restituirea documentelor găsite de curând în archiva dela Spandau asupra stocului de arme aflate în Germania în ziua armistițiului, documente care contrazic formal indicațiunile date de guvernul german.

Un ofițer german s'a angajat sub cuvânt de onoare că va păstra documentele în localul închis. A doua zi însă comisiunea de control a constatat dispariția documentelor care au fost transportate noaptea în două automobile.

PENTRU VICTIMELE REGIMULUI SOVIETIC

Un apel al intelectualilor germani

Berlin. — Numeroase personalități distinse germane între care și Einștein, au adresat un apel guvernului sovietic privitor la condamnarea socialiștilor revoluționari, cerând abținerea dela ori ce măsuri de răzbunare.

INTRE FRANȚA ȘI SUEDIA

Un discurs al ministrului suedez la Paris.

Paris. D-l Ehransvart, ministrul Suediei, asistând la o serbare școlară a ținut un discurs arătând convingerea sa că Franța nu va figura nici odată printre națiunile culpabile pentru provocarea răsboiului. Această nobilă țară este acuzată că urmărește o politică militaristă, imperialistă și împinge la război. Acestea sunt calomnii. Franța de mâine va fi Franța de azi, democrată totdeauna și gata să-și apere teritoriile în potriva năvălitorilor, dar inspirată în același timp de justiție, progres și pace.

În sezonul de toamnă vopsește blănării în mod ideal, caică paltoane de plus, curăță fulgi de perne

CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 6

FRENKEL [fost Janovitz & Co.] Cluj, Str. Aprinjoarelor 13. Telefon 2-90, 264, 401.

STEAUA ROMANA

SOCIETATE ANONIMA PENTRU INDUSTRIA PETROLEULUI
BUCUREȘTI

BILANȚ

ACTIV — Incheiat la 31 Decembrie 1921 după aprobarea Adunărei Generale — CREDIT

Acționari			8.020.250,—	Capital			310.000.000,—
Cassa			9.584.915,37	Fond de rezervă		15.758.697,92	
Depozite la bănci			285.533.402,24	Rezervă pentru asigurări		5.000.000,—	
Cupoane, cauțiuni, prime, asigurări, etc.			1.087.184,70	Rezervă specială		6.990.522,95	
Trenuri petrolifere	22.725.950,25			Fond de dispoziținni		1.412.647,40	29.161.868,27
Adaus pe 1921	4.913.499,15	27.639.449,40		Rezervă de război			2.500.000.—
Amortizări până la 31 Decembrie 1920	15.725.950,25			Obligațiuni			12.092.230.—
„ pe anul 1921	5.913.499,15	21.639.449,40	6.000.000,—	Cassa de pensiuni a funcționarilor			7.058.379.63
Sondaje, fabrici, conducte, rezervoare și alte instalațiuni și imobile	146.021.967,02			Dividente neridicate			15.375.070,—
Adaus și scăderi pe 1921	15.081.855,86	161.103.822,88		Dividende pe anul 1921			124.000.000,—
Amortizări până la 31 Decembrie 1920	123.321.967,02			Diverși creditori			134.932.308,85
„ pe anul 1921	10.981.855,86	134.303.822,88	26.800.000,—	Diverse conturi creditoare			125.514.961,76
Vapoare și participațiuni la societăți de navigație, locomotive, vagoane-cazane	19.613.895,79			Beneficiu. Sold de reportat pe anul 1922			947.900,33
Adus pe 1921	1.499.690,10	21.113.585,89					
Amortizări până la 31 Decembrie 1920	6.913.895,79						
„ pe anul 1921	1.299.690,10	8.213.585,89	12.900.000,—				
Efecte și participațiuni			30.744.000,—				
Stocuri de mărfuri			66.093.494,54				
Stocuri de materiale			91.278.768,67				
Diverși debitori			134.330.812,95				
Diverse conturi debitoare			89.259.890,37				
			761.632.808,84				761.632.808,84
Garanți de efecte și avaluri		7.657.571,10		Diverși garanții de efecte și avaluri		7,651.571,10	
„ statutare		675.000,—	8.326.571,10	„ „ statutare		675.000,—	8.326.571,10

CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDERE

DEBIT — Incheiat la 31 Decembrie 1921 — CREDIT

	EXPLOATAREA		TOTAL		EXPLOATAREA		TOTAL
	Sondagelor	Industrială	Lei		Sondagelor	Industrială	Lei
Cheltueli generale	9.724.038,56	11.954.028,24	21.678.066,80	Profit reportat din exerc. anului trecut	—	3.902.740,97	3.902.740,97
Contribuțiuni la cassa de pensiuni a funcționarilor și pentru asigurări muncitorești	626.550,70	174.660,56	801.211,26	Profit brut al exercițiului 1921	48.263.639,27	138 628.025,57	138.289.646,64
Dări și impozite	7.910.241,35	4.790.339,55	12.700.580,90				
Dobânzi asupra obligațiuni	321.183,27	345.730,—	666.913,27				
Diverse alocațiuni:							
Pentru personal	1.445.100,—	1.554.900,—	3.000.000,—				
„ cassa de pensii	481.700,—	518.300,—	1.000.000,—				
Fond de dispoziținni	48.170,—	51.830,—	100.000,—				
„ „ asigurări	361.275,—	388.725,—	750.000,—				
	20.918.258,88	19.778.513,35					
Amortizări din:							
Sondage, fabrici, conducte, rezervoare, vapoare-cazane și alte instalațiuni	7.845.499,81	4.436.046,15	12.281.445,96				
Trenuri petrolifere	5.913.499,15		5.913.499,15				
	13.758.998,96	4.436.046,15					
Profit disponibil	13.586.381,43	129.714.206,74	143.300.588,17				
	48.263.639,27	153.928.766,24	202.192.405,51		48.263.639,27	153.928.766,24	202.192.405,51

Președintele Consiliul de Administrație,
(ss) **Barbu Știrbey**

Director General,
(ss) C. **Osiceanu.**

Directorul Contabilității,
(ss) **Petre F. Marinescu.**

Verificat și găsit conform cu registrele
Cenzori: **C. Mănescu, Ion Săvescu, Pascal Toncescu.**

Ruptura dela Haga

In ședința conferinței din Haga care a precedat retragerea delegației franceze a avut loc următorul dialog care aruncă o lumină destul de vie asupra neutralității bolșevice.

Litwinoff a enumărat lista concesiunilor pe care guvernul rus e gata să le aplice capitalurilor străine: petrol, mine, păduri, zahăr, fosfate etc. Delegatul olandez, îl întreabă atunci ce anume îndemnizare rușii vor să le ofere foștilor proprietari.

Litwinoff; — Singurul drept ce guvernul rus e decis să-l dea foștilor proprietari e un drept de preferință.

Delegatul belgian: — Atunci, dacă pricepe bine, sovietele nu nu vor să recunoască capitalul privat nici în viitor? Trebuie să știm dacă recunoașteți acest drept sau nu.

Litwinoff. — Ne puneți mereu întrebări ca și cum am fi un birou de informații. Nu pot răspunde până ce nu știu dacă ne acordați credite. De altfel, ne datorați aceste credite în urma sticăciunilor cauzate de expedițiile militare în Rusia.

Președintele lord Gream: — Dar la Genova s'a zis limpede că nu luăm răspunderea acestor stricăciuni. Noi suntem aici numai experți.

Litwinoff, — Aceasta va să zică că ne refuzați creditele.

Acest mic dialog arată în destul că discuția nu mai avea nici un rost.

Conform guvernului său, guvernul sovietic a naționalizat uzinele, minele și alte proprietăți. Dacă ar renunța la naționalizarea proprietăților atunci violează principiul său fundamental și pierde rațiunea sa de a fi. Ori, nu este vorba de a se ști dacă streinii recunosc sau nu guvernului sovietic dreptul de naționalizare. La Haga trebuie hotărât numai dacă streinii deposedați vor primi o despăgubire justă și efectivă. La această întrebare precisă Litwinoff n'a vrut să răspundă ci a eludat'o prin tangentă. Zice că guvernul nu va da concesiuni. O concesiune e un titlu în virtutea căruia un particular sau o societate își angajează capitaluri cu nădejdea unui profit. Dar cine va căuta în momentul actual să fructifice capitalurile sale în industria rusă? O muncă remuneratoare și cinstită e imposibilă astăzi în țara sovietelor.

Și iată pentru ce prin eșecul conferinței din Haga se distruge toată munca depusă la Genova. Rămâne acum libertatea deplină diferitelor state să încerce o înțelegere separată și directă cu Moscova. Un viitor apropiat ne va spune în ce condițiuni o asemenea înțelegere va fi posibilă. Dar pactul de neagresiune devine o nouă problemă din cele mai serioase.

Cetiți „Infrățirea"

Situația finanțelor Angliei

Ministrul de finanțe anunță economii

Robert Horne, ministrul de finanțe, în a treia cetire a bugetului a trecut în revistă situația financiară. El arată că veniturile pe primele trei luni ale anului financiar au justificat calculele făcute. Ministrul relevă intenția guvernului de a face și mai departe economii în cheltueli.

S'a format două comitete: unul sub prezidența ministrului de finanțe, care se va ocupa cu cheltuelile civile, altul sub prezidența lui Churchill care se va ocupa cu cheltuelile serviciilor militare.

Ministrul nădăjduește că se vor realiza economii nu numai în bugetul anului viitor, dar și în cheltuelile principale socotite pe anul acesta. Aceste economii vor putea fi realizate în urma cercetărilor acestor două comitete.

Răspunzând dlui Asquith care a întrebat care este datoria Britaniei față de Statele-Unite, ministrul Horne arată că după cursul schimbului de astăzi această datorie se urcă la 938 milioane sterlinge. Din luna Iulie anul trecut până acum, datoria flotantă a fost redusă cu 409 milioane lire sterlinge.

Aceste cifre dovedesc stabilitatea crescândă a țării în afacerile financiare.

Chestiunea datoriei noastre față de Statele Unite va ocupa toată atențiunea noastră. Ministrul salută punctul de vedere similar exprimat de Asquith și anume că datoria Britaniei față de Statele Unite este fără îndoială una din obligațiunile cari trebuiesc să fie, în primul rând, luate în seamă. Cererea făcută de Statele Unite pentru consolidarea acestei datorii punând-o pe o bază stabilă va fi desbătută de misiunea financiară care va pleca în curând spre America. Această misiune din care va face parte și ministrul de finanțe va discuta cu Statele Unite în mod oficial chestiunea consolidării datoriei britanice față de Statele Unite.

Mare stoc de Cauciucuri Michelin Cablé pentru Automobile la EMIL BLAGA CLUJ,
Piața Ștefan cel Mare 7. Telefon 270

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE 2 costume de baie pentru dame. Adresa Str. Regală 5 parter 3

Închirieri:

AȘI SCHIMBA locuința mea modernă constătătoare din 2 camere bucătărie și cameră de baie cu o asemenea locuință în ori și ce parte a orașului. Adresa la Libr. Friedman Piața Unirei 26. 1965

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 parter 3.

BANCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Uzina electrică a orașului Conducerea societății „GANZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 40.

◆

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livră instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. 148

Ne angajăm să transportăm în toate părțile țării, mărfuri în ori ce cantitate și cu vagonul garantând ca în timp de 5—10—15 zile se efectuează transportul în ori ce parte a României. Ordine se pot da la Birourile noastre din Wiena, Bruk, Hegyeshalom, Budapesta, Szolnok, Biharkeresztes, Békéscsaba și Kötegyán. **FRATII DEUTSCH** Centrala Cluj, Piața Unirei 26. Filiale: Wien (I Rotenturms str. 27), Oradea-Mare (str. Rimanoczi No. 12.), Orșova (Dunapart). 1328

DIRECȚIUNEA INSTITUTULUI PASTEUR.

Publicațiune.

Se scoate la licitatie vopsirea și repărarea camerilor de plasare a bolnavilor din Institutul Pasteur.

Licitația se va ține în ședință publică în biroul administrativ al Institutului Pasteur la 27 Iulie a. c.

Concurenți pot lua informațiuni pentru condiții dela administratorul Institutului Pasteur zilnic dela oră 2—6 p. m.

Supra oferte nu se primesc.

1969 DIRECȚIUNEA.

Cele mai preferate beuturi ale amatorilor de bere: calitatea neîntrecută a berei albe „Monopol" și a berei brune „Călugărul" specială.
1603 **Se capătă pretutindeni!!**

In atențiunea proprietarilor de casă, architecților și antreprenorilor.
văd. Iosif Tamásy
posede un mare depozit de sobe, mărfuri de porcelan terracotă, chamotă și faianță.
CLUJ, Calea Moților No. 7.
In casa proprie. ◆ Fondat în a. 1910

Reprezentanță generală din Ceho-Slovacia pentru vânzarea și instalarea de sobe de porcelan și terracotă, aranjament de bae, pardoseali cu cheramită și alte lucrări semene, cari toate să efeptuesc prompt, și pe lângă garanție.

Mărfuri **veritabile Ceho-slovace,** căutate în toată lumea, cari sunt **cele mai durabile, mai estetice și mai eftine.**

Preturi de concurență nimeni nu poate să execute mai eftin. O singură încercare convinge mai multe ori. 1861

Concurs de intreprindere

Direcțiunea Grădinei botanice din Cluj publică concurs pentru efectuarea următoarelor lucrări în nouă grădina din strada Pasteur No. 9.

1. Clădirea unor obiecte laterale.

2. Construirea unei împrejmuiri din sârma cu stâlpi de beton (250 m. lungime).

3. Mutarea palmariului din vechea grădină în cea nouă renovarea lui.

Informații se pot lua la Direcțiunea grădinii botanice zilnic intre orele 8—12 la Serviciul de poduri și șosele în orele oficioase.

Ofertele sigilate se vor depune până în ziua de 28 Iulie orele 12 la Serviciul de poduri și șosele.

Concurenții vor depune o garanță de 5% și se vor obliga a menține oferta 30 de zile.

Cluj, la 17 Iulie 1922.

1994 Direcțiunea Grădinei botanice.

Reclama este sufletul comerțului

Aparate pentru Aer comprimat, Compresoare, Pompe Vacum, Piese de Reservă
în totdeauna în depozit
Frankfurter Maschinenbau A.-G.
Reprezentanța Generală: BLAU & Co.
BUCUREȘTI, Bulevardul Maria No. 1. 1975-3

Intreprindere internațională alui Maxim König Miksa
ARAD
Telefon interurban 63.
Proviziune regulată de comerț Wiena, Budapesta, Praga, Triest, Leipzig, în legătură cu stațiunile cele mai mari în streinătate și din streinătate în țară, cu asigurare pe lângă garanță deplină. Incasări speciale de vamă, prenotări de vamă, intervenții Departamente separate pentru marfă. 1558

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. **Reducere 30% pentru toți funționarii** publici și particulari, precum și **familiile lor.** 1253

Birouri
cu și fără rulete cum și
MOBILE
de tot felul sânt de vânzare în magazinul
Fabricei de Tâmplărie Artistică Societate Anonimă Cluj, Strada Iuliu Maniu 4.
Telefon 832. 1991

Pentru a dovedi că escelentele
Automobile Ford
sunt resistente, consumă puțin și merg foarte bine,
Angajez ori ce transport de persoane, pe ori ce distanță cu tarif foarte redus.
PERRY Cluj, Calea Regele Ferdinand 99
Telefon 999.

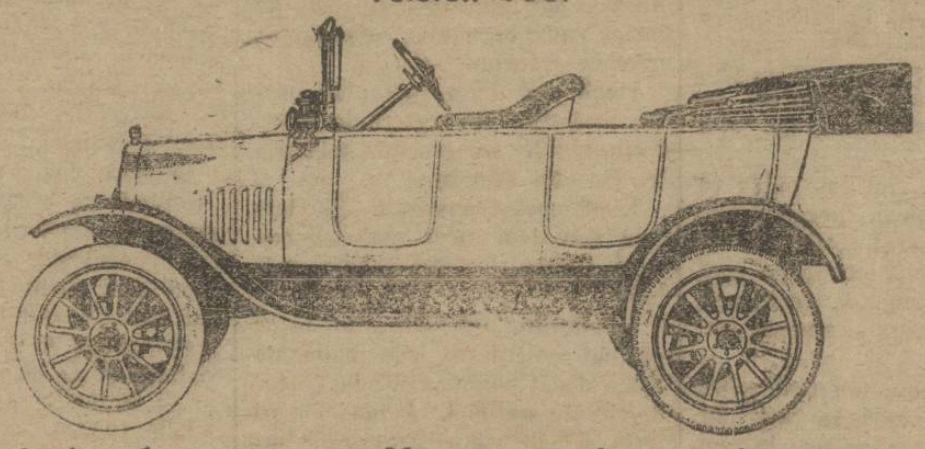

Spre introducerea noilor noastre automobile, primim curse ori unde cu taxe favorabile. 1823

Uniunea Comercială S. A.
Centrala: București.
Capital fundamental: 25,000.000 Lei.
Filiale: Galați, Iași, Constanța, Craiova, Chișineu, Cernăuți, Timișoara și
CLUJ, Str. Regina Maria (Deák F.-u.) 32.
Drugi de fier, fier de cercuri, șuruburi, unelte de fier, sape de forme diferite, lopăți, hârlete, ciocane, coase, cuți (Anker) de ascuțit coase și unelte de bătut coase. Totfelul de uleiu (pentru cilindru dela dinamo, vazelină pentru motor etc.). Articole de piele: chewreauri, boxuri, piele de înft, talpă, potcoave, etc. Tot felul de echipamente pentru automobile de persoane și povoară. Își oferă magazinul bineasortat: Aromate și coloniale lac pentru automobile și trăsuri. 1944

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante

Rest. Orașului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pierschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Konkoly

Droguerii

Viorelia
Parfumerie și Droguerie
Piața Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Iacob Dick și Fiu
Engros și Detail.

Luca Niculescu

Missir

Barza

„TEXTILANA"
Szegfu & Sipos
Magazin de tricotaj și Țesături
Str. Iuliu Maniu 3.

Ghete

Bata

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcționarilor

Croitor de Dame

Wartenberg

Instalații

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida

Blaga

CURSURI COMERCIALE și CURSURI ECONOMICE

de ȘTEFAN IONESCU

Specdațiile acțiunilor cotate la bursă ale diferitelor societăți comerciale, dau naștere la fluctuațiuni de cursuri foarte variate, fluctuațiuni cari, fără îndoială, nu se produc în aceiași măsură și acelaș timp asupra valorilor componente sau întregei averi de exploatare a societăților comerciale respective.

Chestiunea de altfel este cunoscută și a dat naștere la măsuri restrictive în ceiace privește speculațiile în bursă, măsuri luate de guvern și de comitetul Bursei.

Dacă vom căuta să examinăm în ceea ce urmează cauzele cari provoacă fluctuațiile cursurilor cotate la bursă, o vom face numai pentru a ne servi la studierea „Lichidării părților străinilor din averile societăților comerciale în România" chestiune cari trebue să ne preocupe din punctul de vedere economic actual și din acel al viitoarei politici economice, în special. Cari sunt cauzele cari produc cursul comercial ? Clasificarea clasică este: a) Cauze generale; b) Cauze speciale. In ordinea importanței vom căuta să le enumerăm;

1. Situația generală de fine de exercițiu (bilanțul) și situațiile sumare periodice.

Situația de fine de exercițiu ne arată, exprimate în cifre, suma și valoarea bunurilor pe cari le are în ființă, precum și ale acelor pe cari le datorează societatea respectivă la data efectuării acestei situații; se mai arată felul (specia) bunurilor cari iau parte la exploatarea comercială și rezultatele dobândite prin ajutorul acestor bunuri de exploatare; în sfârșit un capital care atrage întotdeauna atenția acelor cari examinează bilanțurile, îl formează **rezervele acumulate.**

O altă condiție este ca evaluarea bunurilor active și pasive făcută în momentul cerut, să fie justă, deci să se apropie cât mai mult de adevăr.

Imprejurările economice și de multe ori și acele politice dinainte de războiu, când majoritatea capitalurilor din întreprinderile comerciale și industriale dela noi erau străine, facilitau supraevaluări dar mai ales subevaluări necontrolabile.

Se făceau supraevaluări atunci cnâd societatea nu era destul de consolidată dar voia să apară ca atare, pentru a'și îmbunătăți relațiile financiar-economice, acordând un dividend luat și din capital în scopul de a favoriza de ex.: plasarea pe un curs favorabil al unui număr oarecare de obligațiuni, reprezentând capital de exploatare, fără drept de control asupra activității întreprinderii, cu scadență scurtă și dobândă fixă.

Subevaluări se făceau atunci când întreprinderea era perfect consolidată și beneficiile mari.

Diferența rezultată servea la constituirea de puternice amortismente, evident mai mari decât acele cerute de lege sau de împrejurările economice; situație în care le era ușor să urmeze o politică de puternică concurență și mai ales să favorizeze un anumit comerț (cu țara de origină a acțiunilor).

Se urmărea deci o politică economico-socială, ale cărei rezultate s'au văzut încă din 1900 când s'a refuzat așezarea în țară a societății „Standard Oil & Co" și în 1903 când s'a cercat pentru prima oară să se cumpere în bloc terenurile petrolifere ale statului.

Aceste supra și subevaluări de bunuri sunt cu atât mai greu de observat, cu cât nu avem nici un termen de comparație, în afară de situația generală anteribară, dar care pierde foarte mult din valoarea ce i se atribue întrucât distanța în timp este prea mare. dând loc la mari fluctuații în valori.

2) **Dividendul probabil și dividendul plătit.**

In susținerea tezei că valoarea comrecială (cursul comunal) a acțiunilor este influențată și de factori în afară de situația economică reală a întreprinderii putem arăta faptul care se produce întotdeauna în apropierea epocii ținerii adunărilor generale ale societăților cari au acțiunile cotate la bursă.

In cursul anului, fluctuațiunile cursului sunt relativ neînsemnate — vorbim de epoca așa zisă normală — devin însă puternice înainte cu puțin și imediat după adunarea generală respectivă. Faptul că s'a avut în vedere numai proba bilitatea dividendului sau însuși dividendul aprobat, apare evident.

3) REZERVELE ADUNATE ȘI SISTEMUL DE A FACE REZERVE. — In afară de aprecierea rezervelor arătâtê în situația generală a anului, mai influențează asupra cursului comercial sistemul de adunare al rezervelor care devin de multe ori obișnuit unei întreprinderi.

Există o legătură strânsă între sistemul de a se face rezerve și sub — sau supraevaluările la cari dau naștere evaluările subiective ale valorilor cari figurează în bilanț.

Printre cauzele speciale, avem pe acele cari produc fluctuațiile cele mai mari dar în acelaș timp și cele mai puțin stabile.

Perderi de zeci de puncte sunt compensate dela o zi la alta cu recâștigări și dobândiri de alte zeci de puncte.

Sau mai bine, cum am putea vedea cu cât cauzele neeconomice au influențat cursul real? Am zis curs real sau curs economic cum este de altfel numit de doctrinari. Ce este acest curs economic sau real?

Cursul economic sau real reprezintă valoarea reală la care ar avea drept fiecare acțiune la un moment dat în supoziția că întreprinderea ar avea o lichidare normală. Cum se află?

Cursul real sau economic se află dacă se însemnează capitalul social, rezervele, beneficiul și se divide prin numărul acțiunilor existente.

De ex.: Societatea „Aurora" cu un capital de 50 milioane lei în 100.000 acțiuni a 500 lei fiecare are 12 milioane de rezerve și 3 jum. milioane lei beneficii. Conform celor spuse mai sus cursul real este:

50+12+3,5=65 jum. milioane : 100.000=655 lei

655 lei.

Diferența dintre acest curs de bilanț sau economie și cursul comercial sau de bursă poate fi în minus sau în plus. S'ar putea cita cazul unei societăți care în anii 1900, 1901, 1902 își supraevaluase activul, dând un curs de bilanț mai mare decât acel comercial sau de bursă iar în 1903 când s'a reorganizat a trebuit să facă o nouă evaluare a activului și puternice amortismente.

In 1914, 1915, 1916 aceiași societate a făcut amortismente mari (subevaluări) avându-se în vedere nu atât situația economică existentă cât acea probabilă în viitorul apropiat: deci criterii subiective.

Acum când ni mod sumar am văzut cum se produc: cursul comercial sau de bursă și acel de bilanț sau economic, chestiunea care ne preocupă este:

După care curs vom plăti părțile străinilor din societățile și întreprinderile comerciale, industriale, etc. din România?

După cursul comercal (al Bursei) sau după acel real (economic). Există și o altă soluție posibilă?

In adevăr,când plătesc un lucrù cu mai mult decât face realmente adică decât poate să producă economicește vorbind, ci după un criteriu al unei valori provocată numai în o mică parte de factorii economici, se poate spune că am dat un pret just?

Să vedem cari ar fi soluțiunile:

1) Luându-se în considerare art. 5 din *„Legea relativă la supușii statelor cu cari Romînia se găsește în stare de războiu"* și apoi faptul că statul român are drept de preempțiune, s'ar putea naționaliza capitalul străind vânzându-se prin intermediul Statului acțiunile deținute de străini, pe valoarea economică (reală) din bilanțul anului 1916, de când legea amintită mai sus fiind în vigoare a adus atingere dreptului absolut de proprietate, urmând să se plătească în plus dobânda comercială legală dela data de mai sus (15 Aug. 1916) până la data lichidării.

2) Vânzarea să se facă tot de către stat către cetățenii români, plătindu-se pe valoarea reală a acțiunilor, dobânda legală dela 15 August 1916 până la data rambursării și în plus o justă despăgubire a utilității de care sunt deposedați, apreciindu-se aceasta cu criteriul situației din 1916.

3) Să se dreseze un bilanț la data lichidării părții străinilor și în cazul când valoarea prezentă este mai mică decât acea din 1916 dar această scădere a fost provocată numai de faptul intrării în războiu și al ocupației să se aibă în vedere tot bilanțul din 1916. dar să se plătească după valoarea economică a bilanțului dela data lichidării rămânând ca diferența să se socotească în despăgubirile pe cari statul român le-a pretins foștilor inamici.

In orice caz, modalitatea de rambursare efectivă și prin urmare și raporturile de drept aplicate chestiunilor economice, chestiuni cari eventual s'ar soluționa așa cum s'a arătat mai sus, vor fi reglementate și de către legile existente și de dispozițiunile cuprinse în Tratatele de pace.

Iulie 1922.

ȘTEFAN IONESCU

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana"

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 567 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Vineri 21 Iulie 1922

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA ... MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA U...
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 Director: D. TOME... Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — 180 LEI
„ 6 LUNI — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Falimentul politicei regionaliste

— Noua orientare politică a partidului național —

Activitatea extra-parlamentară a opoziției e ajunsă după cât se pare la un punct mort. Aprecierile d-lui Iorga asupra combinațiunilor politice puse la cale de către partidul național au avut darul să spulbere orice nădejde în posibilitatea închiegării unui bloc al partidelor de opoziție. Dacă d-l Iorga prin absurd ar fi acceptat soluția partidului național, lumea noastră politică ar fi trecut cu ușurință peste scrupulele de morală cari se opun unei apropieri între partidele politice atât de deosebite în concepția politică și structura lor morală. Conducătorii partidului național, pentru a salva dezastrul politicei extra-parlamentare, erau gata să accepte poziția echivocă de centru a unei grupări politice care ar fi reabilitat rezidiul de politiciani cu atitudinea dubioasă față de problema integrității noastre naționale, și înglobat politica desmățată și veroasă a averescanilor de eri.

Din fericire intervenția d-lui Iorga a împiedecat la timp săvârșirea acestei monstruozități morale, scutind partidul național de aprobiul unanim al maselor populare. De-ocamdată politica extra-parlamentară s'a oprit aici. Cele trei partide de opoziție, și partidul progresist rămas afară din parlament încă dela alegerile generale, sunt puse în situația de a duce independent lupta contra guvernului, dacă cred de cuviință a o continua, sau a-și modifica intențiile în conformitate cu împrejurările actuale.

Apreciind ultimele manifestări politice ale partidului național, s'ar părea că d-l Maniu vrea să dea o nouă orientare partidului său. Faptul nu ar fi nici cum uimitor. Ultimele sale combinațiuni politice, târâseră partidul național pe pragul falimentului. Acordul cu partidul țărănist nu prezinta nici-o garanție atât din cauza țărăniștilor basarabeni cari sunt pentru reintrarea în parlament, cât și din lipsa de sinceritate a raporturilor dintre cele două partide. Astfel partidul național se găsește astăzi mai izolat decât oricând, iar în izolarea sa partidul național e incapabil de vre-o acțiune politică eficace.

Partidului național îi trebue o eșire din actuala stare, și pentru aceasta două căi îi stau la îndemână: colaborarea cu unul din partidele vechiului regat, sau fuziunea. Prima cale a fost în mai multe rânduri încercată, fără a se ajunge la vre-un rezultat mulțumitor. Astăzi partidul partid unitar, ceeace nu înseamnă altă ceva decât fuzionarea politică. Cu cine și în ce condițiuni s'ar putea realiza acest nou deziderat al partidului național, nu ni se spune. S'ar putional, n uni se spune. S'ar putea ca d-l Maniu să se gândească a-și deplasa intențiile din tabăra averescano-marghilomaniștilor în sfera politicei d-lui Iorga... Dar pentru atingerea acestui obiectiv, partidul național va trebui să renunțe la multe din punctele politicei de până acum, și cea mai important ar fi renunțarea la politica extra-parlamentară.

Nu știm dacă deducțiile noastre sunt întemeiate și dacă partidul național nu vrea să spulbere cu ajutorul ideei partidului unic atmosfera neprielnică ce și-a creiat până acum.

Admițând chiar că partidul național ar alcătui un partid unic cu averescanii și marghilomaniștii, ceeace ar fi o monstruozitate morală, un fapt nu trebue să scape nimănui: partidul național simte nevoia a renunța la politica de agitații regionaliste de până acum și a se înregimenta politicei generale a țării românești. Cu aceasta partidul național ar intra în sfera realităților politice, și ar face cei dintâi pas politic cuminte, după patru ani dela unire.

Insemnări de-o zi

„Patria" tuturor scandalurilor și campaniilor ridicole, caută în numărul său de eri să înjghebeze o intrigă pe chestiunea Banatului, exclamând:

„Guvernul actual primește granița nefericită de sub guvernul Averescu și uită complect integritatea Banatului".

„Patria" e pur și simplu caraghioasă. Atitudinea guvernului actual în chestiunea Torontalului este în destul de cunoscută. In semn de protestare, guvernul liberal din 1919 a rechemat în țară delegatul nostru la Conferința păcii. Și dacă nu s'ar fi grăbit d. Vaida să se ducă la Paris pentru a consfinți cu semnătura sa sacrificarea Torontalului, astăzi țărușii de graniță nu s'ar fi bătut la Bebea-Vechie.

*

„Gazeta Transilvaniei" se crede foarte șireată când scrie:

„La opera de guvernare, nu putem colabora cu acei naufragiați ai votului universal, cari, fără busolă, vâslesc în apele politicei românești, căutând un vas care să-i remorcheze la putere".

„Nu putem colabora decât cu partide, pe care le indică voința nefalsificată a massei electorale".

Adică cu partidul progresist pe care de patru ani voința nefalsificată a massei electorale, îl îngroapă sub cea mai neagră indiferență: cu partidul poporului care abia are câteva locuri în parlament și cu partidul țărănist care mai poate avea popularitate doar în Bulgaria lui Stambolinski.

Darul gliei

Am trecut de jumătatea lui Iulie; ridicarea bucatelor acestui îmbelșugat an, de pe câmpuri, a început aproape pretutindeni. In vechiul regat, muncitorii ogoarelor sunt la treerat. In curând va începe exportul și odată cu el desecatul nostru leu va începe să se reînsuflețească, după îndelunga-i oropsire.

Desigur primul nostru export, în stare să amintească puterea exportatoare a vechei Românii, nu va fi suficient pentru a ridica leul la străvechea-i valoare.

Se va întâmpla însă o apreciabilă îmbunătățire a monedei noastre, pe care consolidarea a ridicat-o din desonorantul impas în care se afla.

După ce a arătat că are grijă de datoriile ei, România va arăta că are și mijloace să plătească și capetele acestor datorii. Ba încă are mijloace destule.

Și atunci cu toate sforțările năraviților cari s'au obișnuit să ne speculeze banul național, leul va lua ușor, ușor drumul întremărei definitive.

Ori cât vor încerca speculatorii să-l mai mențină în valuta lui actuală, pentru a-l acapara în cât mai mari cantități înnainte de urcare, ori cât ar întrista ridicarea lui pe-o anumită presă, care trâmbițează fericită toate dezastrele țărei și tace chitic în fața succeselor ei; leul va începe urcușul. Incet dar sigur.

Fluctuațiile lui din ultimul timp, pe care unii le-au înregistrat ca pe un semn „sigur" al începutului sfârșitului, ni se par dimpotrivă oscilațiile inițiale ale progresului. Inchipuiți-vă un vehicul care e gata să pornească; caii par'că ezită, se svârcolesc pe loc, împing înnapoi trăsura. Apoi deodată se aruncă în goană de vifor.

Odată leul pornit spre întremare nimic nu-l va opri din drumul său. Nu va face desigur salturi disperate. Și nici nu va fi prea grăbit în drumul său. Dar nimeni și nimic nu-l va mai face să ia drumul iarăși înnapoi.

Incă doi, trei ani ca cel de acuma și vom putea să ne socotim scoși definitiv din necaz.

Ne-o făgăduesc aceasta holdele strălucind de rod în soare, lanurile legănătoare și nesfârșite, bucuria din ochii sătenilor cari te întâmpină în drum.

O tăcere profundă, impresionabilă domnește pretutindeni. Și o adiere ușoară de vânt îți bolborosește ceva neînțeles.

Și'n complicitatea acestei tăceri profunde, se petrece marele mister al vieței vegetale.

In taina-i nepătrunsă, ea pregătește belșugul nostru, viața noastră de mâine.

Glia, sora bună a românului, obijduit de atâtea veacuri s'a înduioșat de soarta lui; dorul ei e nepre văzut de bogat, surprinzător de mare.

Să-l primim cu toată cinstea, cu toată fericirea, să fim vrednici de el. Și să binecuvântăm din toată inima Pământul sfânt al Patriei, care ne întinde mâna lui viguroasă în ajutor.

Situația politică și economică a Ungariei

Victoria electorală a partidului guvernamental, constitue fără îndoială un motiv serios pentru schimbarea de tactică a legitimiștilor din opoziție.

Obstrucția organizată contra proectului legei electorale în ultima ședință a Adunărei naționale a dat contelui Bethlen o armă de care s'a servit contra extremiștilor și progresiștilor.

Această stare de lucruri a avut ca urmare o lege electorală reacționară, oprind dela vot mai mult de un milion de cetățeni.

Opoziția legitimistă voind să ușureze discuția bugetului provizoriu vrea să încheie pace temporară cu guvernul.

Cei care lucrează pentru această împăcare sunt contele Apponyi, contele Zichy și Gratz.

In schimbul sprijinului ce l'ar da guvernului, legitimiștii ar obține suspendarea procesului intentat contelui Andrassy, în urma loviturei de stat din Octombrie.

Spiritul războinic al opoziției legitimiste s'a liniștit în urma unui mesagiu al fostei regine Zitta, care le-a recomandat să modereze pe cât e posibil, dacă nu propaganda, cel puțin mijloacele de luptă.

Executarea acestui ordin a fost încredințată contelui Joseph Karolyi și episcopului contele Mikes.

Astfel se explică și atitudinea pașnică a deputatului Friederich, cel mai intransigent dintre toți legitimiștii.

Negocierile în vederea unei împăcări au ca bază discursul dela Pécs (Fünfkirchen), înainte de lovitura din Octombrie.

Piedica cea mai însemnată care se opune la o apropiere e dușmănia care există între contele Bethlen și contele Andrassy.

Totuși apropierea se va face din cauza popularităței din ce în ce mai mari a partidului social democrat. Fără sufragiu universal și vot secret acest partid a putut obține 25 de mandate și prin spiritul său de disciplină constitue o forță parlamentară serioasă chiar contra numerosului, dar prea puțin energicului partid guvernamental.

Primele zile ale seziunei Adunărei naționale au arătat nu numai lipsa unei munci efective, dar chiar lipsa unui program al guvernului.

Nimic n'a fost preparat de mai înainte; singura care lucrează e comisiunea finanțelor, care discută budgetul provizoriu.

Proectul legei electorale cât și dispoziția prin care guvernul menține legea măsurilor excepționale au indispus opinia publică și în aceste privințe lupta parlamentară promite să fie foarte aprigă.

Pentru a împiedeca obstrucția, deputatul majoritar Oesffy propune schimbarea regulamentului interior al Camerei.

Una din primele griji ale noilor deputați unguri a fost să-și mărească indemnizațiile, care se vor ridica la aproape 9000 coroane pe lună. Cele 3000 de coroane de până acum erau o sumă atât de derizorie, încât deputații unguri erau suspectați de corupție.

In privința situației economice, Ungaria merge din ce în ce mai rău.

Cheltuelile bugetare pentru plata funcționarilor se ridică pe exercițiul 1922—1923 la 22 miliarde de coroane. Scumpetea merge crescând; iar circulația fiduciară a ajuns la 33 miliarde de coroane.

Prețul cerealelor, a pânei, făinei și a altor lucruri de prima necesitate s'a mărit considerabil.

Un chintal de grâu costă astăzi 3900—4000 de coroane; un kilogram de făină albă 60—70 de coroane, un kilogram de pâne până la 47 coroane etc. Ungaria urmează în materie de scumpete exemplul Austriei, cu toate că se bucură de condiții mai bune de existență.

Cheltuelile Statului nu sunt acoperite decât de creditul băncii de emisiune, adică de inflațiunea fiduciară.

Foarte mulți funcționari au fost concediați. Pentru a mări veniturile statului se proectează mărirea diverselor contribuțiuni și mai cu seamă a impozitelor funciare și a taxei de lux.

Mediul comercial unguresc are mari speranțe în încheierea de tratate de comerț cu statele învecinate.

Cât privește legea contribuțiilor, prima grijă a Adunărei naționale va fi să discute un proiect de lege care să tindă la o reformă a Camerei magnaților; proiect care va veni în discuție în toamna aceasta.

Contra acestor proiecte se ridică opoziția, atrăgând atențiunea opiniei publice asupra mijloacelor neconstituționale de care se servește partidul guvernamental pentru a-și atinge scopul.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Oaspeții de vară ai Bibliotecii Universitare din Cluj

Deși anul școlar s'a încheiat și biblioteca Universității Clujene se va vedea lipsită de frequentătorii ei obicinuiți — studenții — porțile ei stau larg deschise — pentru cei chemați — și doritori de lumină și în cursul verii. Părăsită de credincioșii ei, cititorii, al căror număr în cursul anului variază între 200—300 zilnic, peste vară or să scadă la un număr cu totul neînsemnat, căci marele public nu se prea abate pe la acest focar de lumină.

Dar dacă publicul clujan care are la dispoziție o așa bibliotecă și un așa de bogat material nu'și dă seama de ceeace are streinii cari se abat pe la Cluj rămân însă entuziasmați de comorile neprețuite ce stau ascunse în bibliotecă.

Dacă cititorii regulați sunt atât de puțini în cursul verii, sunt cu atât mai numărosi acei cărora vacanțele de vară lăsându-le puțin timp liber, își permit să cerceteze instituțiile culturale ale Ardealului și în primul loc Universitatea din Cluj și biblioteca acesteia.

Acești oaspeți bineveniți abătându-se pe la Cluj în ea o datorie să viziteze biblioteca. Numai în acest fel ne putem explica cum în mai puțin de 15 zile dela încheerea anului școlar elevii a 15—20 institute de educație (licee civile și militare, școli normale etc.) din vechiul Regat și Basarabia chiar, au cercetat, în frunte cu profesorii lor, biblioteca din Cluj, la vederea căreia dacă au rămas toți plăcut surprinși și încântați, mulți se mângâiau cu gândul că nu peste mult le va fi dat și lor — ca studenți ai Universității din Cluj — să petreacă zile și ani întregi între zidurile sfinte ale bibliotecii.

Nu numai elevii din școală, însă viitori conducători ai poporului și țării, au aflat de bine să viziteze biblioteca din Cluj, dar din numărul și variația vizitatorilor Clujului se vede că foarte puțini sunt cei cari vizitând Clujul să nu cerceteze și biblioteca.

Începând cu congresiștii și n'au fost puține congresele ținute în zile din urmă la Cluj — al căror număr se urcă la câteva mii, până la musafirii singuratici, toți s'au grăbit s'o viziteze. Și când constatăm cu satisfacție acest fapt, putem să tragem și concluziile logice cari se impun.

a) Dacă gradul de cultură al unui popor îl putem deduce din bibliotecile ce și le-a creat, din interesul sau desinteresul ce se poartă acestor biblioteci, se poate deduce și gradul respectiv de cultură existent de fapt la un popor.

b) Dacă tineretul școlar se arată atât de entuziast față de biblioteci, cum am văzut acest lucru la elevii cari s'au abătut să cerceteze cu deamănuntul biblioteca noastră, putem spera atunci într'un viitor și mai bun, când interesele meschine vor dispărea în fața intereselor culturale și științifice, singure cari pot duce țara mai departe pe drumul civilizației.

Sunt sigur, ca tinerii cari se întorc cu cele mai frumoase impresii dela biblioteca din Cluj, vor comunica aceste impresii celorlalți colegi cari dintr'un motiv sau altul nu s'au putut împărtăși de acest noroc. Își vor da astfel mai curând seama de importanța bibliotecilor, și vor lucra și ei pentru înființarea a cât mai multe biblioteci în orașele și satele lor sau mărirea celor deja existente.

Dacă nu putem fi decât mulțumiți când sute și mii de elevi din Regatul vechiu și Basarabia ne-au cercetat Biblioteca în acest an, nu putem îndeajuns insista ca acest fapt să fie repetat și pe viitor de elevii școalelor din întreaga Românie. Numai în felul acesta va putea fi desvoltată în elevi dragostea de carte și de sanctuarul unde cărțile sunt păstrate cu sfințenie. Numai în acest fel vom ajunge să vedem cu timpul înmulțindu-se cititorii bibliotecilor și numai atunci vom putea spune cu temei, că „viitor de aur țara noastră are".

Ioan Roșiu

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

ECOURI

Un teatru în palatul papilor dela Avignon

Orange, Arles, Nimes, Béziers, Carcassonne .. posedă ruine antice în cari, în fiecare an, actorii francezi interpretaseră diferite opere frumoase clasice și câteodată — foarte rar totuși — opere ale tinerilor autori, dramatici.

Orașul papal Avignon, pentru a nu concura teatrele vecine, nu avea încă, ca orașele tecnice, un teatru în aer liber.

In anul acesta s'a realizat, totuș, ideia unui poet Provensal, Emile Sicard, mort de curând. Intr'una din curțile palatului papilor se vor juca piese adaptate cadrului istoric.

„Ideia de a se crea un teatru în curtea castelului papilor, scrie Emile Sicard, trebue să se inspire din această tradiție, în acelaș timp mistică și satirică care a fost primul stadiu literar al rasei franceze.

Și ar fi tot atât de caracteristic ca și original ca Avignon să devină, în mijlocul unui pământ de reconstituire greacă și latină, catedrala în care să se evoace fazele primitive ale artei dramatice franceze."

La ce vârstă poate ajunge omul

Cea mai mare parte a oamenilor mor, ca și celelalte ființe, înainte de a fi atins maximul de viață, pe urma vre-unei boli sau de pe urma vreunui accident „extern".

Sunt foarte puțini acei cari mor de bătrânețe.

Nu există o anumită vârstă, totuși s'a putut stabili, atât la oameni cât și la animale, o limită de vârstă, ce nu poate fi depășită. Este curios numai faptul că se știu foarte puține date precise în această privință. Fiziologul Putter dela universitate din Bonn, s'a ocupat de curând cu această chestiune.

Putter a găsit un procedeu după care poate socoti cu exactitate matematică limita de viață a diferitelor viețuitoare. Dacă se cunosc cifre precise asupra cazurilor mortale ale unui anumit fel de viețuitoare timp de un număr anumit de ani (spre exemplu la om dela naștere până la vârsta de 20 de ani) se poate socoti aproape cu precizie numărul cazurilor mortale la o vârstă înaintată și se poate preciza în acelaș timp probabilitatea atingerii unei vârste înaintate.

In baza acestor rationamente, Putter ajunge la concluzia că limita de vârstă a omului este de aproximativ 110 ani și este convins că sunt foarte rare cazurile în cari omul a ajuns la vârsta de 105 ani.

Teatrul lui Romain Coolus

A apărut de curând la Paris al doilea volum al teatrului complect al lui Romain Coolus.

El conține două din cele mai bune piese ale eminentului scriitor dramatic: „Petite peste" în care spiritul de veselie se împreună cu o extrem de exactă observațiune și „Antoinette Sabrier", creată de Réjane și care rămâne una din piesele cele mai emoționante și din cele mai solide creații dramatice ale ultimilor douăzeci de ani, operă a unui psiholog sigur și a unui maestru dramaturg.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Știința în decursul veacurilor

Singura știință sigură e știința experimentală. Teoriile și generalizările cari nu s'au bazat pe experiență și observație au fost totdeauna supuse transformărei.

Aprinderea focului, fabricarea uneltelor și a armelor, cusutul, țesutul, cultivarea pământului — toate acestea formează știința omenească din timpurile cele mai îndepărtate ale istoriei.

Obiceiul de-a considera ca știință numai cunoștința modernă e o prezumție destul de naivă și aproape ridiculă. Căci nu se pot neglija cunoștințele oamenilor cari au construit piramidele, cari au canalizat Nilul, cari au înființat ceramica.

Dacă e adevărat, că mașina cu vapori a revoluționat industria nu e mai puțin adevărat că mașini destul de ingenioase și de precise au existat și înaintea ei.

Căruța, barca, ceasul, busola sunt instrumente, cari cer pentru a fi făcute cunoștințe științifice.

Câtă știință și câtă artă a trebuit pentru construirea unui vas cu pânze din secolul XVIII. de o structură așa de complicată

*

Știința sec. XIX. și XX. bine-înțeles că e mai suprimătoare dar nu trebue să uităm că ea e datorită și descoperirilor din secolele anterioare.

In cursul ultimilor secole, ideile savanților au suferit modificări importante. Nici una însă din ele n'a lovit poate mai mult imaginația ca substituirea sistemului lui Ptolemeu, prin sistemul lui Copernic.

Deodată universul, care se credea doar ceva mai mare ca pământul devine nemăsurat.

Toată lumea știe însă astăzi, că Copernic n'a fost propriu zis inventatorul sistemului său.

Chiar la vechii greci a fost luptă între partizanii sistemului lui Ptolemeu și acel pe care-l imaginează mai târziu Copernic.

Ideile novatorilor au zăcut însă secole întregi în biblioteci. Copernic le-a găsit, le-a adaptat, le-a dezvoltat și ne-a dat concepția noului univers.

După el Kepler descopere legile cari conduc cursul planetelor, Galileu legile gravitației, pe care Newton le aplică la astre. Vedem deci că ideia, menținută la întuneric mult timp, a luat deodată o desvoltare foarte repede care a dat iluzia unui salt științific.

In timp ce se desvolta știința astrală fizica și chimia își măreau domeniile.

Chimia ia o dezvoltare extraordinară prin Lavoisier, care afirmă invariabilitatea masei, indiferent de transformările ce le sufere.

Richter, Proust, Dalton au dat formulele proporțiunilor moleculare ale greutăților, Gay Lussac descopere legea volumelor.

Mai repezi și mai considerabile decât progresele chimiei au fost cele ale electricității.

Cu toate lucrările precursorilor, energia electrică era încă destul de puțin cunoscută până la jumătatea sec. XVIII-lea.

Electricitatea a fost o știință cu totul nou creiată în jumătate de secol.

In mod succesiv descoperirea „celor două fluide", a conductibilității, a inducției statice, invențiunea pilei electrice a lui Volta, descoperirea legilor electro-magnetismului de Ampère, inducția dinamică și echivalentele electrice a lui Faraday au format o știință enormă, care tinde să devie cea mai însemnată din toate.

Căci dezvoltarea technicei și teoriilor electrice e aceia care din toate sforțările omenești a dat rezultatele cele mai mari în timpul cel mai scurt.

*

O mare descoperire, bogată în consecințe e fără îndoială aceia a principiului lui Carnot și poate din cele mai personale.

Carnot e primul care a arătat că mașinile cu vapori nu pot să producă travaliu decât datorită unei diferențe de temperatură. S'a remarcat imediat că principiul lui Carnot se aplică la toate energiile. Pentru a produce orice travaliu, trebue o diferență de temperativă, de presiune de potențial, sau o diferință de viteză.

Acesta e principiul cel mai general al relativității. Dezvoltat mai târziu de Clausius, de lord Kelvin, de Helmholtz și de alții a surexcitat imaginația savanților. Discuțiuni numeroase au avut loc în această privință aproape 2o de ani.

Se credea că datorită degradărei energiei, conform principiului Carnot, pământul va înceta să mai existe.

Până în 19o5 cei ce au aderat la această ipoteză erau foarte numeroși și chiar astăzi mai sunt mulți savanți care sprijină această teorie.

Generațiile noi au adoptat însă ideile noi ale lui Perrin Borel și Arrhenius, după care universul nu e condamnat la acest tragic sfârșit.

Principiul lui Carnot a dat naștere la numeroase lucrări asupra ireversibilității.

Din toate principiile e poate acel care e legat mai strâns de experiență.

Descoperirea conservărei energiei a avut o influență considerabilă asupra spiritului științific. Ea se atribue medicului german Mayer, fără însă, ca să se țină seamă de lucrările lui Joule, Leibniz, Lavoisier, Laplace, Rumford, Davy.

*

Către sfârșitul secolului al XIX-lea aziștăm la trei mari descoperiri: proprietățile razelor catodice, razele X, radioactivitatea.

Cu razele X și razele catodice se capătă noi cunoștințe în domeniul radiațiilor a electricității și a cantităților infinitesimale.

Radioactivitatea în special deschide orizonturi imense. Cosmogonia a fost refăcută, energiile apar mult mai intense.

Astfel s'a ajuns și la teoria recentă a neorelativismului care conține trei teze principale:

1. Relativitatea timpului și a spațiului.

2. Variația masei în raport cu energia.

3. Noi vederi în ce privește gravitația.

In general teoria neorelativismului se poate explica în modul următor:

1. Pentru orice observator care vede deplasându-se un scop sau care se deplasează în raport cu acel corp, totul se întâmplă ca și cum corpul s'ar scurta în senzul mișcărei.

2. Pentru acest observator în mod simultan timpul se mărește pentru corpul în mișcare.

Ideile neorelativiste deschid orizonturi noi și ne fac să concepem o relativitate mai mare, decât cea pe care ne-o imaginam până acum. Einstein descoperitorul acestor teorii e desigur un savant care poate fi pus alături de Copernic, Galileu, Newton, Lavoisier, Faraday, Ampére, Carnot.

Nu trebuie însă să uităm rolul foarte important al precursorilor săi.

Formulele inițiale sunt datorite marelui fizician olandez Lorentz.

Masa energiei variind cu viteza a fost studiată de asemeni de Thomson și Abraham.

Nu se pot neglija contribuțiile pe care le-au adus aceștia principiului relativității, după cum nu se pot nesocoti descoperirile lui Kepler și Galileu din care Newton a scos teoria gravitațiunei universale.

Cine vor hotărî noile impozite

Pe lângă comisiunea de legislație fiscală a Camerei Deputaților s'a mai instituit pe lângă ministerul finanțelor o comisiune pentru studiul proectului de reformă al impozitelor, compusă din d-nii:

Al. Marghiloman, M. Săulescu, C. C. Arion, O. Chiriacescu, Aurel Vlad, M. Popovici, I. Angelescu, C. Argetoianu, foști miniștri de finanțe și d. Zigrea fost ministru.

D. Chr. Greceanu, președintele Curței de Conturi.

D-nii: G. Tașcă, Max Haman, A. C. Cuza și dr. Leon profesori de finanțe și economie politică.

D. dr. I. N. Angelescu fost raportor la buget.

D-nii deputați: Serghie Cernăteanu, dr. Gheza Kis, Arthur Coanerth, Horba Furtună, N. Bălănescu, Istrate Micescu, Lalescu Traian.

D-nii senatori: Lascu Gheorghe Alex. Gropa, Ion Gălățeanu, N. Cosert, Const. N. Garabioschi, Const. Neamțu, Const. Cociaș, C. I. Niculescu, Gr. Procopiu, N. Racotă, I. N. Roman, N. Botez, C. Disescu, I. Purcăreanu, C. Dimitriu, C. Ardeleanu, D. Galiciu, A. Nistor, V. Gaitia.

D-nii: C. Oromolu, guvernatorul Băncei Naționale; C. Băicoianu, director la Banca Națională; N. Ștefănescu, director general al Băncei Românești; N. Blank, director general al Băncei Marmorosch Blank și Al. Ștefănescu fost director al Băncei Naționale.

Președinții Camerelor de Comerț din București, Cluj, Chișinău Iași și Cernăuți.

D. St. Cerchez, președintele Uniunei Industriașilor.

Un reprezentant al meseriașilor desemnat de ministerul muncii.

D-nii inginer Pârvulescu; C. Brâncoveanu, președintele Uniunei sindicatelor agricole; G. Cipăianu, director general al Casei Improprietăririlor; inginer Ion Ghica, președintele asociației inginerilor și technicianilor de mine; Titu Axente, director general al Băncei Populare; Const. Cercel, director general al cooperativelor sătești; dr. D. Creangă, dr. în științe economice și financiare; D. Gheorghiu, secretar general al ministerului de finanțe; I. Teodoru, director general R. M. S. și M. al Contribuțiunilor".

Așă dar, guvernul a cerut concursul tuturor specialiștilor și tutu ror somităților financiare din acea stă țară indiferent de culoare politică.

Cei cari sunt cu adevărat patrioți nu vor întârzia să răspundă apelului guvernului.

Se va lua astfel avizul tuturor pentru redactarea anteproectului de reformă fiscală, care va fixa noile impozite.

Fără îndoială că atât de multe și atât de variate competințe financiare vor putea creea impozitele cele mai potrivite cu necesitățile țărei și cu capacitatea de plată a categoriilor de contribuabili.

Criticile viitoare, interesate și de rea credință, vor fi evitate astfel.

Iar opoziția care se plânge pe toate cărările că nu poate intra în parlament, pentru teribilul motiv, că „nu vrea", va avea un cuvânt mai puțin să bârfească grija ce are actualul guvern de a proceda cu cea mai fare energie, dar și cu cea mai mare atenție, la refacerea acestei țări.

„Ideea" Dlui Vaida

Ziarul „Universul" dă următoarele amănunte asupra întreruperei tratativelor dela Haga, din cauza atitudinei nedemne a delegației rusești:

„La Haga au reînceput diversiunile. Asupra unui singur punct, rușii erau preciși: cereau credite enorme. Celelalte puteri, foarte dispuse s'ajute un popor mare și suferind — dar căruia istoria nepărtinitoare îi va imputa greaua vină de a fi răbdat un regim de uzurpare, de mizerie morală și materială, — au condiționat aprobarea cererii de prezentarea unui tablou exact al situației din Rusia, în măsură să procure deducțiuni pentru viitor. Statisticile înfățișate s'au dovedit brutal falșificate, — altă deprindere necunoscută în raporturile internaționale. Totuși, s'au luat ca bază și aceste documente ciudate, spre a se confirma spiritul generos al puterilor Atunci însă, delegația rusă a revenit asupra principiilor stabilite la Genova: a contrazis chiar interviewurile membrului ei Litvinoff, care anunțase hotărârea sovietelor de a renunța la socializarea bunurilor urbane și a stabilimentelor industriale, nu numai pentru străini, dar chiar pentru rusi; și a declarat că sovietele nu fac nici o concesie în chestiunea despăgubirilor și a bunurilor confiscate. Această adevărată rebeliune în contra cuvântului dat și a uzanțelor internaționale, aceste mahalagisme diplomatice care trec la pasivul comunismului rus ca o inovație mai mult, au desgustat atât de mult pe ceilalți delegați ai Conferinței, în cât președintele desbaterilor s'a văzut nevoit să constate în mod oficial că este inutil să se piardă vremea cu asemenea oameni..."

Ce zice oare marele nostru diplomat, d. dr. Vaida de purtarea delegației rusești la Haga?

Mai regretă oare domnia-sa că n'a putut să continue tratativele separate, pe care le începuse cu bolșevicii? Mai acuză pe d. Brătianu și pe Take Ionescu că n'au dat ascultare unei anumite prese, pentru a începe discuțiuni cu delegații unei țări ieșită din orbita dreptului?

Dacă la Haga unde tratau cu reprezentanții tuturor statelor europene s'au purtat în modul acesta Rușii, cum s'ar fi purtat oare numai cu reprezentanții țărei noastre, de care n'ar avea fără îndoială nici un motiv să se teamă mai mult decât de toate țările Europei la un loc! Sau își închipuie d. Vaida că cu domnia-sa personal, 'ar fi purtat mai cu mănuși decât cu toți cei cari au luat parte la conferința dela Haga?

E posibil ca d. Vaida, în optimismul părerilor sale asupra persoanei proprii să-și închipue și acest lucru.

Domnia-sa ca domnia-sa însă. Dar ce va fi zicând oare d. Silviu Dragomir istoricul partidului național, cel cu „Momentul istoric" din „Adevărul"? Își mai amintește oare domnia-sa cuvintele cu care preamărea geniala idee, ce-i venise d-lui Vaida, de a trata separat cu sovietele?

Scria atunci d. Dragomir despre ideea d-lui Vaida, par'că ar fi scris despre ideea ce-i venise lui Newton, când a descoperit gravitatea. Ba îi făcea și istoricul, afirmând cu toată greutatea științifică a d-sale, că ideea acea se fixase în capul d-lui Vaida dintr'o „vorbă scăpată d-lui Nitti".

Oare acum marele istoric d. Dragomir, nu trage concluzia că ideile scăpate din capul unora, nu se potrivesc așa ușor pe măsura capului tuturor?

Un răspuns care întârzie

Greva foamei declarată de deținuții români din Ungaria și fuga guvernului maghiar de răspuns

A trecut o săptămână, de când după telegramele ce ne-au venit din Budapesta, am dat alarma asupra tratamentului barbar, la care sunt supuși în Ungria cetățeni români găsiți în detențiune pentru motive politice, — ni se spune — de fapt însă pentru singurul motiv, că prin detențiunea lor și tratarea lor neomenoasă guvernul contelui Bethlen căuta să șantajeze statul român, în scopul de a-i pretinde liberarea ungurilor cetățeni români, osândiți pentru conspirație împotriva țării românești. Cetățenii României plecați în treburi comerciale prin Ungaria, au fost arestați fără nici o vină și se găsesc și acum, mulți dintre ei de ani întregi, în închisorile Ungariei supuși la torturi sadice, maltratați, înfometați, încât acum câteva săptămâni, nemai putând îndura caznele la care au fost supuși, au declarat cu toții greva foamei, până când guvernul maghiar nu-i va libera. Cazul, oricât de mult tăinuit, a ajuns în public. L-au divulgat în adunarea națională, în cadrul unei interpelări, deputații social-democrați. In urma acesteia a ajuns și la cunoștința noastră și guvernul român a protestat energic, cerând liberarea cât mai grabnică a deținuților nenorociți din temnițele maghiare.

Cu toate acestea guvernul tace. Impuns în coaste, președintele consiliului de miniștri a dat informațiuni vagi și atât. La interpelația în chestiunea deținuților români, cetățeni ai țării noastre, nu a dat nici un răspuns. Nu a răspuns nici la protestul Românici. De ce?

Și-acum să mai repetăm un lucru, asupra căruia am mai insistat cu alte două ocazii. Acești deținuți politici în chestiune sunt cetățeni români și nu cetățeni ai statului maghiar. Cu toate acestea Ungaria nu-i liberează pentru că vrea să-i întrebuințeze ca unealtă a unui șantaj pentru scăparea deținuților politici unguri dela noi care nu sunt cetățeni unguri și în chestiunea eliberării cărora ar mai putea fi prin urmare ceva de zis. Dar, cu toate că deținuții unguri sunt cetățeni ai ei nu ai Ungariei, România s'a arătat dispusă să facă schimbul. Cum a răspuns la gestul acesta guvernul maghiar?

A liberat astă toamnă vre-o douăzeci de români și ne-a afirmat, că mai are în detențiune vre-o zece, cincisprezece. Când colo, se adeverește că mai sunt sute. Totuși Ungaria, când e invitată să facă schimbul restului și să-și trimită delegații la Oradea pentru luarea în primire a deținuților unguri, vine și ne face o nouă afirmație că nu mai are deținuți români. Ce se 'ntâmplă? Deținuții unguri de aici și întreagă opinia publică maghiară, instigată de guvernul maghiar, se revoltă, că din cauza României, care nu mai are pe cine scăpa din Ungaria, deținuții unguri — câteva zeci numai! — sunt nevoiți să rămână în detențiune.

Când toate acestea se știu și cânde se vede prins cu ocaua mică, ce mai așteaptă guvernul de la Budapesta de nu ne învrednicește nici cu un palid răspuns cel puțin? Purtarea aceasta este neobișnuită în relațiunile dintre state și Ungaria ar trebui să știe, că ea nu poate duce la bun sfârșit și nici nu-i servește cel puțin interesele pe care și le pretinde la noi și nici în primul rând pe acelea ale minorității maghiare.

Rezultatele politicei regionaliste

Partidul național fuge de răspunderea actelor sale de până acum. Cum trebue înțeleasă campania politico-financiară a „Solidarității"

Dela un timp unele cercuri politice din Ardeal, toate inspirate direct de politica partidului național, amenință statul cu fel de fel de năpaste. Falanga economico-financiară a partidului național vânturâ ideea unor procese monstre, din cari statul va ieși cel puțin păgubit. Centrul activității în acest sens îl alcătuește consorțiul bancar „Solidaritatea", pusă exclusiv în serviciul calculelor politice ale partidului național. Nu e de mirare deci c ăStatul o confundat cu guvernul și că „Solidaritatea" voind a lovi în guvern intenționează să creieze Statului noui greutăți.

Rezervându-ne dreptul de a judeca altă dată dacă o atare acțiune este sau nu patriotică, ne mulțumim să constatăm numai că „Solidaritatea" urmează fidel politica partidului național, care încă n'a parvenit a deosebi interesele superioare ale statului de interesele sale de partid. Pentru ilustrarea acestei mentalități ciudate e suficient să reproducem un pasaj dintr'un articol al ziarului „Patria" referitor la acțiunea politico-financiară a Solidarității.

„Patria" scrie:

„Va trebui atunci guvernul să-și dea seamă că a adus la exasperare o întreagă populațiune și că acest scandal dat la iveală după ultimile modalități legale cari le-au mai rămas urmărește să fie explozia indignării tuturor fărădelegilor. Singură justiția mai are căderea să silească stăpânirea să reintre în legalitate și întrânsa ardelenii pun ultimele speranțe. Și iată cum, după urma necugetatului gest făcut de actualul guvern desființând Banca Agrară, paharul suferințelor s'au umplut și dintrânsul es acum toate nemulțumirile mocnite, prevestind complicațiuni tot mai mari".

Este deci fără îndoială că toate acuzele pe cari „Solidaritate" le va aduce statului în numele partidului național, nu ar fi fost **nelegiuiri** dacă nu s'ar fi ridicat Băncii Agrare privilegiul de finanțare a reformei agrare din Ardeal, ca și privilegiul de a face din împroprietărirea țăranilor ardeleni un mijloc de terorizare politică în folosul partidului național.

Dar cari sunt aceste fărădelegi?

„Patria" le înșiră în același articol:

„Sute de **bănci populare vor cere Statului restituirea** impozitelor nelegale, abuzive și oneroase **și ironie pe această chestiune tocmai guvernanților le va incumba să fie apărătorii regionalismului în această chestiune.** Ele vor cere restituirea celor 5 la sută nelegal reținute, **vor cere dobândă pe periodul cât Statul și Banca Națională le-au reținut fără drept numerariul de care avea nevoe.**

Alte sute de întreprinderi industriale vor porni contra Statului proces pentru abuzul **și** refuzul de autoriza societăți **și** întreprinderi existente. **Aceleași bănci și societăți vor cere Statului să le plătească** odată sumele avansate Statului ca împrumut, **sumele ce li-se cuvin din furnituri, din servicii publice, din rechiziții ilegale, din toate acele amestecuri și relațiuni cu Statul, după urma cărora au ieșit jefuite".**

Cu alte cuvinte agitațiunile uneltelor politico-economice ale partidului național se bazează pe patru puncte principale:

1) Chestiunea impozitelor din Ardeal, diferite față de cele din vechiul regat, iar diferența fiind în desavantajul cetățenilor ardeleni ele sunt declarate ca **nelegale, abuzive și oneroase;**

2) Chestiunea reținerilor de 5 la sută la preschimbarea coroanelor;

3) In redactarea articolului din „Patria" este destul de nebulos. Bănuim însă că privește măsurile de ordin economic intern luate de guvern în conformitate cu legile existente.

4) Chestiunea plăților de Stat.

Trebue dintr'un început să arătăm că toate aceste chestiuni nu au fost provocate de măsuri ale guvernului actual. Prima chestiune ar fi fost de mult rezolvată dacă partidul național în tot timpul celor patru ani de după unire n'ar fi fost o continuă piedecă la unificare. In consecință Ardealul este și astăzi sub obladuirea vechii legislațiuni maghiare, iar impozitele se aplică după normele acestei legislații.

Se afirmă totuși că legea financiară din Ardeal este abuzivă nelegală și oneroasă... Cum? Nu prea înțelegem. Celelalte legi în vigoare nu sunt nelegale, abuzive și oneroase?

Noi știm însă că diferența impozitelor directe nu e așa cum o pretind agitatorii partidului național. In Ardeal la 5 milioane de locuitori se încasează 120 milioane, pe când în vechiul regat la 7 milioane locuitori se încasează 270 milioane. Prin aceasta nu vom putea susține menținerea actualei legislațiuni. Guvernul actual a fost cel dintâi care să recunoască necesitatea unificării legislației financare, prntr'o justă triare a dispozițiilor din ambele legi existente.

Așa că partidul național zădarnic încearcă să acuze guvernul de o chestiune care dăinuește datorită politicei de încăpățânare regionalistă a partidului național.

Celelalte trei chestiuni ale agitațiilor „Solidarității" sunt exclusiv opera guvernului Averescu, cu care astăzi partidul național este în tratative de colaborare. Avem însă convingerea că niciuna din afirmațiunile articolului citat din „Patria" nu se vor împlini. Oficiosul naționalist, ca și „Solidaritatea" ca și conducătorii partidului național agită această chestiune cu nădejdea că opinia publică se va lăsa înșelată asupra paternității relelor din Ardeal.

Guvernul în larga lui solicitudine pentru toate chestiunile de interes general, continuă în ciuda tuturor intrigelor opera de consolidare a țării. Partidul național totuși în ochii mulțimei nu va putea scăpa de răspunderea faptelor sale, de care vrea să fugă.

A. R. Gus.

Chestiunea minorităţilor la Liga naţiunilor

Se va discuta în sfârşit şi chestiunea minorităţilor din statele învinse

Ne-am ocupat în diferite rânduri de soarta minorităţilor etnice din Ungaria. Mărturisim, nu era în intenţia noastră s'o facem. Ne am văzut însă siliţi de către unguri, — cari mereu ne atacau pe chestiunea minorităţilor etnice, — să le răspundem cu măsura cu care ne măsoară.

In cursul celor arătate de noi, ni-a fost dat, să constatăm, că nu noui ni-se cuvin atacurile şi că sunt mai vrednici de acuzat acei cari ne acuză. Pentru ca să nu mai aducem o altă dovadă, ne oprim la tratamentul deţinuţilor politici, cetăţeni români, cari din cauza tratamentului barbar la care sunt supuşi de către guvernul maghiar, au declarat greva foamei. Când ţinem seama, că aceşti deţinuţi sunt cetăţeni ai României şi nu cetăţeni unguri, e lesne să ne închipuim, cu cât mai barbar decât acest tratament, trebue să fie tratamentul minorităţii româneşti din Ungaria, care, fiind „cetăţeni maghiari", pot fi trataţi aşa cum le place ungurilor, fără să le pese de ce va zice un alt guvern, cum e cazul deţinuţilor politici cetăţeni ai ţării noastre, arestaţi fără motiv, cu ocazia călătoriei lor, în afaceri comerciale, prin Ungaria.

După acestea n'ar mai trebui adăogat nimic; tratamentul minorităţilor din Ungaria, maltratările şi omorurile de români şi slovaci, înregistrate de atâtea ori de presa dela noi şi din celelalte state succesoare sunt suficiente.

A trebuit să începem cu cele de mai sus informaţiunea pe care o dăm aci, după care liga naţiunilor, întrunită acum, a hotărât să ia în discuţie chestiunea minorităţilor etnice. Nu se va discuta numai tratamentul minorităţilor din statele învingătoare, cum, prin nu ştim ce ciudată întrare de sine şi de orice spirit de dreptate, s'a făcut până acum de către statele biruitoare din liga naţiunilor. Informaţiunea, pe care o deţinem din sursă budapestană, ne asigură că se va discuta şi tratamentul minorităţilor din Ungaria şi Bulgaria.

Este un pas, pe care trebue să'l înregistrăm cu toată satisfacţia. Pentrucă vom avea ocazia să dovedim ţărilor învinse, Ungariei în primul rând şi părtinitorilor ei, că tratamentul minorităţilor dela noi nu e absolut de loc cel arătat de către calomniatoarele birouri de propagandă ungureşti. In schimb vom şti şi mai aleş va şti Apusul, că vina unui tratament rău al minorităţilor nu nouă, acuzaţilor, ci acuzatorilor noştri le revine.

Dacă tratamentul minorităţilor etnice ale Ungariei va fi numai pe departe descris aşa cum este, suntem siguri, că Ungariei îi va trece pentru totdeauna pofta de a mai acuza pe alţii.

Şcolile minorităţilor şi şcolile româneşti

în legătură cu protestul maghiar la liga naţiunilor

Ne ocupăm alăturat de chestiunea minorităţilor etnice, pusă acum în discuţia şedinţei societăţei naţiunilor de a Londra în urma protestelor repetate ale guvernului maghiar şi ale organizaţiilor iredentiste ungureşti, împotriva Statului român. Ar fi de prisos să mai repetăm aceste proteste ungureşti, — pure calomnii, menite să ne discrediteze în ochii ţărilor şi eventual, în urma acestei discreditări, să aducă Ungariei privilegiuni şi favoruri în detrimentul nostru.

De două lucruri, însă, totuşi trebue să ne ocupăm. De faptul, că multe din proteste'e acestea izvoresc dela concetăţenii noştri unguri, fapt de o îndoită gravitate, însemnând desconsiderarea ideii de stat şi de altă parte că e o organizată complicitate a acestor concetăţeni ai noştri cu duşmanii din Ungaria ai Statului nostru.

Trebue în al doilea rând — fiindcă nu s'a prea căutat din partea noastră să se dea o desmintire — să stăruim, desmintind, asupra uneia din principalele acuzaţiuni ce ni-s'au adus şi care este cea mai sfruntată dintre calomnii: aceea privitoare la tratamentul şcolilor minorităţilor dela noi.

Mai cu seamă de aceasta trebue să ne ocupăm. E dovada cea mai puternică a netemeiniciei, şi mai mult: a relei voinţe din acuzaţiunile maghiare şi rău am face, dacă n'am căuta să tragem folos din împrejurarea aceasta.

Să nu mergem mai departe, ci să ne oprim la Cluj.

Suntem acuzaţi, că oprimăm cultura maghiară, şcoalele maghiare. Ori, exemplul Clujului e cât se poate de edificator. Faţă de şase licee ungureşti din Cluj, populaţia majoritară, românii, au numai două. Ca să nu mai vorbim de celelalte feluri de şcoli, în privinţa cărora ungurii nu stau cătuşi de puţin mai rău decât noi.

Exemplul acesta se poate lua pe oraşe. Rezultatul la care se va ajunge, va fi acelaşi. Atunci, ce mai vor cu protestele, pe care le repetă din două în două săptămâni la Liga popoarelor şi la toate guvernele statelor biruitoare, ei, biruiţii?

Când, prin Aprilie, se vorbea despre luarea în discuţia Ligei naţiunilor a chestiunei acestora, guvernul român, prin ministrul instrucţiunii publice a secretariatului de aici, a întocmit o statistică exactă a situaţiei tuturor şcoliilor din Ardeal. Statistica aceasta, făcută comparativ cu statisticele vechiului regim maghiar, e cât se poate de elocventă în favoarea noastră. Dintre câte licee aveau unguri, azi şi-le menţin aproape pe toate; şcoli medii au cu câteva zeci mai multe decât noi; şcoli speciale idem. In afară de aceasta, sub regimul românesc, minoritatea maghiară a înfiinţat, în patru ani numai, mai multe şcoli decât în zece ani sub maghiari. Numărul şcolarilor unguri a crescut şi ei, în aceşti patru ani, cu vre-o 20 la sută.

Aceasta e de fapt starea rigidă, dar impunătoare a lucrurilor. Toate acestea vor fi supuse Ligei naţiunilor. Impresia pe care vor face-o, nu ne îndoim, că va fi edificatoare.

Dar va face oare aceeaşi impresie statistica pe care o va prezinta Ungaria? Ungaria, în care minoritatea română, de peste o sută de mii de suflete nu are nici o şcoală.

Ar trebui dar, să ne mai slăbească maghiarii cu această reavoinţă şi cu aceste acuzaţiuni.

Informaţii

Zilele acestea s'a ţinut la Directoratul Finanţelor o adunare pentru controlul clasificărei localurilor de comunicaţie şi al hotelurilor.

*

S'a acordat medalia „Bene Merenti" clasa I d-lui Romulus Voinescu, scriitor şi director general al poliţiei şi siguranţei generale a Statului şi d-lui G. Rotică, scriitor.

*

Comisiunea fiscală pentru reforma financiară a fost convocată pentru Joi 20 Iulie orele 5 d. a. în sala Senatului.

*

Sâmbătă la ora 6 seara au sosit la Temişoara cu automobilul venind dela Arad A. S. R, Principele Carol şi A. A. L. L. R. R. Principesele Elena, Irina şi Ileana. Au fost primiţi la Prefectura judeţului de către d-nii ministru Cosma, general Găvănescu şi Bădescu, prefectul Costea şi primarul oraşului.

Principii vor rămâne la Temişoara două zile spre a asista la marele serbări sportive ce vor avea loc în acel oraş.

*

In zilele de 17, 18 şi 19 August va avea loc la Braşov congresul şcoalelor miniere din întreaga ţara sub prezidenţia d-lui ministru Anghelescu.

*

In urma cercetărilor făcute s'a stabilit că obiectele preţioase găsite pe vaporul „Andrea" la Brăila provin din tezaurul nostru dela Moscova.

*

De câteva zile se află în localitate, vilegiatură, cunoscutul scriitor budapestan Ignatus, unul dintre cei mai de seamă moderaţi maghiari şi principalul luptător maghiar dinainte de revoluţie, împotriva reacţionarismului şovinist reprezentat prin oamenii lui Tisza. Scriitorul Ignatus va rămânea în Cluj câteva săptămâni.

*

In vederea recoltei abundente ce se anunţă, direcţiunea generală a c. f. r. a luat măsuri pentru punerea în circulaţiune a următoarelor trenuri de marfă:

Bucureşti-T. Severin-Craiova, Calafat, Roşiori, T.-Măgurele; Roşiori, Zimnicea; Videle Giurgiu; Bucureşti-Oltenita; Bucureşti-Ciulniţa, Călăraşi; Ploeşti-Buzău-Brăila; Ploeşti-Mărăşeşti-Galaţi şi Dorohoi, Iaşi, Bârlad-Galaţi.

*

IN ATENŢIUNEA D-LOR COMERCIANŢI

Numai la *S. A. Ingrăşătoarea de porci şi Industria de carne din Gherla* se găsesc cele mai bine *salamuri preparate* din carne calitatea I. Comenzile se execută imediat expediindu-se la adresa arătată prin poştă sau C. F. pe lângă preţul zilnic şi francat.

Telefon interurban 27 GHERLA.

1515

*

Colecţia Gazetei Oficiale

din anii 1918—1922 adică dela apariţie şi până la ultimul număr. Se găseşte

de vânzare

la Agenţia de Publicitate „Soarele", Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. Cererile se vor adresa urgent

Având numai câteva colecţii

Activitatea guvernului Averescan

Debandada şi jaful dela Comunicaţii

— Ce a descoperit ancheta —

La ministrul Comunicaţiilor s'au descoperit lucruri senzaţionale care arată pentru ce s'au cheltuit milioane sub regimul trecut, şi care explică desele nenorociri pe căile ferate. In loc să se repare ce era urgent de reparat şi să se înlăture ce era putred, s'au acceptat zeci de comenzi în valută scumpă străină, nu fiindcă corespundeau unor necesităţi urgente, ci fiindcă anumiţi protejaţi ai regimului trecut voiau să câştige.

„Starea nenorocită dela căile ferate" era numai un pretext pentru a se face afaceri, a declarat eri un funcţionar superior dela ministrul comunicaţiilor reprezentanţilor presei.

Tot D-sa a declarat că îndată la venirea generalului Moşoiu la departamentul comunicaţiilor s'a orânduit o vastă anchetă pentru a se stabili ce e adevărat din zvonurile care circulau că la ministerul Comunicaţiilor s'au făcut afaceri scandaloase, comenzi ilicite, care au creiat o grea stare financiară pentru stat.

Rezultatele anchetei sunt senzaţionale. Din dosar reese că la ministerul comunicaţiilor sub guvernul trecut, fostul secretar general G. C. Cosmovici s'a substituit organelor legale competente şi răspunzătoare, asumându-şi în acest mod o mare răspundere, şi toate contractele şi angajamentele ce le făcea aveau ca singură justificare un referat personal al acestuia, în loc ca să fie studiate şi examinate de direcţiunile respective dela căile ferate.

Dar dela aceste direcţiuni nu s'au prea cerut avize, sau când s'au cerut nu au fost luate în considerare. Importante avansuri în numerar s'au dat furnizorilor la existenţa fostului ministru sau secretar general iar pentru restul plăţilor se dadeau bonuri de tezaur cu dobânzi socotite dela început şi acest sistem a contribuit foarte mult la aducerea României în starea financiară dificilă deacuma. Cele mai importante angajamente au fost făcute în dollari, livre sterlinge şi franci şi se făceau totdeauna calcule fanteziste luându-se ca bază scaderea valutei streine menţionată la terminul de plată. Ministrul trecut lucra numai pe baza referatelor ce-i-le prezenta secretarul general de atunci dl Cosmovici. S'a mai constatat că între contractanţi erau persoane cu care funcţionarii superiori aveau interes personale (Cazul Mulberg-Cosmovici). Nu s'a ţinut seamă de legea contabilităţii generale şi s'au încheiat contracte fără a se dispune de creditele neçesare sau s'au plătit furnituri din credite deschide pentru alte destinaţi. Dl Cosmovici a impus subalternilor săi să facă anumite comenzi la anumite firme pe preţuri mai mari şi fără ca să fie de o calitate superioară ca să justifice asemenea sporuri. Ministrul a fost indus în eroare prin referate intenţionat greşit expuse pentru a servi anumite cauze ale protejaţilor.

Parchetul a luat acum în mână toate aceste chestiuni şi va trage la răspundere pe toţi acei cari au comis grave abuzuri la ministerul comunicaţiilor.

„Kristály"

Cluj (Kolozsvár)

văpseşte şi curăţe

Văpsitorie de lână bumbac şi blănărie.

Lucrurile trimise prin poştă se ispravăsc iute şi regulat

Lloyd 557 1817

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară

Soc. An.

Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 şi 725

Cumpără şi vinde soiu de monete streine. Concurenţe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.

Lloyd 605 1819

Se cumpărăm 1733 dela Drogueria

„EMKE"

Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.

Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

PRECIZIUNE ŞI ELEGANTĂ CELE MAI NOI MODELE

„LONGINES"

Ceasornice de buzunar

Ceasornice-brăţară

— in argint, aur, platină —

Se găsesc de vânzare numai la

Fenyő & Braunfeld

Bijoutieri

CLUJ, Piata Unirii. — Telefon 643 şi 350.

Daca voiti serviciu promt si lemne bune, faceti comanda la depozitul de lemne

Marile serbări ale presei

Comitetul „Sindicatului Presei Române din Ardeal", în şedinţa ultimă ce a ţinut-o a hotărât să aranjeze mari serbări pentru a se mări fondul de pensiune al ziariştilor şi fondul pentru un cămin al presei. — Serbările acestea se vor da în toate oraşele mari din Ardeal, precum şi în localităţile balneare.

Inceputul se va face cu Clujul. Sâmbătă 29 şi Duminecă 30 August se vor da serbări grandioase în parcul oraşului Cluj.

Lacul va fi luminat feeric şi Gondole Veneţiene vor străbate lacul în cântece şi chiote. Focuri de artificii minunate, bataie de flori şi confeti. Reprezentaţie de cabaret cu cei mai buni artişti români şi unguri. Muzica militară. Tombolă uriaşă.

Serbările presei vor continua apoi în felul următor:

Duminecă 6 August la *Ocna Sibiului*
Duminecă 13 August la *Băile Episcopeşti (Oradea-Mare)*
Duminecă 20 August la *Sovata*
Duminecă 27 August la *Băile Herculane (Mehadia)*
Duminecă 3 Septemvrie la *Braşov*
Duminecă 10 Septemvrie la *Arad*

Sperăm că publicul din aceste localităţi va da tot concursul ca aceste mari serbări ale presei să fie totodată şi mari serbări populare.

Universitatea din Cluj

Publicaţiune

Conform statutelor Universităţei din Cluj toate locurile de aziştenţi, preparatori bugetari şi preparatori extrabugetari dela Facultatea de Medicină se declară vacante pe ziua de 1 Octombrie 1922.

Doritorii de a ocupa aceste posturi vor înainta cererile până la 1 Septembrie 1922 clinicelor şi institutelor respective.

Cererile vor fi însoţite de următoarele acte:

1. Diploma sau certificatul de medic.
2. Certificat (pentru studenţi, absolvenţi) cu indicaţia notelor obţinute la examene.
3. Actul de cetăţenie română.
4. Act prin care să dovedească vârsta (act de naştere, index sau orice alt act doveditor).
5. *Doctorii în medicină vor prezenta lucrările făcute.*

Numirile se fac:

a) *Pentru doctorii în medicină pe baza lucrărilor şi activităţei dezvoltată în clinici sau institute, activitate probată prin certificate de şefii serviciilor unde au lucrat.*

b) *Pentru studenţi numirea se va face în baza notelor obţinute la examene.*

Decan
Dr. Jacobovici.

Vizita Episcopului Hossu la Satu-Mare

Sâmbătă 15 cor. a sosit în localitate Episcopul de Gherla, dr. I. Hossu.

I. P. S. venea dela Mănăstirea Bixad unde potrivit tradiţiunei, în ziua de Sf. Petru şi Pavel a fost procesiunea satelor din Ouaş.

Sătmărenii au ţinut să sărbătorească în mod deosebit vizita I. P. S., organizând serbări naţionale. După oficiarea sfintei Leturghii s'a dat un banchet la care au luat parte 200 persoane dintre intelectualii Sătmarului. In timpul mesei d. dr. Dragoş, prefectul judeţului, a toastat salutând oaspele şi rostind o caldă şi impunătoare cuvântare în care a arătat însemnătatea rolului confesiunilor în menţinerea spiritului naţional. A închinat, apoi pentru toţi bunii români cari neţinând seama de confesiune, au venit să-şi manifeste simţământul neştirbit al dragostei de neam.

Adânc emoţionat I. P. S. răspunde închinând pentru M. S. Regele şi Familia Regală şi mulţumeşte asistenţei pe care o îndrumă la credinţă naţională.

După masă I. P. S. însoţit de d. Augustin Ferenţiu, primarul oraşului a pornit la Teatrul Orăşenesc unde soc. „Junimea Sătmăreană" a jucat cu mult succes „Heidelberg ul de Altădată".

Cu trenul de seară I. P. S. a părăsit oraşul lăsând în Satu Mare o frumoasă impresie.

Se remarcă munca depusă de studenţii Sătmăreni pe tărâmul cultural în organizarea şezătorilor literare si zilelor de teatru românesc.

Coresp.

Ultime informaţii

Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti

Ora 2 p. m.

Ziarul „Liberté" anunţă sosirea la Paris a delegatului român d. Gheorghiu, secretarul general de la ministerul de finanţe care va stabili ultimele amănunte în chestia consolidărei bonurilor de tezaur şi va pune la punct împrumutul negociat de ministrul Antonescu la Paris. „Journal des Debats" publică un lung articol asupra nouei politici financiare române.

Consiliul sanitar a discutat eri primejdia holerei şi a constatat că focarul dela Crângaşi poate fi considerat ca stins. Primejdia holerei persistă însă datorită legăturilor clandestine cu Ucraina şi incursiunilor bandelor bulgare în Dobrogea. Pentru aceste motive consiliul sanitar a luat măsurile necesare.

Comunele româneşti Apşa de mijloc Apşa superioară, Apşa inferioară, cari au rămas pe teritoriul Cehoslovac, au cerut guvernului român permisiunea să se poată aproviziona cu cereale din România. Guvernul a autorizat exportul de 121 de vagoane de porumb, 8 vagoane de făină pentru aceste comune.

Vaporaşul „Maria Vam" în urma unei explozii a unui butoiu de benzină a ars în portul Piua Petri. Pagubele trec de 2 milioane.

Azi se va ţine un consiliu de miniştri prezidat de M. Sa Regele.

După ziarul „Argus" agentul de bursă Istrate, care a dispărut din capitală a fost arestat la Constanţa.

Ministrul comunicaţiilor, generalul Moşoiu, a avut azi o conferinţă cu inspectorul general Băinlescu pentru a se pune în exploatare linia Zorleni-Basarabeasca în vederea transporturilor de cereale.

Limpezirea situaţiei în Germania

Berlin. — Criza internă a fost înlăturată. Chestiunea remanierei cabinetului a fost amânată la toamnă. Limpezirea situaţiunei se atribuie hotărârei socialiştilor independenţi de a amâna coalizarea cu socialiştii majoritari şi a nu ridica obiecţiuni împotriva amânărei remanierei guvernului până la toamnă şi a vota legea pentru apărarea republicei care va obţine astfel majoritatea de două treimi.

Ziarele socialiste îşi exprimă nădejdea că până la toamnă se va realiza frontul definitiv a proletariatului german.

Ziarul „Freiheit scrie: Proletariatul trebuie să asigure actuala comunitate de luptă.

Ziarul „Germania" exprimă speranţa că până la toamnă să va realiza şi blocul burghez.

Descoperirea uciga şilor lui Rathenau

Văzându-se prinşi asasinii se sinucid

Berlin. — Agenţia Wolf anunţă:

Poliţia din Halle a fost încunoştinţată că asasinii lui Rathenau se află la Băile Koesen în vecinătatea oraşelului Saalek. Poliţia a luat imediat toate măsurile ca atentatorii să fie prinşi şi a înconjurat casa în care aceştia se aflau ascunşi. Cei doi ucigaşi au preferat însă să'şi pue capăt vieţii de cât să cadă în mâinele poliţiei şi şi-au tras câte un foc de revolver în cap, rămânând morţi pe loc. Când poliţia a intrat în camera atentatorilor ea n'a mai găsit decât două cadavre.

Scrisori din Oradea-Mare

Piaţa

Toată lumea este scandalizată de scumpetea alimentelor. — Personal am cercetat piaţa şi găsii următoarele preţuri: — Carnea de vacă 14 lei kg. de porc 28 lei. — Slănina 46 lei kgr. Untura 56 lei kgr. Măcelarii cumpără porcii vii cu 33 lei kgr.

Prezentându-mă d-lui Primar al oraşului spre a afla cărui fapt se datoreşte această scumpete, d-sa mi-a răspuns că nici el nu'şi poate explica scumpetea bruscă. Va cerceta însă şi va lua măsuri de îndreptare. Ar fi de dorit că aceste măsuri să fie luate însă cât mai curând, căci situaţia actuală apasă nespus de greu pe umerii populaţiei nevoiaşe şi a funcţionarilor.

Conferinţă

D-l prof. N. Iorga a sosit în localitate spre a ţine o conferinţă. — In acest scop, primăria locală a pus la dispoziţia marelui istoric sala de recepţie a primăriei.

Serbări

Dela un timp se dau în localitate în fiecare Sâmbătă şi Duminică serbări populare în parcurile oraşului. — serăfilt sunt curile oraşului.— Serbările sunt aranjate de către un comitet prezidat de d-l Varlaam iar reţetele se adaugă fondurilor soc. „Mărăşti".

Armata dă comitetului tot concursul ceia ce face ca serbările să fie reuşite şi foarte animate.

Crimă sau accident

Lângă com. Dobreşti (Beiuş) a fost găsită moartă pe şosea femeia Maria Danda de 30 ani. — Cauzele morţei nu se cunosc. Parchetul cercetează.

Incendiu

Zilele trecute a ars în com. Gheiţa (Marghita) un grajd al locuitorului Cioană Ion.

Focul a luat naştere din neglijenţa proprietarului. — Pagubele trec de peste 15.000 lei de oarece în pod se afla mult fân şi ovăz. — Jandarmul local face cercetări.

Coresp.

Stiri din Banat

Timişoara, 15 Iulie

Sosirea familiei princiare

Azi, 15 Iulie, pe la orele 6 sea-raausositnaautomobil Jm t,R-jol ra au sosit în automobile, venind dela Arad, A. L. R. Principele moştenitor Carol, principesele Elena, Kiria, Irina a Greciei şi Ileana. Inalţii oaspeţi au descins la prefectura de judeţ fiind primiţi de ministrul Cosma, prefectul dr. Iuliu Costa, generalii Găvănescu şi Budescu. Primarul-şef al oraşului d-l ing. Stan Vidrighin, a presentat tradiţionala pâine şi sare, urându-le bun venit în numele oraşului şi al cetăţenilor. Pe tot timpul prezenţei în Timişoara, principele şi principesele vor fi găzduiţi în localul prefecturei de judeţ, unde s'a amenajat special în acest csop un apartament compus din 7 camere. Suita va fi găzduită, o parte la d-l ing. Liviu Faur, inspector industrial şi la hotelul Ferdinand. Duminică şi Luni, 16 şi 17 Iulie, vor avea loc pe arena sportivă „Kinizsi" mari serbări patronate de familia prinicară.

Inchiderea unui club „cultural"

Prefectura de poliţie din ordinul ministerului de interne, a închis azi 16 Iulie, clubul „Unirea" al cercului „cultural" al societăţei „Mărăşti". La cercetările făcute s'a constatat că „Unirea" avea o vastă bibliotecă de cărţi de... joc.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La Librăria „Cartea Românească" Piaţa Unirii No. 7.
La *Friedmann* Stiniloiu Piaţa Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piaţa Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Cent.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piaţa Unirii.
„ *Librăria Anca* Piaţa Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 2

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin

UNIO

Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

FRENKEL [fost Janovitz & Co.] Cluj, Str. Aprinjoarelor 13. Telefon 2-90, 264, 401.

Asociatia Învătătorilor din Ardeal, Bănat, etc.

No. 80—1922

Concurs.

In baza „Proiectului de statute“ al Căm. F. de înv., „Asociaţia“ învăţătorilor din Ardeal, Bănat, etc. publică concurs pentru complinirea postului de director (directoară) administrativ al „Căminului Fetelor de învăţători“ din Cluj.

In baza § 19 al proiectului de statute, directorul Căm. F. de învăţători — luând în considerare situaţia în care s'a înfiinţat şi funcţionează acest Cămin — trebuie ales din şirul membrilor (învăţător ori învăţătoare) Asociaţiei înv. din Ardeal, Bănat, etc., făcând parte din învăţământul primar. Apoi să fie persoană, care î-şi are catedra sau mijloacele sale de traiu aparte de Cămin şi pe lângă aceasta mai face şi pe directorul (directoară) Căminului, pentruce se va bucura de următoarele favoruri pe cari e în stare a i-le face Căminul:

a) Locuinţa în Cămin;

b) Intreaga întreţinere (masă, încălzit, luminat, spălat) pentru sine, soţia, membrii minoreni ai familiei şi pentru o servitoare.

Alegerea se va face de către adunarea generală a Asociaţie prin vot secret dintre cei candidaţi propuşi de comitet. (Vezi § 13.)

Cererea timbrate în regulă şi cu un act doveditor al situaţiei familiare, precum şi acea, că e membru al Asociaţiei, vor fi trimise mai târziu până în ziua de 31 Iulie st. n. a. c. pe adresa Biroul Asociaţiei (Casa Învăţătorilor) în Cluj.

Cluj, la 2 Iulie 1922.

Traian Şuţeu, preşedinte. 1995 **Gavril Almăşian,** secr. general al Asociaţiei.

Concurs de intreprindere

Direcţiunea Caminului studenţesc din Cluj publică concurs pentru efectuarea lucrărilor de instalator, necesare la camin.

Ofertele sigilate sunt a se înainta până la 25 Iulie orele 12 la Serviciul de poduri şi şosele. Tot acolo se pot primi formulare de oferta. Vădiu 5% a sumei.

Cluj, la 17 Iulie 1922.

1992 **Direcţiunea Căminului studentesc.**

BURGHII SPIRALE „D. S. V.“
Depozitul Fabricei 1976-4
BLAU & Co.
Bucuresti, B-dul Maria No. 1.

Concurs de intreprindere

Direcţiunea şcoalei normale de învăţători publică concurs pentru lucrări de constructor şi de instalator.

Oferte sigilate sunt a se înainta până la 27 Iulie orele 12 la Serviciul de poduri şi şosele din Cluj. Tot acolo se pot primi formulare de oferta. Vădiu 5% a sumei. Concurenţii sunt obligaţi amenţine oferta 30 de zile.

Cluj, la 17 Iulie 1922.

1993 **Direcţiunea şcoalei normale de învăţători.**

1 Franc = 7 Lei

Librăria Lepage Cluj

a făcut invocală cu mai mulţi editori francezi de literatură şi ştiinţă (medicinală, technică d. e.

1267-2

MASSON-

Paris), şi 'n baza acesteia poate livra cărţi franceze pe cursul excepţional de favorabil de 7 Lei francul.

Cereţi cataloage în Prăvălie.

Anunţuri

se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea“ şi la toate agenţiile de publiçitate.

Restaurantul la „Hornar“

Toată lumea care vrea să mânânce bine şi se fie bine servit **ca la Mama acasă** să viziteze Restaurantul la **Hornar** unde se găseste pe lângă mâncărurile cele mai alese şi gustoase şi **Grătar special**

Vinuri naturale din propriile podgorii şi tot felul de beuturi recoritoare.

Serviciul ireproşabil şi preţuri modeste. Notaţi bine adresa la **„Hornar“** Calea Reg. Ferdinand 63 Vis-a-vis Siguranţa. 1893

Birouri

cu şi fără rulete cum şi

MOBILE

de tot feluri sânt de vânzare în magazinul **Fabricei de Tâmplărie Artistică Societate Anonimă Cluj, Strada Iuliu Maniu 4.**

Telefon 832. 1991

Articole frumoase de droguerie

au sosit la parfumeria

D'or

Cluj, **Piata Unirii No. 5.** 1385

Prima fabrică electrică română

s. p. a.

Cluj, III. Str. Călugăriţelor 1

Telefon 67.

Adresa telegr. Relais Cluj.

Fabricăm articole şi aparate electrice pentru curent puternic, transportăm dela magazie tot felul de porţelanuri cu resistenţă expausivă ridicată şi mică. Interesaţilor le oferim preţ curente. 1914-3

Industria Polonă

Producţiunea industrială în Polonia, deşi inferioară celei de înainte de războiu, totuşi este în progres remarcabil. Din cifrele de mai jos se poate vede că în anii de după războiu repunerea în funcţiune a principalelor ramuri industriale este satisfăcătoare.

Proporţia de lucrători întrebuinţaţi faţă de anul 1913 ce-a precedat izbucnirea războiului este următoare:

	1913 %	1920 %	1921 %
Industria textilă	100	26	62
Industria minerală	100	30	73
Industria alimentară	100	48	72
Industria hârtiei	100	47	50
Industria chimică	100	37	77

Extracţiunea cărbunilor se apropie de cifra de înainte de războiu; dacă indicăm producţia din 1913 prin 100 producţia din 1922 va fi 91 la sută (luând ca baza lunile Ianuarie şi Februarie).

Producţiunea ferului reprezintă 72 la sută din producţia din 1913.

Extracţiunea sărei este cu 53 procente mai mare ca în 1913.

Restaurarea industriei fierului este mult mai greoaie. In industria oţelului deabea dacă se produce 18 la sută din producţia din 1913, iar fabricile de hârtie producând doar 50 la sută din nevoile interne, restul a fost importat.

Aceasta se datoreşte mai puţin consecinţelor războiului decât utilajului vechi cu care lucrează fabricile polone. Ma eriile prime fiind abundate, fabricile ce vor adapta mijloacele de producţiune moderne vor putea să concureze pe cele existente.

Guvernul polonez a prezentat Ligei Naţiunilor un memoriu expunând motivele interesului ce poartă reconstruirii Rusiei.

1) Polonia are o frontiera comună de 1200 klm, şi mijloacele de comunicaţie existente fac posibil un traiiç favorabil ambelor state.

2) Poziţia geografică a Polonei şi convieţuirea politică timp de 150 ani i-au dat recunoştinţa perfectă a culturei, caracterului şi nevoilor poporului rus.

3) Multe din industriile Poloniei sunt în special adoptate nevoilor Rusiei.

Moratoriul şi împrumutul Germaniei

Criza valutară a luat astfel de proporţiuni în Germania în cât măsurile luate în ultimul timp de guvernul din Berlin sunt întâmpinate cu scepticism chiar de germani. Cu marca cotată la Paris sub 3 centime, ce reprezintă cele 60—70 miliarde mărci-hârtie pe care le va produce în cazul cel mai bun, împrumutul forţat pe care Reichstagul l'a adoptat în a doua citire? Orice devalvoare cu mărci, necesitează credite noi de miliarde pentru sporul lefurilor funcţionarilor publici, preţul pâinei se dublează şi triplează.

E un cerc vitios din care se poate eşi numai printr'un mare împrumut care să oprească emisiunea continuă de bilete.

După ultimele ştiri, Franţa ar inclina să acorde Germaniei un moratoriu de doi ani, liberând'o în acest interval de plata în bani. O păsuire este inevitabilă, chiar în Franţa lumea îşi dă seama că fără o intervenţie, republica germană, şi aşa asaltată de monarchişti cărora o politică de catastrofă nu le displace, merge spre prăbuşire. In răspunsul ei la nota prin care Germania cere un moratoriu, comisia de reparaţiuni a recunoscut că plata desp gubirilor este una din cauzele deprecierii mărcii.

Protectoratul englez în Palestina

In privinţa politicei engleze în Palestina două depeşi ce s'au contrazis ne-au sosit zilele acestea din Londra. Guvernul englez este legat, în politica sionistă, de promisiunile făcute de Balfour în 1917 prin care a promis înfiinţarea unui cămin naţional în Palestina, pentru evrei, asigurând totodată pe arabi că interesele lor vor fi salvgardate. Cu ideea politică şi strategică a politicei prosioniste a guvernului britanic, aproape toţi englezii erau de acord: ştiu că evreii sunt elementul cel mai bine pregătit, spre a desvolta Palestina din punctul de vedere economic şi a o consolida ca stat. Insă două lucruri nu convin unor elemente opoziţioniste, neînsemnate ca număr:

Evreoiliia guvernului în chestiile de administraţie practică prin numirea ca înalt comisar al Palestinei a lui Herbert Samuel, evreu, şi în al doilea rând.

Concesiunea dată unui evreu rus, inginerul Rutenberg, cu asentimentul oficiului colonial a electrificărei Palestinei, prin exploatarea marilor forţe hidraulice ale acestei ţări, o concesie dată pe 70 ani.

Guvernul englez şi-a rezervat controlul lucrărilor plus un beneficiu: spune că Rutenberg e omul cel mai indicat pentru executarea vastei lucrări.

Ori unele cercuri de industriaşi englezi sunt decepţionate în urma acestei concesiuni; în camera lorzilor a avut loc o mare desbatere în care Balfour a apărat politica prosionistă, slăvind însuşirile superioare ale rasei evreeşti; iar în Camera comunelor, în urma cuvântărei foarte reuşite a lui Churchill politica guvernului în Palestina a fost aprobată cu 292 voturi contra 35.

Această telegramă ne-a fost comunicată acum opt zile.

O altă telegramă anunţă că Camera Comunelor a respins moţiunea de încredere în guvern, pe chestia Palestinei, cu o mare majoritate.

Trebuie aşteptat lămuriri căci e greu de crezut ca Parlamentul englez să se contrazică în interval de opt zile.

Citiţi pag. 8-a

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE 2 costume de baie pentru dame. Adresa Str. Regală 5 parter 3.

Inchirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BANCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de servicin etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

S'a deschis din nou magazinul de mode pentru dame

Weiss și Molnár

sub noua firmă:

Keller, Weiss și Molnár

Calea Regele Ferdinand 6, vis-a-vis cu localul vechiului magazin. 1592

Fabrica: telefon 596.
Prăvălie: telefon 515.

„LEBEDA" S. A.

Prima fabrică din România pentru vestminte de pat cu electromotoare.

Pregătește:

PLAPOME: cumplute cu vată, lână și fulgi, mai departe

MATRATE, PERINE și **VESTMINTE** de pat dela execuția cea mai eftină, până la cea mai fină.

Cu mașinele de scarmânat mânate cu putere electrică, curată și scarmâna pene de tot soiul.

Cumpără:

orice cantitate de: păr de cai, de porc, de capră, lână și pene.

Vă rugăm a trimite mustre și totodată și prețul (dela gara Cluj)

Prețuri originale de fabrică.

Fabrica: CLUJ (Kolozsvár) Str. Iașilor (fost Nagyszamos-u) 14. Telefon interurban 596.

Prăvălia: Calea Victoriei (fostă Kossuth L.) 10. Telefon 515.

Vi dem tot soiul de pene curățite și sortate en gros și en detail. 1334

Cautăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

DIRECȚIUNEA INSTITUTULUI PASTEUR.

Publicațiune.

Se scoate la licitație arangearea și instalarea cu perdele (transparante) a ferestilor dela intreg edificiul Institutului Pasteur.

Licitația se va ține în ședință publică la 20 Iulie a. c.

Concurenți pot lua informațiuni pentru condiții dela administrația Institutului zilnic dela ora 2—6 p. m.

1970 Direcțiunea Institutului Pasteur.

„OLEX"

Mașini pentru presarea cărămizilor de beton în depozit. 1979-7

Mașini diverse pentru cărămidării.

BLAU & Co., Bucuresti, Buld. Maria 1.

Emil Blaga Cluj

Magasin Piața Ștefan cel Mare 7. Telef. 2-70.
Garagiu Str. Avram Iancu 56 Telef. 11-01.

Cauciucuri Michelin pentru **Automobile, Trăsuri, Biciclete**

Tot-felul de accesorii și rezerve pentru automobile

Benzină, Uleiu, Vaselină, Valvolină, Carbid

1586

Prețuri de reclamă.

IOSIF MOLDOVAN - Engrosist de vin

Fondat în 1886 **Str. Babeș (Trefort-u.) No. 9** Fondat în 1836
Pivnița (mărime 85 metri lungime)

Cele mai renumite vinuri naturale în sticle infundate din propriile podgorii.

Specialități „**Călugărul**" și „**Perla Ardeleană**"

Magazin de Coloniale și Delicatese Piața Sfîntul Gheorghe No. 1.

Bine asortat în totdeauna cu mărfuri noi și proaspete de cea mai bună calitate dela sursă direct cu prețuri convenabile.

Restaurant în grădină de primul ordin unde se servește cele mai delicioase mâncări, serviciul prompt și prețuri moderate. 1896

Decorat cu două Medalii de AUR și una de ARGINT.

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Alud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Publicațiune.

Toate obiectele depuse ca amanet cu scadența până la 13 Iulie 1922 și nerescumpărate în terminul legal, se vor vinde la licitațiunea publică, forțată, ce se va ține **în ziua de 14 August 1922** la oara 8 dimineața în localul

„Casei de Amanet"
Jonel N. Iliescu, Cluj,
Calea Victoriei No 16.
(conf. Art. XIV. legea din 1881.) 1996

Publicațiune.

Se publică concurs pentru liferarea

A.

1. 6 vagoane grâu cal. I. ab gara Cluj, dintre care unul este a se preda până la 15 August, iar celelalte până la 1 Oct. a. c. Garanție 20.000 lei.
2. 500 (cinci sute) Kgr. brânză de oae, predate la 1 Sept. a. c.
3. Zilnic circa 50 Kgr. carne de vacă cl. I.
4. Zilnic circa 6 Kgr. untură de porc.

Termenul concursului 1 August 1922.

B.

2 vagoane cocs și 500 m³ lemne de fag uscat cal. I. transportate și așezate în localul școalei.

Ofertele se vor înainta până la 15 August a. c.

Se pot înainta oferte și pentru siguraticile poziții, trecându-se pe fiecare plic titlul ofertei.

Licitația se va ține pentru alimente (A) la 2 August a. c. ora 11, cai pentru lemne (B) în biroul direcțiunei.

Direcțiunea școalei normale de băeți
1998 din Cluj.

Căutăm 3 (trei) contabili sau contabile

1997 **cu practică pentru centrala din Cluj.**

Industria Sârmei Soc. Anon.
Cluj, Calea Victoriei 29.

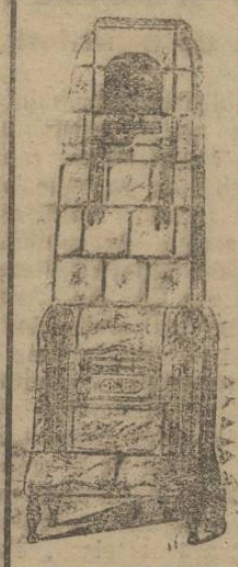

Descoperire Nouă

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi.

1393

Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj,** Strada Moților No. 7

L. C. Harótmuth si Karol Majers fii.

Reclama este sufletul comerțului

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante	Droguerii	Manufactură	Ghete	Instalații
Rest. Orașului Grădinei, Str. Regina Maria	**Viorelia** Parfumerie și Droguerie Piața Unirii.	**Iacob Dick și Fiu** Engros și Detail.	Bata	**Firma Universum** Th. Orban & M. Anghel Strada Bob No. 5.
Pferschi		Luca Niculescu	Turul	
Central	Rózsa	Missir	Vasile Bindea Fabricant de ghete Palatul consumul Funcționarilor	**Automobile**
Coloniale		Barza	**Croitor de Dame**	Leonida
„COLOMBO" Coloniale, delicatese, proprietar IONEL ALDICA CLUJ.	Emke	„TEXTILANA" Szegfu & Sipos Magazin de tricotaj și Țesături Str. Iuliu Maniu 3.	Wartenberg	Blaga
Atlantica				
Konkoly				

MARELE IMBUNATAȚIRI aduse CFR. din Ardeal, în ultimul timp

Convenție cu Ungaria. Ce cuprinde această convenție. Inmulțirea atelierelor de reparație și echipele volante. Câte vagoane se repară lunar. Vagoane ardelene au fost readuse aproape în întregime de prin stațiile din vechiul regat. Un al doilea accelerat între Oradea și București

Situația economică și financiară a unei țări este în cea mai strânsă legătură cu situația transporturilor. Cunoaște toată lumea dezastrul economic al țării noastre din primii ani de după războiu.

Acesta se datora pe de oparte micșorării considerabile a producției agricole și industriale provenite din cauza lipsei de brațe și din cauza înch'derei fabricilor, iar pe de altă parte și într'o foarte mare măsură, situației extrem de proaste în care se găseau transporturile interne și externe, situație provenită din cauza lipsei vagoanelor de mărfă și a locomotivelor.

Această situație a durat până acum câteva luni când actualul guvern dându-și seamă de marele rol pe care îl joacă transporturile în prosperarea vieței economice și financiare a unei țări și-a pus ca punct principal în programul activității sale, reorganizarea și normalizarea transporturilor, prin o serie de măsuri dintre care pe cele mai principale le vom da în articolul de față.

Convenția cu Ungaria

Se știe că una din cauzele cere au contribuit la situația proastă a exportului din Ardeal în Ungaria unde cererile erau foarte mari, a fost lipsa de vagoane și mai ales lipsa unei convenții între România și Ungaria, convenție care să fi garantat restituirea vagoanelor românești care eventual ar fi intrat în Ungaria cu mărfuri exportate din Ardeal.

Sub toate guvernele trecute s'a vânturat prin presă chestiunea unei convenții de acest fel; direcțiunile regionale din Ardeal în special cea din Cluj, a trimis nenumărate memorii în acest sens, guvernelor fără ca toate acestea să aibă vre'un efect.

Astăzi convenția este încheiată, vagoanele românești pot trece în Ungaria fără nici o teamă că nu vor fi restituite. Mai mult de cât atâta, de oare ce vagoanele românești n'au fost și nu sunt suficiente pentru a exporta toate mărfurile exportabile care să satisfacă măcar în parte cererile Ungariei, s'a stabilit prin convenție că toți importatorii din Ungaria, să poată veni cu vagoane maghiare în țară, să le încarce și apoi să se reîntoarcă în Ungaria.

Inmulțirea atelierelor de reparație și echipele volante de muncitori

Pentru ridicarea numărului de vagoane de marfă existente în Ardeal, s'a căutat să se repare sutele și miile de vagoane stricate, care zăceau inutilizabile prin toate stațiile Ardealului. In acest scop din inițiativa direcțiunei generale a Cfr. din Ardeal s'a sporit numărul atelierelor de reparație și în acelaș timp s'a mărit considerabil capacitatea de muncă a atelierelor deja existente. Pe lângă toate acestea, și cu scopul de a repara toate vagoanele inutilizabile existente prin stațiile Ardealului, s'au format așa zisele „echipe volante" care sunt ateliere de reparație stabile, cu însărcinarea de a repara vagoanele stricate aflătoare în aceste stații. Cu chipul acesta în fiecare lună se repară și se pun în circulație din nou cel puțin 10.000 de vagoane cela ce va face ce până la toamnă toate vagoanele reparabile să fie reparate și puse în circulație.

Vagoanele ardelene au fost reduse de prin stațiile din vechiul regat

Se știe că încă din primele luni dela terminarea războiului și a revoluției sute și mii de vagoane aparținătoare direcțiunilor regionale din Ardeal au fost trimise în vechiul regat cu fel de fel de transporturi și că aceste vagoane în cea mai mare parte au rămas prin diferite stații ale vechiului Regat. Direcțiunea regională din Cluj a făcut nenumărate memorii vechilor guverne cerând restituirea acestor vagoane, dar nu s'a ales decât cu promisiuni și cu jumătăți de măsuri în ce privește restituirea.

Astăzi însă în urma insistențelor dlui Hossu, directorul regional de C. F. R. Cluj, aproape toate vagoanele ardelene rămase prin vechiul regat au fost trimise și au și sosit în Ardeal.

*

C. F. R. din Ardeal duc o lipsă mai simțitoare numai în ceea ce privește locomotivele ușoare de pe liniile laterale și locomotivele de cele înguste.

*

In ultimul timp aflăm din sursă oficială că direcția regională Cluj își va procura 20—25 de mașini mici în cel mult o lună.

Un al doilea accelerat între Oradea și București

Se știe că între Oradea și București, nu circulă decât un singur accelerat pe zi ceia ce face ca aglomerația în acest tren să fie foarte mare și periculoasă.

In acelaș timp se știe iarăși că actualul accelerat trecând și prin Cehoslovacia, când ajunge la Oradea-Mare e deja aproape încărcat așa că pasagerii din România abia mai găsesc loc.

Pentru a se înlătura această situație, direcțiunea regională Cluj de sub priceputa și energica conducere a d-'u Hossu a luat în studiu formarea unui nou accelerat direct Oradea-Mare București.

In numărul viitor vom arăta imensul progres pe care l'a făcut exportul și transporturile din Ardeal în urma îmbunătățirilor ce s'au adus C. F. R. din Ardeal îmbunătățiri despre care am vorbit mai sus.

Șt. P.

Aniversarea luptei dela Mărăști

Programul festivităților

In dimineața zilei de 24 Iulie a. c. trenurile cari aduc invitații la serbare vor sosi în gara Mărășești, cel mai târziu până la ora 6, de unde acei cari au automobile vor pleca la Mărăști urmând șoseaua Mărășești-Panciu-Răcoasa-Mărăști; iar toți invitații cari n'au automobile vor fi luați cu trenul Tișița care se va găsi în gara Mărășești.

Cel mai târziu la ora 10, a. m. invitații vor ajunge la Mărăști unde se va desfășura programul serbărei, după cum urmează:

a) Dela ora 10—1 Parastasul pentru morții câmpului de luptă discursurile, predarea caselor noui terminate proprietarilor.

b) Dela ora 1—2 jum. Masa invitaților.

c) Vizita frontului de luptă, până la reduta dela cota 536: — unde pe scurt se va arăta, mersul bătăliei din ziua de 24 Iulie 1917, — vizita Uzinei Hidraulice, casele în construcție, funicularul și fabrica de cărămidă dela Gogoiu, de unde invitații vor pleca, parte cu automobilele, parte cu trenul Tișița la Mărășești.

Itinerariul trenurilor cari pleacă cu invitații la Mărășești, se va anunța la timp în ziare.

Recolta Serbiei

Viitoarea recoltă și exportul

Belgrad, Iulie. — După anii cu recolte slabe sau mijlocii am ajuns la recolta din 1922, care promite să fie satisfăcătoare din toate punctele de vedere.

Ținuturile jugoslave cele mai bogate vor avea în anul acesta o recoltă bogată de grâu, orz și fân. Porumbul promit de asemenea o bună recoltă mai ales după recentele ploi care au avut loc aproape în tot regatul. Se speră de asemenea că calitatea însăși a grâului va fi mai bună ca cea din anii trecuți.

După informațiunile obținute în cercurile bine informate și competinte se poate aștepta în anul acesta la o recoltă de 14—15 milioane baniță de grâu. Evaluându-se nevoile consumației țării la 10 milioane baniță se poate prevede un export de 4—5 milioane din acest grâu sau făină.

In anul 1921 s'a exportat numai un milion de baniță aproape. Se poate socoti că 50 la sută din contingentul de export din anul acesta va fi exportat la toamnă, ceace înseamnă de două ori două jumătate milioane baniță a 320 dinari suta de kgr. după prețul actual. Acest export la toamnă ar reprezinta aproape 800 milioane dinari.

La aceiași dată va fi de asemenea exportul unei alte cantități de producție agricolă jugoslavă și care va fi în al treilea rang ca importanță de export după cereale și vite, acestea sunt prunele. Recolta lor va fi deasemenea foarte bună. Se evaluiază că exportul prunelor va fi în anul acesta de 4000 vagoane cu prețul de 600 dinari pentru 100 kgr. ceea ce reprezintă aproape 250 milioane dinari.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana"

Anul II. No. 568 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Sâmbătă 22 Iulie 1922

ASOCIAȚIA SIBIIU

Infrățiri

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU M[illegible]3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMIT[illegible]
Director: D. TOMESCU
[illegible]A No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ——— 180 LEI
„ 6 LUNI ——— 90 „
„ 3 „ ——— 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

O intervenire la timp

Campania de împăciuire și de înfrățire întreprinsă de dl Iorga prin Ardeal. In jurul Conferinței de aseară

Un glas dintre cele mai autorizate a intervenit cu hotărâre, denunțând opiniei publice politica dușmănoasă a partidului național.

Regionalismul a primit eri o meritată lecție din partea d-lui Iorga.

Și cuvântul d-sale are o însemnătate cu atât mai mare în momentele actuale, cu cât acei cari amenință cu autonomia nu trebue să uite că a fost spus de un om, căruia nu i se poate pune la îndoială nici integritatea morală, nici neclintita dragoste către românii din Ardeal pe care-i cunoaște de aproape trei decenii în toate manifestările lor și pentru a căror desrobire prin vorbă, scris și faptă istoricul Iorga a fost un adevărat apostol.

In sinceritatea și puternica emoțiune a cuvântărei sale, acei cari suspectează tot ceia ce vine din așa zisul „vechiul regat", violând personalitatea și batjocorind ideile și credințele altora, s'a manifestat durerea unei întregi generații cu toate năzuințele și luptele duse pentru înfăptuirea idealului național.

Se dau diferite denumiri celor cari au venit în provinciile alipite pentru a lucra la opera de consolidare a țării și la înfrățirea neamului.

După cum numele de „regătean" a spus d. Iorga, nu face cinste filologului anonim, care voește să-l introducă pe această cale clandestină în dicționarul Academiei — cuvintele de „levantin", „bizantin", „balcanic", atât de des întrebuințate pentru a caracteriza lumea „plină de păcate" a vechiului regat pornesc din crasa neștiință a acelor cari le întrebuințează, fără să știe că sub semnificația lor, în afară de trâmbițatele vicіuri, se ascunde o sănătate morală care nu e întru nimic inferioară celei din Apus și o cultură care dacă din cauza evenimentelor vitrege din acest colț zbuciumat al Europei, n'a luat extinderea celei din Apus, a însemnat mult, foarte mult, nu numai în propășirea vechiului regat ci chiar în dezvoltarea culturală a românilor din Ardeal.

Așa răi cum am fost, istoria ne arată că, apărându-ne în același timp pământul am știut să folosim această cultură bizantină în lăcașuri zidite de domni și boieri și la știința de carte a călugărilor de la Târgoviște și Suceava au venit să se adape, și acei cari au pus baza primelor așezăminte bisericești în Ardeal.

Buni și răi există și deoparte și de cealaltă — nu există solidaritate desăvârșită în privința aceasta nici în Ardeal, nici în vechiul regat: de aceia pentru greșelile care se fac în administrația publică nu putem suferi încriminările ce ni se aduc și nici nu suntem chemați să cerem iertare.

Cuvintelor scăpate din pana scribilor, cari-și ascund insuficiența intelectuală sub anonimatul politicei de gazetă, ar trebui să li se dea mai puțină importanță de către opinia publică, căci felul acesta de a bârfi nu numai că jignește patriotismul și amorul propriu al oamenilor de seamă cari înseamnează ceva în viața țării, dar nesocotește mai cu seamă jertfele „păcătoșilor" din regatul liber, care se găsesc prin cele 800.000 de morminte împrăștiate între Carpați și Tisa, morminte care cer recunoștința neamului întreg.

Nu trebuie judecat vechiul regat după o anumită viață din unele părți ale Capitalei — nu trebuiesc judecați oamenii după portul, numele și ceia ce spun alții despre dânșii — a spus d. Iorga.

Acei cari vor să cunoască vechiul regat să aibă dorința de a cunoaște amănunțit poporul nostru de pretutindeni, să aibă încredere în el și să-și dea silința să aprecieze opera de jertfă și binefacere sacrificiile unei întregi generații cu năzuințele și răzvrătirile ei tinerești, cu credința nestrămutată, entuziasmul, puterea creatoare și generozitatea de simțire a atâtor oameni de bine.

Urmând acest sfat al d-lui Iorga, pe care de atâtea ori l'am dat și noi, suntem siguri că sufletele aprigilor regionaliști se vor îmblânzi, lucrând temeinic la o lume nouă de înfrățire și de obștească dreptate, pe care o dorim cu toții.

— Av —

Domnița de azi Doamna de mâne...

In larga solicitudine pe care familia noastră domnitoare a arătat-o de atâtea ori Ardealului se poate vedea o nesfârșită simpatie pentru poporul acestor ținuturi, sute de ani lipsiți de părinteasca oblăduire a unui Rege care să fie al lui, și care să întruchipeze simbolul conștiinței naționale nestânjenite. Familia noastră regală a înțeles că acestor fii trebue să li se acorde o deosebită atenție, un surplus de afecțiune care să vindece rănile adânci ale trecutului, să înmlădie sufletele celor încrâncenați în suferință, să îndulcească amărăciunile celor de atâtea ori sacrificați pentru isbânda conștiinței drepturilor noastre nendoioase pe plaiurile Ardealului. Suveranii noștri au înțeles și din depărtare sufletele lor Lor generoase, balsamul mult bine făcător a fost cu prisosință adus Ardealului nostru.

Astăzi mândra noastră Regină se află în mijlocul nostru, la Sovata. Suverana a ales această localitate ardeleană ca o atenție pentru noii săi supuși. Pe urmele M. S. Regina calcă viitoarea Regină a tuturor românilor. Principesa Elena însoțită de odrasla regală a familiei domnitoare din Grecia, principesa Irina, și de către A. S. R. principele moștenitor Carol vor sta azi și mâine în Capitala Ardealului. Viitoarea noastră Regină vine în Cluj să-și cunoască supușii, iar doamnele noastre vor avea prilej să cunoască pe frumoasa Domniță care întrupează simbolul bunătății și carității domnești a vechilor noastre datini strămoșești.

O vizită regală ca aceasta și ca cele din trecutul atât de apropiat al Ardealului, este dovada nesdruncinatei legături ce s'a încheiat între Dinastie și popor. Regele în obiceiurile noastre românești nu este o calitate impersonală, ci o ființă vie în strânsă legătură de sentimente cu massele supușilor Săi, un suflet care vibrează în perfect acord cu durerile și bucuriile poporului, cu aspirațiunile și credințele sale.

Aceste credinți și aspirațiuni, dureri și bucurii, tânăra noastră domniță și viitoare Regină vine să ni le cunoască și să le împartă cu noi. Deși de curând în mijlocul nostru A. S. R. Principesa Elena dovedește o adâncă dragoste și înțelegere pentru poporul pe care a fost chemată să-L păstorească. Iar faptul că primul pas făcut în mijlocul poporului român, a fost rezervat Ardealului descătușat din lanțurile unei vitrege stăpâniri arată din partea Sa o atenție pe cât de delicată pe atât de măgulitoare pentru noi Ardelenii, o atenție care va avea darul să strângă tot mai mult rândurile noastre în jurul Tronului și să ne mărească tot mai tare dragostea noastră față de Dinastie.

Ardelenii sunt prin tradiție un popor dinastic. Vremurile străvechi ale voevodatelor și cnezatelor românești de pe plaiurile Ardealului, au încrustat în sângele poporului un crez oțelit la flacăra vie a datinelor și obiceiurilor noastre strămoșești. Astăzi Ardealul reia un fir întrerupt de vicisitudini istorice, dar nu rupt, ci ascuns ochiului vrăjmaș în taina nepătrunsă a conștiinței naționale. Astăzi Ardealul și-a scos la iveală firul tradițiilor și al datinelor. Și ca altădată poporul nostru, e gata să-și împartă bucuriile și necazuri le cu Cel ce-l va purta la fapte vitejești în zile de cumpănă, și la prosperitate în zile de liniște.

Și iată de ce Domniței venite între noi îi strigăm cu inima deschisă:

— Bine ai venit cu gând bun între noi să ne amintești bune și străvechi obiceiuri românești.

Partidul poporului maghiar și desființarea Uniunei maghiare

Scuzele curioase ale unui deputat maghiar. La argumentele aduse cu ocazia desființării uniunei, ungurii răspund cu fraze goale

Fără 'ndoială, s'ar părea că e de prisos să ne mai ocupăm de cazul desființării uniunei maghiare, discutat atât de mult în timpul din urmă, cu dovezi, pe care, cu toată pornirea lor împotriva guvernării, concetățenii unguri nu le-au putut răsturna.

Dacă ne ocupăm totuși, din nou de chestiunea acestei desființări, e, ca să răspundem încercării de desvinovățire a unui fruntaș om politic ungur, deputatul Bernady George, care prin scrisoarea deschisă adresată partidului poporului maghiar, din care face parte, adică ministrului internelor învinuiri, cari ne miră când sunt venite din partea unui om ca d-sa, cu atât mai mult cu cât le știa netemeinicia.

Deputatul maghiar acuză pe ministrul internelor, că decizia privitoare la desființarea uniunei, pe care a adus-o, a adus-o în necunoștință de cauză, fără motive și spune — ne miră acest curaj — că tot ce a făcut până acum uniunea maghiară a făcut în spiritul legii.

Ne vom opri numai la câteva din motivele pentru care a fost desființată uniunea magnaților, acest cuib al românofobiei magnaților.

E acuzat guvernul că a procedat fără motive și numai după niște informațiuni maliționse. Dar ce înseamnă atunci acel punct din statutele uniunei, prin care se interzice ungurilor de a se înfățișa înaintea justiției române și sunt îndrumați să se prezinte numai juriului de arbitri ai uniunei maghiare. Nu 'și aroga uniunea, prin aceasta, o existență de stat în stat. E adevărat: statutele, implicit punctul lor în chestiune, n'au fost aprobate. Dar juriul de care vorbim există; ziarele uniunei atâtă mereu, și acum chiar, împotriva justiției române. Această provocare se face sistematic. Trebue deci o mai elocventă dovadă?

Alteeva: se miră deputatul maghiar, că și-a putut imagina cineva, că numai acei unguri pot intra în Ungaria, cari aduc recomandație din partea uniunei. Ori, dovada există. Cu o altă ocazie o vom produce. Urmează iredentismul făcut de uniune prin școli. Că se face în școlile maghiare iredentism, e fapt constatat. Avem inspectori, cari n'au fost tolerați, la examinare, în școlile ungurești. E întrebarea acum, care e legătura dintre acest iredentism, școli și uniunea maghiară? E foarte clară: școlile sunt finanțate de ea.

Nu mai stăruim asupra celorlalte acuzațiuni. Ar însemna să le reeditam. E de prisos s'o facem.

Dar, ca să revenim la cele enunțate în titlul acestor rânduri, vom insista asupra faptului că d. Bernady, din partidul poporului maghiar, apără activitatea uniunei maghiare. Ni se impune o întrebare: Care-i legătura dintre aceasta uniune și partidul pomenit? Noi știm un lucru: partid și uniune până acum se rupeau cu dinții. Ce înseamnă această schimbare de atitudine? Atât numai, că partidul poporului maghiar, după ce văzând poziția uniunei, a atacat uniunea maghiară, azi, când el este cu aproximație, stăpân pe situația pierdută de magnați, trebue să apere uniunea, nu de alta, ci pentrucă dacă n'ar apăra-o, n'ar mai avea nici un sens, ca acest partid să pună mâna pe conducerea uniunei, când îi arată colții. E, deci, un simplu joc de tactică. Atât doar, că nu prea e moral!

Știind acestea, ne explicăm și restul scrisorii deputatului Bernady. D-sa spune, că a fost ales deputat în numele uniunei maghiare. Că, fiind ales în numele acesteia, a făcut parte, invitat de guvern, dintre aceia, cari au prezintat răspunsul la mesaj. Că, în sfârșit, e de neînțeles, cum, după ce i-a făcut această onoare și — deduce d-sa — a făcut onoarea aceasta, implicit uniunei maghiare — guvernul vine și se contrazice prin desființarea uniunei.

Un lucru: Uniunea, pe timpul alegerilor, nu exista de drept; nu erau aprobate statutele. Parlamentul român n'a văzut în d. Bernady pe alesul uniunei, pe care n'o recunoștea, ci pe alesul ungurilor.

Și, dacă îi mai face plăcere, îi mai putem aminti ceva: a fost ales pe lista partidului poporului. Pe atunci, partidul acesta s'a separat de uniune. Este vinovat guvernul, că partidul acesta, zis democratic, își schimbă azi fața?

Evident nu. Și, atunci, în numele cărei morale și cărei grupări vorbește d. deputat Bernady?...

Curente morale in Vechiul Regat

Conferința de aseară a dlui Nicolae Iorga

Marele învățat și patriot reabilitează Vechiul Regat și distruge o legendă ticăloasă. O aspră și binemeritată lecție dată regionaliștilor

După cum am anunțat, aseară la orele 7 a avut loc în sala teatrului național din Cluj conferința dlui Nicolae Iorga în fața unui auditoriu foarte numeros. Dăm mai jos în rezumat această magistrală conferință.

Rostul Conferinței

„Sunt dator dela început să vă dau o explicare a rostului conferenței mele într'un timp care nu e tocmai în armonie cu subiecte de felul conferenței de față. Asemenea conferințe se țin iarna nu în mijlocul căldurilor verei.

Conferința mea e o conferință de vară făcută împotriva unei anumite călduri de alt ordin decât cel fizic, căldura care a ajuns azi să fie periculos de exagerată. Am venit aci, domnilor, pentru a vă împărtăși anumite cunoștințe căpătate nu atât de prin cărți cât din mijlocul lumei în care am trăit zeci de ani de zile, lume pe care am studiat-o și am disecat-o sub toate raporturile, cunoștințe pe care Ardealul nu le cunoaște și nici nu le putea cunoaște.

Pe dvoastră, domnilor, pe d-voastră ardeleni și pe Ardealul acesta al nostru al tuturora l'am cunoscut din vizite oficiale; n'am cunoscut Ardealul admirându-l prin geamurile unui vagon de lux s'au din goana automobilului, ci v'am cunoscut și l'am cunoscut bătătorindu-l pe jos, ca un pelerin fanatic, toate satele și cărările Ardealului.

Am făcut aceasta, v'am cunoscut de pe vremea când în sufletele d-voastre trăia numai speranța viitorului pe care îl trăim astăzi cu toții.

Un cuvânt urât Cine trebue să facă politică

Eu sunt prin naștere mea, credeți-mă că trebuie să mă forțez ca să pronunț acest cuvânt, care după părerea mea este cel mai urât cuvânt din limba românească și pe care am să caut să-l exilez din dicționarul limbei românești sunt d-lor, prin naștere „răgățean" cu siguranță că acest cuvânt a fost introdus în limba românească de un filolog după o noapte de coșmaruri sau de nesomn. Eu sunt „rugățean" copii mei însă sunt născuți în România-Mare, fără nici o calificație geografică care de atfel pentru un întreg la minte nu cuprinde nici un fel de merit sau scădere care să imprime individului sau colectivității unei regiuni nu anumit calificativ.

Cunosc, cum n'am spus, Ardealul de vre'o 30 de ani, sat de sat, cărare de cărare; cunosc însă mai bine vechiul Regat. Zic și eu „vechiul Regat" pentru că așa ați voit d-voastră să-l porecliți dar trebuie să înțeleagă odată cine că nici acest calificativ nu mai are nici un rost. Ce nu e vechi și ce nu e nou? Suntem noi „răgățenii" ca națle, mai vechi ca d-voastră sau invers? E absurd s'a afirmi!

Până la vrâsta de 37 de ani eu n'am făcut politică. Am citit numai, am muncit ca să-mi cunosc neamul și țara în care m'am născut și am trăit. Dacă am intrat și eu în politică am făcut'o aceasta de nevoie — m'au scos nevoile țării din casă. Politică în adevăratul înțeles al cuvântului am început să fac numai dela revoluția țărănească dela 1907, încoace.

Dacă am început numai atunci să fac politică, aceasta a fost un mare avantaj. Am studiat și am cunoscut până atunci societatea românească în toate straturile ei, am cunoscut prezentul și trecutul ei și numai după ce am știut care e materialul de frământat, am început să fac și eu politică. Am o convingere domnilor, neclintită de nimeni și de nimic până astăzi: dacă vrei să faci politică cunoașteți întâi neamul în trecutul și prezentul lui și numai după aceia încumetă-te să-l dăi directive — să l conduci.

Am cunoscut foarte adânc acest vechiu regat și tocmai pentru că am reușit după atâția ani de muncă istovitoare să-l cunosc, am căpătat stimă și dragoste de el.

Porecle nemeritate și nefondate

Ni se spune nouă celor din vechiul regat ca un calificativ degradator că suntem „bizantini".

Pe mine nu mă sperie Bizanțul cu care se joacă un redactoraș dela o gazetă dela vechea graniță care cu siguranță că a avut 5 (suficient) la istoria Bizanțului.

Bizanțul a fost acela care a creat și păstrat civilizația omenire timp de 1000 de ani după moartea Romei. — Bizantinul avea moralitatea curentă dar mai presus de toate avea bună creștere.

Bizanțul în provincie era foarte muncitor, de o cumințenie, de o moralitate și de o onestitate exemplară.

După cum nu poți judeca lumea bizantină după anumite cartiere din Constantinopol, tot astfel nu poți judeca Vechiul Regat după anumite cartiere ale Bucureștiului și nu poți judeca moralitatea Vechiului Regat după moralitatea cafenelelor și a cabareturilor din București.

Eu n'am trăit în cafenelele și cabaretele Bucureștiului, eu n'am afaceri cu samsarii din vechiul Regat ca să batjocoresc astăzi acest vechiu Regat.

Ni se mai spune tot cu aceiași intenție de a ne insulta, că suntem „levantini." Domnilor, Mihail Eminescu care a făcut politică conservatoare la ziarul „Timpul" unde și-a mâncat sănătatea și și a consumat genialitatea, a trebuit să zică și el ceva partidului adversar — partidului liberal. Dintre toți, a ales pe Rosseti ca țintă a atacurilor lui și i-a dat calificativul de „levantin". N'a atacat pe Rosseti în sentimentele lui de român, în energia și priceperea lui politică, în cinstea lui de politician român, virtuți ale lui Rosseti cunoscute și recunoscute de toți contimporanii lui și de cei cari i-au urmat. A trebuit însă să-i spune ceva și i-a zis „levantin." Atât Rosseti cât a trăit, cât și copii lui, au fost oameni de o cinste exemplară și de aceia au fost toată viața lor oameni săraci.

Levantul, domnilor, a fost o regiune a cărei populație avea o moralitate și o putere de muncă creatoare care în puține țări se găsea pe vremea aceia. Și atunci d-lor, iată că nici calificativul de „levantin" nu poate fi o insultă pentru vechiul Regat.

Mi s'a spus de către unii că unul din defectele istoriei mele este că am lăudat pe fanarioți. In acelaș timp ni se spune nouă celor din vechiul Regat, tot pentru a ne descredita, că sunem „fanarioți".

Ei bine, trebuie să știe oricine că fanarioții au fost aceia cari au adus în Vechiul Regat civilizația din Orient. Fanarioții erau în mare parte români din vechiul Regat, plecați în mahalaua Constantinopolului, numită Fauer, de unde erau trimiși în țară ca slujbași sau ca domnitori.

Venind în țară acești români din Fanar aduceau cu ei civilizația bizantină și o impământeniau la noi.

Aș vrea să găsesc astăzi în România-Mare un geniu politic care ar fi fost în stare să lupte cu toate greutățile pe care le-au avut de întâmpinat domnitorii și dregătorii din timpul epocei fanariotic în Vechiul regat, să treacă peste ele și să selve e țara.

Ni se mai spune „balcanici". Dar, domnilor, noi avem în Balcani, în Macedonia câteva sute de mii de români.

Doresc tuturor să aibă casa macedoneanului să existe în toate casele românești de pretutindeni respectul copiilor față de părinți, moralitatea legăturilor dintre bărbați și soție, care există în casa macedoneanului. Dalmația este o a doua Italie; e de o cărățenie și de o moralitate cu adevărat neobișnuită. Cea mai curată populație ca rasă arhaică se găsește acolo.

Străbunul bunicului meu era din Macedonia, conducea o luntre în armata unui amiral turcesc.

Prin una din cele mai mari minuni ale timpului am ajuns astăzi aci unde suntem, am ajuns să vedem închegată România-Mare.

Când am ajuns aci este drept să vedem cu ce am contribuit la aceasta fiecare dintre noi.

Reabilitatea Vechiului Regat. Sacrificiile făcute de acesta pentru îndeplinirea idealului național

Pământul vechiului regat nu e mai mic decât al Ardealului, nici numărul locuitorilor; Vechiul Regat n'a avut și nu are mai puține școli decât Ardealul.

Eu știu domnilor, în ce dispoziții și în ce împrejurări s'a început războiul în vechiul regat. Țărănimea, acel fond de rezervă cinstit, cuminte, inepuizabil și invincibil al neamului nostru, țărănimea aceia a vechiului regat, necăjită și mâncată de mizerii, muncind pentru toți și primind mai nimica pentru ea, țărănimea aceia, zic, în timpul celor doi ani de neutrabilitate și a lăsat în grija sfinților nevoile și casa și-a stors vlaga din ea săpând tranșeele în care urma să moară pentru îndeplinirea ideolului național. Am văzut-o pe front, stând de strajă, fără mâncare și fără îmbrăcăminte, răbdând toate, încălzită de dumnezeiască frumusețe a idealului.

I'ați văzut și dvoastră pe acești țărani în iarna aceia teribilă, când pentru a întări libera voință a Ardealului ca un efect al conștiinței sale proprii, voință și cunoștință pe care oricine trebuie s'o recunoască și s'o respecte, ați văzut și dvoastră, zic, ce plătește acest soldat din vechiul regat!

•

Noi avem o viață modernă foarte nouă. Ni se mai spune că funcționarii români sunt mult inferiori sub toate raporturile față de funcționarii austrieci de pe vremuri și de discipolii lor de astăzi.

Dar, domnilor, Austria a fost o fabrică de funcționari nu de oameni. Austriacii se năștean funcționari — concepiști — și muceau în birouri mai frumos decât pe front.

Noi suntem plugari, iscoditori noi, nu suntem concepiști de bancă sau de ministere.

La 1881 după ce Germania a anexat Alsacia și Lorena, ea și-a trimis în aceste provincii pe cei mai de seamă funcționari ai imperiului — și cu toate acestea, funcționarii noi veniți erau bârfiți criticați și considerați inferiori funcționarii r băștinași. De'a 1870 până la 1918 Germania cu toată cultura și civilizația ei, n'a reușit să stabilească un echilibru perfect între cele două provincii și imperiu.

Dar domnilor, să presupunem, prin absurd, că toate relele și păcatele ar fi cu noi; să presupunem că ne-am despărți din nou în două tabere NOI și VOI; — ar fi aceasta cea mai criminală profanare a jertfei celor 800.000 de morți pentru idealul național de care noi astăzi ne batem joc.

Cel puțin din respect pentru ei, anumite cuvinte și anumite încriminări n'ar trebui să se mai audă pe pământul acestei Românii sfințit de sângele și de mormintele lor.

Gândiți-vă apoi la inima poporului român din vechiul Regat; acesta a suferit și a sângerat veac de veac pentru ideia națională românească. Aici s'a suferit și s'a sângerat mai mult pentru alții.

Ce datorește Ardealul Vechiului Regat. Diferitele criterii de morală

Inainte de a exista în Ardeal o cultură românească proprie, cultura românească venea aici prin călugării din Moldova. Primii vlădici și episcopi români din Ardeal au fost hirotoniți la curțile domnești din Târgoviște și Suceava. Primele episcopii ardelenești, care au devenit primele focare de cultură și conștiință românească în Ardeal au fost clădite și întreținute de domnii Munteniei și ai Moldovei. Iată domnilor, ce v'a dat vechiul Regat.

Despre noi cei din Regat se spune că suntem conrupți și corciți; despre țărănimea ardeleană se spune că e îndobitocită. Cu ce vorne mai putea rezista atunci intemperiilor viitorului. Toate acestea bârfeli nu sunt altceva decât erupțiile inconștiente și criminale a unor oameni fără suflet și scrintiți la minte. Orice păcate am avea și unii și alții, între hotarele noastre naționale putem să ne iertăm reciproc.

E foarte frumos și mai ales foarte ușor să te erijezi în bărbat politic dacă nu cunoști neamul tău dela un capăt la altul ca pământ și ca timp. Acei cari se pronunță asupra neamului lor fără să-i cunoască istoria și pământul, nu fac altceva decât să-și trădeze ignoranța lor prin aprecierile pe care le fac și să pervertească, să otrăvească sufletele slabe în dezintere sul propriei lor patrii.

Eu ca istoric, prin urmare ca un om care am trăit viața neamului meu și în zilele bune și în zilele rele ale lui, vă spun că noi cei din Regat ne frământăm din deceniu în deceniu, în vechiul regat să adăugăm vieței noastre moralitatea sănătoasă a timpului și vă garantez că vom reuși, pentru că 80 la sută dintre noi practicăm acele virtuți din apusul Europei.

Se spune: dacă vii d-ta din Regat ești conrupt; dacă vii din Ardeal ești mare om moral „din anumite motive misterioase ale solului".

Am cunoscut, domnilor, vechea boerime românească. N'am văzut moravuri mai simple și mai frumoase ca la ea. Erau simpli și nobili, boerii. Oamenii nu se judecă după haine și după titluri, ci după comoara din ei. Să nu facem nici odată generalizări pripite. Nici odată să nu fii prea sigur de virtutea ta, nici că celălalt nu e capabil de ea.

Marele bărbat de stat, Sturza, era dușmanul lui Cuza, pentru că, zicea el, era imoral.

In adevăr, garanția lui Cuza a fost cam aplecată spre femei

Din acest punct de vedere no bilimea maghiară era extrem de morală!

Valoarea Vechiului Regat. Vechiul Regat focar de cultură pentru românismul întreg

Nu sunt cei din Regat așa de stricați cum îi credeți d-voastră.

Toate petrecerile, tot felul de viață din societatea vechiului Regat nu e ceva pornit din sânge, e ceva imitat.

Corupția dela noi e numai în clasa suprapusă și e o imitație trecătoare.

Sub această clasă suprapusă, veți găsi adevăratul Regat.

Acolo s'au plămădit de sute de ani flăcările idealului național pentru care au murit 800,000 dintre ai noștri.

Nu v'am așteptat pe d-voastră ca să pornim războiul! L'am dus de sute de ani în sufletele noastre necăjite și trudite cum eram.

Când eram eu de 20 ani, societatea tineretului de pe atunci era socialistă — Citisem cu toții pe Karl Marx și l'am priceput poate pe jumătate pentru că e cea mai grea carte socialistă. Astăzi o pomenesc toți elzmarii, dar n'o citește și n'o pricepe nici unul dintre socialiștii noștri de azi.

Socialismul nostru de atunci nu era născut din cărți, din fo-

(Continuare pe Pag. V-a)

Chestiunea farmaciilor caselor cercuale din Ardeal

Declarațiile dlui Gh. Mârzescu, ministrul sănătății publice

Luni dimineață s'a întrunit în Capitală sub președinția d-lui ministru Gh. Gh. Mârzescu, consiliul sanitar superior. Printre alte puncte discutate, a fost discutată și chestiunea farmaciilor caselor cercuale din Ardeal.

D-l ministru Mârzescu, luând cuvântul în această chestie, a constatat că există o deosebire de vederi între consiliul sanitar superior și direcțiunea sanitară, pe de o parte, și direcțiunea generală a asigurărilor, pe de alta. Această deosebire de vederi nu se poate perpetua sub direcțiunea unitară a ministerului sănătății publice, de care depind ambele direcțiuni generale. Deși după legea sanitară d-sa se găsește în drept de a rezolvi singur chestiunea, totuși dorește ca această chestiune, ca toate chestiunile importante, să o rezolve împreună și de acord cu consiliul sanitar și Casa Centrală a asigurărilor. D-nul ministru crede că atât avizul consiliului sanitar care conchide la închiderea farmaciilor de pe lângă casele cercuale pe măsura epuizării stocurilor de medicamente ce posedă, cât și avizul Casei Centrale a asigurărilor care conchide la funcționarea acestor farmacii în afară de cadrul legei sanitare, sunt deopotrivă de extremiste și nu corespund nici legei, nici echității, nici interesului general. Probabil că nici o parte, nici cealaltă n'au fost puse în posesiunea tuturor elementelor necesare pentru soluționarea chestiunei.

Avizul consiliului sanitar care conchide la închiderea farmaciilor caselor cercuale pentru că n'ar fi admise de legea sanitară, aplicabilă Ardealului de abia din Iunie 1921, păcătuește din următoarele puncte de vedere:

1) Pentrucă nu recunoaște o bază legală deciziunei Consiliului dirigent care e-a autorizat înființarea și funcționarea în 1918. Ori, printr'un decret-lege din Decembrie 1918, ratificat ulterior, se acordă Consiliului dirigent dreptul de a lua în Ardeal, până la unificarea legislativă, dispoziții sanitare. In specie, deciziunea Consiliului dirigent a fost ratificată și de guvernul central când a acordat un credit special de opt milioane pentru alimentarea acestor farmacii cu medicamentele necesare.

2) Pentru că dă legei sanitare un efect retroactiv, pe care nu-l poate avea de cât în puterea unei dispoziții legislative. In adevăr, legea sanitară s'a întins în Ardeal în Iunie 1921. Ce înseamnă aceasta? Că dela Iunie 1921 toate serviciile sanitare, toate instituțiile și personalul sanitare se vor conduce și administra potrivit legei din vechiul regat, sub autoritatea direcțiune generale a serviciului sanitar; că, toate instituțiile noui se vor înființa și că personalul sanitar nou se va recruta în conformitate cu dispozițiunile acestei legi. In acelaș chip toate farmaciile noui ce aveau a se deschide, pe lângă casele cercuale sau aiurea, dela data unificărei legislative, trebuiau să se conforme legei sanitare. Atât și nimic mai mult. Nimănui nu i-a trecut prin minte să subordone condițiunelor acestei legi și instituțiile și personalul anterior unificărei, care funcționau în conformitate cu prescripțiunile legilor anterioare. Căci în a-semenea caz, n'ar fi așezământ sanitar, farmacie etc. sau personal sanitar din Ardeal, care să poată fi menținut. S'a ținut seama de situațiile și drepturile câștigate. Și dacă cumva s'ar cere verificarea acestor situații, ar fi nevoe pentru aceasta de de intervenția unei legi.

3) Pentru că, sub un regim unificat se creiază caselor cercuale din Ardeal o altă situație decât aceia pe care o au, pe baza aceleiași legi, casele similare din vechiul regat. Pentru ce legea sanitară ar împedeca funcționarea farmaciilor caselor de ceastă lege nu se opune la funcționarea unor asemenea farmacii pe lângă casele de boală din vechiul regat? Sub un regim unitar ori toate farmaciile din această categorie sunt permise, ori toate sunt interzise, indiferent de regiune. Ori nu numai că legea sanitară nu interzice asemenea farmacii, dar sunt legi industriale, ca și legea pentru învoelile agricole, care obligă pe patroni sau pe proprietari la formarea unor asemenea farmacii de prim ajutor, „farmaciile de casă" cum li se spune dincolo de munți.

Pe lângă toate casele de boală, dependinte de casa centrală a meseriilor și asigurărilor, avem dispensarii cu „farmacii de casă". Nu este dar nici drept, nici legal ca ele să se închidă în Ardeal, atunci când sunt autorizate să rămână deschise în vechiul regat. Aceasta cu atât mai mult când experiența de fie care zi învederează utilitatea lor, când procură meseriașilor ți muncitorilor medicamente de prețuri considerabil reduse față de farmaciile particulare, chiar față de acele care ar acorda rabaturi.

Avizul de închidere al acestor farmacii nu este dar justificat.

Pe de altă parte casa centrală a meseriașilor păcătuește când susține funcționarea necondiționată a acestor farmacii, care cum în afară de cadrul legei sanitare. Mai întâi nu se poate admite ca aceste farmacii să aibă un alt caracter de cât acelea pe cari i l'au dat legea care le-a acordat autorizarea. Ele nu pot fii de cât farmacii de casă", farmacii de dispensar, iar nici de cum farmacii de comerț.

Cea mai mare parte din farmaciile de pe lângă casele cercuale au acest caracter, dar există farmacia de la Sibiu care a depășit marginile îngăduite de legea care a creat'o. Această farmacie evident nu poate rămânea așa; ea trebue redusă la o „farmacie de casă".

In fine, toate aceste farmacii au funcționat sub controlul organelor prevăzute de legea sanitară, fără drept de opunere din partea Casei centrale.

Astfel stând chestiunea, d-l ministru roagă consiliul să admită: a) că, de la data aplicărei legei sanitare în Ardeal, farmaciile de casă au a se înființa și funcționa conform acestei legi; b) că, farmaciile de casă de pe lângă casele cercuale pot funcționa ca și mai înainte, însă sub controlul instituit de legea sanitară; c) ca, farmaciile de comerț ce ar funcționa pe lângă casele cercuale să fie readuse la caracterul de „farmacii de casă" și numai, în caz de opunere, a se decide închiderea lor.

In urma câtorva observațiuni prezentate de d-nii d-ri N. A. Racoviță, V. Babeș și Moldovanu, consiliul în unanimitate a admis propunerile d-lui ministru.

Țărăniștii despre ei

— Din ce cauză va pieri partidul dlui Mihalache —

Ziarul „Aurora" caută să explice de ce d. Iorga n'are la inimă partidul țărănist. Și scrie aceste rânduri, cari n'ar fi cu totul departe de adevăr:

„Când și-a plămădit organizația, partidul țărănesc era mult simpatizat de d. Iorga.

Se credea atunci că acest partid răsărise numai din necesitatea împroprietărirei țăranilor, și că el nu va avea o concepție politică și socială mai largă care să cuprindă în sfera ei ca o notă doar necesitatea de mai sus, se credea că se va sprijini exclusiv pe criza agrară și va înceta odată cu ea. Așa a crezut și crede d. Iorga".

Nu știm dacă a crezut astfel d. Iorga. Dar știm că mulți, foarte mulți din această țară au crezut că partidul țărănist, e o emanație politică a războiului, care profitând de făgăduiala făcută de rege țăranilor de pe front, a început să ceară sgomotos pământ pentru țărani, ca și când lucrul acesta n'ar fi fost deplin hotărât de mai înainte. Intenția țăraniștilor se vedea limpede: să profite de această diversiune în spirite pentru a acapara conducerea sau a-și rotunji un mic renume în politica țărei, care să le slujească în viitor.

Credința aceasta, pe care oficiosul companiei Stere o atribue dlui Iorga, persistă și acum în mintea celor mai mulți. Partidul țărănist, se va topi în neantul din care a eșit odată cu darea ultimului lot, ultimului țăran care rămâne de împroprietărit.

Dar această credință a avut-o nu numai d. Iorga și nu numai alți oameni străini de partidul țărănist. Cei dintâi cari erau pătrunși de ea până 'n adâncul măduvei erau tocmai țăraniștii: claritatea cu care ziarul „Aurora" expune acum această credință e un tot atât de limpede indiciu.

Și astfel se explică de ce, cei mai înverșunați adversari ai înfăptuirei împroprietăririi sub guvernele anterioare erau tocmai țăraniștii. Sub cuvânt că modul cum averescanii vreau să facă împroprietărirea e insuficient, țăraniștii se dedau la cele mai rușinoase obstrucțiuni pentru a împiedeca lucrările și a amâna sine die începerea lor. Toate acestea pentru că țăraniștii aveau nevoe ca împroprietărirea să rămână cât mai mult vreme un simplu desiderat, care să le prelungească zilele. Căci cu cât ea întârzia, cu atât ei aveau putința să atragă asupră-le privirile mulțimei țărănești.

Acum însă, împroprietărirea intrând sub supravegherea energicului guvern actual, va ajunge repede-repede la complecta efectuare. Țăraniștii crezând că și-au câștigat popularitatea dorită nu mai dau nici o atenție lucrărilor. Fapt care denotă și mai mult falsitatea sgomotoaselor manifestațiuni lupisto-mihalachiste de odinioară.

Să ia însă aminte țăraniștii. Lucrările se apropie necontenit de sfârșit și credința pe care ei o atribue d-lui Iorga să nu se realizeze aidoma.

Condamnarea regionalismului de extremă

Turneul dlui Iorga în Ardeal. Cum apreciază dl Iorga activitatea partidului național. „Gazeta Transilvaniei" a devenit o rușine. Dl Maniu în fața actelor sale. Un dureros proces de conștiință

Urmând turneul întreprins în Ardeal, după ce a ținut câte o conferință la Brașov, Sibiu, Săliște și Oradea Mare, d. Iorga a sosit eri la Cluj. Se știe că ilustrul profesor a fost determinat a ține această serie de conferințe tratând despre *Curente morale ni vechiul regat* de către deșănțata campanie de învrăjbire dusă de către partidul național cu o înverșunată furie și o lipsă de conștiință patriotică de neiertat.

Abia sosit în Cluj, într'un grup de profesori universitari, intelectuali și ziariști, fiind întrebat asupra impresiilor culese în localitățile vizitate, d. Iorga a spus:

„S'a făcut o crimă de neiertat contra integrității naționale prin generalizarea unor nemulțumiri pe cât de personale pe atât de neîntemeiate. Știu cari sunt motivele tuturor campaniilor celor ce înțeleg să se agite în loc să muncească, dar mai știu că trebue să se curme o pornire care numai folosi toare nu poate fi neamului românesc întregit".

Aluzia este făcută direct la activitatea partidului național. D. Iorga pare adânc deziluzionat de vechii săi prieteni din acest partid, și nu fără amărăciune d-sa continuă:

„Despre nedreptatea care se face vechiului regat în unele cercuri ale unora din frații noștri din Ardeal, vă voi vorbi diseară.

„Impresii? — Și bune și rele. Brașovul în special m'a scandalizat. Acolo să' găsit un profesor abia eșit de pe băncile școlii care să spue că între generația lui și cea similară din vechiul regat nu se va putea lega niciodată o înțelegere. Ura generației sale nu va trece decât odată cu ea. Doar copii lui de se vor putea înțelege cu vechiul regat. Profesorul avea 30 de ani. I-am propus o nouă convorbire peste 10 ani când limba va ajunge să-și pue frâu și mintea i se va mai coace.

Dar ceea ce m'a desgustat acolo a fost lipsa de conștiință, de bună judecată și înțelegere a rostului ei, a unei reputate gazete naționaliste. Bătrâna foaie a lui George Barițiu este astăzi o rușine. In coloanele „Gazetei Transilvaniei" s'a putut scrie pe lângă necuviințe pe cari știu să le iert la adresa Conferinței mele, cea mai nerușinată sfidare a sacrificiilor acelui vechiu regat care și-a măcelărit cei 800 de mii de viteji pentru înfăptuirea idealului național fără nicio precupețire și fără ezitare.

„Sacrificarea celor 800.000 de vieți din generația cea mai vrednică a vechiului regat față de care profesorul nostru dela Brașov nu-și poate stăpâni mânia, pentru „Gazeta Transilvaniei" este motiv de grosolane aprecieri și glume lipsite de duh".

Limbajul oficioaselor naționaliste au trecut de multă vreme limita bunului simț și măsura bunei judecăți. Constatările făcute de o personalitate ca d. Iorga nu fac decât să confirme constatările noastre de până acum.

După prânz, d. Iorga a avut o întrevedere cu d. Iuliu Maniu. In timpul celor aproape trei ore cât d. Iorga a stat cu d. Maniu, marele profesor și istoric a ținut președintelui partidului național un aspru rechizitoriu. Ceea ce d-sa nu a putut spune în cuprinsul Conferinței sale, d. Iorga a spus nestânjenit între patru ochi. D. Iuliu Maniu a fost împins de către filipica d-lui Iorga unui aspru proces de conștiință. In fața avalanșelor de dureroase adevăruri văzute și constatate ca rezultantă a nesăbuitei atitudini a partidului național, d. Maniu a trebuit să se plece. Rezultatele unei atari atitudini i-au fost luminos prezentate de d. Iorga și se pare că d. Maniu a fost viu impresionat de spectacolul lor.

Conferința publică care a urmat întrevederii, a fost un nou supliciu pentru președintul partidului național, către loja căruia se îndreptau toate privirile din sala arhiplină a Teatrului Național, de câte ori d. Iorga releva vre-una din erorile unor ardeleni față de vechiul regat.

Se va pocăi oare d. Maniu? Noi i-o dorim sincer.

A. R. GUS.

Insemnări de-o zi

Un domnișor care după ce a șters într'o vreme praful de pe palpana redingotei d-lui Iorga, a trecut apoi în tabara partidului țărănist, scrie astăzi în „Aurora" despre idolul său de altădată:

„Dar d-l Iorga socoate că poporul trebue să meargă ori unde l-ar duce d-sa și nu primește să meargă unde îl îndeamnă poporul. Dovadă este că d-sa stă împotriva partidului țărănesc, partid al tuturor țăranilor."

Nu vom contrazice acuzația de autocratism adusă d-lui Iorga de către noul Dinu Păturică. Ceea ce ne interesează e curiozitatea silogismelor sale, după care, fiindcă d-l Iorga nu consimte să ia în serios țărănismul d-lor Stere, Lupu, Madgearu, înseamnă că d-l Iorga stă în potriva voinței poporului.

Foarte bine! Dar după aceeași logică cineva poate fi patruped numai pentru faptul că scrie la „Aurora". Dovadă e faptul că patrupedele se trezesc din somn odată cu apariția primelor scânteieri de lumină cari împrăștie întunericul nopții.

Informații

Sâmbătă s'a întrunit sub președenția dlui general Moșoiu, ministrul comunicațiilor, subcomisia bugetară a departamentului comunicațiilor.

Dl Traian Lalescu, profesor și deputat, a expus modul de aplicare al bugetului, la direcțiunea P. P. T. iar dl colonel Negulescu a făcut un raport amănunțit asupra felului cum se aplică bugetul la direcțiunile regionale din Cluj, Arad, Brașov, și Timișoara, făcând mai multe propuneri relativ la atribuțiunile personalului bugetar.

•

Carnetele de identitate de cl. II ale ofițerilor inferiori și membrilor familiei lor sunt valabile pentru stabilirea identității și la clasa I, având reducere de 75 la sută la clasa cu care călătoresc.

•

Dl Moceanu Nicolae, primpretorul plășii Nochrich din județul Sibiu, a fost transferat în plasa Reghinului-de-Jos din județul Mureș-Turda, în aceeaș calitate.

•

Expirând contractul colectiv între muncitorii minieri și patronii minelor din Aghireștic (Cojocna), muncitorii au intrat în conflict cu patronii. Inspectoratul muncei din localitate a început tratative de împăciuire.

•

Un ziar din Capitală a anunțat că podul de peste Grădiște s'ar fi deplasat.

Autoritățile în drept comunică că faptul este neexact și totul se reduce la încercările de experiență ce se fac de către organele CFR, pentru a se vedea dacă podul suportă garniturile grele de mărfuri.

•

Germanii ridicând toate clopotele Mitropoliei, pe vremea ocupației, afară de clopotul cel mare, Mitropolitul Primat a lansat un apel pentru subscrierea sumelor necesare înzestrării Mitropoliei cu clopote.

•

Ministrul de finanțe hotărând să nu mai acorde nici o prelungire de termen pentru stampilarea rentei, termen care, după cum se știe, a expirat la 15 Iulie, a cerut tuturor administrațiilor financiare să-i înainteze situația tuturor titlurilor ce li-s'au prezentat, fie că ele au fost ștampilate fie că au fost respinse la ștampilare.

•

Dl Gh. Mârzescu, ministrul muncii și ocrotirilor sociale a alocat suma de 100.000 lei la Tg.-Frumos, (jud. Iași) cu scop de-a întreține pe fii de țărani, cari urmează gimnaziul din acel oraș.

•

Ivindu-se un conflict între lucrătorii fabricei de pielărie dela fabrica Renner din localitate și patroni în privința salarizării muncei în acord, se urmează tratative între lucrători și patroni pentru împăciuire, prin intermediul ministerului muncei.

•

Din cauza că patronii barbieri din localitate au mărit taxele fără a urca salariile lucrătorilor, în mijlocul acestora s'au ivit mari nemulțumiri. Este iminentă o grevă.

•

Lucrările de construire a liniei Arad—Oradea-Mare continuă cu succes. In decursul primei jumătăți a lunei viitoare linia va fi terminată.

Deasemenea lucrările pentru construirea podului sunt pe sfârșite. La sfârșitul lunei Septemvrie linia va putea fi pusă în circulație.

•

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 8—5 și 7—9 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

•

In **Buffetul Central** toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Localul cel mai modern român Specialități de beuturi. Bere albă și neagră de butoi. I-622

Activitatea minieră în Ardeal

Inapoindu-se din inspecția făcută în regiunile miniere din Ardeal dl ing. inspector Iancu Iosif care ține locul d-lui inginer Babanovici la direcția generală a minelor a înaintat un raport d-lui ministru al industriei în care face o succintă dare de seamă a activității miniere în localitățile vizitate.

Așa constată că, steampurile (sfărâmător de minereuri) dela Baiaspria care fusese distruse anul trecut de un incendiu, a fost reparate și funcționează de o lună în bune condiții așa că producția de plumb a crescut. In ceeace privește producția de aur și argint din regiunea Baia Mare, se prezintă satisfăcătoare.

La minele statului din munții apuseni dela Abrud, Roșia Montană și uzinele dela Zlatna, producția de aur și argint este constantă. Totuși se vor lua măsuri pentru intensificarea producției.

Noul regim al cerealelor

Desființarea comisiunilor județene de cumpărare

Dela 10 Iulie a. c. intrând în vigoare noul regim al libertății comerțului în interior pentru toate cerealele și al exportului unora din ele cu taxe de export, în locul contingentărei de 50 la sută, implicit se desființează formalitățile restrictive ale vechiului regim, menținându-se numai contingentarea porumbului până la noua recoltă.

In consecință, prin jurnalul consiliului de miniștri publicat în Monitorul Oficial No. 32 din 16 Iulie a. c. se decide:

Comisiunile județene de cumpărare, instituite prin jurnalul consiliului de miniștri No. 2242 din 1921, încetează de a funcționa pe data de 15 Iulie 1922.

Lichidarea gestiunilor acestor comisiuni se va face de către Casa centrală a cooperativelor sătești de producție și consum din ministerul agriculturii și domeniilor.

Serviciul cerealelor, pendinte de acest minister, trece cu personalul și toată arhiva, la zisa Casă centrală.

Comitetul permanent de execuțiune al comisiunii superioare va continua să funcționeze până la rezolvarea definitivă a lucrărilor.

Primirea cotelor de porumb, a cărei contingentare continuă până la noui dispoziții, conform jurnalului consiliului de miniștri No. 1826 din 1922, cum și primirea cotelor datorate Statului din exportul de scrisori de garanție bancară se vor face de către organele Casei centrale a cooperativelor sătești, până la complecta lor lichidare.

Procesele verbale dresate de organul Casei centrale, împreună cu exportatorul și vizate de direcție acelei case, dau dreptul la autorizațiuni de export pentru cantități egale cu cele primite drept cote autorizațiuni cari se vor elibera de comitetul permanent de execuțiune.

Avizele pentru exportul vitelor

Pe ziua de 15 Iulie a. c. desființându-se comisiile județene de cumpărare și aprovizionare, atribuțiile acestora pentru exportul vitelor cornute și a porcilor au fost trecute asupra prefecților de județ respectivi până la noi dispoziții.

IN ATENȚIUNEA D-LOR COMERCIANȚI

Numai la *S. A. Ingrășătoarea de porci și Industria de carne din Gherla* se găsesc cele mai bine *salamuri preparate* din carne calitatea I. Comenzile se execută imediat expediindu-se la adresa arătată prin poștă sau C. F. pe lângă prețul zilnic și francat.

Telefon interurban 27 GHERLA. 1515

CIORAPII Lloyd 147 1090
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Cum lucrează iredenta maghiară

Societăți și ziare iredente. Literatura iredentistă. Spioni și informatori.

De vorbă cu un cunoscător al situației din Ungaria.

Este știut că spiritul iredentist este mai puternic ca oricând în Ungaria, iar încurajarea acestui iredentism din partea oficialității e de mult dovedită.

Nemulțumite de actuala situație creiată prin modificările aduse de războiul mondial, cari au redus Ungaria la granițele ei firești, atât oficialitatea cât și societățile iredente de curând create, continuă de a propaga în massele poporului, idei de răsbunare, de revanșă, care întrețin în popor, șovinismul feroce archi-cunoscut, cu scopul bine determinat: integritatea teritorială a Ungariei „vechi".

Am stat de vorbă mai zilele trecute cu un bun cunoscător al situației actuale din Ungaria, ale cărui declarații, dat fiind calitatea oficială ce o prezintă, sunt extrem de prețioase.

„Situația actuală în Ungaria — începe interlocutorul meu — continuă de a fi îngrijitoare iar spiritul șovinist actual ce domină acolo este alimentat de oficialitate îndreptat contra statelor moștenitoare a fostului Imperiu Habsburgic. Departe de a se obișnui cu noua stare de lucruri, societățile create după război continuă de ași îndrepta acțiunile iredente contra statelor vecine și în special contra Romăniei.

Neapărat că adepții acestor idei sunt destui, iar recrutarea lor nu este făcută din sânul adevăratei democrații maghiare, care privește cu resemnare actuala situație, ci dintre acele elemente parazite care prin noua situație creiată s'au văzut lipsite de acele situații excepționale, pe care le aveau sub vechiul regim.

Pe lângă grupul acestora s'au adăugat și acei „martiri" ai cauzei „sfinte", cari repatriați de bună voie din Ardeal, au îngroșat numărul „nemulțumiților" și cu toții au înghebat o mulțime de societăți iredente care urmăresc scopul comun „integritatea" teritorială a vechei Ungarii.

Prin presa care secondează cu avânt opera lor, ei caută de a însemânța în întreaga Ungarie spiritul de revanșă contra vecinilor.

Neapărat că și oficialitatea ajută opera lor. Sute de spioni și agitatori sunt trimiși în țările vecine, deci și la noi, căutând de a da rapoarte regulate asupra situației interne și a menține în populația de naționalitate maghiară un spirit ostil, care la un moment dat să ajute operei lor.

Adăugând pe lângă aceasta și inovația adusă prin introducerea în mod obligator în școli și universități a „mortului", care de fapt este o educație militară mascată, se vede cât de colo intențiile ce le nutresc vecinii noștri.

— Pentru a vă arăta propaganda ce se face contra noastră în special, vă voi arăta numai o mostră din multele gazete șoviniste ce apar în Budapesta și celelalte orașe. Iată, ziarul Szozat" care e de dată recentă, conține în intregime atacuri îndreptate contra țărei noastre. Primul articol intitulat „Din secretele inchiziției valache" cuprinde calomnii atât de îndrăznețe la adresa Siguranței Statului încât nici nu 'și poate măcar închipui cineva enormitățile scrise. După comparația făcută între Siguranța și inchiziție pamfletul budapestan iredentist, mărturisește că informațiile acestea le la dela confratele „Aurora" din București.

După alte articole de soiul acestora, în loçul de frunte al informațiilor am găsit publicate următoarele rânduri: „Maghiar Iredent" care are de scop restabilirea integrității maghiare, va acorda un premiu de 2000 de coroane acelula care va compune o poezie iredentă, un premiu de 3000 coroane pentru o poveste iredentă pentru infiltrarea în inimile copiilor maghiari a simțimintelor iredente, și un premiu de 5000 coroane pentru un studiu, în care se va trata „Reintegritatea Ungariei."

Termenul fixat pentru 1 Septembrie a. c.

Făcându-vă acestea cunoscute dv. — încheie convorbitorul meu — datoria dv. a ziarelor românești din Ardeal, e aceia de a menține în atenția Românilor, faptele ce se petrec acolo, pentruca dezbinarea ce caută a o infiltra cei interesați, să nu aibă nici un efect și ca în totdeauna să putem fi uniți pentru preintâmpinarea acestei campanii criminale. *N. F.*

Mișcarea în corpul medical din Ardeal

Dl inginer I. Ivașcu, a fost numit șef al diviziei technice, la inspectoratul general sanitar din Cluj; dl Victor Seelenfreund, inginer diplomat, a fost numit arhitect la divizia technică a inspectoratului sanitar din Cluj; dl dr N. Antonescu a fost transferat medic primar la județul Târnava Mică; dl dr Emil Moszleny, a fost confirmat chimist la inspectoratul de igienă și igienă socială din Sibiu; dl doctorand Maurițiu Lang, a fost numit medic la circ. rurală Căpușul de Câmpie, județul Turda Arieș; dl doctorand Ignație Weiss, a fost numit medic la circ. Albac, din județul Turda Arieș; dl doctorand Vasile Rodnic, a fost numit medic la circ. rurală Julești, din județul Maramureș; dl doctorand Gavrilă Juscov, a fost numit medic la circ. rurală Strâmtura, județul Maramureș; dl doctorand Teodor Hodor, a fost numit medic la circ. rurală Bârsana, județul Maramureș.

Spirtul sărat salvator
Borolin 1826
e cel mai bun leac de casă

Vopsește și curăță bine în timpul cel mai scurt cu preț eftin **UNIO** **Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133** 23

Daca voiti serviciu promt si lemne bune, faceti comanda la depozitul de lemne

Curente morale în Vechiul Regat

(Continuare de pe Pag. II-a)

tografii de propagandă şi din interese materiale personale, ci din nevoie de a ajuta pe cei mulţi şi mici ca pe atunci nu aveau nici un drept. Socialismul acesta a întreţinut tinereţea sufletului nostru.

Am părăsit apoi socialismul şi am început o mişcare culturală grupându-ne în jurul „Semănătorului".

La 1907 am stat înaintea tuturor puterilor organizate pentru a ştirbi dreptatea ţăranului român.

Toată învăţătorimea şi preoţimea dela sate s'a hrănit din ideile răsărite în jurul „Semănătorului".

Nu judecaţi vechiul regat după sistemul de viaţă pe care l'aţi privit prin varieteurile Bucureştiului. — Duceţi-vă la sate; acolo veţi găsi cinstea, sănătatea morală şi trupească a vechiului regat.

România rurală este una dintre cele mai sănătoase ţări din lume.

Şcolile ei pot să susţie concurenţa şcolilor din oricare ţară din lume. — Faţă de şcolile Ungariei şcolile româneşti au fost incomparabil superioare.

Şcolile ungureşti au fost fabrici de titluri şi de diplome, nu frecare de muncă şi cultură.

Când am fost la Paris, în luna trecută un profesor bătrân dela Universitate mi-a spus că de 20 de ani cei mai buni studenţi la seminar au fost studenţii din vechiul regat.

Ce exemplu de devotament şi de eroism au dat studenţii, preoţii şi învăţătorii vechiului regat, aceasta se va scrie nu într'o carte voluminoasă pe hârtie de lux, ci într'o simplă carte de cetire care va strânge martirologul neamului acestuia.

Păstraţi domnilor, ceva mai multă încredere în poporul românesc şi mai multă bunăvoinţă pentru vechiul regat pe care nu-l cunoaşteţi dar care a răspândit raze de lumină asupra poporului român de pretutindeni.

La ora 8 şi jumătate d-l Iorga a încheiat conferinţa iar auditorul i-a făcut o entusiastă manifestaţie de admiraţie şi simpatie.

St. P.

Ştiri din Sibiiu

Excursia Şcoalei superioare de silvicultură

Luni 17 Iulie, au sosit în Sibiiu elevii Scoalei superioare de silvicultură din Bucureşti cari se găsesc în călătorie de studii prin Ardeal sub conducerea dlui Sava Golu, directorul şcoalei. La ora 1 li s'a dat o masă în restaurantul din parcul oraşului la care a luat parte şi dl Al. Constantinescu, ministrul Agriculturei. Au rostit toasturi dl Sava Goiu, directorul şcoalei, părintele asesar Lazăr Triteanu, deputat şi dl ministru Al. Constantinescu.

Marile serbări ale presei

Comitetul „Sindicatului Presei Române din Ardeal", în şedinţa ultimă ce a ţinut-o a hotărât să aranjeze mari serbări pentru a se mări fondul de pensiune al ziariştilor şi fondul pentru un cămin al presei. — Serbările acestea se vor da în toate oraşele mari din Ardeal, precum şi în localităţile balneare.

Inceputul se va face cu Clujul. Sâmbătă 29 şi Duminecă 30 Iulie se vor da serbări grandioase în parcul oraşului Cluj.

Lacul va fi luminat feeric şi Gondole Veneţiene vor străbate lacul în cântece şi chiote. Focuri de artificii minunate, bătaie de flori şi confeti. Reprezentaţie de cabaret cu cei mai buni artişti români şi unguri. Muzica militară. Tombolă uriaşă.

Serbările presei vor continua apoi în felul următor:

Duminecă 6 August la *Ocna Sibiului*
Duminecă 13 August la *Băile Episcopeşti (Oradea-Mare)*
Duminecă 20 August la *Sovata*
Duminecă 27 August la *Băile Herculane (Mehadia)*
Duminecă 3 Septemvrie la *Braşov*
Duminecă 10 Septemvrie la *Arad*

Sperăm că publicul din aceste localităţi va da tot concursul ca aceste mari serbări ale presei să fie totodată şi mari serbări populare.

Improprietărirea din jud. Sibiu

De la trimisul nostru special

Sibiu, 19 Iulie.

In ziua de 18 Iulie s'a săvârşit cu o mare solemnitate actul de împroprietărire al sătenilor din comuna Hamba jud. Sibiu în urma căruia 115 locuitori, români şi saşi, au fost împroprietăriţi cu câte 4 jum. jugăre. Aceasta este prima împroprietărire în Ardeal care se face prin exproprierea proprietăţilor particulare. S'au expropriat anume: Averea comunităţei politice Hamba, rezervându-se terenul necesar pentru întreţinerea şcoalelor şi bisericilor româneşti şi săseşti, precum şi o întindere de pământ pentru pomicultură şi alte trebuinţe obşteşti

La solemnitatea din comuna Hamba au azistat primul ministru, d-l Ion I. C. Brătianu, însoţit de d-nii miniştri Al. Constantinescu şi I. G. Duca, precum şi toate autorităţile din Sibiu în frunte cu I. P. S. S. Mitropolitul Bălan.

După slujba religioasă, oficiată la locul împroprietăririi, au vorbit I. P. S. S. Mitropolitul Bălan, preotul evanghelic Rudolf Karoly, şi primul ministru d-l Ion I. C. Brătianu.

La urmă, poporul din Hamba, în frunte cu mitropolitul şi cu reprezentanţii guvernului, s'a îndreptat spre locul împroprietăririi unde s'au tras primele brazde în pământul expropriat şi intrat de veci în stăpânirea ţăranilor.

In N-rul nostru de mâine vom publica darea de seamă completă a solemnităţii dela Hamba.

Situaţia din Germania

Prorogarea Reichstagului

Berlin. — Reichstagul a votat eri definitiv legile privitoare la apărarea Republicei şi a acordat guvernului un credit provizoriu de 75 milioane mărci pentru urmărirea organizaţiilor secrete. Diurnele deputaţilor au fost sporite la 10 mii mărci lunar.

Reichstagul a fost prorogat după aceasta până la 17 Octomvrie.

Când se va face alegerea noului preşedinte

Alegerea noului preşedinte al Republicei germane se va face în Decemvrie sau Ianuarie. Eberth a rugat pe cancelarul Wirth să procedeze la alegerea noului preşedinte, Wirth s'a pus în contact cu şefii partidelor din Reichstag pentru stabilirea terminului alegerei. Fiind însă de atribuţiunea Reichstagului rezolvarea chestiunei, s'a amânat până după vacanţa parlamentară.

Plecarea comitetului de garanţii la Paris

Comitetul garanţiilor a ţinut eri şedinţă finală, asistând reprezentanţii guvernului german. Comitetul a plecat aseară la Paris.

Banchet lui Calonder

Preşedintele Eberth a dat eri un banchet în onoarea lui Calonder, preşedintele comisiunei mixte din Silezia superioară. In toastul ţinut, Eberth a relevat meritele lui Calonder privitor la tratativele germano-polone. Calonder şi-a exprimat speranţa că va reuşi să aplaneze contradicţiile din Silezia şi să restabilească liniştea şi pacea.

Ştiri din Banat

Timişoara, 17 Iulie

Comuna Aradul-Nou nu se alipeşte la oraşul Arad

De ani de zile — încă de pe vremea stăpânirei maghiare — administraiţa oraşului Arad, fa ce încercări pentru a-şi alipi comuna învecinată Aradul-Nou, care cade în teritorinl judeţului Timiş-Torontal. Aradul-Nou fiind o comună germană şi cu interese specifice poporului german, nu vrea să admită această alipire pe motiv că, atunci cu toate avantagiile promise, interesele ei vor fi periclitate. Această comună doreşte să rămână şi de acum încolo de sine stătătoare, neadmiţând sub nici un motiv contopirea cu Aradul.

Instalarea noului episcop greco-catolic al Lugojului.

Duminică 16 crt., sa făcut cu deosebită pompă, instalarea noului episcop greco-catolic al Lugojului dr. Alexandru Nicolescu.

Vizita principelui Carol în Banat

După cum v'am anunţat, Sâmbătă 15 Iulie, a sosit în localitate, venind dela Arad, principele moştenitor Carol, însoţit de principesa moştenitoare Elena şi deprincipesa Irina a Greciei. A. L. R. erau însoţite de damele de onoare de colonelul Condeescu, adjutantul prinţului şi de inspectorul palatului Costescu.

Sâmbătă seara a avut loc în sala prefecturei un elegant banchet la care au fost prezenţi: Principesele Elena şi Irina, prinţul Carol, ministrul Cosma, dr. Iuliu Coste prefectul judeţului, generalul Găvănescu, primar-şef ing. St. Vidrighin, inginer Victor Vlad, damele de onoare, colonelul Condeescu, inspectorul Costescu şi locotenenţii Găvănescu şi Rădulescu, care comandau garda de onoare.

Duminică dimineaţa înalţii oaspeţi au vizitat instalaţiile de apă şi electricitate ale oraşului, „strandul" (băile dela râul Begen), turbinele şi muzeul oraşului.

Duminică şi Luni, 16 şi 17 Iulie, au avut loc pe Arena sportivă, special aranjată în acest scop, serbările sportive, urmate de concursuri atletice, cu următoarele rezultate:

Aruncarea de greutăţi: 1. Dr. Morariu, Universitatea Cluj 12.68 mtr. şi 2. David (Clubul Atletic, Cluj) 12.32 mtr. Wolf (C. S. Arad) 111.6 mtr.

Alergări pe distanţă de 200 metri: 1. Steinfeld (Hakoah, Arad) în 24.1 secunde. 2. Zimmermann (Tac). 3. Schmidt (Tac).

Sărituri pe loc: 1. Constantinescu (Stad. Român, Bucureşti 2. Gluck (ATS). 3. Barabas C. S. Vulcani).

Sărituri cu voltă: 1. Scheirich (Universitatea) 2. Ciocârlan (Brăila). 3. Berecz (Kinizi).

Alergări de 110 mtr. cu obstacole: 1. Imre (Hagibor, Cluj) 2. Anastasiade (Stad. Român) 3. Măreseu (Stad .Român).

Triplă săritură: 1. Storzbach (Olimpia, Bucureşti) 2. Fischer (TAC) 3. Pop (Universitatea).

400 metri alergări pe stafete: 1. TAC (Schmidt, Nagy, Kozovici şi Zimmermann) 2. Clubul Atletic, Arad şi 3. Colţea, Braşov.

Aruncarea discului: 1. Uiz (Universitatea) 44.38 mtr. recordul ţărei. 2. David (Club. Atletic, Cluj) 39.78 mtr. 3. Pop (Universitatea) 39.66 mtr.

Luni seara a avut loc în sala Casinoului militar o masă dată în onoarea concurenţilor, la care au luat parte şi înalţii oaspeţi.

Marţi, 18 crt., familia principiară va părăsi Timişoara, ducându-se la moşa ministrului Maczoni dela Bulci, unde vor rămâne câteva zile.

Furt prin spargerea la Pretura plăşei Timişoara

Noaptea trecută, hoţi necunoscuţi au intrat în birourile preturei plăşei Timişoara, unde spărgând saltarul unei mese de scris au furat suma de 900 lei. Cu o secure au încercat apoi să spargă casa de bani şi nereuşind s'au făcut nevăzuţi. Poliţia face cercetări pentru prinderea hoţilor.

Sosirea unui al doilea transport de copii Vienezi

Eri, 17 Iulie, a sosit al doilea transport de copii vienezi în număr de 600, cari au fost încartieraţi pe la diferite familii unde vor rămâne pe tot timpul verei pentru recreiare.

Dl Iorga la Satu Mare

Continuându-şi seria de conferinţe începută prin Ardeal, Dl N. Iorga va vorbi astăseară Joi 20 Iulie la Satu-Mare despre: „Graniţe naţionale şi politice".

Cameşi de zefir
Vestminte de pânză
Pantaloni pentru tennis
se află
1588 la Firma
M. Neumann
Cluj, Piaţa Unirii No. 14

Pretutindeni
în Ardeal
se citeşte
ziarul INFRĂŢIREA

în sezonul de toamnă vopseşte blănării în mod sdeial, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perne
CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5

FRENKEL [fost Janovitz & Co.] Cluj, Str. Aprinjoarelor 13. Telefon 2-90, 264, 401.

Publicațiune.

„Cultura Poporului“ aduce la cunoștința tuturor debitorilor sei că toate încasările și plățile sunt valabile numai prin Banca Generală a Țărei Românești Sucursala Cluj.

Orice plată făcută în altfel sau altor persoane, ori cu ce fel de pretenție s'ar prezenta, nu va fi ținută în seamă.

Primiți vă rugăm odată cu mulțumiri și salutările noastre.

In numele Comisiunei de control și administrație
a „Culturei Poporului“
1999 EMIL VASILIU.

Publicațiune.

Se publică concurs pentru liferarea

A.

1. 6 vagoane grâu cal. I. ab gara Cluj, dintre care unul este a se preda până la 15 August, iar celelalte până la 1 Oct. a. c. Garanție 20.000 lei.
2. 500 (cinci sute) Kgr. brânză de oae, predate la 1 Sept. a. c.
3. Zilnic circa 50 Kgr. carne de vacă cl. I.
4. Zilnic circa 6 Kgr. untură de porc.

Termenul concursului 1 August 1922.

B.

2 vagoane cocs și 500 m³ lemne de fag uscat cal. I. transportate și așezate în localul școalei.

Ofertele se vor înainta până la 15 August a. c.

Se pot înainta oferte și pentru siguraticile poziții, trecându-se pe fiecare plic titlul ofertei.

Licitația se va ține pentru alimente (A) la 2 August a. c. ora 11, cai pentru lemne (B) în biroul direcțiunei.

Direcțiunea școalei normale de băeți
1998 din Cluj.

Cele mai preferate beuturi ale amatorilor de bere:
calitatea neîntrecută a berei albe
„Monoștor“
și a berei brune
„Călugărul“
specială.
1603 Se capătă pretutindeni!!

Cerneluri
negre și colorate pentru
tipografii și litografii
se pot comanda la
papetăria
LEPAGE
Cluj,
reprezentanța principală a fabricei berlineze cu renume universal WICKE.
Furnituri imediate dela magazie, în toate colorile și calitățile.
1267
Dacă doriți tipărituri frumoase, faceți comenzi de probă.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. Reducere 30% pentru toți funționarii publici și particulari, precum și familiile lor. 1253

Cautăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului.

Librăria-Editoare SOCEC & Co. S. A. București
recomandă următoarele cărți didactice de curs primar, aprobate de onor. Minister al Instrucțiuni Publice pentru anul școlar 1922—23.

Abecedar, de
Antonescu, Mătăsaru și Onu, p. I și II
Negulescu Ștefan, p. I și II.
Nicolaescu și Teodossiu, p. I și II.

Aritmetica, de:
Ciorănescu I., pentru toate clasele
Dima, Nicolaescu și Stoinescu, idem.
Negulescu Șt., Teodossiu și Cernescu idem.

Carte de Citire, de:
Constantinescu Harit, Ivanovici, Bratu și Caracudovici, pentru toate clasele.
Scraba G. D., Negulescu, I. Onu și Teodossiu, pentru toate clasele.

Geografie, de:
Antonescu, Mătăsaru și Onu, pentru cl. III și IV.
Stoinescu și Nicolaescu, pentru cl. III și IV.
Atlas Geografic de Popa Burcă pentru clasele primare.

Gramatica, de:
Nicolescu, Stoinescu și Teodossiu pentru cl. III și IV.

Caete de Caligrafie, de:
Antonescu G., pentru toate clasele.
Borgovanu V. G., N. Nicolaescu și G. Stoinescu, pentru toate clasele.
Onu, Nicolau și Ionescu Lungu, pentru toate clasele. 1490

Se trimete Domnilor Institutori câte un exemplar gratuit după cerere spre consultare.

Au sosit
sticle pentru castraveți și compoturi
la Eisenstädter
1312 fost magazinul Lakatos. Cluj,
Str. Regina Maria (Deák-F.) 13
1000 de oameni privesc galantarul susnumitei firme.

Aparate pentru Aer comprimat, Compresoare, Pompe Vacum, Piese de Reservă
în totdeauna în depozit
Frankfurter Maschinenbau A.-G.
Reprezentanța Generală: BLAU & Co.
BUCUREȘTI, Bulevardul Maria No. 1. 1975-3

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“ și la toate agențiile de publicitate.

PRIMEJDIA ZILEI

Holera asiatică

E o afecțiune contagioasă și epidemică care se transmite în special prin apă și al cărei microb e bine cunoscut.

In Europa, Holera se cunoaște de vre-o 90 ani și Rusia europeană a fost prima țară infectată. H. exi tă în stare endemică pe calea Gandelui, pe litoralul Golfului Bengal, Sumatra etc.

In Indii, în 1906, au murit 110 mii de holerici.

In Germania. în 1866, au murit 714863, iar în 1906 numai 14.

In 1913, unu a treia parte din populația militară bulgară s'a infectat.

In armatele franceze, engleze și americane din războiul actual nu s'a semnalat cazuri de holeră.

Microbul holerei e descoperit de Koch în 1883 și e denumit vibrionul holeric sau baccilul virgulă. S'a constatat că există rase de vibrioni cu caractere bine diferențiate: Microbul poate trăi în materii fecale, ferit de aer și lumină 270 zile, în praf umed 120 zile, pe pâine 7 zile, pe carne 8, pe fructe și zarzavaturi 2, în tubul digestiv al muștelor 3 zile, pe unt, brânză, lapte, bere, câteva ore.

In vin nu trăește decât 5 minute, oțetul și zama de lămâe îl distruge imediat.

Pe bătrâni boala îi răpune fulgerător. Rasa neagră e cea mai sensibilă și cu mortalitatea cea mai ridicată.

Perioada de clocire (de incubație) a microbului, variază dela câteva ore — 6 zile maximum.

Simptomele boalei: începe cu diaree ce apare obicinuit noaptea. Scaunele sunt verzi sau cafenii, abundente și repetate.

Când boala intră în faza ei, se observă vărsături, crampe, modificarea vocei (bolnavul parcă vorbește din fundul unei gropi), ciarcăne violacee la ochi, nasul și ochii se subțiază, ochii se înfundă, pielea se încrețește, e rece și se acoperă cu o sudoare lipicioasă, urina aproape dispare, temperatură 25°—37°. Alimentele nu se mai absorb prin T. digestiv. Medicamentele injectate sub piele rămân acolo.

Cauzele care determină holera

Holera e datorită toxinei vibrionului holeric. Otrăvirea se face la nivelul intestinelor unde se însămânțează microbul.

Otrava produce acolo rană și apoi trece apoi în sânge.

Odată cu vărsăturile și cu materiile fecale ale holericilor sunt dați afară milioane de vibrioni. In felul acesta e ușor de înțeles ce repede se poate răspândi boala.

Trebue reținute următoarele:

1) Microbul se găsește în scaunele holericilor și aleconvalescenților chiar după 60 zile.

2) Microbul hole ic se găsește chiar pe persoane sănătoase sunt așa denumiții purtători de vibrioni și sunt foarte periculoși în răspândirea boalei. Ei sunt tot așa de contagioși ca și holericii.

Din cele spuse e lesne de înțeles că holera se răspândește direct dela om la om și indirect prin rufe, vase etc.

Mijloacele de profilaxie întimpul epidemiilor trebue bine instituite.

1) Alimentația va fi moderată. Se vor întrebuința numai alimentele ce pot fi supuse acțiunei focului.

Apa va fi feartă în ciocot, răcită și păstrată în sticle curate.

Ceaiul cu zeama de lămâe e recomandabil. Alcoolul va fi întrebuințat moderat.

2) Curățenia individuală. Nu va avea nimeni la masă până nu s'a dezinfectat pe mâini cu apă cu săpun, alcool, sublimat etc.

Băile de râu, băli se vor suprima.

3) Bucătăria, spălătoria, servitorii, latrinele vor fi aspru supravegheate.

4) Curțile și în special latrinele și cutiile cu gunoae vor fi zilnic stropite cu lapte de var.

5) Se vor evita băltoacele și îngrămădirile de gunoae.

6. Toate alimente la bodegi, în restanrantele chiar de cl. I, trebue bine acoperite și examinate.

7) Se vor vaccina toți afară de copii mici, de debili, anemici și cu febră.

Mortalitatea printre cei vaccinatic de 6, 5 la sută.

Injecțiile se fac cu vaccinați holeric și nu sunt dureroase.

Prima injecție de 2 cmc, iar a II de 6, la 5—6 zile după I.

Dr. Od. Apostol

Austria cere din nou vite pentru contingentare

Abia s'a aprobat și s'a executat exportul celor 3000 de vite, fără obligația contingentării in terne, pentru populația sărmană a Vienei și guvernul austriac vine prin legația sa din București cu o nouă cerere pentru admiterea unui nou export, în aceleași condiții de scutire de contingentare, dar de data aceasta pentru un stoc de 20.000 de vite, după știința unor cercuri oficiale, iar după știința altora numai pentru 2000 de vite.

Ministrul industriei și comerțului, sesizat de această nouă cerere o va supune delegației economice a guvernului, însoțind o de referințele sale asupra felului cum s'a executat primul export, rămânând ca delegația să avizeze.

Citiți pag. 8-a

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE 2 costume de baie pentru dame. Adresa Str. Regală 5 parter 3.

Inchirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Birouri

cu și fără rulete cum și

MOBILE

de tot feluri sânt de vânzare în magazinul **Fabricei de Tâmplărie Artistică Societate Anonimă Cluj, Strada Iuliu Maniu 4.**

Telefon 832. 1991

Intreprindere internațională alui Maxim König Miksa

ARAD

Telefon interurban 63.

Proviziune regulată de comerț Wiena, Budapesta, Praga, Triest, Leipzig, în legătură cu stațiunile cele mai mari în streinătate și din streinătate în țară, cu asigurare pe lângă garanță deplină. Incasări speciale de vamă, prenotări de vamă, intervenții Departamente separate pentru marfă. 1558

Reclama este sufletul comerțului

UNELTE DE TOT FELUL PENTRU MASURAT
„MIKRON" — C. STIEFELMAYER
Reprezentanța Generală: **BLAU & Co.**
București, Bdul Maria No. 1. 1977

Căutăm 3 (trei)
1997 **contabili sau contabile**
cu practică pentru centrala din Cluj.

Industria Sârmei Soc. Anon.
Cluj, Calea Victoriei 29.

Cum se vindecă Reumatismu și Gutta

este o broșură foarte interesantă și instructivă. Acolo veți găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de șeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum și modul lor de vindecare. Această broșurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereți chiar astăzi această broșurică, prin o carte postală adresată la FARMACIA VOREL din Piatra-N. Moldova

M. E.

Pentru Autorități, Bănci și alte Institutii cari doresc a-și procura

Colecția Gazetei Oficiale

din anii 1916—1922 adică dela apariție și până la ultimul număr.

Se găseste de vânzare la Agenția de Publicitate

„SOARELE"

Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. Cererile se vor adresa urgent având numai câteva colecții. 1885

Pentru a dovedi că escelentele

Automobile Ford

sunt resistente, consumă puțin și merg foarte bine,
Angajez ori ce transport de persoane, pe ori ce distanță cu tarif foarte redus.

PERRY Cluj, Calea Regele Ferdinand 99
Telefon 999.

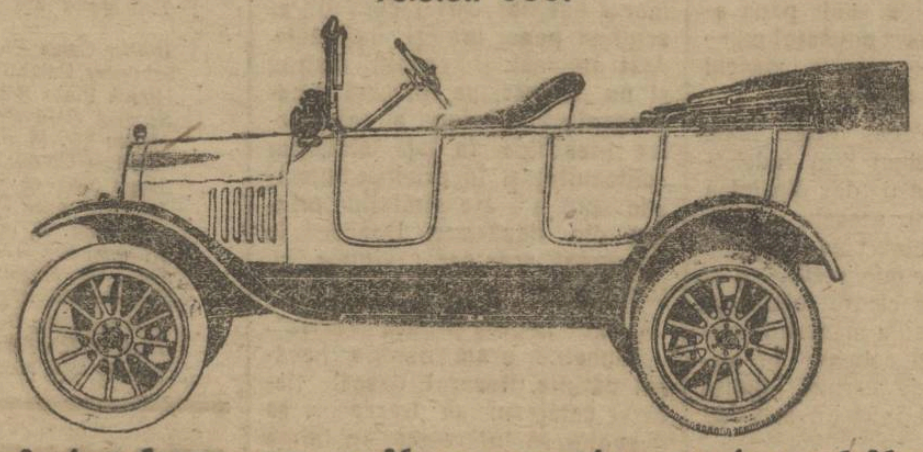

Spre introducerea noilor noastre automobile, primim curse ori unde cu taxe favorabile. 1823

Departamentul Mașinelor
al Reuniunei agricole s. a.
Magazin en gros pentru articole tehnice
Centrala: SIBIU, Strada Sării No. 22.
Suoursale: MEDIAȘ și SIGHIȘOARA.
Giroconto: Institutul de credit fonciar Sibiu.

Furnizăm prompt din depozitele noastre toate articole trebuincioase pentru mori, fabrici de ferstrae, Uzinele de fier, fabrici de mașini, mine, fabrici de pielărie, fabrici de cărămide și țigle, etc. etc. Oferte prompt și gratuit. Avem reprezentația și depozite mari a celor mai renumite fabrici respective. 1921

„AGRICOLA"
Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de pliuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Biouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată țara în fine tot ce se înrudește cu această branse

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante

Rest. Orașului
Grădinei, Str. Regina Maria

Plerschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Konkoly

Droguerii

Viorelia
Parfumerie și Droguerie
Piața Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Iacob Dick și Fiu
Engros și Detail.

Luca Niculescu

Missir

Barza

„TEXTILANA"
Szegfu & Sipos
Magazin de tricotaj și Țesături
Str. Iuliu Maniu 3.

Ghete

Bata

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcționarilor

Croitor de Dame

Wartenberg

Instalații

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida

Blaga

Recoltele mondiale

— Prețurile grâului cresc —

Pe toate pieţele europene, cu toate că apropierea recoltei — în genere satisfăcătoare — ar trebui să ducă la eftenirea grânelor se observă o tendinţă de urcare. Pe alocuri în Germania şi Ungaria această tendinţă a luat chiar proporţii exagerate. O explicaţie însă trebue căutată aiurea de cât în perspectivele recoltei, şi aci valuta imprimă pieţei oscilaţiile convulsive a boalei de care suferă.

Ultimele rapoarte sosite ne prezintă situaţia recoltei în principalele state astfel :

In Germania

Recolta care până acum câtva timp inspira serioase temeri, s'a ameliorat simţitor. Ploile abundente din ultimul timp au făcut chiar în unele locuri să se spere pe o recoltă excelentă. Secara de iarnă ca şi toate semănăturile de primăvară, cu excepţia orzului sunt în parte bună desvoltare. Cartofii se prezintă şi ei bine. Singur grâul de toamnă este îndoelnic.

In Franţa

Recolta este mulţumitoare, fără însă să fi atins rendementul normal. In sudul Franţei secerişul a început şi aşteptările din primăvară au fost întrecute. In Anglia se prevede o recoltă mijlocie.

In Serbia

Deşi la început recolta se arăta promiţătoare, condiţiunile atmosferice fiindu-i favorabile, furtunile ce au bântuit în ultimul timp în mai toată Serbia a produs pagube serioase. Pe alocuri a fost complectamente distrusă.

In Polonia

Grânele de vară s'au desvoltat favorabil însă cele de toamnă din cauza unei erne târzii se prezintă foarte slab.

In Africa

In coloniile franceze din Nordul Africei recolta mediocră.

In Egipt

Egiptul care în anii normali avea nevoie de o cantitate însemnată de grâne străine spre a acoperi nevoile consumului său va reuşi anul acesta să se priveze de ajutorul grânelor străine.

In Argentina

In Argentina ploile torenţiale au stânjenit mult lucrările agricole, însă recolta nu este compromisă. O peocupare serioasă o formează în Argentina transportarea ultimelor stocuri de grâne din recolta trecută spre centrele de expediţie, transporturi întârziate din cauza ploilor.

In Canada

In Canada se prevede o recoltă foarte bună, care va compensa lipsurile rezultate de altfel din cauza suprafeţelor reduse cu 15 la sută în urma unei ernî târzie. Ţăranii din Canada s'au coalizat în vederea menţinerei preţurilor. Ei au hotărât să nu vânză individual grânele în târg ci doar prin sindicatul lor.

In Statele-Unite

In Statele-Unite deşi stocurile de grâne din recolta trecută sunt încă importante şi perspectivele recoltei foarte bune, preţurile sunt ferme.

Scrisori din Sibiu

Noul arhiereu Lazar Triteanu. Conferința dlui N. Iorga

Sibiul intelectual a primit cu multă satisfacţie hotărârea sf. Sinod al Bisericei autocefale române, de a ridica pe asesorul consistorial Lazar Triteanu, în şirul arhiereilor. Vedem în hotărârea aceasta începutul binecuvântat al selecţionării cu minte a valorilor. Părintele acesor Triteanu e una dintre cele mai reale valori ale Bisericei ortodoxe. O personalitate armonioasă, creştin adevărat român adevărat. Inimă largă şi împodobită cu îndemnurile cele mai nobile pentru a lupta întru înfăptuirea refacerii noastre morale prin dreapta credinţă. Minte trează şi săgetătoare, care nu se lasă amăgită de aparenţe, fie ele cât de strălucitoare. Pe lângă acestea mai stăpâneşte un grai ales, o putere de espunere întemeiată pe o logică de fer. Ca orator e poate cel mai distins dintre feţele bisericeşti ale Ardealului.

Toate acestea ne trezesc cele mai sincere nădejdi pentru viaţa noastră religioasă şi naţională. Dorindu-i dela Dumnezeu putere să înfăptuiască nădejdile noastre de mântuire îi zicem din tot sufletul: Intru mulţi ani stăpâne!

Sibiul primeşte zilnic oaspeţi. Vin ca la o staţiune climaterică, alţii să ne cunoască aşezămintele şi felul nostru de trai dar numai unul a venit până acuma să vestească cuvântul mântuirii. Acesta e mareie dascăl al neamului Nicolae Iorga.

Dl Nicolae Iorga, după toate semnele, şi-a reluat firul îndeletnicirilor apostoleşti de dinaintea războiului şi prin aceasta săvârşeşte cel mai mare bine neamului şi ţării. Prin conferinţele ce le ţine în diferitele centre româneşti el samănă sămânţa mântuirii noastre, stăruind să coboare în sufletele otrăvite de certuri, duhul împăciuirii şi al înfrăţirii atât de bineroditoare.

Dl Nicolae Iorga a sosit la noi în Sibiu Joi seara. Vestea sosirii lui precum şi solia despre conferinţa ce era s'o ţină, s'a răspândit printre Românii Sibiului cu iuţeala fulgerului. La orele 8 seara, sala cea mare a Casei Naţionale, era prea mică, pentru a încăpea lumea dornică să asculte cuvânt dătător de nădejdi.

Cu vocea şi arta-i atât de mult gustată el a vorbit marelui public peste o oră despre condiţiile progresului naţional. A conturat la început, rostul conferenţelor, care trebuesc să cucerească suflete, să ardă păcate şi să vindece rănile otrăvite. A arătat într'o expunere limpede, simplă dar convingătoare, temeiurile progresului cultural naţional, temeiuri cari se clădesc prin înfrăţirea sinceră a muncii şi nu prin înfrăţirea urilor.

Nimeni nu te întreabă de nume, ci toţi fraţii şi prietenii din Apus ne întreabă de aportul de civilizaţie, de cultură şi de muncă ce suntem în stare să aducem.

Ori acesta este disparent, când noi prin vorba şi scrisul nostru căutăm să distrugem şi să desfiinţăm moştenirea dela strămoşi, când înăbuşim avânturi şi otrăvim credinţa în tot ce avem bun, în personalităţile mari, ba chiar şi credinţa în puterile noastre proprii. Şi noi astăzi ne aflăm pe povârnişul acesta primejdios. Prea mare e numărul celor ce îşi varsă veninul ucigător în vorbe de hulă şi prea mare e numărul băeţilor cari picură din ascuţişul penei ură şi duşmănie. Atât unii cât şi ceilalţi distrug şi nu clădesc, ne înfăşură în pajungenişul mincinos al intereselor meschine în faţa străinilor conlocuitor şi în privirile împânzite spre noi ale străinilor prietini din depărtare. Deaceea le adresează acestora cuvintele cu rost biblic:

„Pază la gură şi pază la scris"!

Incheind, arată datoria fiecărui părinte, fiecărui dascăl, fiecărui cetăţean, să trezească, să desvolte, să întărească în inima fiilor, a bărbaţilor de mâne, dragostea de frate, dragostea de neam şi dragostea de ţară. Numai înarmaţi cu această sfântă trinitate vor fi în stare să ne asigure o muncă de înălţare, să clădească casa pe temeiul culturii noastre naţionale.

Domnul N. Iorga a fost des şi foarte mult aplaudat de mulţimea ascultătorilor pentru ideile atât de binecuvântate ce le-a desvoltat. Toţi cei cu durere de neam şi de ţară văd în conferinţele D-lui Iorga leacul de vindecare pentru rănile atât de adânci şi atât de dureroase, pe cari conducătorii portului naţional-ardelean le-au săpat în sufletele ardeleneşti.

Dela Sibiu Dl Iorga şi-a continuat drumul de apostolie naţională la Sălişte iar de aici la Caransebeş în Bănatul încă îndurerat.

S. Sp.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La Librăria „Cartea Românească" Piaţa Unirii No. 7.
La *Friedmann* Stăniloiu Piaţa Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piaţa Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Cent.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Nővérek* Piaţa Unirii.
„ *Librăria Anca* Piaţa Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Dedk* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului2

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana"

Anul II. No. 570 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Marţi 24 Iulie 1922

„ASOCIAŢIUNII" SIBIIU

Infrăţirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU ... No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI CO...
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952
Telefon: REDACŢIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — 180 LEI
„ 6 LUNI — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorităţi 240 „

Pe soclul statuiei lui MATEI-CORVIN

Nu sunt trei săptămâni de când studenţii şi profesorii din Oxford, îndemnaţi şi minţiţi de Unguri, au trimes un protest Ligei Naţiunilor, înfierând distrugerea de către români a monumentelor ungureşti, printre care era enumerată şi statuia lui Matei Corvin din oraşul nostru.

Ne întrebam atunci, dacă universitarii din Oxford au procedat atunci sau nu ca nişte adevăraţi „cives academici" adică dacă aveau drept să protesteze şi să ne înfiereze pretinsele noastre barbarii înnainte de a se informa în provinciile incriminate dacă astfel de nelegiuiri au avut loc într'adevăr.

Şi cu atât mai mare era nedumerirea noastră în această privinţă, cu cât universitatea din Oxford avea la îndemâna ei pentru a fi bine informată, consulatul englez din Cluj, ai cărui funcţionari pot vedea zilnic pe falnicul Matei călărind pe calul său de bronz.

Nu ştim dacă însuşi consulatul englez din localitate n'a simţit de datoria lui să atragă atenţia Universităţei din Oxford asupra greşelei ei de procedare. Noi am întrebat consulatul englez de acest lucru, dar n'am primit nici un răspuns. Probabil că pe consulat îl privesc numai afacerile comerciale dintre englezi şi români, că compatrioţii lor nesocotesc sălbateci sau bolşevici, aceasta se vede că nu-l interesează câtuşi de puţin, deşi o duce destul de bine în ţinutul nostru. Sau fără îndoială n'au luat cunoştinţă de întrebarea noastră după cum pe semne, n'au cunoştinţă nici că compatrioţii lor din Oxford au protestat împotriva desfiinţărei de către români a statuiei lui Matei Corvin din piaţa principală a Clujului.

S'ar mai putea însă întâmpla ca Englezii să ştie că statuele ungureşti, aşa zisele opere de artă de a căror distrugeree ne-au învinuit dăinuesc încă şi protestul lor la societatea naţiunilor să nu vizeze decât faptul, că pe alocuri s'au schimbat inscripţiile.

Am putea fi acuzaţi pe acest temei de atentat împotriva istoriei, deşi nu ştim cum am califica atunci jaful pe care l-au făcut când va părinţii acuzatorilor noştri în Grecia, jaf, care a atras mânia celui mai mare poet al lor, Byron. Monumentele greceşti au fost atunci toate despuiate de podoabele lor, cari umplu astăzi, galeriile Britisch-Museum-ului din Londra.

Faţă de acest atentat la armonia monumentelor arhitectonice şi măestria acestora nu se poate decât închipui, faptul că noi am schimbat inscripţia de pe soclul statuiei eroului Matei Corvinul, credem că e o vină din cele mai neînsemnate.

Autorul sau autorii statuiei nu sunt prin aceasta deposedaţi de titlul lor de proprietate, iar frumuseţea monumentului clujan nu pierde nimic din valoarea ei, cum nu pierde nici adevărul istoric; dimpotrivă, cm e cazul statuiei lui Matei Corvin, câştigă în precizare.

In locul numelui unguresc s'a scris pe statuia craiului Matei, numele lui românesc, căci viteazul rege ungur era fecior de român.

Dar s'a vopsit numai numele lui; probabil provizoriu, până la gravarea unei inscripţii complecte.

De mult noi am propus să se scrie: „Matei Corvinul, cel mai mare rege ungur, de origină română". Cu prilejul ultimei sale vizite la Cluj, d. Iorga propune să se pună în latineşte şi în româneşte o inscripţie cu mult mai completă: „Biruitor pretutindeni, învins numai la Baia de însuşi neamul său, când încerca să supună Moldova nebiruită".

Credem că propunerea d-lui Iorga, va fi îndeplinită de autorităţile din Cluj, atât din pricina modului ei de exprimare lapidar şi cuprinzător, cât şi prin faptul că a fost propusă de cel mai mare istoric al nostru, cea ce denotă, că o alta mai bună nu se va mai putea enunţa.

Şi dacă atunci Universitatea din Oxford, agitată de Unguri, se va revolta din nou, de barbaria noastră, vom dovedi la Societatea Naţiunilor că în ciuda competenţelor englezeşti, n'am făcut decât să punem la punct un adevăr istoric.

Boeri şi boeriţi

In conferinţa sa asupra Curentelor morale din vechiul regat d. Iorga a arătat cât de greşit se înţelege de către unii morala, şi mai cu seamă cât de reşit se aplică ea în aprecierea vieţii morale a boerilor. Cu bogate exemplificări d-sa a arătat acolo care a fost greşeala generaţiilor din epoca renaşterii noastre istorice, când criteriul de judecată îl alcătuia işlicul sau pantalonul strâns pe pulpă, şi prin analogie aceeaşi greşeală se repetă şi acum. Şi atunci ca şi acum greşeala principală constă în faptul că se generalizează prea lesne şi prea fără temeiu. Pentru tineretul dela 48 boerul cu işlic era un înapoiat, pentru tânărul politican naţionalist vechiul regat e imoral fiindcă Bucureştii au şantane şi tripouri unde petrec „boerii".

Scopul analogiei d-lui Iorga era să ilustreze faptul că pe cât de greşiţi erau cei dintâi — cari mai târziu şi-au recunoscut greşeala — pe atât de neîntemeiaţi sunt cei din urmă cari socot boerie pleava morală a localurilor de noapte şi cari văd întreg vechiul regat pe scena unui varieteu bucureştean.

Fiindcă am ajuns în faza când intervenţia chirurgului moral trebue făcută imediat şi cu curaj, suntem de acord cu confratele naţionalist. Să vorbească deschis d. Iorga despre boerii de astăzi. Să ne pună despre oamenii aceia de muncă, de cinste şi de patriotism discret cu cari vechiul regat se poate oricând mândri, şi cari nu lipsesc nici Ardealului. Să ne vorbească lămurit de boerul moldovan harnic, temător de Dumnezeu şi înclinat spre cercetarea migăloasă a gândurilor închise în tartaje aspre, în ümii ci...anţi şi culori încântătoare, în monete ruginite de vreme. Şi va pomeni d. Iorga nume cari vor părea ciudate celor ce n'au învăţat nimic din gestul de dragoste şi frăţie pentru Ardeal a bătrânului boer moldovan care îşi zice Sion şi care stă în târgul „balcanic" al Bacăului. Va vorbi d. Iorga despre boerul muntean şi oltean, întreprinzător şi isteţ, care şi-a industrializat avutul cu tenacitate şi pricepere şi care adeseori a făcut ştiinţă că poate sta oricând cu cinste alături de orice somitate ştiinţifică apuseană.

Dar va trebui să vorbească şi de boeriţii vremurilor noui cari au pornit dela taraba de mărunţişuri pentru a-şi cheltui averea smulsă prin necinste în urâcioase localuri de noapte; şi va vorbi şi de cei pornit dela maşina de scris a unei cancelarii avocaţiale de provincie pentru a sălăşlui astăzi în palate strălucitoare şi a împroşca cu o morală dubioasă oamenii de omenie, de cinste, de muncă şi patriotism discret.

Fără generalizări se va găsi atunci că putregai este şi de o parte şi de alta a Carpaţilor. Dar românismul şi dintr'o parte şi din alta nu trebue căutat nici în localurile de perdiţie ale Bucureştilor şi nici în palatele nou nouţe ale foştilor avocăţei de provincie, ci acolo unde munca şi cinstea alcătuesc un crez, la popor ca şi la intelectual, la bogat ca şi la cel numai cu cămaşa pe el, în vechiul regat, ca şi în Ardeal

C.

CHESTIUNEA ORIENTULUI

— Spre un acord anglo-franco-italian —

Prin întrevederile care au avut loc la Londra şi Paris între d-nii Schanzer, Lloyd George şi Poincaré, pare că s'a ajuns la o soluţie care să împace punctele de vedere ale cabinetelor din Londra, Paris şi Roma şi în ce priveşte chestiunea Orientului.

E lucru cert că Turcii şi Grecii sunt incapabili să-şi termine conflictul lor prin forţă.

Reluarea ostlităiţlor anunţată şi dintr'o parte şi din cealaltă, încă de astă primăvară nu s'a redus decât la câteva atacuri izolate cu scop demonstrativ.

Deaceia soluţia chestiunei Orientului nu depinde de intenţiile războnice ale Grecilor sau Turcilor.

Marele puteri îşi dau foarte bine seama, că pacea ne putând să fie încheiată prin arbitragiul tunului, e timpul lor ca să-şi impue deciziunile — care într'o oarecare măsură corespund dorinţelor lor de influenţă economică în Orient.

Conflictul greco-turc nu e decât un corolar al rivalităţilor Europei. Acest conflict nu e cum mulţi o cred o urmare a războiului european. El a fost provocat de Anglia, ca un mijloc de a stabili hegemonia sa la Constantinopol. Imperialiştii britanici şi-au închipuit că vor putea distruge cu totul elementul turc.

Grecia a fost prima victimă a acestei politici nefaste.

Anglia a plătit greşala sa prin o deslănţuire a urei întregului Islam şi a unei renaşteri a forţelor musulmane, care ameninţă acum imperiul Indiei.

Chestiunea principală e de a şti dacă acest fapt a avut răsunet la Londra şi a influenaţt pe diplomaţii britanici la o politică mai cuminte.

Nota engleză remisă la Quai d'Orsay prin care guvernul britanic acceptă o conferinţă care să reunească nu numai marile puteri, dar şi pe beilgeranţii greci şi turci pare să îndrituiască această presupunere.

Franţa care a văzut mai clar situaţia Orientului, desigur că nu se va opune la aceasta.

Ea e deasemeni o mare putere, care are sub stăpânirea sa supuşi musulmani. Ea a primit din Maroc, Algeria şi Tunis aceleaşi avertismente pe care le-a primit vice-regele Indiei lord Reading, a căror divulgare prin ministrul Montagu era să producă căderea cabinetului englez.

Toţi musulmanii în număr de 400 de milioane cer independenţa califatului în o Turcie liberă, cuprinzând toate teritoriile locuite de ei.

Un singur mijloc e de a le-o acorda: readucerea puterei islamice în Europa în contact cu civilizaţia, restabilirea păcii în Orient şi asigurarea liniştei populaţiunilor creştine.

Pentru a face din Constantinopol din nou capitală liberă a unei Turcii independente, e nevoe în primul loc de evacuarea completă a Asiei minore, cuprinzând şi portul Smirna, apoi stabilirea unui statut garantând imunitatea Constantinopolului.

Căci un guvern liber nu poate sta în o capitală expusă la orice atac de pe mare sau de pe uscat.

In starea actuală escadrele engleze închid strâmtorile mult mai bine decât bateriile turceşti.

Pentru a menţine trecerea liberă ar trebui să se încredinţeze paza strâmtorilor la o putere complect independentă de certurile marilor puteri.

In urma convorbirilor ce au avut loc între d-nii Schanzer şi Lloyd George, pare că şi acesta din urmă a ajuns la concluzia că, pentru a păstra echilibrul în Orient şi a elimina orice germen de noi turburări, menţinerea capului de pod turc în Europa e absolut necesară.

Mai rămâne însă şi chestiunea protecţiei minorităţilor creştine, care a fost asigurată timp de mai multe secole prin protectoratul catolic francez. Dar în timpul din urmă acest protectorat a fost înlăturat prin conferinţa dela San-Remo; urmând ca protectoratul francez să fie combinat cu un regim de garanţii internaţionale.

Dacă marile puteri vor cădea de acord asupra acestor directive, vor linişti elementul musulman, dând şi grecilor compensaţiunile legitime şi după unsprezece ani de zbucium Orientul se va putea bucura însfârşit de pacea atât de mult dorită.

Insemnări de-o zi

„Patria" vrând să dovedească simpatia partidului naţional pentru vechiul regat reproduce un articol publicat în Februarie în care vechiul regat e tratat cu destulă bună voinţă.

Dar după cum cu o floare nu se face primăvară, tot astfel nici Patria nu dovedeşte nimic cu articolul scris acum şase luni. Câte articole cu temă contrarie s'au scris în Patria în acest interval de timp?

„Patria" ajunsă într'aşa stare de hipertrofie a bunului simţ, avea neruşinarea de a se exprima:

„Acelaş domn prim-minitsru" parcă ar vorbi de un oarecare domn din comitetul celor o sută.

Nu ne miră dar că în numărul său de eri d-nii C. Dissescu, Boiu, Leonida, Petrescu, Filotti, Hentes, Iancu. păr. Triteanu, Petrini, Velican şi alţi oameni vrednici cari au luat parte la împroprietărirea de la Hamba, sunt **„fel de fel de indivizi, care de care mai dubios şi mai suspect"**.

Dacă un atare limbaj face cinste oficiosului partidului naţional, să-i fie de bine!

Câteva zile între Moți

In satul lui Avram Iancu

Conduși de un învățător, de prin partea locului, pe care l'am cunoscut pe munte, în tovărșia plăcută a încă 5 Moți, pornim dela „Găina" spre Vidra. In stânga noastră să desfășoară lanțul de munți ai Bihorului, începând cu Biharia, care e cel mai înalt vârf din Munții Apuseni, acoperit și acum de zăpadă și de brad. Trecem prin păduri mari de stejar și numai din loc în loc întâlnim câte o poeniță cu iarbă mare, de coșit; țăranii ni-se plâng că și acest puțin loc de păsunat le este stricat de mistreți, cari sunt în număr foarte mare și scormonesc toate locurile acestea nesupărați de nimeni, larna se fac vânători mari și se omoară mulți dar totuși muntele rămâne plin de ei.

Un bătrân vechiu și pasionat vânător, ne spune că în anul trecut s'au împușcat vre-o 300 de mistreți prin aceste locuri, cu toate că zăpada de 3—4 metri, de pe vârful munților, i-a cam împiedecat pe oameni să vâneze.

Căprioare și cerbi sunt de asemenea foarte mulți prin partea locului, așa încât țăranii își fac o ocupație din vânătoare.

Și tot scoborând mereu, cale de-o oră și jumătate aproape, ajungem deasupra satului Vidra, ce se întinde pe malul stâng al Arieșului-mic, care-și are originea la poalele munților, ceva mai sus de sat. Numele satului se pare că ar veni dela vidrele cari erau în foarte mare număr pe aci altădată; azi nu se mai văd decât rar, căci au fost prea mult vânate.

Satul este așezat în amfiteatru, cu case ceva mai dese pe marginea drumului, dar depărtate mult una de alta cele de pe deal.

Suntem găzduiți la bătrânul preot al satului, care numără peste 90 de primăveri, care a luat parte la toate mișcările de redeșteptare ale poporului atât de vitreag de prin aceste locuri, în ultimii 70 de ani. E un respectabil bătrân, cu părul și barba albe ca zăpada, voinic și voios că poate sta de vorbă cu oaspeți noui și gata oricând să ne povestească din timpurile lancului, cu care a fost prieten.

A doua zi de dimineața apucăm prin sat ca să-l cunoaștem mai bine și să putem sta de vorbă câteva momente cu țăranii.

Casele locuitorilor sunt toate construite din lemn de brad, frumos cioplit și foarte bine încheiate, cu temelia de piatră, înalte ca de 2—3 metri. Pe dinafară nu sunt tencuite, au acoperișul înalt, puțin obișnuit pentru noi cei obișnuiți cu casele dela câmp, de șindrilă de brad. Fiecare casă se compune din 2 încăperi și o prispă. Camerile sunt spațioase și cu ferestre mari. Lângă casă fiecare gospodar are o bucătărie, făcută tot din lemn de brad, unde este și cuptorul de pâne. Intr'un colț al curții este grajdul de vite.

Curtea pe lângă casă este slabă, făcută din scânduri, sau de multeori nu există de loc, căci de cu primăvară duc vitele la câmp și nu le mai aduc înapoi decât toamna, oprindu-și peste vară, în sat, numai o vacă cu lapte.

Locuitorii se ocupă cu lemnăria, sunt meșteri buni și în special fac doniițe frumoase (ciubăre), pe care le vând și-și cumpără grâu și porumb, din banii economisiți.

Tot mergând pe drum, în jocul Arieșului, însoțitorul ne atrage atenția că am ajuns la casa unde s'a născut Avram Iancu. Vedem înaintea noastră o casă destul de frumoasă și pentru zilele de azi, cu toate că e construită de mai bine de 100 de ani.

Bine întreținută la exterior, casa are un acoperiș foarte înalt, puțin obișnuit chiar pe aci unde aceste acoperișuri înalte sunt o necesitate, pentru să nu stea zăpada pe ele. Paznicul ei, un nepot al lui Avram Iancu, care locuește în aceeaș curte, într'o casă și mai veche, a bunicului lui Avram Iancu, cel dintâi Ianc, care s'a așezat în acest sat, ne conduce înăuntru. Casa are 2 încăperi: una mai mare, în spre râul Arieș, alta mai mică, spre drum și o prispă așezată spre apus.

In camera cea mare este o mijloc, pe care e deschisă o carte unde-și semnează numele vizitatorii acestui locaș. Printre multe mii de semnături remarcăm pe ale M. S. L. L. Regele Ferdinand și Regina Maria, în 1919 și mai puțin obișnuit, a câtorva unguri.

Pe unul din pereți e portretul lui Avram Iancu, de la 1872, câteva ulcele agățate în cue, o cunună mare, adusă de M. S Regina Maria, acum 3 ani, când a vizitat acest scump locaș. Pe alt perete e fotografia lui Iancu, de la 1848, cu pistoale la brâu, cu o mână pe sabie și cealaltă pe roata unui tun.

Paznicul ne atrage atenția că toți vizitatorii cer fotografii ale casei lui Iancu și ale eroului și se plânge că nu-i dă nimeni asemenea fotografii să împartă, cu toate că în orașe se găsesc de vânzare și cu toate că „Asociația", de la Sibiu, în a cărei grija este casa, i-a făgăduit de mai multe-ori că are să-i satisfacă dorința..

In camera cea mică a casei la capătul grinzii celei mari, vedem un cui de os, de care spun bătrânii că era legat leagănul lui Avram Iancu.

Nepotul eroului ne arată, deasupra scării de la intrare, grinzile casă arse și ne povestește că la 1912, în noaptea de Sf. Dumitru, după ce băuseră la notarul satului, strein și el, jandarmii Unguri au pus petrol pe colțul casei dinspre drum și i-au dat foc. Numai grație faptului că au alegrat oamenii din tot satul și au stins focul, flacările n'au mistuit acest locaș sfânt al Românismului.

Părăsim casa cu sufletul plin de emoții și când ieșim în drum și o privim din nou, par'că o mustrare ne coprinde: pe acest prețios edificăm nu sunt scrise două cuvinte, care să arate cel puțin numele eroului care a văzut aci lumina zilei, spre binele neamului românesc.

Invățătorul, care ne conduce, ne atrage atenția că la 1o Septembrie a. c. se împlinesc 5o de ani de la moartea marelui erou și se întreabă dacă se va gândi cineva să pună, cel puțin o placă comemorativă pe acest scump locaș. La rândul nostru aducem la cunoștința publicului acest lucru și nu ne îndoim că nu se va lăsa să treacă această dată fără să se depună pe casa redeșteptatorului ideii noastre naționale un mic semn al admirației și recunoștinței noastre, a celor ce am avut fericirea să trăim într'o țară cu lege românească pentru tot ce-i român, așa cum a dorit'o Avram Iancu.

Ca la un kilometru dela casa lancului, pe stânga drumului, ajungem la „dealul melcilor", destul de înalt, format din calcar, în care sunt petrificați melci, din epocile de formare a pământului. Se găsesc melci de diferite mărimi, dela cea obișnuită azi, până la aceea a unui cap de copil, pe care îi poți ușor scoate din stâncă, bătându-i puțin cu un ciocan. Stâncile rupte vertical dau aspectul unui admirabil mozaic, pe care cea mai măeastră mână nu l'ar fi putut înfăptui.

Peste Arieș, în fața dealului melcilor, este cascada „Pișoaia", înaltă ca de vreo 20—25 de metri. Aci jos, la căderea apei, găsim piatra numită de locuitori „babiță", un calcar spongios, cu o admirabilă structură architectonică, Locuitorii tae babiță cu ferestrăul și-și fac temelii la case, ori curte.

Pe înălțimea ce se ridică, ceva mai sus de cascadă, pe muntele numit „pietrile albe, însoțitorul ne arată un „Colnic". E o cărare ce scoboară din vârf până la poalele muntelui, săpată și netezită bine, pe unde dau drumul bucăților de lemne adunate cu carul în vârf, ce scoboară până la poalele muntelui, de unde le iau cu carul și le duc acasă. De altfel aprovizionarea cu lemne de construcție și de foc, deși satul este în mijlocul pădurilor nu e tocmai ușoară, deoarece drumurile până la munți sunt impracticabile.

Din cei peste 3000 de locuitori, câți are Vidra, nu e nici unul strein. Un țăran, care ne spune acest lucru, ține să adaoge și faptul că toți oamenii de aci sunt de religie greco-orientală, Străini nu s'au putut pripăși prin aceste culburi de Români viteji, unde Ungurii erau siliți să țină câte 5—6 jandarmi în fiecare sat, din cauza deselor mișcări naționaliste, pe care le făceau locuitorii.

Ceva puțin obișnuit am observat în acest sat, longevitatea locuitorilor. Am cunoscut, în treacât, mulți octogenari. Un bătrân de 96 ne povestea, cu multă vervă, din viața lui Iancu, căci el fusese servitor la tatăl eroului, care era judecător al acestor ținuturi. Și ne spunea el cum se certa adeseori Avram Iancu cu tatăl-său și cum îl sfătuia să înceteze cu agitațiile. Si cearta între tată, omul stăpânirii, și fiu care doria tocmai răsturnarea acelei stăpâniri, mergea uneori până acolo că copilul amenința chiar pe tatăl său cu revoluția țăranilor, ale căror drepturi voia să le întroneze.

După amiază părăsim satul, într'o căruță acoperită cu un coviltir de pânză de in și apucăm drumul spre Câmpeni, reședința de plasă, Mergem în continuu pe malul stâng al Arieșului, de care nu ne-am despărțit, de altfel, dela isvor, cale de peste 100 de kilometri.

Ca la 2 Kilometri înainte de Câmpeni, Arieșul mic, pe valea căruia am venit până aci, se întâlnește cu Arieșul mic, care izvorește de la poalele Bihariei și strabate o altă vale locuită de oameni tot așa de vitezi ca cei despre care am vorbit până acum, trece prin Scărișoara, Albac, și ajung să se unească amândouă, pentru a forma un singur râu, mai lat și ce curge mai lin de aci înainte.

Seara ajungem în Câmpeni. Acest târgușor este foarte curat și frumos, cu strade asfaltate și luminat cu electricitate. Dealungul lui trece un mic râu, Valea Brădurasă, care e frumos canalizat și plantat pe ambele maluri cu pomi, cari îl conduc până la vârsarea lui în Arieș. Casele frumoase, câteuna cu etaj, parcul de brad, ce se înalță peste Arieș, aerul curat pe care îl respiri aci, toate te fac să te gândești cât de nesocotiți sunt orășenii noștri, când își cheltuesc banii vara pe la stațiunile de speculă, mai bine zis decât stațiuni climaterice și nu cunosc aceste locuri pline de poezie și de sănătate, unde s'ar putea în adevăr recrea.

Viața în Câmpeni, unde sunt câțiva vizitatori, e destul de eftină. O cameră la hotel, cu 2 paturi, acoperite de cearșafuri curate, lucru puțin obișnuit pe la orașe, hotel luminat cu electricitate, care întrece în curățenie pe cele mai pretențioase de la oraș, costă 25 de lei — pe noapte. Masa la restaurant costă 25 de lei pe zi, de persoană. Laptele costă 3—4 lei litru, pânea 5 lei kgr., cornuri cu unt și lapte, foarte bine pregătite, 4 la 1 leu.

Pentru cei ce doresc să stea peste vară se găsesc și case particulare, unde să locuiasca și să ia masa, cu prețuri mai scăzute, după cum ne spun oamenii de aci.

In sfârșit cu trenul părăsim aceste frumoase locuri, ducând cu noi amintirea ținuturilor pitorești, a obiceiurilor și a ospitalității Moților. In trenul cu care pornim spre Turda întâlnim învățătorii din jud. Covurlui, care vizitaseră Abrudul și minele de aur, plini de voioșiune, pe care o comunică ușor și celorlalți călători, din tren.

I. Glavan.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

„Fascisti" si „Fascismul"

de **Achille-Richard**

Sunt aproape doi ani de când termenii de „fasciști" și „fascismul" sunt la ordinea zilei în presa italiană. Numele de „fasci di combattimento" scoate la iveală origina acestei mișcări și însemnează că e născută odată cu războiul nou mai bine zis în urma războiului. Fasciștii sunt vechii luptători italieni, reuniți pentru a apăra patria, organizați în secțiuni locale și regionale. Ceia ce îi destinge, nu este de loc importanța ce li se dă și nici puternica unitate care îi leagă, ci desigur că e spiritul particular de care sunt însuflețiți și rolul pe care l'au jucat deja până acum și pe care fără îndoială că ei sunt chemați să-l joace și de aici înainte în viața publică a peninsulei.

Printre ei se găsesc persoane din toate rangurile sociale și cu deosebire poeți și oratori. Astfel găsim pe Gabriel d'Anunnzio ale cărui lucrări literare încă din 1908 și 1912 proclamau necesitatea, nu de a trăi, ci de a naviga și a lupta pentru Italia.

Din timpul războiului din Libia se vorbea de un nou imperialism italian și doctrina naționalistă îi revendica legitimitatea, gândindu-se la mijloacele de realizare. Acestui curent politic trebuie să-i atribuim geneza fascismului și a organului său cotidian „Idea Naționale" din Roma, precum și primilor săi ispiratori, Enricon Corradini, dramaturg, romancier și tot pe atât de puternic om politic; apoi printre ei se numără F. Coppola G. Preziosi, T. Monicelli, Cantalupo și Federzoni.

Cu toate aceastea până la această dată fascismul nu era încă destul de puterniç. Expediția din Libyo odată terminată, a determinat și o slăbire, atât a mișcărei, cât și a teoriei, totuși ideia unei Italii puternice subzista necontenit.

Războiul mondial survine: Italia la rândul ei intră în dans. Războiul dreptății, dar pentru Italia înainte de toate era războiul național. Triestul și frontiera peste Alpi până la Adriatica, acesta era strigătul Italiei în 1915. Patru ani de lupte neîncetate au condus la victoria finală și împreună cu ea și a fascismului.

Dar iată că Italia nu a culeș de pe urma victoriei toate roadele dorite de ea.

Ruina financiară și economică au atras după sine un complect sdruncin al industriei, apoi renunțarea forțată din partea ei la mai multe teritorii ce i-au fost promise și cu deosebire la Fiume oraș atât de mult revendicat de poporul italian. Firește că toate aceste împrejurări au avut cu urmare determinarea tineretului italian spre fascism.

Alegerile din 1920 au consacrat pe deantregul succesul fascismului. Fără ca să se apropie de vr'unul din vechile partide, fasciștii au reușit să trimită în cameră un număr de patruzeci de deputați. Naște însă întrebarea ei sunt un partid politic sau reprezintă o puternică mișcare de opinii? Este drept în sânul lor sunt curente contradictatorii, dar toți din punctul de vedere politic sunt conservatori.

In cameră ei constitue cel mai puternic centru al extremei drepte, iar în țară, avântul patriotic, cultul pentru drapel și respectul lor pentru armată fac din el un element eminamente național.

Pe tărâmul economic au luat poziție puternică împotriva socialiștilor, căutând să-i combată pe toate căile. Și nu s'au mulțumit numai să le declare război, ci prin multe părți au distrus centrele sindicaliste, înlocuindu-le cu organizații fasciste.

In prezent fascismul se bizue pe un număr mai mare de o jumătate milion de membri, în cea mai mare parte cuprinzând tineretul facultăților universitare, apoi comercianți și chiar lucrători, toți plătindu-și cu cea mai mare exactitate cotizațiile lor. Fasciștii sunt conduși de șefi pricepuți și energici, în cea mai mare parte invalizi de război. Printre ei numărăm pe Mussolini, Giunta, deputat de Triest care nu de mult a reocupat Fiume, apoi Giovanni Giuriati desemnat pentru regența fiumiană, o figură dintre cele mai cavalerești.

Iată ce este fascismul și iată ce poate el!

Cetiți „Infrățirea"

Oamenii noi

Un ziar publică următoarea corespondenţă din oraşul Râmnicul-Vâlcea:

Arestările în oraşul nostru se ţin lanţ. Aproape în fiecare săptămână a fost câte o depunere de persoane cari au ocupat frumoase situaţiuni sociale. Astfel au fost depuşi pe rând: Preotul I. Tomescu, fost deputat averescan; Marin Iinca, fost deputat ţărănist de Olt; Ioil Rauch, comerciant; major Traian Mihăilescu, fost prefect al judeţului sub guvernul averescu; Fritz Geltsch, morar, etc. Cauza depunerei acestora am arătat-o la timp. Eri a fost depus de către d. Al. Bunescu, judecător preşedinte al ocolului R. Vâlcea care instrueşte, afacerea conform legii băncilor populare, Ion Niculescu, dirigintele Librăriei „Matei Basarab", societate cooperativă. In sarcina acestuia sunt multe nereguli atribuite şi constatate de către organele de control ale Casei centrale. Asupra acestor nereguli vom reveni".

Corespondenţa aceasta este cea mai fidelă icoană a stării morale, care a domnit după război în timpul celor două guvernări anterioare celei actuale.

In toate oraşele de provincie s'a întâmplat acelaşi lucru ca la Râmnicul-Vâlcea.

Fiecare capitală de judeţ îşi are averescanul sau averescanii ei arestaţi. Foşti prefecţi, foşti deputaţi, foşti maiori, preoţi, o mulţime din cei cari pe vremuri urmau drapelul generalului pe care scria: „Muncă, Cinste, Legalitate", înfundă astăzi puşcăriile tocmai din pricina muncei pe care au depus-o sub guvernul cinstei şi al legalităţei de sub conducerea generalului Averescu.

Ne aducem cu toţi aminte, când acest guvern de cinste şi legalitate, a căzut dela putere.

Oficiosul lui, ziarul „Indreptarea" înfiinţase cu acest prilej în rubricele lui, o aşa zisă „galerie a lichelelor", adică un colţ de coloană în care apărea zilnic câte o fotografie de „lichea".

Lichelele erau dezertorii din partidul poporului, pe cari ziarul „Indreptarea" îi acuza de cele mai mari infamii. Ziarul averescan părea foarte satisfăcut de plecarea acestor lichele din partid. Plecarea lor, pentru „Indreptarea" nu era decât curăţirea partidului poporului de uscături şi bandiţi.

Lucru curios!

Pe nici unul din arestaţii de azi ai partidului averescan, nu i-a pus „Indreptarea" la locul lichelelor.

Şi în timpul din urmă se anunţă din toate părţile arestări în perspectivă din rândurile foştilor prefecţi, deputaţi, primari şi alţi puternici ai regimului averescan.

Pe ici, pe colo, apare chiar figura câte unui fost deputat ţărănist.

E precum se vede un fel de mixtum compositum, ales pe sprâncenă din sânul partidelor noi. „Oamenii noi" cari pretindeau că vor asana moravurile noastre politice, înfundă rând, pe rând puşcăria. Căci oamenii aceştia, când ajungeau la putere aveau doar o singură concepţie: să fure cât vor putea mai mult.

Cu cei dintre dânşii, nevizaţi încă de citaţiile parchetului, vrea să înceapă partidul d-lui Maniu, campania politică împotriva guvernului.

Frământările demagogiei

Nu e nevoe de prea multă analiză politică pentru a ne da seama că aceia care şi-au pus toată nădejdea vieţei lor politice în dezordine, nu pot fi periculoşi.

Se ştie că, profitând de dezorientarea firească pe care a adus-o războiul şi înşelând speranţa opiniei publice într'o îndreptare grabnică a neajunsurilor aduse de către el, diferite elemente preocupate de interesele lor proprii s'au folosit de încrederea ce le-a acordat-o mulţimea, grupându-se în partide politice nouă.

Aceste formaţiuni compuse din resturile vechilor partide au declarat că numai ele reprezintă poporul şi că toate celelalte partide sunt reacţionare, lipsite de competinţă şi de cinste.

Violând şi conrupând masele populare au dobândit puterea, dar când capacitatea lor de a guverna şi jaful banului public i-au silit s'o părăsească, democraţia nouă a ridicat steagul roşu al dezordinei.

Ca să scape de peire, ambele grupări au încercat în diferite rânduri să ameninţe cu revoluţia.

Ţărăniştii nu s'au sfiit să adopte principii bolşevice, iar generalul Averescu a îndrăznit să spuie Coroanei:

„Nu pot măsura cu mintea ce urmări ar putea avea venirea la guvern a liberalilor".

Nimeni nu va uita de asemeni declaraţiunea care a făcut-o şeful fostului guvern asupra prerogativelor Coroanei, declaraţiune care în timpul când se rostea şi în modul în care se făcea era o ofensă directă adusă Coroanei.

Opinia publică însă a fost destul de cuminte şi experienţa ce au făcut-o în dauna sa sistemele demagogice ale „oamenilor noi" a avut darul să risipească orice încredere în democraţia atât de trâmbiţată a averescanilor şi ţăraniştilor.

In timp ce însă această pleavă demagogică era aproape desfiinţată, partidul naţional ardelean ieşit înfrânt din alegeri a găsit de cuviinţă că e mult mai bine să întindă mână de ajutor elementelor de dezordine, decât să colaboreze la opera de consolidare a ţărei, la care lucrează cu atâta râvnă guvernul actual.

Combinaţii din cele mai bizare s'au pus la cale de către fruntaşii partidului naţional pentru a înjgheba o coaliţie sau bloc al opoziţiei, fără să ţie seamă că conglomeratul în care ar intra oameni compromişi în politica externă ca d-nii Stere şi Marghiloman sau demagogi de talia unui Lupu sau Mihalache ar fi în prima zi expus peirei. Declaraţii peste declaraţii, interviewuri, acorduri au umplut luni de zile coloanele ziarelor opoziţiei şi totuşi blocul care va răsturna cu siguranţă guvernul la toamnă, n'a reuşit să se înfăptuiască.

Sforţările pe care le fac diferitele grupări ale opoziţiei pentru a ajunge la un compromis, care să le asigure o alianţă menită să ia puterea au devenit atât de ridicule încât chiar cel mai fervent adept al unui guvern de concentrare, d. Iorga s'a convins că un acord între partidele demagogice şi cele reacţionare nu poate forma niciodată un guvern care să fie de folos ţărei.

De aceia în faţa tuturor frământărilor demagogice şi reacţionare, în faţa ameninţărilor caraghioase ale regionaliştilor, guvernul nu-şi pierde cumpătul şi continuă opera de refacere a ţării.

Progresul pe care l'a făcut ţara în timpul acestor câteva luni de guvernare sunt chezăşia cea mai bună că singurul partid, care e capabil să îndrumeze lucrurile spre starea lor normală e cel liberal.

Dl N. Iorga la Oradea-Mare

Crâmpeie din conferinţă

„Nu meritâm noi aceste timpuri, le merita mai mult Mihai şi cei ce sunt sub pământ. Dar dacă a dat Dumnezeu norocul peste noi, cel puţin să ne facem vrednici de el".

Ostenit, cu glasul tot mai slab, cu tot mai multe fire de păr cărunt, tot mai aplecat, îl văd pe marele cărturar şi luptător al neamului nostru.

— Ce haine şi ce ghete rupte la el! — îmi şoptea unul care-l vedea pentru întâia dată. E drept ca noi să avem haine mai bune ca Iorga, căci cei mai mulţi avem preţul nostru în haine. Altfel ce ar fi de noi?!

Ostenit, şi totuşi cu ochii plini de viaţă.

— Am cetit d-le profesor dările de seamă despre conferinţa de la Braşov.

— In „Gazeta Transilvaniei"?

— Da d-le Profesor!

— **„Gazeta Transilvaniei" are două mari defecte: întâiu că nu e gazetă şi al doilea că nu e a Transilvaniei" răspunse cu mâhnire în vorbă marele oaspe.**

Gazetarii unguri îl aşteptau în sala de jos a P. S. S. episcopului Ciorogaru.

— Ce v'au întrebat d-le Profesor?

— **Apoi le-am spus şi eu în ceeace priveşte apropierea româno-maghiară, că totul depinde de cuminţenia celor două neamuri. Intrucât e vorba de neamul meu pot garanta, dar de cel unguresc nu.** (acestea nu le-au scris gazetele ungureşti)

Din conferinţa ţinută în sala primăriei:

„Eu umblu pe la toţi zeii dar nu mă închin în toate templele".

— Mă întrebaţi de ce partid sunt mai aproape?

— **De nici unul! De mine însumi şi de interesele ţării mele. Când e nevoe eu ştiu să las a trece timpul meu, numai ca neamul să nu păgubească. Sunt atâţia bătrâni cari nu văd că le-au trecut timpul şi atâţia tineri grăbiţi cari nu-şi aşteaptă timpul lor.**

Ne-am obicinuit să acuzăm în orice ocazie guvernul. Indiferent dacă el a eşit din urne furate sau nefurate; (fie vorba între noi tot mai multe au fost cele nefurate), viaţa statelor moderne este tot mai mult cu centrul de gravitate în societate. Statul se şterge tot mai mult în faţa societăţii. E nevoe să căutăm o regenerare a societăţii, iar nu să stăm cu pumnii vecinic către Stat. Chiar apropierea între români şi celelalte neamuri conlocuitoare se face prin societate: să ne afirmăm noi ca valoare şi prin aceasta confirmăm încă odată dreptul nostru pe acest pământ.

Intreaga conferinţă a fost o înşiruire de scăpărări, de perspective uimitoare şi mai ales de straşnică biciuire la adresa celor ce nu sunt la înălţimea vremurilor. **„Nu meritâm noi aceste timpuri; le merită mai mult Mihaiu şi cei ce sunt sub pământ. Dar dacă a dat Dumnezeu norocul peste noi, cel puţin să ne facem vrednici de el".**

Totuşi urma d-lui Iorga e binecuvântătoare şi ne-a dat curaj celor ce luptăm pe aceste plaiuri instrumente.

Să vii mai des d-le Iorga, să stai mai mult şi să nu te fereşti a le-o spune pe faţă. Aici e mult de lucru şi ar fi bine să te opreşti şi pe la cei mai mici, cari văd lucrurile mai de aproape!

AUDITOR

Izolarea partidului naţional

Despărţit de politica generală a ţării partidul naţional este părăsit de noile provincii. Imposibilitatea realizării unui Bloc opoziţionist al provinciilor alipite. Partidul naţional nu renunţă la politica de învrăjbire?

Aitaţiunile partidelor de opoziţie par a lua un nou aspect.

Ultimele împrejurări politice au schimbat faţa tratativelor de colaborare care se urmau între partidele de opoziţie. In primul rând partidul naţional a trebuit să renunţe măcar de formă la orice apropiere făţişă de partidul poporului şi partidul progresist. Cel dintâiu cu desăvârşire compromis într'o guvernare care a dus ţara la ruina administrativă şi economică. Serviciile publice sub guvernul generalului Averescu au ajuns într'o stare de plâns; risipa bonurilor de tezaur, traficul nerusinat cu permise, cheltueli cu tot felul de comenzi cari nu se executau, ni-au adus discreditul financiar în afară şi starea economică în care ne găsim în năuntru. Partidul naţional care până la votarea legii agrare pentru Ardeal combătuse cu vehemenţă guvernul Averescu, făcuse destul trecându-i sub tăcere activitatea. O apropiere astăzi, când toate actele acelui regim de tristă memorie n'au fost încă uitate, ar fi fost fatală existenţii partidului naţional.

Partidul progresist datorită politicei sale filogermane din timpul neutralităţii şi sub ocupaţie, politică după care se sacrifica Ardealul cu o lipsă de patriotism de neertat, a fost cu desăvârşire scos din viaţa noastră politică de către poporul care ştie să răsplătească just şi binele şi răul. Partidul naţional ar fi făcut o vădită imprudenţă luând în cârcă un atare partid politic.

In consecinţă dacă partidul naţional n'este încă hotărât a renunţa la politica sa de până acum, va trebui să-şi caute în altă parte aliaţi. Partidul naţionalist democrat al d-lui Iorga, în care partidul naţional punea mari speranţe, rămâne ferm la hotărârea de a sta ca opoziţie în Parlament. Interviewurile acordate presei de d-l Iorga, după întoarcerea sa în ţară, ca şi campania de contrabalansare a agitaţiilor periculoase întreprinse de partidul naţional, dovedesc că şeful partidului naţionalist democrat desaprobă în întregime politica d-lui Maniu. De comun acord cu d-l Iorga este şi partidul conservator democrat, rămas fără şef prin decesul lui Take Ionescu.

Dar ceea ce este mai interesant în actualele frământări ale opoziţiei, e faptul că după toate probabilităţile se va produce în curând o nouă ruptură între partidul naţional şi partidul ţărănist.

Campania extra-parlamentară capătă o ultimă şi definitivă lovitură. Intre cele două partide, din chiar momentul când s'a discutat colaborarea era o stare foarte nesigură. Multele pretenţiuni ale partidului naţional erau de neadmis pentru partidul ţărănist. Pe lângă aceasta singura chestiune asupra căreia se căzuse în principiu de acord. lupta contra guvernului în afară de parlament nu preciza nimic asupra atitudinei care o vor avea la toamnă cele două partide. Ţăraniştii evitaseră acest lucru pentrucă basarabenii d-lor Stere şi Halipa ţin cu orce preţ să se renunţe la activitatea extraparlamentară, şi la reocuparea locurilor părăsite din Parlament.

Acum ne vine ştirea constituirei unui bloc al partidelor din provinciile alipite, ceea ce înseamnă că partidul naţional nu mai poate conta pe ţăraniști, dupăcum a fost silit de indignarea opiniei publice să renunţe la cărdăşia cu averescanii şi marghilomaniştii.

Cu cine şi în ce condiţii s'ar putea închega un bloc al partidelor nouilor provincii. După cât ştim Basarabia, Bucovina şi Banatul au încetat a fi politiceşte noui provincii. Partidele politice născute în cele trei provincii s'au angrenat partidelor politicei generale româneşti. In Basarabia ţăraniştii au devenit una cu ţăraniştii din vechiul regat, iar partidul unirei a fuzionat cu partidul liberal, iar mişcarea ţărănistă de curând creiată se socoteşte înglobată cu totul partidului ţărănist.

Cu cine va face partidul naţional blocul? Sau partidul naţional care nu se mulţumeşte numai cu titulatura de partid politic regionalist, ambiţionează a fi şi bloc, şi încă al partidelor din nouile provincii!

Ceeace ne face să credem că numai partidul naţional va fi **Blocul provinciilor unite** e unul din punctele de program al Blocului, care nu putea naşte decât în mentalitatea înrăită a conducătorilor naţionalişti.

Iată-l:

„Inşelarea speranţelor nouilor provincii unite de către vechiul regat".

Partidul naţional cu toate lecţiunile de patriotism care i s'au dat din toate părţile a rămas încă în strâmta mentalitate de până acum.

Inşelarea speranţelor? Banatul Bucovina, Basarabia şi Ardealul nenaţionalist (care este în majoritate sdrobitoare faţă de cei câţiva potentaţi ai partidului de învrăjbire naţională) resping cu indignarea o astfel de afirmaţie, Bucovina, Basarabia, Banatul şi Ardealul nenaţionalist au dovedit că nu consimt a mai fi socotite ca provincii noui intrând în politica generală a ţării româneşti. Ele sunt tot aşa de vechi pe cât este şi românismul. Partidul naţional dacă poftesce să rămână altfel de cum simte şi gândeşte poporul n'are de cât. Dar să se ştie că Partidul naţional nu este Ardealul şi mai puţin Ardealul poate fi văzut în partidul naţional.

A. R. Gus.

Cameşi de zefir
Vestminte de pânză
Pantaloni pentru tennis
se află
1588 la Firma
M. Neumann
Cluj, Piaţa Unirii No. 14

INFORMAȚII

Consiliul de miniștri a fixat programul noilor împroprietăriri în Ardeal, la care vor participa primul ministru d. Ion Brătianu și ministrul agriculturii și domeniilor d. Al, Constantinescu însoțiți de parlamentarii județelor respective. Duminecă se va face împroprietărirea la Sighișoara. Luni la Odorheiu, Marți la Lemnos și Miercuri la Șercaia (Făgăraș).

Cu prilejul acestei călătorii cei doi miniștri vor vizita și pe M. S. Regina la Sovata.

•

Ministerul de industrie luând cunoștință de întâmpinarea adresată de „Uniunea centrală a morarilor din Ardeal și Banat" și prin care cerea să i se permită exportul a 1000 vagoane făină de grâu de o calitate fină, a hotărât să se permită exportul acestei cantități de făină de grâu însă în aceleași condițiuni ca și morarilor din vechiul regat.

In acest scop guvernul va împuternici pe un delegat al acestor morari să trateze în numele statului român exportul acestei făine. In Elveția sau Franța. Ori ce spor de preț ai obține — dată fiind în specie superioritatea făinei ce se va exporta — peste cel obținut de morarii din vechiul regat, le va reveni lor.

■

Cosiliul de miniștri a luat următoarele dispozițiuni cu privire la noul regim al pâinei:

Morarii vor măcina grâul în următoarele trei calități de făină: 5 la sută făină albă-aurie pentru patiserie, care e liberă în comerțul interior fără nici fun preț maximal: 20 la sută făină albă pentru franzelă și jimbla (pâinea albă), prețul maximal al acestei făini rămânând cel actual adică 5 lei și 15 bani kgr. și 50 la sută făină neagră pentru pâinea mulțimii cu prețul maximal de 3 lei kgr. 23 la sută vor fi tărâțe și 2 la sută pierderi.

■

Conflictul ivit între d-l Lipot Helgel, domiciliat în Piața Ștefan cel Mare Nr. 6, și chiriașii săi s'a aplanat, punându-se astfel capăt tuturor neînțelegerilor.

•

D-nii advocați din Cluj sunt invitați de Șeful Oficiului de Inchiriere la o conferință în ziua de Duminecă 23 cor. ora 10, în sala de primire a Oficiului.

■

Baia „Diana" este deschisă Miercuri și Vineri pentru Dame Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni: 33

■

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—9 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

■

Spirtul sărat salvator
Borolin 1826
e cel mai bun leac de casă

O telegramă neclară din București ne-a anunțat eri accidentul d-lui Brătianu.

Telegrama era astfel redactată încât lăsa să se înțeleagă că primul ministru suferise un accident de automobil în drumul dela Sibiu la București.

Ziarele din București ne aduc însă următoarele amănunte cu privire la accidentul d-lui Ion Brătianu:

Primul ministru făcând o excursie pe valea Argeșului, la Cumpăna, cu trenul societății „Arif", s'a ales cu o ușoară contuzie la un genunchiu, din cauza tamponării unui vagonet de o stâncă.

In urm aacestei contuziuni, d. prof. dr. C. Angelescu, care a dat primele îngrijiri, a prescris d-lui Brătianu un repaus de câteva zile în pat, până se desumflă piciorul.

■

Cercul studențesc Câmpia și Mureșul superior va deschide la 23 l. c. biblioteca populară în Sarmașul mare. La orele 4 p. m. va fi deschiderea dansantă în sălile școalei din loc.

Membrii cercului sunt rugați să ia parte în număr cât se poate mai mare.

■

Vineri seara între orele 9—10 trecând pe Str. Sincai înspre casă am pierdut un ceas brățară de aur pe care l'a găsit un domn înalt brun și care a fost văzut de un cunoscut; rog pe găsitor să binevoiască a mi-l înapoia depunându-l la Admin. ziarului „Infrățirea".

■

Colecția Gazetei Oficiale

din anii 1918—1922 adică dela apariție și până la ultimul număr. Se găsește

de vânzare

la Agenția de Publicitate „Soarele", Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. Cererile se vor adresa urgent

Având numai câteva colecții

■

Camera de Comerț și industrie din București aduce la cunoștința domnilor comercianți cari au de făcut plăți în străinătate, că pentru cellelile Comisiunei care va merge în străinătate, urmează să depună la Camera de Comerț câte 50 bani la mia de lei datorită, socotindu-se cursul după cum urmează:

Lira sterlină	lei	200
Francul francez	»	5
Lira italiană	»	3
Francul elvețian	»	8
Dolar	»	50
Cor. cehoslovacă	»	2
Lira turcească	»	40

Depunerea sumei se va face cel mai târziu până în ziua de 25 Iulie a. c., de oarece Comisiunea va pleca cât de curând.

■

Pferschy Iosif Cluj Calea Regele. Ferd. Nr. 5 Cel mai bun și mai frumos Restaurant Bucătărie română-franceză specialități excelente de vin.

Servitul regulat și cu precauțiune. Locul de întâlnire a oamenilor mai aleși. 1464

Guvernul sovietic a hotărât să vândă coroana țarului, care se păstra în Kremlin și care are o valoare de 700 milioane ruble aur.

Ministerul instrucțiunii a luat dispoziționea ca anul școlar din toate școalele secundare și de toate categoriile să dureze dela 45 Septembrie și până la 40 Iulie inclusiv.

Cursurile vor începe la 22 Septembrie și se vor termina la 20 Iunie.

Cererile de înscriere se vor adresa direcțiunilor școalelor, între 1—14 Septembrie inclusiv.

Examenele de admitere și bursă, vor începe în ziua de 15 Septembrie.

Examenele de corigență la 16 Septembrie, iar cele de absolvire la 6 Iulie și 18 Septembrie.

Datele pentru începerea examenelor particulare, se vor stabili de către minister ulterior.

■

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Local cel mai modern român Specialități de beuturi. Bere albă și neagră de butoi. I-622

■

Cele mai frumoase bijuterii și cele mai bune ceasornice se află la ciasornicăria Ioan Rațiu Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 3. 1147

■

IN ATENȚIUNEA D-LOR COMERCIANȚI

Numai la *S. A. Ingrășătoarea de porci și Industria de carne din Gherla* se găsesc cele mai bine *salamuri preparate* din carne calitatea I. Comenzile se execută imediat expediindu-se la adresa arătată prin poștă sau C. F. pe lângă prețul zilnic și francat.

Telefon interurban 27 GHERLA.

1515

■

Uzinele „BABI" Werk

RAPAPORT JOZSI F, Fabrică de mobile de fier-bronz și căruciore pentru copii. Timișoara, strada Moților Nrul 1 (1563)

•

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

CORON BLEU
(de alabăstrit rufele)
Albrastu mirositor Cerneală, vopsea pentru stampile, lac în toate culorile. Hârtie pentru stârpirea mușteloor. Vopsele pentru padiment. 1357
Calitate garantată.
Cele mai eftine prețuri.
„LUXOR"
Cluj. 12-97

Pentru preîntâmpinarea holerei la Cluj

Ce măsuri preventive ar trebui să ia autoritățile clujene. Razii prin toate localurile publice și casele particulare. Amenzi și pedepse severe pentru contravenienți. Inocularea populației civile și militarilor

Ori câtă distanță este între Cluj și actualele focare de holeră din vechiul regat și Basarabia, și ori cât de puțin periclitat pare Clujul din această cauză și în urma măsurilor de izolare și limitare a focarelor, luate de autoritățile respectivelor orașe, e absolut necesar ca autoritățile locale și publicul să ia din vreme măsurile preventive.

Scopul acestui articol este să atragem atenția autorităților sanitare polițienești și administrative precum și marelui public asupra câtorva măsuri preventive care trebuiesc de cu vreme publicate — și aplicate pentru a preîntâmpina pătrunderea epidemiei la Cluj.

In primul loc trebuie să atragem, cu toată insistența, autorităților atenția asupra murdăriei care se găsește în curțile din dos ale tuturor restaurantelor hoteturilor, cofetăriilor și a caselor particulare — nu mai vorbim de closetele tuturor localurilor publice care sunt adevărate focare de infecție.

Propunem autorităților sanitare și polițienești ca în cel mai scurt timp să se ordone razzii amănunțite și severe prin toate bucătăriile și curțile localurilor publice pentru a obliga proprietarii să facă curățenie.

In acelaș timp credem că ar fi absolut necesar publicarea unei ordonanțe prin care să se dea ordin tuturor locuitorilor acestui oraș să păstreze în special în curți în bucătărie, grajduri și closete cea mai severă curățenie. Găsim iarăși basolut necesar fixarea de amenzi și pedepse cât mai severe pentru aceia care după 6 zile dela publicarea ordonanței acesteia nu s'ar fi conformat exact dispozițiunilor ei.

Razziile de care vorbim mai sus se pot face în fiecare săptămână în special în localurile de consumație și hoteluri precum și prin toate casele dela suburbiile orașului.

O altă măsură pe care o credem necesară este aceia de a nu se mai permite aruncarea gunoaielor scoase de prin oraș — pe marginea Someșului în interiorul orașului după cum se obișnuește acum.

Atragem atenția publicului asupra primejdiei care amenință orașul din cauza existenței holerei în țară și îl sfătuim să păstreze cea mai severă curățenie căci numai astfel se poate înlătura pericolul.

In ceia ce privește inoculările militarilor și a populației civile cu ser antiholeric suntem informați pe cale particulară că autoritățile sanitare locale au început demersurile la București pentru obținerea cantităților de ser necesar acestor inoculări — care după câte am aflat vor fi obligatorii pentru toată populația Clujului

AA. LL. R. Principele Carol și Principesa Elena la Cluj

După cum am anunțat la timp, A. S. R. Principele Carol și soția, însoțiți de A. S. R. Principesa Irena, sora A. S. R. Principesa Elena a României urmau să sosească eri în localitate.

In vederea vizitei princiare, orașul a căpătat aspectul unei zile de sărbătoare.

Drapele naționale sunt arborate la toate edificiile.

Inainte de sosirea perechei moștenitoare, un numeros public, s'a îndreptat spre Mănăștur pe unde avea să vie AA. LL. Regale cu automobilele dela Oradea-Mare.

La Mănăștur

La bariera orașului aștepta încă dela orele 5 o mulțime de clujeni. Locuitorli din Mănăștur erau deasemeni în număr mare. Un arc de triumf fusese înălțat la bariera orașului.

Pela orele 8 și jumătate se dau primele semnale că automobilul princiar sosește.

Intâi apare automobilul condus de însuși Principele Carol, și în care se găsesc A. A. L. L. Regele Principesele Elena și Irena.

In uralele nesfârșite ale mulțimei, automobilul parcurge cal. Moților. Piața Unirei, str. N. Iorga și str. Regală oprindu-se la locuința d-lui general Petala.

Altețele Regale sunt întâmpinate de dl general Petala, dl general Florescu, dl dr. Blanu inspectorul siguranței din Ardeal, dl dr. Utalea subprefect, dl Hossu, ajutor de primar, d-na și domnul Mihaly.

Onorurile militare sunt date de un pluton din reg. 3 Vânători din munte.

In decursul zilei de azi Altețele Lor vor vizita diferite instituțiuni din localitate, iar la ora 12 va avea loc un dejun la dl general Petala. Seara la orele 10 va fi o recepție tot la locuința d-lui general Petala la care vor lua parte 300 de invitați.

Se cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Vopsește și curățâ bine în timpul cel mai scurt cu preț eftin **UNIO** **Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133** 23

Daca voiti serviciu promt si lemne bune, faceti comanda la depozitul de lemne

TELEGRAME

LEGILE PENTRU APARAREA REPUBLICEI AU INTRAT IN VIGOARE

Berlin. — Consiliul federal a aprobat legile pentru apărarea republicei votate de Reichstag. Legile au intrat astfel în vigoare.

Reprezentantul Bavariei a protestat împotriva acestor legi.

CONCEDIUL CANCELARULUI MIRTH

Berlin. — După terminarea tratativelor din comisiunea afacerilor externe, Cancelarul Wirth va pleca într'un concediu mai lung în Germania de sud.

INȚELEGEREA PARTIDELOR DEMOCRATE GERMANE

Berlin. — Tratativele dintre partidele democrat, centriști și partidul popular german au dat rezultat pozitiv. S'a stabilit comunitatea de muncă pe baza constituției republicane, pentru înlesnirea și simplificarea lucrărilor parlamentare.

Neînțelegerile din sânul partidului popular național german sporesc.

GUVERNUL ENGLEZ ȘI REPARAȚIILE

Londra. — Sub președinția lui Lloyd George s'a ținut eri un consiliu de miniștri în care s'a discutat problema reparațiunilor.

După Pall Mall Gazete perspectivele unei înțelegeri între aliați și Germania se îmbunătățesc zi cu zi. Franța a început să înțeleagă că Germania are nevoie de moratoriu sau de credit.

TRATATIVELE GERMANO-POLONE

Berlin. — Tratativele germano-polone dela Varșovia continuă favorabil. Polonia a admis tranzitul german pentru Rusia, iar Germania va acorda Poloniei privitor la export aceleași avantagii ca altor state cu valuta slabă. Tratativele se vor continua la Drezda.

CRIZA DE GUVERN DIN ITALIA

Roma. — Partidul popular a votat o moțiune prin care cere ca noul cabinet să nu cuprindă elemente extremiste de ale stângei sau dreptei. In semn de protestare s'a proclamat la Milano greva generală care este susținută de fasciști.

VAPOARE ȘI ȘLEPURI GERMANE ACORDATE POLONIEI ȘI CEHOSLOVACIEI

Berlin. — Judecătoria de arbitri americană a obligat Germania să predeie Cehoslovaciei din floti la depe Oder vapoare de mărfuri de 35.700 tone și șlepuri de 5685 Hp., deasemenea magaziile din Oppeln iar Poloniei vapoare de mărfuri de 47 mii tone și șlepuri de 48.000 Hp., deasemenea magaziile din Kustrund.

CONDAMNAREA LA MOARTE A UNUI EPISCOP RUS

Berlin. — Din Irkutsk se anunță că a fost condamnat la moarte de către Soviete arhiepiscopul Agatol, care a întreținut legături cu bandele antibolșeviste.

CRIZA DE GUVERN DIN POLONIA

Varșovia. — Cabinetul Korfanti trebue considerat ca o îndârjire extremă a luptei dintre democrații care sprijină pe Pilsudski și dintre partidele dreptei. După cum se știe președintele Pilsudski nu s'a învoit la formarea cabinetului Korfanti și amenință cu demisia. In cazul când Polonia va continua politica aceasta, demisia lui Pilsudski este inevitabilă și în cazul acesta autoritățile militare vor păși împotriva lui Korfanti deoare ce cabinetul acestuia s'a făcut împotriva voinței șefului statului, ceea ce acestea consideră ca un lucru anticonstituțional.

Ultime informații

Prin fir special dela coresp. nostru din București

Ora 2 p. m.

Ministrul Constantinescu a plecat azi în Ardeal spre a continua împroprietăririle. Mâne va pleca și ministrul Duca pentru ca să asiste la unele împroprietăriri.

*

Profesorul Sumuleanu a adresut rectoratului Universității din Iași un protest împotriva rechemării dlui Constantin Stere.

*

Măsurile guvernului au dat în Dobrogea rezultate bune. Activitatea bandelor bulgare scade încontinuu.

*

Ziarul „Dimineața" află din Sulina că vaporul grec „Atanasio Thophanis" plecat din Constanța spre Sulina, a fost capturat de o șalupă bolșevică și transportat în Rusia.

*

Duminecă sosește în capitală însoțită de Dl Gheorghiu, secretarul General al ministeriului finanțelor. consolidarea bonurilor de tezaur.

La Bacău s'a descoperit o întreagă bandă de ceferiști care operau pe linii furând mari cantități de mărfuri. Multe din mărfurile furate au fost descoperite prin diferite locui și depozite.

„Brazda dreptatei"

Pe lângă crearea unei noui stări materiale țărănimei ardelene, mai înfloritoare și mai omenești decât până acum, împroprietărirea de dincoace de Carpați își are importanța ei și din punctul de vedere al raporturilor politice dintre minorități și statul român.

Fără a fi neliniștiți de agitațiunile șoviniștilor maghiari dela Budapesta, ca și de ale acelora din țară dela noi, făcute în streinătate cu scopul de a sădi acolo ideia că românii nesocotesc tratatele războiului în această privință și că asupresc minoritățile, cârmuitorii statului român și-au dat toate silințele ca opera de dreptate socială întreprinsă de ei să aibă în vedere deopotrivă pe toți locuitorii țărei reîntregite fără nici o deosebire de confesiune sau naționalitate.

Improprietăririle făcute până acum în Ardeal au dovedit cu prisosință lucrul acesta. Deși lucrările sunt încă la începutul lor și deși lipsa pământului de cultură e resimțită mai mult de români fiindcă ei au fost cei asupriți și nedreptățiți timp de veacuri întregi, totuși prima brazdă a improprietăririi a fost trasă pe ogoare aparținând la îndreptățiți ce cuprind toate naționalitățile dilătoare dincoace de Carpați.

S'a spus cu drept cuvânt că e „brazda dreptății" menită să aducă pacea și dragostea între toți fii acestei țări. Românul este iertător din firea lui și în aceste cli pe mari pentru țărănimea ardeleană, el a vrut ca atunci când își redobândește un drept încălcat de veacuri, să se folosească de acest prilej chiar împilatorii lui.

La împroprietărirea dela Sibiu, I. P. S. S. Mitropolitul dr. N. Bălan al Ardealului a spus: „Astăzi țara noastră e țara dreptății și trebue să spunem că această dreptate se revarsă deopotrivă peste toate naționalitățile". Sunt cuvinte înțelepte care nu se vor opri numai înăuntrul țărei pentru a trezi la realitate pe cei rătăciți, ci vor străbate departe peste hotare arătând streinătății cât de neîntemeiate sunt uneltirile dușmanilor țărei noastre.

Stiri din Tg.-Mureș

— inaugurarea orfelinatului —

Duminecă 9 Iulie a avut loc. la Târgul-Mureș inaugurarea orfelinatului „Mitropolitul Miron Cristea al societății „Ocrotirea Orfanilor din Războiu".

S'a oficiat un parastas în memoria celor ce au murit luptând pentru triumful dreptății, după care cei 120 orfani adăpostiți în acest orfelinat, au executat cântări și diferite jocuri naționale.

Modul admirabil cum a fost organizat acest orfelinat, curățenia și ordinea ce domnește pretutindeni, a stârnit admirația publicului ce a luat parte la această solemnitate felicitând călduros atât pe membrii Comitetului organizator cât și pe doamna directoare a Orfelinatului.

M. Sa Regina la Sovata

— Dragostea manifestată de populație —

Duminecă 16 Iulie pe la ora 7 p. m. a sosit la Sovata M. Sa. Regina însoțită de Principesa Ileana, d-na și d-șoara Lahovary stabilindu-se într'o vilă din sat, așezată într'un colțișor romantic ferită de praful șoselei principale.

Seara, pe la ora 9 și jumătate M. Sa Regina a făcut plimbare pe la băi.

Luni la ora 8 automobilul regal a sosit la loc, la cabinele verzi, acum „regale" ca cei în drept, să vadă cum s'a aranjat tot. Am avut atunci ocazia să văd pe dl director de băi, în frac, cu șapca în mână, arătând muncitorilor cum să curețe și să niveleze drumul pe unde trebuia să treacă automobilul cu M. Sa Regina.

Dacă M. Sa și-a exprimat dorința, că nu dorește primire oficială, nu înseamnă, că nu se cuvine a se îngriji de strictul necesar și mai ales de curățenia, care s'a făcut apoi la repezeală.

La ora 10 a sosit la loc M. Sa Regina luând baia cu Principesa Ileana și d-ra Lahovary. La întoarcere, lumea strânsă i-a făcut ovații nesfârșite. Te emoționai privind mulțimea poporului de rând, din loc și jur, Secui, care așteptau să-și vadă „Mama".

Un moșneag se plângea că se simte rău și ar trebui se meargă acasă, dar nu poate până nu-și vede pe „Mama cea bună" O femee spunea că așteaptă să-și vadă pe „Mama ceă frumoasă și bună" căci în Pesta numai plătind 100 coroane s'a putut apropia să vadă o regină.

Marți drumul de la baie, în parte, l'a făcut pe jos sărbătorită ținut de mulțimea care o urma.

O femee, a cărei lucruri de mână expune pentru vânzare, le privea M. Sa Regina, îi mângâe haina lăcrămind de fericire spunând „Scumpa noastră Impărăteasă!"

Pentru întâia dată calea M. Sa Regina pe pământul cel mai puțin locuit de români din Ardeal. Aici începe Seciumea, unde se văd și acum urmele de granate române și morminte de dorobanți, cari au trecut Carpații în 1916 încălziți de cea mai curată dragoste de frate, De aceea ne cade așa de greu vedem, că tocmai de pe vilele „Doina" și „Clocârlia" care adăpostesc tot ardeleni de seamă lipsește tricolorul vestitor de bucurie națională.

Noi însă binecuvântăm momentul când „Doamna noastră" s'a hotărât să petreacă 4 săptămâni între noi. Undele calde ale apei vindecătoare îi vor da puterea necesară pentru a continua munca de consolidare sufletească a neamului pe care l'a unit într'o țară mare și bogată.

Coresp.

Fuziunea asoc. presei maghiare ardelene cu cea din București

La invitația asociației presei române din București, sindicatul ziariștilor maghiari din Ardeal a trimis zilele trecute la București o delegație compusă din d-nii Szász Endre, Ligeti Ernest, Paál Arpad și dr. Szegő, pentruca să trateze chestiunea fuziunei celor două asociațiuni. Tratativele au decurs într'o atmosferă cald-prietenoasă și s'a stabilit un deplin acord privitor la fuziunea acestora, pe lângă menținerea autonomiei asociației presei maghiare în sânul asociațiunii presei din România.

Tot cu această ocaziune s'a luat în discuție și contractul colectiv al ziariștilor unguri din Ardeal, care va fi propus pentru adoptare și presei române. S'a mai hotărât, ca în fiecare ap redacțiile ziarelor ungurești să trimită în vechiul regat, pentru patru luni, câte un redactor, ca să învețe românește.

Pentru sfințirea acestui rezultat îmbucurător pentru apropierea dintre intelectualii unguri și colegii lor români, s'a dat de către asociația presei române un banchet, la care prietenia inaugurată a fost sărbătorită prin toasturi călduroase.

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
— in argint, aur, platină —
PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ
CELE MAI NOI MODELE
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 650.

Cea mai distinsă marcă „Cognac Medicinal Marty" Siria (Világos) recomandat de medici ca mijloc de întărire pentru cei bolnavi de stomac și piept. Cu efect sigur. Contra: amețelilor, sgârciurilor de stomac, iritațiilor de vomat, fierbințelei și boalei de plămâni. Un mijloc foarte bun în caz de lăuză și reconvalescență. 1049

In sezonul de toamnă vopsește blănării în mod ideal, calcă paltoane de plus, curăță fulgi de perne CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dózsa No. 6

FRENKEL [fost Janovitz & Co.] Cluj, Str. Aprinzătorilor 13. Telefon 2-90, 264, 401.

Marile serbări ale presei

Comitetul „Sindicatului Presei Române din Ardeal", în ședința ultimă ce a ținut-o a hotărât să aranjeze mari serbări pentru a se mări fondul de pensiune al ziariștilor și fondul pentru un cămin al presei. — Serbările acestea se vor da în toate orașele mari din Ardeal, precum și în localitățile balneare.

Inceputul se va face cu Clujul. Sâmbătă 29 și Duminecă 30 Iulie se vor da serbări grandioase în parcul orașului Cluj.

Lacul va fi luminat feeric și Gondole Venețiene vor străbate lacul în cântece și chiote. Focuri de artificii minunate, bătaie de flori și confeti. Reprezentație de cabaret cu cei mai buni artiști români și unguri. Muzica militară. Tombolă uriașă.

Serbările presei vor continua apoi în felul următor:

Duminecă 6 August la *Ocna Sibiului*
Duminecă 13 August la *Băile Episcopești* (*Oradea-Mare*)
Duminecă 20 August la *Sovata*
Duminecă 27 August la *Băile Herculane* (*Mehadia*)
Duminecă 3 Septemvrie la *Brașov*
Duminecă 10 Septemvrie la *Arad*

Sperăm că publicul din aceste localități va da tot concursul ca aceste mari serbări ale presei să fie totodată și mari serbări populare.

Patronii clujeni și școlile muncitorești

Adunarea dela Camera de Comerț. Patronii clujeni refuză ajutorarea școlilor muncitorești

Cu ocazia unei adunări ținute în localul Camerei de Comerț din localitate la care au luat parte reprezentanții patronilor, ai muncitorilor, precum și secretarul Camerei de Comerț s'a discutat aprobarea statutelor școalelor de muncitori din Cluj.

Se știe că pentru ca muncitorii să-și poată completa cunoștințele au fost înființate atât în Ardeal cât și în vechiul regat mai multe școli în centrele industriale, unde muncitorii căpătase în orele lor libere cunoștințe generale și directive pentru specialitatea fiecăruia.

Ministerul muncei a dispus să ajutoreze în marginele posibilității aceste școli și prin adresa No. 25.262 a adresat un apel către patronii din întreaga țară, solicitând din partea lor un ajutor material și moral pentru susținerea școlilor.

Cu toate adunările ce au avut loc de la acea dată și până acum, patronii din Cluj n'au răspuns la apelul ministerului așa cum se cuvenea. De abia s'a strâns cinci mii de lei.

Cu toate stăruințele Inspectoratului muncei din localitate de a se da un ajutor efectiv acestor școale patronii locali prin reprezentantul lor dr. Boszormenyi, au refuzat, astfel că activitatea acestor școli era amenințată.

La adunarea din zilele trecute s'a luat în discuție întocmirea și acceptarea statutelor eforiei școalelor de muncitori din Cluj al căror proect a fost elaborat de comisia pregătitoare.

D. Boszormenyi declară că patronii pe care îi reprezintă găsesc că înființarea acestor școli este de o necesitate absolută însă patronii *nu vor contribui cu nimic și nu vor sprijini această inițiativă.*

D. Szasz Karol în numele Uniunilor muncitorești din Cluj declară că muncitorimea dorește înființarea imediată a școlilor, dar față de manevrele patronilor care refuză vre-un ajutor, ei se văd lipsiți de binefacerile ce le vor aduce școlile proectate.

Pe când patronii fabricelor dela Buhuși și fabrica Schiell din Prahova au dat numai ele singure sute de mii de lei pentru aceste școli, patronii din Cluj, pentru motive pe cari nu le putem înțelege refuză să ajutoreze școli menite să ridice nivelul cultural al muncitorilor.

Statul singur nu poate face față tuturor cheltuelilor pe cari le necesită funcționarea acestor școli. Dar patronii cari datoresc în bună parte situația lor materială muncii depusă de lucrătorii lor au obligația morală să susțină școlile muncitorești cari împlinesc un rost însemnat în opera de ridicare a maselor prin cultură și educație.

Cautăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

Banca Română de Comerț și de Credit din Praga

SOCIETATE ANONIMA

CAPITAL LEI 10.000.000

Reprezentantă a Băncei de Credit din Praga.
Filiale la Belgrad și Sofia.

Prospect de emisiune

In vederea extensiunei afacerilor Băncei Române de Comerț și de Credit din Praga și a sprijinului larg pe care îl acordă desvoltărei industriei, comerțului și finanțelor românești precum și legăturilor financiare dintre România și Cehoslovacia, Consiliul de Administrație al Băncei Române de Comerț și de Credit din Praga, de acord cu Banca de Credit din Praga și în baza art. 5 din statute, a decis sporirea capitalului social la 40.000.000·— (patruzeci milioane) Lei prin emiterea a încă 40.000·— (patruzeci mii) acțiuni la purtător în valoare nominală de lei 500·— (cinci sute).

Emisiunea se face pe cursul de Lei 520·— din cari Lei 20·— se vor afecta fondului de rezervă pe lângă cari se vor percepe și Lei 25·— speze de emisiună adică în total Lei 545.

Asupra acestei emisiuni vechii acționari au un drept de preferință în proporție de o acțiune nouă pentru una veche. Acest drept de opțiune se va exercita între 20—31 Iulie 1922.

Primul vărsământ de 30% adică Lei 150 de acțiune împreună cu Lei 45 pentru speze și fondul de rezervă, adică Lei 195 în total se vor depune odată cu subscrierea iar restul la epocile ce se vor fixa de Consiliul de Administrație.

Se pot face și depuneri integrale de Lei 545 cari vor beneficia de divident de la 1 Iulie 1922, celelalte depuneri beneficiând de același divident pro rata temporis.

Subscrierile se primesc:

La București: la sediul Băncei Române de Comerț și de Credit din Praga, str. Lipscani 2, **la Iași**: la Banca Română de Comerț din Iași, **la Brăila**: la Banca Portuiui, **la Constanța**: la Banca Constanța, **la Giurgiu**: la Banca Dunărea.

2003 **Banca Română de Comerț și de Credit din Praga.**

Pentru a dovedi că escelentele

Automobile Ford

sunt resistente, consumă puțin și merg foarte bine, Angajez ori ce transport de persoane, pe ori-ce distanță cu tarif foarte redus.

PERRY Cluj, Calea Regele Ferdinand 99

Telefon 999 **Telefon 999**

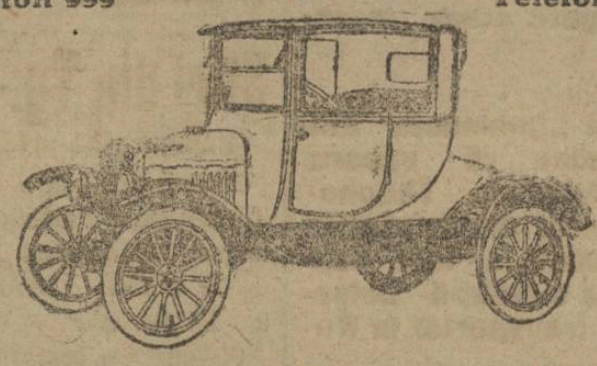

1823

Spre introducerea noilor noastre automobile, primim curse ori unde cu taxe favorabile.

BITUMUL MATITZA S. A.

Capital social Lei 6.000.000
Centrala București.
FILIALA CLUJ, Calea Reg. Ferdinand No. 55, I.
1203 Telefon 10-09.

Execută tot felul de lucrări în legătură cu produsele Bitumului, ca asfaltare izolație la case, acoperișe din ciment de lemn (Holzzement) etc. Material totdeauna la magazie

1937 **A apărut**

„ANUARUL UNIVERSAL"

Prima publicațiune anuală cu adresele de COMERȚ, INDUSTRIE și PROFESIUNI din toate provinciile țărei. Comenzile se primesc în:

București: Str. Jules Michelet No. 6.

Cernăuți: Str. Universității No. 22 și

CLUJ: Institutul „Reclama" Piața Unirei No. 4

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Se capătă la 1883

Fabrica de Eternit METEOR S. A.

Oșorheiu jud. Bihor.

Intreprindere internațională alui Maxim König Miksa

ARAD

Telefon interurban 63.

Proviziune regulată de comerț Wiena, Budapesta, Praga, Triest, Leipzig, în legătură cu stațiunile cele mai mari în streinătate și din streinătate în țară, cu asigurare pe lângă garanță deplină. Incasări speciale de vamă, prenotări de vamă, intervenții Departamente separate pentru marfă. 1558

BLAU & Co.

1973-1

FABRICA de UNELTE și Mașini Industriale
VIENA XX. Hellwagstrasse 4—8

FILIALA BUCUREȘTI, Bulevardul Maria No 1
Telefon 13/63.

FABRICAȚIUNE PROPRIE:

Mașini de găurit de preciziune, Mașini de șlefuit de tot felul și unelte de precize pentru prelucrarea ferului

REPREZENTANTE:

Collet & Engelhard
Mașini grele pentru unelte de Căi Ferate.

Frankfurter Maschinenbau A. G. mai înainte Pokorny & Wittekind
Compresoare și unelte pentru aer comprimat.

Mirkon — C. Stiefelmayer
Instrumente de măsurat.

Iacob Schmitz & Sohn
Forje, ventilatoare, etc.

Vogel & Schemmann
Burghii spirale.

A Waldrich G. m. b. N.
Mașini pentru unelte-scule, etc.

Robert Todt
Mandrine universale etc.

Konrad Modrach
Foarfeci și stanțe.

David Kotthaus
Unelte-scule pentru mecanică și instalatori.

Josef Rosenthal
Aparate de incălzit, lipit și de iluminat pentru benzină, etc.

Ludwig Hinterschweiger & Co.
Mașini pentru cărămidării și instalațiuni de transport funicular, etc. etc.

Strungari, Mașini de frezat și Mașini-Schaping, etc. Mașini p. tinichigii și tâmplării, Scule-unelte

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE 2 costume de baie pentru dame. Adresa Str. Regală 5 parter 3.

Inchirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

---

Pentru proprietari de
Mașini de treerat și Mori!
Avem permanent în depozitele noastre în calități superioare:

Pietri de mori
Site de mătasă
Ciocane de felecat
(Kronhaemmer)
(Billenhaemmer)
Curele de transmisiune
Curele de cusut
Ulei de uns mașini Nr. 15
Ulei de uns mașini Nr. 16 rafinat
Ulei de uns cilindre
Ulei pentru dynamo
Motorină, Petroleu
Unsoare consistentă
Klingerit, Moorit
Articole de cauciuc
Asbest
Garnituri grafitate
Garnituri de asbest
Garnituri cu seu
Garnituri pentru gaura de om
Cositor englez
Chingi pentru mori
Saci
Sirupuri pentru curele
Saibe de sminghel
Sticle pentru nivelul apei
Sticle „Klinger"
Manometre
Cane pentru ulei
Următoare „Stauffer"
Discur pentru curele etc.. etc.

DEPARTAMENTUL MAȘINILOR
al reuniunei agricole s. a.
SIBIU strada Sării Nr. 22
SIGHIȘOARA, strada Baier Nr. 47
MEDIAȘ, Piața Cazarmei Nr. 15
Hermes Nr. 6445 1874

In caz de catar, slăbiciune de stomac și lipsă de apetit cultiva o minune **VINUL PEPRIN** preparat de **Farmacia Rozsnyai** Se găsește în toate Farmaciile. Prepară numai singură Farmacia Rozsnyai, Arad. 1562

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. **Reducere 30%** pentru toți **funționarii** publici și particulari, precum și **familiile lor.** 1253

Prima fabrica Ardeleană de juvaere
Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.)
Telefon 213.
Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repareză.
Aur de dentistică și forosture! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu prețuri moderate
Frații Ausländer
Cluj, Piața M. Viteazul 39
Telefon 954. 1582

Industria Sârmei S. A.
Centrala: Cluj, Calea Victoriei 29 (căsuța postală 12).
Telefon: 347.
Adrs. telegr: Ferrum.
Fabrica: Ghiriș-Arieș (Gara: Câmpia Turzii) Linia de garaj propr.
Produce zilnic 2 vagoane sârmă și cuie.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Au sosit
sticle pentru castraveți și compoturi
la Eisenstädter
1812 fost magazinul Lakatos. Cluj, Str. Regina Maria (Deák-F.) 13
1000 de oameni privesc galantarul susnumitei firme.

Candelabre electrice
dela cele mai simple până la cele mai impodobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Cele mai preferate beuturi ale amatorilor de bere:
calitatea neintrecută a berei albe
„Monoștor"
și a berei brune
1603 **„Călugărul"**
specială.
Se capătă pretutindeni!!

FABRICA DE ARTICOLE DE METAL

Depozit permanent
Blau & Co.
București, B-dul Maria No. 1.

Cum se vindecă Reumatismu și Gutta

este o broșură foarte interesantă și instructivă. Acolo veți găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de șeale, durerile de picioare, migrene, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum și modul lor de vindecare. Această broșurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereți chiar astăzi această broșurică, prin o cartă postală adresată la FARMACIA VOREL din Piatra-N.

Descoperire Nouă

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi.

1393

Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magaziu cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj,** Strada Moților No. 7
L. C. Harötmuth si Karol Majers fii.

Prima fabrică electrică română S. a.
Cluj, III. Călugărițelor No. 1.
Telefon 67. Adresa telegr. Relais.
Fabricăm articole și aparate electrice pentru curent puternic, precum și intalațiuni cu expensiune ridicată și nică, transportăm porțelanuri, manomente, instrumente mecanice, comptoare.
Interesaților le oprim prețunente 1914-2

Birouri
cu și fără rulete cum și
MOBILE
de tot feluri sânt de vânzare în magazinul
Fabricei de Tâmplărie Artistică Societate Anonimă Cluj, Strada Iuliu Maniu 4.
Telefon 832. 1991

Reclama este sufletul comerțului

BLAU & Co. 1978-6

BUCUREȘTI,
Bulevard. Maria No. 1
Telefon 13/63
Adresa telegrafica: „BLAUDEPOT"

DEPOZIT MARE DE:
Mașini de găurit. Strunguri. Mașine-Shaping. Mașini de frezat. Mașini de șlefuit. Mașini pentru tăiat ghevint, etc.

MAȘINI pentru TINICHIGERIE. □ MAȘINI de TÂMPLĂRIE. □ INSTALAȚIUNI de FORJE. □ STANȚE și TĂITOARE de FER. □ INSTALAȚIUNI de AER COMPRIMAT. □ Scule de tăiat pentru orice fel de ghevint. Burghii spirrle, Mandrine, Unelte pentru mecanici, Forje și Tinichigii, Aparate de lipit, Instrumente de măsurat, etc. etc.

Emil Blaga Cluj
Magasin Piața Ștefan cel Mare 7. Telef. 2-70.
Garagiu Str. Avram Iancu 56. Telef. 11-01.
Cauciucuri Michelin pentru **Automobile Trăsuri Biciclete**
Tot-felul de accesorii și rezerve pentru automobile
Benzină, Uleiu, Vaselină, Valvolină, Carbid
1586
Prețuri de reclamă.

SCRISORI DIN CADRILATER

De aproape o lună nu s'a mai semnalat nici un atac al bandelor bulgare. Măsurile guvernului

Măsura luată de Domnul General Văltoianu. Ministru de Interne, cu organizarea pazei de către jandarmi, a dat rezultate admirabile. De aproape o lună nu s'a mai semnalat nici un atac al bandelor de comitagii bulgari. In tot Cadrilaterul domneşte cea mai perfectă linişte.

Iată măsurile luate de către administraţie:

1. Toţi locuitorii de ori ce vârstă sunt obligaţi că la ora 9/21 seara să fie pe la casele lor.

2. Paza în comună se va face de către caraulele, sub directa conducere a jandarmilor; iar la sate sub conducerea şi răspunderea delegatului satului.

Caraulele se scot pe două căprării şi atâtea caraule câte puşti sunt în comună ori sat.

Ziua 2—4 caraule armate stau la dispoziţia postului de jandarmi numai pentru serviciul de pază. In sate numai două caraule.

Armele se predau caraulelor de jandarmi şi delegaţii la ora 8 seara şi la ora 4 dimineaţa, revîu toate armele la post şi delegat.

3. Scoaterea alimentelor din sat sau comună pentru lucrători se va face cu strictul necesar după persoanele ce sunt la lucru.

4. Stânele şi clobanii dela târle şi cirezile de vite vor lua hrana strictă pe o zi.

5. Ori cine va întâlni indivizi armaţi ziua sunt datori a anunţa primul post ori delegat al celui mai aproape sat.

6. Toţi locuitorii fără excepţie de sex. cu începere dela etatea de 18 ani, sunt datori a purta acte de identitate sau legitimaţie, ce se vor elibera de către primării.

7. Toţi locuitorii ce călătoresc în judeţ cu căruţa cu caii lor sunt obligaţi a avea asupra lor actele de proprietate a vitelor, altfel vor fi duşi la primul post spre a i-se stabili proprietatea.

8. Toţi locuitorii din judeţ precum şi funcţionarii sunt opriţi cu desăvârşire a comenta sau a face întrebări oamenilor însărcinaţi cu paza judeţului.

9. Toate informaţiunile care dau rezultate bune asupra descoperirii bandelor ori a gazdelor lor, vor fi recompensaţi băneşte dela 1000—5000 lei, după valoarea informaţiei.

10. Toţi locuitorii, funcţionarii ori jandarmii cari vor fi arătat o bravură, prinzând sau divulgând un bandit sau mai mulţi, vor fi recompensaţi cu sume variind dela 1000—10.000.

11. Toţi locuitorii cari ulterior se vor dovedi că au avut cunoştinţă de prezenţa bandelor de comitagii, ori rău făcători şi nu au adus la cunoştinţa autorităţilor de frică, li se vor dresa acte şi da judecăţii, conform art. 66 din legea de organizare a Dobrogei.

Inspectorul Mihail Cantuniari şi-a depus raportul cu privire la situaţia în cadrilater.

S'a açordat un concediu prefectului de Durostor Taşcu Pucerea.

I. Răzor.

Scrisoare din Sovata

Vizitatorii. Lipsa afişelor în limba română

Sovata-Băile la poalele Harghitei, un loc poetic cu întinse păduri de falnici stejari, întrerupţi de pâlcuri de brazi înalţi.

Staţiunea climaterică-balneară, locul de distracţie al nobilimei maghiare din Ardeal în timpul a cărui amintire şi acum ne doare.

Azi Sovata e cercetată şi de numeroşi români.

Multă vorbă streină se aude şi acum.

Păcat însă, că direcţiunea nici până azi, după doi ani de proprietate, n'a făcut să dispară urmele unei stăpâniri, ce ne-a apăsat atât de greu. La intrarea pe şosea ce duce la vile, vezi în stânga o tablă de scândură cu inscripţia: „Felso furdo telep". La băile calde în cabine pe perete, cartoane pătrate îţi vestesc: „Furdo ido 1 ora". Cei cari nu ştiu ungureşte trebuie să alerge la un român ardelean ca li se spună cuprinsul acestor afişe căci personalul de serviciu vorbeşte numai ungureşte.

Nu înţelegem, de ce străzile, de altfel pline de praf, nu se udă des de dimineaţă, când lumea doarme, pentrucă publicul să nu fie nevoit, mergând spre baie să treacă prin apă şi noroi. După masă, când toată lumea se odihneşte, ar face bine o nouă stropire a străzii pentrucă trăsurile şi automobilele cari trec foarte des să nu alunge publicul prin norii de praf pe cari îi ridică.

BANCA ROMÂNĂ S. A. SATU-MARE

Publică concurs

pentru ocuparea următoarelor posturi vacante:

a) pentru postul de director la Sucursala din Careii-Mari;

b) pentru postul de funcţionar la Centrala;

c) pentru postul de practicant la Centrala;

Doritorii a ocupa aceste posturi sunt rugaţi a-şi înainta documentele necesare cu arătarea pretenziunilor până la 31 August a. c. Direcţiunei Institutului. Pentru postul de director se recere ca petentul să fie versat în toate afacerile de bancă, cunoscând la perfecţie contabilitatea.

2001 DIRECŢIUNEA.

Anunţ.

Se face cunoscut tuturor proprietarilor de pământ (agricultori) că **Regimentul 83 Infanterie pune la dispoziţie soldaţi pentru**

munca câmpului, secerat, trierat, cosit, prăsit, etc.

Cei interesaţi vor anunţa Regimentul până la data de 27 Iulie 1922, urmând a se prezenta la Regiment pentru încheierea contractelor.

La data de 31 Iulie 1922, soldaţi sunt pun la dispoziţia agricultorilor.

Comand. Regt. 83 Inf.
2002 Colol. S. ALDESCU.

Publicaţiune.

Se publică concurs pentru liferarea

A.

1. 6 vagoane grâu cal. I. ab gara Cluj, dintre care unul este a se preda până la 15 August, iar celelalte până la 1 Oct. a. c. Garanţie 20.000 lei.

2. 500 (cinci sute) Kgr. brânză de oae, predate la 1 Sept. a. c.

3. Zilnic circa 50 Kgr. carne de vacă cl. I.

4. Zilnic circa 6 Kgr. untură de porc.

Termenul concursului 1 August 1922.

B.

2 vagoane cocs şi 500 m³ lemne de fag uscat cal. I. transportate şi aşezate în localul şcoalei.

Ofertele se vor înainta până la 15 August a. c.

Se pot înainta oferte şi pentru siguraticile poziţii, trecându-se pe fiecare plic titlul ofertei.

Licitaţia se va ţine pentru alimente (A) la 2 August a. c. ora 11, iar pentru lemne (B) la 20 August a. c. ora 11 în biroul direcţiunei.

Direcţiunea şcoalei normale de băeţi
1998 din Cluj.

Concurs.

Uniunea Generală a Industriaşilor din România a înfiinţat impreună cu Uniunile Industriale din teritoriile alipite un birou central în Bucureşti. Pentru acest birou se caută **un director** pentru conducerea afacerilor, cari privesc Uniunile din Ardeal, Banat şi Bucovina.

Reflectanţii, cari sunt absolut versaţi în chestiunile industriale şi economice şi cunosc perfect în vorbă şi în scris limba română, precum şi cea germană şi maghiară sau cel puţin una din cele două limbi din urmă, îşi pot înainta până în 15 August a. c. ofertele cu indicaţiunea pretenţiunilor la Uniunea Generală a Industriaşilor din România în Bucureşti Palatul Camerei de Comerţ. Se cere numai ofertele forţelor de primul rang, cari se vor obliga de a locui permanent în Bucureşti.

Uniunea Generală a Industriaşilor
2004 din România.

Cutreierând Ardealul

ZLATNA

Poziţia. Stabilimentele industriale. Şcolile. Administraţia O cerere dreaptă a locuitorilor

Comuna Zlatna din judeţul Alba-inferioară, cu o populaţie de vr'o 6000 locuitori, cu poziţie încântătoare, înconjorată de dealuri şi păduri şi înzestrată cu o climă din cele mai dulci, poate rivaliza cu toate comunele de pe valea Prahovei, care se ştie, că este cea mai bogată în poziţii minunate pentru escursiuni şi în aer dătător de sănătate.

Tocmai pentru poziţia sănătoasă şi fermecătoare a acestei comuni, după cum sunt informat, încă pe timpul ei maghiare se proiecta clădirea în Zlatna a unui mare sanator pentru cei tuberculoşi. Această măsură ar putea fi luată acum şi de guvernul nostru i nu cred că ar greşi.

Locuitorii Zlatnei, în majoritate români, se îndeletnicesc cu agricultura, cu diferite meşteşuguri, dar mai ales cu mineritul, industrie care însă stagnează acum, aşa că mulţi locuitori sunt siliţi să părăsească vatra lor şi să plece cu familii cu tot, pe la Petroşeni, Lupeni, Vulcan, la minele de cărbuni, pentru aşi asigura pâinea de toate zilele.

In această localitate se găsesc următoarele stabilimente: 1. Uzinele statului, care produceau pe vremuri: acid sulfuric, bysulfit de carbon şi piatră vânată, toate de calitate superioară, rivalizând chiar şi cu produsele englezeşti. Spun „pe vremuri", pentrucă această uzină de ani de zile nu mai produce nimic, azi instalaţiunile mecanice şi clădirile se ruinează!

2. Direcţiunea uzinelor statului. 3. Inspectoratul minier. 4. Şcoala de industrii şi meserii, unica în ţară, în care pentru puţinii ei elevi să predă arta lucrărei pietrei şi marmorei, de un corp didactic de mare valoare. Ca dovadă a muncii depuse de elevi şi profesori în anul şcolar 1921—1922, este expoziţia de fine de an, admirabilă din toate punctele de vedere. E păcat însă şi de puţinul număr de elevi, cari cercetează această şcoală, căci absolvenţii nu sunt sprijiniţi după absolvire, şi sunt siliţi să caute alt izvor de trai. Bunavoinţa organelor superioare respective s'ar putea îndrepta cu folos asupra acestei şcoale.

5. Direcţiunea minelor de pyrit, care are mai multe mine de acest minereu, cu toate împrejurările vitrege şi cu toate cheltuelile enorme, continuă a funcţiona, dând pâine la sute de muncitori. Această întreprindere alimentează cu articole de prima necesitate toate fabricele chimice din ţară, însă are de luptat cu greutăţi imense, din cauza lipsei de transport. Singură această întreprindere poate furniza lunar până la 300 vagoane.

6. Direcţiunea minelor de aur „Albini" din Stanigea, e singura mină de aur care mai lucrează azi.

7. Şcoala primară mixtă, care după informaţiunile primite, are vre-o 800 elevi, are însă un corp didactic compus numai din 6 inşi, aşa că oricine îşi poate închipui ce muncă uriaşă au de dus bieţii dascăli. Şi totuşi, examenele dela această şcoală precum şi serbarea de fine de an, au lăsat cele mai frumoase amintiri, dând rezultate la care nu m'aşi fi aşteptat.

Orăşelul are dela gară până în centru un „trotoir" de asfalt, făcut paremise acum 15—18 ani. Devenit impracticabil, se repară acum de zor. Cu această ocazie s'au luat măsuri ca pe cât e posibil să se facă asfaltarea unei alte porţiuni de stradă din centru, care va fi terminată în curând. Semnalez cazul ca pe o curiozitate, căci pe când mai toate oraşele lasă să se strice şi ce au, Zlatna îndrăzneşte să facă lucrări edilitare noui.

Administraţia comunală deşi în era maghiară se compunea din vr'o 20—25 persoane, iar acum numai din 8—10, este totuşi la înălţimea chemărei sale, necruţând nimic pentru curăţenia şi buna orânduială a comunei.

Şoseaua care trece prin comună are plantaţii minunate şi străinii cari au trecut prin comună au rămas cu drept cuvânt surprinşi de curăţenia şi de buna gospodărie a comunei. Locuitorii sunt însă îngreuiaţi prin faptul, că nu au o şcoală medie sau un gimnaziu, căci după terminarea şcoalei primare, copii lor sunt siliţi să plece prin alte oraşe îndepărtate ca să-şi continue studiile.

S'au făcut demersuri în această privinţă şi guvernul va lua de sigur în considerare cererea colectivă făcută de părinţii copiilor din Zlatna, ca în anul şcolar 1922—1923 să se înfiinţeze pe lângă şcoala civilă de fete şi o şcoală de băeţi, deocamdată cu o clasă.

Călător

Citiţi „Infrăţirea"

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana".

Anul II. No. 571 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Miercuri 26 Iulie 1922

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: RED ACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Ion I. C. Brătianu

— Aprecierile unui ziarist francez —

Etienne Fournal publică în revista „La Vie“ din luna Iulie un articol foarte interesant în care, cu cuvinte deosebite de elogioase, înfățișează meritele familiei Brătianu în evoluția Statului român și caracterizează personalitatea actualului prim-ministru.

Rezumăm mai jos acest interesant articol.

■

Familia Brătianu pare să fie predestinată marilor evenimente ale Istoriei române. Ori de câteori a fost vorba să se declare un războiu sau să se încheie pace, familia Brătianu era la cârma Statului în clipa marilor deciziuni.

La 1877 începe războiul între Ruși și Turci. Și unii și alții erau dușmani ai României. O hotărâre era foarte greu de luat.

Totuși Ioan Brătianu, tatăl actualului președinte de consiliu, declară războiu Turciei și armata română salvează pe Ruși de dezastru la Plevna.

Totuși la congresul din Berlin, care rămâne una din cele mai rușinoase înțelegeri diplomatice, prin atotputernicia lui Bismarck care căuta să atragă de partea lui Rusia, dreptatea României e sacrificată.

Puterile adunate aici declară că afacerile Orientului nu privesc pe orientali, — ca și cum ele ar fi fost acelea care ar fi eliberat de sub jugul otoman populațiunile creștine.

Brătianu cere cuvântul și protestează cu energie. De abia este însă ascultat, iar de rezultatele acestui războiu glorios se folosește Austria care, fără să fi pierdut un om, câștigă Bosnia și Hercegovina, în timp ce România victorioasă pierde Basarabia meridională, dată aliaților Ruși.

Treizeci de ani mai târziu, la Paris, în 1919, douăzeci și cinci de state erau adunate ca să decidă nu numai asupra poartei Orientului sau a Europei, ci a lumei întregi.

Din nou „cele 5 mari puteri“, deși nu erau aceleași, nesocotesc statele mici, sfătuindu-le să se mulțumească cu ceea ce vor hotărî ele.

Iată însă că și printre „cei mici“ se ridică un om, cu o frumoasă figură orientală.

El reclamă dreptul micilor state de-a lua parte la deliberări.

Nu e altul decât Ion I. C. Brătianu, șeful delegației române, fiul precedentului, care pășește pe aceleași urme.

Tigrul, care prezida, răspunse printr'unul din cele mai energice discursuri.

El avea de altfel un argument, care-i lipsea lui Bismarck în 1878: țara lui făcuse războiul și nu se mulțumise să privească pe alții. Totuși protestul lui Brătianu a avut răsunet și marile puteri nu mai nesocotesc micile națiuni.

Influența s'a văzut la Genua unde Brătianu vine din nou ca delegat al țării sale.

Luând foarte adesea cuvântul, de data aceasta toată lumea îl aprobă și e una din figurile cele mai caracteristice ale Conferinței.

In exordiul unuia din discursuri — un fel de Quosque tandem al Catilinarelor, primul delegat al României a uimit Conferința prin argumentele cu care a înlăturat pretențiile bolșevice.

Cicerin explicase că Rusia săracă a fost silită să îndrepte armata roșie către frontierele vecinilor, Români și Polonezi, din cauza intențiilor agresive ale acestora.

Skirmunt, delegatul polon, răspunse printr'un discurs foarte diplomatic în care insistă asupra abuzului pe care-l fac comuniștii în propaganda lor de aceste motive.

Brătianu, la rândul lui, răspunse: „Sovietele să fie bine convinse că Polonii ca și Românii nu sunt nici lupi, dar nici miei.“

Acest răspuns atât de bine venit a făcut impresie și a mai scăzut impertinența bolșevică.

Adevărul asupra pericolului rus l'a explicat Brătianu în modul următor:

Adevărata rațiune a concentrării armatelor comuniste pe frontierele occidentale e faptul că aici se găsesc pământurile cele mai prielnice pentru alimentarea armatei ruse.

Sărbătorit la Paris, unde a reunit la o masă comună, la Legația românească, pe camarazii promoției Școalei politechnice din Paris, Brătianu, după conferința de la Genova, se reîntoarce triumfător în țara sa.

Delegați din Bucovina, Transilvania, și Basarabia i-au ieșit în întâmpinare ca să-l felicite pentru rolul internațional pe care l'a avut la conferința de la Genova.

Cu toate acestea partidul liberal și șeful său — stăpân de necontestat al politicei române — nu guvernează țara fără oarecare dificultăți.

Reîntoarcerea liberalilor la putere cu gloriosul lor șef I. I. C. Brătianu este în general interpretată de opinia publică ca o condamnare a noilor partide. După război, România a cunoscut scurt timp politica oamenilor noi.

Ea a cunoscut guvernarea românilor din Transilvania, apoi guvernarea generalului Averescu, pe care presa liberală îl compară cu Boulanger.

In acest timp vechiul partid conservator s'a fărâmițat; partidul liberal a așteptat trecerea crizei intact totdeauna grupat în jurul șefului său, și de aceia e foarte natural ca reîntoarcerea sa la cârma Statului, solicitată de Coroană și aprobată de alegători, să însemneze condamnarea tentativelor intermediare.

Cabinetul Brătianu conduce cu hotărâre politica partidului liberal și dispune de oameni experimentați și de un program studiat din timp pentru refacerea țării.

In materia financiară, de pildă el a renunțat la experiențele îndrăznețe ale fostului ministru Titulescu, astăzi reprezentant al țării la Londra.

Vechiu partid, dar cât de viu și de tranic! S'ar putea zice că e acum singurul care are o organizație puternică și durabilă.

Șeful său, sprinten, vioi, uneori impetuos, cu promptitudinea și gesturile care indică pe omul activ — asemănător cu Loucheur în aceasta privință — cu o expresiune hotărâtă în figura orientală, cu o inteligență vie, și vastă — cu o voință energică — Brătianu e omul ales al țării sale în momente așa de grele ca cele de astăzi.

Între „Patria“ din Cluj și „Ardealul“ din Viena

Se știe că „Patria“, organul partidului național, a încercat să se lapede de politica pe care o reprezintă ziarul „Ardealul“ din Viena.

Ca răspuns la aceasta, „Ardealul“ publică un articol prin care „Patria“ e amenințată cu divulgări. „Ce ar zice oare „Patria“ — întreabă gazeta din Viena — dacă am publica în facsimil câteva scrisori primite în ultimul timp dela fruntașii ardeleni nu tocmai streini de „Patria“ și anturajul ei?“

Iar mai departe: „Ce vrea „Patria“ când bine știe că între noi și ea nu există divergințe de păreri, ci doar deosebirea că noi avem curajul să spunem ce vrem, pe când ea nu-l are“.

Firește că nu vom încerca să ne amestecăm în politica dintre numitele două ziare, ci ne vom mulțumi să constatăm că „Ardealul“ din Viena vede în ziarul „Patria“ din Cluj un bun tovarăș de luptă. Și „Ardealul are dreptate. Căci dacă „Ardealul“, în loc să apară la Viena, ar apărea la Cluj sau la Brașov, el ar ocupa un loc de cinste în presa partidului național.

Apărătorii sovietelor în România

Ziarul „Aurora“ al drului Lupu continuă să facă pe organul bolșevicilor în România

Cu toate că și el ca și toate celelalte gazete publică telegramele venite din străinătate, în care se dovedește reaua credință a reprezentanților Rusiei sovietice la Haga; totu i oficiosul d-nului Lupu, nu se poate stăpâni să nu găsească în articolele sale o explicație pe cât de favorabilă rușilor, pe atât de certată cu bunul simț.

Organul amicilor lui Stambulinsky oferă astfel trista înfățișare a ziarelor lipsite de scrupule morale și de idei, ziare care se contrazic dela o pagină la alta.

In același număr al „Aurorei“ cetitorul poate citi la pagina IV rândurile următoare;

„Sub comisiunea datoriilor a constatat, din schimbul de idei cu delegațiunea rusă, că discuțiunea numai poate fi continuată și că starea generală a lucrurilor face inoportună continua ea tratativelor cu rușii“.

Iar mai jos;

„Președintele Avezzana relevă cum conferința a căutat cu cea mai mare bunăvoință să ajungă la o înțelegere, însă declarațiunile făcute de comisiunea rusă au dovedit imposibilitatea continuării lucrărilor“,

și toate acestea sub titlul: „Pentru ce a eșuat conferința dela Haga“; pentru a citi apoi în pagina I sub titlul „Haga și Basarabia“ rândurile:

„La Haga, ca și la Genova, s'au ciocnit aceleași interese ale capitalismului franco-belgian cu aceleași interese ale capitalismului englez. Ce influență poate avea asupra chestiei basarabene faptul că guvernanții englezi au găsit că este mai profitabil continuarea vechiului sistem al tratativelor economice separate cu Sovietele, decât tratativele interaliate în conferințe publice cari forțamente distrag desbaterile de pe terenul strict economic spre a le aduce pe acel al principiilor politice?

Iată cum prezintă gazeta cea mai de scandal din București, eșuarea tratativelor dela Haga.

Pentru ea n'are nici o însemnătate că Litvinoff a prezintat registre și documente false, că a contrazis tot ce spusese Cicerin la Genova, că a uimit pe delegații celorlalte puteri cu stângăciile și cu contrazicerile.

Dimpotrivă.

Dup' ingeniul diplomatului dela „Aurora“ tratativele dela Haga au eșuat din cauza conflictului de interese dintre capitalismul franco-belgian și capitalizmul englez.

Dar de ce conflict?

Doar e știut și nestiut și e clar ca ziua că motivul întreruperei nu e decât faptul că Rusia refuză să recunoască obligațiunile contractate cu foștii aliați. Atunci ce obiectiv ar avea conflictul între cele două capitalismuri europene? Care din ele să se păcălească din nou, tratând cu Rusia fără nici un fel de garanție?

Dar iată, după telegramele primite ce spune și presa engleză, despre eșecul tratativelor:

„Daily Telegraph“ spune că conferința n'a dat nici un rezultat. Disprețul opiniei întregii lumi civilizate și refuzul de a primi ajutoare pe baza de condițiuni ce nu le poate conveni este opera câtorva disperați din Moscova care reprezintă o țară devastată și căzută în mizerie și care acum șase ani era atât de bogată.

„Morning Post“ spune că eșecul conferinței din Genova, și Haga sunt datorite refuzului sovietelor care nu vor să recunoască angajementele obligatorii pentru toate statele civilizate. In succesul conferinței este eșecul complect al politicei ruse a dlui Lloyd George spune ziarul. E cu neputință să se înțeleagă de ce dl Lloyd George insista de câțiva ani să se recunoască tirania criminală a Rusiei de statele civilizate.

Cât de lipsită de temei, e ideea domnului dela „Aurora,“ se poate vedea lămurit din aceste telegrame. Că România a procedat minunat neaventurându-se în nici un fel de tratative cu Rusia, reese limpede din cele mai de sus. Si că Rusia ar putea reveni la sentimente mai civilizate, aceasta o privește pe ea. Când se va întâmpla această minune, România va sta gata să se înțeleagă cu toată bunăvoința.

Iar cât privește interesul ce-i poartă Rusiei sovietice ziarul care făcea apologia crimei lui Goldstein, de nu va fi binemeritat până acum dela soviete, fără îndoială, că atunci, în ziua înțelegerei, va fi răsplătit pe față.

Insemnări de-o zi

Se zice că nu comisar al d-lui Maniu isbutise să convingă pe d-l Iorga să-i facă o vizită înainte de Conferință. Ajunși în pragul locuinței în care se adăpostește șeful partidului național d-l Iorga a întrebat:

— Asta e casa lui Maniu, mă rog?

— Nu, este a d-lui Boila, răspunse emsiarul.

Domnul Iorga mai privi odată pereții emailați și intrarea somptuoasă a palatului din strada Băii, și exclamă:

— Aha!.. Da 'nainte de războiu o avea?

— Nu, îngăimă emisarul d-lui Maniu, dar....

— Bine, bine! Destul. Am înțeles.

Și d-l Iorga aminti ceva de curente de morală la unii oameni din partidul național, și păși încruntat pragul casei de după războiu a d-lui dr. Romul Boila.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Istoria literaturii române în ungureşte

Intr'o editură şcolară din Albaiulia, dl dr. Bitay Arpad, profesor la institutul „Marianum", a făcut să apară în ungureşte un instructiv şi temeinic compendiu de instorie a literaturii române. Manualul făcut anume pentru şcoalele secundare, deşi numai rezumaţii, e făcut serios şi merită o atenţie deosebită prin faptul, că serveşte tineretului maghiar dar şi marelui public indicaţiuni exacte, constiincioase şi cronologice, în instoria noastră literară. Subtitlu ile rezumative, care indică în marginea fiecărui alinieat cuprinsul, au fost nemerit puse, întrucât fac uşor posibilă o mânuire a manualului.

O observaţiune :

Sre deosebire de toate manualele de până acum şi de istoriile de literatură, dl Bitay a pus tocmai la sfârşitul manualului istoria literaturii poporale, pe Barac, Pan etc., cu toate că poate ar fi fost mai nemerită să-l fi luat în ordinea cronologică, pe care vedem că o respectă în privinţa celorlalţi scriitori şi a celorlalte epoce literare.

Incă una: Autorul nu stărue de loc asupra nouei literaturi româneşt şi nici asupra folosului, istoriei şi ştiinţelor similare moderne, respectiv mai recente.

Trecând însă peste consideraţiunile acestea şi ţinând seamă de cele opuse de autor în prefaţă, în care atrage atenţia, că manualul său e numai un început pentru cunoaşterea momentană a literaturei noastre, străduinţele profesorului Bitay merită toată consideraţiunea.

In marginea acestei mici recomandaţiuni, poate ar fi locul să stăruim asupra unui lucru, pe care poate vom avea şi vor avea în primul rând ungurii norocul să îl înregistreze. Volumul d-lui Bitay, aşa cum îl avem, nu va putea aduce servicii adevărate tineretului din şcolile maghiare, dacă nu i se va pune acestuia la dispoziţie literatura noastră în traduceri, din care să poată să-şi facă personal constatările. Aceste traduceri au fost luate în program, prin 1919, de către o seamă de scriitori unguri de aici. Adecă a fost apoi abandonate. O iniţiativă similară, mai serioasă însă, s'a luat în cursul anului acestuia la Orade, unde sub preşidenţia d-lui ministru C. Banu, s'a format o societate română-maghiară, în scopul special de a da publicului cititor maghiar opere literare româneşti în ungureşte şi la fel, românilor traduceri din ungureşte.

Să sperăm, că acest pas pentru cunoaşterea a ceeace au frumos şi bun cele două popoare : a literaturei lor, nu va întârzia prea mult.

Din viaţa lui J. H. Fabre

S'au povestit o mulţime de anecdote asupra savantului J. H. Fabre, care s'a ocupat toată viaţa lui cu cercetări asupra insectelor.

Iată încă una din aceste anecdote, care este de sigur inedită:

J. H. Fabre, culcat, cu burta la pământ, examina o insectă. Un ţăran, trecând pe acolo, observă pe savant cum stă nemişcat cu capul în tufiş.

Neliniştit, trecătorul se duce să cheme pe jandarmi.

— Am văzut un cadavru pe câmp, le spune el acestora.

Jandarmii aleargă la locul indicat şi găsesc pe savant după câteva ore în şir, cu răbdare nesfârşită, nu pierdea din vedere evoluţiile micelor insecte.

ECOURI

Moartea unui poet austriac

La Wiener Neustadt a murit săptămâna trecută cunoscutul poet popular Franz Johann Leitner, în vârstă de 74 ani.

Leitner aparţinea de pe la 1870 partidului social-democrat că membru activ, şi venise adese ori în conflict cu justiţia din cauza vederilor sale politice.

In cele din urmă, obosit de aceste continue hărţueli se dedică cu totul literaturii, în care a avut, ca autodidact, frumoase succese.

Leitner fusese în tinereţea lui lucrător sobar.

Cu toate succesele obţinute în literatură, Leitner n'a putut scăpa niciodată de grija zilei de mâine.

El era de câtva timp cetăţean de onoare al oraşului Wiener-Neustadt.

O intreprindere uriaşa

Cea mai mare tipografie din lume

Este Curtis Publishing Companz din Filadelfia, care ocupă o clădire cu mai bine de 10 etaje şi se întinde pe o suprafaţă de 59 mii metri pătraţi.

Tipografia are 170 maşini rotative, din care 96 rotative tipărind într'o singură culoare, 39 tipărind în două culori şi 28 în patru culori.

Lucrează în tipografie 4.500 lucrători câte 9 şi jum. ore pe zi, cinci zile pe săptămână, în două echipe. Consumul zilnic de hârtie este de 30 de vagoane, iar de cerneală 4.373 kgr.

Tipografia editează trei mari reviste :

Una săptămânală de 116 pagini care iese în două milioane şi jumătate exemplare ; una agricolă de 50 pagini în 8 sute de mii de exemplare, şi una feministă în peste două milioane exemplare.

Primul poet ungur decorat cu Bene-Merenti

Carol Raval, traducătorul lui Coşbuc, Goga şi Eminescu

M. Sa Regele a decer it săptămâna trecută cea mai înaltă medalie pentru literatură, „Bene Merenti clasa I. poetului maghiar ardelean Carol Reval, din Baia-Mare, primul care a tradus cu talent pe ungureşte pe poeţii noştri de seamă.

Această decorare a fost cea mai înaltă atenţiune pentru poporul ungur, care, încă sub era ungară, cu două decenii în urmă nerăpit de acel şovinism care caracteriza toate manifestaţiunile ungureşti de pe atunci, şi-a ales un rol destul de ingrat, acela de a face cunoscută ungurimei literatura română, ceeace această naţie de valahi a noastră a ştiut să creeze neperitor.

Intâiul volum — traduceri din G. Coşbuc — a apărut în 1915. Sunt în volumul acesta vre-o 40 50 de poezii din marele nostru dispărut.

Volumul al doilea, traduceri din Oct. Goga, M. Eminescu, Alexandri, etc., a apărut în 1910.

Carol Réval are şi ca poet original un nume fixat în literatura maghiară, iar în literatura ungurească ardeleană ocupa un loc de întâietate.

Evident, sexagenarul Réval, care după cum aflăm, o duce din cale afară de greu, sărac şi nepulincios, ne interesează mai mult în postura de traducător. Are traduceri bune. Cunoscător al limbii româneşti şi al românilor, a redat poezia românească în limba maghiară insutit mai nemerit decât chiar românii care ni-au tradus literatura în ungureşte, decât acei Alexics şi Moldovan Gergely, care şi-au bătut joc fiindcă altă deducţie nu putem face de literatura românească.

Ne amintim de traducerile din Coşbuc ale lui Réval. Sunt bune repetăm. Ritmul, stilul, au fost redate cu o preciziune mai mult sau mai puţin exactă, în tot cazul însă acceptabilă. O singură greşală i-am remarcat: în traducerea „Trei, Doamne şi toţi trei", în care versul „Isi duse pumnii strânşi pe tâmple„, din cauza că traducătorul nu ştia face deosebirea între templu şi tâmplă, e redat astfel: „A năvălit asupra bisericii". Dar această regretabilă confuzie e o greşală disparentă, alături de atentatul pe care l-a comis în traducerea poeziei noastre poporale un renegat ca, de pildă, Moldován Gergely.

Bernard Shaw îndrăgostit

Autorul dramatic care şi-a împărţit piesele în „piese plăcute şi neplăcute", d-l Bernard Shaw, este cunoscut în primul rând ca autor cinic şi antimilitarist.

Nimic mai surprinzător, chiar pentru cei cari cunosc în fond pe celebrul ironist, decât de a citi extrasele corespondenţei sale către Mrs. Patrick Campbell, celebra actriţă engleză, ale cărei memorii sunt publicate actualmente într'o revistă engleză.

Aceste fraze de o drăgălăşie religioasă, cari par împrumutate din litaniile Sfintei Fecioare, bâlbâelile de copil în extaz, licăririle momentane de umor tandru urmesc în gradul cel mai înalt, când ne gândim dela cine provin toate aceste exaltări copilăreşti.

Este irlandezul îngenunchiat în faţa Femeii Cerului — deasemeni irlandeză. „Aminteşteţi, scrie el, că voi fi întotdeauna sclavul dumitale şi că extazul meu va supravieţui persoanei mele, făcute din carne şi oase. Pentru mine vei sta întotdeauna pe un tron în splendoarea cerurilor."

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Pământul şi Omul

— Rolul ţăranului în păstrarea caracterului naţional —

Rasele umane ca şi cele vegetale sau animale sunt influenţate de mediul înconjurător şi special a climei şi pământului.

E lucru ştiut că rasa albă se adaptează cu mai multă uşurinţă la climate temperate, decât rasa neagră care cere o temperatură destul de ridicată.

Din această cauză rasele transplantate din regiunile calde în regiuni mai reci, au dispărut aproape în întregime.

Deasemeni în multe colonii tropicale Europenii emigraţi nu pot să se menţie.

Knox susţine că Olandezii n'ar putea să se menţie în ţara Galilor.

In Anglia dispariţia treptată a elementului saxon, în faţa celui-lalt este datorită acelelaşi greutăţi la adaptaţie.

Tot Knox susţine că Francezii n'ar putea să trăiască mult timp pe malurile Dunărei.

Cu toate emigrările Spaniolilor în Mexic, elementul spaniol dispare şi mai mult din jumătatea populaţiei ce este formată acum din nou, de indigeni curaţi.

După un medic norvegian, Carlsen, stabilit în Minnesota, Norvegienii nu pot suporta mult timp climatul Statelor-Unite; mai ales acei din provincia Texas.

Rasa care se aclimatizează cel mai greu aproape în toate ţările globului e rasa germană.

Woodruff într'o statistică arată că durata vieţei emigrantului german în Statele-Unite e mult mai scurtă decât a germanului din Europa; iar proporţia Germanilor cât şi a Anglo-Saxonilor născuţi în America se micşorează din an în an.

Climatul american convine mult mai bine emigraţilor de tip celt sau latin decât celor de tip german şi nordic.

Dacă rasele blonde din Nordul Europei în Statele Unite, aceasta e datorită emigraţiei.

Tipul nordic va avea încă preponderanţă asupra celui Sudic atât timp cât ţările nordice ale Europei vor trimite un contigent mare de emigraţi anual ; fără acest lucru predominrea celtă nu va întârzia să se areate.

Confirmarea acestui fapt o găsim în pasajul lui Emerson din carteă: La conduite de la vie: „Milioane de germani participă ca şi negrii, la formarea îngrăşămintelor",

Nu numai în America, Germanii sunt pe cale de dispariţie.

In Transilvania, Saşii aduşi din Saxonia sunt în plină degenerescentă, în Boemia la fel.

Persistenţa minelor germane va rămâne în curând, singura mărturie a originei lor germane.

Dealtfel acelaşi inferioritate a Germanilor la adaptaţia unui sol diferit de cel de origină e cunoscută din toate epocile.

In Sicilia, Normanzii n'au putut să reziste căldurii solare; climatul Africei a nimicit pe Nandali, câţiva ani numai după invaziunea lor nu mai rămăsese nici o urmă.

Deasemeni Goţii în Spania Lombarzii în Italia, n'au lăsat decât rămăşiţe ce au fost în mod progresiv absorbite de rasele autochtone.

Ca şi speciile de animale parazite sau stricătoare, şoareci, iepuri, rasa germană îşi găseşte însă principalul element de apărare şi de conservare, în fecunditatea sa.

William Edwards a arătat încă din 1829, că în Anglia predominarea tipului celtic asupra celui Saxon merge crescând. Observaţiunile sale a fost confirmate de războiul mondial şi găsese confirmare şi în cuvintele lui Lloyd George:

„Am sânge celt în vine. E atâta sânge celt în vinele englezului încât dacă s'ar putea extrage, desigur că el ar deveni anemic.

Datorită lui, englezul a păstrat totdeuna pasiunea, dragostea pentru libertate.

— Adaptaţia rasei la un habitat e după expresia lui Michelet „căsătoria omului cu pământul".

Când J. J. Rousseu scrie: „Poporul de la ţară e acel care formează naţiunea" exprima un adevăr, care nu s'a desmiuţit niciodată.

Autorul cunoscutei epopei populare poloneze, poetul Ladislas Reymont afirmă deasemeni cu drept cuvânt că dacă mai există o Polonie, ea e datorită existenţei elementului ţărănesc.

Şi acest adevăr se referă la toate popoarele, la cel francez pentru Alsacia şi Lorena, la al nostru pentru provinciile care până mai eri erau subjugate.

Prin rezistenţa sa fisică, prin răbdarea sa, ţăranul constitue elementul activ al rezistenţei unui popor la invaziunile neamurilor de altă rasă.

In timp de pace el rămâne continuator al tradiţiilor, al moravurilor, a tuturor lucrurilor, care constitue elementele esenţiale ale caracterului său naţional.

El conservă şi tipul fundamental al rasei, căci e cel mai greu de atras la cosmopolitism.

Existenţa Celţilor pe pământul Franţei a format în decursul veacurilor caractere comune aşa de caracteristice oricărui francez, încât oriunde s'ar găsi, îl recunoşti prin aspectul fizionomiei şi al gesturilor sale.

Acelaşi lucru se poate spune despre Slavi, despre Mongoli etc.

Influenţa raselor străine e aproape neglijabilă la ţară şi în special în ţinuturile muntoase.

Astfel la noi tipul cel mai caracteristic al Românului se găseşte în munte, unde influenţa străină nu s'a simţit de loc.

Cela ce determină mişcările şi relaţiunile popoarelor sunt caracterele de unire şi de pătrundere sau de isolare şi de separaţie, particulare ţinuturilor pe care ele le locuesc. Cadrul geografic e deci factorul determinant care influenţează asupra omului, transformându-i adesea sentimentele, modul de acţiune şi formându-i caracterul naţional.

Istoria arată că influenţa cea mai apropiată asupra evoluţiei civilizaţiei unui popor e în funcţie de caracterele geografice ale pământului.

— Ay. —

Stampila Camerei de comerţ din Cluj

Stampila Camerei de comerţ din localitate este actualmente astfel compusă:

ROMANIA
REGATUL UNGARIEI
KOLOZSVAR
Camera de Comerţ şi Industrie

Intre „Regatul Ungariei" şi „Kolozsvar" stă marca Ungariei.

Si iată cum nobila instituţie negustorească din Cluj a găsit mijlocul ingenios să împace şi pe membrii ei români şi pe cei unguri.

Ea admite că ar fi acum cu şediul în România; dar se trezeşte tot în Ungaria, pentrucă vede, că ori ce-ar face, îi merge tot ca pe vremea magnaţilor.

Nimeni n'o cercetează, nimeni n'o întreabă cum o mai duce; ea face tot ce crede de cuviinţă şi protestează cu toată energia când vreun ochi indiscret se sgâeşte mai atent la ea.

„România. — Regatul Ungariei"!

Ori ce minte omenească a putut săvârşi o astfel de inepţie!

Cred oare conducătorii Camerei de Comerţ, că la alcătuirea unei stampile, merge aşa, ca la ori ce afacere: mai dau eu, mai dai tu, şi gata târgul. Puţin din România, puţin din Ungaria; împăcăm capra cu varza şi gata, toată lumea e mulţumită. Comerţul să trăiască!

Dar să ne ierte cetitorul că glumim în jurul unei chestiuni atât de serioase şi atât de grave. Ne-am revoltat în atâtea rânduri împotriva acestor procedee şoviniste, cu sau fără consimţimântul guvernanţilor din Budapesta, însă zadarnic! Nu mai rămâne de cât ca autorităţile în drept să procedeze de astă dată cu toată energia: orice toleranţă de acum înainte în această ordine de lucruri nu poate fi decât condamnabilă.

O amendă grasă, dar grasă de tot, cam pe măsura Camerei de comerţ, şi să vedeţi cum dispar toate stampilele ilegale din această nobilă instituţie. Căci suveranitatea statului nostru nu este doar o martă!

Mărăşştii

Se împlinesc cinci ani de atunci.

Totul s'a petrecut cu o repeziciune de fulger. Tranşeele apărătorilor şi tranşeele atacatorilor încercuiau corpul Moldovei, din munţi şi până la Galaţi. Duşmanii dădeau dese atacuri, siguri că armata română n'avea să se mai refacă niciodată. Mici reduite se cucereau dintr'o parte şi se recucereau dintr'alta.

Inamicii ne considerau reduşi cu totul la tăcere şi aşteptau doar să ne dea lovitura de graţie, să sfârşească odată cu noi.

Când pe neaşteptate, nesfârşitul front oriental se cutremură ca un şarpe pe tot lungul lui. In partea lui sudică, în dreptul Mărăşştilor, armatele române se năpustiră într'o bună dimineaţă la atac, răsturnară tranşeele inamice, puseră pe duşmani pe goană şi luară mii de prizonieri. Dorobanţii români, duşi de cel mai frumos, de cel mai eroic avânt n'aveau de gând să se oprească. Dar trădarea rusească interveni şi aci. Telegrafele ţăcăniră speriate, intervenţii se porniră pe lângă comandamentul român, conciliabule de stat-majoare, opriră în plină isbândă elanul sdrobitor al soldatului român.

Astăzi se împlinesc cinci ani de atunci. Ne amintim cu toţii cei cari am fost atunci în Moldova: ce entusiasm fără de margini, ce nădejdi de vis după luni de amară desnădejde, ce expresii calde de recunoştiinţă pentru soldatul acela mărunt al armatei refacerei, cel ce la toate nenorocirile cu putinţă ale răsboiului nu-i putuseră sdruncina credinţa că va învinge! Ce entusiasm în întreaga presă românească şi în întreaga presă aliată.

Unde din cele mai mari, una din cele mai strălucite biruinţe, preludiul marilor acte de mai târziu ale revanşei, împotriva celor cari ne atacaseră, ne sdrobiseră mişeleşte ţara. Una din cele mai minunate podoabe din şiragul de glorii, care ne-au dat România-Mare.

Aceasta se comemorează astăzi acolo, în mică localitate moldovenească, pe care proectilele răsboiului o transformaseră într'o biată dărâmătură şi unde natura atotnivelatoare, acopere acum pe nesimţite tranşeele şerpuitare şi urmele de groază ale obuzelor.

Să ne însemnăm în suflete această dată sfântă, căci ea va fi una din datele de faţă ale istoriei neamului nostru întregit.

„Ţaţele" Ardealului

Sub acest titlu, dl N. Iorga semnează în „Neamul Românesc" următorul articol care cuprinde o justă caracterizare a felului în care este scrisă pressa partidului naţional:

„Un număr de băieţi din Ardeal îşi fac o plăcere — am zice chiar: o datorie — să insulte zilnic ţara care a dat neamului românesc şase secole de istorie politică plină de glorie şi de cinste, o literatură care numără jumătate de mileniu şi ca ultim şir de muceniei pentru ideia naţională, pe aceia cari zac astăzi pe tot cuprinsul patriei liberate.

Băieţii pretind că n'au împrumutat nimic de la odiosul vechiul Regat, locuit de Greci, Bulgari, Boieri şi Ţigani.

Un lucru însă l-au imitat: propriul lor fel de a scrie.

Ardelenii, mai mult ţerani, n'au mahalale. Neavând însă mahalale, n'au genul interesant de fiinţi femeieşti care se chamă ţaţele.

Ţaţele nu fac decât să trăncănească atunci când lumea cealaltă munceşte. Critica lor e zgomotoasă şi stearpă. De la un cas particular ele se ridică la o teorie. Teoria o prind în două trei cuvinte, şi acelea ţi le strigă în urechi la orice prilej. „Muta aia", „chioara aia" „şoldita aia" înlocuiesc numele proprii. Şi să te terească Dumnezeu să fii rudă cu „şoldita", fiindcă îndată te ai făcut „şoldit" tu însuţi!

A le face să tacă, în Ardeal ori aiurea e imposibil; a nu le asculta e o datorie de demnitate".

N. IORGA

In mijlocul nevoilor

Inainte vreme cele două trei luni de moleşitoare căldură ale verii reduceau simţitor activitatea puterii executive. Miniştrii plecau în concedii după inclinaţiuni sau necesităţi. Ministerele rezolvau numai strictul necesar funcţionării organismului administrativ. Astăzi însă, atâtea probleme cer o grabnică soluţionare, consolidarea unităţii de stat naţional, impun o neobosită muncă. Iată de ce guvernul, care de la începutul alcătuirei sale a dovedit că îşi cunoaşte misiunea, a luat dispoziţiunea ca pe timpul verii, miniştrii ţării să se găsească în mijlocul problemelor ce sunt de soluţionat.

Necesitatea de a da o cât mai grabnică şi justă soluţionare a reformei agrare din Ardeal, a dus la ideea unui program de lucru la faţa locului în prezenţa înalţilor miniştrilor. Consiliile de miniştri nu se vor mai ţine la Bucureşti, ci în diferitele centre din Ardeal, unde planul de activitate conceput va necesita hotărîri imediate.

Astfel paralel cu înfăptuirea mult aşteptată a împroprietăririi, membrii guvernului vor supraveghea şi studia direct la sursă toate celelalte chestiuni cari alcătuesc marea problemă a unificării.

Hotărîrea guvernului de a lucra în mijlocul nevoilor imediate, dovedeşte încă odată seriozitatea cu care ştie să privească problema unificării şi să soluţioneze just consolidarea statului nostru.

Recepţia dela d. general PETALA

In casele comandantului garnizoanei locale, a avut loc. Sâmbătă seara o recepţie, cu prilejul vizitei A. S. R. principelui Carol şi principeselor Elena şi Irina la Cluj.

Au fost invitaţi, ca de obicei, reprezentanţii tuturor autorităţilor şi instituţiunilor mai însemnate din Cluj, inclusiv presa.

Si ca la ori ce repeţie, au fost prezentaţi moştenitorului Tronului, toţi aceşti receprzentanţi, în afară de cei ai presei.

Anul trecut, tot cu prilejul unei visite a prinţului moştenitor, d. general Petala uitase să invite la o recepţie de acelaşi fel, două ziare din Cluj. Ziarele în chestiune cerând lămuriri asupra acestei scăpări din vedere, d. Petala s'a grăbit atunci să înlăture toate îndoielile şi să dea toate asigurările despre consideraţia dsale faţă de presă.

Şi totuşi, lucru se repretă.

Crede oare cu tot dinadinsul d. comandant al garnizoanei locale că presa din Cluj e bună numai să înregistreze toasturile, mai mult sau mai puţin reuşite, care se ţin în asemenea împrejurări sau să strecoare informaţii şi desminţiri despre închipuite remanieri ministeriale şi despre şi mai închipuite intrări în guvern?

Moralitate

La atacurile „Aurorei" împotriva unui institut de editură, care a tipărit o broşură antisemită, acesta răspunde printr'o scrisoare ziarului ţărănist, informându-l că broşura în chestiune n'a fost luată „în editură" de acest institut, ci numai a fost tipărită, aşa că nu poate răspunde de conţinutul ei.

Deasemeni, a mai arătat „Aurorei" că la fel cu broşura antisemită a mai imprimat şi imprimă cu litere ebraice, revista „Iesurum" fără a se interesa de conţinutul ei, precum imprimă ori ce publicaţii pentru care se plăteşte costul tiparului.

La acest răspuns clar şi cuprinzător, „Auror întreabă „Cartea Românească" — aceasta este institutul de editură cu pricina:

„Este moral că pentru simplul fapt că ţi se plăteşte să dai în vileag o broşură de învrăjbire?

Răspunsul la întrebarea aceasta noi credem că nu o societate pur comercială e menită să-l dea, ci mai degrabă însuşi ziarul „Aurora" ziarului prin excelenţă aţâţător la învrăjbirea între clase, şi la învrăjbirea dintre fraţii din noulle provincii cu cei din vechiul regat?

E moral să publici, pentru simplul fapt că ţi se plăteşte de cei interesaţi, articole ca cel apărut în acelaşi număr cu scrisoarea „Cărţei româneşti" şi întitulat cu litere de o şchioapă „Ofiţerii vor să plece din armată", intenţionând vădit să scobori prestigiul armatei cu titluri de acestea cari nu sunt de loc adeverite de articolul de de upt?

E moral sau nu?

Unica preocupare a opoziţiei „GUVERNUL DE MANE"

O constatare la îndămâna oricui. — Intre interesele de partid şi interesele ţării, opoziţia nu vede decât pe cele dintâi — Cine şi cum se râvneşte puterea — Poate fi vorba de „guvernul de mâne"

Caracteristic pentru mentalitatea politică a partidelor de opoziţie e faptul că în toate sbuciumările de până acum n'am văzut nici o preocupare pentru interesele atât de vitale ale ţării. Deschideţi ziarul oricărui partid de opoziţie, dela partidul naţional până la partidul progresist al dlui Marghiloman; urmăriţi activitatea extraparlamentară atât a naţionaliştilor cât şi a ţărăniştilor, ceeace vă va izbi dintr'un început va fi preocuparea excluzivă pentru guvernul de mâine.

Opoziţia ostilă a guvernului, este ostilă ţării.

Dar se poate vorbi astăzi de guvernul de mâine? Desigur nu.

Guvernul actual este în plină şi rodnică activitate. Consolidarea se urmează încet şi sigur, ca orice lucrare temeinic pornită. Refacerea creditului nostru extern e o chestiune de câteva luni, până ce operaţiunile angajate vor putea da primele rezultate. Deocamdată valuta noastră este în continuă urcare, iar ochii străinătăţii se îndreaptă cu lăcomie asupra producţiei ogoarelor noastre, din plin dăruite cu rod.

Inăuntru, în Ardeal după atâta aşteptare cauzată, nu de actualul guvern, aplicarea reformei agrare se urmează sub directa supraveghiere a miniştrilor ţării. Problema consolidării este studiată îndeaproape. Consiliile de miniştri se vor ţine în ţară pretutindeni unde nevoile cer o soluţie definitivă, care nu s'ar putea da numai cu informaţiuni mai mult sau mai puţin expuse greşelii de apreciere şi relatare.

Proectele de reformă administrativă, şcolară, financiară, îndelung studiate şi cu pricepere alcătuite sunt astăzi supuse unei mincinoase confruntări cu realitatea, mai înainte de a fi prezentate Parlamentului care le va da putere de lege.

Cu o atare activitate, guvernul n'ar avea niciun motiv să părăsească cârma trebilor ţării. Ea corespunde în întregime nevoilor reale şi spiritului masselor, care în actualele împrejurări nu cere decât readucerea la normal a vieţii noastre publice şi raporturilor noastre cu străinătatea.

Acest elementar lucru se pare a nu-l înţelege însă partidele de opoziţie cari n'au decât o singură raţiune de a exista; guvernul de mâine, şi o singură preocupare politică: asaltul la putere.

Admiţând că s'ar putea discuta posibilitatea unui „guvern de mâine", ei-am întreba mai întâi:

Ce aduc în folosul ţării acei vari îl doresc, mai mult decât actualul guvern?

Partidul naţional, complect izolat politiceşte, încăpăţinat într'o politică pe cât de îngustă de atât de străină intereselor generale ale ţării, învrăjbit cu vechiul regat, înstrăinat de celelalte provincii româneşti, îndepărtat de însăşi massele populare ale Ardealului, nu are nimic pregătit. Pentru problema unificării partidul naţional a manifestat cea mai condamnabilă indiferenţă; reforma agrară nu a fost până acum aplicată în Ardeal pentru motivul că partidul naţional înţelegea să facă din această importantă chestiune un mijloc de a şi reface popularitatea pierdută; iar faţă de reforma administrativă, financiară, a învăţământului şi alte chestiuni de primă importanţă consolidării noastre partidul naţional n'a avut decât opinii pastişate după ziare cu independenţa dubioasă.

Nimic până acum n'a dovedit că partidul naţional lucrează real pentru refacerea stării de azi, din potrivă.

Partidul ţărănist s'a ilustrat prin a nu avea nicio înţelegere a mecanismului vieţii sociale şi de stat. Agitaţii pătimaşe şi critici sterile au fost unica preocupare a conducătorilor ţărăniştilor.

La posibilitatea unei noui guvernări averescane sau marghilomaniste, desigur că nimeni cu mintea întreagă nu se poate gândi. Experienţa încheiată acum şase luni ni-a costat destul de mult, pentrucа să mai poată fi vorba în mod serios de o reeditare a epocii permiselor, Tăzlăuanilor, Văcuilor şi Schullerilor.

Aşa stând lucrurile oricine poate trage concluzia logică. Dar nu e mai puţin adeverat că nimănui nu va putea să-i scape decăderea morală a celor patru partide de opoziţie cari, în împrejurări ca acestea, când ţara reclamă imperios concursul tuturor, nu au decât preocuparea ajungerii la putere, fără nicio tragere de inimă pentru interesele generale.

A. R. Gus.

Informaţii

A. S. R. Principele Carol şi Principesa Elena cu ocazia vizitei la Cluj au vizitat mai multe magazine făcând diferite cumpărături. Dintre aceste magazine care au tras în deosebi atenţia Alteţelor Regale este elegantul magazin de bijuterii al Dlui Henry S. Braunfeld din firma Fenyö şi Braunfeld, Piaţa Unirei, căruia cu drept putem să-i aducem laude pentru munca neobosită ce depune în aranjarea şi asortarea acestui magazin care face faia Clujului. Din acest magazin Alteţele lor Regale au ales mai mult obiecte rare şi s'a interesat de aproape de toate obiectele care erau aranjate în galantare.

Seara la ora 8 dl Braunfeld a fost invitat de Alteţa Sa Regală pentru a-i prezenta articolele alese şi cu această ocazie sa făgăduit titlul de furnizor al casei Regale.

•

Au fost numiţi în comisiunea consultativă instituită pe lângă direcţiunea generală a asigurăţilor sociale din ministerul sănătăţii publice, al muncii şi ocrotirilor sociale, d-nii: N. Blaşian, inginer, Timişoara; V. Marcu, deputat: Macovei-Lupeni şi F. Schneider-Sibiu, din partea lucrătorilor pentru Ardeal.

Dl Proske Iosi, arhitect, Cernăuţi, din partea patronilor, şi dl Berar Mihail, tipograf din partea lucrătorilor pentru Bucovina.

•

Batalionul pionieri de munte, cu reşedinţa în Braşov, dorind a pune la îndemâna ostaşilor cărţi frumoase şi de folos, care să-i ajute să devină cetăţeni luminaţi şi conştienţi, face apel la sentimentele româneşti ale celor dornici de ridicarea culturală a acestor români, rugându-i să dăruiască volumele ce cred că ar corespunde scopului arătat.

•

De predat în centru oraşului o prăvălie cu locuinţă.

Deasemenea de vânzare un local de prăvălie cu 6 camere de locuit tot în centru. Condiţiui avantajoase şi libere imediat.

A se face oferte la ziarul Infrăţirea sub „Local". 4

•

Repetiţiile Teatrului Naţional din Cluj, pentru pregătirea pieselor viitoarei stagiuni, încep negreşit la 1 August 1922.

•

Prin punctul Halmeu a intrat al 11-lea transport din totalul de cai ce ni-i datoreşte Germania. Acest transport cuprinde 217 cai.

•

IN ATENŢIUNEA D-LOR COMERCIANŢI

Numai la *S. A. Ingrăşătoarea de porci şi Industria de carne din Gherla* se găsesc cele mai bine *salamuri preparate* din carne calitatea I. Comenzile se execută imediat expediindu-se la adresa arătată prin poştă sau C. F. pe lângă preţul zilnic şi francat.

Telefon interurban 27 GHERLA. 1515

Funcţionarii vamali, necunoscând numeroasele emisiuni ale diferitelor valute străine, Ministerul de Finanţe, direcţia generală a vămilor a dat o circulară tuturor punctelor vamale ca să nu mai primească taxele de export în valute tari decât în cercuri şi devize.

■

La 30 Iulie se va ţine la T.-Severin un congres al notarilor din judeţele Mehedinţi şi Caraş-Severin. La acest congres e vorba să ia parte şi d. Duca.

Ministerul de interne va fi reprezentat prin dl Richard Franasovici. Secretarul general al acelui minister.

■

Consiliul de miniştri a încuviinţat exportul unui kilogram aur brut, pe numele societăţii „Mica" cu plata taxelor legale de export, aur necesar pentru confecţionarea unei diademe pe care această societate a oferit-o reginei Maria a Sârbjilor, Slovenilor şi Croaţilor.

■

In urma cererei universităţei din Cernăuţi, d. ministru al instrucţiunei publice a luat hotărârea ca reçomandările de profesori la oricare facultate din ţară, să se facă de către comisiuni în care să fie reprezentate toate cele patru universităţi existente.

Ca urmare, comisiunile ce fusese numite pentru recomandarea candidaţilor la catedrele acum vacante vor fi completate cu reprezentanţi de-ai universităţilor dela Cernăuţi şi Cluj, iar termenele de întrunire a acelor comisiuni vor fi amânate.

■

Se aduce la cunoştinţa tuturor membrilor Asociaţiei Inv. Ardeal Banat, etc, că Ministerul Comunităţilor prin ord. No 013333 din 8 Iul. 1922 a încuviinţat o reducere de 75 la sută pe C. F. R. învăţătorilor, cari vor participa la congresul din 6, 7 şi 8 August. In sensul acesta au şi fost încunoştinţate direcţiunile regionale a C. F. R.

„Kristály"
Cluj (Kolozsvár)
Văpseşte şi curăţe
Văpsitorie de lână bumbac şi blănărie.
Lucrurile trimise prin poştă se ispravăsc lute şi regulat
Lloyd 557 1817

Organizarea Băncilor Ardelene

— Convocarea unui congres —

Băncile din Oradea-Mare au început o vie activitate pentru organizarea într'un sindicat. Rezultatul acţiunei de până acum a fost convenţiunea în chestiunea unităţii devizelor.

Duminecă 16 crt a avut loc la Băile Episcopiei (Bihor) o conferinţă a reprezentanţilor băncilor din Oradea-Mare, în care s'au ocupat din nou cu chestiunea organizării în sindicat şi a formării unui cartel în toate băncile ardelene, în acest scop fiind convocaţi reprezentanţii tuturor băncilor ardelene la un congres ce va avea loc în Septemvrie, spre a se discuta programul şi statutele sindicatului.

Scopul acestei organizaţiuni bancare este înfiinţarea unei societăţi de credit şi giro corespunzătoare tuturor cerinţelor moderne.

Acţiunea aceasta este pornită de conducătorii băncilor ungureşti, şi vor să atragă şi băncile româneşti cari sunt grupate în „Solidaritatea" şi pe cele săseşti.

La Cluj a găsit un viu răsunet acţiunea financiarilor din Oradea-Mare.

Băncile ungureşti din Cluj şi celelalte oraşe ardelene vor da tot concursul acestei acţiuni, rămâne de văzut care va fi atitudinea băncilor româneşti, cari îşi au organizaţiunea lor şi a celor săseşti, cari încă nu au stat în raporturi prea intime cu instituţiunile financiare ungureşti.

Credite pentru aplicarea reformei agrare

Pe seama ministerului agriculturei şi domeniilor şi la dispoziţia Casei Centrale a cooperaţiei şi împroprietăririi sătenilor, s'au deschis următoarelee redite:

3.000.000 lei cari vor servi pentru preîntâmpinarea cheltuelilor necesare cu aplicarea reformei agrare în cursul anului 1922 — 1923 în Transilvania, Banat, Crişana şi Maramureş.

20.000.000 le necesari exercitării dreptului de preemţiune, conform art. 32 din legea pentru reforma agrară din vechiul regat, credit care se va rambursa ulterior prin încasări.

3.000,000 lei necesari pentru ca statul român să-şi exercite drepturile pe cari le avea statul maghiar de a răscumpăra toate moşiile vândute la diferiţi particulari şi pentru care s'a păstrat dreptul de răscumpărare prin contractele de vânzare, în Transilvania, Banat, Crişana şi Maramureş.

2,000.000 lei din care să se preîntâmpine toate cheltuelile necesare pentru lucrări de expropriere şi împroprietărire, diurne şi transporte comisiunilor judeţene şi comisiunii centrale de judecată din cursul anului 1922 — 1923, pentru aplicarea reformei agrare din Basarabia.

Din nevoile călătorilor

Jaful din restaurantele gărilor

Ce se petrece la gara din Tg.-Mureş. Restauratorii nu-şi îndeplinesc obligaţiile lor. Nemulţumirile personalului CFR. Direcţiunea CFR. trebuie să intervie

In coloanele ziarului nostru am arătat în nenumărate rânduri că unul dintre cele mai importante puncte ale programului actualului guvern este şi normalizarea mijloacelor de transport. După o muncă intensă depusă atât de d. General Traian Moşoiu Ministrul Comunicaţiilor, cât şi de dl Tancred Constantinescu, directorul general al C. F. R., s'a reuşit ca într'un interval relativ scurt, transporturile de călători şi de mărfuri pe căile ferate să se apropie de normalizare. Firesţe însă că în această privinţă mai sunt multe de făcut şi nu ne îndoim de loc că rând pe rând actualii conducători vor şti să învingă toate dificultăţile.

Ca întotdeauna dornici de a contribui în măsura îndatoririlor impuse de profesiunea noastră la opera de normalizare, semnalăm celor în drept câteva din neajunsurile observate de noi pe căile ferate din Ardeal. Intr'adevăr celace călătorii îndură din partea restauratorilor din gări întrece orice limită. Fără ca ei să ţină socoteala de obligaţiunile impuse lor de clauzele contractelor încheiate cu Direcţia C. F. R. şi fără ca să se gândească că restaurantele gărilor nu sunt de loc mijloace de avuţire în dauna publicului, ei prin înfiinţarea lor s'a căutat să se îndulcească greutăţile de călători în drumurile lor lungi şi obositoare, — restauratorii gărilor expun publicul la jaful cel mai neomenos. Preţuri maximale nu există, iar acolo unde sunt nu se respectă. In toate părţile o murdărie completă şi o totală lipsă de serviciu.

Dar neajunsuri'e cele mai mari călătorii le întâmpină în gara Tg.-Mureş. Odată cu înfiinţarea acceleratului Cluj—Galaţi această linie a devenit foarte frecuentată. Atât la ducere, cât şi la întoarcere, călătorii sunt nevoiţi să mănânce la restaurantul gării Tg.-Mureş. Restaurantorul profitând de acest prilej, a crezut nimerit că e momentul să dea lovitura. De aceea s'a dedat la o specula nemaipomenită. Mai mult încă, aici nu se respectă nici clauza de a servi funcţionarilor C. F. R. mâncări cu reducerea de 40 la sută, din care cauză ei în nenumărate rânduri şi-au arătat nemulţumirile dar fără ca să se ţie seama de ele.

Am crezut că o datorie, de a semnala aceste neajunsuri şi a le aduce la cunoştinţa Direcţiei C. F. R. pentru ca să ia urgente măsuri de îndreptare.

Taxele de export si Valuta

Printre propunerile ce s'au făcut pentru a contribui la măsurile de urcare a leului, relevăm şi următoarea:

Incasarea taxelor de export să se facă la legaţiunile noastre din străinătate.

Ele se pot face în baza conosamentelor eliberate de căpitanul vagorului care a încărcat cerealele în unul din porturile noastre, şi anume după ce vaporul a terminat încărcarea, negustorul va obţine un certificat că este posesorul mărfei din acel vapor; acest certificat se va elibera în schimbul conosamentului care va intra în posesiunea sa, şi care la rândul ei il va trimete legaţiilor noastre la locul de destinaţie în străinătate. Acolo conosamentul va fi eliberat negustorului, numai după ce va depune taxa de export în lei efectiv.

•

Care va fi rezultatul?

Rezultatul va fi o cerere mare de lei pe pieţele Parisului, Londrei etc. pentru plata taxelor. Moneta noastră va fi căutată, ea va fi cautată pentru tranzacţiile serioase; valoarea leului se va urca încontinu, până ce într'un foarte scurt timp va ajunge la un curs care va întrece mult aşteptările. Stiut este că cea mai principală cauză a deprecierei leului nostru în străinătate este lipsa de cerere serioasă.

România e de sine stătătoare, nu este parazitul nimănui, ea nu depiede atâta de alţi, pe cât depinde de noi: mii şi zeci de mii de străini mişună azi prin porturile noastre şi cu valuta lor urcată îşi cam bat joc de noi.

Ei se hrănesc cu cerealele, lemnele petrolul, şi alte produse ale noastre şi în schimb ce ne dau? tot leii noştri pe cari ei îi depreciază ca să ne poate astupa ochii.

După cum am spus mai sus să cerem în străinătate lei, timp de 6 luni: în acest interval statul român va aduna la legaţiunile noastre efectiv 5—6 miliarde de lei, care se vor urca foarte mult în străinătate. Negustorii care au de scos conosamentele vapoarelor încărcate cu cereale, cherestea şi petrol în porturile române vor fi obligaţi să alerge pe pieţele străine după lei efecte.

Astfel procedând statul într'un interval scurt va aduna lei şi la un moment dat va putea cumpăra prin legaţiile noastre devize străine, plătindu-le cu lei care or ajunge cu siguranţă la un curs potrivit cu starea economică a ţărei.

Demisia cabinetului olandez

Haga. — Presa anunţă demisia cabinetului olandez în urma întăririi dreptei în ultimile alegeri. Regina a însărcinat pe primul ministru să formeze noul cabinet.

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin
UNIO
Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

Daca voiti serviciu promt si lemne bune, faceti comanda la depozitul de lemne

Principii moștenitori în localitate

Vizitele făcute în oraș. Primirea entuziastă făcută de Clujeni. Banchetul intim. Discursul Al. S. Principelui Carol. Recepțiunea. Vizita la orfelinatul maghiar din Aghiriș. Retragerea cu torțe. Plecarea

In decursul zilei de Sâmbătă Al. S. R. Principele moștenitor însoțit de Principesele Elena și Irina vizitat diferite magazine dintre care magazinul „Gratz" de unde a reținut diferite obiecte.

Pe tot parcursul oaspeții obiectul unor călduroase manifestații de simpatie din partea publicului clujan.

Atât principesa Elena cât și principesa Irena erau îmbrăcate în frumoase costume naționale din Banat.

Banchetul intim

Seara la orele 8 a avut loc în parcul palatului comandamentului corpului VI Armată, un banchet intim la care au luat parte: Episcopul Hossu dela Gheria, Episcopul reformat Nagy Károly, prof. univ. Călugăreanu, generalul Anastasiu, generalul Florescu, dl Hossu dir. reg. C. F. R. Cluj, dl Mihaly, doamnele Plagino și Buti doamne de onoare, colonel Condeescu, locot. Mironescu.

La sfârșitul mesei Al. S. R. Principele Carol mulțumește cuvintelor de bună venire adresate Prințesei Elena și Irena prin următoarea scurtă cuvântare:

— „Pentru capetele încoronate este o datorie de a cunoaște țara lor de a înțelege și a cunoaște nevoile superilor lor. Este însă o fericire pentru ei și frumoasă răsplată atuncea când găsesc în calea lor dragoste și simpatie.

In numele Principesei Elena și în urmele Meu vă mulțumesc cu toată căldura pentru frumoasa primire ce mi-ați făcut.

Adresându-se apoi episcopului reformat Nagy Károly, Al. S. R. îi răspunde la cuvintele de bine venire exprimată la sosire:

„Mulțumesc Prea Sf. V. pentru cuvintele simțite ce mi-ați exprimat atât în numele Dv., a bisericei reformate cât și în numele poporului de naționalitate maghiară din Ardeal.

Dorința noastră este ca minoritățile și majoritățile să trăiască în bună înțelegere, bucurându-se de toate binefacerile și să colaboreze mână în mână pentru binele obștesc. Aveți încredere căci Casa Comnitoare și conducătorii țării lucrează pentru aceasta. Să trăiască Ardealul.

Recepțiunea

După banchetul intim a urmat o recepțiune de gală la care a luat parte peste 300 de invitați dintre care, reprezentanții funcționarilor, toți ofițerii garnizoanei, oamenii politici și reprezentanți minorităților, printre care baronul Ioszika și Sandor Iozsef senator etc.

Invitații au fost prezentați familiei princiare care s'a întreținut mult timp cu invitații. S'a servit apoi o mică gustare după care Al. L. Princiare s'au retras, fiind obosiți.

Vizita la orfelinatul din Aghiriș

In decursul zilei de Duminică familia princiară a plecat spre orfelinatul maghiar din Aghiriș unde au fost primiți cu mare însuflețire de populația din acel sat și de doamnele maghiare care conduc orfelinatul.

După ce s'a interesat de mersul orfelinatului Al. S. R. Principele Carol a încuviințat la cererea comitetului ca spitalul să poarte în viitor numele de spitalul „Principele Carol." La plecarea automobilului princiar, populația a făcut o călduroasă manifestație de simpatie.

Vizitarea orașului.

După amiază Principii Moștenitori au vizitat muzeul „Matei Corvinul" iar de acolo au mers în sala mare a Prefecturei unde au asistat la diferite asalturi de scrimă.

Retragerea cu torțe

In timpul când perechea moștenitoare lua masa o mulțime imensă de locuitori ai Clujului și din Mănăștur cu torțe aprinse și cu muzica militară în frunte au înconjurat masa princiara și au manifestat timp îndelungat.

Țăranul Oprea din Mănăstur a adresat perechei princiase cuvinte de bunăvenire din partea Mănăștărenilor, după care Al. S. Principele Carol a mulțumit pentru iubirea ce o arată Mănăștărenii pentru Dinastie.

In timp ce Regalii oaspeți lua masa, flăcăii și fetele din Mănăștur au încins o veselă horă, care a fost în special admirată de Principesele Elena și Irena a Greciei.

După această sinceră și caldă manifestație de simpatie arătată față de Al. Lor Princiare, mulțimea s'a depărtat.

Pe la orele 11, Al. Lor Princiare au plecat cu automobilul la gară, de unde cu un tren special s'au îndreptat spre Sinaia.

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară

Soc. An.

Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

◆

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.

Lloyd 605 1819

Răspândiți „Infrățirea"

Din Banat

Timișoara 21 Iulie

Sinuciderea unui soldat de marină. Soldatul de marină Albert Braun, de 22 ani, venit în concediu la părinții săi, a încercat să se sinucidă bând o mare cantitate de otravă pentru șoareci. In stare gravă a fost transportat în spitalul diviziei. Cauza acestei sinucideri este de-a nu se fi întors la unitate imediat la expirarea concediului.

*

Serbare de vară. Societatea sportivă „Kadimu" din localitate, organizează pentru Duminecă 30 Iulie a. c. o mare serbare de vară pe terenul societății burgheze de tir.

*

Concurs de înot. Societ t a sportivă română „Unirea" organizează la rândul ei un concurs de înot pentru ziua de Duminecă 23 Iulie a. c la băile numite „Strandul" din râul Begeu.

*

Ziar nou unguresc. Incepând cu 22 Iulie, va apare nou ziar unguresc în localitate. Noul ziar va purta numele de „Friss Ujság" și va apare în fiecare zi la orele 12.

*

Confiscarea cărților rusești. Prefectura poliției locale a confiscat azi, 21 Iulie, din ordinul Ministrului de Interne, toate cărțile tipărite în rusește în străinătate, aflate în depozit la librăriile de aci.

*

Moartea unui copil vienez. După cum am anunțat au sosit până acum în Banat un număr de 1300 de copii vienezi, cari vor rămâne aci pe tot timpul verei pentru recreiare. Unuia dintre acești copii nu i-a fost dat să aibă parte de bucuria celorlalți copii și ieri după câteva zile de suferință a încetat din viață. El se numește Adalbert Morenz. Medicii au făcut constatarea, că acest copil a murit urma unei tuberculoase în craniale, provenite din cauza foametei.

Floarea presei

Sâmbătă 29 și Duminecă 30 Iulie se va desface pe străzile Clujului „Floarea presei" cu scopul de a se mări fondul de pensiune al Sindicatului Presei Române din Ardeol și fondul de zidire al Căminului ziariștilor.

Se oferă astfel prilejul publicului românesc să-și arate dragostea și atașamentul față de presa română.

Căci să nu și închipue cititorii noștri că dând un leu pentru un ziar românesc și au și făcut datoria față de presa română, ci sprijinind în mod larg și constant acele instituțiuni cari lucrează la desvoltarea ziaristicei românești.

Cine ia Sâmbătă și Duminecă „Floarea presei" are prilejul să facă donațiuni frumoase pehtru fondul de penziune al ziariștilor sau pentru fondul de zidire al Căminului presei.

Nu refuzați dar nici o Doamnă sau domnișoară care are să vă ofere „Floarea presei".

Doamnele și domnișoarele din societatea românească din Cluj care vor să dea un generos concurs Sindicatului Presei Române din Ardeal, sunt rugate să se înscrie la ziarele „Patria" și „Infrățirea", intrând în comitetul care se va ocupa cu desfacerea „Floarea Presei" în zilele de Sâmbătă 29 și Duminecă 30 Iulie pe străzile ale Clujului.

Politica transporturilor în raport cu interesele economice ale Ardealului

Declarațiile dlui Gen. Moșoiu, ministrul comunicațiilor

Ministrul comunicațiilor, dl general Moșoiu a făcut eri următoarele declarații presei:

„Facem toate sforțările ca să transportăm cea mai mare parte a materialelor și produselor industriale ale Ardealului, fie pentru consumul intern, fie pentru export. In acest scop s'au mărit parcurile de vagoane, ale Direcțiunilor regională din Ardeal și dintre locomotivele noi sosite din Germania, cea mai mare parte au fost distribuite pentru transporturile de peste munți.

In primul rând am căutat să transportăm materialul lemnos care era depozitat în gări de 3 ani de zile. Se știe că în anii trecuți și sub celelalte guvernări, transportul mărfurilor se neglijase în favoarea traficului de călători.

Actualmente preocuparea principală a Direcțiunei Căilor Ferate Române este de a creia cât mai multe trenuri de marfă pentru a îndestula astfel nevoile Agriculturei și ale Industriei. S'au creiat până în prezent peste 200 trenuri noi de marfă, iar când va începe transportul cerealelor vom avea încă 200 trenuri noi, afectate în mod special transporturilor de cereale, destinate porturilor dunărene.

In rezumat politica noastră economică, a fost îndreptată în sensul unei largi satisfaceri a tuturor nevoilor ardelene.

Noile rețele ferate din Ardeal

Programul Economic al guvernului care se va întocmi imediat după ce se vor constata rezultatele obținute prin politica noastră de economie și de chibzuință în cheltuielile statului ne permite începerea unor lucrări necesare desvoltării noastre economice. In primul rând vom lua în considerare rețelele cari sunt menite să ușureze transporturile din Ardeal spre vechiul regat și de aci spre Dunăre și Mare.

Liniile cele mai necesare, în ordinea urgenței vor fi următoarele:

Linia Brașov - Prejmer - Valea Buzăului-Nehoiaș, menită să descongestioneze linia Brașov-Predeal, care după cum se știe este foarte aglomerată și în neputință a face față nevoilor circulațiunei.

Linia Petroșeni-Lainici-Bumbești, destinată transportului cărbunilor, din bazinul carbonifer al Petroșenilor și Lupenilor și produselor din partea de vest a Transilvaniei.

Linia Rodna veche-Ilva Mare-Dorna, menită să lege nordul Transilvaniei cu Bucovina, Moldova și Basarabia.

A 4-a linie în proecție este Toplița — Borseg — Tulgheș — Piatra Neamț, linie care va lega Valea Mureșului cu Moldova și cu Porturile Dunărene.

Dacă se va complecta această rețea de cale ferată, economia națională a întregei Țări, va avea foloase considerabile de oarece se vor pune în valoare toate bogățiile miniere și forestiere ale Ardealului. In același timp se vor aproviziona provinciile de peste munți, în mod lesnicios cu cereale din Moldova și Muntenia;

In ceia ce privește îmbunătățirile care se vor aduce Căilor de Comunicație am elaborat un întreg program de lucru; în primul rând liniile Căilor Ferate Române trebuiesc refăcute în mod radical înlocuindu-se traversele putrede și șinele uzate și complectându-se balastul necesar.

Paralel cu aceste îmbunătățiri, se vor reface podurile cari în mare parte trebuiesc înlocuite.

Totdeodată se vor continua lucrările de mărire a liniilor de garaj reclamate de intensificarea traficului actual.

Vom lucra în așa chip încât vom reduce la normal în timpul cel mai scurt posibil atât transporturile din Ardeal cât și cele din Regat.

Turburările de la frontierele Ungariei

Cunoscutul agitator Héjjas arestat

Budapesta. In urma evenimentelor dela frontiera apuseană a Ungariei a fost arestat locotenentul Ivan Héjjas cu 7 complici. Urmează alte arestări. Ministrul internelor a declarat, că guvernul nu va tolera ca anumiți indivizi să organizeze trupe sub propria lor comandă.

Noul regim financiar al Germaniei.

Berlin. Guvernul publică memoriul comitetului garanțiilor cuprinzând amănunte asupra controlului financiar și directive legislative privitor la capitaluri Ministrul de finanțe al Germaniei vatrebui să prezinte zilnic situația datoriei flotante, tot la 10 zile o statistică asupra veniturilor germane.

Greva din Kronstadt

Elevii școlii militare se pun în grevă — 5 elevi condamnați la moarte

Berlin. La școala de ofițeri din Kronstadt s'au revoltat 600 de elevi refuzând să asiste la cursuri și cerând să fie trimiși la regimente. Tribunalul revoluționar a condamnat pe 5 elevi la moarte iar restul la închisoare.

Criza de guvern din Polonia

Nerecunoșterea alegerii lui Korfanti

Varșovia De Sâmbătă situația s'a înbunătățit, partizanții constituției refuzând să sprijinească pe Korfanti, alegerea sa ca președinte al consiliului arămas astfel fără valoare Pilsudski intenționează să formeze un cabinet deasupra partidelor.

FRENKEL [fost Janovitz & Co.] Cluj, Str. Aprinjoarelor 13. Telefon 2-90, 264, 401.

FABRICA DE ARTICOLE DE METAL

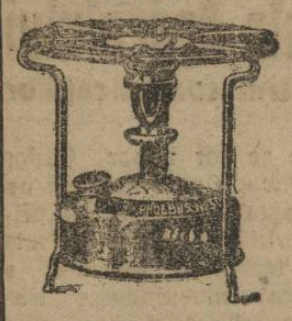

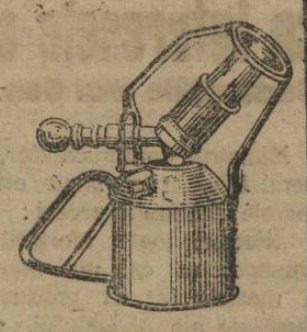

Depozit permanent
Blau & Co.
București, B-dul Maria No. 1.

„AGRICOLA"
Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstein.
Ulbară, Banca Ardeleana.
Sighetul Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

UNELTE DE TOT FELUL PENTRU MASURAT
„MIKRON" — C. STIEFELMAYER
Reprezentanța Generală: **BLAU & Co.**
București, Bdul Maria No. 1. 1977

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Publicațiune.

Aducem la cunoștința generală că în ziua de **12 August** a. c. **orele 8** dimineața, **se vor vinde prin licitație publică forțată** în localul societății noastră din **Calea Victoriei No 35,** toate obiectele (bijouterii, haine etc.) amanetate cu scadența până la 12 Iulie a. c. și cari nu au fost rescumpărate în termenul legal.

Cluj, 22 Iulie 1922.

Casa de Imprumut pe Amanet
Societate Anonimă
2009 Cluj.

Reclama este sufletul comerțului

Restaurantul la „Hornar"

Toată lumea care vrea să mânânce bine și se fie bine servit **ca la Mama acasă** să viziteze Restaurantul la **Hornar** unde se găsește pe lângă mâncărurile cele mai alese și gustoase și **Grătar special**

Vinuri naturale din propriile podgorii și tot felul de beuturi recoritoare.

Serviciul ireproșabil și prețuri modeste. Notați bine adresa la **„Hornar"** Calea Reg. Ferdinand 63 Vis-a-vis Siguranța. 1893

Conservatorul de Muzică și Artă Dramatică din Cluj.

Pentru anul școlar 1922—1923 se vor ține:

Inscrierile: 18 (Luni)—24 (Duminecă) Sept. incl.
Reinscrierile 18 (Luni)—30 (Sâmbătă) „ „
Examene de admitere: 26 (Marți)—29 (Vineri) Sept. incl.
Examene amânate și particulare: 30 (Sâmbătă) Sept.

REINSCRIERI și EXAMENE amânate, afară de terminul de mai sus, nu se vor admite pentru nimeni și pe lângă nici un motiv.

INSCRIERI și EXAMENE de admitere — prin excepție — pentru cei ce din diferite motive bine justificate nu s'au putut prezenta la timp, se vor admite între 1—10 Octombrie incl. Afară de acast termin nu se vor admite pentru nimeni și pe lângă nici un motiv.

Direcțiunea Conservatorului Cluj.

TRASUL

dă betonului și mortarului densitatea deplină și impermeabilitatea mărește clasticitatea și resistența de tracțiune și de presiune, face posibil economii mari la ciment de portland.

TRASSIA S. A. p. Exploatare de tras transilvanean în DEJ, fabrica: Tras, Trasvar, Ciment de Tras.

Prospecte și certificate oficioase stau la dispoziție. Representant pentru jud. Gojocna și Turda-Arieș precum și depozit în Cluj: Inginer F. HANN Cluj, Strada Ciparlu No. 3. 1401

Pentru Autorități, Bănci și alte Institutii cari doresc a-și procura

Colecția Gazetei Oficiale

din anii 1918—1922 adică dela aparație și până la ultimul număr.

Se găseste de vânzare la Agenția de Publicitate

„SOARELE"

Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. Cererile se vor adresa urgent având numai câteva colecții. 1885

CHESTIUNEA despăgubirilor germane

Expozeul ministrului de finanțe englez

Câțiva bancheri și comercianți de seamă întrunindu-se la locuința oficială a primarului Londrei, au avut prilejul să asculte expunerea făcută de ministrul de finanțe Robert Horne asupra situației despăgubirilor germane. Ministrul e de părere că ar fi necesar a se întruni într'un consiliu bancherii conducători din Europa și poate chiar și acei din Statele-Unite, înainte de a se lua o hotărâre finală pentru soluționarea acestei probleme.

„Sunt unii, zice Horne, care cred că actuala stare de lucruri în Germania se datorește întru totul faptul că Aliați cer Germaniei despăgubirile pe care această țară s'a obligat să le dea prin tratatul din Verssailles. Aceasta este un punct de vedere greșit. Situația Germaniei trebue atribuită până la un punct faptului că ea are mari datorii pe care trebue tocmai să le plătească. Insă această situație mai trebue atribuită și la multe demersuri greșite pe care această țară le-a făcut dela războiu încoace. Astfel în loc să se adopte o conduită energică, Germania a continuat să meargă pe calea unei rezistenți ușoare, și și-a luat asupra-și mari obligațiuni acordând subsidii căilor ferate și aprovizionării, obligațiuni pe care nu le-a putut îndeplini decât făcând mereu emisiuni de hârtie monedă. Aceasta nu era un sistem bun de a trata chestiunea reparațiunilor, fiind numai artificii cu caracter purtemporar. Singura cale pentru a face față realităților acestei probleme era de a alcătui împreună cu aliații un proect inteligent și energic care ar fi dat o soluțiune mai mult sau mai puțin definitivă întregei afaceri.

Pe piața străină astăzi 2185 mărci germane cotează abia o liră sterlingă; 52,72 franci francezi, reprezintă o liră sterlingă. Acest curs face să reasă prin anticipare importanța unui studiu față de preblema despăgubirilor germane. Cercurile responsabile financiare însă sunt convinse că, dacă se dovedește folositoare o consfătuire viitoare cu privire la un aranjament asupra datoriilor de războiu internaționale, amânarea datoriilor nu este de loc o afacere așa de simplă.

Inchiderea conferinții din Haga

Ziarul „Le Temps", ocupându-se de conferința din Haga, constată că a produs două urmări importante și imediate.

1. Conferința din Haga a confirmat pe deantregul indiciile expuse de dl Poincare deja la începutul anului, în memorandul din 31 Ianuarie. Politica franceză este acum justificată prin fapte. Astăzi, toate puterile s'au întrunit în sfârșit pe terenul care fusese ales și recomandat de primul-ministru francez înainte chiar de a se fi început vre-o negociațiune cu reprezentanții sovietici. Delegația franceză la conferința dela Haga a avut satisfacția de a vedea ideile guvernului francez adoptate și desvoltate de delegațiile străine.

2. Reprezentanții sovietici n'au reușit să obțină credite de stat, cari constituiau punctul fundamental al programului lor. Afară dar dela conferința din Cannes, diplomația sovietică a urmărit scopuri ce nu se puteau atinge, înșelându-se complect. Guvernul din Moscova va trebui ca pentru viitor să țină seamă de acest eșec caracteristic și publicul rus, atât de rău informat din ce se petrece în Europa, va trebui ca în sfârșit să fie pus în curent cu situația.

Refacerea financiară a Austriei

„Times" este de părere că demersurile esențiale preliminare, pentru reconstruirea finanțelor publice în Austria, ar fi început. Prin suspendarea pretențiunilor Austria va fi în stare să contracteze un împrumut străin. Acesta este absolut necesar pentru reforma sa economică și se crede că va dura prea mult timp spre a restabili Austria, dacă se va începe cu 10 milioane lire sterline.

Reconstruirea Austriei este cheia pentru reînvierea Europei Centrale. Complecta prăbușire a Austriei ar avea o dezastruoasă reacțiune asupra Germaniei. Se crede că suma depozitelor străine, deținute de cetățenii austriaci este destul de considerabilă. Restabilindu-se încrederea în finanțele Austriei, capitalul evadat se va reîntoarce îndată și aceste fonduri vor ajuta Austria de a financia propriile sale cerințe externe.

Deci beneficiurile pe care Austria le-ar trage dintr'un împrumut străin uu se vor limita numai la cifra acestui împrumut. Faptul că coroana a scăzut vădit de când guvernul englez a aprobat credite Austriei, poate fi datorit unor cauze speciale. In ori ce caz coroana ar fi scăzut și mai mult, fără acest credit

Criza de guvern din Jugoslavia

Criza de guvern provocată prin demisia primului ministru dl V. Pasici continuă. Demersurile făcute de dl Ribar președintele camerei pentru stabilirea unei înțelegeri între partidele ridical și democrat nu au dat nici un rezultat până în prezent.

In cercurile politice bine inițiate se afirmă că în cazul când reconcilierea între radicali și democrați va deveni imposibilă, regele Alexandru va încredința formarea cabinetului actualului ministru de externe dl Nincici considerat ca om de încredere al suveranului. Sunt oare care șeanse ca viitorul cabinet să fie format de președintele camerei.

Viitorul guvern dacă va fi format de d-nii Nincici s'au Ribar, va dizolva camera și inaugura o politică de reconciliere cu marile provincii alipite, acordându-e considerațiunea cuvenită.

Actualmente din cauza politicei ultra centraliste a guvernului Pasici, relațiunile între Serbia veche și marile provincii, sunt foarte încordate.

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări:

LUP splendit, rasă pură 11 luni, înțărcat se vinde. Adresa Piața Unirei 13 parter în fund între 2—3 p.m. 2007

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 parter 3.

BANCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Birouri

cu și fără rulete cum și

MOBILE

de tot feluri sânt de vânzare în magazinul

Fabricei de Tâmplărie Artistică Societate Anonimă Cluj, Strada Iuliu Maniu 4.

Telefon 832. 1991

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig"

La Regele Pălăriilor Cluj,

Piața Unirii 17. Albituri pentru doamni se află permanent. 779

Prima fabrică electrică română

S. p. a.

Cluj, III. Str. Călugărițelor 1

Telefon 67.

Adresa telegr. Relais Cluj.

Lloyd 778

Fabricăm articole și aparate electrice pentru curent puternic, transportăm dela magazie tot felul de porțelanuri cu resistență expansivă ridicată și mică. Interesaților le oferim preț curente. 1914-3

Article frumoase de drogherie

au sosit la parfumeria

D'or

Cluj, Piața Unirii No. 5. 1385

S'a deschis din nou magazinul de mode pentru dame

Weiss și Molnár

sub noua firmă:

Heller, Weiss și Molnár

Calea Regele Ferdinand 6, vis-a-vis cu localul vechiului magazin. 1592

Cautăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

No. 381—1922. 11 Iulie 1922.

Concurs de primire

în școala normală de învățători a statului din ZĂLAU și în internatul aparținător ei, pe anul școlar 1922—23.

Părinți sau tuturorii cari doresc ca copii sau curanții lor a se fie primiți în internat se-și înainteze petițiile adresate:

Directoratului General al Instrucțiuni pucice în Cluj, inzestrat cu documentele de lipsă

Direcțiuni Școalei Normală de învățători din Zălau, până la terminul de 28 August st. nou 1922.

Petițiilor timbrate în regulă se vor alătura:

Certificatul de botez,

Certificatul de pe ultimul an școlar,

Certificatul de revaccinare.

Cei-ce doresc un loc cu taxă deusă sau gratuit, vor alătura:

a) un certificat al perceptoratului fiscal respectiv, prin care să se arate amănunțit dările ce reprezentantul legal al candidaților le plătește către stat, județ și comuna;

b) un certificat al primării locale prin care să se arate amănunțit numărul copiilor și vârsta fie cărula, cum și averea ce o posede reprezentantul legal al copilului, în acest certificat se vor specifica dacă aspirantul este fiu de Român;

c) Fie care elev cu ocaziunea prezentanți lui e dator se solvească 50 lei taxă de primire și pentru cei-ce vin întâia oară 25 lei cauțiune.

Elevii solvenții sau semi-solvenți cu ocaziunea primirei sunt obligați a solvi taxa de intreținere pe 3 luni anticipative și anume, solvenți lunar 200 lei iar semi-solvenții 100 lei.

Elevii vor aduce cu sine:

1 saltea, (sac de pae), 2 cerceafuri de pat, un țol sau plăpomă, cu 2 cuverturi, 1 sau 2 perini, cu chate 2 cuverturi, 4 cameși de zi, 2 cameși de noapte, 4 pantaloni (izmene), 4 perechi ciorapi sau obiele, 3 ștergare, 6 naframuțe (batiste), un piapten, una perie de dinți, de vestminte, precum și perille de ghete, una lingură, 2 servete, săpun de spălat obrazul, un lighian, un păhar, o vioară (violină), un calamar, condeiu, peniță, 2 perechi de ghete, 2 perechi de vestminte, un palton de iarnă.

Nimenea dintre recurenți nu poate fi primit numai în cazul dacă e inzestrat cu toate cele aici înșirate.

Fiind obligator pentru fie care elev CHIPUL uniform, părinții sau tutorui cu ocaziunea prezentarii sunt obligați a solvi în cassă Direcțiuni 100 lei pentru acest scop.

Catalogul manualelor statorite pentru anul școlar 1922—1923, îi vor primi părinți sau tutori cu ocaziunea prezentari, dela Direcțiunea școalei. Fie care elev e obligat a-le câștiga numai acele manuale. Eventualele cumpărări de cărți nu se vor lua în conziderare. Pe lângă cele mai sus înșirate fie care părinte e obligat se presteze 100 kg. grâu, 50 kg. cartofi, 10 kg. fasole.

Examenele de primire se vor ținea din 31 August până din 9 Sept. încluzive.

Examenele de CORIGENȚA se vor ținea în 11 Septemvrie.

Direcțiunea școalei normale de învățători a statului din Zălau.

2006

Concurs.

Uniunea Generală a Industriașilor din România a înființat impreună cu Uniunile Industriale din teritoriile alipite un birou central în București. Pentru acest birou se caută **un director** pentru conducerea afacerilor, cari privesc Uniunile din Ardeal, Banat și Bucovina.

Reflectanții, cari sunt absolut versați în chestiunile industriale și economice și cunosc perfect în vorbă și în scris limba română, precum și cea germană și maghiară sau cel puțin una din cele două limbi din urmă, își pot înainta până în 15 August a. c. ofertele cu indicațiunea pretențiunilor la Uniunea Generală a Industriașilor din România în București Palatul Camerei de Comerț. Se cere numai ofertele forțelor de primul rang, cari se vor obliga de a locui permanent în București.

Uniunea Generală a Industriașilor din România.

2004

Anunț.

Se face cunoscut tuturor proprietarilor de pământ (agricultori) că **Regimentul 83 Infanterie pune la dispoziție soldați pentru**

munca câmpului, secerat, trierat, cosit, prășit, etc.

Cei interesați vor anunța Regimentul până la data de 27 Iulie 1922, urmând a se prezenta la Regiment pentru încheierea contractelor.

La data de 31 Iulie 1922, soldați sunt pun la dispoziția agricultorilor.

Comand. Regt. 83 Inf.
Colol. S. ALDESCU.

2002

BANCA ROMÂNĂ S. A. SATU-MARE

Publică concurs

pentru ocuparea următoarelor posturi vacante:

a) pentru postul de director la Sucursala din Careii-Mari;

b) pentru postul de funcționar la Centrala;

c) pentru postul de practicant la Centrala;

Doritorii a ocupa aceste posturi sunt rugați a-și înainta documentele necesare cu arătarea pretenziunilor până la 31 August a. c. Direcțiunei Institutului. Pentru postul de director se recere ca petentul să fie versat în toate afacerile de bancă, cunoscând la perfecție contabilitatea.

2001 DIRECȚIUNEA.

Banca Română de Comerț și de Credit din Praga

SOCIETATE ANONIMA

CAPITAL LEI 10.000.000

Reprezentantă a Băncei de Credit din Praga.
Filiale la Belgrad și Sofia.

Prospect de emisiune

In vederea extensiunei afacerilor Băncei Române de Comerț și de Credit din Praga și a sprijinului larg pe care îl acordă desvoltărei industriei, comerțului și finanțelor românești precum și legăturilor financiare dintre România și Cehoslovacia, Consiliul de Administrație al Băncei Române de Comerț și de Credit din Praga, de acord cu Banca de Credit din Praga și în baza art. 5 din statute, a decis sporirea capitalului social la 40.000.000·— (patruzeci milioane) Lei prin emiterea a încă 40.000·— (patruzeci mii) acțiuni la purtător în valoare nominală de lei 500·— (cinci sute).

Emisiunea se face pe cursul de Lei 520·— din cari Lei 20·— se vor afecta fondului de rezervă pe lângă cari se vor percepe și Lei 25·— speze de emisiună adică în total Lei 545.

Asupra acestei emisiuni vechii acționari au un drept de preferință în proporție de o acțiune nouă pentru una veche. Acest drept de opțiune se va exercita între 20—31 Iulie 1922.

Primul vărsământ de 30% adică Lei 150 de acțiune împreună cu Lei 45 pentru speze și fondul de rezervă, adică Lei 195 în total se vor depună odată cu subscrierea iar restul la epocile ce se vor fixa de Consiliul de Administrație.

Se pot face și depuneri integrale de Lei 545 cari vor beneficia de divident de la 1 Iulie 1922, celelalte depuneri beneficiând de acelaș divident pro rata temporis.

Subscrierile se primesc:

La București: la sediul Băncei Române de Comerț și de Credit din Praga, str. Lipscani 2, **la Iași**: la Banca Română de Comerț din Iași, **la Brăila**: la Banca Portuiui, **la Constanța**: la Banca Constanța, **la Giurgiu**: la Banca Dunărea.

Banca Română de Comerț și de Credit din Praga.

2003

Librăria-Editoare SOCEC & Co. S. A. București

recomandă următoarele cărți didactice de curs primar, aprobate de onor. Minister al Instrucțiuni Publice pentru anul școlar 1922—23.

Abecedar, de

Antonescu, Mătăsaru și Onu, p. I și II
Negulescu Ștefan, p. I și II.
Nicolaescu și Teodossiu, p. I și II.

Aritmetica, de:

Ciorănescu I., pentru toate clasele
Dima, Nicolaescu și Stoinescu, idem.
Negulescu Șt., Teodossiu și Cernescu idem.

Carte de Citire, de:

Constantinescu Harit, Ivanovici, Bratu și Caracudovici, pentru toate clasele.
Scraba G. D., Negulescu, I. Onu și Teodossiu, pentru toate clasele.

Geografie, de:

Antonescu, Mătăsaru și Onu, pentru cl. III și IV.
Stoinescu și Nicolaescu, pentru cl. III și IV.
Atlas Geografie de Popa Burcă pentru clasele primare.

Gramatica, de:

Nicolescu, Stoinescu și Teodossiu pentru cl. III și IV.

Caete de Caligrafie, de:

Antonescu G., pentru toate clasele.
Borgovanu V. G., N. Nicolaescu și G. Stoinescu, pentru toate clasele.
Onu, Nicolau și Ionescu Lungu, pentru toate clasele. 1990

Se trimete Domnilor Institutori câte un exemplar gratuit după cerere spre consultare.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante	Droguerii	Manufactură	Ghete	Instalații
Rest. Orașului Grădinei. Str. Regina Maria	**Viorelia** Parfumerie și Droguerie Piața Unirii.	**Iacob Dick și Fiu** Engros și Detail.	Bata	**Firma Universum** Th. Orban & M. Anghel Strada Bob No. 5.
Pierschi	Rózsa	Luca Niculescu	Turul	**Automobile**
Central		Missir	Vasile Bindea Fabricant de ghete Palatul consumul Funcționarilor	Leonida
Coloniale		Barza	**Croitor de Dame**	
„COLOMBO" Coloniale, delicatese, proprietar IONEL ALDICA CLUJ.	Emke	„TEXTILANA" Szegfu & Sipos Magazin de tricotaj și Țesături Str. Iuliu Maniu 3.	Wartenberg	Blaga
Atlantica				
Konkoly				

Criza din Italia

Deși firul telegrafic nu ne-a transmis încă amănunte asupra crizei ministeriale din Italia, putem, totuși, deduce, din faptele anterioare cunoscute, pricina acestei cauze.

Votul de neîncredere dat guvernului din Facta, se datorește coaliției, în ultimul moment, a partidului democrat, grupul Nitti, cu populiștii și cu socialiștii.

Această coaliție a putut fi posibilă în urma eșecului diplomatic suferit de ministrul afacerilor străine, în recenta sa călătorie la Londra și la Paris. Italia nu a putut obține, în convorbirile pe cari le-a avut d-l Schanzer, cu d-l Lloyd George, nici o concesiune, fie pe terenul politic, fie pe cel economic. Italia ceruse să ia parte la conferința care va fi în curând întrunită, ca să stabilească regimul orașului Tanger. Nici aceasta n'a putut-o obține d-l Schanzer.

Nu mai puțin a contribuit a se da votul de neîncredere, situațiunea grea financiară în care se zbate Italia.

Avanti, ziarul socialiștilor scrie că Italia merge, cu pași repezi, spre dezastrul financiar în care a căzut Austria.

Popolo d'Italia se ridică în contra politicei de gleze și preconizează o înțelegere între Italia și Franța ca o stavilă în contra dominațiunei britanice. Ziarul amintit scrie textual: „S'a vorbit de o ruină germană. Acum se poate vorbi de o ruină italiană și de una francează, adică a dezastrului națiunilor continentale și a succesului egemoniei anglosaxone. De aci nevoia de a urmări o politică continentală, mai cu seamă o politică de apărare între statele cele mai amenințate: Italia și Franța".

*

In legătură cu cele de mai sus este interesantă, pentru cazul când criza actuală ar readuce la putere un guvern Nitti, opiniunea ce acesta are asupra problemei reparațiilor, așa cum reese dintr'un articol sub semnătura sa, apărut în „Berliner Tageblatt".

Pretențiunile de reparații germane sunt lipsite de orice bază legală. Germania, zice el, care a pierdut atât de mult, nu trebue să plătească toate reparațiile, atunci când Italia și Franța nu sunt în stare să plătească Angliei și Statelor-Unite datoriile contractate. Toate greșelile și desiluziile statelor aliate se datoresc politicei reparațiilor și totuși se perzistă în acestă eroare. Astăzi sunt în Europa mai mulți oameni sub arme ca înainte de război. Dacă Statele-Unite ar ajunge la convingerea că din cauza reparațiunilor Europa este în pericol, ar fi un progres însemnat, însă istoricii viitorului se vor mira de orbirea acestei perioade.

*

— Regele Italiei a început consultarea șefilor de partide. Orlando este înfățișat ca probabilul succesor al lui de Facta, el având, spune „Giornale d'Italia", sprijinul democraților și popularilor.

Societate cu capital în... grâu

Societatea anonimă pentru construrirea de căi ferate pe pusta Ungariei la Békéscsaba a hotărât că va construi în Oroshaza o cale ferată, care va avea legătura cu Békéscsaba-Totkomlos.

Un kilometru de construcție va costa 2 milioane coroane ungare' linia este de 20 kilometri și va costa 40 milioane coroane. Societatea pentru asigurarea capitalului necesar emite acțiuni nu în bani, ci în grâu. Conform planului, capitalul fundamenial va fi de 100 vagoane grâu plătibil în trei ani. Noua cale ferată va fi condusă de electricitate.

Controlul financiar în Germania

După un comunicat oficial al guvernului german tratativele dintre comitetul garanțiilor guvernului german au dat următorul rezultat: pe baza unei înțelegeri ulterioare mai amănunțite, reprezentanții comitetului de garanții vor obține pe viitor dela ministerul de finanțe informațiuni asupra venitelor și cheltuelilor Germaniei de garanții vor avea posibilitatea să se pună în curent privitor la dispozițiunile ce le va lua guvernul german în această privință. Ministerul de finanțe va înființa un serviciu central mobil de garanții posibilitatea de a se convinge din când în când asupra eficacității serviviului de control.

Comitetul de garanții a rezumat rezultatele lucrărilor într'un memoriu, care a fost înmânat guvernului german în ședința finală dela 18 Iulie. Intru cât s'a stabilit de comun acord că măsurile cupinse în acel memoriu nu ating întru nimic suveranitatea Reichului guvernul german a comunicat comitetului de garanții că aprobă memorii sub rezerva unui răspuns înscris.

Reconstruirea economică internațională

„Daily News" publică un plan de reconstruire economică internațională, care este menit să împiedice catastrofa, ce după acelaș ziar este prevestită de către prăbușirile valutare ale Austriei și Germaniei și eșuarea conferinței din Haga.

Primul constă în:

1. Anularea datoriilor Franței către Anglia.
2. Acceptarea de către Franța a unei reduceri a sumei reparațiilor la 2500 milioane lire sterline.
3. Franța să ratifice tratatul din Waschington și să reducă armamentele navale la un nivel ce rămâne să fie stabilit.
4. Elaborarea unui plan general de garantare a Franței contra unui atac militar.
5. Realizarea unui împrumut internațional, care să ușureze sarcinele Franței în special.
6. Acceptarea Germaniei în Liga Națiunilor.

Cetiți „Infrățirea"

Scrisori din Maramureș

Gazeta Maramureșană unică foae românească din Sighet, din diferite motive și-a sistat apariția, și as fel Maramureșul care are atât de multă nevoe de slovă românească, rămâsese cu 2 gazete ungurești și 1 ce.relască și nici cu una românească. Starea aceasta tristă și rușinoasă a fost îndreptată de câțiva bărbați doritori de înaintarea Maramureșului carî au reînviat „Gazeta Maramureșană" cu începutul unei lulie. Vrednicii editori sunt: Pr. I. Bârlea; Dr. T. Doroș; Dr. V. Kindriș; Profesorii I. Petrescu Gh. Vornic și C. Ionescu-Olt.

Excursioniștii din Târgoviște. Zilele trecute orașul nostru s'a bucurat de o rară sărbătoare, căci a putut găzdui pe 25 elevi ai liceului din cursul superior „En. Văcărescu" din Târgoviște, în frunte cu profesorul lor Al. Lăpădatu subdirectorul inv. din București. Elevii au cutreerat tot Ardealul, străbătând săcuimea, Cluj, — Oradia-Mare, — Sighet. Din Sighet ei vor trece cu căruța munții Carpați pe la Borșa-Iacobeni, de unde se vor coborî cu pluta pe Bistrița și se vor sui pe vârful muntelui „Ceahlăul" ca să vadă răsăritul soarelui de unde se vor înapoia spre Târgoviște prin vechiul regat.

Vizita canonică a Episcopului Gherlei. E vie încă în mintea noastră, vizita Sf. Sale Dr. Iuliu Hossu, episcopul de Gherla, din toamna trecută. Cum însă atunci unele sate rămâseseră necercetate de P. Sa le va cerceta și pe acestea.

Incepând dela 21 Aug. când va trece dela Capnic peste muntele Gutâi la Bârgești, P. Sa va vizita 12 sate și va sfârși vizita la Mânăstirea Moiseiului, unde va oficia la Sf. Maria Mare.

Acum de curând a isprăvit vizitarea jud. Sălaj și Satu-Mare iar după două săptămâni, va veni în Maramureș, unde adventismul se întinde din ce în ce mai mult.

Invățământul în Maramureș. Invățământul în Maramureș se resimte foarte mult din lipsă de profesori. Neavând linie ferată directă, suntem ca rupți de corpul românismului și față de scumpetea extraordinară nu vrea să se stabilească la noi cu toate că s'au făgăduit și prime de încurajare pentru profesorii cari ar voi să vie în Sighet. Se pare deci că școalele secundare din Sighet vor rămânea și anul acesta fără profesori, ceace ar fi un rău imens pentru românismul de aici.

Invățământul primar încă șchioapătează, din cauza neînțelegerilor ce există în re titularul revizoratului și între unii din membrii corpului învățătoresc. Ar fi de dorit ca în interesul învățământului să se termine odată aceste neînțelegeri, și în iubire și bună înțelegere să se lucreze mai spornic pentru înălțarea culturală a oropsitului popor din Maramureș.

In acest scop, prefectul județului, G. Mihaly — după cum sunt informat — va convoca în 26 lulie o adunare a corpului profesoral și învățătoresc precum și a tuturor bărbaților dornici de înaintarea culturală a Maramureșului.

Corespondent.

Reparațiunile bulgare

Comisiunea interaliată din Bulgaria a remis o nouă notă guvernului bulgar în care face oarecare observațiuni privitoare listei impozitelor și veniturilor afectate plății reparațiunilor care a fost votată în ultimul timp de Camera bulgară.

Comisiunea consideră că această listă este insuficientă și insistă asupra faptului că veniturile vămilor și minelor nu sunt menționate pe această listă, cum s'a cerut la început.

Această notă concepută în cel mai bun spirit de conciliațiune exprimă speranța că negocierile viitoare vor fi conduse, ca în trecut, cu dorința reciprocă de a ajunge la un rezultat satisfăcător.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana"

Anul II. No. 572 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Joi 27 Iulie 1922

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COM...
Director: D. TOMESC...
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Cei 800.000

Cei 800.000 sunt soldații, majoritatea țărani din vechiul regat, cari și-au găsit moartea prin stâncile munților, printre traversele tranșeelor și prin spitalele de exantematici, în luptă pentru crearea României-Mari.

Aceste 800.000 de jertfe, cari au pierit de cea mai crudă, dar și de cea mai eroică moarte, dela un timp încoace par a nu mai fi pe placul unor anume politiciani ai momentului. Amintirea lor și mai ales amintirea faptelor măreațe, care le-a atras moartea, produce chiar o vie nemulțumire în anume cercuri, unde se crede cu tot dinadinsul că România-Mare se datorește numai unei anumite politici condusă cu mai multă sau mai puțină pricepere și nici demn acestor 800.000 de vieți pierdute, fără de care nu știm dacă am fi avut țara în hotarele largi pe care le are astăzi.

S'a debitat astfel în repetite rânduri că acele 800.000 de victime ale războiului, nu mai formează acum decât o simplă figură retorică; s'a insinuat apoi că numărul nu a fost așa de mare; ba chiar că moartea le-a fost inutilă și ca atare, chiar de nu s'ar fi petrecut, Românii tot ar fi ajuns la rezultatele de azi.

Fără îndoială, toate acestea nu s'au spus direct, în public, în formă autorizată. Dimpotrivă erau mai mult suggerate, spuse cu meșteșugite ocoluri și cu calculată perfidie.

In ultimul timp însă jena începutului s'a risipit; încurajați de indeferența publicului, defăimătorii eroilor naționali au început să se dea pe față și să vorbească răspicat.

„Să ne ierte dl Iorga cu cei 800.000 de morți! La noi nu prinde astfel de floricele literare!" — a scris de curând un ziar, care dela un timp a luat o de tot razna, pentru al mai arăta cititorilor.

S'au împlinit eri cinci ani dela victoria dela Mărăști și peste trei săptămâni se vor împlini încă atât dela grozava frământare omenească, dela titanica luptă care a avut loc la Mărășești. Abia atât a trecut și un ziar românesc, îndrăznește să scrie astfel în grai românesc și în țară românească!

Cu ce vor fi greșit cei 800 de mii de vitezi, domnilor acestora cari persiflează cu atâta lipsă de orice simț omenesc amarnica lor jertfă!

Oare își închipuesc se ios inspiratorii acelei gazete, care din nefericire poartă un nume pe care ne învățasem a-l prețui, că jertfa sutelor de mii de țărani n'a contribuit cu nimic la unirea, nouilor provincii cu țara mamă! Oare își închipue cu tot dinadinsul că hotarele României de azi ar fi fost trasate așa cum au fost trasate, dacă înspăimântătoarea jertfă a vechiului regat n'ar fi coborât puternic cumpăna revendicărilor și dacă armatele române nu luau drumul Budapestei? Cred oare cu adevărat aceasta când știu bine la ce fel de propagandă se dedau Ungurii în timpul încheerei păcei și cum isbutiseră să-și atragă atenția și simpatia unora din cei mai cu vază reprezentanți ai marilor puteri?

Lucrurile sunt prea proaspete în memoria noastră a tuturora ca să mai insistăm asupra lor.

Cea ce ne desgustă însă, cea ce nu îngrozește de micimea până la care poate să se scoboare sufletul omenesc, e această meschină terfelire a unei credințe generale și a unui adevăr istoric și etern.

Si acestea toate din nemernice calcule politice. Invidia unei gaște politice, cari-și dă aere de creiatoare; gelozia pigmeilor tarabei vremelnice a demagogi împotriva eroilor cari durează din granit istoria popoarelor.

Sărmani țărani sfârtecați de ghiule și ciopârțiți de baionetă! Voi cari, când închideați ochii pentru totdeauna, gândindu-vă la părinții, la nevestele și la frații voștri, mureați doar cu această singură mângâere: că moartea le-o folosi lor și țărei acesteia! Va trecut vouă prin gând vreodată că va veni și vremea când cei cari n'au auzit bubuitul tunului nici dedeparte măcar vă vor pune la cântar, până și înfricoșătorul vostru merit?

Turburări în Ungaria occidentală

Budapesta. — Agenția telegrafică ungară anunță că foștii răsculați din Ungaria occidentală cari au fost dezarmați de guvernul ungar după plebiscitul din Burgenland, au început din nou să formeze bande pe granița austro-ungară. Guvernul a luat imediat măsurile cele mai energice pentru alegerea și dezarma. Fugărite de autoritățile ungare, o bandă s'a refugiat în teritoriul austriac, lângă comuna Kuracsfa, unde a fost primită cu împușcături de jandarme la austriacă. Silită să se reîntoarcă în Ungaria, banda a fost prinsă și dezarmată de soldații și jandarmii unguri. Guvernul a dispus că regiunea să fie complect curățită și ca insurgenții să fie dezarmați.

După ședința Adunării Naționale, primul ministru conte le Bethlen, a conferit cu miniștrii de interne și externe și a dat apoi asigurări reprezentanților presei că mișcările de la granița occidentală nu vor avea nici o urmare serioasă. Toți provocatorii de turburări au fost arestați. De altfel, a spus primul ministru, este vorba de bande răslețe compuse dintr'un număr de oameni relativ mic. Ministrul de interne Rakovski a făcut declarații identice.

Nădejdea de mâne

Un cetitor care trăește retras de viața noastră politică într'un sat revărsat pe unul din mândrele plaiuri ale Ardealului ne scrie:

„Nu credeți că toată lumea aprobă politica partidului național. In orașe mai sunt de aceia cari doresc întoarcerea vremilor Consiliului Dirigent, pentru motive pe cari le înțelegeți. Dar în comunele și orașele mai depărtate, politica de dezunire a partidului național este bine judecată, dar și mai aspru condamnată. Și să știți Dvoastră, integritatea noastră națională nu o va ține nimie altul de cât poporul care, durere, vede rătăcind pe dl Maniu, Vaida și soții, dar nu se depărtează de la crezul în tăria nației noastre."

Știam că starea de spirit în țară este cu totul alta de cât cea pe care vrea s'o creeze artificial partidul național pentru a avea unde pescui mai lesne. Scrisoarea prietenului nostru, confirmându-ne constatările, ne vine ca o mângâere și ca un imbold. Acolo în lumea modestă, harnică și înțeleaptă a satelor, acolo unde ambițiunile de parvenire n'au pătruns, se păstrează marea rezervă de fond moral a României atât de greu încercate.

Aici în mijlocul tuturor patimelor avem zilnic hartă cu cei cari și-au pierdut simțul rațiunei și frâul pornirilor. Si lupta contra tuturor acelora cari inconștient sau conștient fac jocul dușmanilor țării, de la acei cari, mărturisit, ar dori să ne vădă din cine știe ce palat al Budapestei și Vienei iarăși despărțiți, până la cei cari aici în inima Ardealului nu doresc România-Mare decât fiind la putere, lupta contra tuturor pierdutilor neamului ni-e cu mult ușurată de nădejdea că în spatele nostru ne stă îndemn poporul cinstit și cuminte al satelor și orașelor înțelegătoare.

Nu, nu! Nu credem că acțiunea de învrăjbire poate fi luată în serios de cineva cu mintea întreagă și sufletul curat. Nu am crezut-o niciodată. Am luptat contra ei pentrucă în situația noastră de post înaintat al ordinei aveam datoria să îngrădim toate pornirile cari ar fi adus cea mai neînsemnată vătămare românismului întregit, tot ceea ce astăzi alcătuește obiectivul luptei noastre știm prea bine că e trecător. România întregită va trece usor peste această dificultate de moment, tocmai pentrucă imensa majoritate a poporului român gândește și simte cu totul altfel decât mâna de agitatori care va înceta să agite imediat ce se va vedea pusă la index.

Sancțiunea definitivă de acolo va veni, din satele de cari ne vorbește prietenul nostru. Vor trece anii aceștia de grele încercări. România consolidată și întărită ca stat civilizat în concertul statelor europene va avea o viață politică mai calmă, pentrucă oamenii politici de azi vor fi toți trecuți prin ciurul judecății sănătoase a poporului, și nu va rămâne acolo decât numai acei cu reală valoare politică, cu suflet și cuget curat.

...iza reparațiunilor

Cum este privită în Franța cererea Germaniei de a i se acorda moratoriul

„Iournal des Debats" ocupându-se de Moțiunea reparațiunilor de de război, spune că Germania neplătind sau neplătind decât foarte puțin pentru trecut, intenționează să nu plătească de loc pentru viitor. Și, aceasta reese în chip lămurit din știrile răspândite de câteva zile cu privire la moratoriul cerut de ea.

Reprezentanții germani întreținându-se cu membrii comisiunei reparațiunilor au evitat să formuleze cereri precise. Dar scopul conversațiunilor lor este limpede: ei fac sforțări ca să arate că cea dintâi urmare a crizei germane și a deprecierei mărcei este punerea Germaniei în imposibilitate de a plăti.

Această nouă insolvabilitate obligă deci pe aliați să examineze din nou problema reparațiunilor. De la prima cerere de moratoriu care datează din luna Ianuarie, această criză financiară a mai crescut. Hotărârea luată de comisiunea de reparațiuni la scadența din 31 Mai n'a tranșat chestiunea decât în aparență, fără ai da o soluțiune definitivă. Din acest moment o clipă n'am încetat de a spune că mergem cu pași repezi spre o criză a reparațiunilor.

In această situație grea, se impune ca problema să fie privită cu toată atențiunea în raport cu viitorul. D. Poincaré zilele trecute a făcut ziarului „Daily Mail", declarațiuni cu totul moderate și foarte precise. Germania prin politica egoistă a financiarilor și industriașilor ei și în acelaș timp ca o urmare a slăbiciunei guvernului dela Berlin, este într'o situație paradoxală: Statul e pe cale de a face bancrută, în timp ce financiarii, comercianții și industriașii profitând de deprecierea monedei ceia ce le permite de a face concurență tuturor națiunilor, realizează beneficii considerabile și devin din ce în ce tot mai bogați.

Astfel stând lucrurile este o imposibilitate de a se acorda moratoriul, atât timp cât Germania va continua să recurgă la sabotajul propriilor ei finanțe, la neglijență și la fraudă. Căci, în șase luni sau într'un an situația Germaniei va fi aceeași, dacă nu cumva va fi și mai rea. Moratoriul ar fi poate necesar numai atunci când s'ar putea spera la o eventuală îmbunătățire a finanțelor.

De altfel Comisiunea reparațiilor a înțeles acest lucru, cerând Germaniei să se supună controlului, atunci când i-s'a acordat la 31 Mai, primul moratorlu.

Aliații potrivit tratatului, trebue să oblige Germania ca să ia toate măsurile fiscale necesare, pentru a asigura astfel plata datorilor. Deasemenea starea finanțelor germane nu poate fi ameliorată, fără stabilirea unui control și fără ca să se înlesnească Germaniei un împrumut extern.

Dar toate aceste condițiuni impun neapărat un perfect acord între aliați, fiindcă numai pornind pe calea aceasta, s'ar putea plăti datoriile războiului.

In oricare caz, Franța este principalul creancier și ea a făcut până acum dovada răbdării și a spiritului ei împăciuitor. De data aceasta însă a sosit momentul ca poporul francez să și arate voința și spiritul lui de hotărâre. Fiind că criza din prezent deschide un nou capitol din istoria reparațiunilor, se impune ca Franța să aibă un program și fără a-l aștepta să vie din altă parte în condițiuni neprevăzute, guvernul francez e dator să ia inițiativa necesară.

Insemnări de-o zi

Ziarele prietene partidului național înregistrează cu deosebită satisfacție știrea după care se anunță că celebrul agent al guvernului Vaida, acel Kirschen care era arestat pentru escrocherie în Italia, a fost achitat de tribunalul din Milano.

„Aurora" caută să dovedească chiar că dl Vaida a lucrat cu un personaj cinstit. Foarte bine. Faptul e că a lucrat și cu guvernul Vaida a contribuit într'o bună măsură la risipa bonurilor noastre de tezaur, iar agentul acestor operațiuni a fost achitatul de escrocherie Kirschen.

D-l Vaida cu Kirschen și d-l Argetoianu cu Schuller fac o frumoasă tovărășie extraparlamentară astăzi.

•

Ziarele de opoziție cari găsesc o criminală satisfacție în scăderea leului, nemai putându-și minți cititorii, caută să însemneze că actualul curs de 7.50 este temporar.

Curioasă mentalitate naționalist-țărănistă pentru care numai cursul scăzut al valutei noastre are certitudine!

•

„Patria" vorbește despre moșiile magnaților unguri încă neexpropriate. Sunt probabil acele moșii pe cari d-l Maniu nu voia să le împartă țăranilor pentru a nu-l supăra pe contele Bethlen.

Dar fie liniștiți „Patria." In ciuda tuturor acceselor sale de mahalagism gazetăresc, țăranii ardeleni vor avea pământul pe care li-l refuză partidul național.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

O actiune care se impune

Propaganda culturală

In Basarabia ideile comuniste de peste Nistru caută să cotropească tot mai multe suflete. Scopul e de a le învrăjmăși cu organizația noastră de stat așezată „pe baze burgheze" după concepția promotorilor utopicei doctrine și a le răscula contra principiilor sănătoase ce servesc de temelie societății noastre. Aceste scopuri sunt urmărite cu mijloace clandestine și subversive, brutale și viclene, căci dușmanii noștri nu și aleg mijloacele de luptă. Cel mai de seamă, care poate zdruncina și credințele oamenilor cinstiți, dar nepregătiți intelectual este contra unei propagande subversive este acela al răspândirei.

Acest mijloc este desigur cel mai periculos, căci el lucrează prin covingere asupra intelectului și sufletului acelor oameni de bună credință, care citesc slova impregnată de venin și ură contra neamului nostru.

Astfel se speculează nemulțumirile trecătoare, se ațâță și alimentează vremelnicile patimi regionaliste, care însă sunt piedici serioase la înfăptuirea unității sufletești.

In Ardeal dacă situația nu e același, este în orice caz îngrijitoare. Aici avem în adevăr un element românesc sănătos care și-a păstrat cu îndârjire limba maternă în scurgerea atâtor secole de opresare — în timp ce în Basarabia rusificarea a intrat până și în păturile adânci ale poporului român basarabean. Totuși și în Ardeal avem minorități, unele poate sincer prietenoase noului Stat din care fac parte, dar luminate de presa maghiară, care ascunzându-și rău șovinismul de care încă nu s'au lecuit, e tendențioasă și calomniatoare. De asemenea fel de fel de broșuri și publicații, care departe de a informa fățiș și cinstit pe cititorii lor, completează opera de învrăjbire a presei maghiare față de Statul român.

Nu e eveniment artistic, literar sau științific din viața noastră culturală, care să fie relevat de presa străină din Basarabia și Ardeal. Nu e fapt politic, act administrativ sau ori ce altă activitate socială întreprinsă în interesul obștesc, care să fie adus la cunoștința cititorilor de aceste ziare. In schimb cele mai neînsemnate scăderi, cele mai fatal-omenești greșeli sunt trâmbițate până peste hotare.

Aceasta e situația de fapt în provinciile alipite. Care e remediul? Cel mai salutar remediu constă în intensificarea propagandei culturale printro largă acțiune de luminare a maselor populare, indiferent de naționalitate, în spirit românesc și prin desvoltarea conștiinței naționale în sufletul acelor părți din poporul român, care a suferit vătămătoare influențe străine.

Pentru aceasta societățile culturale au datorie să răspândească broșuri și publicații periodice în păturile țărănimei și ale muncitorimei de la orașe, de orice naționalitate, care să informeze just despre adevărata stare de lucruri de la noi, formând criterii cinstite despre poporul nostru.

In această operă culturală de interes obștesc, inițiativa privată trebue să dea prețiosul său ajutor străduințelor statului. Cărțile de literatură românească trebue să formeze biblioteci în cel mai umil cătun ca și în cea mai îndepărtată mahala de oraș. Iar întreaga presă românească are marea datorie de a susține această propagandă culturală, dându-i directivele și sprijinul moral de care are atâta nevoie.

Casele de citire din Ardeal

In noile teritorii alipite la patria-mumă și mai ales în părțile mărginașe, frații noștri au fost adăpați la ale izvoare de cultură, contrarii în totul intereselor noastre naționale. In vremurile actuale când poporul românesc era chemat la viață nouă, luminarea maselor trebue să preocupe mințile tuturor oamenilor de bine dela noi.

De aceia subtiniem cu satisfacție înființarea bibliotecilor populare, (Caselor de citire în Ardeal). Inițiativa s'a început și trebue susținută.

Astfel în Ardeal jud. Sălaj, (ținuturile ungurene) aproape de frontiera Ungariei s'au dat ființă la mai multe Case de citire:

„Nicolae Iorga" com. Pușna;
„Grigore Pop", comuna Unimăt;
„Gheorghe Filip" com. Căuaș
„Grigore Maior" com. Sărăuad;
„Simion Bărnuțiu" comuna Sibraș
„Mihail Eminescu" com. Santău
„Gheorghe Coșbuc" com. Săuca.

Fondatorul acestei biblioteci e destoinicul învățător dl. Alexandru Staleom, venit din jud. Pușna cu rol de a face propagandă culturală. D-sa a fost susținut în această acțiune de d. revizor școlar I. Mango și de numeroși preoți și învățători.

Dacă în centrul Ardealului ca Sighișoara s'au format un număr mare de asemenea focare de cultură națională, cu atât mai mult sunt necesare pe lângă noile granițe.

O nouă victorie a științei

La congresul dermatologiștilor și sifiligrafilor, ținut de curând la Paris, s'a dovedit cu cifre că serile de bismut au dat excelente rezultate în tratamentul sifilisului, mai ales în cazurile pe sifilis nervos, rebele altor tratamente.

Se pare că știința are încă o armă în contra unuia din cele mai teribile flagele.

ECOURI

Microbii vânați cu aeroplanul

Din America ne vine știrea despre o utilizare ultramodernă a avionului și aceasta în serviciul științei.

Se știe că numeroși germeni microscopici, paraziți infinit de mici, inamicii ființelor organice, circulă pe calea aerului, mânați de curente favorabile.

La ce înălțime călătoresc acești microbi?

Pot ei rezista la temperatura gracială ce domnește la înălțimile mari?

Pentru a constata toate acestea, profesorul american Butler, a făcut interesante cercetări cu avionul.

El a depus pe aripile aparatului său e serie de plăci de sticlă unse cu vasilină. De câte ori avionul se urcă la 150 m., profesorul ridică un moment, apoi lasă iar în jos acoperișul plăcilor de sticlă, pentru a putea culege eșantioane din toți germenii și microbii aflați în diferitele straturi ale atmosferei.

Aceste plăci vor fi examinate cu microscropul pentru a identifica „vânatul".

Ideea pare atât de interesantă în cât ministerul Agriculturii din America, va face alte experiențe cu ajutorul avianelor rapide, pentru a determina mișcările nevăzute ale germenilor inamici ai culturilor pe cari vânturile le transportă dela o regiune la alta.

Ploaie la discreție

Savantul englez Olivier Lodge afirmă a fi făcut o descoperire senzațională.

Cu ocazia serbării a 71 ani dela nașterea sa, el ar fi declarat că după lungi cercetări asupra mijloacelor artificiale de a combate seceta, ar fi pe punctul de prezinta o soluție care să realizeze dorința aceasta.

Sir Olivier Lodge afirmă că seceta se datorează numai lipsei de electricitate a atmosferei. Atmosfera încărcată cu electricitate are ca rezultat producerea ploii la discreție.

Să așteptăm aplicarea acestei descoperiri ale cărei binefaceri ar fi de neprețuit, mai ales dacă s'ar descoperi apoi și mijlocul de a se opri ploaia când acesta ar fi prea deasă.

Desigur că primarul Capitalei noastre ar fi foarte fericit să vadă cât mai repede realizată această invenție menită să-l scape de grija stropitului străzilor.

Vindecarea Cancerului

Cu ajutorul undelor hertziene este o nouă descoperire a doctorului Howard Plank din Chicago.

„Scapelul electric — zice savantul — este acționat de unde. Mașina utilizează același curent ca acela, care servă să transmită mesaje radi-telegrafice; iar vindecarea e definitivă în toate cazurile în cari cancerul apare la suprafață.

Pe dată ce instrumentul se apropie de țesuturi, pe tea infectată se usucă și dispare. In 4—5 zile pacientul părăsește patul și 10—12 zile poate să-și reia ocupațiile.

Populația Bulgariei

După o statistică oficială, populația Bulgariei era la începutul anului 1922 de 4 milioane 909.700 locuitori; dintre cari 2.455.900 bărbați și 2.453.800 femei. Anul trecut populația a tins cifra de 4 milioane 885.600 locuitori.

Densitatea populației, în 1921 a fost de 47·3 pe kmp.

Cetiți „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Progresul si revolutiile

In legătură cu problema rusă, cunoscutul literat francez J. H. Rosny, căutând a dovedi că progresul se datorește numai evoluției iar nicidecum revoluțiilor, scrie în ultimul număr al cunoscutei reviste „L'Illustration" următoarele interesante rânduri:

Mulți intelectuali nu admit progresul biologic și nici pe cel social Pe de altă parte unii dintre ei văd progresul acolo, unde alții văd o stagnare sau chiar un regres. De aceia părerile asupra definiției progresului sunt atât de multe și de variate, încât ar putea cineva o zi întreagă să le înșire fără ca să spună ca într'adevăr le-a cuprins pe toate. In cuprinsul însă al acestui articol progresul va fi privat numai din punctul de vedere social.

In ceia ce privește revoluțiile, astăzi nu se aude vorbindu-se despre acele revoluțiuni morale aduse de religii sau de filosofie și care își fac loc pe nesimțite, în mod lent, ci auzim vorbindu-se mai mult despre revoluții violente, sângeroase, preconizate de unii dintre contemporanii noștri pentru ca să îndrepteze relele societății noastre și mai ales ca să stabilească un sistem nou, care ar da oamenilor o viață mai dulce, determinând astfel o repartizare mai echitabilă a bunurilor acestei lumi.

In zilele noastre revoluția a devenit un remediu universal mistic. Ea trebuie să asigure pentru totdeauna aceea fericire, pe care lucrătorii n'au putut să și-o asigure după sforțări făcute de omenire timp îndelungat. Cea ce dă revoluției caracterul mistic, este că revoluționarii nu sunt de acord asupra mijloacelor ce trebuesc întrebuințată pentru a îmbunătăți soarta oamenilor. De pildă anarhiștii nu vor nici un fel de autoritate, pe când comuniștii vor o autoritate absolută.

Dacă cercetăm trecutul istoric în raport cu influența pe care au avut-o revoluțiile asupra progresului popoarelor, vom ajunge la concluzia că violențele n'au servit cu nimic civilizației, ci singur timpul e acela care a avut o acțiune salutară în această privință.

Intr'adevăr examinând tema noastră mai departe, constatăm că în trecut progresul popoarelor a atârnat în bună parte de două cauze esențiale: desființarea sclaviei și desvoltarea industriei. Sclavia a durat foarte mult încercat mișcări însemnate pentru a scăpa amenințarea de jugul ei, însă cea mai importantă revoluție în această privință, a fost cea întreprinsă pe vremea romanilor de Spartacus. Bătălia ținu mult și a fost plină de tot soiul de greutăți, dar în cele din urmă romanii au învins, iar Spartacus fu ucis, în timp ce 40.000 sclavi umpleau câmpul de bătaie.

Prin măreția revoltei, prin geniul șefului și prin numărul victoriilor dobândite, această revoltă a fost o frumoasă epopee. Ea n'a servit însă la nimic, într'o lume când împrejurările nu permiteau încă desființarea sclaviei. După căderea Romei, sclavia schimbă puțin ca formă, dar încă mult timp după acela iobăgia a fost o normă a societății omenești. Numai timpul a avut o acțiune salutară asupra sclaviei. Din veac în veac pe încetul în occidentul Europei, numărul sclavilor se împuținâ. Indulcirea obiceiurilor și împrejurările economice au fost cauzele acestei transformări, fiindcă s'a găsit că un om liber e mult mai folositor proprietarilor de pământuri, decât un sclav.

In momentul când a izbucnit revoluția de la 1789, sclavia era desființată comlect. Prin urmare dispariția ei nu se datorește de loc violenței. Dar dacă desființarea sclaviei este opera timpului, putem spune oare că îmbunătățirea materială a omului, depinde de revoluție? Dacă nici revoluția de la 1789 și nici celelalte dinainte n'au ameliorat situația economică, violența servit-a ea oare cu ceva în secolul al 19 lea? De sigur că nu. In Anglia s'a desvoltat mai în al nouă industrie, care a făcut să crească așa de puternic mijloacele noastre de producție. Metodele engleze au fost răspândite apoi și pe continent. Nimeni nu este nebun să creadă, că revoluția de la 1848 și nici Comuna, ar fi putut să aibă sau a avut vreo influență asupra drumului de fer, uzinelor, fabricelor. In schimb putem spune că revoluția de la 1848 a împedicat afacerile și a înmulțit șomajele.

In secolul al 20-lea, bolșevismul aduse în Rusia cea mai neagră mizerie, iar foamea izbucni acolo cu o furie de care țarismul n'a cunoscut-o în timpul secolului al 19-lea. Și când ne gândim că nici o țară n'a fost mai prielnică pentru o reformă rezonabilă decât Rusia în 1917. Țarismul dispăruse prin forța împrejurărilor. Un guvern parlamentar ar fi putut conserva și reglementa tot ceia ce face bogăția unei țări și fără îndoială că ar fi reușit să întreție o armată destul de puternică ca să imobilizeze forțele austro-germane. Dar în loc de aceasta puterea a fost încredințată comuniștilor, care dintr'o singură trăsătură de condei, urmată de lovituri de pușcă și mitraliere, au distrus industria, comerțul, starea financiară, într'un cuvânt toată ordinea stabilită de veacuri întregi de muncă.

Bolșevicii au crezut că vor suprima parazitismul și exploatarea omului prin om, să suprime mizeria, punând mijloacele de producție în mâinile proletariatului.

Urmează de aici că soarta omului n'a fost și nu poate fi ameliorată de revoluțiuni violente. O revoluție nu poate decât să deslănțuiască tot felul de mizerii dăunătoare omului și sveietății.

Solemnitățile improprietărirei în Ardeal

— De ce sânt necesare —

Partidului național nu-i plac solemnitățile care însoțesc actele de improprietărire în Ardeal. El ar dori ca aceste acte să se săvârșească fără nici-o pompă și mai ales fără prezența miniștrilor în mijlocul țăranilor improprietăriți.

Noi credem însă că solemnitățile care-i supără atât de mult pe domnii din partidul național și pe care „Patria" încearcă să le bagateliseze numindu-le „farse" și „vicleim" sânt necesare tocmai din pricina demagogiei desănțate pe care acest partid a desfășurat-o în Ardeal în jurul reformei agrare. Căci sânt trei ani de zile de când în fiecare campanie electorală țăranimei din Ardeal nu i s'a vorbit de cât de pământ, venind să spuie mereu că el e singurul care dorește în mod sincer înfăptuirea reformei agrare.

Uită oare partidul național că în propaganda lui la sate n'a cruțat nimic pentru a face pe țăran să creadă că dacă împărțirea pământului zăbovește așa de mult, de vină sânt numai „cloicoii" din vechiul Regat?

Și, atunci, înțelege oricine cât era de necesar că primele improprietăriri prin care se inaugurează reforma agrară în Ardeal să fie însoțite de solemnități care să refacă încrederea satelor în oamenii dela cârma țării.

Când după trei ani de vorbe și făgăduieli vine însfârșit și fapta, — această faptă trebuia să aibe neapărat caracterul unei mari sărbători. Și de aceia vin miniștrii țărei să asiste la primele acte de împroprietărire, pentruca țărănimea din Ardeal să se încredințeze bine că vremea vorbelor goale s'a încheiat și că de azi înainte începe vremea faptelor.

Indolaia sădită în sufletul țăranilor de către demagogia partidului națională trebuia alungată. și aceasta nu se putea face de cât înconjurând actele de improprietărire cu o solemnitate din care țăranul să înțeleagă bine că ceasul dreptății a sosit și pentru el.

Inevitabilul sfârșit

Arătam într'un număr trecut imposibilitatea încheierii unui Bloc al partidelor politice din provinciile alipite. Imposibilitatea unei combinațiuni politice în acest sens constă în faptul că toate partidele cari s'au format sau au existat în provinciile alipite sunt astăzi angrenate în totul politicei generale a țării. Numai partidul național a rămas deoparte, încăpățânându-se într'o mentalitate politică care nu mai corespunde nici împrejurărilor, nici cerințelor vremii.

Asupra acestei stări, iată ce scrie ultimul număr din Glasul Bucovinei, organul partidului democrat al unirii:

„Vedem că partidul național a ajuns astăzi într'o situație echivocă, cel mai exclusivist, cel mai regionalist partid, are de odată pretenția de a grupa toate etemențele opoziționiste în jurul său. Dar poate un regionalism dus până la iraționalism să formeze baza unei acțiuni comune cu elemente, care prin alcătuirea lor, nu pot fi regionaliste?"

Întrebarea celui mai popular ziar bucovinean este cât se poate de justă. Partidul național este iremediabil izolat de toate celelalte partide politice ale țării. Izolarea partidului național n'are de altfel nicio importanță. Acest partid mai curând sau mai târziu va trebui să dispară și ca mentalitate și ca structură.

Dar partidul național are pretenția caraghioasă de a atrage în izolarea sa Arddalul, și contra acestui lucru se ridică întreg poporul român de dincoace de munți.

CINE NE JUDECA?

In „Basarabia Economică" d. Eugeniu N. Giurgea, directorul statisticei din Basarabia, într'un articol asupra publisticei din teritoriile alipite, scrie printre altele:

„Colaboratorii ziarelor rusești sunt supuși statelor cu limba în care este scrisă această presă, colaboratori cari prin urmare n'au nimic cu țara noastră și cari cu toate acestea prin diverse articole, atacă organizațiunea noastră internă precum și instituțiile de stat românești. Noi nu știm într'u cât toate aceste persoane sunt în măsură să facă acest lucru și cred, că dacă o fac, aceasta este pentru că toți s'au lovit de indulgența noastră; nu știm într'u cât unul venit de peste Tisa sau de peste Nistru are obligațiunea să ne critice ceiace a găsit la noi și să ne dea lecții de ceeace trebuie să facem. Cred că mai bine ar fi ca să-și vadă de trebile lor și să stea (mai cu seamă gentru cei de peste Nistru) în țara respectivă."

Într'adevăr fenomenul acesta s'a observat și la noi. Ne aducem aminte cum toți refugiații și spionii unguri pripășiți pela noi ne atacau în toate chipurile și ne amenințau cu plângeri la Liga Națiunilor.

Ei vedeau bine că în Ungaria lucrurile ajunseseră într'un hal, față de care ceea ce se petrecea la noi era o adevărată binefacere dumnezeiască — și totuși: documentau cu toate dovezile din lume că Ardealul era cea mai nefericită provincie!

Acum spionii ca spionii; și retribuiții, de guvernul ungar! Dar nenorociților acelora de refugiați, cari veniau în țara noastră ca în sânul lui Avram, cum le venea să ne critice? Ei fugeau de răul din Ungaria și se năpusteau cu furie asupra noastră.

Si nu erau puțini aceștia. Erau o mulțime cari fugiseră în Ungaria de teama românilor sau din spirit șovin — și cari apoi, ne mai putând răbda mizeria din țara lui Horthy, se reîntorceau la noi.

Acuma par că s'au protolit. Probabil n'au putut rezista concurenței pe care le-a făcut-o și le-o face „Gazeta Transilvaniei" sau vorba d lui Iorga, foia din Brașov care nu e nici gazetă, nici a Transilvaniei.

In schimb cum spune d. Giurgea a reînviat în Basarabia, spiritul critic al refugiaților din Rusia. Critica aspră ce ne-o fac acești alungați de foamete din țara lui Lenin și aducători de holeră asiatică, întrece însă ori ce așteptare: asta e o obrăznicie de cea mai rusească esență.

Revolte în armata bolșevică

BERLIN. — Din diferite părți ale Rusiei, mai ales din regiunea Chiev și Moscova, se anunță revolte în armata roșie din cauza că nu s'a plătit soldaților solda. La Pskow au fost incidente sângeroase.

In jurul reformei fiscale

Declarațiile dlui Vintilă Brătianu. Lucrările marei comisiuni financiare. Principiile noului reforme. Dezmințirea știrilor tendențioase răspândite de opoziție

Atunci când sub regimul averescan se votaseră actualele impozite, ca și la ventrea lui la guvern, partidul liberal a declarat că reforma fiscală a d-lui Titulescu oricâte principii bune ar cuprinde, totuși are multe lacune, din care pricină i se impun multe modificări.

Este drept, guvernul n'a procedat de îndată la introducerea în lege a modificărilor corespunzătoare, ceia ce a dat prilej opoziției ca în campania electorală să exploateze cu reaua ei credință obicinuită și într'un chip tendințios, hotărârea Ministrului de finanțe de a menține încă unele din dispozițiile reformei Titulescu.

In zadar s'a spus atunci de către presa guvernamentală, că această hotărâre nu e decât provizorie și că este o urmare logică a convingerilor actualilor conducători că o reformă menită să statornicească finanțele țărei pentru vreme mai îndelungată, nu poate să fie înfăptuită în mod pripit și fără un studiu la care să participe toți specialiștii țărei reîntregite, competinți în această materie. Opoziția vecinic nemulțumită a continuat campania ei de insinuațiuni și mistificări a adevărului.

Dar iată că aceste afirmațiuni mincinoase, astăzi sunt desmințite de realitatea faptelor. Intradevăr zilele acestea s'a întrunit în sala Senatului, marea comisiune fiscală, menită să desăvârșească lucrările pentru reforma financiară, întocmită de Ministerul de finanțe împreună cu comisiunea fiscală a Camerei deputaților.

Cu acest prilej d. Vintilă Brătianu ministrul de finanțe, a arătat în liniile generale comisiunei, care este scopul urmărit de reforma fiscală și în acelaș timp d-sa a ținut să dea din nou directivele necesare în ceia ce privește normele după care ea va fi înfăptuită.

D. Vintilă Brătianu după ce insistă asupra necesității unificărei celor patru sisteme financiare, sub care trăim astăzi arată că ori care ar fi regimul fiscal și oricare ar fi stadiul de desvoltare economică al poporului, contribuțiile nu trebue să slăbească puterea și râvna de muncă a cetățenilor.

Iată deci care sunt principiile călăuzitoare ale reformei financiare a se crea venituri statului, fără însă a lovi prea mult contribuabili.

Dar, pentru ca să se înfăptuiască o reformă care să apere deopotrivă atât interesele statului, cât și pe acelea ale cetățenilor, se cere pricepere și muncă. Nu ne îndoim de loc că marei comisiuni fiscale alcătuită în scopul de mai sus, i-ar lipsi vreuna din aceste calități, întrucât din ea fac parte tot ceia ce țara are mai priceput în materie financiară.

De aceia contribuabilii pot fi liniștiți și fără a da ascultare versiunilor tendențioase răspândite de cei interesați, să aibă toată încrederea că guvernul își va îndeplini toate obligațiunile luate atunci, când i s'a încredințat conducerea țărei.

O altă politică maghiară?

— Declarațiile contelui Bethlen —

Budapesta. — Contele Bethlen președintele consiliului de miniștri anunță prin „Budapesti Hirlap", că guvernul va depune în parlament mai multe proecte financiare, economice și agricole importante, capabile să asigure stabilitatea bugetului și ridicarea economică și agricolă și să oprească scăderea schimbului.

Tratativele pentru reluarea raporturilor economice cu România și Cehoslovacia se vor începe încurând conform conversațiunilor dela Genova. Ungaria dorește în jurul ei o atmosferă de pace și prietenie și nu se va lăsa abătută din calea ce duce la restabilirea relațiunilor normale cu vecinii.

Drepturile minorităților dar și datoriile lor

Între loialitatea de formă și cea de cugetare — Cum răspund intelectualii maghiari la bunăvoința românească — Nu vor ungurii să fie cetățeni români?

Se cunosc motivele cari au determinat hotărârea de a se suspenda activitatea „Uniunei maghiare". Această asociație culturală a fost autorizată să funcționeze în mod provizoriu până la aprobarea statutelor. Sau „Uniunea maghiară" nici după un an de funcționare nu a prezentat statutele făgăduite; în schimb ea s'a abătut continu dela scopurile sale culturale, arogându-și dreptul a reprezenta politicește cu cei 150 membri ai săi, întreaga populațiune maghiară din Romînia. In fața acestei stări de lucruri, guvernul a trebuit să recurgă la singurul mijloc prin care conducătorii „Uniunei maghiare" să-și declare intențiile, consemnându-le într'un statut clar și precis.

După suspendarea activității „Uniunei Maghiare" în presa maghiară din Ardeal au apărut unele declarațiuni ale dlui Paal Arpad, vice prezidentul Uniunei, în care se încerca risipirea atmosferii creiate în jurul acestei asociațiuni cu scopuri culturale mărturisite și inexistente, și activitate politică nemărturisită dar reală.

Am înțeles rostul intervenției dlui Paal Arpad. „Uniunea maghiară" nu se putea bucura de prea multă simpatie în massele minorităților maghiare, iar suspendarea activității sale însemna pierderea și ultimelor simpatii Dl. Paal Arpad era în legitimă apărare.

Am apreciat cu atât mai mult declarațiunile vice-prezidentului Uniunei maghiare, cu cât ele erau cea dintâi încercare de precizare. Dl Paal Arpad s'a declarat contra luptei de partid sau de clasă. D-sa este pentru un partid unitar al intereselor cetățenilor maghiari în cadrul Romîniei Mari.

Uniunea Maghiară ar fi să devină organul autorizat al minorităților maghiare. Dar aceasta este numai în dorința dlui Paal și celor 150 membri ai Uniunei. Restul cetățenilor români de origină maghiară nu și-a manifestat în nici un chip dorința de a fi reprezentați de către Uniunea D-lor Iozsika și Paal Arpad.

Admitem însă că Uniunea este autorizată a vorbi în numele populației maghiare din România. Pentru funcționarea ei guvernul nu cere decât prezenta ea statutelor cari să-i desemneze activitatea. Din declarațiunile dlui Paal Arpad ni se dă garanția de loialitate a sentimentelor de care sunt stăpâniți conducătorii Uniunei față de Statul român în cadrul căruia vrea să se manifeste. Nu suntem contra liberei desvoltări culturale a populației maghiare. Din potrivă, orice manifestare cinstită pe acest teren e privită cu simpatie.

Dar tocmai asupra acestui lucru există o mică paranteză pe care nu noi am deschis-o. Uniunea maghiară a trebuit să fie constrânsă pentru a răspunde așa cum trebue toleranței noastre nemărginite.

Luăm cazul Uniunei maghiare pentru că e mai concis. Dar aceiași lipsă de loialitate o găsim aproape la toți intelectualii maghiari din România. Un exemplu de această stare de spirit ni-l oferă însăși limba maghiară.

Am întreba anume pentru ce intelectualii maghiari din Ardeal din Uniune sau nu, se exprimă pentru București într'o formă și pentru Budapesta în alta? Și pentru cari motive acei ce socotesc că e destul a face declarațiuni de loialitate față de Statul român, întrebuințează prefixul familiar când vorbește de localitățile din Ungaria, și prefixul străin pentru localitățile din România.

Astfel se vorbește și se scriu pretutindeni:

Budapest-re
„ -en
„ -ről

ca și cum se vorbește și se scrie:

Pécs-re
„ -ről
„ -ett

și nu se scrie nici nu se vorbește:

Bucarest-re
„ -en
„ -ről

ci:

Bucarest-be
„ -beh
„ -ből

cum se scria pe vremuri și se scrie încă despre Wiena:

Becs-be
„ -ben
„ -ből

ca despre toate localitățile străine.

Am remarcat această deosebire de subtilitate, pentru că trădează întreaga mentalitate a acelora cari vor să trăiască în mijlocul nostru, să se bucure de toate drepturile și libertățile în mod egal cu cetățenii români, dar cari pentru România au același mod de a se exprima și gândi cu și pentru cine știe ce stat indiferent din America.

Alături de declarațiunile de loialitate ale concetățenilor noștri, dorim și loialitatea intimă a gândului nemărturisit de câtprin prefixe.

A. R. Gus.

Conservatorul de Muzică şi Artă Dramatică din Cluj.

Pentru anul şcolar 1922—1923 se vor ţine:

Inscrierile: 18 (Luni)—24 (Duminecă) Sept. incl.
Reinscrierile 18 (Luni)—30 (Sâmbătă) „ „
Examene de admitere: 26 (Marţi)—29 (Vineri) Sept. incl.
Examene amânate şi particulare: 30 (Sâmbăta) Sept.

REINSCRIERI şi EXAMENE amânate, afară de terminul de mai sus, nu se vor admite pentru nimeni şi pe lângă nici un motiv.

INSCRIERI şi EXAMENE de admitere — prin excepţie — pentru cei ce din diferite motive bine justificate nu s'au putut prezenta la timp, se vor admite între 1—10 Octombrie incl. Afară de acast termin nu se vor admite pentru nimeni şi pe lângă nici un motiv.

Direcţiunea Conservatorului Cluj.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. **Reducere 30% pentru toţi funţionarii** publici şi particulari, precum şi **familiile lor.** 1253

S'a deschis S'a deschis
Dans de parchet
Seara să petrece cel mai bine în localul
DACIA-BAR
cel mai distins loc de distracţie a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.
Radio 2532. 1948

Cea mai distinsă marcă **„Cognac Medicinal Marty" Siria (Világos)** recomandat de medici ca mijloc de întărire pentru cei bolnavi de stomac şi piept. Cu efect sigur. Contra: ameţelilor, sgârciurilor de stomac, iritaţiilor de vomat, fierbinţelei şi boalei de plămâni. Un mijloc foarte bun în caz de lăuză şi reconvalescenţă. 1049

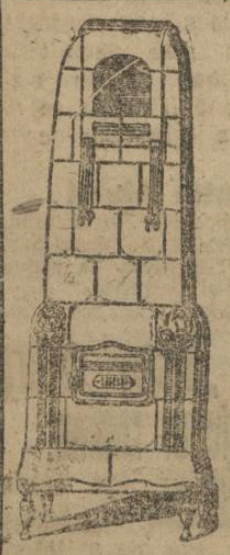

Descoperire Nouă
Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ţinând căldura timp de 24 ore.
Economie
Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spaţiu de 10 m³.
Ori şi cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicaţiuni imediat în ori şi ce oră din zi.
1393
Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan şi Teracotă. **Cluj,** Strada Moţilor No. 7
L. Ç. Hardtmuth si Karol Majers fil.

Industria Sârmei S. A.
Centrala: Cluj, Calea Victoriei 29 (căsuţa postală 12).
Telefon: 347.
Adrs. telegr: Ferrum.
Fabrica: Ghiriş-Arieş (Gara: Câmpia Turzii) Linia de garaj propr.
Produce zilnic 2 vagoane sârmă şi cuie.

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREŞTI
INSTALAŢIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secţia fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGATORIE ŞI — LINIATURA MECANICĂ
INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecţiuni de hârtie şi carton. Liniatura mecanică. Fabricaţiune specială de registre de comptabilitate.
Caete de şcoală, Carnete şi orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume şi orice lucrări de legătorie de cărţi. **Fabricaţiune de plicuri** comerciale, oficiale şi ori ce alte mărimi şi formate uzitate şi după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri şi calităţi obicinuite, albe, colorate şi de lux.
Bilete de logodnă. Invitaţii de nuntă
CARTONAJE
p. farmacii, confiserii şi alte articole industriale.
Asortiment complect de cărţi de Şcoală, Pedagogice, Literare, Ştiinţifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice şi de Mode, româneşti şi în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU şi PAPETARIE Căşmări şi garnituri complecte pentru Biouri, Geaţi de piele, Agende pentru advocaţi şi de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::
Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell şi ulei, plăci de email în alfărabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată ţara şi în fine tot ce se înrudeşte cu această branşe
Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn şi de pictură.
CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moşilor 62-64 şi Calea Victoriei 68 Ionniţiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piaţa Unirei 7 TIMISOARA, Piaţa Tepeş-Vodă. 2 — IAŞI, Str. Lăpuşneanu 17

Candelabre electrice
dela cele mai simple până la cele mai împodobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împrodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 şi 220 volţi se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros şi en detail, la revânzători se dă favor în preţuri.

Cautăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.
Administraţia ziarului.

Reclama este sufletul comerţului

Chestia plăţilor germane

Ancheta comitetului de garanţii s'a terminat

Chestiunea pasionată din atâtea puncte de vedere, a moratoriului cerut de Germania a ajuns la o soluţie satisfăcătoare, care va fi în scurt timp sancţionată în mod oficial.

Germania trimisese Comisiunei Reparaţiunilor la câteva zile după moartea lui Rathenau o notă prin care-şi declara insolvabilitatea deplină şi cerea acordarea unui moratoriu complect în locul celui parţial ce'i se acordase până atunci. Ea cerea cu alte cuvinte ca să fie scutită de vărsămintele lunare de câte 50 milioane mărci aur (care constituiau moratroiul cel vechi), sub motiv că deprecierea mărcii o pune în imposibilitate de a-şi procura divize şi valute tari şi că plăţile viitoare, ericât de reduse ar fi vor provoca o nouă scădere catastrofală a schimbului german.

In urma acestei note Comisiunea reparaţiunilor a redus imediat rata ce trebia plătită la 15 Iulie dela 50 mărci aur la 32 milioane sumă care a şi fost plătită de Germania. In ce priveşte plăţile viitoare, Comisia reparaţiunilor şi-a rezervat hotărârea până după terminarea anchetei întreprinsă în Germania de comitetul de garanţii interaliat, anchetă care era în curs.

In aşteptarea rezultatelor acestei anchete, s'au urmat între guvernele aliate tratative intense. Anglia înclina pentru toată durata anului 1922, cel puţin în ce priveşte plăţile în numerar. Franţa era mai rezervată. Intr'o notă adresată de d-l Poincare, d-lui Dubios, preşedintele Comisiunei Reparaţiunilor, primul ministru francez arăta că deprecierea mărcii nu este datorită numai plăţilor făcute de Germania, ci şi fraudei capitaliştilor şi risipei din visteria publică. D-l Poincare socotea că comitetul de garanţii trebue să impună Germaniei un sever control financiar, care să pună capăt risipei şi exportului de valute tari. In continuare, premierul francez recunoştea nevoia unui moratoriu, dar cerea ca acest moratoriu să nu fie mai lung decât 2 luni. Ca deobicei d-l Poincare amintea că la expirarea moratoriului şi în ipoteza că Germania nu va aplica remediile impuse. Franţa va fi pusă în drept să recurgă la sancţiuni. In acelaş timp guvernul francez a pus în vigoare acordul dela Wiesbaden, pentru a înlocui prin prestaţiuni în natură plăţile în numerar.

Ancheta comitetului de garanţii s'au terminat acum. Comitetul a redactat o notă către guvernul german, notă pe care aceasta a acceptat-o în întregime, ca nefiind contrarie suveranităţii statului german. Guvernul din Berlin primeşte aşa dar a da informaţiuni precise asupra bugetului său, a împiedicat evadarea capitalurilor şi a luat toate măsurile pentru a opri o artificială depreciere a mărcii. In urma acestui fapt, acordarea moratoriului poate fi dată ca sigură.

Ceea ce mai rămâne de făcut, este stabilirea duratei acestui moratoriu. Guvernul francez îl doreşte ca el să nu fie mai lung de 6 săptămâni; celelalte puteri sunt mai largi. Asupra acestui punct se vor ivi noui discuţii între guvernele aliate. Din telegramele ultime dela Londra, rezultă că nota d-lui Poincaré către d-l Dubios a produs acolo nemulţumiri: Sunt însă şanse ca acordul să fie în cele din urmă realizat în sânul comisiunei reparaţiunilor asupra unui moratoriu de trei luni. Si prin acesta pacea continentului va fi din nou asigurată... cel puţin până la termenele viitore.

Marea problemă mondială de azi

Neues Wiener Journal anunţă: „Corespondentul ziarului Messagero din Haga expune principiile cari au influenţat discuţiile conferinţei. Grija de căpetenie n'o mai constitue azi Rusia, ci greutăţile financiare ale Austriei şi Germaniei. Dispoziţiile comisiunei engleze sunt îndreptate în această direcţie. O prăbuşire a Austriei şi Germaniei ar fi mult mai periculoasă decât a fost prăbuşirea Rusiei.

Corespondentul adaugă apoi că şi cercurile financiare franceze şi-au revizuit opiniile cu privire la problema germană. Băncile pariziene ar fi pentru un moratoriu şi opiniază pentru o mobilizare financiară a Europei spre a putea salva Germania şi Austria.

Propagandă iredentistă maghiară

Praga. — După „Sloveosky Denika" guvernul maghiar a înfiinţat pe lângă ambasada sa din Viena, sub direcţia colonelului Reich, o organizaţie cu secţiuni cehoslovacă, iugoslavă, română, având de scop să conducă, în înţelegere cu ziarele maghiară, propaganda iredentistă instalate vecine.

De asemenea, s'a înfiinţat la Viena, sub conducerea lui Paul Szimere, o agenţie de corespondenţă străină, care să furnizeze presei străine, informaţiile tendenţioase neoficiale.

Ambasada organizează din când în când conferinţe, la cari sunt invitaţi redactorii foilor maghiare ce apar în statele succesoare.

La 8 Iulie, s'a ţinut, sub preşedenţia ambasadorului, o conferinţă, la care au participat şease delegaţi.

Citiţi pag. 8-a

Mare stoc de Cauciucuri Michelin Cablé pentru Automobile la EMIL BLAGA CLUJ,
Piața Ștefan cel Mare 7. Telefon 270

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

Dr. VICTOR SUCIU advocat în Gherla caută un candidat. 2012

Vânzări și Cumpărări:

LUP splendit, rasă pură 11 luni, dresat se vinde. Adresa Piața Unirei 13 parter în fund între 2—3 zilnic. 2007

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de terviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Birouri
cu și fără rulete cum și
MOBILE
de tot feluri sânt de vânzare în magazinul
Fabricei de Tâmplărie Artistică Societate Anonimă Cluj, Strada Iuliu Maniu 4.
Telefon 832. 1991

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GAZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 405.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă liferă instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. 148

Intreprindere internațională
alui
Maxim König Miksa
ARAD
Telefon interurban 63.

Proviziune regulată de comerț Wiena, Budapesta, Praga, Triest, Leipzig, în legătură cu stațiunile cele mai mari în streinătate și din streinătate în țară, cu asigurare pe lângă garanță deplină. Incasări speciale de vamă, prenotări de vamă, intervenții Departamente separate pentru marfă. 1558

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Anunț.

Se face cunoscut tuturor proprietarilor de pământ (agricultori) că **Regimentul 83 Infanterie pune la dispoziție soldați pentru**

munca câmpului, secerat, trierat, cosit, prăsit, etc.

Cei interesați vor anunța Regimentul până la data de 27 Iulie 1922, urmând a se prezenta la Regiment pentru încheierea contractelor.

La data de 31 Iulie 1922, soldați sunt pun la dispoziția agricultorilor.

Comand. Regt. 83 Inf.
Colol. S. ALDESCU.

2002

Cum se vindecă Reumatismul și Gutta

Este o broșură foarte interesantă și instructivă. Acolo veți găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de șeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum și modul lor de vindecare. Această broșurică se trimete la cerere, în mod gratuit, fără numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereți chiar astăzi această broșurică, prin o carte postală adresată la FARMACIA VOREL din Piatra-N. Moldova

In atențiunea
proprietarilor de casă, architecților și antreprenorilor.
văd. Iosif Tamásy
posede un mare depozit de sobe, mărfuri de porcelan terracotă, chamotă și faianță.
CLUJ, Calea Moților No. 7.
In casa proprie. Fondat în a. 1910

Reprezentanță generală din Ceho-Slovacia pentru vânzarea și instalarea de sobe de porcelan și terracotă, aranjament de bae, pardoseală cu cheramită și alte lucrări semene, cari toate să efeptuesc prompt, și pe lângă garanție.

Mărfuri **veritabile Ceho-slovace,** căutate în toată lumea, cari sunt **cele mai durabile, mai estetice și mai eftine.**

Preturi de concurență nimeni nu poate să execute mai eftin.
O singură încercare convinge mai multe ori. 1861

Uniunea Comercială S. A.
Centrala: București.
Capital fundamental: 25,000.000 Lei.
Filiale: Galați, Iași, Constanța, Craiova, Chișineu, Cernăuți, Timișoara și
CLUJ, Str. Regina Maria (Deák F.-u.) 32.
Drugi de fier, fier de cercuri, șuruburi, unelte de fier, sape de forme diferite, lopăți, hârlete, ciocane, coase, cuți (Anker) de ascuțit coase și unelte de bătut coase. Totfelul de uleiu (pentru cilindru dela dinamo, vazelină pentru motor etc). Articole de piele: chewreauri, boxuri, piele de inft, talpă, potcoave, etc. Tot felul de echipamente pentru automobile de persoane și povoară. Își oferă magazinul bineasortat: Aromate și coloniale lac pentru automobile și trăsuri. 1944

Aparate pentru Aer comprimat, Compresoare, Pompe Vacum, Piese de Reservă
în totdeauna în depozit
Frankfurter Maschinenbau A.-G.
Reprezentanța Generală: BLAU & Co.
BUCUREȘTI, Bulevardul Maria No. 1. 1975-3

Cele mai preferate beuturi ale amatorilor de bere:
calitatea neintrecută a berei albe
„Monoștor"
și a berei brune
„Călugărul"
1603 **specială.**
Se capătă pretutindeni!!

Pentru a dovedi că excelentele
Automobile Ford
sunt resistente, consumă puțin și merg foarte bine,
Angajez ori ce transport de persoane, pe ori-ce distanță cu tarif foarte redus.
PERRY Cluj, Calea Regele Ferdinand 99
Telefon 999 Telefon 999

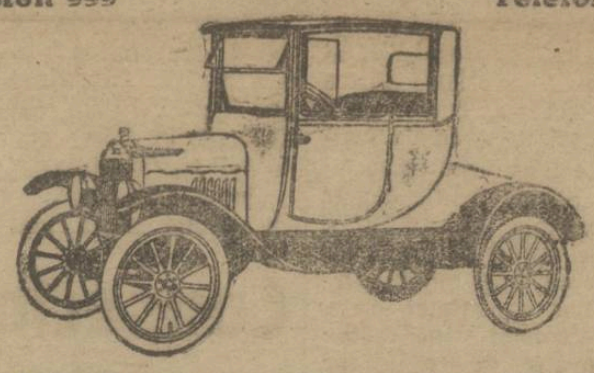

1823
Spre introducerea noilor noastre automobile, primim curse ori unde cu taxe favorabile.

Pentru Autorități, Bănci și alte Institutii cari doresc a-și procura
Colecția Gazetei Oficiale
din anii 1918—1922 adică dela apariție și până la ultimul număr.
Se găseste de vânzare la Agenția de Publicitate
„SOARELE"
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. Cererile se vor adresa urgent având numai câteva colecții. 1885

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante

Rest. Orașului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pierschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Konkoly

Droguerii

Viorelia
Parfumerie și Droguerie
Piața Unirii

Rózsa

Emke

Manufactură

Iacob Dick și Fiu
Engros și Detail.

Luca Niculescu

Missir

Barza

„TEXTILANA"
Szegfu & Sipos
Magazin de tricotaj și Țesături
Str. Iuliu Maniu 3.

Ghete

Bata

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcționarilor

Croitor de Dame

Wartenberg

Instalații

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida

Blaga

CONFERINȚA DELA HAGA

— Propunerea împăciuitoare a delegatului român —

In ședința plenară din 18 Iulie a conferinței dela Haga, dl Diamandy, reprezentantul României, a făcut în numele României, Poloniei, Jugoslaviei, Cehoslovaciei, Estoniei, Letoniei și Finlandei următoarea propunere:

„Prin scrisoarea sa din 16 Iulie, delegațiunea rusă a cerut să fie din nou ascultată. Spre a dovedi că această conferință e dispusă a găsi un teren de înțelegere cu delegațiunea rusă — ori cari ar fi obiecțiunile ce s'ar ridica în privința procedurii — aceste state având ca întâia lor grije păstrarea unei unități perfecte în sânul conferinței, care unitatate a existat până acum în r'un chip atât de fericit, fac propunerea ca cererea delegațiunei ruse să fie primită, convocând-o încă odată la o conferință plenară.

In situația în care se află astăzi negocierile însă, nouă ne pare indispensabil ca asupra punctelor esențiale conținute în rapoartele adoptate în unanimitate de către subcomisiune, rapoarte cari vor fi prezentate în ședința plenară, delegațiunea rusă să ne dea lămuriri clare și precise, pentru ca în această chestiune să nu mai poată exista nici un echivoc. Dacă, cu toată această ultimă convocare, rezultatele unei probleme așa de complexe nu vor putea fi obținute în întregul lor la conferința din Haga, — care nu va fi fost decât o etapă — se va putea ajunge mai târziu, cu ajutorul vremii, la cooperarea necesară pentru restaurarea economică a Rusiei, pe care toate statele reprezentate aici doresc să o vadă realizată".

•

Propunerea delegatului nostru a fost acceptată de conferință și delegațiunea rusă, a fost convocată în ședință plenară pe a doua zi 19 Iulie d.mineața.

In această ședință comisiunea rusă a declarat că e obligată a referi la Moscova, ca să știe dacă în cazul când creditele cerute ar fi refuzate, guvernul sovietic ar fi dispus să recunoască datoriile Rusiei și să convină asupra unor indemnități efective pentru bunurile naționalizate.

Față de această declarație, delegatul României cu asentimentul reprezentanților țărilor amintite mai sus, a formulat textul rezoluțiunei cu care se vor închide lucrările conferinței și cu care au fost de acord toate țările reprezentate inclusiv aliații mai mari.

Această rezoluție, a fost ceiită în ședința ce s'a ținut în 19 Iulie după amiază, de către baronul Avezzana. Ea declară suspendarea lucrărilor la punctul care s'a ajuns și ia notă cu satisfacție de propunerea rușilor, prin care se restabilește o situație care crează o atmosferă favorabilă pentru negocieri ulterioare.

Ședința de închidere temporară a lucrărilor s'a ținut în ziua de 20 Iulie după amiazi, când au fost prezentate și rapoartele subcomisiunilor.

Consecințele conferinței

Ziarul „Temps" ocupându-se de conferința din Haga, constată că a produs două urmări importante și imediate:

1. Conferința din Haga, a confirmat pe deantregul ideile expuse de d-l Poincaré deja la începutul anului, în memorandul din 31 Ianuarie. Politica franceză este acum justificată prin fapte. Astăzi, toate puterile sau întrunit în sfârșit pe terenul care fusese ales și recomandat de primul-ministru francez înainte chiar de a se fi început vre-o negociațiune cu reprezentanții sovietici. Delegația franceză la conferința dela Haga a avut satisfacția de a vedea ideile guvernului francez adoptate și desvoltate de delegațiile streine. Aceste idei cari sau dovedit a fi adevăruri necontestate, au devenit patrimoniul comun al tuturora.

2. Reprezentanții sovietici n'au reușit să obțină credite de stat, cari constituiau punctul fundamental al programului lor. Așa dar, dela conferința din Cannes, diplomația sovietică a urmărit scopuri ce nu se puteau atinge, înșelându-se complect. Guvernul din Moscova va trebui ca pentru viitor să țină seama de acest eșec caracteristic și publicul rus, atât de rău informat d n ce se petrece în Europa, va trebui ca în sfârșit să fie pus în curent cu situația.

La ședința de închidere a conferinței din Haga delegatul englez raportor relevează propunerile ruse, cari deși nu pot duce la un imediat acord, dau totuși speranța că restituirea proprietății a cetățeni or străini, prin mijlocul compensațiilor, va pune la cale pacea economică cu Rusia. Conferința a aprobat propunerea delegatului belgian, de a recomanda guvernelor să nu sprijine pe conaționalii lor, cari se încearcă să achiziționeze a proprietăți în Rusia cari aparținuseră la început altor cetățeni străini.

Situația financiară a Austriei

„Matin" comentează într'un articol hotărârea de ieri a comisiunei reparațiunilor relativ la suspendarea dreptului de gaj. Ziarul relevă că situația financiară a Austriei, disperată la începutul săptămânei, a luat în momentul cel mai critic o ușoară ameliorare pe diferite piețe mondiale. Această îmbunătățire nu va avea o influență prea mare asupra situației Austriei; ea nu este însă importantă prin faptul că se pune în legătură cu hotărârea comisiei reparațiunilor.

Problema reparațiunilor

Nota d-lui Poincare

Dl Poincare a adresat d-lui Dubios, delegatul francez la comisiunea reparațiunilor, o notă prin care respinge argumentarea Germaniei relativă la cererea de moratoriu formulată în ziua de 12 Iulie.

Nota lămurește că plățile efectuate de Germania în contul reparațiunilor n'a putut determina scăderea mărci, deoarece scăderea s'a accentuat pe timp ce plățile în numerar se micșorau. Criza financiară germană rezultă din faptul, că Germania și'n'a redus în destul cheltuielile sale. Germania execută lucrări publice din cele mai costisitoare, dublează căile ferate strategice în Renania. Circulația hârtiei monede care se ridică la 1 Ianuarie 1919 la 32 miliarde a atins în Iunie 1922 cifra enormă de de 179 miliarde mărci. Capitalul Germaniei a fost trimis în mare parte în streinătate.

Guvernul german și instituțiunile particulare favorizează scăderea mărcii care permite Germaniei să facă concurență industriilor streine. Din aceste imprejurări rezultă o turburare generală pe piețele Europene și o adevărată anarhie economică. Este dar urgent ca comisiunea reparațiunilor să exercite cu energie asupra finanțelor germane un control care nu va fi efectiv decât atunci numai când comitetul de garanții își va transporta acțiunea la Berlin. Comisiunea reparațiunilor trebue să se ocupe și de chestiunea obținerii unor garanții și privilegii precise, conform cu dispozițiunile tratatului de pace relativ la privilegiile aliaților asupra bonurilor Statului german.

Dl Poincare socotește că moratoriul nu va putea depăși scadența de 15 Septembrie. Acest termen ar permite organelor competinte să ia măsurile necesare și să obțină garanții.

Prelungirea moratoriului ar fi dar subordonată măsurilor luate. Dacă termenul de garanție acordat Germaniei s'ar scurge fără ca noile condițiuni fixate de comisiune să fie îndeplinite, atunci nu rămâne decât calea sancțiunilor, cari s'ar lua fie în mod colectiv, fie individual de fiecare Stat interesat, în urma constatării că Germania manifestă o rea voință vădită în îndeletnicirea obligațiunilor sale.

Primejdia epidemiilor din Rusia

Statele Europene vor face un cordon Sanitar

Mister Picher, membru englez în consiliul „Ligei Națiunilor" spune că guvernul englez a fost avizat că tifosul și holera împrăștiată de emigrații ruși deși descrescuse, s'a mărit din nou și este deci de datoria națiunilor apusene să ia măsuri efective spre a preveni întinderea acestor periculoase epidemii. Guvernul englez va cere parlamentului să aprobe noi ajutoare cu condițiunea că cellalți membrii ai ligei să facă contribuțiuni substanțiale. La conferința din Varșovia se propusese suma de un milion două sute de mii lire sterline însă vederea guvernului englez este să se fortifice cordonul sanitar, măsură care s'ar putea pune în practică și care n'ar întâmpina multe obstacole.

Vizita lui Poincare la Londra

PARIS. — După ziarul „Le Temps", dl Poincare, președintele consiliului francez, a comunicat la Londra, că va sosi acolo în primele zile ale lui August.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana"

SIBIIU

Anul II. No. 573 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Vineri 28 Iulie 1922

Infrăţiri

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNŢURI:
LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI
şi
AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI C...
Director: D. TOMI...
Telefon: REDACŢIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorităţi 240 „

Înfăptuirea reformei agrare în Ardeal

Partidul naţional boicotează lucrările de împroprietărire

Văzând că împroprietăririle în Ardeal se ţin lanţ şi că guvernul actual e hotărît să ducă până la capăt înfăptuirea reformei agrare, partidul naţional a întreprins un adevărat război împotriva operei pe care el ar fi dorit s'o vadă cât mai mult întârziată. Nu e număr al ziarului „Patria“ în care să nu întâlnim încercarea de-a boicota lucrările de împroprietărire şi de a turna îndoială în sufletul ţărănimei din Ardeal. Pentru numitul ziar, toate împroprietăririle înfăptuite până acum în Ardeal nu sunt de cât „farse“ şi „mascarade“, şi nu-i trebue mult ca să îndemne pe ţărani să refuze pământul în a cărui stăpânire au fost întăriţi cu toate formele şi în care plugul lor a şi tras prima brazdă.

Căci aşa cum scrie organul partidului naţional despre actele de împroprietărire săvârşite în Ardeal, ţăranul e îndemnat să creadă că totul nu e de cât o glumă a guvernului şi că deci nici astăzi el nu se poate secoti stăpânul definitiv al pământului expropriat. El e lăsat adecă să creadă că, ori câte solemnităţi ar înconjura actele de împroprietărire şi oricâte asigurări i s'ar da prin prezenţa miniştrilor la aceste solemnităţi, împroprietărirea este totuşi un lucru care ori când poate fi stricat.

Partidul naţional însă nu-şi dă seama că, boicotând lucrările de împroprietărire, el dovedeşte încăodată cât e de străin de reforma agrară din Ardeal. Dacă reforma aceasta, după cum îi place să afirme, ar fi într'adevăr opera lui şi dacă înfăptuirea ei ar fi dorit-o cu toată sinceritatea, atunci cel care era chemat să se bucure mai mult în clipa când a fost trasă prima brazdă în pământul trecut de veci în stăpânirea ţăranului era tocmai el, partidul naţional.

Când ai conceput o reformă şi când pentru realizarea ei ai întrebuinţat toată energia ta politică, ce poate fi mai firesc de cât să te laşi cuprins de bucurie la capătul unei lupte din care a resultat biruinţa gândului tău?

Dar cum vreţi să se bucure partidul naţional de înfăptuirea unei reforme de care nu se simte legat prin nimic serios, decât doar prin demagogia desfăşurată în alegeri?

Niciodată partidul naţional n'a dorit în chip sincer împroprietărirea ţărănimei din Ardeal. Inscrierea reformei agrare în rezoluţia de la Alba-Iulia nu se datoreşte sentimentelor democratice ale partidului naţional, ci faptului că, în clipa unirei, vechiul Regat avea principiul exproprierei înscris în Constituţie.

Şi la ce se reducea reforma agrară a partidului naţional, se ştie. Din tot democratismul lui, partidul naţional n'a putut scoate de cât faimoasele arendări forţate, adecă mijlocul cel mai bun, prin care, aruncându-se praf în ochii ţărănimei, se puteau menaja latifundiarii Ardealului. Iar când a văzut că în vechiul Regat se încep lucrările pentru efectuarea exproprierei şi că reacţionarismul lui nu va putea multă vreme să stea ascuns la spatele legendei că în vechiul Regat stăpânesc „ciocoii“, partidul naţional a născocit Banca Agrară pentru vremea când şi în Ardeal va trebui să se înfăptuiască exproprierea.

Şi într'adevăr neputând scăpa de expropriere, toată domnimea partidului naţional s'a refugiat în Banca Agrară dela ghişeurile căreia spera să-şi exercite stăpânirea asupra ţărănimei din Ardeal. Dar, la urmă, s'a luat şi acest ultim refugiu, şi astăzi partidul naţional, văzându-şi domnii expropriaţi, se vede lipsit şi de marele izvor de afaceri pe care i-l ofera finanţarea reformei agrare. Şi atunci cum vreţi să se bucure partidul naţional de înfăptuirea reformei agrare în Ardeal, când el se vede dintr'odată fără moşii, fără „finanţare“ şi fără posibilitatea de a mai agita ţărănimea Ardealului pe chestia „ciocoismului“ din vechiul Regat?

Dar dacă nu-i putem cere partidului naţional să se bucure de înfăptuirea reformei agrare, îi cerem însă să respecte bucuria ţărănimei care, după trei ani de agitaţie şi făgădueli, îşi vede însfârşit dreptatea cu ochii.

Încă unul... Ion Scurtu

Din Bucureşti ne vine ştirea morţii Ion Scurtu. Pentru mulţi astăzi acest nume nu mai spune nimic. Cei ce au urmărit însă viaţa noastră literară de acum 29 de adi. ca şi acei ce au avut răgazul să se smulgă din nepăsarea vremilor noastre pentru a se adânci în trecutul plin de învăţăminte, ştiu că Ion Scurtu prin moartea sa lasă în urmă o bogată producţie literară. Din aceeaşi generaţie cu Ilarie Chendi, Iosif şi Cerna, Ion Scurtu n'a întârziat să-i urmeze în pacea vieţii de dincolo. Generaţia aceea dela „Sămănătorul“ a dispărut aproape astăzi. Flacăra regenerării noastre naţionale a ars prea viu pentru a nu consuma destul de puternic.

Acolo la „Sămănătorul“ şi-a făcut Ion Scurtu un nume în literatura noastră. După retragerea dlui Iorga dela conducere, Ion Scurtu alături de Aurel Popovici au dus mai departe sacul cu sămânţă mănoasă a harnicului „Sămănător“ de idei sănătoase naţionale, pe ogorul literaturei noastre.

Om de studii serioase şi un mare amorezat de artă naţională, Ion Scurtu a dat la lumină cea mai bună ediţie a poeziilor lui Eminescu. Iar dacă „Postumele“ nu ar fi trebuit să iasă din cartoanele Academiei, să i-se ierte acest exces de admiraţie, căci numai din admiraţie pentru Eminescu, Ion Scurtu a scormonit vraful de manuscrise rămas dela marele nostru poet.

Ion Scurtu, aproape un sfert de veac a stat stajă mişcării noastre culturale. Conducător literar al editurei „Minerva“ el a urmărit pas cu pas producţia literară a celor 15 ani până la războiu, încurajând începuturi timide şi îngrijind cu dragoste de iconar, apariţia elegantelor volume ale dispărutei edituri. Prin moartea sa prematură Ion Scurtu răpeşte desorientării noastre de astăzi un preţios îndreptar istoriei literare din ultimii 20 de ani.

Dar Ion Scurtu şi-a făcut cu prisosinţă datorie.

C.

Chestiunea minorităţilor

Societatea naţiunilor îşi declină competinţa de a se amesteca în politică internă a statelor

Consiliul „Societăţei Naţiunilor“ întrunindu-se zilele acestea la Londra şi discutând chestiunea minorităţilor ridicată de Ungaria şi Bulgaria, după desbaterile urmate şi după lămuririle date de către reprezentantul român, a admis punctul de vedere al României, în sensul că această instituţiune europeană nu are căderea să se amestece în politica internă a ţărilor independente.

Hotărârea aceasta este de cea mai mare importanţă, întru cât e menită să pue odată capăt tuturor agitaţiunilor întreprinse în străinătate de cei interesaţi cu scopul de a produce diversiuni în cancelariile europene, de pe urma cărora turburătorii liniştei în centrul europei să tragă anumite foloase politice.

Într'adevăr dela războiu încoace oamenii politici dela Budapesta, în loc să-şi îndrepte toată activitatea lor în direcţia efacerei, dimpotrivă, ei au căutat să întreţie o întinsă propagandă iredentistă în statele succesoare, sădind astfel în spiritul minorităţilor ideia de răsvrătire şi chiar încurajându-le în actele lor de nesupunere faţă de legile statelor cărora aparţin acum.

Iar atunci când aceste state procedau cu energie pentru a se împotrivi tendinţelor şoviniste ale minorităţilor şi a le arăta calea realităţilor, acestea găseau de cuviinţă să apeleze la Budapesta, cu scopul ca guvernul de acolo să agite chestiunea lor în faţa streinătăţei.

De multe ori s'a întâmplat chiar ca însăşi minorităţile să ameninţe cu protestul pe lângă Societatea Naţiunilor. Cităm, de pildă, cazul avocaţilor de naţionalitate maghiară din Temişoara cari, fără să ţie seama că li se impune datoria de a respecta legile şi dispoziţiunile statului nostru, au călcat în picioare dispoziţia Ministrului de Justiţie luată cu scopul ca la instanţele judecătoreşti de acolo, să se întrebuinţeze, ca limbă oficială, limba română.

Tot aşa s'a întâmplat şi cu prilejul aplicării reformei agrare în Ardeal. Propietarii unguri agitau pretutindeni ţărănimea îndemnând-o să nu se înscrie pe tablorile de împropietărire, deoarece această chestiune va fi supusă conferinţei dela Genova, care în nici un caz nu va permite să se ia pământul dela magnaţi.

In legătură cu aceasta, Ungaria şi Bulgaria fiind invitate şi ele la conferinţa internaţională dela Genova, au depus acolo un memorandum, prin care încercau să pue în discuţie chestiunea minorităţilor. Firesce că prin esenţa ei, chestiunea minorităţilor fiind o chestiune politică, ea n'a putut să fie desbătută la Genova din care cauză memorandul a fost trimis Societăţei Naţiunilor, pentru a dobândi acolo o deslegare definitivă.

Într'adevăr consiliul acestei instituţiuni internaţionale, în urma explicaţiunilor date de dl. N. Titulescu, delegatul României a respins memorandul, sub motivul că Societatea Naţiunilor a fost creiată să se ocupe de diferendele ce se vor ivi între state iar nici într'un caz n'ar putea să se amestece în soluţionarea unor chestiuni de pură politică internă.

Urmează de aci că şoviniştii dela Budapesta trebue să se convingă că politica de agitaţiuni nu poate să le aducă nici un folos, ci, dimpotrivă, ea le crează duşmanii într'o perioadă când interesele interne ale ţărilor lor le cer să-şi creieze cât mai multe prietenii în afară.

Scuza monstruozitatii

Oficiosul din Cluj al partidului naţional scrie:

„Coaliţia partidelor de opoziţie va fi ceea o monstruozitate.“

De sigur că este. Este o monstruozitate pentrucă nu se poate găsi calificaţie morală pentru o asociaţie politică unde partidul naţional se găseşte cot la cot cu partidul poporului pe care l'a combătut ca imoral, şi cu partidul progresist care n'a stat un singur monument a sacrifaca Ardealul numai de dragul nemţilor.

Este o monstruozitate pentrucă, sau partidul naţional a minţit când a acuzat partidul poporului de imoralitate în viaţa publică şi în acest caz partidul poporului nu poate sta alături de partidul naţional; sau partidul naţional a spus adevărul şi în acest caz cum va putea astăzi sta alături de un partid ticălos şi imoral, fără a se mânji?

Cât despre o tovărăşie cu partidul progresist, monstruozitatea e şi mai evidentă. Pentru faptele sale antinaţionale, partidul progresist a fost cu desăvârşire scos din viaţa publică. Va avea partidul naţional atâta lipsă de bun simţ politic, să reabiliteze pe dl Marghiloman care a sacrificat nemţilor Ardealul, fără ca Ardealul să nu răspundă partidului naţional aşa cum vechiul regat a răspuns partidului progresist.

Iată pentru ce oricare ar fi dorinţa partidului naţional, monstruozitatea unei atari coaliţii nu poate fi scuzabilă.

Insemnări de-o zi

Una din „Ţaţele“ partidului naţional descopere un caz de „ticălos“ regionalism bucureştean şi îl înregistrează cu o deosebită satisfacţie.

Nu ştim întru cât faptul relatat este exact. Cunoscând obiceiul „Ţaţei“. avem toate cuvintele să ne îndoim.

Remarcăm însă, că reproducerea unicului articol adresat fără nici o injurie vechiului regat n'a schimbat întru nimic sistemul, care îndreptăţia „Ardealul“ să ameninţe „Patria“ cu divulgări.

Aceeaşi „Ţaţă“ găseşte de cuviinţă să bârfească aplicarea reformei agrare. Instărirea ţăranilor ardeleni în drepturile lor seculare poate fi pentru „Patria“ obiect de clevetire de „ţaţă“ isterică şi neputincioasă.

Nu ne mirăm! Partidul naţional a făcut tot posibilul să nu se dea pământ ţăranilor, pentru a nu fi astăzi, când acest pământ se împarte după dreptate ţăranilor, aşa de bosumflat.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Palatul lui Minos a fost distrus de un cutremur de pământ

Sir Arthur Evans, care și-a consacrat viața și averea sa pentru a reconstrui palatul lui Minos, expune într'un număr recent din ziarul „Times" rezultatul cercetărilor sale archeologice, începute pe la jumătatea lui Februarie a anului acestuia.

Săpăturile au dat la iveală lucruri foarte interesante și nu numai din punct de vedere archeologic.

Inscripțiile de pe vase dau relațiuni asupra religiei, asupra sporturilor, asupra vieței zilnice a vechilor locuitori din Creta.

S'au descoperit chiar vârfuri de săgeți de bronz, care poartă diferite inscripții.

Toate acestea vor îmbogăți muzeul din Creta și vom avea în curând o bibliotecă foarte vastă, formată din olăriile care au gravate pe ele aceste inscripții vechi; nenorocirea e însă că până acum nu se cunoaște deloc semnificația acestor inscripții.

In afară de săpături archeologul Evans se ocupă și cu restaurarea palatului lui Minos, din care până acum sunt gata un portic și douăsprezece scări ale primului etaj.

O constatare foarte interesantă s'a făcut cu ocazia săpăturilor unei mici case, situate aproape de palat.

Casa a fost sfărâmată de imense blocuri de piatră, din care unele cântăresc o tonă și care sunt sprijinite de zidul palatului, situat la vre-o douăzeci de pași de ea.

Acest cataclism nu poate fi explicat altfel decât printr'un cutremur de pământ, care ar fi distrus de altfel și palatul în întregime.

La început găsindu-se urme de incendiu, s'a crezut că ruina palatului e datorită inamicului care i-ar fi dat foc, explicație posibilă cu atât mai mult cu cât tradiția spune că Minos a pierit într'o expediție nenorocită.

Totuși un cutremur de pământ ar explica bine catastrofa, care după urme pare să se fi întâmplat în timp foarte scurt.

Un detaliu enigmatic a fost găsit de Evans, care sprijină ideia unui cutremur de pământ.

S'a găsit între ruine, printre sfărâmăturile de vase, două cranii enorme de boul numit „urus".

Evans explică existența lor între dărâmături, amintindu-și de un pasagiu din Homer care susține că cutremurile de pământ pot fi oprite prin jertfa acestor animale destinate a opri puterile infernale care provoacă cutremurul.

Ingeniozitatea eminentului archeolog e cam bizară, dar e lucru știut că nu poți găsi nici o explicare dacă pui la contribuție prea mult critica negativă.

Cutremurul de pământ, care ar fi avut loc pe la anul 1600 î. I. C. nu contrazice ipoteza piraților incendiari, care desigur că s'ar aruncat asupra rămășițelor civilizației minoene, înmormântând-o în plină dezvoltare.

Cele mai citite cărți franțuzești

O revistă franceză de librărie publică o statistică asupra cărților celor mai citite ale literaturei franceze.

Inainte de războiu Zola ocupa rândul întâi printre cei mai citiți autori francezi. El a fost înlocuit cu Rostand, al cărui „Cyrano de Bergerac" este răspândit în 528.000 exemplare.

Față de statisticile germane, cari scot în relief numai romane este de relevat faptul că Francezii citesc mai mult piese de teatru și încă în versuri.

Locurile următoare sunt însă ocupate și la ei de romane în proză „Maria Chapdelaine" de Hémon cu 343.000 exemplare. „Le Feu" și „L'Enfer" de Henry Barbusse cu 336.000 și 384.000 exemplare, „Desenchantés" de Pierre Loti cu 322,000 exemplare. „Le Lys Rouge" de Anatole France 325.000 exemplare, romanul alsacian „Les Oberlé" de Bazin, care descrie Alsacia de după 1871 și datează de 41 ani, 284.000 exemplare. De abea după aceștia urmează Zola cu „La Débâcle" cu 260.000 exemplare.

Centenarul lui Petőfi la Sighișoara

După cum am anunțat cu săptămâni în urmă, uniunea maghiară, recte aceea a reacționarilor, a hotărât să sărbătorească în zilele de 30, 31 Iulie centenarul morței poetului Al. Petőfi pe câmpul dela Sighișoara, unde și-a găsit marele luptător pentru libertate, moartea în campanie dela 1848.

Prăznuirea aceasta era să fie boicotată de către propresiștii unguri și de partidele ungurești democrate, care vedeau în ea o acaparare de către magnați a ocaziunii acesteia de a'și manifesta ungurismul.

Intervenind însă între timp desființarea uniunei maghiare în urma căreia progresiștii și democrații unguri au intrat sub egida fostei uniuni pentruca să poată pune mâna pe conducerea ei, centenarul lui Petőfi se va ținea în aceleași zile de către ambele tabere, boicotul rămânând astfel neexecutat.

Dupăcum ne anunță programul afișat le serbarea va fi cu adevărat impunătoare, cu conferințe, coruri, defilări, coroane etc. Ea se va ținea în zilele de Duminecă și Luni, iar Sâmbătă va fi o consfătuire și un fel de început al serbării Cortejurile vor fi conduse în frunte cu un drapel unguresc și unul românesc.

La această serbătoare nu știm dacă vor lua parte și reprezentanții românilor, printre alții aceia ai Soc. Scriitorilor români. Suntem însă informați, că organizatorii intenționează să aibă la centenar pe toate naționalitățile din România, în rândul dintâi pe români, plănuind să dea prin aceasta serbătorii lui Petőfi un caracter de universalitate

Săptămâna festivă dela Breslau

Preparativele pentru săptămâna festivă ce va avea loc la Breslau între 11 și 20 August în onoarea lui Gerhardt Hauptmann, continuă.

Apelul pentru participarea la aceste festivități este semnat de un comitet, prezidat de președintele „Reichului" și din care fac parte ca membri sute de personalități marcante din lumea artistică, științifică, politică, industrială și financiară germană.

ECOURI

Loie Fuller

„Les Annales" aduce iar în discuție pe Loie Fuller, faimoasa dansatoare americană, prietina reginei noastre și colaboratoare ei în filmul „Crinul vieții".

Loie Fuller și-a început cariera artistică foarte de timpuriu, interpretând pe scenă roluri de copii sau de mici zâne. Având într'o seară prilejul să asiste la o conferință, care o interesase foarte mult, ea se duse la tatăl ei:

— Papa — îi spuse dânsa — împrumută-mi douăzeci și cinci de dolari, dar nu mă întreba ce vreau cu să fac cu ei.

In America, nimeni nu se miră de nimic. Tatăl să mulțumi să răspundă:

— Copila mea nu o se te întreb nimic.. iată cei douăzeci și cinci de dolari, numai... trebue să te aranjezi așa, ca să mi-i dai înapoi...

Cu aceste parale, Loie Fuller închirie o sală și tipări afișe, anunțând că va ține o conferință asupra necumpătării.

Și în adevăr, conferința avu loc. Mica Loie Fuller avu mare succes iar tatăl ei, căpătând înapoi cei douăzeci și cinci de dolari, îi împrumută din nou, mai mulți, pentru tentative mai serioase.

Loie Fuller nu e numai o dansatoare. Dumas fiul fusese sedus de puterea ei cerebrală iar Claretie salută în ea pe una din cele mai vii inteligențe, pe care le întâlnise.

Acum Loie Fuile lucrează la Champs-Elysées, unde baleturile ei fantastice prezintă o atracție cu totul specială. Critica în cor laudă arta acestei vrăjitoare și imaginația ei în concepțiile decorative.

Un concurs dramatic original

In Eveția s'a publicat decurând un concurs dramatic foarte original.

Comitetul celui de al unsprezecelea congres elvețian pentru drepturile femeilor, acordă 1000 franci unei piese care va îndeplini următoarele condițiuni:

„Personajul principal să fie o femee cu concepția mișcării feministe, care să fie înzestrată cu toate calitățile spirituale și să fie în acelaș timp o bună gospodină, care să dea exemplu prin bunătatea și hărnicia ei.

In această piesă mai trebue să apară diferite tipuri de femei și situații din viața de toate zilele.

Piesa trebue să fie astfel concepută, ca să poată fi ușor reprezentată pe scenele mici.

Se acordă următodrele premii: I. 400 franci; II. 300 franci; III. 200 franci. Ultima sută de franci este rezervată probabil pentru acoperirea cheltuelilor.

Lucrările prevăzute cu motto trebuesc înaintate până la 1 Septemvrie 1922, secretariatului congresului (Berna, Fralkenueg 9).

Un plic închis, va trebui să conțină adresa și numele autorului, precum și motto-ul de pe manuscris.

Un milion aruncat

Fostul arhiduce austriac Leopold Woelfling, care este actualmente funcționar la casa de schimb din gara de Est din Viena, povestește următoarea întâmplare petrecută zilele trecute înainte de plecarea trenului expres spre Budapesta:

Un american anume Siebert avea la dânsul o sumă însemnată în coroane austriace. După dispozițiunile în vigoare, nu se poate scoate din Austria o sumă mai mare de 200.000 coroane. Când i-se aduse la cunoștință această dispoziție, Siebert își opri 200.000 coroane și aruncă pe peron restul de aproape un milion coroane. Scena aceasta a provocat o senzație enormă.

Cei doi inspectori de poliție ce erau de serviciu, adunară banii și conduseră pe Siebert la oficiul de schimb.

Siebert a declarat că renunță la schimbarea sau depunerea banilor și-i oferă copiilor săraci ai Vienei. S'a constatat că banii aruncați, reprezentau suma de 948.000 coroane.

Funcționarii de serviciu ai oficiului de schimb adeverită primirea banilor, declarând că-i vor depune la primărie.

Cetiți „Infrățirea"

FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Biserica în Rusia sovietică

„Journal des Debats", ocupndâu-se de situația din Rusia, ne dă următoarele date interesante asupra bisericei ruse sub regimul bolșevic:

In decursul veacurilor, biserica rusă a suferit mult de pe urma dominațiunei tatare, apoi a fost greu încercată de asalturile polonezilor catolici, iar în timpul din urmă a avut mult de îndurat din partea bolșevicilor evrei. Deasemenea a fost slăbită mult și din pricina crizelor interne, cu deosebire în urma reformelor patriarhului Nikon și sub influența polonezilor, o parte din ortodoxi s'au unit cu biserica catolică. După trei secole părea ca o eră nouă începe pentru biserica ortodoxă rusă, când deodată izbucni revoluția, ceia ce determină o complectă decadență morală în țara sovietelor.

In mijlocul acestei ruini morale, singură biserica își păstră prestigiul ei. Numai ea putea să dea speranțe acelora care mai credeau în salvarea patriei. Dar sovietiștii n'au voit să lase neatinsă nici această ultimă speranță. Pentru ajungerea acestui scop le trebuia numai ocaziunea și aceasta s'a ivit odată cu foametea, invocând-o drept pretext pentru a despoia bisericile de toate avuțiile, de podoabele scumpe și de vasele ei sfinte, făcând să se creadă că aurul și toate pietrele prețioase luate de pe icoanele sfinte, vor servi pentru ajutorarea înfometaților. Dar toate aceste bogății n'au fost vândute în streinătate pentru a salva pe înfometați, deși au fost rechiziționate de mult timp.

Această stare de lucruri a fost demascată populației de către clerici în frunte cu Patriarhul Tikhon, dar în acelaș timp demagogismul bolșevicilor răspândea în toate părțile că preoții ruși se opun la salvarea înfometaților, din care cauză o mare parte dintre ei au fost uciși, iar alții au fost băgați în închisori. Chiar Patriarhul Tikhon după ce a fost desărcinat de atribuțiile sale, a fost închis într'o mănăstire din Moscova, iar ca șef al bisericei ortodoxe ruse a fost pus un prelat bolșevizat cu numele Antoniu Baranowsky, cunoscut încă din timp de pace prin ideile lui extravagante, din care cauză fusese scos din scaunul episcopesc.

In prezent întreaga Rusie credincioasă emigrată sau rămasă sub jugul bolșevist, se roagă pentru eliberarea Patriarhului Tikhon, ea nevoind să dea nici cea mai mică atenție uzurpatorului. Ca o revanșă, presa roșie vorbește în fie care zi despre strălucita activitate a Episcopului Antoniu, anunțând chiar că sovietele au autorizat convocarea unei noui adunări bisericești, care să se ocupe de schimbarea canoanelor și a dogmelor, după principiile revoluțiunei sociale.

Episcopul Antoniu un bun soeietist, oficiază serviciul religios în mijlocul bisericei, cântând diferite imnuri profane, iar în timpul liturgiei, aduce elogii regimului sovietist. Pe partizanii lui politici îi înalță la demnitatea de episcop, fără a fi trecuți prin celelalte ranguri bisericești mai inferioare. Nici odată nu i-ar fi trecut prin minte lui Rasputin și amicilor săi, că ar fi putut să și bată joc de biserică în felul acesta. Este de notat că noua Direcțiune eclesiastică — astfel se numește biroul sovietist al episcopului Antoniu — nu este decât o parodie a sfântului Sinod, după cum Techeka n'a fost decât o Okhrană exagerată.

In ceia ce privește sinagogile, ele ne având obiecte prețioase au fost obligate de sovietiști să plătească din propriul lor venit, o sumă care echivalează cu odoarele unei biserici ortodoxe.

Credința generală în întreaga Rusie este că această uzurpare ignobilă poate fi considerată ca ultima etapă a decadenței ruse de astăzi, după care va veni o nouă epocă în istoria Rusiei.

Partidul Național și Banatul

Ziarul partidului național se plânge de ciuntirea Banatului. Adică pare nedumerit de modul cum se delimitează granița dinspre Iugoslavia și cere unele informațiuni. Dar cu toate că nu știe precis cum se fac delimitările, totuși acuză guvernul... că le-ar putea face greșit. Și e frică „Patriei" să nu se ciuntească Banatul și înainte de a ști dacă cu prilejul recentelor trasări Țara noastră a câștigat sau a pierdut câțiva kilometrii pătrați, „Patria" vestejește guvernul că și-a lăsat intransigența lui pe tema Banatului.

E o veche boală a „Patriei" să acuze „in futurum". Pe ea n'o interesează dacă s'a făcut ceva într'un fel sau într'altul, sau dacă nu s'a făcut de loc. Nici nu vrea să știe de așa ceva. In schimb, acuză, acuză, acuză.

Așa-fel e curioasă: mentalitatea care animă această gazetă, când insinuează că guvernul și-a părăsit intransigența lui pe chestiunea Banatului.

Precum se vede, mentalitatea partidului național nu se desminte nici de data asta. Partidul care amenință că atunci când va veni la putere, va desființa tot ce face guvernul de azi, nu-și poate închipui cum un alt partid de ordine trebue să respecte angajamentele pe care Țara sa le-a luat în trecut.

Liberalii au fost intransigenți pe tema Banatului. Nici n'au vrut să audă de semnarea tratatului dela Saint-Germain, cu tristele clauze ale clopârțirei Banatului și controlului minorităților. A fost atât de dârz partidul liberal în această chestiune că a stârnit admirația chiar a partidului național. Într'adevăr, d-nii Maniu, Goldiș și Ștefan Popp, nu s'au putut abține să nu declare în 1919, când partidul liberal s'a retras pe chestiunea Banatului, că nu vor urma altă politică în această privință decât pe aceia a partidului liberal.

Când s'au văzut însă la putere pentru a rămâne mai mult timp acolo, au iscălit tot ce li s'a cerut.

N'au știut cum să ofere jumătate din Banat mai repede și să admită controlul minorităților la noi, semnând tratatul dela Saint-Germain.

Și acum se supără pe actualul guvern că vrând, nevrând, trebue să le recunoască greșala în mod oficial.

Dar partidul național ar trebui să înțeleagă că cine a semnat tratatul dela Saint-Germain acela nu mai are dreptul să voe bească în chestiunea Banatului.

Lenin continuă să moară...

De astă dată însă se pare că moartea s'a întâmplat deabinelea. Se spune că cineva ar fi strecurat puțină cianură de potasiu printre doctoriile pe care le prepara medicul curant al lui Lenin și . . . efectul a fost miraculos.

Dar e ciudat că guvernul bolșevic nu prea confirmă această știre. Nu cumva ține să ascundă decesul, de teamă să nu atragă după sine decesul cel mare al Rusiei bolșevice?

Se știe legenda cu bătrânul Franz Josef. Sunt încă mulți oameni de toată seriozitatea, cari afirmă totuși că bătrânul împărat al Austriei murise cu câteva luni înainte ca decesul să fie recunoscut oficial. Ba sunt alții mai puțin serioși, cari adaugă chiar, că împăratul fusese îmbălsămat și pus în legătură cu o baterie electrică, sub acțiunea căreia capul cadavrului putea să se încline afirmativ sau să facă gestul negării...

Nu cumva cadavrul lui Lenin conduce astăzi Rusia cu pila electrică sub tron? Ce nu s'ar putea petrece în Rusia de azi...

Un comunicat
al ministeriului industriei

Din partea ministerului de industrie și comerț, primim următorul comunicat:

„Revista ‚Consumul' care apare în Cluj, publică în numărul de la 9 Iulie a. c. că ministerul de industrie și comerț ‚i-a dat asigurarea că pe viitor toate publicațiile sale privitoare la reprezentațiunea comerțului și industriei noastre în străinătate vor fi publicate în acel ziar."

Ministerul dă cea mai formală desmințire acestei aserțiuni.

O asemenea concesie nu a fost făcută nici unui ziar.

In schimb ministerul pune la dispoziția întregei prese informațiile ce interesează publicul cu privire la comerțul și industria țării."

Muncă, cinste și legalitate

Încă un prefect averescan...

Se înțelege: a fost pus în urmărire de autorități. Într'adevăr, iată ce telegrafiază un corespondent din Turnu-Severin unui ziar din București:

„După fraudele descoperite la prefectura de Vâlcea, care au adus arestarea fostului prefect, maiorul Mihilescu, a venit rândul fostului prefect averescan de Mehedinți, Jean Atanasescu. In sarcina acestuia a fost descoperită o sumă de fapte, care dovedesc neregulata administrație din timpul când a ocupat demnitatea de prefect al județului Mehedinți sub regimul averescan.

In sarcina fostului prefect Jean Atanasescu se pun falșuri în acte publice, însușiri de bani și o gestiune rea la serviciul aprovizionării. In acest scop a fost la T.-Severin o minuțioasă anchetă, inspectorul financiar Istrate și inspectorul administrativ Constantinescu. Până acum ancheta, pe lângă cele constatate mai sus, a dovedit că fostul prefect Atanasescu, numai penttu benzina ce s'a întrebuințat la automobilul județului a cheltuit rotunda sumă de 700 000. Ancheta continuă."

Așadar după fostul prefect de Vâlcea, fostul prefect de Mehedinți.

Nu mai trebue mult și ocolu României va fi complect, deși trebue să recunoaștem că n'a mers județ după județ.

Adecă nu toți foștii prefecți averescani au fost arestați. A mers pe sărite: din două județe, unul.

Nu e exclus, ea odată ajuns la Severin, ocolul s'o ia înapoi prin județele scăpate.

Și acesta a fost regimul muncei, cinstei și legalității, adecă regimul fostului guvern averescan, astăzi sufletul blocului partidelor opoziționiste, care pregătesc campania pentru răsturnarea guvernului liberal.

REGIONALISM, AUTONOMISM, BOLSEVISM

Metamorfoza politică a partidului Național. In România regionalism; la Viena autonomism; în America bolșevism. Un articol caracteristic al ziarului românesc „America"

In nenumărate rânduri am remarcat roadele politicei de axagerări și critică stearpă a partidului național. Din fericire, dacă politica partidului național nu este de niciun folos intereselor interne ale țării, așa nici nu strică. Poporul cuminte și înțelegător a rămas departe de învenințările partidului național, care prin acțiunea s'a a isbutit să se înstrăineze de massele populare.

Politica de învrăjbire a partidului național se oglindește minunat peste granițele românismului întregit.

Ungurii au crezut momentul potrivit să înceapă o acțiune paralelă, și au pornit campania dusă de „Ardealul" și „Biblioteca Autonomistă" dela Viena.

Dușmanii noștri s'au înșelat însă. Subciumările lor au rămas sterpe ca și cele ale partidului național de până acum. Țara a respins indignată orice tentativă de învrăjbire venită din afară, după cum a răspuns cu indiferență celor dinăuntru.

Dar iată că acțiunea partidului național se lățește, găsește ecou în sfere mai largi. Regionalismul domnilor dela Cluj, transformat în autonomism la Budapesta și Viena, devine în America bolșevism curat.

Ziarul românesc „America" publică **„Rugăciunea unui patriot exilat de bună voie"** în care descoperim întreagă politica partidului național. Semnatarul articolului din „America", Ion al Păunei, poate fi un om foarte de treabă, dar săracul cu duhul, care a înțeles îngust și plat, exagerațiunile, criticele sterpe și atacurile politice ale partidului național; acelaș om poate fi tot așa de bine o canalie pusă în slujba cine știe căror interese vrăjmașe românismului. Și într'un caz și într'altul partidul național e tot așa de vinovat.

Căci ce poate fi mai condamnabil decât sugerarea unor gânduri ca acestea?

„Mântuește-l Doamne pe el (poporul român) de Brătieni, de Marghilomani, de Țakiști, de Averescani și de toată buruiana rea și străină și dă Doamne conducerea țării pe mâna țăranilor, muncitorilor și cărturarilor cinstiți, că a lor e munca și truda și lor li se cuvine și răsplata și cinstea".

Fraza parcă ar fi tăiată din oricare oficios al partidului național, unde lipsă de cugetare abundă la un loc cu elementare lipsă de descernământ în alegerea expresiunilor. Cine altul decât partidul național a lăsat să se înțeleagă că un Brătianu, de care e legată cea mai importantă epocă din istoria evoluției noastre naționale, un Take Ionescu, a cărui prematură moarte a astâmpărat patimele și l'a pus în adevărata lui lumină politică, un Averescu, ca general, și atâția alți oameni politici de o reală valoare, sânt „burniană rea și străină".

Dar cu acest sistem n'ar fi să rămână nimeni vrednic în țara românească. Nici dl Maniu, nici dl Iorga, nici dl Vaida, nici atâți alți oameni chemați să conducă destinele României, în vremuri de măreție sacrilicii ca acelea pe cari le trăim?

Unde mergem însă? România întregită are nevoie de concursul de muncă al tuturor spre așezarea ființei sale ca Stat civilizat, și nu de critici mai mult sau mai puțin interesați — totdeauna străini de realitate și de adevăr.

Rugăciunea acelui ce se crede în „America" patriot continuă, reeditând frază cu frază, gând cu gând, atâtea vorbe nesocotite aruncate în fierbințeala discursurilor politice și a articolelor de gazetă, de către oamenii partidului național.

Reproducem pentru comparație pasagiile caracteristice:

„Ține Doamne armata română că ne înconjoară dușmanii la toate hotarele, dar mântuește-o Doamne pe dânsa de prea mulți generali, că altfel o să ajungă treburile ca prin Mexico sau San-Domingo — de fiecare soldat câte trei generali"

„Dă Doamne vreme bună și ploaie la timp ca să crească holdele și să se coacă grânele ca să se ridice valuta leului și să scadă prețurile."

„Dar Doamne, fă ca pentru grâul vândut străinilor să nu intre în țară automobile, mătăsuri și parfumuri pentru boieri, ci lucruri pentru trebuința celor nevoiași, ca să nu mai umble copilașii desculți și desbrăcați pe vreme de iarnă."

„Vindecă Doamne pe Români de scurtimea vederei, și fă-i pe dânșii să vadă că la toată treaba se cere și om de meseria aceea."

„Mântuește atotputernice pe fiii neamului românesc, scăpându-i pe dânșii de directori, de revizori, de inspectori și mai vârtos de inspectori generali. Treaba lor e numai ca spuma cea trecătoare, lefurile lor sunt mari și plătite din bucățica luată dela gura copiilor sărmani."

„Scapă Doamne țara de jandarmi, că mare pacoste sunt ei pe capul oamenilor."

•

In proza lui Ion al Păunei cititorul nostru va găsi toate argumentele demagogiei politicianismului de speță nouă, dar cu atât mai periculoasă cu cât este inconștientă.

Culmea operei de educație dată de partidul național „patriotului" Ion al Păunei îl găsim în rândurile ce urmează:

„Pe poporul cel bun și blând și atât de răbdător, ține-l Doamne sănătos, și îndreaptă-le lor șira spinării și fă-le-o mai țeapănă, ca să nu se mai îndoaie înaintea vre-unei făpturi omenești ci numai înaintea altarului tău. Ridică-le frunțile lor către cer, ca să privească drept și fără teamă, ca niște ființe ce sunt făcute după chipul și asemănarea Ta. Invață-i pe dânșii ca mâinile ce le țin întinse ca să primească pomana dela cei mari, **să le întrebuințeze întru snopirea celor ce i-au învățat că este frumos a cerși.**"

Cu alte cuvinte îndeamn vădit la revoltă pentru fapte inexistente. Își recunoaște sau nu partidul național teoriile sale în noua lor hipostasă? Avem convingerea că răspunsul va fi negativ. Chiar partidul național le va respinge, după cum a respins pe cele ale autonomiștilor unguri dela Viena.

Fapt cert e însă că partidul național a făcut o nouă gafă și politică și națională.

A. R. Gus.

TEROAREA
— Așa cum o înțeleg comuniștii —

Pe manșeta „Socialismului" stă scrisă această cugetare, care, cu lapidarismul ei sec, pare să tindă a împrumuta irevocabilitatea sentințelor celebre:

„Teroarea este neputincioasă, dacă e aplicată de către reacțiune împotriva clasei, care se ridică în virtutea legilor desvoltărei sale istorice. Teroarea trebue să fie dimpotrivă eficace împotriva clasei reacționare, care nu vrea să părăsească arena."

Semnat: L. Trotzky („Terorism și Comunism".)

Punând-o alături de titlul ziarului; „Socialismul" pare c'o adoptă.

Și acum înțelegeți: după mentalitatea celor dela gazeta comunistă bucureșteană, oamenii doritori de liniște n'au dreptul să pretindă turburătorilor respectarea acestei liniști. In schimb, asasinatele în masă din Rusia împotriva preoților, învățătorilor, funcționarilor vechiului regim, ba chiar împotriva celorlalți socialiști, sunt legitime.

Societatea românească poate vedea ușor, de pe acuma, cam ce-o așteaptă, dacă cumva caprieiile unui hazard comedios ar da România pe mâna plăpumarilor. Ne-ar bate, ca pe lână.

Dar Trotzky pare să aibă puțină dreptate, în prima parte a formulei sale. Într'adevăr, teroarea e neputincioasă dacă e aplicată împotriva clasei, care se ridică în virtutea legilor desvoltărei sale.

Cazul s'a dovedit în repetate rânduri, cu prilejul revoluției franceze, de ex. — și nu Trotzky l'a constatat pentru întâia oară.

Dar pentru ca această formulă să aibă aplicare și la noi, ar trebui două lucruri: întâi, să existe reacțiune și în al doilea rând clasa care luptă împotriva acestei reacțiuni să se ridice numai „în virtutea legilor desvoltărei sale."

Cu alte cuvinte, reacțiunea nu se poate opune unor noui schimbări în soarta claselor dominate, schimbări cerute de necesitatea timpului, a progresului social, a echității.

Ori nici o împrejurare, nici o nevoe socială, nici o echitate nu necesită schimbarea guvernelor actuale prin teroarea proletariatului.

Nici o rațiune din lume nu cere ca în locul conducătorilor experimentați de astăzi să vină la cârmă niște nepricepuți.

Și la noi în afară de câteva mii de muncitori, la o populațiune de 18 milioane suflete, nimeni nu socoate că felul guvernărilor actuale, necesită o modificare radicală, în sensul guvernărei bolșevice.

Ca atare, dacă reacțiunea nu poate lupta cu succes împotriva clasei care se ridică în virtutea legilor desvoltărei sale istorice; în schimb guvernele actuale, cari sunt departe de a fi reacționare, pot lupta cu toată siguranța biruinței, împotriva unei minorități, cari tinde să se ridice deasupra tuturor, împotriva ori cărei legi și ori cărei necesități istorice.

Informaţii

In învăţământul primar din jud. Satmar sunt vacante următoarele posturi :

La şcoalele rurale 40 posturi; la şcoalele nou statificate 46 posturi ; la grădiniile de copil 14 posturi.

*

In cursul săptămânei viitoare vor pleca la Timişoara d-nii miniştri Ionel Brătianu, general Văitoianu şi Al. Constantinescu pentru a lua parte la câteva improprietăriri ce se vor face în Banat.

De asemenea va pleca la Timişoara şi d. Vasile Sassu, ministrul industriei şi comerţului, pentru a face o anchetă în rândurile comercianţilor şi industriaşilor bănăţeni.

*

Pentru a se stabili adevăratele cauze, cari au determinat prăbuşirea podului dela Valea Largă, d. gen. Tr. Moşoiu, ministrul comunicaţiilor, a delegat o comisiune de specialişti formată din d-nii inginer I. Ionescu profesor la şcoala politechnică, Anghel Dumitrescu directorul serviciului lucrărilor publice şi un delegat al C. F. R. care va fi desemnat astăzi.

*

D. Aldar Benedek, consilier de secţie la fostul directorat general de interne dela Cluj, a fost numit consilier financiar la primăria oraşului Oradea-Mare, încadrându-se în clasa de salarizare VI, gradul I.

*

La Valea Largă a început construirea unei variante a podului prăbuşit.

Lucrările vor fi terminate în cursul lunei August, iar după terminare se va relua călătoria directă pe linie. In locul podului prăbuşit va fi construit altul nou, de metal, ale cărui lucrări vor dura 5—6 luni.

*

Ministerul instrucţiunei publice face cunoscut că în învăţământul secundar al fetelor din oraşul Braşov, sunt vacante 12 ore de ştiinţe fizice şi matematici.

In conformitate cu legea asupra învăţământului secundar şi superior, candidatele doritoare de a ocupa aceste ore, vor trebui să înainteze cererile lor ministerului în termen de 30 de zile.

*

Toate doamnele cari într'adevăr ştiu ce este ondulaţiunea „Moscol" se coafează la salonul de coufură *Pascu & Erdelyi, Piaţa Unirei 23, Cluj.* — Cabine absolut separate.

*

IN ATENŢIUNEA D-LOR COMERCIANŢI

Numai la *S. A. Ingrăşătoarea de porci şi Industria de carne din Gherla* se găsesc cele mai bine *salamuri preparate* din carne calitatea I. Comenzile se execută imediat expedîndu-se la adresa arătată prin poştă sau C. F. pe lângă preţul zilnic şi francat.

Telefon interurban 27 GHERLA. 1515

D-l profesor Zimmern de la Universitatea din Oxford şi prieten cu distinsul ziarist şi amic al Românlei Scotus Viator, este aşteptat pe ziua de azi în localitate.

D-sa va avea diferite convorbiri cu oamenii politici al Ardealului.

*

Continuând seria inspecţiilor întreprinse prin localitate, d. dr. Ganea inspectorul general sanitar al Ardealului, a vizitat în decursul zilei de eri diferite spitale şi abatorul.

*

De predat în centru oraşului o prăvălie cu locuinţă.

Deasemenea de vânzare un local de prăvălie cu 6 camere de locuit tot în centru. Condiţiui avantajoase şi libere imediat.

A se face oferte la ziarul Infrăţirea sub „Local". 4

*

Pentru ca pe viitor să nu se mai întârzie cu plata primelor, până ce se face calculul pe luna în curs, s'a luat dispoziţia ca dela 1 August primele să se plătească la 1 ale lunei cu acelaşi coeficient care a fost plătite pe luna precedentă.

*

Colecţia Gazetei Oficiale

din anii 1918—1922 adică dela apariţie şi până la ultimul număr. Se găseşte

de vânzare

la Agenţia de Publicitate „Soarele", Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3. Cererile se vor adresa urgent

Având numai câteva colecţii

Ştiri din Satu-Mare

Conferinţa d-lui Iorga

In turneul întreprins de domnul Profesor N. Iorga în Ardeal, cu scopul de a împrăştia ura neîntemeiată pe care cei interesaţi caută să o sădească între fraţi de acelaş neam, D-sa a ţinut o conferinţă şi în oraşul nostru.

In sala „Dacia" în faţa unui numeros public, ilustrul savant a vorbit despre „Graniţele naţionale şi politice".

Făcând istoricul hotarelor, arată că România are azi cele mai satisfăcătoare graniţe şi îndeamnă pe toţi românii să întărească cu sufletul lor aceste graniţe pentru ca ele să fie sigure.

Condamnă pe acela cari împinşi de patimi personale, prin propaganda ce o fac în politică, seamănă vrajba între fiii aceleiaşi patrii, slăbind astfel puterea de viaţă a statului în detrimentul naţiei.

După conferinţă s'a dat o masă comună unde s'a toastat în cinstea distinsului oaspe.

Cor.

Cititi „Infrăţirea"

Ştiri din Oradea-Mare

Teatrale. De la Parchet. Serbări populare. Expoziţii. Alte ştiri

Sâmbătă 22 crt. a jucat în sala teatrului local, trupa teatrului maghiar din Cluj, care a sosit aci cu ocazia turneului ce întreprinde în intreaga Transilvanie.

*

La vama locală s'a descoperit o mare contrabandă de articole de lux. Lăzi de săpun şi parfumerie fină erau vămuite aci, după tariful ce se percepe la crema de ghete şi ceara roşie. Această operaţie era practicată de multă vreme de către individul Marcel Meisels din Wiena în prezent arestat, precum şi de alte persoane al căror nume în interesul cercetărilor îl trecem cu vederea.

*

In urma unui denunţ, un fost director al unei case de expediţie din localitate a fost citat la parchet. Pe tot timpul cât vor dura cercetările, dl prim-procuror Valeriu Şoarec care cercetează personal această afacere, a dispus menţinerea lui în stare de arest.

*

Sâmbătă şi Duminecă au avut loc la băile Felix două serbări populare organizate de un comitet în frunte cu dl Varlam.

Ca de obicei au fost şi de data aceasta multe persoane, cari au perdut sume frumoase la acel joc de noroc numit „ruletă".

In ambele sări a fost câte un bal în sala de lectură a băilor.

*

Intr'una din camerile directorului băilor Felix, tânărul pictor Ivany din Oradea Mare a expus mai multe tablouri. Toate lucrările expuse sunt bine reuşite şi ca probă majoritatea lor au şi fost vândute.

*

Astăseară va avea loc în sala de lectură a băilor Episcopiei, reprezentaţie dată de către artiştii teatrului maghiar din Cluj.

Tot în sala de lectură a băilor au fost expuse de vânzare toată ziua un număr de tablouri lucrate în ulei şi aquarele. Zece la sută din încasări bruto se varsă fondului Soc. I. O. V.

*

In dreptul com. Tinca s'a înecat soldatul Suciu Ion din Reg. 86 Infant. din cauză că apa Crişului Negru era mare şi numitul nu ştia să 'noate.

*

Dl Costescu şeful poliţiei administrative din Oradea Mare a obţinut un concediu pt. boală de 2 luni.

Nom.

Se cumpărăm 1733 dela Drogueria

„EMKE"

Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.

Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Măsuri preventive contra holerei

Şedinţa dela Inspectoratul sanitar. Cazuri suspecte de holeră în Ardeal. Măsurile luate de Inspectorat. Organizarea spitalului epidemic. Vaccinarea preventivă. O echipă sanitară mobilă. Inspectarea Clujului

Luni s'a ţinut la Inspectoratul Sanitar al Ardealului o şedinţă pentru a lua măsuri de preîntâmpinare în cazul unei eventuale epidemii de holeră în Ardeal. Au luat parte la această şedinţă d. dr. T. Gane, inspectorul Sanitar, medicii din judeţul Cojocna, medicul primar şi de circumscripţie din localitate, medicul şef al spitalului epidemic din loc şi inspectorul higienic.

Cazuri suspecte de holeră

D. dr. Gane a făcut o expunere a situaţiei holerei în ţară şi a arătat că în Ardeal au fost până acuma două cazuri suspecte de holeră. unul la Sibiu (un căpitan), iar celălalt caz suspect la un lucrător al fabricei Muschon de lângă Lugoj La examinarea bacteriologică a acestor cazuri suspecte s'a dovedit că bolnavii nu prezintau vibrionul holerei.

Prin urmare, până în prezent, nu este în Ardeal nici un caz de holeră.

Măsuri preventive contra holerei.

Pentru preântâmpinarea unei iviri a holerei în Ardeal, s'au luat de Inspectoratul Sanitar următoarele măsuri:

1. Dnii medici de oraşe vor inspecta curăţenia caselor, curţilor şi în special a latrinelor.

2. Se va interveni la comunele respective şi în deosebi la comuna Cluj pentru regulata ridicare a gunoaelor din curţi şi curăţirea în mod regulat a străzilor şi a latrinelor publice.

Inspectorul a atras atenţia asupra stărei proaste a latrinei publice de pe promenadă.

3. Se va interzice aruncarea gunoaelor pe malul Someşului, cum e cazul cu gunoiul de pe malurile Someşului între B-dul Grigorescu şi Arena sportivă. Deasemenea, d. inspector a constatat că pe locul viran de lângă uzina Ganz servitorii uzinei descărcau căruţele cu bălegar.

4. Se vor controla localurile publice, precum sânt, restaurantele, bodegile, cafenelele, cofetăriile, cârciumile, măcelăriile etc.

5. S'au dat ordine medicilor de oraş pentru a controla prepararea şi conservarea alimentelor.

6. Relativ la băi şi spălătorii s'au dat instrucţiuni pentru controlul strict al acestora.

7. Tot astfel la controlul alimentelor s'a dat ordin de a se opri vânzarea fructelor crude decizându-se ca viitor pe să se facă un control pe zi al alimentelor de pe piaţă.

8. Medicii vor fi obligaţi de a declara institutiunilor, orice caz suspect, iar materialele suspecte vor fi trimise laboratorului cel mai apropiat, la Cluj, Institutului de higienă Str. Bălcescu 6.

In caz de deces, s'au dat instrucţiuni ca părţi din intestinul celui bănuit că a fost bolnav de holeră să fie trimese prin curier special la institutul d-rului Cantacuzino din Bucureştei.

Organizarea spitalului epidemic

In acelaş scop s'au luat măsurile necesare pentru amenajarea spitalului epidemic din Cluj pentru a putea primi 130 bolnavi.

Vaccinarea preventivă

Deasemenea s'au luat măsuri ca atunci când s'ar ivi vreun caz suspect şi izolat de holeră să se facă vaccinarea preventivă în regiunea contaminată, inspectoratul primind încă de pe acum vaccinul preventiv contra holerei.

O echipă mobilă sanitară

Totodată s'a hotărât organizarea unei echipe mobile cu medici, bacteriologi şi aparate şi medicamente dezinfectante, care întovărăşită de personalul auxiliar, necesar, va putea fi trimisă să combată eventualele focare de holeră, dându-se ordine circulare către toţi medicii şefi de laboratoare din intreg Ardealul să organizeze asemenea echipe.

Inspectarea Clujului.

D-l inspector dr. Gane, fiind întovărăşit de d-l medic primar, a întreprins o inspecţie în diferite părţi ale oraşului nostru.

Inspectând uzina de apă de lângă Mănăştur, s'a putut constata că fântânele şi filtrul sunt în bună stare higienică, şi că ar fi de dorit ca debitul de apă să fie mai mare pentru a îndestula nevoile poulaţiei.

Băile de strand sunt periculoase sănătăţei

Continuându-se cu inspectarea, s'a observat că în cartierul dintre Academia de Agricultură, Arena sportivă în Someş, străzile fiind lipsite de canalizare, toate apele murdare din curţi se scurg în apele Someşului mic, ape ce alimentează apoi băile de strand, care băi, într'o eventuală epidemie, ar contribui la răspândirea holerei.

Nădăjduim că în urma măsurilor preventive luate, Ardealul va scăpa de teribila boală.

„Kristály"

Cluj (Kolozsvár)

Văpseşte şi curăţe

Văpsitorie de lână bumbac şi blănărie.

Lucrurile trimise prin poştă se ispravăsc lute şi regulat

Lloyd 557 1817

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin

UNIO

Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

Daca voiti serviciu promt si lemne bune, faceti comanda la depozitul de lemne

Orientarea politicei externe a Ungariei

Prin Roma, spre Berlin. Enunțarea subpreședintelui partidului guvernamental maghiar

Pe ziua de ieri adunarea națională maghiară a avut de înregistrat un puternic și important discurs al deputatului Gömbös, care e'n același timp subpreședintele partidului unitar, guvernamental unguresc și șeful organizațiunilor iredentiste și de propagandă și principalul elector al guvernului Bethlen.

Discursul în chestiune a trecut în revistă toate năzuințele guvernului. De aceea și fiindcă a fost rostit de către principalul om al guvernului, a avut răsunet în toată țara maghiară.

Nu ne vom opri la chestiunile de ordin intern, de mai puțină importanță. Ci ne oprim de adreptul la enunțarea pe care a făcut-o Gömbös relativ la politica externă a Ungariei. Această politică trebue să fie posivă, a spus-o, bine'nțeles numai vremelnic. Europa întreagă se orientează azi, prin Roma, după politica dela Berlin. Politica aceasta e și politica externă a Ungariei.

E o enunțare, asupra căreia ar trebui să se stăruie. Este pentru întâia oară, când un reprezentant al guvernului maghiar demască legăturile dintre Berlin și Budapesta, după semnarea tratutului dela Trianon.

Evident, dacă aceasta este orientațiunea maghiară în materie de politică externă, nu politica lui Rathenau e aceea pe care o urmărește guvernul maghiar. E mai mult o politică de espectativă, între politica democrată, republicană, a actualului guvern german și 'ntre aceea a organizațiunilor monarchiste germane și a guvernului și monarchiștilor din Bavaria, cu inclinațiuni vădite către aceasta de a doua.

Intru cât Italia este atrasă în sfera preocupațiunilor ungurești, e lesne de înțeles, după ce vom socoti, că Italia a intervenit și în chestiunea Burgenlandului și a fost mediatoare în multe din tre chestiunile germane. Rolul ei, în politica externă a Budapestei, este acela al mediațiunilor.

In același discurs al lui Gömbös, rostit în adunarea națională s'a pomenit și despre mica antantă. I-s'a dat calificativul de imperialistă și s'a declarat, că cu această Mică Antantă, care poate ar trăi minunat de prietenește cu o altfel de Ungarie (cu una nerevanșadă), Ungaria de azi nu va putea nicicând să lege prietenie.

E ciudat, că acestea ni-se spun în aceeași zi, în care primul ministru Bethlen ne face declarații de dragoste prin ziarul „Budapesti Hirlap", declarațiuni, pe care le-am înregistrat și aci printre știrile budapestane de ieri.

Restul discursului ne interesează mai puțin în chestiunea regalității s'a spus, ce s'a mai spus de atâtea ori: că Ungaria va mai amâna dezlegarea ei, nu ni s'a spus însă nici de data aceasta, că va fi scoasă pentru totdeauna din discuție.

Cu ocazia acestei cuvântări a lui Gömbös, s'a pomenit de vre-o câteva ori și numele provinciei noastre. Atunci, unul dintre guvernamentali a ținut să întrerupă și să protesteze împotriva reformei agrare de la noi.

In afară de acest incident inexplicabil decât prin acea constatare, că marea proprietate magnățească, este financiara tuturor manifestațiunilor ungurești dela noi cu caracter panmaghiar discursul n'a fost întrerupt decât de socialiști. Sublinerile majorității înseamnă, că cele puse de Gömbös au fost și în asentimentul ei, deci nu numai al guvernului.

Bavaria față de legile pentru apărarea republicei germane

München. — Guvernul bavarez publică o ordonanță pentru apărarea constituției republicei bavareze, aflând că legile votate de Reichstag pentru apărarea republicei, împotriva cărora guvernul bavarez protestase au stârnit mare iritație în Bavaria, fiind temeri de tulburări împotriva ordinei publice. Guvernul bavarez a fost deci nevoit să recurgă la măsuri speciale pentru menținerea ordinei. Materialmente guvernul bavarez recunoaște cuprinsul juridic al legei votate de Reichstag, dar nu va lăsa executarea în mâinile organelor create prin lege, ci le va executa prin autoritățile bavareze.

Criza de guvern din Italia

Roma. — Orlando a declinat Luni mandatul pentru formarea cabinetului Probabil că va fi însărcinat Bonomi.

Luptele din Irlanda

Dublin. — Trupele guvernamentale înaintează victorios spre orașul Cork și sunt primite entuziast de către populație.

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară
Soc. An.
Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.
Lloyd 605 1819

Un an dela ratificarea tratatului dela Trianon

Mâne, 28 Iulie, se împlinește anul de când s'a ratificat de către Ungaria tratatul de la Trianon.

Această aniversare are o deosebită însemnătate pentru Statul nostru, cu toate acestea, când ajungem să o avem, atențiunea noastră e mai mult îndreptată spre Ungaria, pentru această împlinire a unui an de la ratificarea tratatului înseamnă împlinirea obligațiunilor ce și-a însușit prin semnarea și ratificarea lui. Până la această dată Ungaria trebuia să-și reducă efectivele armatei la cele stabilite prin tratat (35 mii oameni); trebuia să furnizeze o parte a reparațiunilor, să lichideze cu Statele succesoare chestiunile de ordin intern și de vecinătate. Nu e locul, fiindcă nu avem încă relațiuni precise, recente, ca să insistăm asupra modului cum și-a ținut guvernul maghiar cuvântul dat prin această ratificare, nici dacă și l'a ținut sau nu și l'a ținut de loc.

Ar fi însă câteva observațiuni: în ce privește pe deținuții politici, despre al căror barbar tratament a mai fost vorbă; apoi în ce privește tratamentul minorității românești, care în acest an de lichidare, a fost detestabil. E lesne de închipuit, care va fi tratamentul lor după această aniversare, când guvernul maghiar se va simți mai liberat de sub controlul străin.

Printre alte chestiuni, care ne interesează în legătură cu această memorabilă, e opțiunea ungurilor dela noi pentru cetățenia maghiară sau română. Optarea trebuea făcută până azi, 26 Iulie. După informațiunile noastre, numărul cererilor pentru optarea cetățenei românești nu e mare; e în schimb mare al cererilor de repatrieri în Ungaria.

Incă ceva în legătură cu această dată. Presa maghiară dela noi, înregistrând evenimentul, cere statului român, ca de aci înainte, fiind definitiv stabilită cetățenia minorității ungurești, să o trateze omenește. Nu știu, dacă până acum au avut de ce se plânge relativ cu tratamentul minorității românești din Ungaria. Nici nu asupra acestui lucru voiam să ne oprim. In momentul, când ungurii dela noi se declară cetățeni pentru totdeauna ai țării noastre, avem și noi să le cerem un lucru: loialitate. Să înceteze uneltirile, relațiunile suspecte cu Budapesta, iredentismul din școli, din organizațiunile de orice caracter, care au slăbit până acum încrederea statului în minoritatea maghiară.

Când acestea vor înceta, statul român va ști cum să răsplătească pe aceia, care'i sunt credincioși.

Tratamentul minorităților în România

Sofia. Ziarul „Den", organul partidului progresist tratează chestiunea minorităților din România arătând, că România este singura țara care concepe precis chestiunea minorităților, manifestând bunăvoința în aplicarea cauzei minorităților, în timp că Sârbia și Grecia refuză aplicarea ei. Singura România a admis deschiderea școalelor bulgare.

TELEGRAME

Kemal reales comandant suprem

Consptantinapol. — Adunarea Națională din Angora a reales pe Kemal Pașa comandant suprem până la încheerea păcei cu Grecia. Kemal speră că Smirna și Andrianopolul vor reveni Turciei.

Enver Pașa emir al Turkestanului

Constantinopol. — In urma dorinței musulmanilor în teritoriile ocupate de Enver Pașa în Asia centrală, Enver a fost proclamat emir al Turkestanului și al provinciei transcaspice.

Criza de guvern din Italia

Roma. — Regele a primit Duminecă pe Orlando care probabil va accepta să formeze guvernul. In aceeaș zi a fost primit în audiență și Musolini, care a declarat, că partidul său va combate ori ce guvern, care va încerca să dizolve partidul fascist.

Adunarea națională austriacă a luat concediu

Viena. — Adunarea națională austriacă au luat concediu după votarea legii vamale, a împrumutului forțat și reducerii funcționarilor statului.

Presa engleză și datoriile interaliate

Londra — Presa engleză se ocupă ămereu cu chestiunea datoriilor interaliate, declarând că Anglia făcuse împrumuturile în America pentru a putea deschide credite aliaților. Ar fi, dar nedrept, ca Anglia să fie obligată să-și plătească datoriile în America renunțând la creanțele sale.

Un bun proect de lege ungurese împotriva speculei

Budapesta. Ministrul comerțului a prezentat adunării naționale un proct de lege împotriva concurenței necinstite. Conform noui legi, comerciantul cinstit va putea intenta acțiune de despăgubire împotriva concurentului necinstit. (Rador.)

Amendarea sindicatului muncitoresc din Sidney

MELBOURNE. — Sindicatul muncitoresc din Sidney (Australia) a fost amendat cu 300 lire sterline pentrucă și-a îndemnat membrii la grevă cu ocazia diferendelor relative la salarii.

Criza de guvern din Italia

Roma. — Bonomi a fost însărcinat Luni să formeze cabinetul. Incercările sale de până acum a fost zădarnice.

Ziarul „Nazzione", organul lui Bonomi afirmă, că Giolitti și partizanii săi vor lua atitudine ostilă față de ori ce cabinet, spre a obține astfel însărcinarea lui Giolitti sau de Facta cu formarea cabinetului. (Rador)

In Grecia domnește liniște.

Legațiunea greacă din București desminte zvonurile apărute în ziare pretinzând, că situația din Grecia este gravă. Adevărul este, că au fost dați judecății zece exdeputați pentru atâțare contra guvernului. Alte urmăriri sau arestări n'au fost. In Grecia domnește liniște.

Cum se plătește leiurile în Ukraina

Varșovia. Sovietul ucrainian a ordonat comisarului comunicațiilor să găsească în 24 de ore mijloace pentru plata lefei funcționarilor căilor ferate neplătiți de câteva luni. (Rador.)

Noul ambasador sovietic la Berlin

BERLIN. — Kerentinski, noul ambasador sovietic rus la Berlin, își va prezenta zilele acestea cancelarului scrisorile de acreditare. Clădirea ambasadei ruse a fost predată guvernului Sovietic. Cicerin va avea azi aci o mare recepție.

Taxele C. F. engleze vor fi reduse

LONDRA. — Taxele căilor ferate engleze vor fi reduse în curând cu 23 procente.

Ultime informații

Prin fir special dela coresp. nostru din București

Ora 2 p. m.

Tratativele pentru consolidarea bonurilor de tezaur sunt definitiv terminate. Delegații englezi vor pleca Joi cu convenția semnată.

*

Situația holerei este neschimbată.

*

S'a deschis un credit de 50 milioane lei ministerului comunicațiilor pentru efectuarea lucrărilor în vederea transportului noi recolte și 7 milioane lei pentru înbunătățirea portului Constanța.

PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ
CELE MAI NOI MODELE

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
— în argint, aur, platină —

Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 350.

FRENKEL [fost Janovitz & Co.] Cluj, Str. Aprinjoarelor 13. Telefon 2-90, 264, 401.

Marile serbări ale presei

Comitetul „Sindicatului Presei Române din Ardeal", în ședința ultimă ce a ținut-o a hotărât să aranjeze mari serbări pentru a se mări fondul de pensiune al ziariștilor și fondul pentru un cămin al presei. — Serbările acestea se vor da în toate orașele mari din Ardeal, precum și în localitățile balneare.

Inceputul se va face cu Clujul. Sâmbătă 29 și Duminecă 30 Iulie se vor da serbări grandioase în parcul orașului Cluj.

Lacul va fi luminat feeric și Gondole Venețiene vor străbate lacul în cântece și chiote. Focuri de artificii minunate, bătaie de flori și confeti. Reprezentație de cabaret cu cei mai buni artiști români și unguri. Muzica militară. Tombolă uriașă.

Serbările presei vor continua apoi în felul următor;

Duminecă 6 August la *Ocna Sibiului*
Duminecă 13 August la *Băile Episcopești* (*Oradea-Mare*)
Duminecă 20 August la *Sovata*
Duminecă 27 August la *Băile Herculane* (*Mehadia*)
Duminecă 3Septemvrie la *Brașov*
Duminecă 10Septemvrie la *Arad*

Sperăm că publicul din aceste localități va da tot concursul ca aceste mari serbări ale presei să fie totodată și mari serbări populare.

Anunț.

Pentru furnisarea alor 800 m³ lemne de foc, jumătate de clasa I, jumătate de clasa II se publică concurs de licitațiune.

Ofertele scrise și timbrate legal se vor înainta Directoratului General al Ministerului Instrucțiunii din Cluj, în plic închis și sigilat până la 31 Iulie 1922 ora 12.

Licitația se va ține la 1 August 1922 ora 12 în biroul administrativ al Directoratului Instrucțiunii.

Director general:
2015 ss. **Dr. Victor Stanciu.**

„OLEX"
Mașini pentru presarea cărămizilor de beton în depozit. 1979-7
Mașini diverse pentru cărămidării.
BLAU & Co., Bucuresti, Buld. Maria 1.

Publicațiune.

Aducem la cunoștința generală că în ziua de **12 August** a. c. **orele 8** dimineața, **se vor vinde prin licitație publică.forțată** în localul societății noastră din **Calea Victoriei No 35,** toate obiectele (bijouterii, haine etc.) amanetate cu scadența până la 12 Iulie a. c. și cari nu au fost rescumpărate în termenul legal.

Cluj, 22 Iulie 1922.

Casa de Imprumut pe Amanet
Societate Anonimă
2009 **Cluj.**

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Cautăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului.

Reclama este sufletul comerțului

Publicație de licitație.

Spre cunoștința generala se publica, că în ziua de 7 August 1922 la ora 11 a. m. se va ține o noua licitație publică cu oferte închise, pentru derea în întreprindere a lucrărilor suplimentare la bucătăria de lapte dela dispensarul din Cluj, Strada Bălcesu No. 21 deoarece prima licitație s'a anulat conform legei contabilității art. 74 și 79.

Ofertele se pot înainte până în ziua de 7 August 1922 orele 11 a. m. la Divizia Tehnică Igienică a Inspectoratului General Sanitar, Cluj (Institutul Pasteur etaj II) când ele ve vor fi deschise. La licitație vor lua parte ofertanți sau reprezentanți lor.

Ofertele întârziate precum și supra ofertele nu se vor lua în considerare.

Fiecare ofertant va depune 4% ca garanție provizorie în bani sau efecte de Stat din suma totala a oferței sale. Aceasta garanție provizerie va întregi-e ad judecatorul înaintea încheerei contractului la 6% după suma oferita ca drept garanție definitiva.

Pentru licitație și executarea lucrărilor sunt în vigoare art. 72—85 a legii Contabilitatii condițiunile generale pentru lucrările publice și caetul de sarcini pentru executarea cladirilor.

Ofertanți rămân obligați 2 luni dela ziua licitației.

Planurile, devizele originale, caetul de sarcini, condițiunile generale se pot vedea la Divizia Tehnică Igienică în orele de lucru și tot acolo se pot primi și lamuriri mai detailate.

Cluj, la 5—VII 1922. 2017

Inspector General: Dr. GANE.
Șeful Diviziei: ING. IVAȘEN.

Librăria-Editoare SOCEC & Co. S. A. București

recomandă următoarele cărți didactice de curs primar, aprobate de onor. Minister al Instrucțiuni Publice pentru anul școlar 1922—23.

Abecedar, de
Antonescu, Mătăsaru și Onu, p. I și II
Negulescu Ștefan, p. I și II.
Nicolaescu și Teodossiu, p. I și II.

Aritmetica, de:
Ciorănescu I., pentru toate clasele
Dima, Nicolaescu și Stoinescu, idem.
Negulescu Șt., Teodossiu și Cernescu idem.

Carte de Citire, de:
Constantinescu Harit, Ivanovici, Bratu și Caracudovici, pentru toate clasele.
Scraba G. D., Negulescu, I. Onu și Teodossiu, pentru toate clasele.

Geografie, de:
Antonescu, Mătăsaru și Onu, pentru cl. III și IV.
Stoinescu și Nicolaescu, pentru cl. III și IV.
Atlas Geografie de Popa Burcă pentru clasele primare.

Gramatica, de:
Nicolescu, Stoinescu și Teodossiu pentru cl. III și IV.

Caete de Caligrafie, de:
Antonescu G., pentru toate clasele.
Borgovanu V. G., N. Nicolaescu și G. Stoinescu, pentru toate clasele.
Onu, Nicolau și Ionescu Lungu, pentru toate clasele. 1990

Se trimete Domnilor Institutori câte un exemplar gratuit după cerere spre consultare.

Incurajarea industriei naționale în Ardeal

Prin jurnalele consiliilor de miniștri publicate în „Monitorul Oficial" No. 87 din Iulie c., că au mai fost acordate avantajele industriei naționale:

— Fabricii de cherestea ce societatea anonimă „Zaboia" pentru industria forestieră posedă în comuna Ghelința, cătunul Zernic, județul Trei-Scaune;

— Fabricii de cherestea din comuna Ghelința, cătunul Putna, județul Trei-Scaune;

— Fabricii de cherestea ce G. Pecol & Comp posedă în comuna Santa Maria, județul Hunedoara.

— Fabricei pentru destileria lemnului ce societatea română pentru industria destilerei lemnului, posedă în comuna Valea-Minișului, județul Caraș Severin.

— Fabricii pentru destileria lemnului ce societatea română pentru distileria lemnului posedă în comuna Reșița, județul Caraș-Severin.

— Fabricii de cherestea ce producțiunea forestieră regnicolară S. A. Brașov posedă în comuna Reșița, județul Caraș-Severin.

— Fabricii de cherestea ce producțiunea forestieră regnicolară S. A. Brașov posedă în comuna Sibiu, str. Lazaret No. 3;

— Fabricii de cherestea ce V. Isăcescu, creditul Technic D. Dobreanu & Comp., din Piatra-Neamțu posedă în comuna Borzec, județul Cluc.

Cauzele decăderii Ungariei

Ce declară un reprezentant al oficialității maghiare. Cum stăm cu superioritatea culturală ungurească

Intr'un mare discurs ținut în adunarea națională din Budapesta, discurs asupra căruia străin în altă parte a ziarului deputatul Gömbös, cel mai de încredere om al guvernului maghiar, s'a oprit între altele și la cauzele care au determinat, în afară de înfrângerea din război, prăbușirea Ungariei.

Trecând peste alte considerațiuni, ca de pildă aceea a antisemitismului care caracterizează întreaga politică maghiară oficială și neoficială de astăzi, ne ocupăm de principala dintre aceste cauze, fiindcă să găsește în ea o mare parte de adevăr, după cum vor recunoaște-o toți câți cunosc stările din Ungaria deceniului trecut.

Deputatul Gömbös — care, să notăm, a spus acestea în cadrele unui discurs — program al guvernului — a arătat că prăbușirea economică și intelectuală a Ungarei se datorește evreilor. Aceștia au pus mâna, în timpul din urmă, pe aproape toată economia Ungară. Când au ajuns să se instăpânească și pe cultura maghiară, Ungaria a pierdut orice putere de viață și a căzut în impasul din 1919, de care se va resimți mereu. Gömbös a probat acestea cu statistica. Numărul medicilor evrei din Ungaria din 1918—19 era de 49 la sută, al artiștilor cântăreți de 33 la sută, al farmaciștilor de 20 la sută, al actorilor 17 la sută, al librarilor de 57 la sută, al negustorilor de 56 la sută, croitori 21 la sută, al ziariștilor de 43 la sută.

Cum vedem, orice manifestațiune a vieții din Ungaria din timpul războiului era în mâna evreilor. Ungurii, mai cu seamă că pe atunci fiind alături de minorități și făcând mai puțin ca jumătate din numărul întregii populații, erau într'o inferiori ate disparentă.

In urma acestora, goana antisemită din Ungaria portbalică, își găsește o oareșcare explicație. Cu toate acestea programurile din Ungaria, ca și care nici imagina nu se pot altele, rămân o pată pe conștiința ei, cu atât mai mult, cu cât la orice pas Ungaria se mândrește cu cultura ei.

In marginea ac stor observațiuni ale fruntașului guvernamental maghiar, fie-ne permisă o obiecțiune. Ungaria se laudă la tot pasul, că e mult superioară statelor succesoare în ce privește civilizația. Ungurii dela noi, mai cu seamă iredentiștii, dintr'o molipseală dela Budapesta, ne înfruntă și ei cu această observațiune, pe care ni-o fac fără nici o manieră, cum de atâtea ori am avut prilejul să constatăm. Ori, dacă așa stau lucrurile, cum le-a arătat guvernamentalul Gömbös, care de altfel trebue să fie exact informat, fiind șeful biroului presei maghiare; dacă toate manifestațiunile vieții ungurești erau în mâna evreilor, implicit toate ramurile culturale, cum rămâne cu acea mult afișată superioritate culturală maghiară, întrebuințată de fiecare gazetăraș cluj an ca o armă de batjocură la adresa noastră?

Păstrăm pentru toți aceia, care vor mai avea curtoazia să ni-se mândrească cu această superioritate culturală, statistica aceasta a intelectualilor din Ungaria. E edificatoare și e bine să o cunoască și să fie pătrunși de importanța ei și ungurii.

Bulgaria silită să respecte tratatul de pace

Sofia. Comisiunea interaliată a trimis guvernului bulgar o notă arătând că întrucât Bulgaria nu a acceptat convenția propusă relativ la reparațiuni, condițiunile tratatului de pace vor intra automatic în vigoare. Astfel Bulgaria va trebui să plătească imediat suma totală exigibilă de 1—2 milioane franci în aur.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

Dr. VICTOR SUCIU advocat în Gherla caută un candidat. 2012

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Prima fabrică electrică română s. a.

Cluj, III. Călugărițelor No. 1. Adresa telegr.: „Relais" Cluj.

Fabricăm aparate pentru curent puternic, furnizăm porțelanuri, lămpi cu voltaj puternice, conductoare, dinamuri și motoare.

Interesaților le oferim liste de prețuri. 1914

Birouri

cu și fără ruiete cum și

MOBILE

de tot feluri sânt de vânzare în magazinul Fabricei de Tâmplărie Artistică Societate Anonimă Cluj, Strada Iuliu Maniu 4.

Telefon 832. 1991

Articole frumoase de drogherie

au sosit la parfumeria

D'or

Cluj, Piața Unirii No. 5. 1385

Restaurantul la „Hornar"

Toată lumea care vrea să mânânce bine și se fie bine servit **ca la Mama acasă** să viziteze Restaurantul la **Hornar** unde se găseste pe lângă mâncărurile cele mai alese și gustoase și **Grătar special**

Vinuri naturale din propriile podgorii și tot felul de beuturi recoritoare.

Serviciul ireproșabil și prețuri modeste. Notați bine adresa la „**Hornar**" Calea Reg. Ferdinand 63 Vis-a-vis Siguranța. 1893

S'a deschis din nou magazinul de mode pentru dame

Weiss și Molnár

sub noua firmă:

Heller, Weiss și Molnár

Calea Regele Ferdinand 6, vis-a-vis cu localul vechiului magazin. 1592

Anunț.

Se face cunoscut tuturor proprietarilor de pământ (agricultori) că **Regimentul 83 Infanterie pune la dispoziție soldați pentru**

munca câmpului, secerat, trierat, cosit, prășit, etc.

Cei interesați vor anunța Regimentul până la data de 27 Iulie 1922, urmând a se prezenta la Regiment pentru încheierea contractelor.

La data de 31 Iulie 1922, soldați sunt pun la dispoziția agricultorilor.

Comand. Regt. 83 Inf.
2002 Colol. S. ALDESCU.

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana, CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Alud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Stgh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Emil Blaga Cluj

Magasin Piața Ștefan cel Mare 7. Telef. 2-70.
Garagiu Str. Avram Iancu 56. Telef. 11-01.

Cauciucuri Michelin pentru **Automobile Trăsuri Biciclete**

Tot-felul de accesorii și rezerve pentru automobile Benzină, Uleiu, Vaselină, Valvolină, Carbid

1586

Prețuri de reclamă.

Pentru Autorități, Bănci și alte Institutii cari doresc a-și procura

Colecția Gazetei Oficiale

din anii 1918—1922 adică dela aparație și până la ultimul număr.

Se găseste de vânzare la Agenția de Publicitate

„SOARELE"

Cluj, Str. Iuliu Maniu Nò. 3. Cererile se vor adresa urgent având numai câteva colecții. 1885

Condițiile de primire în Internatul liceului Petru Maior din Gherla

1. Anul viitor școlar vor fi primiți în internat 50 elevi. Primirea se va face în baza unei petiții timbrate și instruite cu următoarele documente: certificat școlar, certificat dela medicul de plasă despre sănătatea deplină a elevului, obligațiune semnată de părinți sau tutori în față de martori, prin care iau obligamentul de a solvi la timp toate taxele de întreținere. Petițiile se vor înainta până la 20 August Direcțiunii liceului.

2. Taxa de întreținere se fixează în raport cu prețurile de acuma și va fi anual 2700 Lei, care se vor plăti în 3 rate: la primire 1000 lei, la 15 Noemvrie 1000 lei, iar restul la 1 Martie. Afară de aceasta fiecare elev va plăti la întrarea în internat 20 lei pentru instalare și 20 lei p. pagube.

3. Pentru cine nu-i convine să plătească în bani se stabilesc următoarele condiții: 400 kgr. grâu. 50 kgr. cucuruz, 150 kgr. cartofi, 9 kgr. unsoare și 100 ouă. Apoi 500 lei în bani, taxa de instalare și pentru pagube. Aceste taxe se vor plăti în 2 rate anume: la 1 Sept. 100 kgr. grâu 20 kgr. cucuruz, 50 kgr. cartofi, 3 kgr. unsoare și 40 ouă; la 1 Noemvrie 300 kgr. grâu, 30 kgr. cucuruz, 100 kgr. cartofi, 2 kgr. unsoare, 60 ouă. Restul de 4 kgr. unsoare la 15 Ianuarie, 500 Lei, taxa de instalare și pentru pagube vor fi plătite la întrarea în internat.

Cine nu s'ar ține de terminul arătat aci, va trebui să plătească cu bani, cantitatea de alimente neachitate în natură la termin, socotindu-se prețul pieței.

4. Elevii vor aduce cu sine afară de albiturile trebuitoare, o pereche de ghete, una de pantofi de lână, 2 perini cu fețe de perină (cuverturi), un țol gros de lână, 2 cearșafuri, 3 ștergare, piaptăn, perii de dinți, de haine și de ghete, 2 cămăși de culcat care în interesul propriu vor fi provăzute cu monogram sau număr. Despre toate acestea va aduce fiecare elev inventar în două exemplare care la predare va fi semnat de garderobieră și apoi un exemplar predat administratorului internatului Fără acestea elevii nu vor putea fi primiți în internat.

5. Direcțiunea liceului împreună cu administrația internatului își rezervă dreptul de a spori taxele sau a le scădea după schimbarea prețel, iar părinții sunt obligați a se supune acestor dispoziții.

6. Dacă vre-un elev ar părăsi internatul în cursul anului din vre-un motiv serios, sau ar fi eliminat, părinții sau tutorii sunt obligați a plăti întreținerea încă timp de o lună dela data ieșirii. Din taxele plătite înainte pe un sfert de an, nu se restitue nimic. La plătirea ratelor părinții vor avea să observe cea mai strictă punctualitate.

7. Ca pedagog se caută un absolvent de teologie care va primi dela internat întreagă prcviziunea, salar în bani și va fi secretarul direcțiunii, plătit pentru aceasta separat.

Tot ca pedagogi vor fi angajați doi elevi mai buni din clasa VII care vor fi primiți gratuit pentru acest serviciu. Cererile se vor înainta Direcțiunii liceului.

2018 **Directorul liceului.**

BURGHII SPIRALE „D. S. V."

Depozitul Fabricei 1976-4

BLAU & Co.

Bucuresti, B-dul Maria No. 1.

Descoperire Nouă

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi.

1393

Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj,** Strada Moților No. 7

L. C. Harótmuth si Karol Majere fil.

Reclama este sufletul comerțului

Pentru vizitatorii Clujului şi cei din localitate.

Rubrica comercianţilor bine asortaţi care servesc bine şi eftin

Restaurante

Rest. Orașului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pferschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Konkoly

Droguerii

Viorelia
Parfumerie şi Droguerie
Piaţa Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Iacob Dick şi Fiu
Engros şi Detail.

Luca Niculescu

Missir

Barza

„TEXTILANA"
Szegfu & Sipos
Magazin de tricotaj şi Ţesături
Str. Iuliu Maniu 3.

Ghete

Bata

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcţionarilor

Croitor de Dame

Wartenberg

Instalaţii

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida

Blaga

Interzicerea vânzărei în Ardeal a produselor monopolizate

Cu rivire la impo tul tuburilor şi hârtie de ţigaretă cum şi la desfacerea acestor produse în cuprinsul Transilvaniei, Banat şi părţile ungurene ministerul de finanţe prin direcţiunea generală a regiei monopolurilor statului din Cluj, publică în „Monitorul Oficial", cu data de 23 Iulie 1922, următoarele:

Conform Art. 37 şi următorii din legea monopolurilor statului promulgată prin „Monitorul Oficial" din 20 Martie 1912, cu toate modificările ce s'au adus ulterior, legea care s'a extins în Transilvania, Banat, Crişana, Maramureş şi Satu-Mare, prin decretul-lege din 12 Mai 1920, publicat în „Monitorul Oficial" din 26 Mai 1920, dreptul de a fabrica, importa şi pune în vânzare foiţa de ţigaretă sub orice formă (deci şi tuburi), aparţine exclusiv Statului.

Dreptul de a vinde în comerţul liber, produsele monopolizate (foiţe şi tuburi) ce a fost acordat de către regie în mod excepţional în Ardeal şi părţile ungurene şi după introducerea legii monopolurilor, a expirat cu data de 1 Iulie 1922, dela care dată orice vânzare sau cumpărare de asemenea produse, se consideră contravenţiune la legea monopolurilor şi se va pedepsi conform art. 77, alin. XVI cu amendă şi confiscarea mărfei.

Toţi deţinătorii cari posedă pe orice cale tuburi şi foiţe de ţigarete în orice cantitate sunt obligaţi ca cel mai târziu până la 31 Iulie 1922, să se declare şi se predea mărfurile ce deţin odată cu timbrele de monopol la depozitul regiei cel mai apropiat şi anume: depozitul regiei Cluj, Braşov, Sibiu, Deva, Timişoara, Lugoj, Bistriţa, Oradea Mare, Târgu-Mureş, Mercurea-Ciucului, Dicio-Sân-Martin, Satu-Mare, Sighetul Marmaţiei şi Zălau.

Declaraţiunile se vor întocmi pe formulare tip, ce se vor pune gratuit la dispoziţia deţinătorilor de către regie prin toate administraţiile financiare şi depozitele regiei.

Aceste declaraţiuni se vor complecta cu toate datele relative la cantităţi, calităţi şi mărci prevăzute în declaraţiunile tip, şi vor fi însoţite de acte originale sau copii legalizate în ce priveşte proveniența şi costul, permis de import, plata taxelor de monopol, facturi dela origină şi orice acte ar mai crede deţinătorul că ar fi în interesul său, cunoscând că actele depuse ulterior declaraţiunei nu se vor mai putea lua în considerare.

Foiţa de ţigarete şi tuburile şi timbrele de monopol se vor preda fie personal împreună cu declaraţiunea fie că se vor expedia cu trenul sau poşta, în colete bine ambalate şi sigilate cu sigiliu fiecărui deţinător, înaintând tot odată cu scrisoarea recomandată declaraţiunea pentru mărfurile expediate cu trenul sau poşta.

Acelaş sigiliu care va fi aplicat cu ceară pe colete va fi aplicat şi cu tuş pe declaraţiune.

Imediat după această verificare şi eliberarea chitanţei definitive, regia va comunica dispoziţiunile pentru modul cum vor fi definitiv retrasă aceste mărfuri.

Toate cantităţile predate dar care nu ar corespunde declaraţiunilor fie în plus fie în minus; precum şi orice cantitate de foiţă de ţigarete şi tuburi cari s'ar mai găsi nepredate şi nedeclarate cu începere de la 1 August 1922, se vor socoti ca contravenţiune la legea monopolurilor Statului şi se va pedepsi conform art. 78, alin. 16 din sus numita lege.

Greva dela căile ferate americane

WASCHINGTON. — Preşedintele Harding va conduce personal tratativele între lucrătorii greviști şi societăţile de căi ferate.

Ajutorarea înfometaţilor ruşi

Comitetul Ligei Naţiunilor întrunit la Londra a luat în discuţie, fără însă a adopta definitiv propunerea făcută de dr. Nansen din partea guvernului norvegian prin care se face apel la acest consiliu să trimeată o comisiune de cercetare asupra condiţiunilor în care se găseşte Rusia înfometată,

Consiliul a hotărât totuşi să dea instrucţiuni secretariatului ligei de a strânge toate informaţiunile ce s'ar putea obţine de la guvernele ce au organizat ajutoare şi chiar pe altă cale; şi a supune apoi rezultatul acestor cercetări consiliului care va urma să ia atunci hotărârea privitor la trimiterea unei comisiuni de cercetare.

Pe de altă parte s'a publicat de curând un raport al lui Hoover către preşedintele Harding relativ la ajutoarele aduse de America înfometaţilor ruşi.

Din acest raport rezultă, că America a trimis până acum în Rusia 788.878 tone de mărfuri, alimente sau medicamente şi 59 milioane şi jumătate dolari au fost strânse prin subscripţii un număr de 325.000 copii şi 5300 adulţi au fost hrăniţi de comitetul de ajutor american.

Raportul lui Hoover constată că foametea este redusă şi că nu mai e de temut de a se înregistra pierderi de viaţă. Înşişi sovietele sunt de părere că recolta viitoare va fi de trei sau patru ori mai mare de cât cea precedentă, în urma însămânţărilor cu cerealele americane.

Condiţiunile climaterice sunt deasemenea mai favorabile de cât cele din anul trecut.

Conferinţa presei Micei Antante

PRAGA. — Eri s'a deschis conferinţa presei din Mica Antantă şi din Polonia, din partea României iau parte colonelul Arion dela biroul presei din ministeriul de externe şi dl Olimp Ioan. Scopul conferinţei este informarea reciprocă, strângerea relaţiunilor şi combaterea propagandei ostile.

„Mărăşti"

Darea de seamă a activităţii societăţii pentru construirea satului şi frontului „Mărăşti"

Luni se împlineşte cinci ani de când armatele noastre au avut să poarte cea mai grozavă lovitură cu armatele duşmanului cotropitor pe frontul Mărăşti-Mărăşeşti.

După urma acestei lupte, toate satele cuprinse în frontul menţionat au fost distruse, printre ele se enumără şi satul Mărăşti în care duşmanii îşi făcuseră un adevărat cuib de mitraliere şi fortificaţii.

Ras la pământ de artileria noastră, dl general Mărgineanu care comanda frontul în chestiune, a luat iniţiativa reconstruirei lui, prin mijloacele proprii ale soc. Mărăşti înfiinţată din imboldul şi iniţiativa d-sale. Societatea şi-a impus ca scop:

Reconstruirea satului Mărăşti;

Refacerea unei porţiuni din lucrările duşmane şi

Înălţarea unui monument comemorativ al luptelor date.

Prima parte a programului stabilit — după darea de seamă ce o face societatea — a reuşit să o ducă la bun sfârşit.

În 1921 şi la începutul lui 1919, societatea a dat adăpost în grabă locuitorilor satului prin amenajarea a o sută locuinţe făcute din scânduri şi în interior lipite cu lut.

În 1919 îşi ia fiinţă un serviciu de construcţie, şi îşi începe activitatea.

Lucrările de reconstrucţie nu au fost de loc uşoare. S'au construit linii ferate, funiculare, ateliere mecanice, fabrici de cărămizi, adevărate şantiere, s'a alimentat satul cu apă, etc., au lucrat mii de oameni, şi în sfârşit în 1919 s'a construit prima locuinţă tip oferită orfanei Anicuţa Bârsa.

Apoi rând pe rând, antrepriza Romascu şi Blatneyer, în 1920 construesc încă 15 case în valoare de 1.091771, o şcoală şi o biserică, biserica cea veche duşmanii transformându-o într'un fort redutabil, artileria noastră a trebuit să o distrugă cu obuze mari.

În 1921 se construesc alte 15 locuinţe tip şi se termină biserica, înzestrându-se cu strane, tâmplă, etc.

Şcoala construită are 4 clase mari pentru 200 de elevi, o sală de conferinţă, o bibliotecă, locuinţe pentru învăţători.

În campania anului curent, societatea lucrează la reconstruirea câmpului istoric, tranşeele se vor executa din beton armat; se vor amenaja 25 case ţărăneşti înzestrarea şcoalei şi bisericei, cheltuieli ce vor mai necesita încă vre-o 5 milioane lei.

Toate lucrările de mai sus s'au făcut — după cum se cunoaşte din banul public.

De altfel, bilanţul ce însoţeşte darea de seamă din care am spicuit cele de mai sus, e destul de convingător.

Averea societăţii la 1 Aprilie 1921 era de 2.897.495. În cursul anului ea s'a mărit prin donaţii subscripţii, festivaluri, cinematografe, etc. la 5.892.493.

Inventarul societăţii (materiale în depozit) figurează cu 18.133824 lei.

Deducându-se cheltuielile din venituri rezultă un excedent în primii de lei 311.790; care formează soldul veniturilor la 1 Aprilie 1922. M. B.

Germania a acceptat memoriul

Berlin. Răspunzând la memoriul comitetului garanţiilor, cancelarul Wirth declară că acceptă măsurile cuprinse în memoriu, deşi sunt foarte grele pentru Germania, considerând că comisiunea reparaţiunilor va ţinea sumă de grava situaţie economică şi financiară a Germaniei.

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana"

Anul II. No. 574 — Opt pagini — Opt pagini — Sâmbătă 29 Iulie 1922

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Infrăți[illegible]

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible] No. 3 (ETAJ II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNU[illegible]
Director: D. TOMES[illegible]
Telefon:
REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

24-26 Iulie 1919

— Trei ani dela luptele de pe Tisa —

Se împlinesc trei ani dela victoria care a încununat șiragul de biruințe repurtate de românii dela Mărăști și Mărășești încoace. Fegyvernek — Kis-Uj-Szallas — Kenderes—Solnok și greoiul lanț de fier al armatei crăești, ajunsă sub comanda lui Bela Kuhn, a fost sfărâmat cu desăvârșire în zilele neuitate din 24—26 Iulie 1919 de cerbicia dorobanților români și de iscusința generalilor lor. Bariera a fost prefăcută în țăndări, și falnica armată a avut atunci înaintea-i drumul deschis spre Budapesta.

Trebuia să vină victoria aceasta. Fusesem covârșiți de uriașa năvală germană, alungați din mai bine de jumătate a țărei noastre și înghemuiți într'un petec de pământ din nordul Moldovei, unde am putut să ne refacem forțele și să resistăm cu bărbăție pentru apărarea celui din urmă colț de patrie ce ne mai rămânsese.

Începusem să ne întremăm, începusem să dăm înapoi loviturile primite. Oituz, Mărăști, Mărășești, Muncei însemnară nu numai cele mai sdrobitoare dovezi de vitejie românească, dar și răscumpărarea nenorocului trecut.

Lumea începuse să-și întoarcă ochii spre noi, aliații să ne binecuvânteze, dușmanii să simtă primul suflu al pornirei de revanșă.

Dar iată, veni trădarea rusească. Și, odată cu ea, capitularea, pacea forțată.

Să ferească Dumnezeu pe viteji de înfrângere, dar mai ales să-i ferească Dumnezeu de biruință fără răsplată, de biruința searbădă și tristă a celui care, răpus de înșelare, pornește pe drumul robiei.

Sărmanul soldat român, sărmanul învingător dela Mărășești!

Doar câteva luni trecuseră dela cutremurătoarea lui victorie și de atunci nimeni nu mai îndrăsnise să se hărțuiască cu el! Și, totuși ce umilit trebuia să calce sub privirile batjocoritoare ale nemților din București! Cu ce suflet sfâșiat trebuia să străbată capitala Țărei lui, în care lăfăiau tanțoși cei pe cari-i sdrobise la Mărășești.

N'a trecut însă nici anul și soldatul care trecuse umilit prin capitala lui cotropită vremelnic, intra de astădată victorios în capitala dușmanului milenar. Și intra neajutat de nimeni, prin propriile lui forțe, ba chiar împotriva vederilor unor aliați prea iertători cu vrăjmașii.

I-a fost dat unui ardelean să deschidă drumul Budapestei, unui „ollah" din cei atât de disprețuiți de craii și de sfetnicii dela Budapesta. Prin fapta de glorie a generalului Moșoiu, învingătorul oștirilor ungurești, s'au răsbunat zece veacuri de cruntă asuprire maghiară. S'au răsbunat Horea, Cloșca, Crișan și Avram Iancu. S'au răsbunat atâți eroi celebri și obscuri, atâția viteji cântați de legendă și pomeniți de istorie, atâți iobagi anonimi, schilodiți de lanțuri și orbiți de întunerecul temniței grele.

Pe veci numele generalului Moșoiu va rămâne însemnat în cartea marilor biruințe ale neamului românesc: el este răsbunătorul Ardealului nedreptățit și însângerat, el este răsbunătorul întregului românism ofensat.

*

România-Mare va fi veșnic recunoscătoare Ardealului, că unul din fii lui, i-a redobândit demnitatea, jicnită în mod mișelesc de inimicul secular.

Insemnări de-o zi

„Patria" a primit ordin dela dl Maniu să dovedească lumei că partidul național este „centrul de gravitație".

Nic mai mult, nici mai puțin... ca la grecii antici!

Partidul național nu e deloc modest. Pe vremea când grecii credeau că peninsula dințată pe care o locuiau, este buricul pământului, urmași lui Homer erau în plină și măreață civilizație; pe când partidul național vrea să fie „centru de gravitație" în cea mai evidentă a sa epocă de decădere.

*

Ceeă ce dl. Hațieganu și acolitul de la Sibiu, dl Lazăr Popovici n'au isbutit să facă la Congresul funcționarilor, încearcă tardiv „Patria". In numărul său de ieri, oficiosul partidului național, îndeamnă fără niciun ocol funcționărimea la grevă.

Iată ce scrie „Patria" în numele d-lor Maniu și Vaida:

„Dacă ar fi de părere să nu'și părăsească funcționarii slujbele, dar să-și arate puterea lor de rezistență pasivă, demonstrând cu încetarea lucrărilor de biurou pe timp scurt prin'o grevă de o zi la început și treptat cu încăpățânarea guvernului, prin încetarea lucrului pe mai multe zile".

...Și să se mai spună că partidul național nu e patriot și că nu luptă cu arme legale!

Incidentul dintre Bulgaria și comisia interaliată

Sofia. — Ministerul de finanțe Turlukoff a vorbit ieri în Sobrania privitor la incidentul dintre guvernul bulgar și comisiunea interaliată exprimând dorința ca neînțelegerea ivită să fie înlăturată prin noui tratative. In urma incidentului, regele Boris a sosit dela Euxilograd la Sofia.

Dar pentru ce Ardealul?

O revistă bucureșteană, semnalând ediținnile de câte o jumătate de milion ale cărților franțuzești face următoarea comparație:

„La noi, ni se pare, dintre scriitorii noștri singur Goga se poate lăuda cu vre-o 50,000 de exemplare vândute din întâiul său volum de poezii, de poet al Ardealului. Ardealul ne plătește în schimb cu epitetul de „regăteni", de un gust care nu le face nici o cinste, și pe care pentru întâiu oară, după foile de scandal din Cluj și Brașov, le-am citit și într'o revistă de cultură, în „Transilvania" Asociației".

Desigur observația „Ideei Europene" este foarte adevărată în ceea ce privește celitul în România. Ea e cu atât mai adevărată cu cât o „Notă" din „Patria" afirmă că dl Em. Bucuța redactorul „Ideei Europene" este unul dintre cei doi mari prozatori români de după-războiu.

Dar nu o găsim dreaptă când acuză „întreg" Ardealul de ingratitudine față de vechiul Regat.

Ardealul de cinste, de muncă și de bună credință, Ardealul care nu se rezumă la foile de scandal dela Cluj, Brașov și aiurea, vizate de notița „Ideei Europene", Ardealul care privește cu îndurerare și desgust la decăderea morală de azi a partidului național de altă dată, acest Ardeal pe care l'a trădat până și bătrâna revistă de cultură luată de curentul „campaniei de învrăjbire", cunoaște și știe să aprecieze în valoarea sa reală hulitul vechiu Regat, cu cultura lui redusă față de sutele de mii de ediții ale cărților franțuzești, dar destul de impunătoare pentru neînsemnătatea noastră politică de până acum.

„Ideea Europeană" are tot dreptul să pună la îndoială „gustul" foilor de scandal din Ardeal. „Patria", „Gazeta Transilvaniei", „Solia Dreptății" și alte oficioase naționaliste atât înțeleg din întreg rostul zilelor acestea grele, pe care totuși le vom trece, și numai atâta înțelegând nu fac altceva decât să înșire vorbe înjurioase la adresa nucleului românismului, care tot vechiul Regat rămâne.

Că alături de „foile de scandal" se găsește și revista care ar trebui să fie serioasă, după cum este bătrână, cu atât mai rău pentru acei ce n'au știut scuti „Asociațiunea" de rușinea unui limbaj care nu cadrează nici cu sentimentul public ardelenesc, nici mai cu seamă cu scopurile sale culturale. Vremurile acestea vor trece însă și drojdia patimelor de astăzi se va lăsa la fund, de unde numai cercetătorul istoric o va scoate.

CAMPANIA anti-românească continuă

Oportunismul și lipsa de convingeri a fruntașilor partidului național, care în toate interviewurile vorbesc de „coaliția opoziției" și de „frontul unic", contra partidului liberal a primit o bună lecție din partea patriotismului luminat al Dlui Iorga.

Mai întâi dl Iorga a refuzat să se ducă la Alba-Iulia, că să se facă unealta regionalismului ardelean stând alături de minoritățile unguresti, invitate și ele acolo pentru a salva democrația.

Apoi în magistratele sale conferințe, dl Iorga a denunțat opiniei publice vina pe care o are partidul național în învrăjbirea luptelor politice, prin atitudinea dușmănoasă ce o manifestă în orice ocaziune, spiritul ardelenesc față de oamenii și starea de lucruri din vechiul regat.

Totuși violențele ce apar în presa regionalistă din Ardeal continuă să se manifeste cu aceiași intensitate.

Trebuie însă știut că scopul tuturor acestor frământări, pornite din urâ, nu e nici răstunarea guvernului, nici dizolvarea Parlamentului, ci dezbinarea elementu ui românesc.

Urmând aceiași tactica ca și țăraniștii, inspirați de principiile bolșevice, partidul național nu trebue însă să uite, că aruncând sămânța urei regionale, prin campania de calomnii la adresa vechiului regat nesocotește interesele vitale ale țărei.

In timpul când partidul liberal se străduește să pună pe temelii trainice viața României întregite, făcând apel la toate elementele de valoare de pretutindeni, pentru a produce o înbunătățire cât mai apropiată a stărei de lucruri, lăsată de război, campania acestor politiciani, căutând prin motive meschine turburarea maselor populare nu e decât o armă criminală, care nesocotind buna credință a opiniei publice atentează la viața națională a Statului.

MARELE VINOVAT: GUVERNUL

— Înțelegeți cum „devine" chestia cu opoziția, ar zice orice personagiu imortalizat de Caragiale în „Momente", cetind presa de astăzi a partidelor extraparlamentariste. Dacă d-l Vaida nu-și mai poate cumpăra camașa cu 18 lei ca pe vremuri, ci trebue să dea 1400 pe cea de mătase de astăzi, Guvernul e vinovat că „d'aia e guvern" și nu premierul care exopera în 1920 cu Kirschen bonurile noastre de tezaur.

Mentalitatea opoziției este admirabilă. Ea nu vede, nu vrea să vadă străduințele guvernului pentru readucerea la normal a vieții noastre publice. Ea trebue să facă opoziție, „că d'aia e opoziție". Dar nu-și dă seamă că nevrând a sta cel puțin pasivă, dacă nu vrea să lucreze, opoziția creiază guvernului piedici cari îi întârzie opera; iar cel dintâi care sufere de pe urma acestei stări de lucruri nu este guvernul, ci statul.

S'a văzut care au fost rezultatele „opoziției" față de actul consolidării datoriei noastre în străinătate. Convertirea bonurilor de tezaur va aduce desigur reabilitarea creditului nostru extern, dar „campaniile opoziției" a servit speculanților de bursă să producă o scadere falsă a valutei noastre, datorită căreia astăzi se găsesc în posesiunea unui însemnat stoc de valori românești, cumpărate pe preț de nimic. Valuta se ridică din nou, speculanții câștiga și opoziția a rămas cu o agitație inutilă mai mult.

Acum se agită o nouă chestiune. E vorba de speculă și, după cum era de așteptat, vinovatul nu poate fi decât tot guvernul.

Fără îndoială că specula există, dacă putem numi speculă actuala scumpire a tuturor articolelor de pe piață. Guvernul însă nu poate fi făcut răspunzător. Dacă opoziția ar judeca măcar atât cât judecă un copil, și-ar da seama că urcarea atuală este un fapt firesc și trecător în acelaș timp. Valuta noastră are o vădită tendință de urcare. Operațiunea consolidării bonurilor de tezaur și începerea operațiunilor de export a ultimei producțiuni agricole din acest an vor accelera majorarea cotei leului pe piețele străine. Așa stând lucrurile, negustorii cari au mari depozite de articole cumpărate cu valuta scăzută caută să se ratrapeze cât mai e vreme. Urcarea valutei va aduce mărfuri mult mai ieftene, și o concurență care va cauza destule pagube depositarilor actuali.

Guvernul va lua desigur măsuri pe cât îngădue legile și simțul de dreptate impus de împrejurări. Dar singura măsură eficace stă la îndemâna publicului: să nu cumpere nimeni dacă nu vrea să încurajeze specula, până la trecerea crizei actuale. Când mărfurile cumpărate ieftin vor sosi în țară, oricine va putea cumpăra fără să fie „speculat."

Așa stă chestiunea speculei pe care nu guvernul, care are chestiuni mai importante de rezolvat, o va soluționa, ci cumințenia publicului.

A. R. Gus.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Desfacerea limbilor de umanități

— O interesantă problemă culturală —

In Franța, în lumea didactică se agită o grea problemă: desfacerea limbilor de umanități:

Se știe că pe lângă o limbă se studiază de obicei și istoria poporului care vorbește această limbă, obiceiurile și particularitățile lui și mai cu seamă cultura lui sub toate fațetele ei.

Cu alte cuvinte, pe lângă limbă se studiază și umanitatea unui popor. Sau mai bine zis limba se studiază în vederea umanității unui popor.

Până acum câtva timp popoarele, cari aveau o cultură, ce merita a fi studiată, se numărau pe degete. Erau dintre cele antice: grecii și latinii, dintre cele moderne: francezii, englezii și germanii. Umanitatea italiană începu a fi studiată puțin mai târziu; ea se impune însă puternic, prin însămnătatea marilor reprezentanți ai literaturei ei, începând cu Dante și sfârșind cu cei moderni.

La un moment dat așa dar, pe firmamentul culturei, europene, cele două popoare antice, și cele patru popoare moderne formau obiectul preocupărei intelectuale generale.

Incă de atunci însă, greutatea studiilor era evidentă. A cunoaște șase limbi nu e lucru ușor.

Necesitatea specializărei împărți pe umaniști în clasici și moderni. Fiecare din cele două subîmpărțiri ușurate de diviziunea muncei se concurează cu forțe reduplicate studiilor preferite. Fie-care a căutat să evidențieze preponderanța în cultură a preocupărilor respective.

Rezultatul fu o ceartă teribilă, care dăinuește și astăzi: celebrul războiu înverșunat și fără nădejde de încetare, între clasici și moderni.

Șansele luptei, au trecut rând, pe rând dintr'o parte într'alta.

La început clasicii erau stăpâni pe arenă; pe urmă cuceririle cele mari făcute de știință și de filosofie, înclinară balanța spre moderniști. Un moment clasicismul fu complect disprețuit: în unele țări fu, înlăturat cu desăvârșire.

Doar intervenția energică a unor mari cugetători, literați, filosofi și oamenii de știință putură menține clasicismul, în țările în care a mai rămas.

Este interesantă, în această privință, pledoaria în favoarea celor vechi a lui Anatole France. După ce enumără toate avantagiile clasicizmului, marele scriitor francez conchide, că în definitiv e foarte greu de a arăta negru pe alb foloasele limbilor clasice. Dar, el e sigur, că dacă aceste limbi vor fi scoase din programele școlare, într'un viitor cât se poate de apropiat stilul francez, cu claritatea și armonia lui va dispare cu desăvârșire.

In vreme ce umaniștii clasici susțineau cu tărie latina și greaca, alte limbi moarte începură să se afirme. Mai întâi sanscrita, apoi vechea germanică, apoi hebraica, slavona, egipteana, etc.

In tabăra modernă deasemeni noi limbi începură a-și valorifica drepturile la cunoașterea generală; în primul rând limba rusă, care atrasă asupra-i toate atențiile, apoi limbile nordice, spaniola, etc.

Incetul cu încetul se ajunse la convingerea că nu numai câteva limbi pot fi socotite privilegiate, singure de ne de a fi cunscute. Fie-care popor aduce pe altarul cunoștințelor omenești patrimoniul său sufletesc, cu caracteristicile lui bine diferențiate pentru a se impune cu toată puterea luărei aminte generale

Or toate aceste aporturi trebuesc studiate și cunoscute. Trebue să ne cunoaștem și prietenii și dușmani: și pe cei de azi și pe cei de mâine, scrie dl Georges Gromaire agregat universitar.

Dar cum, când cunoașterea atâtor limbi e cu neputință?

Soluția o dă tot dl Gromaire: prin desfacerea limbilor de umanități.

In licee, candidații să studieze numai o limbă clasică și două moderne. sau două clasice și o modernă; sau chiar o clasică și o modernă. In schimb să se studieze toate umanitățile din lume. In felul acesta se poate ajunge la o stăpânire mai solidă a limbilor propuse, precum și la o adevărată cultură generală, de care are atât de mare nevoie societatea modernă.

Propunerea dlui Gromaire, credem că ar fi necesară și la noi. Iată ce scrie în această privință, excelenta revistă „Gândirea“:

„Să luăm seamă; la noi se învață mijlociu o limbă clasică: Latina și două limbi moderne: franceza și germana. Cunoștința restului umanităților este accesibilă doar pe cale particulară și deci ad libitum. Iată de ce bacalaureații noștri silitori, cari n'au eșit însă din programul școlar n'au habar de civilizațiunile: engleză, italiană, spaniolă, rusă, etc. Ba dacă ne este îngăduit s'o mărturisim chiar cunoașterea umanității latine, germane, și de multe ori franceze, este dubitabilă, latina se uită repede germana odată cu terminarea liceului, iar franceza, atât cât să vorbească cu multe, foarte multe stângăcii în saloanele de provincie și să înțeleagă numai partea anecdotică dintr'un roman. Și iată de ce credem că separațiunea propusă de dl Gromaire este tot atât interesantă și pentru învățământul nostru ca și pentru cel francez“.

James Joyce

James Joyce, e considerat de unii în Anglia drept cel mai mare scriitor englez contimporan, pentru alții e veșnic un obiect de scandal; fiind pus în urmărirea „Societăței pentru distrugerea viițiului“.

Născut în 1882, la Dublin, dintr'o foarte veche familie irlandeză, el e ceiace se numește un „milesian“: irlandez și fervent apărător al catolicismului. Crescut de către iezuiții de la care și-a însușit cultura clasică, Joyce urmează la universitatea din Dublin apoi la cea din Paris, studii de medicină fără însă ca să le termine.

In același timp însă se pasionează de matematici și filosofie, în special de filosofia greacă și de scolastică.

Cea mai mare parte din viață și-a petrecut-o însă în Italia, unde temperamentul său, n'a respectat nimic din slăbiciunile sensibilității omenești.

Ca irlandez, Joyce n'a luat parte la conflictul dintre patria sa și sora vitreagă — Marea Britanie — păstrând un caracter imparțial; față de situația politică din Irlanda.

Dacă în cărțile sale, personagiile engleze introduse sunt tratate ca dușmani de cele irlandeze, el nu idealizează niciodată pe Irlandezi.

Totuși ca să atragă respectul intelectualilor din alte țări pentru Irlanda, găsește cuvinte de laudă pentru neamul său în „Oameni din Dublin“ și „Portretul Artistului“.

Cartea care arată însă, cel mai bine tendințele literare și morale ale lui James Joyce e Ulisse.

Ideia e scoasă din textul Odisseei și mai ales din ceia ce a produs critica și erudiția asupra acestei lucrări și în loc de a-l judeca în timpul în care a trăit Joyce face din el contemporanul său, tovarășul său, tatăl său spiritual.

Căci Ulisse e înainte de toate om, cel mai uman dintre toți eroii ciclului epic.

Incă din adolescență Joyce a arătat caracterul omenesc comic și patetic al eroului său și apropiindu-l de el însuși l'a pus în condițiuni de existență cunoscute de ai săi: la Dublin, în zilele noastre, în complicația vieței moderne și în mijlocul credințelor, cunoștințelor și a problemelor timpului nostru!

Tirajul ziarelor germane

In listele ziarelor dela poștă cele mai multe ziare germane nu mai indică tirajul lor. Acum în urma scumpirii hârtiei, tiparului, a urcării salarilor a taxelor poștale și a scăderii valutei prea puține ziare germane au azi tiraj mare. Nicio gazetă nu atinge tirajul de un milion exemplare, pe când la Paris și Londra un mare număr de foi întrec chiar acest tiraj. Nici chiar la o jumătate de milion exemplare n'ajunge nici un ziar din Belin. Chiar și „Berliner Tagepost“, care înainte de războiu se tipărea în 350.000 exemplare mult dacă iese azi în 400.000. Celelalte cotidiane berlineze cu vază, ca: „Berliner Tageblatt“, „Berliner Losalanzeiger“ „Vossiche Zeitung“ au 300.000 ori și mai puțin cumpărători. „Vorwerts“ și alte ziare din Berlin au un tiraj, care trece cu puțin peste 100.000 exemplare. Tirajul celorlalte cotidiane din Germania variază între 150.000 și 180.000 exemplare.

Dintre reviste primul loc îl ocupă revista ee familie „Nach Feierabend“ cu un tiraj de 840.000 exemplare, Revistele de specialitate au mai mare căutare, în fruntea lor se găsește „Der Deutsche Eisenbahner“ cu un tiraj de o jumătate de milion; altele se tipăresc în 300.000—390.000. foi.

FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

Centenarul drumului de fer

La 23 Mai anul acesta s'au împlinit 100 de ani, de când prima linie de drum de fer, destinată publicului și transportului de mărfuri a fost inaugurată, între orașele engleze Stockton și Darlington.

Progresul făcut de atunci de invenția lui Stephenson e în adevăr considerabil

In istoria drumului de fer, șinele au precedat locomotiva.

Astfel pentru transportului cărbunilor din mine s'au întrebuințat întâi șinele de lemn, care ușurau tracțiunea animată, apoi s'a înlocuit lemnul prin fer. La început însă șinele nefiind puse la același nivel, zguduiturile și răsturnările erau foarte dese.

La primele căi ferate din jurul minelor de huilă pe o distanță de câteva sute de metri, motorul era cel mai adesea, calul. Smiles în viața cartea sa asupra. Vieții lui Stephenson spune că Humphrey Mackworth înlocui calul prin vânt, folosind un catarg ce-l instala pe vagon. Totuși această metodă de la sfârșitul secolului al XVII nu se răspândi, căci 100 de ani mai târziu Edgworth întrebuința o, crezu că e invenția sa

Deci șina de drum de fer există înainte de locomotivă și folosul ei era cunoscut în regiunile miniere.

Până la locomotiva lui Stephenson, pusă în acțiune la mina de la Killingworth, unii au investigat un fel de „bou mecanic“, care să aibă rolul locomotivei.

Când s'a inaugurat linia ferată cu locomotivă, trenul se compunea din 17 vagoane încărcate cu cărbuni și făină și 21 vagoane de călători. La un semnal dat, povestește un ziar din acea epocă, mașina porni cu acest imens convoi de vagoane și viteza trenului era aproape de 12 mile pe oră (20 de km.) Trenul care ducea 600 de călători provocă la sosirea în Stockten o profundă admirație.

Cea ce e mai interesant în istoria drumului de fer sunt manifestațiile de misoneism care s'au făcut cu ocazia proiectului lui, ceia care credea în viitorul drumului de fer erau o mică minoritate și cel mai convins dintre toți era bineînțeles Stephenson.

Intr'o zi, după ce studiase cu doi colaboratori ai săi un traseu de cale ferată, își permise luxul de a bea la dejun o sticlă de vin, pentru succesul căei ferate.

„Prieteni — zise el — am ferma convingere, că veți vedea în curând toate mijloacele de transport înlocuite cu calea ferată, pachetele de poștă vor călători și ele cu trenul, care va deveni instrument de locomoție și pentru rege și pentru popor.“

Cu toate acestea, la inaugurarea liniei erau foarte mulți spectatori — majoritatea — care se așteptau ca experiența să dea greș.

Lucrările preliminare pentru linia Stockton—Darlinoton, ca și pentru cea ce urmă, Liverpool—Manchester avură de întâmpinat dușmănii foarte variate.

Ducele de Cleveland se opuse fiindcă linia trecea pe lângă proprietățile sale de vânătoare compromițându i vânătcarea de rațe. Populația rurală deasemeni e a veșnic în conflict cu inginerii; teodolitul era în special instrumentul cel mai detestat de țărani.

Chiar clasele mai luminate manifestau pe lângă îndoială și o ignoranță desăvârșită.

Un preot văzând o locomotivă în mers se întoarse acasă înspăimântat, spunând la toată lumea că i-a ieșit înainte diavolul.

Femeile însărcinate nu puteau să sufere locomotivele; vacile nu mai păsteau în liniște, găinile nu mai cloceau ouăle. Fumul din aer ucidea păsările și fazaind din crescători.

Locuitori învecinați cu linia se așteptau să li se aprindă casa din cauza scânteielor ieșite prin hornul mașinei.

In parlament Stephenson fu întrebat „Ce crezi, că s'ar întâmpla, dacă o vacă s'ar găsi într'o zi pe calea ferată? Nu s'ar crea o situație destul de dificilă?“

„Ba da — răspunse Stephenson, dar mai curând pentru vacă, decât pentru tren“.

Obiecțiile parlamentare au fost foarte numeroase și dau o idee bizară despre mentalitatea ce stăpânea lumea pe atunci.

Un opozant declară că nici odată locomotiva nu va putea să reziste vântului, care o va opri pe loc ca și pe o barcă, în timp de furtună.

Ce vor deveni acei, care călătoresc în trăsuri ca și strămoșii lor? Ce vor deveni caroserile, hamurile, proprietarii de cai, crescătorii și negustorii de cai, dacă calea ferată înlocuește calul?

Toate aceste idei au fost puse în discuția Camerei engleze de pe atunci.

Și pentru a nu se speria Parlamentul și a îngrozi animalele, fu stabilit la început că nu i se permis, să se dea locomotivei o viteză mai mare de 12—15 km.

Fiecare din noi cunoaște astăzi evoluția, pe care a luat-o drumul de fer și observațiile pe care le făceau oameni luminați din acea epocă sunt în adevăr astăzi, un obiect de distracție.

Astfel a fost Thiers și chiar Arago, cunoscutul om de știință care declară în fața Camerei franceze, foarte impresionată, că tunelurile pot avea consecințe fatale asupra călătorilor, care ar fi expuși la temperaturi foarte diferite.

Înfăptuirea reformei agrare în Ardeal

ÎMPROPRIETARIREA ȚĂRANILOR DIN SIGHIȘOARA

Solemnitatea tragerei primei brazde din Com. Danes. Entuziasmul satelor. Primul ministru prezidează actul împroprietăririi. Recepția de la Prefectura Jud. Sighișoara. Serviciul religios. Cuvântările ținute

Călăuzit de convingerea că țara nu poate să propășească decât dacă cârmuitorii ei întreprind o politică sănătoasă de fapte, iar nu de agitație și vorbe și credincios cuvântului dat țărănimei de dincoace de Carpați, că înfăptuirea reformei agrare în Ardeal nu poate să mai sufere nici o întârziere, guvernul a ținut ca, reprezentat prin chiar parte din membrii lui, să supravegheze cât mai de aproape împărțirea pământului la țărani.

După împroprietăririle făcute până acum în mai multe județe din Ardeal, Dumineca trecută a venit rândul țărănimei din Sighișoara să intre în stăpânirea pământului strămoșesc.

Primirea miniștrilor. Entuziasmul țăranilor

Încă din ajun întreg județul se pregătea de sărbătoare. Orașul Sighișoara și comunele învecinate pe unde urmau să treacă înalții oaspeți, erau pavoazate cu steaguri tricolore și împodobite cu arcuri de triumf.

Duminecă diminea a la orele 9 sosesc în automobile dnii Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri, Al. Constantinescu, ministrul agriculturei și I. Th. Florescu, ministrul de justiție. Sosirea membrilor guvernului este salutată cu ovații entuziaste de către miile de țărani, veniți din toate părțile județului.

Recepția dela prefectura de județ

Înalții demnitari ai statului se îndreaptă spre prefectura de județ, unde se fac prezentările delegațiilor sosite din județ.

Părintele protopop Moldovanu din Târnava-Mare, în numele preoțimei ortodoxe, rostește următoarea cuvântare: „Preoțimea ortodoxă din Târnava-Mare, tresăltând de bucurie, a alergat să salute pe vrednicii și adevărații reprezentanți ai nevoilor și intereselor acestei țări.

Vă asigurăm, D-lor miniștri, că păstrăm în sufletele noastre cea mai adâncă recunoștință și cea mai desăvârșită încredere în actualul guvern, care s'a dovedit în stare să învingă toate greutățile zilelor de azi, pentru a duce țara la biruință înăuntru, după cum altă dată a dus-o la biruința în afară."

Răspunsul dlui I. I. C. Brătianu

Dl I. I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri, mulțumește pentru frumoasele cuvinte rostite în numele preoțimei și-și manifestă satisfacția că și aici găsește „aceleași suflete curate și aceleași minți înțelegătoare, pe care a avut bucurie să le găsească și în mijlocul preoțimei din alte părți."

„Cuvintele de încredere pe care mi le-ați spus — continuă d-sa — ne întăresc simțimântul și conștiința marilor noastre datorii față de țară și neamul nostru. Sunt convins că împreună cu D-voastră și cu sprijinul sincer și întreg al tuturor cetățenilor țării, fără deosebire de naționalitate și religie, vom putea duce la îndeplinire opera mare ce-ni s'a încredințat.

Vorbește apoi reprezentantul comunității evanghelice, care declară că populația săsească are o desăvârșită încredere în acțiunea întreprinsă de guvern pentru înfăptuirea reformei agrare. In acelaș timp d-sa își exprimă durerea că împroprietărirea din Ardeal, impune dureroase sacrificii bisericei evanghelice de aici.

D. Ion I. C. Brătianu, răspunzând, spune că e convins de marele sacrificiu pe care îl face biserica evangelică pentru binele obștesc, dar „ori ce sacrificiu, ori cât de mare ar fi el, dacă e făcut cu însuflețire și cu conștiința rostului lui e mai ușor de suportat".

„Și noi câți suntem veniți aici zice d-l Brătianu — am fost proprietari de pământ, dar am renunțat la el, dându-l de bună voie și cu plăcere țărănimei, cu conștiința împăcată că facem un mare bine țării. Opera de împroprietărire este o mare operă de prevedere socială, a cărei absolută necesitate o simte orice minte sănătoasă și orice constiință cinstită.

Noi nu am făcut prin expropiere o operă nici de ură și nici de nedreptate, ci am făcut o operă de înfrățire și de ordine".

*

Urmează delegația bisericei reformate maghiare din Sighișoara care își exprimă devotamentul și încrederea față de guvern.

D. Ion Brătianu îi mulțumește, asigurând-o de întreg sprijinul și solicitudinea pe care guvernul înțelege s-o aibă față de confesiuni, fără a face vreo deosebire între ele.

Guvernul și funcționarii

Dl Belint, sub prefect, salută pe înalții oaspeți în numele funcționarilor.

Dl I. I. C. Brătianu, adresându-se delegației funcționarilor, le spune următoarele:

„Vă asigur de toată grija noastră. Restabilirea unei administrațiuni cinstite și harnice, e una dintre primele necesități ale țării. Suntem convinși că funcționarul, ca să-și poată face datoria cu toată puterea morală, are nevoie de o bună situație materială. Această clasă de slujbași ai statului, astăzi suferă și de adevărul acesta suntem pătrunși.

De aceia suntem hotărâți să le îmbunătățim soarta, însă pentru aceasta se cere ca și statul să fie în stare să suporte îmbunătățirile pe care voim să le aducem și aceasta atârnă într'o măsură hotărâtoare de sprijinul și munca D-voastră.

După terminarea recepției dela Prefectura de județ, toți cei prezenți, se îndreaptă spre locul unde urmează să aibă loc solemnitatea împroprietăririi.

Pe tot întinsul drumului dela Sighișoara la comuna Daneș, mii de țărani, îmbrăcați în haine de sărbătoare, au salutat prin urale nesfârșite trecerea impunătorului cortegiu.

La sosirea în comuna Dareș, locuitorii fac o entuziastă primire miniștrilor, după care primarul comunei rostește următoarea frumoasă cuvântare:

Domnule Prim Ministru și Domnilor Miniștri!

„Mulțumim lui Dumnezeu că ne-a învrednicit să aiungem aceste zile mari și fericite, pentru noi cei mulți și necăjiți. Guvernele trecute ne-au îndopat până acum numai cu făgăduieli, câtă frunză și iarbă; ne-au amăgit și ne-au purtat cu vorba.

Noi însă nu ne-am pierdut nădejdea, pentru că știam, că într'o bună zi, acel care a făcut războiul, acela care a făcut România Mare și acel care a trecut în legea cea mare a țării împroprietărirea, — va veni și în mijlocul nostru să ne împartă pământul și să ne facă dreptate.

Și ați venit astăzi, Domnilor Miniștri, să ne împliniți nădejdile noastre. Bine ați venit pe glia noastră și Dumnezeu să vă ție, spre binele nostru al celor necăjiți și spre mândria țării".

Cuvântarea d-lui Ministru I. Th. Florescu.

„Ca deputat de Cohalm și ca unul care vă cunosc și vă iubesc; am venit să însoțesc pe d-l I. I. C. Brătianu, care ne-a făcut mare cinste să vie la această serbătoare, pentru ca să tragă brazdă în pământul strămoșesc întrat de acum înainte pe veci în stăpânirea D-voastră.

Dragostea și entuziasmul cu care l'ați primit, D-voastră apărătorii gliei acestela, a produs o adâncă impresie care va rămânea neștearsă în mintea noastră. D-l Ion Brătianu, după o viață întreagă de muncă în slujba țării, ar fi avut dreptul la odihnă ca orice om muncitor. Ei bine, el n'a făcut aceasta, ci renunțând la odihnă și înfruntând toate greutățile drumului a venit în mijlocul d-voastră, pentru a se bucura și el de bucuria țărănimei ardelene.

Oameni buni! Trebuie să știți că tot d-l Ion Brătianu, pe care îl aveți azi aici, a luptat ca să vă smulgă din ghiarele sclaviei în care v'ați svârcolit timp de o mie de ani. Acest om a suferit pentru aceasta; cum n'a suferit alt om din România. A fost batjocorit și lovit cu pietrele urei de dușmanii lui politici, dar el a suferit, a răbdat și a tăcut ducând țara și neamul nostru acolo unde aspirațiile lui voiau să ajungă, la victorie, și la glorie eternă.

Fraților! Sunt astăzi o samă de oameni în Ardealul acesta, care vă îndemnă la ură și neîncredere față de vechiul regat și față de partidul liberal. Judecați dvoastră, oameni buni, cu mintea liniștită și limpede, cine vrea mai mult binele acestei țări: acei care vă îndeamnă la ură și la vrajbă sau noi care vă îndemnăm la unire și la iubire?

Incheiu, mulțumindu vă pentru dragostea și însuflerea cu care ne-ați primit și acum să pornim la muncă cu Dzeu înainte".

A urmat apoi o caldă manifestație de simpatie făcută miniștrilor prezenți, după care țărănimea, în frunte cu oaspeții, se îndreaptă spre locul de impropietărie.

Solemnitatea împroprietăririi.

La orele 11, Părintele Protopop Moldovanu, înconjurat de un numeros cler oficiază serviciul religios, la care asistă Miniștrii, notabilitățile orașului Sighișoara și comunelor învecinate, precum și câteva mii de țărani.

Cu acest prilej, părintele *Joachim Munteanu,* protopopul din Agnita, într'o însuflețită cuvântare, arată luptele purtate de românii de dincoace de Carpați în decursul veacurilor și suferințele prin care a trecut neamul nostru, ca să poată răsbate la frumoasele zile pe care le trăe te ast zi.

Sf. Sa își exprimă adânca sa mâhnire față de tendințele celor cari încearcă să sădească ura între frați de același sânge, denunțând pe acești semănători de vrajbă ca pe niște dușmani ai neamului și țării.

„Când vechiul regat — continuă părintele Munteanu — a pornit la luptă și a sacrificat pe cei mai buni fii ai lui, pentru îndeplinirea idealului nostru național, nu s'a gândit o singură clipă, să puie condiții, după cum au făcut cei câțiva regionaliști din Ardeal, când li s'a oferit unirea și buna înțelegere.

S. Sa termină, aducând elogii guvernului, pentru înfăptuirea marilor reforme sociale și declarând că sufletul Ardealului e același ca și al vechiului regat.

Cuvântarea d-lui I. Th. Florescu

In numele guvernului vă mulțumim din suflet pentru caldele cuvinte ce ne-ați adresat.

Incă din 1913, partidul liberal a agitat ideia introducerei în Constituție a votului obștesc și a reformei agrare, iar în 1914 Parlamentul din timpul guvernului liberal, a tradus în fapte aceste mari deziderate ale țărănimei, votând revizuirea Constituției.

Mai târziu, la Iași, în 1917, d-l Ion Brătianu, în Camera de atunci, a declarat că trebuie să asigurăm viitorul urmașilor noștri, realizând opera începută în 1919. N'a trecut mult și atât votul obștesc, cât și împroprietărirea în vechiul regat au luat ființă.

Aici în Ardeal, după ce de la război încoace s'au perindat la cârma țării mai multe guverne, care s'au mulțumit numai să facă promisiuni demagogice și să profite de răbdarea țărănimei ardelene, fără ca în schimb să realizeze ceva, — astăzi guvernul liberal a venit în fruntea trebilor publice, printre primele lui griji, a avut și pe aceia de a-și ține cuvântul dat în opoziție și de a împroprietări astfel și pe țăranii de dincoace de Carpați.

Iată că acum promisiunea noastră este o realitate; țărănimea ardeleană, începând de astăzi, intră în stăpânirea pământului, muncit de ea, pentru vecii vecilor.

Și acum — termină d-l Ministru Florescu — vă spunem din tot sufletul: „Stăpâniți glia cu bine și D-zeu să vă ajute!"

*

D. Luca, președintele comisiunei județene, luând cuvântul, își exprimă bucuria, că a putut colabora la această mare operă a guvernului.

Cuvântarea Dlui I. I. C. Brătianu

Iubiți săteni!

„Săpați-vă adânc în suflet ziua de azi și cât veți trăi să vă aduceți aminte de ea ca de o zi mare, ca de o zi în care, după atâta suferință și după atâta așteptare, vi s'a făcut în sfârșit dreptate.

Stăpâniți-vă pământul cu cinste și cu dragnste, căci el v'a fost dat să-l lucrați cu muncă cinstită și neobosită. Pământul acesta l'ați primit de la acei ce vi l'au dat nu cu ură și cu vrajbă, ci cu dragoste și cu bună înțelegere.

Trebuie, spre binele acestei țări, ca pe acest pământ să fim cu toții frați sinceri și iubitori; frați fără deosebire de naționalitate și mai ales de religie. Să știți că n'am fost și nu vom fi nici odată „noi" și „voi", ci numai „noi".

Intr'un singur suflet să strigăm: Trăiască acel, care pe deasupra noastră a tuturora, reprezintă unitatea acestui regat al României Mari.

Trăiască
M. S. Regele Ferdinand I.

Ultimele cuvinte ale primului ministru sunt acoperite de puternicele urale ale țărănimei adunate acolo.

*

După cuvântarea d-lui Ion I. C. Brătianu, miniștrii prezenți trag prima brazdă a împroprietăririi în mijlocul manifestațiunilor de nedescris ale mulțimei.

Din actul împroprietăririi reesă că la Daneș s'au expropriat 152 jugăre din moșia orașului, fiind împroprietăriți 66 locuitori între cari 7 sunt sași. Pe lângă aceasta au mai fost împroprietăriți 157 de îndreptățiți din orașul Sighișoara, prin exproprierea a 229 jugăre din moșia orașului și 227 jugăre din moșia bisericei lutherane din Sighișoara.

Cameși de zefir
Vestminte de pânză
Pantaloni pentru tennis
se află
1588 la Firma
M. Neumann
Cluj, Piața Unirii No. 14

Scrisori din Arad

Momente culturale. Basul D'Arin la Arad. Repatrierile. Din lumea muncitorească. Lipsa cărbunilor pentru fauri

In ultima săptămână Aradul a avut fericirea să găzduiască o serie întreagă de oaspeți iubiți, veniți din vechiul regat și din nouile ținuturi alipite. Vizitatorii primi, pe cari Aradul i-a găzduit cu dragoste, au fost studenții brașoveni, conduși de însuflețitul prieten al tinerimii, dl profesor Ilie Cristea, — iar de curând absolvenții școalei militare din București și frații din Bucovina. Dintre atâtea lucruri și locuri, demne a fi vizitate, oaspeții au vizitat afară de Arad numeroase localități din județ, — astfel, Siria, Minișul ș. a. unde a fost primiți cu însuflețire de ospitaliera populație a satelor noastre.

Inițiați asupra veniriI oaspeților, de către învățătorii și preoții lor, țăranii au primit în mod sărbătoresc, pe frații veniți din mari depărtări. De doi ani încoace, decând excursiunile de studiu sunt luate în program și pentru ținuturile noastre, n'au putut înregistra decât laude din partea excursioniștilor, atât la adresa populației o pitalie e, cât și aceea a autorităților din comunele vizitate. Pentru ținutul Aradului, folosul co tactului cu frații de dincolo, este deosebit de prețios și el se vădește mai ales în silința tinerimei de a elimina din vocabularul ei cuvintele neromânești, cari până acuma îndreptățeau ca românii arădani, să fie numiți „ungureni" și nu „crișeni", cum sânt.

■

Basul D'Arin, a dat la 20 cor. seara, în sala de concerte a Palatului Cultural din localitate un concert cu bucăți alese din operile: Tannhäuser, Hugenoții, Robert Diabolo, Lohengriu, Ebrea, Lacmé, Nimfa, Mefistofele, Don Carlos și Faust, înregistrând un succes neobișnuit în Arad. Vocea maestrului D'Arin am auzit-o cu oçazia acestui concert mai clară și mai plină, mai pasionată și mai dulce, decât în mijlocul celor mai splendide victorii, pe cari le-a obținut D'Arin pe scena Operei naționale din Cluj.

■

S'a simțit din dispoziția bună a artistului, să a dorit să ofere publicului arădan care a umplut complect sala, tot ce are mai bun și mai generos, din comoara organului său muzical.

In puține orașe, adună arta la olaltă lumea de atâtea neamuri, ca în acest oraș. După concert D'Arin a fost dus în triumf în splendidul restaurant al „Crucei Albe", unde prietinii artistului au ținut să-și exprime regretele pentru hotărîrea luată de distinsul artist de a trece pe timp limitat la Opera din Budapesta. Inainte de a părăsi patria D'Arin va mai concerta la Timișoara, Lugoj și Oradia Mare.

•

Scadența termenului pentu streinii aflători în țară, de a opta pentru cetățenia în vr'unul dintre statele succesoare monarhiei habsburgice este apropiată. Cu două sau trei excepții, unguri din Arad, cari nu s'au repatriat încă. optează pentru cetățenia română. Raiul lui Horthy nu ademenește azi, nici pe cei mai sinceri aderenți, pe cari amiralul pedestru îi numără printre ungurii din Arad.

•

După lungi tratative, conduse de inspectorul ministeru ui muncei, d. avocat Petre Popescu, muncitorii și patronii dela fabrica de vagoane, au ajuns la înțelegere. Muncitorii au reluat munca, au recunoscut imposibilitatea pretențiunilor formulate la începutul grevei și au renunțat la jumătate din salarii pe întreagă durata grevei. Sunt temeinice bănueli că această grevă, abia aplanată, ca și celelalte, cari erau pe cale să izbucnească se datoresc prezenței îndelungate în Arad, a fostului comisar bolșevic, din era lui Bela Kun, asasinul Demian Sava, Strengar. Acest agitator periculos a fost îndepărtat de pe teritorul orașului și al județului Arad, din ordinul autorităților polițienești.

■

Duminecă, 23 Iulie a. c. împrozanta promenadă de lângă lac a fost transformată într'un mare loc de petrecere al muncitorimii române din oraș. D. general comandant al garnizoanei a pus cu această ocazie la dispoziția organizatorilor petrecerei, muzicele militare din garnizoană în mod gratuit.

Tot cu această ocaziune a dat un concert în liber corul „Aurora" al tipografilor români. Avântul cultural-național, al muncitorimii române din Arad răspunde tuturor nădejdilor noastre de bine.

■

Acum în toiul celei mai intense munci agricole, faurii dela sate sunt nevoiți să reducă simțitor munca, ori să închidă atelierele din lipsa cărbunelui.

Această împrejurare pe lângă aceia că produce mari pierderi materiale acestor modești meșteșugari prezintă adevărate piedici pentru țărani, cari nu-și pot potcovi la timp vitele de lucru. Măsurile luate de Direcțiunea Regională C. F. R. din localitate pentru accelerarea transporturilor de cărbuni, cu toate promisiunile date au rămas fără de efect. O delegație a faurilor, se va prezenta în cursul acestei săptămâni dlui prefect dr. Mărcuș pentru a-i solicita intervenția.

In jurul grevei dela Căile ferate americane

Washington. — Guvernul intenționează să publice o ordonanță declarând starea primejdiei naționale din cauza grevei dela căile ferate. In cazul acesta guvernul va avea dreptul controlului asupra căilor ferate.

INFORMATII

150 milioane pentru CFR.

S'a deschis pe seama ministerului de comunicații (Direcțiunea generală a căilor ferate române) asupra disponibilităților tezaurului, un credit extraordinar de lei 150.000.000 necesar pentru a efecta lucrările în vederea transportului nouei recolte și anume reparațiuni de vagoane de marfă, magazii în porturi, garaje în stațiuni și alte lucrări cari se vor putea angaja sau pe bază de licitațiuni restrânse, sau executa în regie sau prin bună învoială, în plus ca din acest credit se va putea plăti orice instalațiuni noui, precum și orice personal trebuitor pentru asigurarea reparațiunilor la timp.

■

Dl ministru de finanțe Vintilă Brătianu, a făcut eri după amiază o inspecție prin toate birourile ministerului spre a constata mersul lucrărilor și modul cum funcționarii se achită de atribuțiunile lor.

■

Direcțiunea generală C. F. R. a înștiințat stațiunile că porumbul rămâne sub regimul contingentărei, deci predatorii trebue să îndeplinească toate formalitățile ca să poată exporta marfa.

In ce privește însă mișcarea porumbului în interiorul țărei, el se poate transporta fără nici o autorizație.

■

Ministerul cultelor a hotărât ca la 27 Septembrie să se țină la Satu-Lung, adunarea generală a parohiilor luterane, unde se va discuta modalitățile de organizare a cultului protestant.

La această adunare va lua parte și un delegat al ministerului de culte.

■

Ministerul comunicațiilor ne informează că Luni 31 c. se va relua circulația între Comarnic și Valea Largă.

•

Prințul Carol a sosit la Sinaia din călătoria sa întreprinsă în Ardeal.

■

De predat în centru orașului o prăvălie cu locuință.

Deasemenea de vânzare un local de prăvălie cu 6 camere de locuit tot în centru. Condițiui avantajoase și libere imediat.

A se face oferte la ziarul Infrățirea sub „Local". 4

•

Dl Zimmern, profesor la Universitatea din Oxford, care trebuia să sosească în localitate în cursul zilei de eri, și-a amanat sosirea pentru Luni.

■

In vederea construirei marei catedrale ortodoxe din localitate, zilele trecute a sosit o comisiune care a examinat locurile propuse pentru construirea ei. Terenurile destinate sunt cel de pe Felegvar sau cel din piața Teatrului Național.

•

Spirtul sărat salvator
Borolin 182
e cel mai bun leac de casă

Ministerul a acordat Episcopiei Clujului, Vadului și a Feleacului suma de un milion 600 de mii lei, din bugetul anului trecut, care sumă va servi pentru construirea catedralei ortodoxe din localitate.

•

Cu începere dela 1 Septembrie a. c. va începe funcționarea școalei normale de învățătoare din Beluș, care școală a luat ființă în urma demersului domnului ministru C. Banu, deputat de Beluș.

Directoare a școalei a fost numită doamna, Victoria Constantinescu.

■

Ieri 26 Iulie a avut loc un consiliu de miniștri la Făgăraș.

■

Curtea regală pare hotărâtă a ține un contact permanent, în cursul vacanței, cu Ardealul.

După vizita perechei moștenitoare care s'a întors la Sinaia, a plecat eri regele în automobil.

Suveranul se va instala pentru câteva zile în castelul dela Reghinul săsesc și va vizita apoi Târgul-Mureș și împrejurimile.

Un tren regal a plecat în acea regiune spre a fi la dispoziția Suveranului.

•

O fabrică suedeză, care primise să furnizeze locomotive Rusiei, a suspendat furniturile din cauză că sovietele sunt în imposibilitate să plătească.

•

IN ATENȚIUNEA D-LOR COMERCIANȚI

Numai la *S. A. Ingrășătoarea de porci și Industria de carne din Gherla* se găsesc cele mai bine *salamuri preparate* din carne calitatea I. Comenzile se execută imediat expediindu-se la adresa arătată prin poștă sau C. F. pe lângă prețul zilnic și francat.
Telefon interurban 27 GHERLA.
1515

•

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—9 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

■

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Localul cel mai modern român Specialități de beuturi. Bere albă și neagră de butoi. I-622

CIORAPII Lloyd 147 1630
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand I

Ministerul de interne ne comunică următoarele:

Automobilul care a refuzat să se pună la dispoziția autorităților pentru evacuarea răniților de pe urma catastrofei de cale ferată dela Valea Largă pentru No. 3462 Bc. și avea marca Fiat, proprietatea fabricei de bere Bragadiru. Față de purtarea conducătorilor automobilului autoritățile i-au retras permisul de circulație.

■

Serviciul de poștă aeriană între Viena și Budapesta a început.

■

Duminecă seara va sosi în Capitală o comisie engleză compusă din cinci persoane împreună cu d-l D. I. Gheorghiu, secretarul general al ministerului de finanțe.

Scopul venirei acestei comisiuni este consolidarea bonurilor de tezaur.

•

La direcția generală C. F. R. se studiază punerea în circulație a unui nou tren personal intre București-Constanța.

Acest tren va pleca din Capitală la ora 4 d- a. și va sosi în Constanța la ora 12 noaptea.

Inapoerea lui va fi la 6 dim. cu sosirea în Capitală la ora 1.35 d. a.

■

S'a deschis un credit extraordinar de lei 3.000.000 din bugetul general al Statului pe 1922—1923 pe seama ministerului agriculturii și domeniilor și la dispoziția Casei centrale a cooperației și împroprietărei sătenilor servicilor pentru aplicarea reformei agrare din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, care va servi pentru preîntâmpinarea cheltuelilor necesare cu aplicarea reformei agrare în cursul anului 1922—1923.

■

Pe cale particulară, se anunță că vaporul „Atanslos Theophanis", sub pavilion rus plecat din Constanța de 13 zile, a fost capturat, în drum spre Sulina, de o șalupă bolșevică și transportat în Rusia.

Numeroase vapoare rusești, cari vin din occident în Dunăre sunt în pericol să fie capturate.

Credem, că ar fi nevoe, pentru apărarea coastelor românești, să se organizeze patrule de canonicre din marina noastră militară.

Vopsește și curățâ bine în timpul cel mai scurt cu preț eftin **UNIO** **Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133** 23

Daca voiti serviciu promt si lemne bune, faceti comanda la depozitul de lemne

TELEGRAME

Guvernul bavarez contra legilor pentru apărarea republicei

München. — Primul ministru bavarez în chestiunea legilor pentru apărarea republicei, declarând că legile acestea ating suveranitatea şi jusţiţia Bavariei. Guvernul bavarez nu poate accepta aceste legi. Dieta a votat o moţiune de încredere în guvern. Social democraţii şi comuniştii au votat contra.

Conflictul dintre Bavaria şi Reich

Berlin. — Refuzul Bavariei privitor la legile pentru apărarea republicei a creiat o situaţie extrem de gravă. Consiliul de miniştrii s'a ocupat în repetite rânduri cu aceasta pentru a lua hotă âri definitive.

Presa socialistă invită guvernul să aplice represaliile contra Bavariei.

Berliner Tageblatt declară că guvernul trebue să opună resistenţă prin mijloace constituţionale ori căror tendinţe separatiste ale statelor federale.

Vorwaert spune că conflictul dintre Bavaria şi Reich a luat forme care exclud orice acord. Atitudinea guvernului bavarez se poate compara numai cu răscoalele legitimiştilor francezi vandeeni. Deputaţii bavarezi declară pe faţă că doresc restaurarea monarchiei.

Partidele democrate din Reichstag cer anularea ordonanţei guvenului bavarez printr'o ordonanţă a preşedintelui Ebert. Bavarezii spun că în cazul acesta se va pune chestiunea, dacă Bavaria mai aparţine Reichului.

Mişcarea monarhistă în Bavaria

München. — Marele duce Nicolae Nicolaevici s'a stabilit în Bavaria într'un castel aproape de casa ducelui Leichtenberg, care se ocupă cu organizarea mişcărei monarhiste.

Criza ministerială din Polonia spre sfârşit

Varşovia. — Criza ministerială s'a modificat în urma hotărârei centru'ui de a trata cu stânga formarea cabinetului. E probabilă candidatura lui Stechlovski.

O declaraţie a lui Litvinoff

Berlin. — Litvinoff a declarat ziariştilor străini că Rusia preferă să-şi amâne refacerea încă 50 de ani, decât să accepte condiţiunile formulate de Franţa la Haga.

Tratatul dela Rapallo va avea importanţă numai dacă se va extinde asupra Ucrainei şi celorlalte republici Sovietice.

Asasinarea lui Djemal Paşa

Berlin. — La Tifflis a fost asasinat pe stradă Dejmal Paşa, fost miulstru de marină şi comandant al trupelor turceşti din Palestina în timpul războiului mondial, împreună cu doi ajutanţi. Asasinii sunt terorişti armeni.

Un mare uragan în Germania

Berlin. — Aproape de muntele Dreisselberg în Boehmervald sa desl'nţuit un uragan care a desrădăcinat păduri pe o distanţă de câţiva kilometri. Indepărtarea copacilor desrădăcinaţi va necesita 4 ani de zile.

DI Poincaré la Londra

Londra. — DI Lloyd George, a declarat în camera comunelor, că Poincaré va veni din Londra după rezolvarea crizei italiene.

Noua lege electorală în Polonia

Varşovia — Dieta a discutat în şedinţa plenară legea electorală hotărând ca viitoarea dietă să aibă 444 de deputaţi. La 29 Octombrie se va face noul alegeri pentru dietă şi la 15 Nov. pentru senat.

Moţiune de neîncredere contra lui Pilsudski

Varşovia — Partidele dreptei au prezentat Marţi dimtei o moţiune de neîncredere contra lui Pilsudski. Urgenţa moţiunei se va discuta mâine.

Guvernul german faţă de Bavaria

Berlin. — Cabinetul a continuat eri conversaţiunea asupra incidentului cu Bavarta. Hotărâri nu s'au luat. Azi se va ţinea un nou consiliu după care se va cunoaşte hotărârea guvernului.

Congresul socialiştilor independenţi

Berlin. — Congresul socialiştiilor independenţi se va ţinea la 1 Octomvrie. Vor vorbi Krispiel, Le'ebou asupra unirei proletariatului. Se va pune chestiunea fuziunei cu socialiştii majoritari.

Bonomi nu poate forma cabinetul

Roma. — Criza guvernamentală s'a agravat, Bonomi nereuşind să formeze cabinetul. Se vorbeşte de pre de emnarea lui Meda de Nicola şi Ferra.

Ciocniri între fascişti şi comunişti

Milano. — Marţi au fost la Milano noi ciocniri între fascişti şi comunişti. Sunt câţiva morţi şi răniţi

O deputaţiune din Kecskemét cere eliberarea lui Hejjas

Budapesta. — O deputaţiune de 200 locuitori din Kecskemet s'a prezentat primului ministru Bethlen cerându-i imediata eliberare a ex locotenentului Hejjas originar în Kecskemet. Oratorii deputaţiunei au avut un limbaj ameninţător. Bethlen a răspuns energic că se opune ori cărei încercări de intimidare şi ori cărei cereri în această privinţă. Guvernul e responsabil pentru ordinea şi liniştea ţărei, dar nu poate guverna dacă toţi se simt chemaţi să salveze ţara. Tribunalul va decide despre punerea în libertate a lui Hejjas.

Chestia minorităţilor

— Un articol al ziarului „Temesvarer Volksblatt" —

„Temesvarer Volksblatt", organul german al burghezimei bănăţene, într'un articol de fond publicat în numărul său de Sâmbătă, 22 Iulie a. c., sub titlul. „Incă odată minorităţile", după un istoric al încercăr or de desnaţionalizare întreprinse în trecut fără nici un succes de către Ungaria, Austria şi Germania, se ocupă de problema minorităţilor în România de azi.

„Problema minorităţilor etnice nu este numai o chestiune internă, ci şi una externă internaţională de mare importanţă. Fiindcă atât noulle state învecinate, cât şi statele Antantei mai îndepărtate, nu vor privi cu indiferenţa dacă minorităţile etnice dela noi se bucură de toate beneficiile materiale, intelectuale, sociale şi economice, cu drepturi şi îndatoriri egale sau dacă ele sânt tratate ca nişte supuşi şi disponenţi inferiori de rangul al doilea, destinaţi a servi numai de biecte de impozite".

Consolidarea cinstită, nefalsificată a Românilor mari n'ar rămâne fără influenţă nici asupra statelor învecinate. Căci şi acolo acţiunile de regenerare vor trebui — volens nolens — să se întindă cu impetuozitate asupra întregului complex al administraţiei, justiţiei şi vieţei economice. Prosperarea progresivă a grupărilor de state, în parte noui în parte mărite, stă în strânsă legătură cu acţiunea de consolidare. De aceea, este un interes de Stat primordial ca toţi cetăţenii cinstiţi şi muncitori, care trăesc aci, fără considerare de limbă, rasă, religie, fie că sânt din vechiul regat sau din provinciile alipite, să ia parte cu deplin devotament şi cu toate facultăţile lor fizice, morale şi intelectuale, la grandioasa reclădire a Statului român, unde să poată trăi, prospera şi ferici cu egale drepturi şi îndatoriri, fără a fi şicanaţi, stingheriţi în limbă, religie şi scoală.

Articolul încheie dând exemplul Statelor-Unite ale Americei de Nord şi al Elveţiei

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti)

Ora 2 p m

Mâne se va semna convenţia consolidărei bonurilor de tezaur.

Tratativele cu reprezentanţii detentorilor francezi continuă favorabil.

*

Baronul Iosika preşedintele Uniunei maghiare din Ardeal, a sosit la Bucureşti pentru o consultare cu ministerul internelor asupra statutelor Uniunei în vederea adunărei generale convocată pentru ziua de 5 August la Cluj.

*

Azi s'a întrunit comisiunea specială pentru combaterea epidemiei şi a ascultat rapoartele asupra măsurilor pentru combaterea holerei.

*

Intâlnirea dlui Poincare cu Lloyd George va fi probabil la 7 August la Londra. Guvernul francez consideră indispensabilă rezolvarea chestiunei moratorlului.

*

Inspectorul comercial Tacit, cercetând afacerea permiselor de export din Bucovina, a cerut ministerului industriei să intervină la ministerul internelor pentru facerea unei anchete.

Consiliul de Miniştri dela Braşov

Braşov. — Trenul special al miniştrilor a sosit ieri după amiazi la orele 5 şi jumătate. Miniştrii au fost primiţi de către prefect şi comandantul gărzii.

Consiliul miniştrilor s'a început la orele opt în sala cea mare a prefecturii. Privitor la cele discutate nu s'a dat nici un comunicat oficial.

Miniştrii au sosit la Braşov dela Făgăraş unde au luat parte la improprietărirea dela Sercae. unde s'au împărţit 800 jugăre şi 300 i. izlazuri. Ieri după improprietarire a fost un banchet şi un consiliu de miniştri. Primul toast, la banchet, la ţinut prefectul Sulică, a vorbit apoi primarul. A luat apoi cuvântul primul ministru, salutând pe cei de faţă, apoi a vorbit despre corupţia, întronată de vechile guverne. Chemarea guvernului liberal e să întemeieze o astfel de Românie-Mare, în care toţi cetăţenii, fără deosebire de naţionalitate, să se simtă fericiţi.

Statistica Preţurilor in 1921

D-l Dr. I. Teodorescu, directorul-general al Statisticei, îmbogăţeşte literatura noastră economică la intervale foarte scurte cu câte o publicaţiune de tot interesul şi de valoare remarcabilă. Cea mai recentă lucrare, a d-lui Teodorescu, apărută în editura Direcţiunii Generale a Statisticei din Ministerul Industriei şi Comerţului, este Statistica Preţurilor, care ne arată pentru anul 1921 preţul obişnuit al alimentelor şi al altor articole necesare traiului.

In timpurile actuale, când oscilaţiunile preţurilor sunt urmărite cu mare atenţie şi îngrijorare, atât de mulţimea consumătoare cât şi de conducătorii Statului, o astfel de lucrare umple netăgăduit un gol îndelung simţit, căci dela 1915 încoace statistica preţurilor articolelor de prima necesitate nu s'a mai publicat în întregime.

Lucrarea d-lui Dr. Teodorescu se compune dintr'un studiu introductiv şi vro-o 40 tablouri statistice, cuprinzând preţurile medii a 48 articole, în majoritate alimentare, atât pentru ţara întreagă, cât şi în speţă pentru 47 oraşe ale României întregite (între cari şi Cernăuţi, Rădăuţi şi Suceava).

In studiul introductiv ni se arată mai întâiu modul de culegere a datelor, Autorul face apoi constatarea, că dela anul 1918 s'ar înregistrat o continuă urcare a preţurilor la articolele indispensabile vieţii. Astăzi se consumă în aceeaşi măsură ca înainte de războiu producţia însă a scăzut considerabil. Singura soluţie a problemei scumpirii traiului este, după părerea autorului intensificare producţiei.

Dl dr Teodorescu ne mai arată apoi că indicele general al preţurilor a fost în 1921 de 1305, faţă de preţurile din 1914, cela ce înseamnă că viaţa s'a scumpit în România dela 1914 de 13 ori. (De prezent, adică în Iulie 1922, se apropie indicele general la 2000, ceea ce este egal cu o scumpire de 20 de ori a costului de trai).

Din datele comparative ce le aflăm în studiul d-lui Teodorescu reiesă, că în Franţa s'a scumpit traiul în acelaş interval de timp (1914—1921) de trei ori, în Anglia de două ori, în Germania de 14 ori, în Polonia de 48 ori.

In sezonul de toamnă vopseşte blănării în mod sdelal, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perne CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5

FRENKEL [fost Janovitz & Co.] Cluj, Str. Aprinjoarelor 13. Telefon 2-90, 264, 401.

Condițiile de primire în Internatul liceului Petru Maior din Gherla

1. Anul viitor școlar vor fi primiți în internat 50 elevi. Primirea se va face în baza unei petiții timbrate și instruite cu următoarele documente: certificat școlar, certificat dela medicul de plasă despre sănătatea deplină a elevului, obligațiune semnată de părinți sau tutori în față de martori, prin care iau obligamentul de a solvi la timp toate taxele de întreținere. Petițiile se vor înainta până la 20 August Direcțiunii liceului.

2. Taxa de întreținere se fixează în raport cu prețurile de acuma și va fi anual 2700 Lei, care se vor plăti în 3 rate: la primire 1000 lei, la 15 Noemvrie 1000 lei, iar restul la 1 Martie. Afară de aceasta fiecare elev va plăti la întrarea în internat 20 lei pentru instalare și 20 lei p. pagube.

3. Pentru cine nu-i convine să plătească în bani se stabilesc următoarele condiții: 400 kgr. grâu. 50 kgr. cucuruz, 150 kgr. cartofi, 9 kgr. unsoare și 100 ouă. Apoi 500 lei în bani, taxa de instalare și pentru pagube. Aceste taxe se vor plăti în 2 rate anume: la 1 Sept. 100 kgr. grâu 20 kgr. cucuruz, 50 kgr. cartofi, 3 kgr. unsoare și 40 ouă; la 1 Noemvrie 300 kgr. grâu, 30 kgr. cucuruz, 100 kgr. cartofi, 2 kgr. unsoare, 60 ouă. Restul de 4 kgr. unsoare la 15 Ianuarie, 500 Lei, taxa de instalare și pentru pagube vor fi plătite la întrarea în internat.

Cine nu s'ar ține de terminul arătat aci, va trebui să plătească cu bani, cantitatea de alimente neachitate în natură la termin, socotindu-se prețul pieței.

4. Elevii vor aduce cu sine afară de albiturile trebuitoare, o pereche de ghete, una de pantofi de lână, 2 perini cu fețe de perină (cuverturi), un țol gros de lână, 2 cearșafuri, 3 ștergare, piaptăn, perii de dinți, de haine și de ghete, 2 cămăși de culcat care în interesul propriu vor fi provăzute cu monogram sau număr. Despre toate acestea va aduce fiecare elev inventar în două exemplare care la predare va fi semnat de garderobieră și apoi un exemplar predat administratorului internatului Fără acestea elevii nu vor putea fi primiți în internat.

Direcțiunea liceului împreună cu administrația internatului [illegible] dreptul de a spori taxele sau a le scădea [illegible] schimbarea pieței, iar părinții sunt obligați a se supune acestor dispoziții.

6. Dacă vre-un elev ar părăsi internatul în cursul anului din vre-un motiv serios, sau ar fi eliminat, părinții sau tutorii sunt obligați a plăti întreținerea încă timp de o lună dela data ieșirii. Din taxele plătite înainte pe un sfert de an, nu se restitue nimic. La plătirea ratelor părinții vor avea să observe cea mai strictă punctualitate.

7. Ca pedagog se caută un absolvent de teologie care va primi dela internat întreagă prcviziunea, salar în bani și va fi secretarul direcțiunii, plătit pentru aceasta separat.

Tot ca pedagogi vor fi angajați doi elevi mai buni din clasa VII care vor fi primiți gratuit pentru acest serviciu. Cererile se vor înainta Direcțiunii liceului.

2018 **Directorul liceului.**

Restaurantul la „Hornar“

Toată lumea care vrea să mânânce bine și se fie bine servit **ca la Mama acasă** să viziteze Restaurantul la **Hornar** unde se găseste pe lângă mâncărurile cele mai alese și gustoase și **Grătar special**

Vinuri naturale din proprile podgorii și tot felul de beuturi recoritoare.

Serviciul ireprosabil și prețuri modeste. Notați bine adresa la **„Hornar“** Calea Reg. Ferdinand 63 Vis-a-vis Siguranța. 1893

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Reclama este sufletul comerțului

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La Librăria „Cartea Românească“ Piața Unirii No. 7.
La *Friedmann* Stăniloiu Piața Unirii.
Tutungeria din patatul „Mielul Alb“.
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Patatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Cent.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Nővérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Dedk* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului2

LEONIDA-OIL

Cel mai bun ulei pentru automobile

a sosit și se vinde în bidoane plumbuite a 5 liări, la toate garajele, sucursalele și agențiile.

1926

S. A. R. și LEONIDA & Co. Unite

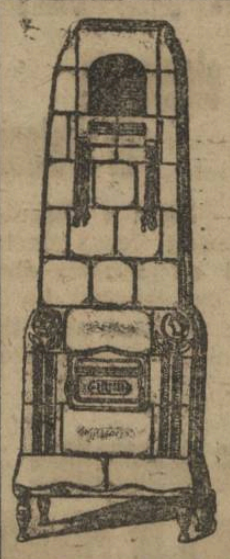

Descoperire Nouă

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi. 1393

Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj,** Strada Moților No. 7

L. C. Harötmuth si Karol Majers fii.

ATENȚIUNEA

Atragem atențiunea celor interesați asupra speculei ce se face cu renumitele fabricate ale firmei **„ROBERT BOSCH“ – Stuttgart,** vânzându-se de către diverși speculanți **bujii** și **magnetouri** vechi și refăcute, drept noi.

Fabricatele originale **„BOSCH“**, poartă pe fiecare articol numele **„Robert-Bosch“** și marca fabricei.

Magnetourile originale „Bosch“ poartă seria dela 2.500.000 în sus.

Reprezentant general si exclusiv pentru Romania-Mare

S. A. R. și LEONIDA & Co. Unite

București — Calea Victoriei 67. 1925

Acțiunea monarchiștilor în Austria și Ungaria

Acordul dintre legitimiștii Europei centrale. Manifestații legitimiste la Budapesta. Incursiunile legitimiștilor în Austria

Știrea despre invadarea bandelor ungurești neregulate în Austria, adusă Sâmbătă seara din Viena, a stârnit pretutindeni o agitație explicabilă prin proporțiile pe care le-a luat îndrăzneala incursorilor și prin faptul, că însuși guvernul maghiar, care a privit toate manifestațiunile ungurești de acest fel cu o indiferență semnificativă, s'a văzut nevoit să intervină și să ordone arestarea bandelor.

De fapt, incursiunile în Austria ale acestor bande nu s'au prea deosebit de cele anterioare. Au fost și acum lupte, cu focuri de mitralieră, dar faptul important este, că incursiunile acestea din săptămâna trecută s'au făcut în înțelegere prealabilă cu legitimiștii austriaci.

Odată constatată aceasta, suntem puși în fața unui adevărat eveniment, care putea să ia o desfășurare serioasă. S'a constatat adecă, că legitimiștii de pe teritoriul fostei monarhii austro-ungare, printre ei și legitimiștii din Cehoslovacia, dar în primul rând cei din Austria și Ungaria, au hotărît, în urma celor petrecute de curând în Germania, să înceapă o acțiune mai energică. Ei au luat un mai strâns contact unii cu alții și în cursul săptămânei trecute vestitul habsburgist maghiar Stefan Friedrich, fost prim-ministru, a avut o consfătuire cu legitimiștii austrieci și după cum anunță ziarele cehoslovace, și cu cei din Cehoslovacia.

Ce s'a hotărît în consfătuirea aceasta, nu se știe. Avem însă primul rezultat: incursiunea bandelor ungurești în Austria, făcută, după cum s'a descoperit, cu comensul și sprijinul monarhiștilor austrieci.

Suntem, astfel, puși nu în fața unei manifestațiuni ungurești ostile Austriei, ci în fața unei monarhiste, pregătită serios.

La toate acestea mai trebue să adăogăm întâmplările de ieri din capitala maghiară. După cum au anunțat în fugă știrile din Budapesta, guvernul maghiar ordonase arestarea incursorilor printre care să găsia și vestitul ofițer Ivan Hejjas, care recrutase bandele și le înarmase în vederea năvălirii cu Austria. Acum, după ce acest ofițer, faimos prin sadismul cu care a executat sute de persoane nevinovate, populația Budapestei i-au făcut o călduroasă manifestație de simpatie și cu ocazia acestă, în întrunirea din Budapesta care a luat proporțiile unei manifestațiuni urioșe, violente, oratorii au declarat și publicul i-a aclamat, că vor porni să libereze pe Hejjas și pe ceilalți tovarăși ai lui.

Ne găsim astfel în fața unei mișcări serioase. Guvernul maghiar a procedat serios, căutând să'i pună capăt prin măsuri excepționale. Depinde însă de câtă energie se va dovedi capabil în executarea lor.

Citiți pag. 8-a

Marile serbări ale presei

Comitetul „Sindicatului Presei Române din Ardeal“, în ședința ultimă ce a ținut-o a hotărât să aranjeze mari serbări pentru a se mări fondul de pensiune al ziariștilor și fondul pentru un cămin al presei. — Serbările acestea se vor da în toate orașele mari din Ardeal, precum și în localitățile balneare.

Inceputul se va face cu Clujul. Sâmbătă 29 și Duminecă 30 Iulie se vor da serbări grandioase în parcul orașului Cluj.

Lacul va fi luminat feeric și Gondole Venețiene vor străbate lacul în cântece și chiote. Focuri de artificii minunate, bătaie de flori și confeti. Reprezentație de cabaret cu cei mai buni artiști români și unguri. Muzica militară. Tombolă uriașă.

Serbările presei vor continua apoi în felul următor:

Duminecă 6 August la *Ocna Sibiului*
Duminecă 13 August la *Băile Episcopești* (*Oradea-Mare*)
Duminecă 20 August la *Sovata*
Duminecă 27 August la *Băile Herculane* (*Mehadia*)
Duminecă 3Septemvrie la *Brașov*
Duminecă 10Septemvrie la *Arad*

Sperăm că publicul din aceste localități va da tot concursul ca aceste mari serbări ale presei să fie totodată și mari serbări populare.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

Dr. VICTOR SUCIU advocat în Gherla caută un candidat. 2012

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cît. Adresa la ziar sub „Timăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BANCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Caut o locuință
compusă din 3—5 odăi bucătărie și dependințe. Plătesc onorar bun.
2019

Adresa la ziar 999. □□

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. **Reducere 30%** pentru toți funcționarii publici și particulari, precum și familiile lor. 1253

Întreprindere internațională
alui
Maxim König Miksa
ARAD
Telefon interurban 63.

Proviziune regulată de comerț Wiena, Budapesta, Praga, Triest, Leipzig, în legătură cu stațiunile cele mai mari în streinătate și din streinătate în țară, cu asigurare pe lângă garanță deplină. Incasări speciale de vamă, prenotări de vamă, intervenții Departamente separate pentru marfă. 1558

Birouri
cu și fără rulete cum și
MOBILE
de tot feluri sânt de vânzare în magazinul **Fabricei de Tâmplărie Artistică Societate Anonimă Cluj, Strada Iuliu Maniu 4.**
Telefon 832. ■ 1991

Cautăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului.

Publicație de licitație.

Spre cunoștința generala se publica, că în ziua de 7 August 1922 la ora 11 a. m. se va ține o noua licitație publică cu oferte închise, pentru derea în întreprindere a lucrărilor suplimentare la bucătăria de lapte dela dispensarul din Cluj, Strada Bălcesu No. 21 deoarece prima licitație s'a anulat conform legei contabilității art. 74 și 79.

Ofertele se pot înainte până în ziua de 7 August 1922 orele 11 a. m. la Divizia Tehnică Igienică a Inspectoratului General Sanitar, Cluj (Institutul Pasteur etaj II) când ele ve vor fi deschise. La licitație vor lua parte ofertanți sau reprezentanți lor.

Ofertele întârziate precum și supra ofertele nu se vor lua în considerare.

Fiecare ofertant va depune 4% ca garanție provizorie în bani sau efecte de Stat din suma totala a ofertei sale. Aceasta garanție provizerie va întregi-e ad judecatorul înaintea încheerei contractului la 6% după suma oferita ca drept garanție definitiva.

Pentru licitație și executarea lucrărilor sunt în vigoare art. 72—85 a legii Contabilitatii condițiunile generale pentru lucrările publice și caetul de sarcini pentru executarea cladirilor.

Ofertanți rămân obligați 2 luni dela ziua licitației.

Planurile, devizele originale, caetul de sarcini, condițiunile generale se pot vedea la Divizia Tehnică Igienică în orele de lucru și tot acolo se pot primi și lamuriri mai detailate.

Cluj, la 5—VII 1922. 2017

Inspector General: Dr. GANE. Șeful Diviziei: ING. IVAȘEN.

BĂILE FELIX
(ORADEA)
Poziție climaterică, Băi, Hotel și Restaurant de primul ordin.
2013
Prețuri moderate — Proprietar Klein.

Cele mai preferate beuturi ale amatorilor de bere:
calitatea neîntrecută a berei albe
„Monoștor"
și a berei brune
1603 **„Călugărul"**
specială.
Se capătă pretutindeni!!

Pentru a dovedi că excelentele
Automobile Ford
sunt resistente, consumă puțin și merg foarte bine, Angajez ori ce transport de persoane, pe orice distanță cu tarif foarte redus.
PERRY Cluj, Calea Regele Ferdinand 99
Telefon 999 Telefon 999

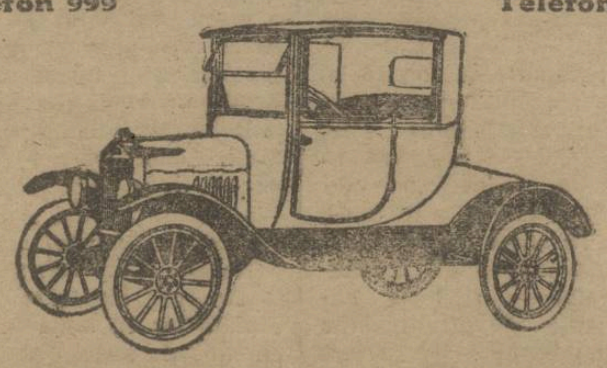

1823
Spre introducerea noilor noastre automobile, primim curse ori unde cu taxe favorabile. ■

■ UNELTE DE TOT FELUL PENTRU MĂSURAT ■
„MIKRON" — C. STIEFELMAYER
Reprezentanța Generală: **BLAU & Co.**
București, Bdul Maria No. 1. 1977

Au sosit
sticle pentru castraveți și competuri la Eisenstädter
1812 fost magazinul Lakatos. Cluj, Str. Regina Maria (Deák-F.) 13
1000 de oameni privesc galantarul susnumitei firme.

Departamentul Mașinelor
al Reuniunei agricole s. a.
Magazin en gros pentru articole tehnice
Centrala: SIBIU, Strada Sării No. 22.
Sucursale: MEDIAȘ și SIGHIȘOARA.
Giroconto: Institutul de credit fonciar Sibiu.

Furnizăm prompt din depozitele noastre toate articole trebuincioase pentru mori, fabrici de ferstrae, Uzinele de fier, fabrici de mașini, mine, fabrici de pielărie, fabrici de cărămide și țigle, etc. etc. Oferte prompt și gratuit. Avem reprezentația și depozite mari a celor mai renumite fabrici respective. 1921

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de contabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări înlesniri speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhaete, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de plicuri** comerciale, oficiate și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru birouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiuni, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, pânză de cauciuc în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara și în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictura.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante

Rest. Orașului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pferschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Konkoly

Droguerii

Viorelia
Parfumerie și Droguerie
Piața Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Iacob Dick și Fiu
Engros și Detail.

Luca Niculescu

Missir

Barza

„TEXTILANA"
Szegfu & Sipos
Magazin de tricotaj și Țesături
Str. Iuliu Maniu 3.

Ghete

Bata

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcționarilor

Croitor de Dame

Wartenberg

Instalații

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida

Blaga

Știri din Banat

Timișoara 24 Iulie.

Sosirea unui grup de copii würtenburgezi

Eri, 23 Iulie, a sosit în gara Domniță Elena din localitate un grup de 422 de copii din Würtenberg (Germania) cari vin în Banat, unde vor fi îngrijiți de către comitetul șvăbesc pentru recreiare. In gară au fost primiți de către deputații dr Kräuter și dr Kausch cu întregul comitet de domni și doamne ai Uniunei șvăbești. Cunoscutul scriitor german bănățean, Viktor Orendi-Homonau, a rostit un cuvânt de bună venire. A răspuns pentru Würtenbergezi, profesorul Thum.

Moartea unui magistrat

Astăzi a avut loc, cu o deosebită solemnitate, înmormântarea vechiului magistrat bănățean Iuliu Tămășel, membru al Curții de apel din Timișoara, încetat din viață Sâmbătă 22 Iulie, în urma unei scurte suferințe. La înmormântare a luat parte toată oficialitatea locală în frunte cu primul președinte dr Alexandru Marta și toată românimea de aci.

Cinstirea unui Bănățean

Cunoscutul scriitor bănățean Müller Guttenbrunn, a fost numit doctor „honoris causa" de către Universitatea din Viena.

Jubileul unei societăți corale

Societatea corală „Temesvari Dalkör" din cartierul Iosefin își va sărbători la 6 August a. c. jubileul de 40 ani de existență.

Cu acest prilej vor avea loc mari serbări festive.

Concurs de înot

Duminică 23 Iulie, a avut loc concursul de înot organizat de societatea sportivă „Unirea" din localitate. Au concurat membrii societăților sportive din localitate, Arad, Cluj, etc. „Unirea" a ieșit învingătoare cu 26 puncte, „Kinizsi" cu 20 puncte.

Tot Duminecă un cetățean indignat al cărui nume ne scapă, ca o demonstrație în contra concursului de înot a parcurs înot distanța până în satul Ghirod (3 kilometri) și înapoi.

Contrabanda

Autoritățile vamale din gara Domnița Elena, făcând controlul Simplonului sosit Duminică 22 din București, au descoperit o contrabandă de 600.000 lei, constînd din diverse bijuterii și o sumă de franci francezi.

Contrabandistul avea intenția să treacă bijuteriile în Jugoslavia

Noul director regional al poștelor

In locul d-lui director C. Cornea, plecat în concediu, direcțiunea generală a poștelor a dat delegație D-lui George Papa, subdirector dela ține locul de director general al direcțiunei regionale a poștelor din Banat.

Un jubileu al comerțului și industriei

Intr'o ședință festivă ținută Sâmbătă 22 Iulie „Asociația industriașilor din Banat" a sărbătorit împlinirea a 20 de ani de muncă a d-lui Eugen Lendvai, secretarul camerei de comerț și industrie din localitate. Dl Sigmund Stana, vice-consul Britanic și președintele asociației a ținut discursul festiv, aducând elogii omului de muncă care a fost și este dl Lendvai.

Declarațiile împrumutului de războiu austro-ungare

După 13 luni de muncă grea, comisiunea instituită pe lângă administrația financiară pentru verificarea titlurilor împrumutului de războiu austro-ungare din județul Timiș-Torontal, și-a încheiat lucrările. S'au depus în total un număr de 39.000 declarațiuni, în sumă de 700 milioane coroane. In această sumă Casa de păstrare din Timișoara, figurează ea singură cu 70.000.000. Urmează apoi celelalte instituții financiare cu sume cari variază între 50—60 milioane. Deținătorilor acestor titluri li s'a eliberat chitanțe de primire din partea Administrației financiare cari urmează a fi retrase și plătite de guvernul român,

Aprovizionarea Clujului cu carne

Campania neîntemeiată a unui ziar local. Nu este lipsă de carne. Exportatorii caută să se eschiveze. Intervenția Primăriei.

In dorința de-a face senzație, ziarul „Hétfői Ujság" din localitate publică un articol tendențios prin care caută să arate că actualul stoc de vite destinate consumului local se va sfârși carnea va ajunge peste cel mult 2 zile și în scurt timp la 40 și 60 de lei kilogramul.

Neapărat că, odată această știre lansată alte gazete maghiare au început s-o exploateze căutând să alarmeze populația și făcând pronosticuri care de care mai pesimiste.

Situația însă nu este așa cum vrea s-o prezinte susnumitul ziar.

Până acuma s'au repartizat orașului nostru peste 8413 porci și 8893 vite mari, vite cuvenite în urma contigentării, din care număr orașul a primit până acuma 1243 de porci și 1069 de vite.

După datele oficiale, rezultă că aprovizionarea Clujului cu carne e asigurată pe două săptămâni, urmând ca numărul vitelor pentru consum să fie mărit odată cu primirea restului de vite cuvenite din cota atribuită.

Totodată s'a constatat că unii din exportatori au încercat să uzeze de unele trucuri, eschivându-se dela obligația de a furniza stocul de vite contingentabil, orașului nostru.

Astfel ei și-au îndreptat ofertele pentru a aproviziona alte orașe din Ardeal.

Multe orașe din Ardeal, având stocul necesar de vite, exportatorii au preferat de a plăti orașelor diferența de preț dela vitele supuse contingentării, mastrăgându-se de a furniza vite pentru nevoile Clujului.

In fața acestei situațiuni și pentru a preîntâmpina o eventuală criză de carne, Primăria orașului nostru a intervenit la ministerul industriei și al comerțului pentru a lua măsuri ca exportatorii de vite, cari sunt supuși la contingentare, să fie siliți să furnizeze imediat stocul de vite stabilit.

Nădăjduim că autoritățile superioare vor lua măsurile necesare pentruca aprovizionarea Clujului cu carne să nu fie stânjenită.

Departe de a fi lipsit cu totul de carne, cum crede ziarul sus amintit, putem repeta că actualul stoc de vite ajunge pentru două săptămâni și măsurile pe care credem că le vor lua autoritățile, vor constrânge pe exportatori de a preda cota fixată.

Un om de 134 de ani

„Unchiul" Johanny Shell, care s'a expus în ultimii ani în nenumărate localități din Statele-Unite, la bâlciuri și localuri de distracție ca cel mai bătrân om din lume, a murit decurând la Kentucky. El ar fi atins vrâsta de 134 ani; bineînțeles că nu se mai găsește actul său de naștere.

Defunctul a lăsat peste 200 urmași. Acum doi ani și-a pierdut pe cea de a doua soție care avea deabea 30 ani și care a lăsat un fiu de patru ani.

Rudele ei au voit să ia copilul la ele, însă Shell se opuse încercării lor cu arma în mână. El era mic de statură și nu se putea ține în picioare decât sprijinindu-se de un baston.

Școala Tehnică medie (divizia mecanică) din Cluj

— Condițiunile de primire —

Școala Tehnică Medie din Cluj are de scop pregătirea tehnicienilor a șefilor de uzine și exploatări, cari în baza cunoștințelor teoretice și practice să poată conduce în mod independent uzinele stabilimentelor industriale.

1. Condițiunile de primire sunt: a) absolvarea de cel puțin patru clase secundare (medii), b) reușita examenului de primire din limba română, algebră și geometrie (prescrise pentru patru clase secundare) care se face în 25-27 August, c) fizic bine dezvoltat și sănătos, ce se va constata înainte de înscriere prin medicul școlii.

2. Studiul durează patru ani de școală.

3. Inscrierea și începerea anului școlar vor fi din 1-4 Septemvrie.

4. Cererile pentru a fi primila școală (și cele de bursă), adresate către Ministerul Instrucțiunii, se vor înainta Direcțiunii școlii Technice Medie din Cluj, cel mult până în 31 Iulie.

La cerere se vor alătura: a) certificat școlar, b) certificat despre timpul petrecut eventual înafară de școală, c) estras de botez, d) certificat oficios de bună purtare, e) concurenții pentru bursă: certificat despre starea materială al lui, a părinților sau a ocrotitorului său, f) certificat de revaccinare, estras de botez.

5. Elevii lipsiți de mijloace materiale, cari reușesc cu BINE la examenul de primire se recomandă a fi bursieri.

6. Didactru anual face 50 lei (bursierii sunt scutiți): iar diferite taxe laolaltă 95 lei, cari se alimentează în internat vor solvi cauțiune pentru vase 20 lei.

Citiți „Infrățirea"

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana"

Lips Dn 571-572, 561, 569

Anul II. No. 575. Opt pagini 1 LEU Opt pagini Dumineca 30 iulie 1922

Infrăţi

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA [illegible]MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNI[illegible]
Director: D. TOME[illegible]
Telefon: REDACŢIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorităţi 240 „

Inchiderea conferinţei dela Haga

După o lună de lucru, conferinţa de la Haga s'a închis fără ca problema rusă să poată fi rezolvată.

Situaţia prezintă aceiaşi stare neclară ca şi la începutul tratativelor: de o parte puterile occidentale, care cer recunoaşterea da oriilor, restituirea proprietăţilor private şi garanţii pentru viitor, de cealaltă parte Bolşevici, care nu vreau să-şi ia nici un angajament.

După insuccesul conferinţei de la Genova, nu era nimeni care să privească cu optimism apropiata Conferinţă de la Haga.

Discuţiunile care au urmat, s'au aratat de la început sterile, fără să ajunga la un rezultat practic, care să mulţumească amele părţi.

Atitudinea bolşevicilor a evidenţiat lumei întregi, că şi de data aceasta ei nu pot renunţa la mentalitatea şi procedeele comuniste. Scopul lor a fost să prelungească cât mai mult discuţiunile, pentru a profita de neînţelegerile delegaţilor Statelor civilizate.

Instalându-şi misiuni la Londra şi la Roma, admişi la Genova şi la Haga, bolşevicii au reuşit să se menţie, graţie acestei tactici, într'o ţară, pe care au prăbuşit-o în cel mai mare dezastru al foametei şi sufeinţei, ce a existat vre-odată.

Dacă însă la Genova, cele cinci puteri s'au certat între ele, la Haga mai mult de treizeci de state au căzut de acord, asupra condiţiunilor de garanţie ce trebuiesc puse Rusiei sovietice.

Bărbaţii de stat englezi şi italieni au putut şi ei constata, că un acord între punctul de vedere bolşevic şi acel al puterilor burgheze e imposibil.

Confirmând declaraţiunile lui Litvinof, Krasin desminţi în faţa sub-comisiunei creditelor, afirmaţiunea, pe care Lloyd George o făcuse, că 90 procente din proprietăţile străine în Rusia vor fi restituite, iar 10 procente îndemnizate.

Această declaraţie a distrus ultimile speranţe ale conferinţei, căci datorită acestor garanţii, pe care Lloyd George le facuse cunoscut opiniei publice, în faţa Camerei Comunelor, se credea că s'ar putea ajunge la o înţelegere cu Sovietele.

Concesiunile oferite de bolşevici sunt aşadar insuficiente; ele nu pot măcar să servească de bază la noi discuţiuni. Căci ceia ce oferă bolşevicii nu e decât pământul sterp al Rusiei de răsărit.

Instalarea şi exploatarea lucrărilor de irigaţie în stepa înfometată a Turkestanului, nu va seduce pe nici unul din capitaliştii.

Problema rusă rămâne astfel fără soluţie ca şi înainte de conferinţa dela Genova.

Cauza care a adus convocarea conferinţei dela Genova a fost în primul loc diferenţa de concepţie politică între guvernul francez şi cel englez. Lloyd George îşi închipuia că va putea obţine concesiuni dela delegaţii bolşevici şi că viaţa economică europeană îşi va regăsi echilibrul său. Pe de altă parte bolşevicii atât la Genova cât şi la Haga au contat pe neînţelegerile ce se vor ivi între aliaţi. La Haga însă, înfaţa acordului tuturor puterilor europene, manevrele bolşevice au eşuat.

Punctul de vedere francez a triumfat şi cu această ocaziune s'a putut remarca din nou rolul preponderant pe care l'a avut cuvântul României în discuţiunile chestiunei ruse.

Dl Dimandy, delegatul nostru în numele României şi al reprezentanţilor Poloniei, Jugo slaviei Cehoslovaciei, Estoniei, Letoniei şi Filandei a cerut pentru ultima oară Sovietelor lămuriri clare şi precise asupra intenţiunilor bolşevice, pentru ca statele europene să ştie, dacă pot să coopereze la restaurarea economică a Rusiei.

Faţă de declaraţia Ruşilor că guvernul din Moscova ar fi dispus să s'udieze chestiunea îndemnităţilor efective pentru bunurile naţionalizate, delegatul României de acord cu toate ţările reprezentate la conferinţă a formulat textul rezoluţiunei cu care s'au închis lucrările conferinţei.

Oricine poate trage concluzia că politica franceză, sprijinită de a ţărilor din Orient limitrofe cu Rusia a triumfat. Ruşii şi-au văzut demascate intenţiunile şi în caz când nu vor accepta cererile aliaţilor, vor fi reduşi la neputinţă. Nici un particular nu va avea curajul să-şi încerce norocul în Rusia, când ştie că guvernul său nu protejază întreprinderea, în care natural va trebui să angajeze capital.

Din frământările conferinţelor dela Genova şi Haga reiese însă şi o învăţătură, pe care nu trebuie s'o piardă din vedere aliaţii.

E lucru cert că Rusia, Europa întreagă, suferă astăzi consecinţele războiului mondial. Dar pentru a înbunătăţi soarta naţiunilor, trebuie mai ales o colaborare sinceră a tuturor şi în primul loc ca politica franco-engleză să fie într'un acord perfect.

După cum Germania n'a putut fi biruită, decât atunci când Aliaţii s'au convins că e nevoie de o unitate de acţiune, de un comandament unic, tot astfel astăzi Rusia bolşevică nu va putea fi silită să renunţe la pretenţiunile sale, decât în faţa atitudinei unice şi hotărâte a tuturor Statelor europene.

Statele unite, şi-au dat foarte bine seama de acest lucru şi ultimele ştiri aduc vestea că condiţiunea esenţială a unei colaborări americane la opera de refacere a Rusiei e acordul franco-britanic, în toate chestiunile care până acum nu împăcau politica ambelor ţări.

Atât timp cât un acord necontestat nu va putea fi stabilit între Anglia şi Franţa, problema rusă nu va putea fi rezolvită.

Schimbarea la faţă

A mers bine. Succesul s'a evidenţiat dela început. Cea mai pornită dintre toate gazetele de scandal ale Ardealului „Gazeta Transilvaniei" s'a potolit.

Schimbarea la faţă a fost miraculoasă. Azi nu mai cunoşti că acea gazetă a scris împotriva vechiului regat cele mai nemeritate acuze, cele mai nedemne insulte. Dimpotrivă.

Ei înşişi îi pare curios că poate cineva s'o învinuiască de condultă antipatriotică, [illegible] dine necuviincioasă faţă [illegible] chiul regat.

Şi arată că toată campania ei dinnainte era îndreptată doar împotriva oligarhiei din vechiul regat şi împotriva partidului liberal. Incolo, vechiul regat i-se pare curat ca o biserică. „Vechiul regat, ca organism istoric secular, rămâne totdeauna pentru ardeleni, sinteza însuşirilor rasei româneşti de pretutindeni." Aşa glăsueşte cu litere grase şi cursive ultimul număr al „Gazetei Transilvaniei". Vă frecaţi la ochi şi nu vă vine să credeţi. Ei bine „Gazeta Transilvaniei", scrie aceste cuvinte, „Gazeta Transilvaniei", care acum câteva numere ruga pe dl N. Iorga s'o lase mai domol cu cei 800.000 soldaţi morţi pentru România-Mare.

Oare crede cu tot dinadinsul „Gazeta Transilvaniei" că acei 800.000 soldaţi făceau parte din oligarhia română sau din partidul liberal? ...

E rândul nostru să spunem: să ne ierte „Gazeta Transilvaniei" cu astfel de desvinovăţiri stîngace. Ii păstrăm colecţia ultimelor luni, care va rămâne ca o ruşine de neşters în Istoria României.

Dar socotim că nu trebue să mai insistăm asupra acestui lucru. Să lăsăm rana să se vindece dela sine. Copiii noştri vor avea tot timpul să desgroape morţii şi să îndrepte hula lor împotriva celor vinovaţi. Noi ne mulţumim să constatăm faptele şi să ne atribuim şi o parte din meritul acestei reacţii puternice.

De mult atrăsesem atenţia că presa din vechiul regat încurajează fără să-şi dea seama atitudinea nefastă a gazetelor de scandal din Ardeal. Ori de câte ori vre-una din acestea se năpustea asupra vechiului regat, presa din capitală îi reproducea speriată elucubraţiile, dându-le titlul, care ajunsese inevitabil: „Supărarea Ardealului." Ca şi când Ardealul ar fi însemnând numai decât cele două, trei gazete, plătite de patroni cu interese politice şi cu ambiţii electorale.

S'a întâmplat însă ca în ultimul timp, presa mai inteligentă din Bucureşti să facă distincţie între Ardeal şi Partidul Naţional. Pe de altă parte, acţiunea energică a d-lui Iorga în Ardeal, precum şi o drastică notă într'o revistă serioasă bucureşteană, „Ideea Europeană; toate acestea au contribuit ca „Gazeta Transilvaniei" să-şi înfrâneze ieşirile-i desgustătoare şi fără rost.

Numai de-ar ţine-o mult ...

Criza politică din Polonia

De şapte săptămâni Polonia trece printr'o mare criză politică, care, în loc să se apropie de rezolvare, dimpotrivă, ameninţă să culmineze într'o criză prejidenţială.

In deosebi pe noi românii situaţia politică din Statul polonez ne interesează deaproape, întru cât pe lângă alte interese comune, ne leagă de el şi o convenţiune militară, care trebue să ne trezească atenţia cu atât mai mult, cu cât împrejurările politice externe sunt destul de complicate şi cu cât duşmanii noştri dinspre răsărit caută să profite de orice prilej care să le înlesnească politiça lor de provocaţiuni.

De la război încoace, lipsită de liniştea necesară în afară, iar înăuntru frământată necontenit de lupe politiçe, — Polonia n'a avut posibilitatea să-şi statornicească o organizaţie de Stat definitivă şi nici n'a putut să-şi formeze o pătură conducătoare a cărei concepţie de guvernare să corespunda cu împrejurările prezentului.

Dieta, adunarea naţională poloneză aleasă în 1919, avea ca misiune principală să voteze o constituţie. Din pricina însă a curentelor politice deosebite din sânul ei, după lungi desbateri abia la 17 Martie 1921, corpul acesta legislativ a dat Statului prima constituţie, menită să creeze poporului polonez o nouă situaţie

Totuşi starea de lucruri din Polonia putea să apuce o cale normală dacă conducătorii ei se mărgineau la normele stabilite de constituţia votată. Din nenorocire însă s'a crezut necesar ca aplicarea nouei constituţii să fie amânată pentru un an, în care timp Dieta să voteze mai multe legi complimentare, între care şi legea electorală.

Desbaterile legei electorale au început tocmai în cursul lunei Mai a. c., însă au trebuit să fie suspendate, din cauza izbucnirei crizei guvernamentale. Deşi Poloniei, un Stat nou, format cu o urmare a principiilor stabilite de război, îi trebuia un guvern stabil, care să lucreze numai în direcţia consolidărei, totuşi, prin faptul existenţei în Dietă a unei coaliţii de dreapta, între care stă interpus centrul, — viaţa politică de după război, a fost dintre cele mai agitate, din care pricină au trebuit să fie schimbate mai multe guverne.

Astfel, în Septembrie 1919, cabinetul Witos, care se orienta spre stânga, a părăsit puterea. Toate încercările făcute atunci pentru a se constitui un nou cabinet parlamentar, n'au dat nici un rezultat, aşa că în cele din urmă a trebuit să se recurgă la formarea unui guvern extraparlamentar sub preşidenţia d-lui Ponikowski. Acest guvern n'a fost nici el de lungă durată, de oarece în urma unor incidente provocate cu prilejul alipirei Wilnei la Polonia, a trebuit să demisioneze, pentru a fi reconstituit din nou.

In timpul discuţiunilor parlamentare cu privire la legea electorală, mareşalul Pilsudski, crezând că guvernul Ponikowski nu avea autoritatea necesară, l'a obligat să demisioneze, fără ca şeful statului polonez de atunci şi până azi să poată găsi o soluţiune a crizei.

Imposibilitatea rezolvirei până acum a acestei îndelungate crize guvernamentale, îşi găseşte explicaţia în conflictul ivit între mareşalul Pilsudski şi preşedintele Dietei. Se ştie că însărcinarea dată d-lui Slivinski, o personalitate politică a stângei, de a forma cabinetul, s'a isbit de puternica opoziţie a preşedintelui Dietei, din care cauză noul cabinet a fost nevoit să se retragă a doua zi dela formarea lui.

In cele din urmă Dieta, prin 219 voturi contra 206 [illegible] şeful statului să încredinţeze puterea d-lui Korfanty omul dreptei. Când mareşalul Pilsudski a aflat rezoluţia Dietei, a ameninţat cu demisiunea, neînţelegând că în asemenea condiţiuni să vegheze asupra intereselor Poloniei.

Firească, că în împrejurările externe actuale, o criză prezidenţială ar avea urmările cele mai grave pentru Polonia.

De aceia toate sforţările bărbaţilor politici poloni se fac cu scopul de a se vota legea electorală, în baza căreia să se efectueze noui alegeri, ceia ce ar putea aduce în Polonia, un guvern parlamentar în stare să scoată statul polonez din criza în care se sbate azi.

Insemnări de-o zi

Ziarele partidului naţional reproduc un articol al d-lui Iorga în care Ardealul era îndemnat să facă separatism — dar separatism sănătos.

Aceasta cu scopul evident de a spulbera atmosfera nefavorabilă creiată de conferinţele d-lui Iorga în Ardeal, şi poate cu gândul ascuns de a-şi dovedi că dl Iorga „bate câmpii" apărând astăzi vechiul regat pe care altădată îl condamna.

Or care ar fi intenţia ziarelor naţionaliste, un lucru este în afară de orice îndoială: Partidul naţional urmărând sfatul d-lui Iorga de a face „speratism sănătos", dl Iorga s'a înspăimantat de rezultatele îndemnurilor sale, şi a avut onestitatea sufletească de a repara ceea ce singur a stricat.

Dar partidul naţional şi mai ales ziarele sale nu pot înţelege aşa ceva, şi-i dau înainte!

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

CULTURA LA SATE

Ministerul Instrucțiunei va înființa în nouile ținuturi încă 600 biblioteci populare

Ministrul Instrucției Publice a hotărât ca toate bibliotecile populare de pe lângă școlile rurale din vechiul Regat, ale căror cărți au fost distruse, să fie complectate de Casa Școalelor și a Culturii Poporului cu numărul necesar de cărți din lista întocmită de comisiunea bibliotecilor.

In ținuturile unite se vor înființa un număr de 600 biblioteci școlare și populare, și anume 200 în Basarabia, 100 în Bucovina și 300 în Ardeal, care vor fi înzestrate cu cărți de Casa Școalelor.

Așa că, pe lângă cele deja existente numărul total al bibliotecilor populare din întreaga țară va fi destul de respectabil, pentru a ne înlătura definitiv un renume supărător de pe vremuri.

Bibliotecile școlare aduc un folos considerabil culturei generale prin răspândirea gustului de cetit în popor.

In deosebi tinerile generații sunt avide de cultură. Astfel o revistă din București, publica recent o notă statatistică, în care arăta că cele mai cetite reviste dela noi sunt revistele pentru copii, iar cele mai cetite volume sunt tot cele cu subiecte pentru copii și tineret.

Revista în chestiune își întemeia observațiunile pe faptul că volumele acestea împliniseră un număr de ediții neobișnuit la noi în țară.

Așa dar criteriul de apreciere era comerțul de cărți. Acest criteriu nu este însă în măsură să ne edifice complect.

Cărțile, fiind scumpe acum, nu ajung la îndemâna tuturor și sunt mulți cari au pronunțat gustul de cetit, fără a avea posibilitatea materială să și-l satisfacă.

Înființarea bibliotecilor populare este tocmai menită să acopere această lacună.

Și cum spuneam mai sus, la copii manifestându-se mai vădit dorința de cetit, bibliotecile școlare vor fi o adevărată binefacere.

Căci un mare ajutor se aduce în felul acesta școalelor. Pe de altă parte gustul de cetit, prins odată în vârstă fragedă, se desvoltă necontenit cu vremea. Indirect scriitorii noștri, vor beneficia mai târziu, de această măsură; într'un viitor apropiat cărțile lor vor fi cercetate mai amănunțit și cumpărate în număr mai mare de public.

In deosebi în nouile provincii înființarea bibliotecilor populare aduc un considerabil serviciu culturei românești. Căci în multe părți în nouile provincii, gustul cetitului era răspândit. Nu era cunoscută însă în aceste părți cartea românească. Și această stare de lucruri dăunătoare trebuia cât mai grabnic înlăturată.

Or cele 600 de biblioteci pe care Ministerul Instrucțiunei le va întemeia în nouile provincii, vor umple în mare parte acest gol, care se simțea din ce în ce mai mult.

O nouă invenție

Frâna automată pentru trenuri

In Franța s'au făcut încercări cu o nouă frână automată inventată de ing. Rodolansse.

Frâna are dispozitive pentru: controlarea și regularea automată a vitezei trenului limitând-o atunci când depășește viteza maximă, oprirea trenului atunci când din nebăgarea de seamă a mecanicului, trenul a trecut de un semnal de oprire fără ca să fi fost frânat, regularea automată a mersului după indicațiile semnalelor puse dealungul liniei.

Experiențele s'au făcut asupra unui tren de 400 tone remorcat de o locomotivă puternică. Aparatul a satisfăcut toate condițiunile impuse de comisiunea technică care a înaintat un raport favorabil consiliului superior al căilor ferate.

Ion Scurtu

Și ieri am dus la mormînt puteri din acelea pe care o soartă rea nu le îngăduie să fie cheltuite până la capăt pentru ce ni este mai scump astăzi: cultura poporului nostru.

O soartă tragică pare a fi urmărit întreaga generație care acum aproape douăzeci de ani a reînoit în numele ideii naționale și a iubirii pentru clasele populare literatura românească. După Gîrleanu, Chendi, Iosif, Anghel pământul ni cere astăzi pe Ioan Scurtu.

Ardelean din acela pentru cari România era țara făgăduinții unde veniau să semene grâul curat al idealismului, el a aflat în Eminescu un profetic călăuz al propriilor lui silinți și opera incomparabilului poet nu va putea fi niciodată scormonită fără a recurge la ostenelile lui devotate, pătrivit cu principiile trase [illegible] care erau sacre pentru dînsul. Ioan Scurtu a fost „Sămănătorul" criticul neînduplicat, informatorul curagios care stătea cu credință pe pragul ideii apărate de dînsul.

O lungă mucenicie i-a fost viața în anii maturității, când ar fi putut da mai mult. Retras de lume, el și-a purtat crucea cu discreția sufletelor nobile care nu cer lumii compătimirea ei. Cu atât mai multă durere simțim astăzi cei cari n'am avut prilejul să-i aducem mângâieri cu care eram datori, dar de care sufletul lui hotărât n'a simțit nevoie.

Acum, când neștiința unui vremi de criză a năvălit și cuprinsul literaturii, al culturii întregi, oricine se duce dintre cei buni lasă un loc pe care nimeni nu se va grăbi să-l umple. Locul pe care l-a avut însă Ioan Scurtu în inima prietenilor va rămânea însă totdeauna al lui.

N. Iorga.

Citiți „Infrățirea"

ECOURI

„Faust" în cinematograf reliefat

„Faust", opera nemuritoare a lui Goethe, a trecut de curând în condiție remarcabile. O mare casă de editură cinematografică franceză a înscenat pe un ecran care dă iluzia că e reliefat, celebra lucrare în condițiuni cari se spune că sunt strălucite.

Premiera filmului „Faust" a fost reprezentată la Marivaux, — acompaniată, de sigur, de muzica lui Gounod.

Succesul unui conpatriot al nostru la Paris

Revistele franceze vorbesc cu mari elogii de succesele obținute la Paris de către dl Eugen Missirliu, vărul confratelui nostru N. Missirliu dela „Adevărul". Conpatriotul nostru devenit acolo „Genica Missirio" a apărut în mai multe filme, dintre cari unele au putut să fie văzute chiar în București. Menționăm între între altele filmul „Atlantida", în care tânărul „Missirio" deținea unul din rolurile capitale.

Arta europeană emigrează

Unul din celebrele tablouri ale lui Velasquez, făcea parte din colecția celebrului pictor ungar Julius Bencz dispărut de curând. El reprezintă pe infantul Balthazar Carlos în costum de vânătoare, cu trei câini la picioarele lui.

Artistul n'a voit să se despartă nici odată de această splendoare.

El răspundea cu mândrie la ofertele ce i se făcuseră.

„Ungaria este prea săracă pentru a ceda pe banul un Velasquez original".

Dar astăzi, tablourile lui Velasquez valorează mulți dolari și dolarii un număr infinit de mare de coroane. In urma unei remize 30 milioane coroane, guvernul ungar, cedând insistențelor moștenitorilor lui Bencz, le-a permis să pună prețiosul tablou în vânzare la Amsterdam.

Capodopera pierdută pentru Ungaria, va fi pierdută fără îndoială, și pentru Europa, căci s'a și făcut pentru dânsa o primă ofertă de 250.000 dolari, cari va fi, foarte probabil, urmată, de altele mult mai avantajoase.

Pieptănătura cucoanelor o modă nouă

Ultima cerință în moda peptănatului este plasa pentru coafură.

Această plasă va putea fi de aci înainte colorată; negru, alb, verde, albastru, galben, roșu sau lila.

Se pune mare preț ca peste părul negru ca pana corbului să se pună o plasă de culoare roșu închis, iar peste cel blond deschis, o plasă albastră și alte asemenea combinații între culoarea părului și cea a plasei.

Odată ce moda o cere și această nouă uzanță va intra desigur în curând în vigoare.

O avere într'o marcă poștală

Douglas B. Armstrong, povestește, într'un ziar filatelist englez, o istorioară despre o avere pierdută din cauza nepriceperii.

Un cititor i-a trimis o marcă de 2 cents din Havai, din timpurile cele mai rare din cari nu se mai găsesc în total de cât vreo duzină de exemplare.

Pentru marca aceasta se oferă prețuri până la 3900 lire sterline, (aproape 3 milioane lei.)

Din nefericire, raritatea aceasta era lipită pe un vas și posesorul ei, care fusese făcut atent asupra valorii ei, din descrierea din sus numitul ziar, a deteriorat-o într'atât, în cât n'a mai avut nici o valoare din punct de vedere filatelistic.

El a rupt așa dar, o avere.

CIORAPII Lloyd 147 1680
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Descompunerea comunismului în Franța

Ziarul „Le Temps" publică un interesant articol asupra situației comuniștilor din Franța, al cărui cuprins este următorul:

Abia constituit de doui ani rămășițele fostului partid socialist unificat, partidul comunist este în plină criză ca să nu zicem că este în plină descompunere. Se știa deja, din mărturisirile câtorva răsvrătiți și din constatările făcute în cursul adunărilor comuniste și sindicaliste, că nu este vorba numai de o complectă oprire în recrutarea aderenților la comunismul înfeudat la Moscova, dar că pe de altă parte chiar renumitele „organizații de luptă" pe care bolșevicii voiau să se sprijine în vederea revoluției, de câteva luni de zile sunt izolate complect.

Din cei 120 până la 130 mii membri, pe cari partidul comunist francez pretindea la început, că se poate bizui, — n'au mai rămas de cât vreo 60 mii, dar încă și despre aceștia se spune că în prezent sunt foarte dezbinați între ei, deoarece unii vor să excludă pe ceilalți, După cum partizanii Moscovei califică pe socialiștii de toate nuanțele de complici ai burgheziei și ai capitalismului, tot așa extremiștii acuză pe centraliști de a nu fi făcut nimic pentru dezlănțuirea revoluției. Deasemenea anarhiștii sunt pe cale să denunțe pe comuniști, după cum aceștia au denunțat pe socialiști.

Sunt câteva zile de când unul dintre principalii conducători revoluționari cari și au asumat greaua răspundere în îndrumarea către Moscova, publică în organul oficial al comunismului francez, următoarele cu privire la situația comuniștilor din Franța. „Sunt doi ani de când avem inițiativa luptei; de acum înainte suntem însă condamnați la o defensivă publică. In 1920 burgezia tremura în fața noastră. In 1922 ea comandă, și, resemnat proletariatul trebue să se supue".

Dar cât de mare trebuie să fie deziluzia acestui conducător comunist, dacă a ajuns să fie stăpânit de asemenea idei! Pentru că mai puțin în 1920 decât în 1922, burghezia n'a tremurat înaintea revoluționarilor și ea a dovedit aceasta prin hotărârea luată cu prilejul pericolului grevei generale agitată atunci de extremiști.

Toate mijloacele întrebuințate în 1920 de conducătorii comuniștii pentru a provoca dezordinea printre muncitori, nu au reușit. Căci în spiritele mulțimei se făcu lumină complectă asupra scopului aventurierilor revoluționari, cari erau înțeleși cu germanii și cu bolșevicii. Cu alte cuvinte cu dușmanii de ieri și cu aceia cari au trădat pe aliați în timpul războiului. Inainte de a duce lupta împotriva societății, comuniștii trebuiau să pornească lupta împotriva Franței și aceasta nici odată nu o vor permite muncitorii francezi.

Dacă partidul comunist francez ar fi închegat o adevărată forță cu șanse de durată în această țară, nu am fi asistat astăzi la lupta care se dă între conducătorii comuniști, distrugând astfel partidul format atunci, prin propriile lor certuri de acum. Neînțelegerile nasc din pricina decepțiilor și a eșecurilor neprevăzute. Dar învinuirilor reciproce precedează în totdeauna debandada.

„L'Humanité", într'un număr recent, publică următoarele: „Suntem pe cale să realizăm unitatea printr'un gol complect. Numărul oamenilor pe care cercetările noastre îi descurajează, crește necontenit." Desigur însă că ceia ce face ca numărul acestora să crească, este că ei își dau seama că comunismul e negațiunea tuturor organizațiilor sociale și a democrației. Intr'o țară de ordine ca Franța, comunismul se distruge prin el însuși.

Dacă comunismul francez este în descompunere, naște întrebarea: frontul unic al proletariatului va putea el oare fi realizat? Dar pentru aceasta se cere ca conducătorii extremiști să părăsească definitiv legăturile cu Moscova. Admițând însă că se va îndeplini această condiție și încă nu se va putea ajunge la o apropiere între socialiști și comuniști.

In ori ce caz, amândouă aceste partidele, în starea lor de astăzi, sunt periculoase societății. Pentru că socialismul, fie el reformist sau fie el revoluționar, este în imposibilitate ca să reziste curentului extremist. După cum în Rusia, Kerenski a pregătit drumul bolșevismului lui Lenin, tot așa în occident, socialismul, prin tendințele lui pregătește drumul comunismului. De aceia muncitorii cu adevărat conștienți de îndatoririle lor, trebuie să se ferească atât de socialiști, cât și de comuniști, căci ei știu din experiența făcută neajunsurile la care sunt expuși din cauza utopiilor.

Telegraful, cântecul și iredentismul

N'a trecut încă anul, decând unul dintre confrații maghiari din localitate a primit din partea studențimei Clujene o lecție absolut aspră, pentru ieșirea ce a avut-o împotriva instituțiunilor noastre. Ne referim la acele macuri bădărane ale confratelui „Ellenzék" îndreptate împotriva universității din localitate, frecventată — ni-s'a spus — doar de trei studenți, dintre care doi dorm tot timpul; împotriva poștei, căreia i-ar trebui două săptămâni pentruca factorii ei să poată duce dela poștă la domiciliul adresatului o telegramă, care a venit din America în trei zile ș. a. m. d.

Era o batjocură de cel mai prost gust la adresa statului român și era un sistem de propagandă, poate mai eficace decât oricare, fiindcă batjocura prinde cu iuțeala fulgerului.

Acum — poate pentrucă studenții sunt plecați la vetre — avem de înregistrat o nouă batjocură, de aceiași stupidă calitate. Ziarul sinuciderilor și dragostelor de servitoare, „5 óra Ujság", comentând cel mai nou cântec budapestan, ține să tragă concluzii similare celor trase de „Ellenzék", din comparația între telefonul și telegraful maghiar și acele ale statului nostru. Cântecul e stupid, poporanizat: un țăran de pe la Seghedin a ajuns să știe la ce e bun firul telegrafului, despre care spune, că duce cuvântul oriunde, oricât de departe.

Confratele ingenios ne asigură, că în acest cântec, împământenit în Ardeal, telegraful ar fi calificat de câte țăran: unelta, care oricât de aproape, nu poate să transmită cuvântul

In definitiv, observațiunea aceasta malițioară n'ar fi meritat atâta cerneală stricată și nici locul, pe care i-l acordăm în această coloană. Dar a trebuit s'o remarcăm. Zilnic, prin tot felul de aluzii, ziarele maghiare țin să ne descalifice în fața cititorului, să-l facă pe acesta să ne urască, să-și amintească mereu despre bunătatea de monarhie ungurească, din care s'a rupt.

Ieșirea prezentă a confratelui face parte din același sistem de propagandă iredentă. I-se amintește cititorului, că în timp ce în Ungaria, telefonul și telegraful transmit cuvântul oricât de departe, până dincolo de capătul lumii, la noi nu-l pot transmite nici la doi pași.

Ni-se pare prea necivilizată această batjocură și îi atragem confratelui atenția, că, nu e prea bine să se creadă într'o țară, care n'aude — nu vede.

„Regățenii"

Schimbată la față, „Gazeta Transilvaniei", ne mai știind cum să dovedească și să asigure pe toți cari vor fi având timp s'o asculte, că n'a avut nici odată în gând să atâțe împotriva vechiului regat, ci numai împotriva așa zisei oligarhii de acolo, caută să convingă pe redactorii unei reviste bucureștene, că cuvântul regățean nu este o poreclă în rău, ci un simplu cuvânt indicativ, cum ar fi: oltean, moldovean, etc.

„Cuvântul nu este inventat de către aceea ce „Ideea Europeană", numește „presa de scandal din Cluj și Brașov", ci de țăranii din regiunea Lăpușului.

La un banchet în Blaj, dl Vaida a spus: nu doresc mai mult decât să vă schimbați porecla în renume — tocmai ca să arate, că nu e vorba de-o insultă, ci de-o poreclă scornită de popor".

Cuvântul „regățean", a fost scornit deci de țăranii din regiunea Lăpușului. Noi trebue să credem, pentru că așa ne afirmă „Gazeta Transilvaniei", care putea spune cu aceea-și autoritate, că cuvântul a fost inventat de țăranii de pe valea Arieșului, de pe valea Mureșului sau din valea Vinului.

Să zicem, că e așa.

— In cazul acesta „Gazeta Transilvaniei", are dreptate când spune, că noul cuvânt era întrebuințat de țărani în sens designativ. Dar cu atât mai mare e vina gazetei brașovenești, cu cât a căutat pe toate căile să strice sensul primitiv al cuvântului, dându-i o nuanță de zeflemea. Și asta nu i-se va ierta „Gazetei Transilvaniei".

Zbuciumările magnaților ardeleni

Sforțări pentru salvarea uniunei iredentiste maghiare. Ori Uniune maghiară, ori partid politic iredentist. Drumul șefilor la București

Ziua de 5 August, pentru care s'a convocat în localitate întruniren pentru salvargardarea caracterului de până acum de uneltitoare al Uniunei maghiare, de a cărei desființare s'a ocupat pe larg toată presa dela noi — se apropie grăbit și e prin urmare explicabil, că magnații nu pot să stea cu mânile în sân, mai cu seamă, că mișcarea lor este serios periclitată de către curentul advers din minoritatea maghiară, acela al democraților, adversari ai mișcării iredentiste reprezentată prin desființata uniunei maghiare. In consecință, fruntașii Uniunei au plecat deunăzi la București, unde, după cum am anunțat ieri după o telegramă bucureșteană, vor căuta să ajungă la o înțelegere cu ministrul internelor relativ la funcționarea în viitor a Uniunei maghiare. Ce rezultat va avea demersul lor, respectiv dacă se va ajunge sau nu, ca fruntașii uniunei să convină relativ la modificarea caracterului de până acum al organizațiunii lor, vom vedea mai târziu.

Concomitent cu demersul la București, comitetul unei magnateși a început o propagandă serioasă printre populație pentru câștigarea ei pentru scopurile sale, împlinit pentru înstrăinarea ei de curentul democratic, de care uniunea este amenințată serios.

In ultimul timp s'au lansat apeluri, ca maghiarimea, în cazul când uniunea maghiară nu va reuși să se mențină în vechile-i cadre [illegible]

dului național maghiar, care, în esență, nu este altceva decât tot fosta uniune maghiară, fiind compus din aceeași mână de afiliați Budapestei.

In cazul acesta, după planul lor, neputându-se menținea organizațiunea de până acum, locul ei va fi ocupat de partidul național maghiar.

Față de această mișcare, partizanii partidului poporului maghiar, care reprezintă curetul advers, și-au îndoit sforțările Lupta promite deci să fie înflăcărată, mai cu seamă că în ultimul moment se pare că unul dintre fruntașii grupați în jurul acestui partid al democraților, deputatul G. Bernady, ar fi intrat la inima reacționarilor românofobi din uniunea maghiară. Dsa a și propus prin ziare, înființarea unui partid național maghiar și cum deja există un asemenea partid — acela al uniunei maghiar evident, că dsa înțelege prin aceasta fortificarea partidului existent.

Cum nu mai sunt decât câteva zile până la adunarea în chestiune a minorității ungurești, vom avea curând ocazia vă vedem, care dintre curentele cele două va da culoarea politică a uniunei maghiare, precum și aceea, dacă în urma acestei adunări, uniunea maghiară va putea și'n viitor să ființ eze, modificându-și atitudinea, sau va trebui să sucombe din cauza fobiei pentru statul român, de care s'a condus în toate manifestațiunile ei trecute.

Între „Epoca" și un Trădător

Ziarul „Epoca" acuzase pe dl. Marghiloman că în 1914 ar fi fost la d. N. Filipescu, cerându-i din partea regelui Carol să ia departamentul războiului într'o combinațiune ministerială care trebuia să declare război aliaților.

In ultimul număr al „Epocei" d. Marghiloman desmint sub semnătura proprie, cele afirmate de ziarul takist; „Epoca" însă adaoagă la protestarea d-lui Marghiloman următoarele rânduri ale d-lui Gr. N. Filipescu:

„Afirm pe memoria tatălui meu că acesta mi-a relatat pe peronul gării Sinaia în primele zile ale lunei Septembrie 1914 următoarea conversație pe care o avusese câteva minute înainte cu d. Alexandru Marghiloman:

Seful partidului conservator de atunci s'a zis autorizat de Regele Carol să propună părintelui meu departamentul războiului pentru imediata constituire a unui guvern de război în contra aliaților.

D. Marghiloman a adăugat:

„Regele Carol își dă seamă că d-ta prin situația pe care o ai în armată, ești singurul factor care poți să horărăști oștirea noastră ca să bată alături de Puterile Centrale".

Evident că nu pot să afirm dacă d. Marghiloman a fost într'adevăr însărcinat de Regele Carol cu această misiune sau dacă d-sa a luat asupra sa, să vorbească în numele Regelui . . .

Pe cine să credem acum? Pe d. Marghiloman sau pe tânărul Grigoraș?

Fără îndoială pe cel de-al doilea. Căci odată ce-ai fost vinovat de-o faptă urâtă, ori câte ți s'ar aduce în sarcină, greu să te mai scapi de ele.

Cine ar putea crede azi pe cuvânt pe d. Marghilom, că n'ar fi el nuit și cele mai fantastice combinațiuni ministeriale numai să arnească România în război împotriva aliaților.

Și azi zi politicianii Ardealului liberat se gândesc să se coalizeze cu d. Marghiloman . . .

La observator

O persoană competentă

In „Gazeta Transilvaniei" un domn deputat naționalist face aspru rechizitoriu guvernului care se adună în Consiliu de miniștri la Brașov. Cu noi și voi, Dl Dr. Dobrescu face o comparație în care noi sânt foarte de treabă oameni, și voi niște ticăloși. D-sa vorbește însă de armată și justiție, de drepturi cetățenești și legalitate.

Din partidul național di Dobrescu poate să fie singura personalitate autorizată a ține un asemenea limbaj. Credem că lumea își mai amintește de o poveste nu tocmai veche, dar foarte adevărată, despre o ordonanță omorâtă în bătăi și despre un proces trecut sub tăcere.

Da Da! Dl Dobrescu poate vorbi de armată și drepturi (vezi ordonanța de odată) și despre justiție și legalitate nesiluită (vezi procesul care a urmat decesului.

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară

Soc. An.

Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

◆

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.

Lloyd 605 1819

Boala partidului național

„Criză de orientare" sau derută politică? Ce susține un ziar amic partidului național. Partidul național părăsește politica de centru. Gravitația către țărăniști

Ziarele zise independente sunt în plină febră. Ora decisivă se apropie, și graba după știrea cea mai nouă nu exclude senzaționalul. Se petrec însă în lumea politică fapte reale, fapte cari nu pot scăpa observației nimănui. Cel mai important fapt politic din ultima vreme este fără îndoială deruta în care a căzut partidul național în urma eșecului definitiv încercat cu politica extraparlamentară, coaliția partidelor din opoziție și Blocul partidelor noilor provincii.

Acest fapt nu e nici nou și nici măcar senzațional pentru a ocupa prea mult spațiu în presa așa zisă independentă. Totuși ori câtă abilitate s'ar întrebuința pentru ascundrea lui sub haimida deziderateler sentimentale cu rezultat nul, el nu poate fi în întregime acoperit. Un ziar bucureștean, care în dorința de a-și mări tirajul în ardeal, are năzlivitatea să aduleze în toate împrejurările și sub toate formele partidul național, scrie:

„Criza prin care trece azi partidul național este o criză de orientare. Spre dreapta sau spre stânga? Partidul național ar dori să fie centrul care să lege stânga de dreapta și să prevină din vreme ciocnirea inevitabilă între cele două extreme".

Dar, adaugă acelaș ziar mai departe:

„Partidul național este împins, în mod fatal, spre o fuziune cu partidul țărănist din vechiul regat iar această fuziune va însemna abandonarea tacticei de moderațiune și de mediațiune a lui".

Precum se vede partidul național trece printr'o criză și încă printr'o criză de orientare. Criza de orientare a partidului național nu este o stare acută, prilejuită de împrejurări trecătoare ci o stare cronică a facultăților sale politice. Diagnosticul deci nu poate fi criza de orientare, ci deruta unei politici lipsită de pregătire și de caracter.

Dorința partidului național de a păstra cumpăna între extremele politice era justificată de toate aceste lipsuri fundamentale. Rezerva nu era pornită dintr'o concepție politică de echilibru, ci din frica de necunoscut a tuturor organizațiunilor politice bazate pe necunoașterea funcțiunilor sociale și de stat. Când partidul național a fost silit să acționeze, s'au văzut rezultatele la care a ajuns. De la primii pași făcuți dincolo de pragul unei rezerve impuse, partidul național n'a mai călcat normal. Două încercări de campanie extraparlamentară au fost rând pe rând compromise. Poporul a început a privi cu curiozitate și cu desgust la oscilațiunile unei politici care sărea deșanțat și caraghios din știolhana țărănistă în băltoaca partidului poporului și de aci în groapa de gunoaie politice a progresismului nemțofil.

Ca vai de dânsul, partidul național a ieșit la liman, unde a încercat să-și curețe veșmântul politic garnisit cu tot soiul de impurități, prin scuze palide și declarațiuni echivoce. După această tristă tragedie, îl credeam cel puțin lecuit de mania de a da îndrumări vieții noastre politice. Partidul național vrea totuși să fie „centru de gravitație" și după cum ne anunță confratele bucureștean, neputând fi „centrul de gravitație" al întregii politici românești, se mulțumește să graviteze către polica luptei de casă a partidului țărănesc.

Iată așa dar partidul național însușindu-și o politică pe care până acum avea cel puțin aerul că o desaprobă. Dacă faptul se va realiza, nu vom avea niciun cuvânt să ne mirăm. Din potrivă, va fi o dovadă mai mult că diagnosticul nostru a fost just. Trecerea fără transiție de la o politică de centru la alta de extremă nu poate fi decât urmarea firească a stării de derută în care a căzut partidul național. Singura deosebire între presupunerea noastră și deducția confratelui bucureștean constă în aceea că pe când acesta susține că partidul național a fost „împins" spre partidul țărănist, noi credem că va ajunge acolo numai datorită marilor sale lipsuri politice, lipsuri cari puteau să-l ducă tot așa de bine spre averescani sau marghilomaniști.

A. R. Gus.

INFORMAŢII

Direcţiunea generală a vămilor din ministerul finanţelor, a dat un ordin circular tuturor vămilor să oprească intrarea în ţară a ziarului „Ardealul" din Viena, care în mod fraudulos este introdus sub numele de „Infrăţirea" şi cu timbre sârbeşti.

•

Direcţia culturii, din Casa culturii poporului, de sub înalta preşidenţie a A. S. R. Principele moştenitor, a delegat pe scriitorii Mihail Lungianu şi Ion Clocârlan, inspectori generali ai acestei instituţii şi Liviu Rebreanu, reprezentantul „Soc. scriitorilor români" să întocmiască în lunile de vacanţă antologii (adunare de scrieri literare), cuprinzând bucăţi din scriitorii noştri, speciale pentru absolvenţii de şcoli primare, pentru fete şi flăcăi de la ţară, pentru ostaşi, pentru muncitorii maturi şi pentru intelectualii satelor.

•

Un fapt destul de caracteristic comunică, coresponden ul din Cernăuţi al unui ziar bucureştean :

Un anume Mu'er mort de câtva timp şi-a făcut încă acum 20 de ani un testament prin care lasă o pereche de case ale sale, situată în centrul Cernăuţilor primăriei oraşului Cernăuţi.

Adaogă însă, că dacă Bucovina ar reveni altcuiva decât Austriei, atunci venitul caselor să revie primăriei din Lemberg. Bietul testator nu se gândea la învierea Poloniei şi spera ca cel puţin Lemberg să rămâe Aus[illegible] fie duşman şi după moarte!

•

Cercetarea făcută de ministerul industriei şi comerţului în cazul d-lui dr. Ştefan Chicos, fostul director general al comerţului, suspendat din această demnitate pentru acte de reacredinţă, a stabilit vinovăţia completă a d-lui Chicos. Ministrul a dispus dresarea formelor de destituire. Raportul de destituire este motivat de incapacitate şi reacredinţă dovedite în serviciu de d. dr. Ştefan Chicos.

Opera de purificare morală se continuă metodic şi eficace, contrar tuturor bârfirilor opoziţiei, care în tot timpul cercetărilor a căutat să insinueze, că afacerea Chicoş s'a muşamalizat.

•

In direcţiunea generală a serviciului sanitar se află vacante următoarele posturi:

Postul de medic secundar al II-lea dela spitalul ortopedic din Cluj şi postul de medic al circumscripţiei rurale Şomcuta-Mare II din judeţul Satul-Mare.

Pe ziua de eri leul a cotat la bursa din Paris 7.48.

•

S'a modificat art. 52 din regulamentul provizoriu al trupei cu schimbul călare, numai în ce priveşte talia cailor pentru călăraşii cu schimbul, admiţându-se cai dela 1.48 în sus, rămânând pentru caii roşiorilor cu schimbul tot talia dela 1.50 în sus.

Toate celelalte condiţiuni de admitere rămân aceleaşi.

•

Ministerul finanţelor a lăsat liberă eşirea din ţară fără autorizaţiune a coroanelor austriace şi ungare şi a mărcilor poloneze.

•

In urma desfiinţărei directoratului general de interne din Cluj şi trecerei lucrărilor ce-i erau rezervate în administraţia centrală a ministerului şi considerând că diferenţiarea legilor aplicabile încă Ardealului fac ca lucrările să sufere oarecari întârzieri în rezolvarea lor, s'a hotărît ca începând dela 1 August să se detaşeze în administraţia centrală a ministerului, în serii după trebuinţă şi pe timp de câte 2 luni de zile, subprefecţii şi primnotarii judeţeni. Pentru perioada dela 1 August la 1 Octomvrie au fost detaşaţi dnii: dr Emil Boeru, primnotar judeţean Hunedoara, la direcţia administraţiei judeţene şi comunale şi Dumitru Francu, primnotar judeţean Făgăraş, în direcţiunea administraţiei generale a statisticii.

•

IN ATENŢIUNEA D-LOR COMERCIANŢI

Numai la *S. A. Ingrăşătoarea de porci şi Industria de carne din Gherla* se găsesc cele mai bine *salamuri preparate* din carne calitatea I. Comenzile se execută imediat expediindu-se la adresa arătată prin poştă sau C. F. pe lângă preţul zilnic şi francat.

Telefon interurban 27 GHERLA 1515

•

Sindicatul muncitoresc din Sidney a fost amendat cu trei sute lire sterline pentru faptul că şi-a îndemnat membrii la grevă, cu ocaziunea unei diferend relativ la salarii.

Ce-ar mai fi sbierat surotile din speţă „Aurorii" dacă această justă măsură s'ar fi luat la noi!

•

Direcţiunea regională CFR din localitate a trimes direcţiunei generale a MAV-ului o adresă, cerându-i în virtutea convenţiei exsistente să permită şi de aci înainte întrebuinţarea reciprocă a vagoanelor, pe care MAV a întrerupt-o referindu-se la nevoile Ungariei.

Prefectura locală a aprobat acordul referitor la muncă încheiat între patronii frizeri şi lucrători.

Conform acordului, în frizeriile din centru se va lucra dela 7 şi jumătate la 12 şi jumătate şi dela ora 2 până la 6 şi jumătate.

La periferii frizeriile vor fi deschise dela ora 7 şi jumătate până la 12 şi după amiazi dela ora 2 până la 7.

Sâmbăta frizeriile din centru vor fi deschise până la ora 20 iar cele dela periferii până la ora 22.

•

Foarte multă atenţie se dă la spălatul şi tincturatul (vopsitul) părului, de către personal competinte, la salonul de coafură *Pascu & Erdelyi Piaţa Unirei 23, Cluj.* — Cabine absolut separate. Discreţie garantată. 2

•

După informaţiunile pe cari le avem dela direcţiunea regională CFR din localitate căile ferate române au început să facă experienţe cu locomotive cari folosesc benzină.

•

Ion Caicea din comuna Corabia, rătăcit de câteva zile prin Cluj a murit. în împrejurări misterioase în str. Rotarilor nr. 9.

•

Pentru prevenirea holerei Primăria oraşului Cluj a hotărât să intervie la guvern pentru ca să i-se ordonanţeze suma de o jumătate de milion din cele 20 de milioane ce au fost votate de guvern.

Primul şi cel mai mare magazin de PIANE din România-Mare

I. TRISKA Cluj,

Strada Şaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.

Telefon 419

Au sosit piane noi.

Răspândiţi „Infrăţirea"

Ştiri din Timişoara

Arestarea unui apaş al presei şi fals reprezentant al unei mari fabrici de lână din Timişoara

In urma unui ordin al parchetului de Piatra-Neamţ, a fost arestat în ziua de 25 Iulie individul Moritz Rohlich zis Petreanu de fel din Piatra-Neamţ, unul din cei câţiva apaşi de presă pripăşiţi prin Timişoara, co-director şi co-proprietar al unei foi ce apărea din când în când, „Timişoara", cu scopul vădit de a şantaja.

Petreanu a fost arestat pentru faptul că ducându-se în oraşul său de origină, s'a dat acolo drept reprezentant al fabricei pentru industria lânei din Timişoara, cea mai mare fabrică de stofe din ţară. In această calitate, a înşelat pe diferiţi negustori din Piatra-Neamţ şi Paşcani luându-le bani drept aconturi pentru a le furniza stofe cu preţuri reduse. Suma totală încasată astfel se ridică la 60 mii lei, din care, un singur negustor din Paşcani este păgubit cu 25 mii lei. Petreanu a fost ridicat de doi agenţi ai brigăzei de siguranţă din Paşcani şi transportat la Poiana-Neamţ pentru a fi depus în arestul preventiv pe baza mandatului de arestare emis de către judecătorul de instrucţie.

Arestarea lui Petreanu era de mult aşteptată în Timişoara unde se îndeletnicea cu şantagiile şi escrocheriile pe o scară întinsă, în unire cu alţi indivizi cu care se asemăna, făcând un cât se poate de rău nume ziariştilor de profesie români din localitate, individul afişându-se pretutindeni „ziarist", membru al unei „Asociaţiuni a ziariştilor [illegible]", asociaţie despre a cărei existenţă nimeni dintre ziariştii de profesie locali nu are cunoştinţă şi în numele căreia Petreanu reuşise să obţie diferite autorizaţiuni dela autorităţile timişorene în baza cărora a încasat mulţi bani în câteva localităţi din Timiş-Torontal.

Până acum se ştie că au fost escrocaţi sau şantajaţi în Timişoara d-nii Szana, directorul Băncei Timişorene de comerţ (sucursala Marmoroşch, Blank), Beran, mare exportator de porci şi cercul „Ocrotirea".

Alegerea unui nou membru la camera de comerţ

In şedinţa plenară ţinută Sâmbătă, camera de comerţ şi industrie a ales pe dl Ioan Oprea, directorul băncei „Timişana" din localitate, ca membru al ei.

Chemarea primarului la Bucureşti

Primarul-şef al oraşului nostru dl St. Vidrighin, a plecat la Bucureşti, fiind chemat de ministerul lucrărilor publice, pentru a lua parte la şedinţele comisiunei pentru fixarea regimului apelor, al cărei membru este.

Expirarea termenului de opţiune

Azi 26 Iulie, a expirat termenul de opţiune conform tratatului de pace dela Versailles.

In ultima zi au mai optat pentru cetăţenia ungară 16 locuitori din Timişoara, între cari se numără: avocatul Dr. Andreias Zimanyi, farmacistul Iohann Seitz, cinci surori de caritate dela spitalul oraşului, mai mulţi funcţionari şi loc.-colonelul de rezervă Bronislav Nosek, acesta din urmă fusese condamnat anul trecut la 10 ani muncă silnică de către Curtea Marţială din Timişoara, pentru iredentism, pedeapsă de care a scăpat beneficiind de ultimul decret regal de amnistie.

Scrisori din Arad

Numărul fraţilor noştri din Ungaria, refugiaţi în ţară, pentru a scăpa de persecuţiile jandarmeriei ungureşti, sporeşte pe fiecare zi. Departe de a şi potoli ponirile de ură contra românilor, prin dispoziţiunile tot mai neomeneşti luate contra lor de autorităţile de siguranţă şi jandarmarie, ungurii fac imposibilă orice manifestaţie de viaţă românească. Românii luaţi în oastea maghiară sunt mereu bănuiţi că ar avea intenţia să dezerteze, trecând graniţa în Romînia, şi din aceastâ cauză, nici unul nu este admis a-şi face stagiul la sediul regimentelor din stânga Tisei, ci sunt duşi la Budapesta, sau dincolo de Dunăre. Bisericile româneşti, sunt şi până în ziua de azi închise.

Odată cu deprecierea valutei noastre pe pieţele din streinătate, criza financiară este din ce în ce mai greu simţită în l'untru. In special din partea viticultorilor mici, dela podgoria Aradului, auzim glângeri numeroase. Stagnarea aproape totală e exportului de vinuri din Arad spre Austria, şi Germania loveşte greu în interesele viticultorilor noştri, cari nici până azi nu şi-au putut valoriza majoritatea produselor din anul trecut. Faptul, că în acest an munca viilor costă mai mult decât suma întreită din anul precedent, a contribuit la împrejurarea, ca micii viticultori să-şi epuizeze toate resursele financiară şi să fie nevoiţi, a face apel la sprijinul bănesc al speculatorilor. Imensele cantităţi de vinuri, cari reprezintă o bună parte din economile populaţiei noastre dela Podgorie, erau ameninţate, să ajungă pe un preţ bagatel în mâna unor negustori de ocazie.

Despre morala făcută de dl Iorga partidului ţărănist, organul de publicitate al acestui partid „Glasul Satelor", care apare săptămânal la Arad, nu suflă nimic. Pentru ţărănişti prezenţa în Arad şi conferinţa marelui nostru savant, nu prezintă nici măcar importanţa unui fapt divers.

Cele peste 70 de „retour-uri" primite de administraţia ziarului săptămânal sus citat, credem însă că vor fi luminat în măsură suficientă pe conducători, că ţărănimea română din Arad şi împrejurimi, aşteaptă un alt ziar decât cel ţărănist, care apare acum în localitate.

Coresp.

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin UNIO **Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133** 23

S'au deschis Antrepozitele FRENKEL Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)

De vorbă cu miniştrii la Braşov

D. G. Duca, ministrul externelor, despre politica noastră externă. D. Văitoianu, ministrul internelor, despre uniunea maghiară. Deţinuţii politici români din Ungaria

Corespondentul din Braşov al agenţiei telegrafice „Rador" a avut o convorbire în acea localitate cu mai mulţi dintre miniştrii veniţi acolo la consiliul, care s'a ţinut Miercuri.

Printre cei intervievaţi, primul a fost d-l Duca, ministrul afacerilor străine, care a dat presei asigurarea, că politica externă a României a intrat sub guvernarea actuală în mediul sănătos, care 'i permite o dezvoltare sigură, serioasă. Privitor la Conferinţa dela Haga, d-l ministru al externelor şi-a exprimat regretul, că ea n'a dat întru toate rezultatul pe care 'l aşteptau aliaţii, implicit România, — aceasta din cauza delegaţiunii bolşeviste.

Cu Rusia n'am avut şi nu avem nici o relaţiune de nici un fel. Cam la fel stăm şi cu Ungaria, care în timpul din urmă s'a purtat faţă de statul român într'un chip nu tocmai amical. Diferendul între noi şi Ungaria s'a produs pe chestiunea deţinuţilor politici din Ungaria, cetăţeni ai statului nostru, de care avem în ţara vecină aproximativ 45. Tratative pentru schimbul lor cu deţinuţii unguri dela noi, s'au început şi ele nu pot să nu ducă la rezultat. Ungurii deţinuţi la noi sunt cam tot atâţia, cât românii din detenţiunea Ungară. Printre ei sunt câţiva care nu pot fi extradaţi.

D-l ministru Duca a vorbit apoi despre acţiunea pentru ajutorarea înflămânziţilor ruşi, acţiune, la care România a participat cu prisosinţă.

Nu mai puţin interesante au fost relaţiunile date de d-l general Văitoianu, ministrul internelor. D-sa a vorbit despre situaţia din Basarabia, de pe Nistru, care e neschimbată, apoi a trecut la Uniunea maghiară, relativ la care a declarat între altele, că nu se poate tolera o organizaţiune minoritară, care să se pună de a curmezişul înţelegerii între naţiunea dominantă şi cetăţenii din minorităţile etnice. Ori, uniunea maghiară a făcut-o. In afară de cele de câte a fost acuzată până acum, ea şi-a mai însuşit şi rolul de a 'şi da părerea guvernului maghiar despre ungurii repatriaţi dela noi. Negreşit, nu se putea lăsa să fiinţeze în sânul ţării româneşti, organizaţiune creată cu scopuri potrivnice existenţei acestei ţări. Uniunea maghiară va putea funcţiona în viitor numai în marginile constituţiei.

In jurul sinuciderii maiorului Ciorobea

Scandalul dela Abator. Eşti un tâlhar! îi strigă un negustor lui Ciorobea. Convorbire cu d. G. Corbescu, primarul Capitalei

Sinuciderea Maiorului Ciorobea continuă să pasioneze cercurile Bucureştene. Cercetările urmează şi se crede că se vor descoperi noui fapte.

Purtarea lui Ciorobea era cunoscută în cercurile comercianţilor din Capitală, care protestau în potriva modului cum distribuia el untura. In ultimul timp chiar Primăria Capitalei dăduse un comunicat prin care a arătat că distribuţia unturii nu s'a făcut în mod corect. Dl Iorgu Steriu, marele comerciant din Capitală, întâlnind pe maiorul Ciorobea la abator, cu două trei zile înainte de a se sinucide, l'a apostrofat violent, în faţa d-lui dr Dinulescu:

— Nu se lucrează aşa, d-le Ciorobea, — i a zis dl Steriu.

— Nu dau socoteală la nimeni, a răspuns consilierul comunal. Atunci dl Steriu, înfuriat, s'a repezit la el şi la strigat:

— **Eşti un tâlhar!**

Dl G. Corbescu, primarul Capitalei, era peste măsură de revoltat din cauza modului cum se făcea distribuţia unturii şi d-sa a dat acel comunicat prin care anunţa introducerea cartelelor. Desminţirea dată de dl dr Dinulescu, directorul abatorului, prin care acesta din urmă susţinea că untura s'ar fi distribuit drept, a fost rău privită de dl Primar, care a comunicat d-lui dr Dinulescu să nu mai dea presei comunicate fără ştirea autorităţilor superioare comunale. Imediat dl George Corbescu, primarul Capitalei, a luat măsurile de rigoare.

*

Nu se omorâse maiorul Ciorobea când am avut cu dl George Corbescu, primarul Capitalei, următoarea convorbire

D-le Primar, dv. aţi autorizat pe dl dr Dinulescu să anunţe că untura s'a distribuit în mod conştiincios?

— **Nu, eu l'am autorizat şi te rog să anunţi la ziar că scrisoarea d-lui dr Dinulescu s'a publicat fără ştirea noastră.**

*

Maiorul Ciorobea era însurat cu o israelită. Cu toată averea sa de mai multe milioane, se afirmă că Ciorobea a lăsat mari încurcături financiare. Complicele său Vişineanu a fost controlor şi, în urmă, inspector al Serviciului distribuirei lemnelor dela Primăria Capitalei. Vişineanu este membru în comitetele mai multor societăţi.

Dl George Corbescu, Primarul Capitalei, a hotărât să îndepărteze din funcţiune pe toţi sluşbaşii comunei amestecaţi direct sau indirect în afacerile lui Ciorobea şi Vişineanu.

I. Răzor

Ultime informaţii

Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti

Ora 2 p. m.

Principele Carol va pleca mâne la Constanţa cu generalul Moşoiu pentru alegerea bazei navale provizorii.

*

Baronul Iosika şi Ugron au fost primiţi eri de către dl Vintilă Brătianu, ministru finanţelor.

*

Podul de peste Putna Seacă fiind restabilit, a fost restabilită circulaţia trenurilor, Focşani, Mărăşeşti. Tecuci.

*

„Adevărul" află din sursă oficială că tratativele cu reprezentanţii detentorilor francezi ai bonurilor de tezaur au fost favorabil sfârşite. Delegaţia franceză a aderat necondiţionat la convenţia încheiată cu grupul englez.

*

Delegaţii Camerei de comerţ s'au prezentat eri ministrului de finanţe luând ultimile instrucţiuni pentru plăţile în valută streină ale comercianţilor. Comisiunea camerei de comerţ însărcinată să trateze cu sindicatul creditorilor streini, va pleca în cursul săptămânei viitoare la Londra, Manchester, Paris, Zürich, Roma şi Bruxelles.

Ciocniri sângeroase între fasciști și comuniști.

Roma. — La Lodi, Ramini şi Ravenna au fost ciocniri sângeroase între fascişti şi comunişti, la Lodi fasciştii răzbunând moartea unui partizan au devastat incendiat casa muncei.

Anglia şi recunoaşterea Regelui Constantin.

Londra. — Secretariatul de stat Harmworth, întrebat în camera comunelor de ce guvernul englez nu a recunoscut pe regele Constantin al Greciei, a răspuns că nerecunoaşterea a fost hotărâtă de toţi aliaţii de comun acord. De atunci nu s'a produs nici un fapt nou care ar fi putut determina guvernul englez sa schimbe această hotarâre.

Incercări pentru aplanarea conflictului dintre Reich şi Bavaria

Berlin. — Se afirmă că preşedintele Eberth a întreprins personal o mediaţiune pentru aplanarea incidentului cu Bavaria. După actuala stare de lucruri, a fost amânată chestiunea convocării Reichstagului.

TELEGRAME

Convenţia comercială italo-germană

Roma. — Convenţia comercială italo-germană este condiţionată de ratificarea obişnuită şi de recunoaşterea ei de către noul guvern şi este menită să restabilească raporturile italo-germane.

Venirea Principesei Elisabeta în România amânată

Atena. — Principesa Elisabeta îşi va lua reşedinţa dela Tatoi. Vilagiatura în România a fost provizoriu amânată.

Dieta polonă respinge moţiunea de neîncredere contra lui Pilsudski

Varşovia. — Miercuri seara dieta a respins cu 205 contra 187 voturi moţiunea de neîncredere pusă de partidele dreptei împotriva lui Pilsudski

Fasciştii şi criza de guvern din Italia

Roma. — Deputaţii fascişti au declarat că partidul fascist vrea să intre în cabinet. Comitetul partidului desminte afirmaţiunea că Musilini ar intra în ori ce cabinet dacă va obţine portofoliul internelor, externelor sau al muncei. Sindicaliştii moderaţi ameninţă cu greva generală dacă nu se va restabili legalitatea şi ordinea.

Luptele din Irlanda

Dublin. — Trupele guvernamentale au ocupat oraşul Caslebarx. Rebelii s'au retras în mare debandadă spre Cork. Din Cork a plecat o deputaţiune de cetăţeni la Dublin ca să propună pacea guvernului provizoriu care cere capitulaţiunea imediată.

Infrângerea lui Enver Paşa

Angora. — Enver paşa a fost definitiv înfrânt de trupele sovietice şi ale statului la Buchara.

Un comunicat al guvernului german cu privire la atitudinea Bavariei.

Berlin. — Guvernul a publicat ieri un comunicat declarând că ordonanţa guvernului bavarez contra aplicărei legilor pentru apărarea republicei este considerată că anticonstituţională şi nevalabilă. Dacă s'ar acorda statelor federale dreptul să impiedece aplicarea legilor votate de către Reichstag aceasta ar însemna sfârşitul unităţei Reichului.

Criza de guvern din Italia continuă

Roma. — In urma eşuărei misiunei lui Bonomi, criza guvernamentală s'a deschis, Partidele drepte în frunte cu Giolitti urmăresc dizolvarea camerei şi formarea unui guvern de funcţionari, aceasta fiind singura soluţie.

Spre o înţelegere între Bavaria şi Reich

Müchen. — Se pare că câştigă teren tedinţa pentru înţelegerea între guvernul bvarez şi guvernul central.

Alipirea insulei Cipru la Grecia

Atena. — Adunarea naţională a luat vacanţă până la 28 Octombrie. Consiliul naţional din insula Cipru a hotărât cu unanimitate alipirea la Grecia. Hotărârea definitivă se va lua prin plebiscit.

In jurul grevei dela căile ferate americane

Wasington. — In Texas a fost proclamată starea de asediu din cauza turburărilor greviste de Joi. Toate căile ferate din East, Missisipi se află sub controlul, guvernului care face şi distribuţia cărbunilor.

O declaraţie a lui Lloyd George

Londra. — Lloyd George a declarat în camera comunelor că ruşii nu vor obţinea nici un ajutor din occident până nu vor restabili situaţia normală în Rusia.

S'a săvârşit o crimă?

Ziarul „5 Orai Ujsag" e indignat de îndrăzneala pe care a avut-o comisiunea deliberativă a oficiului de închiriere când a rechiziţionat trei odăi de prisos din locuinţa unei doamne Hori din Calea Victoriei 43 care, singură şi cu o fiică, locuia în cinci odăi enorme.

Indignarea provine de acolo că doamna în chestie are un fiu care e funcţionar la legaţia ungurească din Bucureşti. Calitatea de buni maghiari a întregii familii — originare din Cluj şi rămase în Cluj, dar în serviciul Ungariei — şi mai ales a fiului proprietăresei, trebuia, după confratele-revolver, să încremenească [illegible] siunii şi să-i facă să dispreţuiască legile ţării!

Confratele uită, însă, să spună că la d-na Hori locuieşte, fără ştirea oficiului un dr. în medicină şi uită să vorbească despre ameninţările şi argumentele ridicole cu care samsarii d-nei Hori au încercat să intimideze comisiunea. Exteritorialitatea(!), ministrul de externe, ministrul de răsboiu, ministrul palatului d-l Mişu, Horthy, toţi şi toate au fost întrebuinţate pentru a se da unei simple rechiziţionări la care sunt supuşi toţi muritorii şi toţi cetăţenii români, aerul unei... afaceri politice diplomatice!

Din două una: ori d-na Hori e cetăţeană maghiară — şi atunci ce caută la Cluj? — ori e cetăţeană română şi atunci de ce să fie deasupra celorlalţi cetăţeni?

Profesori, militari, funcţionari ai statului român stau pe drumuri; iar loialele doamne ale statului ungar se lăfăiesc în saloane de recepţie!

Comisia oficiului de închiriere a executat o lege a ţării; ea are toată stima noastră.

„Kristály"
Cluj (Kolozsvár)
vâpseşte şi curăţe
Văpsitorie de lână bumbac şi blănărie.
Lucrurile trimise prin poştă se ispravăsc iute şi regulat
Lloyd 557 1817

No. 13. Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii excelente uscate, pivniţe cu încăpere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290. Lloyd 272

BĂILE FELIX
(ORADEA)

Poziție climaterică, Băi, Hotel și Restaurant de primul ordin.

2013

Prețuri moderate — **Proprietar Klein.**

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcțiuni de Mori
Atelier de Motoare și mașinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

ATENȚIUNEA

Atragem atențiunea celor interesați asupra speculei ce se face cu renumitele fabricate ale firmei **„ROBERT BOSCH" – Stuttgart,** vânzându-se de către diverși speculanți **bujii** și **magnetouri** vechi și refăcute, drept noi.

Fabricatele originale **„BOSCH"**, poartă pe fiecare articol numele **„Robert-Bosch"** și marca fabricei.

Magnetourile originale „Bosch" poartă seria dela 2.500.000 în sus.

Reprezentant general si exclusiv pentru Romania-Mare
S. A. R. și LEONIDA & Co. Unite
București — Calea Victoriei 67. 1925

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GANZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Székyl)
Telefon No. 40.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. 148

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Reclame este sufletul comerțului.

Restaurantul la „Hornar"

Toată lumea care vrea să mânânce bine și se fie bine servit **ca la Mama acasă** să viziteze Restaurantul la **Hornar** unde se găsește pe lângă mâncărurile cele mai alese și gustoase și **Grătar special**

Vinuri naturale din propriile podgorii și tot felul de beuturi recoritoare.

Serviciul ireproșabil și prețuri modeste. Notați bine adresa la **„Hornar"** Calea Reg. Ferdinand 63 Vis-a-vis Siguranța. 1893

Uniunea Comercială S. A.

Centrala: București.
Capital fundamental: 25,000.000 Lei.
Filiale: Galați, Iași, Constanța, Craiova, Chișineu, Cernăuți, Timișoara și
CLUJ, Str. Regina Maria (Deák F.-u.) 32.

Drugi de fier, fier de cercuri, șuruburi, unelte de fier, sape de forme diferite, lopăți, hârlete, ciocane, coase, cuți (Anker) de ascuțit coase și unelte de bătut coase. Tot-felul de uleiu (pentru cilindru dela dinamo, vazelină pentru motor etc.). Articole de piele: chewreauri, boxuri, piele de inft, talpă, potcoave, etc. Tot felul de echipamente pentru automobile de persoane și povoară. Își oferă magazinul bineasortat: Aromate și coloniale lac pentru automobile și trăsuri. 1944

BLAU & Co. 1973-1

FABRICA de UNELTE și Mașini Industriale
VIENA XX. Heliwagstrasse 4—8

FILIALA BUCUREȘTI, Bulevardul Maria No 1
Telefon 13/63.

FABRICAȚIUNE PROPRIE:
Mașini de găurit de preciziune, Mașini de șlefuit de tot felul și unelte de precize pentru prelucrarea ferului

REPREZENTANTE:

Collet & Engelhard.
Căi Ferate.

Frankfurter Maschinenbau A. G. mai înainte Pokorny & Wittekind
Compresoare și unelte pentru aer comprimat.

Mirkon — C. Stiefelmayer
Instrumente de măsurat.

Iacob Schmitz & Sohn

Vogel & Schemmann
Burghii spirale.

A. Waldrich G. m. b. N.
Mașini pentru unelte-scule, etc.

Robert Todt
Mandrine universale etc.

Konrad Modrach

David Kotthaus
Unelte-scule pentru mecanică și instalatori.

Josef Rosenthal
Aparate de încălzit, lipit și de iluminat pentru benzină, etc.

Ludwig Hinterschweiger & Co.
Mașini pentru cărămidării și instalațiuni de transport funicular, etc. etc.

Strunguri, Mașini de frezat și Mașini-Schaping, etc. Mașini p. tinichigii și tâmplării, Scule-unelte

LEONIDA-OIL

Cel mai bun ulei pentru automobile
a sosit și se vinde în bidoane plumbuite a 5 litri, la toate garajele, sucursalele și agențiile.
1926

S. A. R. și LEONIDA & Co. Unite

Știri din Sălaj

— O instituție culturală pe drumuri —

E vorba de casina română din Șimleul-Silvaniei. Acest focar al culturei românești din județul Sălaj, în timpurile din urmă a ajuns o soartă mult mai măstera, decât pe vremea ungurilor. Până la anul 1920 avea închiriat un local la banca „Silvania", însă prin creșterea continuă a membrilor acest local s'a dovedit nesuficient pentru adăpostirea numărului considerabil al membrilor înscriși.

A trebuit deci să-și caute alt local. In anul 1921 s'a oferit un local foarte bun spre acest scop, pentru câștigarea căruia s'a deschis luptă între cele două casine: română și maghiară.

Din bunăvoința autorităților în drept, localul a fost predat casinei maghiare, iar celei române i-au scos ochii punându i la dispoziție — numai după ce s'a făcu apel prin presă la autoritățile superioare — sala de consiliu a primăriei orașului. E de remarcat că edificiul unde se găsea localul predat casinei maghiare este proprietatea orașului și așa putea să dispună liber primăria, fără ca cineva să o poată învinui de atingere a proprietății individuale, cum se face de obicei în cazurile de acest fel.

Comitetul casinei române, nevoind să ofere streinilor ocazia de a se bucura că românii se ceartă între ei, a primit localul și s'a instalat în sala de consiliu a primăriei, aducând acolo aranjamentul propriu, biblioteca, tablouri naționale etc.

După trecerea timpului de un an primăria având nevoie de sala de consiliu, în ziua de 8 Iulie a evacuat casina română, fără să-i pună la dispoziție un alt local.

E lucru firesc că primăria are nevoie de sala de consiliu, însă de acest lucru trebuia să-și deie seamă și atunci, când a predat localul; dacă însă înainte cu un an nu a ținut seamă de interesele culturale românești, acum, ca opera sa să fie complectă, a trebuit să arunce pe drumuri o instituție culturală de mare importanță pentru propagarea culturei românești în județul Sălaj.

Pentru repararea acestei nedreptăți, ne adresăm forurilor superioare, în speranța, că vom fi ascultați și așa opera de naționalizare și promovare a intereselor culturale românești nu va suferi mult timp. *Coresp.*

Din Banat

Lugoj. — De aproape o lună de zile, un grup de studenți, sub conducerea d-lui doctorand **Petre Ghiață**, curtreeră satele și orașele Banatului, ținând conferințe pentru *„unificarea sufletească"*, și arătând primejdia regionalismului.

Pretutindeni tinerii intelectuali eu fost întâmpinați cu entuziasm de poporul sătesc și s'au bucurat de cel mai colegial și prietinesc ajutor, din parte învățătorilor și preoților.

In unele centre culturale au în ființat biblioteci populare. Conferințe de felul acestora s'au dovedit a fi și necesare și înrăuritoare în bine asupra spitalului sătesc. Cu obiectivitatea firească unor oameni cari nu fac politică, studenții au știut să lumineze patura sătească, asupra multor chestiuni în legătură cu organizația noastră de stat, izbutind să facă să încolțească în suflete, nădejdea temeinică a zilelor de propășire. Asemenea activitate cultural națională din partea unor tineri intelectuali, merită toată atenția și sprijinul acelora, care au grija nevoilor culturale ale Românei întregite.

Coresp.

Marile serbări ale presei

Comitetul „Sindicatului Presei Române din Ardeal", în ședința ultimă ce a ținut-o a hotărât să aranjeze mari serbări pentru a se mări fondul de pensiune al ziariștilor și fondul pentru un cămin al presei. — Serbările acestea se vor da în toate orașele mari din Ardeal, precum și în localitățile balneare.

Inceputul se va face cu Clujul. Sâmbătă 29 și Duminecă 30 Iulie se vor da serbări grandioase în parcul orașului Cluj.

Lacul va fi luminat feeric și Gondole Venețiene vor străbate lacul în cântece și chiote. Focuri de artificii minunate, bătaie de flori și confeti. Reprezentație de cabaret cu cei mai buni artiști români și unguri. Muzica militară. Tombolă uriașă.

Serbările presei vor continua apoi în felul următor:

Duminecă 6 August la *Ocna Sibiului*
Duminecă 13 August la *Băile Episcopești* (*Oradea-Mare*)
Duminecă 20 August la *Sovata*
Duminecă 27 August la *Băile Herculane* (*Mehadia*)
Duminecă 3Septemvrie la *Brașov*
Duminecă 10Septemvrie la *Arad*

Sperăm că publicul din aceste localități va da tot concursul ca aceste mari serbări ale presei să fie totodată și mari serbări populare.

Mare stoc de Cauciucuri Michelin Cablé pentru Automobile la EMIL BLAGA CLUJ,
Piața Ștefan cel Mare 7. Telefon 270

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 parter 3.

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Caut o locuință
compusă din 3—5 odăi bucătărie și dependințe. Plătesc onorar bun.
2019
Adresa la ziar 999. □□

Articole frumoase de drogherie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, Piața Unirii No. 5. 1385

Birouri
cu și fără rulete cum și
MOBILE
de tot feluri sânt de vânzare în magazinul
Fabricei de Tâmplărie Artistică Societate Anonimă Cluj, Strada Iuliu Maniu 4.
Telefon 832. ■ 1991

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig"
la **Regele Pălăriilor Cluj,**
Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Prima fabrică electrică română S. a.
Cluj, III. Călugărițelor No. 1.
Telefon 67. Adresa telegr. Relais.
Fabricăm articole și aparate electrice pentru curent puternic, precum și instalațiuni cu expensiune ridicată și mică, transportăm porțelanuri, manomente, instrumente mecanice, comptoare.
Lloyd 778
Interesaților le oprim prețunente 1914-2

S'a deschis din nou magazinul de mode pentru dame
Weiss și Molnár
sub noua firmă:
Heller, Weiss și Molnár
Calea Regele Ferdinand 6, vis-a-vis cu localul vechiului magazin. 1592

No. 304—1922.

AVIZ.

Pentru primirea în internatul liceului din Dej se înaintează cereri până în 15 August 1922 pe adresa: Direcțiunea liceului „Andrei Mureșanu" în Dej. Taxa anuala de întreținere e 2000 și 2400 Lei.
2024 DIRECȚIUNEA LICEULUI.

Publicație de licitație.

Spre cunoștința generala se publica, că în ziua de 7 August 1922 la ora 11 a. m. se va ține o noua licitație publică cu oferte închise, pentru derea în întreprindere a lucrărilor suplimentare la bucătăria de lapte dela dispensarul din Cluj, Strada Bălcesu No. 21 deoarece prima licitație s'a anulat conform legei contabilității art. 74 și 79.

Ofertele se pot înainte până în ziua de 7 August 1922 orele 11 a. m. la Divizia Tehnică Igienică a Inspectoratului General Sanitar, Cluj (Institutul Pasteur etaj II) când ele ve vor fi deschise. La licitație vor lua parte ofertanți sau reprezentanți lor.

Ofertele întârziate precum și supra ofertele nu se vor lua în considerare.

Fiecare ofertant va depune 4% ca garanție provizorie în bani sau efecte de Stat din suma totala a ofertei sale. Aceasta garanție provizerie va întregi-e ad judecatorul înaintea încheerei contractului la 6% după suma oferita ca drept garanție definitiva.

Pentru licitație și executarea lucrărilor sunt în vigoare art. 72—85 a legii Contabilitatii condițiunile generale pentru lucrările publice și caetul de sarcini pentru executarea cladirilor.

Ofertanți rămân obligați 2 luni dela ziua licitației.

Planurile, devizele originale, caetul de sarcini, condițiunile generale se pot vedea la Divizia Tehnică Igienică în orele de lucru și tot acolo se pot primi și lamuriri mai detaliate.

Cluj, la 5—VII 1922. 2017

Inspector General: Dr. GANE. Șeful Diviziei: ING. IVAȘEN.

TRASUL
dă betonului și mortarului densitatea deplină și impermeabilitatea mărește clasticitatea și resistența de tracțiune și de presiune, face posibil economii mari la ciment de portland.
TRASSIA S. A. p. Exploatare de tras transilvanean în DEJ, fabrica: Tras, Trasvar, Ciment de Tras.
Prospecte și certificate oficioase stau la dispoziție. Representant pentru jud. Gojocna și Turda-Arieș precum și depozit în Cluj: Inginer F. HANN Cluj, Strada Ciparu No. 3. 1401

„AGRICOLA"
Societate Anonimă de asigurări generale din Bucuresti.
DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.
Agenții Principale deja înființate:
Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic-Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni, Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Gézu.
Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

BURGHII SPIRALE „D. S. V."
Depozitul Fabricei 1976-4
BLAU & Co.
Bucuresti, B-dul Maria No. 1.

In atențiunea
proprietarilor de casă, architecților și antreprenorilor.
văd. Iosif Tamásy
posede un mare depozit de sobe, mărfuri de porcelan terracotă, chamotă și faianță.
CLUJ, Calea Moților No. 7.
In casa proprie. ◆ Fondat în a. 1910
Reprezentanță generală din Ceho-Slovacia pentru vânzarea și instalarea de sobe de porcelan și terracotă, aranjament de bae, pardoseală cu cheramită și alte lucrări semene, cari toate să efeptuesc prompt, și □□ pe lângă garanție. □□
Mărfuri **veritabile Ceho-slovace,** căutate în toată lumea, cari sunt **cele mai durabile, mai estetice și mai eftine.**
Preturi de concurență nimeni nu poate să execute mai eftin.
O singură încercare convinge mai multe ori. 1861

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI
INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA
INSTITUTELE DE DESFACERE
Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.
Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări miniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legă- torie de cărți. **Fabricațiune de pliuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.
Bilete de logodnă. invitații de nuntă
CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.
Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.
Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țară în fine tot ce se înrudește cu această branșe
Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.
CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moților 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante

Rest. Orașului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pferschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Konkoly

Droguerii

Viorelia
Parfumerie și Droguerie
Piața Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Iacob Dick și Fiu
Engros și Detail.

Luca Niculescu

Missir

Barza

„TEXTILANA"
Szegfu & Sipos
Magazin de tricotaj și Țesături
Str. Iuliu Maniu 3.

Ghete

Bata

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcționarilor

Croitor de Dame

Wartenberg

Instalații

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida

Blaga

EDUCAȚIE

Grădina zoologică din Londra s'a îmbogățit cu un elefant femel, căpătată prin generozitatea maharajah-ului din Cooch Behar.

Micile cadouri intre in prietenii; munificența maharajahului va strânge mai mult legăturile de prietenie indobritanice, dacă darul unui elefant femel poate fi con-

Noua pensionară a câștigat imediat simpatia publicului. Ea n'are nici un viciu, dar refuză să lucreze.

E o dispoziție așa de naturală și așa de frecventă la om, încât nu trebue să ne surprindă că o găsim la un animal, căruia îi lăudăm inteligența.

Dar Englezii fac a a de mare abuz de morală, că vor s'o găsească și la animale.

S'a încercat deci dresajul, educația animalului cu scop de a schimba în el calitățile naturale.

Munca primului maistru, originar din Goa n'a fost cu totul fără folos; el a făcut ca eleva să-l urmeze în grădina, să-i facă chiar complimente, îndoind genunchii și să sufere pe vasta sa spinare podoaba scaunului indian. Recunoscând apoi greutatea acestei mobile puțin comode, a refuzat să mai continue lecția.

Perseverența fiind o virtute englezească s'a adus din India un alt maistru, un cornac cum se spune acolo.

Tânăr, bine îmbrăcat, cornacul a început să facă complimente animalului, întâi de departe, apoi din ce în ce mai aproape, salutându-l pe rând cu fiecare parte a corpului său cu corpul, cu fața, cu profilul, cu spatele.

Apoi scoțându-și încet mintea, cu o mișcare bruscă, ajutat de un laț, sări pe spinarea elefantului, mângâindu-l timp de două minute și obținând de la el cea mai binevoitoare atenție. Mângâierile sale, erau însoțite de cântece în limba indiană:

„E ți frumoasă — spunea musulmanul; dar mi se spune că vrei să mănânci fără să lucrezi; e o nedreptate căci Allah ne poruncește să lucrăm dacă vrem să mâncăm, Nu mă disprețui, ascultă-mă; întreabă inima ta și vei sim i că spun adevărul."

„Times" spune că toți spectactorii au afirmat că eleva era foarte atentă la cuvintele stăpânului, care plin de speranță în opera sa educativă a cerut voe să se culce în grajd, alături de elevă, pe care vrea — spune el — s'o adoarmă, cântându-i melodii indiene.

Prejudiciul în literatură.

Sentința în procesul unui autor român intentat ziarul francez „Figaro"

In 1919, „Figaro" instituia un concurs de poezie: Subiectul era „Apel la pace"; bucățile premiate, — cari trebuiau să fie publicate în ziar — aveau să fie puse pe muzică de către un compositor celebru.

Intre lucrările premiate fu și aceea trimisă de dl Leon Lahovary, lucrare pe care „Figaro" o publică.

Dl Andre Messager fu însărcinat să-i scrie muzica.

Dar, printr'un concurs de împrejurări independente de voința sa, dl Messager întârzie să-și scrie partitura.

Anunțat telegrafic, dl Messager trimitea după trei zile partitura întârziată, partitură pe care „Figaro" o publică în Aprilie 1921.

Cu toate acestea, dl Lahovary nu renunță la procesul pe care-l intentase. Își reduse doar cererea la 1000 franci daune interese.

Procesul s'a judecat zilele trecute.

Ziarul „Figaro" era reprezentat prin dl Albert Montel, iar dl Leon Lahovary prin dl Maurice Garcon.

Sentința dată de tribunal a fost în defavoarea dlui Lahovary care a pierdut procesul, neacordându-i-se nici măcar cheltuelile cu titlu de daune interese, stabilindu-se de tribunal că reclamantul pe deoparte n'a suferit nici un prejudiț iu de nici un fel, iar pe de altă parte că rău a procedat nesomând direcțiunea ziarului în prealabil.

Reglementarea emigrărilor în America

Conform legei de emigrare din America, care precizează un procentaj de 3 la sută de imigrări din fiecare din națiunile europene, Statele Unite vor permite de la 1 Iulie 1922 până la 31 Martie 1923 numai la 7.419 emigranți din România ca să între în această țară.

Lunar nu se va acorda autorizațiunea de imigrare de cât la a douăzecea parte din această cifră.

Din celelalte țări vor putea emigra în Statele Unite: din Belgia 1563 belgeni; din Albania 288; din Austria 7.451; Dantzig 301; Danemarca 5.619; Finlanda 3921; Fiume 71; Franța 5.729; Germania 67.607; Grecia 3294; Ungaria 5.638; Italia 42.057; Jugoslavia 6.426; Luxemburg 92; Olanda 3.607; Norvegia 12.202; Polonia 21.076; Galiția 5.786; Portugalia 2465; Rusia 21.613; Spania 912; Suedia 20.042; Elveția 3.752; Anglia 77342; celelalte țări din Europa 86.

Emigranții nu vor mai putea aparține decât următoarelor patru clase: muncitori agricoli, putând justifica un angajament, agricultori prevăzuți cu fonduri necesare pentru a dobândi pământ; copiii cari vin la părinții lor, sau particulari, cari posedă mijloace de existență suficiente. Toți funcționarii și meseriașii sunt excluși.

Un teatru in aer liber

„Théâtre du Peuple" din Busaug va da în anul acesta patru reprezentații:

La 6 și 20 August „Inelul lui Sakuntala" de poetul indian Kalidoza, adaptare în șapte acte în versuri de d. Maurice Pottecher muzica de scenă de Maurice Bigot.

La 13 și 17 August „Sotré de de Noël" comedie rustică în trei acte cu cântece și dansuri din Lorena, de Richard Audray și Marice Pottecher, muzica de L. Michelot și G. Imbert.

Presiunile deținătorilor de rentă română

O încercare de speculare a valorilor românești în dauna Statului. Măsuri e drastice ale guvernului

Speculanții sunt la fel pretutindeni. Lăcomia de câștig ușor și de cele mai multe ori necinstit se poate lesne vedea din următorul sugestiv caz, pe care îl relatăm după ziarul „Dacia":

Guvernul român a fost înștiințat de legațiile noastre din Bruxelles și Roma că o seamă de posesori post bellum de rentă română, supuși belgieni și italieni, sunt nemulțumiți că statul român nu le recunoaște drepturile ce decurg din posesia rentei noastre și că au intetat acțiune publică contra României, cerând tribunalelor respective proprie pe bunurile românești din acele țări.

Statul nostru nu face de cât să execute clauzele tratatelor de pace, în care se spune precis că are dreptul să nu recunoască nici un drept posesorilor de rentă română, cumpărată dela nemți.

Guvernul nostru a intervenit pe cale amicală pe lângă guvernele belgian și italian, amintindu-le clauzele tratatelor de pace de îndreptățirea măsurilor luate de statul român față de proprietarii de rentă română cumpărate dela nemți.

Spre a evita și alte complicații sau neplăceri guvernul nostru a dat ordin vapoarelor S. M. R. să nu mai acosteze deocamdată în porturile italiene și belgiene.

In aceiași chestiune ziarul „Dimineața" scrie:

Din locuri autorizate ni se declară că guvernul român, consideră toate presiunile făcute în această chestiune ca manevre interesante pornite din cercurile financiarilor germani și că stăpân pe dreptul său consacrat de tratate nu se va lăsa intimidat și va proceda în consecință.

Ca atare chiar zilele aceste se va da ordin oficiului de stampilare al rentei, reprezentat prin dl Băicoianu, director la Banca Națională, să purceadă imediat la stampilarea tuturor titlurilor de rentă română aflate în Belgia și Italia, potrivit dispozițiunilor în vigoare și fără a se face nici-o excepție. Iar pentru ca această stampilare să prezinte toate garanțiile rigurosității, guvernul e hotărât ca și titlurile ce se vor stampila de oficiu, la prezentarea lor în țară să fie din nou supuse unui control.

*

„Nu e de admis, ne spun personagiile oficiale care ne-au făcut declarațiile de mai sus, ca țări, care înainte de război posedau rentă română în valoarea numai de câte-va sute de mii de lei să ne prezinte azi la recunoaștere sute de milioane.

Se știe, că „Theâtre du Peuple", înființat în 1895, a avut mult de suferit în timpul războiului, și a fost reconstruit în anul trecut după un plan cu totul nou.

Cu avantajele unei arene cu totul adăpostită de soare și intemperii, teatrul acesta și-a păstrat dispozitivul ingenios și probabil unic; care îi permite, cu ajutorul, unui fond nobil, să amestece sau să substitue decorul natural celui pictat.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana"

Anul II, No. 576 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Marți 1 August 1922

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MA... No. 3 (ETAJ II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMIT...
Director: D. TOMESCU
Telefon:
...AȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Semnul adevăratei prietenii

— După bulgari, ungurii recunosc bunul tratament al minorităților

Presa noastră a înregistrat acum în urmă două informațiuni, cari au trecut aproape neobservate. Cea dintâi care aducea știrea că o gazetă bulgărească scria despre România că este singura țară din Europa în care drepturile de liberă manifestare ale minorităților sunt respectate fără nici o presiune din afară și cu toată largheța unei înăscute toleranțe; cea de a doua e cu atât mai importantă cu cât s'a produs în țară și vine din partea unui popor cu care nu am prea avut când fi prieteni. E vorba de ungurii din Ardeal. Populația maghiară a fost alimentată veacuri dearândul cu preceptele unui șovinism pe cât de vrăjmaș, pe atât de ticălos.

Și dacă această metodică cultivare a urei a isbutit să prindă în spiritul atâtor intelectuali români din Ardeal adăpați la izvorul de cultură maghiară, cum n'ar fi primit populația maghiară cu îndoială și temere instituirea stăpânirei românești în Ardeal, pe care au învățat a o ști barbară, coruptă și ticăloasă!

In cei patru ani dela unire, am văzut din partea concetățenilor unguri o rezervă firească, la unii, iar la alții o vrăjmășie mocnită și preconcepută. Chiar în rarele manifestări de loialitate ale unora din conducătorii politici și culturali ai maghiarilor ardeleni, se întrevedea sentimentul de silă și de resemnare față de starea de azi, dar nici cum n'am văzut mâna întinsă spre prietenie din convingerea că o atare prietenie se poate încheia cinstit, fără gânduri ascunse și sentimente îndoielnice.

Toleranța noastră față de obiceiurile și credințele populației maghiare, omeneasca înțelegere pe care au arătat-o toate guvernele și toți oamenii noștri politici față de problema minorităților etnice, au fost privite cu indiferență în cel mai bun caz, cu suspiciune totdeauna. Mâna prieteniei aștepta zadarnic întinsă. Dar iată, că după momentul de neobișnuită sinceritate a presei bulgare, un grup de intelectuali unguri recunosc purtarea noastră civilizată, tratamentul cinstit și demn acordat de noi populației maghiare.

Ziariști unguri din Oradea cu autoritatea pe care li-o dă calitatea de exponenți ai opiniei publice maghiare, scandalizați de mistificările presei de la Budapesta cu privire la tratamentul minorităților în România, au hotărât să intervină energic pentru încetarea acestei condamnabile stări de lucruri. In ședința care a avut loc acum câteva zile s'a hotărât alcătuirea unui detailat memoriu care să fie trimis „Asociațiunei presei din Budapesta", iar paralel cu aceasta, ministerul nostru de externe va fi solicitat să intervină pe cale oficială pe lângă guvernul maghiar, adecându-i-se la cunoștință protestul presei maghiare din România.

Gestul confraților maghiari de la Oradea-Mare nu poate fi calificat prin cuvinte. El e cel dintâi pas către o prietenie pe care nici-o intrigă și nici-o minciună dinăuntru s'au din afară nu o va putea sdruncina.

Confrații din Oradea au făcut pentru populația maghiară din Ardeal mai mult decât toate intervențiile autorizate sau nu, ale atâtor factori politici, iar pentru Statul român, actul lor, de o înaltă conștiință morală, e singura mângâiere după atâtea atacuri nedrepte primite din toate părțile și un puternic îndemn pe drumul cun al împăcării și bunei înțelegeri cu cetățenii săi de origină străină.

C.

Cele doua defecte

E semnificativă atitudisea oficiosului naționalist dela Brașov, „Gazeta Transilvaniei" râvnește la gloria gazetelor de șantaj a foilor de scandal și celor plătite să samene vrajba între cetățenii pașnici. Atitudinea acestui ziar față de vechiul regat depășește și acuză de nepatriotism pe care i-o aducea mai deunăzi un cetățean onorabil, indignat de tonul în care se complace bătrâna foaie a lui George Baițiu.

Astfel cu prilejul consiliului de miniștri „Gazeta Transilvaniei" a crezut că e bine să se arate așa cum a caracterizat-o d-l Iorga ca o „față clevetitoare și inconștientă care are două singure defecte: că nu e Gazetă și că nu e a Transilvaniei".

Și ca o dovadă că așa este iată ce debitează foaia naționalistă dela Brașov:

„Iar când trăsurile și automobilele Măriilor Voastre vor trece pe străzile orașului nostru, să știți Dvoastră, sfetnici ai actualei cârmuiri, că în dosul zidurilor de cari atârnă steaguri arborate la ordin, geme înăbușit acel glas al opiniei, care singur v'ar putea spune ce simte în acele momente. Dar el nu vă va spune nimic, căci căluțul pe care Măriile Voastre l-ați pus în mâna slugarnicilor ce vă vor ieși spre întâmpinare, a făcut ca pentru urechile celor de sus să amuțească glasul celor de jos".

Cine știe care este sentimentul public în Ardeal nu poate să nu surâdă la inscenarea grosolană a „Gazetei Transilvaniei?" Ea nu vede nimic din importanța Consiliilor de miniștri ținut în mijlocul nevoilor publice, nu poate întrevede rezultatele bune, pe cari aceste Consilii le pot aduce binelui public și nici nu vrea sau nu poate să reprezinte cinstit dorințele și nevoile publicului, pe care are pretenția că se sprijină.

„Gazeta Transilvaniei" ține, să rămână la caracterizarea d-lui Iorga.

Iarăsi presa de scandal

Hotărât lucru, în bună parte din presa română dăinuește sau o adevărată inconștiență sau o remarcabilă rea voință neînfrânată de sprijin în subsolurile băncilor din străinătate.

Căci e cu totul inexplicabilă altfel atitudinea acestei bune părți din presa noastră, cunoscută de obicei sub numele de „presă de scandal", împotriva tuturor intereselor noastre spre mai bine, împotriva tuturor aspirațiunilor noastre și în favoarea tuturor străinilor, tuturor anarhiștilor și tuturor răufăcătorilor din afară și din lăuntrul hotarelor noastre.

Exemplele abundă și enumerarea lor e inutilă. Totuși cel mai proaspăt credem că vorbește pentru toate.

Guvernul român a fost înștiințat că statul nostru a fost dat în judecată de mai mulți italieni și belgieni, posesori de după războiu de rentă română, pe motivul că nu li se recunosc de către România drepturile ce decurg din posesiunea acestei rente. Ei au cerut chiar tribunalelor [illegible] și Belgia, oprire pe bunurile noastre aflătoare în acele țări.

Ce bucurie din această pricină, pentru o anume presă a noastră. Ce fericire nespusă, ce exclamații de entusiasm! Parcă s'ar fi ridicat leul cel puțin la cincizeci de centime.

Mai ales pare necăjit acest soi de presă pe guvern, pentru motivul că s'ar fi intervenit pe lângă guvernele belgian și italian în această privință, și asta înseamnă o scădere a demnității noastre ca stat.

In fond, spun ziarele cinstite și bine informate, guvernul nostru a intervenit pe lângă guvernele belgian și italian, amintindu-le clauzele tratatelor de pace, de îndreptățirea măsurilor luate de statul român față de posesorii de rentă română, cumpărată dela nemți..

Totuși, unul și cel mai de scandal din ziarele cu acest atribut, are ast-fel de mustrări la adresa statului român: „statul e chemat în judecată ca cel mai de pe urmă datornic rău de plată. Ce rezultat pot avea toate acestea, asupra creditului nostru, prestigiului nostru, este lesne de bănuit".

Inconștiență sau bună înțelegere cu italienii și belgienii cu pricina? E greu de definit. Dacă a doua parte a alternativei e adevărată, atunci este cu mult mai întristător, căci pervertirea aceasta a ajuns instinct. Fără să-și dea seamă nenorocitul atins de îngrijorătoarea meteahnă își clevetește, cu o răutate inexplicabilă, țara care-l hrănește și-l adăpostește. Și răul e fără remediu. Căci dacă pentru o conștiință de arginții Iudei, codul penal are remediile sale, pentru o conștiință descrientată și turbure, savanții lumei n'au găsit până acum nici un leac.

Inproprietaririle in Ardeal

Țăranii între ei: Cu „democrații" din partidul național am tras nădejde, iar cu „ciocoii" din Regat tragem brazdă.

Atitudini dăunătoare țării

— De ce se menține deprecierea leului —

Stăpânite mereu de acel spirit de opoziție rău înțeles și fără să ție socoteală că prin politica lor de agitațiuni, pun țara în situații imposibile din punctul de vedere al consolidării ei, unele dintre partidele de opoziție vecinic nemulțumite, continuă prin presa lor să creeze tot felul de dificultăți în rezolvirea celor mai vitale probleme de interes general.

Imbunătățirea finanțelor țării, de sigur că impunea tuturor și cu deosebire partidelor politice, să dea un sprijin necondiționat guvernului, cu atât mai mult, cu cât această chestiune în condițiunile în care se prezintă astăzi, nu poate să fie rezolvită decât bizuindu-ne în lăuntru pe propriile noastre puteri economice, iar în afară sprijinindu-ne pe încrederea în noi a pieței streine.

Dacă lucrurile stau astfel, era de înțeles ca opoziția în acțiunea ei să se mărginească înăuntru la o luptă de principii și de convingeri, iar în ceia ce privește interesele noastre din afară, cu toții la olaltă guvern și opoziție, să ne prezentăm uniți, pentru a dovedi astfel că oricare ar fi situația politică internă, în fața streinătății toți oamenii politici cu răspundere înțeleg să apere interesele țării. Această atitudine ar fi dat pie ei streine încrederea în puterile noastre de refacere, iar valuta noastră putea să fie îmbunătățită cu o oră mai de vreme.

Dar situația a fost cu totul alta. In vreme ce guvernul, printr'o înțeleaptă politică economică și financiară, se silea să restabilească creditul țării în streinătate, opoziția și mai ales partidele naționale și țărănist, faceau cele mai desperate sforțări ca să dea impresiunea peste hotare, că țara continuă să se sbată în aceiași stare de nesiguranță și dezordine în care se afla atunci când actualii conducători au venit în fruntea trebilor publice.

Firește, că această stare de lucruri a avut ca urmare nu numai o întârziere în însănătoșirea finanțelor, dar chiar a determinat, zilele trecute, o nouă scădere a leului.

Partea mai tristă este că aceste partide de opoziție nu se sfiesc de loc, nici astăzi, de a-și servi interesele lor de partid prin sacrificarea interesului general. In momentul când conducătorii țării continuă lucrările pentru consolidarea datoriei noastre externe cu reprezentanții pieței streine, o parte din presa opoziționistă găsește cu cale să strecoare zilnic tot soiul de versiuni tendențioase în legătură cu situația noastră economică și financiară.

De pildă, un ziar din capitală sosit azi dimineață, sub titlul „Variațiunile leului", publică un articol prin care se trudește să dovedească streinătății că situația în România este dintre cele mai detestabile, atât din punctul de vedere economic, cât și financiar. Toată lumea știe că holdele câmpiilor noastre sunt pline de o recoltă cum de mult nu s'a mai pomenit, numai ziarul de care vorbim, contestă această realitate, căutând să zugrăvească o situație cu totul contrarie.

Mişcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Tragedia copiilor din Rusia

— Rezultatul reformei şcolare sovietice —

Titlul din fruntea acestor relaţiuni asupra actualei situaţii a învăţământului din Rusia bolşevică, nu este al nostru. L-au întrebuinţat pentru caracterizarea acestei situaţiuni înşişi germanii, acela, care dintre toate naţiunile europene s'au grăbit cei dintâi să lege o oarecare prietenie cu bolşevismul rusesc. Precizările de mai jos, pe care le dăm, relativ la situaţia socială şi şcolară a tineretului rus, drept destăinuirile ce ni-le aduce prin marele ziar „Prager Presse" domnul Heinrich Block, un german care a studiat la faţa locului chestiunea, sunt astfel cu atât mai vrednice de crezământ şi cu atât mai osânditoare pentru reformatorii sovietici.

Tineretul rus e astăzi jăfuit, şcolile sovietice sunt un dezastru, cu aceste constatări ne întâmpină dl Block chiar dela început şi 'n articolul său cuvintele din fruntea acestor rânduri se repetă într'un chip sfâşietor. Rechizite de învăţământ nu există, nu există nici cărţi, localurile sunt îngheţate şi internatele fără mâncare. Şcolile sunt împărţite în trei categorii: şcolile muncii, clubul şi comuna, ultima categorie fiind cea mai de seamă, cu şapte clase. Programul ei ar corespunde întrucâtva acelor „Bürgerschule" din Germania. „Comuna" e cercetată de băieţi între 5—15 ani, dar sunt ei şi de 20 de ani. Elevii acestor, şcoale sunt supraveghiaţi de educatori practicanţi (pedeli) şi de comitetele, şcolare, compuse din elevi. Influenţa acestora e neînchipuită. Ele terorizează profesorii şi fac, ca şcoala să aibă cu adevărat caracterul unui regiment nedisciplinat. Se adaogă la aceasta faptul, că elevii, în loc să facă carte, fac politică. Elevii cu tragere de inimă pentru învăţătură, fug de şcoală din cauza acestei politici şi a debandadei din şcoală.

Comisariatul sovietic a plănuit să facă din şcoală o fabrică de comunişti deci toată structura ei a schimbat-o în direcţia aceasta. Etatizarea şcolilor ruseşti nu corespunde celei din alte state; ea rezidă în caracterul acesta de fabrică de partizani ai ideii noui de stat, despre care vorbiam.

Nu se putea ca vorbind despre educaţia nouă a tineretului rus, autorul destăinuirilor de faţă să nu se ocupe şi de raporturile dintre şcoală şi părinţii ruşi. Mamele ruse au avut de luptat doi ani de zile cu cea mai încordată tărie împotriva şcolii noui introdusă de soviete. Elita nici nu'şi trimite copiii la şcoală, ci şi-i învaţă în familie. Restul părinţilor a recurs la toate mijloacele spre a'şi salva odraslele din primejdia care le ameninţă în fiinţa şcolii bolşevice, dar zădarnic, sunt nevoiţi să'şi vadă copiii prăpădindu-se moraliceşte sub proprii lor ochi.

Faţă de această decădere a educaţiei copiilor, s'a constatat şi-o decădere a statisticei lor. Câtă vreme în 1914 s'au făcut la Moscova 12 mii de căsătorii şi au fost 54.000 de naşteri, în 1920, deşi numărul căsătoriilor s'a urcat la 19.000 numărul naşterilor a scăzut la 22.000. Şi câtă vreme mortalitatea la copii ara în 1913 de 0.81 la sută, iar în 1915 de 0.78 la sută, în 1918 a ajuns să fie de 1 la sută, în 1919 de 4.2 la sută, rar în 1920 de 3.95 la sută.

Azilele de copii nu s'a putut să nu ajungă şi e'e în halul, în care au ajuns şcoliile celelalte, cu toate că una din principalele preocupaţiuni ale reformatorilor a fost, să oblige pe toţi părinţii să-şi trimită copii la azil. Faţă de 41.800, cât era în 1917 numărul copiilor din aziliurile din Moscova şi Petrograd, în 1920 numărul lor a ajuns să fie abia de 4200. Restul, spune d. Block au ajuns pe stradă.

In ce priveşte celelalte şcoli, guverna ea sovietică a dat atenţia cea mai mare, dintre toate categoriile ce a introdus, şcolilor politehnice. Dar nici aceasta n'au putut scăpa de calamitatea din celelalte şcoli. Intâi, că nu au aparate. Apoi, pentru că a fost introdusă în ele politica. Reforma şcolilor şi prin urmare, bolşevizarea spiritului din ele, este opera fanaticului comunist Posner. Acesta a avut grijă să creieze în şcoli comitete comuniste compuse din cele mai stricate elemente. Corpul profesoral, cum am amintit, a ajuns să nu mai poată munci din cauza teroarei lor. Aceste comitete sunt înarmate cu revolvere şi judecă orice pas, orice iniţiativă a profesorilor.

In curând însă reformatorul acesta, mai de grabă ruinătorul acesta al şcolii ruseşti, comisarul Posner, a fost demis. S'au căutat atunci noi proecte, pentru că reforma lui Posner făcuse ca de'a 8 milioane căţi erau în Rusia inst tutorii în 1911, numărul lor (şi încă numai nominal; fiindcă de funcţionat, funcţionau şi mai puţini) să ajungă în Septembrie 1920 la 4 milioane. La Petrograd 52 la sută din locurile de instructori, profesori, etc, sunt vacante. La fel e aceasta şi în restul ţărei, iar în anumite şcoli nu se învaţă de ani de zile din lipsa de personal didactic.

Şi-acum, dupăce aceasta e situaţia şcolară din republica sovietică, citiţi şi vă minunaţi: în loc ca cel puţin acolo unde funcţionează şcoala să se facă o isprăvă oarecare, reformatorii, din 39 de ore pe săptămână au dedicat 23 de ore dansului, scrimei, etc.!

Dar nu acesta e adevăratu aspect al tragediei copilăriei din Rusia. Şcolarii trăiesc într'o atmosferă de desfrâu, de corupţie, iar restul copiilor a fost atras în cercul de interese al adulţilor. Haimanalele infantile au ajuns la modă: au fost, în 1920, 20—30 la sută, dintre care 70 la sută copii de muncitori şi 20 la sută de intelectuali. Au fost aduşi în faţa justiţiei hoţi de 6—7 ani şi s'a constatat cu ocazia unei anchete circulare, că numai în 25 la sută din cazurile acestea au fost copii fără părinţi. 35 la sută dintre părinţi au declarat, că ei înşişi şi-au trimis copiii la haimanalâc, pe stradă. Intrebaţi, de ce nu şi-i trimet la azile, părinţii au răspuns în 45 de cazuri la sută, că azilele li-i corup şi mai rău decât strada.

Şi acum se adaugă la aceasta culmea barbariei: sovietele au desfiinţat justiţia minorilor şi au dat judecarea acestora pe mâna unor oameni cazoni, care, au un spirit de caporali bolşevici, fără să fie câtuşi de puţin iniţiaţi în pedagogie şi pedologie, au ajuns să trimită pe infractorii minori la închisoarea comună.

Urmările s'au văzut în curând. Intr'un ziar rus ni-se spune, că numărul infractorilor minori a întrecut pe acela al majorilor, care a ajuns să fie faţă de acesta de abia 40 la sută.

Denunţătorul acestei barbarii ne spune, că în urma acestora nu se mai mi ă de sforţările pe care le fac mamele ruse în faţa dezastrului ce le ameninţă odraslele, şi că femeile ruse au ajuns ce silă mânate la cazarmă şi că multe din ele, de dragul pâinii, au ajuns să se vândă.

Sovietele au închis bordelele, în schimb au lăsat să se înfiinţeze ilegal altele, necontrolate de medic, în care îşi expun carnea fetiţele între 9 şi 15 ani! In 1920 au fost la Petersburg dintre 5300 de fete sub 15 ani 4100 de prostituate, ceeace înseamnă o cifră de 88 la sută. Oficial prostituţia este interzisă, de aceea sovietele nici nu i-au dedicat o statistică oficială. Statisticele singuraticelor comisii şi medici au dat însă rezultate îngrozitoare. După aceste statistici neoficiale, între 60 şi 80 la sută dintre fetiţele din coloniile de copii au fost găsite defiorate, iar în unele internate cifra acestora se ridică la 20—30 la sută!

Care vor fi rezultatele acestei grozave stări de lucruri? O degenerare pe toată linia, una ca şi care n'a mai pomenit istoria omenirii. Bolile au început firesc să facă ravagii inimaginabile. Câtă vreme în 1917, dintre o sută de venerici, 88 erau adulţi şi numai 12 copii, la începutul anului 1921 la o sută de bolnavi venerici numai 40 adulţi şi în 60 de cazuri minori. S'au înregistrat nenumărate cazuri de sifilis primar la nevrâstnici de 9—11 ani!

Dar n'a fost deajuns năpasta aceasta, produs numai al răului sistem de învăţământ sovietic; la acesta se adaugă tuberculoza despre care Block spune, că faţă de ea, bolile venerice sunt floare la ureche. Tuberculoza s'a întins printre copii cât e ţara de mare la oraş ca şi la sate. Şi, în afară de tuberculoză o mai trebuit şi foametea. S'au înregistrat cazuri nenumărate, când copiii au fost aruncaţi în Volga sau omorâţi şi s'au înregistrat şi cazuri de canibalism din partea părinţilor!

Nu se putea o mai sarcastică încheere a acestor relaţiuni care îţi sfâşie inima de cât aceea pe care o face autorul articolului din „Prager Presse": Lunaciorski comisarul instrucţiunii publice, acela, pe sufletul căruia cade crima acestei tragedii a tineretului rusesc, mai are timp şi ca să scrie drame tendenţioase de batjocură la adresa lui Christos.

Nu e de mirare, că trei actori care au încercat să joace la Petersburg pe Messia din dramele lui Lunaciorski, au murit pe scenă de moarte subită. Păcatul e numai, că autorul dramelor a scăpat şi a căzut rolul de expiratori pe capul artiştilor!

Se cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Ţăranii îşi fac singuri şcoli

In jud. Dâmboviţa ei au pus în lucrare la localuri de şcoală

Intrunul din numerele trecute, cu prilejul inspecţiunei ministrului instrucţiunei, în judeţul Brăila, arătam marele număr de localuri de şcoli, pe care ţăranii din acel judeţ începuse să le construiască cu munca şi cu avutul lor considerabilul capital pe care îl afectaseră lucrărilor.

După inspecţia din Brăila, d. ministru Angelescu a cercetat şi judeţul Dâmboviţa. Reintors la Bucureşti, d-sa a făcut printre altele, următoarele declaraţii ziarului „Universul" cu privire la inspecţia sa:

„Spre a-şi da seamă de situaţiunea în jud. Dâmboviţa, d. ministru Angelescu a inspectat zilele acestea judeţul, interesându-se de mersul lucrurilor.

Constatările pe cari le-a făcut cu acest prilej sunt din cele mai satisfăcătoare şi autorizâ cele mai frumoasă nădejdi.

Sunt, în momentul de faţă, în stare de construire, în judeţul Dâmboviţa 100 localuri de şcoli, din cari 50 vor fi gata în cursul anului curent. Cele mai multe localuri sunt cu câte 2, 3 şi 3 clase, toate în cărămidă, acoperişul fiind de ţiglă şi în unele părţi de şindrilă.

Până în momentul actual, sătenii au vărsat 3 milioane şi jumătate lei, numerar, iar în ce priveşte munca cu braţele şi cu carele ei s'au angajat gratuit pentru o sumă de 15 milioane. Sunt săteni, cari înţelegând marea însemnătate a operei ce s'a întreprins, au făcut pentru şcolile în construcţiune donaţiuni de zeci de mii de cărămizi; unul, de ex., în com. Brăteştii-Cazaci, a donat 50 mii cărămizi şi acoperişul în ţiglă al unei şcoli."

In declaraţiunile sale făcute ziarului bucureştean, d. ministru a insistat mai ales asupra entusiasmului cu care ţăranii au început şi continuă lucrul.

Privelişte trebue să fie într'adevăr minunată şi înduioşetoare în acelaş timp.

Căci nu fără o legitimă emoţie ai putea privi pe ţăranii aceia, acuzaţi de analfabetism şi de „acaparatori de moşii" cheltuind şi bani şi întrebuinţând şi braţele lor, depunând toată munca şi tot avântul lor pentru a-şi umple judeţul cu tot mai multe focare de lumină.

După ce ne-au dat România-Mare ţăranii noştri ţin să facă din ţara lor şi'o Românie luminată şi înţeleaptă.

Imitaţie şi intimidare socială

Caracterul naţional al unui popor e totdeauna întărit de factori de ordin psichologic. In primul rând găsim printre aceşti factori: imitaţia şi intimidarea socială.

Influenţa imitaţiei a fost studiată cu multă măiestrie de Taine în Les Lois de l'imitation. El scoate în relief rolul pe care l joacă instinctul imitaţiei în formarea obiceiurilor.

Izvorul reacţiunilor sociale cele mai deosebite poate fi găsit în imitaţie; modele relative la întrebuinţarea mobilelor, îmbrăcămintei etc. sunt o evidentă dovadă.

Se ştie că valoarea educaţiei în formarea caracterului e mult discutată, atât în ce priveşte transformarea individului în parte cât şi în transformarea sentimentelor şi tendinţelor popoarelor.

Invăţătorii germani n'au reuşit să modifice nici credinţele, nici tendinţele, nici reacţiunile repulsive ale copiilor, alsacieni, polonezi sau danezi. Dea emeni Ungurii, n'au putut obţine rezultate mai bune, asupra Românilor din Ardeal. Lucrul e explicabil prin faptul că educaţia nu poate fi eficace, decât când are de scop desvoltarea şi cultivarea aptitudinilor naturale, corespunzătoare nevoilor şi folosului rasei.

Educaţia şcolară în loc să atenueze caracterele antagoniste, din contră le întăreşte; căci condiţia esenţială ca ea să fie de folos e ca să fie desinteresată.

Intervenţia educatorului e complect neputincioasă, când are de scop să modifice la copil, temperamentul şi caracterul rasei, tendinţe înrădăcinate adânc, instincte ce sunt specifice ei.

La fel cu limba, căci la aceleaşi expresii un corespund aceleaşi sentimente.

Aşa de exemplu din nemţescul land, care însemnează teren cultivabil, francezii au făcut lande, pământ steril.

Ross, în limba germană însemnează cal de rasă, în limba franceză rosse e echivalent cu mârţoaga din limba noastră. Delicatesse-le francese au devenit la nemţi din contră tocmai alimentele celor prea mâncăcioşi.

Cât despre intimidarea socială, a cărei origină pare să fie datorită aceloraşi legi cari produc hipnotismul, e neîndoios că ea formează o manifestaţie importantă, a influenţei masei, asupra individilor care o compun.

Condiţiunile intimidărei sociale se aseamănă cu ale hipnotismului, fiindcă cer dela individ nu numai consimţământul mintal, ci şi pe cel organic.

Astfel se explică puterea de rezistenţă pe care o opun individii unei rase, oricărei influenţe mintale exercitată de o rasă ostilă sau antagonistă. Nu se poate concepe posibilitatea unei sugestii hipnotice, între un englez şi un sinn-feiner irlandez, între un sârb şi un bulgar, între un german şi un alsacian, între un turc şi un armean.

Din toate rasele, acea a cărei putere de sugestie cu privire la altele e mai întinsă, e rasa germană şi aceasta datorită mai ales faptului că Germanii au căutat să se folosească totdeauna faţă de indivizii de altă rasă de mijloace de constrângere.

Se cunoaşte uşurinţa cu care se poate produce prin hipnotism la majoritatea oamenilor (80 procente), încetarea activităţei mintale, individul trecând în o stare de automatism special.

Împroprietărirea țăranilor din Comuna Șercaia Iud. Făgăraș

Sosirea membrilor guvernului în gara Făgăraș. Primirea făcută dlor Miniștri. Entuziasmul populației românești și săsești din Șercaia. Festivitatea împroprietăririi. Cuvântările. Cuvântarea-răspuns a dlui I. I. C. Brătianu. Tăierea primei brazde. Dnii Miniștri I. I. C. Brătianu Alex. Constantinescu și Jean Th. Florescu la coarnele plugului. Entuziasmul de nedescris al țăranilor. Banchetul dela Ferma statului din Șercaia. Toasturile. Toastul dlui Ministru Moșoiu

Continuând turneul întreprins prin Ardeal pentru a asista la împroprietărirea țăranilor, d-l Prim ministru I. I. C. Brătianu, însoțit de d-nii miniștrii Alex. Constantinescu și Ioan Th. Florescu, precum și de d-nii: Const. Brătianu, secretar general al președinției consiliului de miniștrii și Const. Bursan, deputat ale Huniedoara, au sosit Marți dimineața la ora 9 în gara Făgăraș pentru ca de aici să meargă în comuna Șerçaia, unde avea să aibă loc tragerea primei brazde. In acelaș timp, cu alt tren, au sosit în gara Făgăraș și următorii miniștrii: d. I. G. Duca, ministrul de externe, d. V. Sasu, ministrul de industrie și comerț, d. Vintilă Brătianu, ministrul de finanțe, d. C. Banu, ministrul cultelor, d. dr. C. Anghelescu, ministrul instrucțiunei publice, d. A. Cosma, ministrul lucrărilor publice, d. general Văităranu ministrul de interne și d. general Moșoiu, ministrul comunicațiilor.

Primirea membrilor guvernului în gara Făgăraș

Intreg peronul gării Făgăraș și marea piață din fața gării erau acoperite de o mare mulțime de oameni cari așteptau sosirea reprezentanților guvernului. Țăranii și țărancele române din județ îmbrăcate în pitorețile costume naționale făgărășene; sași și unguri de asemenea îmbrăcați în interesantele lor costume naționale, toți în număr de aproape 1000, formau două șiruri compacte pe marginea străzei pe care aveau să treacă distinșii oaspeți.

In fața gării erau așezate două rânduri de țărani călări. In momentul când d-l I. I. C. Brătianu, urmat de ceilalți membri ai guvernului, a apărut pe scara vagonului, toată mulțimea a izbucnit în urale care durat mai multe minute. Florile de câmp aruncate de țărance curgeau din toate părțile și la un moment dat tot drumul pe unde aveau să treacă miniștrii era acoperit de flori. După ce prefectul județului a urat bun sosit d-lui I. I. C. Brătianu și d-lor miniștrii și după ce s'au terminat prezentările, membrii guvernului au luat loc în automobile pentru a porni spre Sercaia.

Pe tot întinsul drumului dela Făgăraș până la Șercaia, deoparte și de alta a soselei așteptau țăranii sași, unguri și români cari au făcut o impunătoare manifestație de simpatie dlui Brătianu și dlor miniștrii.

La Șercaia

Aceiași mulțime de țărani, cu drapele și flori, așteptau sosirea miniștrilor la Șercaia. Aci era ridicat un umbrar făcut din crengi de stejar în care a avut loc slujbe religioase. După terminarea slujbei, a luat cuvântul dirigintele școalei primare din loc, dl Stoican care a spus următoarele:

„Ori cât m'aș sili să pun în cuvinte marea bucurie ce încercăm astăzi când vă vedem în mijlocul nostru, simt că n'ar fi cu putință. Până mai ieri noi Românii din Ardeal am fost la stăpân. După războiu, a venit și libertatea, dar ea era însoțită numai de promisiuni. Odată cu venirea d-voastră a străbătut la noi și dreptatea.

Ați făgăduit pământ țăranilor și astă i ați venit să vă țineți cuvântul dat.

Partidele celelalte, cari trâmbițeau pe tote cărțile că vor da pământ, n'au făcut nimic, și a trebuit să veniți d-voastră pentru ca împroprietărirea să „devină fapt".

Dl I. I. C. Brătianu, răspunzând, spune următoarele: Atât eu, cât și colegii mei, ne simțim fericiți că ne găsim aici și că luăm și noi parte la bucuria d-voastră. Imi pare nespus de bine că eu ca deputat al Făgărașului, pot să asist acum la îndeplinirea făgăduelii pe care am făcut-o. Vă mulțumesc pentru cuvintele calde ce mi-ați adresat și vă urez spor la muncă.

Dl Deuschlender, preotul sas, spune următoarele:

„Știu dlor, miniștrii, că pretutindeni nemții duc astăzi o viață foarte grea, dar trebuie să recunosc aici și să vă declar în numele poporului meu că nemții din România trăesc și se simt mai bine ca ori unde. Știm că nu se vor putea îndeplini în timp scurt toate operile mari cuprinse în programul d-voastră, dle Prim-ministru, pentru că rănile și relele războiului au fost prea multe și prea mari. Vă asigur însă că poporul românesc și poporul sas, care azi se simte și el liber, și care a știut să aștepte secole după libertate, vor avea încredere și răbdare și acum".

Răspunsul dlui Ion I. C. Brătianu

Dl I. I. C. Brătianu, răspunzând părintelui Deuschlender, spune:

„Din cuvintele dvoastră, izvorăsc pentru guvern, puteri nouă pentru îndeplinirea operilor ce ne-am hotărât să înfăptuim. Românii au fost nedreptățiți până acum veacuri dearândul. Prin jertfa și puterea noastră de viață însă, ne-am făcut drum în lume și-am ajuns astăzi unde ne găsim. Prin puterea noastră națională și prin puterea tuturor cetățenilor cinstiți și sinceri ai acestei țări vom izbuti să ne îndeplinim menirea ce o avem aci în orient. Voim să fim puternici prin puterea culturei noastre pe care o vom reprezenta în fața lumei civilizate. Am fost și suntem hotărâți să făgăduim numai ceeace ne stă în putere și se poate îndeplini. Temeiul să fie cinstea în făgăduiala ce se dă. Statul e hotărât ca tot ce a făgăduit să îndeplinească până la ultimul cuvânt. Numai așa vom ajunge să dobândim încrederea înlăuntru și respectul în afară. In simțământul de unire și de iubire care ne a adunat aici să sfârșim cu acea urare cu care trebuie să începem orice muncă și să terminăm orice sărbătoare. Trăiască M. S. Regele".

Procesul verbal

Dl judecător, președintele comisiei de expropiere dă apoi cetire procesului verbal de împroprietărire din care rezultă următoarele:

Au fost expropriate din Șercaia 416 jugăre dintre care 300 jugăre din domeniile statului și 116 jugăre din domeniile bisericei evanghelice. Din acest teren au fost împroprietăriți 167 locuitori din Șercaia.

Au mai fost expropriate apoi 265 de jugăre din jurul comunei Mândra pentru păsune. Apoi tot la Mândra 99 jugăre loc arabil; la Todviia alte 99 jugăre și la Sona alte 99 de jugăre. Impropriețării sunt sași, români și unguri, în număr aproape egal.

După cetirea procesului verbal, dl ministru Al. Constantinescu anunță că până în Septemvrie tot Ardealul va fi împroprietărit.

Urmează apoi tragerea primei brazde cu un plug condus de dl I. I. C. Brătianu și Al. Constantinescu.

Banchetul dela ferma statului din Șercaia

La ora 12 a avut loc în parcul fermei statului dela Șercaia un banchet dat în onoarea dlor Miniștrii la care au luat parte D. D.

I. I. C. Brătianu, prim ministru Vintilă Brătianu, ministru de finanțe Alex. Constantinescu ministrul agriculturei General Văitoianu ministru de interne General Moșoiu ministru de comunicații, I. G. Duca, ministru de externe, Ioan Th. Florescu, ministru de justiție, I. Sasu, ministru de industrie și comerț, C. Banu ministru de culte, dr. C. Anghelescu ministru instrucțiunei publice, A. Cozma, ministrul lucrărilor publice Const. Brătianu, secretar general al consiliului de miniștri, Emil Petrini director general al resortului de agricultură din Cluj, C. Bursean deputat, C. Radovici, prefect de Făgăraș, Telein, prefect de Huniedoara, I. Iancu consilier agricol, G Popa Lisseanu senator, I. Meițlanu fost senator, Gh. Ionică deputat, Dr Micu fost prefect de Făgăraș — Preotul catolic Deuschlender, Mircea Toma, C. Dimitriu, I. Ciupagea — Triefeld Schul, Dr. Pop, C. Toma, Boeriu Moldovan ș. a.

Seria toastelor este deschisă de dl Radovici, prefect de Făgăraș, care bea în sănătatea dlui Prim ministru și a dlor miniștrii.

Toastul dlui General Moșoiu ministrul comunicațiilor

Răspund în numele guvernului la cuvintele calde ce ni s'au adresat, mulțumindu-vă din tot sufletul.

Imi tresaltă inima de bucurie, când văd că țăranul făgărășean, după atâtea jertfe pe care le-a făcut pentru românism, și după atâta așteptare, se vede astăzi stăpân deplin pe pământul și pe roadele muncei lui.

Vă aduceți aminte, dlor că în 1916 ochii tuturor românilor erau ațintiți asupra lui Brătianu, de la care așteptam toți cuvântul hotărâtor. Mi-aduc aminte, eram comandantul grupului Lotru. — Primul ordin de spargere a frontierei iscălit de I. I. C. Brătianu.

Am trecut granița, ne-au respins, am trecut'o din nou, am învins și după lupte eroice și după jertfe cumplite, am ajuns să avem astăzi România-Mare. Războiul, din care a răsărit România-Mare a fost declarat de Brătianu. Acum, după război, victoria, a trebuit să vie tot guvernul dlui Brătianu, ca să înfăptuiască și cea de a doua mare operă: consoliderea României mari.

Astăzi, prin împroprietărirea efectivă a țăranilor, s'a pus cea mai puternică temelie la edificiul statului nostru.

D-l general Moșoiu termină spunând ce aci în ținutul Făgărașului a fost concentrată pe vremuri toată puterea de rezistență a neamului românesc din Ardeal și că are convingerea, că tot de aci va porni curentul de unire și de dragoste între frați. Bea în cinstea d-lui I. C Brătianu și a făgărășenilor. Mai vorbesc apoi părintele Minu, preotul sas Deutschlender, în numele minorităților făgărășene, aducând elogii guvernului pentru modul cum sunt tratate minoritățile în România și d-l Micu, fost prefect, Masa a luat sfârșit la ora 2.

S. P.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

Marele banchet

oferit guvernului de către orașul Brașov

Toasturile. Cuvântarea dlui I. I. C. Brătianu

După terminarea turneului prin Ardeal, toți membrii guvernului cari au luat parte la solemnitatea împroprietăririlor din 6 comune, s'au oprit la Brașov unde, după cum am anunțat, a avut loc un consiliu de miniștri care s'a ținut în Ardeal, — dup terminarea căruia a avut loc un banchet la care au luat parte 350 de persoane.

Seria toasturilor a fost deschisă de dl Sulică prefectul Brașovului, care urând bun venit d-lui I. C. Brătianu și d-lor Miniștri, arată marea importanță a faptului că s'a ținut la Brașov un consiliu de miniștrii. D-sa spune că acest fapt va rămâne pentru Ardeal ca unul din cele mai mari evenimente politice dela unire încoace.

Cuvântarea d-lui I. I. C. Brătianu

„După o lungă umblare prin tot Ardealul, mă reîntorc îmbărbătat și mulțumit de cela ce am constatat.

Toate agitațiile ce se încearcă nu sunt decât spumă la suprafață. Ele nu au atins adânc mile limpezi ale maselor populare. Opera care ni se impune nu e aceia de a opune agitații la agitații, ci realități contra agitațiilor.

Suntem hotărâți să ne îndeplinim datoria noastră, fără a ne lăsa distrați de incidentele — luptelor politice interne și datoria noastră este de a realiza cinstit și hotărât consolidarea României întregite.

Din ziua primă a venirii noastre la cârma statului, ne-am impus să nu scape din gură nici o singură făgăduială pe care să nu o putem îndeplini și pe care să nu o îndeplinim.

Vreau încrederea și colaborarea tuturor cetățenilor sinceri și cinstiți ai statului.

Aveți a face cu oameni hotărâți să-și îndeplinească datoria. Am pășit în Ardeal pentru înfăptuirea împroprietăririi țăranilor, împroprietărire în care vedem o reformă socială menită să stabilească un nou echilibru, necesar unui stat de ordine și de cultură. Un popor are nevoie, pentru a se putea desvolta, de puterea superioară a unui ideal.

Poporul nostru a putut rezista și a putut să-și îndeplinească unirea lui într'un singur mănunchiu, pentru că a avut, necontenit, în fața lui, un ideal superior care i-a servit de țintă permanentă a aspirațiilor lui. Azi trebuie să avem un alt ideal. Toate forțele noastre trebuie să fie, de acum, îndreptate către un țel înalt și neîntunecat de împrejurările zilelor, care schimbă și anume: transformarea României în factor de cultură și civilizație.

Aceasta va fi o operă mare, o operă istorică, care va trebui să unească toate puterile noastre.

Beau pentru îndeplinirea acestei înalte misiuni a României în viața Europei".

S'a făcut o entuziastă manifestații de simpatie d-lui I. I. C Brătianu.

Ş. P.

Scrisori din Gherla

Gherla înainte şi acum. Silinţi pentru afirmarea culturei româneşti. Şezători la sate

Gherla, numele nu spune nimic bun: închisoarea cea mare în care Românii erau vârâţi pentru cea mai mică vină, de unde cei intraţi rar mai ieşeau, ceea ce a dat naştere cunoscutelor imprecaţii: „Dute în temniţa din Gherla", mâncate-ar Gherla" ş. a. Până şi în vechiul Regat, cuvântul de gherlă se dă şi acum la o celulă unde sunt ţinuţi câte-va ore puşcăriaşii care în închisoare s'au făcut vinovaţi de abateri.

Oraşul, — oraşul Armenilor de limbă maghiară şi cu sentimente mai maghiare decât chiar ale Maghiarilor, Românii pierzându-se prin rosturile lor umile de plugari săraci sau de mici meşteşugari. Abia la 1853, prin înfiinţarea episcopiei româneşti greco-catolice de Gherla, elementul românesc, copleşit de străini, mai lese puţin la iveală, şi aceasta cu atât mai vârtos cu cât regiunea unde-i aşezată Gherla e pur românească, iar străinii aşezaţi în oraş nu se puteau feri de a nu vedea în zilele de târg vigurosul nostru element ţărănesc care schimba Gherla într'un oraş românesc.

Şi Gherla capătă atunci şi şcoale româneşti: şcoala primară confesională, apoi seminarul — şi nu mult după aceea şcoala normală de băieţi, în care au fost crescuţi în iubirea de neamul nostru cei mare acei cari aveau să fie conducătorii poporului nostru, preoţii şi învăţătorii. Dar nici Ungurii nu se odihneau în lupta lor de a face dacă nu din toţi Unguri, cel puţin pe intelectuali să-i convingă de superioritatea culturei maghiare şi de dreptul lor de a stăpâni.

Pe lângă şcoliile vechi primare confesionale armeno-catolice, gimnaziul armenesc capătă o desvoltare mare, căpătând de la primăria oraşului, bogată atunci ca şi acum — un teren şi sumele necesare pentru clădirea unui local cum puţine sunt chiar în părţile Transilvaniei. Liceul a fost apoi înzestrat cu tot felul de colecţii; profesori distinşi au fost aduşi pentru a-i convinge pe băieţii noştri de superioritatea culturei maghiare. Se înfiinţează apoi o şcoală civilă de fete unde din fetiţele noastre trebuia să se pregătească viitoarele mame maghiare. Şi se pare că, în parte, scopul şi l-au atins, întru cât în Gherla Românii crescuţi aici sunt deprinşi să vorbească chiar şi între ei numai ungureşte.

Dar zorile se arată, hotarele au căzut, şi atunci, mirarea pentru mulţi din Gherla, ne-am aflat cu toţii în ţară românească. Acei puţini Români, cari în vremea vechiului regim suferiseră încep să lese la lumină şi împreună cu cei veniţi de prin alte părţi pun următorul pentru întărirea vieţii româneşti în Gherla: Şi pentru aceia sunt în frunte preoţii, dascălii şi spre cinstea lor meseriaşii şi comercianţii români din Gherla. Meseriaşii români mai îndrăznesc să deschidă ateliere pe socoteală proprie, alţii inimoşi încearcă cu puţinul capital de care dispuneau să deschidă prăvălii. Cu foarte multe greutăţi înfiinţează o reuniune a lor care să facă să prospereze interesele lor materiale şi morale. Ba în curând, se înjghebează şi o cazină a intelectualilor români, şi vina ce i-se poate aduce e că s'a înfiinţat deosebit de cealaltă a meseriaşilor şi comercianţilor români. Boeri la noi nu sunt. Toţi sunt ridicaţi din opincă, şi întâlnirea cât mai deasă a celor ce lucrează cu mintea cu cei ce muncesc cu braţele nu putea să aducă decât întărârea lor şi mai presus a încrederei şi a solidarităţii dintre ei.

Noi şcoli româneşti se deschid pe lângă cele menţionate: O şcoală normală confesională română greco-catolică pentru învăţătoare, şcoala civilă de fete şi liceul, pentru înfiinţarea şi menţinerea cărula delegaţii de cetăţeni din oraş şi satele învecinate au trebuit să bată drumurile Cluj şi ale Bucureştilor.

Se spunea acum problema: cum s'ar putea arăta şi celor ce au trecut de vrâsta de a mai umbla la şcoală că şi noi avem o cultură veche, deşi despreţuită suveran de cei cari nu credeau că poate fi o altă asemănătoare acelea pe care o cunoşteau.

Pe lângă serbările oficiale cercetate, cu oarecari excepţii, doar de reprezentanţi oficialităţii, s'au încurcat să se ţie, de către liceu şezători precedate de conferinţe, ţinute în zilele de sărbătoare, când mulţi nu ştiu cum să-şi treacă vremea. S'au pus multe la liceu: directorul liceului, Dr. Emil Precup, a vorbit despre figurile reprezentative din istoria literaturei româna, profesorul Fejér despre Eminescu, prof. Papastopol despre pământul nostru, trecutul neamului nostru, nădejdile pe care le punem noi în Unirea noastră, ba chiar şi despre arta greacă. La conferinţe s'au folosit de obicei şi proiecţiile luminoase. Dar publicul nu vine. El ştie totul, şi n'are dela cine şi ce să înveţe. Noroc de elevii numeroşi ai şcoalelor.

Şi Reuniunea, cea mai harnică — soţie ate românească din Gherla, organizează reprezentaţi i artistice, unde pe lângă producţia corului reuniunei, condus de profesorul Gheţie de la şcoala normală, se joacă teatru, piese vesele care să descreţească frunţile — şi cei de la liceu îi ajută, unul îi învaţă ceilalţi îndeamnă lumea să vie. Profesorul Cotuţiu a ţinut la o astfel de reprezentaţie şi o interesantă conferinţă despre trecutul oraşului Gherla. Dar nici lor nu le merge mai bine, — şi tare te doare inima când la reprezentaţiile noastre nu-i vezi pe-ai noştri, şi tare-i cade greu când auzi că la reprezentaţiile ungureşti, sălile sunt pline cu toţi ai lor şi cu mulţi prea mulţi, de-ai noştri, — ba fac şi bani.

Mergem la sate. Am mai fost şi în alţi ani. Acum indemnul porneşte de la comitetul local al Asociaţiei în frunte cu inimosul Român, Prea Sfinţia Sa Părintele Canonic Gr. Pop, rectorul seminarului. Ce zi mai mare pentru Transilvania de cât 1 Decembrie. La liceu a sărbătorit simplu, dar din toată inima, şcoala normală prin satele apropiate ca să cutăm să lămurim Românilor celor vrednici ce mare praznic e pentru neamul nostru 1 Decembrie şi ce nădejdi nutrim noi cu toţii pentru viitor. Sălile sunt pline şi tare-ţi cade bine când te vezi ascultat cu atenţie de aceea pentru cari mai mult însemnă fapta de cât cuvântul.

Primavară; dor de muncă şi sănătate. Mergem iar la ţară. Dar e o greutate mare. Anume la noi s'a întâmplat ca alegerile şi laptele electorale să ţie mai multă vreme; oamenii au auzit multe, au crezut ce au vrut,-şi noi vrem ca puţinul ce li-l spunem să-l creadă după cum îl credem şi noi. Dar totuşi au mers şi au vorbit directorul locului în Sânteiude, Fizeşul Gherlei, Chir u, I u, Iclod, prof. Fejer în Silivaş, prof. Cotuţiu în Petrihaza, prof. Papastopol cu prilejul unei reprezentaţii aranjată de reuinea meseriaşilor, în Mintiul Gherleii, comuna fruntaşă care poartă 30 elevi la liceu şi alţii la celelalte şcoli din Gherla. Se duceau de obiciu mai mulţi profesori cu toţi elevii sau cu câte o clasă, se recitau poezii pe înţelesul tuturor, se cântare cântări, li se dădeau de către profesori poveţe, sfaturi şi îndemnuri. Şi mândri erau ţăranii de cinstea ce li se face, mândri de ficiorii lor, rămâneau să sfătuiască despre cele auzite dela dascălii dela şcoala cea mare. Şi copii au profitat din aceste încercări ale noastre. Şi-au dat şi ei seama de datoria ce o au de a-ii dă puţină osteneală şi pentru alţii, mai ales când e vorba de acei din mijlocul cărora s'au ridicat.

Şi Somani noştri de mâine, nu vor fi ca mulţi din cei de azi; nepăsători de ce-i românesc, ci vor şi lucra să facă ca Gherla, să devie dacă nu cea ci pe nedrept i se zice, „picior ee rai", un cuib românesc, în care fiecare să poată zice cu mândrie cum zice unul din acei cari şi-au cunoscut ţara şi neamul, şi şi au făcut datoria faţă de ele „Sunt-Român".

Un profesor.

Cameşi de zefir
Vestminte de pânză
Pantaloni pentru tennis
se află
1588 la Firma
M. Neumann
Cluj, Piaţa Unirii No. 14

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Informaţii

Începând cu Nr. de azi, ziarul nostru va publica în fiecare zi desenuri şi caricaturi datorite pictorului D. Szilágyi.

•

Astăzi şi mâine toată lumea din Cluj, fără deosebire de clasă şi naţionalitate, îşi dă întâlnire în parcul oraşului pentru a lua parte la marile serbări ale Sindicatului Presei române.

•

Azi Sâmbătă, seara la ore'e 6 va avea loc la Arena Sportivă o întrecere de football între ziariştii şi artiştii români şi maghiari pentru sporirea fondurilor sindicatului Presei.

Locurile 5 şi 10 Lei.

•

La insula din parcul oraşului pentru durata serbărilor presei s'a instalat o echipă de **Jazz-Band.** Ea nu va putea fi văzută dar va auzi o fiecare care va trece azi şi mâine pe lânga lacul din parc.

•

Sovietele au trimis un grup de ofiţeri bolşevici în Germania ca să se perfecţ oneze în tehnica gazelor asfixiante.

•

Baia „Diana" este deschisă Miercuri şi Vineri pentru Dame Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

•

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cereuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 8—5 şi 7—9 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

•

In Buffetul Central foată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Local cel mai modern român Specialităţi de beuturi. Bere albă şi neagră de butoi. I-622

•

Cele mai frumoase bijuterii şi cele mai bune ceasornice se află la ciasornicăria Ioan Raţiu Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 3. 1147

•

Pferschy Iosif Cluj Calea Regele. Ferd. Nr] 5 Cel mai bun şi mai frumos Restaurant Bucătărie română-franceză specialităţi excelente de viu.

Servitul rezulat şi cu precauţiune. Locul de întâlnire a oamenilor mai aleşi. 1464

•

„Societatea Anonimă pentru îngrăşarea porcilor şi industria cărnei din Gherla" cumpără în permanenţă pe lângă preţurile pieţei, din proprietatea domeniilor, porci şi tot soiul de cereale în cantitate nelimitată şi vinde porci graşi precum şi alte producţii prelucrate din porci." 1515

•

Spirtul sărat salvator
Borolin 1826
e cel mai bun leac de casă

A. S. R. Principele moştenitor Carol va pleca mâine la Constanţa împreună cu d. gen. Ţr. Mo oiu, Ministru comunicaţiilor ca să aleagă locul unde să se instaleze provizoriu baza navală, până la amenajarea portalui Mangalia pentru acest scop.

Cu acest prilej A. S. R. se va convinge la faţa locului de temeinicia argumentelor guvernului împotriva transformărei portului Constanţa şi în port militar.

•

Morarii ardeleni au obţinut autorizaţia principială a guvernului să trateze cu guvernul elveţian încheerea unui contract pentru exportul a o mie de vagoane de făină albă, în aceleaşi condiţiuni în care morarii din vechiul regat au încheiat cu Elveţia contractul pentru exportul celor trei mii de vagoane de făină albă.

In vederea încheerii acestui contract, o delegaţie de morari din Transilvania a plecat în Elveţia.

•

D. dr. C. Angelescu, ministrul instrucţiei publice va pleca la începutul săptămânei viitoare în judeţele Prahova şi Olt spre a-şi da seama de stadiul în care se găseşte acţiunea de construire de localuri de şcoli primare cu ajutorul sătenilor.

Din datele pe care le-am publicat la vreme reiese că şi'n judeţele susmenţionate se desfăşoară o activitate din cele mai intense şi că foarte multe localuri de şcoli primare (vre-o câteva sute) vor fi terminate chiar în cursul acestui an.

•

Uzinele „BABI" Werk
RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz şi cărucioare pentru copii. Timişoara, strada Moţilor Nrul 1. (1563)

•

Să cerem Gumă 2010-2
„OLLA"

•

IN ATENŢIUNEA D-LOR COMERCIANŢI

Numai la *S. A. Ingrăşătoarea de porci şi Industria de carne din Gherla* se găsesc cele mai bine *salamuri preparate* din carne calitatea I. Comenzile se execută imediat expediindu-se la adresa arătată prin poştă sau C. F. pe lângă preţul zilnic şi francat.
Telefon interurban 27 GHERLA.

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin **UNIO** **Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133** 23

S'au deschis Antrepozitele **FRENKEL** Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)

Héjjaș, eroul național al ungurilor

Opinia publică din lumea întreagă a făcut în ultimii doi ani cunoștință unui neronic personaj din Ungaria, care, înpintenat și înșelat la peltițe cu stelele de locotenent al lui Horthy, a ajuns groaza cetățenilor unguri, șeful sadicilor ofițeri și subofițeri și al bandelor din afară de armată, care au introdus pentru pedepsirea celor pașnici și a străinilor rătăciți prin Ungaria cea mai rușinoasă osândă: castrarea. Este Ioan Héjjas. Singur numele lui a ajuns să-l caracterizeze și dimpreună cu el, pe tot iredentismul dela Budapesta.

In cursul săptămânei trecute acest personaj a pornit, în fruntea unor bande neregulate, să ocupe dela austrieci Burgenlandul. Mișcarea lui era să fie serioasă. Era în înțelegere cu monarhiștii din Ungaria și și cei din Austria. Din ce motive serioase, nu se știe, guvernul maghiar a pornit potera după el și exlocotenentul Héjjas împreună cu comitagii lui a ajuns în închisoare.

Gazetele din Praga ne aduc acum o latură nouă, interesantă a acestei închideri a lui Héjjas, care după demobilizare acum câteva săptămâni, era să fie osândit pentru crimă de drept comun, a preferat, în loc să fie pușcăriaș de rând, să fie adorat în postura de martir național. El își urmărîa reabilitarea prin osândirea peutru cauza națională.

Ne interesează însă prea puțin această notă intimă a afacerii exlocotenentului Iván Héjjas. Ceeace ne interesează, e, că guvernul maghiar, după ce abia cu o zi în urmă primul ministru Bethlen a făgăduit osândirea lui Héjjas, l'a pus acuma în libertate.

E un procedeu sistematic, de aceea trebue să'i acordăm mai multă atențiune. La fel, în Noembrie trecut, au fost închiși și li-s'a făgăduit osândire carliștii r, în frunte cu Gratz și Andrássy, factorii motori ai celei de a doua și negreșit și ai primei tentative a lui Carol pentru restabilirea monarhiei maghiare. Peste câteva săptămâni au fost puși însă în libertate, după cum a fost liberat azi Héjjas.

E învederat, că în dorul acestei ambigue atitudini a guvernului maghiar în ce privește mișcările monarhiste și revanșarde, pe care se șoptește că le sprijinește neoficial, se ascunde ceva. Timpul va dovedi-o cu prisosință.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Joi la orele 8 seara a început o serie de explozii pe linia de centură Cioplea-Cățelul. Au fost aruncate în aer 86 de vagoane de munițiuni.

Victime nu sunt.

Vagoanele au ars toată noaptea.

*

Din cauza secetei a luat foc pădurea obștei din comuna Păulești în jud. Putna. Focul amenință pădurile Vrancei.

*

Din Iași se anunță, că a fost degradat căpitanul Munteanu din Regimentul 29 Infanterie și condamnat șapte ani muncă silnică pentru tâlhărie la drumul mare, fiind asociatul a patru bandiți.

*

Dl Mișu, ministrul casei regale, a adresat în numele regelui o telegramă președintelui uniunei funcționarilor Statului, arătând că suveranul a luat cunoștință de moțiunea votată de congresul din Cluj. Plângerile funcționarilor au găsit ecou simpatic în inima regelui, care constată, că și guvernul e însuflețit de dorința de a veni în ajutorul funcționarilor în cadrul nevoilor lor și intereselor Statului.

In urma acestei telegrame comitetul funcționarilor comunică, că la 6 August va fi la București, în sala Dacia, p. continuarea congresului din Cluj, asistând delegații funcționarilor din noile provincii.

După ziarul „Lupta", fruntașii partidului național ardelean vor avea în cursul lunei viitoare o nouă consfătuire, la care vor asista și șefiii partidelor din Bucovina și Basarabia și se va discuta iar formarea unui bloc al partidelor opoziționiste. Dacă se va stabili un acord, se va prezenta o delegație regelui.

*

Din Pitești se anunță, că a izbucnit un incendiu la magazinele de întreținere a gării.

D-nii Ion Brătianu, președintele consiliului și Vintilă Brătianu, ministrul finanțelor, vor vizita Crișana, Maramureșul și Bucovina. La Oradea-Mare,

Sighet și Cernăuți, primul ministru va face declarațiuni asupra situației politice interne și asupra atitudinei guvernului față de minorități.

După 15 August președintele consiliului de miniștri va merge în Basarabia.

*

Din Fălticeni se anunță că fabrica de sticlărie din Lespezi a fost distrusă de incendiu.

Răspândiți „Infrățirea"

TELEGRAME

Franța și reparațiunile

Paris. — Consiliul ministrilor a discutat ieri problema reparațiunilor fixând unanim bazele politicei financiare franceze. In această chestiune guvernul francez a constatat, că Germania nu face nimic pentru a-și îndrepta situația financiară. Este imposibil a încuraja această atitudine, acordând Germaniei noi termene. Dacă aliații nu vor împărtăși acest punct de vedere, Franța va fi nevoită să facă demersuri.

Guvernul german în căutarea steagurilor franceze din războiul dela 70

Berlin. — Guvernul a fixat un premiu de 100 mii mărci pentru găsirea steagurilor franceze din războiul dela 1870—71 transporta e dela Potsdam, pentru a le preda francezilor.

Tratative pentru înlăturarea diferendului germano-bavarez

Berlin. — Situația relativ la Bavaria este puțin ameliorată în urma consfătuirilor din sânul guvernului și a conver ațiunilor dintre cancelarul Wirth și miniștrii bavarezi. S'a hotărât, ca președintele Ebert să adreseze o scrisoare premierului bavarez, insistând asupra gravității situației. Se afirmă, că dl. Lerchenfeld, președinte e consiliului bavarez, va veni la Berlin pentru a începe tratative.

Criza guvernamentală italiană.

— Guvern socialist? —

Roma. — De Nava, după ce a fost primit în audiență la rege, a declarat ziariștilor, că a declinat mandatul pentru formarea cabinetului. De Nava a recomandat regelui ca guvernul să fie format din politicenii de ai stângei, care au provocat criza. (Rador).

Conflictul dintre Reich și Bavaria

Refuzul Bavariei de a aplica legile votate de Reichstag care privesc apărarea republicei germane alimentează și mai mult antagonismul ce există între guvernul central din Berlin și cel bavarez.

Loc de refugiu al monarchiștilor germani, Bavaria n'a încetat să fie de la încheierea păcii decât un focar de veșnice turburări provocate de către ultimii apărători ai militarismului și reacționarismului, al căror conducător e Ludendorff.

Nu trebuie să se uite că aici a fost omorât cunoscutul fruntaș socialist, Kurt Eisner și tot în Bavaria s'au constituit faimoasele Leibregimenten ale colonelului Epp, agent al lui Noske, care sub cuvânt că sunt recrutate pentru apărarea statului contra mișcărei comuniste ag tau cont a Antantei.

Tendințele separatiste de la Hanovra și în cele două Prusii de răsărit sunt mai prominate la Muenchen mai mult decât ori unde, mai ales de când oligarchia militaristă lucrează la provocarea uniunei austro-bavareze.

Recrudescența de militarism ridicată iar la suprafață prin inepția spartakistă, dând mâna liberei castei militare a înăbușit dorințele pacifice ale socialiștilor din această parte a Germaniei.

Starea actuală a Reichului favorizează curentul militarist și opunerea aplicărei legilor naționale care privesc apărarea republicei poate da naștere la turburări grave: ziarele democrate, prevăd chiar posibilitatea unui război civil.

Conform con tituției de la Weimar, președintele Eber ar putea trimite la Muenchen un comisar special, care uzând de forța armată a Reichswer-ului să pue în aplicare legea națională.

Lucru dealtfel foarte greu deoarece armata de apărare din Bavaria, fiind compusă din bavarezi și comandată de ofițeri bavarezi nu va asculta de ordinele guvernului din Berlin.

Cu drept cuvânt deci, presa engleză și franceză privește cu îngrijorare conflictul dintre Bavaria și Reich — care dă din nou curaj aspirațiunilor monarchice și veleităților de cucerire a e castei militariste

Traducerile

Dela un timp, pe piața literatură abundă traducerile.

Opere celebre rusești, franțuzești, italiene ba chiar și scandinave surâd cu coperte multicolore din vitriuile librăriilor. De cele mai multe ori cu greu poți ghici după titlul pe care i l'a pus traducătorul, numele adevărat al romanului sau al piesei traduse. Unele din aceste titluri sunt atât de întortochiate și atât de fără gust că te cuprinde chiar indignarea.

Dar dacă ar fi numai titlul schimbat, treacă-meargă. Insă pasagii întregi din opera originală au suferit modificări importante, atât din nepriceperea traducătorului, cât și din grija lui de a da mai repede.

E regretabil că editorii încuviințează și încurajează astfel de adevărate atentate contra literaturei și a bunului stil.

Dacă se continuă așa vom ajunge cu vremea la publicarea în rezumat a celorlalte opere celebre, care au rămas netraduse.

Se va generaliza astfel și la noi soluția pe care un editor din Pilzen (Cehoslovacia) o găsise anul trecut, chibzuind cum ar putea să ofere cetitorilor săraci, capodoperile literaturei mondiale, în ediții eftine. In loc să ofere cel puțin antologii din autorii cei mari ai lumei: editorul din Pilzen, s'a pus să le dea opera întreagă în rezumat. Astfel „Madame Bovary" a fost strânsă în 32 pagini, „Sonata Kreutzer" în vre-o 25, un roman al lui Dickens la fel.

Cu alte cuvinte, cum spunea cu destul duh, un ziarist cehoslovac, s'a păstrat din textul original cam 10 cuvinte la sută. Se poate închipui cam ce idee și-a făcut sărăcimea din Cehoslovacia, de literatura universală.

Editorii să ia seamă. Căci printre atâtea monstruozități sunt și traduceri bune. Și cetitorul odată păcălit, nu mai încearcă a doua oară. Un exemplu cred că e suficient: am văzut de curând un cetitor care ezita să cumpere volumul „Crimă și Pedeapsă" apărut de curând. Mi-e frică să nu fie persecutat și prost tradus, îmi spunea el. Nu văzusem traducerea și nu puteam ca atare să-l încurajez.

PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ
CELE MAI NOI MODELE

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
— în argint, aur, platină —

Se găsesc de vânzare numai la

Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 250.

În sezonul de toamnă vopsește blănării în mod ideal, calcă paltoane de plus, curăță fulgi de perne

CZINK

CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5

No. 13. Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii excelente uscate. Pivnițe cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290. Lloyd 272

Marti
1
August
1922

Să deschide magazia de
blănării a
Fraților Mártonffy & Co.
◆ renovată. ◆

Cluj, Piața Unirei (Főtér). Telefon 10-25.
Adresa telegrafică: „Mártonffypelz" 2025

FABRICA DE ARTICOLE DE METAL

Depozit permanent
Blau & Co.
București, B-dul
Maria No. 1.

Tablile de asbest
„Meteor"
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.
Se capătă la 1883
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

Intreprindere internațională
alui
Maxim König Miksa
ARAD
Telefon interurban 63.

Proviziune regulată de comerț Wiena, Budapesta, Praga, Triest, Leipzig, în legătură cu stațiunile cele mai mari în streinătate și din streinătate în țară, cu asigurare pe lângă garanță deplină. Incasări speciale de vamă, prenotări de vamă, intervenții Departamente separate pentru marfă. 1558

Cea mai distinsă marcă „Cognac Medicinal Marty" Siria (Világos) recomandat de medici ca mijloc de întărire pentru cei bolnavi de stomac și piept. Cu efect sigur. Contra: amețelilor, sgârciurilor de stomac, iritațiilor de vomat, fierbințelei și boalei de plămâni. Un mijloc foarte bun în caz de lăuză și reconvalescență. 1049

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabilment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legă- Fabricațiune de plicuri comerciale, torie de cărți. oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Stilistice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată țară în fine tot ce se înrudește cu această branse

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17

BITUMUL MATITZA S. A.
Capital social Lei 6.000.000
Centrala București.
FILIALA CLUJ. Calea Reg. Ferdinand No. 55, I.
1203 Telefon 10-09.

Execută tot felul de lucrări în legătură cu produsele Bitumului, ca asfaltare izolație la case, acoperișe din ciment de lemn (Holzzement) etc. Material totdeauna la măgazie

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcțiuni de Mori
Atelier de Motoare și mașinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. Reducere 30% pentru toți funcționarii publici și particulari, precum și familiile lor. 1253

Reclama este sufletul comerțului

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Mișcare în magistratură

„Monitorul Oficial" cu data de 25 Iulie crt, publică următoarea mișcare făcută în magistratură:

Dl Iosif Balint, actual președint de senat, gradul III, la tribunalul Cluj, se înaintează în clasa VI, gradul I, în funcțiunea ce ocupă.

Dl Partenie Crișan, actual judecător, gradul I, la tribunalul Cluj, delegat secretar președințial la Curtea de apel din Cluj, se înaintează și se numește secretar președințial la acea Curte, în locul vacant.

Dl Vasile C. Pastia, actual procuror la tribunalul Cluj, se numește judecător în aceeaș clasă și în acelaș grad la acelaș tribunal, în locul dlui Partenie Crișan.

Dl Alexandru Tătulescu, actual judecător la tribunalul Odorhei, se înaintează în clasa VII, gradul I, în funcțiunea ce ocupă.

Dl Francisc Porubschi, actual judecător în clasa VIII, gradul I, la Tribunalul Târgu-Mureș, se înaintează în clasa VII, gradul II, în funcțiunea ce ocupă.

Dl Nicolae Porav, actual judecător în clasa VIII, gradul I, la ocolul Reghinul-Săsesc din județul Mureș-Turda, se înaintează în clasa VII, gradul II și se numește judecător la tribunalul Târgu-Mureș, în locul dlui Gheorghe H. Dumitrescu, demisionat.

Dl Costea Vulpescu, actual judecător în clasa VII, gradul II, la ocolul Deva, se permută judecător cu titlul provizoriu la ocolul Bâcleșu din județul Mehedinți în locul dlui Nicolae Georgescu permutat.

Dl Iuliu Lőrinczy, actual judecător în clasa VIII, gradul I, la ocolul Miercurea-Niraj din județul Mureș-Turda, se permută în aceiaș clasă și în acelaș grad la ocolul Chișinău din județul Arad în locul vacant.

Dl Ioan I. Șoarec, actual judecător cu titlu provizoriu la ocolul Hințești din județul Chișinău se permută judecător în clasa VII gradul II, la ocoiul Miercurea-Niraj din județul Mureș-Turda, în locul dlui Iuliu Lőrinczy, permutat.

Dl Adalbert Reisz, doctor în drept, advocat, se numește judecător în clasa VII, gradul I la ocolul Hunedioara, în locul vacant.

Dl Teodor C. Nicolau, actual judecător cu titlu provizoriu la ocolul Nemțeni din județul Chișinău, se permută judecător în clasa VII, gradul II, la ocolul Agnita, din județul Târnava-Mare în locul dlui Nicolae N. Niță, trecut în alt post.

Dl Valer Ancean, actual notar la tribunalul Zalău, se înaintează judecător în clasa VII, gradul III, la ocolul Zalău, în locul vacant.

Dl Ladislau Kelerman, actual judecător în clasa VIII, gradul I la ocolul Târgu-Mureș, se înaintează în clasa VII, gradul II, în funcțiunea ce ocupă.

Dl Nicolae N. Niță, actual judecător în clasa VII, gradul II, la ocolul Agnita din județul Târnava-Mare, se numește, după cererea d-sale, ajutor de judecător la judecătoria ocolului Domnești din județul Ilfov, în locul vacant.

Dl Vasile Adreescu a fost numit judecător la tribunalul Oradea-Mare în locul dlui Geza, demisionat.

Chestiunea păcei în Asia-Mică

— Demersurile marilor puteri la Atena și Angora —

Deși pe întreg frontul din Asia-Mică, ostilitățile între greci și turci au încetat aproape cu totul, totuși amândouă armatele fac mari pregătiri în vederea unor lupte decisive.

Schimbarea survenită în comandamentul superior al armatei grecești, a produs o puternică regenerare printre trupele regelui Constantin din Asia-Mică. Guvernul din Atena a înțeles că războiul de uzură cu turcii, prin durata lui, continuă să istăvească toate forțele naționale, atât din punctul de vedere moral, cât și economico-financiar. De aceia trebuia să-i se pună odată capăt sau printr'o victorie hotărîtoare asupra turcilor, sau printr'o pace mijlocită de aliați, dar de pe urma căreia, bine înțeles, Grecia să nu iasă cu drepturile naționale încălcate și nici cu prestigiul ei știrbit.

Cu toate că, în ultimul timp, cercurile diplomatice aliate sunt deaproape ocupate cu rezolvirea multor chestiuni, a căror importanță este de un interes mai vital pentru Europa decât chestiunea greco-turcă, totuși aliații nu au pierdut de loc din vedere că și războiul din Asia-Mică are repercuziuni destul de puternice asupra liniștei europene. De aceia ei nu au încetat un moment de a face demersurile necesare în vederea încheierei unei păci între greci și turci.

Intr'adevăr, o știre transmisă de reprezentanții Turciei guvernului din Angora, anunță că marile puteri au căzut de acord asupra unei apropiate conferințe, fie la Blicos, fie la Ismidt, sau chiar pe un vas francez, unde delegații greci și turci să fie invitați să-și expuie punctul lor de vedere cu privire la încheierea păcei în Asia-Mică.

Această știre a produs o excelentă impresie atât la Atena, cât și la Angora, deoarece dorința de pace, din amândouă părțile, este mare.

Singura chestiune asupra căreia Turcia n'a căzut încă de acord, este aceia a locului unde urmează să se ție conferința. Turcii cred că e o imposibilitate de a accepta Beicos, întrucât această localitate cade pe teritoriul ocupat de armata greacă. Ei consideră ca cel mai potrivit loc pentru tratative, orașul Ismidt, de unde foarte ușor ar putea comunica cu Adunarea națională din Angora.

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări:

CASA mică din centru de vânzare Adr. I. Legiunei Ardeleana 12. 2023

Inchirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Vipt în familie dacă se poate cu locuință **caută** doi tineri intelectuali. □ Plătesc bine.

Ase adresa la ziar sub N. și P.

Placi de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu prețuri moderate

Frații Ausländer

Cluj, Piața M. Viteazul 39

Telefon 954. 1582

Caut o locuință

compusă din 3—5 odăi bucătărie și dependințe. Plătesc onorar bun.

2019

Adresa la ziar 999. □□

Prima fabrica Ardeleană de juvaere

Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.) Telefon 213.

Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repareză.

Aur de dentistică și forozături! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Industria Sârmei S. A.

Centrala: Cluj, Calea Victoriei 29 (căsuța postală 12).

Telefon: 347.

Adrs. telegr: Ferrum.

Fabrica: Ghiriș-Arieș (Gara: Câmpia Turzii) Linia de garaj propr.

Produce zilnic 2 vagoane sârmă și cuie.

DIRECȚIUNEA CLINICILOR UNIVERSITARE, CLUJ.

No. 232—1922.

Publicațiune.

Administrația Clinicilor Universității din Cluj publică concurs pentru darea în întreprindere a lucrărilor de vopsitor și a diferitelor lucrări necesare Clinicei Neurologice.

Ofertele pentru acest scop, în plic închis și sigilat, sunt a-se înainta Administrației Clinicilor, cel mai târziu până în ziua de 11 August 1922 orele 10 a. m.

Informațiuni mai detailate și preliminare, se pot primi în biroul Administrației, între orele 8—14.

Cluj, la 27 Iulie 1922.

2027 Administrator: CRIȘAN.

Târgul Internațional de Mostre din PRAGA

De la 3-10 Septembrie 1922

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru ori-ce negustor, industriaș și agricultor din **România.** Expun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia. **Ancheta choslovacă-română, economică, industrială și agronomă: Dela 4—6 Septembrie 1922 la Praga.** Locul de întâlnire al tuturor factorilor industriali, economici și agronomici, competinți, ai ambelor țări. □□ **Avantagii excepționale pentru participanții la ancheta, și vizitatorii târgului:** 33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza pașapoartelor. ingrijire de locuințe, serviciu de informațiuni etc., etc. Legitimații și insigne la: Reprezentanța Târgului, **„Reclama"** Cluj, Piața Unirei 4 și la consulatele cehoslovace. 2022

Candelabre electrice

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai impodobite, deasemenea tot felul de materiale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Cele mai preferate beuturi ale amatorilor de bere: **calitatea neintrecută a berei albe**

„Monoștor"

și a berei brune

„Călugărul"

1603 **specială.**

Se capătă pretutindeni!!

Pentru a dovedi că escelentele

Automobile Ford

sunt resistente, consumă puțin și merg foarte bine, Angajez ori ce transport de persoane, pe ori-ce distanță cu tarif foarte redus.

PERRY Cluj, Calea Regele Ferdinand 99

Telefon 999 Telefon 999

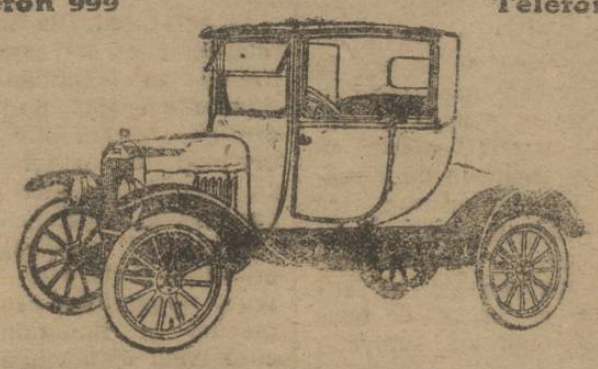

1823

Spre introducerea noilor noastre automobile, primim curse ori unde cu taxe favorabile. ■

BĂILE FELIX

(ORADEA)

Poziție climaterică, Băi, Hotel și Restaurant de primul ordin.

2013

Prețuri moderate Proprietar Klein.

Au sosit

sticle pentru castraveți și compoturi la Eisenstädter

1812 fost magazinul Lakatos. Cluj, Str. Regina Maria (Deák-F.) 13

1000 de oameni privesc galantarul susnumitei firme.

Prima fabrică electrică română

s. p. a.

Cluj, III. Str. Călugărițelor 1

Telefon 67.

Adresa telegr. Reflais Cluj.

Lloyd 778

Fabricăm articole și aparate electrice pentru curent puternic, transportăm dela magazie tot felul de porțelanuri cu resistență expausivă ridicată și mică. Interesaților le oferim preț curente. 1914-3

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

Descoperire Nouă

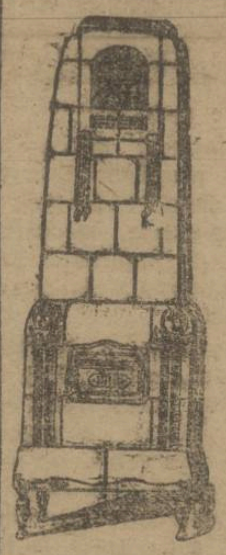

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi.

1393

Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj,** Strada Moților No. 7

L. C. Harömuth si Karol Majers fii.

Emil Blaga Cluj

Magasin Piața Ștefan cel Mare 7. Telef. 2-70.

Garagiu Str. Avram Iancu 56. Telef. 11-01.

Cauciucuri Michelin pentru **Automobile Trăsuri Biciclete**

Tot-felul de accesorii și rezerve pentru automobile

Benzină, Uleiu, Vaselină, Valvolină, Carbid

1586

Prețuri de reclamă.

Pentru vizitatorii Clujului şi cei din localitate.

Rubrica comercianţilor bine asortaţi care servesc bine şi eftin

Restaurante

Rest. Oraşului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pferschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Konkoly

Droguerii

Viorelia
Parfumerie şi Droguerie
Piaţa Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Iacob Dick şi Fiu
Engros şi Detail.

Luca Niculescu

Missir

Barza

„TEXTILANA"
Szegfu & Sipos
Magazin de tricotaj şi Ţesături
Str. Iuliu Maniu 3.

Ghete

Bata

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcţionarilor

Croitor de Dame

Wartenberg

Instalaţii

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida

Blaga

Un pericol

Cum dai din oraşul Hunedoara spre Deva, pe valea râului Cerna întâlneşti comunele Peştişul mare, Cristur şi Bârceal mică, tustrele cu locuitori de origine români, vorbind aceeaş limbă şi având aceleaşi tradiţii. Curentul de maghiarizare al erei ungureşti a stins credinţa şi le-a multora din ei şi actualmente românul nostru de pe vremuri îşi bate pieptul că e „nemeş", fără însă ştie o iotă ungureşte: Dacă baioneta viteazului soldat român n'ar fi întors cursul istoriei, era chestie de vreo câţiva ani, ca elementul român din acestea comune să se piardă, să se mistifice cu un fel de popor, care nu este nici român nici ungur, filud că vorbeşte româneşte dar confesiunea îi este reformată.

Românul din Bârcea-Mică, de pildă, pentru 10 cor. ce le primea când îşi vindea sufletul — se lăpăda de botez, de neam şi de credinţa strămoşească şi trecea la reformaţi. Alţii pentru dispenză de servicul militar din Munteau se făcea Havassy...

Cursul istoriei s'a întors. Curentul de maghiarizare din aceste comune nu numai că n'a pierit, dar e protejat, chiar de autorităţile Statului. De pildă: în comuna Peştişul-Mare (Alpestes cum îi ziceau ei) pretinşii unguri reformaţi, cari — notez — nu ştiu ungureşte, au două şcoale primare, una de Stat şi alta confesională. Şcoala de Stat cu limbă de propunere ungurească n'are nici un elev, dar Statul pentru acela plăteşte învăţătorul..

Românii din Peştişul-Mare n'au fără o şcoală primară şi aceia, ca vai de ea Când n'are lemne, când n'are servitor când n'are bani etc.

Întrebaţi în zilele trecute „nemeşii" din Peştişul mare să se declare: care din cele două şcoale voesc, să le menţină la îndrumarea preotului lor Orban József, ei au declaret că cea confesională, dar nu renunţă nici la şcoala de Stat cu limbă de propunere ungurească.

Fericită naţie ungurească, care timp de o mie de ani ţi-ai bătut joc de noi, acum vii să fii întrebată, că ce fel de şcoale vrei.... pe când noi eram pe vremuri bătuţi şi chiar i i numai fiindcă ne vorbiam limba.... Şi ne-a mai spus d-l Orban că voeşte să ne scoată pe noi din şcoala Statului şi să se vâre ei, ungurii... Vai de noi... dacă nu vom şti să ne apărăm.

Preoţii reformaţi din aceste comune fac propagandă antiromânească făţiş fără nici o teamă de răspundere, iar serviciul special de Siguranţă priveşte cu indiferenţă la ceiace se petrece aici.

Astfel se explică că de câteori se fac căsătorii mixte în aceste comune, adecă reformatul ia în căsătorie o grecoorientală sau vice versa, — totdeauna elementul românesc e acela care sufere pierdere, adecă românul şi acum trece la reformaţi, maghiarizându-se.

E evident, că unguri sunt îndemnaţi de preoţii lor să nu încheie căsătorie, decât în detrimentul elementului românesc.

Astfel fiind chestiunea, e explicabil cum „Nemeşii" noi, născuţi din sânge românesc, primesc nume de botez ca Arpâd, Zoltan, Ibolyka, Rozsika etc. dar cu limbă maternă română.

Astfel se explică, cum din 100 copii născuţi în aceste comune 80—90 sunt unguri şi restul români.

Astfel se explică cum elementul românesc în aceste comune este într'o continuă decadenţă sufletească, este în pericol de a contopi sufleteşte cu „nemeşii" fostelor guverne ungureşti, este ameninţat să-şi părăsească biserica str moşească, credinţa şi datina sa.

Cum fără concursul autorităţilor noastre nu se poate pune stavilă şi nu se poate stârpi curentul de maghiarizare a elementului românesc din aceste comune şi continuarea propagandei ungureşti prin preoţii lor, constitue un pericol evident pentru românism — rugăm forurile competente să ia faţă de preoţii reformaţi propagandişti cele mai severe măsuri, excepţional să interzică actele de stare civilă făcute în detrimentul elementului românesc, să controleze efectiv, prin autorităţile comunale — activitatea şcoalelor confesionale şi alte măsuri, ce le crede de bune pentru „Mântuirea sufletelor noastre"...

Un român.

Presa şi reforma învăţământului

Cetim în „Dacia":

Timp de o săptămână întreagă a lucrat comisiunea pentru reforma învăţământului sub conducerea d-lui profesor universitar G. G. Antonescu. Învăţători, profesori, parlamentari din toate părţile ţării şi-au spus cuvântul. In afară de câteva articole izolate prin ziare, nimic. Şi au fost desbătute chestiuni foarte interesantele ; dacă şcoala primară trebue să aibe 7 ani continui sau 2 cicluri dintre cari unul 4 ani şi altul de 3 ani ; ce scop şi ce caracter trebue să aibă învăţământul ; dacă învăţătorul să aibe voe a face sau nu politică ; dacă poate să ocupe locuri în bănci, cooperative, etc. ; dacă trebue să se mai continue cu sistemul de recrutare, după indicaţiunile cluburilor politice, a revizorilor şi inspectorilor ; chestiunea comitetelor şcolare ; chestiunea şcolalelor pentru anormali ; etc. etc.

Ce pot interesa lucrurile acestea pe-o anumit presă, ocupată să ia apărarea comitagiilor din cadrilater şi a lui Max Goldştein?

S'a deschis S'a deschis
Dans de parchet
Seara să petrece cel mai bine în localul
DACIA-BAR
cel mai distins loc de distracţie a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.
Radio 2532. 1948

Măsurile din Basarabia

Comandamentul militar al Basarabiei a dat o ordonanţă ale cărei puncte mai de seamă sunt următoarele:

1. Vor fi consideraţi ca atentatori la Siguranţa Statului:

a) Acei cari vor lansa ştiri tendenţioase, în scop de a provoca panica şi dezordinea, fie prin presă, sau sub ori ce altă formă.

b) Acei cari vor discuta în public şi vor aduce bârfeli administraţiei noastre de stat, căutând a provoca conflicte între autorităţi şi a discredita organele de control ale statului.

c) Acei cari distribuie broşuri, manifeste de propagandă pune în vânzare ziare conţinând articole de caracter subversiv, cum şi acei cari se dedau la acte de propagandă şi agitaţii contra ordinei de stat; cu oscând că toţi aceştia vor fi aspru pedepsiţi.

1. Toate ziarele şi publicaţiunile, afişe reclame, broşuri, hărţi, reviste ilustrate, filme de cinematograf etc. trebuie să fie supuse censurii înainte de publicare. De asemenea şi publicaţiunile ce vin din afara Basarabiei.

In acest scop în toate prefecturile de judeţ din Basarabia, ce cad în zona stărei de asediu. Prefecţii vor constitui sub a lor presedenţie câte o comisiune de censură compusă din unul sau mai mulţi censori, numiţi de prefect şi un delegat al garnizoanei respective.

2. Ori ce corespondenţă particulară telegrafică şi postală va supusă censurii.

In acest scop, în fiecare capitală de judeţ din zona stărei de asediu va funcţiona pe lângă oficiile poştale, un birou de censură, format din personalul destinaţi de diriginţii oficiilor postale şi un delegat dat de garnizoana respectivă.

3. Autorii publicaţiunilor de ori ce fel acei cari le vor presenta tipografiilor pentru ripărire precum şi tipografii cari vor contraveni dispoziţiunilor prevăzute la punctul 1 se vor da judecăţii şi pedepsi conform legilor în vigoare.

4. Acelea măsuri se vor lua şi contra celor cari aduc sau duc din Basarabia peste frontieră, corespondenţă necensurată, sau împart şi vând publicaţiuni venite din afară, fără a fi fost censurate.

5. Se interzice cu desăvârşire ridicarea de planuri, schiţe şi orice fotografii, fără o prealabilă autorizare.

De asemenea se interzice imprimatul afişelor şi reclamelor numai în limba rusă şi română.

*

Censura din Chişinău se compune din d-nii C. Nicolau, directorul „Imprimeriei Statului", Vasiliu şi Bojarsky.

Concurs.

Din partea Ministrului de Culte din Bucureşti s'au pus la dispoziţia Consistorului ortodox din Cluj două burse de câte 12 mii Lei anual pentru studenţii facultăţilor teol. din străinătate, patru burse de câte 3600 Lei anual pentru studenţii dela facultăţile teologice din Bucureşti şi Cernăuţi şi 25 burse de câte 2400 Lei anual pentru studenţii dela seminarele teologice.

Tinerii cari reflectează la vreuna din aceste burse îi-şi vor înainta cererile până la 25 Aug. n. Consistorului ortodox din Cluj. 2029

CORON BLEU
(de alabăstrit rufele)
Albrastu mirositor Cerneală, vopsea pentru stampile, lac în toate culorile. Hârtie pentru stârpirea muştelor. Vopsele pentru padiment. 1357
Calitate garantată.
Cele mai eftine preţuri.
„LUXOR"
Cluj, 12-97

Tipărit cu maşina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana"

Anul II, No. 577 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Miercur 2 August 1922

Infrățirea

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — 180 LEI
„ 6 LUNI — — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

Indignarea care nu scuză

Unul din oficioasele partidului național scria deunăzi că „oamenii guvernului ori de câte ori ne vizitează câte un strein de seamă, fac o operă mizerabilă de calomniere a Ardealului afirmându-le că ardelenii urmăresc despărțirea de vechiul regat", și că ei „calomniază în special pe Partidul național care ar urmări o politică de separațiune a Ardealului de vechiul regat."

„Gazeta Transilvaniei", cea care scrie rândurile citate mai sus, se ridică cu indignare contra unei atari acțiuni.

Dacă am băntui cel puțin un drum de cinste în revolta oficiosului naționalist de la Brașov, ar trebui să admitem și veracitatea afirmațiunilor sale. Cum însă „Gazeta Transilvaniei" nu dă niciun fapt precis, deși se laudă că deține știrea din „cea mai autorizată sursă", să ne fie permis a-i pune la îndoială și sinceritatea sentimentelor și corectitudinea.

Cea mai scandaloasă dintre foile de scandal ale partidului național, simte nevoia de a da îndărăt. Violența de limbaj cu care e tratat vechiul regat în decăzuta foaie din Brașov, ca și îngustimea cu care se judecă acolo chestiuni de netăgăduită însemnătate pentru ființa de mâine a României întregite, a întrecut orice margini. Într'un moment de nestăpânită admirație, foaia tendințelor „autonomiste" ungurești, acel „Ardeal" cu multe fețe care apare la Viena, scria că „singura foaie care își înțelege menirea în Ardeal este „Gazeta Transilvaniei".

Grosolana indignare a „Gazetei Transilvaniei" întrece chiar grosolănia inscenării. Cum își poate închipui cineva că guvernul ar consimți să se vorbească străinilor de nefericirile trecătoare ale luptelor interne actuale.

Guvernul a dat atâtea dovezi că prestigiul românismului înțelege să-l pună mai presus decât orice resentimente și orice interese politice. Și mai mult decât guvernul, nimeni altul nu știe să facă deosebirea dintre partidul național și restul Ardealului.

Dar acțiunea politică de necugetată agitație contra vechiului Regat, acțiune care a îndemnat pe dl Iorga să vină aici pentru a opune autoritatea sa morală unei infame încercări de învrăjbire — această acțiune criminală nu poate scăpa străinătății. Deja în Ungaria speranțele celor ce așteaptă „o revenire" au dat la iveală acțiunea paralelă de la Viena, care e bine strecurată în foile de propagandă maghiară din toată lumea.

Guvernul are destulă casnă pentru a lămuri lumei neștiutoare că agitațiunile partidul național sânt străine de massele populare ardelenești, pentru a lucra așa cum pretinde de „Gazeta Transilvaniei", iar ideia unității naționale nu cu fale indignări se apără, ci prin muncă cinstită, cea ce până acum nu e cazul ziarului naționalist din Brașov.

C.

Finanțele României

Un elogiu adus ministrului de finanțe al României

Sub acest titlu, D-l S. Șerbescu, cunoscutul colaborator al „Ideei Europene", publică un articol în „Journal des Débats", punând în adevărata lumină situația financiară a României și sforțările actualului ministru de finanță în legătură cu reorganizarea țărei.

Problema schimbului domină întreaga situație financiară a țărei și prin urmările sale provoacă din zi în zi mai multe greutăți politice și sociale.

Costul obiectelor de alimentare și de îmbrăcăminte se mărește continuu. Va sosi timpul când Statul va fi silit să mărească din nou salariile funcționarilor, din care un mare număr părăsește serviciul pentru a căuta la societăți particulare, ocupațiuni mai bine plătite. Ar urma deci ca guvernul să fie obligat să renunțe la un echilibru bugetar realizat cu așa de mare greutate și să reânceapă politica de inflațiune, pe care a reușit s'o oprească.

Se impune deci măcar din acest punct de vedere o politică de îmbunătățire a schimbului.

Cu drept cuvânt publicul nu poate să se mulțumească cu valoarea actuală a leului, a cărui depreciere e nedreaptă.

Conștient de bogățiile țării și de soliditatea României întregite el aștea tă măsurile care să poată restabili adevărata valoare a monedei române pe piața internațională.

Actualul guvern deși foarte rezervat în ce privește posibilitatea de a obține rezultate grabnice, lucrează foarte activ în această direcție.

Fostul ministru de finanțe, Titulescu a încercat să liniștească publicul printr'o acțiune de susținere artificială a cursului, dispunând de împrumutul contractat în Elveția, el a cumpărat lei pe piața parisiană ca să urce valuta. Ridicarea ei cu câteva puncte n'a reușit însă să se menție.

Actualul ministru de finanțe, Vintilă Brătianu a renunțat la acest procedeu prea oneros și foarte puțin eficace.

Fiind convins că scăderea valutei are cauze multiple cari trebuesc combătute una câte una, mai întâi în țară, el a început să se ocupe mai mult de cauzele cari influențează schimbul, simptom al crizei economice. Prima sa grije a fost elaborarea unui buget pentru exercițiul 1922—1923, bazat pe venituri reale și necuprinzând decât cheltuelile strict necesare; celelalte fiind suprimate fără nici o milă, oprind în acelaș timp sistemul creditelor suplimentare.

Lucrând după aceste principii, el a reușit să prezinte Camerelor un buget de 10 și jumătate miliarde lei, echilibrându-se perfect cu veniturile actuale, fără a recurge la noui impozite sau la împrumuturi și fără a pune în aplicare impozitele cedulare sau impozitul global pe venit, votate de parlamentul anterior.

Acest buget cuprinde în afară de cheltuelile curente, 1700 milioane pentru armată, 2 miliarde pentru plata cupoanelor împrumuturilor interioare și exterioare și mai mult de 3 milioane pentru căile de comunicație.

Orice buget extraordinar a fost suprimat. Evident că un buget astfel conceput nu poate fi decât provizor. Adevăratul buget al României mărite nu va putea fi elaborat, decât când administrația țărei va fi reorganizată, când producția își va lua normala sa desvoltare, cu un cuvânt când întreg organismul economic al țărei va putea să funcționeze în mod normal.

Dela această restabilire în care ministrul de finanțe pune toată stăruința se așteaptă mărirea schimbului.

Slăbiciunea administrativă de care guvernele ce au urmat după războiu au dat dovadă nu sunt însă singurele cauze, care au scăzut valoarea leului.

Datoria flotantă a statului în străinătate, care atinge suma de 400 milioane, la care se adaugă datoriile comercianților importatori au o influență considerabilă asupra schimbului.

Îndată după războiu, când România, epuizată de ocupația dușmană a trebuit să cumpere din străinătate mărfurile indispensabile, s'a recurs la emisiunea bonurilor de tezaur cu termen scurt, în franci, în lire sau în dolari.

Cu această ocaziune s'au făcut multe abuzuri, lansându-se pe piață, mai multe bonuri decât era nevoie; valoarea lor se găsi astfel micșorată și fu un timp când s'au negociat cu o pierdere de 40—50 la sută. Deci evident că această afluență de hârtie exercită o acțiune deprimantă asupra leului, cu atât mai mult cu cât o parte din bonuri venită la scadență, n'a putut fi plătită imediat.

Consolidarea acestei datorii a fost una din primile griji ale guvernului, care a reluat prin intermediarul dlui M. Antonescu, ministrul României la Paris, negocierile în care eșuase dl Titulescu.

Un grup francez și unul anglo-american au făcut oferte și când negocierile au fost destul de avansate dl Vintilă Brătianu a plecat la Paris pentru a încheia împrumutul.

Nu se știu încă condițiunile oferite pentru împrumut dar un lucru e sigur, că actualul ministru de finanțe nu va consimți să acorde nici o garanție specială împrumutătorilor; ei trebuind să se mulțumească cu aceia, pe care le-o dă un buget normal echilibrat.

Chestiunea datoriilor particulare e mult mai complicată, dar e mai puțin urgentă.

Cea mai mare parte din importatorii români au cumpărat mărfuri din Franța, Elveția, Anglia sau Italia, atunci când leul valora 30—40 centime franceze și în speranța că valoarea lui se va mări. Cu actualul curs casele cele mai mari ar trebui să depuie bilanțul, dacă li s'ar cere plata. Debitorii au propus, în fața imposibilității unui moratoriu general, stabilirea unui schimb convențional mai favorabil și o plată care să se facă în decurs de mai mulți ani.

Guvernul dorește să obție o înțelegere cu creanța străină, ca măsurile să fie luate de comun acord. Marile bănci din București au promis sprijinul lor și operațiunile se vor face prin intermediarul și sub garanția unui consorțiu, dirigat de Banca Națională.

Țara are încredere în voința formă a și în capacitatea administrativă a dlui Vintilă Brătianu.

Cifrele publicate de ministerul de Finanțe pentru luna Aprilie sunt semnificative în această privință: veniturile ating 485 milioane față de 365 în 1921, cheltuelile fiind în schimb reduse la 89 milioane, din 123, cât erau unul trecut.

Totuși, deabia la toamnă, se va putea face o ideie definitivă asupra activității guvernului. Atunci își va preciza politica sa economică — și vă pune în fața țării marea chestiune, a elaborării unei noi constituții, opera cea mai de seamă și care întâlnește cea mai mare opoziție din partea celorlalte partide.

Lupta contra vechiului Regat

— Cum se scaldă un confrate —

Un alt ziar al partidului național, care la venirea dlui Iorga în Ardeal s'a năpustit asupra-i cu întreg bagajul de mahalagisme de care dispune, pentru că mai apoi s'o întoarcă și să ne asigure că nici când n'a căutat să înfiltreze în poporul ardelean ura împotriva tuturor „regățenilor", este „Foaia Poporului" din Sibiu.

Mai nepricepută însă decât sarata ei dela Brașov, iată cum se desvinovățește această foaie de acțiunea ei de până acum împotriva unificării sufletești:

„Noi numai în „regățenii" necinstiți, pungași, excroci, aventurieri etc. vedem dușmani ai neamului nostru, precum vedem astfel de dușmanii și între Ardelenii uitați de sine.

Fiindcă însă numărul „pușlamalelor", „derbedeilor", „haimanalelor", „lichelelor" etc, e cu mult mai mare în vechiul Regat, care și după spusa bătrânului cronicar este așezat „în calea răutăților", sperăm că marele nostru învățat, după ce a dăscălit pe „țățele din Ardeal", va lua la mână pe răi și stricații de dincolo."

O astfel de apărare mai rar.

O întrebare însă „Foii Poporului":

De unde știe ea că în vechiul Regat numărul pușlamalelor, lichelelor etc. e mai mare decât în alte părți, decât în Ardeal bună oară? Poate proba acest lucru statisticeste?....

A făcut ea recensământul tuturor declasaților pe provincii și orașe? A consultat ca casierul judiciar să constate unde sunt mai mulți hoți, criminali, etc.?

Și chiar luându-se după acest criteriu ar ajunge la concluzii greșite. Ar urma, după această concepție, că cele mai stricate țări sunt Anglia, Franța și Statele-Unite, pentru că acolo statistica înregistrează un număr de fapte criminale pe lângă care ceea ce se petrece la noi în țară e cu totul neînsemnat.

Dar revenind la „uzurința și imoralitatea" vechiului regat, întrebăm: de unde au scos acuzatorii frații noștri de peste Carpați, că acolo numărul cafenelor și varietăților, al dancingurilor etc. este mai mare decât în Ardeal. Pentru că în București sunt mai multe cafenele, decât în Cluj? Dar Bucureștii sunt decătevaori mai mare decât Clujul.

In schimb orașele din vechiul regat, de mărimea Clujului, cum sunt Brăila, Galații, Craiova nu sunt de loc mai bogate în localuri pe petrecere de cât orașele din Ardeal de mărimea lor. Dar nici acesta nu e un criteriu. Apoi și aici, ca și acolo, se duce aceiași viață de cafenea și de noapte, se fac aceleași chefuri, aceleași scandaluri, care sfârșesc de multe ori tot la aceiași polițiie, ca pretutindeni, ca și în Basarabia, ca și în Ungaria, ca și în Polonia, Germania etc.

Confratele sibian, fără îndoială, judecă lucrurile prea, ca să zicem așa, închis, comparând viața tihnită a orășelului în care apare în fiecare Duminecă, cu viața vechiului regat, cu orașe mari, cu porturi, cu comerț mare, cu industrie mare, cu agricultură mare, cu viață intensă, cu mișcare culturală desvoltată, cu oameni în marea lor majoritate cuminți, așezați, înțelepți și mai cu seamă foarte iubitori de frații lor cu cari s'au unit de curând.

Insemnări de-o zi

„Patria" remarcând că există un inspector al cerealelor în persoana unui reputat om de litere, se plânge că vitele n'au inspector.

„Patria" nu știe cu guvernul a lăsat acest post neocupat în vederea unei înțelegeri cu partidul național. Doar are și partidul național oamenii săi de litere, descifrabili sau nedescifrabili.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Graiul ardelenilor

Scriitorul Septimiu Popa face în „Adevărul Literar" recensia unei traduceri: Le Disciple de Paul Bourget, tradus de Lucia Sabotici. Traducerea a părut rea scriitorului ardelean și o menționează numai pentru a arăta că și în vechiul regat se fac greșeli de limbă și de construcțiune gramaticală, cu toate că „regățenii" și au scuza ardelenilor de a fi fost dominați de o stăpânire străină.

Este interesantă introducerea acestei recensii în care un scriitor ardelean se ocupă de greșelile de limbă. Iată ce scrie dl Septimiu Popa:

„Incontestabil, noi Ardelenii, cari n'am petrecut vreme mai îndelungată în vechiul regat, vorbim o limbă românească mai mult ori mai puțin stricată. Supremele sforțări ce le facem pentru îndreptarea acestui rau nu isbutesc întotdeauna și e rar „intelectualul" ardelean care în năsuința lui de-a vorbi ca în vechiul regat să nu „comită" măcar un „caragialism" la săptămână. De-ar trăi acum Caragiale, ar creea opere nemuritoare, iar înverșunatelor lupte pentru și contra unificării le-ar imprima desigur o notă de ne mai pomenită veselie.

Astea ar mai fi cum ar fi; zâmbetul fin cu care sunt întâmpinate caragialismele ardelenilor din partea fraților din vechiul regat, e totuși, suportabil.

Ardeleanul urmărește cu atenție încordată felul de-a vorbi al „regățenilor" tocmai cu intenția de-a și însuși o limba românească corectă și condus de intenție citește cărțile, ziarele și revistele din vechiul regat, având parte uneori de prea amare deziluzii. Greșelile de gramatică și sintaxă sunt neasămănat mai multe și mai strigătoare la cer în unele ziare și reviste din vechiul regat, ca în convorbirile particulare ale ardeleanului, iar unele cărți îl fac de-adreptul să se revolte."

D. Popa are perfectă dreptate.

O remarcă însă, crede necesar să facă cel ce scrie aceste rânduri și care e un „regățean". Nu s'a adus niciodată vre-o „acuză" ardelenilor pe acest motiv. Căci cuvântul „acuză" are în sine ceva mai g. decât simplul haz ce s'a făcut pe socoteala unor cuvinte și expresii ardelenești, haz pe care-l face oricine când își aude vorbindu-i-se limba întortochiat.

Dar noi facem foarte multe greșeli de sintaxă; — conviețuirea cu popoarele streine, cultura ungurească ce ne-am însușit o în școli, citirea ziarelor, revistelor și cărților ungurești și alte multe împrejurări cari le lăsăm neamintite, au contribuit, ca noi să construim uneori propozițiile după forme sintactice ungurești și germane. Apoi sunt multe ardelenizme, de cari nu ne putem dezbăra ușor. Nimic mai explicabil. Prea sunt puțini cei patru ani dela înfăptuirea idealului național încoace, pentru ca deodată să așteptăm îndreptarea unui rău infiltrat de zeci de ani, și chiar de veacuri și moștenit din tată în fiu. Asta o amintesc ca un avertisment pentru acei frați din vechiul regat, cari sunt nemiloși în criticile ce ni-le fac de câte-ori în convorbiri folosim construcții de fraze nu prea românești, ori-ne venindu-ne „mintenaș" în minte cuvântul românesc potrivit, — vre-un cuvânt de o haine streină. Acusa ce ne-o ridică la astfel de ocazii, cum că ne-ar lipsi voința de a învăța o limbă românească corectă, e nedreaptă și ne mirăm că nu o înțeleg asta chiar din „caragialismele" ce le „comitem" uneori.

Colaboratorii lui Al. Dumas tatăl

In Franța s'a închis zilele acestea un vechi proces de drept literar, care se discută de mai bine ca 60 de ani între urmașii lui Alexandu Dumas bătrânul și'ntre urmașii lui Macquet, unul din anonimii scribi din fabrica de romane a reputatului autor al lui „Monte Christo". Procesul acesta a preocupat mult și insistent toată presa și critica mondială și'n cursul anilor aceasta din urmă a stabilit, că Maquet, anonimul scriitor, ale cărui romane, dintre care unele valoroase tot atât de mult ca și cele din tinerețea lui Dumas, au apărut sub iscălitura lu Dumas, a fost privat de către acesta și speculat neomenește. Critica, cu timpul l-a integrat pe Maquet în drepturile lui, mai rămânea însă să-'l reintegreze și justiția civilă. Procesul, cum spuneam, a dăinuit nespus de mult. Acum l-s'a pus capăt. Justiția a obligat pe moștenitorii lui Dumas să restitue urmașilor lui Maquet veniturile realizate de Dumas tatăl prin operele despre care s'a dovedit că sunt scrise de Maquet.

Totuși chestiunea acestui proces nu s'a închis. Nu, pentrucă cu toate insistențele urmașilor lui Maquet, ca justiția să obligе pe urmașii lu Dumas să indiçe pe volumele despre care s'a dovedit că au fost scrise ori în colaborarea cu Maquet, ori că au fost opera exclusivă a acestuia, — că au fost făcut în colaborare de către Dumas și Maquet — judecătoria civilă, referindu-se la contractul dintre ilustrul romancier și scribul său anonim a dovedit, că dreptul de proprietate literară al lui Maquet a fost vândut patronului și tot ce poate să se discute este chestiunea tantiemei.

Problema propagandei culturale la sate

E îndeajuns de cunoscută starea înapoiată din punct de vedere cultural al satelor românești. Chestiunea aceasta a fost desbătută și în coloanele „Infrățirii". Nu e nevoie să mai aduc noui temeiuri pentru a dovedi că o întinsă activitate culturală, cu caracter instructiv și educativ, se impune spre a alunga zăbranicul de întuneric, care acopere pătura sătească. Mai mult încă: în satele ardelene și bănățene, sub înrâurirea unor anumite tendințe politice, se propovăduește ura față de „regățeni", înfiripându-se pe nesimțite în suflete „regionalismul spiritual". In Basarabia, curentele potrivnice unității noastre naționale sunt atâtate și mai puternic.

Dacă pentru înlăturarea ignoranței și desvoltarea înclinației către cultură, înființarea de biblioteci este un mijloc aproape îndestulător, în ce privește însă nimicirea curentelor disolvante, nu vedem alt mijloc mai prielnic decât alcătuirea unei falange de cărturari, cari să angajeze în ținuturile alipite o serie de conferințe, în care să arate necesitatea de neînfrânt a „unificării sufletești". E ceeace personal am făcut doi ani de zile, în satele și orașele bănățene.

Un puternic sprijin în această direcție l-ar putea da studențimea. Tineretul universitar are și entuziasmul și energia necesară pentru a împlini cu izbândă această misiune. Insă de acum doi ani de zile, în congresul studențesc ținut la Cluj, am ridicat chestiunea activității cultural-naționale a intelectualilor pe tărâmul social, întrucât socotesc, că rostul și menirea de căpetenie a tineretului universitar țintește să împărtășească cu o parte din lumina dobândită pe băncile Universității, pătura sătească, către care avem atâtea datorii. Fără luminarea și înălțarea sufletească a elementului de bază în organizația noastră de stat, nu poate fi vorba de propășire.

Trebuie să ne dăm seama, că oricâte reforme și drepturi s'ar acorda poporului, ele nu vor contribui întru nimic la progresul statului nostru, dacă nu vom isbuti să trezim în pătura sătească conștiința însemnătății drepturilor de care se bucură.

In desfășurarea acestei activități, un prețios concurs îl vor da învățătorii, preoții și toți cărturarii satelor. De altfel, credem că o serioasă campanie în direcția ridicării mulțimii, nu poate fi pornită fără mijlocirea acestor fruntași ai satelor.

Cercurile studențești județene vor lua înțelegere cu toți intelectualii județului respectiv, precum și cu autoritățile școlare și administrative, spre a stabili un program de intensivă activitate culturală, Astfel se va alcătui un mănunchi de intelectuali, în frunte cu studențimea care ca un fir de foc va primi să lege laolaltă suflet cu suflet, ridicând pătura sătească. Trei ani de zile de experiență și muncă în aceasta direcție, m'au convins pe deplin de posibilitatea unei desăvârșite reușite pe acest tărâm. Statul ar trebui să se intereseze de aproape de această problemă și să ajute fără șovăială orice acțiune în această direcție.

In chipul acesta, neamul românesc — după întregirea sa politică — e chemat să joace în Orient nu numai un rol de seamă și însemnat rol economic, ci, cum spunea într'un articol din „Flacăra" dl. I. G. Duca, e sortit să împlinească și o mare misiune culturală.

Dr. PETRE GHIAȚA.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Alexandru Petőfi

Când așternem pe hârtie aceste rânduri pentru comemorarea a o sută de ani dela moartea marelui poet pe care l-a dat lumii în veacul trecut Ungaria, minoritatea maghiară dela noi prăznuește cu solemnitatea cuvenită această comemorare, pe câmpul de luptă dela 1848, lângă Sighișoara, unde Alexandru Petőfi, eroul libertății ungurești din acel an memorabil, și-a găsit moartea pe care o visase așa de frumoasă în poezia „O teamă simt în suflet cum s'așterne".

Nu însă pentru această coincidență ne-am hotărât să preamărim memoria poetului maghiar. Comemorarea de astăzi dela Sighișoara nu e comemorarea care i-se cuvenea lui Petőfi. Nu pentrucă centenarul nașterei lui ar trebui serbătorit la 31 Decembrie sau 1 Ianuarie, nașterea lui fiind înregistrată în această grabă a doi ani, unul care trece cu speranțe neîmplinite de cele mai multe ori și la granița unui an care se începe, aducând, ca de obicei, pe buze surâsul nădejdilor în viitor.

Nu pentru aceasta, ci pentru altceva comemorarea de astăzi a lui Alexandru Petőfi nu corespunde cerințelor pe care le impunea personalitatea lui.

Intr'un număr trecut, pe timpul când se plănuise această comemorare, ne-am exprimat părerea noastră relativ la această prăznuire. Comemorarea de azi a fost plănuită și a fost dusă acum la îndeplinire de către persoane, care n'au nici în clin nici în mânecă cu Petőfi. Reacționarii, magnații, și-au însușit exclusivitatea comemorării lui, căut nd să atragă la o serbare care nu prea e a lui Petőfi, ci a politicei lor de azi față de statul român, pe minoritatea maghiară. Din centenarul lui Petőfi, care putea fi și pentru noi românii o zi de duioasă aducere aminte, uniunea maghiară, la care din motive de ordin politic de actualita e s'au asociat și alte fracțiuni ungurești, a căutat să facă o serbare mai mult sau mai puțin șovinistă.

Ne vom explica, de ce acaparerea de către uniunea maghiară a comemorării acesteia nu complectoază gloria pe cari i-ar fi făcut-o lui Petőfi un alt centenar, unul, care ar fi avut caracterul universalității. Vom explica aceasta nu prin fraze, cum mâine vor căuta confrații maghiari să ne acuze că ne-am agățat de personalitatea poetului, cărula noi îi atribuim o mai universală valoare decât aceia care caută să'l îngrădească între limitele unei înguste politici de partid, — ci prin însăși opera pe care ni-a lăsat-o comemoratul.

In Petőfi s'au luptat, dupăcum o vedem în poeziile lui, doi oameni: maghiarul, și omul universal. Este atât de maghiar și atât de universal în tot ce a scris, încât paradoxul acesta izbește pe cititor ca la niciun alt scriitor. Se confirmă prin aceasta teoria unui mare profesor al nostru, care a statorit, că orice universalitate și umanitarism, sunt strâns concrescute cu naționalismul.

In poezia lui lirică, ușoară, pusta ungurească, manifestațiunile vieții ungurești sunt prinse cu atâta putere, încât nu poți să nu-i spui, că e cel mai specific maghiar poet din câți i-au avut ungurii până azi. Cu toate acestea fondul pe care sunt făcute, e atât de larg universal, de universul omenesc încât nici de cum nu pot avea soartea acelor opere naționaliste, pe care trebue să te căznești să le simți când nu faci parte dintre fiii aceleiași națiuni din care face parte poetul.

Totuși, nu aceste mici poezii, mici perle literare, sunt acelea, care i-au durat lui Petőfi eternitatea, grandiozitatea universalității.

Petőfi e mare prin poeziile lui revoluționare. Prin opera, în care proslăvește biruința libertății universale. Prin aceasta Petőfi a ajuns să fie poetul tuturor națiunilor; pentru aceasta în Italia, țara luptelor pentru libertate din veacul trecut și de azi, a fost privit ca un poet al libertății ita lene; și pentru aceasta națiunile de pretutindeni s'au grăbit să comemoreze anul acesta împlinirea a o sută de ani de la nașterea lui.

Nu-i vom analiza opera. Prinderea evenimentului de azi din fuga grăbită a condeiului nu permite o adâncire a operei întregi a lui. Nici nu este de altfel necesară. Pentru maghiari nu, pentru că e cel mai cunoscut de către toți din ei dintre toți poeții maghiari, iar pentru noi de asemenea fiindcă și cunoaștem poezia parte din original, aici în Ardeal, parte din traduceri, în care Al. Petőfi a fost redat de către un Oct. Goga, Dl St. Iosif, etc, cu o preciziune demnă.

Tocmai pentru aceasta, pentru că îl cunoșteam și pentru că universal cum este, îl înțelegeam și noi și l-am însușit după cum și l-au însușit toate națiunile care prețuesc libertatea universală, cântată de el, — ni-ar fi plăcut, ca acest centenar să fi fost centenarul intim sărbătorit de către toți aceia care trăesc într'un dor intim și într'o prețuire egală a libertății și frățietății universale. Ni-ar fi plăcut, ca la acest centenar să îi putut lua parte și românii stimătorii ai lui Petőfi. Dacă nu s'a putut, nu e vina noastra.

Înțelegem să mergem la o prăznuire sinceră, a la prăsnuirea aceluia pe care-l știm și nu a unui străin.

Ori, străin ne este Petőfi pe care l-a comemorat ieri și azi o parte a minorității maghiare. Este un fals Petőfi, al magnaților, — aceia care pe vremea lui erau asocia ii reacționarismului austriac și contra cărora a luptat el din răsputeri. Este un Petőfi al reacționarismului și nu acel Petőfi, care și-a făcut o glorie din preasl virea egalității, frățietății și libertății.

Nu vom mai continua pe nota aceasta. Tocmai pentruca să arătăm minorității ungurești, că-i prețuim pe Petőfi cel adevărat, vom da aci cititorilor români care nu-l cunosc, un îndemn și indicațiuni despre posibilitatea cunoașterei lui. Il avem în românește în traduceri bune: regretatul Iosif a tradus din Petőfi, în afară de mai multe poezii, acel „*Apostoi*", care ni-l dă pe Petőfi întreg, pe acel Petőfi, asupra căruia ni-am oprit aci toate privirile; dl Oct. Goga ni-a tradus din el cu o măestrie deosebită poezii de o deosebită delicateță: Sfârșit de Septemvrie, Hora lupilor, Hora câinilor și apoi acel imn al libertății: O teamă simt în suflet cum s'așterne. Ni-a tradus din Petőfi și dl Vasile Al. George, într'un mic volumaș, apărut înainte de războiu.

E un indiciu acesta, că l-am prețuit și noi. Dar l-am prețuit în intimitatea grandiozității lui și nu răpiți de mici interese falsificătoare,

Cine ataca pe generalul Moșoiu

„Patria" aruncă o nouă imputare în contra Generalului Moșoiu.

Inspiratorul articolului de care e vorba, uită că pe vremea, — și nu e mult de atunci — când se credea că Generalul Moșoiu va putea sprijini cu autoritatea c nstei și popularității sale firavele făpturi îngulerate ale partidului tuturor rezervelor și al tuturor comp romisurilor, insultatul de acum era cel mai mare erou al Ardealului.

Când însă Generalul Moșoiu n'a vrut să-și ia răspunderea politicei competentului Sever Dan-Ta eyrand, sau să acopere cu trecutul lui de ciuste o era țiunile financiare ale genului din Bohâlna, acel ce trebuia să fie un steag, a dev nit o unealtă în mâna blestemaților „regățeni."

Nu discut afirmațiile pueri'e asupra valorei militare a genera ului Moșoiu, pe care le face „Patria".

Cei, cari trebuiau să se pronunțe asupra acestei valori, au făcut-o încredințând pe rând acestui general comandamente, cari trebuiau să hotărască soarta bătăliilor de căpetenie și nu impe.tinențele „Patriei" vor putea să întunece ceva din gloria fostului comandant al grupurilor de Nord și de manevră.

Dar vreau să afirm, ca unul, care cunosc în de aproape faptele, că trecerea liniei de demarcațiune nu s'a făcut decât grație tenacei stăruințe a generalului Moșoiu, care a învins, mai întâiu cunoscuta timiditate a domnilor din fruntea partidului național, cari acum se împăunează cu o glorie, pentru a cărei câștigare a fost împinși dela spate.

Cât erau de pregătiți membrii Consiliului Dirigent, pentru evenimentele, cari s'au succedat cu atâta repeziciune, se vede din faptul că au trimis ca reprezentant al lor în Budapesta pe un domn Erdely, pe care comandamentul român a trebuit să-l exped eze înapoi ca indezirabil.

Popularitatea chinuește pe cel ce n'o ar . Partidul național a văzut revirimentul produs în mase și fiindcă insulta e arma celui slab, insultă.

Ținta e firește acel, care n'a vrut să-l scoată de păr din mocirla, în care l a cufundat Consiliul Dirigent.

Căpitan **N. C. Popescu.**

Viitorul agricol al țărei

O alarmă neîndreptățită. Improprietărirea nu creiază neajunsuri producției agricole. Inființarea de școli de agricultură pentru țărănime

Încă de la aplicarea reformei agrare în vechiul Regăt, se spune că trecerea proprietății mari în stăpânirea țărănimei, va atrage după sine o puternică diminuare a producției naționale din punctul de vedere agricol.

Principalul a gument adus atunci de c i interesați, era, că dacă țara noastră, înainte de război, a fost o țară de mare producție agricolă, acesta se datora numai marei proprietăți.

In prezent în Ardeal, proprietatea mare, pentru a-și apăra interesele ei, se servește de acelaș argument. Aici ca și în vechiul Regat, nimeni nu va contesta meritele marilor proprietari în ceea ce privește intensificarea producției agricole, dar în nici un caz nu se poate spune, că trecerea proprietății mari în stăpânirea țărănimei, va însemna un perpetuu și ireparabil pentru țară din punctul acesta de vedere.

Este adevărat, că lucrările pentru împroprietărirea țăranilor crează o perioadă de tranziție, în care producția agricolă nu poate de cât să sufere, nu însă în măsura arătată de cei interesați Nu mai departe, aici în Ardeal, deși de o lună de zile lucrările de împroprietărire continuă cu multă asiduitate în to te județele, totuși cultura pământului nu suferă de loc, căci rapoartele sosite Ministerului de agricultură vestesc, că pretutindeni, atât în terenurile acum expropriate, cât și în acelea care erau mai dinainte în stăpânirea țărănimei, au început arăturile de toamnă.

Neajunsul cel mare este că țăranii nu dispun încă de unelte agricole perfecționate. Se speră însă că în timpul cel mai scurt, cu ajutorul mai ales al obștilor sătești, popula ia rurală va putea să-și procure ma ini moderne pentru cultivarea sistematică a pământului.

Atât acum, cât și atunci când s'a făcut exproprierea în vechiul regat, conducătorii și-au dat seama kă țărănimei, intrată în drepturile ei, îi trebuie și cunoștințele necesare în ceiace privește cultura rațională a pământului. De aceia statul a avut grija, ca învățământul agricol să fie organizat potrivit cu nouile împrejurări. Pe lângă școlile existente, au mai fost înființate altele, unde fii de săteni să meargă pentru a-i însuși cuno tințele necesare în această privință.

Astăzi, în afară de școlile superioare de agricultură, avem un mare număr de școli elementare, create anume pentru a asigura viitorul agricol al țărei. Pe lângă acestea, în Ardeal, ca și în vechiul Regat, s'a avut în vedere ca pretutindeni să se rezerve terenurile necesare în vederea înființărei de ferme model, unde țăranii să poată găsi un sprijin și o bună pildă asupra modului cum trebuie să fie lucrat pământul.

Așa stând deci lucrurile, alarma dată de cei interesa i, că viitorul agricol al țărei este primejduit, nu poate fi îndreptățită și ea dovedește că nu a fost decât o manoperă pusă la cale cu scopul de se obține anumite favor ri cu prilejul efectu rei exproprierei.

„Kristály"
Cluj (Kolozsvár)
văpsește și curăță
Văpsitorie de lână bumbac
și blănărie.
Lucrurile trimise prin poștă se ispravesc iute și regulat
Lloyd 557 1817

GREȘEALA CONFERINȚEI FINANCIARE A PARTIDULUI NAȚIONAL

Cele trei argumente ale dlui Bontescu. Cum pot înșela cifrele. In ce constă inferioritatea capitalurilor românești și cum s'a format superioritatea celor neromânești. Politica îngustă a partidului naț. păgubește Ardealul și strică României

Apropiindu-se ziua când va trebui să se țină adunarea generală a Băncii Agrare, în care se vor lua hotărîrile de cuviință față de modificarea legii agrare pentru Ardeal, Banat și părțile ungurene, unele ziare au început să agite din nou chestiunea numitei Bănci. Necesitatea de a câștiga cât mai mulți aderenți pentru o cauză pierdută, a determinat intervenția d-lui Victor Bontescu în discuțiile de presă. Fostul ministru al resortului de agricultură în Consiliul Dirigent și autorul proectului de reformă agrară, care prevedea înființarea Băncii Agrare, unde astăzi d-sa este Directorul general, aduce în două articole, publicate u ul în „Adevărul" și altul în „Argus", noi elemente în chestiunea a ât de pasionată a Băncii Agrare.

Dl Bontescu, se bazează pe trei argumente fundamentale pentru a dovedi „rostul național și financiar al Băncii Agrare", ca Banca privilegiată și însărcinată cu finanțarea reformei agrare.

Aceste argumente sunt:

a) **In Ardeal forța capitalului românesc angajat și angajabil în credite de lungă durată era, înainte de crearea Băncii Agrare de 100 de ori mai mică de cât a capitalurilor săsești și unguresti.**

Capitalul românesc reprezentat de Banca Albina cifra

	lei	16.016,900
scris. func. circ.	„	2.400,000
împr. hipotecar	„	2.496.532
pe când capitalul a patru mari instituții săsești era de:	„	46.214,000
fonduri de rez.	„	27.168,430
scris. func. în circ.	„	194.445,100
împr. hip. acord.	„	187.217,420

și alte pentru mari institute maghiare, reprezentând un capital social

global de	lei	27.230,000
fonduri de rez.	„	10.608,859
scris. func. în circ.	„	35.171,400
împr. hip. acord.	„	51.581,908

„Intreg creditul funciar ardelenesc era și este așa dar în mâna acestor institute neromânești; — ba în cea mai mare și importantă parte a lui a rămas pe mâna marilor institute străine din Budapesta"

— adaogă dl Bontescu după înșirarea cifrelor de mai sus.

Deci trebue făcut tot posibilul să contrabalansăm superioritatea financiară a elementului strein din Ardeal, și a esta era rostul principal al Băncei Agrare.

b) Imposibilitatea în care se află organele financiare ale statului de a răspunde normal operațiunilor de finanțare a reformei agrare — prin lipsa de funcționari și aglomerarea lucrărilor de unificare — îndreptățau concursul unei instituții particulare pentru aceste operațiuni umplându-se astfel „două goluri": imperfecțiunile organelor administrative și necesitatea economico-financiară a unei instituțiuni de credit care să egaleze pe cele românești.

Deci, iarăși Banca Agrară.

c) Pilda sistemului întrebuințat de unguri cu societățile de credit funciar pe baze privilegiate.

Deci, hai și noi cu banca Agrară.

In adevăr primul argument adus de dl Bontescu pare destul de serios la întâia vedere. In Ardeal sîntem copleșiți economicește și financiaricește de străini.

Dar, el are un mare și fundamental defect, care e și defectul întregei concepții economice și financiare a partidului național. Atât dl Bontescu, cât și partidul național pe care îl reprezintă în materie economică și financiară, fac marea greșeală de-a analiza stările economice financiare din Ardeal, **separat de restul țării românești.**

Sau, potrivit celui de al treilea argument al Dlui Bontescu superioritatea capitalului neromânesc din Ardeal se datorează tocmai faptului că stăpânirea ungurească de pe vremuri a acordat tot felul de privilegii întreprinderilor financiare cu sfera de acțiune în Ardeal, tocmai pentrucă simțea necesitatea de a contrabalansa superioritatea numerică a elementului românesc printr'o superioritate economică și financiară străină lui Și nu s'a găsit atunci niciun glas de ungur sau sas, care să se ridice contra emigrației de peste Tisa în Ardeal. Din potrivă. Insuși dl Bontescu afirmă astăzi că „în cea mai mare și impozantă parte a lui, (capitalul neromânesc) a rămas în mâna marilor institute străine de la Budapesta".

Situația noastră de după unire ne punea într'o vădită superioritate față de capitalurile neromânești. Surplusul de capital din vechiul regat ar fi îndeplinit cu prisosință rolul pe care l-a îndeplinit pe vremuri capitalul de la Budapesta, fără privilegii și fără nici o misiune politică.

Partidul național însă, însușindu-și reprezentanța exclusivă a Ardealului, a arătat dintr'un început cea mai înverșunată ostilitate vechiului regat, pe care îl ura politicește și îl ignora financiaricește. Celebrele dispoziții prohibitive date în timpul ministeriatului dlui Bontescu în Consiliul Dirigent, vor rămâne exemple clasice ale acestei politice înguste, atât de contrară intereselor Ardealului în special, și ale României întregite în general.

In schimb, partidul național a'a gândit să creieze Banca Agrară. In numărul viitor vom căuta să vedem dacă Banca Agrară era capabilă, cu toate privilegiile obținute, se știe cum, să împlinea că diferența dintre Capitalul românesc al Băncii Albina și cel al celor 8 i stituțiuni neromânești.

Cât despre cel de al doilea argument al dlui Bontescu, el e prea pueril pentru a merita să fie discutat. Dacă organele financiare ale statului nu aveau destul funcționari, de unde avea să găsească Banca Agrară, când nu mai 121 funcționari români au rămas din vechea administrație? Dnul Bontescu face și aici greșeala de a s gândi numai la Ardeal, ignorând România întregită în care totuși a fost ministru.

A. R. Gus.

Ipocrizia țărănistă

Deși de mult timp fostul șef al „Federației naționale" încetase de a mai fi simpatizat de Dr-ul Lupu, totuși oarecare rămășiță de bun simț, oprea pe localerul comunisto-țărănist, să se atingă prea mult de credințele politice ale d-lui N. Iorga.

Față de campania de ură dusă contra vechiul Regat de fruntașii partidului național, campanie care se transmitea prin pana ziariștilor presei partidului național, în toate colțurile de țară, neliniștând sufletele pașnice ale țăranilor, dl Iorga fără vre-un gând de politică de partid, și-a spus cuvântul său, ca mare cunoscător al oamenilor și lucrurilor din întreaga țară, căutând astfel să restabilească adevărul, atât de covârșit de calomniile opoziției.

Adevărul însă supără. Unul din ziarele Ardealului „Gazeta Transilvaniei", în loc să-și schimbe atitudinea dușmănoasă, din contră, a atacat și cu mai multă furie vechiul Regat, făcând aprecieri jignitoare la adresa d-lui Iorga.

Bazat pe aceasta, oficiosul partidul țărănesc „Aurora", crezând că e momentul să ademenească partidul național la înfăptuirea acordului de mult visat, al „adevăratei democrații" găsește nici mai mult, nici mai puțin că dl Iorga e agent al partidului liberal.

Indiferent de statornicia convingerilor sale politice, opinia publică, însă a recunoscut totdeauna sinceritatea măretul istoric, iar partidului liberal cinstea și competența necesară pentru a nu face uz de mijloacele ce aparțin „oamenilor noi".

Si nu trebuie să se uite că aceiași țărăniști, același dr. Lupu au bârfit la fel și partidul național, chiar când acesta a avut o linie de conduită corespunzătoare intereselor țării.

E deci foarte natural, că acei care doresc ordine și bună înțelegere în viața publică, fiind antagoniști „principiilor" partidului țărănesc, să fie considerați drept liberali.

Răspândiți „Infrățirea"

INFORMAȚII

Leul a coțat eri la Paris 825 marca 2.13.

Francii francezi s'au negociat eri pe piața noastră cu 12.25 iar mărcile cu 26.

•

Ministerul comunicațiilor a aprobat instalarea unui post de telegrafie fără fir la Timișoara pe spesele comunei.

•

La intervenția d-lui senator dr. Gavril Cosma și deputat Alexandru Lăpedatu, dl ministru C. Banu a aprobat un ajutor de 15,000 lei pentru edificarea bisericii ortodoxe din Fenerig.

•

Regimul excepțional de a putea preda fără autorizațte prealabilă vite la abator drept cotă centingentată internă în vederea obținerii autorizații de export de vite, a fost extins și asupra orașului Timișoara.

•

Guvernul nostru tratează cu guvernul elvețian exportul a unei noui cantități de 3500 vag. de porumb, orz și fasole din cota contingentată în contul contractului de 15.000 vag. de grâu.

•

Se aduce la cunoștința celor interesați că școala normală de băeți din Satu-Mare (Transilvania) sunt vacante mai multe burse și semiburse pentru anul școlar viitor.

Orice informațiuni se pot lua dela cancelaria școalei, bulevardul Regele Ferdinand No. 1.

•

La 31 Iulie se va sărbători la Sighișoara, centenarul nașterei poetului ungar Alexandru Petőfi adică în localitatea ardelenească unde și-a găsit moartea cântărețul libertății.

Se organizează mari festivități la Sighișoara în aceste zile cu conferințe, coruri, etc.

•

Cu ocazia serbărilor date de „Sindicatul Presei Române" din Ardeal a avut loc un match de footbali între ziariștii români și maghiari. Rezultatul este de 6:0.

•

Comisia pentru finanțarea exproprierei s'a întrunit la ministerul de finanțe și a verificat titlurile de rentă, imprimate de curând, care se vor da proprietarilor expropiați drept contravaloarea pământului ce le-a fost luat. Deasemenea comisia a dispus imprimarea diplomelor de împroprietărire, care se vor împărți țăranilor împroprietăriți drept ace de proprietate.

•

Direcția regională veterinară din Timișoara comunică ministerului de domenii că a fost arestat acolo un anume Titu Demetrescu care cu acte falșe a cerut să fie numit medic veterinar.

Demetrescu a declarat că și-a cumpărat diploma dela Budapesta, unde funcționează un birou de asemea acte falșe.

•

Automobilul dlui dr. Bianu a avut de suferit Vineri un accident de automobil la Sovata. Atât d. Inspector Bianu, cât și șoferul au scăpat neatinși.

La Sinaia, continuă sub președenția d-lui dr. C. Anghelescu ședințele comisiunei pentru reforma învățământului primar.

Secretarul general al ministerului, precum și directorii generali, convocați pentru aceste ședințe la Sinaia, se vor reintoarce în Capitală Luni 31 Iulie.

■

D. Borhall atașatul comercial al Angliei la noi și d. Gh. Bocescu, fost atașatul nostru comercial pe lângă legația noastră din Londra vor sosi mâine în localitate.

■

Preoții unguri din America cari au luat parte la congresul bisericei unitare din Ardeal, părăsesc mâine orașul nostru.

■

D. dr. Hossu directorul regionalei C. F. R. din Cluj a fost numit ca delegat al comisiei de unificare, de pe lângă direcția generală C. F. R. din București,

■

La intervenția dlui Dr. Gavril Cosma senator și a dlui Alexandru Lepădatu deputat, d. ministru C. Banu a dat un ajutor de 15000 lei pentru zidirea bisericei din Fenerig (Bihor).

■

In urma săpăturilor în vederea edificării, s'a găsit în calea Victoriei două carabine și mai multe cartușe Poliția chemată, a dispus ridicare lor și a deschis o anchetetă, pentru a putea afla cine le-a ascuns.

■

Niște necunoscuți au intrat zilele trecute în castelul contelui Zichy din Secuime și în lipsa proprietarului care actualmente este la Viena au furat o mulțime de obiecte de mare valoare.

•

Dl Dogeanu a fost numit șeful brigăzii locale de siguranță, în locul dlui Rădulescu.

■

Dl profesor Zimmern dela Universitatea din Oxford este așteptat să sosească astăzi în localitate.

Facultatea de medicină veterinară, anunță absolvenții de licee, că pentru ajutoarele de învățământ (300 lei lunar) ce le dă studenților înscriși în anul I, se va ține un concurs la 10 Octombrie.

Candidații trebue să dovedească prin acte oficiale, că sunt lipsiți de mijloace.

Concursul se dă din științele fisico-himice și științele naturale (botanica și cologia), după programul cursului superior dela liceu.

•

„Societatea Anonimă pentru îngrășarea porcilor și industria cărnei din Gheria" cumpără în permanență pe lângă prețurile piaței, din proprietatea domeniilor, porci și tot soiul de cereale în cantitate nelimitată și vinde porci grași precum și alte producții prelucrate din porci." 1515

Comisia pentru reglementarea regimului pâinei a fost convocată pentru Luni, la ora 5 d. a., la ministerul industriei și comerțului sub președenția d-lui ministru V. Sassu. In această ședință delegația de anchetă, numită de comisie în ședința precedentă, va prezenta raportul său despre constatările făcute cu ocazia cercetării întreprinse pe la diferiții brutari din Capitală, ca să vadă condițiile și mijloacele de fabricație a pâinei precum și costul întregei operații de purificare. Comisia va discuta raportul ce-i va fi prezentat și apoi va aviza asupra prețului pâinei și prețului fainei.

•

Banca Națională a României. Detentorii acțiunilor Băncei Naționale a României sunt instiințați că cu începere dela 1 August 1922, vor primi de fiecare acțiune un acont de lei 100 din dividendul cuvenit pe anul 1922.

Plata se va face la Administrațiunea Centrală a Băncei și la Sucursalele și Agențiile ei.

■

Domnul EUGEN DEAC dentist reintorcându-se acasă și-a început activitatea de dentist Piața Unirii 26 Cluj.

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Efectuează asemnări în străinătate în modul cel mai convenabil.
Banca Mobiliară
Soc. An.
Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725
◆
Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.
Lloyd 605 1819

Știri din Banat

Adunarea generală a notarilor comunali

La 7 August a. c. pe la orele 9 dim. va avea loc în sala mare dela prefectura județului, adunarea generală a notarilor și ajutorilor de notari comunali din județul Timiș-Torontal.

Noul administrator financiar

Dl Ioan Pivniceriu a fost numit administrator financiar al județului Timiș-Torontal.

Alegerea protopopilor dela Oravița și Buziaș

Consistoriul bisericesc dela Caransebeș, în ședința de Miercuri 26 Iulie a procedat la alegerea protopopilor dela Oravița și Buziaș. Au fost aleși preotul Ioan Getia, din comuna Sîrbova ca protopop ar Buziașului, iar profesorul Virgil Musta al Oraviței.

Un arestant care-și la concediu

Din arestul Tribunalului Lugoj a evadat acum câtva timp arestantul Ioan Cimpoca, condamnat pentru furt la 5 luni închisoare. Toate încercările autorităților de a da de urma lui Cimpoca au rămas zădarnice, până ieri, când evadatul s'a presentat singur la peninteciar declarând că „și-a luat un mic concediu de vară și acum se reintoarce să-și isprăvească pedeapsa".

Inf.

Rezultatul anchetei dela Siguranță și Poliție

Comisiunea de anchetă instituită de ministerul de interne, în urma cererei parlamentarilor bănățeni, pentru a ancheta plângerile ridicate contra unora din funcționarii dela serviciul de siguranță și prefectura de poliție din localitate — comisiune compusă din d-nii Crișnaru, membru în consiliul general administrativ; Ieșanu, dela direcția personalului și deputatul dr. Paraschiv Licăreț, și-a terminat ieri, 27 Iulie, după o activitate de 8 zile, lucrările.

După cât am putut afla dela dl deputat Licăreț, comisiunea a utată în munca ei anevoioasă de toți parlamentarii bănățeni, a stabilit vinovăția unui mare număr de polițiști, găsind întemeiate toate plângerile ridicate de populație în contra acestora. Unii sunt vinovați de abuz de putere, alții de diferite afaceri și de brutalizarea publicului care vine în contact cu aceste două servicii. Cel mai vinovat însă este fostul șef al siguranței locale Haralambie Popescu (a nu se confunda ca actualul șef dl Ștefan Pogescu, care spre deosebire de cel dintâi, este un om drept și cinstit) care deși are în trecutul său câteva destituiri pentru abuz de putere, substituire de bani publici, a fost avansat din sub comisar la rangul de șef al siguranței și trimis la Timișoara, ca să „facă unificarea".

In timpul celor două luni cât a stat în această calitate, în Timișoara, s'a făcut vinovat de multe lucruri care nu cadrează cu rangul și poziția pe care ar trebui să le aibe un șef de siguranță. Desele plângeri, ce s'au ridicat în contra sa, în acest scurt timp i-au adus o anchetă care de și a stabilit vinovăția lui Haralambie Popescu, l-a... suspendat pe 15 zile și apoi internat la Arad, unde este și acum șeful serviciului de siguranță. Comisiunea de anchetă amintită mai sus, care s'a ocupat și cu cercetarea activității lui Popescu, nu vrea să se dea mulțumită cu măsura luată în contra sa, și va cere cu toată tăria îndepărtarea lui definitivă din serviciul siguranței.

Dl deputat Licăreț, membru în această comisiune ne-a mai povestit următorul caz: „Acum un an și ceva, un agent de poliție de frontieră, numit Chircovici, descoperi o contrabandă de milioane. Agentul încheiă cuvenitul proces-verbal, pe care l-a preluat șeful său, comisarul C... și dându-se la Timișoara, s'a prezentat la rândul lui șefilor săi erarhici și de comun acord au rupt procesul verbal încheiat de agentul Chirkovici, în locul căruia au dresat un altul prin care se stabilea, că contrabanda a fost descoperită de ei. Rezultatul acestui proces-verbal este lesne de înțeles: cei trei șefi erarhici ai agentului Chirkovici, au încasat frumoșica sumă de 150 000 lei și s'au ales și cu avansarea".

„Populația bănățeană, care era învățată cu altfel de moravuri, ne spune dl deputat Licăreț, nu poate tolera asemenea lucruri, cari nu fac cinste unei autorități chemate să respecte mai întâi ea legile, pe care trebue să le impună maselor. Toți parlamentarii din Banat, împreună cu cei doi membrii din comisiune, ne vom presenta ministrului de interne, înaintându- un raport asupra celor constatate de comisiunea de anchetă".

D-nii Crîsnaru, Ieșanu și deputat dr. P. Licăreț, au plecat Joi 27 Iulie, la București, unde se vor prezenta ministrului de interne și primului ministru, pentru a le spune raportul anchetei și a cere sancțiuni în contra vinovaților. Membrii comisiunei vor mai cere ca în locul funcționarilor ce vor fi îndepărtați, să se numească alții conștiincioși, cunoscători ai situației locului și limbelor uzuale.

BĂILE FELIX
(ORADEA)
Poziție climaterică, Băi, Hotel și Restaurant de primul ordin.
2013
Prețuri moderate Proprietar Klein.

Vopsește și curățâ bine în timpul cel mai scurt cu preț eftin **UNIO** Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

S'au deschis Antrepozitele **FRENKEL** Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)

TELEGRAME

Grecii sunt intransigenți.

Atena. Grecia a adresat o notă puterilor aliate în care declară că înțelege să-și reia libertatea de acțiune. Totu i e dispusă să examineze propunerile de pace. Socotește însă că pacea nu poate fi încheiată decât dacă ea este impusă turcilor prin forță.

Guvernele aliate au notificat la Atena că nu admit ca Grecia să atace Constantinopolul.

Dl Poincaré și reparațiunile germane

Dl Poincaré a ținut un discurs la inaugurarea monumentului ridicat pe cota 283, făcând istoricul grelelor lupte din Uragon și adăogând că Germania trebuie să repare răul pricinuit. Dacă nu va voi să-l repare de bunăvoie va fi silită cu forța.

Inmormântarea lui Jules Guesde

Paris. — Duminecă s'a făcut înmormântarea lui Jules Gusde asistând reprezentanții guvernului.

Procesul socialiștilor revoluționari ruși

Londra. — Delegația comercială rusă a primit o telegramă din Moscova, anunțând că procurorul general a început Joi rechizitoriul în procesul socialiștilor revoluționari. După o depeșă sosită la Varșovia, Lunaciarski a cerut pedeapsa cu moartea, împotriva inculpaților.

Franța și Constantinopolul

Paris. — Guvernul francez a răspuns negativ la cererea Greciei, relativ la ocuparea Constantinopolului.

Conflictul greco-turc s'a agravat din nou

Atena. — Reprezentantul britanic a protestat pe lângă guvernul grec împotriva acțiunei începută la nord de Silivai unde Grecii au concentrat 25 de mii oameni. Debarcarea trupei grecești totuși continuă la Rodosto. Patrule grecești au avansat până la 2 km. de frontiera turcă, dar a fost respinse de turci.

La Smirna s'a publicat Duminecă un mesaj grec declarând că regiunile ocupate în Asiamică nu vor reveni sub administrația turcă, ci vor constitui un stat autonom, sub garanția armatei grecești.

Pacea greco-turcă.

Atena. — Ministrul externelor desminte știrea după care Franța ar fi propus Greciei să trateze direct pacea cu Turcia, sub auspiciile Franței.

Intențiile războinice ale Greciei.

Constantinopol. — Circulă svonul că Grecia plănuește o lovitură împotriva Constantinopolului. In Tracia ar fi fost debarcate trei divizii menite să por ească spre capitala Turciei.

Monarhiștii germani atentează contra lui Poincaré

Paris. — Guvernul francez a primit informațiuni precise indicând, că cercurile monarhiste germane pregătesc un atentat împotriva d-lui Poincaré.

Lucrările dietei. Fixarea noilor alegeri.

Varșovia. — Dieta a ratificat acordul cu Germania, privitor traficul vamal. A mai ratificat tratatele comerciale cu România, Italia și Elveția, apoi a votat proectul legei electorale. Noulle alegeri pentru dieta vor fi la 5 Noembrie, pentru senat la 12 Noembrie.

Complotul monarchist german contra lui Poincaré.

București. — Guvernul Belgian a transmis la Paris dosarul complect asupra complotului monarchist german contra lui Poincare.

Decorarea ministrului Franței la București.

București. — Ministrul Franței la București, Daeschner, a fost decorat cu legiunea de onoare în gradul de comandor.

Poliția germană atacă comisia aliaților

Paris. — Din Berlin se anunță, că ofițerii comisiunii interaliate de control inspectând cazarma poliției din Stettin, au fost goniți brutal de un detașament de polițiști germani înarmați, pentrucă ofițerii insistaseră să viziteze localul unde constataseră în ajun urma de descărcărei de materiale. Comisiunea va cere refuzarea reducerli plăților pe baza acordului compensațiunilor.

Italia în ajunul alegerilor

Roma. — Partidul fascist a invitat organizațiunile din provincie să se pregătească pentru alegeri, deoarece criza guvernului le grăbește.

Cabinet fascisto-socialist în Italia

Roma — Socialiștii au oferit colaborarea lor la cabinet. „Tribuna“ anunță că Orlando încearcă sa constituie un cabinet cu fasciștii și socialiștii.

Noul prim-ministru polon

Varșovia — Sâmbătă comisiunea principală a dietei a adoptat o rezoluțiune cu 222 contra 202 voturi revocând însărcinarea dată lui Corfanti și adresându-se președintelui Pilsudski a recomandat pe Iulian Novak, rectorul universității pentru această candidatură. Novak a sosit la Varșovia.

Noui ministru plenipotențiar ceho-slovac în Bulgaria

Sofia — Ministrul plenipotențiar ceho-slovac Bogdan Pavlu a prezentat Regelui scrisorile sale de acreditare.

Intrevederea Poincaré—Lloyd George

Londra. — Guvernul englez dorește amânarea intrevederei între Poincaré și Loyd George sperând că până la Septemvrie să va rezolvi chestiunea datorii lor Angliei către America. E probabil că guvernul englez nu va face propuneri concrete pentru rezolvarea compensărei datoriilor interaliate decât numai după ce va găsi o soluțiune pentru datoriile lui față de America.

După conferința de la Haga

ACORDUL FRANCO-ENGLEZ

Chestiunea reparațiilor pe calea rezolvirei

Dl Lloyd George a făcut noui declarații în camera comunelor cu privire la situația internațională, destul de încordată din cauza, în primul rând a eșuărei conferinței dela Haga, iar în al doilea rând, a chestiunei reparațiilor.

Premierul britanic cu scopul de a împrăștia atmosfera pricinuită în cercurile politice engleze, de eșecul conferinței dela Genova, cât și al acelela de experți dela Haga, a deciarat totuși că conferința europeană a însemnat un mare pas către apropierea Rusiei de Europa. Cu toate acestea guvernul sovietic nu va putea obține din partea Angliei creditul financiar necesar refacerei Rusiei, atât timp cât aliații nu vor primi garanții suficiente că orice capital plasat acolo este deplină siguranță.

Declarația aceasta, dacă o punem în legătură cu vederile franceze asupra problemei ruse, e de cea mai mare importanță, întrucât ne dă posibilitatea să credem că dl Lloyd George s'a convins că chestiunea rusă nu poate fi rezolvită decât printr'un perfect acord între Anglia și Franța.

Examinând mai departe situația internațională, constatăm că și chestiunea reparațiilor prezintă multe șanse de a intra într'un stadiu care să mulțămească atât guvernul din Paris, cât și cel din Londra. Intr'adevăr telegramele externe, ne vestesc că Anglia ar fi dispusă să anuleze creanța pe care o are asupra Franței, cu condițiunea ca guvernul francez să consimtă la o reducere a reparațiilor pe care i le datorește Germaniei.

Firește că în asemenea condițiuni, Franța nu ar mai avea motive să se opuie cererilor engleze. In cazul acesta împrejurările, manifestate în sensul că sdruncinarea acordului franco-englez ar periclita liniștea Europei, — trebuiesc îndepărtate cu totul.

După unele cercuri diplomatice întrevederea care urmează să aibă loc la Londra între domnii Poincare și Lloyd George, ar fi fost pusă la cale în-vederea de a se stabili modalitățile unui perfect acord franco-englez cu privire la chestiunea reparațiilor și la problema rusă.

Istoria literaturii române pentru școalele ungurești

Cum înțeleg confrații noștri autonomia lor școlară

Zilele aceste a apărut un manual, scris cu intențiunea de a fi introdus în școalele ungurești în calitate de manual de școală fără a fi văzut și aprobat de autoritățile noastre școlare.

Manualul este: *„Román irodalom története“*, autorul este profesorul dela Marianum din Cluj: Dl Dr. Bitay Árpad. Vorbind de apariția manualului, dl *Beresztelki* A., în N-rul din 27 Iulie al ziarului *Ellenzék* ne dă următoarea recenzie:

„S'ar fi făcut și până acum un spor mai însemnat în instrucția limbei române, istoriei și geografiei patriei noastre, la școalele ungure ti dacă mijloacele de învățământ (adecă manualele ap rute p nă astăzi) nu ar fi fost atât de rele ca redactare.

„Autorii (rcmâni) și-au acoperit defectele pedagogice în redactarea cărților, întrebuințând fraze patriotice care jigneau școlarii unguri. In anul acesta a apărut și o istorie a literaturii române pentru școalele ungure ti, un fel de antologie tip rită pe 20 coale scris fără nici un sistem și de care nu sunt încântate chiar cercurile intelectuale românești(?!)

Pe manualul dlui Dr. Bitay Árpad nu se află numărul de aprobare. Autorul n'a voit să se expună formelor programei analitice, nici capriciilor cenzorilor, ci a avut curajul a eși pe socoteală proprie (adică cu concursul și încurajarea episcopului Majlathi) și în felul acesta să provoace critica cuvenită.

Față de recensia atât de sinceră a dlui Beresztelki A. trebue să-i răspundem:

Ce înseamnă aprobarea unui manual de școală. Trebue să știe și corpul profesoral dela școalele ungurești catolice că cunoștințele ce le comunică școala elevilor, trebue să aibă nu numai un scop științific, ci mai înainte de toate un scop educativ, Insirarea simplă a evoluției literaturii noastre făcută prin gruparea scriitorilor pe genuri literare, poate servi ca compendiu de lecturi într'o limbă oare care. Scopul educativ însă nu numai că nu este servit dar este în mod intenționat lăsat la o parte. este abandonat prin felul cum redactează dl Ditay manualul său. Dl Ditay poate să nu se supuie unei programe analitice oficiale, atât timp de cât scrie fără ca nu numai pe seama Dsale pornind de la ganduri ascunse, să ironizeze scopul eminent educativ al cărților cari trebue să se ocupe de cultura țării noastre. Date istorice se pot scrie și în ungureste și în românește în diferite feluri: se pot scrie așa cum făcea la Unguri Szegfü, dar se pot scrie și remarcând totdeauna un scop estetic și educativ. Să nu se mire dl Dr Ditay dacă dsa nu poate avea calitățile de a împărtăși și constiin ei altora, aprecierea culturii noastre și a evoluției noastre culturale. Pentruce dorește dl Ditay să angajeze o activitate atât de de nefirească creșterii, care a primit-o în ungureste.

Frazele patriotice îl împiedică pe dl Dr. Ditay și pe publicul școlar al Dsale să-și apropie cultura noastră și să lase și altor conceta eni dreptul de a-și însuși convingeri obiective despre noi.

Ne mirăm cum dl Al. Ciura, merituosul profesor și scriitor nu a avut cutezanța să redacteze un manual, fără a respecta programa analitică și fără aprobare și cum a putut să ajungă dl Ritay să aibă pretențiile ca d-sa să poată abandona aceste forme.

Dl Ritay trebue să înțeleagă felul de a introduce cunoștințele cu privire la țara noastră în școalele ungurești este o chestie, care ne privește pe noi și nu pe unguri. Profesorul ungur, care înainte cu puțin timp îi plăcea să zugrăvească, la ora de istorie pe eroii noștrii drept banditi nu poate fi acum în stare să-i prezinte în fața elevilor ca eroi.

Dl Beresztelki A. glorificând pe dl Dr. Ritay ne a destăinuit planul de luptă al ungurilor pe care-l cunoșteam prea bine: rezistență culturală față de tot ce e românesc, pentruca ungurii să nu poată desvolta o apreciere obiectivă față de noi.

Noi nu putem însă spune intelectualilor unguri: Nu urmărim idealul unguresc, de a face și din piatră ungur; ne ajunge dacă confrații noștri ne vor învăța limba din râvnă culturală și ca un izvor de cultură nouă, care îl va mântui și pe ei de o mentalitate a trecutului care le provoacă astăzi atâtea desamăgiri.

A. Demide

Ultime informații

Prin fir special dela coresp. nostra din București

Ora 2 p. m.

Primele proecte, ce se vor depune la toamnă în parlament vor fi: reforma administrativă la senat, iar la cameră reforma financiară și proectul de constituție, care va fi supus comisiunei mixte de senatori și deputați.

*

„Viitorul“ desminte afirmațiunea prevenirii guvernului asupra legei relative la Banca Agrară.

*

Unii producători și deținători de grâu refuzând prețul de 30 de mii lei vagonul, guvernul a hotărât să rechiziționeze grâul acestora, cu prețul de 25 de mii lei vagonul.

*

După ziarul Lupta, ministrul Anghelescu a comunicat colegiului universitar din Jași, respingerea cererei ilegale pentru reintegrarea profesorului Stere. Până la judecată, Dl Stere nu va putea să obție catedra.

Prodaganda irlandeza

Newyork. — Conducătorul irlandezilor republicani De Valera va sosi aici pentru organizarea în America a propagandei irlandeze.

Citiți pag. 8-a

No. 13. Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii exelente uscate. pivnițe cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290. Lloyd 272

Marti
1
August
1922

Să deschide magazia de blănării a
Fraților Mártonffy & Co.
◆ renovată. ◆

Cluj, Piața Unirei (Fötér). Telefon 10-25.
Adresa telegrafică: „Mártonffypelz" 2025

Reclama este sufletul comerțului

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcțiuni de Mori
Atelier de Motoare și mașinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

Restaurantul la „Hornar"
Toată lumea care vrea să mânânce bine și se fie bine servit ca la Mama acasă să viziteze Restaurantul la Hornar unde se găseste pe lângă mâncărurile cele mai alese și gustoase și Grătar special
Vinuri naturale din propriile podgorii și tot felul de beuturi recoritoare.
Serviciul ireproșabil și prețuri modeste. Notați bine adresa la „Hornar" Calea Reg. Ferdinand 63 Vis-a-vis Siguranța. 1893

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI
INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA
INSTITUTELE DE DESFACERE
Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.
Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale, — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. Fabricațiune de plicuri comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.
Bilete de logodnă. Invitații de-nuntă
CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.
Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU ȘI PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Birouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.
Ateliere moderne pentru pozări individuale, mariri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de emalt în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țară și în fine tot ce se înrudește cu această branșe
Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.
CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rastișescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17

BLAU & Co. 1978-6
BUCURESTI, Bulevard. Maria No. 1
Telefon 13/63
Adresa telegrafica: „BLAUDEPOT"
DEPOZIT MARE DE:
Mașini de găurit. Strunguri. Mașine-Shaping. Mașini de frezat. Mașini de șlefuit. Mașini pentru tăiat ghevint, etc.
MAȘINI pentru TINICHIGERIE. □ MAȘINI de TÀMPLARIE. □ INSTALAȚIUNI de FORJE. □ STANȚE și TĂITOARE de FER. □ INSTALAȚIUNI de AER COMPRIMAT. □ Scule de tălat pentru orice fel de ghevint. Burghii spirrle, Mandrine, Unelte pentru mecanici, Forje și Tinichigii, Aparate de lipit, Instrumente de măsurat, etc. etc.

Cautăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Cei cari jertfesc pentru cultură

O scrisoare de mulțumire a Soc. „Sf. Pavel" din Vulcan

In urma hotărârii adunării generale ordinare a societății „Sfântul Pavel" din Vulcan, avem onoare a aduce mulțumitele noastre cele mai vii acelor domni, direcții de ziare, librării și instituții financiare, cari au binevoit a ne da prețiosul lor concurs moral și material, întru realizarea scopurilor societății.

Grație acestor ajutoare morale și materiale și activității fără pereche a comitetului, azi cu bucurie vedem țăranii noștri, cari sunt cei mai rămași în urmă din punct de vedere cultural, — venind și cetind ziarele și cărțile adunate pentru ei.

Cel mai mare concurs au binevoit a ne da P. S. S. Dl Dr. Valeriu Traian Frențiu, episcop și Rev. Domn Dr. Nicolae Brânzeu, canonic-ziarist, președinți de onoare și Rev. Dl Dr. Nicolae Zugrav, canonic onorar, protopop.

Recunoștința noastră față de dânșii va fi pururea vie, căci prin binevoitorul D-lor concurs au contribuit mult la prosperarea și ridicarea prestigiului societății noastre.

Se cuvine să aducem mulțumitele noastre cele mai vii următoarelor direcții de ziare, cari cu toată scumpetea mare a hârtiei și tiparului, ne-au pus la dispoziție prețioasele D-lor ziare, în mod gratuit: „Dacia" București „Infrățirea" Cluj, „Patria" Cluj, „Albina" București, domnul preot Alimpiu Suciu ne-a pus la dispoziție „Unirea", „Cultura Creștină" și „Gazeta Jiului", abonate de dânsul.

Cărți literare-populare am primit până'n prezent dela următoarele librării:

P. S. S. dl Valeriu Traian Frențiu, episcop 68 vol.; Casa Școalelor, București 50 vol.; „Asociațiunea", Sibiu 47 vol.; „Cartea Românească" București 84 vol.; „Viața Românească" Leon Alcalay, București 10 vol.; H. Steinberg et Fiul, București 30 vol.; Pavel Suru, București 11 vol.; L. Lepage, Cluj 11 vol.; W. Krafft, Sibiu 11 vol.; Alex. Anca, Cluj 31 vol.; Alimpiu Suciu, preot din loc, 14 vol.

Din acestea am dat pentru premierea copiilor silitori, cu prilejul examenelor la școalele primare din Vulcan, Corvești și Iscroni 34 vol.

Exprimăm cele mai sincere mulțumite acelor domni și instituții financiare, cari au binevoit a răspunde la apelul nostru, trimițându-ne obolul lor prețios, grație căruia am reparat orologiul din turnul bisericii, am mobilat localul societății și am înzestrat corul cu note muzicale.

După prețiosul concurs al marelui sprijinitor al institutiilor noastre culturale, ing. Ștefan Lugoși, directorul soc. miniere „Petroșeni" din Vulcan și al D-lui director dela soc. minieră „Valea Jiului de sus" Iugatie Csaszlava, ne-au mai trimis ajutoare bănești:

„Timișana", bancă în Timișoara 500 lei; Schleb Fabr. de mașini Sibiu 500 lei; Bca Gen. a Țării Rom. București „Albina" bancă în Sibiu, câte 300 lei, Bca Agricolă București, Bca Comercială Rom. București, Soc. „Tăbăcăria Națională" București, câte 200 lei; „Unirea" fabr. de bomboane Cluj, Bca Forestieră București, soc. „Clădirea Românească București, banca „Cetatea" Brașov, Bca Victicolă a Rom. fil. Arad, Dl Dr. Francisc Hossu Longin adv. Deva, Dl Dr. Nicolae Zugrav canonic onorar, protopop Lupeni, soc. „Petrolul Românesc" București, Bca „Economul" Cluj câte 100 lei; Bca „Bocșana" Bocsa Mont. 20 lei.

Fiindcă până'n prezent nu neau răspuns toate institutiile financiare, și librăriile, această listă se va continua.

Aminterea acestor generoși donatori va fi pururea vie în istoria acestei societăți fiindu-le pururea recunoscători.

Sperăm, că și celelalte instituții, cari până'n prezent n'au răspuns la apelul nostru, vor binevoi a-și trimite obolul lor prețios, ca să ne putem repara și picta biserica noastră.

Sumele, cari se vor aduna precum și ce le avem, le vom depune la fondul pentru repararea bisericii și pontru întregirea bibliotecii soc. cu scrierile originale ale scriitorilor noștri.

Vom înființa și un fond de ajutoare acelor membrii, cari în urma unor accidente miniere ar deveni incapabili de-a munci.

Vom înființa în cadrul acestei societăți o societate teatrală.

Rugăm sprijinul tutoror institutiilor noastre financiare și al tuturor oamenilor cari simt românește.

Pompei Longin
președinte.

Vasile Ardelean
secretar.

Baritonul N. Apostolescu la Brăila

Joi seara 20 c. a., D-l N. Apostolescu, prim bariton al Operei române din Cluj, a dat un concert la Teatrul comunal din Brăila, sub patronajul d-lui Șerban Răducanu, prefectul județului. Marele maestru, fiu al Brăilei, a cântat bucăți din Verdi, Tomas, Leoncavallo, Donizetti, Dima, Cavadia, Rossini, etc., fiind viu aplaudat de numerosul public, care l'a ascultat.

Mare incendiu pe munții Buzăului

Pădurile din munții Vrancei amenințate.

Pădurile de pe Muntele Noveselele. Fețișoarele, proprietatea obștei Paulești, sunt în flacări amenințând din cauza vântului puternic munții vecini ai Vrancei. Sunt la fața locului inspectorul Silvic Bellnsky, autorul de plasă Rădulescu, sublocotenentul Ionescu cari au luat măsuri de localizare.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul II. No. 578 — Opt pagini 1 LEU Opt pagini — Joi 3 August 1922

Infrățirea

74 Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU [illegible] No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI CO[illegible]
Director: D. TOMESCU
Telefon: [illegible]D ACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ... 180 LEI
„ 6 LUNI ... 90 „
„ 3 „ ... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Presa din provincie

Presa e un fel de parlament al mulțimei ziariștii nu sunt decât reprezentanții ei, ziarul trebue deci să fie o oglindire a intereselor mulțimei.

Pentru a corespunde nevoilor opiniei publice, ziarul trebue să fie însă pe lângă un organ informativ și un organ care să aibă în mod statornic o ideie conducătoare. După ce și-a câștigat rolul de reprezentant al opiniei publice vine rândul lui de a forma ideile și sentimentele mulțimei rolul educativ al ziarului.

Pentru educația politico-socială ziaristul de la tribuna gazetei trebue să aibă un rol anolog cu acel al profesorului în școală.

Rolul educativ al ziaristului e cu atât mai însemnat în centrele mai mici ale țărei, în provincie, la sate unde intelectualitatea e de cele mai multe ori redusă la preotul și învățătorul satului.

In timpurile de față când luptele politice au semănat vrajbă între partide, o datorie a presei mai ales în provincie e de a lupta cât mai mult pentru realizarea armoniei sociale.

Căci dacă orășanul mai puțin sovăitor la fluctuațiile politicianismului, țăranul cu mai puțin simț critic e foarte adesea ori victima tendințelor politice agitate prin scris și viu grai.

Presa provincială din Ardeal prezintă mult din acest punct de vedere,

La unirea cu Ardealul, ne așteptam ca cel mai vechiu ziar al „Gazeta Transilvaniei" din Brașov, reprezentând mai mult decât oricare altul trecutul social-politic al Ardelenilor, să devie organul cel mai de seamă al educației sociale în Ardeal și un fervenelement de unificare sufletească.

Prins însă în vălmășagul politicei de partid și-a pierdut treptat orice obiectivitate, nefiind astăzi decât un colportor al oficiosului partidului național din Cluj. Cu drept cuvânt Dl Iorga l'a caracterizat că nu e nici „gazetă" și nici a „Transilvaniei".

Mai puțin influențată de tutele politicianismului de partid e presa din Sibiu.

Deși înfeudată la politica partidului național, o bună foae de aici e vechea „Foia Poporului", „Lumina Satelor", apărută după războiu, mai străină de politică decât prima, prinde rădăcini adânci în masele poporului.

Tot în Sibiu, „Telegraful Român" foaia bisericească putere de aceiași meteahnă ca toate semenele sale din Ardeal; sacrificându-și prea multe coloane în lupta confesională și însemnând prea puțin din punct de vedere cultural, pentru populația căreia-i se adresează.

Blajul, focarul cultural al unitilor, ar trebui să fie fără îndoială unul din centrele cele mai de seamă ale ziaristicei în Ardeal.

Din nenorocire și aici politica de învrăjbire a partidului național și-a găsit răsunetul în coloanele „Unirei", care s'a abătut de mult dela menirea sa religioasă și culturală.

De o parte de otrava luptelor politice avem însă tot în Blaj, una din cele mai bune foi pentru popor, „Unirea poporului" în care găsim un spirit mai senin, mai înțelegător al vremurilor actuale.

Aproape de dânsa stă „Libertatea" din Orăștie, vechea foaie a părintelui Moța, care rămâne și acum cea mai bună foaie a poporului român din părțile Ardealului.

Prinsă un timp în lanțul politicei destrăbălate regionaliste, „Libertatea" și-a revenit curând și lumea satelor îi prețuește din nou așa cum se cuvine a ticolele de orientare politică scrise cu multă chibzuință și demnitate.

Orașe mari ca Aradul, unde apăreau înainte de războiu „Tribuna" și „Românul" și Oradea-Mare, din nefericire n'au nici o gazetă și aceasta e cauză însemnată că romanizarea merge mai încet în aceste părți, unde elementul străin e mai numeros.

Vădindu-și din ce în ce mai mult silința de a fi pe lângă informative și o oglindă sinceră, nepărtinitoare a evenimentelor „Bei-ul" și „Sălajul" își câștigă un loc însemnat în publicistica română din Ardeal și nu putem decât să ne bucurăm de răspândirea lor la sate.

Condusă într'un spirt destul de cuminte, neinfluențată de politică, avem în Sighet „Gazeta Maramureșului". Rolul ei cultural-național în această parte e deosebit de important și-i urmo cât mai mare desvoltare.

Celelalte foi zilnice sau săptămânale, cele mai multe ale partidului național, nu prezintă nici un folos, nu aduc nici un grăunte de progres în educația politică a țăr nimei.

Simple sucursale ale „Patriei", ele se mulțumesc să descarce în coloanele lor aceiași ură care umple paginile organului naționalist.

In Ardeal, unde orașele sunt pline de streini, condițiunile unei activități culturale pe această cale sunt foarte neprielnice; de aceia ziarul românesc trebue să se adreseze în primul rând satelor, unde poporul, dornic de cultură, îi așteaptă cu nerăbdare și-l citește cu însuflețire.

Cu o singură condiție însă: să fie cât se poate mai obiectiv în ce privește aprecierea luptelor politice.

Incontestabil că ziarul e liber să aibă orice politică vrea, dar trebue dat țăranului un ziar de cultură, de îndrumare politică, iar nu unul care să reediteze zilnic știri nentemeiate, și să creeze antagonisme dureroase în opinia publică românească.

Din fericire, cei ce au crezut că pot câștiga satele împrăștiind sămânța unei politice s'au înșelat.

Noi, în timpul acestor doi ani de apariție, ne-am dat toată silința să dăm scrisului nostru cât mai multă seriozitate și obiectivitate, fără a neglija un singur moment chemarea de căpetenie a unui ziar românesc în Ardeal: educația politică și națională a elementului țărănesc. *Av.*

Secretul izbândei noastre

După doi ani de apariție, privim în urmă noastră. Anevoiasă ni-a fost calea, isbânda totuși a noastră e. In urmă se deschide astăzi drum larg și neted, pe unde acum doi ani aveam să străbatem mărăcinișul încurcat al atâtor interese și vanități care se îmbulzeau cu rost, și mai adesea fără rost, la cârma treburilor publice.

După doi ani de silință statornică, stăm să ne cântărim roadele muncei, nu pentru orgoliul nostru, al muncitorilor ei spre binele tuturor fiilor acestei națiii ajunsă să trăiască în granițe proprii, sub obiăduire românească și sub steag care este al nostru. Iar munca noastră cântărește greu în balanța unității naționale a românismului.

Secretul izbânzei noastre întru aceasta stă. Aici, în Ardealul străbătut de tot soiul de curente, aici unde rămășițele unui sovinism vrăjmaș agitau încă, ascunse și încăpățînate, și de unde o concepție politică, din capul locului greșită, stătea stavilă în drumul unirei depline opoziția [illegible] era o necesitate imperioasă, iar rolul ei destul de greu. Intre lupta națională care trebuia continuată în cadrul unității noastre de stat și lupta care trebuia dusă zi de zi contra turburătorilor vieții publice încă nestatornicite, cea din urmă era neasemuit mai delicată și deci mai anevoiasă. Contra rezistenței dușmanilor străini, opuneam întreaga noastră fință națională. Libertățile acordate populației minoritare, toleranța noastră proverbială trebuia să înfrîngă ideile preconcepute, să domolească spiritele îndârjite și să anihileze agitațiunile bine alimentate din afară. Astăzi ne putem mândri că o chestiune proprtu zisă a minorităților din România nu mai există

Avem însă înaintea noastră de luptat cu un adversar mai redutabil, Partidul național a adoptat dela început o politică străină intereselor noastre naționale. Trecutul său politic îi dădea o superioritate aparentă pe care proaspăta noastră apariție în arena vieții politice ardelenești nu o putea birui ușor. Pornit însă pe panta unui regionalism nejustificat decât de interese politica meschine, partidul național și-a rupt singur firul tradiției și legătura cu masele populare ardelenești. Rolul nostru s'a mărginit întru a menține vie în masele populare ideia unității noastre naționale, a arăta necesitatea strângerii la un loc a forțelor românismului unit acum în granițele sale etnice și a lucra pentru dispariția granițelor regionale cari nu pot fi de niciun folos desvoltării însușirilor noastre firești, atât de bogate în toate domeniile.

Astfel pe când partidul național sărea dintr'o extremă politică în alta, ziarul nostru și-a urmat linia dreaptă impusă dela începutul apariției sale, apropiindu-se de popor pe măsură ce partidul național se îndepărta.

[illegible]eul a trecut de 8

Calea îmbunătățirei valutei noastre a fost pregătită de guvern, iar rezultatele încep să se vadă

După îngrijorarea pricinuită zilele trecute pieței noastre financiare de scăderea leului sub 7, astăzi ne vine vestea că Leul a trecut de 8. Totuși se mai poate întâmpla ca și de acum înainte valuta noastră să sufere din nou scăderi până la consolidarea ei definitivă, fără să avem însă dreptul să ne facem din aceasta un motiv de îngrijorare.

Nici odată nu i-ar trebi pieței noastre financiare mai mult calm, decât în prezent, fiindcă dacă urmărim fluctuațiunile monedei altor state, care am avut valuta scăzută, dar care acum o au normalizată, constatăm în mersul lor spre consolidare, aceleași fenomene valutare pe care le observăm în prezent la noi.

Intr'adevăr, să luăm ca exemplu coroana cehoslovacă. Nu mai departe decât anul trecut, valuta Cehoslovaciei era tot așa de lamentabil scăzută ca și a noastră, ba de multe ori Leul întrecea cursul coroanei cehoslovace. Astăzi, coroana cehoslovacă la bursa din Paris este cotată 25 centime, și pe când zilele trecute, valutele celorlalte țări erau în scădere, singură valuta cehoslovacă nu numai că se menținea, dar chiar avea tendința spre creștere. Naște deci întrebarea: care să fie oare cauza consolidărei coroanei cehoslovace. Explicația firească trebue căutată numai în politica economică și financiară pe care au dus-o oamenii de stat ai Cehoslovaciei.

Sprijiniți de întreaga opinie publică și bizuindu-se pe o presă conștientă de numirea ei, conducătorii Cehoslovaciei au pornit de la ideia că valoarea monedei unei țări depinde mai puțin de încasările metalice și mai mult de puterea economică a acelei țări, precum și de ordinea care domnește în gospodăria veșnică de stat. Acestea sunt condițiunile esențiale, care determină restabilirea creditului financiar al unei țării în străinătate.

Rezultă de aici că finanțele unei țări trebuie să se sprijine pe un budget echilibrat, ale cărui cheltueli să nu întreacă veniturile. Producția națională să fie organizată în așa fel, în cât să dea posibilitatea unor apreciabile disponibilități pentru export, iar importul să fie redus în mod riguros numai la satisfacerea necesităților reale. Să nu se acorde apoi ajutoare iluzorii populației, iar cheltuelile de utilitate publică să se facă numai în măsura necesităților absolute și în sfârșit cheltuelile budgetare să fie acoperite prin contribuțiuni repartizate potrivit cu capacitatea de producție a locuitorilor.

Acestea au fost principiile călăuzitoare ale conducătorilor Cehoslovaciei în lupta lor pentru consolidarea coroanei cehoslovace și rezultatele obținute le-am arătat mai sus. Dacă lucrurile stau astfel, ne întrebăm: Dar oare guvernul de azi al României, în cele șeapte luni de zile de când se găsește la cârmă, cu toate dificultățile pe care le întâmpină din partea unei opoziții destrăbălate, nu se silește el să aplice aceleași principii pentru consolidarea finanțelor noastre?

Răspunsul, de sigur, nu poate fi decât afirmativ, iar dacă până în prezent nu am reușit încă să dobândim rezultatele pe care le-a obținut Cehoslovacia, aceasta se datorește întârzierei consolidărei datoriei noastre externe, precum și atmosferei rele pe care au izbutit s'o creieze în afară agitațiile opoziției. Cu toate acestea, ori cât de mari ar fi dorințele speculatorilor de bursă, să rămânem în starea actuală financiară, aceasta nu se va putea întâmpla, fiindcă drumul politicei financiare urmate de guvern e cunoscut și el nu poate duce decât la consolidarea valutei. Dovada ne-o face urcarea leului nostru peste 8. De aceia, cel mai bun sprijin pe care îl putem da guvernului, este să ne păstrăm calmul și să avem încredere în rezultatele unei politici care de abia a început.

Ori câte încercări s'ar mai face de către speculatori pentru a provoca scăderea leului, ele nu vor putea împiedeca până la urmă consolidarea valutei noastre câtă vreme guvernul actual nu se va abate de la planul de muncă pe care și l-a impus.

Insemnări de-o zi

Dl profesor Bogdan-Duică scria în „Patria" de eri un foarte frumos articol cu prilejul comemorării lui Petőfi.

Ce se întâmplă însă. Partidul național își are și el criticii săi și de aceia, în nota care însoțește articolașul dlui Bogdan Duică, profesorul dela universitatea din Cluj nu este decât „fruntașul țărănist Bogdan-Duică".

Și pentru a marca și mai bine deosebirea între criticul țărănist și cel naționalist, „Patria" înșiră fără nici un rost pe Taine, Brunetière, Faguet, Benedetto Croce...

•

Una din „țațele" oficioase ale partidului național s'a pus la răscruce de drumuri să trâncănească gro oloanele la adresa unui integru ofițer general, astăzi ministru, care a comis „greșeala" de a afirma că partidul național a înființat Consiliul Dirigent pentru a-și satisface dorința de stăpânire a Ardealului.

Supărarea „țaței" e destul de nostimă. Ii e rușine oare partidului național de epoca defunctului Consiliu Dirigent?

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Biserica românească din Borsec

— Actul comemorativ iscălit cu ocazia oficierei primei liturghii românești —

Dumineca trecută s'a celebrat aici în Borsec, prima liturghie românească, în pavilonul de cură al Băilor și la apelul S. S. Episcopului Nicolae al Clujului s'a colectat aproape 60 de mii lei pentru fondul de zidire al unei biserici românești ortodoxe în Borsec.

Oaspeții băilor au luat parte în număr însemnat și au ascultat frumoasa vorbire a părintelui Dr. Lupaș, I. P. S. Sa Mitropolitul Primat Miron a mulțumit în o prea frumoasă vorbire publicului și S. S. Episcopului din Cluj, venit pentru botezul izvorului după numele său.

In ziua următoare s'a constituit consiliul respectiv al Epitropiei Bisericei din Borsec cu 3 membri din Eparhia Clujului și 3 membri din vechiul regat iscăliți în următorul act comemorativ:

Act comemorativ

Astăzi 10-23 Iulie 1922, a șaptea duminecă după Rusalii, s'a săvârșit cu ajutorul al totputernicului Dumnezeu, pentru întâiaș dată Sft. Liturgie prin protopopul Dr. Ion Lupaș, profesor la universitatea din Cluj, împreună cu diaconul Dumitru Antal din Topliță-română, s'a rostit predica în legătură cu textul din evanghelia zilei „După credința voastră să fie nouă"; s'a făcut apoi sfințirea apei la isvorul numit mai înainte „Kossuth", dându-se la dorința oaspeților, acestui isvor prin P. S. Sa Episcopul eparchiei Vadului, Feleacului și Clujului: Nicolae Ioan numirea de „Isvorul Miron", ca o amintire scumpă a faptului ca cel dintâi Mitropolit Primat al României întregite Dr. Miron Cristea, este fiul acestui ținut, născut în comuna vecină Topliță-română.

Totodată s'a făcut apel la dărnicia creștinească a tuturor oaspeților din băile Borsâgiului, spre a contribui din prinosul lor, la adunarea mijloacelor necesare pentru clădirea unei biserici românești, al cărei slujitori să poată îndeplini trebuințele sufletești ale dreptcredincioșilor creștini cari purtați de o credință dreaptă și sfântă, vor veni la acest loc al tămăduirii, spre a și redobândi sănătatea trupească și sufletească, spre mântuirea lor, spre binele neamului, spre întărirea patriei și spre slava cea netrecătoare a Tatălui ceresc.

Cu acest prilej s'au făcut următoarele danii:

Mitropolitul primat Miron Cristea lei 5000. Inginer I. D. Popoviciu, Galați, lei 5000. Deputat N. P. Comșa și familia București, lei 5000. Dr Duca, medic, Galați, lei 5000. Mihail Duca avocat, Galați, lei 5000. Traian Fătu, Corcageana, lei 5000. Episcop Nicolae Ivan, Cluj, lei 3000. Emil I. V. Socec, București, lei 3000. Inginer Enache Haret, Huși, lei 2000. George Milculescu, Dâmâneșți, lei 1500. Ionel Comșa, Cluj, lei 2000. I. Stoica, București, lei 1500. Deputat I. Cristea, Peatra-Neamț, lei 1000. Gh. C. Totescu primarul Ploeștilor, lei 1000. Dr Laurian German, Cluj, 1000. Alexandru și Leonora Hirsch, București, lei 1000. S. Th. Economu, Constanța, lei 700. Văd. Elena Docreanu, Tulgheș, lei 500. Constantin Th. Ecenomu, Constanța, lei 500. Inginer Virgil Ionescu, București, lei 500. Emil Mazurchievici, Chișinău, lei 500.

Nicolae Constantinescu București 500. Victor Isecescu Peatra Neamț 500. Dr. S. Crăciun Timișoara 500. Dr. Nic. Comșa Sibiu 500. Dr. Petre Metes prefect Cluj 500. Dr. Ioan Lupaș Cluj 500. Cleopatra Duca Galați 500. General N. Alevra București 500. Deputat Arpad Ernyei Sft. Gheorghe 300. L. Eliade Rădulescu 300. Stefan Baltazar București 200. Ion G. Mateescu Galați 200. Lt. Colonel Minucu Cluj 200. George Novac Pecia 200. Mariciu Streit Galați 200. Ing. Emil Cojan Băicoi 200. Prof. A. Frățilă Galați 200. Dr. Iulian Pop Cluj 200. Col. Al. Cornățeanu Berezina 100. Amiral Cons. Băilescu Constanța 100. Col. Budescu Cluj 100. Anton Bonachi Braila 100. Dr. Emil Hațiegan 200. Mihail Condoiani Constanța 100. N. Velichi prof. Galați 100. V. Teodor Mediaș 100. Stoian Georgescu Buc. 100. Aritou Toma Galați 100. Dr. Valer Pop Cluj 100. Ion G. Iosipescu Focșani 100. Dr Gavril Tripon Cluj 100. Dr. T. Procă Galați 100. Atanasie Popescu Galați 100. A. Rona Cluj 100. Dimitru Antal Topliță română 100. Teodor Popescu Cluj 500.

Fie acest început creștinesc cuvântat cu darul cel desăvârșit care pogoară de sus dela părintele luminilor spre izbândirea cât mai apropiată a dorinței cucernice de a avea și aici în creerii munților ocrotori o sfântă biserică românească ortodoxă.

Dr. Miron Cristea m. p.
mitropolit primat al României întregite.

Nicolae Ivan s. s.
episcopul Clujului

Dr. P. Comșa s. s.
deputat

Dr. Petre Metes
prefect de Cluj și Cojocna

Dr. Duca s. s.

Ing. D. Popoviciu s. s,

I. Lupaș s, s.
prof. univ. Cluj

Dr. Laurdian German s. s.
director de bancă

Dimitriu Antal s. s.
diacon.

Teatrul rus

Teatrul rus n'a avut așa de mult de suferit, de pe urma revoluției.

Toți străinii care au vizitat Rusia bolșevică vorbesc de prosperitatea artei dramatice, care a supraviețuit cataclismelor politice, frigului, foametei și boalelor.

E deasemeni adevărat că sovitele au o deosebită solicitudine pentru actori.

Chiar cei din provincie, primesc de la guvern o rație de hrană; totuși grija vieții materiale nu e mai puțin apăsătoare și pentru dânșii.

Un bătrân actor rus, gloria scenei rusești a fost silit să joace într'un teatru de mahala pentru un braț de lemne, pe care și l-a dus singur acasă. Un altul se laudă că reprezentația dintr'o seară i-a adus un venit suficient, ca să cumpere un sfert kilogram de slănină.

O cântăreață, grație reputației sale europene a obținut 30 de rații de hrană, trebuind însă în schimb să se producă în 30 de localuri diferite.

Se știe că guvernul Sovietelor a declarat teatrele proprietate națională. Două direcțiuni au fost înființat în acest scop. Una se ocupă de teatrele care au păstrat vechiul repertoriu și tradiția clasică; celalt de acele care din contră s'au adoptat ideilor noi, destinate ca instrumente de educație populară și propagandă bolșevică.

In realitate, în lipsă de un număr suficient de autori [illegible] revoluționare, chiar teatrele de provincie își păstrează vechiul repertoriu și ca să atragă un public mai numeros, piesele vechi sunt afișate sub titluri noi.

Sovietele vor să trezească gustul teatrului în masele populare și au deschis teatre speciale pentru lucrători, pe scenele cărora vin să joace sau să cânte cei mai de seamă artiști. Cu toate acestea de cele mai multe ori, lucrătorii nu frecventează aceste teatre, îngrămădindu-se la teatrele clasice din centrul orașelor.

E acelaș instinct care-i îmboldește și pe îmbogățiții noștri de război, când nu scapă ocazionea să se afișeze în loji la premierele teatrelor, când altădată se mulțumeau să-și vândă marfa la tarabă, fără grija preocupărilor de ordin intelectual.

Literatura italiană contimporană

Luigi Valli

In aceste timpuri, când vitrinele librăriilor sunt înnăbușite de cărți noui pe care cu greu te hotărăști să le răsfoiești și — mai greu să le cumperi, — apariția volumului lui Luigi Valli: „Ritagli d'acciaio" trebuie să fie considerată ca o adevărată și plăcută revelație.

Autorul — după cât se pare — este profesor de filosofie într'un liceu și un convins naționalist. Atât dintr'un recent studiu de critică dantescă, cât și din multe reminiscențe pe care le surprinzi la cetirea versurilor sale, vezi îndată că ai de-afaceu cu un pascolian.

Din lista operilor cu conținut filosofic publicate până în prezent de Valli, cât și mai ales din predilecția pentru problemele filosofice, constantă în tot volumul „Tăeturi de oțel", se vede că avem afaceu cu un filosof care însă găsește în sufletul său de artist suficientă emotivitate ca să facă să dispară din poemele sale atitudinea pur intelectualistă.

Valli a preferat să dea o poesie de înalte idei filosofice și de întinse emoții estetice mulțumindu-se și cu modesta formă a prozei ritmice. Alături de poema „Marc-Aureliu", merită luarea aminte „Abisul" „Făclia" și „Cele două pârale", care sunt cele mai expresive din toată culegerea.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Presa Românească în Cluj

Este incontestabil că ziarele românești, care au apărut la Cluj, au contribuit în mod hotărâtor la aspectul românesc pe care-l prezintă azi orașul nostru.

Existența unor cotidiane românești în capitala Ardealului, în care apar atâtea gazete și reviste ungurești, era o necesitate națională. E drept, că apariția ziarelor românești în Cluj s'a datorit în mare parte necesităților politice de partid. Nici una dintre ele n'a fost subvenționată de stat în vederea susținerei intereselor naționale în Transilvania.

Dar, deși au avut toate legături de partid, n'a fost însă nici unul, care să nu-și fi făcut datoria în întregime față de patria mărită și înnoită.

Interesele statului român au fost susținute cu toată energia în Ardealul acesta, în care nu de mult, for o eau cele mai neîntemeiate svonuri, cele mai perfide insinuări, cele mai metodice acțiuni de subminare a stăpânirii românești.

Presa română din Cluj a ținut cu bărbăție piept avalanșei de injurii venită de peste granița nord-vestică și împrăștiată în diferitele părți ale Ardealului cu abilitate și dichis; ea a ajutat cu toată sinceritatea și cu tot avântul pe ceilalți factori sociali, meniți să determine nouile forme de viață în Ardeal; ea a demascat rând pe rând tot ceia ce, sub o aparență prietenoasă, tindea la subminarea organismului noului stat.

Dar serviciul cel mai important, pe care l'a adus presa română din Cluj, a fost răspândirea cât mai largă, în toate straturile sociale, a adevăratei limbi românești.

Dela început, ziarele române fiind în mâna unor ziariști de profesie atât de aici, cât și din vechiul regat, toți cunoscători și abili mânuitori ai scrisului românesc, care trebuia să se aleagă din nolanul de provincialisme acest scris s'a impus încetul cu încetul, a netezit ușor asperitățile locale, s'a întronat pentru totdeauna în locul ce i-se cuvenea de stăpânitor al gândirei românești.

Acest scris care trebuie să stea deasupra oricăror oltenisme, moldovenise, ardelenisme, a fost totdeauna calea de înțălegere a întregei lumi culte din România de dinaintea războiului și din provincille pe atunci subjugate. Ii întrebuințau scriitori ardeleni la fel și în același măsură cu cei din regatul liber. Iar întronarea lui în Ardeal, nu e decât răspândirea lui în masele largi ale poporului ardelenesc dela sate și mai cu seamă dela orașe.

Ori, cel mai important factor în această grea operă, care nu e terminată de bună seamă, dar care e pornită pe drum sigur de realizare, a fost presa locală. Dovada stă în multele articole ce se primeau din afară de redacție și pe care ziarele trebuiau să le insereze în coloanele lor, din pricina importanței conținutului. Aceste articole trebuiau refăcute în întregime acum doi ani; azi, ele — nu toate, fără îndoială, dar cele mai multe — sunt scrise în limba cea mai curată cu putință, sunt purificate aproape complect de orice provincialism, au stilul, vocabularul gazetelor la care sunt trimese. Căci fiecare gazetă în parte are numărul ei de cetitori, cari se înfruptă numai din pildele, din mentalita ea politică, din stilul acestei gazete. Și este aceasta o constatare, de care trebue să țină seama, cei cari se burzuluesc zadarnic împotriva presei.

Cea dintâi gazetă românească la Cluj, a fost „Patria", partidului național, adusă dela Sibiu. A urmat apoi apariția „României" care s'a transformat după câteva luni în „Gazeta Ardealului". A treia gazetă românească apărută în Colosvarul culturei maghiare odinioară a fost „Înfrățirea" noastră, care împlinește astăzi doi ani de existență. Două luni după ea s'a ivit „Voința". In sfârșit a cincea gazetă a fost „România", care a luat numele vechi al „Gazetei Ardealului".

Aveam la un moment dat, așa dar, în Cluj cinci gazete românești, toate zilnice și de format mare. Alături, pe tărâmul literar, apărea excelenta revistă „Gândirea" apoi „Cosinzeana", „Evoluția". Cinci gazete și trei reviste contrabalansau perfect numărul gazetelor și revistelor maghiare ce apar în localitate.

Vicisitudinile politice și scumpetea de azi au stins însă repede viața a trei din gazete. Iar din reviste „Evoluția" pare să-și fi dat de asemenea duhul.

Pentru cele două gazete rămase, această pierdere, n'a produs nici-o descurajare Dimpotrivă, o strângere a rândurilor o pornire mai atentă la atac și o hotărâre mai dîrză la rezistență; dar cu același elan, cu aceiași siguranță în isbândă.

Vremea poate va repara pierderea suferită. In ori ce caz, ea nu va mai răpi nimic din ceia ce avem astăzi.

Ar fi prea dureros, prea trist, nespus de trist, pentru noi românii. Inchipuiți-vă Clujul în pacea înserării; rumoarea ușoară a mulțimei de pe Corso, întreruptă doar de strigătele țigănușilor Ellenzék! Ujság! sau de răgetele prelungi și jalnice ale babelor din colțuri: Keleti Ujság, 5 Orai Ujság!

Te-ai simți parcă străin în propriul tău oraș, în propria ta țară. Un moment Clujul ar reînvia sub forma aspră și posomorâtă a vechiului Kolozsvar. Un moment cuvântul românesc ți-ar îngheța pe buze, ca și când cu accentul gutural, ungurul de alături ți-ar fi strigat că în orașul acesta încă nu e îngăduit cuvântul românesc.

Banca Agrară nu rezolvă problema

Disproporția cifrelor. Cu tot privilegiul acordat forța financiară românească rămâne inferioară. Politica noastră economică trebue să graviteze spre București. Rezultatele politicei partidului național

In numărul nostru de eri am arătat greșita concepție economico-financiară rezultată din politica de separatism și regionalism a partidului național.

Economiceşte Ardealul, luat în parte, este copleșit de superioritatea capitalurilor neromânești. Aceste capitaluri neromânești sînt după cum afirmă dl Bontescu în articolul publicat în „Argus" „în majoritatea lor în mâna finanței de la Budapesta". Deci capitalurile neromânești din Ardeal au fost create de finanța Budapestană, în urma politicei economice a vechiului regim care a urmărit să grăbească și pe această cale subjugarea populației românești, numeric superioară tuturor celorlalte naţii conlocuitoare.

După desmembrarea imperiului Austro-Ungar și unirea Ardealului cu România, datoria conducătorilor politici ai Ardealului era să deschidă larg porțile spre vechiul regat, încuindu-le pe cele dinspre Ungaria. Surplusul de capitaluri ale finanței românești din vechiul regat ar fi umplut lipsurile, contrabalansând finanța neromânească din Ardeal. Dar dintr'un început partidul național s'a arătat ostil vechiului regat, preconizând un „prin noi înșine" ciudat și fără rost din punctul de vedere național, îngust și ineficace din punct de vedere economic. Așa s'a preconizat ideea înființării Băncii Agrare, ca bancă privilegiată de Stat și însărcinată cu finanțarea reformei agrare din Ardeal, Banat și părțile ungurene.

Am avut de la început convingerea că se comite o mare și nelertată greșeală față de interesele specifice ale Ardealului și de cele generale ale României întregite, și am combătut această politică. Partidul național care s'a declarat pentru punerea în valoare a bogățiilor noastre naturale prin introducerea în țară a capitalurilor străine, a fost și este încă împotriva emigrațiunii surplusului de capital din vechiul regat în Ardeal. Este aceasta o politică economică românească?... Și este ea mai înainte de toate o politică economică?

In articolele publicate în „Adevărul" și „Dimineața" dl Bontescu încearcă să dovedească cu cifrele pe cari le-am văzut, că Banca Agrară a isvorît dintr'o „concepție înaltă economică, politică și națională" și nu din pofta de câștig a câtorva beneficiari ai vieții publice românești din Ardeal.

Sîntem gata să admitem afirmațiunile dlui director general al Băncii Agrare în ceea ce privește pofta de câștig. Concepția „politică, economică, și națională" care a prezidat la înfăptuirea Băncii Agrare a fost însă îngustă, meschină și contrară intereselor Ardealului și romanismului, nu „înaltă" cum susține dsa.

Cifrele dlui Bontescu dovedesc cu prisosință afirmațiunea noastră.

Forța capitalului neromânesc angajat și și anpajabil în credite financiare pe lungă durată al celor 4 mari institute săsești și ungurești atinge suma total de lei 579.637.117, forța financiară a Băncii Albina, reprezintă o sumă globată (capital, fond rez, scris. func. și împr. hipot,) de lei 20.000.000, iar Banca Agrară, în formă privilegiată, având deci subvenția de 25.000.000 lei prevăzută în art. 6 al statutelor, sumă care se va restitui statului „fără dobânpă" după stingerea definitivă a amortizarii anuntaților rezultate din reforma agrară, ar reprezenta o forță de . . .

Capital	lei 50.000.000
Fond rez. timp de 10 ani	
câte circa 5.000.000	50.000.000
Subvenția statului	25.000.000
Total——	125.000.000

cari împreună cu cele 20.000.000 lei ale Băncii Albina ar de o sumă globală de 145.000.000 lei, toată forța de capital românesc din Ardeal capabil să se angajeze în credite pe lungă durată, ceea ce ar fi cam o patra parte din forța financiară neromânească, existând în Ardeal.

Prin urmare scopul inal economic și național" nu s'ar fi putut atinge nici cu jertfa băneasca a sărăciei statului, nici cu cea a sărăciei ardelenești, cum spune dl Bontescu, și nici cu cea a privilegiilor acordate unei instituțiuni particulare. Ardealul ar fi rămas și pe mai departe subjugat economiște, cu toate jertfele inutile pentru a creia o instituție financiară privilegiată sub pretextul înfăptuirei reformei agrare în Ardeal.

Retrăgându-se privilegiile Băncii Agrare, statul și colectivitatea românească realizează deodată două avantagii se grăbește aplicarea reformei agrare, deschizând largi perspective economice și ne scutește un efort nu numai inutil dar și păgubitor.

Banca Agrară va putea să devină o instituție românească de credit oricât de puternică și fără a încurca reforma agrară, numai să aibă conducători harnici și pricepuți și n'avem nici un motiv să ne îndoim de capacitatea celor existenți.

Dar chestiunea ridicată cu prilejul retragerei privilegiilor sale, va trebui să deschidă ochii spre realitatea actuală și să-i îndrepte spre vechiul regat pe care conducătorii unei politici înguste au căutat să-l înlăture din socotelile lor. Avem de înfrânt o superioritate economică în Ardeal, pentru binele Ardealului și al tuturor românilor, nu trebue să uităm că avem o superioritate economică românească.

Când se va ști acest lucru nu vom mai avea a ne plânge de disproporția cifrelor, așa cum face azi dl. Bontescu.

A. R. Gus.

Ministrul comunicațiilor la Oradea-Mare

Sporirea lefurilor funcționarilor dela comunicații. Încurajarea agriculturei. Unelte agricole pentru țăranii împroprietăriți

D. general Moșoiu, ministrul comunicațiilor, care a sosit ieri la Oradia-Mare, a primit în cursul zilei pe reprezentanții presei cărora le-a făcut declarațiuni interesante în legătură cu preocupțiunile actuale ale guvernanților. Corespondentul ziarului nostru, a obținut din partea d-lui ministu general Moșoiu următoarele interesante lămuri, de natură să spulbere neadevărurile opoziționiștilor și să mărească și mai mult încrederea în actuala conducere.

— *Rostul călătoriilor dese în Ardeal ale miniștrilor, e să supravegheze personal opera reformei agrare. căutând să'i dea însemnătatea și extensiunea ce'i revine și, de altă parte, ca cunoscând de visu nevoile populației, să-i vină în ajutor. Guvernul a și luat una dintre aceste măsuri, menită să aducă un real sprijin țărănimii: a hotărât anume, să lase libere de vamă la import uneltele agricol. Tot atunci a socotit să dea un însemnat, avânt agriculturei românești, prin instituirea de premii pentru munca agricolă.*

După aceasta, dl ministru al comunicațiilor, întreținându-se cu unii funcționari în subordine, le-a făcut declarațiunea, că, la toamnă, când se vor vedea roadele bugetului, în cazul când excedentul va permite-o, salariile funcționarilor depinzând de ministrul comunicațiilor vor fi sporite, și la fel se va face și cu ceilalți funcționari dela departamentele celelalte.

In cursul zilei dl ministrul general Moșoiu s'a interesat în mai multe locuri de viața din Bihor și'ntre altele a ținut să urmărească lucrările liniei de cale ferată Arad—Oradea—Mare, care, de când a venit d-sa la departamentul comunicațiilor, este aproape isprăvită. Cum am arătat într'un număr trecut, lucrările acestea fiind într'un stadiu înaintat, linia va putea fiderchisă încă în cursul toamnei acesteia.

In chestia apelului universitarilor din Oxford

— Pentru „Patria" —

Acum vre-o două săptămâni, dacă nu mai mult, a apărut în ziarul nostru un articol în care arătam că studenții și profesorii din Oxford au înaintat un apel către Liga Națiunilor, în care să protesta împotriva distrugerei de către români a statuei lui Matei Corvin. Și noi ne miram cum studenții și profesorii universității din Oxford au putut să facă un astfel de apel, înainte de a fi căutat să afle adevărul, mai ales că aveau și posibilitatea, la Cluj existând consulat englez.

După două săptămâni dela publicarea articolului, „Patria" se trezește, luând apărarea consulatului englez, și învinuindu-ne de „necuviință față de reprezentantul unei puteri aliate; care, este știut, nu poate fi somat, etc."

Dar noi n'am somat nici când consulatul englez. Noi ne-am exprimat numai regretul, că deși au mai avut loc în Anglia manifestații de protestare împotriva „barbariilor noastre", reprezentanții Angliei la noi n'au găsit nici odată că e drept să spulbere prin informațiile lor calomniile la adresa României. Dimpotrivă, neam arătat nemulțumirea împotriva universitarilor dela Oxford cari s'au lăsat atât de ușor convinși de unguri, fără a cerceta mai întâi dacă a fost sau nu minți.

Ne întreabă „Patria": Nu cumva pretindem, ca contrapropaganda română în Anglia s'o facă guvernul englez, prin consulatele și legația sa din România?"

Dar cine a pomenit de contrapropagandă? Își închipuie oare „Patria" că pentru a dovedi Angliei că Matei Corvin stă și azi călare în piața Clujului, e nevoie ca statul român să organizeze o întinsă acțiune de propagandă? A fost vorba numai de informația pe care consulatul englez din Cluj putea s'o dea guvernului său sau pe care guvernul englez, atât de doritor să știe ce se petrece la noi, era dator s'o ceară dela omul care-l reprezintă aici.

Memoria Domnilor dela „Patria"

Furia lor neputincioasă contra Ministrului, Gen. Moșoiu

Nu trece zi în care organul partidului național „Patria" să nu atace pe ministrul comunicațiilor, Generalul Moșoiu. S'ar putea crede, după furia nepotrivită a d-lor dela „Patria", că astăzi generalul Moșoiu este singurul care stă acum în calea realizărei planurilor partidului național. Fiindcă numai așa se poate explica de ce „Patria" caută să micșoreze pe bravul general, să facă zeflemele de cea mai proastă speță pe socoteala D-sale și, să falsifice chiar istoria.

O ieșire extraordinar de agresivă și grosolană a avut „Patria" în numărul ei de Sâmbătă 29 Iulie contra generalului Moșoiu. Intr'un articol intitulat „Fanfaronadele unui ex-u improvizat", D nii dela „Patria" cu prilejul comemorărei luptelor dela Tisa, în loc să releve meritele generalului în victoria decisivă contra ungurilor, așa cum a făcut-o „Patria" în fiece an până acum astăzi din contra, atacă pe general, falșificând istoria și denaturând lucrurile. D-lor ar trebui să știe că faptele de arme ale generalului Moșoiu sunt înscrise acum în conștința poporului român și în nici un caz abilitățile stilistice și veninul celor dela „Patria" n'ar putea să întunece meritele viteazului dela Tisa.

Ca să se vază că câtă superficialitate scriu cei dela organul partidului național în ori ce chestie, e de tot să arătăm că în articolul citat, ca să reducă cât mai mult meritele generalului Moșoiu, ei spun că în ofensiva din Aprilie 1919, când cu trecerea liniei demarcaționale, dl General Moșoiu nu a participat decât ca simplu executor conducând numai o unitate subordonată comandamentului trupelor din Transilvania.

Mult mai bine ar fi făcut cei dela „Patria" să-și reîmprospăteze memoria răscolind propria colecție a ziarului lor din anii trecuți, în care au relevat mereu marile calități de comandat ale generalului Moșoiu.

Și tot din colecția „Patriei" ar fi aflat că în luptele dela Tisa generalul Moșoiu nu a condus o simplă unitate subordonată, ci pe un front de aproape 400 de Km. din Valea Crișului Negru până la granița Poloniei, a comandat grupul de Nord, format din divizia 6, 7, 16, apoi detașamentul generalului Olteanu din Maramureș, și divizia 2-a de cavalerie. Era aceasta o unitate mică? Când se știe că acest grup dela Nord, prin bătălia dela Tisa, a deschis drumul la Budapesta. Și au uitat Dnii dela „Patria", că tot armata condusă de generalul Moșoiu, a prins divizia de secui, care a terorizat ținuturile noastre din Bihor, Sălaj și Maramureș?

In articolul pomenit al „Patriei" se accentuează mereu că Consiliul Dirigent a susținut pe Generalul Moșoiu la comandament, că „Conducătorii politici ai Ardealului" au sprijinit rămânerea generalului Moșoiu la comandamentul trupelor. Intrebăm și noi pe cei dela „Patria": de ce au sprijinit conducătorii partidului Național pe generalul Moșoiu? Fiindcă este om incapabil, fiindcă era un comandant de trupe, care a deservit Ardealul sau fiindcă a adus servicii imense pentru eliberarea Ardealului? Astăzi „Patria" numește pe generalul Moșoiu un „erou improvizat" și asta numai fiindcă d-sa nu face politica partidului Național. Eri însă tot „Patria" a închinat pagini întregi faptelor de arme ale Generalului Moșoiu. Unde este dar consecvența? Unde este recunoștința?

Ingratitudine și impertinență, atât se desprinde din articolele „Patriei", Generalul Moșoiu este însă mult mai generos decât să pună pe două coloane scrisul D-nilor dela „Patria" ca să-i lovească cu propriile lor arme.

Un ostaș dela Tisa.

INFORMAȚII

D. Cupsa, prefectul poliției Mercurea Ciucului, a fost suspendat până la terminarea anchetei orânduite de ministerul de interne din momentul când s'a hotărât facerea acestei anchete

D. Zimmern, profesor la Universitatea din Oxford a sosit ieri în localitate. Dsa a avut o întrevedere cu d. Alexandru Vaida-Voevod.

D. senator Vespasian Pela, senator de Sighet, a sosit în localitate.

La 13 August vor avea loc în jud. Sighetul-Maramureșului primele împroprietăriri din acel jud. La această măreață solemnitate vor lua parte d. prim-minstru I. I. C. Brătianu și dnii miniștri Constantinescu, Moșoiu și Duca.

Printre armăsarii herghelieĭ dela ferma Statului din comuna Cojocna s'a ivit mai multe cazuri de răpciugă. Până acuma au murit 4 armăsari. S'au luat toate măsurile pentru a se preîntâmpina întinderea boalei.

Cocouâria din Timișoara a primit până acuma 110 mii kg. de gogoși de mătase pentru lucru. După toate prevederile, filatura din Lugoj care lucrează la filat va avea de lucru până în luna Septemvrie anul viitor.

Primindu-se reclamațiuni că unii locuitori din Ardeal nu plătesc arenzile pentru pământul dat în arendă fortată, ministerul agriculturii a împuternicit Directorul Agriculturii din Ardeal de a da o circulară organelor agricole județene pentru ca sătenii să-și plătească arenzile, punându-le în vedere că acei care nu le plătesc nu vor putea fi împărtășiți cu pământ.

In atențiunea doamnelor!

Au sosit pentru dame paltoane de toamnă și iarnă după cea mai nouă modă din Paris, Viena și Berlin.

Blănuri moderne cu prețurile cele mai avantagioase. **Diamantstein și Moskovics** Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 25. (Vis-avi de posta centrală). 2032

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Localul cel mai modern român Specialități de beuturi. Bere albă și neagră de butoi. L-623

D. V. Ispir, secretarul general al ministerul de culte, plecând în concediu cu începere de Luni 31 Iulie a. c., St. Brădișteanu, directorul general al cultelor, a fost însărcinat cu girarea acestui post pe tot timpul absenței d-lui V. Ispir.

Ministerul Agriculturii și Domeniilor a dat un ordin în înțelesul căruia în Ardeal obștiile și comunele sunt autorizate să-și introducă tauril de reproducție din rasele care le preferă.

In urma măsurilor luate de Primăria locală s'a dispus tăerea în curând a unui alt stoc de 250 de vite mari, astfel că consumul cu carne e asigurat.

Ministerul de Comerț al Republicei Cehoslovace a decis ca cu începerea dela 1 Octombrie 1922 exportul zahărului să se facă fără permis de export și fără taxe, dând acest export liber.

Spirtul sărat salvator **Borolin** 1826 e cel mai bun leac de casă

Tincturatul (văpsitul) părului după metoda lui „Braux" Paris, cu „Henne" execută PASCU, coaforul Teatrului Național, elev al casei „Louis" din București, *Piața Unirei Nr. 23, Cluj*. — Cabine separate. Discreție garantată. 2014 Nr. 3.

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 8—5 și 7—9 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

D-l Al. Constantinescu, ministrul domeniilor a plecat aseară în Basarabia, unde va rămâne 8 zile, pentru a prezida operațiunile de împroprietărire din provincia de peste Prut.

„Societatea Anonimă pentru îngrășarea porcilor și industria cărnei din Gheria" cumpără în permanență pe lângă prețurile plății, din proprietatea domeniilor, porci și tot soiul de cereale în cantitate nelimitată și vinde porci grași precum și alte producții prelucrate din porci." 1515

Îmbunătățirea stărei funcționarilor

— Noui agitațiuni sunt zadarnice —

Nimeni nu tăgăduește că starea materială a funcționarilor statului este dintre cele mai precare și că cererile lor fiind întemeiate, o îmbunătățire în această privință se impune numaidecât.

Răspunsul Suveranului la moțiunea ce i s'a adresat cu prilejul congresului dela Cluj este lămuritor din toate punctele de vedere. Într'adevăr, iată telegrama ce le-a fost trimisă de d. N. Mișu ministrul Casei Regale:

„Majestatea Sa Regele, luînd cunoștință de moțiunea funcționarilor publici și pensionarilor Statului, întruniți la Cluj în 9 Iulie a. c. bine-voește a mă însărcina să vă rog a împărtăși tuturor că plângerile lor găsesc un ecou simpatic în inima sa și constată că și guvernul său este însuflețit de dorința de a veni-în ajutorul slujbașilor Statului, în cadrul nevoilor lor legitime și al interesului Statului".

Dacă lucrurile sau astfel, de sigur, că noui agitațiuni din partea funcționarilor în legătură cu această chestiune, nu le-ar mai putea servi nici lor și nici interesului general.

Nu le-ar mai putea servi lor pentrucă o mărire de salarii depinde de starea generală a finanțelor țării, ori acestea nu pot fi însănătoșite, dacă înăuntru nu există liniște și ordine perfectă.

D. Ion I. C. Brătianu, la împroprietărirea din Sighișoara, adresându-se unei delegații de funcționari, le-a declarat: „Vă asigur de toată grija noastră". Suntem convinși că funcționarul ca să-și poată face datoria cu toată puterea morală, are nevoie de o bună situație materială. Această clasă de slujbași ai statului astăzi suferă și de adevărul acesta suntem pătrunși.

De aceia, suntem hotărâți să le îmbunătățim soarta, însă pentru aceasta se cere ca și statul să fie în stare să suporte îmbunătățirile pe care le voim să le aducem și aceasta depinde într'o măsură hotărâtoare de sprijinul și munca funcționarilor".

Prin urmare, dacă asupra nevoii de a se îmbunătăți starea funcționarilor toată lumea e de acord, rămâne de gândit numai asupra modalităților rezolvirei acestei chestiuni în raport cu interesele superioare ale statului.

De aceia șoaptele ce se aud mai ales în rândurile opoziției gălgioase și agitătoare că moțiunea congresului funcționarilor care se va ține în ziua de 6 August în Capitală, va avea caracter de ultimatum, — nu-și au nici un rost. Funcționarii trebuie să-și dea seamă că statul aflându-se în ajunul consolidărei finanțelor lui, orice acțiune necugetată venită dinăuntru, poate pricinui neajunsuri dintre cele mai mari intereselor generale ale țărei.

Indemnul lucrătorilor tipografi din Cernăuți

— Un sanator pentru lucrători —

[illegible] mișcarea muncitorească dela noi e aservită politicii de cancan, când indemnurile la greve păcătoase antiumanitariste, înveninează muncitorimea de cretutindeni, — tipografii cernăuțeni, abia o mână de oameni, ni-au dat dovada, că se poate îndruma și spre direcțiile adevărate mișcarea muncitorească, socialistă, rămasă stearpă din cauza josniciei, pe care îndrumatorii ei și-au întemeiat pretenția la o achiziție a capitalului prin uzurparea capitalismului actual, pretins pentru ei într'un viitor oarecare.

Acea mână de oameni din Cernăuți, de unde ni-a venit și acel socialism moderat, mai cuminte, al dlui Grigorovici, în loc să-și cheltuiască energia și banul în lupte pentru distrugerea ordinei, a găsit că e mai cuminte să și-le cheltuiască pentru înființarea unui sanatoriu al tipografilor, pentru îngrijirea sănătății lor.

Considerând, că viața de tipograf e dintre cele mai expuse flagelului îngrozitor al ftiziei și altor boale care atacă plămânii, inițiativa din Cernăuți ne apare sub un aspect de pur umanitarism și nu numai de luptă pentru binele profesional.

Pornind și din considerațiunea aceasta și și din constatarea sterilității, și mai mult: a răului mișcării socialiste false de azi, inițiativa acestei mâini de muncitori ne îndeamnă la unele constatări, care ar trebui să și-le însușească fiecare muncitor din [illegible]

N'am văzut adecă, până acum, nici o mișcare, care, trecând peste sterilitatea politicei, să urmărească binele muncitoresc. Din cât amar de greve am înregistrat, n'am văzut nici o grevă, pe care muncitorii s'o fi declarat patronilor pentru a le da locaturi igienice, pentru a le face sau a le ajuta să-și facă spitaluri, dispensarii, școli; n'am înregistrat nici o grevă de acest ordin, ba nici cel puțin un început de mișcare în direcția aceasta!

In schimb grupările muncitorești dela noi se bat pe capete întru otrăvirea membrilor prin politică subversivă, prin îndrumări spre bolșevism, pe care îl prezintă sub aspectele lui ideale, deci explicabil trandafirii. De ce, în tolul acestei lupte subversive, muncitorii nu găsesc că ar fi mai bine, că, în loc să se lase amăgiți cu acel paradiz al nihilismului, care a adus pe capul omenirii toată acea plagă a dezastrelor pe care le-am cunoscut în Rusia și care de acolo ne amenință, sub aspectul holerei, foametei, canibalismului, etc., de ce n'au găsit că ar fi mai bine să ceară îndrumătorilor lor îndrumări serioase, în spiritul acestei inițiative a tipografilor din Bucovina?

Doar roadele actualei lor lupte sunt atât de brutal rele: la noi, o dezorientare și o luptă fără nici un alt spor decât al inveninării sufletelor și al lipsurilor, iar într'un eventual paradis spre care tind îndrumătorii falși ai lor: holera, ftizia, foametea și toate celelalte năpaste, de care, pe bună cale, n'a știut lumea nimic mai înainte.

Reforma agrară în Ardeal

Viitoarele împroprietăriri în Ardeal

— „Nu am făcut ca alții promisiuni fără să ne ținem de cuvânt, ceea ce am promis am și făcut" — sunt cuvintele d-lui ministru Constantinescu, rostite cu ocazia primei împroprietăriri săvârșite în comuna Pestișul-Mare, din județul Huniedoara unde plugul care a tras prima brazdă a primului împroprietărit ardelean va fi fixat în beton, pentru a aminti generațiilor viitoare săvârșirea acestui măreț act.

Continuându-se dreapta operă socială începută, rând pe rând mulți din locuitorii Ardealului au avut fericirea de a asista la mărețele acte săvârșite de actualul guvern, cu ocazia împroprietăririlor din diferite camere ardelene.

Trecând cu vederea toate greutățile ce are de învins și neluându-i seamă cle etirile de ale partidului național, conducătorii țărei, și-au sacrificat zilele de vacanță și au pornit să cutreere Ardealul pentru a supraveghea de împroprietărire.

Măsuri pentru accelerarea împroprietăririi

Desigur, că una din greutățile cele mai mari pe care le avea de întâmpinat guvernul cu întăptuirea grabnică a reformei agrare era lipsa de ingineri botarnici și a unui personal îndestulător.

Totuși în urma măsurilor luate și a detașărilor de funcționari de toinici din vechiul regat, în mare parte chestiunea aceasta a fost rezolvată astfel, ca lucrările de expropriere și împroprietărire continuă cu succes.

Unde se vor face viitoarele împroprietăriri.

Lucrările de expropriere la multe moșii ale statului și ale bisericelor fiind aproape terminate, în decursul lunei August se va face împroprietărirea la peste 20 de mari moșii din diferite județe din Ardeal.

Cea mai apropiată împroprietărire va fi în Maramureș, unde în ziua de 13 August se va sărbători prima împroprietărire din acel județ, la care solemnitate vor lua parte și reprezentanți ai guvernului.

Continuându-se seria împroprietăririlor, în decursul lunei August se va începe împroprietăririle în diferite comune din județele: Bihor, Timiș, Arad, Satu-Mare, Caraș-Severin etc. In acelaș timp în celelalte județe se lucrează cu mare febrilitate la lucrările pregătitoare pentru împroprietărire.

N. F.

Vopsește și curăță bine în timpul cel mai scurt cu preț eftin **UNIO** Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

S'au deschis Amrepozitele **FRENKEL** Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)

Ultime informatii

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Direcția căilor ferate înștiințează că se restabilește la întâi August circulația trenurilor pe la Valea Largă.

*

Ministerul internelor a autorizat ținerea congresului funcționarilor la 6 August.

*

D. Vintilă Brătianu ministrul finanțelor, a plecat la Vatra Dornei pentru cură.

*

D. ministru Sassu a declarat într'un interview ziarului „Adevărul", că rechiziționarea grâului se va face numai în cazuri de resistență din partea vânzătorilor. Se vor lua măsuri, ca armata să nu facă rechiziționi.

*

Ieri s'a ținut la ministerul de Interne o conferință la care au luat parte d. Franasovici secretarul general al ministerului de interne și d. Cezar Popescu directorul industriei precum și pretecții și primarii din țară. Prima chestiune cu care s'a ocupat conferința a fost alimentarea orașelor și județelor care sunt amenințate să rămână fără grâu.

La sfârșitul conferinței s'a dat următorul comunicat:

„Guvernul fiind informat că unii producători de grâu și în special cei din apropierea frontierelor vând grâul speculanților peste prețul fixat de consiliul de miniștri va lua măsuri contra vinovaților și va dispune rechiziționarea producțiunei de care va fi nevoe. Totodată ministerul a ordonat să i-se înainteze o statistică urgentă de nevoile fiecărei localități în parte, care statistica va trebui să fie gata cel mai târziu la 10 August. Orice tranzacție încheiată fără a se ține seamă de noul regim, rămâne nulă.

Grecii pornesc spre Constantinopol.

— Intervenția Greciei pe lângă aliați. — Trupele grecești au trecut frontiera. — Naționaliști turci în drum spre Constantinopol. —

Atena. Reprezentanții din Paris, Roma și Londra ai Greciei au prezintat o notă cerând autorizație pentru ocuparea Constantinopolului. Se zice, că aliații au răspuns negativ.

*

Constantinopol. — Pregătirile Greciei au stârnit mare agitație. Se afirmă, că Grecia se va adresa și guvernului kemalist amenințând cu ocuparea Constantinopolului.

*

Kenal Pașa este hotărât să pornească cu armată spre Constantinopol, dacă grecii vor trece granița la Ceatalgea.

*

Constantinopol. (—) Trupele grecești concentrate în sectorul Ceatalgea au trecut linia de demarcațiune, înaintând spre Constantinopol.

*

Constantinopol. — Generalul Harrington, comandantul forțelor aliate din Turcia, a publicat o comunicare declarând, că va înăbuși cu forța orice încercare de dezordine și orice acțiune contrară neutralității teritoriilor ocupate.

TELEGRAME

Răspunsul Guvernului German la nota franceză.

Berlin. — Consiliul de miniștri va stabili azi textul răspunsului la nota franceză. Răspunsul va fi predat probabil înainte de expirarea termenului de 10 zile.

Instituirea tribunalului de stat pentru apărarea republicei.

Berlin. — Consiliul federal a aprobat ordonanța privitoare la instituirea tribunalului de stat pentru apărarea republicei.

Zborul lui Amundsen la polul Nord.

Berlin. — Amundsen și-a amânat pentru anul viitor zborul la polul nordic.

Greviștii americani au refuzat mediațiunea lui Harding.

Washington. — Situația grevei de la căile ferate s'a schimbat, producându-se o întorsătură senzațională. Șefii sindicatelor au refuzat mediațiunea președintelui Harding.

Situația grevei minerilor este deasemenea agravată. Guvernul va lua asupra sa administrația căilor ferate.

Sovietele protestează contra Greciei.

Londra. — Guvernul sovietic a trimis la Londra un protest împotriva operațiunilor flotei grecești în Marea Neagră.

Guvernul francez respinge cererile Germaniei.

Poincare a adresat ambasadorului german din Paris o scrisoare, declarând că guvernul francez respinge cererile Germaniei de la 14 Iulie. Franța cere executarea strictă a acordului de la 10 Iunie 1921. Franța cere reluarea în considerație a protestărilor contra întârzierilor sistematice germane și recunoașterea datoriilor față de aliați. Toate garanțiile cerute vor fi refuzate.

Expoziție Săbească la Brașov.

La 6 August a. c., va avea loc la Brașov deschiderea unei expoziții istorice a șvabilor bănățeni. Comitetul organisator se compune din d-nii: Albrecht, profesorul Iosef Nischbach, preotul Reicher, Franz Vettel și cunoscutul scriitor Victor Grendi-Homenau.

Primul și cel mai mare magazin de PIANE din România-Mare
I. TRISKA Cluj,
Strada Șaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.
Telefon 419

977

Au sosit piane noi.

S'a deschis din nou magazinul de mode pentru dame
Weiss și Molnár
sub noua firmă:
Keller, Weiss și Molnár
Calea Regele Ferdinand 6, vis-a-vis cu localul vechiului magazin. 1592

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcțiuni de Mori
Atelier de Motoare și mașinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

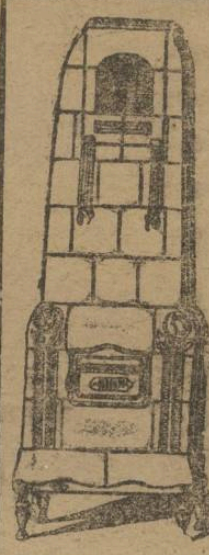

Descoperire Nouă
Cu Lei 3:00 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.
Economie
Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.
Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi.
1393
Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj,** Strada Motilor No. 7
L. C. Harotmuth si Karol Majors fii.

Cameși de zefir
Oestminte de pânză
Pantaloni pentru tennis
se află
1588 la Firma
M. Neumann
Cluj, Piața Unirii No. 14

„Kristály"
Cluj (Kolozsvár)
Văpsește și curăță
Văpsitorie de lână bumbac și blanărie.
Lucrurile trimise prin poștă se ispravesc lute și regulat
Lloyd 557 1817

Căldări de fiert rachiu aranjamente de fabrică de spirt, întreprind tuturor de repar[illegible] pentru mașini cu preț mod[illegible]
Telefon 12—82.
IOAN SANISLO 2020
Telefon 12—82.
comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă
Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

In atențiunea
proprietarilor de casă, architecților și antreprenorilor.
văd. Iosif Tamásy
posede un mare depozit de sobe, mărfuri de porcelan terracotă, chamotă și faianță.
CLUJ, Calea Motilor No. 7.
In casa proprie. ◆ Fondat în a. 1910
Reprezentanță generală din Ceho-Slovacia pentru vânzarea și instalarea de sobe de porcelan și terracotă, aranjament de bae, pardoseală cu cheramită și alte lucrări semene, cari toate să efeptuesc prompt, și □□ pe lângă garanție. □□
Mărfuri **veritabile Ceho-slovace,** căutate în toată lumea, cari sunt **cele mai durabile, mai estetice și mai eftine.**
Preturi de concurență nimeni nu poate să execute mai eftin.
O singură încercare convinge mai multe ori. 1861

Cele mai preferate beuturi ale amatorilor de bere:
calitatea neîntrecută a berei albe
„Monoștor"
și a berei brune
1603 **„Călugărul"**
specială.
Se capătă pretutindeni!!

In sezonul de toamnă vopsește blănării în mod sdeial, calcă paltoane de plus, curăță fulgi de perne
CZINK
CLUJ. Fabrica in strada Dézsma No. 5

No. 13. Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii exelente uscate, pivnițe cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290. Lloyd 272

Banca Națională a României

BILANȚUL GENERAL INCHEIAT LA 30 IUNIE 1922

ACTIV

Cassa { Bilete	896103685 —			
Argint și diverse monete	516562 76			
Aur	15300183 12	911920430 88		
Lingouri de aur	1689111 50	1689111 50		
Aur depozitat { Monete și lingouri	316179980 41			
Monete	178575450 —	493755430 41		
Stoc metalic 4.775.033.838,36				
Disponibil, trate și bonuri de tezaur aur	4264289113 33	4264289113 33		
Portofoliu român { Centrala	1659056587 70			
Sucursale și Agenții	441211656 72	2100268244 17		
Casele de împrumut pe gaj agricult. și industr.	— —	92524317 85		
Împrum. Statului de 15 milioane fără dob. (1901)	— —	8042556 05		
Împrumuturile Statului pentru necesitățile Tezaurului: Împrumutul Statului de 1.600.000.000 (1914–1918)	1.600.000.000.—			
Împrumutul Statului de 1.500.000.000 (12 Mai 1919)	1.498.942.854.10			
Împrumutul Statului de 1.000.000.000 (16 Oct. 1919)	1.000.000.000,—			
Împrumutul Statului de 200.000.000 (1920 Băncii Populare)	183.735.749,75			
Împrumutul Statului de 400.000.000 (9 Aprilie 1921)	400.000.000,—			
Împrumutul Statului de 2.500.000.000 (15 Ianuarie 1921)	399.457.212,46			
Împrumutul Statului de 200.000.000 (30 Iulie 1921)	200.000.000,—	5282135816 31		
Împrumut. Statului p. unificarea monetară: Împrumutul de 5 miliarde (11 Iunie 1920)	5.000.000.000,—			
Împrum. de 2½ miliarde (5 Ianuarie 1921)	2.057.113.414.39	7057113414 39		
Împrumuturi pe efecte publice { Centrala	46.037.000,—			
Suc. și Agenții.	73.645.350,—	119682350 —		
Împrum. pe efecte publice în cont crt.	148.123.250,—			
din cari nu s'au ridicat	105.244.607,05	42878642 95	162560992 95	
Efectele capitalului social	— —		11997418 —	
„ fondului de rezervă	— —		32958207 —	
„ „ amortizării imobil., mobilier. și mașinelor de imprimerie	— —		3785322 —	
Efectele fondului pentru mărirea palatului Băncii	— —		6296650 —	
Efectele fond. de pensii și ajutor al funcț. Băncii	— —		5234310 95	
Imobile	— —		28366140 64	
Mobilier și mașini de imprimerie	— —		3645986 45	
Dobânzi datorate la împrumuturi pe efecte publice	— —		6884390 21	
Conturi curente	— —		151877150 11	
„ de valori	— —		159340155 87	
„ diverse	— —		401129573 06	
			21195714732 13	
Efecte și alte valori în păstrare	298284158 20			
Bonuri de tezaur aur în gaj pentru împr. Statului	9164334000 —			
Efecte în gaj și în păstrare provizorie	1265840473 63	10728458631 83		
Conturi de ordine	— —	1982169716 20		
		12710628348 03		

PASIV

Capital	— —		12000000 —
Fond de rezervă	— —		67350744 07
Fond pentru mărirea palatului Băncii, refacerea clădirilor din provincie și noui localuri în terit. unite	— —		19000263 75
Fond pentru amortizarea imobil., mobilier și mașinilor de imprimerie	— —		20349763 06
Fond de pensii și ajutoare al funcționarilor Băncii	— —		5701171 64
Bilete Banca Națională a României { în circulație	14143271962 50		
emise { aflate în cassă	896103685 —		15039375647 50
Conturi curente și recipise la vedere	— —		1653861838 38
Reescontul semestrului viitor	— —		19188428 67
Conturi diverse	— —		4344886256 84
Beneficiul semestrului I. al anului curent	— —		14000618 22
			21195714732 13
Diverși efecte și alte valori de restituit	— —		10728458631 83
Conturi de ordine	— —		1982169716 20
	— —		12710628348 03

Director, EREMIE

Guvernator, M. OROMULU.

CONTUL DE PROFIT & PIERDERE

DEBIT — ÎNCHEIAT LA 30 IUNIE 1922 — CREDIT

Onorarii, apuntamente, salarii și chiri	4118122 65		
Salarii și chirii personal. fabricării biletelor și de imprimerie	327803 15		
Prima de scumpete	7771817 29		
Cheltueli de administrație, asigurări și altele	11475264 98		
Impozite datorate Statului și diferite taxe	3059975 57		
Luminat și încălzit	1247100 59		
Drepturi de prezență	80770 —		
Material și cheltueli pentru fabricarea biletelor și de imprimerie	12692622 29		
Amortizarea imobilelor băncii	6000000 —		
Amortizarea mobilierului și mașinelor de imprimare	1500000 —	48263476 52	
Sold (beneficiu net)	— —	14000618 22	
		62264094 74	
Sold precedent	— —		16929 70
Dobânzile portofolului comercial și ale împrumuturilor, precum și diăerse beneficii	59071471 86		
Trate și remize și diverse operațiuni cu străinătatea	2808146 43		
Venitul efectelor publice (capital social)	3675-6 75	62247165 04	
		62264094 74	

Director, EREMIE

Guvernator, M. OROMULU.

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE TIPOGRAFIE bine aranjată, în funcțiune (două mașini plane, un boston, etc. bogat asortată cu literă). A se adresa la LIBRĂRIA FRIEDMANN. CLUJ. 2033

Închirieri:

SE CAUTĂ pentru cumpărare sau închiriere o brutărie. A se adresa Oscar Behabetz Cluj, Str. Feleacului 13.

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BANCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Vipt în familie dacă se poate cu locuință **caută** doi tineri intelectuali. □ Plătesc bine.

Ase adresa la ziar sub N. și P.

Intreprindere internațională
alui
Maxim König Miksa
ARAD
Telefon interurban 63.

Proviziune regulată de comerț Wiena, Budapesta, Praga, Triest, Leipzig, în legătură cu stațiunile cele mai mari în streinătate și din streinătate în țară, cu asigurare pe lângă garanță deplină. Incasări speciale de vamă, prenotări de vamă, intervenții Departamente separate pentru marfă. 1558

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GANZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

◆

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații pezmamente în depozit. □□□
148

Prima fabrică electrică română s. a.
Cluj, III. Călugărițelor No. 1.
Telefon 67. Adresa telegr. Relais.

Fabricăm articole și aparate electrice pentru curent puternic, precum și intalațiuni cu expensiune ridicată și mică, transportăm porțelanuri, manomente, instrumente mecanice, comptoare.

Lloyd 778 ©

Interesaților le oprim prețunente 1914-2

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE
Școala de Conductori de Lucrări Publice — Cluj.

Concursul de admitere în școală.

1. Scolile de conductori de lucrări publice au de scop formarea de personal technic necesar pentru proiectarea, conducerea și supravegherea executărei lucrărilor technice publice sau particulare de diferite feluri, sub ordinele inginerilor.

Durata cursurilor școlii este de 3 ani școlari, absolvenților cu succes ai școlilor li se vor elibera diploma de „Conductori de lucrări publice".

Diplomații acestei școli fac serviciu militar cu termen redus și pot concura la obținerea certificatului pentru ofițeri de rezervă, dacă au absolvit și gimnaziul.

2. Instrucția elevilor cuprinde:

a) Invățământul teoretic consistând din lecțiuni orale și lucrări grafice;

b) Invățământul practic consistând din lucrări pe teren cu aplicațiuni ale cunoștințelor teoretice dobândite în școală precum și lucrări de laborator.

Se face în timpul vacanței mari a anului I. companie pentru practica topografică organizată de școală.

Asemenea sunt obligați elevii a face în timpul celei a doua vacanță mare, practică pe șantier la serviciile Statului, iar în lipsă de lucrări la Stat aceasta practică se va face la particulari; obținerea locurilor la particulari rămâne în sarcina elevilor. Uneori pentru practică pentru șantier la Stat se găsesc locuri salariate.

3. Invățământul în școală este gratuit.

Elevii primesc gratis cele necesare studiilor lor, adică: cursurile, planșetele, hârtia de desemn și celelalte mici accesorii de librărie, afară de compasuri pe cari vor trebui să și le procure singuri cu spesele lor.

Elevii repetenți nu primesc nimic din cele arătate aci.

4. Toți elevii sunt externi și îngrijesc singuri de intreținerea lor cu propriile lor mijloace.

Se acordă însă în limitele bugetare ajutoare în bani elevilor români ai școlii lipsiți de mijloace, cât timp sunt merituoși și numai în epoca predării cursurilor. In caz că se va putea avea camin sau internat în școală, aceste ajutoare în bani incetează. In anul școlar viitor se vor da ajutoare de 300 Lei lunar.

5. Elevii vor fi supuși la toate regulele de ordine și disciplină și cele de asiduitate la cursuri, examene și lucrări, cari vor fi stabilite de Direcțiunea școlii prin dispoziții de ordine interioară ce va găsi cu cale să ia.

6. Un elev nu poate rămânea mai mult de doi ani în aceeași clasă, în cazul când el va rămânea pentru a doua oră repeteni elevul va fi șters din controale. Nu se admite repetirea decât o două clase.

7. Diplomații acestei școli pot fi obligați la terminarea școlii să servească Statului timp de 3 ani.

II. Condițiuni de admitere.

1. Tinerii cari doresc a fi înscriși la concursul de admitere în școala de conductori de lucrări publice din Cluj, vor trebui să adreseze Direcțiunii școlii (în Cluj) Str. Berde No. 2 o cerere cu timbru de un leu și asistență socială de 25 bani.

Inscrierile la concurs se fac cu începerea dela apariția acestei publicații și până la 20 Septembrie 1922.

Peste această dată ori ce cerere de înscriere va fi dată ori ce cerere de înscriere va fi respinsă; de asemenea va fi respinsă înscrierea acelora cari până la această dată nu vor prezenta toate actele cerute mai jos.

Cererea va fi insoțită de următoarele acte:

a) Extrasul de pe actul naștere, din care să reasă că n'are mai puțin 16 ani, nici mai mult de 23 ani la 1 Octomvrie 1922.

Dispensă de vârstă nu se acordă.

b) Cel puțin certificatul de absolvire (capacitatea) cursului inferior de liceu sau gimnaziu (programa de băieți) ori certificatul de absolvire al unei școli echivalată cu 4 clase de liceu de către Ministerul Instrucțiunei Publice, ori diploma de absolvire a uneia din școlile normale de învățători

Candidații normaliști vor trebui să fie liberi de orî ce obligație față de Ministerul Instrucțiunei.

c) Certificatul de vaccinare recentă.

d) Certificatul de bună purtare.

Dacă candidatul a intrerupt cursurile de mai puțin de 1 an, va aduce certificat dela școale unde a urmat în ultimul timp; dacă candidatul a întrerupt studiile de mai mult de 1 an, va prezenta certificatul de bună purtare de acolo de unde va fi avut o ocupație sau dela autoritatea comunală (la orașe prin declarațiile comahalagiilor) de unde domiciliază, arătându-se cum și-a trecut timpul dela incetarea cursurilor.

Toate aceste acte nu se vor înapoia în nici un caz înainte de trecerea complectă a examenului de admitere, afară de cadidații cari eventual se retrag dela acest examen.

Celor reușiți la acest examen nu li se înapoiază actele decât după terminarea școlii, sau dacă elevul se retrage dela școală.

2. Candidații vor fi supuși unui examen medical în urma căruia vor fi admiși pentru concurs, numai cei constatați ca fiind de bună constituție și că nu sufăr de vre-o maladie contagioasă sau de vreo infirmitate.

Acest examen medical va avea loc în Cluj în localul școlii, cu începerea dela 25 Septembrie 1922.

3. Concursul se va ținea localul școlii și va începe imediat după terminarea examenului medical.

Acest concurs se va urma înaintea unui juriu numit de Direcțiunea școlii.

Probele la cari vor avea a satisface candidații vor fi cele următoare:

a) Probe, în scris cari vor avea de bază programul celor 4 clase gimnaziale (program de băieți) vor cuprinde chestiuni din: Algebră, geometrie plană și în spațiu, fizica și aritmetica cu sistemul metric, transformarea măsurilor metrice în măsuri vechi și viceversa.

b) O lucrare de caligrafie și scriere curentă după dictare și o lucrare de desemn liniar cu creion;

c) O compunere în limba română care să învedereze și gradul de cunoștință a gramaticei și ortografiei limbei române;

d) Probe orale consistând dintr'un examen teoretic (și de aplicații la matematici) asupra materiilor cerute mai sus.

4. După terminarea tuturor probelor concursului, Direcțiunea școlii coordonând rezultatele pe baza notelor obținute de concurenți, va forma lista celor ce ar putea fi admiși în școală și o va supune Ministerului.

Direcțiunea școlii, indată după rezultatele probei scrise, va elimina pe acdi concurenți cari vor fi dovedit lipsă de cunoștință suficientă. 2028

Târgul Internațional de Mostre din PRAGA

De la 3—10 Septembrie 1922

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru orî-ce gustor, industriaș și agricultor din **România.** Expun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia. **Camera cehoslovacă-română, economică, Industrială și agronomă** ține **3—10 Septembrie 1922 la Praga.** Locul de întâlnire al tuturor factorilor industriali, economici și agronomici, competinți, ai ambelor țări. □□ **Avantagii excepționale pentru participanții la ancheta, și vizitatorii târgului:** 33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza pașapoartelor. **ingrijire de locuințe, serviciu de informațiuni etc., etc.**

Legitimații și insigne la: Reprezentanța Târgului „Reclama" Cluj, Piața Unirei 4 și la consulatele cehoslovace. 2022

Pentru a dovedi că excelentele

Automobile Ford

sunt resistente, consumă puțin și merg foarte bine, Angajez ori ce transport de persoane, pe ori-ce distanță cu tarif foarte redus.

PERRY Cluj, Calea Regele Ferdinand 99
Telefon 999 Telefon 999

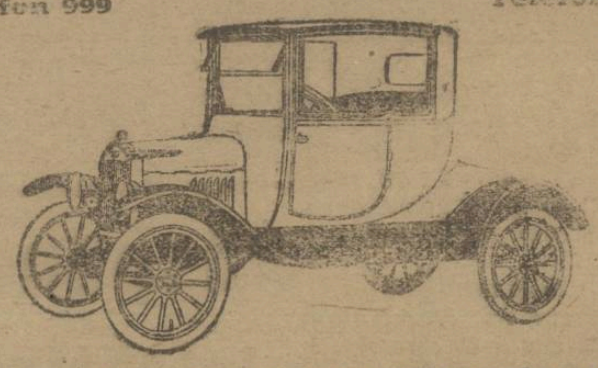

1823

Spre introducerea noilor noastre automobile, primim curse ori unde cu taxe favorabile. ▣

Presa streină și evenimentele externe

„Münchner Neueste Nachrichten" din 21 Iulie vorbind despre fiascul conferinței dela Haga, încheie:

Modul cum au decurs desbaterile și hotărârile luate au legitimat cu totul punctul de vedere al Statelor Unite. D. Hugghues în nota din 12 Maiu arăta că America este contra regimului sovietic ca sistem politic și în contra acestui sistem trebue ca toată omenirea să lupte și că societatea capitalistă nu poate să ajute pe acei cari luptă contra existenței ei".

Acelaș ziar ocupându-se de situația în Bavaria spune că statul bavarez prin atitudinea pe care a luat-o cu privire la neacceptarea legii pentru protecția republicei, răspunde unei necesități a imperiului. Nu este vorba de nici un gest care să atingă unitatea națională, ci pur și simplu e vorba de un interes general al poporului german și anume de salvarea sa din mâinile minorității socialiste care conduce dela Berlin.

„Le Figaro" (20 VII). Corespondentul dela Riga al ziarului „Svenska Dagbla" spune că a obținut confirmarea morții lui Lenin în urma unei otrăviri, după cum a anunțat eri. Ziarul adaugă că otrava întrebuințată e cianura de potasiu.

„Le Figaro" (21 VII) reproduce după raportul epidemiologic al „Secțiunii de higienă a Societății Națiunilor" (document oficial publicat în franțuzește și în englezește a cărui veracitate nu se poate pune la îndoială) următoarele asupra situației din Rusia! „Situațiunea epidemică este dezastroasă la Rostow și la Novorossisk unde sunt aglomerați mii de refugiați, 3000 cazuri holeră la Odessa unde spitalele sunt debordate; 40 cazuri pe zi la Rostow; situațiunea se agravează în toate districtele ukrainiane. Dela începutul anului până la 20 Maiu o statistică dă 836.307 cazuri de tifos exantematic față de 437 mii de anul trecut, și 732.238 cazuri friguri recurente față de 594 mii în 1921. Izbucniri întrerupte de ciumă în Extremul Orient, în stepele kirghize din sud-estul Rusiei și pe țărmurile Mării Negre pun Republica Rusă sub amenințarea unei izbucniri și desvoltări a acestei boli în interiorul țării. „A 6 adunare panrusă de bacteriologie și epidemiologie constată o slăbire a luptei în contra leprii care crește considerabil. Aceiași adunare vorbind despre foamete afirmă: întinderea foametii este mult mai mare decât a fost stabilit până acum după datele oficiale; ajutorul dat înfometaților este cu totul insuficient. Regiunile cele mai bogate din Rusia se tranformă în deșerturi, orașele și satele sunt nepopulate. Numărul înfometaților atinge 40 milioane. „Le Figaro" termină articolul prin un călduros apel pentruca să se vină în ajutorul nenorocitei Rusii.

„Journal des Débats" (20/VII). După ultimele știri operațiunile trupelor în Sudul și în Vestul Irlandei continuă cu succes. Rebelii au evacuat orașul Conmel care era una din principalele lor poziții în Sud. La Vest rebelii au fost complect goniți din Sligo. In Limerick situațiunea nu s'a modificat.

Următorul document găsit asupra unui rebel va da o ideie despre sălbătăcimea cu care răsvrătiții duc lupta: „Veți rechiziționa toți oamenii disponibili și veți lucra zi și noapte pentru a face drumurile impracticabile. Cel ce nu vă va asculta va suferi pedeapsa de moarte. Sunteți liber să aplicați această pedeapsă oricui nu va asculta de ordinele voastre".

„Journal des Debats" (21/VII) „The Times" spune despre conferința dela Haga: „Considerăm sforțarea finală a bolșevicilor ca o simplă manoperă destinată să ascundă adevăratele lor planuri. Ei își dau foarte bine seamă că conferința a eșuat însă nu îndrăsnesc să meargă înaintea unei rupturi complecte. In acelaș timp ei nu pot lua responsabilitatea de-a rupe legăturile semioficiale pe cari le-au stabilit cu atâta greutate cu Europa occidentală. Dacă ar ajunge să fie complect izolați, ei nu ar ști ce să facă. Declinul producțiunii industriale a fost și mai catastrofic sub pretinsa politică economică nouă decât era sub comunismul pur și simplu. Transporturile agonizează. Resursele financiare ale bolșevicilor sunt aproape epuizate. Bolșevicii cei mai desperați cer reîntoarcerea absolută la comunism și preconizează atacul statelor limitrofe. Dar un războiu ar fi imposibil în actualele condițiuni economice ale Rusiei.

Asociațiunea funcționarilor din Ardeal, Banat și părțile ungurene.

Către toate Secțiile județene

„Asociația funcționarilor publici din Ardeal" trimite membrilor ei următoarea înștiințare:

„In legătura cu telegrama noastră din 29 cor. binevoiți a cunoaște, că s'a obținut autorizația continuării congresului la Bucuresti pentru 6 August cor., obținându-se totodată și reducerea de 75 la sută pe căile ferate, pentru cei ce vor călători la congres.

Ministerul a comunicat autorităților din Tansilvania, Banat și părțile ungurene permiterea călătoriei delegaților funcționarilor la congres.

Rugăm să luați măsurile ce le ceredeți de cuviință, pentru ca secția să fie representată prin un număr de delegați cât se poate de mare, comunicând numărul și data sosirei, d-lui Mișu Stănescu, subdirector general, Ministerul de Interne, Direcțiunea administrației județelor și comunelor, ținând seamă, că Sâmbătă la 5 August, în preziua congresului, d. m. la ora 5, se va ținea o consfătuire în sala Eintracht, strada Dionisio."

Răspândiți „Infrățirea"

Un congres al școalelor minorităților?

La Sighișoara, unde, după cum anunțasem, s'a ținut ieri și alaltaeri comemorarea centenarului morței lui Alexandru Petőfi, conducătorii grupărei maghiare cunoscută sub titlul acela faimos de Uniune maghiară, s'au intrunit în congres pentru a discuta chestiunea școlilor minorităților și a interveni la guvern în favoarea lor.

S'a cerut printre altele, ca guvernul să scoată din vigoare toate dispozițiunile de până acum privitoare la școlile minorităților o pretențiune tot atât de pretențioasă, pe cât de radicală și pe cât de nefiresc a fost, ca tinătorii congresului, o mână de câtiva maghiari, să vorbească în numele tuturor minorităților din România.

In afară de pretențiunea de mai sus, congresul a mai ridicat una: împotriva exproprierii. Această doleanță a minorității unguresti ne este de mult cunoscută. Nu este pentru prima oară, când conducătorii ungurilor protestează împotriva exproprierii moșiilor eparhiale. Ei își motivează acest protest cu aceea, că școlile, împlinesc cultura lor, se susțin din moșiile acestea. Tot atunci însă cer statului să sprijinească școlile lor și uită tot atunci că la fel sunt expropriate moșiile eparhiale românești și că eparhiile acestea, care primesc pentru școli același sprijin pe care il primesc școlile maghiare, n'am ridicat vr'un cuvânt împotriva umanitaristei opere a reformei agrare.

Congresul a luat în discuție și alte chestiuni, în afară de protestul acesta.

O nouă discordantă a făcut-o episcopul [illegible] asocieze protestului, fuzat să s[illegible] față de școlile eparartând ca[illegible] guvernul a arătat o dehiei sale [illegible] plină solicitudine și prin urmare este necuviincios să protesteze.

Această împotrivire a episcopului Kirchhoff a pus întrucâtva pe gânduri pe congresiști, care știu bine că și situația celorlalte școli maghiare este ca și aceea a școlilor evanghelice și că guvernul s'a purtat fără părtinire în sprijinirea largă, — prea largă față de atâtea proteste, am zice necuvincioase — a școlilor minorităților.

Răspunsul Universității din Oxford

Universitatea locală a primit din partea Universității din Oxford următoarea desmințire a știrilor colportate pe seama ei de presa maghiară.

Scumpe Domnule Rector!

Am onoare a vă înștiința, că nu am nici o cunoștință despre vreun asemenea protest, ca acela la care vă referiți, trimis de vreun membru al Universității din Oxford Ligei Națiunilor. Dacă vreun membru în mod particular a pregătit, semnat și trimis un astfel de document, el a fost în întregime neautorizat de către universitate și noi nu avem nici o răspundere în chestia aceasta.

Sunt al D-voastră devotat

L. N. Farnell

Recrutarea profesorilor secundari

In diferitele provincii noui ale României-Mari profesorii secundari se recrutau după sisteme deosebite între ele și față de cele din vechiul regat, din cauza legiuirilor deosebite care aveau vigoare în statele din care provinciile noui au făcut parte. Acest fapt avea ca urmare nepotriviri și confuziuni în recrutarea profesorilor secundari; inconvenientele acestea se repercutau atât asupra drepturilor acestor profesori cât și asupra mersului general al învățământului.

Spre a îndepărta acest neajuns, pânăce se vor uniformiza mijloacele de recrutare a profesorilor secundari, ministerul de instrucție a dat următoarea decizie, apărută în Monitorul Oficial:

Pentru Transilvania

Candidații cari au urmat cursurile de vară în anii 1910 și 1920 și n'au trecut încă toate probele examenului de capacitate, sunt admiși a se mai prezenta la acest examen în cursul anului școlar 1922—23 până cel mai târziu la 30 Iunie 1923.

Candidații cari nu se vor prezenta sau nu vor reuși la examene în acest interval, pierd definitiv dreptul de a dobândi diploma de capacitate pentru învățământul secundar și rămân cu situațiile pe cari le aveau înainte de a se înscrie la cursurile de vară, fără a putea să invoace nici un drept decurgând din frecventarea acestor cursuri.

Candidații cari au făcut înainte de unire studii necomplecte în universitățile ungare și au fost supuși și la probele examenului de capacitate, fără să le fi putut termina până în momentul de față, sunt admiși ca și cei din articolul precedent a-și termina examenul până cel mai târziu la 30 Iunie 1923.

Cei neprezentați sau căzuți pierd dreptul de a mai depune examenul și vor putea fi inmatriculați ca studenți ai facultăților respective ale universităților din Cluj, luând parte la cursurile și examenele prevăzute de regulamentele acestor facultăți pentru programa licenței.

Pe ziua de 1 Iulie 1923 se desființează comisia interimară de capacitate care funcționează pe lângă universitatea din Cluj.

Licențiații în litere și științe ai universității române din Cluj vor depune examene de capacitate pentru numirea ca profesori secundari în conformitate cu dispozițiile legii învățământului secundar din vechiul regat și înaintea comisiunilor prevăzute de această lege, laolaltă cu licențiații universităților din București și Iași.

Licențiații universităților din București și Iași cari au depus examenul de capacitate înaintea comisiunii interimare din Cluj, până în luna Iunie 1922, au dreptul să fie numiți numai la școale secundare din Transilvania fără a putea invoca și dreptul la transferare la școlile similare din vechiul regat. In aceeaș categorie sunt și foștii învățători, institutori sau profesori nelicențiați cari au fost admiși ca cursiști și au dobândit în această calitate diploma de profesori secundari.

Cu începere dela 1 Iulie 1923 și până la desființarea comisiei interimare din Cluj, această comisie nu va mai putea primi la examen candidați cari și-au făcut studiile în vechiul regat competința ei limitându-se numai la examinarea candidaților prevăzuți la art. I. și II.

Pentru Bucovina

Examenele de capacitate pentru profesorii secundari vor continua a se ține conform legiuirilor anterioare, aflate în vigoare în această provincie.

Pentru Basarabia

Nu se ține nici un fel de examen de capacitate pentru învățământul secundar de nici o categorie.

Toate tablourile de candidați reușiți la examenele de capacitate din întreaga țară se trimit după întocmirea lor definitiv, ministerului instrucțiunii spre aprobare și trece în registre.

Numirea profesorilor titulari, fie provizori, fie definitivi, este exclusiv rezervată ministerului instrucțiunii.

Direcțiunile generală din Cluj, Cernăuți, Chișinău nu au decât dreptul de a face propunerile de numire ale profesorilor titulari suplinitori.

In consiliile de inspectori cari își dau avizul asupra numirilor, transferărilor, acordărilor de ore suplimentare etc. fiecare din aceste direcțiuni va fi reprezentată prin câte un inspector.

Știri din Șimleul-Silvaniei

27. Iulie 1922

Spargere

Acum câtva timp s'a operat o spargere la cancelaria directorială a liceului „Simion Barnuțiu" din localitate. Scopul făcătorilor, era să obțină un sigiliu oficial, spre a falsifica niște certificate. Spre nenorocul lor însă chiar în acea seară, sigiliu fusese luat de către un domn profesor, cari avea de lucru acasă.

Autorii sunt doi elevi repetenți ai liceului. Direcția a dispus eliminarea lor definitivă din învățământ, iar poliția locală trimeterea lor, la parchet cu actele dresate.

Edilitare

In prezent se pavează trotuarele străzilor principale cu piatră cubică.

Poliția

La poliția locală sunt 82 serg. de stradă. Toata lumea se întreabă: Pentru ce atâta personal? 10 sergenți câți erau înainte de răsboiu, când populația orășelului era mai numeroasă ca în prezent sunt absolut suficienți.

Culturale

In ziua de 13 August crt. studenții din Jud. Sălajan organizat o serbare culturală, urmată de bal.

Coresp. special

De vânzare
cu preț avantajos un
Automobil
de 6 persoane
în stare bună.
Se poate vedea în Str. Londrei (Hosszu-utca) No. 21. 2031

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana"

Anul III. No. 579 — Opt pagini 1 LEU Opt pagini — Sâmbătă 5 August 1922

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAŢIUNII" SIBIU

Infrăţirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IU... MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA U...
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952 — Director: D. TOME... — Telefon: REDACŢIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — 180 LEI
„ 6 LUNI — 90 „
„ 3 „ — 45 „
„ 1 AN Pentru autorităţi 240 „

Situaţia politică

Cele două opoziţii

Deşi grupările politice din opoziţie sunt toate conduse de ura impotriva partidului liberal, avem totuşi două opoziţii bine definite între care cu greu s'ar putea găsi acele puncte de contract menite să le transforme intr'un mare şi singur front capabil de ofensivă. Partidul naţional, care-şi luase sarcina să pregătească şi să creeze acest front în vederea răsturnărei guvernului, a trebuit, după o serie de pertractări, să se retragă la Sovata covârşit de greutatea acţiunei pe care o intreprinsese. Căci oricât de inverşunată e ura impotriva partidului liberal, nu pe ea însă se poate clădi o concentrare de forţă din mijlocul căreia să răsară guvernul de mâne. Pe lângă ură mai trebuie şi o gândire politică unitară pe care până acum zadarnic o căutăm în grupările care alcătuiesc opoziţia.

Avem deci două opoziţii în faţa unui guvern pornit cu toate forţele pe drumul marilor realizări. Care sunt acestea opoziţii, ni-o spune dl Iorga într'un articol din „Neamul Românesc" intitulat *Precizăr*. Opoziţie este aceia *„care voeşte numai să răstoarne, cu oricine, oricum şi pentru orice rezultat"* şi alta *„ca e-şi cântăreşte aliaţii şi-şi face socotelile pentru ceia ce va fi după rezultatul sforţărilor sale."* Şi adăugând că d-sa face parte din opoziţia a doua, dl Iorga işi încheie precizările cu următoarea categorică declaraţie: **„Nu putem lucra decât cu cine împărtăşeşte acest punct de vedere"**.

Dar cine ar putea să împărtăşească modul de a vedea al dlui Iorga?

Partidul ţărănesc, care şi-a impus trista misiune de a reabilita în politică pe toţi cei cari, în timpul războiului, au stat de-a curmezişul conştiinţei noastre naţionale?

Ori partidul naţional, care e gata să stea până şi alături de d. d. Stere şi Marghiloman, numai să-şi satisfacă ura impotriva partidului liberal?

Dar tocmai aceste două partide reprezintă opoziţia despre care dl Iorga ne spune că „voieşte numai să răstoarne, cu oricine, oricum şi pentru orice rezultat." Şi unul şi altul, doritoare de putere, cred că pot ajunge la conducerea ţărei prin simpla răsturnare a guvernului actual.

Ele nu înţeleg că idealul unei opoziţii nu poate fi răsturnarea cu orice preţ a guvernului, ci pregătirea ei pentru ceasul când va fi chemată să guverneze. De aceia, aceste două partide îşi întrebuinţează toată energia lor politică pentru a creia dificultăţi unui guvern care lucrează spornic la opera de refacere a ţărei, dar nu face nimic pentru a pregăti forţele politice menite să guverneze mâine.

Pregătirea acestor forţe, — ni-o spune d-l Iorga — nu se poate face decât „cântărind aliaţii" şi fixând şi rezultatul la care trebuie să ajungă lupta. Partidul naţional însă, ca şi cel ţărănesc, n'a stat niciodată să-şi cântărească tovarăşii de luptă şi nici să-şi dea seama bine de rezultatul la care se va ajunge prin lupta pe care o duce.

Cu oricine, oricum şi pentru orice rezultat, — el doreşte cu orice preţ răsturnarea guvernului.

Dar când lupta se duce „cu oricine", „oricum" şi „pentru orice rezultat", ea poate să răstoarne un guvern, dar niciodată nu va putea să dea şi forţele capabile să-l înlocuiască. E acesta un lucru pe care singur dl Iorga îl înţelege.

Partidul naţional caută alianţă fără să le cântărească, întrebuinţează mijloace fără să le aleagă şi merge cu ochii închişi fără să se întrebe unde va ajunge la urmă.

Răsturnarea guvernului? Dar după aceia? Işi închipuie oare cineva că ...a ocasia va putea suporta la conducerea ei un guvern ieşit din tovărăşia imorală pentru alcătuirea căreia se frământă aşa de mult partidul naţional? E cu putinţă ca în numele ţărănimei şi în numele Ardealului să ni se dea un guvern din care ar face parte cei cari au luptat împotriva reformelor şi toţi cei cari s'au făcut vinovaţi de acte de trădare în timpul războiului? Dar unde mai e atunci ideia democratică şi ideia naţională în afară de care nu se poate mişca astăzi nici o grupare politică?

Şi tocmai partidul naţional să fie acela care să calce în picioare acestea două idei prin promiscuitatea de alianţe în care pare că stă gata sa intre?

Sau cred conducătorii partidului naţional că, mergând acum alături de dnii Stere şi Marghiloman, vor putea să-i abandoneze în clipa când ar fi să fie chemaţi la guvern?

Iată atâtea întrebări care se pun astăzi în legătură cu silinţele partidului naţional de a strânge la un loc toate grupurile politice din opoziţie.

Nu putem ghici răspunsul dlui Maniu, dar ştim răspunsul d-lui Iorga, — şi el e de ajuns pentru a înţelege că încă multă vreme vom avea două opoziţii pentru unirea cărora nu s'a găsit până acum nici omul şi nici ideia.

Povestea unei catedre

Un fost profesor universitar, care s'a purtat nedemn în timpul războiului, vrea să şi recapete catedra.

Dela această catedră îl îndepărtaseră colegii săi, profesorii dela aceiaşi facultate. El însuşi nu îndrăsnise să-şi valorifice drepturile, să-şi ceară înapoi catedra mai de mult, căci avea conştiinţa răului pe care l'a făcut.

A aşteptat deci ca toată drojdia nemernicilor din timpul războiului, să se depună la fund, sub nepăsarea opiniei publice.

Şi când i s'a părut că totul s'a cufundat în uitarea generală, a îndrăsnit. Şi-a luat inima în dinţi şi a făcut apel la prieteni. Prietenii l'au ascultat şi au intervenit în favoarea lui. Au intervenit fireşte şi din motive mai mult sau mai puţin de ordin politic.

Căci omul, exprofesorul în chestiune, face politică. Intr'un partid de strânsură, de aventură, de promiscuitate ca acel ţărănist, omul acuzat de trădare a ajuns până la treptele quasi şefiei.

Şi cum în ţara aceasta pare a mai ... credinţa, că totul e cu putinţă, chiar că trădătorii să ajungă miniştri: sunt oameni cari întind mâna din vreme acestor trădători pentru a beneficia de recunoştinţa lor de mai târziu. Căci după ei, şi trădătorii pot fi recunoscători.

Nu vrem să spunem că toţi cari au intervenit cu semnătura lor pentru reintegrarea profesorului de care vorbim, au scontat recunoştiinţa lui viitoare. Dar e sigur că mulţi dintre ei aceasta au avut în gând: cum ei au dreptul să aibă o opinie în cazul Stere, avem dreptul să avem şi noi una în cazul lor. Cât priveşte restul, sunt destui oameni cari socot că e o dovadă de idealism a trece cu buretele peste nelegiuirile din timpul războiului. Cu cât aceste nelegiuiri sunt mai mari, cu atât aceşti oameni se cred mai mari idealişti.

Deci cu ajutorul acestor prieteni şi acestor „idealişti", exprofesorul a încercat să şi reocupe catedra, calculând sosit momentul oportun.

Din fericire, au fost şi oameni la facultatea, la care vrea să se reîntoarcă profesorul izgonit, cari n'au uitat cum în timpul războiului, scrisele acestuia aruncate peste linia de bătaie, îndemnau soldaţii noştri să părăsească lupta şi să dezerteze la inamic.

Şi din fericire s'au găsit şi autorităţi energice, care să aibe conştiinţa, că reintegrând pe exprofesorul în chestiune, se încurajează destrăbălarea publică. Astfel, profesorul isgonit dela catedră n'a putut să-şi împlinească planul. Şi a rămas deci nesmintită şi de data asta, credinţa dreaptă celor ce socot că în ţara noastră, nu totul e cu putinţă şi că, dacă se iartă multe, reabilitarea trădătorilor cel puţin este cu neputinţă.

Insemnări de-o zi

„Aurora", ziarul dlui Dr. Lupu, ţărănist sadea şi socialist suigeneris, face cultura politică a cititorilor săi cu reproduceri din Jaurès.

Am înţeles!... Pe când reproduceri din Lenin şi Trotzki?

Partidul naţional la Sovata

Fruntaşii partidului naţional, aflaţi în vilegiatură la Sovata, au făcut o vânătoare în munţi. [Ziarele]

VAIDA: Goniräm o zi întreagă şi vânarăm nimic.
MANIU: Mie mi-a ieşit un mistreţ în cale, dar până să mă hotărăsc să trag m'am pomenit şi cu un iepure.
Poftim acum de alege!

INTREVEDEREA Poincaré — Lloyd George

„Journal des Debats", vorbind despre întrevederea care urmează să aibă loc zilele acestea între prim-miniştrii Franţei şi Angliei, spune că dl Poincare hotărâse încă din vreme această călătorie la Londra şi că dacă ea a întârziat până acum, aceasta se datoreşte intenţiei premierului francez de a avea aceasta întrevedere numai după ce comisia reparaţiilor se va fi pronunţat asupra cererilor Germaniei. In cele din urmă dl Poincare pare a se fi convins că pentru a se întâlni cu dl Lloyd George, nu e neapărată nevoie de a cunoaşte raportul Comitetului de garanţii şi de a-l considera oare-cum ca pe un fel de verdict.

Se poate întâmpla să se găsească oameni cari să învinovăţească pe preşedintele de consiliu de a-şi fi dat o desminţire propriilor lui cuvinte, fiindcă atunci când a luat puterea, el părea că doreşte ca Comisiunea să trateze singură chestiunea reparaţiilor.

Contradicţia este mai mult aparentă decât reală.

Dl Poincare a avut perfectă dreptate să afirme, că pentru rezolvirea afacerilor la ordinea zilei, ar fi putut câştiga timp şi metodă punându-se din nou la adăpostul tratatului de pace, dar niciodată n'a gândit că în imprejurări grave, guvernul poate să evite discuţiunile directe. Ori, chestiunile din momentul de faţă, prin importanţa şi urgenţa lor, nu pot să fie soluţionate fără un acord între guvernele din Paris şi Londra.

Dar, pentru a dovedi aceasta este suficient să ne referim la instrucţiunile pe care şeful guvernului francez le-a adresat zilele trecute dlui Louis Dubois, care, ca şi ceilalţi delegaţi din comisiune ai ambelor guverne, când este vorba de anumite cazuri de importanţă deosebită, ei trebuie să lucreze numai potrivit ordinelor primite din partea guvernelor pe care le prezintă. Fiindcă în loc ca comisiunea să înregistreze un conflict datorită căruia Franţa ar putea fi pusă în minoritate, e mai de preferat să căutăm calea unei înţelegeri, deşi nu suntem în mod perfect siguri că ea ar fi realizabilă numai decât.

Dimpotrivă, declarăm dinainte că o înţelegere între Franţa şi Anglia este irealizabilă, dacă dl Llyod George nu-şi va modifica politica sa din ultimele luni.

Franţa este foarte aproape de limita externă a validărei şi ea nu va permite cu nici un preţ de a-şi vedea interesele şi drepturile sacrificate.

Trebuie deci ca englezii şi americanii să se hotărască pentru o atitudine mai justă asupra întregei situaţii internaţionale.

Ar fi de dorit — spune mai departe „Journal des Debats" — ca la Londra, d-l Poincaré să propuie soluţiuni pozitive şi în acelaş timp chiar să consimtă la unele sacrificii, ultimele pe care Franţa ar putea să le mai facă, fiindcă a sosit timpul când problemei reparaţiilor trebuie să i-se dea o deslegare definitivă.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Revista „Transilvania“ și „regățenii“

— O întâmpinare —

Din partea dlui I. Georgescu, vrednicul secretar al „Asociației“ și priceputul conducător al revistei „Transilvania“ din Sibiu, primim următoarea întimpinare:

Domnule Director,

Văzând că se dă în o parte a presei noastre, între altele și în ziarul Dvoastră Nr. 574 din 29 Iulie a. c. o atențiune exagerată cuvântului „regățan“ întrebuințat de revista noastră „Transilvania“ în Nr. 6 a. c. ne simțim îndatoraț să dăm următoarele lămuriri:

Vorbind despre romanul „Viața la țară“ al regretatului Duiliu Zamfirescu spuneam (citez): „Unii frați regățeni țin atât de mult la acest roman, încât nu se pot dispensa de el nici în călătoriile prin străinătate, ci-l poartă cu ei, ca să se simtă pretutindeni acasă. O dovadă mai mult despre valoarea acestui roman“.

Precum poate vedea oricare cetitor nepreocupat din acest citat, cuvântul „regățean“, a cărui origine țărănească n'o tăgăduește nici ziarul Dvoastră (vezi Nr. din 28 Iulie a. c.), noi l'am întrebuințat ca epitet geografic, fără a-i atribui vre-o nuanță politică, aceasta fiind cu desăvârșire exclusă din publicațiunile și preocupările noastre.

L'am întrebuințat, precum întrebuințăm în graiul comun și termenii „ardelean“, „bănățean“ etc. Crez că nu poate fi nici o ofensă și supărare, arătând originea geografică a cuiva. Greșala ar fi, dacă am face separatism politic și cultural. Dar aici nu e cazul.

Precum s'a putut convinge ori și cine, noi recomandăm călduros cetitorilor noștri ardeleni romanul lui Duiliu Zamfirescu tocmai pentru a cunoaște, a înțelege și a prețui mai bine viața vechiului regat. Dar aceasta e operă de unificare, nu, „campanie de învrăjbire“, cu atât mai puțin „rușinea unui limbaj“.

Și acum, pacă ni se dă voie, Domnule Director, facem un frățesc avertisment; să nu se exagereze toate deosebirile dialectale și regionale, făcând din orice țânțar un armăsar. Celor ce nu le convine termenul „regățan“, pe care ar dori să'l vadă cu desăvârșire eliminat din limba noastră, le atragem atențiunea, că combătându-l îl popularisează și-l încetățenesc și în regiuni unde era cu desăvârșire străin. E fatal să fie așa, fiind în însăși firea lucrurilor și a omenilor aceasta. Vorba strămoșilor noștri romana: „Nitimur in vetitum cupimusque quae negata“. (Năzuim spre cele oprite și poftim cele neiertate“.

Atitudinea cea mai potrivită în fața acestor lozince și porniri ce ne displac e ignorarea și uitarea. Iată avem noi de zis, tocmai în interesul unificării și al unei cât mai frățești apropieri a noastre fără „rușinea unui limbaj“, care, dacă nu cadrează cu semtimentul public al câtorva, cadrează de bună seamă cu principiile minței sănătoase și cu interesele superioare ale neamului.

„TRANSILVANIEN“ SIBIU.

Cetiți „Infrățirea“

Cum sa se salveze revist. muribunde?

— Exemplul revistei italienești „Fiacolla“ —

Intr'o gazetă nemțească din Cehoslovacia citim un anunț care ne-a concentrat momentan toată atenția, întrucât revistelor dela noi care nu pot, aproape în toate cazurile, să scape de epidemia ignoranței din partea publicului cititor, le poate servi cu îndemnuri foarte folositoare.

Revista italiană „La Fiacolla“ ne vine din primul moment să credem: printr'o jenă financiară, a publicat un concurs internațional, cu trei premii, pentru trei bucăți literare, o schiță, o novelă, o poezie, într'o formă și cu subiect la discuția autorului. Până aci nimic neobișnuit. Premiile sunt de câte 500 lire, aci o nimica toată: omiecincisute lire.

Dar ceeace e ingenios în acest concurs, urmează de acum: Concursul este internațional și conveții trebue să anexeze bucăților trimise 5 lire în cazul când sunt abonați la revistă și 10 lire în cazul când nu sunt. Ori, după ce concursul este internațional și după ce mai considerăm, că nu este țară, în care pretenții — mai rar prozatorii — să nu abunde cu bureții după ploae și că toți visătorii cu pretenții literare au în primul rând pretenția publicisticei, este lesne să ne închipuim suma cu care se va alege revista italiană de pe urma acestei ingenioase inițiative.

Pentru periodicele dela noi, inițiativa consurorii lor italiene, este excelent de minunată. Doar nu s'a șters încă din opinia publică acea constatare a lui Alexandri, cu „românul este născut poet“. Intr'o țară, în care, ca într'a noastră, aproape tot al doilea pe care'l întâlnești a făcut în tinerețe literatură, nu s'ar mai găsi o singură revistă care să fie osândită morții, dacă ar recurge la exemplul acesta.

O comedie inedită a lui Turgheniew

Anul acesta se vede că a fost extrem de favorabil literaturii rusești, întrucât a dat la lumină o seamă de opere inedite ale unor scriitor de talia unui Pușkin și Dostoiewski. Acum după cum anunță agenția telegrafică rusească, imprimeria statului din Moscova va da publicității o comedie necunoscută, al cărei autor este marele și seninul scriitor Ioan Turgheniew.

Sarah Bernhard... sionistă

Octogenara și reputata artistă franceză Sarah Bernhard, preaslăvita unui continent întreg, — după ce o viață de om atât de îndelungată s'a asimilat națiunii franceze, s'a trezit, acum la adânci bătrânețe, că sângele nu i-s'a făcut cu totului apă și că mai are ea o urmă din semitismul în care s'a născut. După cum înștiințează „New-Yorck Herald“, a cărui corespondentă a luat marei artiste un interview Sarah Bernhard a declarat, că după ce a adus până acum servicii numai Franței, se va dedica de azi înainte exclusiv evreilor. Evident mișcarea sionistă va câștiga considerabil, nu numai pentrucă artista pariziană îi aduce un aport moral covârșitor, ci și pentrucă turneurile ei nu pot să fie din punct de vedere bănesc infructuoase.

Expediția pentru confirmarea teoriei einsteiniene

Cu prilejul întunecimii totale de soare din anul acesta

S'a mai vorbit cândva despre expediția pe insula Crăciunului, despre care va fi aci vorbă. Dar devreme ce nu s'a vorbit decât în stil telegrafic despre ea, nu va fi de prisos să redăm informațiunile de mai jos pe care le găsim în marele ziar german „Prager Presse“.

Eclipsa totală solară în chestiune va fi în ziua de 20 Septembrie 1922, și va fi văzută în Australia, Sudan și oceanul Indic. Cum cu ocazia acestei întunecime de soare este tocmai bun prilejul confirmării îndrăznețelei teorii a relativității lui Einstein, s'a hotărât să se trimită pe insula Crăciunului (în apropiere de lava botezată astfel fiindcă a fost descoperită într'o zi de Crăciun), o expediție a astronomilor, matematicilor și fizicienilor celor mai renumiți din lume. Vor lua parte la expediție savanți englezi, francezi, americani, germani, olandezi, etc.

Expedi'ia va fotografia eclipsa solară, luând, dacă va fi posibil, mai bine de zece reproducțiuni, eclipsa durând numai 6 minute.

Cu această ocazie se va vedea, dacă razele de lumină sunt supuse și ele legii gravitațiunii. Steaua Vita, din constelația Fecioarei, va fi în timpul eclipsei într'o apropiere foarte învecinată de soare și razele ei va trebui să treacă pe dinaintea corpului solar, fiind, în acest caz, supuse legii gravitațiunii și trebuind, prin urmare, să devieze pu in, deviațiune, care va fi înregistrată de placa fotografică. Dealtfel deviațiunea aceasta e vorbă că va fi foarte mică, neatingând probabil decât a 20-a parte dintr'un milimetru.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

METAPSICHISMUL

In L'Illustrațiou, marele scriitor francez Paul Bourget dedică un luminos articol Metapsichismului, adică științei care împreună la o laltă toate ramurile manifestărilor oculte din sufletul omului și din natura înconjurătoare (Biologie ocultă: magnetism, radațiuni omenești, grafologie, chirologie; Psichologie ocultă: spiritism, theosophie, Kabală, numere; Hermetism: hyper: chimie, homeopatie; Thaumaturgie etc.) E vorba desigur de rezultatele la care au dus aceste ocupațiuni până acum claudestine, ale spiritului omenesc sub observația metodică a științei oficiale. Am crezut interesant pentru cetitorii noștri să redăm în rezumat relevările distinsului scriitor.

In toate vremurile domeniul științelor oculte a tentat curiositatea publicului. Omul, care este, din fire, un animal mistic, a fost totdeauna isbit de acele curiosități ale necunoscutului, pe care le-a constatat în destinul său și al semenilor săi. Credința religioasă a dat un sens acestui necunoscut. Bossuet a exprimat acest lucru în mod magnific în celebra cuvântare funebră ținută la moartea reginei Henrieta a Angliei, când pomenește de: marile și teribilile lecții ale aceluia care domnește în ceruri și dela care emană și se ridică toate imperiile, toate puterile omenești.

Alții socot că acest necunoscut al destinelor private și publice are numele de hazard. Intre această înnălță viziune a unei Providențe de nepătruns, însă inteligentă, ordonată și ordonătoare — și între radicala brutalitate a fatalismului nihilist, e loc pentru o întreagă serie de concepțiuni și de interpretări, calificate de superstițioase de către credincioși și necredincioși. Viața omenească pare ca dominată de influențe enigmatice, și care se relevează prin bizarele semne pe care unele persoane, dotate de facultăți neobișnuite, au puterea de ale sesiza în mod mai direct.

Deosebitul interes pentru „supranatural“, se produce în deosebi când științele pozitive sunt prea intens cultivate. S'ar crede că se află în spirite o saturație de raționalism: Aceste spirite au atins marginele achizițiunilor intelectuale, pe cari le-a putut procura gândirea contimporană. Ele s'au isbit cu toate de acest necunoscut, care dăinuește în dosul cunoștințelor noastre. Disciplinele severe ale acestor științe n'au utilizat în ei, decât anume facultăți.

Toate energiile lor „intuitive“ însă le-au călcat în picioare. Ele voesc acum o revanșă. Nici odată această reacțiune contra celei ce profesorul dela Cambridge, William James numea „ortotoxie științifică“ n'a fost mai vizibilă decât în 1778 când Mesmer a venit la Paris pentru a publica „Memoriul“ său asupra descoperirei magnetismului“.

Era chiar anul triumfului și al morței lui Voltaire. Doctorul german venea cu o teorie, de care râdea, fără chip de îmblânzire, generația crescută la școala autorului „Candidei“. El fusese primit doctor la facultatea din Viena cu o teză, al cărei subiect era: „Influența planetelor asupra corpului omenesc“. Rațiunamentul său era următorul: planetele influențează una asupra alteia.

Noi observăm o acțiune constantă a soarelui asupra atmosferei și lunei asupra mărilor. Este inadmisibil că aceste acțiuni cerești să nu se exercite și asupra corpurilor însuflețite, asupra sistemului nervos al acestora. Turburarea ce ne vine în timpul marilor furtuni nu e o dovadă aproape zilnică? Prin ce mijloc aceasta poate să se exercite? Printr'un fluid analog magnetului, prin „magnetismul animal“.

Ori, ceea ce spunea atunci Mesmer, au dovedit acum, la Academia de medicină, doi medici distinși, d-rii Sardou, din Nisa și Faure, din Lamalou, cu colaborarea d-lui Vallot, directorul observatorului din Mont-Blanc: Aceștia au adus o statistică stabilită pe un număr considerabil de cazuri care probează, că o strânsă legătură există între petele solare și accidentele grave ale bolilor cronice. Aceste accidente apar la trecerea acestor pete și perioadele de acalmie coincid cu absența petelor.

Mesmer n'a avut însă spiritul unei observațiuni severe. Pe lângă perspicacitatea de care semidescoperirea sa ne face dovadă, mai poseda un minunat și periculos geniu de punere în scenă. Și tocmai acest șarlatanism face nesigură credința în cercetările asupra supranaturalului. Toate medium-urile sunt tentate, cu toate, că au unele puteri particulare să mișuneze manifestațiunile, să le exagereze în așa fel, că deveniți actorii propriilor facultăți, ori ce verificare pare iluzorie. In comisia care verifica experiențele lui Mesmer figura Bailly și Lavoisier. Acesta din urmă se îndoia de eficacitatea medicală a procedeelor lui Mesmer, care credea că vindecă bolnavii prin atingerea organelor nesănătoase cu o baghetă și prin curentul magnetic ce socotea că se scurge în bolnav, din oamenii sănătoși de față, cari formase un lanț ținându-se unul pe altul de mână.

In timpul din urmă studiul Metapsihismului a intrat pe mâna unor cercetători mai scrupuloși decât Mesmer. In afară de cei trei savanți de mai sus, ocultismul, bazat pe experiențe pur științifice, face obiectul preocupărilor unui William Jammes, Grasset, Charles Richet, descoperitorul anaphylaxiei, care a răsturnat cu totul Terepautica veche.

După „Tratatul“ lui Richet, metafizica modernă e împărțită într'o Metafizică subiectivă, care cuprinde simptomele sufletești sau mai de grabă prevestirile, autoprevestirile boalelor și a morței, datorite atât cazurilor naturale, cât mai ales celor accidentale; și într'o Metafizică obiectivă, care cu rinde: capitolul telekinesiilor (mișcările obiectelor, fără contact); etcoplasmiile (materializările); levitațiunea (ridicarea obiectelor dela pământ, fără acțiunea mușchilor omului); bilocațiunea (presența unui individ în două locuri în același moment) și aparițiile.

Toate acestei se studiază acum cu o nețărmurită grijă și sub cel mai riguros control științific. Cercetările au dus la rezultate, cari deși nu sunt perfect sigure, în ori ce caz, cea mai mare parte sunt aproape de relevarea unor adevăruri uimitoare, care vor răsturna multe din actualele concepții științifice. Căci vorba lui Hamlet, „sunt atâtea lucruri sub cer și pe pământ, câte n'a visat vre-odată filosofia voastră“.

Oameni noui demascați

Rezultatele politicei extraparlamentare. Partidul național își pierde popularitatea, țărăniștii se desmembrează. Mărturisirile unui țărănist pocăit

Agitațiunile scandaloase ale opoziției extra-parlamentare au stârnit în țară cea mai justificată indignare. Atât partidul național în Ardeal, cât și partidul țărănist, în vechiul regat, au isbutit să revolte populațiunea pașnică a acestei țări prin necontenitele asalturi date puterii fără niciun scrupul față de interesele țării, și fără niciun respect față de credințele și sentimentele cetățenilor, Desmățata campanie, așa zisă extra-parlamentară, în care cursul valutei noastre în străinătate a fost prilej de invective, în care chestiunea bonurilor de tezaur a fost judecată îngust și pătimaș, dând speculanților străini posibilitatea de a ne deprecia temporar creditul, și în care pentru opera de refacere și normalizare, pe care țara o așteaptă de patru ani, nu s'a spus un singur cuvânt isvorât din studiul serios al nevoilor publice, toată această campanie, cu toate relele ei, a avut o urmare bună: ea a deschis ochii și celor din urmă naivi cari mai credeau în sinceritatea „oamenilor noi".

Demagogia deslănțuită de campaniile partidului național, i-a îndepărtat tot mai vizibil simpatia maselor populare din Ardeal.

In aceiași măsură, partidul țărănist, datorită politicei sale revoluționare și-a pierdut orice popularitate. Mai mult rândurile entuziaștilor au început să se rărească.

Se alege sămânța bună de neghină. In rândurile partidului țărănist nu rămân decât acei cari sub masca dragostei de nevoile țăranului, strecoară tendințele unei politici străine neamului nostru.

O mărturisire prețioasă a acestei stări de lucruri o găsim în scrisoarea, publicată în „Viitorul", prin care dl V. Gh. Mărculescu, Directorul Școalei Domnești din Bușteni, își dă demisia din partidul țărănist.

Iată ce spune dl Mărculescu în scrisoarea deschisă adresată dlui Mihalache:

„Ei bine, am avut prima și cruda convingere să văd programul redactat de dl dr. Lupu, în urma congresului din anul trecut. Dela început și până la sfârșit era o copie a programului bolșevic din Rusia. Publicarea acestui program a fost o batjocură a credințelor mele cinstite și de atunci am văzut cât de amarnic m'am înșelat în oamenii pe cari îi îmbrățișasem cu atâta căldură!... Tot am mai crezut, că în urma protestărilor multora dintre noi, acel program faimos se va modifica, că a fost vo greșeală, care se mai poate îndrepta, desigur prin înlăturarea aceluia care-l concepuse."

Așteptările dlui Mărculescu au fost zădarnice. Partidul țărănist trăda tot mai multă înstrăinare de modul de cugetare al maselor țărănești.

Dl Mărculescu, continuă:

„Această asigurare, mi-ai dat-o personal, și m'am resemnat. Am urmărit însă cu cea mai mare atențiune activitatea d-lui dr. Lupu și măsura d-tale de colaborare la această activitate. In lunile trecute am văzut că v'ați dus împreună în calitate de reprezentanți ai partidului țărănesc, să tratați o colaborare cu partidul național român, la Cluj. Dacă dl dr. Lupu este primul d-tale sfătuitor și dacă articolele scandaloase ce le publică în „Aurora" le scrie și în calitate de membru autorizat al partidului țărănesc dă-mi dar voie te rog, să mă scutur cu amărăciune și de d-ta și de partidul d-tale, iar timpul cât am contat aci, să'l consider ca cea mai crudă amăgire, ce am încercat-o în viață".

Combinația cu partidul național se știe în ce condițiuni morale a fost făcută. „Scandaloasele" articole ele „Aurorei" au desăvârșit ceea ce combinația pusă la cale de dr. Lupu nu reușise să facă deplin. Nemulțumirile în rândurile țăraniștilor scât justificate. Dl Mărculescu are perfectă dreptate când îi spune d-lui Mihalache următoarele:

„Am însă nestrămutata convingere că toți colegii cari propovăduim iubirea de Rege și Dinastie, aceia cari glorificăm faptele marilor noștri înaintași, nu te vor mai urma un singur moment, pentru că aceasta ar însemna o înjosire a meseriei noastre, o groaznică contrazicere cu cele spuse de pe catedră".

Iată „oamenii noui" așa cum ni-i înfățișează unul care a trăit între ei.

A. R. Gus.

Propaganda antiromânească a Ungariei

Cazul ziarelor românești ale guvernului maghiar, răspândite prin centrul propagandist din Viena. Guvernul român a amenințat cu demersuri diplomatice

Nu-e întâia oară când ne ridicăm împotriva acelor ziare ale guvernului maghiar, tipărite în românește, care sub firma furată a ziarelor românești „Adevărul", Viitorul și „Infrățirea" și sub titlul, suggestiv credeau alentatorii dela Budapesta, de „Ardealul", au fost răspândite în cursul verii și primăverii acestui an prin ținuturile românești, în special printre ardeleni, pentru a-i înstrăina de România-Mare. Că stăruim încăodată asupra lor, o facem pentruca să aducem o nouă dovadă, cea mai puternică, a vinovăției guvernului maghiar. Ziarele acestea, care nu s'au sfiit să înfrunte orice sentiment românesc al acestui Ardeal vlăguit o mie de ani de unguri, — tipărite, așa spunea indicațiunea de pe ultima pagină, într'o împrimerie vieneză, s'a dovedit că sunt opera unor români renegați, a acelor Alexics și Siegescu, slugi ale Ungariei cu șira spinării elastică în ultimă accepție. S'a mai spus despre ele, că nu sunt tipărite la Viena, că și indicațiunea tipografiei este o plăsmuire. Acum bănuiala aceasta s'a confirmat oficial. Dupăcum ne informează ziarul „Wiener Aligemeine Zeitung, guvernul român a amenințat la Viena cu demersuri diplomatice din cauza acestor publicațiuni, la care nu s'a putut să se preteze până acum nici un alt stat decât Ungaria. Demersul energic al guvernului nostru a avut o urmare, pe care o așteptam. Guvernul vienez a dispus imediat o anchetă severă, și în cursul acesteia a constatat — și despre aceasta a anunțat și cabinetul român, că nu există nicăeri în Austro-Germania imprimeria indicată pe ziarele propagandiste în chestiune, și că aceste ziare au trecut numai prin Viena, prin centrul propagandist maghiar, care le răspândește în România.

Această ultimă dovadă ne edifică în deajuns despre loialitatea ungară, de care ne vorbește mereu primul ministru Bethlen. Știrea lui „Wiener Allgemeine Zeitung" a venit în aceiași zi, în care contele Bethlen ne asigura prin „Budapesti Hirlap" despre bunele intențiuni ale Ungariei față de noi. Se putea o mai perfidă conduită?

Nu i vom răspunde ambiguului guvern budapestan, care când ne linge mâna, ni-o și frige, ci vinovatului, care în același timp, când comite un astfel de atentat împotriva unui stat vecin, cum au fost gazetele ce ne-a trimis în țară, — se plânge el! — aliaților, că nu ne purtăm loial cu el. Dar ce înseamnă atunci lolalitate, pentruca să știm și cum aprecia lolalitatea aceea, cu care ne asediază Budapesta?

S'a deschis S'a deschis
Dans de parchet
Seara să petrece cel mai bine în localul
DACIA-BAR
cel mai distins loc de distracție a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.
Radio 2532. 1948

Cameși de zefir
Vestminte de pânză
Pantaloni pentru tennis
se află
1588 la Firma
M. Neumann
Cluj, Piața Unirii No. 14

In chestia sectelor religioase din Ardeal

In ziarul „Adevărul" din 28 Iulie 1922, ediția de provincie, s'a publicat cu litere negre un articol tendențios intitulat „Prigonirile religioase din Transilvania" și semnat de un oarecare domn Ion T. Socaciu, care se dă drept teolog.

Ca ziar vechi „Adevărul" ar trebui să-și aleagă mai bine atât chestiunile care merită să fie tratate cu litere bătătoare la ochi cât mai ales informatorii pe care-i are în ținuturile alipite, pe care nu le cunoaște de loc, după impresia ce lasă articolul pomenit mai sus. Ori, dacă va pretinde că cunoaște împrejurările din Bihor și totuși a publicat acel articol, să ne dea voe să-l bănuim că este de rea credință.

Pentru a lămuri însă opinia publică asupra adevărului, iată care este situația diferitelor secte așa zise religioase din Transilvania și mai ales din lungul frontierei dinspre Ungaria.

Sub era ungurească, s'au încercat două sisteme de desnaționalizare a românilor:

a) Sistemul prin colonizări cu insule de maghiari, care n'a reușit, românii având o mai mare putere de a desnaționaliza pe alții.

b) Sistemul de desnaționalizare sistematică, începând dela Tisa spre Carpați. Mijloacele utilizate în acest din urmă sistem erau: aducerea românilor în sapă de lemn din punct de vedere economic; lăsarea lor în cea mai înapoiată incultură, căci satele românești n'aveau școli; și în fine, punerea tuturor piedecilor din punct de vedere religios, de oarece preoții erau adevărații educatori ai poporului.

Pentru a lovi în religie, prigoneau pe preoți, lăsau bisericile în completă părăsire, și le făceau tot felul de mizerii.

Paralel cu aceasta, ei au sprijinit o serie de secte religioase ca Baptiști, Adventiști, Nazareni, pocăiți etc. Acestea secte aveau ca conducător un fel de Episcop sau propagator principal, care este la Budapesta. Ei au tolerat și sprijinit aceste secte religioase, cu anumite condiții și anume: totdeauna Episcopul lor, și marea majoritate a predicatorilor să fie de naționalitate maghiară, iar adepții să se caute a nu se face pe teritoriul locuit de maghiari, ci numai acolo unde majoritățile erau Români, Sârbi sau Cehoslovaci.

Tot acești propagandiști, erau obligați a face propagandă șovinistă maghiară și la trimiterea lor în propagandă, făceau mai întâi o școală la Budapesta, de cum trebue să facă, odată cu propaganda religioasă, și o propagandă șovinistă maghiară.

La ocuparea acestor teritorii de către trupele române, care erau foarte tolerante, s'a permis funcționarea mai departe a caselor lor de rugăciuni, fără ca să-i turbure nimeni.

Iredentista maghiară, văzând această toleranță, iar propagandiștii maghiari șovinișți, fiind urmăriți de aproape, căci ei propagau dezordinea atât în mijlocul poporului, cât și în armată, ei au găsit refugiu în aceste case de rugăciuni baptiste de unde au început propaganda ideilor de dezordine. Astfel, aceste case de rugăciuni se transformaseră în adevărate cluburi nu numai de iredentism maghiar, ci și de propagare a ideilor subversive. De aci se începuse a se propaga ideia ca soldații să nu pue mâna pe armă nici chiar pentru apărarea țării — să nu se lucreze, să desprețuiască pe preoți etc. Aceste idei fiind dăunătoare, casele baptiste au fost puse sub control, iar acelea unde nici cu controlul nu încetau această propagandă, au fost închise în mod provizoriu.

Noi credem că armata nu și-a făcut decât datoria, luând măsuri de apărare contra unei propagande dăunătoare siguranței țării. Armata nici odată nu i-a împedecat să creadă fiecare cum vrea și cum îi place. I-a împiedecat doar să facă propagandă, — și atâta tot.

Văzând că astfel sunt opriți de la o propagandă dăunătoare — și să noteze bine: nu era o încălcare a libertății de credință, ei au început pe de o parte să strige, să țipe, iar pe de alta să se plângă streinătății.

Baptiștii din streinătate au început a le trimete bani, iar cu acești bani ei au căutat a corupe sufletele în chipul următor: Mergeau într'un sat, găseau oamenii strâmtorați, și atunci le oferau cu împrumut banii lor, iar ca condiții, pe lângă dobânda mare pe care o cereau, dedeau bani numai acelora care aderau la religia lor.

Prin urmare nu era o acțiune religioasă, ci o cumpărare de suflete, unită cu teroare. Acest lucru, bine înțeles, a fost oprit de autorități, iar nu libera credință, cum afirmă teologul „Adevărului."

Concomitent cu aceasta, profitând de faptul că în Bihor, sunt peste 80 comune mari fără școli, și biserici, fără învățători și fără preoți, ei au început a ataca guvernul și autoritățile îndemnând lumea spre dezordine.

Paralel cu aceste defăimări ei au început cu banii streini a construi case de rugăciuni, focare de propagandă; și școli baptiste. Natural că autoritățile, aici fiind și zona de asediu, i-au împiedecat a face propagandă contra guvernul și administrației.

Iată dar la ce se reduc așa zisele prigoniri religioase din Transilvania.

A. N.

Fragmente de filosofie politică

Numărul soldaților morți în război e cunoscut. Numărul ideilor și al credințelor ucise în marele conflict rămâne încă neștiut.

*

Când se întrunesc diplomații pentru a rezolva o chestiune asupra căreia sunt siguri că nu se vor putea înțelege, discuția se îndreaptă asupra amănuntelor pentru a ocoli subiectul principal. Așa a fost la congresul din Washington unde chestiunea liberei stabiliri a Japonezilor pe teritoriul Statelor Unite, care preocupa toate spiritele, n'a fost nici măcar atinsă.

*

A refuza să ne supunem unui șef, unei legi, unei credințe, într'un cuvânt, unei constrângeri, înseamnă a ne condamna să n'avem călăuze de cât impulsiunile instinctive și, prin urmare, să ne întoarcem la starea de barbarie din care ne-au trebuit veacuri pentru a putea ieși.

*

Forța a dominat totdeauna lumea, dar nu aceleași forțe au dominat în diferitele epoci ale Istoriei. Astăzi, sunt suverane forțele economice. Nu cunoaștem încă pe cele care vor stăpâni mâine.

Gustave Le Bon

INFORMATII

D. inspector financiar Ioanovici a înaintat ministerului de finanţe raportul său privitor la cercetarea financiară făcută la ministerul de industrie şi comerţ asupra gestiunilor diferitelor direcţii ale acestui departament.

Din concluziile puse de d. Ioanovici în raportul său, pe baza constatărilor făcute, rezultă că dsa ar fi constatat însemnate fraude în sarcina câtorva funcţionari cari se află acum în funcţiune.

Raportul a fost trimis dlui ministru de finanţe, Vintilă Brătianu la Vatra Dornei, spre a lua o hotărîre.

■

Falşul maior Botez, care în timpul înaintării trupelor române în Ardeal, îmbrăcându-se ca maior, s'a dat drept şeful unei autorităţi militare rechiziţionând materiale în valoare de câteva milioane lei, a fost judecat eri de consiliul de războiu al corp. IV armată.

In urma unei scurte deliberări, consiliul l-a condamnat la 6 ani recluziune.

■

M. S. Regina Maria a sosit eri la Târgu-Mureş unde i-s'a făcut o primire grandioasă din partea autorităţilor şi populaţiei din oraş şi celei din satele de prinprejur. Două frumoase arcuri de triumf au fost ridicate, iar pe toate casele au fost arborate drapele naţionale.

Populaţia a făcut cu ocazia aceasta M. S. Regina mari manifestaţii de simpatie.

•

Marele întreprinderi industriale din Ardeal a făcut toate demersurile pe lângă ministerul de interne pentru a se face înlesniri muncitorilor specialişti din străinătate pentru a veni la noi în ţară unde vor putea fi imediat angajaţi.

•

Comitetul central al Asociaţiei învăţătorilor români din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş, comitetul central al fondului „Gh. Lazăr" convoacă al V-lea congres ordinar al Asociaţiei învăţătorilor şi a doua adunare generală ordinară a fondului pe zilele de 6, 7, şi 8 August str. n. cor. în Cluj, în sala prefecturei judeţene.

■

Toate doamnele care într'adevăr ştiu ce este ondulaţiunea *Marcell* se coafează la **Salonul de Coafură PASCU & ERDELY**, *Piaţa Unirei 23 Cluj*. Renovat având cabine absolut separate.
2014 — 1.

•

Uzinele „BABI" Werk
RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz şi căruciore pentru copii. Timişoara, strada Moţilor Nrul 1.
(1563)

Monitorul Oficial publică jurnalul consiliului de miniştri prin care ministrul de finanţe e autorizat să contracteze împrumutul de consolidare şi împrumutul special şi să emită obligaţiuni pentru aceste împrumuturi, plătibile în livre sterlinge sau în dolari aur Statele Unite de greutatea şi titlu prezent, în parte în una din aceste monezi şi parte în a'ta.

De asemenea pentru determinarea montantului total al obligaţiunilor aferente unuia sau altuia din aceste împrumuturi cari ar putea fi emise, o livră sterlingă să fie considerată ca echivalentă cu 5 dolari aur Statele-Unite.

■

Direcţiunea generală Cfr. a dispus ca începând de eri, 1 August, trenurile de persoane să treacă pe podul dela Valea-Largă direct fără transbordare.

De asemenea trenurile accelerate pentru Oradea-Mare şi Curtici vor relua de azi ruta prin Braşov.

■

S'a dispus ca direcţiunile regionale Cfr. să avizeze staţiunile, ca porumbul care se încarcă după cererea autorităţilor sau după cei sprijinit de autorităţi să se încarce cu precădere.

■

Eri s'a întrunit la ministerul lucrărilor publice comisia pentru noua lege a drumurilor. Din comisie fac parte câte un delegat al vechiului regat.

Prin noua lege este vorba a se desfiinţa prestaţiile.

Comisia se întruneşte azi din nou.

■

„Societatea Anonimă pentru îngrăşarea porcilor şi industria cărnei din Gheria" cumpără în permanenţă pe lângă preţurile plaţei, din proprietatea domeniilor, porci şi tot soiul de cereale în cantitate nelimitată şi vinde porci graşi precum şi alte producţii prelucrate din porci."
1515

■

In atenţiunea doamnelor!

Au sosit pentru dame paltoane de toamnă şi iarnă după cea mai nouă modă din Paris, Viena şi Berlin.

Blănuri moderne cu preţurile cele mai avantagioase. **Diamantstein şi Moskovics** Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 25. (Vis-avi de posta centrală). 2032

•

Gumă „OLLA"
e total sigură.
2010 — 3.

In zilele de 18 şi 19 August va avea loc la Şimleul-Silvaniei din jud. Sălaj, alegerea pentru un loc de senator.

Din partea guvernului candidează dl dr Ion Gheţie.

■

Ministerul de interne a autorizat continuarea congresului funcţionarilor publici, care va avea loc Duminecă 6 August c., ora 9 dim., în sala Dacia.

S'a obţinut reducerea de 75 la sută pentru transportul pe căile ferate dela orice staţiune din ţară la Bucureşti.

■

Dl Ioan Roman, şef al poliţiei din Reghinul-Săsesc, a fost numit consilier la oraşul Reghinul-Săsesc, din judeţul Mureş-Turda.

Dl Pap Gheorghe, a fost numit poliţai cl. III. al oraşului Hunedoara.

■

Spirtul sărat salvator
Borolin 1826
e cel mai bun leac de casă

■

Foarte multă atenţie se dă la spălatul şi tincturatul (vopsitul) părului, de către personal competinte, la salonul de coafură *Pascu & Erdelyi Piaţa Unirei 23, Cluj*. — Cabine absolut separate. Discreţie garantată. 2

■

In Bufetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmând. Localul cel mai modern român Specialităţi de beuturi. Bere albă şi neagră de butoi. I-622

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.
Banca Mobiliară
Soc. An.
Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 şi 725
◆
Cumpără şi vinde soiu de monete streine. Concurenţe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.
Lloyd 605 1819

O necuviinţă a partidului naţional

„Gazeta Transilvaniei" induce în eroare opinia publică

Cu prilejul vizitei în România a cunoscutului savant englez J. d. Zimmern, partidul naţional a crezut nimerit să comită necuviinţa de a amesteca numele acestui înalt oaspete strein în luptele politicei noastre interne.

In unul din numerile trecute, „Gazeta Transilvaniei", insinuând, după cum îi este obiceiul, cu scopul de a produce diversiuni de pe urma cărora să tragă anumite foloase de partid, a publicat ştirea că guvernul ar fi împiedecat pe dl Zimmern să vadă personalităţile partidului naţional şi că tot guvernul l'a informat că acest partid urmăreşte separaţiunea Ardealului de vechiul regat.

Firesce că acest procedeu a surprins pe dl Zimmern, din care cauză D-sa, pentru restabilirea adevărului, s'a văzut silit să adreseze „Gazeta Transilvaniei" următoarea scrisoare:

Domnule,

Sunt foarte mirat văzând că v'aţi servit de numele meu într'un articol din stimatul Dumneavoastră jurnal.

Fără a intra într'o discuţie a problemelor de politică internă, cea ce ar fi o lipsă de delicateţă din partea unui strein, daţi-mi voie să afirm în modul cel mai categoric:

1. Nimeni nu mi-a spus că partidul naţional Transilvănean urmăreşte un scop separatist.

2. Că autorităţile mi-au dat toate încurajările şi chiar toate înlesnirile, pentru a vedea toate personalităţile, între cari intră şi reprezentanţii partidului naţional Transilvănean.

Domnule, binevoiţi a avea bunătatea de a publica aceste rânduri, după care trimit o copie în altă parte şi primiţi expresiunea sentimentelor mele distinse.

Alfred E. Zimmern

ADUNAREA GENERALA a „Băncei Agrare"

Ziua mult aşteptată a sosit. Eroii regretatului Consiliu Dirigent în luptă cu Statul. Decizia Adunărei

In sfârşit mult trâmbiţata adunare a acţionarilor Băncei Agrare a avut loc.

Politicianii partidului naţional în frunte cu d. Vaida-Voevod, Poruţiu, Bontescu, Osvadă şi alţi doritori de a-şi crea situaţii pe spatele ţărănimii din Ardeal, odată adunaţi, au început să-şi verse tot năcazul asupra guvernului actual care nu a mai putut îngădui ca Banca Agrară, încărcată cu privilegii, să constitue o piedică pentru executarea împroprietăririi în Ardeal.

Banca prezidenţială e ocupată de „eroii" faimosului Consiliu Dirigent: d. Poruţiu, prezidentul consiliului de administraţie, dl. Bontescu, Osvadă, Gherman, Raţiu, Popescu, Enescu şi alţi directori, paradirectori, subdirectori etc. „Victimele" se prezintă destul de bine. Graşi, bine dispuşi şi de o eleganţă pu in comună, cei 70 sau 80 de participanţi fumează tacticos din sutele de ţigări puse la dispoziţie de cei cinci sau şase directori ai băncei.

Insfârşit mult aşteptata şedinţă începe. Dl Petre Poruţiu îşi începe vorbirea care de astă dată e parcă mai vioae decât prelegerile dela facultatea de drept.

Urechile acţionarilor devin atente.

E momentul decisiv în care se hotărăşte de soarta averilor făcute într'o noapte în epoca de aur a Consiliului Dirigent.

Dl Poruţiu arată modificările aduse legei agrare din Ardeal şi înşiră privilegiile care au fost răpite Băncei.

Ca încheiere propune darea în judecată a Statului.

Dl Bontescu, directorul general, face pe larg istoricul Băncei Agrare şi caută a dovedi că finanţarea Reformei agrare de către Banca Agrară este o necesitate. D-sa spune că din convorbirile avute cu dl prim-ministru Ion I. C. Brătianu, şi cu d-nii miniştrii Vintilă Brătianu şi Al. Constantinescu, reese că guvernul are cea mai mare bunăvoinţă faţă de Banca Agrară ca institut de credit românesc, dar că e intransigent în ce priveşte restituirea privilegiilor.

— „In interesul nostru nu putem găsi de cât pe calea dată de lege", — sunt cuvintele ultime ale d-lui Bontescu. Neapărat că nu toţi acţionarii au putut fi influenţaţi de către conducătorii Băncei.

Dl Th. Mihaly, luând cuvântul, a arătat că nu este pentru proces şi că conducătorii trebue să urmeze calea paşnică a tranzacţiilor şi a unei bune înţelegeri.

Dl Profesor universitar V. Meruţiu, arată că Banca Agrară a câştigat de la Stat 2 milioane şi respinge afirmaţia d-lui Bontescu că oamenii din fruntea Băncei nu ar face politică de partid.

Se trece apoi la vot, acţionarii trebuind să decidă dacă Banca Agrară va intenta sau nu proces Statului.

Votarea se face cu apelul nominal. Din totalul de 937 de voturi, 881 sunt pentru intentarea procesului, iar 50 de voturi contra. A votat contra următorii d-nii acţionari: dl Th. Mihally, V. Meruţiu, Negulescu, Martinovici şi Georgescu.

Văzându-şi ţinta ajunsă, conducătorii băncei, împreună cu vre-o 20 de acţionari mai intimi, s'au îndreptat spre un restaurant unde au sărbătorit marea ispravă.

REPORTER.

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin **UNIO** **Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133** 23

Au deschis depozitele **FRENKEL** **Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)**

Ultime informatii

(Prin fir special dela coresp. nostra din Bucureşti)

Ora 2 p m

Senzaţionala arestare a unor spioni unguri in Bucureşti

— Descinderile dela Galaţi şi din Ardeal —

Dl Vintilă Ionescu, inspector general al Siguranţei Statului, a făcut o senzaţională descoperire, arestând un cuib de spioni unguri în Capitală. Transportaţi la direcţia Siguranţei, spionii au mărturisit că au reprezentanţi în principalele oraşe din vechiul regat şi în întreg Ardealul. Primele arestări s'au făcut la Galaţi, îndată după cele din Capitală. Inspectorul Vintilă Ionescu a plecat apoi în Ardeal unde a operat iarăşi însemnate informaţiuni militare. Ei au făcut mărturisiri complecte. Cercetările se ţin în cel mai strict secret.

Indată ce faptele vor putea fi publicate, fără a stânjeni cercetările justiţiei, vom da nume proprii şi date precise. Siguranţa Generală a Statului a comunicat primele descoperiri d-lui General Văitoianu, Ministru de Interne, d-lui I. G. Duca Ministru de Externe şi judecătorului de Instrucţie Niculescu Bolintin.

Bucureşti. — Circulaţia normală între Bucureşti, Timişoara, şi Bucureşti-Sinaia a fost restabilită, făcându-se fără transbordare.

■

Intr'un lung articol din „Indreptarea" dl general Averescu dă alarma, că armata a fost amestecată în luptele politice.

„Viitorul" se miră, că general Averescu critică amestecul oştirii în politică, după ce acest sistem a fost introdus chiar de guvernul averescan.

■

In „Neamul Românesc" a apărut scrisoarea câtorva lucrători români din Anina Reşiţa împotriva funcţionarilor unguri. Funcţionarii unguri au fost numiţi acolo de şi sunt cunoscuţi ca bun patrioţi maghiari. Ministerul industriei, după cum anunţă „Viitorul", va cerceta cazurile denunţate.

Exproprierea în Bihor

In zilele de 19 şi 21 Iulie, comisiunea de ocol din Vaşcan, sub preşedinţia dlui Dr. Mihali jude, consilier la Curtea de Apel, a făcut exproprierea domeniului episcopatului rom. cat. din Oradea-Mare, a moşiei aflătoare în comunele Campanu de sus şi de jos.

Este un act de însemnătatea căruia puţini îşi pot da seama. Zilele acestea pentru fiecare comună înseamnă o sărbătoare mult aşteptată şi din momentul când preşedintele cetăţei poporului hotărârea comisiunei, se ştie că acestc moşii sunt ale statului român, urmând ca în toamnă să se facă împroprietărirea comunelor.

In toate comunele pe unde a fost comisiunea de expropriere, i s'a făcut o primire frumoasă şi cuvintele de mulţumire rostite în faţa autorităţilor sunt o mărturie că încrederea este deplină în munca pe care o depune guvernul pentru înfăptuirea reformei agrare.

Oamenii de seamă ai satelor noastre vor şti să recunoască importanţa acestui act şi vor înţelege sfaturile ce se fac şi greutăţile ce au de învins cei dela conducere pentru a-i face cu stare.

Protopopul romano-catolic din Ciuc, agent al iredentei maghiare

Inspectoratul general de siguranţă din Transilvania, a raportat ministerului de culte, că preotul protopop romano-catolic dr Szekeres Iosif, din Ciuc, ar fi refuzat invitaţia comandamentului militar de a participa la depunerea jurământului recruţilor, sub pretextul că nu are autorizaţia prealabilă a episcopului Majlath.

Inspectoratul siguranţei adaogă că atitudinea sus numitului preot este ostilă neamului românesc, şi că acest preot se numără printre principalii şovinişti maghiari.

Visul de dreptate îl vor vedea împlinit în curând.

Episcopatul rom. catolic din Oradea Mare va da încă multe jalbe în contra bieţilor oameni, dar va fi zadarnic. *Coresp.*

Ştiri din Oradea-Mare

Afacerea „Sartia" — Noi amănunte

In urma cercetărilor făcute de către D-l Prim procuror Valeriu Şovrea, s'a stabilit definitiv vinovăţia fostului director Carol Capes şi în consecinţă urmează a i-se confirma mandatul de arestare. De alt fel, zilnic se înaintează parchetului local, plângeri din partea concercianţilor cărora sucursala din Oradea a Soc. „Sartia" le-a cauzat pierderi însemnate.

In această afacere mai este implicat şi un cumnat al lui Carol Capes, care se află de asemenea arestat.

Concurs hipic

Pentru ziua de 6 August crt. ofiţerii reg. 5 călăraşi, de comun acord cu autorităţile civile, au organizat un concurs hipic. In acest scop consiliul comunal, în şedinţa de la 30 Iulie a votat o sumă, care va fi dată ca premiu.

Greva chelnerilor.

Intrucât, după mai multe desbateri ale comisiei de anchetă, nu s'a putut obţine un rezultat favorabil, comisiunea a decis să se ceară hotărârile cele mai recente ale comisiunilor din oraşele Cluj, Arad şi Timişoara spre a fi consultate deoarece pretenţiile chelnerilor de aici, după părerea comisiunei, sunt extrem de exagerate.

Patru dintre grevişti au părăsit Oradea, spre a-şi căuta de lucru în alte părţi.

De la Parchet

In urma unui denunţ semnat de un domn inspector financiar, parchetul a rânduit o anchetă la administraţia financiară.

Publicul aşteaptă cu nerăbdare rezultatul anchetei.

Diverse.

Călătorii sunt nemulţumiţi, pentru că trenurilor personale, care se formează în gara Oradea-Mare nu li se ataşează de cât un singur vagon de cl. II-a.

Corespondent.

„Kristály"

Cluj (Kolozsvár)

Văpseşte şi curăţe

Văpsitorie de lână bumbac şi blanărie.

Lucrurile trimise prin poştă se ispravăsc iute şi regulat

Lloyd 557 1817

Se cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Regim special pentru minorităţi

Ce urmăria partidul naţional prin Banca Agrară la împroprietărire. Dl Osvadă se trădează

In ultimele două numere am dovedit cu prisosinţă netemeinicia pretenţiunilor cari vor să prezinte Banca Agrară ca o instituţie ieşită dintr'o „înaltă concepţie economică politică şi naţională".

Contrar acestei absurde pretenţiuni, Banca Agrară, în cel mai bun şi onorabil caz, a ieşit dintr'o concepţie în întregime greşită. Economiceşte ar fi fost o zadarnică străduinţă să se ajungă la egalarea forţei financiare neromâneşti din Ardeal, numai prin Banca Agrară. Banca Agrară a fost creiată cu scopul de a opri emigraţia surplugului de capital din vechiul resat către Ardeal, ceea ce constitue o adevărată crimă naţională. Ardeal ar fost să rămână, datorită acestei greşite concepţii, într'o continuă inferioritate economică faţă de elementele minoritare. Banca Agrară ar fi fost o continuă piedică la aplicarea reformei agrare în Ardeal, şi un inutil sacrificiu de stat în politica noastră economică.

Dar dacă din punct de vedere economic şi naţional instituţia privilegiată de stat a Băncii Agrare, ar fi fost o greşeală, din punct de vedere politic ea ar fi constituit un veşnic pentru pentru siguranţa liberei desvoltări a forţelor noastre sociale.

Rolul politic al Băncii Agrare a fost în destul dovedit. Unul din principalele motive care au determinat retragerea privilegiilor Băncii Agrare a fost şi faptul că această instituţie financiară, anexă a partidului naţional, trăda vădite scopuri politice, şi nu numai scopuri de politică internă, cari ar fi fost într'o oarecare măsură mai lesne de combătut.

Aceasta reiese şi mai clar din ultimul interview acordat ziarului „Universul" de unul din directorii Băncii Agrare.

D-nul Osvadă socoteşte că „preturile moşiilor expropriate din Ardeal şi lichidarea exproprierei era necesar să se facă prin „Banca Agrară" şi nu prin Casa Centrală, ca în vechiul Regat, întrucât majoritatea proprietarilor expropriaţi fiind străini... lichidarea drepturilor acestora nu se putea efectua, de cât printr'o instituţie bancară".

Astfel, Banca Agrară, şi deci partidul naţional, intenţiona să supună populaţia minoritară unui regim special la împroprietărire, regim care venia împotriva prevederilor legii şi politicei statului faţă de minorităţi.

Işi dă oare cineva seamă ce ar fi însemnat pentru liniştea noastră internă aplicarea ideilor celor din jurul Băncei Agrare, idei atât de contrare faimoaselor puncte dela Alba-Iulia?

Dar demagogia partidului naţional a fost şi de rândul acesta demascată, iar ţara ferită de roadele nefaste ale politicei sale de duplicitate.

Sosirea noului Director regional C. F. R.

După cum am anunţat la timp, eri după amiaz a sosit în localitate d. Inginer Emil Niţescu directorul serviciului mişcărei din Direcţia Generală C. F. R. delegat să îndeplinească funcţia de Director regional C. F. R Cluj, în locul d-lui Hossu, chemat într un serviciu din Ministerul Comunicaţiilor.

D. Emil Niţescu unul dintre cei mai eminenţi ingineri pe care îi are ţara noastră, a cărui trecut în căile ferate înseamnă cinste ireproşabilă şi o activitate dintre cele mai laborioase, vine în fruntea Direcţiei regionale C. F. R. Cluj, în împrejurări care reclamă încă multă muncă puntru ca neajunsurile de care suferă căile ferate ardelene, să fie îndreptate.

Nu ne îndoim de loc că prezenţa dlui inginer Em. Niţescu la Direcţia regională Cluj, va corăspunde tuturor aşteptărilor, cu atât mai mult, cu cât D-sa este unul dintre aceia căruia, prin priceperea arătată şi munca depusă, îi datorim, normalizarea căilor ferate din întreaga ţară.

D. director Niţescu s'a prezentat astăzi la Direcţie, unde a luat serviciul în primire şi unde a primit pe toţi şefii de serviciu.

Acţiunea Greciei

Sofia. — Acţiunea Greciei contra Constantinopolului e privită cu multă rezervă. Cercurile politice, care au urmărit acţiunea grecilor din Tracia, nu se miră şi prevăd evenimente grele.

Cele mai preferate beuturi ale amatorilor de bere:
calitatea neîntrecută a berei albe
„Monoştor"
şi a berei brune
1603 **„Călugărul"**
specială.
Se capătă pretutindeni!!!

In sezonul de toamnă vopseşte blănării în mod sdeial, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perne

CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 6

No. 13. Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii exelente uscate, pivniţe cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290. Lloyd 272

Legăturile între căile ferate române și cele particulare

Înlăturarea conflictului — încheierea contractelor — înființarea unui biurou comun la Sibiu

Conflictul între căile ferate române și cele particulare, a fost aplanat, în conferința ce a avut loc la Cluj, unde s'a ajuns la un deplin acord în ce privește circulația vagoanelor C. F. R. pe liniile particulare și viceversa, precum și a întrebuințărilor gărilor comune.

Conflictul deși de durată scurtă, ce s'a ivit între CFR. și societatea particulară a căilor ferate someșene, a contribuit foarte mult la împiedecarea mersului normal al vieții economice dintr'o bună parte a Ardealului. Căile ferate someșene au o linie destul de importantă: a cărui centru este în Dej și de unde are ramificații spre Bistrița, Baia Mare, Zălău, Șimleul Silvaniei, Cluj și Rodna-Veche. Aceasta este singura linie care leagă județele Solnoc-Dobâca și Bistrița-Năsăud cu restul țării, și singura linie directă între Cluj-Baia-Mare.

Este ușor de închipuit cât de dăunătoare poate fi o neînțelegere între căile ferate române și cele someșene, mai cu seamă prin faptul că județul Solnoc-dobâca, care este o regiune muntoasă, bogată în păduri și sare însă foarte puțin agricolă, aprovizionarea făcându-se din alte județe.

Contractele între C. F. R. și societățile căilor ferate particulare au fost încheiate după desbateri de 9 zile, în cari s'au discutat toate amănuntele pentru a se evita pe viitor eventualitatea unui nou conflict. Ministerul comunicațiilor a anunțat telegrafic punerea în vigoare a convenției de la Sirezza. In urma acestei înțelegeri vagoanele C. F. R. vor putea circula pe liniile societăților particulare și viceversa, iar taxele ce se cuvin după fiecare vagon se vor plăti în lei și nu în franci francezi. S'a hotărât și o amendă pentru aceea dintre părțile contractante, care din neglijență și tembelism va reține vagoanele celeilalte prin gări, fără rost.

S'a mai hotărât înființarea unui birou comun la Sibiu, care va purta conturile și contabilitatea ambelor părți, pentru a se evita orice încurcătură provenită din încasările sau datoriile circulației comune. Biroul își va începe activitatea în Septembrie. Până atunci administrațiile C. F. R. și Someșul își vor alege funcționari de încredere, cari vor fi însărcinați cu conducerea biroului din Sibiu.

Această hotărâre a fost înaintată ministerului comunicațiilor spre aprobare.

ALAV.

Restaurantul la „Hornar"

Toată lumea care vrea să mânânce bine și se fie bine servit **ca la Mama acasă** să viziteze Restaurantul la **Hornar** unde se găseste pe lângă mâncărurile cele mai alese și gustoase și **Grătar special**

Vinuri naturale din propriile podgorii și tot felul de beuturi recoritoare.

Serviciul ireproșabil și prețuri modeste. Notați bine adresa la „**Hornar**" Calea Reg. Ferdinand 63 Vis-a-vis Siguranța. 1893

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcțiuni de Mori
Atelier de Motoare și mașinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

S'a deschis din nou magazinul de mode pentru dame
Weiss și Molnár
sub noua firmă:
Heller, Weiss și Molnár
Calea Regele Ferdinand 6, vis-a-vis cu localul vechiului magazin. 1592

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. **Reducere 30%** pentru toți **funcționarii** publici și particulari, precum și **familiile lor.** 1253

De vânzare
cu preț avantajos un
Automobil
de 6 persoane
în stare bună.
Se poate vedea în Str. Londrei (Hosszu-utca) No. 21. 2031

DIRECȚIUNEA CLINICILOR UNIVERSITARE, CLUJ.

No. 320—1922.

Licitațiune.

Se aduce la cunoștință, că Administrația Clinicilor Universității din Cluj, pentru aprovizionarea Clinicilor cu lemne de foc, în cantitate de 200 vagoane, a 10,000 kg. — lemne de fag uscate calitatea I — va ține licitație cu oferte închise și sigilate, în ziua de 16 August 1922 ora 10 a. m. în biroul Administrației.

Informațiuni mai detaliate referitoare la aceste lemne, se dau zilnic în biroul Administrației între orele 8—14.

Cluj, la 31 Iulie 1922

2037 . Administrator: CRIȘAN.

FONDUL GHEORGHE LAZĂR.

No. 219—1922.

Concurs

pentru primirea studenților universitari și ai altor școli superioare în institutul „Casa învățătorilor" din Cluj, pe anul scolar 1922—23.

Comitetul „Fondului Gheorghe Lazăr" în baza §-ului 25 din statute, publică prin aceasta concurs pentru ocuparea alor 25 locuri de bursieri, 50 locuri de semibursieri și 75 locuri de solvenți în institutul „Casa Invățătorilor" din Cluj.

Doritorii de a obține aceste locuri, își vor înainta petiții însoțite de următoarele acte:

1. Extractul de naștere.
2. Certificat de bacalaureat, eventual indexul de student în original sau copie autentificată judecătorește.
3. Certificat de bună purtare.
4. Certificat din partea primăriei, prin care să se constate averea actuală, mobilă și imobilă, precum și numărul membrilor familiei, iar orfanii, pe lângă aceasta vor mai alătura și extractul de moarte al tatălui, precum și o copie după carnetul de pensie.
5. Certificat medical, eliberat de un medic legist.
6. Declarațiune din partea petiționarului, în care să se evidințieze de ce ajutoare mai beneficiază.

Tinerii primiți în institut, vor beneficia de: locuință, masă, (dejun amiază, cină) luminat, încălzit și serviciu.

Taxele de intreținere pentru un solvent se stabilesc în suma de 500 Lei lunar iar semisolvenților în 250 Lei.

Aceste taxe se vor plăti la fiecare zi întâiu a lunei. Nerespectarea acestei dispoziții, ridică dreptul de a mai locui în institut.

Studenții primiți în institut, sunt obligați a-și face studiile în mod serios, a-și trece examenele regulat și a se conforma întru toate Regulamentului intern al institutului. Orice abatere dela acestea, atrage după sine excluderea din institut.

La intrare în institut fiecare student a) va dovedi înscrierea la cursuri, b) Va plăti taxa de 100 Lei pentru uzaj bibliotecă, care sumă nu se restitue. c) Va aduce cu sine rufăria necesară. Hainele de pat se dau dela institut.

Petițiile timbrate, însoțite de toate actele cerute, se vor primi până în ziua de 25 August 1922, pe adresa: Comitetul „Fondului Gheorghe Lazăr", Cluj, Casa Invățătorilor. Orice petiție sosită după aceasta dată, ori lipsită de actele cerute nu se ia în considerare ci se va retrimite petiționaruiui nerezolvită. Prezentarea ulterioară a actelor deasemenea nu se admite.

Se observă, că acei studenți ai căror părinți nu sunt membrii ai „Fondului Gheorghe Lazăr" până la termenul acestui concurs, nu vor fi primiți în institut.

Dr. GHEORGHE VILT președinte. 2035 ANDREI PORA p. secretar.

Reclama este sufletul comerțului

Au sosit
sticle pentru castraveți și compoturi
la Eisenstädter
1812 fost magazinul Lakatos. Cluj, Str. Regina Maria (Deák-F.) 13
1000 de oameni privesc galantarul susnumitei firme.

Căldări de fiert rachiu aranjamente
de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.
Telefon 12—82.
IOAN SANISLO 2020
Telefon 12—82.
comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă
Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

Uniunea Comercială S. A.
Centrala: București.
Capital fundamental: 25,000.000 Lei.
Filiale: Galați, Iași, Constanța, Craiova, Chișineu, Cernăuți, Timișoara și
CLUJ, Str. Regina Maria (Deák F.-u.) 32.
Drugi de fier, fier de cercuri, șuruburi, unelte de fier, sape de forme diferite, lopăți, hârlete, ciocane, coase, cuți (Anker) de ascuțit coase și unelte de bătut coase. Totfelul de uleiu (pentru cilindru dela dinamo, vazelină pentru motor etc). Articole de piele: chewreauri, boxuri, piele de inft, talpă, potcoave, etc. Tot felul de echipamente pentru automobile de persoane și povoară. Își oferă magazinul bineasortat: Aromate și coloniale lac pentru automobile și trăsuri. 1944

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrațirea"

Departamentul Mașinelor
al Reuniunei agricole s. a.
Magazin en gros pentru articole tehnice
Centrala: SIBIU, Strada Sării No. 22.
Sucursale: MEDIAȘ și SIGHIȘOARA.
Giroconto: Institutul de credit fonciar Sibiu.

Furnizăm prompt din depozitele noastre toate articole trebuincioase pentru mori, fabrici de ferstrae, Uzinele de fier, fabrici de mașini, mine, fabrici de pielărie, fabrici de cărămide și țigle, etc. etc. Oferte prompt și gratuit. Avem reprezentația și depozite mari a celor mai renumite fabrici respective. 1921

„AGRICOLA"
Societate Anonimă de asigurări generale din București.
DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.
Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie propriă.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Băncii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, In regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Mica publicitate

Cereri și oferte de servioiu

CĂUTĂM o D-șoară perfectă în dactilografie și stenografie cunoscând la perfecție limba Română și Germană. Doritoarele să se prezinte în persoană la Banca Marmarosch secția alimentației, 2039

BUCĂTĂRIASĂ perfectă cu certificat de un an se recomandă la case de domni. Scrisorile sunt a se trimite la Str. Dorobanților No. 9. Radio 2586 2038

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE TIPOGRAFIE bine aranjată, în funcțiune (două mașini plane, un boston, etc. bogat asortată cu literă). A se adresa la LIBRĂRIA FRIEDMANN. CLUJ. 2033

Se cumpără PORCI DE UNTURA în mare cantitate, cât și scroafe de prăsilă. 40 bucate boi de prima rasa sunt de vândut în comision. Agenția V. Szabados Turda, Telefon 131

Inchirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 parter 3.

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Vipt în familie dacă se poate cu locuință **caută** doi tineri intelectuali. □ Plătesc bine.

Ase adresa la ziar sub N. și P.

Prima fabrică electrică română
s. p. a.
Cluj, III. Str. Călugărițelor 1
Telefon 67.
Adresa telegr. Relais Cluj.
Lloyd 778
Fabricăm articole și aparate electrice pentru curent puternic, transportăm dela magazie tot felul de porțelanuri cu resistență expausivă ridicată și mică. Interesaților le oferim preț curente. 1914-3

Intreprindere internațională alui Maxim König Miksa
ARAD
Telefon interurban 63.
Proviziune regulată de comerț Wiena, Budapesta, Praga, Triest, Leipzig, în legătură cu stațiunile cele mai mari în streinătate și din streinătate în țară, cu asigurare pe lângă garanță deplină. Incasări speciale de vamă, prenotări de vamă, intervenții Departamente separate pentru marfă. 1558

Article frumoase de drogherie au sosit la parfumeria D'or
Cluj, Piața Unirii No. 5. 1385

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE
Școala de Conductori de Lucrări Publice — Cluj.

Concursul de admitere în școală.

1. Scolile de conductori de lucrări publice au de scop formarea de personal technic necesar pentru proiectarea, conducerea și supravegherea executărei lucrărilor technice publice sau particulare de diferite feluri, sub ordinele inginerilor.

Durata cursurilor școlii este de 3 ani școlari, absolvenților cu succes ai școlilor li se vor elibera diploma de „Conductori de lucrări publice".

Diplomații acestei școli fac serviciu militar cu termen redus și pot concura la obținerea certificatului pentru ofițeri de rezervă, dacă au absolvit și gimnaziul.

2. Instrucția elevilor cuprinde:

a) Invățământul teoretic consistând din lecțiuni orale și lucrări grafice;

b) Invățământul practic consistând din lucrări pe teren cu aplicațiuni ale cunoștințelor teoretice dobândite în școală precum și lucrări de laborator.

Se face în timpul vacanței mari a anului I. companie pentru practica topografică organizată de școală.

Asemenea sunt obligați elevii a face în timpul celei a doua vacanță mare, practică pe șantier la servicille Statului, iar în lipsă de lucrări la Stat aceasta practică se va face la particulari; obținerea locurilor la particulari rămâne în sarcina elevilor. Uneori pentru practică pentru șantier la Stat se găsesc locuri salariate.

3. Invățământul în școală este gratuit.

Elevii primesc gratis cele necesare studiilor lor, adică: cursurile, planșetele, hârtia de desemn și celelalte mici accesorii de librărie, afară de compasuri pe cari vor trebui să și le procure singuri cu spesele lor.

Elevii repetenți nu primesc nimic din cele arătate aci.

4. Toți elevii sunt externi și îngrijesc singuri de intreținerea lor cu propriile lor mijloace.

Se acordă însă în limitele bugetare ajutoare în bani elevilor români ai școlii lipsiți de mijloace, cât timp sunt merituoși și numai în epoca predării cursurilor. In caz că se va putea avea cămin sau internat în școală, aceste ajutoare în bani incetează. In anul școlar viitor se vor da ajutoare de 300 Lei lunar.

5. Elevii vor fi supuși la toate regulele de ordine și disciplină și cele de asiduitate la cursuri, examene și lucrări, cari vor fi stabilite de Direcțiunea școlii prin dispoziții de ordine interioară ce va găsi cu cale să ia.

6. Un elev nu poate rămânea mai mult de doi ani în aceeași clasă, în cazul când el va rămânea pentru a doua oră repetent elevul va fi șters din controale. Nu se admite repetirea decât o două clase.

7. Diplomații acestei școli pot fi obligați la terminarea școlii să servească Statului timp de 3 ani.

II. Condițiuni de admitere.

1. Tinerii cari doresc a fi înscriși la concursul de admitere în școala de conductori de lucrări publice din Cluj, vor trebui să adreseze Direcțiunii școlii (în Cluj) Str. Berde No. 2 o cerere cu timbru de un leu și asistență socială de 25 bani.

Inscrierile la concurs se fac cu începerea dela apariția acestei publicații și până la 20 Septembrie 1922.

Peste această dată ori ce cerere de înscriere va fi dată ori ce cerere de înscriere va fi respinsă; de asemenea va fi respinsă înscrierea acelora cari până la această dată nu vor prezenta toate actele cerute mai jos.

Cererea va fi insoțită de următoarele acte:

a) Extrasul de pe actul naștere, din care să reasă că n'are mai puțin 16 ani, nici mai mult de 23 ani la 1 Octomvrie 1922.

Dispensă de vârstă nu se acordă.

b) Cel puțin certificatul de absolvire (capacitatea) cursului inferior de liceu sau gimnaziu (programa de băieți) ori certificatul de absolvire al unei școli echivalată cu 4 clase de liceu de către Ministerul Instrucțiunei Publice, ori diploma de absolvire a uneia din școlile normale de învățători

Candidații normaliști vor trebui să fie liberi de ori ce obligație față de Ministerul Instrucțiunei.

c) Certificatul de vaccinare recentă.

d) Certificatul de bună purtare.

Dacă candidatul a intrerupt cursurile de mai puțin de 1 an, va aduce certificat dela școale unde a urmat în ultimul timp; dacă candidatul a întrerupt studiile de mai mult de 1 an, va prezenta certificatul de bună purtare de acolo de unde va fi avut o ocupație sau dela autoritatea comunală (la orașe prin declarațiile comahalagiilor) de unde domiciliază, arătându-se cum și-a trecut timpul dela incetarea cursurilor.

Toate aceste acte nu se vor înapoia în nici un caz înainte de trecerea complectă a examenului de admitere, afară de cadidații cari eventual se retrag dela acest examen.

Celor reușiți la acest examen nu li se înapoiază actele decât după terminarea școlii, sau dacă elevul se retrage dela școală.

2. Candidații vor fi supuși unui examen medical în urma căruia vor fi admiși pentru concurs, numai cei constatați ca fiind de bună constituție și că nu sufăr de vre-o maladie contagioasă sau de vreo infirmitate.

Acest examen medical va avea loc în Cluj în localul școlii, cu începerea dela 25 Septembrie 1922.

3. Concursul se va ține localul școlii și va începe imediat după terminarea examenului medical.

Acest concurs se va urma înaintea unui juriu numit de Direcțiunea școlii.

Probele la cari vor avea a satisface candidații vor fi cele următoare:

a) Probe, în scris cari vor avea de bază programul celor 4 clase gimnaziale (program de băieți) vor cuprinde chestiuni din: Algebră, geometrie plană și în spațiu, fizica și aritmetica cu sistemul metric, transformarea măsurilor metrice în măsuri vechi și viceversa.

b) O lucrare de caligrafie și scriere curentă după dictare și o lucrare de desemn liniar cu creion;

c) O compunere în limba română care să învedereze și gradul de cunoștință a gramaticei și ortografiei limbei române;

d) Probe orale consistând dintr'un examen teoretic (și de aplicații la matematici) asupra materiilor cerute mai sus.

4. După terminarea tuturor probelor concursului, Direcțiunea școlii coordonând rezultatele pe baza notelor obținute de concurenți, va forma lista celor ce ar putea fi admiși în școală și o va supune Ministerului.

Direcțiunea școlli, indată după rezultatele probei scrise, va elimina pe acdi concurenți cari vor fi dovedit lipsă de cunoștință suficientă. 2028

„OLEX"
Mașini pentru presarea cărămizilor de beton în depozit. 1979-7
Mașini diverse pentru cărămidării.
OLAU & Co., Bucuresti, Buld. Maria 1.

BĂILE FELIX
(ORADEA)
Poziție climaterică, Băi, Hotel și Restaurant de primul ordin.
2013
Prețuri moderate — Proprietar Klein.

Pentru a dovedi că escelentele
Automobile Ford
sunt resistente, consumă puțin și merg foarte bine, Angajez ori ce transport de persoane, pe ori-ce distanță cu tarif foarte redus.
PERRY Cluj, Calea Regele Ferdinand 99
Telefon 999 Telefon 999

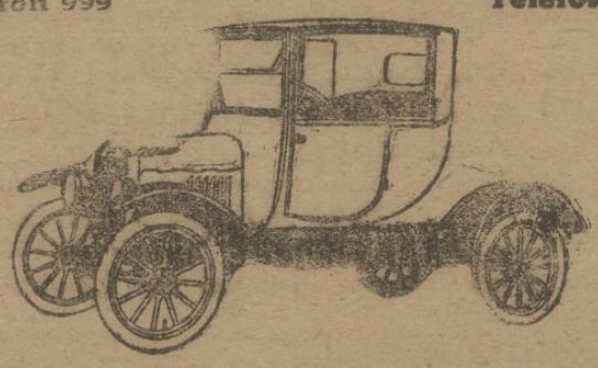

1823
Spre introducerea noilor noastre automobile, primim curse ori unde cu taxe favorabile.

PROFESORUL ALFRED E. ZIMMERN LA CLUJ

Rostul călătoriei dlui Zimmern prin România. Banchetul oferit de Universitatea clujană. Câteva aprecieri asupra poporului român. Un amănunt interesant

De aproape trei săptămâni, dl Alfred Zimmern, profesor de economie politică la Universitatea din Oxford, se găseşte în Ardeal cutreerând satele şi oraşele pentru a cunoaşte cât mai bine poporul român şi minorităţile acestei provincii. — Acum două săptămâni dl Zimmern, însoţit de doamna, se găsea la Şercaia jud. Făgăraş, unde au luat parte la împroprietărirea care s'a făcut în prezenţa dlui Prim-ministru I. I. C. Brătianu însoţit de dnii miniştrii Alex. Constantinescu şi Ioan Th. Florescu. — Cu ocazia acestei solemnităţi, dl Zimmern, văzând entuziasmul cu care ţăranii au primit pe reprezentanţii guvernului precum şi asistând la înfăptuirea reformei agrare, şi-a manifestat în mai multe rânduri admiraţia ce o are pentru poporul român „în care vede o imensă vitalitate şi o sclipitoare inteligenţă naturală.

In aceiaşi zi, luând parte la la banchetul ce s'a dat în onoarea dlor miniştri, şi-a manifestat aceleaşi bune păreri despre poporul român, în urma observaţiilor şi a constatărilor ce personal le-a făcut în cursul călătoriei sale.

Rostul călătoriei dlui Zimmern prin România

Universitatea din New-York a invitat pe dl Prof. Zimmern, să ţină o serie de conferinţe asupra popoarelor din Europa centrală. In vederea acestor conferinţe, dl Zimmern a întreprins acest turneu prin Europa centrală, pentru a studia la faţa locului aceste popoare. A fost în Ungaria, în Polonia şi de o lună de zile se găseşte tot în călătorie de studii, [illegible] A fost la Bucureşti, Sighişoara, Făgăraş, Sibiu, Braşov şi Cluj. Eri la ora 11 a plecat cu trenul la Praga.

*

Cât a stat în Cluj, a luat contact şi a avut numeroase convorbiri cu reprezentanţii intelectualităţei româneşti şi maghiare. A vizitat împreună cu dna, şi însoţit de dl Călugăreanu, rectorul universităţei şi de câţiva profesori universitari, aproape toate institutele Universităţei locale declarându-se încântat de cele constatate.

S'a interesat foarte de aproape de mişcarea culturală şi artistică din Cluj Duminecа trecută, după prânz, d-l Zimmern a fost la Someş-sat, unde a asistat la hora ţărănească declarându se foarte încântat de dansurile portul şi muzica noastră.

Doamna Zimmera, care are o colecţie de cusături naţionale a mai multor popoare, plăcându-i foarte mult costumele naţionale româneşti, a cumpărat mai multe cusături, pe care le va pune „în locul de frunte" al colecţiei sale. Un amănunt foarte interesant al vizitei pe care d-l Zimmern a făcut'o la Cluj este următorul.

Ajuns în Cluj, d-l Zimmern, dorind să stea de vorbă cu un personagiu maghiar mai important, pentru a-i putea obţine câteva aprecieri asupra situaţiei minorităţilor în Ardeal a rugat de d-l Socol la care fusese invitat la masă să poftească şi pe un reprezentant mai marcant al maghiarilor.

D-l Socol a invitat pe fostul pe secretar general al unei mari societăţi culturale maghiare, care primind invitaţia, a şi venit.

In timpul discuţiilor personagiul maghiar, cu care stătea de vorbă de Zimmern, a început să se plângă de situaţia „deplorabilă" a minorităţilor din Ardeal, spunând că statul român a închis o sumedenie de şcoli ungureşti, că nu s'a dat nici un ban, ca ajutor pentru aceste şcoli ungureşti, şi în fine că minorităţile sunt foarte persecutate de statul român. Dl Zimmern, care era foarte iniţiat în această chestiune, a ascultat până la sfârşit, când a dat următorul raspuns:

„Bine domnule, dar după cum am constatat personal, cu ocazia împroprietăririi ţăranilor, nu s'a făcut nici cea mai mică deosebire între români şi unguri, pe de o parte, iar pe de altă parte, după cum sunt informat, în Cluj sunt de trei ori mai multe licee ungureşti decât româneşti"!

La auzul acestor cuvinte spuse de dl Zimmern şi care dovediau că D-sa e foarte bine informat asupra situaţiei din Ardeal, îşi poate oricine închipui ce mutră a făcut importantul personagiu maghiar.

*

Marţi seara, la ora 9, a avut loc în grădina restaurantului „Central" un banchet oferit D-nei şi D-lui Zimmern de către Universitatea clujană. La acest banchet a luat parte pe lângă D-na şi Dl Zimmern şi dnii: Călugăreanu, rectorul universităţei, Ostrogovici, V. Meruţiu, Silviu Dragomir, Niţescu, Maior, Haţiegan profesori universitari şi alţi invitaţi din societatea clujană.

CASINOUL din SINAIA

Deschis din luna Iunie are anul acesta pe lângă obişnuitele atracţiuni ca:

DANCING JAZZ-BAND

GRAND CERCLE PRIVE

şi Teatru.

Trupa Română de Comedii Direcţiunea **M. Fotino** cu D-nele Tautzi Cutava Barozzi, Mariette Rares, etc. D-nii J. Manu dela Teatrul Naţional Bucureşti, Illescu, Petrescu, Chamel. □□ Repertoriul este compus din cele mai delicioase comedii fanceze iar **MARELE PALACE HOTEL** oferă vizitatorilor cel mai modern confort. 2036

Intreprinderile Generale Technice

Inginer Tiberiu Eremie

Societate Anonimă

Capital Social Lei 20.000.000

SEDIUL IN BUCURESTI.

Prospect de Emisiune.

Adunarea generală extraordinară din 22 Iunie 1922, a acţionarilor societăţii anonime „Intreprinderile Generale Technice", luând în consideraţie marea extindere a afacerilor societăţii încă din primul an al existenţei, a hotărât sporirea capitalului social dela lei 9.000.000 la 20.000.000 lei, prin emiterea unui număr de 11.000 acţiuni a 1000 lei valoare nominală.

Din aceste 11.000 de acţiuni, 9.000 de acţiuni se atribuie vechilor acţionari, în proporţie de o acţiune nouă pentru una veche, iar cele 2000 acţiuni ce mai rămân disponibile până la complectarea capitalului de lei 20.000.000, sunt lăsate la dispoziţia Consiliului de Administraţie.

Emisiunea se va face pe cursul de lei 1000 de acţiune, plus 30 lei cheltuieli de emisiune.

La subscriere se va vărsa 20 la sută de fiecare acţiune, adică lei 200 şi 30 lei taxe de emisiune, în total lei 230. Restul de lei 800, de fiecare acţiune se va achita la epocile ce se vor fixa de Consiliul de Administraţie.

Dreptul de preferinţă se va exercita dela 1 August 1922 şi până la 15 August 1922 inclusiv. Cedarea dreptului de obţiune la noua emisiune nu se poate face decât cu aprobarea Consiliului de Administraţie.

Vechii acţionari se vor prezenta cu adeverinţele de proprietatea acţiunilor, spre a fi ştampilate, la sediul societăţii din Str. Ştirbey-Vodă No. 188 în fiecare zi lucrătoare între orele 16 şi 18 p. m. Neprezentarea în termenul arătat, atrage după sine pierderea dreptului de opţiune, iar acţiunile asupra cărora nu s'a exercitat acest drept, rămân la dispoziţia Consiliului de Administraţie.

Subscriitorii la noua emisiune au dreptul la dividend pro rata temporis.

Toate acţiunile număr de 11.000 din noua emisiune sunt nominative şi rămân blocate după cum se prevede la art. 4 din statute, până la 31 Decemvrie 1924, păstrându-se în cassa societăţii şi neputând fi transmise în acest interval altor persoane decât cu aprobarea Consiliului de Administraţie. După acea dată acţiunile devin la purtător şi vor fi predate acţionarilor.

2034

CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE.

Tipărit cu maşina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana"

Anul III. No. 580 — Opt pagini 1 LEU — Opt pagini — Duminecă 6 August 1922

BIBLIOTECA CENTRALĂ ... SIBIIU

Infrăţirea

Administraţia Ziarului „Infrăţirea" Cluj
110
Onor. Muzeul Asociaţiunii
Sibiu

ANUNŢURI:
LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI
şi
AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TO...
Telefon: REDACŢIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorităţi 240 „

„NOI" şi „VOI"

Constantin Belcot
Şef de lucrări la Universitatea din Bucureşti

Dela o vreme, judecând după cea mai mare parte a gazetelor din Ardeal, oricine ar zice că înfrăjbirea, ce altădată nu-şi găsea loc în sânul neamului românesc, a ajuns foarte mare.

Ni se aruncă toată ura, de care ne învăţasem să fim acoperiţi numai de duşmani. O prăpastie pare că există între cei de dincolo şi cei de dincoace de Carpaţi, între „noi" şi „voi", pe care nu ştiu ce ar putea-o astupa.

Desigur că s'au făcut multe greşeli de patru ani încoace, dar iar e lucru neîndoios că nu numai din partea noastră. Nu avem obiceiul să scoatem la iveală ceeace am făcut pentru Ardeal, dar totuşi e nevoe să judecăm faptele obiectiv.

„Noi" am dat cu drag din ce am avut şi e destul să spunem că ne-am descompletat catedrele, spre a organiza Universitatea din Cluj, fiindcă ne-am dat seama că, dacă acest centru a fost creat ca o sfidare, ca un cui unguresc, în inima Transilvaniei, va trebui de aci încolo să devină un sprijin de seamă al culturei şi al propagandei naţionale. Astfel, catedra ilustrată de Dr. Istrati a rămas neocupată până azi, dnii Rădulescu şi A. Ostrogovici trecând la Cluj; dnii Călugăreanu şi Pompei dela Bucureşti şi dl Spacu dela Iaşi şi-au lăsat catedrele şi laboratoarele unde au muncit ani dearândul, spre a se strămuta la Cluj.

Dar, desigur, că pe lângă cei buni, avem şi de cei răi; nu puteam crea din nimic caractere şi suflete mari, nu puteam face, oameni de ipsos, pentru a-i împrăştia printre ceilalţi 10 milioane. Însă, să nu întărim credinţa acelor duşmani, cari au susţinut că Dacia a fost colonizată de Traian, cu puşcăriaşii din temniţele romane.

Pătura „suprapusă", „fanarioţii", „bizantinii", sunt cei ce au făcut revoluţia dela 1848, unirea „necondiţionată" dela 1859, războiul independenţii şi regatul înfloritor, care a devenit nucleul românismului. Acest regat plin de puteri, stricat până în măduva oaselor, s'a încumetit să repete gestul lui David, faţă de Goliatul teutono-maghiar, făcând războiul de întregire naţională.

Această pătură a dat un Nicolae Filipescu, a dat eroi în războaie. Oare nu vă mai aduceţi aminte că de Veştem, Talmaci, Selimbăr se leagă numele unui Cantacuzino? Nu fiţi de bună credinţă numai cu cei morţi; la coşciugul lui Tache Ionescu, pe care-l acopereaţi de injurii, când a atacat pe Stere şi Marghiloman, idolii Dv. din 1919, şi când a venit la guvern, izgonind coaliţia nefastă Vaida, Mihalache, Dr. Lupu, aţi venit să vă plecaţi genunchii alături de „noi", proslăvindu-i meritele.

Ardealul cu adevărat are o pătură suprapusă, cu ungurita, cu voiă sau fără voiă căreia, tot vom izbuti să facem unirea sufletească. A avut de cei ce-şi ungureau numele şi şi dădeau copiii la şcoală ungurească, spre a ocupa slujbe.

Dacă o parte din populaţia Bucureştilor partea străină sau înstreinată a primit pe cutropitori cu flori, o parte din populaţia Ardealului, nu numai cea streină, a primit cu neîncredere, cu srângere de inimă, pe liberatorii den 1916, mulţi ciobani strângeau oile pe munţi sau le resfirau, spre anunţa duşmanilor că tiful Artileriei e prea scurt sau prea lung. O maşină „treera"(!) în Septemvrie, aproape de Sibiu, condusă de un mecanic mut şi fluera scurt sau prelung, pentru a da aceleaşi indicaţii . . . Şi la început ne miram toţi de ce artileria duşmană, din 3 lovituri, nemerea ţinta: .

S'a zis că românul nu e om de afaceri. Acest lucru am început întâi „noi" să-l dezmiţim la Iaşi, dar oare Ardelenii s'au lăsat mai prejos?

Oare n'ar zice celdintâi Ardelean că e nebun „regăţeanul" fiind doctor în medicină la Bucureşti, ar face pe cismarul la Alba Iulia? Prin urmare ce trebuie să zică vechiul regat şi toţi Românii de bună credinţă despre nu ardelean care încearcă să se improvizeze diplomat, crezând că e mai iscusit decât cei ce au dovedit aceasta şi au muncit o viaţă întreagă în această direcţie?

„Sclavia", orice aţi zice acum, a existat. V'a plâns mereu şi nu ne ţineaţi de rău când vă plângeam că suferiţi jugul maghiar şi fiarele închisorilor, ba ne cereaţi ajutor şi singura speranţă a „voastră" eram „noi".

N'aţi avut multe instituţii pe care „noi" le aveam, fiindcă nu ne oprea nimeni, fiindcă ne trebuiau. Şi am avut timp 50 ani să ne formăm, ,ără să ne ajute nimeni, „Voi" pe lângă „noi" în câţiva ani veţi fi gata, căci brazda e trasă şi e mult mai uşor, după cum pe urmele lui Şincai au putut răsări istorici, culminând cu savantul european Iorga.

V'am primit cu drag la „noi" cum şi „voi" ne primeaţi înainte de războiu şi chiar în 1915 un ardelean n'a urcat în zadar scările ministerelor din Bucureşti, pentru a-şi putea tipări impresiile de pe frontul Galiţian.

Am căutat să plătim, tot în folosul neamului, poliţa ce o avem faţă de ardelenii, care au redeşteptat conştiinţa naţională, acuma un veac.

Am căutat să alegem ce aveţi mai bun, v'am întins mâna frăţeşte! Ardeleanul Moşoiu, s'a acoperit de glorie şi a făcut să fie ascultat glasul Românlei Mari, ocupând prima capitală inamică:

Muntenii şi Moldovenii au avut în trecut multe lupte, dar în momentul suprem, am uitat orice ambiţii, orice ură. Moldovenii au jerfit, pe altarul sfânt al unirii, capitala lor frumoasă...

Nu încercaţi să ne faceţi să credem că cei ce i-am luminat în şcolile noastre, şi cari atunci având nevoe de „noi" erau supuşi şi ne respectau, n'au fost decât pui de năpârcă, pe care i hrăneam la sânul nostru primitor.

Sufletul celor cinstiţi e alături de „noi"; nu se lasă otrăvit de vorbele gazetelor de ură şi scandal, care nu reprezintă conştiinţa naţională.

Iar partidul naţional e ca acel savant bătrân, care ştiind strălucirea lui din trecut, nu vrea să se mulţumească cu amintirea timpurilor de glorie sau să lase ca ideile lui bune să se împlelească în mersul înainte, pe calea evoluţiei.

El încearcă, cu puterile-i slăbite să oprească din mers firea lucrurilor, dar curând cade sdrobit. „Cei 800.000" sînt „morţii noştri" dragi şi „noi" i-am făcut jertfă neamului. Dece au vreţi să fie şi ai „voştri"?

Braşov, 30 Iulie 1922.

„DURERILE ARDEALULUI"

Banca Agrară a fost înlăturată dela finanţarea reformei agrare.

BONTESCU: Săriţi că ni s'au luat privilegiile!

VAIDA: Aşa? Atunci mergem la Alba-Iulia şi cerem unirea.

La marginea unui mormânt deschis înainte de vreme

Dr. ION SCURTU

1877—1922

— Cuvinte de amintire —

După o grea şi îndelungată maladie, care-l ruinase complet fiziceşte, fără însă să-l fi zdrobit sufleteşte ori să-i fi alterat intelectul, cum, eronat, s'a afirmat într'o gazetă locală — profesorul Dr. Ion Scurtu s'a stins săptămâna trecută (23 Iulie) la Bucureşti.

Vestea morţii sale, strecurată printre informaţiile diverse ale ziarelor din Capitală, va fi impresionat, negreşit, dureros pe atâţia din cei ce l-au cunoscut, apreciat, stimat şi iubit pe răposatul, mai ales aci, la noi, în Transilvania. Căci în afară de munca sa inteligentă şi stăruitoare pentru a-şi face o carieră cât mai distinsă în viaţă şi a-şi dobândi în societatea românească locul la care această muncă şi calităţile sale spirituale şi morale îi dădeau dreptul să ambiţioneze, Ion Scurtu a avut până bine de curând, când boala nemiloasă l-a ţintuit în chilia de suferinţă şi l-a izolat de lumea, care l-a dat aşa de uşor uitării, a avut, zic, mai ales ca tânăr student, o viaţă de frumoasă şi nobilă agitaţie, prin care şi-a impus numele pretutindeni dincoace de munţi, câştigând simpatia deosebită şi prietenia preţioasă a multor fruntaşi ai vieţii noastre politice şi naţionale de pe vremuri.

Fiu al fostului profesor Ion Scurtu dela Liceul românesc din Braşov, mult regretatul meu prieten (n. la 1877) şi-a făcut studiile în oraşul său natal, la acel vestit Liceu pe care fondatorul său, marele Arhiereu Şaguna, îl numia, cu legitimă mândire, Sion al Românilor ortodoxi din Transilvania şi Ungaria şi care a dat neamului atâţia bărbaţi de merit şi valoare. De pe băncile şcoalei încă s'a remarcat şi înălţat printre colegii săi nu numai prin aptitudinele şi zelul său deosebit pentru învăţătură, ci şi prin începândele şi promiţătoarele sale manifestaţiuni publicistice şi oratorice. Vârtejul luptelor naţionale atunci în toiu (epoca Memorandului), l-au prins în mijlocul lor de cum a părăsit băncile şcoalelor din Braşov şi a trecut, pentru studiul literilor, la Universitatea din Budapesta (1895), unde deveni, în curând, prin tăria şi ardoarea cu care-şi exprima, în scris şi în viu graiu, sentimentele şi credinţele sale, unul din cei mai cu vază reprezentanţi ai tinerimei noastre studioase din Capitala Ungariei şi în acelaş timp, prin laborioasa sa activitate ziaristică, unul din colaboratorii cei mai apreciaţi ai acestei tinerimi, la „Tribuna" din Sibiu.

Aptitudinele sale literare şi pasiunea sa pentru luptele politice l'au dus tot mai aproape de foaia aceasta şi de conducătorii partidului naţional, aşa că, nu mult în urmă, silit de altfel şi de greutăţile vieţii, părăsi Budapesta şi se aşeză în Sibiu, ca redactor intern la „Tribuna" şi colaborator la revistele literare ale vremii. Articolele sale, totdeauna vioaie şi curgătoare se remarcau prin curajul cu care-şi exprima opiniile şi prin bărbăţia cu care se angaja în discuţii polemice. Munca ziaristului e, desigur, ingrată: se îngroapă îndată. Are însă şi un avantaj: e adesea scoasă, mai târziu la iveală, cu interes şi folos, de cei ce voesc să reconstitue, cu ajutorul ei, împrejurările şi aspectele vieţii predecesorilor. Şi atunci vine adevărata ei apreciere. Când aceasta se va face pentru „Tribuna" dela Sibiu, e sigur că, alături de cei ce şi-au înmormântat, în coloanele acestui glorios ziar, simţirile şi convingerile lor naţionale şi politice, Ion Scurtu va avea o pagină din cele mai frumoase, în care urmaşii vor releva, în deosebi, avântul tinerese şi temperamentul combativ al scrisului său.

Ajuns, pentru sinceritatea cu care el, om tânăr şi lipsit de experienţă, lua, uneori, atitudini împotriva anumitor stări sociale, în conflict cu unii din cei ce deţineau pe atunci conducerea societăţii româneşti din Sibiu, conflict pe care trebui să-l aplaneze însuşi preşedintele partidului naţional, venerabilul Gheorghe Pop de

băseşti, — Ion Scurtu fu nevoit să părăsească „Tribuna“ şi să vească, ca şi alţi colegi, înaintaşi ai săi, în ţară, la Bucureşti, unde găsi, ca protector moral, pe mult regretatul Aurel C. Popovici, pentru care tânărul ziarist şi student avea — şi cu drept cuvânt — un adevărat cult, socotindu-l ca mentor al său în viaţa politică şi unde, ca să-şi poată agonisi traiul, trebui se intre ca redactor la „Dreptatea“ lui Nic. Fleva, de sub direcţia lui Anton Bacalbaşa. Noul mediu ziaristic nu-i fu de fel prielnic. Totuşi, ambiţios şi demn cum era, Scurtu nu se plânse şi nici nu cârti, ci cu inima sa jună, munci stăruitor, împlinindu-şi şi aci datoria întreagă, până ce sprijinitorii săi îi făcură un aranjament — dela Societatea „Transilvania“ şi dela „Liga“ — ca să se poată întoarce acasă, să-şi continue studiile la Universitatea din Cluj (1898).

Aci, în această cetate a şovinismului maghiar, Ion Scurtu a trăit partea cea mai agitată şi mai ideală a vieţii lui. In mijlocul colegilor săi ceva mai tineri, el aducea nu numai reputaţia unui ziarist încercat şi a unui vorbitor talentat, ci, ceia ce era şi mai de folos, cunoştinţa solidă şi preţioasă, plină de iubire şi înţelegere, a lumei din vechiul Regat, în toate manifestările şi aspectele ei. De aceia, în viaţa social-culturală, atât de frământată, a Clujului de atunci şi în luptele politice naţionale, atât de vii, ale vremii aceleia, el se găsia totdeauna în fruntea tinerimei — stimulând, îndrumând şi agitând...

Două au fost, în deosebi, momentele prin cari, în acest timp, Ion Scurtu s'a ilustrat în sânul studenţimei universitare şi s'a impus atenţiunii lumei româneşti: agitaţia pornită pe urma încoronării mormântului de la Ţebea, cu toate acele întâmplări dramatice, vii încă în amintirea celor mai în vârstă dintre noi, şi acţiunea sa, pricepută şi energică, de la Congresul internaţional studenţesc, organizat de Asociaţiunea „Corda Frates“ la Paris, unde a repurtat, din punct de vedere politic, o răsunătoare izbândă împotriva maghiarilor, obţinând constituirea în secţii a congresului pe naţionalităţi, nu pe ţări, cum pretindeau reprezentaţii acestora şi amicii lor.

Următoarele se ştiu: excluderea dela Universitate şi procesul de agitaţie împotriva Statului, cu inevitabila condamnare la închisoare. Ion Scurtu trebui să treacă pentru a doua oară Carpaţii, în „ţara“, unde prietenii şi sprijinitorii îl sfătuiră să caute reculegere şi linişte într'un mediu de muncă mai senină şi mai rodnică, în care să-şi poată continua şi isprăvi studiile. Cu ajutorul acelora şi societăţi mai sus amintite şi cu ceia ce câştiga din ziaristică, plecă la Lipsca. După doi ani de studii şi lucrări serioase, el îşi trecu aci examenul de doctorat în litere şi filosofie (1902) cu o meritoasă teza despre „Viaţa şi scrierile în proză ale lui Mihail Eminescu“ (tipărită la 1903) — fragment dintr'o monografie asupra marelui poet pe care o concepuse şi-o avea în pregătire, adunând în acest scop, continuu şi cu destulă trudă, un bogat şi preţios material informativ şi documentar.

Intors la Bucureşti, Ion Scurtu se dedică carierei de sacrificiu căreia şi-au închinat rostul vieţii lor, în cursul timpului, marea majoritatea a intelectualilor români transilvăneni siliţi de împrejurările vitrege ale patriei lor de origine să treacă în vechiul Regat — dăscăliei. Profesor suplinitor, mai întâiu, la Liceele St. Sava şi Lazăr, el sfârşi prin a obţine, pe urma examenelor de capacitate, o catedră de limba şi literatura germană la Seminarul Central şi o alta la Seminarul Nifon din Capitală.

Ca dascăl a fost, fără nici o exagerare, model. Conştiincios şi exact, bine pregătit în specialitatea sa şi cu vocaţie pedagogică înăscută, el câştigă, prin darul său de expunere şi prin tactul cu care-şi apropia oamenii, sufletele şcolarilor săi şi-şi dobândi curând în lumea didactică o reputaţie de natură a-l face să fie reclamat în toate părţile pentru lecţii. La Şcoala superioară de războiu şi la Şcoala de fete a Doamnelor române făcu ani de-arândul frumoase şi apreciate lecţii de istoria literaturii naţionale. La Ateneu, la Universitatea populară, la „Societatea Femeilor ortodoxe“, la Ligă, la „Carpaţi“ şi în alte locuri era solicitat mereu să ţină conferinţe, ca unul ce putea expune, cu pricepere şi uşurinţă, cu eleganţa şi, când era trebuinţă, cu entusiasm, subiectele cele mai varii din domeniul preocupărilor culturale şi naţionale ale vremii. Aproape cincisprezece ani a contribuit astfel Ion Scurtu, alături de atâţia alţi meritoşi colegi, la creşterea în idealitate a tinerimei şi la educaţia naţională a societăţii româneşti din Capitala ţării.

Dar el nu era omul care să se mulţumească numai cu o asemenea activitate didactică, ori cât de apreciată şi recunoscută ar fi fost ea. Aptitudinele şi ambiţiile sale literare, temperamentul şi trecutul său de luptător în ogorul presei naţionale, pregătirea şi pasiunea sa pentru viaţa politică îl îndemnau să nu cruţe nici timpul nici oboseala spre a se manifesta în toate aceste direcţii — în literatură, în publicistică, în politică.

Adunând continuu material pentru monografia sa literară, „Ion Scurtu dădu, până la terminarea acesteia, câteva publicaţiuni pregătitoare: un mic studiu aspra „Portretelor lui Eminescu“ şi o ediţie — nu a poeziilor postume (cum s'a spus), publicate de Nerva Hodoş şi nici a poeziilor populare, tipărite de Ilarie Chendi — ci a acelui roman sau, mai bine, fragment de roman intitulat „Geniu pustiu“. Apoi: un prim volum din „Scrierile politice şi literare“ ale genialului poet şi o ediţie nouă, făcută pe alte criterii de alegere şi împărţire, a poeziilor lui cunoscute, pe care a intitulat-o, după o indicaţie găsită în manuscrisele rămase dela autor „Lumină de lună“. A tipărit, în fine, în „Sămănătorul“ o serie întreagă de articole — cercetări personale şi critice — asupra operei lui Eminescu şi literaturii privitoare la această operă, — articole de cari, scrie dl Iorga, cercetătorii viitori nu se vor putea dispensa în studiile lor asupra lui Eminescu.

Paralel cu această activitate literară specială, Ion Scurtu desfăşură, neîntrerupt, timp de vre o şapte ani, o alta mai generală, la aceaşi revistă, cu articole de direcţie, de polemică, de critică de informaţie, atingând problemele şi manifestările literare şi culturale ale timpului. Militant entusiast al noului curent naţional în literatură, impus, susţinut şi dus la izbândă prin puternica personalitate a d-lui N. Iorga, admirator sincer şi pasionat al domniei sale, prietin plin de devotament şi desinteresare al scriitorilor grupaţi pe vremuri în jurul „Sămănătorului“, Ion Scurtu a fost acela dintre ei, care, nedescurajat, a căutat să înfrunte crizele prin care această revistă a trecut după retragerea dela direcţie a d-lui N. Iorga. El i-a rămas până la sfârşit colaborator credincios şi asiduu, luptând prin toate mijloacele să-i susţină şi mai departe vaza în public. In acest scop a chemat la direcţie pe A. C. Popovici şi pe alţi scriitori, străini de literatură. Zadarnic. Revista a căzut totuşi. Cel din urmă însă care a părăsit-o a fost Ion Scurtu.

Dela „Sămănătorul“ el şi-a continuat activitatea publicistică, de astă dată mai mult ziaristică, la gazetele editurei, pe atunci încă naţionalistă, a Institutului „Minerva“. A lucrat şi aci, activ şi multilateral, vre-o doi trei ani, până când atitudinea pe care o lua direcţia acestor ziare în anumite chestiuni preocupând în mod mai deosebit opinia publică l-a silit să le părăsească. Aci, ca şi în Transilvania, la ale cărei gazete tot mai colabora din când în când, a făcut politică — dar numai politică naţională şi culturală. Căci precum în toată activitatea sa ziaristică de dincoace a stat deasupra preocupărilor şi certelor confesionale, cari nu l-au putut nici odată pasiona, ca pe alţii, tot aşa dincolo a rămas, ca cei mai mulţi din intelectualii ardeleni trecuţi în ţară de altfel, deasupra luptelor politice de partid, servind numai interese superioare şi permanente ale neamului. A avut, firește, legături, uneori intime chiar, cu bărbaţi politici din toate partidele, legături care-l onorau şi pe cari le preţuia şi înţelegea să le cultive, tot în folosul cauzei naţionale. Nu s'a aservit însă intereselor lor de partid, ceia ce altcum, trebue s'o spunem, ei nici odată nu i-ar fi cerut, cum n'ar fi putut cere acest lucru nici unui om de merit şi de caracter ca dânsul.

Unui singur om politic i-s'a servit — dacă pot întrebuinţa această expresie în sens nedegradator — Ion Scurtu şi unei singure politice, — lui Aurel C. Popovici şi politicei de federalisare, pe baze naţionale, a Austro-Ungariei, representată de aceasta. In toate împrejurările, dar mai ales după apariţia publicaţiei „Gross Oesterreich“, el a căutat să probage cât mai mult şi în cercuri cât mai largi — între altele şi prin „Universul“ — ideile cuprinse în carte şi să lucreze pentru ţelul politic al autorului ei. Manifestarea pusă la cale de A. C. Popovici, a Românilor imigraţi din fosta Monarhie, făcută Prinţului moştenitor Francisc Ferdinand, cu prilejul vizitei sale la Sinaia, a fost organizată şi condusă de Ion Scurtu. Lucrând cu mult tact, el a izbutit atunci să presinte, în fruntea unei delegaţiuni, răposatului Arhiduce o adresă omagială în numele compatrioţilor adăpostiţi în Regat, cu care ocazie a avut şi o interesantă conversaţie cu imperialul oaspete al Regelui Carol, — conversaţie care sluji şi ea, firește, să alimenteze speranţele vane pe care unii din ai noştri căutară să le deştepte în mijlocul poporului român faţă de persoana nefericitului clironom al Tronului aust - ungar...

Dar, om de bun simţ şi stăpânit de realităţi, când îşi dădu seama de schimbarea stării de spirit produsă în opinia publică din Regat pe urma răsturnărilor de situaţii şi de forţe din 1913, Ion Scurtu renunţă la propaganda sa pentru „Gross Oesterreich“. Iar după izbucnirea războiului european, văzând întregul plan al artificialei construcţii politice năruit, s'a întors la politica tinereţelor sale — iridenta română, pentru care, de altfel, trebue s'o recunoaştem, Gross Oesterreich era numai o etapă, atât pentru autorul ei, cât şi pentru cel mai afectuos al său aderent. N'a participat însă la agitaţiile sgomotoase pentru război. Era doar acum în plină maturitate, cu porniri şi sentimente stăpânite. Suferise apoi o crudă lovitură a soartei — moartea tinerei sale soţii — care-l făcuse mai retras şi mai puţin expansiv şi comunicativ. Avea, în fine încredere deplină în politica naţională a factorilor chemaţi a conduce şi hotărî de soarta ţării şi a neamului.

Când războiul nostru a fost declarat, Ion Scurtu solicită şi obţinu dela Marele Stat major al Armatei să fie angajat ofiţer voluntar pentru servicile de informaţie — ca translator. Intreaga campanie o făcu la Cartierul armatei II. care a operat în părţile Braşovului şi Făgăraşului. După intrarea în Moldova, a stat tot timpul la Bacău, unde se stabilise Statul Major al acestei armate. Emoţiile, privaţiunile, greutăţile şi suferinţele de tot felul ale campaniei i-au zdruncinat sănătatea, înlesnind desvoltarea teribilei maladii ascunse în organismul său. A dus-o aşa bolnav, din ce în ce mai rău, până în primăvara anului 1918, când fu concediat şi reformat ca improp iu pentru serviciu. Intors, prin Galaţi, la Bucureşti, pentru o mai serioasă căutare, el dădu aci peste o altă nenorocire, tot aşa de mare, numai cât de ordin moral: tot rodul muncii sale intelectuale de vre-o douăzeci de ani, preţiosul şi bogatul material pentru monografia lui Eminescu, cursuri, conferinţe, memorii, scrisori foarte importante, în deosebi dela A. C. Popovici, fusese ridicate de agenţii lui Iancso Benedek în timpul ocupaţiei şi transportat la Budapesta. Stăruinţele sale ulterioare, după ocuparea Capitalei ungare de ai noştri, de a i se căuta şi aduce ceia ce i se răpise, au rămas toate zadarnice.

Răpus fiziceşte şi fără nădejde de vindecare sau măcar de ameliorarea răului ce-l ruina. cu întreaga muncă a vieţii sale pierdută şi fără putinţă de a o mai regăsi, Ion Scurtu şi-a îndurat patru ani de zile, soarta cu o resignare într'adevăr de minunat. Işi petrecea timpul, când suferinţele-i dădeau pâs, cetind şi lucrând câte ceva (intenţiona să-şi redacteze notele din campanie)i In vremea din urmă, mutându-se în localul Seminarului central, îşi făcea chiar lecţiile. Era în curent cu toate şi ştia — ca oricare altul — ce se petrece. Se înţelege că lucrurile şi întâmplările nu-l mai puteau interesa în măsura de altădată sau cel puţin ele nu se mai răsfrângeau în afară cu comunicativitatea şi căldura de odinioară, cari îi scăzuseră mult. Şi-a păstrat însă, până la sfârşit, luciditatea minţii sale vioaie şi limpezi şi facultatea spiritului său obiectiv şi logic.

In modesta sa chilie de suferinţă rar de tot dacă mai intra vreun amic sau cunoscut de pe vremuri! A trăit să-i vadă pe mai toţi ridicaţi şi aşezaţi în situaţiile înalte pe care România Mare le-a oferit cu atâta generositate, chiar şi celor ce nu luptaseră cum a luptat el pentru idealul din înfăptuirea căruia a eşit această România Mare. N'a hulit şi nici n'a pizmuit pe nimeni. Işi dădea seamă că pentru el viaţa e isprăvită şi nu mai râvnia nimica. A aşteptat însă dela acei ce-i fuseseră mai aproape, dela acei cărora le făcuse servicii preţioase, mai ales politice, dela acei ce, câtă vreme fusese sănătos şi cu vază, îl înconjuraseră cu stimă şi afecţiune, a aşteptat, zic, dela unii ca aceştia o aducere aminte, un semn de atenţiune. Şi nu pentru al ajuta în nevoia în care se găsia: era prea discret ca să-şi destăinuiască lipsa şi prea mândru ca să primească mila, ci pentru a-l reconforta moral...

Dar, afară de doi-trei — printre cari venerabilul Domn Francisc Hossu şi I. P. S. Nicolae al Sibiului — nici unul n'a venit să-l vadă. Cu toate acestea nu s'a supărat pe nimeni şi nu cred că din acei puţini ce l-au văzut în timpul boalei să poată vre-unul spune c'a auzit din rostul lui cuvânt de reproş pentru această abandonare şi uitare a prietinilor şi cunoscuţilor. Imi potriva, când venia vorba de aceasta, îi scusă justificându-le purtarea într'un chip sau în altul. N'a murit mâhnit pe nimeni. N'a dus cu el în mormânt de cât conştiinţa de-a şi fi făcut, totdeauna şi în toate împrejurările pedeaîntregul datoria, de a fi lucrat şi luptat în viaţă nu pentru sine şi pentru binele lui, ci pentru semenii săi şi pentru binele lor, al neamului şi în sfârşit, de a fi suferit, resignat, aşa cum se cade sufletelor tari şi virtoase. S'a dus deci împăcat cu sine şi cu lumea pe care a părăsit-o, ca un bun, şi adevărat creştin cum a şi fost Ion Scurtu în toată viaţa lui.

*

Incheind aceste cuvinte de amintire, îmi fac o datorie de conştiinţă faţă de foştii lui amici şi cunoscuţi arătându-le că în ultimul timp neuitatul meu prietin avea o o statornică şi frumoasă preocupare: ca din despăgubirile de războiu ce urma să le primească, să facă o fondaţiune la Universitatea din Cluj — din care fusese exclus pentru agitaţie împotriva Statului ungar — care să-i poarte numele şi din venitul căreia să se acorde premii pentru lucrări originale cu privire la Eminescu şi la opera sa, pe care el n'o putuse cerceta şi studia până la capăt. A murit însă fără să fi primit acele despăgubiri şi fără deci să-şi fi putut realiza planul. Nu-e oare o datorie de pietate pentru toţi aceia ce l-au cunoscut şi l-au preţuit să caute să înfăptuiască acest gând nobil al lui Ion Scurtu? Socot că societatea noastră românească, deşi în acută criza de cras materialism şi indiferentism pentru cele ideale, e totuşi capabilă de o asemenea faptă bună şi pioasă. In loc deci de cununi şi flori pe un mormânt — o mică contribuţie în memoria acestui bun şi devotat fiu al neamului. Inceputul îl face cel ce scrie aceste rânduri şi îndreptează acest apel, punând cu suma de Lei 500, bază acestui fond la Facultatea de Litere şi Filosofie a universităţii din Cluj.

Cluj, 30 Iulie 1922.

Alex. Lăpedatu.

Insemnări de-o zi

„Gazeta Transilvaniei“ scrie în manşetă:

„In sfârşit semne bune pentru România-Mare.“

— Recolta abundentă, leul în urcare. „Criza politică: guvern Manlu la toamnă.“

Guvern Manlu? . . . Ce legătură poate fi între un guvern Manlu şi urcarea leului, nu înţelegem? Decât că ea caracterizează toată activitatea de până acum a partidului naţional, nepăsătoare faţă de problema refacerii noastre, dar foarte sensibilă faţă de unicul ei scop: obţinerea puterii.

■

Acum câteva zile „Patria“ scria că la Târgul-Mureş dl Iorga n'a avut decât 3—4 ascultători şi se bucura foarte. N'am dat însă nici o atenţie bucuriei fictive a oficiosului naţionalist, cunoscându-i obiceiul de a se înveseli de propriile sale născociri.

Dar grosolana mincinună a „Patriei“ e reprodusă cu mult sgomot de unul din ziarele de opoziţie din Bucureşti şi aceasta e prea mult.

Acţiunea de învrăjbire a partidului naţional este fără îndoială condamnabilă; mult mai condamnabilă este însă acţiunea acelora cari o susţin şi o încurajează din meschine interese politice.

Aprecieri neintemeiate

— Partidul naţional şi modificările aduse legei agrare —

Convins că fiecare brazdă a împroprietăririi trezeşte în mintea ţăranului ardelean tot mai multă încredere în cinstea politica a actualilor conducători, partidul na ional, ameninţat în chiar existenţa lui politică, se trudeşte utiliz nd toat mijloacele ca să dovedească opiniei publice ardelenesti, că modificarea legei agrare nu ar fi corespuns de loc intereselor ţărănimei de dincoace de Carpaţi.

Astfel, în ultimele numere ale ziarului „Patria", sub titlul „Opera distructivă a guvernului", unul dintre juriştii partidului naţional încearcă prin metode sofistice să arate că vechea lege agrară nemodificată, ar fi putut da rezultate cu mult mai pozitive, decât noile dispoziţii introduse în textul legei de actualul ministru al agriculturei.

F ră a intra în am nuntele de ordin juridic pe care „Patria" are aerul că le discută cu o competinţă necontestată, noi ne vom mărgini ca să constatăm rezultatele obţinute în ceia ce priveşte aplicarea legei. Intr'adevăr toată lumea ştie că în timpul de un an de când a luat fiinţă Legea agrară a Ardealului, ţărănimea ardeleană n'a putut să intre în stăpânirea nici măcar a unui petec din pământul ce i-se cuvine şi aceasta datorită atât indolenţei fo tilor conducători, cât şi lacunelor ce conţinea legea.

Astăzi legea modificată a dat posibilitatea ca în toate judeţele exproprierea moşiilor să fie aproape terminată, iar în unele judeţe ţărănimea să intre chiar în stăpânirea pământului. Opinia publică, faţa de asemenea rezultate, se va putea convinge de buna credinţă a partidului naţional, care afirmă cu cinism în coloanele „Patriei", că opera de dreptate socială intreprinsă de guvern, în realitate nu este decât „Operă distructivă."

Dar, intrând chiar în amănuntele de care vorbeşte „Patria", vom constata afirmaţiuni pe cât de neintemeiate, pe atât de tendenţioase.

De pildă, ocupându-se de art. 77 din lege, se miră cum poate concepe cineva ca o hotărire rămasă definitivă să mai poată fi supusă apelului. Logica e destul de evidentă : Prin aceasta legiuitorul, însufleţit de dorinţa de a nu se mai da loc la tergiversări care să puie piedici împroprietăririi, a găsit nimerit ca din moment ce o hotărire e rămasă definitivă, prin neapelare la comisiunea de ocol şi prin judecarea apelului la comisiunea judeţeană, este în interesul ţărănimei de a nu mai putea fi reformată prin nici o cale de atac. Totuşi dacă părţile s'ar crede neîndreptăţite în privinţa preţului, legiuitorul a crezut achitabil ca să le dea posibilitatea apelului, cu atât mai mult, cu cât aceasta nu ar putea împiedeca de loc lucrările împroprietăririi.

Dar, „Patria" nu vrea să priceapă logica aceasta, ci spune că modificările aduse sunt în „contrazicere cu procedura civilă" şi ele nu sunt aprobate nici de „un consilier de la Curtea de Casaţie din Paris."

De cât atât numai că actualii conducători, în opera de dreptate socială intreprinsă au ţinut mai puţin socoteală de „principiile juridice" ale partidului naţional şi mai mult de interesele ţărănimei ardelene.

Soarta unui proces „monstru"

Atitudinea Băncii agrare faţă de modificarea legii. De ce n'a ţinut seama Banca Agrară hotărând împrocesuarea. Clauzele dezastruoase ale convenţiei cu statul

Adunarea generală a Băncii Agrare, ţinută Miercuri, a hotărât darea în judecată a statului pentru ridicarea privilegiilor acordate şi excluderea ei de la finanţarea reformei agrare din Ardeal, Banat şi părţile ungurene.

Aproape două luni chestiunea Băncii Agrare a fost obiectul tuturor discuţiunilor aşa că publicul a avut toate elementele necesare pentru a-şi face o judecată proprie.

Banca Agrară, dând în judecată statul, va trebui să dovedească în faţa justiţiei ceea ce în faţa publicului n'a putut dovedi: utilitatea finanţării operaţiunilor de împroprietărire printr'o instituţie privilegiată.

Sau, după cum s'a văzut în discuţiunile de până acum, apărătorii Băncii Agrare au fost incapabili să dovedească necesitatea amestecului ei la împroprietărire, ca şi justificarea privilegiilor acordate.

După un an de la votarea legii reformei agrare pentru Ardeal, Banat şi părţile ungurene, Banca Agrară n'a făcut nicio lucrare în spiritul art. 137, aşa că retragerea însărcinărilor sale prin desfiinţarea acestui articol de către sesiunea extraordinară din acest an a Parlamentului, nu a putut pricinui niciun prejudiciu. Banca Agrară nu va putea aduce în justiţie niciun argument care să poată sta în fata înaltelor raţiuni de stat ce au determinat modificarea legii din 23 Iulie 1922.

Rămâne aşa dar să se dea lupta în jurul privilegiilor căzute odată cu desfiinţarea articolului 137. Banca Agrară va avea să dovedească utilitatea avantajilor acordate prin convenţia din 29 Iulie 1921, dar mai cu seamă avantajele neprevăzute în legea din 23 Iulie 1921 şi obţinute în urma unei convenţiuni complimentare în afară de lege, la 11 Noembrie 1922.

Conform celei dintâi convenţiuni Banca Agrara ar fi urmat să se bucure de următoarele avantaje, decurse din prevederile articolului 137 astăzi desfiinţat:

a) Un comision de una la mie, odată pentru totdeauna, pentru manipularea titlurilor de rentă; b) un comision de unu la sută pentru încasarea, evidenţă şi administrare; c) un comision de doi la sută pentru arenzile încasate; d) un comision de unu la mie pentru întreaga circulaţie de financializare, exceptând operaţiunile de mai sus; şi e) va încasa dela stat, pentru soldurile scăzute şi neachitate o dobândă de unu la sută peste scontul Băncei Naţionale.

Abia după trei luni de îndelungi tratative cu guvernul Averescu, Banca Agrară încheie cu statul a doua convenţiune, în care majoritatea punctelor depăşesc prevederile legii din Iulie 1921, iar unele din ele chiar pactul nostru fundamental.

Spicuim câteva din acestea:

Astfel la punctul 1. găsim:

Numai Banca Agrară poate să-şi înregistreze firma sub această denumire; ea are dreptul de precădere la toate autorităţile judiciare şi administrative (forurl) în rezolvarea actelor sale.

Cea ce înseamnă că Banca Agrară se poate folosi de precădere la forurile judiciare şi administrative şi pentru operaţiunile sale bancare, cari nu sunt în legătură cu operaţiunile de împroprietărire şi expropiere.

Acestui punct din ultima convenţie adăugându-i-se cel în care Banca Agrară se va judeca numai la Cluj, chiar şi în procesele intentate sucursalelor sale oricine poate vedea că se dădea unei instituţiuni particulare drepturi PE CARI NICI STATUL NU LE ARE, pentrucă aceste drepturi sunt în flagrantă contrazicere cu principiile de drept ale legislaţiei noastre.

Va putea să facă Banca Agrară dovada raţiunei acestor avantaje va câştiga procesul.

Noi însă ne îndoim.

Dar Banca Agrară va trebui să mai dovedească şi utilitatea publică a atâtor scutiri, cari dăunează fiscul cu sume ce trec peste bănuielile celei mai bogate fantezii.

E de remarcat şi aici că toate aceste scutiri nu se referă numai la operaţiunile de împroprietărire şi expropiere prevăzute la art. 137 al legii, ci cuprind în sine **toate operaţiunile Bancare ale Băncii Agrare.**

Banca Agrară era scutită de:

a) Impozitele şi zecimile faţă de stat, judeţ şi comună, Camere de comerţ.

b) Taxele vamale pentru introducerea de seminţe şi maşini agricole.

c) Taxele de timbru pentru actele. eliberate de ea, cât şi pentru cererile adresate de ea autorităţilor.

d) Taxele pentru înregistrarea drepturilor ipotecare.

e) Taxele de timbru, de înregistrare şi impozite pentru orice afaceri, afară de cambii, cekuri, asignate şi cauze procesuale.

f) Taxele pentru concesiunile de ipoteci către Banca Agrară.

g) Achiziţiile de imobile pentru a fi lichidate în cadrul reformei agrare sau pentru sporirea fondului de garanţie a scrisurilor funciare şi obligaţiile sunt scutite de taxele de transcriere.

h) Banca Agrară va fi scutită pentru operaţiile decurgând din legea agrară de taxele de porto poştal pentru scrisori simple, recomandate şi colete, gropuri de valoare madate de bani, etc.

Intru aceasta va sta nodul procesului deschis de adunarea generală a Băncii Agrare. Justiţia îşi va spune cuvântul, şi el nu poate fi decât în conformitate cu principiile de drept ale legislaţiei româneşti pe cari ultima convenţiune a Băncii Agrare cu statul le-a nesocotit.

A. R. GUS.

Meritele dlui Argetoianu

Fostul ministru de interne sub regimul averescan de tristă memorie şi-a pus candidatura la Roman.

Acolo a publicat un manifest în care printre altele a ţinut să arăte că în primul guvern averescan a adus pacea; iar în cel de al doilea a normalizat viaţa, a înfiinţat şcoli, spitale, biserici etc.

Mă rog, ca ori ce candidat ce se respectă, a spus omul ce i-a trăsnit prin cap, lăsând cetăţenii Romanului, uluiţi de atâtea mari bunătăţi, de care auzeau pentru întâia oară.

Putea dl Argetoianu să înşire de trei ori mai multe minuni făcute de d-sa, probabil în închipuire, şi nimeni n'ar fi avut nimic de zis.

Doar e alegere.

Cum a putut însă omul acesta, să amintească în manifestul său de pacea dela Buftea şi s'o prezinte ca pe unul din marile sale merite?

Chiar admiţând că această pace ar fi fost un rău necesar, a-ţi face din ea un titlu de glorie, credem că e pură inconştienţă.

A adus pacea dela Buftea? Dar cine nu putea face această tristă ispravă....?

Adică nu. Dl Argetoianu are perfectă dreptate. Intr'adevăr puţini s'ar fi găsit în ţara asta cari să primească să trateze îmbucătăţirea patriei lor. Dl Argetoianu a avut însă sinistrul curaj. Urât merit!

Idealism rău mirositor

Unul din oficioasele partidului naţional, care făcea multă paradă de idealism, afirmă că partidul naţional se dă cu partidul ţărănist în aceeaş troacă politică pentrucă e „cel mai tare".

Afirmaţie de două ori riscată. Intâi că „tăria" partidului ţărănist este foarte îndoielnică, şi al doilea că trădează toate intenţiunile josnice cari stau la baza partidului naţional.

Numai pentru singurul cuvânt că este „cel mai tare", partidul naţional, partid burghez de centru, e gata să accepte polititica desmăţată extremistă a partidului ţărănist.

Ce fel de idealism politic o fi acesta, rămâne să ne lămurească abilitatea vre-unui dialectician naţionalist. De-ocamdată dl Iorga remarcând argumentaţia demagogică care se trădează singură, o numeşte „socoteală de brânză".

După aceeaşi metodă, dacă printr'o supralicitaţie demagogică partidul comunist ar deveni „cel mai tare", ar fi ca mâine să vedem pe dl Maniu în tovărăşia lui Moscovici, pe dl Vaida braţ la braţ cu Cristescu şi restul partidului naţional în tovărăşia fetelor dela Rege.

Şi-acesta ar fi un soiu de idealism politic; iar „socoteala de brânză" tot aşa de reşită. Numai că, tot după dl Iorga brânza se chiamă „gagoman" şi se ştie că acest soiu de brânză bună miroase foarte urât.

Ca şi idealismul rău mirositor al candidului partid naţional!

Ingrijorarea unui ziar românesc

Leul este de vre-o două zile staţionar la 8.20. Ce credeţi că face organul bolşevic al dr.-lui Lupu? Se bucură ca orice ziar pur românesc sau ca ori ce cetăţean român

Dimpotrivă.

de astă dată nu numai tace ca de obicei, în astfel de împrejurări fericite pentru ţară; dar chiar îşi dă pe faţa necazul şi veninul.

Inchipuiţi-vă, foaia bolşevică e îngrijorată de urcarea tot mai accentuată a leului; căci prevede într'un viitor apropiat falimente, crahuri şi tot felul de dezastre comerciale în ţară dacă leul n'are de gând să se oprească odată.

Şi totuşi acum două săptămâni prevestea aceleaşi dezastre, pentru că leul se coborâse sub 7.

Aşa dar nici într'un fel nici într'un altul nu-i convine ziarului drlui Lupu.

Cum i-o mai fi convenind oare?

Fără îndoială în aşa fel încât să aibe posibilitatea să acuze şi să înjure guvernul de nepricepere şi de nedestoinicie.

Ce se va face „Aurora" dacă leul va continua să se urce fără chip de oprire? Cine o va mai crede pe ea asupra incompetenţei guvernului şi asupra necesităţii de venire la guvern a dlui Stere? Deja aşa şi abia îşi duce zilele de azi pe mâine, dar ce va fi atunci când dl Stere şi cu toţi economiştii şi specialiştii partidului ţărănist îşi vor lua nădejdea dela putere.

O provoca, n'o provoca leul vre-un faliment, în urcarea lui. Dar crahul „Aurorei" e sigur.

INFORMATII

In urma unui refuz al direcţiei uzinelor „Reşiţa“ şi „Anina“ de a încheia un contract colectiv de muncă — lucrătorii dela secţia silvică au declarat grevă.

Prin intervenţia dlui S. S. Botez inspector central al ministerului muncei, greva a luat sfârşit şi muncitorii au reluat lucrul.

■

Societatea anonimă clujană pentru îngrăşarea porcilor s'a cointeresat în casa de păstrare şi Banca cetăţenească (Polgaritakarekbank) din Cluj.

Scopul societăţii este să se ocupe în stil mare cu îngrăşarea porcilor şi exportul de vite. Membrii în consiliul de administraţie au fost aleşi dnii Meteş, prefectul Clujului, preşedinte, dr. Iuliu Pop, primarul Clujului, dr. Oana, dr. Miclea, Feldmann, Ieremias, Gerleozi, Rosenfeld, dr. Bolza şi dr. Warenberg. Se speră că prin aceasta se va putea înlătura criza de untură de pe piaţa Clujului.

■

Din rapoartele sosite la ministerul de interne reese că ploaia căzută în ultimele zile a fost generală şi din abondenţă.

Porumburile târzii şi în special cele din Moldova şi regiunea de colină a Munteniei şi Olteniei, vor profita mult de pe urma acestor ploi, dând o recoltă foarte bună.

■

„Societatea Anonimă pentru îngrăşarea porcilor şi industria cărnei din Gheria“ cumpără în permanenţă pe lângă preţurile pieţei, din proprietatea domeniilor, porci şi tot soiul de cereale în cantitate nelimitată şi vinde porci graşi precum şi alte producţii prelucrate din porci.“ 1515

■

Un corespondent care a vizitat un centru important de industrie textilă polonă din Silezia ne semnalează faptul curios că englezii, profitând de avantajul valutei lor, cumpără în Polonia însemnate stocuri de postav pe cari apoi le revând în România şi în restul Orientului apropiat ca marfă de origină engleză.

■

De oarece Ministerului de Industrie şi Comerţ din Cluj i-se adresează foarte des cereri din partea industriaşilor şi meseriaşilor din Transilvania, pentru diferite materiale şi maşini pradă de război, aduce la cunoştinţa tuturor interesaţilor că pe baza Inaltului Decret-Lege Nr. 2503 publicat în Monitorul Oficial No. 57 din 15 Iunie 1920, toate materialele declarate ca pradă de război a fost predate Societăţei privilegiate „Refacerea Industrială“ Braşov, Str. Porţii 61, încă la 21 August 1921. Susnumita societate este obligată a prelua, conserva şi distribui după normele stabilite de Ministerul Industriei şi Comerţ, depozitele de maşini sau materiale, ce statul le aduce ca aport. Iar în cea ce priveşte materialele sau maşini asupra cărora se ridică oare-care pretenţiuni, interesaţii se vor adresa Serviciului Lichidării materialelor pradă de război din Transilvania a Min. Ind. şi Com. din Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 98, etagul II. 2041

Ministerul de domenii a aprobat suma de un milion 700.000 lei pentru replantarea pădurilor răşinoase distruse în timpul războiului.

Aseară a plecat la Dorna Vatra, dl Teodoru, directorul general al regiei, spre a supune dlui Vintilă Brătianu situaţia manufacturelor regiei din Ardeal.

■

In urma unei vizite făcute de d. dr. Totoianu, medicul prim al oraşului la băile de strand unde s'au analizat apele ce alimentează bazinul comun, d. prim-medic a constatat că apele conţin baccilul paratifosului şi a dispus ca băile să fie închise timp de două zile.

■

Ultimele ploi căzute pe teritoriul Ardealului au fost foarte prielnice câmpului, în deosebi porumbului.

Sâmbătă şi Duminecă în 5 şi 6 se va da la Băile Cojocna o serată artistică cu concursul:

Drei Katz dela Bucureşti cântăreaţă, Halász Baba, concertantă din Cluj, Graziella Galus şi I. Galus baletiştii operei Române, ziaristul Somogyi, caricaturistul Kolozsvari, conferent: George Ferenczy ziarist.

Conferenţa dlui Ferency, care apare pentru prima dată în anul acesta, pe podiul, pe care a obţinut succese deosebit de strălucite, este cu un special interes aşteptat.

■

Ieri au început la Teatrul Naţional din localitate repetiţiile generale pentru viitoarea stagiune.

Stiri din Simleul-Silvaniei

Culturale

„Societatea Studenţilor Sălăjeni“, în ziua de 13 August 1922, aranjază în Simleul-Silvaniei o conferinţă culturală, care va fi urmată de dans. Venitul curat este destinat pentru mărirea fondului pentru ajutorarea studenţilor lipsiţi de mijloace materiale.

Judiciare.

In ziua de 1 August a. c. a avut loc înaintea judecătoriei ocolului Şimleu procesul celor 12 comercianţi acuzaţi de specula 9 comercianţi au fost condamnaţi, iar în 3 cazuri procurorul delegat s'a abţinut să acuze.

Economice

Primăria oraşului, acum câteva zile, a primit un stoc de vite contingentate în număr de 200 pentru a fi distribuite populaţiei cu preţ redus. Consiliul oraşului a fixat preţul cărnei la 9 Lei chilogramul. Distribuirea se face prin bonuri de carne, pe cari le primesc capii de familie, fiecare membru de familie primind 2 chilograme pe săptămână.

Sportive.

Echipa de football a clubului sportiv din Şimleul-Silvaniei a avut Duminecă o întrecere cu o echipă din Tăşnad. Matchul a fost câştigat de echipa din Tăşnad, care a învins pe cea din Şimleu la 4:0.

Electorale:

Colegiul electoral pentru alegerea de senat a fost convocat pentru a alege senator în locul decedatului Dr. Alexandru Gheţie pentru zilele 19 şi 20 August. Până acum se dă ca sigură candidatura d-lor: Dr. Ioan Gheţie advocat, cu program liberal şi Domiţian Copsă cu program naţional. Din partea ambelor părţi se fac mari pregătiri.

Coresp.

Dela Teatrul naţional din Cluj

— Pregătiri pentru noua stagiune —

Teatrul Naţional din Cluj şi-a reînceput azi activitatea pentru pregătirea celei de a 4-a stagiune. Suntem în măsură să dăm următoarele informaţiuni asupra noului an teatral.

Pentru această stagiune s'a stabilit următorul repertoriu:

1. **„Un domn pribeag“, de N. Iorga.**
2. **„Hamlet“ de Schakespeare.**
3. **„Taifun“, de N. Lengyel.**
4. **„Lipitorile satelor“, de V. Alexandri.**
5. **„Pescărelul“, de A. Cehov.**
6. **„Vicleniile lui Scapin“, şi „Căsătoria Silită“, de Molière.**
7. **„Visul unei nopţi de vară“, de Shakespeare în traducerea St. O. Iosif.**
8. **„Femea Mării“, de Ibsen.**
9. **„Castelul istoric“, de Bisson á Turique.**
10. **„Ciuta“, de I. V. Popa.**
11. **„Machbet“, de Shakespeare.**
12. **„Fetiţa din Pierre Veber“, şi II de Corse.**
13. **„Sanda“, de Al. G. Florescu.**
14. **„Pământ“, de Schöber.**
15. **„Neguţătorul din Veneţia“, de Shakespeare.**
16. **„Nunta lui Figaro“, de Beaumarchais.**
17. **„Cavalerul Vioia“, de Motaş.**
18. **„Sorana“, de I. Al. Brătescu-Voineşti.**
19. **„Sacontala“, de Calidassa.**
20. **„Necinstiţii“, de Roberto Bracco.**
21. **„Magistraţii“, de Brieux.**
22. **„Grădina cu cireşi“, de A. Cehov şi câteva piese într'un act, printre cari „Morcovei“ (Poil de Carotte) de Renard, „Săracul popă“, de Sorbul, „Conul Leonida“ de Caragiale, etc.**

Aceste piese vor alterna cu reluări din trecutele stagiuni, astfel că în fiecare Marţi se va trece o nouă piesă pe afiş.

Idea unificării repertoriului Teatrelor Naţionale, preconizată de Direcţiunea Generală a Teatrelor, se va realiza în această stagiune. Astfel a fost fixat un număr de piese, cari vor fi jucate atât la Bucureşti, cât şi la Cluj, Iaşi şi Craiova.

Dintre acestea sunt: Machbeth, visul unei Nopţi de vară, Shyloki, Nunta lui Figaro, femeia Mării, Vicleniile lui scapin, Scrisoarea pierdută, Vlaicu Vodă, Trandafirii Roşii, Sanda Ciuta.

Pentru reprezentarea acestor piese Teatrul Naţional din Bucureşti va împrumuta la nevoie, teatrelor din provincie artiştii necesari. De asemenea artiştii Teatrelor de Provincie, cari se vor distinge în anumite roluri din acest repertoriu comun, vor putea merge să joace acele roluri pe scena Teatrului din Bucureşti şi în ansamblul de acolo.

Personalul artistic al Teatrului a rămas aproape acelaş.

Doamna Olimpia Bârsan, care a obţinut doi ani de-a rândul concediu pentru a juca la Cluj, a fost chemată în anul acesta la Teatrul Naţional din Bucureşti.

Angajaţi noi ai Teatrului sunt: Doamna Gina Sandry-Bulandra şi dnul Petrică Bulandra, foşti artişti ai Comandiei Bulandra, dna Jipescu o tânără premiantă a Conservatorului din Bucureşti clasa maestrului Nottara şi dnii Borgovan C. Potcoavă şi I. Vanclu.

Dintre absolvenţii conservatorului din Cluj au fost angajaţi dnul Bănuţiu, dşoara Elena Borsa şi dra C. Caracioni.

Deschiderea stagiunei a fost fixată la 16 Septembrie 1922, cu scrisoarea pierdută a lui Caragiale pentru comemorarea a 10 ani dela moartea marelui scriitor.

S'au pus în repetiţie piesele Taifun, Lipitorile Satelor, Hamlet, un Domn Pribeag şi Visul unei Nopţi de Vară.

Nemulţumirile invalizilor debitanţi

Cum se desfac produsele R. M. S. în localitate. Invalizii sunt persecutaţi, iar ceilalţi debitanţi protejaţi. O justă distribuire. In atenţia d-lui dir. regional al R. M. S.

Nu este prima oară, când nearătăm nemulţumiţi de felul cum se procedează la oprovizionarea cu produsele regiei a micilor debitanţi.

Este adevărat, că în urma măsurii luate în primăvara aceasta de a se desfiinţa marile debite şi de a se aproviziona micii debitanţi direct de la depozitele regiei, se putea prevedea oarecare dezorientare, dar de şi suntem în a cincea lună de când s'a introdus noul sistem, neregulata distribuire a produselor R. M. S. continuă.

Zilele trecute s'au prezentat redacţiei noastre un grup de invalizi români din localitate şi ni s'au plâns de felul cum depozitul regiei locale le satisface cererile.

Odată ce invalizii se prezintă în zilele fixate la depozitul regiei, şeful depozitului nu caută de loc a le satisface nevoile lor. Pe lângă faptul, că nu li-se dă spre vânzare nici odată produsele cerute de ei, li-se micşorează şi cantitatea.

Faptul şi mai trist e că alţi debitanţi, cari nu sunt invalizi sunt totuşi privilegiaţi la aprovizionare.

Efectul acestor favoruri nu întârzie să se arate. Pe când invalizii sunt lipsiţi cu desăvârşire de produsele, care se cer mai mult pe piaţă, debitanţii ceilalţi au marfă în deajuns şi fac invalizilor concurenţă ucigătoare.

Supunem justa plângere a invalizilor d-lui dir. regional al Regiei şi în special, D-lui Pojar cu credinţa, că situaţia aceasta va înceta.

Colecta pentru edificarea căminului studenţelor.

Stoica Silvia Alba-Iulia Lei 500, Consistoriul bis. ort. rom. din Transilvania Sibiu 1235, Oficiul protopresbiterial gr. or. din Ciacova 175, Secretariatul cercual Dopca 30, Consiliul oraşului municipal Satumare 334, Comuna Deta 185, Prefectura judeţului Tg. Mureş 559, Primăria comunei Maureni 5, Primăria comunei Crizbar (jud. Braşov) 100, Primăria urbei Focşani-Putna 988, Pretura din Vinţul de jos 145, Podoabă protopop Teaca 40, Dănila Ieronim protop Câtuia 400, Maghiar Teodor Mociu 86, Floca Ioan Zlagna 8·50, Bata Emilia Satulung (jud. Braşov) 300, Primăria Cobor 5, Prefectul judeţului Sălaj 313, Şcoala normală de învăţători Cluj 992 Lei, Primpretorul plasei Cisnădia jud. Sibiiu 346, Valeriu Floricu protopop Şebeşul de sus 22, Reuniunea fem. rom. Oradea-Mare 440, Ion Pop protopop Moriaca 292, Comuna Rupea (Tarnava mică) 40, Liceul de stat Regbinul săsesc 1098, Prefectura judeţului Caraş-Severin 99·30. Total Lei: 8,728·—

Primul şi cel mai mare magazin de PIANE din România-Mare
I. TRISKA Cluj,
Strada Şaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.
Telefon 419

977
Au sosit piane noi.

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin UNIO Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

S'au deschis Antrepozitele FRENKEL Str. Aprinioarelor (f. Gyufagyár-utca)

Cum poate gândi un tradator

In sfârșit „Steagul a găsit un mijloc prin care crede că va isbuti să impună pe dl Marghiloman atenției generale. Și mai ales crede că grație acestui mijloc va isbuti să facă pe adversarii dlui Marghiloman, în afară de cei din partidului liberal să tacă, să înceteze campania lor împotriva șefului progresist.

Tactica „Steagului" e simplă.

Mai toate gazetele de opoziție par favorabile unui acord între partidul național și dl Marghiloman, deci și reabilitărei politice a dlui Marghiloman, căci mai toate își au „Marghilomanul" lor, care trebue reabilitat.

„Lupta" însă, consecventă politicei antantofile, duce cea mai aprigă campanie contra dlui Marghilom.

„Lupta" deci trebue câștigată de partea fostului ministru în România al Kaiserului Wilhelm.

Mijlocul nu-i greu de ghicit. Conducătorii „Luptei" ducea pe vremuri prin ziarul „Adevărul" o campanie fără armistițiu și fără încetare împotriva partidului liberal. Dl Mille își făcea chiar un titlu de glorie din pornirea lui împotriva acestui partid.

Or această susceptibilitate a d-lui Mille, crede „Steagul" nu trebue lăsată nespeculată mai ales acum la bătrânețe.

Și atunci întreabă „Steagul": cum poate dl Mille, adversarul înfocat de dinainte de războiu al liberalilor, să întrebuințeze acum armele și argumentele liberalilor.

Dar alături de d. Mille, găsește „Steagul" mai departe, doar dl Marghiloman a rămas statornic în lupta împotriva liberalilor. Toți cellalți, Take Ionescu, N. Iorga, General Averescu, chiar Stere au făcut sau fac tranzacțiuni cu partidul liberal.

Cine rămâne atunci să lupte împotriva liberalilor? Doar partidul naționaliștilor ardeleni.

„Dar este oare cineva atât de naiv în cât să-și închipuie că ardelenii ar putea s nguri doborâ pe liberali și guverna țara contra formidabilei organizațiuni liberale.

Din fericire e dl Marghiloman care stă alături fără ocupație, gata să dea o mână de ajutor....

Iată de ce ziarul „Lupta" trebue să înceteze campania și odată cu el, toi aceia cari sunt împotriva partidului liberal.

Ați văzut socoteala trădătorului? A găsit șurubul care trebue înșurtit

Acum probabil, omul își închipue că totul va merge dela sine. Că „Lupta" și toți cari nu pot uita vremurile de groază ale războiului își vor părăsi dintr'o zi pe alta convingerile, și vor veni în calea d-lui Marghiloman spunându-i: Salutăm și iartă-ne șefule!

Criza financiară din Austria

Soluțiuni luate de marile puteri în vederea înlăturărei ei

De la războiu încoace Austria se sbate într'o cumplită criză financiară, imposibilă de înlăturat prin proprille ei mijloace, întru cât prin faptul urmărilor războiului resursele financiare și economice ale acestui stat, pot fi considerate ca neexistente.

In ultimul timp starea finanțelor austriace era atât de precară, încât printre oamenii politici de la Viena, se manifesta un puternic curent, ca Austria să fie alipită Germaniei.

Marile puteri prevăzând pericolul pentru Europa a unei asemenea eventualități, iar pe de altă parte văzând că altă soluție nu este, decât ca Austria să fie ajutoare destul de însemnate, totuși insuficiente pentru ca criza financiară austriacă să poată fi înlăturată.

Din această cauză marile puteri s'au gândit la soluțiuni mai practice în legătură cu îndulcirea unor clauze din tratatele rasboiului în favoarea Austriei. Astfel comisiunea reparațiilor într'o ședință plenară a luat hotărârea de a suspenda hipoteca instituită de tratatul de la Saint Germain asupra activului Austriei, permițându-i astfel ca să fondeze o nouă bancă de emisiune și de a încheia împrumuturi în streinătate. Știrea aceasta a produs la Viena un mare entuziasm și ea dovedește că aliații își dau perfect seama de greutatea crizei austriace, precum și de urmările care pot decurge de aici.

Guvernul din Viena în prezent depune toată activitatea în vederea înființărei băncei de emisiune. Ziarele vieneze constată că deși veniturile vamale, ale salinelor, pădurilor și domeniilor Statului, cari formează gajul băncei de emisiune, sunt supuse controlului și aprobărei Comisiunei de reparații, totuși guvernul austriac își exprimă încrederea, că față de criza financiară din Austria, formalitățile ce trebuesc îndeplinite, nu vor produce întârziere în înființarea băncei de emisiune, singura în stare să aducă o îmbunătățire coroanei austriace.

A doua condițiune necesară refacerei Austriei, este contractarea de împrumuturi pe piața streină. In momentul de față guvernul din Viena tratează cu mai multe grupuri financiare streine, cerând în același timp Comisiei de reparațiuni, să admită drept gaj, monopolul tutunului pentru o durată egală cu durata împrumutului ce va fi contractat.

Pe de altă parte, guvernul din Viena în vederea consolidărei finanțelor Austriei, a convocat parlamentul pentru a lua o serie întreagă de măsuri, menite să determine o îmbunătățire în starea generală a statului austriac.

Franța rămâne neînduplecată

Paris. — Poincaré a răspuns astăzi la nota primită eri din partea Germaniei. Răspunsul este categoric și pune Germaniei în vedere represalii în cazul eludărei dispozițiunilor tratatului.

Ultime informații

Prin fir special dela corespondentul nostru din București

Ora 2 p. m.

Ziarul Adevărul în articolul de fond, criticând partidul național afirmă că aceasta a oferit streinătății Cartea Neagră despre alegerile din urmă. Aceste plângeri în streinătate sunt manifestări periculoase.

*

Din Ianuarie până acum s'au plătit din tezaur 800 milioane pentru datoriile interne ale statului. Pentru furnituri de furaje se va recurge la împrumut.

*

In întrunirea Camerei de Comerț din București, președintele a arătat consecințele favorabile pentru creditele negustorilor din streinătate în legătura cu aranjamentele făcute de guvern prin Banca Națională.

Intrunirea a ratificat convenția Băncei Naționale cu privire la consolidarea datoriilor private din străinătate.

Camera de Comerț va alege reprezentanți pentru a fi trimiși în streinătate.

*

In urma anulării taxei de import pentru zahăr, ministrul industriei va stabili cu începere din Octomvrie un preț maximal a zahărului.

Stabilirea regulamentului congresului presei române

București. — Comitetul organizator alcătuit din cele trei societăți ziaristice bucureștene împreuna cu celelalte societăți din țară, a stabilit regulamentul congresului pentru federala societăților de presă din România ce se va deschida la 24 Septemvrie, cu inaugurarea Casei Sindicatului Ziariștilor din București.

Conferința financiară dela Praga

Praga. Tratativele începute la 31 Iulie între ministrul de finanțe cehoslovac și ministrul de finanțe al Austriei au luat azi sfârșit In cursul acestor tratative s'a convenit asupra restului chestiunilor în legătură cu creditul făg duit de Cehoslovacia Austriei, și s'a discutat chestiunea lichidărei Băncei Austro-Ungare și a înființărei Băncei de emisiune a Austriei. Ministrul austriac după semnarea convenției a părăsit Praga.

TELEGRAME

Ziar suspendat în Germania

Berlin. — Ziarul „Berliner Lokalanzeiger" a fost suspendat de către guvern pe timp de trei săptămâni din cauza atitudinei lui potrivnice republicei.

Infrângerea trupelor bolșevice

Trupele antibolșevice spre Nijni-Novgorod

Varșovia. — **Trupele antibolșevice au respins trupele sovietice la Vologdai și Viatca și se îndreaptă spre Nijni-Novgorod, fără să întâmpine rezistență, în scopul izolării Moscovei, tăindu-i aprovizionarea.**

Executarea despăgubirilor de război

Germania în fața dezastrului

Berlin. — Ultimatul Poincaré a produs la Berlin impresia unei catastrofe. Din cauza panicei dela Bursă și a scăderii mărcii, guvernul va respinge ultimatul. Se crede, că dl Poincaré va confisca veniturile de Stat, impozitele și taxele vamale în teritoriul ocupat. Guvernul a renunțat la cumpărarea de devize pentru plata datoriei interne și externe.

„Petit Parisien" crede, că dl Poincaré va lua sancțiuni Sâmbătă începând cu confiscarea bunurilor germane din Alsacia-Lorena.

Aliații contra ocupării Constantinopolului

Londra. — In camera Comunelor Dl Lloyd George a declarat inexacte svonurile privitoare la convocarea unei conferințe a semnatarilor tratatului de pace dela Sevres. Tot atunci a declarat că aliații nu vor îngădui punerea în aplicare a planurilor Greciei relative la ocuparea Constantinopolului.

Intoarcerea prințului George în Serbia

Belgrad. — Prințul George, fratele regelui Alexandru, s'a întors din Franța la Belgrad.

Protestul pan germanilor contra Italiei

Viena. — Partidul pan-german a publicat un protest împotriva pretenției Italiei de a câștiga un pâlciu vamal și o gară comunală în Insbruk.

Dispariția unei valize diplomatice polone.

București. — Valiza diplomatică a delegației polone dela Genova a dispărut pe drum la reintoarcerea delegației la Varșovia (Lipsă).

Relațiuni asupra ocupării Budapestei

Ungurii se acuză între ei

Budapesta. — Primul-ministru a declarat în Adunarea Națională că românii n'au ocupat numai din propria inițiativă Ungaria, ci că au fost unele cercuri ungare cari au încurajat această expediție. Friedrich a declarat că existau unele înțelegeri între socialii-democrații unguri și între trupele române.

Aliații și atacul Greciei contra Constantinopolului

Londra. — Anglia și Franța au căzut de acord cu privire la necesitatea unei acțiuni comune pentru apărarea Constantinopolului. Ziarele franceze cred că atitudinea puterilor va avea repercusiunea asupra cabinetului Protopapadachis care a întreprins acțiunea contra Constantinopolului și care e dezaprobat de către aliați.

Holera în Serbia.

Belgrad. — In Iugoslavia s'au ivit câteva cazuri de holeră.

Sasanov la Varșovia.

Varșovia. — Fostul ministru de externe al Rusiei, Sassonov a sosit în localitate.

Conferința bisericilor creștine.

Copenhaga. — La 8 August se va ține la Copenhaga conferința delegaților diferitelor biserici creștine.

Un pericol permanent

Infecția din gara locală. Mii de cutii de conserve alterate zac lângă gară, în atenția autorităților.

In timp ce se iau cele mai severe măsuri pentru preîntâmpinarea holerei, în Ardeal cât și în orașul nostru, la noi în gară, domnește o murdărie de nedescris.

Nici mai mult, nici mai puțin decât câteva mii de cutii de conserve alterate provenind dela regionala de subzistență a corpului VI de armată, exală împrejur un miros îngrozitor.

Ca culme a ironiei, aceste conserve care reprezintă conținutul unui vagon sau două sunt păzite de santinelă. Ne facem ecoul populației din vecinătatea focarului de infecție, cerând șefului depozitului de subzistență al corpului VI Armată să dispuie ridicarea acestui focar de infecție ce pune în primejdie sănătatea locuitorilor.

No. 13. Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii exelente uscate, pivnițe cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401. 290. Lloyd 272

No. 206—1922.
a. f. c. sc. d.

Concurs.

La liceul grăniceresc „**Gheorghe Coşbuc**“ din Năsăud sunt a se umplea următoarele catedre vacante: a) **2 (două) catedre de l. franceză;** b) **1 (una) catedră de ştiinţele naturale;** c) **1 (una) catedră de matematică-chimie.**

Titularii, respective suplinitorii acestor catedre vor primi retribuţiile, pe cari le primesc profesorii similari dela liceele de stat.

Petiţionarii, români, cetăţeni ai statului român (de preferinţă din vechiul regat, profesorii de franceză pot fi şi francezi), îşi vor înainta petiţiile însoţite de actele justificative subscrisei comisiunii administrătoare, prin direcţiunea liceului suscitat, în termin de 15 zile dela ultima publicare a acestui concurs.

Năsăud, la 30 Iulie 1922.

In numele comisiunii administrătoare a fondurilor central şcolar şi de stipendii din districtul Năsăudului.

Preşedinte: Dr. TEOFIL TANCO. 2040 p. Secretar: TEODOR ŞIMON.

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcţiuni de Mori
Atelier de Motoare şi maşinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

S'a deschis S'a deschis
Dans de parchet
Seara să petrece cel mai bine în localul
DACIA-BAR
cel mai distins loc de distracţie a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.
Radio 2532. 1948

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.
Banca Mobiliară
Soc. An.
Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 şi 725
Cumpără şi vinde soiu de monete streine. Concurenţe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.
Lloyd 605 1819

TRASUL
dă betonului şi mortarului densitatea deplină şi impermeabilitatea măreşte clasticitatea şi resistenţa de tracţiune şi de presiune, face posibil economii mari la ciment de portland.
TRASSIA S. A. p. Exploatare de tras transilvanean în DEJ, fabrica: Tras, Trasvar, Ciment de Tras.
Prospecte şi certificate oficioase stau la dispoziţie. Representant pentru jud. Gojocna şi Turda-Arieş precum şi depozit în Cluj: Inginer F. HANN Cluj, Strada Cipariu No. 3. 1401

BĂILE FELIX
(ORADEA)
Poziţie climaterică, Băi, Hotel şi Restaurant de primul ordin.
2013
Preţuri moderate Proprietar Klein.

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE

DIRECŢIUNEA CLINICILOR UNIVERSITARE, CLUJ.

No. 320—1922.

Licitaţiune.

Se aduce la cunoştinţă, că Administraţia Clinicilor Universităţii din Cluj, pentru aprovizionarea Clinicilor cu lemne de foc, în cantitate de 200 vagoane, a 10,000 kg. — lemne de fag uscate calitatea I — va ţinea licitaţie cu oferte închise şi sigilate, în ziua de 16 August 1922 ora 10 a. m. în biroul Administraţiei.

Informaţiuni mai detaliate referitoare la aceste lemne, se dau zilnic în biroul Administraţiei între orele 8—14.

Cluj; la 31 Iulie 1922

2037 Administrator: CRIŞAN.

Ministerul Sănătăţii publice, al mucii şi ocrotirilor sociale
Inspectoratul General Sanitar din Ardeal Serviciul de Economat.
Str. Gen. Grigorescu 47—49.

No. 15461. Cluj, la 3 August 1922

Publicaţiune.

Să aduce la cunoştinţa celor interesaţi că în ziua de 18 August 1922 ora 10 a. m. să va ţinea din nou licitaţie publică în Cabinetul Inspectoratului General Sanitar din Cluj, Calea Victoriei 27, în conformitate cu legea Contabilităţii publice art. 72—83, pentru procurarea pânzăturilor şi încălţămintelor necesare Azilelor de copii.

Supra oferte nu să primesc. Concurenţi sunt obligaţi a depune garanţă de 10%.

Toate condiţiunile, caietul de sarcini şi alte deslusiri să pot lua dela Serv.ciul de Economat Str. Gen. Grigorescu 47—49 în fie care zi de lucru.

2047 INSPECTORUL GENERAL SANITAR CLUJ.

Descoperire Nouă
Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ţinând căldura timp de 24 ore.
Economie
Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spaţiu de 10 m³.
Ori şi cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicaţiuni imediat în ori şi ce oră din zi.
1393
Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan şi Teracotă. **Cluj,** Strada Motilor No. 7
L. C. Hardtmuth si Karol Majors fii.

Pentru vizitatorii Clujului şi cei din localitate.

Rubrica comercianţilor bine asortaţi care servesc bine şi eftin

Restaurante	Droguer	Manufactura	Ghete	Instalatii
Rest. Orasului Grădinei, Str. Regina Maria	Viorelia Parfumerie şi Droguerie Piaţa Unirii.	Luca Niculescu	Turul	Firma Universum Th. Orban & M. Anghel Strada Bob No. 5.
Pferschi			Vasile Bindea Fabricant de ghete Palatul consumul Funcţionarilor	
Central	Rózsa	Missir Str. Memorandului 11		Automobile
Coloniale			Croitor de Dame	
„COLOMBO“ Coloniale, delicatese, proprietar IONEL ALDICA CLUJ.	Emke	Barza	Wartenberg	Leonida
Atlantica				

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Vipt în familie dacă se poate cu locuința **caută** doi tineri intelectuali. □ Plătesc bine.

Ase adresa la ziar sub N. și P.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Article frumoase de drogherie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, Piața Unirii No. 5. 1385

De vânzare
cu preț avantajos un
Automobil
de 6 persoane
în stare bună.
Se poate vedea în Str. Londrei (Hosszu-utca) No. 21. 2031

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. Reducere 30% pentru toți funționarii publici și particulari, precum și familiile lor. 1253

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GANZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 40.
◆
Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□
148

Căutăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului.

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE
Școala de Conductori de Lucrări Publice — Cluj.

Concursul de admitere în școală.

1. Scolile de conductori de lucrări publice au de scop formarea de personal technic necesar pentru proiectarea, conducerea și supravegherea executărei lucrărilor technice publice sau particulare de diferite feluri, sub ordinele inginerilor.

Durata cursurilor școlii este de 3 ani școlari, absolvenților cu succes ai școlilor li se vor elibera diploma de „Conductori de lucrări publice".

Diplomații acestei școli fac serviciu militar cu termen redus și pot concura la obținerea certificatului pentru ofițeri de rezervă, dacă au absolvit și gimnaziul.

2. Instrucția elevilor cuprinde:

a) Invățământul teoretic consistând din lecțiuni orale și lucrări grafice;

b) Invățământul practic consistând din lucrări pe teren cu aplicațiuni ale cunoștințelor teoretice dobândite în școală precum și lucrări de laborator.

Se face în timpul vacanței mari a anului I. companie pentru practica topografică organizată de școală.

Asemenea sunt obligați elevii a face în timpul celei a doua vacanță mare, practică pe șantier la serviciile Statului, iar în lipsă de lucrări la Stat aceasta practică se va face la particulari; obținerea locurilor la particulari rămâne în sarcina elevilor. Uneori pentru practică pentru șantier la Stat se găsesc locuri salariate.

3. Invățământul în școală este gratuit.

Elevii primesc gratis cele necesare studiilor lor, adică: cursurile, planșetele, hârtia de desemn și celelalte mici accesorii de librărie, afară de compasuri pe cari vor trebui să și le procure singuri cu spesele lor.

Elevii repetenți nu primesc nimic din cele arătate aci.

4. Toți elevii sunt externi și îngrijesc singuri de intreținerea lor cu propriile lor mijloace.

Se acordă însă în limitele bugetare ajutoare în bani elevilor români ai școlii lipsiți de mijloace, cât timp sunt merituoși și numai în epoca predării cursurilor. In caz că se va putea avea cămin sau internat în școală, aceste ajutoare în bani incetează. In anul școlar viitor se vor da ajutoare de 300 Lei lunar.

5. Elevii vor fi supuși la toate regulele de ordine și disciplină și cele de asiduitate la cursuri, examene și lucrări, cari vor fi stabilite de Direcțiunea școlii prin dispoziții de ordine interioară ce va găsi cu cale să la.

6. Un elev nu poate rămânea mai mult de doi ani în aceeași clasă, în cazul când el va rămânea pentru a doua oră repeteni elevul va fi șters din controale. Nu se admite repetirea decât o două clase.

7. Diplomații acestei școli pot fi obligați la terminarea școlii să servească Statului timp de 3 ani.

II. Condițiuni de admitere.

1. Tinerii cari doresc a fi înscriși la concursul de admitere în școala de conductori de lucrări publice din Cluj, vor trebui să adreseze Direcțiunii școlii (în Cluj) Str. Berde No. 2 o cerere cu timbru de un leu și asistență socială de 25 bani.

Inscrierile la concurs se fac cu începerea dela apariția acestei publicații și până la 20 Septembrie 1922.

Peste această dată ori ce cerere de înscriere va fi dată ori ce cerere de înscriere va fi respinsă; de asemenea va fi respinsă înscrierea acelora cari până la această dată nu vor prezenta toate actele cerute mai jos.

Cererea va fi însoțită de următoarele acte:

a) Extrasul de pe actul naștere, din care să reasă că n'are mai puțin 16 ani, nici mai mult de 23 ani la 1 Octomvrie 1922.

Dispensă de vârstă nu se acordă.

b) Cel puțin certificatul de absolvire (capacitatea) cursului inferior de liceu sau gimnaziu (programa de băieți) ori certificatul de absolvire al unei școli echivalată cu 4 clase de liceu de către Ministerul Instrucțiunei Publice, ori diploma de absolvire a uneia din școlile normale de învățători

Candidații normaliști vor trebui să fie liberi de ori ce obligație față de Ministerul Instrucțiunei.

c) Certificatul de vaccinare recentă.

d) Certificatul de bună purtare.

Dacă candidatul a intrerupt cursurile de mai puțin de 1 an, va aduce certificat dela școale unde a urmat în ultimul timp; dacă candidatul a întrerupt studiile de mai mult de 1 an, va prezenta certificatul de bună purtare de acolo de unde va fi avut o ocupație sau dela autoritatea comunală (la orașe prin declarațiile comahalagiilor) de unde domiciliază, arătându-se cum și-a trecut timpul dela incetarea cursurilor.

Toate aceste acte nu se vor înapoia în nici un caz înainte de trecerea complectă a examenului de admitere, afară de cadidații cari eventual se retrag dela acest examen.

Celor reușiți la acest examen nu li se înapoiază actele decât după terminarea școlii, sau dacă elevul se retrage dela școală.

2. Candidații vor fi supuși unui examen medical în urma căruia vor fi admiși pentru concurs, numai cei constatați ca fiind de bună constituție și că nu sufăr de vre-o maladie contagioasă sau de vreo infirmitate.

Acest examen medical va avea loc în Cluj în localul școlii, cu începerea dela 25 Septembrie 1922.

3. Concursul se va ține localul școlii și va începe imediat după terminarea examenului medical.

Acest concurs se va urma înaintea unui juriu numit de Direcțiunea școlii.

Probele la cari vor avea a satisface candidații vor fi cele următoare:

a) Probe, în scris cari vor avea de bază programul celor 4 clase gimnaziale (program de băieți) vor cuprinde chestiuni din: Algebră, geometrie plană și în spațiu, fizica și aritmetica cu sistemul metric, transformarea măsurilor metrice în măsuri vechi și viceversa.

b) O lucrare de caligrafie și scriere curentă după dictare și o lucrare de desemn liniar cu creion;

c) O compunere în limba română care să învedereze și gradul de cunoștință a gramaticei și ortografiei limbei române;

d) Probe orale consistând dintr'un examen teoretic (și de aplicații la matematici) asupra materiilor cerute mai sus.

4. După terminarea tuturor probelor concursului, Direcțiunea școlii coordonând rezultatele pe baza notelor obținute de concurenți, va forma lista celor ce ar putea fi admiși în școală și o va supune Ministerului.

Direcțiunea școlli, indată după rezultatele probei scrise, va elimina pe acdi concurenți cari vor fi dovedit lipsă de cunoștință suficientă. 2028

In atenționea
proprietarilor de casă, architecților și antreprenorilor.
văd. Iosif Tamásy
posede un mare depozit de sobe, mărfuri de porcelan terraootă, chamotă și faianță.
CLUJ, Calea Moților No. 7.
In casa proprie. ◆ Fondat în a. 1910

Reprezentanță generală din Ceho-Slovacia pentru vânzarea și instalarea de sobe de porcelan și terracotă, aranjament de bae, pardoseală cu cheramită și alte lucrări semene, cari toate să efeptuesc prompt, și pe lângă garanție. □□ □□

Mărfuri **veritabile Ceho-slovace,** căutate în toată lumea, cari sunt **cele mai durabile, mai estetice și mai eftine.**

Preturi de concurență nimeni nu poate să execute mai eftin
O singură încercare convinge mai multe ori. 1861

„AGRICOLA"
Societate Anonimă de asigurări generale din București.
◆
DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.
◆
Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni, Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kuplerstich
Uioară, Banca Ardeleană.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Reforma agrară în Ardeal

Înfăptuirea improprietăririi la Săcueni jud. Odorhei si la Loamneș jud. Sibiu

Cuvântarea dlui C. Tănăsescu. deputat de Odorheiu. Cuvântarea dlui ministru Ioan Th. Florescu. Impreprietărirea dela Loamneș. Cuvântarea dlui ministru Alex. Constantinescu

După sărbătorirea primei împroprietăriri din Sighișoara, dl I. I. C. Brătianu însoțit de d-nii miniștri Alex. Constantinescu și Jean Th. Florescu, a pornit spre Odorhei unde s'a oferit înalților oaspeți cari veniseră să ieă parte la împroprietărirea de la Secueni, un mare banchet la care au luat parte, pe lângă d-nii miniștri mai sus citați, și un număr foarte mare de intelectuali români, unguri și sași din Orașul Odorhei. Cu prilejul acestui banchet, dl C. Tănăsescu, deputat de Odorhei și fostul director general al resortului de Interne din Cluj, a ținut următoarea cuvântare:

Cuvântarea d-lui C. Tănăsescu deputat de Odorhei

Domnilor, mă simt peste măsură de mândru și fericit astăzi, când Primul ministru al țării românești de I. I. C. Brătianu, însoțit de miniștri Alex. Constantinescu și Jean Th. Florescu a venit la noi să înfăptuiască un punct din multele puncte ce conține programul marelui partid politic, partidul liberal, — mi-s'a umplut inima de bucurie când am văzut cu ochii executându-se pe teren, ceea ce eu vă spuneam când, înainte de alegeri, am venit la d-voastră, ceea ce eu vă spuneam, nu în numele meu ci în numele marelui patriot și bărbat de Stat I. I. C. Brătianu, — ceea ce eu vă spuneam că se va îndeplini „când am venit aici cu stindardul înfrățirei, al dreptății, al legalității și al cinstei, pentru a vă cere încredere în guvernul țării pe care l formează partidul liberal. Sunt mândru că fac parte din acest mare partid și sunt cu atât mai mândru cu cât suntem convinși atât noi cât și d-voastră că partidul liberal își va îndeplini întreg programul său și aceasta cu atât mai mult cu cât adversarii neîmpăcați ai acestui partid au încercat pe toate căile să vâre în inimile d-voastră, îndoiala și neîncrederea în guvern, scrâind prin gazete și propovăduind prin sate și orașe, că entuziasmul cu care a fost primit guvernul liberal când a luat conducerea destinelor acestei țări a slăbit, că o mare parte din partizanii săi s'au dat în lături și că poporul s'a descurajat.

Vai de poporul acela, a spus nemuritorul Ion Brătianu, al cărui viitor atârnă de un entuziasm momentan. Entuziasmul nostru nu a fost momentan, ci a fost pornit din profunda încredere ce avem în partidul liberal.

Faptele au desmințit pe calomniatorii partidului liberal, și vi i-a arătat ca pe niște proroci mincinoși.

Partidul liberal, d-lor, condus în grele timpuri de bătrânul Ion Brătianu, condus azi, tot în grele timpuri, de fiul său, marele patriot, I. I. C. Brătianu a fost dominat de o ideie mare: „improprietărirea, reînvierea și refacerea țării pe cale economică și financiară", care în aceste idei, partidul liberal s'a luptat și luptă cu bărbăție contra tuturor dușmanilor acestor idei. I'a învins pe toți și azi a redat țăranilor pământul pe care îl așteptau de atâta vreme. Încă dela Iași liberalii au modificat constituția, și au introdus în ea principiul improprietăririi și mi-am zis atunci că marea reformă agrare se va face și se va face astfel în cât să se dea societății românești un zbor puternic spre un viitor plin de prosperitate.

Astăzi am pornit cu mic cu mare, și plini de încredere neam strâns, în jurul guvernului, i-am dat și-i dăm curaj și putere să-și îndeplinească până la capăt marile reforme ce le-a proiectat pentru mărirea și întărirea României-Mari.

Să ridicăm rugăciuni lui D-zeu că ne-a învrednicit să trăim zile ca acelea pe care le trăim astăzi și că ne-a ajutat să avem în fruntea țării oameni ca dl I. I. C. Brătianu și colaboratorii săi. Acum când țara are ca conducători oameni plini de dragoste pentru poporul pe care îl guvernează și de dor de muncă, nu ne rămâne altceva de făcut ca să luăm locul ce ni-se cuvine în societatea popoarelor decât să intrăm prin propriile noastre mijloace, prin străduința și prin sudoarea frunților noastre în posesiunea virtuților din timpurile eroice ale marilor noștri voievozi. La muncă dar.

La cuvântarea din C. Tănăsescu a răspuns dl Jean Th. Florescu ministrul de justiție, după care au mai vorbit un sas, un ungur și un țăran.

La ora 5 p. m. înalții oaspeți au luat parte la sărbătorirea primei împroprietăriri din comuna Secueni. Pe tot personal drumului dela Odorhei până la Secueni, prin toate satele prin care au trecut, d-nii miniștrii au fost primiți cu entuziaste urale.

*

Pe hotarul Secuenilor unde urma să aibă loc tăierea primei brazde, s'au adunat toți țăranii de prin satele din jur. Erau câteva mii la număr. Sosirea reprezentanților guvernului a stârnit o minunată manifestație de entuziasm și bucurie.

S'a oficiat o slujbă religioasă după care preotul român din Secueni a ținut următoarea cuvântare:

„Un vechi obicei bătrânesc a făcut ca realizarea tuturor operilor mari să înceapă prin invocarea ajutorului lui Dumnezeu, și opera pe care guvernul o înfăptuește astăzi este poate cea mai mare și mai folositoare operă care s'a făcut în România dela unire până astăzi. Suntem fericiți că putem saluta în mijlocul nostru pe al doilea desrobitor al țăranilor, pe fiul lui Ion Brătianu, care peste câteva clipe va tăia brazda, arătând dușmanilor partidului liberal, că profeții mincinoase au fost vorbele lor, când spuneau că nu se va da pământ țăranilor.

Ați dat și dați mereu dovadă că sunteți guvern de fapte și nu de vorbe, încheie părintele.

Preotul reformat din Secueni aduce înflăcărate elogii guvernului liberal pentru imparțialitatea cu care s'a dat pământ țăranilor neținându-se seamă de nici o considerațiune de naționalitate sau de confesiune. *In numele naționalităților din acest județ pot să vă declar, dle Primministru, că nu avem nimic a ne plânge de modul cum sunt tratate minoritățile de către guvernul actual.*

Cuvântarea dlui I. Th. Florescu ministru de justiție.

Primit la cuvânt cu o lungă manifestație de simpatie, dl ministru Florescu spune în rezumat următoarele:

„*Vă mulțumesc, în numele guvernului, pentru entuziasmul cu care ne-ați primit: Am venit aici să ne îndeplinim o înaltă datorie, căci, dlor, e o adevărată datorie ce atunci când ai putință să dai cuiva drepturile pe care le are, Toate guvernele au recunoscut că aveți dreptul la pământul pe care-l munciți, dar toate acestea guverne nu v'au dat decât vorbe și numai vorbe. Astăzi am venit noi, cu fapte nu cu vorbe.*

Această improprietărire a țăranilor reprezintă un act de înaltă dreptate socială. Mulțumesc în numele guvernului, d-lui Pastor pentru cuvintele calde și pentru încrederea ce ne-a arătat.

Guvernul și partidul liberal invită la îndeplinirea datoriilor, și dă drepturi tuturor cetățenilor acestei țări, indiferent de naționalitate și confesiune. Munciți-vă pământul cu râvnă și cu cinste spre binele d-voastră și al țării noastre, încheie dl Florescu.

A urmat apoi cetirea procesului verbal de împroprietărire din care rezultă următoarele: S'au expropriat în hotarul comunei Secului, 170 de jugare pământ arător și 78 jugare pășune. Au fost improprietăriți 55 de îndreptățiți români, sași și unguri. Mărimea lotului a fost de două jugăre. Inginerul care a măsurat și a împărțit loturile a fost dl P. Schmeltz.

Improprietărira dela Loamnes, jud. Sibiu.

Cu aceiași însufletire și bucurie generală s' sărbătorit înfăptuirea împroprietărire și la Loamneș jud. Sibiu, în prezența dlui Primministru I. I. C. Brătianu, și miniștrilor Alex. Constantinescu, Jean Th. Florescu, C. Brătianu, secretarul general al consilului de minrștri etc., a tuturor autorităților locale și a unui foarte mare număr de țărani și țărance. După săvârșirea slujbei regilioase preotul comanei. Loamnes a luat cuvântul urând bun sosit, înalților oaspeți și arătând marea însemnătate a acestei sărbători.

După preot, a luat cuvântul dl Alex. Constantinescu, ministrul agriculturei.

Cuvântarea dlui ministru Alexandru Constantinescu

Am venit astăzi între d.-voastră, după cum 18 zile colindăm Ardealul dela un capăt la altul, supraveghind împroprietărirea de drept a țăranilor. Guvernul, în frunte cu șeful său, dl. I. I. C. Brătianu, e ferm hotărât ca în anul acesta împroprietărirea să fie și în Ardeal o realitate, (aplauze și strigăte de să trăiască). Suntem hotărâți, și dela această hotărâre nimic nu ne va putea abate, ca în tramna aceasta țăranul ardelean, fără deosebire de naționalitate să fie stăpân pe pământul lui. Până azi, în 24 comune din Ardeal s'a făcut împroprietărirea. Aci s'au expropriat aproape 2000 de jugăre, care aparțineau bisericei unitare. Expropriații suferă fără îndoială, pentru că li s'a luat pământul. Trebue însă să se știe că nu e un act de nedreptate, că nu e o confiscare această expropriere. Banii vor putea înlocui pământul. Cela ce facem noi și legea, e un act de înfrățire și de dragoste între toți cetățenii sinceri și cinstiți ai acestei țări.

Repet, suntem ferm hotărâți să aplicăm legea cu sfințenie și dreptate.

Din procesul verbal rezultă că au fost împroprietăriți 96 de țărani cu pământ arabil. S'au expropriat pentru pășunarea comunală 330 ing.

A urmat apoi în mijlocul unei însuflețiri cu adevărat indescriptibile, tălerea primei brazde. Plugul a fost condus de dnii miniștri, cari erau de față.

Agitația comunistă în Europa

Un senzațional ordin de zi către delegații și către comuniștii din toată lumea sovietici

Ziarele vieneze, sosite azi, ne aduc un senzațional ordin de zi secret al sovietelor către delegații lor din străinătate.

Ordinul acesta, pe care'l dăm aci în traducere exactă, emană dela acel Karachan, vice-comisar al sovietelor pentru afacerile străine, pe care România îl cunoaște din tratativele, urmate cu el, la Varșovia, de către guvernul Averescu.

„Situația critică a republicei sovietice federative ruseți, — glăsuește ordinul în chestiune — reclamă cea mai încordată muncă pentru recunoașterea republicei Sovietice. In numele comisarilor poporului și în înțelegere cu comitetul executiv central, vi-se ordonă următoarele:

1. Din personalul reprezentanțelor străine se va alege câte un tovarăș de încredere și va fi încredințat să facă cea mai largă propagandă printre muncitorii țării respective.

2. Se va pune învedere tuturor agenților secreți ai internaționalei comuniste, ai organizațiunilor de propagandă comunistă și ai marelui comitet executiv central rusesc, să desfășoare cea mai intensivă agitație printre membrii partidului comunist, dar mai cu seamă printre membrii organizațiunilor muncitorilor tineri și ai organizațiunilor care consimt cu noi. Va trebui să se exercite o influență tăinuită asupra capitalismului internațional și a burgheziei internaționale, și în scopul acesta vor trebui organizate adunări, greve, și manifestațiuni cât de multe, al căror singură lozincă va fi: „recunoașterea republicei muncitorilor".

3. Se va comunica tuturor membrilor partidului comunist că, în baza deciziunilor comisiei de propagandă, trebue să fie mobilizați pentru „săptămâna recunoașterii" ce se va organiza în favoarea republicei sovietice federative a rușilor. Fiecare trebue să se străduească pe ori ce căi, ca succesul agitației să fie cât mai mare.

4. Mijloacele materiale pentru „Săptămâna recunoașterii", vor fi înmânate de curieri speciali.

5. „Săptămâna recunoașterii" va trebui proclamată după conferința dela Haga, în acel caz, când delegații noștrii nu vor putea obține rezultate pozitive. Comisiunea centrală a încredințat pe Litvinoff, să nu facă concesiuni bancherilor și fabricanților străini.

Tovarăși! Rusia proletară vă cere toată stăruința și toate mijloacele. Republica rusească sovietică trebue recunoscută, — o cere aceasta situația actuală politică. Toate comunicările privitoare la „Săptămâna recunoașterii", vor fi trimise urgent, cifrat, mie sau tovarășului Wojnarowskj.

Ordinul este semnat de Karakhan, Wojnarowskj și Bukșejew și e dat din Moscova, din 2 Iulie 1922 și înregistrat sub Nr. 163.901.

Acum se vede lămurit din acest ordin, Rusia s'a pus cu toată râvna pe muncă. Se mai constată din cele de mai sus că guvernul moscovit întreține legături intime, constante și strânse, cu partidele comuniste din toate țările.

Ordinul de mai sus a stârnit o impresie puternică în toate cercurile diplomatice vieneze și va avea și în străinătate un deosebit răsunet.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

Tipărit cu masina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana"

ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul III. No. 581 — Opt pagini 1 LEU Opt pagini — Marți 8 August 1922

Infrăți[rea]

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA I[ULIU] MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNU[I COMITET]
Director: D. TOMES[CU]
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 953 — Telefon: REDACȚIA No. 311

ABONAMENTE:
PE 1 AN .... 180 LEI
„ 6 LUNI .... 90 „
„ 3 „ .... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Criza morală

Cu dureroase sacrificii și suferințe, ne-am căpătat întregirea în hotare naturale, aproape tot ceea ce e românesc.

In pragul vremurilor noi, născute din frământările războiului, constatăm însă că sporul de populație și de teritorim nu a adus încă o binefacere practică mulțimilor, care trăesc cu speranța unui trai mai lesnicios.

Problemele economice, fiind în primul rând preocuparea noastră actuală, că găsim cauza tuturor neajunsurilor, în dezorganizarea producției.

Fără înoială că distrugerile materiale, în lipsa materiilor prime și a mașinelor, schimbarea raporturilor dintre vânzător și cumpărător scot în evidență aspectul material al chestiunei.

Producțiunea regulată e împiedicată de lipsa materiilor prime, care nici din străinătate nu se mai pot aduce fiind prea costisitoare, capriciile valutei impun restricția importului, apoi producția e și mai micșorată din cauza conflictului fundamental ce se află la baza muncei și a repartiției proprietății.

Insă după cum în ocaziuni critice din viața individului, preocupările acestea acute, econnmice nu formuază elementul fundamental al vieții sale tot astfel și în viața de stat, problemele economice n'au decât o importanță relativă în viața comunităței.

Consecința cea mai însemnată a războiului mondial e însă mai cu seamă atitudinea mulțimei față cu noua viață, cu nouile vremuri. Criza sufletească domină deci criza materială.

Aplicarea votului universal și efectele reformei agrare, complicate de frământările firești izvorâte din întregirea neamului au intensificat, au trezit viața politică a mulțimilor din lâncezeala vremurilor anterioare războiului.

Această viață politică, în turburarea ordinei morale care s'a întins și la noi, e însă haotică, „sporirea producției" și „armonia socială" sunt cuvinte care nu prind în mintea muncitorului din fabrică sau dela țară. Demoralizarea masei împiedecă intensificarea producției, care înainte de mașini și materii prime cere muncă.

Criza actuală e mai mult de ordin moral decât de ordin economic, reîntoarcerea la normal nu se poate face decât prin reconstituirea factorului sufletesc.

Trebue ca mulțimea să-și recapete încrederea în ordinea de Stat, așa de adânc frământată, din cauza utopiilor și ambițiunilor partidelor noui, excrescențe efemere, datorite vremilor tulburi ce traversăm.

Reformele ce se cer valorează tot atât prin spiritul în care sunt făcute, cât și prin priceperea cu care sunt aplicate.

Realitățile politice și sociale își au sediul în agenții lor de efectuare, în oameni, ele nu pot fi anonime. De aceia e nevoie ca ei să se ridice deasupra spiritului strâmt de partid, deasupra patimei și a urei.

Adoptarea societății la nouile condiții de viață, în curs de evoluție, echilibrarea raporturilor dintre clasele societății, aflate în necontenită transformare și frământare cere mai înainte de toate educarea ei în spiritul de civism și de prevedere socială, care lipsesc maselor populare.

Educarea claselor sociale se impune ca o măsură tot așa de imediată ca și refacerea economică, căci e lucru știut că refacerea prosperității publice nu se poate face decât pe îndelete și nu poate progresa decât dacă e ajutată de refacerea morală, pe care o dau mulțimei, problemele educative.

Orientarea noastră în haosul de probleme ce se pun țărei noastre acum, nu e posibilă dacă oamenii politici vor neglija cunoștința clară a realităței turburărilor sociale și politice prezente: criza morală.

Guvernul actual aplicând cu sinceritate principiile legilor, luptă din răsputeri cu spectacolul rușinos al pornirilor dușmănoase, care alimentează viața opoziției și face toate sforțările, pentru a remedia moravurile politice izvorâte din această criză, moravuri care spre paguba prestigiului țărei noastre, sunt originea imoralităței și abuzului oamenilor politici ce au venit la cârma țării, după răsboi.

Ay.

La Vălenii de Munte

„Neamul Românesc scrie:

Ieri s'a deschis, în presența unui auditor numeros și compus din intelectuali din toate părțile țării și din representanții ai minorităților, Cursurile de vară dela Vălenii-de-Munte. In mijlocul unei însuflețiri de nedescris dl Iorga a ținut cuvântarea de deschidere pa care vom da-o în numărul special al foii noastre".

Așa dar din publicul numeros de intelectuali, cari au asistat la deschiderea cursurilor din Văleni, au fost mulți români din noile ținuturi și chiar reprezentanți ai minorităților.

Este tocmai ceia ce am dorit cu toți; căci cursurile întemeiate de către dl Iorga la Văleni, trebue mai ales să servească strângerei laolaltă a tuturor studenților din țara cea nouă și primenită.

Nu ne îndoim că numărul cel mare al studenților români, cari audiază cursurile dela Vălenii-de-munte îl formează cei din Ardeal. Poziția geografică a Ardealului și dragostea cu care dl Iorga a fost totdeauna înconjurat de studenții ardeleni ne îndrituiește să credem ast-fel.

Și în cazul acesta după conferințele pe care marele nostru istoric le-a ținut în Ardeal, prelegerile ce se vor ține studențimei române de dincoace de munți la Vălenii-de-munte, vor fi continuarea frumoasei misiuni pe care și-a impus-o dl Iorga, de a interveni cu toată autoritatea sa științifică, cu toată puterea talentului său și cu toată râvna ce a dovedit că o are pentru binele acestei țări, pentru o' cât mai grabnică, mai temeinică, și cât mai purificată la temeiile închegărei ei — unificarea sufletească.

Studenții ardeleni vor duce în satele și orașele lor cuvintele și gândurile înălțătoare, culese dela profesorii, cari alăturea de dl Iorga s'au dedicat nobilului apostolat.

Ei vor propovădui cu toată căldura până în cele mai de jos straturi ale poporului de dincoace de munți, de ideea de neam și simțimintele nobile ale celui mai sincer iubiri de frați.

Urmând astfel pildei marelui învățat, cu drept cuvânt ei vor putea fi mândri să se socotească adevărații săi discipoli și continuatori ai celei mai nobile acțiuni pe care a întreprins-o un român în vremurile acestea:

Consolidarea prin cultură a unității noastre naționale și politice.

Insemnări de-o zi

Leul a trecut de 10 centime. „Aurora" nu suflă nimic, „Patria" nu mai e preocupată de „chestiuni înalte economice, naționale, politice", iar „Gazeta Transilvaniei" și-a schimbat calibrul proectilelor contra vechiului regat.

Și ce gălăgie făceau toate aceste ziare când leul, datorită cunoscutei manevre de acum câtva timp, înregistrase scăderea temporară la șase centime!

„Patria" tuturor intrigilor și înscenărilor de rea-credință, văzând alerul că-și informează puținii cititori cari și-au achitat abonamentul, (vezi anunțul permanent cu respectiva rugare a ziarului naționalist) vorbește de pretinse nemulțumiri ale Franței Belgiei și Elveției în chestia consolidării.

Foarte bine!... Dar datorită acestor pretinse nemulțumiri leul a trecut de 10 centime, și are tendințe de continuă urcare.

Am vrea să vedem cum explică oficiosul naționalist acest curios fenomen financiar?

URCAREA LEULUI

Ultimele telegrame anunță că leul a fost cotat la Paris 11.10

MANIU: Adio guvern la toamnă...

Cum judecă un țăran plângerile funcționarilor

„Fiecare după vrednicie, nu după pofte". De cât mulți și cu plată puțină, mai bine mai puțini și cu plată bună"

Se știe cât de mult au agitat în Ardeal ziarele partidului național chestia funcționarilor cu gândul de a creia greutăți guvernului. Ba unele dintre ele i-au îndemnat pe funcționari și la grevă, crezând că prin îndemnurile lor vor izbuti să abată funcționărimea de la drumul muncei și al datoriei și să creieze în țară o stare de lucruri prielnică pentru agitațiile opoziției doritoare de putere.

Iată însă că în „Foia Poporului" din Sibiiu, un plugar de la sate, văzând agitațiile partidului național, vine să-și spuie și el cuvântul în chestia funcționarilor.

Intr'o scrisoare care, pentru frumusețea și înțelepciunea ei, ar trebui pusă în toate cărțile de cetire, plugarul dă o strașnică lecție partidului național. El înțelege, ceia ce nu vor să înțeleagă conducătorii partidului național, că refacerea țărei n'o putem dobândi de cât prin muncă și că înainte de a cere lefuri mai mari, funcționarii trebuie să ajute guvernul în opera de consolidare a României. Adecă tocmai ceia ce-am spus noi de atâtea ori în legătură cu cererile funcționarilor de a li se mări lefurile.

Dar să-l lăsăm pe țăran să vorbească:

„Domnilor funcționari! Mulți dintre noi țăranii, vă înțelegem foarte bine starea dumneavoastră. Și ne doare inima să vă auzim, cum vă plângeți de greul vieții. Sunteți domnii și povățuitorii noștri, pe cari am vrea să vă vedem fericiți și mulțumiți. **Dar fiecare după vrednicie, nu după poftele vecinic nesăturate ale omului ușuratic.**

De aceea, întru câtva suntem neliniștiți, fiindcă am văzut și cazuri, când unii funcționari nu-și fac datorința, așa cum ar trebui să și-o facă. Nu toți se cugetă mai afund, în sufletul lor, că de ce sunt puși în slujba care o au. Unii fac numai serviciu de mântuială, iar nu lucru cinstit și cu dreptate. Să nu fie cu supărare, domnilor, dar eu o spun verde și pe față, în nădejde, că dl redactor dela „Foaia Poporului" nu-mi va șterge cuvintele mele, eșite dintr'o inimă curată și românească.

Așa bunăoară mi s'a întâmplat mie, domnilor, că m'am dus într'un birou (cancelarie). Acolo vezi 3—4 funcționari, dar nici unul din ei nu te întreabă, că de ce ai venit aci. Pe unul îl vezi, că mănâncă o jimblă cu unt, fiind pe la ciasurile 10; al doilea își face o țigare; al treilea stă de vorbă cu o domnișoară, care încă e în birou. Și tu, ță-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

rane, stai acolo de-ți uiți de tine, până s'au săturat domnii de poveşti. Atunci zice, că n'are vreme! Mergi şi vino de altădată!

Dealtădată te duci şi afli biroul cutărui funcţionar gol, fiindcă pe dumnealui l-am întâlnit mergând la preumblare pe stradă (el de formă îşi face ceva drum până pe undeva). Foarte des văd eu pe mulţi domni în ferestrile cafenelelor, unde în fiecare după ameazi au înainte nişte table de lemn cu figuri, pe cari le tot mută dela un loc la altul. Pe alţii i-am văzut în mijlocul sălii, în jurul unei mese mari. Pe masă sunt puse nişte popice mici la mijloc, iar lângă ele trei globurele mai mari ca cele dela maşina de comput. In jurul mesei stau mai mulţi domni cu bețe în mână, îmboldind pe rând globurelele şi rărând, că a putut dobori multe popice.

Aceştia nu muncesc de dimineaţa până seara, domnilor! Ei nu umblă nici zdrenţoşi şi nici cu stomacul gol! Ţărănimea, când vede astfel de domni, prădând vremea în ziua mare, trebue să se neliniştească, fiindcă atâta tot ştie, că astfel de domni trăesc de pe spinarea celor ce muncesc din zi până în noapte. Aceştia suntem noi ţăranii!

Pilda cu servitorul o înţeleg foarte bine. In loc de doi servitori leneşi, mai bine unul harnic, cu plata ce o dai la doi. Acela serveşte mult mai bine, dacă vrea.

Tocmai aşa ar trebui să facă guvernul cu slujbaşii ţării. Decă mulţi şi cu plată puţină, mai bine mai puţini cu plată bună, dar cerându-le să muncească o seamă de ore la zi şi să fie cinstiţi.

Să vă spun acum o pildă ţărănească, care mi s'a întâmplat mie. Eu am o livade pentru fân, de 7 cosaci. Intr'o zi, văzând timpul frumos, am tocmit pe ziua următoare 7 cosaci, ca dintr'odată să taiu toată iarba. Când colo, în ziua numită, în loc de 7 vin numai 5 cosaci. Ce era să fac? Ajungând la livade, am zis celor 5 cosaci: Măi feciori, văd că suntem numai 5 inşi. Dar voi sunteţi feciori harnici. Eu vă dau vouă şi banii pentru cei doi cari n'au venit. Voi să tăiaţi însă până de seară toată iarba. Şi iată cum: Să nu staţi la ţigări după fiecare polog, nici să stați de poveşti ca de obiceiu, ci să dați mereu înainte, nu prea tare, dar într'una. Oamenii s'au învoit şi s'au apucat cu sârguinţă de lucru. Ei n'au stat după fiecare polog, ci numai tot la al treilea polog şi-au făcut câte o ţigare, iar din când în când şi-au stâmpărat setea cu apă rece. Astfel lucrând, pe la 6 şi jum. seara au fost gata cu livada.

Aşe se facă şi guvernul. In loc de 10 slujbaşi, să ţină numai 7, iar plata dela cei 3 să o împartă la cei 7. Atunci cei 7 funţionari, lucrând cu inimă şi precepere, nu nevenind, vor face lucrurile mai bine ca cei 10 laolaltă.

Să nu fie cu supărare, domnilor, dar dupăcum sunt ţărani leneşi — ca cei doi cosaci, cari mai bine au şezut în cârcimă, decât să iese pe plată cinstită la coasă, tot aşa văd eu cu sunt şi unii domnişori mai tineri, leneşi, cu gura mare, fără simţ, ba câte odată chiar şi fără ruşine. De aceştia e păcat, că Romînia mare i-a ajutat să ajungă ce sunt. Ei şi trebuesc pedepsiţi de domnii noştri mai mari, mai învăţaţi şi cu răspundere. Tinerii aceştia uită că ei întâi trebue să-şi împlinească datoria cum se cuvine, şi numai după aceea au dreptul să ceară plăţi mai mari.

Scumpetea, după părarea mea, vine acolo, că: fiecare vrea să lucreze puţin şi să câştige mult. Aici ar trebui să se împreună guvernul, că: în fabrici să se plătească lucrul pe bucată, iar în cântărării încă să se pună—acum până se reface ţara — ceva ciasuri mai multe de birou. In schimb funcţionarii să fie mai bine plătiţi.

Iată cum gândeşte ţăranul din Ardeal, — şi câtă depărtare e de la gândirea lui şi până la politica partidului naţional.

Se cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Către Dascălii neamului

— Cu prilejul congresului al IV-lea —

Veţi fi iarăşi la un loc, a patra oară cu conştiinţa şi voinţa de a fi la înălţimea chemării voastre.

Sosiţi din nou în simbolul luptei, voi sunteţi dătătorii de viaţă ai unui neam care se află în plină luptă pentru existenţă.

Dela înfăptuirea marelui imperiu românesc, lupta voastră are atâtea rezultate strălucite, câte nu le-aţi visat niciodată.

Scoşi din asuprirea voastră seculară aţi devenit dascălii statului român.

Stavila oricărui separatism şi raportul social de umilire a dispărut în momentul când aţi scăpat de asuprirea ungurească.

Intrebaţi pe toate tagmele de muncitori intelectuali din Ardeal şi veţi afla că constatarea aceasta este confirmată de toţi: *dascălii de toate categoriile sunt cei mai apreciaţi slujbaşi ai statului.*

E glasul vremei la un popor care vrea să prindă roadele culturii, de cari n'a avut parte secoli de'arândul şi e înţelepciunea legiuitorilor cari au întronat această stare de lucruri.

S'ar aştepta ca în faţa acestor dorinţi de învăţătură lupta voastră să fie dată esclusiv pentru îmbunătăţirea învăţământului primar, pentru reforma şcolară şi să evitaţi din discuţiile voastre orice impulsivitate cu nepuţine e trecutului, să vă ocupaţi exclusiv de împăcarea raporturilor ierarhice de ieri cu situaţia voastră de azi, în calitate de slujabşi ai statului.

Să înlăturaţi orice nedumeriri asupra voastră din sufletul acelora cari au trăit sute de ani izolaţi de orice activitate pentru consolidarea statului.

Treceţi peste luptele mici, peste chestiunile personale, pretindeţi o legiferare justă dela autorităţile competente şi strânşi la un loc, puneţi la ordinea zilei, chestiuni şi principii pentru înbunătăţirea şcoalei singura instituţie dela care aşteptăm cu toţii consolidarea şi întărirea acestui neam.

Intre chestiile şi principiile, ce vă revine să le puneţi la ordinea zilei, amintesc două:

Concordarea tradiţiilor de şcoală ardelenească plină de puterea de conservare a neamului, cu noua voastră situaţie, şi ducerea în cunoştinţa tuturora a noţiunii statului român şi a datorinţelor faţă de el.

— Nu vedeţi zilnic în jurul vostru că sunt funcţionari de stat cari în afară de beneficiile din partea statului, n'au alt raport, de sfinte datorinţe faţă de el?

Nu vedeţi cum ideia de stat nu este o noţiune psichică formată ci se confundă cu lupta partidelor politice?

Intâlniţi zilnic critici severe la adresa statului român, întâlniţi un pesimism datorit vremurilor tulburi prin care trecem.

Vouă, vă revine datoria să le stârpiţi, ca să faceţi pe orice locuitor mândru de a se numi cetăţan român.

Impedecaţi unde puteţi persecutarea şi descurajarea activităţilor individuale cari ajută la consolidarea statului.

Veţi întâlni indivizi cari ţin de păcat chiar şi activitatea sinceră de unificare a acestui neam; veţi întâlni indivizi, cari din ignoranţă, vă clatină în credinţa ce trebue să o avem faţă de stat.

Voi aveţi faptele înaintea voastră; **fiţi pionierii neînfrânaţi ai culturei româneşti!**

Boala molipsitoare a neîncrederei în puterea statului poate deveni în mod fatal o hipocondrie pe care nu o mai poţi vindeca mai târziu.

■

Puneţi la ordinea zilei conducerea tradiţiilor morale de şcoală ardelenească cu noua voastră situaţie şi vor înceta atâtea bănueli şi chiar calomnii la adresa voastră.

N'aţi venit să stricaţi credinţa ci să o întăriţi şi să îndemnaţi şi pe alţii la credinţa adevărată strămoşească şi la părăsirea superstiţiilor şi credulităţii poporului.

Credinţa şi morala noastra nu-şi la obârşia din dogmatismul câtorva intelectuali progresişti ci din obiceiurile strămoşeşti ale pământului românesc.

Şi puneţi la ordinea zilei necesitatea de cursuri pentru învăţători ca să-şi poată întregi cunoştinţele, ce trebuese reimprospetate o viaţă întreagă.

Cereţi aceasta pentru intensificarea culturii generale şi profesionale a institutorului dela oraşe şi a dascălului trudit şi veţi deveni neîntrecut mai mari, mai tari şi mai respectaţi!

*

Sunt atât de bătrân şi în aşa măsură clădit din sufletul vostru ca să-mi primiţi sfaturile şi sunt atât de tânăr ca să mă alătur cu perseverenţă la lupta voastră.

Bine aţi venit şi la luptă pentru consolidarea acestui neam prin şcoală!

Dascălul Domide.

Cărţi şi reviste

Din publicaţiunea periodică **„Pagini alese din scriitorii români"**, editată de „Cartea Românească" au apărut No. 87 cuprinzând *Nuvele de C. Sandu Aldea* şi No. 88, cuprinzând *Nuvele de N. Gane.*

Preţul 1. leu.

*

Din biblioteca **Cunoştinţe folositoare,** care apare în editura „Cărţii Româneşti" sub direcţia d-lui profesor universitar I. Simionescu, a apărut *Viaţa microbilor de dr. I. Gheorghiu.*

Preţul 2 lei.

BITUMUL MATITZA S. A.
Capital social Lei 6.000.000
Centrala Bucureşti.
FILIALA CLUJ, Calea Reg. Ferdinand No. 58, I.
1203 Telefon 10-09.
Execută tot felul de lucrări în legătură cu produsele Bitumului, ca asfaltare izolaţie la case, acoperişe din ciment de lemn (Holzzement) etc. Material totdeauna la magazie

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Foametea din Rusia

In „American Relief Association" d. Harry L. Gilchriese dă interesante note asupra foametei care bântue acuma Rusia.

D. Gilchriese face parte din misiunea Hoover (misiunea americană, care alături de celelalte misiuni europene, se străduesc pentru salvarea populaţiei ruse de urmările teribilului flagel). Din documentata expunere a dlui Gilchriese lipsa de spaţiu ne obligă să nu extragem decât o suggestivă descripţie: O distribuţie de porumb înfometaţilor.

Intr'un vagon murdar care pârâe din toate încheeturile, am parcurs încet, încet, câmpiile dezolante. Sate care păreau locuite de umbre, gări înţesate de refugiaţi cari se agaţă de tren, pentru a găsi aiurea un ajutor iluzoriu, ferme pustiite, ţarini necultivate, cai scheletici, târând încet mici carete; au defilat rând pe rând pe dinaintea ochilor noştri, prin geamurile murdare ale compartimentului.

O isbitură violentă. Bagajele ni se prăvăle în cap, de pe reţele. Trenul s'a oprit la Vasilefka, unde trebue să supraveghem o distribuţie de grâu. O delegaţie de locuitori ai satului ne aşteaptă pe capul gării. Sărmanii oameni, formează un grup tăcut: ei îşi scot căciulile şi se înclină respectoşi când noi coborâm din tren.

Trei furgoane ce vor transporta până'n sat, la doi kilometri de gară. Conducătorii ne salută grav. Cum ne apropiem de centrul satu'ui, inima se pune să-mi bată cu tărie, căci un spectacol pe care nu-l voi uita nici odată se desfăşură sub ochii noştri.

Sute de ţărani, cea mai mare parte femei şi copii, ne aşteaptă, îngenunchiaţi, pe o largă piaţă, pe care o domină turlele aurite ale unei biserici. Ei întind către noi braţele lor descărnate într'un gest de implorare: lacrămi curg pe obrajii figurilor pale, de sub care oasele par'că răsbesc prin piele. Ei ne strigă, când noi ne oprim înaintea lor: „Sunteţi salvatorii noştri. Am fi morţi, dacă n'aţi fi venit. Dumnezeu să vă binecuvinteze!"

O, arzătorul, durerosul, neuitatul strigăt al acestor suflete torturate. Sărmani oameni! Ei nu ştiu nimic de politica generală, ei n'ar putea spune, ce-i acela, un soviet; şi ei ignorează că congresul american a votat 20 milioane de dolari pentru a le veni în ajutor! Ei ştiu numai, că dintre cele două mii de locuitori ai Vasiliefkei, o mie a fost secerată de foamete şi că restul a suferit chinuri îngrozitoare. Ei au aflat că grâul ce le va fi distribuit a venit din depărtata Americă şi că mici lor copii, vor datori viaţa acestui popor straniu, care dă fără a primi nimic în schimb.

Luni întregi ei au mâncat ierburi sălbatece, rădăcini, paie, fân. Cum munca plugarilor nu e luată în consideraţie de sovіete, ei n'au avut hârtie monedă, pentru a-şi procura desgustătoarea pâine neagră, care se vinde acum în Rusia pe preţuri exorbitante.

A. R. A. abia a putut hrăni copii cei mici de tot într'o bucătărie publică; însă cei mai mari şi adulţii au fost exterminaţi de teribilul flagel. Aceştia care sunt aici, în faţa noastră, aşteptând răbdători ca totul să fie gata pentru distribuţia lunară: o livră de porumb de persoană pentru fiecare zi. Beneficiarii s'au aşezat pe un singur şir la umbra turlelor aurite ale bisericei lor. Din ce întunecata vale a morţei, au venit aceste umbre curbate de implacabila lor năpastă.

Pe feţele lor pale, străvezii, nu se vede decât resemnarea. Liniştite, îşi aşteaptă rândul. Fiecare din aceste umbre e strigată pe rând şi-şi priveşte cu ochi mari raţia ce-i este cântărită.

Din balanţă, grâul mirurculos cade ca o cascadă de au în sacii aduşi de ţărani, cari după o spasiba (mulţumesc!) respectuasă, se îndepărtează. Adesea femeile vin să îngenunche înnaintea noastră pentru a ne mulţumi. Pentru ele noi nu suntem decât ţara, de unde vine pâinea care mântue. Aşa cum ar face în faţa unei statui binefăcătoare, ele spun o scurtă rugăciune, se închină de trei ori după chipul ortodox, fac o mătănie cu capul în pământ, apoi se ridică. Veşnic sunt lăcrămi, în ochii lor, lacrămi mai elocvente decât ori ce vorbă.

Dela cânt r, la moara de vânt, nu e decât o sută de paşi şi femeile se reped la măcinat. Unele mestecă ut e dinţi pumnii întregi de boabe, până să ajungă acolo. Altele se duc cu preţioasa comoară din braţe, de adreptul acasă, pentru a măcina sugure la moara primitivă a ţăranilor ruşi.

O bătrână femee care se grăbeşte prea mult, varsă sacul şi mana aurită, se risipeşte n noroi. Indată un nor adreptult de mici vagabonzi se precipită, însă bătrâna nu-şi pierde capul: ea se aşează repede pe pământul moale şi ca o gospodină care goneşte orătenile voroace, ea îndepărtează pe micii năvălitori şi-şi strânge porumbul încet, cu grijă infinite.

O bătrână pereche, al cărei toţi trei copii au fost victimele foametei, îşi duce sacul la un vecin care posedă o moară primitivă. Ii urmăresc cu alţi curioşi. In mijlocul unei asistenţe răstrânse bătrânul om împinge drugul pietrei, femeea aruncă boabele cu pumnul sub piatră şi miracolul se produce: porumbul din America devine mălaiul din Vasiliefca.

Partidul naţional ca defaimator al României

Zdruncinarea creditului moral al ţării. Partidul naţional apelează la judecata străinătăţii

Ziarele aduc ştirea că partidul naţional a oferit unor persoane marcante din străinătate, acea „Carte neagră" în care e vorba despre pretinsele abuzuri săvârşite de guvern în alegeri.

Nu am văzut-o şi deci nu ştim precis ce anume s'a scris în „Cartea Neagră" a partidului naţional. Ştim însă câtă cinste şi adevăr cuprind toate campaniile de presă ale acestui partid, încât se poate înţelege uşor în ce spirit a fost alcătuită „Cartea Neagră".

Imprăştierea în ţară a unei asemenea cărţi, cu tot titlul ei de roman detectiv şi cu toate neadevărurile şi calomniile pe care le va fi cuprinzând, poate fi uşor îngăduită. Ţara, care a asistat la toate svârcolirile din ultimul timp ale partidului naţional, va şti cât pe să pună pe vorbele unui partid pentru care lamentaţiile au ajuns un sport. Circulaţia în ţară a „Cărţii Negre" nu poate servi decât la discreditarea partidului naţional. „Faptele oribile" povestite acolo vor trece şi pe sub ochii poporului dela sate care a participat în alegeri şi care cunoaşte lucrurile aşa cum s'au petrecut într'adevăr, iar nu cum le prezintă imaginaţia pătimaşă a unui partid, care n'a dobândit succesul electoral pe care conta.

Dar partidul naţional, desnădăjduit de toate eşecurile agitaţiunilor sale de până acum, s'a adresat străinătăţii. „Cartea" sa plină de duhul rău al învrăjbirei stă sub ochii miraţi ai prietenilor cari nu ne cunosc în destul pentru a şti să aprecieze aşa cum trebuie infamia naţională; aceiaşi „Carte" va cădea şi în mâna vrăjmaşilor cari ne pândesc cu ura lor neînduplecată şi se vor bucura foarte cetind „ororile barbarilor dela Dunăre".

Luând drept sincere desele declaraţiuni pe care partidul naţional a trebuit să le repete necontenit pentru a şi dovedi sentimentele faţă de integritatea noastră naţională, fapta partidului naţional n'o putem califica decât inconştienţă politică. E proaspătă încă în amintirea tuturor, grosolana înscenare a „Gazetei Transilvaniei", pe care amabilitatea unui reprezentant al celei mai vechi civilizaţiuni, a spulberat-o destul de binevoitor. Dnul Zimmern, profesor la universitatea din Oxford, în scrisoarea adresată oficiosului naţionalist de la Braşov, desminţind afirmaţiunile „Gazetei Transilvaniei", a ţinut să-i dea şi o discretă lecţie de patriotism.

Recidiva partidului naţional denotă o stare de spirit destul de întristătoare. Oricâtă patimă ar fi îngăduită în luptele politice interne, un elementar patriotism trebuia să-i oprească elanurile de ură la hotarele ţării. De aci înainte nu numai există partide politice şi nici nemulţumiri justificate sau nu. De aci înainte este străinătatea care trebue să vadă în faţa ei nu partide, ci România. Revărsarea necazurilor personale sau de partid nu poate aduce decât micşorarea creditului moral al ţării. Işi dau seama de acest lucru acei cari s'au grăbit să apeleze la opinia străinătăţii într'o chestiune în care n'au avut măcar onestitatea de a prezenta toate elementele?

Nu îndrăznim încă să ne îndoim de patriotismul conducătorilor partidului naţional; dar faptele sale până acum, lipsite de cel mai elementar sentiment patriotic, dovedesc o înspăimântătoare inconştienţă. In domeniul civil iresponsabilii sânt puşi sub interdicţie; partidul naţional însă nu poate fi pus sub regimul codului civil, şi tocmai de aceia ţara e datoare să-i supravegheze de aproape toate mişcările şi toate acţiunile.

Fantazie pe călduri

Halucinaţiile politice al partidului naţional

Istoricul activităţii extra-parlamentare privit prin ochian naţionalist dintr'un turn de castel vaidian. Contribuţii inedite la un trecut apropiat. „Jos cu Bucureştii". Cum se va realiza blocul antiliberal. „Trăiască Sovata"

Un ziar bucureştean, cunoscut pentru tururile de forţă făcute între partidul progresist şi partidul naţional — mai precis: între falita Banca Naţiunei şi Banca Agrară — având aerul că analizeză situaţia politică de astăzi, se ocupă de activitatea partidului naţional dela alegeri până acum, şi de realizările (?) sale politice în viitor.

Ziarul bucureştean — bine'nţeles şi „independent" — e liber să facă ce vrea; poate chiar să dea drept autentice amănuntele redactorului său „întors în Capitală după o vacanţă mai lungă pentrecută peste Carpaţi." Nu ştim dacă redactorul „Daciei" şi-a petrecut sau nu vacanţa la unul din castelele seniorlale ale d-lui Vaida; ceea ce e însă în afară de orice desminţire e că relaţiunile sale sânt în întregime dictate de vicepreşedintul partidului naţional. Altfel nu se poate explica prezenţa atâtor inexactităţi, să le zicem istorice, şi a atâtor confuzii vădit favorabile partidului naţional.

Dintr'un început, „Dacia" confundă voit Ardealul cu partidul naţional. Dacă măcar o clipă în lunga sa vacanţă petrecută peste Carpaţi, redactorul ziarului care apăra mai zilele trecute cu atât zel pe dl Marghiloman, s'ar fi sustras din sfera de influenţă a oamenilor partidului naţional, şi ar fi mers în oraşele de provincie şi în satele Ardealului, s'ar fi putut convinge cât de străin este acest Ardeal de toate maşinaţiile politice ale partidului naţional, cu care îl confundă.

Totuşi „Dacia" scrie:

„In primul rând, opinia ardeleană isbită de procedeurile electorale şi de flagranta călcare a legei electorale prin decretul de convocarea alegătorilor, care a pus o noapte urnele la dispoziţia agenţilor guvernului, s'a arătat absolut ostilă Camerilor actuale refuzându-le orice recunoaştere. De aceea în şedinţa comitetului executiv al partidului naţional din preajma deschiderii Parlamentului, ţinută la Cluj, curentul reprezentat prin d-nii I. Agârbiceanu, dr. Dobrescu, V. Niţescu şi Sever Dan a fost pentru o abţinere totală. Cuvântul de ordine era atunci: Nici la Bucureşti nu vrem să mergem necum în Parlament!"

Ii iertăm confuzia pentru preţioasa ştire inedită cu care se termină pasajul citat. In adevăr nu ştim că d-nii Agârbiceanu, Dobrescu, Voicu Niţescu, Sever Dan au desmoştenit Capitala României Mari. Pentru politica partidului naţional cuvântul de ordine pe care „Dacia" îl înregistrează fără nicio revoltă, este fără îndoială un succes. Ştiam că tineretul naţionalist e mai îngăduitor cu „ticălosul vechiu regat". D-nii Sever Dan şi Voicu Niţescu şi-au înăbuşit totuşi mânia contra Bucureştilor şi s'au dus acolo nu o singură dată ca să dele interviewuri.

„Nici la Bucureşti nu vrem să mergem" rămâne deci numai o vorbă aruncată în vânt.

Ziarul „Dacia" nu ne spune însă unde ar fi vrut tinerii partidului naţional să meargă în momentul când nu voiau să recunoască Bucureştii!

Istoricul continuă pe aceeaşi temă. D-l Maniu, care „nici nu vrea să-i vadă" pe liberali, s'a dus la Sovata, pentru că aşa, dintr'odată i-s'a făcut poftă de vânătoare.

In schimb, familia Regală a venit acolo anume pentru partidul naţional.

Apoi iarăşi: Partidul naţional nu trage pe nimeni de mânecă, dar la Bucureşti, D-nii Vaida şi Maniu n'au fost decât la mormântul lui Take Ionescu . . . şi la D-l Marghiloman, Stere, Averescu, Argetoianu, Lupu . . .

Inţelegere nu s'a făcut cu niciun partid politic, dar blocul antiliberal a reuşit de minune. Chiar D-l Iorga spune confratele bucureştean, va trebui să renunţe la atitudinea sa categoric opusă partidului naţional . . .

Guvernul este distrus în Ardeal, aşa afirmă d-l Vaida în ziarul „Dacia".

Vizitele guvernului în Ardeal n'au avut niciun rezultat, dar:

„La început guvernul a venit timid în Ardeal de teama demonstraţiilor. După nenorocirea dela Năsăud, însă, aceste vizite s'au îndesit şi au devenit foarte pompoase."

Cum i-a trecut timiditatea şi în ce măsură, — ziarul „Dacia" refuză să ne spună.

Să admitem „teama de demonstraţii" a „Daciei". Neproducându-se aşa dar nicio „demonstraţie „guvernul a căpătat curaj.

Dar de ce nu s'au produs? ziarul bucureştean al partidului naţional nu se întreabă, de teamă că va descoperi, că partidul naţional nu este tot una cu Ardealul, şi Ardealul n'are nici în clin nici în mânecă cu partidul naţional.

Datorită tuturor acestor impresii culese printr'un ochian naţionalist din înălţimea unui Castel seniorial situat pe preuna din moşiile încă neexpropriate a'e d-lui Vaida-Voivod, „Dacia" se crede în drept a trage următoarele concluzii:

„După impresiile de mai sus, redactorul nostru a căpătat asigurarea că blocul opozant anti-liberal se va alcătui.

„Chiar divergenţa monetară de tactică dintre Ardeleni şi dl Iorga va fi aplanată în faţa adversarului comun şi a scopului suprem care este: înlăturarea guvernului actual şi reintrarea în regimul constituţional adevărat.

„Partidul naţional, reprezentând opinia unanimă ardeleană, înţelege să păstreze iniţiativa acestei mari acţiuni politice menită să restabilească liniştea şi buna înţelegere în mijlocul neamului nostru.

„Dl Maniu este probabil, că va face, chiar decursul săptămânei viitoare, invitaţiuni personale conducătorilor partidelor din opoziţie la încheerea acordului suprem.

„La Sovata întâlnirea tuturor va duce la încheerea blocului anti-liberal."

Astfel dl Iorga va recunoaşte valoarea părinţeştilor admonestaţii primite de la „Gazeta Transilvaniei" şi va consimţi să nu mai vadă în dl Marghiloman un trădător, în d-rul Lupu un agitator în solda Moscovei, iar în d-nii Argetoianu şi Averescu nişte distrugători de ţară. Dl Madgearu se va pupa cu dl Argetoianu ceva mai tandru de cât în Parlamentul trecut, iar dl Mihalache nu va mai găsi la dl Marghiloman nici cea mai mică urmă de reacţionarism. Şi pe deasupra tuturor partidului naţional e iarăşi buricul vieţii politice româneşti.

Trăiască deci Sovata, şi fantezia redactorului „Daciei", dacă nu cumva dl Vaida s'a angajat reporter fantezist la dl colonel Zăvoianu.

A. R. GUS.

Iarăşi chestiunea avocaţilor din vechiul regat

In numărul din 3 August a. c. al ziarului maghiar din Cluj „5 oral Ujság" găsim un reportaj intitulat „Baroul avocaţilor contra avocuturei clandestine", în care autorul lui semnalează, că avocaţii din regat „a căror pregătire nu ar corespunde legilor vechi în vigoare în Ardeal" continuă să practice avocatura, deşi este cunoscut punctul de vedere al Baroului din Cluj în această chestiune.

Tot odată numitul ziar anunţă că avocaţii din Cluj, consideră acest fapt ca inadmisibil şi că la adunarea aprobată a baroului ei sunt hotărâţi să înceapă cea mai aspră luptă, contra invaziunei avocaţilor din regat. Mai departe, ziarul maghiar reproduce declaraţiunile făcute redactorului său de către dl dr. Dionisie Pop, în calitate de Secretar al baroului, care spune: „Contra avocaţilor din regat, cu o educaţie juridică mai inferioară", „ne păstrăm şi astăzi punctul de vedere riguros" (?)

Suntem şi noi foarte curioşi să cunoaştem acel punct de vedere riguros la care se referă Domnul Secretar al baroului!

Sau poate unele au fost declaraţiile ce s'au făcut dlui Ministru al Justiţiei în faţă, şi altele sunt intenţiile date în vileag prin interview-ul acordat ziarelor maghiare de către Secretarul baroului.

Dar mai departe, dl Secretar al baroului declară:

„Decât că avocaţii din regat cari se străduesc de a se plasa şi valorifica aici, nu iau în considerare hotărârea aceasta a baroului'or şi pur şi simplu nici nu se prezintă baroului pentru a fi înscrişi".

La acestea ne întrebăm şi noi — una din două:

Sau baroul local înţelege prin hotărârea sa de a respinge cererile de înscriere ale avocaţilor din vechiul regat, şi atunci care este rostul plângerei că aceştia nu se prezintă pentru a se înscrie, ei găsind după noi inutil de a solicita un drept pe care baroul refuză categoric să li-l recunoască.

Sau hotărîrea baroului este aceia de a aplica legea şi de a înscrie deci pe aceşti avocaţi, conform promisiunilor făcute dlui ministru al Justiţiei, şi atunci ne întrebăm iarăşi: cum rămâne cu „punctul de vedere riguros" la care se referă dl secretar al baroului în interviewul acordat?

Din informaţiile însă pe care le deţinem, rezultă că baroul local, solicitat fiind de cereri de transferare ale avocaţilor din vechiul regat, le ţine totuşi cu lunile la dosar, nedându-le nici o soluţiune şi invocând diverse motive, ca acela, de pildă, că nu s'a întrunit în număr reglementar pentru a lua o hotărîre.

Acest fapt este cunoscut de puţinii avocaţi din vechiul regat pe cari soarta i-a adus să se stabilească în Cluj şi să lupte pentru libertatea lor profesională atât de greu de dobândit aici, şi cari, deşi intenţionează să se transfere în baroul local, nu vor totuşi a se expune la jigniri de felul celor de mai sus făcute colegilor lor cari au solicitat transferarea, jigniri venite din partea acelora cari tocmai ar fi chemaţi să aplice legile ţărei cu sfinţenie.

Declaraţiile dlui secretar al baroului sfârşesc astfel:

„Legea califică o astfel de activitate avocaţială ilegală, drept avocatură clandestină, care în relaţiuni normale de drept nu numai că era prohibită, ci şi urmărită."

Ne întrebăm acum, cu drept cuvânt, dacă sunt mai puţin vinovaţi acei cari provoacă această stare de lucruri, calificată pe nedrept de avocatură clandestină, decât acei cari se văd siliţi prin măsurile neloiale ce li se aplică de a se împăca de atâta timp cu această situaţie ce li s'a creiat în Cluj. Suntem totuşi încrezători în spiritul de dreptate al dlui ministru de Justiţie de care suntem siguri că nu va întârzia de a da o soluţiune apropiată şi definitivă, acestei stări de lucruri intolerabile ce dăinueşte de atâta timp.

Un avocat din România-Mare

Cameşi de zefir
Vestminte de pânză
Pantaloni pentru tennis
se află
1588 la Firma
M. Neumann
Cluj, Piaţa Unirii No. 14

INFORMAȚII

In ziua de 1 August au fost inaugurate cursurile de vară de la Valenii de Munte. Dl Iorga a vorbit despre educația cetățenească prin cultură.

•

Casa Centrală a împroprietăririi în urma unor intervenții din partea direcțiunei generale a C. F. R. a aprobat să se rezerve, acolo unde va fi posibil, în scopul de a înzestra și stațiunile cu pământ în jurul fiecărei gări, câte o suprafață de maximum 5 hectare pământ pentru folosința personalului C. F. R.

Aceste rezerve se vor face chiar de acum, acolo unde vor fi terenuri disponibile, iar unde nu vor fi, se va avea în vedere la a doua expropriere.

▪

Ministerul agriculturii a aprobat ca sergenții de orașe, ale căror familii locuesc la țară și se ocupă efectiv cu plugăria, să fie împroprietăriți la fel cu ceilalți locuitori muncitori de pământ.

•

Lucrătorii tâmplari din Mediaș, Ardeal, au declarat grevă, cerând respectarea zilei de 8 oare și un salariu de la 5 la 12 lei pe oră.

•

Dl gen. Moșoiu, ministrul lucrărilor publice și al comunicațiilor, însoțit de d-l Tancred Constantinescu, directorul general c. f. r., vor fi sosi la Iași la 27 August spre a asista la solemnitatea punerii pietrei fundamentale la construcția c. f. r. ce se va face în parcul Râpa Galbenă.

La aceiași dată se va inaugura și locuințele eftine la Nicolina.

▪

In ziua de 7 August se vor ține la București obișnuitele conferințe lunare ale directorilor de regionale C. F. R. din întreaga țară.

Din partea regionalei locale va lua parte d. inginer Nițescu.

•

Ieri a sosit în localitate, venind din străinătate, d. Fischer, șeful mișcărei esperantiste din vechiul Regat. D-sa a luat contact cu conducătorii esperantiști din Ardeal.

•

„Societatea Anonimă pentru îngrășarea porcilor și industria cărnei din Gheria" cumpără în permanență pe lângă prețurile plății, din proprietatea domeniilor, porci și tot soiul de cereale în cantitate nelimitată și vinde porci grași precum și alte producții prelucrate din porci.“

De mai mult timp se găsește în localitate cunoscutul pictor basarabean Leon. Elev al unor distinși maeștri pictori dela Academiile din Odesa și Petrograd, dl pictor Leon face o vie propagandă acum în Ardeal, răspândind pe la autorități în special portretele suveranilor noștri. Nu putem decât să recomandăm autorităților pe acest vrednic apostol al artei.

*

Eri la orele 5 d. a. s'a întrunit la ministerul de industrie și comerț comisiunea valutară, la care a luat parte reprezentanții marilor b nci din țară și președinții Camerilor de comerț din București, Galați și Constanța.

•

Ministrul de industrie va stabili, dela Octomvrie a. c., prețul maximal pentru vânzarea zahărului provenit din noua recoltă de sfecle.

▪

In atențiunea doamnelor!

Au sosit pentru dame paltoane de toamnă și iarnă după cea mai nouă modă din Paris, Viena și Berlin.

Blănuri moderne cu prețurile cele mai avantagioase.

Diamantstein și Moskovics

Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 25. (Vis-avi de posta centrală). 2032

•

Toate doamnele care înt-adevăr știu ce este ondulațiunea *Marcell* se coafează la **Salonul de Coafură PASCU & ERDELY**, *Piața Unirei 23 Cluj*. Renovat având cabine absolut separate. 2014 — 1.

•

CIORAPII Lloyd 147 1690

Fraților SANDOR

sunt de cea mai bună calitate Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

•

Baia „Diana“ este deschisă Miercuri și Vineri pentru Dame Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

•

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Localul cel mai modern român Specialități de beuturi. Bere albă și neagră de butoi. I-622

•

Uzinele „BABI“ Werk

RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz și cărucioare pentru copii. Timișoara, strada Moților Nrul 1. (1563)

▪

Spirtul sărat salvator **Borolin** 1826 e cel mai bun leac de casă

Cele mai frumoase bijuterii și cele mai bune ceasornice se află la ciasornicăria Ioan Rațiu Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 3. 1147

▪

Pfeischy Iosif Cluj Calea Regele Ferd. Nr. 5 Cel mai bun și mai frumos Restaurant Bucătărie română-franceză specialități excelente de vin.

Servitul regulat și cu precauțiune. Locul de întâlnire a oamenilor mai aleși. 1464

O mulțumire

D-lui

Trișka I.

Loco

Str. Șaguna 14.

Reparația ce ați făcut pianinei mele Schiedmayer, deteriorată în timpul războiului, m'a mulțumit pe deplin.

Estetica, mecanismul și sonoritatea nu lasă nimic de dorit.

Vă aduc mulțumirile mele și vă recomand celor interesați.

Cu stimă:

general **Frimu,**

Str. Memorandului 4.

2050. Cluj.

Leul

La 10 centime

Toate devizele sufăr căderi simțitoare

Marca Germană 12 jum.

Urcarea continuă a leului și convingerea tuturor că el se va ridica mereu, pricinuește în târgul devizelor scăderi bruște.

Intr'o săptămână devizele străine au ajuns aproape la jumătatea cursului lor anterior.

Stiri oficiale anunțase că leul a fost cotat aseară la 9.60 dar vești particulare arătau că el a trecut de 10.

Sub impresia acestei știri francul francez se oferea aseară la noi cu 10,20. Lira sterlină: 578, tot oferită.

Lira italiană a ajungea la 5.80.

Dolarul s'a coborât la 126.

Coroana cehă e la 3.18.

Coroana maghiară 5 jum.

Coroana austriacă se oferea aseară cu 0 25.

Marca germană care eri dimineață se oferea cu 16, a scăzut treptat ajungând la amiază la 14³/₈, iar seara la 12 jum.

Reorganizarea Uniunei maghiare

Adunarea de mâine a ungurilor din localitate. Excluderea politicei din uniunea maghiară

După îndelungi și agitate sforțări, conducătorii mișcării minoritare ungurești din Ardeal au ajuns acum, în sfârșit, să convină asupra întemeierii Uniunei maghiare pe alte baze decât cele din trecut, când uniunea aceasta și-a atras toate criticile atât ale puterii executive și guvernante a statului, cât și pe acelea ale cetățenilor care întrevedeau substratul fobiei din care s'a plămădit această uniune reacționară.

In adunarea de mâine din localitate, la care au fost convocați toți membrii minorității ungurești, fără de culoare politică și socială, se va hotărâ în sfârșit, reorganizarea vechei uniuni ungurești pe baze noui, mai sănătoase, mai puțin primejduitoare pentru statul în care a fost creată.

Anticipații nu putem totuși face. Declarațiunile pe care le-au făcut acum în ajunul întrunirii unii și alții dintre fruntașii maghiari de aici, oricât ar fi ele de cu convingătoare stăruință afișate, nu ne permit să anticipăm asupra hotărârilor ce se vor aduce mâine. Deocamdată știm din aceste declarațiuni atât, că reorganizarea se plănuește de sus în jos, menținându-se cârma de acum — probabil întru câtva modificată sau amplificată — dar căutându-se să se atragă în sânul uniunei cât mai multe organizațiuni ungurești ardelene locale. Ni-s'a mai afirmat, că politica, așa dupăcum o prevede aceasta dispoziționea ministerială în chestiune, va fi în sfârșit exclusă din sânul acestei organizațiuni.

De altminteri în liniamente generale reorganizarea aceasta se cunoaște din dispozițiunile de curând date de minister, prin care s'a înterzis între altele extinderea cercului de activitate al Uniunii în străinătate, în primul rând extinderea acestui cerc de activitate asupra Ungariei, după practica anterioară a Uniunei magnaților.

Reorganizarea aceasta nu ne interesează mult. Ne va interesa numai în cazul, când se va face prin eludarea unela sau alteia dintre dispozițiunile superioare respective.

Ceea ce ne interesează mai mult, e chestiunea, dacă actualii conducători ai Uniunei vor rămânea cu toții tot acolo unde sunt, sau se va da conducerea altor oameni, cu mai multe garanții. Ne interesează apoi — oricât ni-se spune că se va exclude din Uniune politica — dacă, neoficial, Uniunea va adopta politica grupului progresist, care luptă din răsputeri pentru acapararea conducerii Uniunei, sau va rămânea, bine înțeles neoficial, așa cum în mare parte a făcut-o neoficial și până acuma, pe lângă politica rezistenței. Ne interesează această reorganizare a conducerii, tot atât de mult, cât ne interesează reorganizarea statutelor, pentrucă de persoana conducătorilor va depinde caracterul atâtor manifestațiuni ale vieții ungurești.

Vom vedea, dacă adunarea de mâine va confirma speranțele puse într'o reorganizare cinstită, sau ne va aduce din nou înainte aceeași grupare odioasă de deunăzi.

Organizația esperantistă din localitate a fost informată că guvernul albanez a admis introducerea în mod obligator a limbei esperanto în licee și în școalele comerciale gr. II.

▪

In ziua de 19 August va sosi în localitate d l Umberto Toschi, ziarist și profesor la Bologna. D-sa va fi oaspetele cercului esperantist local.

▪

In ziua de 3 Septembre, va avea loc în comuna Telciu, jud. Bistrița-Năsăud, sfințirea bisericei din aceasta comună, la care va lua parte și P. S. S. Episcopul Hossu. Cu acest prilej, intelectualii români din Telciu vor organiza mari serbări populare.

•

Toată lumea care vrea să se delecteze să cetească revista pentru umor și satiră

„VULTURUL“

care reapare în Oradea Mare condusă de Moș Sfadă

„Vulturul“ înființat în 1892, fost cetit cu mult interes de toată lumea românească. Umorul și satira fină a „Vulturul“-ui vor face, ca această revistă și de-acum înainte să nu lipsească din nici-o familie.

Redacția și Administrația revistei „Vulturului“ este în Oradea Mare, Str. Szanislau Nr. 23.

Abonamentele se primesc de pe acuma și se plătesc înainte.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

Vopsește și curățâ bine în timpul cel mai scurt cu preț eftin **UNIO** **Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133** 23

S'au deschis Antrepozitele **FRENKEL** Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)

În Ungaria

Politica guvernului maghiar

— Semne bune —

Hotărârea consiliului Societăței Națiunilor, prin care această instituție, răspunzând memoriului înaintat de Ungaria și Bulgaria în chestia minorităților, își declină competența de a se amesteca în politica internă a statelor, — pare că a avut o înrâurire binefăcătoare asupra concepției politice a guvernanților dela Budapesta, întrucât contele Bethlen, într'un interview acordat ziarului „Pesti Hirlap", arată că politica Ungariei de acum înainte va fi îndreptată numai în direcția refacerei interne și a păcei.

Într'adevăr, în prima parte a declarațiilor, primul-ministru maghiar anunță că guvernul din Budapesta, are intențiunea să prezinte Adunării naționale, importante proecte financiare, economice și agricole, menite să asigure statornicia budgetului, renașterea economiei naționale și oprirea scăderei coroanei.

In a doua parte, a interviewului contele Bethlen arată că în curând guvernul maghiar va începe negocieri în vederea reluărei relațiilor economice cu România și Cehoslovacia, potrivit normelor stabilite cu prilejul discuțiunilor avute în această privință la Genova.

Ultima parte a declarațiilor se referă la dorința Ungariei de a trăi înconjurată de o atmosferă de pace și prietenie, pentru ajungerea căruia scop, guvernul maghiar nu se va abate de loc din calea care duce la restabilirea relațiilor normale cu vecinii Ungariei.

Fără îndoială, că declarațiile conte'ui Bethlen, bine înțeles, dacă ele sunt sincere și făcute din convingere, nu pot de cât să ne bucure. Noua orientare politică a Ungariei ar fi într'adevăr corespunzătoare atât cu interesele ei, cât și cu acelea ale statelor vecine, căci conducătorii de la Budapesta se vor fi putut convinge, că politica lor iredentistă, dusă de la război încoace, n'a putut duce decât la rezultate dezastruoase pentru Ungaria.

Fiind prea mult ocupată cu agitațiile din afară, ea n'a avut liniștea trebuitoare, ca să se ocupe de situația din năuntru, din care cauză probleme de cel mai vital interes intern, nu și-au găsit soluționarea cerută, așa că Ungaria se găsește astăzi secătuită complect din punctul de vedere economico-financiar. Deasemenea nici din punctul de privire al politicei interne, statul vecin nu stă mai bine, fiindcă deși politica șovinistă a contelui Bethlen a avut destui adepți, totuși s'au găsit și dintre aceia, care să vadă, că politica dusă până acum de Ungaria e greșită și nepotrivită de loc cu interesele țărei, de aceia tot timpul de la război încoace guvernul Bethlen a avut de suportat multe greutăți din partea unei puternice opoziții.

Programul politic anunțat ziarului „Pesti Hirlap" de premierul maghiar e de natură, dacă va fi aplicat într'adevăr, să creze Ungariei noui posibilități, de refacere înăuntru, iar în afară să se bucure de prietenii absolut necesare intereselor poporului maghiar.

Pentru d-nul prefect al poliției

Primim la redacție plângerea d-lui Anton Pozsonyi tipograf al ziarului nostru, făcută și poliției, contra sergentului de stradă Cocuț.

Acest sergent terorizează familia d-lui Anton Pozsonyi de aproape șase luni de zile. Eri, în lipsa e acasă a familiei d-lui Pozsonyi, curtea casei sale din strada Căpitan Ignate No. 22 fiind încuiată, soția sergentului Cocuț a pătruns prin escaladare în curte luând ziarul „Ujság" la care e abonat dl Pozsonyi. Intorcându-se acasă soția acestuia și cerând socoteală familiei Cocuț pentru fapta sa, aceasta și-a chemat soțul, sergentul de stradă Cocuț, în ajutor și ambii au acoperit de insulte, în auzul vecinilor, pe dna Pozsonyi.

In urmă sergentul Cocuț a amenințat că va aresta pe d-na Pozsonyi și o va duce la secția militară, unde îi va arăta cine-i el.

Cerem d-lui prefect de poliție, în a cărui spirit de dreptate avem toată încrederea, cercetarea amănunțită a cazului ce-i semnalăm și pedepsirea *exemplară* a sergentului abuziv.

„Kristály"

Cluj (Kolozsvár)

văpsește și curăță

Văpsitorie de lână bumbac și blănărie.

Lucrurile trimise prin poștă e ispravăsc lute și regulat

Lloyd 557 1817

Cetiți „Infrățirea"

Ultime informații

Prin fir special dela corespondentul nostru din București

Ora 2 p. m.

Sindicatul funcționarilor comerciali a ținut o consfătuire pentru reorganizarea sindicatelor din țară și pentru repausul Duminical.

*

Comisiunea valutară întrunită ieri sub președenția ministrului Sassu a decis înființarea unei burse de devize la București, alcătuită exclusiv din bancherii Capitalei. Comitetul bursei va cota devizele străine și va înregistra cursul leului în raport cu celelalte devize. Modul de funcționare și deschiderea bursei de devize nu s'au stabilit definitiv.

*

Ministerul comunicațiilor a luat măsuri pentru restabilirea legăturilor telefonice și telegrafice la punctele de trecere între Transilvania și vechiul Regat.

*

Autoritățile române au dispus închiderea tuturor vămilor din Bucovina, afară de Nepolocauți, din cauza tifusului exantematic din Polonia de sud.

•

Legațiunile române din streinătate au pus în vedere românilor originari din ținuturile alipite că pot veni în țară fără grije, indiferent dacă au satisfăcut serviciul militar.

Vor fi înrolați numai cei născuți în anii 1899 și 1900.

•

Ministerul cultelor a delegat pe inspectorul Roșianu cu anchetarea conflictului bisericesc dia Basarabia.

Industria Sârmei S. A.

Centrala: Cluj, Calea Victoriei 29 (căsuța postală 12).
Telefon: 347.
Adrs. telegr: Ferrum.
Fabrica: Ghiriș-Arieș (Gara: Câmpia Turzii) Linia de garaj propr.

Produce zilnic 2 vagoane sârmă și cuie.

TELEGRAME

Moartea inventarului telefonului

Londra. — Graham Bell, inventatorul telefonului, a încetat din viață.

Camera poloneză votează încrederea în guvern

Varșovia. — Camera poloneză a votat încredere guvernului cu 193 contra 139 voturi.

Procesul socialiștilor revoluționari din Rusia

Moscova. — In procesul socialiștilor revoluționari, procurorul Orlenco a cerut pedeapsa cu moarte pentru Gatz, Timofiew și Donskoi.

Criza economică din Germania

Berlin. — Situația economică în Germania este foarte critică. Președintele Reichsbancului a declarat, că Germania nu mai poate procura devize pentru plata compensațiunilor.

Apărarea republicei germane

Berlin. — Președintele Ebert și cancelarul Virth au avut o consfătuire îndelungată în chestiunea Bavariei. Primul ministru Bavarez Lerchenfeld a răspuns lui Ebert, că Bavaria acceptă legile pentru apărarea republicei cu garanția drepturilor suverane ale Bavariei. Răspunsul se pare că ușurează rezolvarea crizei.

Situația la Constantinopole

Paris. — Situația în Orient esta stațională. Englezii cred că avertizmentul dat guvernului Grec este suficient pentru a opri acțiunea în potriva Constantinopolului.

Plata reparațiilor

Paris. — „Petit Parisien" crede că Dl Poincare va cere la Londra fixarea definitivă a datoriei germane regularea datoriilor aliaților și măsuri pentru control.

Prima fracțiune a datoriilor germane de 50 miliarde de Mărci în aur trebuie plătită. A doua fracțiune de 70 miliarde va fi progresiv anulată pe măsura achitărei celor 50 miliarde. Deasemenea vor fi succesiv anulate creanțele interaliate.

Datoria redusă a Germaniei ar servi reparațiunea lor obligatorie în Germania. In cazul când Germania ar suspenda plățile, va fi silită să dea 25 la sută din capitalul societăților industriale pentru gajarea împrumutului destinat reparațiunilor.

Paris. — In chestiunea regulărei datoriilor de război, ziarul „Gaulois" arată, că singura soluție este acordarea unui moratoriu Franței, până ce Germania va achita Franței datoria.

D. N. Iorga și situația politică

— O întrebare —

Intr'un interview acordat ziarului „Adevărul", dl N. Iorga face câteva declarații care fixează perfect ținuta d-sale politică în mijlocul partidelor din opoziție. Intrebat asupra cauzelor care au împiedecat gruparea la un loc a opoziției, dl Iorga a răspuns :

„Eu am punctul meu de vedere **ireductibil** care se cunoaște", — *ceeace înseamnă că singur acest punct de vedere, pe care d-sa îl numește* ireductibil *și pe care ni l-a făcut cunoscut prin alte declarații, a împiedecat înțelegerea partidelor din opoziție.*

Intrebat apoi: ce s'ar putea face pentru ca totuși înțelegerea să se stabilească, dl Iorga a dat următorul răspuns:

— **Să înțeleagă fiecare care este omul cel mai potrivit și cu metoda cea mai bună.**

Din acest răspuns al d-lui Iorga ar resulta că toate frământările și deciziunile din tabăra opoziției sunt numai o chestie de întâietate. E vorba adică să se cadă de acord asupra omului și deci și asupra partidului în jurul căruia să se închege frontul unic al opoziției, — și omul acesta n'a fost găsit până acum.

Dl Iorga crede, fără îndoială că „omul cel mai potrivit și cu metoda cea mai bună", nu poate fi de cât d-sa.

Nu tot așa însă crede d-l Maniu care ar dori ca toată acțiunea de organizare a opoziției să se învârtă în jurul d-sale și al partidului național.

Dar să admitem totuși că în cele din urmă s'ar cădea de acord asupra „omului celui mai potrivit" și să zicem că omul acela ar fi d-l Iorga. Intrebăm atunci: punctul de vedere al d-lui Iorga ar rămâne și mai departe tot așa de „ireductibil"? Nu cumva, căzându-se de acord asupra „omului", d-l Iorga ar sacrifica „metoda"?

Prima fabrică electrică română s. a.

Cluj, III. Călugărițelor No. 1.
Adresa telegr.: „Relais" Cluj.

Fabricăm aparate pentru curent puternic, furnizăm porțelanuri, lămpi cu voltaj puternice, conductoare, dinamuri și motoare.

Interesaților le oferim liste de prețuri. 1914

CORON BLEU

(de alabăstrit rufele)

Albrastu mirositor Cerneală, vopsea pentru stampile, lac în toate culorile. Hârtie pentru stârpirea mușteloi. Vopsele pentru padiment. 1357

Calitate garantată.

Cele mai eftine prețuri.

„LUXOR"

Cluj. 12-97

În sezonul de toamnă vopsește blănării în mod sdelal, calcă paltoane de plus, curăță fulgi de perne

CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5

No. 13. Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290. Lloyd 232

Centenarul lui Petöfi şi românofobia Ungariei

Nu ştim, poate sau găsit unii, care văzându-ne că nu suntem satisfăcuţi de persoanele acelora care au luat în mâna lor organizarea serbătorirli centenarului lui Petöfi, pentru că persoanele acelea nu ne inspirau încredere suficientă relativ la caracterul ţinutii cetăţenesc al serbării, ne vor fi imputat, fără să'şi dea însă seama exact de neserioziteta ea nedumeririi lor, că privim din punct de vedere politic şi această prăznuire.

Că nu ni-am înşelat, o dovedesc acum faptele. Centenarul lui Petöfil a fost organizat la noi de nişte persoane, care din punct de vedere românesc politic sunt mai mult sau mai puţin bănuite.

Ori, aceste persoane erau cunoscute şi ca partizane ai rezistenţei şi ca avânt legături cu ţara ce ne este învecinată la soare apune. S'a datorit amestecului intelectualilor serioşi, grupului adversar al organizatorilor dela început, în majoritatea lui compus din oameni de litere şi artă, acel fapt îmbucurător, că serbările s'au ţinut într'un cadru nu la înălţimea pe care o aşteptam, de sărbătorire a unui geniu al umanităţei ci în cadre mai strâmte dar cuviincioase.

Ce se întâmpla, dacă'n organizarea centenarului nu se amesteca şi grupul de care vorbim? Iniţiatorii centenarului, toţi din uniunea maghiară, au legături cu cercurile culturale, chiar politice din Budapesta.

Centenarul s'ar fi făcut după indicaţiuni din metropola ţării vecine.

Ori, ce însemnă aceasta? Cum s'a serbătorit acolo Petöfi?

O scurtă informaţiune a ziarului „Prager Presse" ne lămureşte pe deplin: Centenarul din Budapesta al lui Petöfi a fost un prilej de pogromuri şi de manifestaţiuni contra României! Serbătoritorii s'au dus de au manifestat în faţa obeliscurilor care reprezintă Ardealul. S'a manifestat împotriva noastră, pentru recucerirea Ardealului.

Centenarul unui geniu al libertăţii universale a fost acesta? Al geniului celui mai larg în umanitarismul credinţelor profesate?

Şi acum să ne închipuim, cam ce caracter lua centenarul dela Sighişoara, dacă se făcea de către acei, cari lucrau inspiraţi de Budapesta.

Ar fi fost o ruşine — nu un praznic al popoarelor.

Uneltiri maghiare

Noii cetăţeni români recurg în afaceri oficiale la Ungaria. Un extrem de grav caz de uneltire contra ungurilor loiali României

Un profesor maghiar din localitate, unul dintre acei maghiari, care s'au împăcat demult cu noile stări de lucruri şi s'a dedicat muncii, ferindu-se de orice politică şi preocupaţiuni de felul celor pe care le-am văzut, cu multă părere de rău la majoritatea concetăţenilor de origine maghiară, ne aduce la cunoştinţă cazul de mai jos, asupra căruia ţinem să atragem din vreme atenţia autorităţilor, cu atât mai mult, cu cât ni-se pare, că nu avem de aface cu un caz izolat.

Din chestiuni particulare — chiria — profesorul a ajuns în conflict cu un evreu maghiarizat la care locueşte şi care, voind să'l evacueze cu orice preţ, a pornit împotriva lui o prigoană fără seamăn. Călătorind des în Ungaria, evreul în chestiune s'a apucat să colecţioneze de acolo mărturii false, sigilate la autorităţi, despre trecutul profesorului de a cărui plângere ne ocupăm. Cu aceste dovezi false, a mişcat la Budapesta toate pietrile, pentruca să se ceară extradarea profesorului şi tot atunci, în România, profesorul prigonit a ajuns să fie arătat în baza acelor mărturii strâmbe, ca un infidel cetăţean ungar!

Să precizăm: evreul în chestiune — comerciantul L. Hirsch desconsiderând autorităţile române, uneltesţe pe la autorităţile ungureşti împotriva cetăţenilor statului nostru; dă acestor autorităţi maghiare informaţiuni despre cetăţenii români; în România, crezându-i pe cetăţenii români de origine maghiară tot cetăţeni ai Ungariei, îi demască în public ca răi credincioşi Ungariei.

Este un caz, care trebue sesizat îndată. Este în interesul nostru; ca cetăţenii noştri de origină maghiară să nu fi expuşi prigonirilor budapestane, cu atât mai puţin unor prigoane de acest ordin, puse la cale tot de cetăţeni români, dar de altă origină.

MINISTERUL AGRICULTURII ŞI DOMENIILOR
DIRECŢIUNEA GENERALA A AGRICULTURII
DIRECŢIUNEA INVĂŢĂMÂNTULUI AGRICOL.

Condiţiuni pentru admiterea elevilor în şcoalele inferioare de agricultură dela Striharet (judeţul Olt), Nucet (judeţul Dâmboviţa) Alexandria (R.-Sărat), şi de viticultură dela Odobeşti (judeţul Putna) şi de horticultură din Curtea-de-Argeş.

Se aduce la cunoştinţa generală că concursul pentru admiterea de elevi în şcoalele de agricultură, viticultură şi horticultură arătate mai sus se va ţine la 20 Septemvrie 1922, la reşedinţa fiecărui judeţ pentru bursele acordate de judeţe şi comune, iar la 20 Septemvrie 1922 în localul şcoalelor de agricultură pentru bursele acordate de Stat pentru cele neocupate la judeţe, precum şi pentru ocuparea locurilor de solvenţi.

Condiţiunile de admitere la examen sunt:

1. Să fie român, fiu de sătean agricultor, condiţiunea esenţială pentru ocuparea burselor de judeţe şi comune iar pentru ocuparea burselor Statului şi locurilor de solvenţi se admit la examen şi elevi al căror părinţi nu sunt agricultori sau nu locuesc la sate, proporţia va fi de zece la sută din întregul efectiv al şcoalei:

2. Să aibă vârsta de cel puţin 14 ani împliniţi; se poate acorda dispensă în minus de cel puţin 6 luni, în cazul când numărul candidaţilor cu vârsta completă ar fi mai mic decât numărul de elevi ce urmează a se primi în şcoală. Dispensele se acordă de către comisiunile examinătoare respective;

3. Să fie sănătos, bine desvoltat şi fără nici un defect. Constatarea se va face de către medicii judeţelor, iar la concursurile ţinute la şcoalele de agricultura de către medicul şcoalei;

4. Să fi terminat cursul primar complect;

5. Să treacă un examen de admitere din citire, scriere, artimetică şi geometrie.

Inscrierile la examenul de admitere se vor face până în seara zilei din înaintea concursului.

Cererea de înscriere, cu arătarea profesiunii şi a locuinţii părintelui sau a tutorelui, se va adresa direcţiunii şcoalelor arătate mai sus, sau prefecţilor pentru concursurile dela judeţe; ea va fi scrisă şi subscrisă de părintele sau tutorele cadidatului când este minor, ori de el singur când este major; ea va fi însoţită de actul de naştere şi actul de vaccină, certificatul de absolvirea completă a cursului primar şi certificatul primăriei unde domiciliază, prin care să se constate, că candidatul este fiu de sătean agricultor (candidaţii orăşeni fiind dispensaţi de acest act). Prin cerere se va arăta anume dacă tinerii candidează la burse sau că vor să urmeze şcoala ca solvenţi.

Pentru dobândirea bursei nu se cere act de paupritate se vor preferi însă, în condiţiuni egale, candidaţii fără mijloace şi bine desvoltaţi.

Dacă candidaţii la bursă sunt absolvenţii unei şcoale elementare de agricultură, bursele se dau fără concurs, numai pe baza certificatului de absolvire dela şcoalele respective, preferindu-se cei lipsiţi de mijloace.

Dacă însă numărul candidaţilor absolvenţi de şcoale elementare de agricultură este mai mare, decât numărul burselor date de judeţ, se va ţine concurs numai între ei, excluzându-se cei cu curs primar.

Candidaţii, cari după reuşita la examen vor să urmeze şcoala ca solvenţi, vor depune odată cu cererea de înscriere şi o declaraţie legalizată de primăria comunei unde domiciliază candidatul, părinţii sau tutorii, şi prin care se obligă a plăti o taxă de 600 lei pe an pe tot timpul cât va dura cursurile şcoalei.

Plata taxei se va face în două rate, la 1 Octomvrie şi la 1 Aprilie al fiecărui an.

Elevii vor avea în şcoală locuinţă, luminat, încălzit, spălat şi hrană,

Candidaţii cari odată cu cererea de înscriere nu vor depune actele arătate mai sus nu vor fi admişi la concurs.

Examenul de admitere se va începe în zilele arătate mai sus în localurile fiecărei şcoale de agricultură şi al prefecturii asupra următoarelor materii:

Aritmetica. Numeraţiunea scrisă şi vorbită, cele 4 operaţiuni de numere întregi şi probele lor, adunarea şi scăderea, înmulţirea şi împărţirea. Fracţiuni zecimale, citirea şi scrierea lor, cele 4 operaţiuni ale fracţiunilor zecimale. Sistemul metric sau măsurile noui, măsuri de lungime, de suprafeţe, volum, de capacitate şi de greutăţi. Monetele. Timpul. Regula dobânzii simple, aflarea dobânzii, capitalului, timpului şi procentului.

Geometria. Despre punct, linie, unghiuri, suprafeţe şi volume. Aflarea suprafeţelor plane cunoscute, triunghiuri, patrulatere, poligoane. Lungimea circonferinţei. Suprafaţa cercului. Măsurarea suprafeţelor prismei, cilindrului, piramidei şi conului precum şi aflarea volumelor.

Candidaţii vor face o probă scrisă şi una orală din aritmetică şi geometrie.

Citirea. Candidaţii se vor examina din orice carte de citire; citirea trebue să fie corectă, curentă şi expresivă.

Scrierea. Candidaţii vor trece o probă scrisă după dictare, scrierea trebue să fie frumoasă, cu respectarea regulelor de ortografie. Bursierii primiţi în urma concursurilor dela judeţe, când se vor prezenta la şcoală unde vor fi repartizaţi de ministeri, vor depune direcţiunii şcoalei toate actele notate mai sus, în baza cărora au fost admişi.

La intrarea în şcoală, fiecare elev va avea următoarele efecte de îmbrăcăminte:

1 rând de haine, 3 ştergare şi o pereche de încălţăminte, o saltea de paie, o plapumă (pătură), 3 cămăşi, 3 perechi de ismene, 3 perechi de ciorapi (călţuni), 3 basmale, o pernă cu 3 feţe şi 3 cearceafuri de pat şi 3 pentru plapumă.

Fiecare elev este obligat a depune după primirea lui în şcoală, la cassa direcţiunii şcoalei, suma de lei 20, din care să se repare sau să se înlocuiască obiectele stricate sau pierdute din nebăgare, de seamă (plata se face numai din banii elevului care a stricat sau pierdut obiectul).

Elevii sunt datori a împlini totdeauna suma de 20 lei în caz când s'a cheltuit ceva pentru înlocuirea celor pierdute.

La ieşirea din şcoală se va restitui fiecărui elev suma de 20 lei sau restul ce i-se cuvine.

Elevii primiţi în şcoală sunt datori a se îngriji singuri de materialul de studiu, cărţi, unelte de lucru, îmbrăcămintea şi încălţămintea de cari vor avea nevoe pe timpul cât urmează şcoala.

Uniformă ca îmbrăcăminte nu se impune; elevii vor purta orice haine, cu condiţiunea ca să fie curate şi suficiente pentru întreţinerea curăţeniei. Pentru rufăria necesară corpului, cum şi aceea privitoare la aşternut, se vor cere lămuriri la direcţiunea şcoalei.

In şcoala de agricultură dela Nucet, elevii, pe lângă ştiinţa agriculturii, mai învaţă fierăria, lemnăria şi dogăria.

Absolvenţii şcoalelor de mai sus primesc 90% din veniturile culturilor făcute pe moşia şcoalei, după scăderea cheltuelilor.

Conform art. 51 şi 53 din legea pentru recrutarea armatei, publicată în *Monitorul Oficial* No. 15 din 20 Aprilie 1913, absolvenţii tuturor acestor şcoale, fac serviciul militar cu terminul redus la un an.

Toţi absolvenţii acestor şcoli au dreptul să fie înscrişi în corpul agronomic.

Director, **E. GRINŢESCU.**

p. Şeful Serviciului,
Alexandru Suizo.

Prima fabrica Ardeleană de juvaere
Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.)
Telefon 213.
Ţine constant în depozit lanţuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branşă, transformează şi repară.
Aur de dentistică şi forostuire! Sârmă şi placă de aur şi argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcţiuni de Mori
Atelier de Motoare şi maşinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

Student-inginer oferă pentru o cameră bine mobilată şi numai pentru o lună, 800 lei, — eventual meditaţie de matematici: bacalaurent, admitere Politechnică. A se adresa între 8—12 a. m. şi 2—4 p. m. Student Ionescu, Manufactura de Tutun Cluj
2052

Tablile de asbest „Meteor"
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.
Se capătă la 1883
Fabrica de Eternit METEOR S. A.
Oşorheiu jud. Bihor.

Cea mai distinsă marcă **„Cognac Medicinal Marty" Siria (Világos)** recomandat de medici ca mijloc de întărire pentru cei bolnavi de stomac şi piept. Cu efect sigur. Contra: ameţelilor, sgârciurilor de stomac, iritaţiilor de vomat, fierbinţelei şi boalei de plămâni. Un mijloc foarte bun în caz de lăuză şi reconvalescenţă. 1049

Din cauza sezonului înaintat toate articolele de vare le vindem pe preţuri foarte scăzute.
Heller, Weiss şi Molnár
magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

De vânzare
cu preţ avantajos un
Automobil
de 6 persoane
în stare bună.
Se poate vedea în Str. Londrei (Hosszu-utca) No. 21. 2031

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

CAUTĂM o D-șoară perfectă în dactilografie și stenografie cunoscând la perfecție limba Română și Germană. Doritoarele să se prezinte în persoană la Banca Marmarosch secția alimentației, 2039

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE TIPOGRAFIE bine aranjată, în funcțiune (două mașini plane, un boston, etc. bogat asortată cu literă). A se adresa la LIBRĂRIA FRIEDMANN. CLUJ. 2038

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BANCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

---

Au sosit

sticle pentru castraveți și compoturi

la Eisenstädter

1812 fost magazinul Lakatos. Cluj, Str. Regina Maria (Deák-F.) 13

1000 de oameni privesc galanturul susnumitei firme.

Târgul Internațional de Mostre din PRAGA

De la 3-10 Septembrie 1922

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru ori-ce negustor, industriaș și agricultor din **România.** Expun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia. **Ancheta choslovacă-română, economică, industrială și agronomă: Dela 4—6 Septembrie 1922 la Praga.** Locul de întâlnire al tuturor factorilor industriali, economici și agronomici, competinți, ai ambelor țări. **Avantagii excepționale pentru participanții la ancheta, și vizitatorii târgului:** 33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza pașapoartelor. îngrijire de locuințe, serviciu de informațiuni etc., etc.

Legitimații și insigne la: Reprezentanța Târgului, **„Reclama"** Cluj, Piața Unirei 4 și la consulatele cehoslovace. 2022

Intreprindere internațională

alui

Maxim König Miksa

ARAD

Telefon interurban 63.

Proviziune regulată de comerț Wiena, Budapesta, Praga, Triest, Leipzig, în legătură cu stațiunile cele mai mari în streinătate și din streinătate în țară, cu asigurare pe lângă garanție deplină. Incasări speciale de vamă, prenotări de vamă, intervenții Departamente separate pentru marfă. 1558

Restaurantul la „Hornar"

Toată lumea care vrea să mânânce bine și se fie bine servit **ca la Mama acasă** să viziteze Restaurantul la **Hornar** unde se găsește pe lângă mâncărurile cele mai alese și gustoase și **Grătar special** Vinuri naturale din propriile podgorii și tot felul de beuturi recoritoare.

Serviciul ireprosabil și prețuri modeste. Notați bine adresa la **„Hornar"** Calea Reg. Ferdinand 63 Vis-a-vis Siguranța. 1893

Căldări de fiert rachiu aranjamente

de fabrică de spirt, întreprind toffelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2020

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă

Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

„COMETA"

Societate anonimă română pentru industria și comerțul petrolului

Activ — Bilanț general încheiat la 31 Martie 1922 — Pasiv

Cassa: Numerar	—	—	—	—	1.974.727	39	Capital (din emis. anterioare	—	—	10.000.000	—	
Acțiuni: Angajați pt. achiziții în curs	—	—	—	—	480.400	—	Capital („ „ 4 Septemvrie 1921	—	—	10.000.000	—	20.000.000 —
Rafinărie, sonde, rezervoare, conducte, imobile, etc., investiții din gest. anterioară	8.332.177	66					Fond de rezervă	—	—	4.280.788	75	
Adaus pe exercițiul curent	5.232.659	04	13.564.836	70			„ „ pensii și ajutor funcționarilor	—	—	161.426	12	
Amortizări exercițiul curent	—	—	1.665.899	54	12.198.937	16	„ „ de impozite	—	—	600.000	—	5.042.214 87
Trenuri petrolifere	1.787.075	45					Dividende nereclamate	—	—	—	—	156.750 —
Adaus pe exercițiul curent	2.127.770	—	3.914.845	45			Diverși creditori	—	—	—	—	34.120.283 44
Amortisări „ „	—	—	391.484	55	3.523.360	90	Cont tranzitoriu	—	—	—	—	659.644 —
Imobilul societății București	1.596.665	—					Profit:					
Adaus pe exercițiul curent	286.748	15	1.883.413	15			Report din exercițiul 1920—921	—	—	717.206	60	
Amortisări pe exercițiul curent	—	—	188.341	30	1.695.071	85	Net pe exercițiul curent	—	—	5.944.645	44	6.661.852 04
Teren la Constanța	—	—		—	781.587	40	Rezerva de răsboi	840.981	10			
Vagoane-Cazane	657.318	05					Deponenți de garanție	405.000	—			
Adaus pe exercițiul curent	1.359.331	40	2.016.649	45								
Minus venitul lor	—	—	87.024	72	1.929.624	73						
Vehicule și animale	85.296	60										
Adaus pe exercițiul curent	60.977	25	1.462.273	85								
Amortizări „ „	—	—	73.135	20	73.138	65						
Mobilier	1	—										
Adaus pe exercițiul curent	171.989	13	171.990	13								
Amortizări pe exercițiul curent	—	—	85.990	13	86.000	—						
Revedente & participațiuni	—	—	—	—	513.129	50						
Garanții depuse la autorități	—	—	—	—	441.777	50						
Diverși debitori	—	—	—	—	10.103.536	85						
Stocuri de țiței și derivate	—	—	16.556.727	30								
„ „ materiale	—	—	16.282.725	12	32.839.452	42						
Despăgubiri de răsboi reclamate	840.981	10										
Garanții statutare	405.000	—										
					66.640.744	35						66.640.744 35

Președintele consiliului de administrație, **C. S. Cristodulo.** Director, **D. Mitrani.**

Șef-contabil autorizat, **A. N. Becator.**

Verificat și găsit în conformitate cu registrele contabilității,

Censori: **V. Miculescu, I. D. Staicovici, George D. Livida,** contabil autorizat.

„Cometa"

Societate anonimă pentru industria și comerțul petrolului.

CONTUL DE PROFIT & PIERDERE

Debit — per 31 Martie 1922 — Credit

Cheltuell generale (valori, întreținere, asigurări, dobânzi, gratificații funcționarilor, tantieme)	—	—	6.019.387	63	Sold reportat din exercițiul 1920—921	—	—	717.206	60		
Debitori dubioși	—	—	4.025	10	Profit brut:						
Impozite	—	—	300.000	—	Din prelucrare, exploatarea sondelor și vânzarea produselor	—	—	14.372.908	89		
Amortizări	—	—	2.104.850	72							
Profit:											
Report din exercițiul 1920—921	717.206	60									
Neto din exercițiul curent	5.944.645	44	6.661.852	04							
			15.090.115	49						15.090.115	49

Președintele consiliului de administrație, **C. S. Christodulo.** Șef-contabil aut., **A. N. Becator.**

Director, **D. Mitrani.**

Verificat și găsit în conformitate cu registrele contabilității,

Censori: **V. Miculescu, I. D. Staicovici, George D. Levada,** cont. aut.

„Cometa" 2042

Societate anon. română pentru industria și comerțul petrolului.

MINISTERUL AGRICULTURII SI DOMENIILOR

Direcția Invățământului Agricol

Condițiuni de admiterea elevilor în Școala „Medie de Agricultură dela Roman“

Se aduce la cunoștința generală că concursul pentru admiterea de elevi în această școala se va ținea la 20 Septembrie 1922.

Condițiunile de admitere la examen sunt:

1. Să fie Român.
2. Să aibă cel mult 17 ani împliniți;
3. Să fie sănătos, bine desvoltat, fără defecte. Constatare se face de medicul școlii.
4. Să aibă 4 clase de liceu ori un curs echivalent;
5. Candidații vor trece un examen scriptic și oral din următoarele obiecte:

Limba Română, matematici, științe naturale și științele Fizico-Chimice după programul clasei a IV-a de liceu.

Cererile de înscriere se vor adresa școalei și vor fi însoțite de: actul de naștere, actul de vaccină și diploma de absolvire a 4 clase de liceu sau a unei școli de grad echivalent. Prin cerere se va arăta dacă tânărul candidează pentru bursă sau voește să urmeze solvent.

Pentru dobândirea bursei se cere un act de paupertate Candidații care voesc să urmeze școala ca solvenți vor depune odată cu petiția de înscriere și o declarație autentică din partea părinților sau tutorelui prin care se obligă să plătească taxa de solvență de 1000 lei anual, în două rate egale, plus o cauțiune pentru eventuale stricăciuni de 100 lei. Elevii vor avea în școală: hrană, spălat, încălzit, lumină și locuință. Candidații care nu depun actele la timp nu vor fi primiți la concurs. La intrare în școală fiecare elev este oaligat să aibă efecte de corp și pat necesare în internat, anume: 3 cămăși, 3 gerechi ciorapi, 2 șervete, 6 batiste, 2 ciarșafuri și 2 fețe de perna. Uniforma în școală este obligatorie.

Durata școalei este de 3 ani cursuri teoretice și 1½ stagiu de practică după care elevii se prezintă la examenul de absolvire.

Absolvenții școalei au dreptul la serviciul militar redus de 1 an și la înscrierea în corpul agronomic.

Directorul Invățământului Agricol,
E. GRINȚESCU.

p. Șeful Serviciului,
AL. SUTZO. 2044

No. 206—1922.
a. f. c. sc. d.

Concurs.

La liceul grăniceresc **„Gheorghe Coșbuc“** din Năsăud sunt a se umplea următoarele catedre vacante: a) **2 (două) catedre de l. franceză;** b) **1 (una) catedră de științele naturale;** c) **1 (una) catedră de matematică chimie.**

Titularii, respective suplinitorii acestor catedre vor primi retribuțiile, pe cari le primesc profesorii similari dela liceele de stat.

Petiționarii, români, cetățeni ai statului român (de preferință din vechiul regat, profesorii de franceză pot fi și francezi), își vor înainta petițiile insoțite de actele justificative subscrisei comisiunii administrătoare, prin direcțiunea liceului suscitat, în termin de 15 zile dela ultima publicare a acestui concurs.

Năsăud, la 30 Iulie 1922.

In numele comisiunii administrătoare a fondurilor central școlar și de stipendii din districtul Năsăudului.

Președinte: Dr. TEOFIL TANCO. 2040 p. Secretar: TEODOR ȘIMON.

Candelabre electrice

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai impredobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, preoum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu prețuri moderate **Frații Ausländer** Cluj, Piața M. Viteazul 39 Telefon 954. 1582

Pentru a dovedi că escelentele

Automobile Ford

sunt resistente, consumă puțin și merg foarte bine, Angajez ori ce transport de persoane, pe ori-ce distanță cu tarif foarte redus.

PERRY Cluj, Calea Regele Ferdinand 99

Telefon 999 Telefon 999

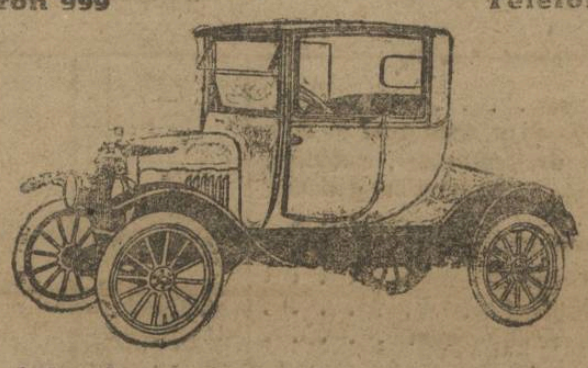

1823

Spre introducerea noilor noastre automobile, primim curse ori unde cu taxe favorabile.

Cele mai preferate beuturi ale amatorilor de bere: **calitatea neîntrecută a berei albe**

„Monoștor“

și a berei brune

1603 **„Călugărul“**

specială.

Se capătă pretutindeni!!

Sârme arsă pentru legat

de fân și pae etc.

Cue de Sârmă

FIER LAMINAT, SCOABE

lifereaza imediat dela Industria Sârmei s. a. uzina din Ghiriș (gara Campia Turzii)

Lloyd Expres 923 2049

FERARIA S. A.

Cluj, Calea Victoriei No. 29.

„AGRICOLA“

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fenichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana“

BIBLIOTECA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 582 — Opt pagini 1 LEU Opt pagini — Miercur 9 August 1922

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU[illegible] No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI CO[illegible]
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Premiile iridentei maghiare

— Ungurii instituesc premii literare pentru opere scrise împotriva noastră —

Societatea ungurească „Magyar Irredenta" a instituit câteva premii pentru încurajarea literaturei iredentei maghiare împotriva statului român. Un premiu de 2000 coroane, este destinat încoronărei celei mai bune poesii iredente; un altul de 3000 lei este menit pentru cea mai bună lucrare în proză cu caracter de nuvelă, al cărei subiect să fie de așa natură, încât să nască în sufletul copiilor maghiari simțeminte iredentiste. In sfârșit, un al treilea premiu e instituit pentru cel mai bun studiu tratând „Reintregarea Ungariei." Termenul prezentărei lucrărilor a fost fixat pentru 1 Septemvrie a. c.

Despre instituirea acestor premii statul nostru a luat cunoștință oficială; nu știm însă dacă a protestat sau nu împotriva lor.

Dealtminteri, a se mai protesta acum împotriva Ungurilor n'ar fi decât îndeplinirea unei simple uzanțe diplomatice. Ungurii n'ar face decât să ia act de protestele noastre și să dea un răspuns de formă, pentru a ne împăca susceptibilitățile.

Și după aceia, și-ar vedea înnainte de treabă. Premiile de care vorbim, le-ar destiința în mod public, dar ar lăsa-o să lucreze și ar încuraja pe sub mână societatea „Magyar Irredenta."

Ar face deci așa cum au făcut în repetite rânduri, așa că o nouă supărare din partea noastră ar fi pur și simplu pe prisos. Cu ungurii nu-i chip de înțălegere: e în firea lor de a se agita mereu, chiar dacă e fără folos.

Căci fără folos să agită ungurii. Toate iredentele lor, toate poeziile, toate studiile lor nu vor folosi decât să otrăvească zadarnic sufletul tinerelor generații maghiare cu veninul urei. Dar atâta nu va fi deajuns ca să răstoarne, să schimbe după gustul lor rânduelile imutabile ale dreptății.

Dacă ura pe care ungurii o nutresc și o cultivă împotriva noastră, s'ar datori unei uzurpări, ca aceia în virtutea căreia ei s'au bucurat un mileniu de bunul altora, fără îndoială ea ar putea duce la un rezultat oarecare. Dar când ea e stârnită împotriva celui care n'a făcut de cât să intre în drepturile lui istorice, această ură e cu totul de prisos.

Ea n'are la bază nici dreptatea cauzei, nici scuza răzbunărei îngăduite, nici credința izbânzii. E doar ura celor deposedați de un bun ce nu le aparține împotriva adevăratului stăpânitor restituit în drepturile sale.

E ura hrăpitorului vremelnic alungat, care dacă mai râvnește cât e încă în viață la stăpânirea nedreaptă, ce i-a fost smulsă, zadarnic va mai încerca s'o insufle și urmașilor lui. Aceștia, purificați de pofta dominației silnice, vor lăsa se se destrame în negura uitărei o aspirație neîntemeiată și necinstită.

Este acesta un proces sufletesc care s'a văzut manifestându-se nu numai la indivizi, dar și în istoria popoarelor. Cum ar fi privit oare astăzi englezul, care s'ar mai gândi la stăpânirile pe care țara sa le-a avut în Franța, în veacurile evului mediu?

Zadarnic am lămuri acum însă lucrurile acestea generației actuale de unguri. Cu cât vom căuta mai mult s-o convingem de inutilitatee amenințărilor ei, cu atât o vom îndârji și mai mult, căci o vom face să creadă că ne temem de uneltirile ei.

Să supraveghem numai, ca în hotarele țărei noastre să nu pătrundă otrava propagandei maghiare. Și sentinelele noastre să nu se clintească din locul lor de strajă. Incolo, conștiința că n'am jignit dreptul nimănui, ne dă prea multă credință în forțele noastre cari, ori ce s'ar spune, sunt văzute cu multă considerație de vecinii noștri, și destulă siguranță în viitor, pentru a nu ne turbura nici cea mai aleasă expresie a geniului poetic maghiar, costând chiar 2000 de coroane ungurești în valută actuală.

Funcționarii

Oameni fără alt avut, de cât al cunoștințelor lor și aflați sub amenințarea continuă a scumpirei traiului, funcționarii nu mai au putința de a trăi din produsul muncei lor.

Imprejurările create de război au adus funcționarismul într'o situație penibilă. Căci în timp ce urcarea fantastică a prețurilor a adus câștiguri fabuloase în buzunarele negustorilor și traficanților de tot soiul, funcționarul a rămas la câștigul fixal lefei lunare.

Incercările de remediare s'au dovedit a fi cu totul ineficace, căci chiar dacă salariile funcționarilor au fost mărite într'o oarecare proporție, ele nu păstrează nici pe departe raportul pe care-l aveau înainte de război față de prețurile pieței.

Infruntând cu răbdare situația lor de „proletari intelectuali", spre deosebire de lucrătorii manuali, funcționarii au fost neglijați de guverne fiindcă nici nu s'au agitat, nici n'au amenințat.

Imprăștiați și izolați, au fost lupți înainte de îndrăzneala lucrătorilor manuali, cari grație organizației și solidarității lor și au în rezut revendicările cerute.

Am ajuns astfel să avem profesori universitari sau înalți magistrați cu un câștig lunar, care abia să echivaleze pe al unui chelner sau pe al unui șofeur, în câteva zile.

Ducând o viață de privațiuni, a cărei tragedie va fi unul din episoadele cele mai dureroase ale vremurilor actuale, în sufletul funcționarului, chinuit de lipsa și grija zilei de mâne, a încolțit spiritul revoltei.

Primele agitări au fost ale corpului didactic, care a discutat serios chestiunea, dacă trebue sau nu să se recurgă la grevă pentru susținerea intereselor materiale.

Incetarea lucrului: greva, e concluzia atitudinei funcționarilor, cari recunoscând tacit, că puterea lor de muncă intelectuală e tot o marfă ce trebue negociată ca și cea manuală, găsesc în aceasta singurul mijloc efectiv de a-și susține revendicările.

Și această ideie a prins rădăcini tot mai puternice, prin faptul că singurii funcționari ce au ajuns astăzi să-și asigure o viață suportabilă sunt ceferiștii, care trecând peste nevoile și interesele statului au recurs la grevă, ori de câte ori revendicările lor au fost respinse.

Guvernele, care au urmat războiului au o mare vină, în prin[illegible] astăzi funcționarii.

Căci în timp ce au favorizat pe unii din funcționari, mărindu-le salariile și scăzându-le și orele de muncă, au mai creiat pe deasupra și categorii inutile de funcționari, dând totodată consimțământ tacit funcționarului, să recurgă și la mijloace auxiliare pentru a-și putea câștiga traiul, mijloace, care au micșorat conștiinciozitatea acestuia.

Guvernul actual a luat chiar de la început măsuri pentru a curma această stare de lucruri. Primul pas a fost făcut prin suprimar a funcționarilor inutili. Funcționarii de carieră să aibă încredere, că odată cu deschiderea Parlamentului — vor putea beneficia de economiile făcute de guvern, realizându-și revendicările atât de drepte și atât de mult amânate.

Până atunci însă, ei au datoria să păstreze aceiași ținută înțeleaptă de până acum, neuitând o clipă, că pe munca, pe devotamentul și pe spiritul lor de sacrificiu se razimă întreaga operă, care urmărește consolidarea statului român.

Insemnări de-o zi

„Patria", care n'a suflat nimic despre rostul conferințelor D-lui Iorga în Ardeal, relevează acum faptul, că D-l Iorga „condamnă regimul „actual".

„Patria" se înșeală. D-l Iorga nu face decât să confirme, că opera de consolidare numai guvernul actual a știut-o pune pe drum bun. In schimb, d-l Iorga a condamnat fără înconjur politica învrăjbitoare a partidului național și a „țaților" sale.

Propaganda maghiară la sate

— Gazeta asta ci că e făcută de Unguri la Viena, dar tare seamănă la scris cu „Patria" domnilor noștri din Cluj.

— Păi ce te miri? Domnii noștri n'au învățat la Unguri?

Cum sânt tratate minoritățile în Ungaria

Suspendarea gazetelor și închiderea școalelor germane. Un articol de protestare al ziarului „Die Deutsche Allgemeine zeitung"

In diferite rânduri am arătat persecuțiunile pe care le îndură românii și cehoslovaci din statul maghiar. De data aceasta vine rândul minorității germane de acolo, să se plângă împotriva ilegalităților săvârșite de guvernul maghiar.

Intr'adevăr, ziarul „Die Deutsche Allgemeine Zeitung", după ce arată cum reprezentanții diplomației ai Ungariei, profită de toate împrejurările, ca să ceară statelor succesoare un tratament uman pentru minoritățile maghiare, enumeră o serie întreagă de persecuțiuni la care sunt supuse minoritățile germane din Ungaria.

Intre altele „Die Deutsche Allgemeine Zeitung" anunță că Ministerul de interne maghiar, a suspendat ziarul „Sonntagszeitung", aparținând minorității germane și care apărea la Budapesta, sub învinuirea că într'un articol intitulat „Viitorul germanilor din Ungaria", ziarul se ocupă de tratamentul germanilor din Ungaria, oprimați și persecutați, fiindcă cer drepturi deopotrivă cu ale locuitorilor maghiari.

Mai departe, numitul ziar, arată cum guvernul din Budapesta, rând pe rând, a suprimat teatrul german din Odenburg, apoi au fost închise școlile germane atât cele primare cât și cele secundare, din care cauză minoritatea germană e amenințată serios în existența ei națională.

Dacă ungurii se arată atât de puțin respectuoși față de drepturile minorității germane, se poate ușor înțelege câre trebuie să fie situația celorlalte minorități de acolo. Și, atunci mai pot fi îndreptățiți maghiarii să alarmeze streinătatea că minoritățile sunt oprimate în țara noastră, când se știe că locuitorii unguri dela noi se bucură absolut de aceleași drepturi ca și românii.?

Răspunsul l'a dat zilele trecute presa maghiară din Oradea-Mare, care nu găsea cuvinte destule, pentru a înfiera propaganda dela Budapesta făcută cu scopul de a zugrăvi în colorile cele mai negre o pretinsă stare mizerabilă a minorității maghiare din România.

Arestarea anarhistului Gazi

Berlin. — Anarhistul Gazi, urmărit pentru atentatul din Milano, a fost arestat la Berlin și va fi expulzat.

Congresul Asociațiunei învățătorilor din Ardeal

Deschiderea congresului. Cuvântările dlor Traian Șuteu, dr. I. Matei și dr. Meteș. Învățătorii se declară pentru statificarea școalelor confesionale. Cuvântarea dlui ministru dr. Anghelescu. Problema localurilor de școală. Moțiunea

Ziua I.

Ieri, 6 August a avut loc în sala Prefecturei al IV-lea congres al „Asociațiunei învățătorilor români din Ardeal". Au fost prezenți în sală peste 300 de învățători din toate unghiurile Ardealului, precum și d-nii dr. Matei, directorul învățământului din Ardeal, profesorii universitari dr. V. Meruțiu, Ghidionescu, Silviu Dragomir, dl Prefect P. Meteș, dl subprefect dr. Utalea, dl consilier orășenesc Varga și alții.

Deschiderea Congresului. Vorbirea d-lui T. Suteu

Congresul s'a deschis la orele 9 dim. Cel dintâi care a luat cuvântul a fost dl Traian Șuteu, președintele asociațiunei învățătorilor din Ardeal.

D-sa citește raportul general în care ni se înfățișează un documentat istoric al școalei românești din Ardeal sub domnia Mariei Therezia (1770—1780) și până după moartea lui Iosif II-lea (1820), în care timp curentul de germanizare era în toi, dar a fost răpus de Burgul din Viena. In 1836, apare un decret împărătesc prin care se interzice propunerea limbei maghiare în școli pentruca apoi, în anul 1848 să se modifice prin introducerea limbei maghiare în școli cu intenția vădită de a maghiariza elementul românesc. Bărnuțiu se împotrivește acestor tendințe și propune înființarea de școli naționale românești.

Regele vrea să se împace cu Avram Iancu și face concesiunea ca în sedile confesionale să se poată propune limba maternă. Guvernele maghiare nu s'au conformat însă — legilor care ne ocrotea limba, încât școlile au devinit cuiburi de desnaționalizare.

Singurul mijloc de apărare nu era decât Biserica căreia i-a revenit menirea de a păstra prin școlile confesionale limba și conștiința națională.

In anul 1879 se introduce limba maghiară și în școlile române confesionale. Mai târziu, apare o ordonanță prin care li se lea dreptul de propunere vechilor învățători cari nu posedau încă limba maghiară. După legea din anul 1879 limba maghiară se propunea în 3 ore pe săptămână; în 1907 ea se propune în 7 ore, iar mai târziu în 13 ore pe săptămână.

Legea Apponyi 1896 cerea, ca educația tineretului român să se facă în spiritul maghiar.

Tendințele de nimicire a limbei noastre au început dinspre granițele României, cu Sibiul, Făgăraș, Brașov, Ttrei-Scaune, Bistrița, etc., care intrau în zona culturală înființată de contele Apponyi, ca să împiedice dezvoltarea culturei și conștiinței noastre naționale. Deși primește rapoarte că opera aceasta de înăbușire a culturei naționale românești a dat peste tot greș, el nu ezită să recurgă la alte măsuri. Contele Zichy impune episcopilor români să vegheze la salvarea zonei culturale, cerându-le tot sprijinul cu amenințarea că în caz de nesupunere va lua cele mai drastice măsuri.

De abia la sfârșitul anului guvernul maghiar anulează 1918, legile îndreptate împotriva școalelor românești.

Dl Șuteu amintește apoi evenimentele ce s'au petrecut la sfârșitul anului 1918, făcând constatarea că și azi Biserica vrea să-și păstreze rolul lor pe care l a avut în trecut.

D sa arată abuzurile factorilor bisericești față de învățători.

Factorii bisericești au tratat pe învățători ca pe niște supuși. Învățătorul era și clopotar și cântor și dascăl la școală.

Învățătorul era, subalternul preotului. Ajutoare nu s'au cerut, intervenții nu s'au făcut, ceia ce a determinat Statul maghiar să-și bage nasul în școlile confesionale, oferind drepturi de Stat, în schimbul unei colaborări de maghiarizare. Apar apoi controlorii de Stat: inspectorii regești cari s'au dedat la toate silniciile. Bisericile nu ne-au dat sprijin, și ne-au lăsat pe noi învățătorii pradă curentului de maghiarizare.

Educația învățătorilor primită dela Biserică a lăsat foarte mult de dorit. Din cauza luptelor confesionale, dintre cele două biserici românești, învățătorul și școala au rămas fără îndrumători.

Ca încheiere, dl Șuteu salută pe dl dr Mateiu, și Ghidionescu, pe dl prefect Meteș, pe dr Pop directorul liceului Sf. Sava din București, presa etc. după care declară congresul deschis.

Dl Gavril Almășeanu, secretarul Asociațiunei învățătorilor din Ardeal, dă citire telegramelor de felicitare primite dela diferiți adepți ai mișcărilor învățătorești.

Cuvântarea dlui dr Matei

Dl dr Mateiu, directorul învățământului din Ardeal, e primit la tribună cu ropote de aplauze.

Domnilor colegi! După discursul dlui Președinte, să-mi dați voe să vă spun că am urmărit acțiunea dv. și am căutat să vă ajut.

Asociațiunea d-v. are marele rol de a ridica masele la o cultură populară națională vrednică de neamul nostru. Autoritățile școlare au socotit că este necesar să dele un ajutor conducătorilor de fapt ai școalelor cari ar trebui să fie învățătorii.

Dacă urmărim activitatea celor din urmă 4 ani, vom vedea că ați dus o luptă grea.

Prin spiritul de sacrificiu al conducătorilor de azi ai Asociațiunei, dv. ați biruit și socotesc că succesul trebuie să vă fie o îmbărbătare pentru viitor.

Rolul Asociațiunei dv. este să lupte pentru rezolvirea unor mari probleme, în legătură cu unificarea învățământului pe care noi o dorim de 4 ani de zile. Sunt convins că veți da concursul dv. la opera mare ce se pregătește și care e reforma învățământului primar.

Afară de acest rol, aveți și obligațiuni de ordin extra școlar. Sunteți chemați a fi colaboratorii Statului pentru potolirea dezbinărilor ivite, între noi din cauza patimei politice. Intâi de toate trebue să răspândim spiritul de pace și frăție pentru ca solidaritatea națională să iasă biruitoare.

Trebuie să contribuim cu toții la marea operă de pacificare a sufletelor.

Sunt încredințat că România se va putea sprijini pe Dv pentru menținerea ordinei atât de neçesare și mai ales pentru întărirea conștiinței naționale de care se simte acum atât de mare nevoe.

Cu această credință vă urez spor la muncă și fie ca lucrările dv. să însemne un nou pas spre întărirea prin cultură unitatea noastră sufletești.

D. Șuteu mulțumește d-lui Matei pentru cuvintele frumoase adresate învățătorilor.

D. dr. P. Meteș arată simpatia pe care o are pentru tagma învățătorească. Urează din partea județului și a orașului bunvenit oaspeților.

D. Ghidionescu prof. univ. spune că întrucât se pune în discuție problema statificării școalelor confesionale, învățătorimea trebuie să adreseze bisericei următoarele cuvinte:

„Iți mulțumim că ne-ai crescut; de acuma înainte lasă-ne liberi, căci am devenit maturi".

D. dr. Pop, diectorul liceului St. Sava din București, arată că dsa face parte dintre „răgățenii din cea mai rea speță," căci e Ardelean trăit în vechiul Regat. Propune să se ia în discuție problema unității învățământului.

D. Ocneanu spune că a cetit în ziarul „Patria" din 5 August a. c. un articol plin de calomnii iscălit de un oarecare Învățător. I. Brădet. Ori un învățător cu numele acesta nu există. Dsa propune și adunarea primește următorul comunicat:

Intreg congresul constatând cele publicate în ziarul „Patria" din 5 August relativ la congresul învățătorilor ardeleni, de către o persoană fictivă cu numele de S. Brădet, învățător, consideră aceasta ca o tendință de dezbinare. Congresul infierează pe respectivul anonim pentru metodele josnice cele utilizează. Adunarea primește cu satisfacție acest comunicat.

D. Almășeanu, secretarul general al Asociației, citește raportul comitetului central iar d. Hancu, casierul Asociației, dă citire raportului despre gestiunea Asociației.

Banchetul.

La orele 2 s'a dat în sala mare a „Casei Învățătorilor" un mare banchet. Au toastat cu această ocazie d. Șuteu, d R. Matei, d. Constantinescu, d. Meteș și Domide.

Ședința de după amiază.

Participa ea dlui dr. Anghelescu ministrul instrucțiunii. Ședința de după amiază este onorată de d. ministru al instrucțiunei dr. Anghelescu. La cuvintele de bună venire rostite de președintele „Asociațiunei", răspunde d. ministru Anghelescu.

Cuvântarea d-lui Ministru dr. Anghelescu.

După ce aduce la cunoștința celor prezenți, faptul că reforma școlară ce se va face încurând, va cere colaborarea învățătorilor din toate provinciile, d-sa vorbește despre una din cele mai importante preocupări a actualului guvern care este răspândirea culturei naționale în clasele de jos și în legătură cu aceasta chestiunea clădirilor de școli. La noi în vechiul regat avem 2200 de școli în loc de 7200, câte sunt necesare. De aceia, dintr'un milion trei sute de mii de elevi câți ar trebui să avem pe băncile școalei, nu avem decât cinci sau șase sute de mii fără a mai aminti că școala noastră primară suferă și de lipsa de învățători.

In privința învățătorilor, acum trei ani de zile, când am fost ministru, am mărit numărul școalelor normale cu 34, așa că azi avem 54 de școli normale, numai în vechiul Regat. Cu cele 12 din Ardeal, cu cele 2 din Bucovina și 8 din Basarabia cred că vom putea ajunge ca în scurt timp să avem numărul de învățători necesar învățământului primar.

Chestiunea lipsei de localuri de școli, mă preocupă foarte mult. Finanțele Statului au fost în imposibilitate de a da anul acesta bani pentru clădirea de școli. Atunci ne-am gândit să ne adresăm la sătenii îndemnându-i să dea bani pentru școală.

Am făcut apel la devotamentul lor și i-am rugat să se intereseze de școlile de care au nevoe. Mulți credeau, că țăranul nu va da bani pentru școală, dar s'au înșelat. Sunt de atunci 4 luni. Rezultatul e mai mare de cât mă așteptam. Anul acesta s'au construit în vechiul Regat 1500—2000 localuri de școală fără nici un ajutor din partea Statului. Comunele sunt transformate în adevărate șantiere și sătenii lucrează cu însuflețire la clădirile ce vor servi ca temple pentru cultura copiilor. In jud. Brăila, s'au strâns în acest scop peste 25 milioane lei numai de la săteni, iar în jud Dâmbovița se fac acum peste 100 de localuri de școli.

Cu mare satisfacție vă aduc la cunoștință, că țăranul nostru dă cu bucurie și bani și muncă pentru școală. Sperăm că în scurt timp nu va mai rămâne sat fără școală. Tot odată am luat măsuri drastice în privința obligativității învățământului. Ce s'a făcut anul acesta în vechiul Regat, vom face anul viitor și aici în Ardeal.

Sper că la anul viitor, după asigurarea d-lui ministru de finanțe, vom avea o sumă importantă pentru construirea mai multor localuri de școală.

Incheiu mulțumindu-vă din inimă pentru primirea frumoasă ce mi-ați făcut. Vă mulțumesc și vă asigur, că voi fi întotdeauna alături de munca și de revendicările d-voastră. Vorbirea d-lui ministru Anghelescu a fost salutată cu mari și însuflețite ovații.

D. Șuteu citește o amănunțită dare de seamă asupra situației școalei sub tutela bisericei, în legătură cu problema statificării școalelor confesionale. D-sa face un istoric al statificării școalelor confesionale și arată împotrivirea bisericilor la necesitatea statificării.

Arată apoi părerile unor fruntași ai partidului național în aceasta chestiune. Astfel E. V. Braniște a fost contrastatificării (Voci: jos cu el).

D. Pora, deputat, dă citire unui articol din revista „Învățătorul" instilat „Concordatul și învățământul".

D. Ghidionescu arată pericolul care rezultă din menținerea școlilor confesionale. Școala nu poate să fie decât a Statului. Dacă nu se putea face statificare a vechiul regim, acum se poate, căci Statul suntem noi Românii.

D. Domide, profesor, arată vechile defecte ale organizației Statului Maghiar. Arată că lupta care se duce de învățători pentru statificare, este o luptă de principii.

D, Ilarie Bianu și Boldur sînt pentru statificare.

Se dă apoi citire unei motiuni adresată d-lui ministru Anghelescu, prin care se cere decretarea în scurt timp a statificări școalelor confesionale populare, moțiune ce este primită cu mare entuziasm de întreagă adunare.

Ședința se închide la orele 7½ La eșire, învățătorii congresiștiau făcut o frumoasă manifestație d-lui ministru Anghelescu. Sedința continuă azi.

N. F.

Conflictul
Wilhelm II -- Bismarck
Ex-kaiserul erou dramatic

La Berlin se va aduce în 8 August a. c. sentința într'un proces literar, care a stârnit un interes deosebit nu atât în cercurile literere germane, cât în cele politice. Procesul a fost intentat dramaturgului Emil Ludwig de către exkaiserul Wilhelm și de către văduva lui Boetticher, fostul ministru al lui Wilhelm al II-lea, pentru motivul, întâi, că autorul a introdus într'o lucrare dramatică și caută să introducă pe scenă eroi dramatici, care trăesc și, secundo, pentrucă în opera sa n'a fost un istoric fidel.

Scopul celor doi acuzatori este singur acesta; să împiedece reprezentarea dramei, care a fost angajată de unul dintre teatrele berlineze, împiedecare, căreia atât autorul cât și direcțiunea teatrului se opun din răsputeri.

Critica, mai ales cea istorică, s'a amestecat și ea în proces. De către unii, Ludwig a fost acuzat, că a falsificat istoria, în ce privește conflictul dintre Wilhelm și Bismarck, conflict despre care nu se știa până acum și pe care l-a mărturisit, prin intervenția sa împotriva dramei în chestiune, însuși fostul Kaiser se știa adecă, până acum, că Bismarck s'a retras pur și simplu dela conducere. El și-a scris apoi memoriile, pe care le-a utilizat dramaturgul Ludwig. Ori, fostul Kaiser, ridicându-se împotriva operei acesteia a lui Ludwig, făcută în baza memoriilor lui Bismarck, s'a ridicat și împotriva memoriilor și implicit împotriva lui Bismarck, destăinuind prin aceasta, că, ori Bismarck n'a fost fidel în expunerea din memoriile sale, — ceeace afirmă prin tangentă Wilhelm II, — ori că a fost fidel și că a existat un conflict între el și fostul cancelar.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

„Blocul" nu se va încheia

— Speranţe irealizabile hrănite cu intrigi —

Intr'un reportaj ridicol al ziarului Bucureştean „Dacia", remarcat de noi ca atare şi luat în serios de oficiosul naţionalist din Cluj, se afirma că dl. Iorga va trebui să cedeze în cele din urmă politicei d-lui Maniu, şi să primească a intra în „Blocul anti-liberal" alături de dl. Marghiloman, Stere şi Lupu.

La aceiaş chestiune însă „Aurora" monitorul ţărănist al pseudo-democratului dr. Lupu, brodează o întreagă intrigă pe chestiunea „neînţelegerii dintre partidul naţional şi dl Iorga. Dacă în riga ar veni din afară de aşa zisul „Bloc" am putea admite cu onsecare bună voinţă afirmaţiunile fan ezis e ale ziarului dlui Colonel Zăvoianu. Intriga însă e pornită din famil ie, ceea ce ne confirmă credin a că „Dacia" s'a făcut ecoul unor irea izabile deziderate ale partidului naţional.

Situaţia politică a opoziţiei extra-parlamentare e destul de grea. Neînţelegerile cari domnesc între aceste partide, pun toate inteuţiile lor în imposibilitate de realizare. Intrigile se ţes de la un partid la al'ul, de la o personalitate la alta. Din toate aceste frecări interne a rezultat compromiterea tuturor acţiunilor pornite. Ţărăniştii mădinaţi între ei prin lupte de supremaţie în partid, şi-au pierdut şi bruma de popularitate ce le-a mai rămas. Demisiunile din partid au devenit îngrijitor de numeroase, după l binda curentului impus de dr. Lupu. Basarabenii fac divergenţă pe chestiunea intrării în parlament, iar cei din urmă partizani ai d-lui Mihalache sunt foarte nemulţumiţi de noua politică a partidului, care nu mai are nimic comun cu ţărănismul propriu zis.

Activitatea de agitaţii şi învrăjbire a partidului naţional nu e aprobată decât de fracţiunea ţărănistă a d-rului Lupu. In Ardeal, partidul naţional este complect compromis. Lipsa oricărui criteriu moral în actele partidului naţional, neseriozitatea combinaţiunilor sale politice, o demagogie care nu se putea să nu se demaşte singură, dar mai cu seamă aservirea politicei naţionaliste speranţelor îndelung nutrite de către duşmanii noştri seculari, au deschis ochii şi celor mai lesne crezători. Partidul naţional nu a rămas decât cu simpatia partizanilor înregimentaţi cu interese şi ambiţiuni. Restul poporului român din Ardeal, plugari, muncitori şi intelectualii modeşti cari se ţin departe de politică, privesc cu scârbă la decăderea morală şi politică a fostului partid naţional de altădată.

Astfel stând lucrurile, oricate speranţe s'ar pune într'o schimbare a tacticei, partidelor de opoziţie, ele vor rămâne zădarnice. Opoziţia extra-parlamentară sau va trebui să cedeze opiniunilor generale sau se va resemna să rămâie izolată de massele populare, — aşa cum se găseşte astăzi.

Cele trei opoziţii

„Steagul" afirma deunăzi că sunt două opoziţii actualmente: cea care vine în Parlament şi cea care nu vine.

La care dl Iorga răspunde:

„Nu discut gustul fiecăruia. Se poate ca vechiul proverb „graba strică treaba" să nu mai aibă nici un înţeles, şi tot aşa de puţin celălalt, care pretinde că, oricum, te asemeni puţin cu cine te aduni, — şi iată, noi nu voim să fie aşa! Dar „Steagul" numără greşit numai două opoziţii.

De fapt ele sunt trei...

Este cea care vine în Parlament şi cea care nu vine.

Dar cea de-a treia, pe care confratele nostru o cunoaşte mai bine, e aceia care nu poate veni, fiindcă nu s'a ales.

Ar mai fi de adăugat că a treia opoziţie s'ar putea împărţi la rându-i în două categorii:

Cea care nu poate veni acum în Parlament, pentru că nu s'a ales în sesiunea aceasta şi cea care nu va veni nici odată în Parlament, pentru că nu va fi aleasă nici odată.

Dealtminteri la această din urmă categorie a făcut aluzie dl Iorga, când a amintit celor dela „Steagul" ceea ce acestora nu le place de loc să li se amintească.

Zadarnic se svârcoleşte domnul Marghiloman în toate chipurile, zadarnic se va svârcoli şi de acum înainte, zadarnic îşi va pune din nou candidatura în Dobrogea acea, unde spera să i-se răsplătească de către bulgarii de acolo, cedarea acestei provincii Bulgariei, prin tratatul dela Bucureşti, zadarnic va cere în viitor concursul partidului naţional să fie ales în Ardeal!

Dacă bulgarii din Dobrogea nu i-au dat nici o atenţie, cum îi vor da românii ardeleni? Poate va avea grijă dl Vaida să-l ducă într'o circumscripţie pur ungurească.

Dar şi aci se poate întâmpla ca prietenul lui Mackensen să aibe acelaşi noroc ca şi în Dobrogea: doar e ştiut că trădătorul e considerat şi preţuit ca atare, chiar de cei în folosul cărora a trădat.

Înlăturarea unei mistificări

Fiind informată că ceasornicarul din Mercurea-Cluc, Nicolae Oprea, ar fi dat o telegramă Ministrului de Interne, prin care a ameninţat cu demisia tuturor funcţionarilor din judeţ în cazul când ar fi numit prefect Dr. Mihail Dobreanu şi neputând îngădui această îndrăzneală, „Asociaţia funcţionarilor din judeţul Cluc" a trimis d-lui Ministru de Interne următoarea telegramă:

„Venindu-ne la cunoştinţă telegrama trimisă dv. că în cazul când dr. Mihail Dobreanu ar fi numit prefect al acestui judeţ toţi funcţionarii ar demisiona, noi funcţionarii acestui judeţ, îniruniţi azi în adunarea generală a Asociaţiei funcţionarilor, cu onoare Vă aducem la cunoştinţă că protestăm cu toată indignarea contra acestei proceduri de a se folosi de numele nostra întru ajungerea unor scopuri personale şi declarăm totodată că nici unul dintre funcţionari nu va demisiona dacă numirea menţionată se va face".

Asociaţia funţionarilor din Judetul Ciuc

Baptiştii din România

— Spulberarea unor calomnii —

Intr'un număr recent, marele ziar londonez „Times" publică o scrisoare a dlui dr John Clifford, preşedintele Alianţei universale a babtiştilor, prin care se acuză România de persecuţie religioasă a predicatorilor şi credincioşilor baptişti.

Dl John Clifford afirmă că Statul român a oprit serviciul religios în mai multe judeţe, că a confiscat averile şi că a închis pe căpeteniile baptiste.

Şi prin aceste lucruri imaginare, domnia-sa caută să explice de ce România a ezitat un timp să semneze tratatul de pace, prin care se garanta dreptul minorităţilor.

Răspunsului pe care l'a dat Ministerul cultelor, pentru a spulbera aceste calomnii i-se adaogă prin coloanele aceluiaşi ziar „Times" şi răspunsul scriitorului român N. Ciotori, care trăeşte acum în Anglia.

Dl Ciotori arată că toleranţa religioasă e tocmai una din calităţile poporului român şi dacă istoria Apusului e plină de lupte religioase şi persecuţii, Istoria ţărli noastre nici nu pomeneşte de asemenea lucruri, deşi am trăit în contact veacuri întregi cu populaţii de o religie cu totul deosebită decât a noastră şi totuşi fiecare din acestea nu se poate plânge, că nu li-s'a respectat credinţa şi dreptul de a şi-o profesa în lăcaşurile lor religioase: temple, moschei, sinagoge.

Dacă România s'a împotrivit la început la iscălirea tratatului relativ la protecţia minorităţilor, aceasta a făcut-o, fiindcă nu putea să admită, ca stat independent, amestecul şi controlul străin în treburile interne ale Statului.

Dealtfel constituţia ţărei oferă destule garanţii pentru paza bună a credincioşilor de orice neam.

Noi înţelegem prea bine care e sursa tuturor acestor insinuaţiuni: e presa şovinistă maghiară, care nu scapă nici o ocazie de a agita contra liniştei şi propăşirei ţărei noastre.

De aceea ar fi de dorit ca presa engleză să pătrundă adevăratele intenţii ale unor mistificatori aşa de perverşi ca Ungurii — cari se zvârcolesc în durerile neputinţei de-a însemna mai mult decât ceia ce sunt.

Suntem recunoscători dlui Ciotori pentru intervenţia d-sale întărită acum şi de dezmintirea oficială categorică, pe care a dat-o Statul român, guvernului marei Britanii.

Partidul naţional ne batjocoreşte

Declaraţiile dlui Vaida. Partidul naţional instigă minorităţile contra Statului Român. Josnicia unor combinaţiuni. Minorităţile contra instigaţiilor partidului naţional

In politica de după războiu a României, partidul naţional s'a dovedit în mod constant ca cel mai vajnic element de obstrucţie. Poate că una din cauzele cele mai serioase cari au stat piedecă închegării unirii şi restabilirii normale a funcţionarilor de stat e această politică de obstrucţie care călăuzeşte paşii conducătorilor partidului naţional.

Am căutat să găsim totdeauna o scuză acestor rătăciri ale fruntaşilor partidului naţional. Nădăjduiam, şi alături de noi era toată suflarea românească, o îndreptare a tuturor greşelilor, atât de dăunătoare integrităţii noastre abia realizate. Speranţele ni-au fost însă zădarnice. Un nou fapt, de o incalculabilă gravitate, vine să dovedească incorigibila pornire spre rău, spre distrugere, a partidului naţional. Intr'un interview pe care dl Vaida l'a acordat unui ziar unguresc din localitate, vice-preşedintul partidului naţional a făcut următoarele declaraţii:

„Pasivitatea maghiarilor e o primejdie, căci s'ar putea întâmpla ca încet-încet atât Maghiarii cât şi Saşii să fie acaparaţi de către liberali prin mici concesiuni şcolare de embleme sau prin concesiuni la reforma agrară, şi atunci singura minoritate în Ardeal ar forma-o Românii".

Această incalificabilă uşurinţă de limbaj e bi e cunoscută la dl Vaida şi partizanii săi politici. Ea denotă o stare de spirit asupra căreia mai există îndoială. Partidul naţional în politica ţărli româneşti se consideră încă partid minoritar, ceea ce dovedeşte încapacitatea lui de adaptare noulor împrejurări, şi imposibilitatea de apreciere justă a realităţilor politice actuale.

Declaraţiunile d-lui Vaida, ridică vălul oricărei îndoieli. Partidul naţional duce lupta nu numai în potriva partidului liberal, ci contra ţării româneşti; iar pentru atingerea obiectivului, dl Vaida nu se sileşte a-şi căuta alia.i printre minorităţi, cărora, pentru a-le linguşi, josnic şi nedemn, le prezintă poporul român din Ardeal, ca popor minoritar.

Dar dl Vaida nu se opreşte aici. D-sa dă ungurilor sfaturi, îndemnându-i să lupte contra Statului român.

Iată ce spune în continuare, vice prezidentul partidului naţional:

„Luptele date în jurul Uniunei maghiare slăbesc forţele maghiarimei, care ar face mai bine dacă s'ar uni într'un singur partid politic, lăsând chestiunile culturale şi economice în sarcina soc. „Emke", întocmai cum a făcut pe vremuri partidul naţional şi soc. Astra."

„Maghiarimea din România, n'ar trebui să facă altceva, de cât să aplice la împrejurările de azi politica şi tactica partidului naţional român din fosta Ungarie."

Cine va ceti aceste rânduri, pe drept cuvânt va fi îndreptăţit să refuze, să creadă că un om politic român le a putut exprima. Ziarul „Dacia" ale cărui legături cu partidul naţional, în general şi cu dl Vaida, în special, sunt cunoscute, reproducând aceste rânduri după ziarul „5 orai Ujság", e cel dintâi care se îndoieşte. Ele trădează atâta lipsă de patriotism, încât cetirea lor te înspăimântă.

Din fericire, ne rămâne o mângâiere. Dacă partidul naţional a decăzut până într'atât, restul poporului din Ardeal, fără deosebire de naţionalitate, e adânc pătruns de spiritul cel bun al înfrăţirii la adăpostul statului român. Agitaţiile partidului naţional rămân fără ecou; blasfemiile d-lui Vaida şi ale tovarăşilor săi nu pot aduce decât compromiterea iremediabilă a unui partid, în care ticăloşia unor ambiţii nejustificate şi veninul intereselor nesatisfăcute au distrus până şi sentimentul naţional.

Aproape în acelaş timp, pe când dl Vaida instiga poporul maghiar contra ţăşii, unul dintre cei mai autorizaţi reprezentanţi ai maghiarimei din Ardeal scria în alt ziar unguresc:

„In calea unei sincere apropieri şi a unei colaborări cinstite", scrie dl Bernady în „Keleti Ujság", stau încă amintirile triste ale trecutului apropiat şi năzuinţele opuse ale şoviniştilor, ale mionilor şi ale orbitilor de patimă. Pentru aceia trebue ca toţi fii serioşi, prevăzători şi dezinteresaţi ai ambelor naţiuni să-şi dea mâna şi împreună să contribue la înfăptuirea colaborării dorite de amândouă părţile. Se înţelege de la sine, că începutul trebue să-l facă cei mai tare, deci Românii. Dacă această se va face cu toată sinceritatea şi dacă cu toţii ne vom strădui să vins că între Maghiari şi Români se va putea face cea mai binecuvântată colaborare".

Dl Vaida şi partidul naţional primesc o dureroasă lecţiune de cumintenie politică şi de patriotism, dela un neromân.

Iar în ceeace priveşte scopurile politice nemărturisite, dar strecurate perfid în „sfaturile" d-lui Vaida, dl deputat Bernady afirmă că:

„Grupul parlamentar Maghiar nu poate colabora cu un bloc de opoziţie, care are ca scop final resturnarea guvernului şi luarea puterei".

Aşa dar, cu toată mâhnirea pe care ni-o cauzează declaraţiunile d-lui Vaida, trebue să recunoaştem că ele au partea lor de bine: Partidul naţional şi-a dovedit toată netrebnicia, călcând în picioare demnitatea naţională pentru scopuri meschine. Dar acţiunea sa e străină de starea de spirit a poporului român, ca şi de aceia a concetăţenilor noştri de rase străine.

A. R. Gus.

Măsurile Franţei în urma răspunsului german

Paris. — Primind răspunsul Germaniei, guvernul francez a luat următoarele măsuri: Oficiile Paris—Strasbourg au primit ordine să amâne până la noi ordine recunoaşterea Creanţelor germane, să nu plătească în contul guvernului german produsul lichidărei bunurilor germane şi indemnizaţiile acordate de tribunalul mixt. Se suspendă restituirea bunurilor mobiliare a proprietarilor germani din Alsacia şi Lorena, dacă aceste măsuri vor fi insuficiente pentru a sili Germania să tranşeze chestiunea.

INFORMAȚII

D. Andrei Hodor, a fost numit inspector al muncii la regiunea Satu-Mare.

•

Guvernul din Budapesta a transmis guvernului nostru o nouă propunere pentru schimbul ostaticilor și prizonierilor reducând proporția ce o pretindea până acum pentru cei nouă români arestați.

•

Direcția plasării din ministerul muncii a fost înștiințată că la Cluj funcționează și în prezent, birourile particulare de plasare.

Aceste birouri clandestine pretind muncitorilor sume însemnate de bani în schimbul unui serviciu.

Autoritățile administrative și polițienești au primit ordine ca contravenienții să fie dați judecății.

•

In »Monitorul Oficial" de azi se publică condițiunile de admitere în școalele normale de învățători și învățătoare.

Concursul pentru ocuparea acestor locuri se va ținea între 15 și 25 Septembrie.

Cererile de înscriere se vor adresa până la 14 Septembrie la direcția școalei unde candidații voesc a concura.

*

D. dr. Teutsch, episcopul evanghelic al sașilor din Transilvania, a fost numit membru corespondent al Academiei prusiene de științe.

*

In anteproectul legii învățământului care a fost redactat la ministerul instrucțiunii, se prevede cu toate școalele de agricultură din țară, să treacă sub conducerea ministerului instrucțiunii.

*

D. dr. Angelescu, ministrul instrucțiunei, a clădit pe propria sa cheltuială două localuri de școală, unul în comuna Monteorul Ogrăzilor iar altul în comuna Joseni, ambele în jud. Buzău. Acestea două școli sunt gata și sunt construite după toate cerințele moderne.

•

Se anunță din Atena că principesa Elisabeta va sosi la Constanța pe ziua de 11 August, de unde va pleca direct la Sinaia.

•

D-l I. G. Duca, ministru de externe, a fost decorat de guvernul republicei poloneze, cu marea cruce a ordinului „Polonia Restituta".

•

Ziarul „Excelsior" publică știrea că M. S. Regele Ferdinand al României și-a anunțat sosirea la Deauville, la sfârșitul lui August.

•

S'a deschis pe seama ministerului finanțelor, pe exercițiul 1922—923 un credit extraordinar rambursabil în sumă de lei 50.000.000, necesar casei centrale a cooperației și împroprietăririi, spre a servi la plata pe avansuri asupra dobânzii cuvenită proprietarilor expropriați cum și ratele la creditul funciar rural.

Ministerul Instrucțiunii publice, conform adresei Directoratului Gen. al Instrucțiunei din Cluj, No. 18118—1922 a aprobat înființarea unei școale medii (școală civilă) de băieți în comuna Ludoșul de Murăș, deocamdată având numai clasa primă.) Inscrierile se încep în 15 August a. c. în localul școalei primare de Stat.

Indemnăm stăruitor pe părinți a-și înscrie copiii la această școală așa de binevenită pentru înaintarea culturală a populațiunii din această partea.

•

Ieri s'a oficiat la mânăstirea Sinaia parastasul de 6 săptămâni dela moartea lui Take Ionescu Au asistat familia și numeroși amici ai marelui dispărut. A oficiat superiorul mânăstirei Sinaia.

Regele a fost reprezentat prin dl Mișu, ministru palatului.

•

La direcțiunea generală C. F. R. a avut loc eri și continuă și azi, conferința comisiunei de unificare a instrucțiunilor de serviciu, sub președenția dlui subdirector general Pretorian.

S'au discutat și dat forma definitivă instrucțiunii de mișcare ce urmează să fie aplicată pentru întreaga rețea de cale ferată.

*

„Societatea Anonimă pentru îngrășarea porcilor și industria cărnei din Gherla" cumpără în permanență pe lângă prețurile pieței din proprietatea domeniilor, porci și tot soiul de cereale în cantitate nelimitată și vinde porci grași precum și alte producții prelucrate din porci.

•

Ministerul instrucțiunei aduce la cunoștința tuturor membrilor corpului didactic, cari au înaintat cererile de transferare, detașare sau reintegrare după data de 1 Iulie, că asemenea cereri fiind tardive nu li se vor da curs.

•

In cursul săptămânei acesteia se va întruni la ministerul de finanțe comisiunea superioară vamală, care va lua în cercetare fixarea taxelor comunale la mai multe articole exportabile.

•

Ministerul instrucțiunii va lansa zilele acestea un apel către autorități și public pentru a veni în sprijinul construcției de localuri de școală.

•

Ministerul instrucțiunii fiind informat că unele perfecturi de județ, opresc inițiativa particulară de a colecta sume pentru construirea de școli, a intervenit pe lângă ministerul de interne, ca să lase libere asemenea chete.

La 15 August reapare revista pentru humor și satiră **„Vulturul"** din Oradea-Mare. Cunoaștem umorul și satira fină a acestei reviste, din trecut. Timp de aproape două zeci de ani, cât a apărut **„Vulturul"** a fost cetit cu drag de românii din Ardeal și apariția fie cărui număr era așteptată cu nerăbdare.

Acum, trecut sub conducerea lui Moș Sfadă, un condeiu ascuțit și scriitor de talent, și având colaborarea aproape tuturor scriitorilor de duh, din România Mare **„Vulturul"** va ști să prindă spiritul timpului și să biciuiască și atâtea năravuri.

•

In atențiunea doamnelor!

Au sosit pentru dame paltoane de toamnă și iarnă după cea mai nouă modă din Paris, Viena și Berlin.

Blănuri moderne cu prețurile cele mai avantagioase.

Diamantstein și Moskovics

Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 25. (Vis-a-vis de posta centrală). 2032

Pentru „Patria"

„Universul" scrie, cu prilejul comemorărei de 3 ani a luptelor de pe Tisa:

„In mijlocul generalei indiferențe găsesc cu cale să amintesc pentru puținii, pe care îi mai interesează și alte lucruri de cât ultima fluctuație la bursă sau ultima intrigă politică, bătălia dela Tisa.

Bătălia dată de „grupul de manevră", comandat de generalul Moșoiu, rămâne una din cele mai dârze și mai înălțătoare din câte a cunoscut istoria luptelor noastre de apărare națională".

Dacă ar fi numai indiferență n'ar fi cine știe ce mare lucru.

Căci după ce se vor liniști vremile acestea turburi, vor fi destui cei care să se intereseze și de alte lucruri decât de jocul bursei.

Partea tristă e că nu sunt nici trei ani dela luptele dela Tisa și oameni, ca generalul Moșoiu sunt atacați direct de cei cărora nu le convine politica sa.

Ba cea ce e mai trist îl hulesc, tocmai aceia cari acum un an îl proslăveau mai mult de cât ori cari alții.

Și totuși va veni o vreme, când istoria națională va pomeni cu multă mândrie de fapta generalului Moșoiu, fără să pomenească nici o vorbă de „Patria" și despre partidul pe care-l reprezintă.

Răspândiți „Infrățirea"

Știri din Banat

Timișoara, la 1 Aug.

Scandal din cauza speculei

La restaurantul numit „Ciocârlia« din cartierul Fabrică, din cauza speculei nerușinate la care se dedă proprietarul acestuia, un anume Gabor Schateles, se petrec dese scandaluri. „Ciocârlia" este un restaurant cu o regie foarte mică, deși Schateles a reușit să-l înregistreze ca restaurant de clasa întâia, cu toate acestea prețurile sunt duble și chiar triple, ca-n celelalte restaurante din centrul orașului. Din luna Martie până acum, Schateles a împătrit prețurile, abuzând și de faptul că s'au ridicat prețurile maximale. Scandalul întâmplat acum în urmă denotă destul de lămurit, că Schateles pe lângă calitatea de speculator, mai are obrăznicia să insulte și să lovească pe clienții cari îndrăznec a-i face observațiuni. Așa s'a întâmplat cu d-nii Căpitan Berlescu și profesorul Stinghe, cari veniseră cu familiile lor, ca de obicei, să dejuneze. La observația unuia din acești domni, cari de altfel sunt clienți vechi ai acestui restaurant, că deși prețurile au fost împătrite porțiile au început să scadă în mod simțitor. Schateles, ajutat de personalul său, a sărit să lovească pe căpitan și pe profesorul Stinghe. Mai mult încă a asmuțit și trei câini pe care îi are în curte, asupra clienților, cari au îndrăznit să-și ceară un drept a lor. Rezultatul a fost că, de astădată cu tot ajutorul personalului său, Schateles a încasat o bătaie în toată regula. Publicul de față, indignat de purtarea incalificabilă a acestui speculator, l-a huiduit. Poliția sosită la fața locului, după ascultarea martorilor, a încheiat un proces de dare în judecată a speculantului — scandalagiu. Pe de altă parte comandamentul diviziei I, a oprit printr'un ordin, frecventarea acestui local de către ofițeri. Ar fi de dorit, ca și comisiunea speculei, se mai revadă listele și prețurile restaurantului „Ciocârlia", care a ajuns un fel de local unde se jupoaie lumea.

Contrabanda de articole de lux

Intr'un transport de mărfuri sosit la vama locală, pe seama societății anonime „Gea", s'au descoperit multe articole, unele cu desăvârșire oprite la import, iar altele pentru cari trebuia plătit taxe mari. Aceste articole erau cu multă dibăcie aranjate printre mărfurile libere la import, cu scopul vădit de a induce în eroare autoritățile vamale. Contrabanda fiind descoperită, articolele au fost confiscate, iar soc. „Gea" amendată cu 54.000 lei, sumă ce a fost încasată imediat.

Reluarea traficului de pachete postale cu Ungaria și Jugoslavia

Incepând dela 1 August, a fost reluat traficul de colete poștale cu Ungaria și Jugoslavia. In Ungaria se pot trimite pachete până la 20 klg. iar în Jugoslavia numai până la 10 klg. Pachetele trebuiesc să fie însoțite de două declarațiuni vamale și un fracht internațional. Pentru Ungaria valoarea declarată a pachetelor este nelimitată, iar pentru Jugoslavia nu se admit decât pachete cu valoare limitată la 1000 franci aur. Schimbul pachetelor se face: pentru Ungaria, prin Arad; iar pentru Jugoslavia prin stațiunea de frontieră Zombolea.

Ziua onomastică a Reginei

Azi 4 August, fiind ziua onomastică a Reginei Maria, s'a oficiat un serviciu religios în biserica catedrală din Fabrica, în prezența tuturor autorităților militare și civile. D-l general Const. Găvănescu, comandantul diviziei I, a rostit o frumoasă cuvântare către soldați și publicul asistent.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă.
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENTUL ENGLEZESC.**

Vopsește și curăță bine în timpul cel mai scurt cu preț eftin

UNIO

Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

S'au deschis Antrepozitele FRENKEL Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)

Scrisori din Italia

Criza politică. Italia își caută președinte. De zece zile se fac toate sforțările să se găsească pentru țară un minister „mai bun" decât era al celui de Facta și în străduințele pentru a afla acel „governo migliore" dorit de parlament, regele Victor Emanuel a perândat nu mai puțin decât 4 designați președinți de 10 zile. Și nici unul n'a reușit până azi, și nu-i nădejde că se va vedea mâne aranjată criza.

Pentru că în Italia, ca și în atâtea alte țări după războiu, s'a grăbit intrarea în parlament a atâtor oameni noui, dar oameni fără experiențe probate și neavând altă țintă decât interesul lor, și nu al țării întregi. Presa din afară crede că dl Facta a căzut din cauza eșecului politicei externe. Dar nici pe departe nu pare a fi așa. Putem zice că a căzut din pricina structurei parlamentului. Căci față de politica externă a guvernului, deputații de toate colorile au arătat un interes foarte superficial, încât la niciun caz nu era în măsură să determine căderea unui guvern, mai ales că d-l Schanzer a fost susținut cu simpatie de opinia publică și de presă. Și nici cauze plauzibile interne nu erau îndeajunse pentru o astfel de cădere. Judecând antecedențele, la Sarzana au fost 20 morți și totuși guvernul Bonomi n'a căzut în rândul trecut, și la Bologna, Ferrara au fost ciocniri și mai sângeroase, fără ca pe vremuri d-l Giolitti să fi avut vre-o criză...

Și totuși organele partidelor afirmă, că dl de Facta a căzut din cauza unei hărțuieli mărunte, cu 1 caz de moarte petrecut la Cremona, în cari certe s'a afirmat în parlament, că guvernul ar ținea la vot, a căzut guvernul și iată pornirea penibilei crize.

Adevăratul motiv e însă că partidul popular a pactat o înțelegere confusă și neleală cu partidul socialist, iar celelalte partide mărunte dela centru, nu fac, decât un joc pervers potrivit egoismului lor. Cazul dela Cremona a fost un incident fără gravitatea care i-se atribuie, dar care a fost un motiv binevoit ca înțelegerea obscură să se manifesteze, negând guvernului votul de încredere. In acest restimp fără de guvern să petrec în țară ciocniri și mai aspre ca cea dela Cremona și totuș „guvernul mai bun" nu se poate forma. Căci atitudinea imprecisă a popularilor dela centru i-a adus ce-i drept în față cu socialiștii, fără însă să-și dea arama pe față nici unii, nici alții și tocmai de aceea criza are să dăinuie...

Cel mai designat bărbat de Stat, care ar fi dat Italiei un guvern cu autoritate înlăuntru și în afară, era d. Victor Em. Olanda. Era urmărit cu simpatie unanimă, dar cliça dela centru voia să-i lege mânile. D. Orlando însă s'a retras cu cuvintele că dacă doresc un democrat cu autoritate, — să lase acelui om mânile libere — să poată lucra

A doua designare a venit d lui Bonomi, cu pretenția formării unui guvern de stânga. Dar intrigile democraților au zădărnicit aceasta. Cel mai mare merit în facerea încurcăturilor este al d-lui Francesco Nitti, celebru intrigant (care voia să-l lase în urmă și pe d-l Vaida al nostru—cu înțelegerea bolșevicilor). D-l Nitti poartă toată responsabilitatea, pentrucă a dat Italiei sub guvernarea D-Sale o lege electorală, care menține pentru totdeauna un parlament haotic în Italia. Are grija să mențe destrămarea sufletească, mai ales prin presa sa excelentă și bine finanțată fiind el însuși un scriitor politic de valoare și de-o cultură și un renume European. Sunt foarte cunoscute articolele sale scrise îndeosebi în folosul Germaniei de după războiu (L' Europa senza pace).

Nereușind nici d-l Bonomi, regele a însărcinat pe d-l Meda, cel mai autorizat bărbat dela centru. Acesta însă a declarat sincer, că nu primește însărcinarea, recunoscând deplina nevinovăție a guvernului Facta și nedreptatea ce s'a făcut acestuia, când i-s'a retras încrederea. Ultimul bărbat ce mai rămâsese de luat în combinație a fost d-l De-Nava, o capacitate financiară recunoscută, dar și dânsul a întimpinat același eșec, recomandând ca pe cel mai autorizat pe d-l Orlando. Intr'aceea toate partidele l'au înștiințat pe d-l Orlando că-l lasă mână liberă, mai ales dacă va face un guvern de contrare sau fără extreme, sau și cu exponenți din dreapta naționalistă și stânga socialistă. Dacă nu va reuși nici de astădată d-l Orlando, regelui nu-i rămâne decât să-l însărcineze pe tânărul, dar genialul președinte al camerei, d-l De Nicola. In momentul de față însă criza este la un punct mort, toate încercările ajungând la locul de unde au pornit la d-l Orlando.

Corespondent.

D. Iuliu Maniu despre gen. Mosoiu

„Victoria Domniei Voastre față de unguri, pe lângă însemnătatea ei ca victorie militară, are și o însemnătate morală. Până acum ungurii au susținut că, dacă au fost învinși în acest războiu au fost învinși de Europa întreagă, nu de armata română, care nici n'ar fi îndrăznit să se bată cu ei. Dv. ați dovedit că armata română, chiar atunci când luptă cu o singură mână aceealaltă fiindu-i ocupată pe alt front, ea a putut zdrobi armata unpurească.

„Recunoștința întregului popor, față de dv. viteazule conducător al armatei glorioase, nu pot să V'o arăt în cuvinte. Dv. dle general, veți rămânea veșnic scris în istorie, printre cei mai mari eroi ai neamului nostru".

Așa vorbea d. Maniu, după ocuparea Orăzii Mari, despre generalul Moșoiu.

Ce răspuns mai bun i s'ar putea da astăzi „Patriei", decît scoțând din propriile ei pagini cuvintele de mai sus?

Cetiți „Infrățirea"

Chestiunea reparațiilor

—Răspunsul Germaniei—

Berlin. Agenția „Wolff" telegrafiază agenției Rador:

Guvernul german a trimis Sâmbătă, 5 August, următoarea notă guvernului francez:

Guvernul german în baza notei din 13 Iunie a comisiei reparațiunilor și a notelor din 14 Iulie a guvernului belgian și englez, a adoptat acea situație, ca regularea fundamentală a plăților reparațiunilor să fie posibilă încă înainte de 15 August, iar în cazul când condițiunea aceasta nu s'ar împlini, guvernul german va satisface, în limita posibilității, obligațiunile ce și-a însușit prin tratat. In chestiunea plăților reparațiunilor, guvernul german observă, că s'a depus în Reichstag proectul de lege pentru modificarea sistemului de transsocotire, care va face posibil, ca impozitele în contul reparațiunilor să poată fi mai considerabil decât până acum luate în considerațiune.

Intrucât d-l Poincare și după acestea ar dori să recurgă la măsurile de represiune, semnalate în nota din 26 Iulie, punctul de vedere al guvernului german este, în acest caz, că în baza convenției din 20 Iunie 1921 singura consecință de drept a unei eventuale amânări nu poate să fie decât aceasta, că în cazul când Germania nu și-ar îndeplini obligațiunile la care s'a angajat convențiunea aceasta să poată fi denunțată din partea antantei sine die. Consecința acestela în schimb este, că ar intra în vigoare dispozițiunile respective ale tratatului de pace dela Versailles, ar fi adică obligatorie plata acelui saldo-debit.

Tratatul, în cazul unei neplăți, nu dă antantei decât dreptul gajului asupra sumelor livrate. [illegible] prejudecă și obligațiunea de plată dela 15 August.

D. Poincare, prin nota din 26 Iulie, a înrăutățit într'un chip extraordinar situația economică și financiară a Germaniei. Mijlocul de plată german a scăzut până la valoarea de 200—1000 a celui din timpul de pace, în consecință capacitatea de satisfacție a Germaniei denotă într'o măsură gravă semnele regresului. In astfel de împrejurări guvernul imperial german face guvernului francez propunerea, să-și revizuiască în această mult importantă chestiune punctul de vedere și să adopte punctul de vedere al puterilor aliate avut în tratativele care au premers trimiterea notelor belgiană și engleză.

Știri din Diciosânmartin

Duminecă în 30 Iulie, dl prefect al județului Târnava-Mică Dr Emil Folea și dl deputat dr Vasile Hâncu au cercetat frumoasele comune românești Blia și Sâncel.

S'a făcut o dare de seamă despre activitatea guvernului, s'a întrebat țărănimea asupra plânsurilor și lipsurilor.

Prin aceste legături directe s'a constatat mulțumirea tuturor față de noul regim.

Cu această ocaziune în ambele comune s'au înființat biblioteci poporale de câte optzeci volume și s'au distribuit chipuri sfinte și naționale pentru biserici și școli.

In luna August prefectul și parlamentarii în Dumineci și sărbători vor cerceta cercul Ibașfalăului.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Congresul funcționarilor publici

Ieri la ora 8, s'a deschis în sala Dacia congresul funcționarilor publici în număr de peste 2000.

La ora 8 și jum. a avut loc o consfătuire a șefilor delegațiilor județene în care s'a hotărît mărirea imediată a sporului de leafă, iar leafa bugetară să se fixeze în viitoarea sesiune a parlamentului.

Congresul a fost prezidat de D. Schina. S'au emis trei păreri: greva, demisiunea sau conciliațiunea.

In urma discuțiilor, a triumfat cea din urmă care a fost primită de majoritatea congresiștilor.

Trimițându-se o delegație de funcționari la d. ministru de interne, acesta i-a asigurat că guvernul va soluționa cît mai grabnic chestiunea funcționarilor.

D. Schina, președintele congresului, a cerut funcționarilor să aibă răbdare până la 17 Septembrie cînd, dacă nu li se va face dreptate, vor uza de mijloacele care le stau la îndemînă.

Misiunea pontificală pentru ajutorarea Rusiei meridionale a plecat din Constantinopol îndreptîndu-se spre Crimeia.

Autorii atentatului împotriva lui Scheidemann, au fost arestați în Silezia de sus.

După știri venite din Constantinopol, la Angora s'a descoperit un complot în contra lui Mustafa Kemal. Comandantul trupelor Kemaliste, fiind acuzat de înaltă trădare, a fost arestat.

TELEGRAME

Aplicarea sancțiunilor împotriva Germaniei

Berlin. — Presa germană anunță aplicarea sancțiunilor. Autoritățile franceze din Alsacia vor expulza 1000 de germani, cari nu vor putea lua decât 80.000 de mărci. Restul avutului imobil și mobil va fi supus confiscării. Se spune că aceste sancțiuni vor fi aplicate numai în teritoriile franceze.

Presa germană și măsurile luate de Franța

Berlin. — Presa aprobă nota germană și tăgăduește dreptul Franței de a aplica sancțiuni contra proprietății private. Guvernul german se silește a menține liniștea.

Măsurile guvernului german în legătură cu scăderea mărcei

Berlin. — Se svonește că guvernul german va dubla taxele de export în legătură cu scăderea mărcei.

Litvinof la Varșovia

Varșovia. — Președintele delegației rusești dela Haga Litvinof e în drum spre Moscova, oprindu-se la Varșovia, vizitând pe ministrul de externe polonez Narutovici va discuta relațiile ruso-poloneze. Șeful de stat a acordat o audiență lui Litvinof, în prezența lui Narutovici.

Ciocniri sângeroase între comuniști și fasciști

Roma. — Greva generală [illegible] s'a terminat. In multe orașe au avut loc ciocniri sângeroase între comuniști și fasciști. La Milano au fost 15 morți, mulți grav răniți, și foarte mulți ușor răniți din lagărul fasciștilor. La Ancona opt morți, în Liguria 3 morți. In orașul Parma comuniștii au construit numeroase baricade. Au avut loc lupte sângeroase au fost trei morți. La Ravena fasciștii au incendiat primăria. Comunicația căilor ferate a fost restabilită în toată țara.

Dela Consiliul de războiu

Consiliul de războiu al corpului 6 armată a judecat pe individul Varvara Silviu, urmărit pentru faptele de spionaj, uzurpare de insigne militare, nesupunere la încorporare, excrocherie și trecerea frontierei în mod clandestin.

Fotoliul ministrului public, ocupat de dl comisar regal maior Bretan, iar apărarea susținută de dl advocat Angelo Stătescu.

S'a ridicat incidentul asupra necompetinței pentru faptele: spionaj, excrocherie, uzurpare de insigne militare, în favoarea tribunalului ordinar și pentru nesupunere la încorporare în favoarea corpului 7 armată și incidentul de amnestie pentru trecerea frontierei.

Consiliul de războiu presidat de dl Colonel Rădulescu, intrând în deliberare, admite incidentul ridicat, trimițând asupra tribunalului civil din Cluj.

No. 13. Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290. Lloyd 272

O iniţiativă a studenţilor basarabeni

Scrisoare deschisă către studenţii din Regatul Vechiu, Transilvania şi Bucovina, cari fac studii în Cehoslovacia

Dlor Colegi!

In scrisoarea de faţă nu vom pierde timp pentru a explica situaţia tristă, în care ne aflăm noi, studenţii români, cari facem studiile superioare din Cehoslovacia.

Fiecare din noi ştie bine că din cauza scăderei leului nostru şi în acelaş timp a ridicărei cursului coroanei, o mare majoritate din noi vom fi lipsiţi de posibilitatea de a ne reîntoarce în şcoalele noastre pentru a ne continua studiile.

Posibilitatea aceasta noi o vom avea-o numai în caz când guvernul nostru ne va veni în ajutor şi va dispune şi pentru noi schimbarea favorabilă de lei cum se face deja pentru studenţii români, cari-şi fac studiile în alte ţări cu valută ridicată (Franţa, Italia şi Belgia).

Pentru toţi e clar, că pentru a obţine schimbul e necesar să intervenim, iar ca să avem succes în opera noastră trebue în primul rând să ne organizăm.

Studenţimea basarabeană a făcut câţi-va paşi în această direcţie. In fiecare judeţ al Basarabiei au şi avut loc adunările de studenţi ce fac studii în Cehoslovacia şi s'a ales din sînul lor câte un comitet de conducere în fiecare judeţ, cărora li s'a propus a intra în legătură cu comitetul de conducere din alte judeţe ale Basarabiei şi a continua în comun opera ce ni se impune.

In primele zile ale lunei August va avea loc adunarea generală a delegaţilor din toate judeţele Basarabiei la care se va fixa programul acţiunei noastre viitoare.

In interesul operei noastre vă chemăm, D-lor Colegi, organizaţi-Vă şi D-v şi începeţi lucrul în aceiaşi direcţie. Din parte-ne, vă propunem să faceţi tot ce vă stă în putinţă şi să căutaţi a intra în legătură cu noi.

Nu trebue să uităm că nu avem la dispoziţie decât cel mult două luni.

Pentru aceasta, în opera noastră, trebue să lucrăm repede şi energic.

Vă trimitem salutările noastre colegiale şi vă urăm succes în lucrările dvoastre.

Comitetul de conducere din judeţul Chişinău

Scrisoare din Maramureş

Sighetul Marmaţiei va fi cedat Cehoslovaciei? Visita Dlor Ion I. C. Brătianu şi Vintilă Brătianu la Sighet pentru împroprietărire

„Ellenzek", foaia şovinistilor maghiari din Cluj, în Nr. 171 din 2 VIII. aduce ştirea dela corespondentul său din Caşovia şi Sighetul Marmaţiei ar fi fost cedat Cehoslovaciei de către comisia pentru fixarea definitivă a graniţelor. Ştirea aceasta a produs o neliniştе în populaţia Sighetului, care nici de cum nu ar voi să ajungă sub dominaţia cehilor şi nici că se poate, căci cu trecerea Sighetului sub administraţia cehilor ar trebui să treacă şi cele 50 de sate româneşti cu vre-o 10.0000 de români neaoşi.

Azi m'am întâlnit cu un român din Apşa-de-jos care e în partea Cehoslovaciei şi mi-a spus că acum vine dela Ungvar unde cehii l-au întrebat: că intrat-au cehii în Sighet? Li-au răspuns că da, intră din când în când, dar numai să se hrănească şi să bea, căci cu banii lor urcaţi la preţ prin valută, pot să mânce şi să bcie ieftin la Sighet!

Dl prefect Mihalyi nu ştie nimic în mod oficial în chestia aceasta şi a şi telegrafiat la ministerul de externe ceránd un răspuns, prin care să liniştească pe cetaţenii Sighetului.

Noi suntem de părere că jud. Maramureş numai aşa va putea înainta din punct de vedere economic şi industrial dacă i se va anexa teritoriul de pe valea Tărasului în sus spre Carpaţi. Locuitorii ruteni de peste Tisa sunt neliniştiţi sub administraţia cehească — care-i va cărmui 25 de ani, pentruca după aceia rutenii să spună dacă vreau şi mai departe să stea sub cehi — fiindcă interesele lor bisericeşti sunt călcate în picioare. Republica cehoslovacă se sinchiseşte foarte puţin de religie, şi cu atât mai vârtos nu dă sprijin clerului gr. catolic rutean al cărui şef episcopul Emil Papp nici azi n'a depus jurământul de fidelitate.

Cauza ar fi — după cum m'am informat — că episcopia de Ungvar are o neyoe la mănăstirea Tapolcza din Ungaria, din al cărei venit se întreţine şi odată cu [illegible] pierde dreptul de a beneficia de dânsa. Fiind astfel stările, preoţii sunt lăsaţi pe seama credincioşilor, cari pe zi ce merge îi părăsesc şi trec la ortodoxie, fiind aci, în jurul Husta-lui vre-o 15 parohii ortodoxe.

Nu-i de mirare că rutenii ar dori mai bine să fie sub dominaţia românească şi se plâng că de ce s'au retras Românii în 1919.

Astfel, veştile despre cedarea Sighetului sunt din domeniul închipuirei, cu toate acestea, pentru liniştea publicului, că ar fi bine ca ministerul de externe să dea un comunicat.

■

Populaţia din Maramureş, dar mai ales de pe valea Marei aşteaptă să vadă prima împroprietărire ce se va îndeplini în comuna Crăceşti, pe moşiile erariului, în prezenţa dlor miniştrii Ion şi Vintilă Brătianu, cam pe la 15 August. Maramureşul, pământ arător, are foarte puţin, cositor mai mult, iar de munţi este înconjurat din toate părţile, unde vara îşi păşunează vitele şi turmele sale. Locuitorii sunt foarte dornici de pământ, dar nu este de unde să li se dea. De aceea s'a pornit o acţiune pentru a fi colonizaţi pe şesul de lângă Careii Mari, pe moşiile contelui Karolyi.

Chestia şi mai vitală pentru dânşii este păşunatul, de aceea cu nădejde aşteaptă ca munţii atât erariali cât şi privaţi să fie împărţiţi comunelor pe dreptate. Insă aci lucrul se loveşte de greutatea aceea că nu-i de unde să se dea tuturor comunelor munţii trebuincioşi, căci mai bine de 100 de munţi au trecut acum la Cehoslovacia, unde mereu şi-au păscut turmele maramureşenii. Deci, vor fi siliţi a-şi vinde vitele şi a ţinea mai puţine, şi bine, decât multe şi rău hrănite.

Core p.

ULTRAMARIN, german şi francez, puritatea garantată.

◆

LAC VERDE pentru PAREŢI german, de toate nuanţele.

◆

VOPSELI germane chimice şi de pământ, de prima calitate.

◆

ANILINA şi INDIGO, sistem Meister Lucius.

◆

LACURI pentru smalţ, trăsuri, mobilă şi podele, sistem REICHOLD, FLÜGGER-BOECKING.

◆

ULEIURI BECK, KOLLER & Co.

◆

VOPSELI ART. Schminke pe cel mai scăzut preţ al zilei, din articolele cele mai nou importate.

Segesváry şi Şoţii

mare depozit de vopseli CLUJ.

Lloyd Expres 465 1742

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcţiuni de Mori
Atelier de Motoare şi maşinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

Prima fabrică electrică română S. a.
Cluj, III. Călugăriţelor No. 1.
Telefon 67. Adresa telegr. Relais.
Fabricăm articole şi aparate electrice pentru curent puternic, precum şi instalaţiuni cu expensiune ridicată şi mică, transportăm porţelanuri, manomente, instrumente mecanice, comptoare.
Lloyd 778
Interesaţilor le oprim preţunente. 1914-2

No. 206—1922.
a. I. c. sc. d.

Concurs.

La liceul grăniceresc **„Gheorghe Coşbuc"** din Năsăud sunt a se umplea următoarele catedre vacante: a) **2 (două) catedre de l. franceză;** b) **1 (una) catedră de ştiinţele naturale;** c) **1 (una) catedră de matematică-chimie.**

Titularii, respective suplinitorii acestor catedre vor primi retribuţiile, pe cari le primesc profesorii similari dela liceele de stat.

Petiţionarii, români, cetăţeni ai statului român (de preferinţă din vechiul regat, profesorii de franceză pot fi şi francezi), îşi vor înainta petiţiile însoţite de actele justificative subscrisei comisiunii administrătoare, prin direcţiunea liceului suscitat, în termin de 15 zile dela ultima publicare a acestui concurs.

Năsăud, la 30 Iulie 1922.

In numele comisiunii administrătoare a fondurilor central şcolar şi de stipendii din districtul Năsăudului.

Preşedinte: Dr. TEOFIL TANCO. 2040 p. Secretar: TEODOR ŞIMON.

Lemne de foc

Direcţiunea Expl. gaz natural, Cluj, Strada Roma No. 1, are trebuinţă de *400 m³ lemne de foc,* fag, blane, întâia calitate, fără noduri, stivate şi exact măsurate. Ofertele timbrate legal închise se vor înainta până la 12 August a. c. în biroul direcţiunii unde dela 9—12 ore a. m. se pot afla şi condiţiunile de furnizare. Ofertanţii vor arăta în ofertă că cunosc acestea condiţiuni. Lemnele se vor furniza în termin de 10 zile după aprobarea ofertei. 2054

BĂILE FELIX
(ORADEA)
Poziţie climaterică, Băi, Hotel şi Restaurant de primul ordin.
2018
Preţuri moderate Proprietar Klein.

Articole frumoase de droguerie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, **Piaţa Unirii No. 5.** 1385

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.
Banca Mobiliară
Soc. An.
Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 şi 725
◆
Cumpără şi vinde soiu de monete streine. Concurenţe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.
Lloyd 605 1819

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" şi „Habig" la Regele Pălăriilor Cluj. Piaţa Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Student-inginer oferă pentru o cameră bine mobilată şi numai pentru o lună, 800 lei, — eventual meditaţie de matematici: bacalaurent, admitere Politechnică. A se adresa între 8—12 a. m. şi 2—4 p. m. Student Ionescu, Manufactura de Tutun Cluj
2052

Caut o locuinţă
compusă din 3—5 odăi bucătărie şi dependinţe. Plătesc onorar bun.
2019
Adresa la ziar 999.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. **Reducere 30%** pentru toţi **funţionarii** publici şi particulari, precum şi **familiile lor.** 1253

Reclama este sufletul comerţului

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

De vânzare
cu preț avantajos un
Automobil
de 6 persoane
în stare bună.

Se poate vedea în Str. Londrei (Hosszu-utca) No. 21. 2031

Publicațiune de licitație

Spre cunoștința generală se publică, că în ziua de 18 August 1922 ora 11 a. m. se va ține licitație publică cu oferte închise pentru darea în întreprinderei a casei de pompe ce trebuie să se edifice la Sanatorul de tuberculoși, Aiud.

Ofertele se pot înainta până la 18 August a. c. 11 ore a. m. la Divizia technică a Inspectoratului General Sanitar Cluj Institutul Pasteur etaj II când ele vor fi deschise.

Ofertele întârziate precum și supra oferte nu se vor lua în cănsiderare.

La licitație vor lua parte ofertanții sau reprezentanții lor.

Fiecare ofertant va depune 4% ca garanție provizorie sau efecte de Stat din suma totală a ofertei sale. Aceasta garanță provizorie va întregi-o adjudecătorul înaintea încheerii contractului la 6% după suma oferită, ca drept garanție definitivă.

Pentru licitație și executarea lucrărilor sunt în vigoare art. 72—85 a legii contabilității condițiunile generale pentru lucrările publice și actul de sarcini pentru executare clădirilor.

Ofertanții rămân în obligă 2 luni dela ziua licitației.

Planurile devizului original, caetul de sarcini și condițiunile generale se pot vedea la Divizia Technică în orele de lucru și tot acele se pot primi și lămuriri mai detailate.

Cluj la 1 August 1922.

Inspector General: Dr. GANE m. p. 2053 Șeful Diviziei: Ing. IVAȘCU m. p.

MINISTERUL AGRICULTURII SI DOMENIILOR
Direcția Invățământului Agricol

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința sătenilor cultivatori de pământ că, că pentru răspândirea cunoștințelor folositoare la cultura mai producătoare a pământului, încă din anul 1901 s'au înființat următoarele școale elementare de Agricultură:

1. Școala de Agricultură Gemeni din Județul Mehedinți.
2. Școalele de Agricultură Poiana Mare, Sopot și Fliași din Județul Dolj.
3. Școala de Agricultură [illegible] Jud. Romanați.
4. Școala de Agricultură Lehliu cătunul Săpunari, Județul Ialomița.
5. Școala de Agricultură Belceștí, cătunul Ulmu, Județul Iași.
6. Școala de Agricultură Ștefănești, Județul Vâlcea.
7. Școala de Viticultură Valea Călugărească, Județul Prahova.
8. Școala de Viticultură Huși, Județul Fălciu.
9. Școala de Agricultură Dobrogostea, Județul Argeș.
10. Școala de Agricultură Dobrovăț, Județul Vaslui.
11. Școala de Agricultură Zădăriciu, Județul Vlașca.
12. Școala de Agricultură Țibucani, Județul Neamțu.
13. Școala de grădinărie Dărmănești Țigănia aproape de Ploești.

Fiecare din aceste școale au pământul lor de cultură și sunt înzestrate cu toate instrumentele, mașinele și vitele necesare unei bune gospodării.

Durata învățământului la fiecare școală este de doi ani. In afară de lecțiunile teoretice toți elevii cari doresc a urma aceste școale sunt îndatorați a lua parte la munca câmpului, la cultură legumelor și a pomilor. la îngrijitul vitelor, proprietatea școalei, cum și la orice lucrare ce ar trebui făcută în orice timp al anului pe lângă casa oricărui agricultor harnic și cu știință de carte.

Școalele dela Valea Călugărească Județul Prahova și dela Huși Județul Fălciu, fiind speciale de Viticultură, atât învățământul teoretic cât și lucrările practice se fac cu aplicațiuni la cultura viței americane și altoirea ei, la înființarea și buna întreținere a viei, apoi la pregătirea și îngrijirea rațională a vinului.

Școalele de viticultură au și un atelier de dogărie sau butnărie, unde elevii învață și această meserie de altfel foarte necesară oricărui podgorean, ori cât de mic.

In școalele elementare de agricultură și de viticultură arătate mai sus se primesc fii de săteni cultivatori de pământ cari au 14 ani împliniți și au terminat cursul primar urban sau rural.

Candidnții trebue să nu sufere de nici o boală și să nu aibă nici un defect fizic. Cererile de înscriere se primesc până la 10 Septembrie ale fiecărui an și se vor adresa de către părinti sau epitropii copiilor D-lor diriginți ai școalelor de mai sus.

Odată cu cererea de înscriere se va depune și următoarele acte:

Actul de naștere, actul de vaccină și certificatul de absolvire a cursului primar.

Spre a fi admiși în școală nu se depune nici un concurs dacă numărul candidaților înscriși nu trec de 25.

Imbrăcămintea și rufăria de corp privește pe părinți sau epitropi elevilor.

* * *

Elevii primesc în școală toată întreținerea, adică hrană, luminat încălzit și locuință.

Din venitul ce se va căpăta din cultura pământului și anume din vânzarea productelor recoltate, a legumelor cum și a vitelor ce se vor prăsi în timpul de școală, scăzându-se cheltuelile restul de 70% se va împărți decopotrivă între elevii școlei, potrivit cu zilele lucrate de fiecare.

Din partea cuvenită fiecărui elev se poate face îmbrăcăminte, iar restul se dă după terminarea școalei.

Cheltuelile de cultură, neputându-se urca la o sumă mare, căci mai toată munca se face cu elevii, e sigur că fiecare elev, pe lângă o învățătură serioasă în arie agriculturei, la terminarea școalei va avea o frumoasă economie cu partea ce i se va cuveni și pe care nu ar putea-o face totdeauna stând acasă sau lucrând fără nici un rost.

Absolvenții școalelor elementare de mai sus sunt admiși fără concurs în școalele inferioare de agricultură.

Cu Inaltul Decret Regal No. 2856 publicat în Monitorul Oficial din 10 Iulie 1907, absolvenții ai acestor școli fac serviciul militar cu termenul redus la un an în condițiele art. 53 din legea de recrutare.

Ministerul suportă cheltuell mari și face toate înlesnirile arătate mai sus, în dorința de a convinge pe fii acestei țări să se lumineze în știința plugăriei.

Indemnăm deci pe toți sătenii să-și trimită fii la aceste școli.

Director, E. GRINȚESCU. 2046 p. Șeful Serviciului, AL. SUTZO.

Ministerul Agriculturii și Domeniilor.
Direcțiunea Generala a Agriculturii.
Direcțiunea Invățământului Agricol.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința celor interesați că pentru anul acesta vor funcționá următoarele școli de economie casnică:

1. Școala de economie casnică din comuna Barcea, județul Tecuci.
2. Școala de economie casnică din comuna Budișteni, județul Muscel,
3. Școala de economie casnică din comuna Brătești, județul Suceava.
4. Școala de economie casnică din comuna Bucecea, județul Botoșani.
5. Școala de economie casnică din comuna Cocioc, județul Ilfov.
6. Școala de economie casnică din comuna Ciorani, județul Prahova.
7. Școala de economie casnică din comuna Pietroșani, județul Vlașca.
8. Școala de economie casnică din comuna Vădeni, județul Gorj.
9. Școala de economie casnică din comuna Teiu, județul Argeș

Fiecare din aceste școli, au localul lor propriu și sunt înzestrate cu teren, vite, instrumente agricole, material de țesut, unelte perfecționate, etc., necesare unei bune gospodării.

La aceste școli învățământul este practic și teoretic.

Cursurile teoretice sunt: religia, aritmetica, noțiuni de contabilitate, în special contabilitatea casnică și agricolă. Limba română (scrierea, compunerea și citirea cu subiecte patriotice, morale și educative, etc.) Higiena, medicina populară și farmacia domestică, puericultura, economia domestică, istoria și geeografia țării, geometria practică, noțiuni de fizică hi chimie cu aplicare la alimentație, agricultură și economie casnică, sericicultură, aplicultura, gospodăria rurală, cântul, desenul liniar aplicat la combinarea modelelor naționale pentru velințe și covoare.

Cursurile practice sunt: rânduiala și îngrijirea casei, a curții, a grădinii de flori și de legume, îngrijirea pasărilor de curte și a animalelor.

Bucătăria, facerea pâinei și a cozonacilor. Spălatul, călcatul si cârpitul rufelor.

Brânzeturi și lăptăria.

Agricultura numai ce privește lucrările de câmp și grădini potrivite cu natura femeii.

Cultura și recoltarea legumelor, recoltarea și păstrarea fructelor, creșterea albinelor și a gândacilor de mătase.

Pregătirea materialului de țesut prin unelte perfecționate.

Trasul cânepei, inului, lânei, borangicului, f;latului borangicului, țesutul pânzei de bumbac, cânepă, in, lână, borangic, în două, patru, șase, până la treizeci și două de ițe.

Țesutul ștofelor, velințelor, covoare persiane.

Croitorie și albituri, cusături naționale, împletituri.

Supravegherea si conducerea unei gospodării model, supravegherea [illegible]

Durata învățământului este de 3 ani.

Fiicele de săteni, cari nu au cursul primar terminat, nu au etatea mai mare de 17 ani și au bună purtare, sunt admise să urmeze în mod practic: țesătoria și covoarele, croitoria și albiturile, bucătăria, spălătoria, sericicultura, agrcultura, lăptăritul, apicultura, cultura legumelor și a florilor.

Cererile de înscriere se vor adresá direciiunii școlii cel mai târziu până la 10 Septembrie 1922 și vor fi însoțite de următoarele acte:

1. Extractul de naștere, ein care să se costate că aspiranta are etatea de 13 ani împliniți și cel mult 18 ani, dispensa până la un an în minus se aprobă de direcțiunea școlii.
2. Actul de vaccină.
3. Certificatul de absolvire al școlii primare.
4. Certificatul de bună purtare eliberat pe hârtie netimbrată de direcțiunea școlii unde a absolvit cursul.

Dacă pentru locurile disponibile în școală sunt mai multe candidate, alegerea se va face prin concurs. Cursul se va ține în ziua de 12 Octombrie 1922.

Candidatele vor fi supuse la două serii de probe: scrise și orale.

a) Probele scrise din limba română o pagină dictată, din care să se aprecieze ortografia, punctația și caligrafia;

b) Un exercițiu ușor cu numere întregi sau zecimale.

Probele orale: întrebări după programul analitic al școlii primare, din limba română, aritmetică, istoria și geografia țării.

Absolventele au dreptul să fie numite supraveghetoare de ordine maestre și chiar dirigente la școlile de economie casnică în caz când, după absolvirea școalea mai fac un curs de perfecționare special.

Director, E. GRINȚESCU. 2045 p. Șeful Serviciului, AL. SUTZO.

Frații **Mártonffy & Co.**

Să află de vânzare în engros sau detail la deosebit renovatul depozit universal de blănuri cele mai noauă modele, blănuri de clasa primă, totfelíul de articolă de blană, furnituri pentru blănari.

Sursă solidă de cumpărare

Cluj, Piața Unirei 20 (Pőtér). Telefon 10-25.

Adresa telegrafică: Mártonffy pelz.

Lloyd-Expres 808 2025

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Pentru vizitatorii Clujului şi cei din localitate.

Rubrica comercianţilor bine asortaţi care servesc bine şi eftin

Restaurante	Droguerii	Manufactură	Ghete	Instalatii
Rest. Orașului Grădinei, Str. Regina Maria	**Viorelia** Parfumerie şi Droguerie Piaţa Unirii.	Luca Niculescu	Turul	**Firma Universum** Th. Orban & M. Anghel Strada Bob No. 5.
Pierschi			Vasile Bindea Fabricant de ghete Palatul consumul Funcţionarilor	
Central	Rózsa	Missir Str. Memorandului 11		Automobile
Coloniale			Croitor de Dame	
„COLOMBO" Coloniale, delicatese, proprietar IONEL ALDICA CLUJ.	Emke	Barza	Wartenberg	Leonida
Atlantica				

Congresul presei micei intelegeri

Comunicat oficial

Reprezentanţii serviciilor de presă ale ministerelor afacerilor străine ale Micei Înţelegeri şi Poloniei s'au întrunit la Karlovy Vary (Karlsbad) într'o conferinţă la 24 şi 26 Iulie 1922, în urma iniţiativei luate la Genova de delegaţii oficiali ai presei acestor diferite state.

Organizarea acestei conferinţe revine guvernului republicei ceho-slovace, care în consecinţă a invitat celalalte trei state. Acestea s'au grăbit să răspundă la invitaţia guvernului ceho-slovac, trimiţându-şi delegaţii, pe baza următorului program:

1. Organizarea unui schimb regulat de ştiri, care să permită celor patru ţări să se cunoască mai bine.

2. Deliberări în vederea înlesnirii materiale a colaborării presei.

3. Organizarea raporturilor diferitelor agenţii telegrafice naţionale între ele şi cu străinătatea.

4. Colaborarea şi sprijinul reciproc al directorilor biurourilor de presă şi ataşaţilor de presă. Apărarea comună în contra propagandei străine şi schimbul de informaţii politice importante.

Polonia era reprezentată prin dl Joseph de Targowski, ministru plenipotenţiar; dl Leon Klimecki, sub-şef al secţiunei economice; contele Morstyn, dela legaţiunea polonă în Praga; dl Mergel, ataşat al presei.

România era reprezentată prin dl Colonel N. Arion, şeful biroului presei; dl Olymp Ioan, redactor la ziarele l'Indépendence Roumaine şi Viitorul.

Regatul Serbilor Croaţilor şi Slovenilor prin dl dr. Alexandru Body, şeful biroului presei, dl Dusan Loucarevic, fost şef de birou al presei, dl Dusan Nikolajevic, preşedintele sindicatului presei, dl Kosta Lukovic, redactor la ziarul „Vreme", dl Léopold, dela biroul presei.

Cehoslovacia era reprezentată prin Dl Jan Hajek, şeful biroului presei, Dl Oscar Butter, secretar de minister, Dl James W. Hyka, Dl Milos Safranek, redactor la biroul presei, Dl Iaroslaw, Nebwsky, ataşat de presă şi Dl redactor François Hoffmann, delegat al sindicatului presei.

Conferinţa a fost deschisă la 24 Iulie printr'o şedinţă plenară în care dl Hajek, şeful biroului presei din Cehoslovacia a fost proclamat preşedintele adunărei. El era asistat de şefii serviciilor celorlalte trei state.

Preşedintele a mulţumit pentru onoarea ce i s'a făcut şi a urat bunăvenire delegaţilor. A dat apoi cuvântul raporturilor.

Dl Hyka a prezentat un raport asupra punctului 1 al programului; Dl Safranek asupra punctelor 2 şi 3 şi Dl Butter asupra punctului 4.

După ce s'a luat cunoştinţă de aceste raporturi, adunarea a decis, în urma propunerii D-lui. Preşedinte, de a proceda la constituirea a trei comisiuni: Comisiunea ştirilor politice, comisiunea tecnică şi comisiunea de redactare. Această propunere a fost admisă. S'a procedat la constituirea acestor comisiuni cari se compun după cum urmează:

Prima comisiune: Preşedinte Dl Lukovici (statul sârbo-croato-sloven); membrii Dl Colonel Arion (România); Dl Marski (Polonia) şi Dl Hyka (Cehoslovacia).

A doua comisiune: Preşedinte Dl Klimecki (Polonia); membrii: Loncarevici (statul sârbo-croato-sloven); Dl Colonel Arion (România) şi Dl Safranek (Cehoslovacia).

A treia comisiune: Preşedinte Dl Olimp Ioan (România); membrii: Dl Morstyn (Polonia): Dl Nicolajevici (statul sârbo-croato-sloven) şi Dl Butter (Cehoslovacia).

Comisiunile astfel constituite şi-au început imediat lucrările al căror rezultat au fost următoarele hotărâri:

Prima comisiune a ştirilor politice a hotărât ca în vederea stabilirii unor relaţii strânse între aceste state, serviciile de presă să se angajeze să susţină ori ce activitate de natură înlesni o mai bună cunoaştere mutuală în toate clasele societăţii şi a opiniunei publice. Serviciile de presă vor întreţine în acest scop relaţiuni constante.

Comisiunea a admis propunerea de a se întemeia un organ comun cu scopul de a face să se cunoască poapoarele Micei Înţelegeri şi Poloniei atât între ele cât şi în streinătate.

A doua comisiune technică a hotărât ca:

1. Conferinţa să invite guvernele de a ameliora serviciile lor de radio-telegrafie, sau să le creeze unde nu există.

2. Să se convoace o conferinţă mixtă specială a delegaţilor administraţiilor poştale şi a reprezentanţilor serviciilor de presă, cu misiunea de a examina mijloacele de îmbunătăţire ale serviciului telegrafic, telefonic şi poştal al celor patru ţări şi să se încheie aranjamente conforme cu interesele presei lor.

3. Conferinţa recomandă agenţiilor telegrafice naţionale să stabilească între ele o colaborare mai intimă pentru apărarea intereselor comune ale celor patru state şi pentru lărgirea sferei lor de acţiune.

4. Delegaţii să se obligе a prezenta autorităţilor competinte şi agenţiilor naţionale chestiunile tratate precum şi hotărârile luate la conferinţa de la Karlovy Vary şi la nevoie să invite agenţiile de a trimite reprezentanţi la apropiata conferinţă a serviciilor de presă a celor patru state.

Şedinţa plenară de închidere care a avut lov la 25 Iulie, a admis toate aceste hotărâri în una imitate. Dl. Nicolajevici în numele presei serbo-croato-slovene şi Dl Olimp Ion, în numele presei române şi au exprimat sentimentele de confraternitate faţă de presa cehoslovacă şi au mulţumit pentru călduroasa primire ce li s'a făcut.

Adunarea a admis propunerea D-lui Colonel Arion, delegat român care şi-a exprimat dorinţa ca aceste reuniuni să aibă lo de două ori pe an, alternativ în fiecare din Statele reprezentate.

A doua adunare va avea loc în Polonia la sfârşitul acestui an, a treia în Regatul Sârbo-croato-sloven şi a patra în România. Conferinţa a acceptat deasemeni propunerea făcută de dnul Olimp, delegat român, de a organiza congrese generale de presă în aceste patru state.

După admiterea procesului verbal, preşedintele conferinţei, dnul Hajek a rostit un călduros discurs în care a relevat importanţa hotărârilor luate şi a mulţumit delegaţilor pentru colaborarea lor, care a permis să se ducă lucrările la bun sfârşit.

Spre un nou regim petrolifer

Consfătuirea dela ministerul Industriei

Am anunţat la timp că ministerul de industrie şi comerţ intenţionează să revizuiască toate deciziunile luate după război cu privire la comerţul şi exportul produselor noastre petrolifere.

In acest scop au fost convocaţi eri după amiază la ministerul de industrie şi comerţ, sub preşedenţia dlui ing. Tănăsescu, al doilea secretar general al acestui departement, reprezentanţii marilor societăţi petrolifere.

După ce s'a discutat principial punctele călăuzitoare pentru stabilirea unui nou regim petrolifer, care să satisfacă atât nevoile ţării, cât şi ale industriei petrolifere, s'a întocmit un chestionar, care se va distribui celor interesaţi spre a răspunde de urgenţă la toate cheştiunile prevăzute în acesta.

După ce ministerul de industrie va fi pus în posesia acestor răspunsuri, şi după ce acestea vor fi confruntate cu datele culese de Oficiul de studii al ministerului, va aviza asupra noului regim.

In jurul unor afirmaţiuni tendenţioase

Ziarul „Patria" se ocupă de întocmirea mersului trenurilor de marfă, aducând critici Direcţiunei generale C. F. R.

Ne grăbim să luminăm pe preocupatul nostru confrate asupră modului cum se întocmesc aceste mersuri de trenuri.

Direcţia generală C. F. R. luând avizul Direcţiunilor regionale şi în măsură mijloacelor technice de care dispune, întocmeşte mersurile pentru trenurile de călători. Pe baza acestor mersuri, Direcţiunile regionale, întocmesc apoi, mersul trenurilor de marfă din cuprinsul regionalei. Ţinând seama de toate nevoile locale şi de mijloacele technice pe care le au la dispoziţie: Direcţiunea Generală nu face decât să controleze şi să coordoneze proectele regionalelor şi nu se substitue acestora, decât în capul care nu se prezintă de fapt, câna acestea ar fi incapabile să-şi facă lucrarea.

De altfel mersul trenurilor de marfă sunt susceptibile de orice modificare ce se găseşte oportună în timpul aplicărei ei şi cu deosebire pentru traficul de cereale, Direcţiunea Generală C. F. R. a lăsat deplină latitudine regionalelor, în întocmirea mersurilor trenurilor navetă, dându-le numai instrucţiuni de principii.

In ceia ce priveşte, oare care perturbaţiuni în circulaţie, provocate de întreruperile temporale de la Valea Largă şi Putna Seacă, ele sunt inerente unor accidente de felul aceluia petrecut, aşa că „Patria" se alarmează zadarnic.

Şi în această chestiune de alt fel, Direcţiunea Generală C. F. R. a dat ordinele cuvenite, aranjamente de detalii cu privire la încrucişarea trenurilor de marfă, fiind de resortul gospodăriei interioare a fiecărei Direcţiuni regionale, iar normele pentru ele sunt prevăzute în instrucţiile de serviciu.

Cetiti „Infrăţirea"

Tipărit cu maşina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana"

Anul III. No. 583 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Joi 10 August 1922

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

Înfrăți

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI Director: D. TOMES
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — 180 LEI
„ 6 LUNI — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Congresul Invățătorilor.

— Invățătorii și statificarea școalelor confesionale. Țăranul factor de cultură —

Duminecă a avut loc în Cluj, al IV-lea congres al „Asociațiunei învățătorilor din Ardeal. In cuvântările ținute de cei mai de seamă reprezentanți ai dăscălimei, s'a scos în evidență necesitatea statificărei școalelor confesionale din Ardeal.

In discuțiile ce au avut loc, deși n'au fost conduse de cât de interesul pentru chestiunile școlare, credem, totuși, că factorii bisericești au fost prea aspru criticați de către unii din cei ce au luat cuvântul.

In lupta noastră pentru cultivarea păturii rurale, îndrumătorii cei mai de seamă sunt fără nici o îndoială învățătorii și preoții; pentru binele satelor e deci necesar, ca să nu existe neînțelegeri între aceste două elemente de răspândire a culturei.

Căci neînțelegerile dintre preot și învățător se simt în toate împrejurările publice, împiedecând adevăratul rol cultural, pe care ei pot să-l îndeplinească.

In vremurile grele ale stăpânirei maghiare minunata solidaritate a școalei românești din Ardeal a fost o experiență istorică, pe care nu trebuie să o uităm.

Biserica a fost nu numai păstrătoarea tradițiilor strămoșești, ci și un factor cultural de mare însemnătate, în Ardealul odinioară asuprit.

Numai la adăpostul ei s'a putut păstra și s'a putut cultiva, cu toate prigonirile, învățământul limbei și istoriei românești.

De aceia nu ne putem opri să spunem că în cuvântarea dsale d. Traian Șuteu a mers prea departe când a crezut că pentru a aduna cât mai multe argumente în sprijinul statificărei e nevoe să îndrepte cât mai multe atacuri împotriva bisericei.

Înțelegem dorința învățătorimei ardelene de-a eși de sub tutela bisericei, dar nu înțelegem ca în ajunul, statificărei învățătorul să-și bată joc de aripa care l-a ocrotit până acum. Statificarea poate fi apărată și poate fi și înfăptuită fără să fie nevoe de niciun cuvânt de hulă adresat bisericei.

Singura atitudine pe care învățătorimea din Ardeal o poate avea astăzi față de biserică e aceia cuprinsă în cuvintele înțelepte ale dlui profesor Ghidionescu:

„Iți mulțumim că ne-ai crescut; de acuma înainte lasă-ne liberi, căci am devenit maturi".

*

Dl Ministru Angelescu, care a binevoit să onoreze cu prezența sa congresul învățătorilor, dând încă odată dovadă că guvernul ține să se informeze de aproape de situația acestor apostoli de cultură ai satelor, făcând apel la colaborarea învățătorilor din toate provinciile pentru înfăptuirea reformei școlare a arătat remarcat un lucru cât se poate de îmbucurător, pentru răspândirea culturei în păturile de jos.

E vorba de interesul din ce în ce mai viu, ce-l manifestă țăranii pentru chestiunile școlare.

Starea precară a finanțelor face ca sacrificiile statului să fie insuficiente pentru clădirea localurilor, în care copii celor dela sate să vie să primească învățătură.

Și atunci țăranul acela care din motive de ordin politic — unele partide l'au făcut nesimțitor — la apelul făcut de ministrul școalelor acum 4 luni, înțelegând chemarea timpului, n'a pregetat o clipă să dea sprijinul său bănesc pentru ridicarea de școli. In vechiul regat, s'au putut construi anul acesta, aproape 2000 localuri de școli fără nici un ajutor din partea Statului.

„Comunele sunt transformate în adevărate șantiere și sătenii lucrează cu însuflețire la clădirile ce vor servi ca temple pentru cultura copiilor" — a zis domnul ministru.

Exemplul pe care ni-l dau țăranii, cu munca și banul lor pentru a desăvârși prin cultură consolidarea Statului, nu trebue să rămâie fără efect asupra preotului și învățătorului, a căror unire e mai mult ca oricând necesară, pentru viitorul țărei cu probleme atât de grave nu numai în afară de hotare, dar și înăuntrul lor.

O dezertare...

— *Absolventele școalelor normale fug de sate* —

Mai în toate revistele didactice și chiar și prin ziare citești cu durere câte sate sânt lipsite de învățători și cât e de mare numărul analfabeților.

Aceste crude adevăruri le spunem pentru absolventele de școli normale.

Ce zic ele cari s'au pregătit opt ani pentru acest apostolat; ce zic ele, care au primit burse și ajutoare de la Stat și au fost înconjurate de ocrotirea celor ce le au îndrumat spre această nobilă și mare carieră?

Ce zic, — se lămurește prin ceea ce fac și voi arăta aici, pe cât e posibil, ce fac absolventele școalelor normale.

De la un timp „moda universității" le ademenește grozav pe aceste absolvente și perspectiva vieții de studentă „liberă" și „emancipată" așa cum se prezintă ochilor lor, le îndepărtează de misiunea pentru care au fost pregătite și cum în vremea din urmă se îngăduie cu atâta ușurință înscrierea la universitate și trecerea cu înțealeă a unui bacalaureat ca vai de el, iată-le dar, cu ghiozdanul subțioară, elegante „moderne", sfidătoare, punându-și pe foc părinții să le ție la nivelul modei, pierzându-și de multe ori tinerețea și anii scumpi în vârtejul deșertăciunilor și a stricăciunei din oraș.

Năvala acestor fete la universitate a fost încurajată în paguba învățământului primar, care e temelia desvoltărei și pregătirei noastre naționale.

Le întrebăm deci: nu vă doare să vă știți dezertoare de la sfânta datorie pentru care ați fost pregătite și să lăsați atâția copilași ai țărei voastre lipsiți de cultură.

Poate că sălișorul unde ar trebui să vă duceți e prea izolat de înfrigurarea și de p'ăcerile vieții de oraș.

Dar totuși acolo e locul vostru.

Gândiți-vă că nu numărul de ani plimbați pe la Universitate poate să vă creieze un loc mai de seamă în societate.

Munca, cu treptate și folositoare experiențe în tăcerea dulce a unui sat din frumoasa și poetica noastră țară, — aceea ce va forma și va hotărî fericirea voastră. Voi, cari ați cunoscut și ați îndrăgit umilința satelor noastre împărășite de o cultură străină de inima lor românească, voi fugiți acum de ele, în loc să alergați cu drag să le ridicați cât mai repede și mai sus, ca să se convingă odată și fostul nostru asupritor că avem cultura noastră proprie și că energiile și însușirile noastre, înăbușite de el, sunt capabile de mari și fecunde eforturi creatoare?

Nu, nu fugiți de sate, numai pentru că în ele vă lipsește posibilitatea unei vieți sgomotoase.

Nu puteți simți plictiseala și tristețea singurătății la sat, dacă vă întrebuințați timpul frumos și folositor. — Astăzi străbat în toate cotișoarele țărei, reviste literare și de specialitate.

...Lucrați lucru de mână, ajutați și îndrumați fetele și nevestele țăranilor, când vin să vă ceară sfatul; cercetați trecutul și lucrurile ce ne-au rămas din focul războiului, studiați de aproape viața și obiceiurile țăranilor noștri și veți vedea cât de fericit, de ocupate o să vă simțiți atunci.

Nu numai vouă vi se cere aceasta, dar cred că și Directorat'ul Instrucțiunei publice va lua măsuri ca nici o absolventă de școală normală să nu se poată abate de la misiunea pentru care a fost pregătită. DAN.

Prinderea omoritorilor lui Scheidemann

Berlin.—Agenția Wolff anunță: **In apropiere de Beuthen, într'o mică localitate germană, au fost prinși atentatorii lui Scheidemann, care se întreținea au acolo sub pseudonim. Arestații au fost aduși la Berlin sub mare escortă (Rador).**

Evenimentul zilei la Cluj

Dna Olimpia Bârsan a fost rechemată la Teatrul Național din București

— Acum pot să zic și eu că sînt director...

DIPLOMAȚIE MAGHIARA

Am avut în ultimul timp atâtea motive de protestat contra Ungariei. Am protestat de atâtea ori și la multe din aceste proteste Ungaria este încă în restanță cu răspunsurile. Asta totuși n'o împiedică să trimeată și ea protestările ei guvernului nostru.

Astfel decurând ministrul Ungariei la București a remis ministrului nostru de externe o protestare împotriva exproprierei latifundiarilor maghiari din Ardeal. Invocând tratatul dela Trianon, Ungurii pretind ca proprietarii maghiari absenteiști să fie scutiți de dispozițiunile legei românești de împroprietărire a țăranilor.

Mai mult ca sigur că dorința magnaților unguri nu va fi ascultată. N'ar fi luată în considerație ea, față de proprietarii localnici. Când însă e vorba de absenteiști nici nu mai poate fi discuție asupra acestui punct. Dispozițiile legei sunt categorice.

E nostim însă că Ungurii invocă tratatul dela Trianon. Ori de câteori Ungurilor le trăsnește câte un gând mai mult sau mai puțin absurd, privitor la noi și la țara noastră, invoacă numai decât tratatul dela Trianon. Ei cred că acest tratat e un fel de gogoriță cu care ne pot speria cu ușurință, ca pe orice copil credul.

Și de acetia protestele ungurești de felul acestei ia din urmă nunumai că ne plictisesc îndeajuns prin lipsa lor de seriositate, dar ne și jicnesc.

Cum oare își închipuesc Ungurii că am putea noi admite, ca toți proprietarii băștinași să fie obligați a ceda aproape nouă zecimi din morile lor, scutind totuși pe cei din Ungaria dela această impunere? Cum cred ei că am putea noi să ne gândim măcar la posibilitatea că singurii mari proprietari din țara noastră să fie vre-o câțiva magnați unguri cu sediul la Budapesta alimentând propaganda din străinătate împotriva noastră cu bani câștigați pe spinarea țăranului român? In care clauză a tratatului dela Trianon au putut ei observa această absurditate?

Până și Rusia sovietică n'a putut admite proprietatea privată a străinilor în Rusia, când rușii sunt lipsiți dela revoluțiune încoace de acest drept. Cât sunt ei lipsiți de scrupule conducătorii sovietici și cât sunt de lacomi de bani și tot n'au putut să privească nepăsători curioasa perspectivă ce li-se deschidea: a îngădui străinilor să-și dureze averi în Rusia, în vreme ce bieții ruși ar muri de foame grație sistemului de guvernare al comuniștilor.

Oare ne cred Ungurii mai ușor de convinși decât pe comisarii poporului rus? In cazul acesta dovedesc o naivitate incomparabil mai mare decât cea pe care ne-o atribue. Sau pentru a para răspunsuile la protestele noastre ne trimet la rându-le proteste în doi peri?

Si într'un caz și într'altul, guvernul e dator să le dea un răspuns drastic, care să-i învețe odată pentru totdeauna că noi știm să respectăm litera tratatelor noastre, fără să avem nevoe nici chiar de binevoitoare atrageri aminte, necum de cele de rea credință sau de cele lipsite de cel mai elementar simț logic.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Ce a fost „Sămănătorul"

— Din conferința dlui profesor N. Iorga ținută la Caransebeș —

Am zis că voiu vorbi despre „Sămănătorul". Aceasta pentru că azi vine la d-voastră un fel de literatură falșificată din care nu înțelegeți nimic — fiindcă cei ce o fac, ei înșiși nu înțeleg nimic și nu simțesc nimic. Și vă rog să mă credeți că în Apus literatura simbolistă s'a sfârșit.

Literatura cea adevărată nu-i un lucru pe care-i înțelegi numai d-ta împreună cu prietenul d-tale.

Dacă vrei să faci literatură pentru d-ta, ține-te acasă.

Dacă faci însă literatură și o și tipărești, înseamnă că faci apel la mine. Și atunci eu trebuie să te înțeleg. Iar, dacă eu nu te înțeleg, înseamnă că literatura ce-o faci n'are putere de viață.

Literatura adevărată iese din viață ca vlaga și se întoarce la viață spre a o înnobila. In timpul din urmă a fost la d-voastră o scriitoare de talent, care făcea parte cândva din cei grupați n jurul „Sămănătorului". Dar alături de ea au venit tipuri, pe cari „Semănătorul" le-ar fi respins, căci n'au nimic comun cu dânsul; și le respinge și sănătatea sufletului nostru. Oameni, cari fac literatură nu în limba lor, ci într'o limbă învățată.

Literatura ce se face într'o limbă învățată este însă pe din afară, — pe când literatura a- [illegible] untru.

Să vă spun ce-a fost „Sămănătorul"? In cei doi ani de la început a fost oficial. Mini terii înființase o revistă. Și să ferească Dumnezeu literatura românească de ocrotirea ori cărui Ministeriu. Fiindcă pentru Onoratul Ministeriu poți face scaune mese etc., dar literatură nu.

Literatura e fiară sperioasă, trebue privită de departe. Când oficialitatea te susține, te ridică foarte sus. Dar mai bine să faci un lucru mic fără protecția oficială, de cât un lucru mare, cu ajutorul ei.

Așa era cu „Sămănătorul" în primii lui doi ani. Și când era să moară au venit la mine doi Ardeleni: poetul Iosif, care cânta dulce și smerit românește, nu pretențioși obraznic ca scriitorii ce l-ați auzit, și Chendi, arcaș, trăgând, cu drept, sau fără, dar cu o curagioasă încordare și m'au rugat să leau eu „Sămănătorul". Și știți în ce dispoziție eram eu atunci? Iat-o. Eu am fost pregătit pentru Istoria Universală. Și acum sânt profesor de Istoria Universală, nu de Istoria Românilor.

El, acum 35 ani, când mă trimisese pe mine Guvernul la studii în străinătate mi s'a zis într'o nouă adresă: „D-ta până acum ai fost Elenist; ai să fi Istoric Universal".

Bine, deci de acuma .ac Istorie Universală Insă Istoria Românei mi-a răsărit ca o ispită. Nu eram pentru d'nsa pregătit; nu știam slavonește, nu știam să cetesc manuscripte cu litere cirilice. La Veneția se rătăciseră dela Viena cîteva manuscripte românești pe cari mi le-au înfățișat să le descifrez, și din aceasta am învățat. In țară răsărindu-mi zilnic do- [illegible] tesc. Natia noastră e lipicioasă — și astfel m'au furat cu taina lor strămoșii. De atunci am rămas istoric al Românilor. Dar eu sînt om, care nu cred, de cît ceia ce văd. Matematica n'am priceput niciodată, fiindcă cifrele nu se văd, iar mie-mi trebue lucruri ce se văd. Cum să faci însă Istoria Românilor, cînd nu cunoști țara; cum să descoți cutare luptă, cînd nu cunoști locul pe care s'a dat? Pi atunci am plecat cu căruța să văd țara și am cutrierat-o toată. Intâiu vechiul Regat, apoi Ardealul de care prin dulci legături am rămas legat pe viață.

In situația aceasta m'au chemat la „Sămănătorul" cei doi Ardeleni. Am intrat eu, și să vă spun: Noi nu am înțeles „Sămănătorul" ca o foaie în care te joci cu silaba și rime bogate, ci ca cea dintâiu foaie menită să trezească în toți Românii credința că cu ajutorul ei, prin cultură, vom face România-Mare. „Luccafărul" n'a fost altceva de cât sucursala „Sămănătorului" și altă foaie a răsărit în Bucovina. Și eu cred că literatura românească și azi trebue să fie o armă de luptă pentru desvoltarea culturală și armonisarea neamului românesc. Când vom fi și noi tari și mari vom face și literatură pentru literatură, Acuma trebue să facem totul pentru întărirea, desvoltarea și apărarea acestei țări. Literatură, cultură, politică, trei nume pentru același luptă. La Inaugurarea scoalei românești din Paris am spus, că nu e numai o școală de știință, ci o faptă politică, întemeiată pentru susținerea prietinilor din timpul războiului și împotriva curentelor, care azi încearcă a da România-Mare pe mînele celor [illegible] au tradat ideia ei și au spurcat lupta ei. Credința mea este că, cultura bună dă politică bună precum politica rea poate să dea o cultură rea. Toți cei aveți această credință —urmați-mă și de acum înainte!

Ecouri

Reînvierea amfiteatrului

Incercările făcute 'n Italia pentru reînvierea teatrului jucat sub cerul liber, încercări care au avut un succes considerabil și un răsnuet în toată lumea, au îndemnat trupe teatrală „Comedie Francaise" din Paris, să reprezinte în vara aceasta mai multe tragedii clasice antice, în amfiteatrele din Aries, Orange și Nimes, care se mai păstrează încă și mai pot fi întrebuințate.

Tragedia lui Oedipos, jucată pe scana amfiteatrului din Nimes, a avut o reușită strălucită, cu asistența de mai multe mii de spectatori. Farmecul deosebit al reprezentanția nu l-a dat acea reînviere a teatrului elen, ci scena. Prisa s'a reprezentat seara, la lumina unor felinare și a lunei și miriadele de rândunici, săltăite prin crăpăturile amfiteatrului, au dat spectacolului, prin rotirea lor în zbor în jurul casei lui Oedip, o mistirios delectantă vrajă.

Cum își iscălesc milionarii americani acțiunile?

Dacă Pierpont Morgan și John D. Roekefeller sau alții din marii magnați americani ar voi să iscălească toate acțiunile societăților ai căror președinți sunt, nu le-ar rămâne desigur, timp liber pentru altceva.

Totuși codul american cere în foarte multe cazuri ca astfel de hârtii, pentru a avea o valoare legală, să aibă iscălitura proprie a președintelui societății respective.

Cum fac aceasta, milionarii americani, spre a-și îndeplini obligațiile și să le mai rămână în acelaș timp, vreme disponibilă ca să joace Golf?

Trăiește la New-York un om care este orice afară de milionar, la care vin însă oamenii cei mai bogați, deoarece poate să le reducă la a douăzecea parte munca ce trebue s'o depună cu iscălitu- rile acțiunilor.

El a inventat un aparat care transmite mișcările unei mâini care iscălește asupra a 10 tocuri, cari se mișcă încoace și încolo deasupra acțiunilor aranjate într'o anumită ordine pe o masă.

In modul acesta iscălitu rile nu pot fi considerate ca reprodu eri.

Inventatorul ține cel mai strict secret asupra invenției sale, el refuză cu încăpățânare să-și capitalizeze invenția, se pare că are o anumită plăcere excentrică de a primi vizita marilor bancheri și industriași americani, cari având în vedere munca ce le economisește, înfâmpină cu cu- toazie spleenul acestui inventator.

Greva orbilor

Douăzeci de orbi plasați în secțiunea de țesătorie a „Societății Vieneze „Pensilvania", pentru asistența orbilor, s'au pus zilele trecute în grevă, supunând cazul lor unei comisii de arbitri.

Cauza nemulțumirii lor este înlocuirea unui supraveghetor orb printr'altul care vede.

Conducătorii întreprinderii au motivat hotărârea prin aceea că supraveghetorul orb a lăsat să lasă, din ateliere țesături defectuoase.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul ÎNFRĂȚIREA

FOIȚA ZIARULUI „ÎNFRĂȚIREA"

In jurul târgurilor de fete

Cu exactitatea obicinuită, cu care înregistrează toate manifestațiunile vieții din această țară, presa noastră a înregistrat în cursul acestei veri — au trecut de atunci mai multe săptămâni — anualul târg de fete de pe muntele Găina, dar, dupăce i-a dedicat câteva rânduri, a trecut peste el cu o superficialitate condamnabilă, când avem în vedere gravitatea pe care o prezintă, din considerațiunile de mai la vale, faptul.

Manifestațiune a unei hotărâtoare clipe din viața poporului românesc din Munții apuseni, târgul de fete dela Găina nu a interesat totuși, temeinic, pe nimeni. Intr'o țară, care a dat, în materie de folk-lor, competințe ca S. Fl. Marian, târgul de fete dela Găina precum și celelalte târguri similare, dispărute azi ca atâtea datini străbune pe care înaintașii nu ni-le-au lăsat însemnate, n'a preocupat pe nimeni. Artur Gorovei, modestul și harnicul folklorist dintr'o urbă moldovenească, rămasă, ca și el, în umbră, ni-l-a înregis rat, pe 2 pagini, sumar, după cât a putut în volumul său „Datinile noastre la nuntă", din biblioteca mică a Minervei. Atât. Nu știm despre acest târg nimic altceva, decât atât, că se ține în fiecare an în prima Duminecă după Sân-Petru iar când sărbătoarea aceasta cade pe ziua de Sâmbătă, cu o săptămână mai târziu.

Se ține sus pe Munte, acolo unde se îmbină cele trei județe românești mult încercate în decursul veacurilor de vitregie: Aradul, Bihorul, Hunedoara.

Gazetarii, duși anul acesta la târgul despre care vorbim, s'au interesat ei cât s'au interesat de trecutul târgului, am văzut înregistrate și unele explicațiuni ale instituirii lui, încolo s'au mărginit să ne descrie cu largheță de peisagiști înamorați de natură drumul până la Găina, pitorescul regiunei și al portului moților — și atât.

Tot din aceste relațiuni riporterlești am aflat și aceea, că târgul de fete de pe Găina, a degenerat în zilele noastre: că a ajuns o miniatură a Moșilor din capitală.

Tocmai constatarea aceasta, dureros de tristă constatare a omorârii, de către modernismul cotidianismului mecanizat de azi, a frumoasei datini pe care, după o întreagă istorie care se pierde în negura zilelor poporului nostru, moții nu o mai pot transmite sub aspectele ei bătrâne, frumoase, generațiunilor care vor veni, această tristă constatare ne-a făcut să oprim atenția acelora, care se pot interesa de chestiune.

Nu într' atâta folcloriștilor, pe care aproape nu-i mai avem se adresează aceste rânduri. Ei, când nu au la dispoziție materialul de exploatat, nu pot să ne eternizeze această datină ca și pierdută.

Rândurile acestea le adresăm intelectualilor din țara moților.

Ei sunt acasă la ei, despre târgul de fete de pe Găina au auzit mai multe decât noi toți ceștialalți, cei mai mulți poate l-au văzut și vor fi printre ei mulți, ai căror părinți acolo pe muntele Găinii, și-au trimis primul zâmbet ca o înfrățire pentru trudtul și în majoritatea cazurilor amărâtul viitor de românească căsnicie.

Ei, intelectualii munților apuseni, ne pot da mai bine acea monografie a târgului acestuia de fete. Școlarii moților, studentii lor, profesorii din partea locului, nu pot găsi un subiect mai frumos, mai românește util, necesar chiar, pentru ședințele literare, care se țin după un frumos obicei, în fiecare școală secundară. Lor și preoților, învățătorilor din munții apuseni, li-am cere această monografie: să ni-se arate tot ce se știe despre Găina, cauzele — așa după cum se mai știu în popor pentru care s'a instituit această străveche datină, modul cum se făcea în vechime, legendele istoricul ei, tot în sfârșit, ce se mai poate afla în jurul târgului de fete.

Când scriem acestea, nu neglijăm nici partea mai importantă a chestiunii, faptul existenței acestei datini în mai multe ținuturi românești, care'i dă însemnătatea unei chestiuni naționale. Știu dela acel modest folklorist Artur Gorovei, de care pomeniam, că în Ardeal s'au ținut în mai multe locuri târguri de fete ca acesta: în țara Făgărașului, pe Mureș, la Blaj, la Hălmaj (acesta de neveste), și în Banat.

Se vede din singur faptul existenței acesteia în mai multe ținuturi a târgurilor acestora, că că avem de a face cu o istorice- ște important serioasă, dar neglijată de către intelectuali, manifestațiune a vieții acestui popor al nostru.

Și n'a fost totuși de către nimeni sesizată.

Avem alături de noi, națiunea maghiară. Cei care știu ungureș- te și cunosc interesul ce'l purtau ungurii tuturor manifestațiunilor lor naționale, se miră cu drept cuvânt, cum românii nu s'au interesat de loc de folklorul lor. Constatarea aceasta trebuia mai demult făcută. Dar târziu nu e nici azi.

Ne vine 'n minte, că pe vremuri, aveam un înfloritor folklor în vechiul regat. La Iași sunt de atunci peste trei decenii, revista lui Aron Densușianu aducea constant material serios pentru cunoașterea obiceiurilor noastre, tot pe atunci Lazăr Șăineanu își scria acele serioase monografii, rămase nepublicate în biblioteca Academiei. După ei mai veniau o mulțime. Câțiva ni-au mai rămas. Cu toate aceastea știința folkloristică a noastră de azi e ca și nexistentă. Revistele nu i-ar putea consacra două-trei coloane regulat, în locul atâtor inepții de modernism exibit cu atât fost de neserioși — tate? Nu s'ar putea, ca celeace s'a pornit frumos pe vremuri, să se continue azi, când una cum suntem, putem lucra delaolaltă, mai cu pricepere, mai bine cunoscându-ne?

Credem, că îndemnul nu este de prisos. Cu atât mai vârtos, când se face în cursul al 11-lea, în vremea, când psecnismul actual al vieții omenești tot ce a mai pătruns frumos dela înaintași prin vitregia oslanului.

Patriotism ieri... Dar astăzi?

„Gazeta Transilvaniei" publică în două numere consecutive, şi, de sigur, va continua, o serie de declaraţiuni făcute de fruntaşi ai partidului naţional în diferite ocaziuni, cu vădita intenţie de a dovedi patriotismul acestora. Fără a ne gândi la elaturile pe cari dl Vaida le da mai dăunăzi ungurilor din Ardeal, sântem dispuşi să acceptăm intenţia oficiosului naţionalist dela Braşov. Chiar numai faptul că „Gazeta Transilvaniei" a găsit de cuviinţă că e necesar să facă dovada patriotismului patronilor săi, e destul de îmbucurător. El dovedeşte înainte de toate că partidul naţional îşi dă seama de dezaprobarea unanimă a masselor populare faţă de actele sale atât de puţin patriotice; şi mai dovedeşte că poporul şi-a întors privirile de la partidul naţional în urma decăderii în care l a târât campania de învrăjbire.

Publicarea certificatelor de bună purtare patriotică a personalităţilor naţionaliste, era mai mult decât o necesitate. Masselor populare le trebuia şi nu le trebuia dovada trecutului, dar partizanilor d-lui Vaida li era imperios trebuitoare aducerea aminte a trecutului de sperante naţionale cari se întrupau în imaginea României întregite de astăzi.

Iată de ce „Gazeta Transilvaniei" a făcut o faptă bună. Şi fiindcă am intrat în domeniul trecutului, să rămânem puţin în atmosfera senină, pe care astăzi n'o mai găsim.

Oficiosul braşovean al partidului naţional ne aminteşte că:

„D-l Iuliu Maniu spunea, la Braşov, unui bărbat politic venit dela Bucureşti că „cele patru milioane de Români din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş, nu vor vedea nici odată cu ochi buni un războiu al României alături de Puterile Centrale". Iar celui ce scrie aceste rânduri (în „Gazeta Transilvaniei") îi da asigurarea, că d-sa „nici sub spânzurătoare nu va putea aproba o acţiune a României alături de Ungaria".

***

Nu găsim cuvinte pentru deplina exprimare a admiraţiunii noastre faţă de opiniunile d-lui Iuliu Maniu de pe vremuri. Am vrea însă să ni se explice cum a putut să împace şeful partidului naţional credinţele sale trecute cu prietenia de astăzi alături de d-l Marghiloman şi Stere, cei doi oameni politici ai României cari sacrificau, de dragul puterilor Centrale, Ardealul pe rugul lacom de Ungariei?

Simplă întrebare!

Intransigenţa Uniunei Maghiare

Adunarea generală extra-ordinară din Cluj. Uniunea maghiară se împotriveşte guvernului. Pactul democraţilor cu Uniunea

Adunarea generală extraordinară a Uniunei Maghiare, convocată pentru modificarea statutelor acestei organizaţiuni, s'a ţinut Duminecă în localitate, cu o asistenţă, care n'a întrunit nici pe departe numărul la care se aşteptau organizatorii. In faţa unui public de vre-o 200 de inşi, întrunit în sala seminarului maghiar, adunarea a fost dechisă de către dl Stefan Ugron, preşedintele Uniunei, dl Iosika Samu, asistând numai câtva timp la şedinţă din cauza debilităţii trupeşti.

Au luat cuvântul mai mulţi inşi: dnii Ioan Sebesi, Ioan Nagy, Elemer Gyarfas, vorbind mai cu seamă pentru strângerea rândurilor minorităţii etnice ungureşti.

Dl St. Naloczi a citit proectul statutelor modificate, care însă, sunt aproape acelaşi din trecut, întrebuinţând însă termeni mai puţin violenţi.

Stăruim în legătură cu noule statute, asupra următoarelor două lucruri, care prezintă o importanţă deosebită relativ la conduita viitoare a uniunei maghiare. In primul rând s'a remarcat din proiect faptul, că, cu toate că partidul populist maghiar — partidul care s'a botezat de grupare a democraţilor — s'a aliat cu Uniunea maghiară, conducătorii vechi ai uniunei au ştiut să facă să'şi impună şi de aci înainte punctul de vedere, având grijă să introducă în statute, că organizaţiunile provinciale nu pot avea în întrunirile uniunei maghiare decât vot consultativ. Aceasta înseamnă, că conducerea veche, care este şi cea actuală, a uniunei, are şi în viitor la discreţie îndrumarea uniunei pe căi pe care ei îl place.

Un alt lucru important este acea hotărâre a adunării extraordinare, ca uniunea maghiară să nu ia caracterul unei organizaţiuni culturale, ci să rămână şi mai departe organizaţiunea politică a întregii minorităţi ungureşti.

Prin această hotărâre uniunea maghiară îşi menţine faţă de guvernarea românească atitudinea intransigentă din trecut. După cum s'a mai arătat, uniunea maghiară nu putea fiinţa ca organizaţiune politică, ci numai ca una culturală. Ori, insistând şi acum, când se aştepta dela ea modificarea conduitei acesteia — asupra intransigenţei sale din trecut, uniunea maghiară hotăreşte să nu primească îndemnul guvernului şi implicit să rămână aceeaşi care a fost.

Moţiunea ce s'a votat, arată, în afară de acestea, că Uniunea maghiară, ca reprezentanţă politică a minorităţii ungureşti, doreşte să participe la reforma constituţională şi îşi oferă munca sa în privinţa aceasta. In sfârşit, moţiunea cere sprijinul românilor.

Cu acestea adunarea a luat sfârşit, după ce s'a votat încredere baronului Josika şi s'a hotărît să se trimită un memoriu guvernului.

Nu putem încheia această dare de seamă, fără să insistăm asupra învoelii dintre uniunea maghiară şi partidul democrat maghiar, partidul populist. După ce tot timpul de când există, partidul democraţilor a criticat cu o violenţă caracteristică uniunea maghiară, deoparte pentru şovinismul cu care se purta faţă de statul român, de altă parte pentru exclusivismul ei oligarhic-aristocratic, — după ce conducătorii uniunei, mai cu seamă baronul Josika, a fost criticat în fel şi chip de către toate organele de presă care sprijineau partidul poporului maghiar — acest partid s'a aliat acum, în adunarea de eri cu Uniunea pe care o ponegrisau. A părut îndeosebi semnificativă apariţia dlui Paál, din acest partid, la tribună şi pledoaria ce a ţinut-o pentru uniune, după ce ne amintia, că n'a trecut mult timp, decând acest eminent bărbat ungur a luptat împotriva uniunei.

Prin această alianţă grupul reacţionar a obţinut un suport, pe care ne facem datoria să-l semnalăm la timp.

Dovada decăderei...

Răspunsul dlui Iorga la o mică infamie a „Patriei"

Cu scopul de-a micşora efectul binefăcător al conferinţelor dlui Iorga în Ardeal, unul din oficioasele partidului naţional a publicat o corespondenţă din Târgul-Mureş în care se afirma că ilustrul profesor al Universităţii din Bucureşti ar fi avut numai trei-patru ascultători la conferinţa pe care ar fi ţinut-o acolo.

Cum era de aşteptat, nimeni n'a dat crezare informaţiei apărută în „Patria". Perfidia era prea grosolană pentru a nu fi uşor descoperită.

Acum bănuelile noastre se confirmă.

Dl Iorga a trimis „Patriei" următoarea întâmpinare:

„Domnule Redactor!

Vă rog să tipăriţi cuvânt de cuvânt acest răspuns al meu, la informaţia d-voastră despre lipsa de public (trei-patru persoane) de care aş fi suferit la o pretinsă conferinţă pe care aş fi ţinut-o la Târgul-Mureşului.

„N'am anunţat nici o conferinţă la Târgul-Mureşului, n'am încercat nici o conferinţă la Târgul-Mureş şi n'am putut deci să păţesc ruşinea pe care mi-o doreşte corespondentul d-voastră.

„Iar, când cu atâta bunăcuviinţă, el îşi aroagă dreptul de a-mi spune unde să găduesc, să-mi dea voie să-i spun eu, că relaţiile mele cu persoane înrudite sau prietene nu sunt determinate de orientările politice, cum se poate întâmpla într'o societate cu totul sălbătăcită".

N. IORGA.

Cu această scrisoare, dl profesor Iorga demască întreaga politică de ură şi meschinărie a partidului naţional şi a oamenilor săi. Lipsa de bună credinţă pe care o găsim în toate actele şi manifestările partidului naţional denotă decăderea morală în care s'a prăbuşit de câtăva vreme acest partid cu pretenţia totuşi de a fi „centrul de gravitaţie al politicei româneşti".

Căci, dacă faţă de unul din oamenii noştri politici cu care partidul naţional a căutat să fie totdeauna în raporturi bune, se întrebuinţează asemenea procedee, îşi închipue oricine câtă cinste poate fi în toată campania contra guvernului!

Insemnări de-o zi

Pe vremea când leul scădea, ziarele de opoziţie nu mai conteniau cu invectivele la adresa Guvernului.

Guvernul tăcea şi lucra. Efectul celor şase luni de muncă stăruitoare şi pricepută se vede astăzi. Leul se urcă vertiginos.

Dar ziarele opoziţiei tot nemulţumite sînt, dar de rândul acesta pentrucă leul se urcă...

Mă rog!.. ţara ar vrea să ştie ce doresc „oamenii noi": să se urce sau să scadă?

Avem însă convingerea că, în afară de puterea pe care o doresc cu aviditate, nu ştiu nici ei ce mai vor!..

Exproprierile din circumscriptia Coica

— Convorbire cu d. Prof. Alex. Lapedatu, deputatul circumscripţiei —

Aflând că dl profesor Al. Lapedatu, deputat de Ceica, a fost săptămâna trecută în circumscripţia sa electorală, spre a lua cunoştinţă de rezultatul lucrărilor de expropriere efectuate în această circumscripţie, am căutat să aflăm, direct dela d-sa, în ce stadiu se găsesc lucrările de cari e vorba. Şi iată ce am aflat:

— Da, am fost săptămâna trecută, ne spune dl Al. Lapedatu, la Ceica şi Beiuş şi în mai multe sate din circumscripţie, ţinând să-mi îndeplinesc prin aceasta o promisiune şi să-mi fac o datorie Căci în timpul campaniei electorale, pe când lealii mei adversari spuneau sătenilor, cu cunoscuta lor bună credinţă, că Comisiile de expropriere, ce începuseră a lucra, sunt trimise numai pentru înşelare şi că, după alegere, ele vor pleca acasă, — eu le-am spus, cinstit, aşa cum sunt deprins să vorbesc, că aceste Comisiuni sunt chemate să înfăptuiască în fine reforma agrară şi că, mergând din comună în comună, în două luni ele trebue să-şi termine lucrările. Şi le am spus că după aceste două luni, adecă la începutul lui August, voiu veni să văd însumi rezultatul lucrărilor, să constat dacă sătenii sunt sau nu îndestuliţi cu ceea ce li-s'a destinat prin expropriere, iar acolo unde nu sunt îndestuliţi să iau cunoştinţă de apelurile lor, să le pot urmări în faţa Comisiunii judeţene dela Orade şi, eventual, la Comitetul agrar din Cluj.

M'am ţinut deci de cuvânt şi m'am dus să-mi fac datoria faţă de alegătorii pe care-i reprezint şi ale căror drepturi şi interese trebuesc apărate şi susţinute, mai ales în această chestie agrară, cu toate puterile şi mijloacele.

Şi ce a-ţi constatat, dle Profesor?

1. Comisiile, aşa după cum mă asiguraseră la timpul său, preşedinţii lor, şi-au încheiat într'adevăr lucrările în ce priveşte comunele aparţinătoare circumscripţiei mele, atât din plasa Beiuş, cât şi din plasa Ceica.—

2 In plasa Beiuş, expropierea făcându-se exclusiv din domeniile Episcopatului rom. cat. şi celui gr. cat., proprietăţi deci de mână moartă, faţă de cari dispoziţiile legii sunt mai puţin succeptibile la interpretări, sătenii sunt îndestuliţi în toate comunele cu lucrările Comisiunii. Nu s'a făcut, din partea lor, nici un apel - 3. In comunele din plasa Ceica, expropierea trebuind a se face şi din proprietăţi particulare, faţă de cari dispoziţiile legii sunt, dimpotrivă, mai succeptibile la interpretări, lucrările Comisiunii n'au îndestulit decât în parte pe săteni, provocând, pe unele locuri, nemulţumiri mari şi, după părerea mea, îndreptăţite.

De ce natură sunt aceste nemulţumiri şi cum se vor remedia cauzele lor?.

— Fără să le înşir pe toate, din cazurile ce-ţi viu expuse, te vei lămuri, cred, deplin, asupra întrebării d-tale.

Iată bunăoară la Ceica chiar. Sătenii au, de 3 ani, în arendă forţată, o păşune de ca. 230 jug. cat., teren defrişat acum 20 ani şi care de atunci încoace a servit numai ca păşune. Sub cuvânt că are a face cu sol de pădure Comisia n'a expropiat acest teren, lăsându-l proprietarul său, un domn din Orade, care nu se ocupă nici cu agricultura, nici cu creşterea de vite, iar pe Ceicani, cari trăesc şi aci, ca mai pretutindeni în Bihor, din creşterea vitelor i-au lăsat fără nici un pic de păşune şi cu perspectiva unei viitoare păduri de care ei însă n'au trebuinţă, având pădure îndestulitoare chiar în hotar.

Alt caz. In hotarul com. Valani-Pomezău, (pl. Ceica) urburialiştii din Tărcaia (pl. Beiuş) au 700 jug. de păşune pe care Comisia n'a putut-o expropia, lăsând-o tot Taicăenilor, cari se găsesc la 30-40 km. depărtare de Valani-Pomezău şi cari pot avea păşune îndestulitoare, în apropriere, prin expropriere, din domeniul Episcopatului latin. Mai ciudat e cazul, similar, al sătenilor din Topeşti şi Decăneşti, comune din acelaşi plasă şi deci deferite aceleaşi Comisii, (nu ca dincolo). Cei din urmă au primit păşune îndestulitoare din domeniul numitului Episcopat, câta vreme celor dintâiu nu li s'a dat păşunea pe care urburialiştii din Decăneşti o au în Topeşti, Comisiunea, zice-se, nepuntând-o expropia. Astfel unii au păşune mai mult de cât le trebue, iar alţii n'au de fel sau prea puţin. Tot aşa sunt nemulţumiri în Cotigiet, în Topa de sus, în Ceişoara, în Topa de jos şi în două-trei alte comune,

(Urmare în pagina patra)

Exproprierile din circumscripția Ceica

(Continuare de pe pag. treia).

Cași toate au apelat la Comisia din Orade.

Și ce ați făcut, d-le Deputat, pentru îndreptarea lucrurilor și îndestulirea sătenilor?

— Ce să fac? Am luat mai întâi cunoștință, personal, de toate nemulțumirile, cercetându-le serios, caz de caz. La Celșoara am fost cu Comisia de expropiere chiar pe terenul de litigiu al sătenilor din această comună cu cei din Topa de jos. M'am prezentat apoi, dimpreună cu dl Senator al circumscripției. dr. G. Cosma, și cu dl Prefect al județului, Iulian Peter, la Președintele Comisiei județene, d-lui Consilier Mănescu, pe care, e bine s'o spun, deși Duminecă, l-am găsit lucrând la biroul său dela Curtea de Apel. I-am expus cum stau lucrurile și l-am rugat să pună termine cât mai scurte pentru judecarea apelurilor, venite dela Ceica, cela ce dânsul și făcuse de altfel, întrucât toate aceste termine s'au ficsat în cursul lunei lui August. După socotința mea legea trebue interpretată și aplicată în favorul celor pentru care a fost făcută. Și nu mă îndoesc că încheierile Comisiei de expropiere vor fi revizuite atât la Comisia județeană din Orade cât și (cele ce vor mai rămâne) la Comitetul agrar din Cluj, în acest înțeles. Căci ori ce fel de interpretare juridică s'ar putea da dispozițiilor din lege, în mintea mea nu poate intra ca ceva logic, de pildă: ca un teren care de 20 de ani a fost păsunat, să fie acum destinat împăduririi, fără ca aceiar sătenii unei comune mari ca Ceica să fie lăsați fără pășune în hotarul lor. Și tot așa ca o comună să aibă, prin cumpărare și expropiere, de două ori pășune cât îi trebue, iar alta să n'aibă de fel.

Când credeți că se vor putea rezolva aceste apeluri?

— De bună seamă încă în cursul acestei luni, ca să se înceapă lucrările de împroprietărire, cari, dealtfel, s'ar putea face chiar de acum în comunele îndestulate, dacă n'ar fi apelurile proprietarilor. In tot cazul lucrul nu poate și nu trebue temporizat. După trei ani de făgăduieli neîmplinite, sătenii și-au pierdut, cu drept cuvânt, încrederea, iar agenții fără scumpul și simț de răspundere alimentează și excită și azi, cu vorbe mincinoase, — aceasta firească neîncredere, căutând să-i convinga că tot ce se face pentru expropiere și împroprietărire e numai înșelătorie. Nenorocita stare de spirit ce s'a format pe urma acestei ticăloase agitații trebue curmată cât mai curând, să se așeze și liniștească odată și la noi țărănimea, precum s'a așteptat și liniștit, pe chestia agrară, în țara cea veche. Din parte-mi voiu face tot ce-mi stă în putință ca până la sfârșitul lui Septemvrie să se termine în circumscripția Ceica și operația de împroprietărire, să nu-mi dau de sminteală încredințarea făcută alegătorilor că până la toamnă vor fi stăpâni definitivi și veșnici ai pământurilor de pășune, de pădure și — unde sunt — de arătură, potrivit legii.

Veți face și în Bihor o împroprietărire festivă ca în alte județe?

— Sper că da. In tot cazul eu voiu ruga pe d-l Președinte al Consiliului să ne facă și nouă cinstea unei asemenea serbări, chiar în piasa Ceica. Și iată de ce. Mandatul pe care îl dețin eu astăzi a fost oferit, la alegerile generale, d-lui Ion I. C. Brătianu și dacă d-sa a trebuit să renunțe la el, n'a renunțat, desigur, la dragostea acelor ce și-au făcut o onoare deosebită din faptul alegerii sale ca reprezentant al lor. Afară de aceasta aș dori ca acei buni și blânzi sătenі — nefericiți în tot trecutul lor — cărora d-l Mihai Popovici le spunea, într'o adunare electorală de la Ceica, în patima sa oarbă și cu autoritatea unui fost Consilier al Tronoului, că „Brătianu le va da gloanțe, nu pământ și că pe toți cei ce vor cere pământ îi va împușca, cum a împușcat pe cei 13.000 de țărani din Regat la 1917", să-i vadă, zic, în persoană, pe acest mare criminal al naței sale. Cei mai ușor vor putea face astfel distincție între cei ce nu se pot manține în viața publică decât prin agitație și operă negativă și cei ce înțeleg să se afirme în această viață prin ordine și operă constructivă..

Incă o întrebare:

Mă rog?

Numai pentru chestiunea exproprierii ați fost în Bihor?

— Nu, evident. M'am interesat de aproape și de chestiunea școalelor și învățătorilor, în strânsă legătură cu nefericita stare de inferioritate culturală în care ne găsim în acest ținut. Am cercetat apoi, acum ca și în timpul campaniei electorale, pe cât am putut, frumoasele și interesantele biserici de lemn ale Bihorului, în care am găsit încă prețioase și numeroase urme ale vechei vieți de cultură națională din aceste regiuni specific românești. Dar despre astea dacă doreșți, putem sta de vorbă altă dată mai mult.

■

Mulțumind d-lui prof. Lapedatu pentru lămuririle date cu privire la exproprierile din Ceica, m'am despărțit de d-sa, spunându-i că vom veni cât de curând după relațiunile promise asupra *stărilor culturale din Bihor.*

Nour.

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

INFORMAȚII

In zilele de 18, 19 și 20 August se va ține în comuna Făget, din județul Caraș-Severin, congresul învățătorilor bănățeni.

La ordinea zilei: chestiunea salariilor și reforma învățământului, precum și problema unificării sub toate raporturile.

Cu acest prilej dl doctorand Petre Ghiață va ține o conferință asupra „noilor curente în pedagogia contemporană" și asupra condițiilor de adoptabilitate la învățământul nostru românesc.

■

Direcția generală a serviciului sanitar a fost încunoștințată, că la Jaffa s'au produs, în ultimul timp, 23 cazuri de ciumă.

Guvernul a luat măsurile sanitare respective — nici un vas nu poate acosta la noi — venind din acea localitate — de cât dela Constanța și Sulina — unde vor fi supuse „deratizări".

Sunt scutite de acest lucru numai vasele, care au fost deratizate la Constantinopole.

■

Aducem la cunoștința publicului că în Piața Mihai Viteazul într'o gheretă se vinde pește proaspăt și sărat cu următoarele prețuri:

1. Știuca	Lei	8
2. Iaprac	„	19
3. Șalău	„	12

b) Pește sărat per kgrame:

1. Albitură	Lei	9
2. Calcan	„	9
3. Somn. pon	„	15
4. Crap	„	15
5. Cârjanca	„	9
6. Nisetru	„	19
7. Șalău	„	18

Gumă
„OLLA"
e cea mai plăcută.
2010—4.

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Local cel mai modern român Specialități de beuturi. Bere albă și neagră de butoi. I-622

Spirtul sărat salvator
Borolin 1825
e cel mai bun leac de casă

„Societatea Anonimă pentru îngrășarea porcilor și industria cărnei din Gheria" cumpără în permanență pe lângă prețurile piței, din proprietatea domeniilor, porci și tot soiul de cereale în cantitate nelimitată și vinde porci grași precum și alte producții prelucrate din porci.

Funcționarii prin președintele Asociației lor au cerut următorul spor de salari: 75 la sută pentru funcționarii cu salarii mari 100; la sută pentru cei cu salarii mijlocii și 125 la sută pentru cei cu salarii mici.

Trebue menționat că acest spor se raportează la salariul global de azi și nu la cel de bază.

■

„In întreaga țară nu s'a mai produs nici un nou caz de holeră", spune buletinul oficial al direcțiunei generale a serviciului sanitar cu data de 7 August.

■

Dl I. Brătescu-Voinești a fost numit membru în comitetul de lectură al Teatrului Național din București, ca reprezentant al Academiei Române, în locul decedatului Duiliu Zamfirescu.

■

Foarte multă atenție se dă la spălatul și tincturatul (vopsitul) părului, de către personal competinte, la salonul de coafură *Pascu & Erdelyi Piața Unirei 23, Cluj.* — Cabine absolut separate. Discreție garantată. 2

■

La 15 August reapare revista pentru humor și satiră „Vulturul" din Oradea-Mare. Cunoaștem umorul și satira fină a acestei reviste, din trecut. Timp de aproape două zeci de ani, cât a apărut „Vulturul" a fost cetit cu drag de românii din Ardeal și aparița fie cărui număr era așteptată cu nerăbdare.

Acum, trecut sub conducerea lui Moș Sfadă, un condeiu ascuțit și scriitor de talent, și având colaborarea aproape tuturor scriitorilor de duh, din România Mare „Vulturul" va ști să prindă spiritul timpului și să biciuiască și atâtea năravuri.

■

Noui localuri de școale.
Insemnate donațiuni.

Ministerul instrucțiunei a trimis tuturor prefecturilor din țară, câte o circulară, prin care le aduce la cunoștința acestora, frumoasele acte ale sătenilor din cătunul Băderii, (comuna Breaza jud. Buzău), cari au ridicat o școală cu două săli în valoare de 120 mii lei.

Cuvinte de laudă merită și d. Marin Zamfirescu, primarul comunei Breaza prin stăruința căruia s'a putut strânge suma de mai sus. Se mai aduce la cunoștință prefecturilor, că d. Comanitză prefectul jud. Neamț, a făgăduit ministerului instrucțiunii, că până în toamna va ridica 35 de localuri de școală, în comunele lipsite de localuri de școală.

Au mai donat: pr. Săndulescu din Dragomirești 150 mii lei; Raux și Lallu cari au și început construirea a două școale; soc. „Gootz" care ridică o școală; cooperativa Mihăeți 80 mii lei și pr. Daraza 10 mii lei pentru școala din Dreptu, toți din județul Neamț.

Știri din Beiuș

P. S. S. Episcopului Ciorogaru a acordat „Viitorului" un interview cu privire la articolul d-lui I. T. Socaciu, apărut în Adevărul, despre persecuțiile îndurate de baptiști la Oradea-Mare. Inaltul prelat desminte afirmațiile d-lui Socaciu, declarând că baptiștii nu sunt persecutați, ci, din contra, ei terorizează lumea, pentru a zgudui temeliile bisericei și a compromite țara în străinătate: „unde îngerii sunt timizi, dracii sunt temerari". Cât despre dl Socaciu, Inaltul prelat îi tăgăduiește calitatea, de teolog.

■

D. profesor universitar Victor Stanciu, director general în Cluj la Ministerul instrucțiuni, a sosit la Beiuș, unde a vizitat Școala normală de fete.

■

D. deputat Alexandru Lapedatu, a sosit cu d-l prefect I. Peter în Ceica și Beiuș, cercetând mai multe comune din circumscripția sa.

„Kristály"
Cluj (Kolozsvár)
Văpsește și curăță
Văpsitorie de lână bumbac și blănărie.
Lucrurile trimise prin poștă se ispravesc iute și regulat
Lloyd 567 1819

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 15 în localul fost D. S. Radopol
Este asortat în permanența cu:
Bijuterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintărie.
Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

Vopsește și curăță bine în timpul cel mai scurt cu preț eftin
UNIO
Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

S'au deschis magazinele
FRENKEL Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)

Rusia o colonie de germani

Interesantele dispoziţiuni ale tratatului ruso-german dela Rapallo

Nu se cunoaşte nici azi în întregime acel faimos tratat secret încheiat la Rapallo în ziua de Paşti de către germani şi ruşi, tratat din pricina căruia conferinţa genoveză a trebuit împrăştiată. Tratatul acesta a stârnit multe proteste violente din partea aliaţilor şi a avut darul să deschidă aliaţilor ochii asupra primejdiei care-i ameninţă mereu, în taină, din partea ruşilor şi germanilor.

După ziarul sârbesc »Novo Vreme« din Belgrad, ziarul „Prager Presse“ ne aduce acum noui destăinuiri în privinţa acestui tratat, destăinuiri, care ne prezintă într'o lumină cu totul nouă chestiunea ruso-germană, care rezidă în nici mai mult nici mai puţin decât aservirea economică a Rusiei. Germania, în colonizarea Rusiei prin germani, implicit expansiunea germană spre Marea-Neagră şi în întărirea bolşevismului printr'un suport militar german.

Ziarul amintit ne aduce următoarele declaraţiuni ale delegatului bolşevic Radek:

Prin tratatul dela Rapallo Rusia trebuia să se fortifice milităreşte într'atâta, încât pe la finele lui Iunie, concomitent cu conferinţa dela Haga, sovietele să fie în stare să înfrunte pe aliaţi.

Tratatul, după declaraţiunile lui Radek, a fost încheiat după ce şi-au dat avizul şi competinţele militare germane. Subiectul lui principal sunt concesiunile şi colonizarea germanilor în Rusia. Rostul coloniz rilor, după cum ne declară Radek, este fortificarea bolşevismului şi apărarea Rusiei în lăuntru într'un caz de ofensivă rusească în contra vecinilor. Prin tratatul acesta Germania se obligă să-şi trimită armata de rezervă în ţinuturile sudestice ale Rusiei, pentru scopul mai sus pomenit.

Rusia concesionează Germaniei fabricile şi producţia de zahăr din Ucraina, pe timp de 15 ani, cu condiţiunea, ca fabricanţii germani să ridice în doi ani producţia la echivalentul celei dela 1 Ianuarie 1915. Pentru exploatarea aceasta Germania va trimite 25.000 de colonişti şi muncitori.

Se concesionează apoi cărbunii din Don lui Stinnes, tot pentru 15 ani, exportul fiind pus sub controlul sovietului.

Germania va mai trimite 20000 de colonişti în Kuban, nu pentru ridicarea nivelului economiei şi industriei, ci special pentru aceea, ca în cazul unei răsmiriţe a cazacilor, care sunt sprijinul antirevoluţionarismului, coloniştii germani, oameni de arme, să sară în ajutorul armatei sovietiste. Aceşti 20.000 de oameni din arma artileriei grele, plus alte 15.000, care vor fi colonizaţi tot printre cazaci, în regiunea Terek şi vor primi ordine de la Trotzki.

Aceste sunt declaraţiunile făcute, bine înţeles sovietelor şi nu străinătăţii, de către Radek. Înfăptuirea dispoziţiunilor acestui tratat ar însemna pentru Germania o achiziţie economică de care toată lumea poate fi geloasă, mai cu seamă când avem în vedere concesiunile technice şi învoiala în privinţa furniturilor de material rulant şi locomotive şi vagoane, despre care n'a venit aci vorba; iar pentru Rusia ar însemna, — tot atunci când ar însemna germanizarea implicit omorârea ei naţională — un sprijin strategic fără seamăn în cazul unei loviture ruseşti împotriva vecinilor.

Nu cumva o fi d. Vaida?

Un ziar bucureştean, de o foarte dubioasă independenţă a scris într'o bună zi un articol plin de infamii la adresa Reginei. Stimulat de necuviinţele „Luptei“, oficiosul partidului progresist s'a grăbit să nu se lase mai prejos.

Agitaţiunile politice din ultimul timp, au antrenat pe d. Corteanu, directorul „Steagului“, şi în nădejdea că va da partidului naţional o nouă probă de prietenia dlui Marghiloman pentru „ardeleni“, a dat drumul unui articol intitulat „Iarăşi Sovata“, în care „Rasputin“ al „Luptei“ era o nimica toată.

Din nefericire pentru profesiunea batiocoritorilor de meserie, „Steagul“ purta răspunderea politică a unui partid. „Lupta“ avea deci superioritatea tristă a irresponzabilităţii, şi o vajnică polemică s'a încins între cele două bucureştene.

Nu ştim dacă polemica se datoreşte concurenţei sau altei pricini. Ştim însă că în urma acestei polemici partidul progresist a fost silit să publice în oficiosul său francez „Le Progrés“ un comunicat din care reiese că i se'a retras „Steagului“ titlul de oficios şi prin urmare e pus pe acelaş picior de irresponzabilitate cu „Lupta“.

In consecinţă, „Lupta“ are toate motivele să se irite. Polemica se continuă pe acelaş ton şi cu măcinarea aceloraşi necuviinţe pentru ceeace acest popor cuminte şi răbdător are mai sfânt: Dinastia.

D. Marghiloman trimite telegrame peste telegrame dela vila Albatros, d. Corteanu dă asigurări că articolul a fost scris de dsa fără ştirea dlui Marghiloman, „Le Progrés“ publică admonestări la adresa „Steagului“..

Ce are să fie însă mâine când un reporter isteţ, cercetînd prin toate ungherele vieţii noastre politice, va descoperi că articolele cu „Sovata“ şi „Rasputin“, atât cele din „Lupta“ cât şi cele din „Steagul“ au fost inspirate de de d. Vaida?

Răspândiţi „Infrăţirea“

Atentatul plănuit împotriva familiei regale române şi jugoslave

„Politica“, scrie că autorul atentatului împotriva ciubului deputaţilor democraţi maghiari la Budapesta, Geza Bala, a făcut interesante destăinuiri asupra acţiunei societăţilor şoviniste maghiare cu privire la pregătirea unor atentate împotriva regelui Alexandru şi a familiei regale române.

Atentatorul se dusese chiar la Budapesta, dar din fericire regele României plecase fără de veste la Atena ca să-şi vadă fiica bolnavă. Atentatul împotriva regelui Alexandru trebuia să aibă loc chiar în ziua nunţei regale. Atentatorul Bala a afirmat de asemenea că noul palat la Belgrad trebuia să fie minat.

Uzina electrică a oraşului
Conducerea societăţii „SAVA“
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 405.

Execută instalaţii electrice şi transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalaţii de motoare electrice. Lampadare şi materiale pentru instalaţii permamente în depozit. 143

Primul şi cel mai mare magazin de PIANE din România-Mare
I. TRISKA Cluj,
Strada Şaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.
Telefon 419

Au sosit piane noi.

Cameşi de zefir
Uestminte de pânză
Pantaleni pentru tennis
se află
1538 la Firma
M. Neumann
Cluj, Piaţa Unirii No. 14

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti)

Ora 2 p m

Principesa Elisabeta împreună cu prinţul moştenitor al Greciei pleacă azi din Atena spre Constanţa.

*

Parlamentul jugoslav a fost închis sine die.

*

La Tighina, la o staţiune de apă s'a produs o explozie, cauzând 11 morţi şi răniţi patru persoane.

*

Ministrul justiţiei, d. Florescu a plecat în inspecţie judiciară în Ardeal.

*

În porturile dunărene se lucrează cu febrilitate pentru amenajarea exportului.

Datele statistice afirmă, că cantitatea liberă pentru export de 250.000 vagoane grâu prezintă trei pătrimi din cantitatea cerealelor exportabile.

Direcţia generală a căilor ferate a luat măsuri pentru organizarea transportului cerealelor din interiorul ţării spre porturi.

*

Ministerul agriculturii d. Constantinescu s'a întors din Ardeal în Capitală.

La Galaţi s'a descoperit o organizaţiune comunistă de spionaj. Un arestat, plutonierul Oprea Fătu, dela cercul de recrutare şi mobilizare al judeţului, a recunoscut la interogatoriu, că s'a ocupat cu spionaj în serviciul bolşevicilor furnizându-le numeroase informaţiuni de natură militară. Transmiterea informaţiunilor se făcea prin mijlocirea unui ungur, care a fost deasemenea arestat. A mai fost arestat agitatorul comunist soldatul Mateescu, apoi comunistul Bodnărescu, la care s'au găsit briliante de proveniență rusească şi note de spionaj.

*

Direcţia serviciului sanitar încunoştinţează, la Iaşi s'au produs în ultimul timp 23 de cazuri de ciumă.

*

Ieri după amiază a încetat din viaţă fostul mitropolit primat Conon Arămescu Donici, la mănăstirea Cernica din Bucureşti. Defunctul a fost mitropolit dela 1912 până în Ianuarie 1919, când a demisionat în urma acuzării, că s'a pus în serviciul germanilor în timpul ocupaţiei.

TELEGRAME

Situaţia trupelor greceşti

Atena. — Armata greacă s'a retras la trei km. de Ceataldgea pentru înfiinţarea zonei neutre pe toată linia e linişte. Trupele greceşti sunt în retragere. Trupele aliate primesc întăriri.

Declaraţiile d-lui Poincaré în legătură cu cererea de moratoriu a Germaniei

Londra. — D-l Poincaré a expus în cursul a două şedinţe situaţia în legătură cu cererea moratoriului de către Germania. Preşedintele consiliului francez a amintit neexecutarea tratatelor de către Germania, nejudecarea culpabililor şi refuzul ei de a dezarma. Citează informaţiunile primite dela generalul Nollet în această privinţă. Aminteşte, că aliaţii au exclus din creanţa asupra Germaniei şi cheltuielile de război, toate indemnităţile, reducând la minimum suma reparaţiunilor datorite de Germania. Familiile francezilor împuşcaţi nu au obţinut nicio compensaţie. Aliaţii au redus cu 12 miliarde datoria germană evaluată în Aprilie 1921 la 132 miliarde mărci aur. Franţa speră să nu mai facă sacrificii şi cere numai dreptul de prioritate pentru refacerea regiunilor devastate.

Acţiunea Serbiei contra Comitagiilor

Belgrad. — Serbia va începe acţiune contra comitagiilor bulgari, având mandat şi din partea statelor vecine. Ministrul de externe jugoslav a declarat, că măsurile sunt în executare şi speră în restabilirea ordinei în cursul toamnei.

În sezonul de toamnă vopseşte blănării în mod ideal, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perne CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 6

No. 13. Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii excelente uscate, pivniţe cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290. Lloyd 272

Internatul „V. Nașcu“ de pe lângă liceul grăniceresc „Gh. Coșbuc“ Năsăud

No. 259—1922.

Concurs de primire

Cu terminul de 20 August a. c. se publică concurs de primire la internatul "V. Nașcu“ de pe lângă liceul grăniceresc "Gh. Coșbuc“ din Năsăud. pe lângă următoarele condiții:

1. In internat se primesc numai elevi ordinari ai liceului.

2. Taxa de întreținere, locuință, masă, încălzire, luminat, spălat, pe anul școlar 1922/23 este de 2500 lei anul și se va plăti tot la trei luni în mod anticipativ la administrația Fondurilor grănicerești din Năsăud. Dacă se va observa o scădere sau mărire a prețurilor alimentelor în proporție se va reduce sau mări și taxe de întreținere. Un număr restrâns de elevi, fii de preoți și învățători. precum și de plugari săraci, se vor putea bucura de întreținere grtuită sau de o reducere a taxei susamintite cu 50%.

3. La intrare în internat fiecare elev va solvi o taxă de 50 lei pentru eventualele deteriorări făcute de elevi în edificiul sau mobiliarul internatului.

4. Nu se vor primi decât elevii, cari aduc cu sine următoarele: 2 rânduri de haine, 2 părechi ghete sau ciobote (purtarea opincilor e înterzisă), un palton, 4 cămăși de zi, 3 cămăși de noapte, 4 părechi de ismene, 6 batiste, 6. părechi ciorapi, 1. saltea (sac de paie) și 2 lepedee de pus pe saltea, 2. perini, și patru fețe de perină, 1 țol sau plapomă și 2 fețe de plapomă, 4 ștergare, 1 pahar, 1 tacâm, (cuțit, furculiță și lingură), 1 ștergar pentru culină și cel puțin 3 șervete, perie de vestminte, perie de ghete și 2 pieptini, săpun, ac și ață, 1 sac de pânză în care se adună rufăria pe care o schimbă. Toate albiturile au se fie însemnate cu numele elevului.

5. Cererile de primire timbrate în regulă alăturând certificatul ultimului an școlar se vor adresa și înainta „Comisiunei administrătoare a Fondurilor central școlar și de stipendii“ în Năsăud, făcându-se mențiune, că părinții cunosc aceste condiții de primire, și se obligă a le împlini.

Dacă vre-un elev din vre-un motiv va părăsi de bună voie sau va fi dat afară din internat, taxa plătită nu i-se restituie.

Năsăud, la 31 Iulie 1922.

In numele comisiunii administrătoare a fondurilor central școlar și de stipendii din districtul Năsăudului.

Președinte, (ss) Dr. TEOFIL TANCO.

2085 p. Secretar: (ss) TEODOR ȘIMON.

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcțiuni de Mori
Atelier de Motoare și mașinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

Din cauza sezonului înaintat toate articolele de vare le vindem pe prețuri foarte scăzute.
Heller, Weiss și Molnár
magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

S'a deschis S'a deschis
Dans de parchet
Seara să petrece cel mai bine în localul
DACIA-BAR
cel mai distins loc de distracție a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.
Radio 2532. 1949

De vânzare
cu preț avantajos un
Automobil
de 6 persoane
în stare bună.
Se poate vedea în Str. Londrei (Hosszu-utca) No. 21. 2031

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Concurs

Caminul de ucenici români din Tg.-Mureș primește pentru anul școlar 1922—23 începând cu 1 Septemvrie 1922 în total 60 de băeți dintre cari 40 băeți ai școalei de arte și meserii din Tg.-Mureș iar 20 ucenici la diferite meserii.

Intreținerea în camin a acestor băeți este gratuită. Condițiunile de primire sunt următoarele:

a) Pentru elevii dela școala de arte și meserii:

1. Extras de botez,
2. Certificat de paupertate.
3. Certificat de studiu.
4. Declarație din partea părinților că în caz când elevul părăsește școala înainte de terminarea cursurilor părintele se obligă a înapoia spesele de întreținere a acestui camin.

b) Pentru ucenici de meserii:

1. Extras de botez.
2. Atestat de paupertate.
3. Atestat de 4 cl. primare.
4. Atestat de revaccinare.

Se cere ca cel primit să aducă cu sine un rând de haine, schimburile necesare, vestminte de pat, și tacâmurile complect (1 lingură, 1 furculiță, 1 cuțit, 1 farfurie de tinichea lată, 1 farfurie de tinichea adâncă și 1 ceașcă tot de tinichea.

2055 EFORIA CAMINULUI.

Pentru a dovedi că excelentele
Automobile Ford
sunt resistente, consumă puțin și merg foarte bine, Angajez ori ce transport de persoane, pe ori-ce distanță cu tarif foarte redus.
PERRY Cluj, Calea Regele Ferdinand 99
Telefon 999 Telefon 999

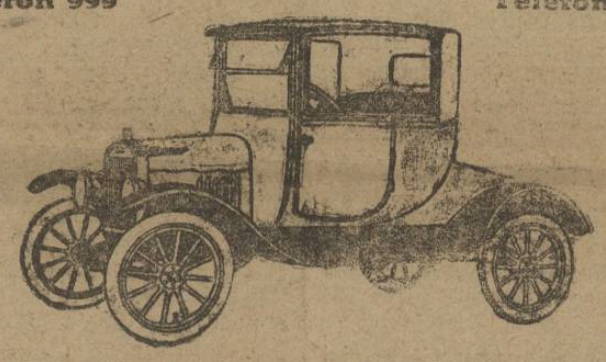

1823
Spre introducerea noilor noastre automobile, primim curse ori unde cu taxe favorabile.

Reclama este sufletul comerțului

Congresul Asociațiunei învățătorilor din Ardeal

Ziua II-a

Inaugurarea Căminului pentru fetele de învățători. Continuarea discuțiilor. Lămuririle dlui ministru dr. Anghelescu în chestia salarizării și a pensiilor. În jurul reformei învățământului primar

In decursul zilei de eri, „Asociațiunea învățătorilor“ a ținut să sărbătorească inaugurarea căminului pentru fetele de învățători.

La orele 9 și jum., în fața unei numeroase asistențe și a dlui ministru al instrucțiunei dl Anghelescu, a avut loc în localul căminului de lângă parcul orășănesc o slujbă religioasă, după care s'a servit oaspeților o mică gustare.

Ședința de dimineața

Dl ministru dr Anghelescu arată că în primele zile ale venirei dsale în fruntea departamentului instrucțiunei, o delegație a învățătorilor a venit la București și i-a arătat situația corpului învățătoresc cerând ca de la 1 Aprilie să li se plătească o restanță de leafă. Dl ministru promite adunării că va prevede aceste sume care se cuvin atât învățătorilor din Ardeal cât și celor din vechiul Regat și că va interveni la ministerul de finanțe ca aceste diferențe să fie plătite.

Dnii Pascu și Delescu vorbesc în chestia pensiilor.

D. ministru dr. Anghelescu dă câteva explicații în această chestie.

„S'a spus că această reformă trebue să se facă înaintea tuturor reformelor. Noi înțelegem ca toate reformele să fie înglobate în marea reformă a învățământului primar. Comisiunea care se ocupă cu această mare reformă are în vedere și soarta învățătorului, nu numai învățământului. Noi avem să creăm o soartă bună învățătorului.

Astfel am conceput un nou sistem de salarizare în care lefurile de bază încep dela 600 lei lunar și ajung până la 1000 lei plus gradațiile. Această înaintare ajunge din 3 în 3 ani până la 3200 lei lunar. (Aplauze). Pot să vă spun că noi ne-am gândit în mod serios și la chestiunea pensionării.

Guvernul maghiar a reținut dela mulți dintre Dv. mari sume pentru pensii. Noi am făcut deja intervențiile necesare pentru restituirea acestor sume deși intervențiunea făcută de noi a rămas până acuma fără nici un rezultat, totuși Statul se va îngriji de învățătorii pensionari și va găsi mijloace pentru satisfacerea lor. Deci Vă rog ca „Asociațiunea“ dv. să formuleze un deziderat în această chestie, deziderat pe care-l voi studia la minister și pot să Vă spui că sunt convins că în urma intervențiunei mele la ministerul de finanțe, doleanțele dv. vor fi fericit soluționate. (Aplauze)

Dl Bochiș dă citire unui referat în privința învățământului primar D-sa arată că dl ministru nu a voit ca această reformă să se facă între cei patru pereți ai cabinetului său, și de aceia Asociațiunile învățătorești au fost invitate pentru a-și expune părerile lor asupra acestei mari reforme.

La obiecțiunea dlui profesor Ghidioneseu că la comisiunea de studiu a nouei reforme nu au fost invitați și specialiști, dl ministru Anghelescu spune că a invitat pe toți profesorii de pedagogie și pe cei ai școalelor normale.

In privința obligativității învățământului primar, d-sa arată că legea existentă nu a dat roadele dorite din cauza lipsei de localuri pentru școală și de învățători.

Pot să spun — continuă dl ministru — că în loc de 25 de mii de învățători de câți avem nevoie, nu avem decât 14 mii. Sper că în 3 sau 4 ani vom putea completa catedrele cu învățătorii ce vor eși de pe băncile școlilor normale de curând înființate.

Arată cum se aplică în Elveția legea obligativității învățământului, amendă, și apoi închisoare, iar pentru supușii streini, expulzare. Arată că în proectul la care se lucrează s'au prevăzut măsuri severe împotriva părinților cari nu-și dau copiii la școală.

D-l Bochiș, în continuare, citește alte puncte din referat.

D-l ministru Anghelescu arată că comisiunea a stabilit ca frecventarea școlilor primare să se facă între 5—16 ani, de la 5 la 7 ani copiii trebuind să învețe la grădinile de copii. Arată apoi că între proectul comisiunei și cel al „Asociațiunei“ e o mică deosebire. In cel al comisiunei se stabilește 7 ani de curs, iar în cel al dv. 8 ani.

D-l Bochiș continuă citirea referatului, și aduce în discuție chestiunea pregătirei corpului didactic.

Discutându-se dacă în școalele normale vor trebui 7 sau 8 ani de curs, adunarea se pronunță pentru 8 ani.

Ședința de după amiază

Discuțiunile de după amiazi s'au desfășurat în jurul studiilor pe care trebue să le aibă învățătorul precum și în jurul posibilității de a urma și școli superioare.

Dl ministru Anghelescu declară că d-sa este pentru crearea unei secțiuni speciale pentru învățători. In această secție ataşată. Universităților vor putea fi primiți învățătorii cari au făcut 3 ani practică și din licențiații acestei secții vor fi recrutate organele de control ale învățământului primar. Chestiunea va forma obiectul unor discuții chiar în toamna aceasta.

Dl ministru Anghelescu fiind nevoit să părăsească sala de ședințe, pentru a pleca la București, congresiștii i-au făcut o călduroasă manifestație de simpatie.

S'a continuat apoi cu citirea punctelor referitoare la recrutarea persoanelor de control.

Seara, la orele 8 ședința s'a închis, urmând ca membrii Asociațiunei să se întrunească în timpul nopței pentru a discuta chestiunea „fondului Gh. Lazăr“.

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tînăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BANCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Depositul fabricei de tricotaje „Helios"

Cluj, Piața Unirei No. 7

Mare asortiment de tricotaje ciorapi și mânuși Prețuri originale de fabrică. Radio 2559 2051

Intreprindere internațională alui Maxim König Miksa

ARAD

Telefon interurban 63.

Proviziune regulată de comerț Wiena, Budapesta, Praga, Triest, Leipzig, în legătură cu stațiunile cele mai mari în streinătate și din streinătate în țară, cu asigurare pe lângă garanță deplină. Incasări speciale de vamă, prenotări de vamă, intervenții Departamente separate pentru marfă. 1558

Librar

perfect în ramuri de librărie și papeterie se caută în post stabil la librăria FRANCISC SCHÄRER Alba-Iulia. Numai acel domni, cari au cvalificația a suplini eventual și șeful, se înainteze ofertele cu fiscarea salarului și datelor chisnuite.

2056

Prima fabrică electrică română

s. p. a.

Cluj, III. Str. Călugărițelor 1

Telefon 67.

Adresa telegr. Relais Cluj.

Lloyd 778

Fabricăm articole și aparate electrice pentru curent puternic, transportăm dela magazie tot felul de porțelanuri cu resistență expausivă ridicată și mică. Interesaților le oferim preț curente. 1914-3

Reclama este sufletul comerțului

Publicațiune de licitație

Spre cunoștința generală se publică, că în ziua de 18 August 1922 ora 11 a. m. se va ține licitație publică cu oferte închise pentru darea în întreprinderei a casei de pompe ce trebuie să se edifice la Sanatorul de tuberculoși, Aiud.

Ofertele se pot înainta până la 18 August a. c. 11 ore a. m. la Divizia technică a Inspectoratului General Sanitar Cluj Institutul Pasteur etaj II când ele vor fi deschise.

Ofertele întârziate precum și supra oferte nu se vor lua în cănsiderare.

La licitație vor lua parte ofertanții sau reprezentanții lor.

Fiecare ofertant va depune 4% ca garanție provizorie sau efecte de Stat din suma totală a ofertei sale. Aceasta garanță provizorie va întregi-o adjudecătorul înaintea încheerii contractului la 6%, după suma oferită, ca drept garanție definitivă.

Pentru licitație și executarea lucrărilor sunt în vigoare art. 72—85 a legii contabilității condițiunile generale pentru lucrările publice și actul de sarcini pentru executare clădirilor.

Ofertanții rămân în obligă 2 luni dela ziua licitației.

Planurile devizului original, caetul de sarcini și condițiunile generale se pot vedea la Divizia Technică în orele de lucru și tot acele se pot primi și lămuriri mai detailate.

Cluj la 1 August 1922.

Inspector General: Dr. GANE m. p. 2053 Șeful Diviziei: Ing. IVAȘCU m. p.

Târgul de mostre in LIPSCA

Târgul general internațional a Germaniei. Primul și cel mai mare târg din lume. De o asemenea importanță pentru expozanții și cumpărătorii. Târgul de mostre general în legătură cu târgul technic și târgul de contrucție. □

Târgul de toamnă 1922: din 27 August până în 2 Septemvrie

Târgul de primăvară 1923: din 4 până în 10 Martie.

Anunțuri, informațiuni și expedarea grabnică de tipărituri prin reprezentantul oficial de onoare pentru Ardeal, Maramureș și Crișana: **W. Krafft,** tipografie în **Sibiiu.** 2016

Căldări de fiert rachiu aranjamente

de fabrică de spiri, întreprind totfelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2020

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă

Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

In atențiunea

proprietarilor de casă, architecților și antreprenorilor.

văd. Iosif Tamásy

posede un mare depozit de sobe, mărfuri de porcelan terracotă, chamotă și faianță.

CLUJ, Calea Moților No. 7.

In casa proprie. ◆ Fondat în a. 1910

Reprezentanță generală din Ceho-Slovacia pentru vânzarea și instalarea de sobe de porcelan și terracotă, aranjament de bae, pardoseală cu cheramită și alte lucrări semene, cari toate să efeptuesc prompt, și □□ pe lângă garanție. □□

Mărfuri **veritabile Ceho-slovace,** căutate în toată lumea, cari sunt **cele mai durabile, mai estetice și mai eftine.**

Preturi de concurență nimeni nu poate să execute mai eftin. O singură încercare convinge mai multe ori. 1861

Târgul Internațional de Mostre din PRAGA

De la 3-10 Septembrie 1922

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru orice negustor, industriaș și agricultor din **România.** Expun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia. **Ancheta choslovacă-română, economică, industrială și agronomă: Dela 4—6 Septembrie 1922 la Praga.** Locul de întâlnire al tuturor factorilor industriali, economici și agronomici, competinți, ai ambelor țări. □□ **Avantagii excepționale pentru participanții la ancheta, și vizitatorii târgului:** 33% reducere la toate **treanurile** din Cehoslovacia, 75% reducere la vizi pașapoartelor. ingrijire de locuințe, serviciu de informațiuni etc., etc. Legitimații și insigne la: Reprezentanța Târgului, **„Reclama"** Cluj, Piața Unirei 4 și la consulatele cehoslovace. 2022

Cele mai preferate beuturi ale amatorilor de bere: **calitatea neintrecută a berei albe**

„Monoștor"

și a berei brune

„Călugărul"

1603 **specială.**

Se capătă pretutindeni!!

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Descoperire Nouă

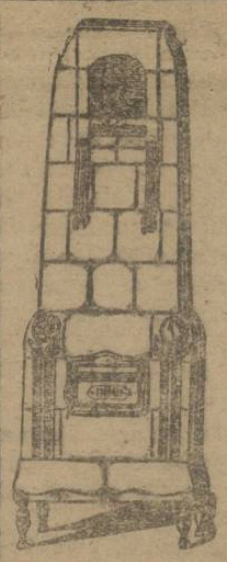

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de **24** ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi.

1393

Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj,** Strada Moților No. 7

L. C. Hardtmuth si Karol Majers fii.

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

◆

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

◆

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupcsevitch
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante	Droguerii	Manufactură	Ghete	Instalatii
Rest. Orașului Grădinei, Str. Regina Maria	**Viorelia** Parfumerie și Droguerie Piața Unirii.	Luca Niculescu	Turul	**Firma Universum** Th. Orban & M. Anghel Strada Bob No. 5.
Pferschi	Rózsa	**Missir** Str. Memorandului 11	Vasile Bindea Fabricant de ghete Palàtul consumul Funcționarilor	Automobile
Central			Croitor de Dame	
Coloniale				
„COLOMBO" Coloniale, delicatese, proprietar IONEL ALDICA CLUJ.	Emke	Barza	Wartenberg	**Leonida** Str. Regina Maria 10.
Atlantica				

Anchetele noastre

ORFELINATUL DIN LOMB

Clădirile orfelinatului. Activitatea orfelinatului din Lomb. Constatări la fața locului. Restabilirea adevărului

De câteva zile ziarul partidului național din Cluj, ziarul tuturor calomniilor și al tuturor mistificărilor, a pornit o revoltător de nedreaptă campanie în contra unei instituții care are cel mai înalt și mai nobil rol social din zilele de după războiu, în contra societății „Ocrotirea orfanilor din războiu."

Lăsând la o parte vocabularul destrăbălat pe care „Patria" l-a întrebuințat într'o serie de articole adresate direct principesei Ileana, lăsând la o parte penibila impresie pe care aceste articole au făcut-o cetățenilor de altă naționalitate, vom documenta în acest articol reaua credință a „Patriei" expunând rezultatele unei anchete amănunțite pe care un grup de gazetari au făcut-o la orfelinatul din Lomb. Toate afirmațiile pe care le vom face în acest articol corespund exact realității.

*

Orfelinatul din Lomb este așezat pe o splendidă colină la vr'o câțiva chilometri de Cluj într'o poziție veșnic bătută de soare și cu priveliști minunate. Din două părți enorma curte a orfelinatului e înconjurată cu pădure; în celelalte două părți se întind lanurile de grâu și porumb precum și grădinile de zarzavaturi și de pomi fructiferi, toate aparținătoare orfelinatului.

Curtea se găsește în cea mai exemplară curățenie și e acoperită cu un covor de iarbă verde pe care fetițele se joacă și aleargă în orele de recreație.

Clădirile orfelinatului

In Noembrie anul trecut, când Societatea ocrotirea orfanilor de război, regionala Cluj, de sub conducerea într'adevăr părintească a Doamnei Sofia General Anastasiu, a luat inițiativa de a înființa la Lomb un orfelinat; actualele clădiri ale instituției au fost în adevăr niște grajduri.

S'au pornit atunci lucrările de transformare a clădirilor. S'a săpat în interiorul grajdului și s'a scos afară pământul din temelie, pe o adâncime de 2 metrii, punându-se în loc cărbuni sfărmați, dela gară; s'a dat jos toată tencuiala de pe ziduri lăsându-se pietrele goale care au fost din nou tencuite; s'au pus dușumele de scânduri prin încăperi și ciment prin săli; s'au mărit foarte mult ferestrile și s'a pus acoperiș nou.

Aceleși lucrări de amenajare au fost făcute la toate clădirile care formează astăzi Orfelinatul din Lomb.

Astăzi aceste clădiri, care veșnic sunt în bătaia soarelui, care sunt complect uscate, lispite total de igrasie care sunt păstrate atât pe din fără cât și pe dinăuntru în cea mai exemplară curățenie îți fac impresia vechilor noastre curți boerești.

Activitatea orfelinatului din Lomb

Deși acest orfelinat nu funcționează decât de 6-7 luni, deși dna Anastasiu a avut de întâmpinat nenumărate piedici și greutăți în organizarea și înzestrarea lui cu cele necesare, totuși aztăzi această instituție a dat și dă rezultatele excelente.

Actualmente orfelinatul are 53 de fetițe orfane între între 5 și 16 ani — iar cu începere dela toamnă va avea 80 de orfane. Ingrijirea ce se dă acestor orfane este cn adevărat părintească și aceaste se poate vedea pe fețele lor rumene de sănătate.

Dimineața se servește orfanelor lapte condensat cu cacao, la prânz două feluri de mâncare din care nu lipsește niciodată carnea, dă 4 după prânz pâine cu marmeladă și seara o mâncare cu legume cu untură și rântaș.

In ceia ce privește educația, aceasta întrece toate așteptările. In adevăr e uimitor să vezi fetițe de 5—6 ani cântând în cor fel de fel cântece naționale, jucând în ausamblu diferite dansuri ca „Rândunica Căluțerul" etc, Pe lângă trate acestea cele 53 de fetițe din orfelinat sunt instruite de către un corp profesoral bine ales.

Dșoara Maria Tași, harnica directoare a orfelinatului, predă gospodăria, dșoara Leontina Petre predă cursul primar, dșoara Constantinescu predă cursul de țesătorie. Maica Xenia e îngrijitoarea sufletească a orfelinelor.

*

Orfelinatul dispune de un atelier de țesătorie unde se țesă pânza foarte fină, velințe și covoare de cea mai fină calitate și foarte artistic lucrate. Aci lucrează numai orfelinele sub îngrijirea și indicațiile maestrelor. Se găsesc apoi 3 mașini de cusut, la care lucrează tot orfelinele.

Intr'un cuvânt toate cele 52 de fetițe au fost învățate să coase și să țese admirabil. Ca un amănunt interesant este de remarcat faptul că văpsirea tuturor clădirilor orfelinatului, când a fost refăcut, precum și podirea încaperilor au fost executate de către orfanii dela Orfelinatul Principele Carol. Tot în curtea orfelinatului din Lomb se găsesc două mari fântâni cu apă foarte bună, locuința pentru funcționarii lui, o capolă mică, dar foarte frumoasă, un cuptor de pâine unde se coace toată pâinea necesară instituției.

In afară de aceasta, orfelinatul din Lomb are 40 de jugăre de pământ din care 1 și jumătate e semănat cu zarzavaturi de tot felul, iar restul cu grâu și porumb, așa că numai că numai carnea și untura trebuie procurată din piață. Pentru procurarea laptelui orfelinatul are două vaci, iar pentru lucrul câmpului 4 cai și 6 boi.

In fiecare zi fetițele lucrează cu rândul la bucătărie pentru a deprinde pregătirea mâncărilor.

■

Toate aceste lucruri se datoresc exclusiv numai neobositei și dragostei părintești depusă de comitetul central al regionalei Cluj și în special *dnei Sofia General Anastasiu* harnica președintă a acestui comitet.

Exportul de vite și cota pentru consumul intern

Dl ministru al industriei și comerțului a luat următoarea deciziune:

Constatând că unii solicitatori pentru export de vite, porci și berbeci nu predau în termeni cota internă atribuită de noi diferitelor orașe în raport cu nevoile semnalate și că din această cauză ministerul nu mai poate avea siguranța unei bune aprovizionări

DECIDEM:

Art. 1. — Aprobări definitive pentru exportul de vite cornute porci și berbeci nu se vor mai acorda cu începere dela prezenta deciziune decât numai solicitatorilor cari vor vărsa, în prealabil, la Cassa de Deplineri și Consemnațiuni, pe seama și la dispoziția acestui Departament o garanție de:

Lei 500 pentru fiecare vită cornută; Lei 200 pentru fiecare porc și lei 50 pentru fiecare berbesc, atribuiți cotei interne.

Ac astă garanție se va restitui exportatorului dacă în termen de 30 de zile dela data aprobărei principale ne va dovedi prin certificate în regulă, că a satisfăcut în întregime predarea cotei ordonate de minister. In caz contrariu această garanție este pierdută de exportator și se va vărsa imediat Tezaurului la articolul veniturilor întâmplătoare.

Ministrul Indus. și Comerțului
(ss) Sasu

In acelaș timp d. ministru al industriei și comerțului, având în vedere necesitățile consumului intern de carne de porc, a mai luat următoarea deciziune:

Art. 1. — Cota ce exportatorii sunt obligați a da în consumul intern va fi de 100 la sută cu începere de astăzi deci pentru fiecare porc admis la export se va da un porc consumului intern de aceiaș calitate și greutate.

Se respectă drepturile câștigate pentru acei exportatori cari au dat cota sau care sunt în termenul util acordat de minister pentru predarea cotei.

Improprietărirea în Ardeal

Nouile improprietăriri

La 13 August vor avea loc în jud. Sighetul-Maramureșului primele improprietăriri din acel județ. La această măreață solemnitate vor lua parte dl prim ministru I. I. C. Brătianu și dnii miniștrii Constantinescu, Moșoiu și Duca.

■

Lucrările de expropriere în multe moșii ale Statului și ale bisericilor fiind aproape terminate, în decursul lunei August se va face improprietărirea la peste 20 mari moșii din diferite județe din Ardeal.

Cea mai apropiată improprietărire va fi în Maramureș unde în ziua de 31 August se va sărbători prima improprietărie din acest județ, la cares solemnitate vor lua parte și reprezentanți ai guvernului.

Continuându-se seria improprietăririlor în decursul lunei August se vor începe improprietăririle în diferite comune din județele: Bihor, Timiș, Arad, Satu-Mare, Caraș-Severi, etc. In acelaș timp în celelalte județe se lucrează cu mare febrilitate la lucrările pregătitoare pentru improprietărire.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana"

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 585 — Opt pagini 1 LEU — Opt pagini — Sâmbătă 12 August 1922

Infrăți[illegible]

74 „Transilvania Nr. de schimb
Si[illegible]

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

ACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMIT[illegible]
Director: D. TOMESC[illegible]
Telefon: ED ACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — 180 LEI
„ 6 LUNI — 90 „
„ 3 „ — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Invățătorii și Biserica în fața situației

— In chestiunea statificării școalelor confesionale —

La congresul învățătorilor s'a pus în discuțiune și chestiunea statificării școalelor confesionale, învățătorii declarându-se aproape toți, cum era de prevăzut, pentru statificare. Se pare însă, dacă relațiile ziarelor sunt fidele, că în discuțiunile urmate nu s'au accentuat **îndeajuns** serviciile pe cari Bisericile noastre naționale le-au adus, în trecut, culturii române prin susținerea, cu îndărătnicie și jertfă, a școalelor confesionale și nu s'au apreciat **cu deferența cuvenită** tendențele și silințele, așa de explicabile, ale reprezentanților acestor Biserici pentru menținerea mai departe a caracterului confesional al școalelor noastre.

Invățătorii sunt pe cale să facă, se pare, aceiași **regretabilă greșală** pe care a făcut-o de la începutul acțiunii sale și 'n care persistă încă clerul nostru de ambe confesiuni în chestiunea unificării și autonomiei bisericești: de a vedea în Stat **un dușman**, care ar fi adus — el, iar nu nefericitele împrejurări de desvoltare ale trecutului — Biserica din vechiul Regat în starea de inferioritate, ce privește organizarea lăuntrică și rolul în societate, în care ea se găsește față de Bisericile noastre din Transilvania, și care — Statul dușman — ar năzui: nu să ridice Biserica aceia la nivelul acestora, ci să le coboare pe aceste la starea acelea, aservindu-le intereselor politice. De aci, din această falsă concepție, greutățile de a se ajunge la o înțelegere, la care negreșit s'ar fi ajuns ori s'ar putea ajunge, dacă în chestiunea unificării și autonomiei bisericești, Statul ar fi fost privit de cler din capul locului ori ar fi privit măcar acum, așa cum este și trebue să fie — **factor de sprijin** al propășirei și înălțării Bisericilor noastre, iar nu dușman al lor.

La fel învățătorii par a considera, în chestia la ordinea zilei a statificării școalelor confesoinale, Bisericele noastre ca **niște dușmani**, cari ar împiedica, prin însă și conducerea ce și-o arogă, desvoltarea și consolidarea învățământului național și cari (Bisericile) n'ar mai fi capabile să conducă azi — din cauza insuficienței mijloacelor materiale și intelectuale — în spirit modern, școalele noastre. Greșeala aceasta ar avea, după socotința mea, dacă s'ar face, aceleași urmări ca și acea a clerului: ar îngreuna și amâna rezolvarea problemei în discuție spre paguba, materială și morală, a învățătorilor și școalelor rămase în seama Bisericilor și, ceia ce ar fi și mai trist, pentru urmările sale nefericite, ar compromite raporturile dintre cele două instituțiuni menite ca, precum în trecut, așa și în viitor, să conlucreze în cât mai bună înțelegere, pentru progresul culturei române prin învățământ.

Ori ce cunoscător al vieții noastre din trecut și înțelegător al necesităților, culturale și politica, din prezent își dă, desigur, bine seamă:

1. că statificarea învățământului nu trebue făcută împotriva Bisericii.

Un conflect pe această chestie între Stat și Biserică ar fi tot ce se poate mai dăunător, ca consecințe, pentru consolidarea organizației școlare naționale în noul Stat român și pentru stabilirea raporturile ce trebuesc să existe, în această privință, între acest Stat și minoritățile, naționale și confesionale, aparținătoare lui.

2. **că nu e bine să ne dispensăm de sprijinul Bisericii în conducerea școlilor.** Formula dlui coleg pedagog Ghidionescu: să mulțumim Bisericilor pentru serviciile din trecut, declarându-le că, ajunși la „maturitate" ne dispensăm de acestea servicii, e o formulă, să mă ierte d-sa, eftină, care și-a putut avea efectul într'un mediu ca cel în care a fost pronunțată, dar care nu dovedește o cunoaștere serioasă a stărilor și tradițiilor de cultură din această țară, cu condiții de desvoltare, etnice și religioase, specifice și nici o pătrundere suficientă a complexului de greutăți împreunate cu rezolvirea chestiunii statificării școalelor confesionale la noi.

Iată de ce discuțiunea trebuește pusă și urmată pe terenul apropierii și al bunei înțelegeri, nu pe acel al desbinării și vrăjmășiei. Numai astfel vom putea ajunge **la acordul** pe care-l reclamă, cu necesitate, nevoile învățământului pe de o parte, interesele Statului pe de altă și la stabilirea modalităților prin cari se vor putea realiza, în chip practic, acest acord între Stat și Biserică, pe tema statificării școalelor confesionale.

Scriitorul acestor rânduri nu se îndoește că, fără de prevenire, cu serioasă chibzuire și cu reciprocă înțelegere pentru trebuințele și interesele fie căreia din părți, se vor găsi acestea modalități. Asupra lor nu va inzista însă acum, întru cât scopul i-a fost deastădată să atragă numai luarea aminte a domnilor învățători în aceasta chestiune a statificării școalelor confesionale, ce greșală mare și cu urmări păgubitoare ar face, luând, ca reprezentanți ai intereselor de Stat, atitudine **împotriva** Bisericilor noastre naționale.

9. VIII. 922.

Alex. Lapedatu
Profesor la Universitate

VAIDA: Cu congresul funcționarilor dădurăm greș, învățătorii au fost împotriva noastră, leul se urcă mereu... Nu ne-a mai rămas nimic de făcut!

MANIU: Te înșeli. Ne-au mai rămas pertractările...

Principesa Elisabeta

Ziarele vestesc că Alteța Sa Principele George al Greciei și principesa Elisabeta, moștenitorii tronului grecesc, s'au îmbarcat Luni la Pireu, pe bordul vasului Andros, plecând spre România.

Astăzi perechea princiară a sosit la Constanța, de unde va pleca la Sinaia.

Principesa Elisabeta va rămâne mai mult timp printre noi. Dela Sinaia, Alteța Sa va pleca la Piatra-Neamț și de acolo la reședința regală din Bicaz, unde clima fiind mai dulce, va sta până la întremarea sa definitivă.

Ne aducem aminte cu strângere de inimă de greaua boală, cu care l-a fost dat să lupte prințesei Elisabeta iarna trecută. Ne amintim cu toții grija care ne învăluia tot timpul acelor dureroase zile și bucuria, pe care am simțit-o când sănătatea s'a întors în mult încercatul trup.

Soarta domniței noastre, dusă în țări vecine de un fiu de rege, pentru ca să stăpânească peste un alt popor, ne îngrija îndestul de mult, căci ea era una din podoabele cu care se mândrea țara noastră.

Dar cruntul destin, care o năpăstuise dincolo de hotarele românești n'a avut nici el puterea să țină multă vreme sub stăpânirea-i ucigătoare această mândrie a poporului nostru. Încetul cu încetul, principesa Elisabeta și-a recăpătat sănătatea-i înfloritoare de odinioară.

Acum Ea se reîntoarce în țara Sa de naștere, pentru a sorbi din văzduhul munților ei, licoarea întăritoare de viață.

Poporul român o întâmpină cu toată bucuria, cu cea mai sinceră urare de bună venire.

Acolo în munții Bicazului, principesa noastră — căci ori cât ar fi moștenitoare sau regină în țara în care a plecat, a noastră o vom socoti-o întotdeauna, — va găsi aceeași atmosferă primitoare și întăritoare, care i-a legănat copilăria, i-a mângâiat primii ani ai tinereței, a făcut-o mare și frumoasă, cum alta nu e în toate țările lumei.

Bicazul e purtător de noroc. Acolo familia regală a petrecut tristele zile din vremea păcei dela București. Și tot acolo au venit primele veștl ale victoriei aliate, de acolo a pornit tarăși nou îndemn la luptă și la biruință.

Iar acum, tot de acolo principesa Elisabeta va pleca în curând sănătoasă și voinică, spre noul ei popor, pe care Domnul va ajuta-o să-l stăpânească întru mulți și fericiți ani spre bucuria supușilor Ei și a noastră.

Grecii și Constantinopolul

Intențiunea Grecilor de a cășliga Constantinopolul cu ajutorul armelor, nu mai e pentru nimeni un adevăr ipotetic.

Relațiile, pe care le dădeau corespondenții presei streine, asupra mișcărilor de trupe grecești în Tracia, s'au dovedit a nu fi o simplă sperietoare.

Surprinderea acestui atac neașteptat e însă mare, căci părea de necrezut ca guvernul grec să încerce o astfel de aventură.

Constantinopolul nu este ocupat de forțe militare turcești; el e în paza detașamentelor engleze franceze și italiene.

Dacă armata greacă ar încerca cu ori ce preț să ia Constantinopolul nu va avea de luptat cu trupele turcești, ci cu ale aliaților.

Aceasta o probează de altfel și trimiterea trupelor franceze și negre pe pozițiile înaintate de la Ceatalgea, cât și sosirea de noui trupe engleze din Malta. In afară de trupele de uscat, Aliații mai posedă încă în Bosfor și la extremitatea orientală a Mediteranei o flotă destul de numeroasă, care să ție în respect ambițiunile de cucerire ale Grecilor.

Grecii intrați astfel în conflict direct cu cele trei mai puternice State ale Europei, s'ar vedea reduși la neputință din cauza acțiunei combinate a armatelor de uscat și a flotei, iar în Asia minoră armata elenă separată de baza sa, s'ar găsi izolată în fața trupelor kemaliste.

Desigur, că planul îndrăzneț al Grecilor, nu e decât opera regelui Constantin și al partizanilor săi: experiența ultimilor ani ne-a dat destule exemple asupra nebuniei politice a acestui rege, care servește în Orient cauza germană.

Acum un an încă, ziarele din Atena vorbeau de ocuparea capitalei Turciei cu consimțământul Marei Britanii, guvernul din Londra a desmințit însă intențiunile, care i se atribuiau.

Acum câteva săptămâni, cu ocazia închiderei sezinuei Camerei, Gunaris a anunțat, fără să precizeze, că guvernul grec va lua măsuri militare importante.

Se credea, că e vorba de a îndrepta frontul din Anatolia, pe o linie ce ar concorda cu frontiera trasată prin tratatul de Sévres și nici de cum de o acțiune absurdă asupra Constantinopolului.

Când însă generalul Hadjanestis, comandantul suprem al armatei grecești părăsi Asia Mică, ca să se stabilească cu statul major în Francia, Aliații s'au putut convinge de adevăratele intențiuni ale Grecilor.

In urma protestului guvernelor aliate guvernul grec pare să fi renunțat asupra ideei de a ataca Constantinopolul și ultimele telegrame anunță, că trupele grecești s'au oprit pe linia de la Ceatalgea.

Ori cum ar fi, noul conflict arată din nou necesitatea de a se pune cât mai curând sfârșit dezordinei din această parte a Orientului.

Terminarea acestei stări de lucruri nu va fi posibilă decât când va exista o perfectă unitate de vederi între Aliați, în ce privește soluționarea problemei greco-turce.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Un internat ideal

Internatul țărănesc de pe lângă școala civilă (medie) din Cluj. Un Exemplu care trebuie imitat

Am relatat în numărul trecut al gazetei noaste, sistemul de activitate cu totul nou, și atât de folositor, al școalei civile de băeți din Cluj. O altă latură a originalității atât de utile a acestei instituții culturale din Cluj este „Internatul țărănesc".

Ce este acest internat?

Se știe că din cauză că majoritătea elevilor dela școala civilă din Cluj sunt fii de țărani, și deci lipsiți de mijloacele necesare întreținerei lor pela restaurante sau gazde particulare. Se știe de asemenea că statul n'a putut pune la dispoziția acestei școale fondurile necesare pentru înzestrarea ei cu un internat. Pe de altă parte cererile de inscriere în această școală erau peste măsură de numeroase, importanța sistemului de învățământ dela această școală fiind recunoscut de toată lumea.

Intr'o astfel de situație, conducătorii acestei școli, dnii Iuliu Karșai și A. Domide au găsit următoarea admirabilă soluție. După doi ani de activitate a acestei școli, în care timp s'a avut de întâmpinat imense greutăți materiale, și nenumărate lipsuri de mobilier, conducătorii școalei au dispus ca toate reparațiunile de care aveau nevoie mobilele și localul școalei să fie făcute de elevi în orele de după cursuri. Elevilor punându-li-se la dispoziție materialele brute și sub supavegherea câtorva maiștri și-au construit ei singuri paturile și mescioarele de care avem nevoie. Mai mult de cât atât: când, anul trecut, s'au dus elevii în vacanța de vară acasă, conducătorii școalei le-au făcut un apel ca la întoarcere fiecare să-și aducă câte un pat făcut de ei în timpul verei acasă,

Apelul era un simplu îndemn nu un ordin. Toamna când elevii s'au reîntors la școală, au venit fiecare cu patul construit, cu așternutul necesar și cu așternutul necesar și cu câte 2—3 velințe țărănești pentru acoperitul patului său de pus pe jos.

Astăzi internatul țărănesc de pe lângă școala medie din Cluj e în întregime opera conducătorilor și a elevilor școalei și în acelaș timp îți face impresia unei expoziții de artă țărănească națională. Adugând la aceasta și uniforma elevilor care nu este alta decât costumul țărănesc-național din satul fiecăruia, e foarte drept să afirmăm că școala medie din Cluj e cea mai românească instituție culturală din țară.

In internatul țărănesc de pe lângă școala medie din Cluj au fost adăpostiți în permanență 83 elevi — pe lângă aceastea a mai alimentat și 20 de orfani. Din datele de mai sus se poate vedea ce e în stare să facă cineva când are bunăvoință și tenacitate în hotărâre.

Câteva scene din viața elevilor dela această școală

Cu ocazia vizitării Clujului în anul trecut de către un mare număr de profesori și studenți francezi o mare serbare școlară dată la arena sportivă, avea chemarea a demonstra dorul după cultură al unui neam subjugat secoli dearândul.

Putea Școala medie să lipsească din acel complex imens de elevi ce reprezentau fuga nebună după cultură?

A participat și această școală și a eșit la locul de paradă cu cei 184 pui de țărani așa cum era programul de zi. Inaintea publicului savant, elevii au dat gata la mesele de tâmplar, 2 paturi în 45 minute și apoi au trecut și ei în revistă cu paturile duse pe umeri.

Profesorul A. Domide a explicat ilustrilor oaspeți caracterul acestei școli și a arătat erupția dorului de a umbla la școală a acestui neam atâta vreme neîndreptățit. L'Echo de Paris a înregistrat într'un articol această scena, îndrumând și școalele franceze spre un practicism observat în școala românească din Ardeal.

Acesta este minunatul internat țărănesc de pe lângă școală medie (civilă) din Cluj.

ST. P.

„Kristály"
Cluj (Kolozsvár)
Vopsește și curăță
Văpsitorie de lână bumbac și blănărie.
Lucrurile trimise prin poștă se ispravăsc lute și regulat
Lloyd 557 1817

O națiune nenorocită

Comisiunea americană de ajutor în Orient a publicat de curând un raport, asupra stărei disperate în care se află populația Armeniei.

Patru sute de mii de persoane se află fără nici un adăpost, o sută de mii de ortani sunt cu totul lipsiți de hrană. Căci în timp ce în restul lumei celelalte popoare, de bine, de rău, au reușit să se desmorțească din haosul războiului, Armenia au rămas un câmp de bătălie, pustiită de armatele turcești care continuau să-i devasteze semănăturile, să-i distrugă casele și să aducă poporul în cea mai neagră mizerie.

Când în sfârșit, în primăvara anului trecut, odată cu pacea s'a putut stabili un guvern armenian independent, era prea târziu, resursele erau epuizate și foametea începuse să facă ravagii.

Descrierea situației actuale a Armeniei, după această comisiune americană, este aproape de necrezut: morții cu sutele în fiecare zi sunt îngropați fără ceremonie într'o groapă comună; piețile, gările sunt pline de oameni fără adăpost, înfometați, îmbrăcați în zdrențe, cerând de pomană sau așteptând cu resemnare moartea.

Cei mai robuști dintre aceștia se agață de scările, de tampoanele vagoanelor, se urcă pe acoperișul lor. Toți sunt în căutarea hranei, rătăcind din loc în loc, până îi doboară oboseala.

Cauza acestei stări de lucruri ar fi — după raportul comisiunei americane — distrugerea satelor din Armenia de către năvălitorii turci.

Evacuarea Armeniei de către dușmani n'a avut loc decât în Aprilie 1922, când nu se mai găsea în teritoriul ce fusese ocupat de Turci, nici un animal sau o unelță agricolă.

Din cei 585 de mii de refugiați din Armenia turcească. 280 de mii rătăcesc încă prin satele pustiite ale Republicei armeniene, fără nici un ajutor. La acest număr, invaziunea turcă a mai adăugat o sută două zeci de mii de nenorociți, ceea ce face ca numărul populației refugiate a Armeniei care trăește în această mizerie, să fie de 400 de mii de oameni.

ECOURI

O academie pentru arta dramatică

La Hamburg se va deschide o Academie de Inalte Studii, în care artiști renumiți și profesori vor preda arta dramatică, în scop de a înlătura lacunele ce există în Germania în predarea acestei arte.

Academia are de scop să adune o serie de tineri talent ți, cari vor să se consacreze teatrului.

Curtoazie muzicală

Se obișnuește în curentele sportive să se cânte la concurențele internaționale în momentul triumfului, imnul național al învingătorului.

De curând s'a cântat astfel, la Paris, la Stadiul Pershing, „Marsillieza" și „God save the King", iar cu câteva zile în urmă, la Amsterdam, cu ocazia unei curse de bicicl'te după motor, cei trei învingători aparținând la trei națiuni diferite s'au cântat trei imnuri naționale.

Primul, care a trecut potoul, fiind belgianul Vandersteyit, s'a cântat la „Brabançonne", urmată imediat de „Marsillieza" și . . . de Wacht am Rhein, căci al treilea nu era altul de cât germanul Bauer.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

PROPAGANDA IREDENTEI MAGHIARE IN STATELE SUCCESOARE

Organizația propagandistă din Viena — Ungaria subvenționează presa maghiară din România, Jugoslavia și Cehoslovacia — Conferințele dela Viena ale presei maghiare din statele succesoare

Alarma dată prin presa noastră împotriva propagandei ce o face Ungaria în interiorul statelor succesoare, e acum completată de către presa cehoslovacă, cu destăinuiri peste seriozitatea gravității cărora nu se poate trece cu una cu două. Polipul din Viena, acea organizațiune a guvernului maghiar, își întinde hidos brațele să ucigă statele succesoare, este demascat de către aceste ziare sub aspectele unei îngrijitoare primejdii.

Datele pe care le reproducem mai jos după ziarele „Slovensky Denik" și „Gazette de Prague", vor convinge pe toată lumea de la noi despre pericolul ce ne pândește.

Guvernul maghiar a înființat pe lângă legațiunea maghiară din Viena un serviciu de propagandă, o organizațiune cu proporții cu adevărat uriașe. In [illegible] serviciului acestuia de [illegible] statelor succesoare stă coloneiul Reich, unul dintre cei mai falmoși iredentiști unguri. Organizațiunea aceasta e împărțită în subsecții cehoslovacă, română, jugoslavă. Menirea lor este să furnizeze presei ungurești din România, Jugoslavia și Cehoslovacia telegrame, știri, articole tendențioase, împotriva acestora, deasemenea și ziarelor engleze și franceze.

Subordonată acestei organizațiuni, mai există la Viena, Kessler-Gasse 4. Un birou de propagandă numit „Wiener Auslandskorespodenz", pus sub conducerea ziariștilor din Ungaria Kelemen Bela și Szemere. Destul acesta din urmă, se știe, că a fost întemeietorul celeidintâi organizațiuni ungurești iredentiste.

Biroul acesta este de fapt furnizorul tuturor publicațiunilor propagandiste, subversive, din presa maghiară din țările succesoare. Printre redactorii lui „Wiener Auslandskorrespondenz" sunt ziariști dintre ziariștii unguri din toate statele succesoare. Relațiunile biroului acestuia cu presa maghiară din aceste state sunt neînchipuit de strânse. Cele de mai jos ne-o dovedesc cu prisosință.

La 8 Iulie a. c. s'a ținut la Viena, în localul acestui birou de propagandă iredentistă, o conferință a presei maghiare din Jugoslavia. Au asistat la conferința aceasta ziariștii dela 5 gazete ungurești din Jugoslavia, pe care Slovensku Denic le publică cu numele. La banchet — se putea să nu se benchetuească în nădejdea reîntregirii Ungariei? — Ministrul Ungariei la Viena — care a luat parte la toate dezbaterile conferinței — a spus, că guvernul maghiar, din cauza grijei financiare, nu poate să subvenționeze, așa cum i-ar plăcea, presa maghiară din statele succesoare. Pentru aceasta a înființat acel birou mai suspomenit, care le va furniza prompt, gratuit tot materialul pentru gazetă. La banchetul acesta s'a discutat, dacă e bine sau nu, ca știrile tendențioase ale guvernului să fie transmise prin agenția telegrafică maghiară (Magyar Távirati Iroda) din Budapesta, sau prin „Wiener Auslands Korrespondenz" din Viena. La îndemnul ziariștilor din Iugoslavia, care observară, că politicianilor jugoslavi le-ar bate la ochi mai curând o publicațiune a biroului de propagandă vienez și că acest birou trebue ferit de ochii lumii, s'a hotărât, ca presa maghiară din teritoriile alipite să primească și în viitor telegramele din partea lui M. T. I. din Budapesta, iar „Wiener Auslands-Korrespondenz" să-și furnizeze numai articole, semnate de Szemere s'au Kelemen, sau anonime. *Articole semnate de aceștia putem vedea aproape zilnic în „Brassoi Lapok" din Brașov!*

Tot în această consfătuire dela 8 Iulie s'a luat hotărârea, ca Wiener Auslandskorespondenz să aibă membrii, câte trei, din fiecare stat succesor, care, cunoscători mai buni ai situației, știu mai bine cum să fasoneze articolele subversive pentru presa engleză, franceză și italiană. S'a mai hotărât: Toate furniturile lui M. T. I. și ale lui „W. A." vor fi gratuite; fiecare ziar maghiar din România, Iugoslavia și Cehoslovacia va avea în redacție câte un redactor sau reporter maghiar, german desemnat de biroul de propagandă maghiară din Viena.

Cât de vastă este organizațiunea aceasta, ni-o închipuim mai bine când vom ști, că furnizează știri și articole subversive, iredentiste, pentru aproximativ 60 de gazete ungurești din România, Iugoslavia și Cehoslovacia și la o sumedenie de reviste și ziare din țările occidentale.

Dar nu numai aceasta e activitatea organizațiunii propagandiste în chestiune. Celelalt atentat, cu ziarele românești falsificate, îl cunoaștem, pentruca să nu mai trebuiască să mai vorbim despre el. Organizațiunea aceasta propagandistă mai are și o altă menire: să întreție legături strânse cu conducătorii mișcării autonomiste din Slovacia și Croația. Autonomiștii slovaci Jehlicka și Unger și-au întețit propaganda concomitent cu această consfătuire de care ne-am ocupat. Faptul acesta denotă evident, că Ungaria s'a pus serios pe muncă.

Dacă în urma acestora vom mai aminti declarația făcută la banchetul pomenit de către ministrul ungarei la Viena, că va reorganiza pe la mijlocul lui Iulie și va mări organizațiunea de propagadă iredentistă maghiară din Viena, ne închipuim, cât de serioasă este primejdia ce amenință statele succesoare din partea Ungariei.

Ca o concluzie a tuturor acestora opinia publică a țării noastre și mai cu seamă presa, are datoria sfântă să vegheze asupra întregii activități a presei ungurești dela noi. Cât despre guvernul maghiar, ar trebui să ia seama, că demersurile serioase ce s'au făcut de către mica aflantă la Sofia, pot fi făcute, și nu credem că vor întârzia, și la Budapesta.

„Muncă, cinste și legalitate“

Renașterea celor trei sentințe magice. Dl general Averescu apreciază situația. Competențe și „competențe“. Propuneri publice de colaborare cu partidul național

Din noianul de acțiuni condamnabile cu care partidele de opoziție vicleză de câtva timp atmosfera vieții noastre politice, se desprind uneori și fapte hazlii. Ultimul fapt din această categorie este expozeul politic al dlui general Averescu, publicat de „Îndreptarea“.

Șeful partidului poporului își expune părerile sale asupra situației politice cu o candoare admirabilă. Dsa vorbește de legalitate, de competență, muncă, de fraude, de voința țării, și alte asemenea lucruri despre cari dsa ne-a mai vorbit de atâtea ori pe vremea când ni-se înfățișa ca prospătură politică.

Dsa uită însă că trecuta sa guvernare a dat un sens cu totul curios cuvintelor pe care mai are curajul să le vânture azi.

Dar să urmărim pe dl general Averescu, pentrucă e și instructiv și amuzant.

Dsa afirmă că:

„Lupta noastră (adecă a opoziției — N. R.) nu este în contra partidului liberal. Nu e vorba de a provoca o răsturnare pentru a lua o succesiune. Este o stare generală de lucruri cărela trebue să i se pue capăt. Avem înainte un guvern de usurpațiune și un parlament al fraudei. Iată ceeace nu poate dăinui. Trebui să se reintre în legalitate, indiferent cine va face asta“.

Doamne, dle general, dar în acest caz lupta dvoastră este absolut inutilă. Țara a intrat în legalitate odată cu căderea guvernului dvoastră! Confundați, dle general! Guvernul de uzurpație a drepturilor cetățenești a fost îndepărtat acum opt luni de guvernul decedatului Take Ionescu, lucru pentru care i-ați purtat atâta pică încât n'ați găsit niciun cuvânt bun la mormântul valorosului dv. colaborator de pe vremuri — și nu de mult. Parlament al fraudei? . . . Dar nu mai este parlamentul în care dl Argetoianu se apăra de prietenia cu Schuller, făcând apel la pupăturile opoziției într'o formă care a rămas destul de celebră. Nu mai este parlamentul care a votat privilegiile Băncii Agrare în schimbul avantagiilor acordate Băncii Țărănești — Banca dv. —; nu mai este parlamentul care vota „la comandă“ matrapazlicurile economico-financiare ale dlor Tăzlăuanu și Gogu Văleanu; nu mai este parlamentul care voia să treacă afacerea „Reșița“ într'o noapte, prin surprindere; nu mai este parlamentul dvoastră, dle general.

Vorbiți de competințe și spuneți:

„Ni se pare că după șapte luni de experiență, guvernul acesta a dat așa dovezi, în cât or cine l-ar putea lua succesiunea. Ar fi greu să se poată găsi un guvern mai incapabil și mai abusiv decât acesta. Sub raportul competinței și al pregătirei, succesiunea e ușoară.“

Dovezi da, dar nu așa cum vrea să insinueze șeful partidului poporului. Guvernul actual a ridicat valoarea leului în străinătate la 13, 40, până în momentul de față și mersul lui spre consolidare nu se va opri aici. Guvernul d-lui general Averescu a coborît valoarea monetei noastre la 7 centime, găsind'o la peste 25 centime. Cu astfel de „competențe“ găsește d-l general Averescu să facă comparație?

Țara a făcut odată dureroasa experiență de a se da cu toată încrederea pe mâinile partidului poporului și țara s'a desmeticit. d-l general Averescu știe bine aceasta din trecutele alegeri generale. Țara așteaptă normalizarea vieții interne, restabilirea creditului extern și rezolvirea pricepută a marilor reforme impuse de împrejurări. Oamenii d-lui general Averescu au trecut pe la cârma țării și în timp de un an și jumătate de guvernare „Competințele“ sale n'au făcut decât să agraveze starea lăsată de războiu. In comparație, guvernul actual a dovedit îndestul însușiri, care lipsesc cu desăvârșire averescanților și în domeniul cinstei și în domeniul legalității și în domeniul muncei și al priceperei.

Din declarațiile dlui general Averescu un lucru se desprinde mai limpede: dorința de reabilitare politică.

Astfel ce ar însemna următoarele declarații:

„Pentru acțiunea de răsturnare partidul Poporului este gata să încheie orice acord, cu o singură condiție: Guvernul viitor să vie pe calea legală“.

și apoi:

„Ca organismul de care e vorba să se întemeeze pe o bază solidă, se poate numai cu concursul elementelor care să-i asigure omogenitate și cezione. Nici elemente dizolvente, nici deosebire în concepții.

„Pentru viitoarea guvernare partidul poporului este gata să se asocieze cu ori ce partid, care subordonând celelalte considerații, celeia de mai sus, ar prezenta garanții sigure că constitue elementul de coheziune de care vorbeam și pe care țara să se poată sprijini“.

Dl general Averescu pare a face o proponere fățișă partidului național dela care împrumută vocabularul când vorbește de guvernul actual. Dsa e gata și pentru o simplă colaborare.

Căzut în desuetudine, partidul poporului e condamnat peirei.

El caută o proptea și nu putea găsi una mai bună decât în partidul național, tot așa de iremediabil impopular. Și din asociarea a două partide neputincioase politicește, ce poate să iasă decât un mare nimic?

Totuși interviewul dlui general Averescu e hazliu, cu tot conținutul lui dureros de ridicol.

A. R. Gus.

Patria, Gazeta Transilvaniei Steagul, Dacia

Cunoaștem necurmatele tratative și stăruința depusă de partidele opoziției cu ocazia alegerilor, pentru a determina un „bloc al opoziției“.

Stoarcerile au fost însă zădarnice din cauza urei și ambițiilor personale.

Cu toate acestea asistăm încă și astăzi la o sumă de „pertractări“, între reprezentanții unor partide, cu programe absolut opuse.

Incercând să mistifice opinia publică, cărela-i scoate necontenit înainte basmul amenințatei democrații, partidul național pare în sfârșit să-și fi găsit aliați în partizanii dlui Marghiloman.

Iată deci că și dl Marghiloman începe să fie căutat, sperând chiar la o apropiată venire la guvern.

Lucrând în acest scop „Steagul“ și „Dacia“ atacă pe dl Iorga pentru lecția servită ardelenilor regionaliști și fac o curte asiduă dlor Maniu și Vaida, lăudându-le priceperea și consecvența politică (!)

Coloanele „Patriei“ sunt zilnic reproduse în coloanele „Dacei“, iar „Steagul“ anunță ca a doua ediție a „Gazetei Transilvaniei“.

Numai că după cum nici „Patria“, nici „Gazeta Transilvaniei“ nu reprezintă Ardealul, tot astfel „Dacia“ ca și „Steagul“ au renunțat de mult la pretenția, de a reprezenta opinia publică din vechiul regat.

Cel mult și unele și altele se încurajează în vederea unui apropiat guvern Maniu-Marghiloman.

Paște murgule . . .

Insemnări de-o zi

Unul din oficioasele partidului național afirmă că guvernul actual este incapabil de a fi folositor țării.

Afirmațiunea confratelui naționalist e cel puțin riscată astăzi când valuta noastră e în plină creștere și când haosul administrativ rămas de pe urma guvernării averescane e aproape înlăturat.

*

„Patria“, continuând agitațiunile contra ordinii în stat, încearcă să suggereze funcționarilor *„necesitatea“* grevei generale. Astfel, într'o informație a numărului de Sâmbătă, oficiosul din Cluj al partidului național scrie:

„Mai toate procesele verbale încheiate la adunările funcționarilor din provincie și trimise uniunei generale exprimă voința funcționarilor de-a declara greva generală“.

Nu vom face greșeala de a cere „Patriei“ să vină cu datele precise pe cari se sprijină afirmațiunea sa, pentrucă știm că nu va consimți să mărturisească cinstit dorințele criminale și gândurile ascunse ale partidului național.

Gura... celui slab de înger...

Cu prilejul congresului învățătorilor, președintele, dl Șuteu a cetit congresiștilor raportul asupra statificărei școalelor confesionale, arătând rând pe rând, care sunt părerile diferitelor personalități politice în această privință.

D-sa a citat astfel cuvântările d-lor Vaida, Branișteș și Mihai Popovici cari toți sau pronunțat pentru menținerea școalelor confesionale.

Cea mai interesantă însă, din declarațiunile fruntașilor partidului național a fost aceia a d-lui Goldiș care, într'o cuvântare ținută nu de mult, și-a exprimat părerea că fiind în opoziție este pentru școalele confesionale. Când va fi însă la guvern, va vedea ce va fi de făcut.

Precum se vede dl Goldiș e mai slab de înger decât tovarășii săi de partid. La d-sa ce-i în suflet e și pe buze. Căci de fapt mentalitatea d-lui Goldiș o au toți fruntașii naționaliști.

La ei ura împotriva diferitelor unificări și statificări, n'are nici măcar scuza unei credințe sincere. E o simplă manevră politică de a trezi ambiții personale printre ardeleni și sentimente împotriva guvernului pentru a-și rotunji popularitatea.

Pe deoparte însă e mai bine așa. Cel puțin peste câțiva ani când vor ajunge la guvern de și-ar veni la simțiminte mai normale și mai românești.

Urcarea leului...

Un ziar care este adversar guvernului scrie:

„Până eri aveam o speculă: Scăderea leului la Bursa din Paris, și nenorociții negustori mâni îi răspundeau prin sistarea importului.

Azi o nouă speculă:

Urcarea leului la Bursa din Paris, și același nenorociți negustori românii amenință să-i răspundă cu sistarea oricărui export.

Mă rog, domnilor nenorociți negustori români, cum ar trebui să fie cotat leul la Paris, să nu mai fie "speculă"?",

Iar altul care-și face o plăcere și un renume din atacarea ori căror guverne, adaogă într'un foarte înțelept articol de fond:

„Dar este speculă, strigă aceia cari au interes ca leul să scadă. Este speculă, fiindcă urcarea se produce exact în epoca când aveam o frumoasă recoltă de vândut. Dar firește că așa este și așa trebue să fie. Fără niciun fel de specula ie necinstită și numai în virtutea nouei legi, firește moneda unei țări devine mai căutată atunci când are la spate drept garanție o mare cantitate de avuții.

Ar fi voit domnii cei interesați ca leul să se urce atunci când nu avea nimic de vândut străinătății? *Ar fi voit ca leul să se urce atunci când statul, lipsit de buget și de venituri, trăia numai din produsul mașinilor tipografice ale Băncei Naționale?* Ar fi voit ca leul să se urce atunci când guvernele potopeau piețele streine cu bonurile de tezaur? Ar fi voit să se urce atunci când statul român, aproape falit nu-și plătea datoriile, nici capetele și nici măcar dobânzile creditorilor streini? Dacă au voit acest lucru, au voit un lucru cu neputință“.

Este aidoma ce susțineam noi, pe vremea când prevesteam ce are să se întâmple acuma. In colo n'avem nimic de zis, decât că prima gazetă se chiamă „Epoca“ și a doua „Adevărul“.

Coșmarul demagogiei țărăniste

„Aurora“ cuprinsă de panică

Țărăniștii au ajuns la desperare. Falimentul politicei extraparlamentare este inevitabil, compromiterea prestigiului țării, tulburarea morală a păturilor populare și împiedecarea operii de refacere nu au putut-o realiza.

Acum printr'un ultim și desnădăjduit efort schimbă tactica, în nădejdea că vor recâștiga terenul pierdut pe veci.

„Aurora“ lansează următorul strigăt de fiară răpusă:

„Nu exagerăm și nu urmărim nici efecte stilistice, când spunem că Romăgia întregită trece prin cea mai tragică oră. Se prepară în umbră un atentat împotriva libertăților câștigate prin atâtea jertfe dureroase. Atentatul ar putea avea efecte fatale însăși existenței noastre ca stat, dacă ne gândim că poporul e la capătul răbdărei lui.“

Dacă sunt cinstiți — ceea-ce nu prea putem crede — țărăniștii au nebunia de a se crede însăși țara, iar perzania lor își închipue că le vine dela cine știe ce mână criminală. Demagogia exaltată a tovarășilor Dr.-ului Lupu nu-și dă seamă că moartea țărănismului nu e decât urmarea firească a politicei desmățate pe care și-a însușit-o partidul Dlui Mihalache și Stere. Țara a răspuns în mod firesc acestei politice pe care a îngropat-o sub vălul de nepătruns al indiferenții.

Zbieretele și agitările »Aurorei“ sunt zădarnice. »Democrația de mâne“ va trăi cu atât mai prosperă cu cât va dispare mai repede »demagogia de azi“ — și acest lucru se va întâmpla fără nici o alarmă.

Până și soldații roșii...

Din Chișinău s'a anunțat, că acum câteva zile au trecut Nistrul pe teritoriul nostru prin dreptul satului: Cojani, din jud. Orhei, 9 cazaci, cu cai și arme. Acești cazaci fac parte din armata 9-a bolșevică, ce este situată dealungul Nistrului. Ei s'au predat de bună voe posturilor noastre de grăniceri, declarând că au trecut la noi ne mai putând suporta mizeria și teroarea ce domnește în armata bolșevică.

Până acum se credea că în Rusia sovietică o duc bine cel puțin soldații roșii și agenții lui Lenin. Ba chiar se spunea că marea mizerie care domnește acum în Rusia, se datorește și faptului că tot cea ce poate produce actualmente Rusia e luat din mâna particularilor și a celor ce nu aderă la regimul bolșevic și dat soldaților și funcționarilor leniniști.

Iată însă că cei nouă ca aci ce ne-au venit de peste Nistru, desmint știrile privitoare la armata „bine organizată, bine hrănită și bine disciplinată“, cu care Troski amenință nu de mult Europa. Judecând după ei, grozăvia oștirei adusă de ruși pe malul transnistrian, de care pomenesc cu deosebit respect și cu deosebită grijă cotidianele bolșevice dela noi, e un fel de gogoriță bună de uimit doar naivii cari citesc ziarele „Socialismul“ și „Aurora“.

E de notat că cei nouă cazaci răsbiți de mizerie au trecut Nistrul cu toate riscurile unei astfel de expediții ranariverane, care nu sunt nici sub paza de acum a râului ce ne desparte de Rusia. Se poate ușor închipui ce navală ar fi la noi de dezertori de aceștia bine disciplinați de al lui Troski, dacă paza »granițel din spre țara sovietelor ar fi mai puțin riguroasă...

M. M. L. L. Regele şi Regina
în Sângeorgi-Pădureni

M. S. Regele dăruieşte comunei 20.000 lei

Augustii oaspeţi ai Sovatei pentru a cunoaşte frumoasa regiune a Târnavei-Mici şi-a Nirajului, aproape în fiecare zi fac câte o excursiune în numele invecinate.

La 4 August a. c. Maiestatea Sa Regele Ferdinand, împreună cu Augusta noastră Regina Maria însoţită de Doamna de onoare Lahovari şi un aghiotant Regal, pe neaşteptate au cercetat comuna Sângeorgi-Pădureni uua dintre cele mai însemnate comune din valea Târnavei-mici şi care, în trecutul îndepărtat a jucat un rol destul de însemnat în viaţa de stat a fostei monarhii. Locuitorii sunt în marea majorirate Române şi Unguri, şi între ei şi un număr destul de însemnat de evrei. Deşi sosirea în comună a Maestăţilor Lor n-a fost anunţată în mod oficial totuşi locuitorii, într'un număr foarte mare, au ţinut să li iese în întâmpinare.

La orele 3 străzile erau pline de lume aşteptând sosirea iubiţilor Suverani.

Automobilele regale opresc în faţa şcoalelor.

Fostul deputat şi protopopul onorar gr. ort. din loc Teodor Muica, în cuvinte pline de emoţiune, salută sosirea Maiestăţilor Lor pe aceste plaiuri. Dupa aceasta, D-şoara Rely Muica, pe lângă o vorbire, care mişcă până la lacrămi, presintă Maiestăţei Sale Regina Maria un pre frumos buchet de flori. Prima vorbă a M. Sale Regelui a fost, să întrebe ce se întâmplat aici?

Părintele Muica a explicat ca la 14 Iunie a. c. o grindină cum nu s'a mai pomenit a nimicit întreaga cuitorii au rămas fără un fir de grâu.

Prea bunul nostru Rege, adânc mişcat la auzul acestor cuvinte s-a îndurat prea mult şi din caseta Sa proprie, a predat părintelui Muica un plic cu 20.000 Lei, cu aceste cuvinte: „Aici sunt Douăzecimii lei ajutor; să i împărţiţi între dăunaţi — celelalte urmează", — şi s-a interesat de ce au locuitorii mai arzătoare lipsă?

La această întimpinare au fost de faţă preotul reformat din loc şi rabinerul evreesc cu „tora", corpul didactic în frunte cu directorul Victor Pop şi toţi intelectualii din comună şi jur.

După aceasta, când li-s'a spus Maiestăţilor lor, că oareşi-care legături familiare îi leagă de aceasta comună, în urma legături de înrudire cu familia Regală engleză—este Rhedey Würtemberg, prinţi Tech — îndată s'a esprimat dorinţa de a cercetă castelul fost Rhedey — astăzi proprietatea fraţilor Schuller, — după aceia biserica reformată zidită pe vremea Hunlade, unde cu ocaziunea suirei pe tronul englez a actualei Regine, s'a depus o tablă comemorativă, din partea Reginei Angliei. Aici în biserică preotul ref. Nagy Iosif i-a binecuvântat prin o prea frumoasă vorbire. De aici, petrecuţi de imensul popor s'au dus la birerica gr.-ort. din loc, unde părintele Muica a făcut pe scurt istoricul acestei parohii, unde românii că prin minunea Dumnezească şi-au păstrat legea, şi limba strămoşească. A spus, să nu se mire Maiestăţilor Lor, că biserica se prezintă aşa de modestă, dar grija susţinerei şcoalei confesionale — până la 1920 — la susţinerea căreia n-au contribuit fostele guverne ungureşti cu nici un ban, a absorbit toate veniturile parochiei.

Descrierea aceasta a impresionat adânc pe Maiestăţile lor, căci acest istorie a fost istoria întregului popor românesc din Ardeal, întru apărarea naţionalităţei sale.

Dupâ acestea s'au înreţinut foarte afabil Maiestăţile lor cu poporul adunat, căruia nu-i venia să-şi creadă ochilor, că Suveranii României în regi e, în iubirea faţă de poporul lor, să-l înalţe la înălţimea aceia, din care nu poate isvori altceva, decât iubirea faţă de neam, ţară şi Tron.

La plecare, cele două automobile regale se despărţesc, de oarece Regele a plecat la vânătoare în Gurghiu, iar Regina îndărărt la Sovota. Fete îmbrăcate în alb au împodobit automobilele cu cununi şi buchete de flori, cea-ce Reginei noastre i-a făcut mare bucurie. La observarea că nicăiri atâtea flori n'a primit, părintele Muica a răspuns: „Dar dacă nu ne bătea gheaţa, Maiestate, câte mai primeaţi!"

Între uralele puternice la adresa Suveranilor, s'a desluşit vocea unei femei române: „Trăiască împăraţii noştri"! Mai ştii că nu e vreo proorocire norocoasă? Să

Un diferend serios între Franţa şi Anglia

Londra — Conferinţa a ajuns într'o fază critică, deosebirea dintre d-nii Poincare şi Lloyd George fiind prea mare. Cercurile diplomatice din Londra caută un mijloc de înţelegere pentru evitarea nereuşitei conferinţei şi rupturei dintre Franţa şi Anglia.

Franţa exprimă încredere lui Poincaré

Paris — Consiliile judeţene şi-au exprimat încredere în Poincare pentru politica fermă de apărare a intereselor vitale franceze.

Serviciul sanitar are cuvântul

Atregem atenţiunea serviculul sanitar al Comunei asupra puţinei curăţenii, pe care o păstrează femeile vânzătoare de lapte, în ce priveşte zasele, în care aduc aceasta lapte la piaţă.

Deasemeni ar fi necesar ca să se exercite un control asupra calităţei laptelui, cât şi a smântânei deoreco în majoritatea cazurilor laptele e amestecat cu apă, iar smântânei i se adaogă făină de grâu.

Din cauza acestor falşificări sănătatea publicului e în pericol, cunoaştem câteva persoane care ni s'au plâns că sau îmbolnavit, din cauza calităţei inferioare a laptelui cumpărat în piaţă.

O altă măsură, care ar fi foarte de dorit, s'o aibă în grijă serviciul sanitar mai ales acum când suntem ameninţaţi de primejdia holerei e prohibirea vânzarei fructelor verzi. Toate magazinele din Gluj etaleaz la vitorime pe preţuri fabuloase fructe care n'au ajuns încă la maturitate.

Iar pentru a feri atât fructele cât şi celelalte obiecte de alimentaţie de agenţii răspânditori ai microbilor-muştele — ar fi necesar să se împreună ca în toate magazinele produsele alimentare să fie acoperite cu tifon ; iar la bodegi mâncările preparate să fie izolate sub sticlă.

Sistemul vânzărei mâncărilor rămase de pe o zi pe alta, foarte practicat de renumită Bodegă Central ar trebui asupra interzis, căci datorită acestui fapt se dă loc la intoxicaţii consumatorilor, care trebue să fi e debitori în aceleaşi timp şi speculei şi doctorului.

Iredenta socialismului maghiar

Masca progresiştilor unguri din Ungaria şi dela noi

Opinia publică din Statele învecinate Ungariei s'a convins însfârşit, că din partea nici uneia dintre păturile poporului maghiar din Ungaria nu se poate aştepta la o attitudine, dacă nu de prietenie, cel puţin de înţelegere. Prilejul acestei edificări ni-l-a servit cu prisosinţă unul dintre deputaţii socialişti ai Ungariei, dl Balitz, care a ţinut să ne afirme, că nici socialiştii unguri nu au renunţat la integritatea Ungariei. Dimpotrivă, ei sunt singurii, care luptă pentru ea şi de la care se poate spera această reîntregire. Ei au simpatia muncitorimii ungureşti şi din Ungaria şi din Statele succesoare şi ori când vor face apel la această muncitorime, cu care întreţin legături am aflat acum de care din cele mai strînse, vor fi urmaţi cu credinţă.

Această declaraţie ni-a servit şi o altă dumerire, asupra attitudinei socialismului şi progresismului maghiar de la noi. Acest progresism, pe care l-am salutat în grăparea partidului poporului maghiar şi care ni-a fericit până acum cu o prietenie pe care o credeam sinceră, şi-a aruncat acum brusc masca şi ni-a arătat, că în fundul sufletului a fost tot timpul altatul reacţionarismului şovin din Uniunea maghiară, că cu care numai din motive de arivism nu s'a putut împăca până deunăzi.

Informaţii

Partidul naţional şi-a găsit în sfârşit omul care să-i facă istoricul. E d-l „Zaki" Boilă. Decât că s'ar putea pune întrebarea: în ce „târsag"-uri trăia d. Zaki et Comp. pe vremea când exista, lupta şi pătimea adevăratul partid naţional?

D-l Prof. Al. Lăpedatu, Preşedintele Comisiunii monumentelor Istorice pentru Transilvania, pleacă astă seară, însoţit de Secretarul Comisiunii, la Hunedoara, să viziteze şi examineze Castelul şi bisericile din localitate, în vederea lucrărilor de conservare ce s'au cerut pe seama lor.

Dsa se va înapoia Sâmbătă.

*

Eri au avut loc la Mehadia mari serbări organizate de Sindicatul Presei Române din Ardeal. Serbările de la Mehadia au avut un succes strălucit. D-l I. Brătescu-Voineşti d-na Lia Hârsu au dat concursul cetind din operile lor; d-na Zaman la piano a acompaniat pe artistul Băltăţeanu de la Opera Română din Bucureşti.

Floarea presei a fost primită de public cu multă bună voinţă.

*

Pentru ziua de 7 August s'a anunţat un concert în sala Blazini, vânzându-se şi bilete în acest scop. Ori din cauza [illegible] concertul nu s'a putut ţine în ziua anunţată, ceea ce a dat prilej ziarelor maghiare, din localitate să facă conjecturi cel puţin deplasate.

Organizatorii concertului şi persoanele cari au plasat bilete s'au prezentat la redacţia noastră dovedind cu acte şi telegramele concertiştilor accidentul lor. In acelaş timp ne roagă să anunţăm Concertul pentru ziua de 15 August irevocabil, conform autorizaţiunei de amânare obţinută de la autorităţile în drept, când biletele vândute vor fi valabile.

*

Uzinele „BABI" Werk
RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz şi cărucioare pentru copii. Timişoara, strada Moţilor Nrul 1. (1563)

*

„Societatea Anonimă pentru îngrăşarea porcilor şi industria cărnei din Gheria" cumpără în permanenţă pe lângă preţurile pieţei, din proprietatea domeniilor, porci şi tot soiul de cereale în cantitate nelimitată şi vinde porci graşi precum şi alte producţii prelucrate din porci.

*

Spirtul sărat salvator
Borolin 1825
e cel mai bun leac de casă

Astă seară, la orele 7 soseşte în oraşul nostru d-l Dr. Umberto Toschi, cunoscutul ziarist şi membru activ al Catedrei Esperantiste de la Academia din Bologna (Italia). Distinsul oaspe va fi primit la gara de către reprezentanţii presei şi de către Esperantiştii din Cluj.

*

A apărut: „Buletinul statistic al României" vol. XV, Nr. 9. Editura Ministerului de Industrie şi comerţ.

*

A apărut: „Statistica societăţilor pe acţiuni din România" în anul 1921 după bilanţurile încheiate la finea anului 1920. Editura ministerului de industrie şi comerţ.

*

Foarte multă atenţie se dă la spălatul şi tincturatul (vopsitul) părului, de către personal competinte, la salonul de coafură *Pascu & Erdelyi Piaţa Unirei 23, Cluj.* — Cabine absolut separate. Decreţie garantată. 2

*

In atenţiunea doamnelor!
Au sosit pentru dame paltoane de toamnă şi iarnă după cea mai nouă modă din Paris, Viena şi Berlin.
Blănuri moderne cu preţurile cele mai avantagioase.
Diamantstein şi Moskovics
Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 25. (Vis-a-vis de posta centrală). 2032

*

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Poate zi mâncări speciale gourmand. La calul cel mai modern român Specialităţi de beuturi. Bere albă şi neagră de butoi. I-622

*

Recomandăm cunoscuta şi vechea casă I. Nacht Soc. în nume cotectiv din Bucureşti, cu filiale în toată ţara.
A deschis şi în Cluj o Sucursală în Piaţa Cuza Vodă 12. Singurul mare depozit în toată ţara de Metale, Fierărie, Articole Technice, Materiale de cale ferată „En Gros".

Se cumpărăm 1938
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu pret eftin UNIO **Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133** 23

S'au deschis depozitele FRENKEL Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)

Ştiri din Banat

Timişoara 5 August.

Noul prefect de Poliţie

Se ştie că'n urma anchetei cerute de parlamentarii bănăţeni, anchetă care a stabilit vinovăţia multor funcţionari ai poliţiei şi şi siguranţei locale, ministerul de interne a dispus transferarea prefectului de poliţie Ştefănescu, a directorului prefecturei Miu şi a altor funcţionari. In locul d-lui Ştefănescu, ministerul de interne a făcut de astădată o alegere fericită, detaşînd ca prefect de poliţie al oraşului Timişoara pe d-nul Mihail Cantuniari, inspector în poliţia şi siguranţa Capitalei. Venirea d-sale în capul poliţiei din localitate, ne face să credem, că de acum încolo poliţia nu va mai fi ceia ce a fost până astăzi. In locul directorului Miu, ministerul de interne a numit pe d-nul Victor Selegean, şeful poliţiei criminale din localitate. Se aşteaptă încă decretele de înlocuire ale celorlalţi poliţişti mutaţi sau destituiţi.

Publicaţiuni interzise de a intra în ţară.

Poliţia de frontiera a primit un ordin al ministrului de interne prin care interzice întrarea în ţară a următoarelor publicaţiuni: „Il Syndicato rosso" din Milano, „Der Plug" din Berlin „Rodnica Bolie" din Clevland, Biblioteca Autonomiei care apare la Viena în limba română, „Szabadsâg" din Kassa şi calendarul „Martyrium" care apare în Viena.

Fixarea frontierei între România şi Jugoslavia

Ziarele jugoslave ocupându-se de lucrările comisiunei româno-sârbeşti pentru regularea frontierei ambelor ţări, au adus ştirea inexactă că aceste lucrări au fost întrerupte din cauza încăpăţânării delegaţilor români cari au un punct greşit de a vedea.

Pentru a putea informa opinia publică asupra mersului ad vărat al lucrărilor de delimitare a frontierei şi pentru a şti întru cât este adevărată ştirea lansată în presa jugoslavă ne-am adresat unuia din membrii comisiunei, d-lui dr. Octavian Crâşmariu, care a bine-voit să ne comunice următoarele:

„Este inexactă ştirea apărută în unele ziare din Jugoslavia, ştire în care era vorba despre întreruperea lucrărilor de delimitare a frontierei noastre cu statul vecin, din contra, ambele comisiuni, română şi jugoslavă, lucrează acum de comun acord, pe teren la trasarea nouei linii de frontieră.

Deasemenea lucrările de trasare s'au împărţit pe sectoare, unde specialiştii topografi au început să bată ţăruşii.

Aşea de exemplu în cel dintâi sector dela Beba-Veche până la Comloşul-mic, lucrările au fost terminate, delegaţii ambelor ţări au semnat procesul verbal cartografic.

Cu toate greutăţile pe care le întâmpină aceste lucrări, comisiunea a reuşit să facă însemnate îndreptări pe frontieră între Mailenfeld şi Albrechts flohr. Delegaţii ambelor ţări au plecat dela principiul că toate comunele de pe frontieră să-şi capete cadastrul dinainte de războiu

Lucrările continuă cu asiduitate şi se speră că în cel mai scurt timp, chestiunea frontierei dintre noi şi Jugoslavia să fie complet şi definitiv tranşată.

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti)

Ora 2 p m

Direcţia serviciului statistic din ministerul agriculturii a stabilit, că producţia totală a României este de 900.000 vagoane cereale.

O telegramă din Moscova sosită la Iaşi anunţă, că guvernul sovietic a dat înlesniri pentru a se întoarce acasă românilor aflători în Moscova; doritorii însă trebue să prezinte act dela ministerul de externe al României, că guvernul român le permite întoarcerea în ţară.

Casierul societăţii invalizilor de războiu din Iaşi a fost arestat constadându-se lipsa a 25.000 lei din averea societăţii.

Ministerul internelor a dispus transferarea prefectului de poliţie, directorului prefecturii şi a câtorva funcţionari din Timişoara, găsiţi vinovaţi de neregul. Prefect la Timişoara a fost numit dl Mihail Cantuniari dela prefectura din Bucureşti.

Al doilea târg internaţional al Poloniei se va deschide la 5 Septembre şi va ţinea până la 15 Sept. Vor fi în total 26 de secţii, printre care de metalurgie, industrii agricole şi tot felul de produse din aceste ramuri.

Intr'un interview acordat ziarului „Universul", comandantul militar al Basarabiei dl general Popovici, a declarat: „Eu am aci legea după care mă conduc în apărarea siguranţei statului şi toate s'a făcut numai conform legii. Am o linie de conducere trasă şi nu mă abat dela ea".

Liga consumătorilor a început din nou activitatea contra scumpetei escesive a traiului.

Ziarul „Viitorul" de ieri scrie, că urcarea leului este azi discutată de toate cercurile cu deosebită aprindere, iar efectele i-se resimt asupra întregii vieţi economice. Fluctuaţiunile leului pot fi datorite speculaţiilor unor interesaţi, iar acei ce caută să-şi facă o oglindă reală a situaţiei economice din cota trecătoare formată din ciocnirea atâtor interese, greşesc de sigur. Ceeace credem noi în mod hotărât, cu o nestrămutată convingere, este că leul trebue să se urce, mai întâi spre a căpăta în afară valoarea lui de cumpărare internă, ajungând astfel cel puţin la valoarea îndoită de ieri."

Din Iaşi se anunţă, că d. Inculeţ a declarat, că va trece la liberali, dizolvându-şi organizaţia sa ţărănistă.

La Brăila a fost arestat un italian traficant de carne vie. S'au găsit la el mai multe fete între 12 şi 14 ani destinate pentru orient. Poliţia a luat măsuri pentru arestarea complicilor.

Ieri a izbucnit un incediu la Chişinău, în centrul oraşului. Au fost distruse nouă case din strada Bender, rămânând 400 de persoane fără adăpost. Pagubele se ridică până la zece milioane.

La Sofia, cu ocazia aniversărei revoluţiei macedonene din 1903, s'au organizat manifestaţii grandioase. Au participat peste 30.000 refugiaţi macedoneni.

Manifestanţii au cerut „Macedonia a Macedonilor" şi frăţia popoarelor balcanice.

Dificultăţile care însoţesc tratativele de la Londra au provocat ridicarea dolarului, scăderea devizelor europene şi îngreunarea generală pe pieţele financiare.

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

TELEGRAME

Conferinţa dela Londra

Londra. — Puterile aliate în frunte cu Belgia fac sforţări pe lângă conferinţa dela Londra pentru a găsi o formulă de transacţie cu privire la chestiunile în litigiu.

Grecia îşi continuă înaintarea

Constantinopol — Grecia continuă să debarce trupe în Tracia şi Rodosto şi pe coasta mării Marmara.

Presa Franceză şi criza dela Londra

Paris — Ziarele comentează criza dela Londra, constatând că situaţia provine din cauza amânărilor succesive ale deciziunilor care trebuia luate demult.

„Gaulois" scrie, că Franţa şi parlamentul francez nu vor tolera sacrificarea principiului emis de dl Poincare.

Ziarul „L'Homme Libre" constată, că Poincare posedă un mandat imperativ.

O lămurire

Vorbind despre arestarea unui domn Emil Mureşan în legătură cu fraudele săvârşite la contingentarea vitelor, ziarul „Patria" îl prezintă pe acest domn ca fiind secretarul clubului liberal din localitate.

Ţinem să lămurim că numitul domn nu are nici o legătură cu biuroul clubului liberal. De altfel nu e mult de când tot „Patria" presenta pe d-l M. Şomlea că secretar al clubului liberal.

Cât despre rezultatul anchetei care e în curs, credem că „Patria" n'ar trebui să se bucure aşa de mult.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.

Administraţia ziarului.

DIRECŢIUNEA CLINICILOR UNIVERSITARE, CLUJ.

No. 346—1922.

Publicaţiune.

Administraţia Clinicilor Universităţii din Cluj publică concurs pentru furnizarea următoarelor cartoane, stofe etc. necesare Clinicilor:

1.	Pânză pt. coarşafuri de pat, lăţ. 150 cm.	2.000 m.
2.	„ „ cămăşi şi feţe perină, lăţ. 80 cm.	2.000 „
3.	„ „ ştergare, lăţ. 50 cm.	300 „
4.	„ „ salvetele, lăţ. 1 m.	1.200 „
5.	„ parchet pt. pantaloni, rechii şi mantale pentru bolnavi	300 „
6.	Salvete	500 b.
7.	Stofe pentru haine de copii, dublă	100 m.
8.	Pânză pt. halate pt. bolnavi	1.000 „
9.	Stofă pentru rochii la servitoare	300 „
10.	Ştergare pentru bucătărie	600 „
11.	Pânză pentru izmene-pant. pt. bolnavi	600 „
12.	Captuşeala pt. halatele bolnavilor	300 „
13.	Pânză pentru feţe de masă	100 „
14.	Pânză pentru perdele	200 „
15.	Pânză pentru cămăşi femeeşti	200 „
16.	Stofă pentru bluze la servitori	300 „
17.	Pânză pentru halate la medici	300 „
18.	Ciorapi	300 p.
19.	Pânză pt. sorţuri la infirmieri	300 m.
20.	Batiste	600 b.
21.	Stofe de iarnă pt. îmbrăcămintea servitorilor	100 m.

Ofertele şi mustrele sunt a-se înainta Administraţiei Clinicilor, până la 23 August 1922 ora 10 a. m.

Informaţiuni mai detailate referitoare la aceste lingerii, se dau zilnic, în biroul Administraţiei între orele 8—14.

Cluj, la 8 August 1922.

2068 Administrator: IOAN CRIŞAN.

In sezonul de toamnă vopseşte blănării în mod sdeial, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perne
CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5
No. 13. Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii excelente uscate, pivniţe cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401. 290. Lloyd 272

„Hotelul Astoria"
din Cluj
caută
un portar
de meserie
2062
Se va prezenta la Direcţiune
strada Elisabeta No. 1.

Au sosit
sticle pentru castraveţi şi compoturi
la Eisenstädter
1812 fost magazinul Lakatos. Cluj,
Str. Regina Maria (Deák-F.) 13
1000 de oameni privesc galantarul susnumitei firme.

„AGRICOLA"
Societate Anonimă de asigurări generale din Bucureşti.
◆
DIRECŢIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.
◆
Agenţii Principale deja înfiinţate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger şi Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Braşov, Braşovul S. A.
Târgul-Mureş, Petru Pototzky.
Bistriţa, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmaţiei, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, In regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terţilor şi toate combinaţiunile de asigurări asupra vieţei cu primele şi în condiţiunile cele mai avantajoase. 1433

Din cauza sezonului inaintat toate articolele de vare le vindem pe preţuri foarte scăzute.
Keller, Weiss şi Molnár
magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcţiuni de Mori
Atelier de Motoare şi maşinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

Prima fabrică electrică română
s. a.
Cluj, III. Călugăriţelor No. 1.
Adresa telegr.: „Relais" Cluj.
Fabricăm aparate pentru curent puternic, furnizăm porţelanuri, lămpi cu voltaj puternice, conductoare, dinamuri şi motoare.
Interesaţilor le oferim liste de preţuri. 1914

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Reclame
este sufletul
comerţului.

Aviz.
La şcoala inf. de arte şi meserii de stat secţia ceramică din Odorheiu să primesc pe anul şcolar 1922—23 mai mulţi elevi. Orfani din războiu şi elevii lipsiţi de mijloace carî dovedesc un progres bun vor primi bursă (întreţinere grătuită).
Informaţii mai detailate dă Direcţiunea şcoalei. 2061

Departamentul Maşinelor
al Reuniunei agricole s. a.
Magazin en gros pentru articole tehnice
Centrala: SIBIU, Strada Sarii No. 22.
Sucursale: MEDIAŞ şi SIGHIŞOARA.
Giroconto: Institutul de credit fonciar Sibiu.
Furnizăm prompt din depozitele noastre toate articole trebuincioase pentru mori, fabrici de ferstrae, Uzinele de fier, fabrici de maşini, mine, fabrici de pielărie, fabrici de cărămide şi ţigle, etc. etc. Oferte prompt şi gratuit. Avem reprezentaţia şi depozite mari a celor mai renumite fabrici respective. 1921

Pentru a dovedi că excelentele
Automobile Ford
sunt resistente, consumă puţin şi merg foarte bine,
Angajez ori ce transport de persoane, pe ori-ce distanţă cu tarif foarte redus.
PERRY Cluj, Calea Regele Ferdinand 99
Telefon 999 Telefon 999
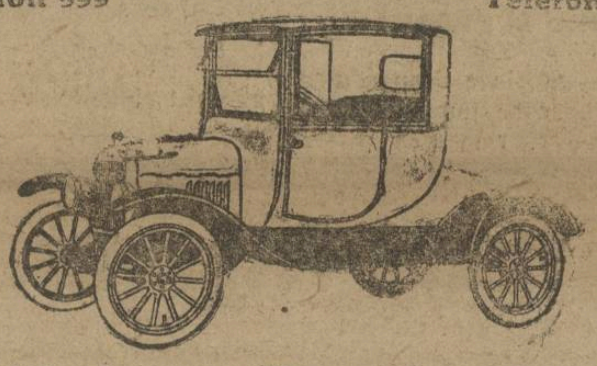
1823
Spre introducerea noilor noastre automobile, primim curse ori unde cu taxe favorabile.

Ştiri din Satu-Mare

Concert

D-ra Mari Iordanovici soprană dramatică din Brăila, a dat un concert în oraşul nostru, fiind acompaniată de cunoscutul pianist Hoffmann, şi cu concursul dlui Gyulai Elek, profesor la academia de muzică din Praga.

Publicul auditor, compus din ce are Satul Mare mai cunoscător în muzică a rămas încântat de calitatea vocei d-sale.

In „Aria Bijuteriilor" din Faust d-sa s'a prezentat ca o adevărată artistă de operă, intepretând rolul Margaretei într'un mod uimitor. Romanţele: „Sărutul" de Cavadia şi Mugurel de Dima, prin interpretarea şi nuanţarea lor, arată că d-ra Iordanovici, pe lângă voacea de un timbru deosebit, posedă şi o cultură superioară în tărâmul artei sale. Publicul a răsplătit pe concertantă bisând-o neîntrerupt şi rugând-o să vină cât mai des, spre a-i dilecta.

Predică

Preotul Ioan Gheorghiu, predicatorul general al armatei, a ţinut o predică ostaşilor din garnizoana noastră.

S. S. a vorbit despre credinţa naţională religioasă, entuziasmând până la lacrămi pe auditori.

Diverse

Samavolnicia din restaurantul gării Satu Mare

Restaurantul din gara locală în ultimul timp a devenit periculos prin recalcitranţa sa.

Călătorii consumători sunt expuşi la brutalizări din partea susnumitului domn, atunci când îndrăznesc să reclame o marfă bun , bineînţeles în schimbul preţului ce d-sa îl cere.

Astfel eri când un client reclamă cumcă consumaţia servită nu e bună, d-sa cu o atitudine provocătoare îi răspunde: „dacă îţi place, dacă nu, să nu mai vii la mine în prăvălie. Aici sunt eu stăpân şi fac ce vreau". Acesta nu e primul caz când călătorii sunt nevoiţi să renunţe la masă de teamă de a nu fi bruscaţi.

Rugăm deci direcţiunea C. F. R. să intervină pentru ca domnul restaurator să-şi modereze atitudinea, care nu corespunde deloc însărcinării sale.

Asupra acestei chestiuni vom reveni.

Ag. coresp.

Ştiri din Gherla

— 3000 de porci în centrul oraşului. —

Trei mii de porci — acesta e numărul porcilor aflători în îngrăşătoarea unei societăţi pe acţii din Gherla, care din nepăsarea forurilor competente s'a zidit chiar în mijlocul oraşului.

Aceşti trei mii de porci ne strică aerul şi ne amăreşte viaţa zi de zi, aşa că bun e Dumnezeu de nu va cădea şi vre-o epidemie peste capetele noastre. Ba sunt chiar plângeri serioase că mulţi sufere în urma putoarei ce se lăţeşte peste întreg oraşul. Ar fi însă de dorit, în interesul sănătăţii publice — că după ce cei competenţi au închis ochii când s'a zidit această îngrăşătoare, să dea ordine severe, ca să se canalizeze îngrăşătoarea şi să fie prevăzută cu apa necesară la spălarea gunoiului celor trei mii de porci.

N'ar strica dacă forurile mai înalte ar numi o comisiune care să cerceteze dacă îngrăşătoarea poate rămânea şi mai departe în mijlocul oraşului.

Citiţi pag. 8-a

Evreimea ardeleană şi politica Budapestei

Chestiunea limbei ungureşti din şcolile evreilor din provincia aceasta a fost până acum mult discutată, mai cu seamă de presa română intrată pe mâinile semite; totuşi, o latură a ei a rămas neglijată, — este interesul pe care'l are în chestiunea aceasta guvernul Ungariei. S'a observat dela început, că ungurii ţin morţiş la păstrarea de către evrei a limbii maghiare.

Ni-s'a părut curios: se facea aceasta în acelaş timp, când în Ungaria toată lumea este protivnică evreilor.

Să stăruim acum, după ce am văzut chestiunea astfel prezentată, şi asupra celeilalte laturi a ei, asupra acelui interes pe care-l poartă chestiunii acestela Ungaria.

Repetăm, ni-s'a părut ciudat, că minoritatea maghiară are atâta atenţie pentru evrei, pe cari din colo, în Ungaria, îi prigoneşte toată lumea, pe toate drumurile. Ori, atitudinea aceasta a fost dictată dela Budapesta. O ghicim aceasta din informaţiunea, prin care Universitatea maghiară din Seghedin înştiinţează pe evreii dela noi, că pot să frecventeze în dragă voe cursurile ei, deoarece la acea Universitate nu s'a introdus, prin excepţie, „numerus clausus".

Măsura aceasta e o nouă tactică a Budapestei. S'au exclus evreii dela Universitatea din Budapesta şi s'a îngăduit intrarea evreilor din provinciile alipite la statele succesoare în universitatea din Seghedin.

Rostul acestei tactici este: pe de oparte să discalifice Universităţile statelor succesoare, arătând lumii, că evreii acestor state preferă cultura maghiară, mai înaintată, iar pe de altă parte să menţină în statele succesoare cultura maghiară, să facă posibil un cât mai mare export de idei maghiare în statele acestea şi menţinând astfel pe evrei în postura lor de acum de maghiarizaţi, să menţină pentru minorităţile maghiare din statele succesoare o cantitate numerică mai mare decât cea de fapt, cu care să se poată prezinte aliaţilor şi să ceară cu şi mai mare drept drepturi pentru ungurii din statele acestea.

Astfel se prezintă real chestiunea maghiarismului evreilor Şi prezintată astfel, este firesc ca statul român să aibă în vedere înlăturarea unui lucru, care ar putea servi ca armă unui stat vecin care nu ne are la inimă.

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE aproape de Cluj 12 iugere pământ bun pentru o fabrică de cărămizi sau întreprindere industrială. Locuință cu 6 camere, grădină și grajduri de piatră imediat se pot prelua. Ase adresa la Dunky Piața Unirei 10. 2067

DE VÂNZARE Loc pe 4 străzi, cu casă compusș din 5 camere, bucătărie, baie, dependinte, 2 jugare grădină, locuința poate fi imediat ocupată. Relațiuni dă: Csöby Emeric str. Felecaului 23/a, între 12—14½ și 19—20½. 2064

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Timăr".

Căsătorii:

TÂNĂR inteligent de 24 ani, invalid de războiu, posedă prvăile centru orașului Cluj, din lipsa de ajutor în afacerile comerciului, voește căsătorie cu D-oșară sau Doamnă de încredere cu dotă în bani de cel puțin 25000 Lei, a se adresa la ziar sub: „Comerciant" 2063

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Aviz.

Cu începutul anului școlar 1922-1923 va lua ființă la Cluj unica școală profesională de fete gr. I. din Transilvania, deschizându-se deocamdată primele trei clase.

Cursurile în școala profesională vor fi de 5 ani, din cari doi ani preparatori și 3 ani de învățământ profesional. La lucru în primii doi ani, elevele vor câștiga cunoștințele de lucru manual necesare ori cărei femei, în celelalți 3 ani se vor pregăti pentru profesiunea ce fiecare va îmbrățișa.

Pentru înscrierea în cl. I. preparatoare se cere vârstă de 11—14 ani împliniți. Se poate acorda dispenză de vârstă de cel mult un an în plus sau în minus în cazuriie ce se vor găsi cu cale față de desvoltarea fizică și intelectuală a copilei.

Inscrierea se face:

1. In baza certificatului de absolvire al cursului primar;

2. Pe temeiul certificatului de promoțiune liberat de o altă școală profesională a Statului sau de o școală recunoscută de stat ca echivalentă;

3. Pe temeiul certificatului de promoțiune liberat de o școală secundară sau medie (civilă) și anume:

a) Elevele cari posed certificatul de cl. I. vor fi înscrise în cl. I. preparatoare,

b) Elevele cari posed certificat de cl. II. secundară sau medie (civilă) vor fi înscrise în cl. II. pregătitoare,

c) elevele cari posed certificat de clasele III., IV. și V. secundare sau III. și IV. ale școalei medii vor fi înscrise în cl. III. profesională.

Elevele cari vor absolvi cei doi ani ai cursului preparator vor putea obține un certificat de ucenică.

Elevele cari vor fi promovate din cl. V. fără a se fi prezentat reușită la exemenul de absolvire, vor obține diploma de absolvire.

Inscrierile se vor face între 1 și 5 Septemvrie de către Direcțiune în clădirea școalei Strada Avram Iancu. Lecțiunile încep în ziua de 9 Septemvrie.

Director General:
A. CIORTEA.

MINISTERUL INSTRUCȚIUNII ADMINISTRAȚIA CASII ȘCOALELOR.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală că în ziua de 18 August 1922, ora 11 a. m. se va ține licitație publică cu termen scurt, pentru darea în întreprindere a lucrărilor interioare necesare la clădirea Internatului Liceului de fete „Domnița Ileana" din Sighetul Marmației, în valoare de pe deviz de Lei 489.055,— astfel ca localul să poată fi folosit chiar din anul acesta.

Licitația se va ține la București în localul Administrației Casii Școalelor din str. General Berthelot No. 26., cabinetul D-lui Administrator, la Cluj în localul Directoratului Instrucțiuni, cabinetul D-lui Director General și la Sighetul Marmației în localul Liceului de fete, cabinetul D-lui Director, procedându-se în conformitate cu Legea Contabilității Statului și condițiunilor generale de lucrări publice.

D-nii concurenți cari vor îndeplini condițiunile de admitere la licitație, vor depune odată cu oferta și o garanție de 6% (șeasă la sute) la valoarea lucrărilor ce se licitează, adeca suma de Lei 29600,— în numerar, sau efecte garantate de Stat.

Această garanție se va consemna la Casa de Depuneri sau la Administrațiile Financiare, respective, iar recipisa ce se va libera în schimbul sumei consemnate se va depune la licitație odată cu oferta.

Planurile, devizul, caetul de sarcini și alte lămuriri de cari D-nii concurenți vor mai avea nevoie, li se vor da în localitățile unde se ține licitația, indicate mai sus, între orele 10—12 a. m. în ori ce zi de lucru.

No. 13527—922. București, 24 Iulie 1922.

p. Ministru: ss. T. IULIAN.

Să se publice.

No. 20608—1922. Cluj, la 1 August 1922.

Directorul General al Instrucțiunii:
2056 ss. Dr. MATEIU.

Căldări de fiert rachiu aranjamente de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2029

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare îndreptățindere de arămărie, electrică și conducte de apă

Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

„Hotelul Astoria"

din Cluj

arendează întreg subsolul imobilului pentru restaurant, biurouri etc.

Ofertele se vor înainta Direcțiunei str. Elisabeta 1.

Cele mai preferate beuturi ale amatorilor de bere: **calitatea neîntrecută a berei albe**

„Monoștor"

și a berei brune

„Călugărul"

specială.

1603 **Se capătă pretutindeni!!!**

Internatul „V. Nașcu" de pe lângă liceul grăniceresc „Gh. Coșbuc" Năsăud

No. 259—1922.

Concurs de primire

Cu terminul de 20 August a. c. se publică concurs de primire la internatul "V. Nașcu" de pe lângă liceul grăniceresc "Gh. Coșbuc" din Năsăud. pe lângă următoarele condiții:

1. In internat se primesc numai elevi ordinari ai liceului.

2. Taxa de întreținere, locuință, masă, încălzire, luminat, spălat, pe anul școlar 1922/23 este de 2500 lei anul și se va plăti tot la trei luni în mod anticipativ la administrația Fondurilor grănicerești din Năsăud. Dacă se va observa o scădere sau mărire a prețurilor alimentelor în proporție se va reduce sau mări și taxe de întreținere. Un număr restrâns de elevi, fii de preoți și învățători. precum și de plugari săraci, se vor putea bucura de întreținere grtuită sau de o reducere a taxei susamintite cu 50%.

3. La intrare în internat fiecare elev va solvi o taxă de 50 lei pentru eventualele deteriorări făcute de elevi în edificiul sau mobiliarul internatului.

4. Nu se vor primi decât elevii, cari aduc cu sine următoarele: 2 rânduri de haine, 2 părechi ghete sau ciobote (purtarea opincilor e interzisă), un palton, 4 cămăși de zi, 3 cămăși de noapte, 4 părechi de ismene, 6 batiste, 6. părechi ciorapi, 1. saltea (sac de paie) și 2 lepedee de pus pe saltea, 2. perini, și patru fețe de perină, 1 țol sau plapomă și 2 fețe de plapomă, 4 ștergare, 1 pahar, 1 tacîm, (cuțit, furculiță și lingură), 1 ștergar pentru culină și cel puțin 3 șervete, perie de vestminte, perie de ghete și 2 pieptini, săpun, ac și ață, 1 sac de pânză în care se adună rufăria pe care o schimbă. Toate albiturile au se fie însemnate cu numele elevului.

5. Cererile de primire timbrate în regulă alăturând certificatul ultimului an școlar se vor adresa și înainta „Comisiunei administrătoare a Fondurilor central școlar și de stipendii" în Năsăud, făcându-se mențiune, că părinții cunosc aceste condiții de primire, și se obligă a le împlini.

Dacă vre-un elev din vre-un motiv va părăsi de bună voie sau va fi dat afară din internat, taxa plătită nu i-se restituie.

Năsăud, la 31 Iulie 1922.

In numele comisiunii administrătoare a fondurilor central școlar și de stipendii din districtul Năsăudului.

Președinte, (ss) Dr. TEOFIL TANCO.
2058 p. Secretar: (ss) TEODOR ȘIMON.

American Near East & Black Sea Linie, Inc.

Singura Companie Americană Poștală în România

de Vapoare Transatlantice regulate și rapide între

Constanța-New-York

PLECARE PELA 25 AUGUST 1922

București, Calea Victoriei 110.
(lângă Hotel Athenée Palace)

Singura Agenție la Constanța, Strada Sturdza No. 41

Plecați la America cu Vapoare americane

Colosalul nostru Transatlantic „NEW-YORK" unul din cele mai frumoase și mai mari bastimente din lume a sosit la Constanța cu un mare număr de pasageri și mărfuri și rămâne până **pela 25 August crt.** în acest port, în scopul ca acest mare Transatlantic American care a stârnit admirația lumei întregi să fie văzut și admirat și la noi de întreaga populație română atât pentru confortul său cât și pentru frumusețea lui desăvârșită.

Deci este cea mai frumoasă ocazie pentru D-nii Comercianți Români și Vilegiaturiști, care doresc să cunoască acest continent să întreprindă acest frumos și interesant voiagiu pe acest transatlantic de mare viteză în condițiunile cele mai avantagioase și la îndemâna fie cărula.

Acceptăm pasageri pentru toate clasele și mărfuri.

Pentru orice informațiuni și bilete pasageri a se adresa numai la Sediul principal al Companiei noastre **„American Near East & Black Sea Line, Inc."** București, Calea Victoriei 110 și la sucursala noastră din Constanța. 2059

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante

Rest. Orașului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pferschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Droguerii

Viorelia
Parfumerie și Droguerie
Piața Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Iuca Niculescu

Missir
Str. Memorandului 11

Barza

Ghete

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcționarilor

Croitor de Dame

Wartenberg

Instalatii

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida
Str. Regina Maria 10.

Lucrările de expropriere si improprietărire făcute în Basarabia până la Apr. 1922

In intervalul de timp, dela punerea în aplicarea a legii agrare, și până la 1 Aprilie 1922, s'au expropriat după toate formele, 1342798 ha, 6081 m. p. de pământ, dintre care numai 1180022 ha, 2005 teren arabil, dintr'un total de 1208060 ha., 3727, pământuri de arătură, expropriabile. Rămân deci, încă 28038 ha și 1722 m. p. cari vor trebui să fie expropriate pe vii or.

Dintre pământurrie arabile sau cari se pot transforma în pământuri arabile, pe suprafele mai mari au fost expropriate în județul Bălți (244415 ha), iar mai mici în județ la Chișinău (96310 ha), Cetatea-Albă (75785 ha) și Ismail (78190 ha).

In intervalul ultim de timp s'a mai expropriat, pe lângă pământul arabil și pământul de pădure, sau cel pe care se găseau păduri. Această expropriere a interesat o suprafață de 162776 ha 4076, față de întinderea de acest fel, de 113409 ha, 9532 cât era pe ziua de 1 Ianuarie 1922. Avem deci, un plus de 49366 ha, 4444 pe ziua de 1 Aprilie curent. Acest teren de pădure, expropriat de către comisiile județene îl găsim în toate județele Basarabiei, afară de Cetatea-Albă și Ismail, unde nu avem un singur hectar de pădure expropriat; lucru justificat de altfel și prin totala neexistență a pădurilor în aceste două județe.

Lucrările de improprietărire, în tocmai ca și cele de expropriere au progresat în ultimul timp din cauza silinții, pe cari și-au dat'o atât autoritățile centrale, însărcinate cu aceste operațiuni, cât și tuturor celorlalți factori și agenți exteriori, cari sunt actualmente mai familiarizați mult cu toate aceste lucruri.

Din cifre se poate observa, că s'au improprietărit locuitori din 922 de comune sau sate, din cele 2000, aproximativ de comune și cătune, cari se găsea în toată Basarabia. Prin urmare, avem un procent de aproape 50 la sută Acest număr, de 922 de comune, trebue considerat încă mai mare, de oarece la dânsul trebue de adăugat încă și numărul de comune improprietărite în județul Hotin de unde nu ni s'au comunicat încă precis aceste date. In toate aceste comune s'au dat dat definitiv în stăpânirea locuitorilor 654318 ha, 8006 proprietăți, individuale propriu zise și 56450 ha, 4120, proprietăți embaticare. Dintre județe, cele mai multe embaticuri (26547 ha, 7549) le are Ismailul, pe când Bălți nu are nici un hectar embatic care să fie trecut la împrporietărire.

După calculele și cercetările făcute, au dreptul de a fi improprietăriți în Basarabia 351365 de locuitori, capi de familie, dintre cari până la 1 Ianuarie 1922, nu intrase în stăpânire, decât 76415 locuitori, capi de familie, în modlegal și definitiv. Actualmente pe ziua de 1 Aprilie curent, avem un total de 211749 de capi de familie improprietăriți, din cari putem considera ca improprietăriți în mod aproape definitiv numai pe cei 90145, cărora li s'a eliberat certificate. Intru cât privește ceilalți 121604, cărora li s'a comunicat faptul improprietăririi lor prin adrese, aceștia pot fi considerați ca improprietăriți, natural dar pentru ei, conform legii ar mai fi încă oare cari formalități. In tot cazul atât o categorie, cât și cea laltă vor putea fi deplin considerați ca intrați în stăpânirea pământului lor, atunci când vor căpăta adevăratele acte de proprietate cari nu vor mai fi spuse la vre-o eventuală contestațiune din partea foștilor proprietari.

Dacă luăm totalul improprietăriților, atunci observăm, că cei mai mulți (105907) improprietăriți se găsesc în județele Hotin și Soroca. Ambele aceste două județe dau un procent de 50 la sută din totalul general al improprietărilor cari s'au făcut până la sus menționata dată, în întreaga noastră provincie. Pe lângă acest pământ, care s'a pus deja la dispoziția sătenilor, în mod provizor sau definitiv, mai găsim încă și un altul, în suprafață de 460017 ha, care este în curs de predare. Vedem că în această ultimă categorie intră în special cele 191832 de ha din județul Bălți, cari față cu totalul general al pământului pe cale de predare, reprezintă o proporție de 41,7 la sută.

Repartiția loturilor

In conformitate cu legea agrară loturile trebue să fie de 6 ha, însă cum unii dintre micii cultivatori posedau încă pământuri și mai dinainte, de aceea la mulți dintre dânșii li s'au făcut loturile mai mici, sau li s'au dat numai ceia ce se numește pământul de complectare. De altfel, reducerea loturilor, dela 6 ha și facerea lor mai mici în unele județe se explică încă și prin faptul că față cu numărul celor ce au dreptul la improprietărire, pământurile expropriate, conform legii sunt în întindere prea mică, așa că nu sunt suficiente, ca să satisfacă cerințele, în caz când dispozițiunile actualei legi în vigoare se mențin.

Din cifre putem vedea, că în județul Ho in, unde populațiunea are o densitate mai mare, decât în alte județe, nici nu exist loturi de șase hectare. In acest județ toate loturile sunt mai mici. De asemenea tot aci, trebue observat, că din totalul de 46780 de capi de familie, cărora li s'au repartizat deja pământul în loturi, 23962 de lotași, adecă aproape 50 procente din totalul lotașilor au căpătat pământuri numai în întindere de câte unul sau două ha. In toate celelalte județe improprietăriții au primit mai mult pământ (fiecare, în parte), de oarece și populația este relativ mai rară.

Faptul contrar, celui petrecut în Hotin, îl constatăm în Ismail și Cahul, unde terenul de improprietărire fiind destul și populațiunea fiind destul de rară, s'au făcut loturile toate de 6 ha. Nu există aci nici un lot, care să fie de mai mică întindere. Pe o scară mai puțin întinsă observăm acest lucru și în județul Tighina, unde avem loturi de 6 și de 5 ha, și unde, de asemeni, nu găsim alte loturi cu suprafață mai mică. Numai județele: Soroca, Orhei, Chișinău și Cetatea-Albă au improprietăriți cu loturi de toate categoriile.

Deși Hotinul nu ia parte în categoria improprietăririlor cu 6 ha cu toate acestea în celelalte județe aceste improprietăriri s'au făcut pe o scară relativ destul de mare, căutându-se a se aplica ad literam dispozițiunile legii agrare. Avem un total de 701 de comune și sate, unde există lotași cu 6 ha, dintr'un total de 1338, în cari s'a făcut deja măsurarea și repartiția acestor loturi, pe locuitori, capi de familie. Aceasta reprezintă 59,4 la sută din totalul general al comunelor, unde s'a terminat lotificarea.

Dintre celelalte categorii de loturi, numai cele de 4 ha s'au făcut într'un mai mare număr de comuni, în comparație cu celelalte și anume, în 199. Și aci trebue să observăm, că afară de lotașii cu 6 ha, cari sunt în cel mai mare număr (109585), cei mai mulți sunt cei cu 4 ha (42882), și cei mai puțini sunt cei cu 1 hectar, al căror număr se ridică la cifra de 13182.

La acest număr total de comune, unde improprietăririle s'au făcut cu loturi cu întindere diversă, mai trebue menționat, că se găsesc încă 19 comune și sate în Cetatea-Albă, precum și 8 în Hotin, pentru cari ni s'a specificat mărimea lotului. Dar și în aceste comuni s'au pus suprafețe destul de mari de pământ la dispoziția sătenilor, suprafețe cari pentru comunele din Cetatea-Albă se ridică la cifra de 11847 ha, 3980, iar pentru cele din Hotin la 2707 ha, 469. In total deci 14554 ha, 4449 cari trebuesc adăugite la totalurile generale menționate mai sus.

Cu acest pământ, în aceste 27 de comune și sate amintite aci, în urmă s'au improprietărit 5554 de capi de familie, dintre cari 3926 în Cetatea-Albă, și 1628 în județul Hotin.

Din toate aceste observațiuni se poate vedea că reforma agrară în Basarabia s'a aplicat aproape în întregime, pretutindeni și ca dacă încă lucrările nu sunt terminate, ele totuși sunt pe cale de terminare, așa că prin măsurile luate de către autoritățile respective centrale, vom ajunge ca în scurtă vreme toți sătenii să-și aibă titlurile lor definitive pentru noile pământuri, cari li s'au dat sau li se vor da lor în stăpânire, prin aplicarea legii agrare.

Cum stăm cu expropierea în Satu-Mare

Comisia de expropiere Satu-Mare a făcut până acum următoarele expropieri:

In Satu-Mare 124 jugăre catastrale din averea bisericilor.

Peleșul: 657 jugăr cat. de la biserica reformată, Moizes, Kaufman Salamon, V. Martin și Rácz Elemér.

Lazuri: 890 jug. cat. dela următorii proprietari: Vasile Réti, Ember Ileana, Vastie Nagy, Ember Géza, Lengyel Andrei și Lengyel Alajos.

La Noroieni și Nisipeni: dela frații Kovács 304 jug. c., Alexandru Gedeni 113 și 10 jug cat propruetatea comunei Nisipeni.

Lucrările de expropriere și improprietărire vor continua în comuna Botiz și Balcan.

Pretutindeni

în Ardeal

se citește

ziarul INFRĂȚIREA

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana".

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul III. No. 586 — Opt pagini 1 LEU Opt pagini — Duminecă 13 August 1922

Infrățiri

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible] No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI CO[illegible]
Director: D. TOMESCU
Telefon: [illegible]ACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — — 180 LEI
„ 6 LUNI — — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Amenintarile lui Héjas

Sinnfeinism sau banditism?

Șeful teroarei albe din Budapesta, Héjjas, pe care tribunalele maghiare l-au achitat de curând, deși era acuzat că dăduse un ordin în virtutea căruia partizanii săi au ucis mai mulți locuitori din Orgovány, amenință acum statele moștenitoare ale Austro-Ungariei.

Un ziar din București pe baza unor telegrame din Paris, dă amănunte senzaționale asupra acestei chestiuni.

După acest ziar, se dau ca sigure următoarele fapte care nu mai pot suferi nici o desmințire:

Că Héjjas dispune de un detașement de trupe care-l ascultă orbește. Că detașementul, desigur foarte bine armat, cu tot controlul comisiunii interaliate, este concentrat între Dunăre și Tisa, fără îndoială în apropiere de granițele noui.

Că are intenția, public proclamată, de a intra (și a intra în curând, fiindcă socotește „momentul de față ca cel mai propice pentru acțiune") în teritoriile cari au aparținut Ungariei și de a comite acolo fapte pentru cari se declară de pe acum singur răspunzător.

Că, pe lângă aceste fapte cari, rămâne de văzut de ce natură vor fi, el mai e hotărît să comită altele, a căror natură o cunoaștem de pe acum, fiindcă le-a anunțat. Héjjas vrea să asasineze pe acei locuitori din teritoriile pierdute de Ungaria despre cari crede că nu mai sunt șovini unguri și cari fiind cetățenii unui alt stat, n'au nici un motiv să manifesteze vre-un entuziasm oarecare pentru regimul lui și al lui Horthy.

După ziarul bucureștean, Héjjas va întreprinde deci cât de curând o violentă acțiune „sinnfeinistă" în toate statele moștenitoare ale vechei Austro-Ungariei și e foarte posibil ca obiectivul prim al incursiunilor bandei sale organizate să fie chiar în România.

E cu putință, desigur, ca aceste relatări ale confratelui bucureștean să fie adevărate. Că acest bandit, achitat de tribunalele maghiare și fără îndoială susținut de guvernul lui Horthy, pe sub mână, și-o fi pus în gând să ne „calce" într'o bună noapte, e foarte natural.

Dar că va isbuti să se strecoare mai departe de linia satelor și orașelor noastre de lângă graniță, este esclus. Banditul și complicii săi nu vor avea curaj, pentrucă știu bine că odată ce pui pe mâna justiției noastre, nu le va veni în ajutor nici o »declinare de competență« cum li-s'a întâmplat în fața tribunalelor ungurești. Avem ochi destul de adânci și destul de încăpători pentru oricâți bandiți ne-ar furniza „Societatea ungurilor care se trezesc." Și nu ne îndoim că același lucru îl poate spune și Cehoslovacia și Jugoslavia.

Probabil însă, că cu toată parada de vitejie, cu care asasinul Hejas se fălește la Budapesta, voinicosul agent secret hortyan nu-și va trimite decât „ajutătorii săi" peste hotarele statelor moștenitoare, cu scopul de a întemeia noui societăți secrete, de a organiza comploturi etc.

Ori am mai văzut noi comploturi de acestea secrete maghiare în Ardeal pentru a ne speria de el. Ele nu fac decât să se înființeze, să se organizeze și să-și repartizeze atribuțiunile pe capete, pentru a cădea astfel perfect organizate în mâinile autorităților române, înainte de a împlini primul punct din planul de acțiune.

Ceiace ne lasă nedumeriți însă este denumirea de sinnfeinism cu care „Ungurii cari se trezesc" încearcă să boteze banditismele în perspective ale lui Hejas admițând că ele vor da roade asmuțind populația locală ungurească împotriva noastră. Sinnfeinism din partea unei minorități într'o provincie în care națiunea dominantă are o populațiune care trece cu mult peste totalul populațiunilor tuturor celorlalte minorități? Să ne ierte „Ungurii cari se trezesc" cu astfel de denumiri și să le păstreze pentru când se vor trezi de-abinelea și vor vedea cât sunt de rătăciți...

Internationala verde

In câteva rânduri, ziarul nostru s'a ocupat pe larg de chestiunea „Internaționalei verzi", așa de mult exploatată de către demagogia țărănistă dela noi.

Am fost învinuiți că vorbim cu patimă și că afirmațiunile noastre nu justifică decât teama pe care am avea-o, față de noile manifestări democratice internaționale.

Iată însă că avem ocazia să ne oprim asupra unui foarte judicios articol din „Le Revue de Geneve", scris de un străin, cetățean al patriei din care a pornit ideia „Internaționalei verzi", economistul bulgar Peteo Stainov, căruia „Aurora" nu va putea să-i impute că e în slujba partidului liberal.

Mișcarea țărănească — zice autorul articolului — a fost un fel de reacțiune a popoarelor de țărani contra oligarhiei, născută din nemulțumirea maselor rurale care au făcut războiul.

Au căutat să se alăture acestor partide „țărănești", vechile partide agrare care și-au mărit importanța după război, mai ales în Bavaria și în Ungaria, cât și asociațiunile agricole elvețiene.

Internaționala verde concepută de partidul țărănesc bulgar avea ca menire la început să fie o operă universală, capabilă să treacă granițele tuturor Statelor unde țăranii formează majoritatea populației.

Apostolii lor sperau cu sinceritate să realizeze fraternitatea țărănească a tuturor acestor popoare; ei credeau că grație țăranilor s'ar putea suprima rivalitățile dintre State și să se pună baza unui acord universal. Stambulinsky, șeful partidului țărănesc bulgar, s'a grăbit chiar să anunțe că Internaționala verde va sta în strânse legături cu Societatea Națiunilor și că va lucra de comun acord cu Biroul internațional al muncei dela Genova.

Fapt care a decis pe Albert Thomas să adreseze o scrisoare oficiosului bulgar „l'Echo de Bulgarie.

Lipsește însă în declarațiunile tuturor șefilor partidelor țărănești o idee precisă de conducere și astfel Internaționala verde rămâne doar o expresie seducătoare la prima vedere, dar obscură în realitate, căci fiecare o interpretează după placul său.

Cei mai raționabili au căutat să vadă în această internațională un mijloc posibil de apărare contra tendințelor de comunizare ale bolșevicilor.

In adevăr, țăranul proprietar, nu poate privi cu ochi buni doctrinele comuniste. Dovada cea mai bună ne-a dat-o țăranul din Rusia, unde comuniștii au fost siliți în cele din urmă să respecte proprietatea individuală.

Dar țăranul, legat de pământul strămoșesc, nu se va afilia niciodată în mod statornic de o organizație internațională, de orice natură ar fi ea.

Țăranii s'au arătat totdeuna cei mai îndârjiți apărători ai independenței țărilor, calitate ce-i deosebește mult de lucrătorii industriali, deși nici aceștia din urmă n'au trădat chemarea țării — cu toate afirmațiunile pe care le făceau scriitorii socialiști ai sec. XIX.

Cu toate aparențele, datorite mentalității speciale a unor clase după război și a demagogiei, care le exploatează, mișcarea țărănească nu va putea să unească într'o internațională solidă pe țăranii diferitelor State. Această mișcare rămâne eminamente națională și va putea da roade, numai dacă va avea la bază principii absolut democratice.

Insemnări de-o zi

„Patria" se plânge că în Congresul învățătorilor nu i s'a dat nici o atenție dlui Silviu Dragomir, trimisul partidului național.

Doamne! Dar cine e de vină?... Desigur nu dl Silviu Dragomir și nici Congresul. Partidul național însă ar putea să știe cine-i vinovatul.

Un strigăt in pustiu

Intr'un interview acordat ziarului „Indreptarea", d-nul general Averescu s'a declarat gata să garanteze țării „ordinea și legalitatea".

GENERALUL AVERESCU: Am chemat partidul să începem lupta pentru „ordine și legalitate" și văd că la apelul meu nu răspunde nimeni.

ARGETOIANU: Cum să răspundă, șefule, dacă sînt toți la pușcărie?

O nouă apucătură habsburgistă maghiară

— Reînființarea palatinatului —

N'a trecut multă vreme, decând primul ministru maghiar, contele Bethlen, a anunțat prin presa budapestană o sumedenie de proecte de legi, pe care guvernul său le va supune adunării naționale. Erau proecte de legi cu caracter absolut intern — nu e deci de mirare, că înstrăinătate n'au găsit răsunet. Era, totuși, printre proectele acestea unul, asupra căruia trebuia să se stăruie: era proectul restaurării camerei magnaților. Ziarul nostru și-a făcut datoria, insistând la timpul său asupra curentului reacționar, monarhist, pe care'l servește această restaurare.

De data aceasta trebue să înregistrăm un proect de lege al guvernului maghiar, pe care contele Bethlen a avut prudența să nu'l anunțe cu tobe și surle. Este proectul restaurării palatinatului, desființat în 1918, odată cu detronizarea lui Carol de Habsburg. Proectul acesta a fost pregătit în secret, va fi depus în secret pe biroul adunări naționale, odată cu prectul reînființării camerei magnaților. De ce această tăinuire, vom vedea-o din cele de mai jos.

Palatinatul este una dintre instituțiunile ungurești cele mai vechi, o instituțiune monarhistă, care datează din timpul lui Mateia Corvinul. Era greșită traducțiunea de până acum, din presa străină, a acestui termen. Palatinul nu corespunde arhiducelui. Palatinul maghiar este cel mai puternic, după rege, dintre stăpânitori. Palatinul, în absența regelui, în cazul unei boli a acestuia ori a unei eventuale reținieri a lui departe de treburile țării, are toate puterile regelui. Este, ceeace este, în cazul unui interregnum, un guvernator.

Nu numai atât. In articolele legii din 1485, prin care se înființează instituțiunea aceasta, se precizează, că palatinul, în cazul unei revolte ori mișcări a populației pentru înlăturarea unei lovituri, care ar fi fatală țării, se va pune în fruntea mișcării. Palatinul, care nu este numit de rege, ci e ales, are o putere asemănătoare aceleia a regelui.

Și-acum, să ne oprim și asupra situației actuale a Ungariei, pentruca să înțelegem mai bine ce se ascunde în proectul de lege, pe care primul ministru maghiar a avut prudența să'l tăinuiască străinătății.

Ungaria este azi sub guvernarea lui Horthy. Fostul contra amiral nu este însă în toate grațiile țării. Are dușmani o mulțime. Și în afară de aceasta, a fost ridicat acolo, unde e prin hazardul unei situații excepționale, printr'o quasi-lege, care nu

(Urmare pe Pag. II-a)

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

O nouă apucătură habsburgistă maghiară

(Continuare de pe Pag. I.)

prezintă sfinţenia unei legi seculare, cu aceea, pe care guvernul maghiar vrea acum s'o re întărească. Şi-apoi — aceasta e chestiunea esenţială — trecerea dela guvernator la un rege habsburgic, pe care 'l adastă guvernul maghiar, este anevoioasă. Ori, dacă s'a reînfiinţat odată palatinatul, trecerea aceasta este absolut firească. Palatinatul, repetăm, este o instituţiune tot atât de strâns legată de aceea a monarhismului, după cât de strâns legate unele de altele sunt democraţia şi votul universal.

Ar mai trebui amintit la acestea ceva. Tratatul de la Trianon n'a dedicat chestiunii palatinatului Ungariei nici o literă. Poate din necunoştinţă de cauză.

Totuşi Aliaţii pot avea în chestiunea aceasta cuvânt. Ea este legată de chestiunea monarhismului maghiar. Faptul, totuşi, că prevederile tratatului pe pace nu ating chestiunea aceasta, prezintă o gravitate: tratatul dă voe Ungariei să restabilească monarhismul, o împiedecă însă, de a reintrona pe Habsburgi. Ori, stând astfel lucrurile, înseamnă, că palatinatul, ca o instituţiune monarhistă şi nu oficial habsburgistă, poate fi restaurat. Aliaţii îşi vor putea totuşi spune cuvântul în cazul când palatinul, odată reîntegrat in drepturi va avea o atitudine habsburgofilă.

Precizată astfel chestiunea, înseamnă, că guvernul maghiar a dovedit o foarte mare abilitate, punând această chestiune, ce i s'a lăsat la discreţie.

Am semnalat apucătura aceasta pentru că să se ştie din vreme. Presa streină, nu ne îndoim, va sezisa-o şi ea, înainte ca Aliaţii sa fie puşi în faţa unui împlinit fapt al împingerii cu un pas înainte a restauraţiunii habsburgiste pe tronul de la Budapesta.

Concert la Paris

Cu prilejul proclamărei laureaţilor la concursul general din Paris s'a produs şi d-na Alice Viardot Garcea soţia compatriotului nostru Cincinat Pavelescu.

Ziarul „La liberté" cu data de 13 Iulie scrie:

„A cântat cu o voce limpede şi plină de căldură. A interpetat solo-ul din „Apotheosa" lui Berlioz şi „Chansons de la Vieille France" adunate de Julien Tiersot".

Dna Viardot Garcea e nepoata Paulinei Viardot, strănepoata marelui Garcia şi răstrănepoata lui Malibran.

Cetiţi „Infrăţirea"

Apelul unui ziarist

Pentruca totuşi, să-mi folosesc în oare care chip timpul când împreună cu foarte mulţi alţii, am rămas fără nici un rost în mănoasa şi atât de „consolidată noastră ţară, — m'am decis să-mi adun şi să-mi editez în volum o parte a scrierilor mele politice resfirate prin diferite ziare şi publicaţiuni.

O fac aceasta pentru a-mi găsi o mângâiere în frământările şi stăruinţele mele din trecut; pentru a-mi justifica munca în faţa celor ce aşa de uşor şi de bucuros te-ar reduce la nimic în vreme ce ei nici cu o clipire de ochi nu au contribuit la realizarea, ori la cimentarea temeliilor noului stat român; o fac aceasta, pentrucă sunt convins, că aceia cari au cu adevărat interes pentru chestiile publice şi pentru viitorul neamului şi al ţării, nu se vor împedeca de această muncă, ci vor găsi în ea pe călăuzul conştiincios, care, dacă nu a tălat liniile mari ale înaintării neamului românesc, a fixat însă desigur, toate simptomele bolnave cari se iviau în timpul din urmă tot mai spornic între noi, a relevat şi a ridicat probleme, care să întăriască puterea de rezistenţă a neamului nostru şi să-i asigure o desvoltare normală şi unitară, şi a stat straje credincioasă în serviciul înţălegerii corecte a ideii de naţionalitate în toate aplicările ei, atât etice, cât şi juridice, şi politice.

Vor fi două volume: Unul, din care s'au şi tipărit 2 coale, conţinând articole publicate între anii 1906—1914 şi al doilea conţinând articolele dela 1918 încoace. Ele vor da împreună 6—800 de pagini.

De oare ce însă edittarea unei astfel de cărţi e împreunată astăzi cu cheltueli enorme şi de oare ce scopul meu este ca pe lângă acoperirea cheltuelilor să realizez şi un profit, care sămi serviască de bază pentru a putea duce la îndeplinirea o veche dorinţă a mea de a întemeia o gazetă cu adevărat independentă, a cărei nevoe se resimte astăzi mai mult ca ori şi când, — m'am hotărât să apelez pe cale publică la toţi oamenii de bine rugându-i să-mi uşureze realizarea intenţiunilor mele trimiţându-'mi înainte costul abonamentului, pe care l'am fixat în 60 Lei pentru ambele volume. In acelaş timp am hotărât să adaog la sfârşitul fiecărui volum reclame şi inserciuni pentru a acoperi şi pe această cale o parte din cheltueli. In vederea acestui scop, rog toate instituţiunile noastre: bănci, fabrici, întreprinderi de tot felul etc. să binevoiască a-mi trimite textul publicaţiunei, ce vor să dea, în timpul cel mai scurt, trimiţând în acelaş timp şi costul ei, ori obligaţiunea de a achita taxa cerută la un termin ce-l vor fixa. O astfel de publicaţiune cuprinzând o pagină întreagă şi publicată de 2 ori, va costa una mie Lei; jumătate de pagină: 500 Lei; una a patra de pagină: 250 Lei.

Rog a mi-se adresa la Cluj, Strada Moţilor, Nr. 15.*)

Aurel Ciato

*) Toate ziarele noastre sunt rugate să reproducă acest apel.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Caracterele psihologice ale raselor umane

Din epocile cele mai depărtate, diferenţele dintre caracterele psihologice, proprii fiecărui popor, au atras atenţia observatorilor.

La popoarele din antichitate, principalele trăsături ale caracterului erau aşa de evidente, încât au rămas expresiuni clasice în vorbirea curentă, în legătură cu dispoziţia mintală, proprie unei categorii de indivizi.

Chiar astăzi laconismul evoacă pe Lacedemonienii, scurţi la vorbă; atticismul, delicateţea gustului ateniau; sybaritismul lâncezeala locuitorilor din Sybaris; ilotismul, degradarea Ilo-ţilor; vandalismul furia distructivă a Vandalilor.

De asemeni unele formule romane scot în relief caracterele fizice sau morale proprii unor anumite rase: fides punica, stigmatizează reaua credinţă a Cartaginezilor, furor teutonicus, mânia agresivă a Germanilor; foetor judaicus, mirosul caracteristic al Evreilor.

Altele îşi trag originea din un sentiment de stimă sau de admiraţie, de exemplu: sobrietatea spartană, civismul roman, curajul gal.

In epoca contemporană, trăsăturile caracteristice ale diferitelor naţiuni sunt şi ele definite [illegible] universală. Le găsim în formulele următoare: mândria spaniolă, sângele rece al Englezilor, gentileţea franceză, susceptibilitatea italiană, mercantilismul olandez, patima beţiei la Ruşi, subtilitatea greacă, aroganţa prusiană, servilismul saxon, lăcomia bavareză, fatalismul arab, nepăsarea Pielilor Roşii etc.

Spiritul populaţiilor oprimate a fost totdeauna gata să semnaleze defectele fizice sau morale ale cuceritorului.

Când o naţionalitate a luat naştere prin gruparea de indivizi de rase diferite, deosebirile de caracter ale fiecărei rase ies la iveală imediat. In Spania activitatea Catalanului e în contrast cu indolenţa andaluză, cât şi cu lenea onorabilă a spaniolului din Castilia.

O antiteză, nu mai puţin izbitoare, găsim între vivacitatea spirituiui walon şi încetineala intelectuală a Flamanzilor.

Majoritatea istoricilor au adus lămuriri foarte precise, asupra caracterului popoarelor.

Astfel, descripţiunile lui Herodot asupra obiceiurilor locuitorilor din Asia mică sunt aşa de riguroase, încât un archeolog contemporan contele Potocki în cartea sa „Voyage au Caucase" recunoaşte perfecta exactitudine în obiceiuri la popoarele actuale.

Observatorii vechi intrigaţi de deosebirile pe care le constatau în mentalitatea diferitelor popoare, au căutat să găsească o explicaţie acestor deosebiri.

Solon atribue constituţia [illegible] oate a Tebanilor aerului Beoţiei vivacitatea atenienilor aerului subtil al Atticei; această părere o găsim adoptată şi în scrierile lui Cicero.

Plutarc dă deasemeni explicaţii foarte ingenioase asupra Atenienilor comparându-i cu Tebanii, Spartanii şi cu Cartaginezii.

Romanii au recunoscut imediat diferenţa de rasă, care separă pe Gali de Germani.

„Galii, — zice Caton, — luptă cu curaj, sunt foarte inteligenţi iubesc gloria, dar sunt uşurateci".

Strabon le atribuia aceleaşi calităţi de curaj, de mândrie, de încredere şi de mobilitate de caracter,

„încrezători în forţa lor, se adună la un loc luptând însă fără nici o ordine. Ii înşeli cu uşurinţă. Uşor de emoţionat, el se indignează contra nedreptăţii luând totdeauna partea celui asuprit".

Dion a semnalat şi el marea mobilitate a strămoşilor francezilor de astăzi: „Rasa gală e mai vioae ca celelalte, trecă d cu multă uşurinţă de la o hotărâre la cealaltă".

Iuliu Cezar a fost însă acela care a prins cel mai bine caracterul spiritului gal. El le arată uşurinţa în luarea deciziunilor, cât şi predispoziţia de a da importanţă faptelor noi.

Deosebirea caracterelor psihologice ale diferitelor rase, din care rezultă formarea caracterelor naţionale ale popoarelor nu e decât expresiunea unei tendinţi biologice universale.

Ca şi în speciile animale, cea mai uşoară deosebire între grupe aduce o alterare a raporturilor de sociabilitate.

Individzii societăţilor animale împărtăşesc solidaritatea mai departe de grupul lor.

Lucru care e dealtfel foarte aparent la insecte, la păsări, la maimuţe.

Turmele de elefanţi nu tolerează nici odată în mijlocul lor indivizi din altă turmă.

Diferenţele psihologice ale raselor umane ajung la aceleaşi efecte, coustituind astfel un factor importa t al co servărei lor.

Cum spune foarte limpede Voltaire: „Fiecare popor ca şi fiecare om are caracterul său propriu şi acest caracter general este format din totalitatea asemănărilor pe care natura şi obicelul l'au pus în locuitorii unei aceleiaşi ţări.

Astfel caracterul, geniul, spiritul francez rezultă din ceia ce au de asemănător diferitele provincii ale Franţei.

Asemănarea Francezilor între dânşii a făcut pe Diderot să zică: „Nu există naţiune care să samene mai mult uneia şi aceleiaşi familii".

Un cunoscut om al Germaniei, Karl von Moser defineşte astfel caracterul fiecărei naţiuni:

Germanul reprezintă supunerea, Englezul libertatea, Olandezul comerţul, Francezul onoarea.

In dictonuri proverbe găsim deasemeni această deosebire a caracterelor naţionale.

E celebră fraza lui Carol Quintul în această privinţă: „Trebue să vorbeşti în limba spaniolă lui D-zeu, în cea italiană femeilor, în cea franceză prietenilor, în cea engleză păsărilor şi în cea germană cailor".

Un proverb spune că recunoşti Italianul după ceia ce-i place să cânte, Francezul după ceia ce-i place să danseze, Spaniolul după mândrie, Germanul după băutură (L' italiano al cantare, i Francesi al ballare, i Spagnuoli al bravari, i Tedeschi allo sbevacchiare; si cognoscono.)

Un dicton foarte răspândit ne arată prin ce fraze îşi manifestă diferitele rase, preocupările dominante ale indivizilor. Astfel când află de moartea unei persoane Francezul întreabă: de ce a murit?; Germanul: ce etate a avea?; Englezul: Era căsătorit; iar Americanul: Era asigurat.

Intr'o ordine de idei mai glumeaţă se povesteşte că dacă într'o cafenea cade o muscă în ceaşca consumatorului, Englezul cere o altă cafea, Francezul se mulţumeşte s'o scoată înainte de a bea cafeaua, pe când Neamţul înghite şi musca odată cu cafeaua.

Deosebirea eseţială a locuitorilor din Anglia poate fi prinsă din următoarea caracterizare spirituală:

„Dacă într'un compartiment de tren se află un irlandez, un englez şi un scoţian, când se opreşte trenul, irlandezul grăbit e deja pe peron, dar şi-a uitat umbrela! Englezul se coboară imediat ce s'a oprit trenul, dar nu uită nimic. Scoţianul nu se scoboară decât numai câteva minute după acela, luând şi umbrela uită de irlandez".

Din toate popoarele Europei, acelea care au caractere mai opuse sunt cei francez şi german. Claritatea şi precizinea limbei caracterizează spiritul francez, greutatea şi obscuritatea sunt apanajul gândirei germane. Pentru German cuvintele cele mai puţin importante sunt la începutul frazei, pentru Francez tocmai contrar, la sfârşitul ei.

— *Ay.* —

Bătrânul general...

In articolul dlui general Averescu apărut în „Indreptarea“ de alaltăeri şi de care am pomenit în numărul nostru de ieri, se afirmă printre altele:

„Noi dorim să luăm guvernul numai atunci când vom fi chemaţi de încrederea generală — iar Coroana va fi dispusă să ratifice această încredere publică. Principalul pentru noi este să se garanteze ţării „ordinea şi legalitatea“.

„Pentru asta e nevoie ca oamenii politici luminaţi să facă toate sacrificiile spre a se crea în viaţa noastră bublică, un organism politic tot atât de tare ca şi cel liberal“.

„Liberalii n'au forţe morale, dar dispun de cele materiale etc.“

*

Bietul domn general, el o ţine veşnic cu a lui: „Muncă, Ordine şi Legalitate“, deviza lui favorită, în jurul căreia s'a risipit atâta haz.

El vede bine cum rând pe rând, vorba cântecului popular, — „Dela Dorohoi până la Severin“, — foştii săi prefecţi şi subalterni înfundă puşcăria, şi totuşi îi dă înainte cu Cinstea, cu Ordinea şi cu Legalitatea. I-s'a înfipt în adâncul gândului refrenul acesta şi nu-i chip să i-se mai desrădăcineze de acolo. Schuller, Tăsăuanu, generalul Văleanu-Bruttinel şi câte şi mai câte nume celebre, nu-i mai vin de loc în memorie bătrânului general, pentru a-i arăta cât de deplasat e în gura şefului aşa zisului „partid al poporului“ cuvântul de ordine şi cel de legalitate.

Oare îşi închipue încă serios dl Averescu, că foştii săi partizani au fost model de cinste şi au condus ţara model de legal? Să fie cu putinţă ca dl general să fie şi astăzi tot aşa de naiv ca pe vremea când se lupta cu opoziţia în Parlament, apărând gestiuni ministeriale cari provocaseră scandaluri omerice?

E foarte probabil.

Se ştie doar că pe vremea guvernărei sale, ajutanţii personali ai d-lui general Averescu îi ascundeau multe lucruri petrecute în partidul său, aşa că de multe ori în contactul cu Parlamentul s'a întâmplat ca fostul prim ministru să afle unele adevăruri, care-i năcăjeau şi-i încurcau complect.

Oare şi acum se procedează în acelaş mod la comandatura partidului poporului?

Ar avea haz ca dl general, habar să n'aibă bunăoară că iubitul şi credinciosul său amic şi partizan dl maior Traian Mihăilescu, a fost prefect de Vâlcea, a intrat de curând la răcoare tocmai pentru legalitatea şi cinstea de care a dat dovadă în serviciul său!

Ar avea haz ca dl general habar să n'aibă de toţi ceilalţi foşti prefecţi şi deputaţi ai săi, cari acum şi petrec zilele după zăbrelele puşcăriilor, sau pledează pentru munca şi cinstea din timpul serviciului lor în faţa procurorilor.

In cazul acesta i-se iartă domnului general întrebuinţarea celor trei cuvinte, care în nici un caz nu-şi pot avea locul în „Indreptarea.

Urechile lui Midas

De câte ori un glas autorisat se ridică din public împotriva presei de scandal ce s'a întins, ca o pecingine, azi, „Patria“ se simte numai decât cu „musca pe căciulă“.

Ne aducem aminte de scandalul provocat, cu prilejul conferinţei dlui prof. I. Paul. Opinia publică a înferat atunci cum se cuvenea ieşirea impudentă a foii partidului naţional.

Dar lecţiile — se ştie — nufolosesc nici odată „Patriei“. Când deunăzi d. general Anastasiu, unul dintre cei mai distinşi ofiţeri ai oştirii noastre, şi-a publicat reflexiile, care sunt ale oricărui om onest, faţă de focarul infecţios ce constitue pentru societate o bună parte a presei de azi, dintre câte ziare apar în Ardeal tot „Patria“ s'a simţit ca „musca pe căciulă“. O nouă ieşire brutală, delicioase naivităţi asupra culturii „filozofice, literare, pedagogice, politice s.a.“, pentru cine se desprinde din casta sa“ spre a scrie către naţie, stârnit humorica ilaritate a Clujului. Căci şi-a închipuit numai decât cetitorul imensa cultură „filozofică, literară, pedagogică, politică s. a.“. A ilustrului care somă pe eminentul ofiţer a-şi pruduce titlurile de „intelectual“.

O bietele urechi ale lui Midas! Ori-ce ar face bietul confrate, ele ies la iveală mereu.

Statul plăteşte

Ziarele au aflat ca dl ministru de război va cere guvernului în cursul lunei o sumă de 15 milioane, menită a mări fondurile de rulment pentru consumurile militare.

Vestea a făcut ca multe din ziarele care se străduiau să sguduie disciplina din armată prin acţiunea lor deşănţată împotriva guvernului, învinuindu-l că n'are grijă de ofiţeri, să înceteze această campanie condamnabilă şi să înregistreze ştirea cu toată atenţia cuvenită.

Dar lucrul acesta nu s'a putut petrece fără o excepţie: „Aurora“ tot mai are ceva de murmurat. Ea e sigură că numai ofiţerii superiori vor profita de cele 15 milioane.

Şi-i dă înainte cu mentalitatea lui conu Leonida în faţa reacţiunei, că sistemul cel mai bun e tot mărirea soldelor.

Era şi fatal. Foaia care reprezintă bolşevismul în România, nu putea concepe o altă remediere a greutăţilor economice actuale pe care le resimţim cu toţii, nu numai ofiţerii, decât după chipul bolşevic: cu teva tiparniţe de bancnote şi un budget de trilioane şi de catralione, în sfârşit de ţifre de acestea astronomice, cum a fost socotit recent, budgetul bolşevic.

Şi pe urmă refacerea ar veni dela sine. Fericită ar mai fi Ţara noastră, dacă ar începea pe mâna patronilor „Aurorei“.

Scopul „Uniunei Maghiare“

In şedinţa comitetului central al Uniunei Maghiare, convocată şi ţinută Sâmbătă, la 5 August c. — cu autorizaţia dlui Ministru de interne, — pentru modificarea şi stabilirea definitivă a statutelor, s'au vorbit şi s'au aprobat, din partea reprezentanţilor minorităţii maghiare şi ovreeşti, lucruri cari nu numai că nu arată gândul conpatrioţilor noştri maghiar de a se împăca cu situaţia ce o au în România-mare, situaţie mult superioară faţă de cea pe care o au maghiarii ca minoritate în ori-care alt stat, ci din potrivă nici mai mult nici mai puţin, că din Ţara noastră vreau să facă un stat federativ.

Acesta este în definitiv şi rostul înfiinţării Uniunei-Maghiare, care, înfiinţată odată, şi până la ajungerea scopului ei, trebue să fie nu numai forul politic suprem al maghiarimii ardelene faţă de guvernul ţării româneşti, ci mai mult forul şi factorul politic care să prezinte această maghiarime şi în faţa corporaţiunilor internaţionale.

Nu mai întrebăm, că oare ce va zice guvernul ţării, care de sigur îşi va şti face datoria, în faţa acestor declaraţii aplaudate şi primite cu un mare elan de însufleţire din partea membrilor comitetului central al Uniunei maghiare şi a participaţilor la şedinţă, ci ne mărginim numai a constata şi cu acest prilej un mare adevăr, pe care trebue să-l recunoască odată şi neimpacata minoritate maghiară, că România întregită este cu adevărat ţara libertăţii întrunirilor, a cuvântului şi a scrisului. Căci altfel cum se explică faptul, ca la o întrunire publică, ca aceia a Uniunei maghiare, — la care au luat parte nu numai maghiari şi ovrei din ţara noastră, ci şi mulţi maghiari veniţi anume din Ungaria, — s'a putut vorbi, şi s'au putut face declaraţii, nestânjenite de nimeni, ca şi acelea ce s'au enunţat în şedinţa de Sâmbătă a comitetului central a Uniunei maghiare?

Intrebăm pe compatrioţii noştri maghiari, ce s'ar fi ales de o astfel de Uniune românească şi de membrii ei pe vremea stăpânirii ungureşti, după declaraţiuni asemănătoare?

Să nu mergem mai departe, ci numai la zilele Memorandului.

Da, le trebue conpatrioţilor noştri Uniune — un guvern al Ardealului — un pium desiderium şi pentru alţii, — care să-i cărmuiască, şi care să aibă legături internaţionale directe cu . . . Ungaria.

Să spună acei reprezentanţi ai Ungariei, cari au luat parte la toată mişcarea de Sâmbătă a Uniunei maghiare, de ce libertate a întrunirii, a cuvântului şi a scrisului se bucură cetăţenii unguri de naţionalitate română, sârbă, etc. în Ungaria?

Or, aceasta o va spune suspinul înăbuşit, şi care totuşi se aude şi până la noi, al românilor înfundaţi în închisorile ungureşti; o va spune vântul ce ne aduce jalnica veste a totalei cutropiri prin maghiarizare a şcolilor şi bisericilor româneşti, a totalei opresiuni dată de Statul ungar, de a se ţinea vre-o întrunire sau de a se face mişcări şi numai religioase şi culturale de naţionalităţile minoritare din Ungaria.

Şi Uniunea maghiară totuşi se va face, — căci ea trăieşte şi se organizează de 2 ani încoace, — şi fără aprobarea guvernului. Nu-i oare şi aceasta o libertate, care va duce, — vezi, doamne — la restaurarea... Ungariei de odinioară? MEMENTO.

Răspândiţi „Infrăţirea“

LIMBA MATERNA a evreilor din Ardeal

O acţiune foarte curioasă. Uniunea Naţională a Evreilor din Ardeal cere călcarea principiului minorităţilor. Limba maghiară în şcolile evreieşti? Majoritatea evreilor nu vorbesc ungureşte în familia. Câteva date statistice

Chestiunea limbii de predare în şcolile minoritare a fost deplin tranşată. România a înţeles să lase toată libertatea de instrucţie şi cultură, aprobând minorităţilor dreptul de a se instrui şi manifesta în limba lor maternă.

Dintre toate popoarele minoritare din Ardeal, evreii sânt singurii cari n'au folosit încă dispoziţiunile guvernului. Din potrivă, chestiunea limbii de predare în şcolile evreieşti se află la o cotitură destul de importantă. Evreii sânt împărţiţi în două tabere asupra acestei chestiuni. Unii susţin limba naţională evreiască, jargonul, ca limbă de predare în şcoli; alţii se încăpăţinează a se socoti unguri şi cer ca limba de predare să fie limba maghiară.

Guvernul, fără îndoială, este şi rămâne pentru prima părere, adică pentru limba naţional evreiască ca limbă de predare în şcoli. Un ordin al ministerului instrucţiunei e destul de clar în această privinţă.

Se pare însă că ordinul ministerului n'a fost suficient pentru a rezolvi problema. O delegaţiune a Uniunei Naţionale a Evreilor din Ardeal a plecat la Bucureşti pentru a expune pe larg chestiunea ministerului de instrucţiune.

Din declaraţiunile pe care dl Dr. Teodor Fischer, preşedintul Uniunei Evree, le face unui ziar bucureştean, se pare că punctul principal al memoriului este recunoaşterea limbii maghiare ca limbă maternă pentru evreii din Ardeal.

Cu toată aparenţa ei de farsă, chestiunea aceasta este foarte importantă. Curentul maghiar se pare a fi repurtat un însemnat succes în sânul conducătorilor poporului evreu din Ardeal. Din argumentaţia d-lui Dr. Teodor Fischer, acest lucru pare a resulta şi mai evident.

Cele mai recente dispoziţii ale Ministerului Instrucţiunii Publice, spune dl dr. Fischer interzic instruirea copiilor de evrei în limba ungară, căci după ordinul ministrului de instrucţie publică, nu limba ungară este limba maternă a copiilor evrei ci limba ebraică, sau jargonul. Părerea noastră însă este că astăzi încă limba maternă a evreilor din Ardeal este cea ungurească, fiindcă acasă la părinţi, copiii au vorbit limba maghiară şi nu limba evreiască, şi limba asta o înţeleg şi o cunosc. Vă întreb acum în ce limbă pot fi instruiţi copiii dacă nu în limba pe care o cunosc de acasă?“

Argumentele preşedintului Uniunei Naţionale a Evreilor din Ardeal, par a fi destul de întemeiate. Ele sunt însă în întregime în potriva principiilor minorităţilor recunoscute de către statul Român şi în potriva intereselor naţionale evreieşti.

Pentru statul Român, a aproba instrucţia micilor evrei în limba maghiară ar însemna încălcarea principiului minorităţilor recunoscut şi amânarea rezolvirii lui la nesfârşit, ceea ce ar constitui o greşeală de neiertat. Pentru poporul evreu din Ardeal, însuşirea punctului de vedere al Uniunei Naţionale Evreieşti ar avea şi mai grave urmări. Generaţiile de evrei trecute prin şcolile evreie cu limba maternă maghiară, în cel mai bun caz nu vor fi nici evrei, nici maghiari. Şi nu credem că acesta e scopul tuturor sbuciumărilor conducătorilor poporului evreu din România.

Chestiunea însă trebue privită şi din alt punct de vedere. D-l Dr. Fischer, în calitatea sa de prezident al Uniunei Naţionale a Evreilor din Ardeal, ar trebui să ştie că marea majoritate a poporului evreu utilizează în relaţiunile familiare limba evreiască jargonul. Limba maghiară a fost însuşită în familie de către o nefericită semnată minoritate de privilegiaţi ai soartei; de către cele câteva mii de evrei intelectuali, funcţionari evrei maghiarizaţi şi negustori. Şi pentru aceştia s'a recunoscut principiul minorităţilor.

E nevoie să mai dovedim aceasta? O vizită în judeţele cu populaţia evreiască în masse compacte — Maramureş 33.535 evrei; Bihor 29.000 şi Sătmar 22.365 — ar fi deajuns pentru răsturnarea afirmaţiei că evreii au vorbit „acasă la părinţi“ limba maghiară. Chiar în judeţul Cojocna, care are numai 14.000 de evrei, şi care se afla în trecut mai aproape de influenţa stăpânirei maghiare, nu vorbesc în familie limba maghiară decât locuitorii evrei ai Clujului, şi nici aceştia toţi.

Astfel stând lucrurile, nu ştim pentru cari motive remărturisite conducătorii poporului evreu din Ardeal se opun unei măsuri în perfectă concordanţă cu principiile minorităţilor şi cu interesele naţionale evreieşti.

De altfel, neseriozitatea chestiunei aşa cum o pune Uniunea Naţională a Evreilor din Ardeal reiese şi mai clar din faptul că evreii condiţionează adoptarea sau neadoptarea limbii evreieşti ca limbă maternă de unele chestiuni materiale. Dacă Statul va fi în stare să satisfacă cererile de susţinere materială a şcolilor evreieşti, nimic nu îl va îndemna să procedeze împotriva principiilor de dreptate şi echitate cari stau la baza vieţii noastre de Stat modern.

Poporul evreu nu trebuia să purceadă la reclamarea drepturilor sale printr'o argumentare falsă şi o ameninţare ridicolă.

Avem însă convingerea că guvernul va şti să întoarcă pe drumul cel bun o acţiune care nu poate să fie decât în paguba poporului evreu din Ardeal.

A. R. Gus

I. NACHT
Societate în nume colectiv
Sucursala CLUJ
Piaţa Cuza-Vodă 12
2078
METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA
EN-GROS.
Telefon interurban 6-53.
Adr. telegr. METALNACT.

INFORMAȚII

Cu prilejul vizitei canonice a P. S. S. episcopului Nicolae la Cojocna, va avea loc în August st. n., un mare concert urmat de dans în sala băilor din localitate. La concert va lua parte și corul episcopiei din Cluj. Intrarea 20 Lei de persoană. Suprasolviri se primesc și se vor anunța în ziare. Venitul curat este destinat orfanilor din războiu. Inceputul la ora 8 seară.

D-nul G. Dobrovici directorul general al contabilității generale a statului și datoriei publice a plecat la Dorna Vatra, spre a supune cunoștinței d-lui Vintilă Brătianu, ministru de finanțe, mersul lucrărilor din direcția d-sale.

La Palatul regal s'a primit din Franța trăsura regală, care va servi la încoronarea dela Alba-Iulia. Echipagiul încărcat de aur și argint costă 35.000 franci francezi.

D-nul general Moșoiu ministrul comunicațiilor în urma inspecțiilor făcute a luat măsuri, ca începând de la 15 August să se pună în circulație un tren accelerat Oradia-Mare—Brașov și retur, care să fie în legătură cu trenul care pleacă la 6'30 din București.

D-nul Alex. Constantinescu ministrul agriculturei și domeniilor, însoțit de d-nul G Cipăianu, directorul general al Casei de împroprietărire, a plecat aseară în Bucovina, unde va inspecta și îndruma lucrările de expropriere. De aci d-nul ministru va trece în Maramureș, unde sunt sorocite mai multe expoprieri.

Ministerul de finanțe aduce la cunoștința tuturor persoanelor, cari au beneficiat de prelungirea contractelor de închiriere, după legea chiriilor în vigoare și care n'au plătit taxele de timbru la aceste contracte că ministerul le acordă termen de plată până la 15 Septembrie 1922.

Consiliul de miniștri a împuternicit pe d-nul ministru al industriei și comerțului, ca pe viitor să aprobe singur toate vânzările de produse miniere și metalurgice, precum și cumpărările de materiale necesare întreprinderilor miniere ale Statului pe baza avizului dat de către comisiunea specială instituită în acest scop pe lângă direcțiunea generală a minelor.

Ieri după amiază la ora 5, s'a întrunit la ministerul de industrie și comerț, comisiunea de export, spre a lua în discuție regimul mai multor articole exportabile.

Dl Ion Massim Leuș, Director general al societății de asigurări „Creditul Social" din București a sosit în localitate și primește pentru Reprezentanță la Hotel New-York dela 5—7 p. m.

Ministerul de finanțe a trimis o circulară administrațiilor financiare din țară prin care arată că toți funcționarii să se prezinte la serviciul fix la orele hotărâte. In acest scop cere să se înființeze condice de prezență, unde să semneze funcționarii. In această condică va semna și administratorul financiar, indicând și când s'a prezentut la serviciu.

In acelaș timp s'a comunicat și inspectorilor financiari ca să controleze condicele de prezență și să lucreze și aceștia la aceleași ore ca și funcționarii.

Deplasările inspectorilor financiari, vor fi semnalate ministerului de finanțe.

Ministerul de finanțe a intervenit din nou pe lângă legațiunile noastre din străinătate ca să înainteze ministerului tablourile tuturor studenților români admiși la schimbul de valută.

Aceste tablouri vor fi înaintate cel mai târziu până la 15 August când urmează să se întrunească comisia de valută, spre a stabili definitiv cui și ce valută trebue să se dea studenților români carl urmează cursurile de specialități din străinătate.

In legătură cu această chestiune, ministerul de finanțe a intervenit pe lângă siguranța generală a statului să nu mai libereze pașapoarte tinerilor studenți căci statul nu va răspunde de situația acestora în străinătate.

Se pot elibera pașapoarte numai studenților, cari vor da declarațiuni că se duc în străinătate pe cont propriu.

Tariful cel nou de mărfuri care a intrat în vigoare dela 1 August, se va aplica și pe liniile căilor ferate particulare din Transilvania, administrate de C. F. R.

Direcția vânătoriei din ministerul de domenii a intervenit pe la toate circumscripțiile polițienești din țară și prefecturi pentru a supraveghea pe vânători și a face razii la restaurante, în ce privește vânatul oprit.

Ministerul sănătății publice, a muncii și ocrotirilor sociale (direcțiunea generală a serviciului sanitar) au fost autorizat să cumpere pentru ambulatoriul policlinic din Oradea-Mare, pe prețul de 300 mii lei, imobilul societății agronomice a jud. Bihor, în care se află instalat actualmente acel ambulatoriu.

Ziarul „Cablograme" dă amănunte în privința necotării oficiale a leului la bursa din Paris. Din cauză că cererile de lei sunt prea mari și ofertele insuficiente leul nu a fost cotat oficial la Paris.

Inspectorarul sanitar din Cluj ne roagă să desmințim știrea aparată în unele ziare din Capitală după care în comuna Copacea de lângă Cluj s'ar fi înregistrat două cazuri mortale de holeră.

Dl Inginer Emil Nițescu, directorul regional Cfr. Cluj a început inspecțiunea căilor ferate din Ardeal.

Eri d-sa, însoțit de d-nii Colțescu, șeful serviciului mișcărei și Ing. Teodorescu sub șeful serviciului de tracțiune, a inspectat valea Mureșului, precum și stațiile de pe linia Cluj—Feldioara Războieni, luând toate măsurile cuvenite pentru ca neajunsurile să fie înlăturate.

Cu deosebire dl director Nițescu a ținut să se intereseze personal de măsurile ce trebuiesc luate în vederea intensificărei exportului de cherestea de pe valea Mureșului.

Deasemenea, în inspecția făcută, d-sa a luat severe măsuri ca restauratorii de gări să nu speculeze publicul, fixându-le prețuri maximale.

Dl Al. Constantinescu ministrul agriculturii înapoiat de curând din Basarabia a constatat că legea agrară se aplică acolo cu toată rigoarea; mai toți sătenii au fost împroprietăriți.

Cei câțiva cari n'au primit pământ vor fi colonizați în alte regiuni ale Basarabiei.

„Societatea Anonimă pentru îngrășarea porcilor și industria cărnei din Gherla" cumpără în permanență pe lângă prețurile pieței, din proprietatea domeniilor, porci și tot soiul de cereale în cantitate nelimitată și vinde porci grași precum și alte producții prelucrate din porci.
1515

Societatea pentru creșterea porcilor

Ziarele locale au înregistrat, zilele acestea, constituirea unei „Societăți pentru creșterea porcilor" în Cluj.

In fruntea comitetului, — d. prefect I. Meteș, d. primar Iulian Pop, d. consilier Oană ș. a.

Publicul se întreabă, în nedumerirea lui, dacă dl prefect și dl primar nu trebue să se ocupe mai degrabă și mai serios de înalta misiune legată de funcțiile lor, decât de porcii unei societăți care, — suntem siguri — nu va ieftini carnea, nici untura pe piața exasperantă a Clujului.

Așteptăm statutele societății și comunicatul autorităților ce patronează porcii fericitei societăți.

Cetiți „Infrățirea"

Chestiunea limbei esperanto

De vorbă cu profesorul italian dr. Umberto Toschi

Aseară, cu expresul de Ostende, a sosit în localitate ziaristul Umberto Toschi, profesor la Academia din Bologna, venit în călătorie de studiu în România. Dsa pleacă azi la București și se va înapoia peste câtva timp în localitate, rămânând a'ci vreo două săptămâni. Dsa a fost primit la gară de către delegația esperantiștilor și de către reprezentanți presei, cu care a petrecut aseară câteva ceasuri frumoase la restaurantul din parcul orașului.

Am avut ocazinnea să ne informăm dela distinsul confrate asupra felului cum e privită în străinătate limba esperanto, al cărei profesor și harnic luptător a fost atât la Bologna, cât și la Genova și în toate țările pe unde a umblat.

Tânărul profesor și ziarist, un om deosebit de simpatic și cult, vorbind perfect franțuzește, spaniolește, englezește și italienește, ni-a arătat, că entuziasmul ce'l are pentru l. esperanto, nu se atribue, în urma acestora, faptului, că această limbă e mai ușoară, ci numai importanței, utilității ei.

Chestiunea limbei esperanto — ni-a spus dsa — este deosebit de importantă pentru orice popor latin. Împrăștiate în lungul istoriei, popoarele latine și-au menținut caracterul latin, astfel încât, personal, dsa chiar dela graniță, decum a auzit dela grăniceri l. română, a înțeles o instinctiv.

Limba esperanto va servi pentru strângerea raporturilor dintre popoarele latine în momentul, când l. engleză amenință să excludă limbile latine, este interesul neoiitinilor, să'și mențină prestigiul. L. esperanto, creată din cea latină, este o nouă probă a civilizației latine.

Stăruind asupra avantajilor ei, d. Toschi ni-a înșirat printre altele următoarele: fiind această limbă nespus de ușoară și pretutindeni în lume latită, îți dă posibilitatea de a cutreiera tot pământul, fără să fii nevoit să recurgi la o limbă străină și mai ales dacă ești comerciant; pentru românii ardeleni prezintă avantajul, că poate, într'un moment când se va fi ridicat la nivel să excludă influența germană de care ne resimțim dureros; pentru școlari prezintă avantajul de ale putea face extraordinar de facilă achiziția culturală universală, pe care altfel și-ar face-o înmiit mai greu.

Și-acum, din punct de vedere pedagogic — peste celelalte considerațiuni, ca de pildă, filologice etc. trecem — este avantajoasă, întrucât s'a dovedit în Italia, că sprintenește pătrunderea elevilor, le agită interesul pentru lumea largă, le dă imboldurl pentru cunoașterea geografiei, etnografiei etc.

In Italia limba esperanto s'a introdus facultativ (după hotărârea părinților) în Cremona, Milano și Bologna. Cursurile de esperanto din clasele primare superioare (5-a, 6-a) din aceste trei orașe sunt cercetate de vreo 3000 școlari.

Mișcarea esperantistă italiană este sprijinită larg de oamenii dela cârmă. Guvernul și-a trimis în ultimii trei ani delegatul cătră Alessio la toate congresele esperantiste naționale și internaționale. Federația esperantistă italiană numără circa 2000 de membri. Este de notat, că nimeni în Italia n'a adus esperantiștilor vr'o aluzaie de antinaționalism. Dimpotrivă.

La aceste declarațiuni ale confratelui italian mai ținem să adăugăm următoarele:

D-sa, la congresul dela Genova de astă primăvară, la care a fost reprezentantă și România a demonstrat statistic toate constatările de mai sus cu privire la avantagiile date de l. esperanto din punct de vedere pedadogic. D-sa mai adaogă, că și profesorul este deosebit de avantajat, putând face studii pecagogice asupra copiilor de diferite naționalități. Cât despre avantajul l. esperanto pentru gazetari, prin limba aceasta s'a ajuns, ca corespodenții din diferitele țări, fără să cunoască limba gazetei respective, îi pot furniza material în esperanto, aducându-i un serviciu neprețuit.

D. dr. Toschi și-a încheiat declarațiunile exprimându-și încrederea, că și la noi l. esperanto va găsi sprijinul oficiat ce i-s'a dat în alte țări.

Știri din Sălaj

In ziua de 6 August a avut loc în comuna Gârcei, județul Sălaj solemnitatea predărei unui clopot donat bisericei din numita comună de către d-l general Moșoiu, ministrul comunicațiilor.

Sosirea d-lui Ministru Moșoiu a fost sărbătorită de toți țăranii din ținutul Zalăului. Pretorul Gheorghe Pop din Șimleu a urat bun sosit înaltului oaspe, în numele Sălăjenilor. La biserică a fost întâmpinat de cuvintele însuflețite ale preotului local Ștefan Săbou.

La această serbătoare au mai luat parte pe lângă d-l Ministru Moșoiu și următorii. D-l Th. Mihali cu D-na, D-l Dr. Toman, prefectul județului cu D-na, Dr. Ghețle juriaconsultul județean, Contele Wesselenyi Ștefan, etc.

Slujba religioasă a fost oficiată de preoții: L. Simu din Jibău, Al. Pocol, Ștefan Săbou și M. Pop.

A urmat apoi un banchet cu ocazia căruia s'au ridicat toasturi pentru M. S. Regele, Generalul Moșoiu și Th. Mihali.

După banchet s'a jucat o horă românească în frunte cu D-l Ministru general Moșoiu, horă la care au luat parte toți țăranii, cari erau de față.

Vopsește și curățâ bine în timpul cel mai scurt cu preț eftin **UNIO** Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

S'au deschis Antrepozitele **FRENKEL** Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)

CHESTIUNEA AVOCATILOR

— Cum o vede un ziar ardelenesc dela Bucureşti —

Intre avocaţii băştinaşi şi cei veniţi din vechiul regat există o permanentă stare de tenziune. Conflicte regretabile din toate punctele de vedere se ivesc pe fiecare zi, şi starea aceasta este departe de nădejdea vre-unei îndreptări.

Chestiunea neînţelegerilor dintre avocaţii produşi de universităţile de pe cele două versante, ale Carpaţilor, nu a putut fi deslegată nici de argumentele pro şi contra ale discuţiunilor de presă, nici de măsurile conciliatorii ale ministerului de justiţie şi nici măcar de protestele vehemente ale avocaţilor băştinaşi din Ardeal.

Nu ne-am amestecat prea mult în discuţie, pentrucă ştiam cât de inutilă era o atare intervenţie.

Paginile noastre au stat deschise tuturor părerilor, şi rezultatul l'am văzut. Intre avocaţii ardeleni şi cei din vechiul regat, tenziunea e aceeaşi, dacă nu şi mai agravată.

Dar iată că în „Albina", ziarul unităţilor din Bucureşti, găsim în această chestiune opiniuni cari fără îndoială vor surprinde pe avocaţii ardeleni cari nu admit în faţa instanţelor judiciare din Ardeal pe avocatul nedoctor din vechiul regat.

Iată ce scrie ziarul „Albina" în Nr. 167 de Vineri, 11 August 1922:

„Se cunoaşte refuzul câtor-va barouri din Transilvania de a nu primi în sânul lor avocaţi din vechiul regat.

„*Nu cunoaştem motivele invocate de ei şi nici nu suntem dispuşi să le analizăm. Oricari ar fi ele putem anticipa că nu vor prezenta nici când cel puţin garanţia seriozităţei.*

„Toate barourile din regat sunt la dispoziţia fraţilor noştri din noulle teritorii. In Basarabia avocaţii din regat nu au anihilat câtuşi de puţin activitatea localnicilor, nu i-au întunecat şi continuă a lucra într'o confraternitate ce face cinste basarabenilor. La fel poate fi şi în Transilvania. Avocaţii de acolo nu se pot teme de concurenţa celor ce vin peste ei. Să'i primească, să'i vază la lucru şi pot fi siguri de pe acum că cei ce n'au făcut treabă aci, nici acolo nu vor face.

„Deasemenea avocaţii de acolo pot veni aci, să lupte lângă ai noştri, să'i cunoască şi să aibă ambiţia de a'i întrece, de a fi deasupra lor.

„Numai astel ne putem cunoaşte, ne putem contopi, putem învăţa unii de la alţii şi înlătura ce e rău, sau nefolositor. Şi credem că aşa se va proceda".

Şi „Albina" are perfectă dreptate: In vechiul regat, Barourile au primit cu braţele deschise pe avocaţii ardeleni. De ce nu ar fi făcut la fel şi Barourile din Ardeal.

Cuvintele pline de înţelepciune ale ziarului „Albina" vor fi fericite de rezultatul veninoaselor discuţiuni de până acum?

Ele vin din partea unui ziar care nu poate fi suspectat de părtinire pentru vechiul regat şi pentru avocaţii ieşiţi din universităţile de acolo.

Ultime informatii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti)

Ora 2 p m

Proectul legii pentru încurajarea construcţiilor s'a terminat şi a fost supus aprobării ministerului muncii. Modificările introduse privitoare la procurarea materialului, înlesnirile de transport vor fi depuse împreună cu proectul la deschiderea parlamentului.

•

Prinţii moştenitori ai Greciei, care pleacă acum din Atena vor sosi în Constanţa Duminecă şi de aici vor lua trenul direct spre Sinaia.

•

La 19 August va avea loc serbarea aniversării victoriei dela Mărăşeşti, la care vor participa delegaţii din toată România.

■

Congresul învăţătorilor din întreagă România a fost convocat la Bucureşti pentru zilele de 8 Septembrie.

■

Invăţătorii congresişti vor avea pe căile ferate reducere de 75 la sută, li se va da găzduire în internatele şcoalelor din Bucureşti. La gară îi vor aştepta un comitet de rececpţie. După terminarea congresului vor face o escursiune la Mărăşeşti.

•

Direcţiunea generală a datorilor publice face cunoscut comisiunilor pentru stampilarea titlurilor de rentă română, să încheie până la 15 August lucrările.

•

La Genova a fost înfiinţată camera de comerţ italo-română Birourile au fost instalate în palatul bursei din Genova. Scopul ei este să studieze împreună cu Camera de comerţ italiană lichidarea datoriilor înainte de războiu ale comercianţilor români faţă de casele comerciale şi de statul italian.

TELEGRAME

Sancţiunile Franţei

Strassburg. — Azi până la ora 12 s'a decis expulzarea a 5 sute germani din Alsacia-Lorena.

Bolşevicii revin

Berlin. — Sovietul din Moscova au hotărât să dea libertate deplină industriei. Controlul lucrătorilor din fabrici a fost desfiinţat.

Guvernul francez aprobă politica d-lui Poincare

Paris — **Azi s'a ţinut un consiliu de miniştri asupra situaţiei externe. Consiliul a aprobat cu unanimitate politica lui Poincarei.**

Muncitorii germani contra unui nou războiu

Berlin. *Congresul internaţional al sindicatelor muncitorilor minieri a hotărât ca în caz de războiu să declare greva generelă.*

Belgrad. *Deputatul sârb radical Gavrilovici a asasinat. Autorul asasinatului a ramas neconoscut.*

Conferinţa dela Londra se va ocupa cu situaţia financiară a Austriei.

Conferinţa dela Londra

Punctul de vedere englez. Atitudinea lui Poincaré

Londra. — Agenţia „Reuter" anunţă, că cercurile politice consideră situaţia în mod pesimist. Impresia e că dacă situaţia nu se va schimba radical, lucrările conferinţei vor trebui întrerupte.

■

Londra. — Memoriul cabinetului englez prezentat conferinţei dela Londra acceptă propunerea încasării de 25 la sută din taxele de vamă pe exportul german.

Propune sub rezervă controlul pădurilor şi minelor din regiunea Rinului, numai în caz de reavoinţă din partea Germaniei.

Nu acceptă stabilirea liniei de vamă în regiunea Ruhrului şi Rinului.

Pare puţin probabil, că Poincare să primească soluţia engleză, care nu dă destule garanţii.

Azi Lloyd George va încerca din nou o înţelegere cu Poincare privitor la condiţiile franceze, adică la ocuparea vămilor, controlul minelor şi pădurilor. E posibil ca în această privinţă să se găsească o soluţie satisfăcătoare pentru Franţa şi Anglia.

■

Consiliul de miniştri englezi a adoptat atitudinea miniştrilor delegaţi la conferinţa dela Londra şi a hotărît susţinerea raportului experţilor cu privire la propunerile dlui Poincare.

Conferinţa se va întruni din nou mâine. Lloyd George a avut o întrevedere cu Thenis şi cu Schanzer apoi cu regele Angliei. Miniştrii englezi rămân deocamdată la Londra.

Ungaria se prăbuşeşte

Toată lumea se leapădă de coroane. — Scăderile mărci germane. — Negustorii din statele vecine fac mari cumpărări în Ungaria

Părerile financiarilor unguri

Scăderea coroanei ungare a produs panică la Budapesta nu numai printre economişti şi financiari, ci şi în rândurile populaţiei, care se grăbeşte să-şi plaseze micile economii în orice mărfuri, numai pentru a le scăpa de o nouă devalorizare.

Dăm mai jos părerile câtorva financiari unguri asupra situaţiei create de deprecierea coroanei în Ungaria.

Ce spune directorul băncii generale ungare

Dl director al Băncei Generale Ungare din Budapesta, dl Lipot Horvat a declarat următoarele, cu privire la scăderea bruscă a mărcei şi coroanei ungureşti.

— Urcarea bruscă a dolarului la Berlin, scăderea tot atât de bruscă a mărcei germane, precum şi urcarea în saluri a preţului grâului au provocat o adevărată panică în rândurile populaţiei. Toţi cred că coroana ungurească va ajunge soarta celei austriace şi că situaţia actuală este imposibil de remediat. Faţă în faţă cu părerea aceasta stă însă faptul, că Ungaria este o ţară agricolă şi nu este constrânsă la importul articolelor alimentare.

Mai departe, guvernul ungar face toate sforţările posibile pentur a reduce emisiunile de noui bilete de bancă si pentru a construi un nou sistem financiar şi sperăm că panica nu va ţinea mult, iar coroana nu va suferi o nouă scădere.

Publicului însă trebue să i-se atragă atenţia, că, dacă se teme de coroane şi voeşte să se scape de ele, atunci este cu mult mai bine să le plaseze în hârtii de valoare ungureşti cari sunt cu mult mai sigure.

Părerile baronului Madarássy-Beck

Baronul Madarássy-Beck, directorul Creditului ipotecar a declarat următoarele:

— Na ural, scăderea coroanei este în strânsă legătură cu scăderea mărcei germane, amândouă suferind presiunea reparaţiilor. Nu este naturală însă ca această legătură să fie aflat de strânsă şi mai departe, avându-se în vedere caracterul agrar şi situaţia politică şi economică a Ungariei.

Statele vecine fac mari cumpărături în Ungaria

Din Budapesta se anunţă, că negustorii din România, Cehoslovacia şi Jugoslavia, profitând de cursul scăzut al coroanei ungare fac mari cumpărări de articole industriale, produse de fabricele ungureşti, la Budapesta.

Guvernul ungar în urma marilor cumpărături ce le fac în Ungaria negustorii străini a hotărât să fixeze noui taxe de export la unele articole, iar fabricanţii vor urca preţurile urmând pilda Austriei.

Tot deodată se anunţă că partidul guvernamental a acceptat în unanimitate proectele guvernului de a impune noui impozite asupra proprietăţilor agricole.

Problema Scumpetei

Consiliul de miniştri din Ungaria ocupându-se de problema scumpetei a decis, în legătură cu crearea unei centrale a devizelor să stabilească o nouă listă a mărfurilor absolut necesare care vor putea fi importate.

Articolele de lux vor fi cu desăvârşire interzise la import. Articolele alimentare vor putea fi exportate numai cu autorizaţiunea ministerului de aprovizionare. Taxele de export vor fi sporite pentru a provoca o scădere a preţurilor în consumul intern.

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő şi Braunfeld
Cluj, Piaţa Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol
Este asortat în permanenţa cu:
Bijuterii fine. Ceasornice de precizione. Argintărie.
Preţurile cele mai moderate Telefon interurban 643

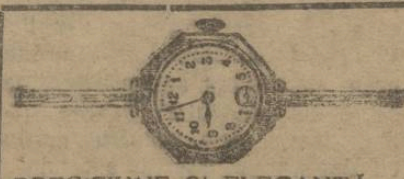

PRECIZIUNE ŞI ELEGANTĂ
CELE MAI NOI MODELE
„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brăţară
— în argint, aur, platină —
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piaţa Unirii. — Telefon 643 şi 350.

No. 13. Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii exelente uscate, pivniţe cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290. Lloyd 271

CASA INVĂȚĂTORILOR, CLUJ.

Concurs

Administrația "Casei Invățătorilor" din Cluj are nevoie în cursul anului școlar 1922—23 de următorii articli pentru liferarea cărora cere oferte, scrise până la 25 August a. c.

1. Lemne de foc circa 150 stânjâni
2. Pânea necesară
3. Carnea necesară
4. Coloniale necesare

Cluj, 10 August 1922

2070 ADMINSTRAȚIA.

In atențiunea
proprietarilor de casă, architecților și antreprenorilor.
văd. Iosif Tamásy
posede un mare depozit de sobe, mărfuri de porcelan terracotă, chamotă și faianță.
CLUJ, Calea Moților No. 7.
In casa proprie. ◆ Fondat în a. 1910

Reprezentanță generală din Ceho-Slovacia pentru vânzarea și instalarea de sobe de porcelan și terracotă, aranjament de bae, pardoseală cu cheramită și alte lucrări semene, cari toate să efeptuesc prompt, și pe lângă garanție.

Mărfuri **veritabile Ceho-slovace,** căutate în toată lumea, cari sunt **cele mai durabile, mai estetice și mai eftine.**

Prețuri de concurență nimeni nu poate să execute mai eftin. O singură încercare convinge mai multe ori. 1861

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcțiuni de Mori
Atelier de Motoare și mașinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. **Reducere 30%** pentru toți **funcționarii** publici și particulari, precum și **familiile lor.** 1253

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.
Banca Mobiliară
Soc. An.
Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.
Lloyd 605 1819

Uzina electrică orașului
Conducerea societății „GAIA"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Székyl)
Telefon No. 405

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă liferă instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. 148

Caută̆m
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Concurs

Administrația „Casei Invățătorilor" publică concurs cu termin de 15 zile dela data prezentă pentru ocuparea serviciului de

Portier.

Dela reflectanți se cere să fie sănătosi, să aibă o purtare neesceptionala, să fie terminat cel puțin școala primară cu bun succes.

Sunt preferiți foștii subofițeri în armată, jandarmerie, sau absolvenții alor 1—2 clase secundare.

Pentru serviciu primesc dela institut: locuință, vipt, (dejun amiază, cină), luminat, încălzit, salar 250 Lei lunar și venite laterale sigure circa 1500 Lei lunar.

Informații se pot lua în biroul Adminrstrației în orele de biurou.

2071 ADMINISTRAȚIA.

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj.** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Article frumoase de drogherie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, Piața Unirii No. 5. 1385

Descoperire Nouă

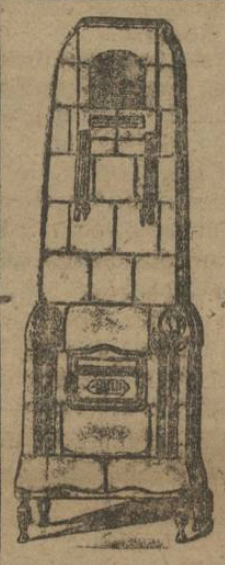

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi.
1393

Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj,** Strada Moților No. 7
L. C. Harötmuth si Karol Majere fii.

Reclama este sufletul comrețului

In atenția voluntarilor

Se aduce la cunoștința tuturor voluntarilor că Congresul nostru se va ținea negreșit la 28 August a. c. (Sfântă Marie), în Cluj. Pentru a putea încvartirați, camarazii cari vor participa sunt rugați a se anunța la Biroul de inf. pentru Congresul Voluntarilor (Prefectura județului Camera 46) până **cel mai târziu la 25 l. c.**

Congresul este chemat a statornici forma de organizare, desbătând Proectul de statute, elaborat de Comitetul de inițiativă. (Acest Proect împreună cu o motivare se va trimite în cel mult 3—4 zile tuturor foștilor ofițeri ale căror adrese le avem la Birou), precum și a descărca gestiunea vechiului Comitet A.-B.

Din scrisorile primite la Birou am constatat odată mai mult cât de adânc se simte, mai ales la pătura țărănească, necesitatea unei organizări, precum și urgența înfăptuirii ei. Tocmai de aceia Comitetul de inițiativă se simte dator a prezenta Congresului un Proect care, aprobat de Congres, să intre imediat în vigoare. Dar, ca Congresul să aibe puterea de sancționare a Statutelor, se cere un oareșcare număr de participanți. De aceea rugăm pe cei în cunoștință să se prezinte negreșit, și să anunțe pe cât de mulți (ofițeri și soldați deopotrivă) ca să putem lua parte în număr cât mai mare la această adunare, care va pune baza, între altele, unei ajutorări morale și materiale a voluntarilor cu urmări foarte frumoase.

Lovitura contra caselor cercuale

O desmințire categorică

„Gazeta Transilvaniei" și, după ea, două ziare din vechiul regat, afirmă că d-nul ministru Gh. Mârzescu, pentru a-și putea realiza planul de desființare a caselor cercuale, din Ardeal, a început prin a îndepărta din funcțiune pe d-nul dr. Aurel Vasilie, fostul director al general muncii și acum în urmă, pe d-nul A. V. Gâdei, directorul general al casei centrale a asigurărilor.

Sunt em autorizați să dăm cea mai categorică desmințire afirmațiunilor „Gazetei Transilvaniei" căreia îi reamintim că d-nul A. V. Gâdei continuă să conducă casa centrală a asigurărilor, iar că d-nul dr. Aurel Vasilie și-a dat demisiunea, pentru motive cu desăvârșire străine serviciului.

De altfel d-nul dr. A. Vasilie nici nu aparținea direcțiunii asigurărilor sociale.

In ceeace privește proectul nouei legislațiuni asupra asigurărilor este foarte adevărat, că d-nul ministru Gh. Mârzescu urmărește unificarea sistemului de asigurări, ceeace nu însemnă suprimarea caselor cercuale, ci subordonarea lor unei legi unitare.

Această lucrare de unificare se face printr'o comisiune în care figurează persoane competente în materie, din toate provinciile unite.

Mai mult, dela venirea d-lui ministru Gh. Mârzescu, în fruntea ministerului muncii și ocrotirilor sociale, funcționează, pe lângă casa centrală a asigurărilor, o comisiune interesând casele cercuale, comisiune din care fac fac parte reprezentanți autorizați atât din partea patronilor cât și din partea lucrătorilor din Ardeal.

„Gazeta Transilvaniei" se poate informa de la această comisiune pentru a-și da seama cât a fost de mistificată de acel care i-a inspirat articolul „Noua lovitură dată caselor cercuale din Ardeal".

Citiți pag. 8-a

Știri din Sighișoara

Vizită ministerială

A sosit în localitate dl Ioan Th. Florescu, ministrul justiției. Dsa a declarat unor amici politici, că va sta, în inspecție, în Ardeal, până Marți 15 August, când se va înapoia la București. Dl ministru a plecat de aici cu automobilul la Sovata.

O afacere de 87.843 lei

Fostul șef al poliției Al. Reinhardt este apucat să dea socoteală de o sumă de 87.843 lei. Dsa a declarat că a împărțit acești bani funcționarilor sub formă de gratificații, interpretînd greșit o publicație din Monitorul Oficial. Afacerea este în cercetarea dlui Ilie Nicolaescu, directorul contabilității ministerului de interne.

Chipiuri ungurești

Oamenii de serviciu ai primăriei orașului poartă și azi înaltele chipiuri albastre ungurești, foarte puțin estetice și cu totul nepotrivite cu ale colegilor lor din restul țării. Ținând seama că aceste chipiuri au provocat numeroase scandaluri, cum a fost cu prilejul vizitei elevilor școalei militare din Iași, cari au luat din cap chipiul unui camerist. Ministerul de interne a cerut prefecturei jud. Târnava-Mare să-le înlocuiască. *Coresp.*

Fasciștii demobilizează

Roma. Musolina ordonat demobilizarea fasciștilor cu excepția localităților unde siguranța publica este amenințată.

Conferința economică a bolșevicilor

Moscova. *La Moscova s'a deschis conferința economica a republicilor sovietice.*

Aliații acordă un nou moratoriu Germaniei

Londra. **Ziarul „Times" scrie, că ruptura între aliați este exlusă. Se va acorda în cele din urmă un moratoriu provizoriu Germaniei.**

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE Loc pe 4 străzi, cu casă compusș din 5 camere, bucătărie, baie, dependinte, 2 jugare grădină, locuința poate fi imediat ocupată. Relațiuni dă: Csöby Emeric str. Feleacului 23/a, între 12—14½ și 19—20½. 2064

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BANCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

ULTRAMARIN, german și francez, puritatea garantată.

◆

LAC VERDE pentru PEREȚI german, de toate nuanțele.

◆

VOPSELI germane chimice și de pământ, de prima calitate.

◆

ANILINA și INDIGO, sistem Meister Lucius.

◆

LACURI pentru smalț, trăsuri, mobilă și podele, sistem REICHOLD, FLÜGGER-BOECKING.

◆

OLEIURI BECK, ROLLER & Co.

◆

VOPSELI ART. Schminke pe cel mai scăzut preț al zilei, din articolele cele mai nou importate.

Segesváry și Șoții

mare depozit de vopseli CLUJ.

Lloyd Expres 465 1742

Concurs

Se publică spre cunoștință generală că în ziua de 15 Sept. 1922 se va ține concurs pentru primirea alor 25 elevi în anual I al școalei medie de silvicultură din Cassa Verde (Timișoara).

Școala are de scop instrucțiunea conductorilor silvici necesari administrațiilor de păduri.

Școala are internat și toți elevii sunt interni.

Elevii vor fi primiți ca bursieri ai Statului sau ca solvenți.

Durata cursului școlar e de 3 ani fără întrerupere, după care timp, absolvenții urmează a mai face un an de practică la o administrație silvică spre a putea fi admiși la examenul de diplomă.

Cursurile se încep la 1 Octombrie 1922.

Concurenții trebue să-și înainteze cel mai târziu până la 31 August 1922 cererile de înscriere, scrisă cu mâna lor proprie pe adresa: Direcțiunii școalei medie de silvicultură din Casa Verde Timișoara.

1. La cererea timbrată în care se va arăta adresa precisă a suplicantului, trebue anexate următoarele documente:

a) Extras de matricola botezaților, dovedind că suplicantul a împlinit deja vârsta de 18 ani și să nu fie trecut de 30 ani.

b) Testimoniu școlar dovedind ca absolvat cel puțin 4 (patru) clase secundare (liceu sau școală medie).

c) Certificat de bună conduită (moralitate) dela Primăria Comunală unde își are domiciliul.

d) Certificat medical eliberat de un medic din serviciul public prin care se constată că suplicantul e deplin sănătos aude, vede și vorbește etc.

2. Candidații vor fi supuși unui exămen de primire precum și unui examen medical din partea medicului Institutului și examenul este eliminator. Direcțiunea școalei va încunoștiința imediat după examenul de primire, pe elevii admiși în școală.

3) La primirea în școală vor fi preferiți la condițiuni egale, fii de Silvicultori și acei ce vor fi dovediți că au pregătire școlară mai înaltă și o practică mai îndelungată în serviciul unei administrațiuni silvice. In dovadă trebue să arate durata și ramura ocupațiunii avute.

4. Acei care doresc a fi primiți în școală ca bursieri ai Statului trebue să anexeze la cererea atesta în care Primariu și Secretarul Comunal, vor certifica ce avere mobilă sau imobilă are suplicantul, părinții sau tutorii lui, iar ceilalți primiți în școală pe spezele proprii (solvenți) vor plăti anual pentru întreținere 2.000 (două mii) lei la Cassierie școalei în două rate semestriale anticipativ în 1 Octombrie și 1 Aprilie fiecărui an.

5. Elevii vor aduce cu ei: 6 cămăși, 6 izmene, 6 batiste, 10 perechi obele sau ciorapi, 2 perechi de încălțăminte tari, 4 ștergare, o perină și două fețe, o pătură (țol) de acoperit, o garnitură de tacâmuri (lingură, cuțit, furculița), o garnitură de perii pentru curățirea vestmintelor și încălțămintelor, un peptene, o perie de dinți și un pahar de tinichea.

6. Fiecare elev e dator ca la intrarea în școală să depuna și suma de 200 (două sute) lei ca cauțiune pentru eventualele stricăciuni cazute Institutului, care cauțiune este a se întregi după achitarea costului de reparare a eventualei stricăciuni, iar după terminarea cursurilor cauțiunea se va restitui elevului.

7. Elevii bursieri vor aduce cu sine și o declarație, certificată de Primărie, prin care se obligă înșiși, dacă sunt de sine stătători părinții sau tutorii dacă sunt minori, că vor restitui școalei în timp de o lună da la timpul provocării ca spese de întreținere pe timpul petrecut în școală 15 (cincisprezece) lei pe zi la caz dacă vor părăsi școala sau vor fi eliminați în baza regulamentului în vigoare.

8. Elevii bursieri vor fi obligați după absolvirea școalei a servi Statului cel puțin 3 ani bine înțeles dacă Statul va avea nevoe, și în caz contrar vor restitui Statului sumele cheltuite cu ei socotite a 15 lei pe zi și pentru care se vor da o declarație autentificată la judecătorie sau Tribunal.

2069 Administrația Oasei Pădurilor.

Aviz.

La școala inf. de arte și meserii de stat secția ceramică din Odorheiu să primesc pe anul școlar 1922—23 mai mulți elevi. Orfani din războiu și elevii lipsiți de mijloace cari dovedesc un progres bun vor primi bursă (întreținere grătuită).

Informații mai detailate dă Direcțiunea școalei. 2061

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Frații **Mártonffy** & Co.

Să află de vânzare in engro sau detail la decurând renovatul depozit universal de blănuri cele mai noauă modele, blănuri de clasa primă, totfelul de articolă de blană, fumituri pentru blănari.

Sursă solidă de cumpărare

Cluj, Piața Unirei 20 (Főtér). Telefon 10-25.

Adresa telegrafică: Mártonffy pelz. □

Lloyd-Expres 808 2025

DIRECȚIUNEA CLINICILOR UNIVERSITARE, CLUJ.

No. 349/1922

Publicațiune.

Clinicile Universitare din Cluj, dorind a-se provedea cu faina necesară pentru întreg anul, prin aceasta cere oferte pentru liferarea la 20 (douăzaci) vagoane făină de grâu. Din acest ev ant 50% făină de pâne, 30% faină de fiert și 20% faină.

Ofertele trebuie înaintate la Administrația Clinicilor, cel mai târziu până în 5 Septembrie 1922 ora 10 a. m.

Deslușiri mai detailate, se pot primi zilnic la Administrația Clinicilor între oarele 8—14.

Cluj, la 5 August 1922

2072 Administrator: IOAN CRIȘAN.

TRASUL

dă betonului și mortarului densitatea deplină și impermeabilitatea mărește ciasticitatea și resistența de tracțiune și de prestune, face posibil economii mari la ciment de portland.

TRASSIA S. A. p. Exploatare de tras transilvanean în DEJ, fabrica: Tras, Trasvar, Ciment de Tras.

Prospecte și certificate oficioase stau la dispoziție. Representant pentru jud. Gojocna și Turda-Arieș precum și depozit în Cluj: Inginer F. HANN Cluj, Strada Ciparlu No. 3. 1401

American Near East & Black Sea Linie, Inc.

Singura Companie Americană Poștală în România de Vapoare Transatlantice regulate și rapide între

Constanța-New-York

PLECARE PELA 25 AUGUST 1922

◆

București, Calea Victoriei 110. (lângă Hotel Athenée Palace)

◆

Singura Agențle la Constanța, Strada Sturdza No. 41

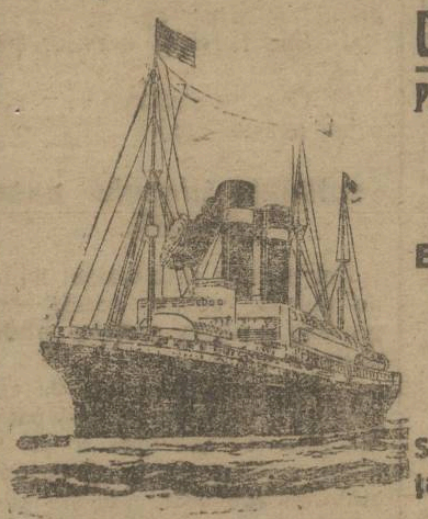

◆ Plecați la America cu Vopoare americane ◆

Colosalul nostru Transatlantic „NEW-YORK" unul din cele mai frumoase și mai mari bastimente din lume a sosit la Constanța cu un mare număr de pasageri și mărfuri și rămâne până **pela 25 August crt.** în acest port, în scopul ca acest mare Transatlantic American care a stârnit admirația lumei întregi să fie văzut și admirat și la noi de întreaga populație română atât pentru confortul său cât și pentru frumusețea lui desăvârșită.

Deci este cea mai frumoasă ocazie pentru D-nii Comercianți Români și Vilegiaturisti, care doresc să cunoască acest continent să întreprindă acest frumos și interesant voiagiu pe acest transatlantic de mare viteză în condițiunile cele mai avantagioase și la îndemâna fie căruia.

Acceptăm pasageri pentru toate clasele și mărfuri.

Pentru orice informațiuni și bilete pasageri a se adresa numai la Sediul principal al Companiei noastre **„American Near East & Black Sea Line, Inc."** București, Calea Victoriei 110 și la sucursala noastră din Constanța. 2059

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante

Rest. Orașului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pferschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Droguerii

Violetta
Parfumerie și Droguerie
Piața Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Luca Niculescu

Missir
Str. Memorandului 11

Barza

Ghete

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcționarilor

Coafor

Pascu & Co.
Coafozul Teatrului Național
Piața Unirei 23.

Instalatii

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida
Str. Regina Maria 10.

Cronica medicală

ALTA PRIMEJDIE

— Tifosul exantematic —

E o boală infecțioasă, extrem de contagioasă ce apare adesea sub formă de epidemie. T. exantematec de fapt nu-i boală nouă, din contra scrierile vechi ne arată că-i tare demult cunoscută. In 1505, în Italia au dispărut 30 de mii de suflete. Pentrucă s'a observat de atunci, că nu era războiu să nu fie însoțit de această ter bilă epidemie. Tifosul exantematic s'a numit și „tifosul războaielor". Față de microbul acestei boli care cu toate străduințele și încercările medicilor nu s'a putut vedea nu rezistă nici o categorie de oameni. S'a observat însă că Arabii, și Turcii sunt cei mai slabi. Cu cât omul se apropie de vârsta bătrâneței (dela 40 ani în sus) cu atât e mai puțin rezistent față de otrava exantematicului.

Sângele bolnavului de exantematic inoculat prin înțepătura păduchilor, dă boala unui om sănătos. Păduchii de haine sunt oaspeții intermediari și agenții transmițători ai tifosului exantematic.

Păduchele de haine are o lungime de 3—4 milimetri în stare adultă, are 6 perechi de picioare și-și depune ouăle pe firele de bumbac, lână, păr.

El se hrănește numai cu sânge. Două zile dacă nu mănâncă moare. Nu se fixează pe om decât atunci când înțeapă ca să sugă sângele. Absoarbe odată un mm. gr. de sânge Se înmulțesc foarte repede ast-fel încât o pereche în 30 zile dă două mii de moștenitori.

Contagiunea se face prin prizonieri, vagabonzi, refugiați ; în închisori, lagăre, spitale, vagoane, trăsuri publice, când nu se respectă regulele higienice.

Tifosul exantematic se caracterizează prin o febră contiuuă de 14—16 zile cu fenomene alarmante nervoase și respiratorii. Simptomul cel mai constant sunt petele (exantemul) ce apar încă din primele zile ale boalei.

Perioada de incubație (clocire) a boalei variază dela 24 ore — 21 zile. Temperatura în cursul boalei poate ajunge chiar la 41 grade. Se observă des congestia feței, ochii injectați și pleoapele umflate.

După 14—15 zile de boală, în cazul fericit bolnavul intră în convalescență, care e foarte lungă. Recidivile sunt foarte rare.

In convalescență însă s'au observat adesea și complicații:

1). Imbolnăvirea mușchiului inimei (miocardită).

2). Imbolnăvirea organelor de respirație (pneumonii, bronșite, bronhopneumonii, pleurezii).

3). Gangrene (la gură, buze, mâini picioare etc.)

4). Imbolnăvirea nervilor (nevrită).

5). Otite (îmbolnăvirea organelor auzului etc.).

Profilaxia tifosului exantematic.

Cel mai de recomandat mijloc de apărare contra acestei boli grozave e **lupta contra păduchilor:**

1. *De corp.* In cazuri de epidemii se recomandă îndepărtarea prin ras sau tuns a părului mare. Ungerea corpului cu benzină, ol. camforat, petrol, xilol, esență de eucalipt sau anisol

Amestecul de oleu cu petrol e deasemeni bun.

Amestecul de naftol-benzol-amoniac, benzină, pulverizat pe piele distruge păduchii. Suculețele de camfor și naftalină atârnate la gât nu au nici un efect. Pucioasa nici ea nu are efect. Pulberea N. C. I. (Naftalina 96 gr., Creozot 2 gr., Iodoform 2 gr.) a armatei engleze, nu are efect asupra ouălelor păduchilor.

2. De pe haine. Temperatura de 50 grade îi distruge în 90 minute, de 60 grade în 80 minute, de 80 grade în 30 minute. Fierul de călcat, bine încins trecut de mai multe ori peste haină sau rufă, în special peste îndoituri, omoară ouăle.

E bună fierberea în clocot, în leșie, a tuturor hainelor și rufelor pline de păduchi.

Deasemenea e bună sulfurizarea.

3. Din localuri. Scândurile vor fi spălate cu apă clocotită, alcalinizată și cu petrol. Se vor sulfuriza camerile.

In afară de aceste măsuri se cere ca toate cazurile să fie declarate și izolate. Personele suspecte vor fi supravegheate strict 15 zile.

Tratament specific-ser sau vaccin nu se cunoaște. D-rul Nicolle a încercat un ser de cobai infectat cu t. ex. și l-a experimentat pe 20 soldați sârbi și 18 civili. Pretinde că i-a dat rezultate bune. Medicina care face progrese mari în terapie, va rezolva și această chestiune. Viitorul are cuvântul.

Dr. Od. Apostol.

Primul și cel mai mare magazin de **PIANE** din România-Mare

I. TRISKA Cluj,
Strada Șaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.
Telefon 419

977

Au sosit piane noi.

Hotărârea în chestia comitagiilor din Bulgaria

Consiliul suprem al Ligei Națiunilor s'a ocupat cu chestiunea comitagiilor din Bulgaria și cu intervenția făcută la guvernul din Sofia în ziua de 14 Iunie a. c. de către statele vecine.

Cousiliul a stabilit, că intervențiunea aceasta n'a avut un caracter dușmănos și prin urmare e exclusă orice posibilitate a unei procedări violente ce s'ar face în contrazicere cu dispozițiunile tratatului Ligei Națiunilor. In consecință consiliul crede, că nu e locul ca în demersul tratativelor între guvernele interesate să se facă vre-un alt demers, care ar complica numai situația.

Liga Națiunilor s'a mai ocupat și cu chestiunea delimitării frontierei între Ungaria pe deoparte și între Austria și Jugoslavia pe de altă parte, hotărând să ia asupra sa rolul de arbitru.

Ferirea armatei de holeră

Spre a se preveni o eventuală apariție a holerei în rândurile armatei, ministerul de războiu a dispus ca comandamentele, corpurile de trupă și serviciile din garnizoana București, să nu trimită delegații să nu facă detașări și să nu acorde permisii ori concedii ofițerilor și trupei, decât după complecta vaccinare anti-holerică și după trei examene negative. Această măsură se aplică tuturor funcționarilor, civili din serviciul armatei.

Autorizațiile pentru exportul de vite

Monitorul oficial publică decizia ministerială prin care se hotărește următoarele:

Aprobări definitive pentru exportul de vite cornute, porci și berbeci, nu se vor mai acorda cu începere dela data prezentei decizium, de cât numai solicitatorilor, cari vor vărsa în prealabil la Casa de depuneri și consemnațiuni, pe seama ministerului și la dispoziția acestui departament, o garanție de: Lei 500 pentru fiecare vită cornută; Lei 200 pentru fiecare porc și lei 50 pentru fiecare berbec, atribuiți cotei interne.

Această garanție se va restitui exportatorului dacă în termen de 30 zile dela data aprobării principiale ne va dovedi prin certificate comunale în regulă că a satisfăcut în întregime predarea cotei ordonate de minister.

In caz contra, această garanție este pierdută de exportator și se va vărsa imediat tezaurului, la articolul veniturilor întâmplătoare.

Pretutindeni

în Ardeal

se citește

ziarul INFRĂȚIREA

Publicațiune.

Toate obiectele depuse ca **amanet** cu scadența până la 28 Iulie a. c. și nerescumpărate în termenul legal, **se vor vinde** prin licitație publică forțată, ce se va ține **la 30 August 1922,** în localul casei, din Calea Victoriei No. 25.

Casa de Imprumut pe Amanet
Victor Iliescu.

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana".

Anul III. No. 587 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Marţi 15 August 1922

BIBLIOTECA CENTRALĂ A ASOCIAŢIUNII SIBIIU

Infrăţi[illegible]ea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA [illegible] No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 252 — SUB CONDUCEREA UNUI CO[illegible] — Director: D. TOMESCU — Telefon: [RE]DACŢIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — 180 LEI
„ 6 LUNI — — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorităţi 240 „

Către publicul martir

de **N. Bănescu**
Profesor universitar

Clujul are, de când îl cunosc, tristul privilegiu de a fi cel mai insuportabil oraş din România-Mare, în ce priveşte scumpetea de traiu.

Autorităţile din fruntea lui au şi ele trista specialitate de a păstra, îndărătnic, o imperturbabilă nepăsare faţă de situaţia nenorocită, care a dus populaţia la desnădăjduire. Incapabile de a lua o iniţiativă, ca să curme răul, aceste autorităţi s'au făcut încă şi vinovate de a fi căutat să sugrume, prin *toate* mijloacele, iniţiativa particulară, pornită cu greu în scopul cel bun.

Ne aducem cu toţii aminte de mişcarea stârnită, sunt acum tocmai doi ani, de funcţionarii publici ai Clujului. După o împotrivire pe care nu ne-am putut-o explica, autorităţile, vădit indispuse, au fost atunci *silite* a lua măsurile dictate de bunul simţ popular. Dar, în vreme ce atâţia dintre noi ne pierdeam zilele lucrând în comisii şi organizând aplicarea ordonanţelor, coborându-ne până la rolul delicat de supraveghietori ai pieţii, părinţii oraşului înfometat organisau, pe căi lăturalnice, paralisarea acţiunii de interes obştesc. In scurtă vreme, această acţiune s'a frânt de cerbicia cu care bunii edili, patronaţi de d-l Bucşan, au resistat generoasei iniţiative. Scriitorul acestor rânduri a sfârşit print'un conflict provocat de agenţii Primăriei şi ai Poliţiei. Judecata ce a urmat a achitat, din exces de zel, pe paznicii jafului public.

De atunci, la adăpostul *toleranţei ori complicităţii criminale*, am ajuns unde ne aflăm astăzi: carnea de vită, pe preţuri ca în timpurile de restrişti ale războiului; cea de porc, atingând un preţ fantastic (34 lei kilogramul!); untura, decretată oficial cu 60 lei kgr. şi neputându-se obţine decât prin favoare. Aceasta, — în vremea în care exportul îngraşă pe vecini. Iar legumele — atât de puţine şi de scumpe, în cât ele constitue un lux pentru bietul sărac.

Şcoala risipei şi a fraudei are de ce se felicita!

Dar aşa nu mai poate merge. O anchetă, trimisă a face lumină asupra gospodăriei de care ţipă lumea, aduce în sfârşit explicaţia. Parchetul, sesizat, a început arestările.

Cerem, cu cea din urmă energie, *să nu se cruţe nimeni*. Canaliile care, în aceste zile de mizerie obştească, se sfiesc a trafica în [illegible] odios cu misiunea [illegible] încredinţat; hienele [illegible] hrana dela gur[illegible] venalii şi incap[illegible] dau frâu slobo[illegible] de mari şi ori [illegible] prin anumite leg[illegible] tuaţii, — toţi, [illegible] excepţie, *la* [illegible] Sancţiunile [illegible] nunţat în atâtea cazuri *nu pot lipsi nici aici*. Iar lumea necăjită, ce piere de foame în mijlocul belşugului general, populaţia spoliată fără milă şi fără ruşine are, din partea-i, datoria să ajute bărbăteşte cercetările, pretutindeni, pentru stabilirea răspunderilor. Nu numai acolo.

Chestia ce se deschide e o chestie obştească: ea interesează avutul public, interesează binele tuturor.

Fie-care din cetăţenii oneşti are prin urmare cuvântul!

Insemnări de-o zi

„Patria" afirmă că dl Maniu a vorbit M. S. Regina la Sovata ca în totdeauna hotărît".

Noi ne îndoim. Dacă a vorbit ca în totdeauna, atunci „hotărât" a scăldat-o. Fiindcă însă se află la Sovata, dl Maniu are cel puţin scuza îndeletnicirilor fireşti într'o localitate de scaldă.

*

„Gazeta Transilvaniei" afirmă că partidul naţional e călăuzit de preocupări etice.

Se poate!.. Dar îşi manifestă foarte curios aceste preocupări. Astfel, nu vrea să ni se explice după care norme morale a ajuns partidul naţional la ideea colaborării cu averescanii şi marghilomaniştii tuturor acţiunilor incorecte şi tuturor trădărilor de neam? Dar împăcarea cu partidul ţărănist după o ceartă ţigănească, şi la însuşirea principului luptei de clasă după o acerbă dezaprobare?

Elastică morală!

Legalitate

D. [illegible] Cantacuzino, eminentul [illegible]ist din Iaşi a lu[at] iarăşi apărarea dlui Stere. Şi [o] va mai lua desigur nu numai pentru că simţimintele sale sufleteşti faţă de fostul director al „Luminei" s'au schimbat brusc, dar şi pentru că oamenii car[i] au într'adevăr o personalitate au în acelaş raport şi o ambiţiune, pe care ţin cu orice preţ s'o valorifice, fie că au, fie că n'au dreptate.

D. Matei Cantacuzino nu va considera chestia Stere închisă, decât atunci când comisia care va ancheta [illegible]vinuitul de înţelege[illegible]cii în timp de [illegible] pe dl. Stere [illegible]ia de anchetă va [illegible] pe d. Stere, lupta [illegible]dârză ca până [illegible]

[illegible]deam pentru toţi [illegible]ă tranşarea ca[illegible]rebue să fie fă[illegible] a se intra în [illegible] să sbârnâe la [illegible] asasinului Max [illegible] atât mai mult se [illegible]ă când patronul [illegible] Bucureşti reou[illegible] scandal din [illegible] clandestin al unui partid de suburbie, va fi ţintuit la stâlpul infamiei.

Nu anticipăm desigur.

Nu ştim ce va stabili ancheta în cazul Stere.

Că avem credinţa noastră în această tristă afacere ne priveşte pe noi; am dori chiar ca ancheta bun înţeles o anchetă obiectivă, să ne dovedească fără chip de răstălmăcire că nu ne înşelăm.

Fi-va aceasta cu puţinţă, când noi cei cari am fost pe front ne amintim atât de clar cum cădeau între două granate ucigătoare sulurile cu „Lumina" d-lui Stere aruncate cu tunul Aaseu.

Să zicem că da.

In cazul acesta va trebui să ne plecăm în faţa sentinţei de reabilitare. D. Stere îşi va reocupa catedra şi nimeni nu va avea ceva de zis, afară poate de studenţii d-lui Stere, cari au fost pe front. Dar grijile cursurilor şi examenelor îl vor face şi pe ei să uite. Cât priveşte pe ţăranii aceia, cari au luptat la Mărăşeşti şi cari întâlnind în satul lor, la întoarcere, vre-un dezertor amnestiat, spuneau; „De mâi, zice că să nu dezertezi că e rău şi e ruşine", aceştia habar n'au de treburile universitare, ci cel mult pot fi indignaţi doar împotriva micilor steri anonimi consăteni de-ai lor. Şi ce-ar avea aface în definitiv câteva voci disperate din opinia publică! Oamenii cu scaun la cap vor spune: dacă e aşa legal, aşea să fie! Şi împotriva intrărei în legalitate a cazului Stere nimeni nu va cârti.

Dar dacă intrarea în legalitate va fi nu pe placul d-lui Stere? Apărătorii d-lui Stere se vor pleca oare ca şi noi în faţa deciziei supreme? Vor socoti „elucidată" această chestiune „pe care guvernele intenţionat o lasă nehotărâtă"?

Ne îndoim.

La răspântie

In aşteptarea lui Horthy, conducătorii Uniunei maghiare se sfătuiesc cu care din partidele noastre să facă politică.

IOSIKA: Maniu, Lupu, Averescu, Iorga...
ŢARANUL UNGUR: Domnule baron, ai uitat să pui o frunză şi pentru poporul meghiar din Ardeal

Libertăţile minorităţilor

O nouă dovadă în favoarea tratamentului românesc

Chestiunea tratamentului minorităţilor etnice în România a fost viu discutată în dese rânduri. Vrăjmaşii noştri, orbiţi de patimă n'au consimţit să recunoască larga noastră toleranţă faţă de popoarele de rase streine din cuprinsul României întregite. Totuşi în vălmăşagul lumei de răutăţi s'au găsit oameni de omenie, conştiinţe luminate, cari nu şi-au putut întoarce faţa dela starea de adevăr a lucrărilor din ţara românească.

Bulgarii, vecinii şi vrăjmaşii noştri de totdeauna de peste Dunăre au fost cei dintâi care să recunoască, că „România e singura ţară din Europa care a înţeles să dea toate drepturile omeneşti cetăţenilor săi de provenienţă străină".

Recunoaşterea largheţii noastre de spirit şi de înţelegere adâncă a normelor civilizaţiei moderne e singura şi cea mai succintă mulţămită ce ni se poate aduce.

A urmat însă imediat la câteva zile o altă satisfacţie. Ziariştii maghiari din Oradea-Mare scandalizaţi de inexactităţile presei dela Budapesta asupra tratamentului minorităţilor în România, au protestat energic, solicitând totodată şi intervenţia ministrului nostru de externe.

Manifestarea confraţilor maghiari dela Oradea-Marea era cea mai eclatantă desminţire ce se putea aduce tuturor mişeliilor unor duşmani pe cât de pătimaşi, pe atât de încercaţi în rele. Purtării civilizate a statului român nu trebuia să i se aducă alt elogiu decât cel adus de către înşişi reprezentanţii cei mai autorizaţi ai pop. maghiar din Ardeal.

Acum, o nouă recunoaştere. De rândul acesta mai puţin loială, dar cu neputinţă a se ascunde sub masca unei ingratitudini voite. Saşii de rândul acesta, vorbind despre deschiderea cursurilor de vară a universităţii particulare săseşti din Sibiiu, scriu următoarele despre acest eveniment desigur important în viaţa culturală a minorităţilor germane din România-Mare.

„Pentru a treia oară se pregăteşte Metropola noastră săsească — scrie între altele ziarul „Deutsche Tagespost" — ca să primească oaspeţi din ţara-mamă, precum şi din toate ţinuturile României locuite de colonişti germani. Din nou ni este dat să sorbim timp de câteva zile, cari se transformă pentru noi în zile de adevărată sărbătoare, din izvorul necesar al vieţii spirituale germane şi a ştiinţei germane; pentru a ne întări credinţa, că în noi trăieşte acelaş suflet, care a produs în apusul german bărbaţi de-o mărime mondială şi că acest apus nu ne-a dat uitării pe noi, fii săi depărtaţi."

Dacă starea minorităţilor în România ar fi aşa cum vor să o insinueze vrăjmaşii noştri de pretutindeni desigur că după cele două manifestări destul de vorbitoare, saşii n'ar putea să vorbească cu atâta libertate de o manifestare germană nestânjenită de niciuna din autorităţile româneşti.

Mişcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Liceul de băeţi Gh. Bariţiu din Cluj

Am vorbit în nenumărate rânduri de lipsa liceelor româneşti din Cluj arătând enorma greşeală a Consiliului dirigent şi a tuturor guvernărilor trecute, că nu a luat pe seama statului român decât un singur liceu de băeţi în Cluj.

In timp ce ungurii îşi lăfăiesc copiii în 6 licee, avem şi noi în ţara noastră în capitala românească a Ardealului românesc un singur liceu. Ori câte gentileţă am continua să avem faţă de minorităţile maghiare şi totul lipsiţi de orice spirit de răutate sau de invidie, trebuie să înţeleagă orişicine că interesele superioare culturale ale ţărei şi prestigiul Clujului românesc nu mai permit ca şi de aci înainte orasul nostru să rămâie cu un singur liceu românesc în faţa celor 6 ungureşti.

Îşi poate oricine închipui ce greutăţi enorme a avut şi continuă a avea, de suportat bietul liceu Gh. Bariţiu din Cluj, din cauza enormului număr de elevi care cer să fie înscrişi şi dintre care mulţi nu pot fi primiţi din lipsă de locuri.

Cu toate acestea datorită energiei şi priceperei neasemuite a d-lui A. Ciura directorul liceului şi a întregului corp profesoral rezultatele activităţei acestei instituţii culturale sunt dintre cele mai strălucite.

In cea ce priveşte numărul elevilor, s'au înscris 429 elevi, între cari 29 particulari, 8 fete. E o creştere îmbucurătoare faţă de cei 271 elevi ai anului şcolar 1919—20. Faţă de anul şcolar 1920—21 însă nu se arată decât un escedent de 32 elevi. Lucrul de explică uşor. Liceul fiind foarte redus ca dimensiuni, a atins deja maximul de elevi ce poate cuprinde. Clasa I-a a fost divizionară, iar clasa a II-a încă ar fi trebuit să fie, numărând 68 elevi. Pentru anul şcolar viitor aglomeraţia va fi încă şi mai mare, în această clasă.

Din acest punct de vedere trebue să afirmăm că s'a adus sau se va aduce un enorm serviciu culturei româneşti prin hotărârea directorului general al instrucţiei de a lua în proectul de buget suma de 5 milioane lei, pentru clădirea unui nou liceu românesc urmând ca primăria oraşului să pună la dispoziţie locul gratuit.

E de datoria statului şi a publicului românesc din acest judeţ, să întindă mâna de ajutor, ca să se clădească un liceu de băeţi după cerinţele moderne, spre a susţine emularea intelectuală cu cele 6 licee ungureşti din Cluj. Aceasta cu atât mai vârtos, cu cât avem nevoie şi de un internat încăpător, căci cele 100 locuri ale internatului existent nu pot satisface decât o parte a cererilor.

*

In ceia ce priveşte serbările şcolare elevii liceului au luat parte activă la şezătorile societăţei „Cultura poporului" cu declamări, producţii muzicale, cor şi dansuri naţionale.

Pentru cultivarea elevilor şi îmbogăţirea cunoştinţelor lor le-a stat la dispoziţie bibliotoca internatului, care de prezent dispune de 619 volume. Mulţumită redacţiei revistei „Gândirea" elevii au primit această revistă gratuit, asemenea redacţiilor ziarelor Voinţa, Infrăţirea, Patria, L'Orient, pe cari elevii deasemenea le-au primit gratuit.

In ce priveşte activitatea extraşcolară a elevilor interni constituindu-se societatea literară a internatului, au aranjat săptămânal câte o şedinţă, unde elevii s'au deprins în declamări, au cetit lucrări proprii, poesii, proză, au predat dialoguri şi au cântat din vioară. Aceasta activitate promite a fi din ce în ce în ce mai productivă. Pentru cultivarea elevilor s'a pus baza iniţiativă proprie la o bibliotecă, care de prezent posedă 300 opuri. Internatul şi şedinţele au fost cercetate în repeţite rânduri de dl dir. al liceului Al. Ciura şi dnii profesori şi alţi oaspeţi bine primiţi, cari s'au interesat de viaţa internă a internatului.

[illegible] de lectură

[illegible] 1921—22

In decursul anului [illegible] societatea de lectură a liceului a continuat activitatea anilor trecuţi sub conducerea profesorului Rom. Demetrescu. S'a căutat a se intensifica activitatea propie a elevilor prin lucrări şi lecturi, menite a compleeta cunoştinţele câştigate la cursuri, a îmbogăţi vocabularul limbii literare şi a cultiva simţul frumosului, al adevărului, precum şi vioiciunea spiritului critic. Acest scop atât de bogat nu se put[illegible] decât printr'o [illegible] siste-ma[illegible] aş tim[illegible]

C[illegible] elevi la [illegible] astfel; dizertaţii, lucr[illegible] zică instrume[illegible] cuţii şi comun[illegible]

Toate şedin[illegible] altfel întreag[illegible] conducere a s[illegible] datoresc emin[illegible] dl Romulus Du[illegible]

Dintre ele ca[illegible] cu activitat[illegible] de lectura [illegible] Virgil cl VI-a [illegible] Lucreţia cl. VIII, [illegible] A. VIII, Paul Radu cl. V, Boncescu Maxim cl. VI Lemeny Emil cl. VII.

Pentru a se vedea progresele frumoase făcute de liceul „Gheorghe Bariţiu" adaugăm şi câteva date statistice din care se vede mişcarea elevilor în cei 3 ani şcolari.

[illegible]colar 1919—20 au [illegible] 268 români şi 4 [illegible]nul şcolar 1920—21 [illegible] şi 9 străini; şi în [illegible] 1921—22 389 ro-[illegible]âini. In anul şco-[illegible] din cei 392 de elevi [illegible] şi particulari, înscrişi, au dat examen 407 dintre care 311 au fost declaraţi; 17 repetenţi iar restul scutiţi, retraşi şi amânaţi.

Aceasta e activitatea lic. „Gheorge Bariţiu" pe anul şcolar 1921—22.

Ş. P.

Unificarea şi regularea calendarului

Alianţei universale, pentru promovarea prin biserici, a păcii şi frăţietăţii mondiale, care s'a întrunit în Copenhaga la 7—12 August 1922, s'a prezentat propunerea de a lua hotărâre principiară pentru restabilirea anului bisericesc creştin unitar, drept manifestaţie puternică a unităţii creştine faţă de lumea mohamedană, izraelită şi buddhistă compactă. Pentru deliberare asupra reformei calendarului, ar fi [illegible]a se convoca un congres mondial al statelor şi bisericilor. 1. Unificarea calendarului s'ar putea astfel face, că începutul anului s'ar pune pe solstiţiul de earnă (22 Decemvrie c. n.) ca începutul răsăritului de soare şi deci la calendarul gregorian s'ar abandona 10, iar la cel iulian 23 zile. Cele 10 zile în anul 1924 s'ar putea lăsa afară fără nici o conturbare, abandonându-se cele şepte zile de 31 a lunilor, ziua bisectilă, şi 29 şi 30 Decemvrie, iar la calendarul iulian şi zilele 8—20 Ianuarie c. v.

2. S'a recomandat, ca congresul calendarist c totodată să [illegible]cidă ca fiecare an se începe [illegible] ziua de Luni, şi se sfârşeşte [illegible] de Duminecă, prin cea-[illegible]arele pentru toate tim-[illegible]rămânea neschimbate: zilele din lună pentru acest caz ar rămânea totdeauna pe aceleaşi zile ale săptămânii.

3. Pentru ca aceasta să se poată realiza, anul comun va trebui să stea din numai 364 zile. Ziua a 365, şi ziua bisectilă s'ar contrage totdeauna într'o săptămână intercalară, şi s'ar alipi tot la al cincilea an.

Pe calea aceasta s'ar intercala, ceva mai mult de cât se cere, deci tot în al 40 an săptămâna intercalară s'ar abandona, cu excepţiunea anului 400, când intercalarea s'ar efectui. (Aceste norme de intercalare sânt precis identice cu normele de intercalare gregoriane, după care în 400 ani, afară de 365 zile anuale mai sânt de intercalat 97).

4. Paştile pentru viitor s'ar serba la ziua adevărată a aniversării învierii la 5 Aprilie s. n. Şi anume pentru că aniversarea adevărată nu este Dumineca următoare după lună plină ce urmează ecvinocţiului de primăvară din ori care an, ci e Dumineca din anul 33 a. Hr. ce a urmat după lună plină şi ecvinocţiu: 5 Aprilie c. n., respective (dacă începutul anului se va pune îndărăt pe 22 Decembrie c. n.) 15 Aprilie ome zi, dacă anul se va începe cu Luni şi reforma proiectată se va realiza, va cădea tocmai şi totdeauna pe o Duminecă.

5. Ar fi a se statori 11 luni de zile şi numai Decemvrie ar avea 34, respective 41 zile.

Lunile de 30 de zile ar înlesni în mod extraordinar socotirea terminelor şi dobânzilor precum şi socotirea cu înlesnire, că ce fel de zi a săptămânii la care zi din lună corespunde.

6. Regularea nouă a timpului s'ar începe, — deoarece 22 Decemvrie este în anul 1924 într'o zi de Luni, — cu 22 Decemvrie 1924 ca 1 Ian. 1925.

FOIŢA ZIARULUI „ÎNFRĂŢIREA"

Constanţa ereditară a caracterelor psichologice

— Duplicitatea caracterului rasei germane —

Constanţa caracterelor psichologice e tot aşa de evidentă ca şi deosebirea lor, după rasele la care se referă.

Noţiunea acestei continuităţi în timp este recunoscută de toţi acei cari s'au ocupat cu studiul moravurilor popoarelor.

Cele mai mari greutăţi în conducerea popoarelor sunt din cauză că guvernanţii sa preocupă prea puţin de deosebirile esenţiale ale caracterului lor.

Voltaire a exprimat cel dintâi stabilitatea caracterului raselor.

Astfel predilecţiunea Francezilor pentru vin e un caracter de rasă, menţionat din timpurile cele mai vechi; aceiaşi predilecţie după Diodor din Sicilia o găsim şi la vechii Gali.

Caracterul omului e foarte puţin influenţabil de factorii externi.

„Caracterul — zice Bichat — este fizionomia pasiunilor, temperamentul individului şi unul şi altul sunt puţin influenţate de educaţie."

Constanţa hereditară a caracterelor psichologice a fost scoasă în relief de Ribot, în lucrarea sa „l'Hérédité psychologique." El demonstrează că toate formele activităţii mintale sunt transmisibile. Memoria, imaginaţia, gusturile estetice, aptitudinea pentru ştiinţă şi lucruri abstracte, sentimentele, pasiunile se continuă prin legi ereditare, din generaţie în generaţie.

Din toate caracterele psichologice ale unei rase, cea mai constantă în ereditate e duplicitatea.

Această dispoziţie mintală, născută din intenţia de a înşela este foarte desvoltată bine înţeles la unele animale, unde viclenia apare ca o manifestare a instinctului lor dominant.

Instinctul duplicităţei se dezvoltă prin poveţele părinţilor şi profesorilor. Obişnuinţa şi exerciţiul îi uşurează punerea în practică.

La om, înşelăciunea intenţionată are ca bază arta de a disimula sentimentele şi mai ales de a exprima prin atitudinea sa cât şi prin vorbe, tocmai contrariul gândirei sale.

In antichitate Sciţii şi Parţii şi-a gâştigat o reputaţiune justificată de rea credinţă.

Romanii îşi respectau jurământul, Cartaginezii nu-i dădeau însă nici o importanţă (fides punica.)

In primele lupte cu Germanii, Românii au avut foarte mult de suferit de pe urma perfidiei acestora.

Cezar povesteşte în „De bello gallico", cum a fost atacat prin surprindere Romanii, de către triburile Usipeţilor şi Teiicterilor.

Viclenia Germanilor o găsim de altfel în toate războaiele ce le-au avut ei cu Romanii.

Marcellin, Narus, Tacit o remarcă în scrierile lor.

Chiar Frederic al II-lea o recunoaşte prin aforismul următor:

„Nu e ruşine să faci o alianţă însă cu condiţia ca numai tu să tragi folos" şi „Nu face greşeala de a o mai menţine, când interesul tău nu mai e în joc".

Aceste maxime de altfel au fost consacrate în Germania de persoane ştiinţifice autorizate, ca istoricul Treitschke care scrie:

„Orice stat are facultatea să denunţe din propria sa voinţă tratatele pe care le-a încheiat. Războiul este o necesitate naturală; orice mijloc e bun dacă îşi ajunge scopul".

Aceleaşi idei despre violarea cuvântului dat le găsim şi la vestitul general Bernhardi la Bismarck şi la Bethman — Hollwegg pentru care, tratatele arau simple petice de hârtie.

Cu drept cuvânt Nietzche zicea despre poporul german: „Trebuie să ne onorăm numele; das „tinsche" Volk nu înseamnează Doar altceva decât das Foensche Volk-poporul care înşeală".

Germanii în loc să se apere de această acuzaţiune a duplicităţii găsesc în ea un subiect de glorificare.

Astfel profesorul Daenell, dela universitatea din Kiel scrie: „Poporul german are în caracterul său contraste măreţe. S'ar putea zice de german că e bicefal. Gândeşte cu un cap, iar cu celalt se conduc."

După bătălia dela Jena, neglijenţa lui Napoleon a permis Prusiei să-şi recenstitue armata, care-l învinse apoi în 1815.

In timp ce întrebuinţa toate resursele ţării ca să-şi organizeze armata regele de pe atunci al Prusiei, felicita pe Napoleon, pentru victoria dela Wagram, rugându-l să aibă milă de credincioşii lui supuşi „care trăesc într'o mizerie neînchipuită".

Din timpurile vechi, singuri Cartaginezii au făcut dovada unei rele credinţe asemănătoare cu a poporului german; iar în timpurile actuale nu trebuie să uităm şi pe vecinii noştri dela Dunăre: Bulgarii.

Le ştie că după primul război punic, Cartaginezii au acceptat tratatul prin care Romanii îi obligau să suprime elefanţii de război.

Când însă Hanibal năvăli în Italia el nu aduse cu el mai puţin de patruzeci elefanţi şi se ştie că graţie acestei viclenii, după bătălia dela Trasimene, Roma era cât pe ce să fie învinsă.

In ce priveşte Bulgarii atacul mişelesc din 1913, împotriva foştilor aliaţi Greci şi Sârbi cât şi acel din 1916, când ne-a sărit în spate, fără declarare de război sunt dovezi prea evidente de duplicitatea caracterului, ca să mai insistăm asupra lor.

Constanţa ereditară a caracterelor psichologice e un element dinamic, după cum constanţa caracterelor fizice e un element static.

Ele depind unul de altul. Din combinaţia lor rezultă prin adaptaţia organică şi mintală la acelaşi mediu, consolidarea caracterului naţional definitiv, specificitatea unui popor în reacţiunile sale sociale cât şi în manifestările sale electiva.

„Adevărul“ și urcarea leului

Când leul a început să urce, ne-am exprimat convingerea că această urcare provine din cauza consolidării bonurilor de tezaur în primul rând, apoi la care se adaugă diferite alte cauze de ordin mai mărunt, printre care și exportul ce se pregătește. Dar exportul l'am socotit printre cauzele urcării leului, mai mult din punctul de vedere al recâștigării încrederei străinilor în bogățiile noastre.

Că va fi contribuit însă la această urcare și gândul de speculă al financiarilor străini, și n'am socotit aceasta, ceva cu neputință.

E foarte posibil, ca să fie adevărat și acest lucru. Dar avem credința, că nu intențiile speculative ale bancherilor străini, au determinat în mod exclusiv urcarea leului.

De altminteri e greu să afirmi ceva cu siguranță în această privință.

Mai mult decât atât: e absurd, mai ales când o faci cu încăpățânare prostească și cu vădită tendință de denigrare. Cu atât mai vârtos când nu admiți cu nici un preț o părere contrarie, care pare mai plausibilă decât a ta.

In sprijinul părerei noastre, de care fără îndoială presa de scandal n'a uitat să se anine, pentru a-și broda stupiditățile, mai sunt însă, cum arătam în rândul trecut și ziare, cărora nu li s'ar putea pune în sarcină nici o bunăvoință față de guvernul actual. Am citat „Epoca“ și „Adevărul“. Acesta din urmă continuă prin pana judicioasă a domnului Const. Bacalbaza să dovedească netemeinicia afirmațiilor celor cari pretind că țara noastră nu e decât un obiect de bătaie de joc al bancherilor străini și că nimic și nimeni în țara aceasta nu ne va putea scăpa de lanțurile în care ne au ferecat cu atâta măestrie.

Spicuim din articolul dlui Bacalbașa pasagiile care urmează și cărora, cetitorii vor admite că nu le trebue nici un comentar.

In primul rând despre „crahurile“ cari se vor petrece în România în urma urcării leului.

„Pe cine va sdruncina la noi urcarea leului?

Mai întâi zdruncină pe toți speculanții. Cine a cumpărat cu 10 milioane o casă care nu valora mai mult de 500 mii lei este foarte amenințat. Urcarea leului va micșora valoarea imobilului până la un milion sau două milioane. Deci omul va pierde vre-o opt milioane.

Mai sunt zdruncinați agricultorii. Insă aceștia sunt zdruncinați numai în închipuirea lor.

In adevăr cu leul la 7 centime, vagonul de grâu s'ar fi vândut, să zicem, cu 40.000 lei, dar cu leul la 14 centime îl va vinde numai cu 25.000. Insă acești 25.000 lei sunt o monedă mai bună decât ceilalți 40.000. O simplă socoteală de înmulțire îl va lămuri. Dacă înmulțim 40.000 cu 7 avem 180.000 centime franceze, iar dacă înmulțim 25.000 cu 14 avem 350.000 centime. 70.000 centime mai mult. Unde e paguba?“

Asupra „artificialității“ urcării leului dl Bacalbașa scrie:

„Pentru ca urcarea leului să fie considerată ca artificială, ar trebui ca să întreacă nivelul valorilor ce reprezintă; dar o urcare până la 14 centime, până la 20 chiar până la 50 să fie oare artificială, datorită numai speculei? Leul nu s'a urcat, de la 7 și 75 de cât până la 14 sau aproape de 14, adică nici măcar la atâta cât era anul trecut la aceeași epocă, când cota 18. Prin urmare dacă în August anul 1921 leul cota 18 centime franceze, atunci când bonurile de tezaur nu erau consolidate, când aveam peste 2 miloane deficit bugetar și când nu aveam mai nimic, de exportat, de ce atâta mirare când în 1922 s'a urcat, bietul, d'abia până la 14?

Și sunt siguri acești alarmați, că leul se va urca mereu și vertiginos fără să mai aibă limită atât timp cât va dura perioada de cumpărare a grânelor noastre? Sunt siguri, că leul nu va începe iarăși să joace între diversele cote urmând variațiunile schimbului la care sunt supuse toate monetele, chiar și cele mai bune, precum sunt dolarul și sterlina?“

In sfârșit asupra consolidării bonurilor de tezaur, drept cauză a urcării leului, găsim următoarele în articolul „Adevărului.“

Intr'o carte apărută acum trei luni la Paris sub titul: „Unde merge Franța? Unde merge Europa?“, cunoscutul financiar și om politic francez dl I. Caillaux scrie: „Titlul de rentă și bonul de tezaur sunt hârtii de Stat, polițe asupra averei obștești a națiunei“. Prin urmare este ușor de înțeles, că atunci când pe de o parte, bonurile noastre de tezaur, adică polițele Statului sau îmbunătățit și consolidat și când pe de altă parte averea obștească a națiunei a sporit, moneta românească, care este reprezentanta acestor două prosperități, trebue să se ridice în spre normal.

Și totuși în numărul acesta al „Adevărului“, sunt mai multe articole împotriva guvernului dintre care unul destul de lung reprodus de două ori.

Amenințările lui Héjas și ungurii dela noi

Am dat în numărul de eri amănunte asupra amenințărilor lui Héjas la adresa statelor moștenitoare ale fostei Austro-Ungarii. Am arătat apoi că amenințările acestea sunt îndreptate nu numai asupra noilor autorități, cari conduc provinciile desrobite de sub robia ungurească dar mai ales pe Ungurii rămași în aceste provincii și cari, — îi-se pare lui Héjas, — nu „lucrează“ îndestul pentru cauza ungurească.

In felul acesta, Héjas, care cel puțin la noi în țară, nu va intra, fără îndoială niciodată, a găsit mijlocul de a stimula de peste granță diverse le un uni maghiare și alte societăți culturale ungurești, pentru întreținerea focului sacru al sfântului Ștefan, în populațiunile ungurești din țările moștenitoare.

Trucul lui Héjas, trebue să recunoaștem e interesant.

Dar nu e onorabil.

Il găsim jicnitor pentru uniunile maghiare: au trebue amenințări de peste granță pentru a întreține acest foc sacru?

Noi credem însă că unguri văzuți de Héjas nu prea vor da atenție furiilor lui îndepărtate.

Ei își vor vedea de treabă, căci își dau seama bine oamenii și fără să-i mai amenințe Héjas, ei fac, atât cât se poate face.

Mai mult de cât atât, ori câți Héjas își vor rănji colții dela Budapesta, e greu, e foarte greu

Libertatea de exprimare și responsabilitatea scrisului

Părerile dlui Iorga în această chestiune și o părere mai modestă

S'a făcut în ultimul timp destul agomot pe chestiunea „Sugrumarea presei“. Orice om de judecată sănătoasă a văzut desigur toată exagerare acestei teme. Oricât de rău ar fi conducătorii unei țări, în vremi ca cele de astăzi nu se mai poate vorbi despre o stânjenire a drepturilor de liberă manifestare a cugetului. Cu atât mai puțin la noi deci, unde guvernul e animat de cele mai sănătoase simțiminte democratice, și unde libertatea de exprimare n'a cunoscut maximul de opresiune nici în momentele cele mai grele ale vieții noastre de stat.

Dar chestiunea s'a pus în discuție și gălăgie inutilă s'a făcut destulă. De către nimeni n'am văzut însă ridicându-se chestiunea răspunderii scrisului, firească urmare a libertății de exprimare. Gândirea cinstită este și loială; ideea izvorîtă din cuget curat, oricât de îndrăzneață ar fi ea, nu este așa de periculoasă ca cea născută din josnica socoteală a bârfitorului laș, calomniatorului de meserie sau celui ce împroașcă cu venin atmosfera publică numai din plăcerea de a se distra la adăpostul iresponzabilității.

Sau la noi, țara tuturor libertăților și în special țara excesului libertății de exprimare, desfidem să ni se arate un procent de 10 la sută din miile de șiruri tipărite care apar zilnic, care să reprezinte cugetul cinstit, gândul nentinat de perfidie, cuvântul care să nu lovească nedrept, fraza care să nu exprime o batjocură.

Și la această dureroasă stare am ajuns pentru singurul motiv că n'am avut o lege care se stabilească raport de just echilibru între libertatea scrisului și responzabilitatea ce el incubă.

Aceste gânduri ni-au fost sugerate de un ultim articol al dlui prof. Iorga, publicat în „Neamul Românesc“. Dl Iorga se declară hotărît în potriva constrângerilor de stat, dar e pentru stabilirea responzabilităților în presă, și mai cu seamă pentru găsirea modalităților legale pentru sancționarea faptelor cari nu sunt expresia libertății c i n s t i t e de cugetare.

De perfect acord. Dl Iorga este singurul și cel dintâiu publicist român care a văzut chestiunea așa cum trebue. Intr'un modest articol publicat nu de mult de noi, ne ridicam contra instituției redactorului responzabil care de cele mai multe ori nu este un redactor și care totdeauna este un iresponzabil. Articolul nostru trecut neobservat capătă cea mai justă satisfacție, găsindu-se astăzi alături de opinia dlui Iorga în această atât de greșit agitată chestiune.

C.

Averescu redivivus

După greșelile pe care le-a făcut cât a stat la Guvern și în urma insuccesului din alegeri, șeful partidului poporului văzându-și toți partizanii împrăștiați a renunțat să mai pozeze ca idol în fața maselor populare.

„Tata Averescu“ părea că meditează asupra activității ce va avea să o desfășure în preajma bătrâneței și lăsând conducerea partidului în seama „pumnului de fer“ dădea impresia că în cele din urmă va renunța la viața politică.

Din nefericire însă o premie a „Gazetei Transilvaniei“ în privința formării Guvernelor a scos pe Dl General Averescu din amorțire și l'a făcut să se afilieze la părerile exprimate de numita gazetă.

Evident că oricine poate întrezări motivele, care l'au făcut pe fostul șef de guvern să caute această coincidență.

Ceia ce ne miră însă pe noi e numai consecvență Dsale.

Ne pare însă bine că șeful partidului poporului recunoaște în sfârșit regimul parlamentar, când acum câteva luni tot Domnia Sa era acela, care amenință țara și Dinastia cu revoluția.

Și-i dorim ca la viitoarele alegeri să aibă norocul de a se număra mai mulți exponenți de ai partidului său, în parlament.

Cetiți „Infrățirea“

„La fel cu proba“ și pe deasupra

„Ardealul“, „Gazeta Transilvaniei“ și „Patria“ pe același drum. O dovadă irefutabilă. Ungurii de la Viena pretind egalitatea de limbaj cu oficioasele naționaliste; dl Vaida le dă și pe deasupra. „Curiozitatea“ politicei partidului național

Asemănarea campaniilor oficioaselor partidului național contra vechiului regat, cu cele ale publicațiunilor ungurești pentru autonomia Ardealului, am dovedit-o cu prisosință în nenumărate rânduri. La apariția celor dintâi numere din „Ardeal“ și „Biblioteca autonomistă“ ni-am fi așteptat ca ziarele partidului național să-și dea seamă de starea în care au căzut, să facă mea culpa, și să revină la sentimente real mai bune față de țara românească întregită.

Speranțele noastre au fost zădarnice. Ziarele partidului național s'au mulțumit să bâzâie unele declarațiuni patriotice de ordin platonic și să califice de „pamflete ungurești“ publicațiunile cari veniau de peste granță cu cuvântul „Autonomiei Ardealului“.

Aceasta n'a schimbat însă nimic din limbajul și atitudinea foilor și oamenilor partidului național. Din potrivă „campania de învrăjbire“ devenia tot mai amenințătoare, ceeace a determinat pe dl Iorga să întreprindă cu autoritatea persoanei sale morale o acțiune de contrabalansare a politicei partidului național în Ardeal.

Fără îndoială politica partidului național în noua ei fază nu putea decât să satisfacă pe vrăjmașii cari ne pândesc din umbră desbinarea. „Ardealul“ devenia tot mai îndrăzneț. Intr'un număr venit sub en-tete-ul „Viitorul“, „Ardealul“ aducea elogii „Gazetei Transilvaniei“ pentru felul cum lucrează la înfăptuirea „marelui ideal al Autonomiei Ardealului“.

Au urmat din partea oficioaselor partidului național noui declarații platonice și noui calificări pentru foaia ungurească dela Viena, care nu apare totuși la Viena, fără însă să se opereze nici schimbare în manitestările partidului național.

Drept răspuns la declarațiile fără corelativ real ale foilor naționaliste, foaia autonomistă editată de unguri în românește la Viena, la Budapesta sau aiurea în Ungaria, a răspuns amenințând „Patria“ și conducerea partidului național cu **„destăinuiri compromițătoare“.**

„Patria“ a tăcut de astădată chiar, partidul național și-a continuat agitațiile fără să dea atenție, iar celelalte foi naționaliste au răspuns dublând atacurile contra vechiului regat,“

„Ardeal“ reproduce în articolul amintit câteva din pasagiile mai sugestive ale unui articol publicat în „Patria“ sub titlul: „Naționalismul Bătrânilor.“

Iată pasagiul reprodus de „Ardealul“:

La noi în Ardeal toată pleava românizmului, tot gunoiul, care s'a desfăcut în brațele guvernelor unguresti este alintat astăzi de partidul dela putere... Tot ce consiliul dirigent a eliminat ca periculos intereselor noastre naționale, a fost bun pentru liberali.“

După care ziarul autonomist scos în românește cu ticăloși arginți unguresti — cel puțin așa pretind foile partidului național — adaugă:

„Nu citâm mai mult, ajunge atât, dar suntem datori să stabilim, că frazele uzate (probabil „uzitate“ a vrut să zică cel ce stilizează în românește, fără a stăpâni limba — N. R.) de confratele clujan prea seamănă a plagiat și sunt identice cu frazele folosite de noi în „Ardealul“ și în broșura „Ardealul Ardelenilor.“

Desigur, ajunge — adăugim și noi. Asemănarea nu mai sufere nici o desmințire. O singură deosebire există. Una singură. Pe când limbajul fiuicei „Ardealul“ are cel puțin scuza de afi plătit **„cu bani unguresti vrăjmași“** pentru a fi așa, limbajul și atitudinea vrăjmașă a foilor și oamenilor partidului național nu au nici măcar această oribilă scuză.

Dacă însă am luat toate manifestările contra vechiului regat, și toate pledecile puse unific rii de către partidul național, cu oricată bunăvoință am căuta să le dăm o explicație plauzibilă, ni-ar fi cu neputință să-i g sim una. Mai malt încă. Declarațiile făcute în ultimul timp de către dl Vaida unui ziar maghiar din localitate ne încurcă și mai mult. Vicepreședintul partidului național îndruma poporul maghiar din Ardeal la rebeliune contra autorității noastre de stat. Ziarul unguresc tipărit în românește la Viena sau aiurea n'a avut încă acest curaj și totuși rămâne pentru foile partidului național „un pamflet ordinar, vândut intereselor unguresti.“

Ce se mai credem atunci de partidul național și de oficioasele sale?

A. R. Gus.

INFORMATII

Ministerul de Industrie şi comerţ a intervenit pe lângă direcţiunea generală a C. F. R. ca să se acorde o reducere de 30 la sută pentru transportul de hârtie efectuat de tipografiile din ţară, cari se bucură de privilegiile legei pentru încurajarea industriei naţionale socotindu-se hârtia ca materie primă.

•

Pentru a se evidenţia manoperile speculanţilor faţă de valuta noastră e destul să arătăm, că în ziarul parisian „Le Tamps" a apărut acum câteva zile următorul anunţ:

„Lei români. — Industriaşii şi comercianţii francezi, cari posedă lei româneşti au interesul de a comunica urgent numele şi adresa lor la: „Acţiunea Economică în România", societate anonimă, 9 str. Capitaine-Tarron, Paris (20) care le va face comunicări importante."

Ce fel de societate este „Acţiunea Economică în România"? are ea vre-o filială în ţara noastră sau este ea o sucursală a uneia din Bucureşti, ori suntem în faţa unei societăţi, care din întâmplare, are aceiaşi denumire cu vre-o societate din România; ce comunicări importante ar avea să facă această societate detentorilor de lei româneşti şi în ce scop?

Iată o sumă de întrebări la cari de ocamdată nu poate nimeni răspunde. Desigur că guvernul va găsi mijloace prin cari să descopere misterul acestei curioase afaceri?

•

In urma faptelor semnalate în orfelinatul „Principesa Ileana", al societăţii Ocrotirea orfanilor din Cluj, ministerul muncii a delegat pe dl dr. general Popişteanu cu facerea unei anchete.

•

Ministerul de finanţe face din nou cunoscut celor interesaţi că sunt libere la export coroanele austriace şi ungare precum şi mărcile poloneze, fără autorizaţiuni speciale.

Cererile înaintate ministerului, pentru asemenea permise, nu li se vor da curs.

•

Conform tratatului de pace ne-au sosit din Germania un nou transport de cai, care va fi astfel repartizat: 151 iepe pentru Rădăuţi şi 77 cai pentru depozitul Jigălia.

Toţi caii sunt de jumătate sânge.

Cu începere dela 1 August s'a înfiinţat pe lângă administraţia centrală a Casei pădurilor din ministerul domeniilor o direcţiune tehnică.

Personalul necesar acestei direcţiuni se va recruta din cel existent în Ardeal.

•

Dl Cornel Sima, actual notar judeţean, clasa VIII gradaţia III, în funcţia de prim-notar judeţean, încadrându-se în clasa de salarizare VIII, gradaţia II.

•

S'au făcut următoarele numiri în personalul din administraţia judeţului Sălaj-iu:

Dl Vasile Nicolaevits, asesor la sedria orfanală, clasa VII, gradaţia I, în funcţiunea de preşedinte al Sedriei orfanale, încadrându-se în clasa de salarizare VI, gradaţia III.

Dl Dr. Eugen Szasz, fost notar la Sedria Orfanală, în funcţiunea de asesor orfanal, încadrându-se în clasa de salarizare a VII, gradaţia III.

■

S'a acordat fabricei de pile din Sibiu, înlesnirile şi foloasele legei pentru încurajarea industriei naţionale.

•

Cercul de recrutare Cluj aduce la cunoştinţa tinerilor născuţi în anii 1899 şi 1900, care au fost amânaţi pentru studii pe anul 1921-22, şi care doresc a continua studiile şi în anul 1922-23; să se prezinte la Cercul de recrutare pentru a primi declaraţiunile Model A. şi B. pentru plata taxei militare, astfel, ca până la 1 Oct. să prezinte actele complecte de amânare.

Contrar vor fi incorporaţi pe 1 Oct 1922.

■

La 15 August reapare revista pentru humor şi satiră „VULTURUL" din Oradea-Mare. Cunoaştem umorul şi satira fină a acestei reviste, din trecut. Timp de aproape două zeci de ani, cât a apărut „VULTURUL" a fost cetit cu drag de românii din Ardeal şi apariţia fie cărui număr era aşteptată cu nerăbdare.

Acum, trecut sub conducerea lui Moş Sfadă, un condeiu ascuţit şi scriitor de talent, şi având colaborarea aproape tuturor scriitorilor de duh, din România-Mare „VULTURUL" va şti să prindă spiritul timpului şi să biciuiască şi atâtea năravuri.

•

IN ATENŢIUNEA D-LOR COMERCIANŢI

Numai la *S. A. Ingrăşătoarea de porci şi Industria de carne din Gherla* se găsesc cele mai bine *salamuri preparate* din carne calitatea I. Comenzile se execută imediat expediindu-se la adresa arătată prin poştă sau C. F. pe lângă preţul zilnic şi francat.

Telefon interurban 27 GHERLA.

Dl ministru al lucrărilor publice, dr. Aurel Cosma, a inspectat în cursul zilei de Miercuri 9 August şoselele din judeţul Prahova, precum şi administraţia de poduri şi şosele din acel judeţ, luând măsuri de a se grăbi aducerea şoselelor în bună stare precum şi de a se consolida unele poduri.

■

Din Paris se telegrafiază că profesorii Fournier şi Levaditi de la institutul Pasteur au descoperit un nou remediu absolut eficace în contra sifilisului atât în fazele lui primare cât şi în cele secundare şi terţiare.

Preparatul nou este o compoziţie de tartrovanadat de potasă.

Se ştie că aceşti doi sifiligraţi au experimentat cu foarte mare succes şi un alt remediu cu bază de bismut.

•

Fruntaşii partidului democrat întruniţi în Capitală au ales o comisiune compusă din dnii Căpităneanu, dr. Demetrescu Brăila şi M. Deţiu, căreia i s'a încredinţat în mod provizoriu conducerea partidului.

■

La şcoala Superioară de Comerţ a Statului din Haţeg, (jud. Hunedoara) a început a se face înscrierile pentru viitorul an şcolar.

La cerere, Direcţiunea Şcolii dă informaţii mai amănunţite.

■

Proectul de lege al încurajare construcţiilor a fost terminat de comisia instituită în acest scop şi supus aprobării ministerului muncii.

Modificările aduse sunt privitoare la procurarea materialelor şi înlesnirei transporturilor.

Procetul va fi supus aprobărei corpurilor legiuitoare în sesiunea de toamnă a parlamentului.

■

Ministerul de Finanţe ne informează că în ce priveşte plata cotelor de 40 la sută la ruble şi coroane nu a luat nici o dispoziţiuue.

Când se va hotări ceva în această direcţiune ministerul va anunţa publicul prin publicaţii speciale.

■

La Huşi, elevi liceului au manifestat ostil contra teatrului evreiesc, producând scandal.

Inregistrăm brut faptul, blamând purtarea licienilor huşeni care numai înţeleaptă nu poate fi.

■

Ministerul de finanţe a trimis circulări administraţilor financiare spre a activa încăsirile, de oarece s'a constatat că încasările pe luna Iunie şi Iulie au fost mai mici ca cele din lunile precedente.

•

Baia „Diana" este deschisă Miercuri şi Vineri pentru Dame Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

•

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Localul cel mai modern român Specialităţi de beuturi. Bere albă şi neagră de butoi. I-622

VOCI DIN PUBLIC

Un răspuns

Din partea dlui avocat Dr. Dionisiu Pop primim:

Ca răspuns la articolul „Fraţii clandestini", publicat de dl Adonis Popov, în Nr. 584 din 10 l. c. a ziarului D-Voastre. am onoare în baza §-lui 20 al art. de lege; XIV din anul 1914 a Vă ruga, ca să binevoiţi a-mi publica în numărul proxim a ziarului D-Voastre, la acelaşi loc şi cu aceleaşi caractere, ca articolul menţionat, declaraţia mea de rectificare, precum urmează:

„Toate bănuelile dlui Popov cu privire la persoana mea sunt absolute fără nici o bază.

Anume este o invenţie fabuloasă a dlui Popov, că eu aş fi denunţat, sau aş denunţa autorităţilor în numele baroului pe avocaţii din vechiul regat pentru practica clandestină a avocaturii. Astfel de denunţuri în numele baroului se fac de către procurorul baroului, dar nu de secretar, ce şi dl Popov ar trebui s-o ştie pe lângă toată „inferioritatea cvalificaţiei" D.-Sale.

Asemenea este un neadevăr, că eu personal, verbal sau în scris, aş fi cerut vr-un post de avocat la C. F. R. Să fie liniştit dl Popov, că n-am reflectat nici odată şi nu reflectez la postul D-sale dela C. F. R. deci nici n-am avut ce pătimi de pe urma avocaţilor din vechiul regat dela C. F. R.

Ce priveşte atitudinea mea de secretar a baroului în chestiunea înscrierei în barou al acestor avocaţi, îl asigur pe dl Popov, că nu dl ministru mi-a determinat-o şi că am şi azi aceiaşi atitudine, care am avut-o până acuma şi care n-oi schimba-o nici chiar de dragul dlui Popov.

De altcum nici de invazia D-Sale, nici al altora nu mi-e frică, deoarece precum am putut trăi ca advocat în Cluj în ţara ungurească, cred că n oiu peri de foame nici în România-Mare.

Ca să nu greşesc însă, un adevăr totuşi trebue să stabilesc în articolul dlui Popov: da, este adevărat că interviewul, despre care vorbeşte D-sa, este apocrif, pentrucă eu n-am dat şi nu i-am inspirat nimănuia un astfel de interview.

Atât pentru adevărul.

Deci mai multă temeinicie, exactitate şi înainte de toate probe şi mai puţine fraze dle Popov, pentrucă nu într'aceste constă „superioritatea cvalificaţiei" avocaţiale!!

Chiar şi însă admiţând cazul, că afirmaţiunile dlui Popov ar corespunde întru toate adevărului, sunt şi sper că voi rămânea aşa bun român şi om corect, cum e dl Adonis Popov.

Cluj, la 11 August 1922.

Cu stimă:
Dr. Dionisiu Pop
advocat.

Cele mai fine bijuterii şi cele mai bune ceasornice se află la ciasornicăria Ioan Raţiu Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 3. 1147

■

Pferschy Iosif Cluj Calea Regele Ferd. Nr. 5 Cel mai bun şi mai frumos Restaurant Bucătărie română-franceză specialităţi excelente de vin.

Servitul regulat şi cu precauţiune. Locul de întâlnire a oamenilor mai aleşi. 1464

■

Uzinele „BABI" Werk

RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz şi cărucioare pentru copii. Timişoara, strada Moţilor Nrul 1. (1563)

•

In atenţiunea doamnelor!

Au sosit pentru dame paltoane de toamnă şi iarnă după cea mai nouă modă din Paris, Viena şi Berlin.

Blănuri moderne cu preţurile cele mai avantagioase.

Diamantstein şi Moskovics

Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 25. (Vis-a-vis de posta centrală). 2032

Spirtul sărat salvator
Borolin 1825
e cel mai bun leac de casă

Tincturatul (văpsitul) părului după metoda lui „Braux" Paris, cu „Henne" execută PASCU, coaforul Teatrului Naţional, elev al casei „Louis" din Bucureşti, *Piaţa Unirei Nr. 23, Cluj.* — Cabine separate. Discreţie garantată. 2014 Nr. 3.

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Cameşi de zefir
Vestminte de pânză
Pantaleni pentru tennis
se află
1588 la Firma
M. Neumann
Cluj, Piaţa Unirii No. 14

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin **UNIO** **Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133** 23

S'au deschis Antrepozitele **FRENKEL** **Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)**

Biserica și școala

Un comunicat oficial al Asociației generale a învățătorilor

Primim: In considerarea faptului că o seamă din presă, dă articole referitoare la desbaterile congresului învățătorilor, cari articole nu reproduc fidel acele desbateri, ci sunt ticluite cu o tendință de a servi anumite inferese de partide — Congresul învățătorilor în ședința din 9 August, în unanimitate a reprobat aceasta procedură, insistând ca în viitor presa noastră să fie reprezentată prin oameni cu destulă înțelegere a problemelor, pe cari le discută Congresele învățătorești și lipsiți de preocupări și interese de partid, pentru ca să redea cât se poate de fidel esența desbaterilor Congresului și astfel să nu se mai repeată cazuri, cari pot duce opinia publică în eroare, cum s'au întâmplat cu ocaziunea acestui congres, când o seamă din presă a arătat, că învățătorii în congres au atăcat Biserica românească. Cei ce au luat parte la acest congres își dau bine seama, că învățătorii nu au avut nici intențiunea și nici nu au atacat biserica, căci nu doresc să trăiască decât în bune raporturi și într'o armonică colaborare cu factorii bisericești; ei au constatat numai neglijențele Bisericii pe teren școlar, iar aceasta au făcut-o și au avut dreptul să o facă — fiind ei cei mai competenți și aflându-ne în preajma reformei învățământului, care reformă nu poate fi alcătuită decât pe principiul statificării.

De altfel dezideratele congresului vor fi publicate în scurt timp și ele vor lămuri pe deplin opinia publică de bună credință.

Biroul Asociației învățătorilor din Ardeal, etc.

Neteimeinicia unor atacuri

Cu mai multe zile în urmă, urmându-și seria de atacuri de rea credință la adresa guvernării, confratele „Patria" caută să alarmeze lumea funcționarilor cu niște date statistice prițvioare la lefurile funcționarilor dela centrala Ministerului comunicațiilor. Lefurile acestea, așa cum erau prezintate de către organul opoziționist, însemna că sunt mai mari decât ale patru miniștri delaolaltă, fiind cea mai mare dintre ele de 122 de mii lunar și cea mai mică de 5 mii. Țelul pe care-l urmărea născocitorul acestei statistici, era să alarmeze funcționarii, pe motivul că în timp ce totalitatea lor sunt plătiți prost, funcționarii dela centrala unuia dintre ministere iau salarii exorbitante.

Ne-am interesat la forul respectiv, ca să putem da opiniunei publice lămuririle cuvenite. Răspunsul a fost, că organul din Cluj al naționaliștilor a fost de absolută rea credință, întrucât a luat țifrele din statele de pe o lună oarecare și le-a publicat inexact, fără să indice, că suma pe care o arată nu este numai leafa singură, ci s'a nemerit, ca tocmai în luna aceia, de care se ocupa atacul ziarului naționaliștilor, personalul dela centrala ministerului în chestiune să primească retroefectiv, pe mai multe luni, premiile pe care nu le-au încassat. Evident, în urma acestora sumele se puteau ridica până la acele date de „Patria". Și mai trebue ținut seamă, că acestea premii nu erau decât de 60 procente asupra salariilor, câtă vreme, obișnuit, personalul C. F. R. primește premii de acestea și de o sută la sută sau și mai mult asupra lefii.

In urma acestora nu mai sufere nici o îndoială, că și în acest rând atacul „tatei" n'a fost decât produsul unei rele credințe.

CAMERA de COMERȚ romano-italiană din Genova

Lichidarea datoriilor de dinainte de razboi

Legațiunea noastră din Roma a informat ministerul de externe că la Genova a luat ființă Camera de comerț italo română își funcționează, de două săptămâni în mod regulat.

Birourile noii Camere de comerț sunt instalate în palatul Bursei din Genova.

Ministerul nostru de industrie și comerț, precum și cel al finanțelor, au dispus să se trimită Camerei de comerț din Genova date statistice asupra situației economice din țară și asupra tuturor noilor dispoziții referitoare la import și export.

■

Una dintre cele mai de seamă lucrări ale acestei Camere de comerț este studierea ce se face, împreună cu Camera de comert italiană, asupra găsirii unor modalități favorabile pentru lichidarea datorilor contractate înainte de război de către comercianți români față de casele comerciale italiene și față de statul italian.

CORON BLEU
(de alabăstrit rufele)
Albrastu mirositor Cerneală, vopsea pentru stampile, lac în toate culorile. Hârtie pentru stârpirea mușteloi. Vopsele pentru padiment. 1357
Calitate garantată.
Cele mai eftine prețuri.
„LUXOR"
Cluj. 12-97

TELEGRAME

Comutare de pedeapsă la bolșevici

Berlin. — După o telegramă moscovită, guvernul sovietic a schimbat pedeapsa cu moarte a socialiștilor revoluționari în zece ani închisoare. In caz de revoltă în acest timp, osândiții vor fi împușcați.

Efectele conferinței dela Londra

Londra. — Evenimentele dela conferința dela Londra liniștesc cercurile politice din Berlin. Germanii se tem că anglia va cădea la un compromis care ar însemna victoria dlui Poincare. In caz de ruptură, Franța de sigur va întreprinde o acțiune contra Germaniei, pe care o așteaptă consecințe grave. Mai cu seamă cercurile financiare se tem că scăderea mărcii germane va continua.

Alsacia e franceză o dovadă mai mult

Paris. — Sindicatul ziariștilor alsacieni a adresat o telegramă d-lui Poincaré în numele opiniei publice alsaciene. Ziariștii susțin punctul de vedere francez cu multă energie.

O conferință orientală

Atena. — Guvernul grec a fost înștiințat despre convocarea la sfârșitul lunei a unei conferințe orientale. Guvernele aliate au invitat la această conferință atât pe greci cât și pe turci. Grecia va fi reprezentată prin primul ministru Gunaris.

Fasciștii contra socialiștilor

Roma. — Deputatul fascist Giunto a amenințat cu revolverul pe deputatul Rapossi, care a declarat că proletarii se vor apăra cu armele în contra lui.

Mișcarea în poliția din Ardeal

Dl Dăbău Ion, fost șef de cancelarie la consiliul agricol Târnava-Mică și actualmente delegat a îndeplini funcția de polițai, a fost numit polițai cl. III al orașului Diciosânmartin.

D-nii: Deac Iuliu, polițai cl. I al orașului Deva și Georgescu Constantin au fost polițai clasa I al orașului Petroșeni, transferați cu serviciul unul în locul altuia.

Au fost înaintați în poliția orașuiui Reșița:

D-nii Staicovici Constantin, comisar clasa I, în funcțiunea de director clasa I, în locul înființat prin încadrare;

Chira Ion, comandant al sergenților, în funcțiunea de comisar clasa I.

Dl Miu Romulus, director al prefecturei poliției orașului Timișoara, a fost detașat în direcțiunea poliției și siguranței generale.

Dl Sălăgeanu Virgil, șef de birou principal cl. I, a fost delegat a îndeplini funcțiunea de director al prefecturei poliției orașului Timișoara.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Ministerul internelor a trimis o circulară prefecților privitor la măsurile pentru asigurarea hranei populațiunii, producțiunea de grâu fiind insuficientă în raport cu nevoile interne și cu angajamentele luate față de străinătate. Prețul a fost fixat la 25.000 lei vagonul, 5000 lei primă, plus 2000 lei la hectarul însemânțat cu grâu. Cine va pretinde prețuri mai mari, va fi pedepsit ca fraudator, iar grâul i se va rechiziționa.

■

La solemnitatea împroprietăririi din Sighet care are loc azi, asistă primul-ministru, ministrul internelor și ministrul Constantinescu.

■

Dl C. Banu, ministrul cultelor, a plecat din București la Oradea-Mare.

■

Un mare balon belgian plecat la 6 August din Genova, a căzut lângă Novaci, în județul Gorj. Cei doi aviatori belgieni s'au coborât ușor contuzionați. Sătenii cari ajutau la înălțarea balonului, au scăpat frânghiile. Balonul și-a reluat zborul fără conducători. Aceștia au plecat la București. Balonul a căzut din nou lângă Giurgiu și va fi trimis la București.

■

La câmpulung are loc azi adunarea partidului țărănist.

■

Generalul Burtianu sfârșind ancheta dela portul Căfelul a constatat vinovăție direcțiune armamentului și a societății fero-chimice. Societatea a fost obligată să plătească pagubele suferite.

■

La Constanța s'a ivit un caz de „boala somnului (encefalită letargica)

■

Pe ziua de eri leul a fost cotat la Paris la 10 și 40 centime, înregistrând o scădere de 50 centime.

In vama Constanța s'a descoperit o contrabandă de 99 vagoane de cereale. Amenda se urcă la 6 milioane.

Vinovații sunt, agenția Tricinet și casa de expediții Aicipiade Papa Costea.

După știrile sosite de la Paris, perspectivele în ce privește prețul grâului sunt foarte bune în anul acesta. Stocurile mondiale sunt mai mici ca ori când.

Mare cutremur de pământ în Grecia

Atena. — Eri dimineață s'a produs o sguduitură sismică la Metana, stațiune termală, pe coasta orientală a Peloponezului.

Peste o sută de case au suferit stricăciuni grave. Izvoarele sulfuroase au secat pentru câte-va minute. O stâncă mare care domina regiunea s'a prăbușit. Victime nu sunt.

Populația a fost cuprinsă de panică, viligiaturiștii au plecat imediat. Cutremurul a fost resimțit la Atena.

Lipsa de lucru în Anglia

Berlin, 10. (Rădor). — Numărul muncitorilor fără de lucru a atins în Anglia în luna Iulie, cifra de 1,362.300; pe când în Germania numărul muncitorilor fără de lucru nu întrece cifra de 19.200.

I. NACHT
Societate în nume colectiv
Sucursala CLUJ
Piața Cuza-Vodă 12
◆ 2073
METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA
EN-GROS.
Telefon interurban 6-53.
Adr. telegr. METALNACT

Se cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

„Kristály"
Cluj (Kolozsvár)
Vopsește și curăță
Văpsitorie de lână bumbac și blănărie.
Lucrurile trimise prin poștă se ispravesc iute și regulat
Lloyd 557 1817

In sezonul de toamnă vopsește blănării în mod sdeial, caică paltoane de plus, curăță fulgi de perne
CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5
No. 13. **Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290.** Lloyd 272

Din Şimleul-Silvaniei

— O lămurire —

„Societatea Studenţilor Sălăjeni", după cum s'a anunţat a hotărât ţinerea unei conferinţe culturală în ziua de 13 l. c. cu ocazia congresului studenţ mei din Sălaj ce se va ţinea tot în acelaşi zi în oraşul Şimleul-Setramei. Terminul acesta însă din diferite motive s'a amânat pentru ziua de 20 l. c., care concade cu ziua alegerii de senator ce va avea loc tot în aceiaşi zi. Fiindcă prezidentul de onoare al societăţii amintite este Dl Dr. Iuliu Maniu prezidentul partidului naţional, a cărui participare la congres a fost anunţată oficios din partea comitetului aranjator, cei mai mulţi au văzut în acest fapt intenţia societăţii de a favoriza rezultatul alegerii în favorul candidatului partidului naţional şi pentru aceasta Dl Ioan Şuta prezidentul activ al acestei societăţi a crezut de bine să declare următoarele: amânarea terminului s'a hotărât din partea centrului din Cluj, care nu avea cunoştinţă, că în ziua de 20 l. c. Şimleul-Silvaniei vor fi alegeri. Conziderând însă, că scopul societăţii pe lângă propagarea culturei române este şi adunarea unui fond pentru a ajutora studenţii lipsiţi de mijloace materiale şi pentru realizarea scopului s'a lansat apel la toţi românii din judeţul Sălaj fără deosebire de colorit politic şi considerând mai departe, că studenţimea însăşi ca organizaţie culturală a dovedit şi înainte, că nu se amestecă în vârtelul luptelor politice, în consecinţă roagă pe toţi românii buni să participe la această sărbătoare iar comitetul însuşi va garanta, că din partea participanţilor nu se vor face manifestaţii precum s'a vorbit din partea unor răuvoitori cu scopul de a semăna vrajba între intelectualii, cari aparţin diferitelor organizaţii politice din judeţul Sălaj.

CORESP.

Parisul ameninţat să piară

Casele splendidului oraş suferă de o boală curioasă dar adevărată, de „boala pietrii". Directorul laboratorului municipal dl Kling, a descoperit boala.

Atenţiunea lui a fost mai întâi, deşteptată de alteraţiunile care se constatau în celebrele monumente ale defuncţilor, din celebrul cimitir Père Lachaise. Piciorul unei figuri dela baza unui mausoleu se vedea de câtăva vreme umflat şi acoperit de pete asemănătoare cu bubele.

Sub apăsarea degetelor, partea din piatră astfel alterată se făcea praf.

Şi iată că şi'n alte monumente ale Capitalei se manifestă acelaş fenomen: biserica Trinităţii are coloanele roase, iar unele statui dela Notre Dame şi-au pierdut nasul, părul şi bărbia. Şi aici palatele frumoase din centru nu sunt scutite de această boală, ceea ce explică deasa şi îngrijitoarea cădere a ornamentelor care se desfac din susul zidurilor şi pică pe capul trecătorilor.

La laboratorul municipial se crede, în urmă şi pe temeiul analizelor făcute, că origina boalei trebue căutată într'o sulfatizare a pietrii din pricina fumului fabricelor, atelierelor şi gărilor.

Pietrele, aşa ca şi oamenii, ar avea nevoe, din când în când, de câte puţin aer curat care să le oxideze şi să le regenereze, iar aerul oraşului, şi mai ales al metropolitanelor, le este vătămător.

Remediul nu e lesne de găsit scrie ziarul „Convieredi-Sicilia" — pentru că nu se pot trimite aşa ca 25 oameni subrezi la aerisire la băi, monumentele, casele şi statuele.

Declararea armelor de vânat

Direcţia vânătoarei de pe lângă ministerul agriculturei, atrage atenţia posesorilor de arme de vânătoare din toată ţara, că sunt datori, conform legilor în vigoare, ca să le declare la prefecturile şi primăriile respective. Cei cari nu vor face asemenea declaraţiuni, vor fi consideraţi ca contravenienţi la legea vânatului.

Mişcarea macedonenilor

— O telegramă a macedonenilor din Viena către Societatea Naţiunilor. Manifestul macedonenilor din Bulgaria. — Cererile lor. — Autonomia Macedoniei. —

Macedonenii din Viena au trimis o telegramă Societăţii Naţiunilor, în care între altele, se spune:

„Emigraţia macedoniană din Viena fără deosebire de naţionalitate, roagă Societatea Naţiunilor să se preocupe de soarta patriei noastre robite. Nu situaţia de azi a fărâmiţirei Macedonie în trei bucăţi va însănătoşi pacea din Balcani, ci numai independenţa ei politică sub garanţia marilor puteri. Nu există mai mare nedreptate ca statele balcanice să discute chestiunea Macedoniei, fără să fie întrebată singură populaţia ei. Înţelegerile lor reciproce (a statelor) ale căror victime suntem, nu vor da nici un rezultat. Noi rugăm cu insistenţă Societatea Naţiunilor să se îngrijească pentru aplicarea drepturilor minorităţilor."

•

Cu ocazia zilei de 2 August — Ilinden (Sf. Ilie) — o zi măreaţă în istoria mişcărei de desrobire a Macedoniei, prima încercare de eliberare, toate societăţile macedonene din Bulgaria au lansat un manifest către emigraţia macedoneană în care între altele, se spune:

„Iată de ce ziua de 2 August ca e este simbolul luptei macedonene, este în acelaş timp şi simbolul dreptăţei".

Societăţile macedonene cer:

„Independenţa de statele balcanice a Macedoniei. Federative cu drept egal de a participa toate naţionalităţile cari trăesc în Macedonia".

„Până la realizarea scopului de mai sus, noi înfiinţăm un institut internaţional în Macedonia pentru aplicarea clauzelor minorităţilor.

Repatrierea liberă la căminuri a tuturor macedonenilor emigranţi sub garanţia institutului de mai sus.

Desfiinţarea convenţiei pentru evacuarea „liberă" şi ca urmare să fie apărate averile macedonenilor izgoniţi din patria lor".

DIRECŢIUNEA CLINICILOR UNIVERSITARE, CLUJ.

No. 346—1922.

Publicaţiune.

Administraţia Clinicilor Universităţii din Cluj publică concurs pentru furnizarea următoarelor cartoane, stofe etc. necesare Clinicilor:

1.	Pânză pt. coarşafuri de pat, laţ. 150 cm. . .	2.000	m.
2.	„ „ camăşi şi feţe perină, laţ. 80 cm. .	2.000	„
3.	„ „ ştergare, laţ. 50 cm.	300	„
4.	„ „ salvetele, laţ. 1 m.	1.200	„
5.	„ parchet pt. pantaloni, rechii şi mantale pentru bolnavi	300	„
6.	Salvete	500	b.
7.	Stofe pentru haine de copii, dublă	100	m.
8.	Pânză pt. halate pt. bolnavi	1.000	„
9.	Stofă pentru rochii la servitoare	300	„
10.	Ştergare pentru bucătărie	600	„
11.	Pânză pentru izmene-pant. pt. bolnavi . . .	600	„
12.	Captuşeala pt. halatele bolnavilor	300	„
13.	Pânză pentru feţe de masă	100	„
14.	Pânză pentru perdele	200	„
15.	Pânză pentru camăşi femeeşti	200	„
16.	Stofă pentru bluze la servitori	300	„
17.	Pânză pentru halate la medici	300	„
18.	Ciorapi	300	p.
19.	Pânză pt. sorţuri la infirmieri	300	m.
20.	Batiste	600	b.
21.	Stofe de iarnă pt. îmbrăcămintea servitorilor .	100	m.

Ofertele şi mustrele sunt a-se înainta Administraţiei Clinicilor, până la 23 August 1922 ora 10 a. m.

Informaţiuni mai detaliate referitoare la aceste lingerii, se dau zilnic, în biroul Administraţiei între orele 8—14.

Cluj, la 8 August 1922.

2068 Administrator: IOAN CRIŞAN.

BITUMUL MATITZA S. A.
Capital social Lei 6.000.000
Centrala Bucureşti.
FILIALA CLUJ, Calea Reg. Ferdinand No. 55, I.
1203 Telefon 10-09.
Execută tot felul de lucrări în legătură cu produsele Bitumului, ca asfaltare izolaţie la case, acoperişe din ciment de lemn (Holzzement) etc. Material totdeauna la magazie

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcţiuni de Mori
Atelier de Motoare şi maşinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

Restaurantul la „Hornar"
Toată lumea care vrea să mânânce bine şi se fie bine servit **ca la Mama acasă** să viziteze Restaurantul la **Hornar** unde se găseste pe lângă mâncărurile cele mai alese şi gustoase şi **Grătar special**
Vinuri naturale din propriile podgorii şi tot felul de beuturi recoritoare.
Serviciul ireproşabil şi preţuri modeste. Notaţi bine adresa la „**Hornar**" Calea Reg. Ferdinand 63. Vis-a-vis Siguranţa. 1893

Cea mai distinsă marcă **„Cognac Medicinal Marty" Siria (Világos)** recomandat de medici ca mijloc de întărire pentru cei bolnavi de stomac şi piept. Cu efect sigur. Contra: ameţelilor, sgârciurilor de stomac, iritaţiilor de vomat, fierbinţelei şi boalei de plămâni. Un mijloc foarte bun în caz de lăuză şi reconvalescenţă. 1049

Prima fabrică electrică română S. A.
Cluj, III. Călugăriţelor No. 1.
Telefon 67. Adresa telegr. Relais.
Fabricăm articole şi aparate electrice pentru curent puternic, precum şi intalaţiuni cu expensiune ridicată şi mică, transportăm porţelanuri, manomente, instrumente mecanice, comptoare.
Lloyd 778
Interesaţilor le oprim preţunente 1914-2

Au sosit
sticle pentru castraveţi şi compoturi
la Eisenstädter
1812 fost magazinul Lakatos. Cluj,
Str. Regina Maria (Deák-F.) 13
1000 de oameni privesc galantarul susnumitei firme.

Sârme arsă pentru legat
fân şi pae etc.
Cue de Sârmă
FIER LAMINAT, SCOABE
lifereaza imediat dela Industria Sârmei s. a. uzina din Ghiriş (gara Campia Turzii)
Lloyd Expres 923 2049
FERARIA S. A.
Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE aproape de Cluj 12 jugere pământ bun pentru o fabrică de cărămizi sau intreprindere industrială. Locuință cu 6 camere, grădină și grajduri de piatră imediat se pot prelua. Ase adresa la Dunky Piața Unirei 10. 2067

DE VÂNZARE intravilan în centru orașului provăzut cu localuri de prăvălie și magazie potrivit pentru o Societate Anonimă sau intreprindere mai mare, atât pentru folosință imediată cât și pentru edificat. 2065

DE VÂNZARE Loc pe 4 străzi, cu casă compusș din 5 camere, bucătărie, baie, dependințe, 2 jugare grădină, locuința poate fi imediat ocupată. Relațiuni dă: Csöby Emeric str. Feleacului 23/a, între 12—14½ și 19—20½. 2064

DE VÂNZARE un Ficus Strada Closca fost Fecske No. 18.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru ziptbun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Înfrățirea

Industria Sârmei S. A.

Centrala: Cluj, Calea Victoriei 29 (căsuța postală 12).
Telefon: 347.
Adrs. telegr: Ferrum.
Fabrica: Ghiriș-Arieș (Gara: Câmpia Turzii) Linia de garaj propr.

Produce zilnic 2 vagoane sârmă și cule.

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu prețuri moderate
Fraților Ausländer
Cluj, Piața M. Viteazul 39
Telefon 954. 1582

Prima fabrica Ardeleană de juvaere
Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.)
Telefon 213.
Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repară.
Aur de dentistică și forosțuire! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Târgul Internațional de Mostre din PRAGA

De la 3-10 Septembrie 1922

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru orice negustor, industriaș și agricultor din **România.** Exepun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia. **Ancheta choslovacă-română, economică, industrială și agronomă: Dela 4—6 Septembrie 1922 la Praga.** Locul de întâlnire al tuturor factorilor industriali, economici și agronomici, competinți, ai ambelor țări. **Avantagii excepționale pentru participanții la ancheta, și vizitatorii târgului:** 33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza pașapoartelor. Ingrijire de locuințe, serviciu de informațiuni etc., etc.

Legitimații și insigne la: Reprezentanța Târgului, **„Reclama"** Cluj, Piața Unirei 4 și la consulatele cehoslovace. 2022

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Ilyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fesnichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Ujvárá, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Deș, Kereszles Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Căldări de fiert rachiu aranjamente de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.
Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2029

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă

Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă.
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

American Near East & Black Sea Linie, Inc.

Singura Companie Americană Poștală în România de Vapoare Transatlantice regulate și rapide între

Constanța-New-York

PLECĂRI PERIODICE

București, Calea Victoriei 110
(lângă Hotel Athenée Palace)

Singura Agenție la Constanța, Strada Sturdza No. 41

Plecați la America cu Vapoare americane

Colosalul nostru Transatlantic „NEW-YORK" unul din cele mai frumoase și mai mari bastimente din lume a sosit la Constanța cu un mare număr de pasageri și mărfuri și rămâne până **pela 25 August crt.** în acest port, în scopul ca acest mare Transatlantic American care a stârnit admirația lumei întregi să fie văzut și admirat și la noi de întreaga populație română atât pentru confortul său cât și pentru frumusețea lui desăvârșită.

Deci este cea mai frumoasă ocazie pentru D-nii Comercianți Români și Vilegiaturiști, care doresc să cunoască acest continent să întreprindă acest frumos și interesant voiagiu pe acest transatlantic de mare viteză în condițiunile cele mai avantagioase și în deplină siguranță.

Acceptăm pasageri pentru toate clasele și mărfuri.

Pentru orice informațiuni și bilete pasageri a se adresa numai la Sediul principal al Companiei noastre **„American Near East & Black Sea Line, Inc."** București, Calea Victoriei 110 și la sucursala noastră din Constanța. 2029

Cele mai preferate beuturi ale amatorilor de bere: calitatea neîntrecută a berei aîse

„Monoștor"
și a berei brune
1603 **„Călugărul"**
specială.

Se capătă pretutindeni!!!

Reclama este sufletul comerțului

Pentru a dovedi că escelențele

Automobile Ford

sunt resistente, consumă puțin și merg foarte bine,
Angajez ori ce transport de persoane, pe ori-ce distanță cu tarif foarte redus.

PERRY Cluj, Calea Regele Ferdinand 88
Telefon 999 Telefon 999

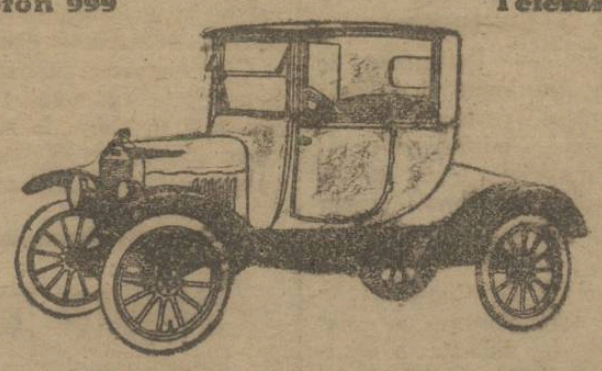

1823

Spre introducerea noilor noastre automobile, primim curse ori unde cu taxe favorabile.

MARE OCASIUNE!!

GHETE de pânză alba de dame și SANDALE, la magazinul de ghete
O pereche de ghete de pânză alba pentru dame în loc înte 169·— acuma 129·— lei.
NUMAI CÂTE-VA ZILE!!

„BATA"
Cluj, Piața Unirei 9.

Lupta contra tuberculozei

Hotărârile congresului dela Glascow. Exemple cari s'ar putea utiliza cu multă izbândă la noi

In congresul care s'a ținut de curând la Glascow s'au adus hotărâri destul de importante pentru a nu le împrăștia publicului și mai ales autorităților însărcinate cu combaterea teribilului flagel.

Congresul medical din Glasgow a constatat că tuberculoza tinde să descrească.

Profesorul Erist din Paris a făcut un raport foarte important, tinzând să dovedească că în timpul războiului din 382 soldați socotiți suspecți, numai zece la sută au fost tuberculoși; într'un alt caz din 1718 soldați considerați bolnavi, 542 n'au fost tuberculoși propriu zis și aproape jumătate din ei au fost vindecați în timpul războiului. Diagnosticurile erau nesigure și de multe ori pesimiste.

Profesorul Wynne de Sheffield s'a ridicat contra abuzurilor cari se fac cu sanatoriile, a cerut desființarea lor și adoptarea sistemului dispensariilor.

— „Cele 10 milioane livre sterline (500 milioane franci) pe cari le cheltuim pentru întreținerea sanatoriilor, vor fi mult mai bine întrebuințate, a declarat d-sa, dacă am curăți cartierele muncitorești insalubre, unde într'o săptămână se cultivă mai multă turberculoză, de cât s'ar putea vindeca într'un an în sanatorii. Ar fi deasemenea bine dacă în fiecare cartier s'ar înființa câte un dispensar special. Metoda germană ne-a indus în eroare.

Într'un scop câte odată umanitar și câte odată mercantil, cu ajutorul unor statistici false, Germania a făcut ca poporul ei să creadă, că poporul englez și francez mor de tuberculoază, și că poporul german a fost salvat grație strălucitei organizațiuni sanitare. Or, din contră, în timpul războiului am rămas stupefiați când am văzut regimente foarte viguroase, înfruntând toate oboselile fără nici o boală.

Trebue să lăsăm la o parte metoda germană a statisticilor și să fim practici curățind cartierele și înființând dispensarii. Adevărul, a încheiat dl Wynne, este că marele public nu se interesează de pericolul tuberculozei, decât atunci când cade într'o perioadă de descreștere".

In sensul celor declarate de profesorul Wynne, congresul a adoptat o rezoluțiune.

Congresul învățătorilor din România Mare

Învățătorii din toată țara au fost convocați în al XIII-lea congres general în zilele de 4, 5, 6 și 7 Septembrie, la București, în localul ce se va anunța ulterior.

Ordinea de zi cuprinde următoarele chestiuni:

Luni, 4 Septembrie

Dimineața. — Cuvântarea de deschidere a prezidentului. Răspunsul reprezentanților Asociațiilor din țările eliberate și al autorităților invitate. Formarea biroului și alegerea comisiunii însărcinată cu redactarea deziderateler. Obligativitatea și gratuitatea învățământului primar.

După amiazi. — Organizarea învățământului primar și complimentar. Corpul didactic primar, pregătirea, recrutarea, titlul, înaintarea, perfecționarea, salariile, drepturi și datorii, pedepse, recompense și dreptul Asociației de a lua parte la anchetele ce se vor face învățătorilor.

Marți, 5 Septembrie

Dimineața. — Personalul de control, de îndrumare și disciplinar, recrutarea, perfecționarea și înaintarea lui. Codificarea și judificarea abaterilor săvârșite de membrii corpului didactic primar cu participarea efectivă a Asociației.

După amiazi. — Consiliul pedagogic și administrativ ca emanație a corpului didactic în organizarea lăuntrică a Ministerului Instrucțiunii. Clădirea și întreținerea localurilor de școală și a dependințelor lui.

Miercuri, 6 Septembrie

Dimineața. — Școalele normale, organizarea, programele de studii, personalul didactic, recrutarea și perfecționarea lui, legătura școalei normale cu cea primară. Organizarea Casei Școalelor, atribuțiile aceste Casse și mijloacele ei de acțiune.

După amiazi. — Organizarea Cassei de Credit și Economie a Corpului Didactic. Organizarea asistenței și ajutorului mutual printre membrii corpului didactic primar.

Joi, 7 Septembrie

Modificarea statutelor Asociației centrale. Raportul comitetului central către Adunarea generală, raportul cenzorilor, aprobarea bilanțului și descărcarea comitetului de gestiunea sa. Aprobarea budgetului pe anul viitor. Alegerea cenzorilor și supleanților.

*

Direcția generală a C. F. R., a acordat o reducere de 75 la sută din costul transportului, în schimbul legitimării cu carnetele de identitate a învățătorilor.

Găzduirea se va face la internatele școalelor din București. In ceeace privește masa, Asociația centrală trebuie să fie înștiințată cel puțin cu o săptămână înainte asupra numărului participanților.

Cu începere din seara de 2 Septembriei un comitet de recepție va fi în Gara de Nord la sosirea fiecărui tren, spre a da congresiștilor lămuririle necesare.

Stampilarea rentelor

Direcțiunea generală a Datoriei Publice, a făcut cunoscut comisiunilor de stampilarea titlurilor de rentă română să încheie lucrările până la 15 August, pentru că după această dată să poată începe să funcționeze comisiunea superioară pentru judecarea contestațiunilor făcute cu ocazia stampilării.

Hotărârea în chestia comitagiilor din Bulgaria

Consiliul suprem al Ligei Națiunilor s'au ocupat cu chestiunea comitagiilor din Bulgaria și cu intervenția făcută la guvernul din Sofia în ziua de 14 Iunie a. c. de către statele vecine.

Consiliul a stabilit, că intervenția aceasta n'a avut un caracter dușmănos și prin urmare e exclusă orice posibilitate a unei procedări violente ce s'ar face în contrazicere cu dispozițiunile tratatului Ligei Națiunilor. In consecință consiliul crede, că nu e locul ca în demersul tratativelor între guvernele interesate să se facă vre-un alt demers, care ar complica numai sitnația.

Liga Națiunilor s'a mai ocupat și cu chestia delimitării frontierei între Ungaria pe deoparte și între Austria și Jugoslavia pe de altă parte, hotărând să la asupra sa rolul de arbitru.

Examenul de înaintare colonelilor

Colonelii din toate armele și serviciile armatei, cu vechimea în acest grad până la 31 Martie 1919, propuși pentru înaintarea la gradul de general și cari au fost bine apreciați la călătoria de comandament de corp de armată, vor trece proba practică de conducerea trupelor pe teren în cursul lunei Octombrie, eventual și Novembrie a c., în tabăra Cincu-Mare din Transilvania.

Numele ofițerilor candidați, cari îndeplinesc toate condițiunile se va comunica de către comandamentele de corp de armată, comandamentul militar al Basarabiei și comandamentul teritorial al corpului II armată pentru ofițerii dela diferitele servicii din garnizoana București, până la data de 30 Septembrie a. c., serviciul personalului din ministerul de război, care la rândul său va înainta d-lui președinte al comisiunii un tablou de toți candidații.

Nu vor fi chemați la această probă practică colonelii, cari au trecut examenul în anul 1920 și au fost admiși la înaintare de către comitetul superior al armate și indicați în taboul anexă la ordinul ministerului de război (serviciul personalului) Nr. 86 din 25 Iunie 1911.

*

Trupele de cari va dispune comisia examinatoare cari vor rămâne în mod permanent în tabăra Cincu-Mare, până la trecerea probelor tuturor candidaților, sunt:

Brigada 5 vânători, 2 batalioane de grăniceri, 1 batalion de vânători de munte.

Regimentul 5 roșiori.

1 divizion din reg. 35 artilerie, 1 divizion din reg. 40 obuziere, o baterie artilerie grea, o secție de artilerie antiaeriană.

O companie pionire și o secție telegrafie din reg. 7 pionieri, o escadrilă din grupul 7 aerostarie.

O companie care dă asalt.

Răspândiți „Infrățirea"

No. 600—1922.

Publicațiune.

Pentru aprovizionarea cu carne de vită calitatea I. și untură de porc necesară pentru bolnavii din Institutul Pasteur pe timp de un an se ține licitație publică conform art. 72–83 din legea contabilității publice în ziua de 15 August 1922, la ora 4 p. m. în biroul administrativ al acestui Institut.

Doritori de a concura pentru furnizare pot lua informațiuni în fiecare zi p. m. dela ora 3-6 p. m. în biroul sus amintit.

2048 **Direcțiunea Institutului Pasteur.**

Depositul fabricei de tricotaje „Helios"
Cluj, Piața Unirei No. 7
Mare asortiment de tricotaje ciorapi și mânusi Prețuri originale de fabrică. Radio 2559 2051

Tablile de asbest „Meteor"
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.
Se capătă la 1888
Fabrica de Eternit METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

Din cauza sezonului înaintat toate articolele de vare le vindem pe prețuri foarte scăzute.
Heller, Weiss și Molnár
magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

S'a deschis S'a deschis
Dans de parchet
Seara să petrece cel mai bine în localul
DACIA-BAR
cel mai distins loc de distracție a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.
Radio 2532. 1948

Bucătăreasă
pricepută caută Sanatoriul din Geoagiul de jos 500 Lei lunar, quartir și întreaga întreținere. Doritorii se vor adresa Administrației Sanatoriului
2073

Reclama este sufletul comerțului

Sezonul din SINAIA, cea mai pitorească stațiune climaterică, este favorizat de un timp admirabil.
Distracțiunile numeroase au atras și anul acesta cel mai select public din țară.
Pe lângă obișnuitele atracțiuni ca:
Dancing, Jazz-Band, Cercle-Privé,
va debuta cu începere dela 6 August a. cor. o excelentă trupă de comedii sub conducerea D-lui **I. FOTINO** dela Teatrul Național din București, cu concursul Doamnei Tantzi Cutava Barozzi și altor artiști de seamă dela principalele teatre din Capitala
Repertoriul este compus din excelente comedii franceze, cari au fost jucate cu mult succes în teatrele din Paris.
2072

Candelabre electrice
dela cele mai simple până la cele mai impodobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale căicătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Coinzeana".

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 588 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Miercur 16 August 1922

Înfrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU[illegible] No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COM.
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

MISTERELE nouei ofensive

In ziarul „Epoca" dl Gr. N. Filipescu a arătat că ar dori să știe mijloacele de luptă, pe care le va întrebuința partidul național pentru a doborî guvernul la toamnă.

Dorințele politicianului takist, răspunde unul din ziarele așa zise independente, părând foarte mirat că un om care face politică poate pune o astfel de întrebare. Doar aceste mijloace sunt absolut secrete: ele nu pot fi date pe față, pentrucă altfel li se strică toate eficacitatea: guvernul poate să ia măsuri și partidul național nu va mai izbuti să-l răstoarne.

Deci dl Filipescu trebue să-și astâmpere curiorisitatea și să lase statmajorul partidului național a întocmi planurile de ofensivă în liniște și în secret.

Cam astfel răspunde ziarul care-și zice independent, dlui Grigore Filipescu. Și astfel acest ziar denotă credința deplină, că comitetul de o sută pregătește într'adevăr ceva cu totul nou, original, nemaivăzut și nemaiauzit, o mașinațiune cu totul și cu totul diabolică, cu care va dărâma la o simplă apăsare de buton, chiar pe cel mai bine fixat din guverne.

Trebue să spunem firește, că avem de a face cu unul din ziarele „independente" bucureștene cărora depărtarea de Ardeal și necunoștința treburilor de pe aici, îi suggerează viziuni hiperbolice în ceea ce privește dimensiunile, puterea și mai cu seamă competența conducătorilor partidului național.

E deci unul din ziarele, pe care le cunosc ardelenii foarte bine, și care, când „Patria" scrie vre-o necuviință la adresa coroanei, scriu cu litere de-o schioapă „Ardealul și coroana", iar când dl Goldiș izbutește să întrunească vre-o câteva zeci de cetățeni în vr'un sat oarecare al Ardealului pentru a bârfi vechiul regat, cu toate păcatele lui inclusiv „presa lui venală" scriu înfiorate, cu cele mai groase aldine din tipografie: „Ardealul s'a pronunțat".

A tămădui un astfel de ziar de ideea ce și-a făurit-o despre puterile miraculoase ale partidului național ar fi o încercare zadarnică. Orice am spune noi, — pentru el, partidul național, cu ajutorul specialiștilor respectivi din comitetul de o sută a și inventat mașina cu pricina, răsturnătoare de guverne, și o păstrează în cel mai adânc mister până la toamnă, când îi va da drumul pe piața politică cu noi și mari perfecționări.

Dar dacă e inutil să explicăm unor asemenea creduli cât de eronate sunt credințele lor, credem că nu e lipsit cu totul de interes să ne întreținem cu cei cari cunosc realitatea lucrurilor, asupra acestor grozave mijloace de răsturnare ale partidului național, care nu lasă pe alții să doarmă.

Și anume unul singur din aceste mijloace, ne intrigă, unul pe care a mai încercat să-l pună în practică dl Maniu, dar... fără succes. E cunoscutul său îndemn, către cetățenii, ca să nu-și plătească birurile. Ne amintim cu toții ce proastă impresie a produs în public acest îndemn, care a fost desavuat chiar în unele tabere politice amice, așa că dl Maniu n'a știut cum să-i denege mai repede paternitatea.

Ne întrebăm cu drept cuvânt: oare cam tot astfel de mijloace va întrebuința partidul dlui Maniu și la toamnă, în acțiunea lui politică. — In cazul acesta perspectiva e tristă pentru d-sa: amicii binevoitori îl vor face iarăș să înțeleagă până unde se întind domeniile de luptă ale politicianilor și de unde începe rebeliunea. Și vajnicul luptător se va liniști ca prin farmec: iar rezultatul unei astfel de lupte va constitui o gaffă.

Cât privește celelalte mijloace le știm cu toții. „Alba-Iulia" credem că va fi ștearsă din program o ci e riscată, într'adevăr, că-ar fi ca la o eventuală „adunare națională" la Alba-Iulia să nu se întrunească decât câteva sute de oameni, ca să nu zicem mai puțin. Ar fi dezastruos.

Restul campaniei nu interesează: îl putem totuși preciza de pe acum cetitorilor noștri; d. Goldiș va cutreera din nou satele Ardealului pentru a injura și mai abitir vechiul regat; d. Maniu va avea întrevederi mai dese și cu aceleași rezultate de până acum cu diverși „fruntași" din București, d. Vaida va lua din nou cuvântul la întrunirile țărăniste dela Dacia (ținând locul dlui Lupu care a plecat în America, probabil tot în vederea campaniei dela toamnă) iar „Patria« își va strămuta iarăși injuriile din cuprinsul articolelor în titlurile lor îngroșate (și va apare de două ori pe săptămână în șase pagini).

Astfel va purcede din nou la luptă partidul național la toamnă. Intrucât ne privește îndrăznim să întrebăm cu sfiiciune doar atâta: Când va socoti partidul național sosirea toamnei pentru deslănțuirea formidabilei ofensive: după calendarul astronomic sau după cel popular?

Efectul undelor radiotelegrafice

Un operator al unui post de telegrafie fără fir a observat că mai toți radio-telegrafiștii au păr din abundență și nici unul nu e chel. Dânsul a împărtășit această observație unui savant electrician care în urma unor cercetări mai îndelungi a conchis că nu e exclusă posibilitatea unei influențe binefăcătoare a undelor radiotelegrafice asupra părului capului.

Ministrul scoalelor

In mijlocul frământărilor generației actuale, stăpânite mai mult de interesele materiale era foarte explicabilă ca atenția guvernului să fie îndreptată mai ales asupra chestiunilor de ordin financiar. Valuta, intensificarea producției, restabilirea căilor de comunicație sunt probleme care par să umbrească activitatea dezinteresată a școlii.

Din fericire guvernul actual, prin reprezent. său la departamentul școalelor, a înțeles glasul adevărat al vremii.

Dl Dr. Anghelescu, ministrul Școalelor, a înțeles, că în sforțarea pe care o va face învățământul în perioada aceasta tulburată, stă baza viitorei sociale.

Nu e întâia oară dealtfel când opinia publică apreciază munca și priceperea actualului ministru al școalelor. Indrumările tinereței i-au fost în spre cultul dezinteresat al științei, din al cărui turn de filde s'a coborât atunci când poporul i-a simțit nevoia și i-a cerut sfatul. Ales în repetate rânduri, sub toate opozițiile, în vremea colegiilor restrânse ce reprezentant al țărănimei din județul Buzău, Dnul Anghelescu și-a manifestat la tribuna parlamentului credințele sale democratice, fiind unul din primii luptători pentru reforma agrară și votul universal.

Acuma când și reforma agrară și votul universal sunt înfăptuite, de comun acord cu ceilalți colegi ai săi din guvern, Dnul Angelescu pune în fața demagogiei țărăniste care cere veșnic mai mult pământ — problema adevărată a refacerei noastre și a progresului în viitor: mai multă lumină, mai multă cultură.

Lucrând la reforma integrală a învățământului, Ministrul școalelor s'a gândit mai presus de orice la școala primară, baza de pregătire a oricărei națiuni.

In obscurii șlefuitori ai luminii și a credinței, în miile de învățători și preoți, răspândiți în satele țărei, stă speranța chemărei la o viață mai intensă, a atâtor virtualități ascunse.

Fără îndoială că tocmai acum, după înfăptuirea reformei agrare, mulți dintre săteni se vor îndrepta și spre orașe, lucru ce-l dorim din suflet, mai ales aici în Ardeal, unde opera de românizare a orașelor stă în mâna învățătorului care va ști să canalizeze către orașe, elementele cele mai inteligente și mai sărguincioase ale democrației rurale.

Dar cucerirea orașelor prin revărsarea forțelor noastre rurale cere țărani luminați pe cari nu-i putem avea de cât printr'o bună școală primară: Această școală se străduiește să ne-o dea azi d. ministru dr. C. Anghelescu.

Pacea orientului din nou amenințată

Proclamarea autonomiei Ioniei și intenția Grecilor de a intra în Constantinopol sunt complicațiuni care amenință pacea întregului Orient. Programul general de pace eliberat în Martie de Marile Puteri și care fusese acceptat de cabinetul din Atena, devine nul în fața noului aspect pe care îl ia conflictul greco-turc.

Propunerile de atunci ale Marilor Puteri erau următoarele restiturea întregi Anatolii Turcilor, obținerea de garanții din partea Turciei pentru minoritățile creștine care urmau să fie puse sub protecția Societății Națiunilor, consolidarea regimului grec în Tracia orientală și depărtarea Grecilor de Constantinopol, lăsând orașului toate teritoriile la Est de linia care merge de la Gamos (Marea de Marmara), până în Masivul occidental al munților Strandja, lângă Marea Neagră, demilitarizarea zonei strâmtorilor, a carei navigație urma să fie pusă supraveghe-

prezidată de un-turc, peninfola Galipoli rămânând ocupată de de trupe aliate. Toate acestea în vederea în cheierei cât mai imediate a armistițiului.

Din cauză că guvernul din Angora cerea mai întâi evacuarea Asiei-mici de care trupele grecești tratativele nu putură avea loc și propunerile odată căzute în desnetudine, guvernele aliate nu s'au mai ocupat decât de ancheta masacrelor din Anatolia.

In timpul din urmă pe la începutul lui Iulie, Anglia și Italia se alieză însă părerei franceze, de a întruni o conferință de delegați Greci și Kemaliști, într'un port din Anatalia, sub controlul marilor comisari interaliați.

Anexarea Ioniei și ofenziva contra Constantinopului au eliminat și acest expedient de subtilă diplomație.

Sub o formă sau alta, Grecia e hotărâtă să conserve teritoriile asiatice, care i-au fost atribuite prin tratatul din Sévres.

Acțiunea îndrăzneață a Grecilor nu s'a manifestat decât bazată pe nehotărârea și neînțelegerea din ce în ce mai accentuală dintre Aliați.

Ce vor face Grecii? Aliații cred că în cele din urmă vor renunța să mai ocupe Constantinopolul; această părere fiind justificată de autorizarea pe care a cerut o guvernul grec Marilor Puteri ca să intre în Constantinopol.

Dar e foarte probabil ca regele Constantin, în dorința de a-și reabilita prestigiul, să calce peste părerea Aliaților, intrând triumfător în Sfânta Sofia.

Concentrarea de trupe grecești pe malurile mării de Marmara e inexplicabilă, dacă Grecii nu vreau să-și rezerve la urma urmei posibilitatea de a intra în Constantinopol.

In fața celor patru zeci de mii de oameni debarcați acolo, Constantinopolul nu poate să opuie decât patru mii de oameni, și singurele ajutoare care au mărit acest contingent aliat au venit deabia de la Malta.

Fără îndoială că poziționea naturală a Constantinopolului e foarte puternică cu singura condiție, de a fi bine organizată.

Măsurile luate de comun acord de generalii Harrington, Pellé și marchizul Gastoni sunt insuficiente; frontul de 50 de km. al liniei de la Ciataldea are nevoe de trupe și de artilerie grea.

Cuirasatele aliate pot cel mult să apere flancurile, centrul rămânând însă deschis înaintărei trupelor grecești.

Odată Grecii angajați în aventura Constantinopolului, nimic nu mai împiedecă declanșarea unui nou război în întreg Orientul.

Bulgarii și-ar da mâna cu kemaliștii și atunci intervenția Aliaților ar fi prea tardivă.

decât oricând o unitate de acțiuni din partea lor, paralizând din vreme intențiile belicoase ale regelui Constantin.

Pentru asigurarea transporturilor cerealelor

Direcțiunea generală a C. F. R. a luat toate măsurile în vederea asigurării transporturilor de cereale.

Pentru depozitarea cerealelor în gări, a asigurat refacerea magaziilor distruse de inamic, dându-le în acest scop marilor proprietari și sindicatelor agricole, cari și-au luat angajamentul de a ref ce aceste magazii pe contul lor propriu. Ideia este cât se poate de nemeritată, fiindcă nimeni n'ar fi fost mai în măsură să accelereze și să ducă la bun sfârșit această lucrare, de cât cei direct inte esați.

Calea ferată mai are și avantajul că, pe lângă repararea lor la timp, nu o costă nimic și are dreptul la jumătate din aceste magazii pentru a uza de ele după cum va crede de cuviință. Pentru accelerarea reparării vagoanelor s'au înființat numeroase echipe de ateliere volante, răspândite în toate centrele unde se găsesc vagoane stricate, spre a fi reparate pe loc.

Pentru ca aceste echipe să-și accelereze lucrările, d-nul Tancred Constantinescu, directorul general al C. F. R., a plecat eri spre a inspecta în câteva zile, personal, aceste echipe și a se convinge despre progresul și activitatea lor

Trebue să accentuăm că în toate direcțiunile, calea ferată a luat toate măsurile, ca recolta de anul acesta să nu sufere nimic de pe urma transporturilor, făcându-se chiar imposibilul, pentru a fi asigurate.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

ECOURI

Folosirea razelor solare

Un savant de la Smithsonian Institute a inventat un cuptor care foloseşte razele soarelui pentru încălzit. Invenţia este foarte ingenioasă şi cuptorul produce o căldură suficientă pentru pregătirea oricărei mâncări.

Un ceasornic de precizie

Acum şapte ani un cultivator de pe valea Garoanei, Franţa, şi-a aninat o vestă, cu un ceas în buzunar, pe un pălimar. Un viţel ce trecea prin acel loc a sfâşiat vesta girondinului, înghiţind câteva bucăţi dintr'însa împreună cu ceasornicul.

Acum câteva zile, viţelul, devenit bou a fost tăiat într'o măcelărie. In măruntaele lui s'a găsit ceasul, aşezat într'un mod foarte curios, între plămânii rumegătoarei, cari prin acţiunea respiratorie mişcau încontinuu mecanismul ceasornicului. In şapte ani, cronometrul nu întârziase decât cu 4 minute.

Castelele ex-kaiserului

Fostul castel de la Urville, în apropierea oraşului Metz, posedat de ex-kaiserul Wilhelm II a fost transformat în colonie de vacanţă. Vre-o 400 de copii din regiunile devastate ale Franţei au ocupat apartamentele, unde [illegible] războiului."

Einstein proscris

Ziarul „Ultimele ştiri din Lipsca" a publicat deunăzi o informaţiune, spunând că profesorul Einstein a renunţat de a pronunţa un discurs la serbarea centenarului Asociaţiei medicilor şi naturaliştilor germani, de oarece a aflat, după asasinarea d-lui Rathenau, că se găseşte pe lista persoanelor cari trebuesc să fie suprimate de către organizaţiunile secrete. Pentru aceasta d-rul Einstein, sfătuit de prietenii săi, a întreprins o călătorie de mai multe luni, în străinătate.

Expediţia Amundsen

Vasul „Maud" al expediţiei Amundsen, este în drum spre capul Barrow punctul extrem al peninsulei Alaska. Din acest punct, celebrul exploatator îşi propune să traverseze pe calea aerului regiunile arctice până la Pol. Un uriaş şi puternic avion, special construit în acest scop, se află pe bordul vasului.

Adevăratul inventator al telefonului

Nu e Graham Bell ci altul. — O discuţie interesantă cu prilejul morţii lui Graham Bell

Cu ocazia morţii lui Graham Bell, inventatorul legal al telefonului, ziarele „Petit Parisien" şi „Matin" amintesc faptul că întâiul şi adevăratul descoperitor al principiului telefonului a fost funcţionarul poştal francez Charles Bourseul. Ziarul „Illustration" cu data din 26 August 1854 publică detalii asupra acestei descoperiri. Germanul Holtof, în congresul electricianilor din Franckfurt, ţinut în 1881 declară:

„Dacă adevăratul inventator este Graham Bell, acela care a conceput mai întâi ideia şi a adus-o la îndeplinire premergând invenţiunea de mai târziu, este francezul Charles Bourseul care în 1854 a descoperit primele principii ale telefonului".

Charles Bourseul a fost numit în 1880 cavaler al Legiunei de Onoare pentru că a pus în 1854, bazele telefonei „Charles Bourseul a murit la 21 Noembrie 1912 în vârstă de 83 de ani".

Muncă pozitivă

Munca este o lege a naturii, comună tuturor vieţuitoarelor. Admirăm truda furnicei de aşi strânge hrana pentru timpul iernii, după cum admirăm şi hărnicia fără seamăn a albinei.

Dacă fiecare om şi-ar da seama de chemarea sa, s'ar ruşina de sigur de munca pozitivă ce o face în raport cu munca depusă de o neînsemnată vietate cum este albina.

Problema actuală, şi cea mai grea trebue să fie problema muncii pozitive în toate ramurile vieţii publice.

Viitorul va dovedi, că după războiul mondial, numai acele neamuri şi ţări se vor întări şi vor înainta în căile culturii, care — trecând peste preocupările de ordin individual vor privi problema muncii nu numai ca o chestie de existenţă, ci ca o problemă naţională.

Fie-mi îngăduit a lua de exemplu pe germani — cari deşi învinşi, şi ţara lor istovită, pun totuşi pe gânduri pe vecinii lor numai şi numai prin munca lor uriaşă depusă pe toate terenurile.

Muncitorul german este conştient de interesele generale ale patriei sale, după cum sunt conştienţi şi oamenii politici

Orice lege şi poruncă de sus se împlineşte de toţi cetăţenii, fără împotrivire, căci este dată în interesul ţării.

Aşa se poate explica zelul muncitorilor din fabricile germaniei, cari au cerut înmulţirea oarelor de lucru până la [illegible] pe zi, cedând plata pe 2 oare pe zi pentru scopuri umanitare şi naţionale.

Putem vorbi oare acelaş lucru despre muncitorii noştrii? Sub muncitori nu înţeleg numai pe oamenii din fabrică şi din minele ţării, ci pe toţi lucrătorii de sine stătători dela oraşe şi sate, şi pe toţi intelectualii de toate tagmele.

La noi, de jos până sus, se observă de obicciu o răsturnare în concepţiile despre viaţă şi rostul social: pare-că toţi năzuesc într'acolo ca să muncească cât mai puţin şi să câştige cât mai mult.

Astfel se explică lucrul că producţia nu stă în raport cu consumaţia. Aceasta aduce după sine lipsa şi scumpetea. Muncitorimea din ateliere şi din fabricile pe cari le avem nu e organizată de fruntaşii noştri, e lăsată în voia întâmplării să se organizeze singură, celace dă posibilitatea organizaţiilor străine să influenţeze asupra conştiinţei muncitorilor români, aducându-i în organizaţiile lor care uneori lucrează în detrimentul ţării noastre.

Intelectualii noştri, advocaţi, medici, ingineri, etc. nu se apropie de tagma muncitorească să-i stea cu sfatul într'ajutor, ci doar din când în când, mai ales în vremea alegerilor, se apropie de ea, cu scopuri pur personale.

La noi se depun sforţări mai mult pentru hegemonia în politică, neglijindu-se înjghebarea organizaţiilor, care, îndrumate fiind pe căile cele bune, ar contribui în mare măsură la normalizarea vieţii de stat şi la fericirea cetăţenilor.

Sprijinul reciproc ne lipseşte. Şi pentru-ce? Pentru-că lipseşte legătura sufletească între plugar, meseriaş şi intelectual.

Nu se depune muncă pozitivă, aşa cum ar trebui, deoarece nu stă fiecare la locul şi meseria lui, ci mai toţi caută ocupaţiuni care să le asigure un trai comod cu cât mai puţină muncă. De aceia nu putem în destul să condamnăm obiceiul de-a năzui la situaţii şi a pune în funcţii publice individi, cari n'au nici pregătirea, nici căderea de-a putea conduce oficiul încredinţat lor din meschine interese.

Atât timp cât va dăinui acest sistem până atunci nu putem aştepta îmbunătăţirea vieţii publice; cu deosebire în administraţie.

Lipsa de organizare a vieţii publice aduce după sine o sumedenie de nemulţumiri în straturile societăţii.

Este deci de neapărată nevoe, să păşim pe drumul bun şi fiecare intelectual, funcţionar, meseriaş, plugar, să rămână la ocupaţiunea şi chemarea pentru care este pregătit, şi să depună în cercul lui de activitate o muncă pozitivă, ceeace va aduce nu numai fericirea sa, ci va contribui şi la întărirea temeliilor statului nostru.

Pr. I. Crăciun.

Congresul general al învăţătorilor

După cum am anunţat, în zilele de 4—7 Septembrie se va ţine la Bucureşti congresul general al Învăţătorilor din România Mare.

In momentul în care guvernul intenţionează a aduce radicale schimbări în învăţământ, — prin proecte de legi ce se vor depune în noua sesiune parlamentară — şi în faza în care unirea sufletească şi culturală a întregei Românii institue o problemă capitală, congresul învăţătorilor apare cu atât mai oportun.

Programul desbaterilor este consacrat mai mult chestiunilor de ordin technic decât chestiunilor cu caracter profesional, — o dovadă că corpul luminat al învăţătorilor este la înălţimea situaţiunei.

In acest program figurează între altele: obligativitatea şi gratuitatea Invăţământului primar: pregătirea şi recrutarea corpului didactic: personalul de control, problemele pedagogice; şcoalele normale, Casa şcoalelor, Casa de credit a corpului didactic, etc.

Se vor atinge în timpul dezbaterilor chestiuni cari se vor referi la proectele viitoarelor reforme în învăţământul primar şi se vor vota desiderate cari, evident, vor contribui la soluţionare problemelor referitoare la acest învăţământ.

Vom urmări cu interes dezbaterile congresului, dată fiind însemnătatea chestiunilor ce se vor dezbate.

Cetiţi „Infrăţirea"

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Limba engleză în şcoală

Ne oprim, acum după ce practica ei a înregistrat o durată importantă, de trei ani, la o iniţiativă luată de conducătorii liceului „Gheorghe Barițiu" din localitate privitor la studiul limbilor germană şi engleză în liceul acesta. Nu ştim după ce consideraţiuni s'au condus iniţiatorii, dar iniţiativa lor a dat roade. Au introdus în liceu, alternativ cu limba germană, studiul obligatoriu al limbei engleze.

Introdus în clasele 2-8, studiul limbei acesteia a dat roade satisfăcătoare. Limba engleză a fost studiată în fiecare din aceşti trei ani de câte 70-80 elevi şi progresul realizat, după-cum anunţă direcţiunea prin anuarul liceului din anul acesta, a fost deosebit de îmbucurător mai satisfăcător decât la limba germană.

A trebuit să ne oprim din două considerente la iniţiativa aceasta a introducerii limbii engleze, paralel cu limba germană în liceul de băeţi din Cluj. Direcţiunea tot atunci când constată prin anuarul din anul acesta progresul de care pomeneam mai sus, ne lămureşte, că numărul elevilor dela cursul de limbă engleză este numai de 70-80 pentru motivul, că limba engleză n'a fost introdusă decât în liceul Barițiu ca studiu suplimentar al limbii germane şi prin urmare elevii care au început aici să înveţe engleza în locul limbei nemţeşti, sunt nevoiţi să rămână până la sfârşit la acest liceu, pentrucă la alte licee nu există decât cursul de l. germană.

E o chestiune serioasă aceasta deoarece li-se fac dificultăţi neînlăturabile părinţilor care vor în răstimpul celor 8 ani de studiu ai copiilor lor, să-i dea la alte licee, în alte oraşe, unde n'ar avea de întâmpinat cu creşterea lor atâtea greutăţi materiale.

Tocmai pentru aceasta nu ne îndoim, că ministerul şi autorităţile celorlalte şcoalare vor lua serios în discuţie chestiunea, reglementând-o în spiritul necesităţilor.

Dar nu numai consideraţiunea de mai sus trebue să se preocupe când e vorba de studiul unei limbi ca cea engleză. Consideraţiunea aceasta este şi ea de însemnătate netăgăduit de mare într'un timp, când chestiunea şcolară s'a ridicat pe un plan mai sus de cât toate celelalte chestiuni naţionale şi când avem de ţinut seamă de o adevărată năvală a sateor în şcoală.

Dar este tot atât de importantă şi cealaltă: chestiunea în sine, dacă e preferabilă limba germană, sau trebue să o adoptăm pe cea engleză. Avem de luat seama, că într'un timp, când limba franceză a găsit în diplomaţie o rivală: limba engleză şi când prin înfrângerea Germaniei limba germană a fost oprită în ascensiunea spre care pornise, — limba engleză a început să prindă rădăcini pretutindeni, să stârnească pretutindeni interes, să fie necesară. Nu ne interesează faptul, că limba aceasta e vorbită de atâtea milioane, în atâtea ţări de pretutindeni, cât ne interesează un alt fapt: uşurinţa limbei acesteia relativ faţă de limba germană.

Nu e vorba despre ortografia engleză, care este cu adevărat o groază. Ortografia aceasta, învăţată temeinic, se însuşeşte în câteva luni. Deaci înainte studiul lumbii engleze este o jucărie. In timp ce după ce a învăţat atâţia ani de ani limba germană, elevul a părăsit liceul fără ca să ştie nemţeşte nici cel puţin atâta, cât îi cere o corespondenţă, după câţiva ani de studiu de limba engleză, în 90 de cazuri la sută e capabil să întreţină o discuţie în englezeşte, să citească orice, să scrie orice. Este deci absolut preferabil să introducem în şcoalele noastre secundare o limbă, care se poate învăţa, care se poate însuşi temeinic, decât să o neglijăm în favoarea uneia, care, oricât de importantă, nu se învaţă cu atâta uşurinţă şi temeinicie.

Pentru Ardeal, chestiunea în discuţie mai are şi o altă latură. Avem de a face aici cu o penetraţie a germanismului, de care, atât în ce priveşte limba cât şi în alte privinţe, ne resimţim mult şi nu tocmai într'un chip vrednic de laudă. Nu greşim, când afirmăm că lupta pornită de Titu Maiorescu împotriva germanismelor ardelenilor poate fi pornită azi da capo şi că toate aproape dintre germanismele atacate de el mai trăesc încă şi că s'au adăogat la ele o sumedenie.

Vedem în studiul limbii engleze şti o armă de luptă împotriva acestor germanisme. S'ar părea paradoxal. Nu e. Limba engleză are o structură atât de specific quasi-latină, încât nu va perpetua răul penetraţiei germane în limba noastră. Unii vor obiecta, că vom avea de a face cu o nouă penetraţie: a anglicanismelor. Viitorul acestora e însă prea îndepărtat. Şi, indefinitiv, obiecţia aceasta nu are nici o justificare: ar însemna să ne ferim de a învăţa o limbă de teama influenţei ei.

Şi acum ceva şi despre utilitatea studiului limbii acesteia. Din punct de vedere politic, e important în măsura în care politica ţării noastre a început să se intereseze şi de Londra nu numai de Paris.

Este necesar din punctul de vedere al culturii, pentrucă avem în limba aceasta toate ramurile culturale representate deosebit de puternic. Are cărţi din toate specialităţile, studii din cele mai de seamă. Pentru studenţi şi specialişti este absolut necesară.

Nu ne ridicăm împotriva limbii germane. Ni-ar plăcea însă să vedem în toate liceele noastre introdusă iniţiativa liceului de aici: să se înveţe după cum vor alege elevii după înclinaţiunea lor, amândouă aceste limbi. Şi nu ne îndoim, că direcţiva va fi urmată cu tot interesul ce comportă.

Înfăptuirea Reformei agrare în Ardeal

Improprietărirea țăranilor din Maramureș

Solemnitatea tragerei primei brazde din Com. Crăcești. Sosirea primului ministru și a celorlalți membri ai guvernului. Primirea făcută și entuziasmul populației. Oficierea serviciului religios. Cuvântările ținute

După improprietăririle făcute până acum aproape în toate județele Ardealului, Sâmb ta trecută a venit rândul comunei Crăcești din Meramureș, ca pe hotarul ei să se tragă prima brazdă a improprietăririi, deschizându-se astfel și țărănimei maramureșene, atât de oropsită până acum, — calea unui trai mai îndestulat.

Înfăptuirea acestui mare act de dreptate socială și națională era cu atât mai necesară cu cât împotrivirea dârză a maramureșenilor la tendința de desnaționalizare a ungurilor, a atras după sine o cumplită prigoană din partea regimului maghiar, ceia ce a făcut ca populația acestui ținut să sufere multe și grele obijduiri, din pricina cărora și astăzi ea poartă povara multor dureri.

De aceia, tragerea primei brazde a improprietăririi în Maramureș, a fost așteptată cu multă nerăbdare și privită de populația de acolo ca cea dintâi zare de lumină în viața ei întunecată.

Din crestele munților maramureșeni, — de acolo de unde povestea neamului nostru ne spune că Dragoș-Vodă, urmând calea bourului, a trecut Carpații și a descălecat Moldova, Sâmbătă, 12 August, țărani voinici cu mândre piete pe umeri, vrednici urmași ai marilor noștri strămoși, coborau spre locul improprietăririi, umplând văile cu chiote de bucurie.

Serviciul religios

La orele 10 dimineața, poiana din munții Maramureșului, numită „Isvorul alb", era înțesată cu țărani veniți din comunele vecine ca să asiste la sărbătoarea dreptății. Sosirea dlui Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri, și a dlor Al. Constantinescu, ministrul agriculturei, general Văitoianu, ministrul de interne și I. Nistor, ministrul Bucovinei, este salutată cu urale nesfârșite. Tocmai în clipa aceia începu să cadă și o ploaie torențială, care mări și mai mult entuziasmul populației, întrucât nu plouase de trei săptămâni, din care cauză semănăturile și fânaturile sufereau mult. Firește că țăranii, cari în aceste locuri sunt foarte credincioși, au pus în legătură această mană dumnezeească cu sărbătorirea tragerei primei brazde și cu vremurile mai bune pe care improprietărirea le pregătește pentru poporul din Maramureș.

Țăranul Vasile Tupița-Bilț, în numele țărănimei din Maramureș, urează înalților oaspeți bun sosit.

Intr'o frumoasă limbă românească care nu cunoaște nici cea mai mică urmă de înstrăinare, acest gospodar din Crăcești arată simțimintele țăranilor din Maramureș față de țară și conducătorii ei.

Delegatul sătenilor își încheie cuvântarea, exptimându-și iubirea față de vechiul regat și desăvârșita încredere în conducătorii de astăzi.

Dl Ion I. Brătianu, mulțămește pentru primirea făcută arătând țărănimei că grija de ocrotire a guvernului actual este de a ridica pătura sătească, în păturile căreia se sprijină viitorul țării.

In mijlocul unei frumoase alei de brazi și la adăpostul unui chiosc improvizat din verdeață și împodobit cu covoare țărănești, P. S. S. Episcopul **Iuliu Hossu** al Gherlei, înconjurat de un numeros cler, oficiază serviciul religios, după care înaltul prelat aduce elogii Majestății Sale Regelui și guvernului, pentru râvna și munca depusă spre aduce la îndeplinire marea operă a improprietăririi țărănimei din Ardeal chemând-o astfel la o viață mai bună,

De acum înainte — continuă P. S. S. — țărănimea maramureșană, ca și întreaga țărănime din Ardeal va stăpâni pe vecie pământul str moșesc. Binecuvântând poporul, P. S. S. îi dă sfaturi înțelepte asupra îndatoririlor pe care trebuie să le aibă față de țară și conducătorii ei.

Cuvântarea dlui Ion I. C. Brătianu.

D. Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri adresându-se țărănimei, îi spune: „Pentru ca viitorul neamului nostru să fie asigurat, este nevoe ca țara să nu fie numai mare ci și puternică. Aceasta ne impune nouă tuturor [illegible] neobosita și o pricepere deosebită în serviciul binelui obștesc. Una dintre forțele pe care trebue să se bizue țara este și țărănimea.

De aceia, cea dintâi mare grijă a guvernului de astăzi a fost ca să vegheze de aproape la înfăptuirea reformei agrare.

V'am dat pământ să-l stăpâniți cu cinste și să-l munciți cu dragoste, pentru-că numai astfel țara va putea să-și îndeplinească menirea care i-a fost hărăzită pe pământ.

Presedintele comisiunei județene dl judecător Iuliu Mois, citește apoi hotărârea de improprietărire a țăranilor din comuna Crăcești.

Cel din urmă ia cuvântul **dl Al. Constantinescu, ministrul agriculturei.**

D-sa arată că pentru nevoile țărănimei maramureșene din Sighet s'au expropiat 7000 jugăre de pământ din moșiile cuprinse în hotarul comunelor Crăcești, Desești, Harnicești, Satșugatag și Hoteni.

D-nul ministru Constantinescu, adresându-se mulțimei, îi spune că maramureșenii intră în stăpânirea pe vecie a acestui scump pământ strămoșesc. Li se impune deci ca de acum înainte, ca și în trecut, să lucreze cu râvnă numai pentru întărirea neamului, iar urmașilor voștri să le sădiți în minte că viitorul țării atârnă de felul cum vor ști să-și îndeplinească îndatoririle lor de buni români.

*

După terminarea solemnității, întreaga asistență a fost invitată la o masă comună oferită în onoarea oaspeților de către d-l Ștefan Dunca, mare proprietar din comuna Jilești-Maramureș și unul dintre luptătorii pentru cauza românismului.

In urmă domnii Ion I. C. Brătianu, general Al. Văitoianu și I. Nistor, cu automobilele, au plecat la Vatra Dornei, iar domnul Al. Constantinescu spre Cluj.

Internaționala țărănistă

La întrunirea partidului țărănist ținută la Câmpulung un d M. Botez dela Bacău a cântat un imn „compus" de D-sa pentru proslăvirea binefacerilor țărănismului.

Intrunirea a hotărât ca acest imn să fie declarat „imn oficial al partidului țărănist", un fel de „internațională" țărănistă, ca aceia a socialiștilor.

Foarte bine. Partidul țărănist e liber să facă toate nebuniile. Dar povestea cu cântecul de'a Câmpulung își are și ea cântecul ei.

Acum câtăva vreme oficiosul partidului țărănist se adresa cititorilor săi cu pagini reproduse din socialistul Jaures, iar „Socialismul", oficiosul partidului comunist din România, în ultimul său număr, lua apărarea dlui Stere în chestiunea rechemării sale la catedră.

Sau, cunoscând u-se curentul extremist în rodus în sânul partidului [illegible] Dr. Lupu, schimbu ui de gratiozități dintre ce'e două gazete oficioase, nu trebuia să-i urmeze decât imitarea plată a manierelor socialiste pentru a se dovedi tot caraghioslâcul politicei fără ființă.

Partidul comunist își are o „internațională" sbierată strident la toate așa zisele întruniri de protestare. De ce n'ar avea și partidul țărănist una? Dl Botez i-a făcut o cadou, după un moment de sublimă inspirație.

Va mai putea să zică cineva că poporul țărănist nu e cel puțin „democrat" când are „internațională" pe care s'o cânte dl Virgilică Madgearu cu glas piigăiat poporul i împietrit de admirație? Desigur nu. Intrunirile țărăniste vor fi de azi înainte mai puțin sinistre. Oricum e mai preferabil să asculți un cântec prost, decât un discurs politic în care cea mai mare prostie se unește cu cea mai mare îndrăzneală.

Insemnări de-o zi

Oficiosul partidului comunist din România ia apărarea dlui Stere.

Faptul n'ar avea nicio importanță. „Socialismul" își exprimă o părere. Dar mai deunăzi, „Aurora" dului Lupu făcea reproduceri [illegible] în paginele socialistului francez Faurés, în scop de a educa întru „țărănism" populația noastră rurală. Ceea ce înseamnă că între cele două partide există ceva mai mult decât un schimb de amabilități. Pentru organul comuniștilor români dnii Stere și Lupu repreziotă un post înaintat destul de valoros.

Totuși dnul Lupu este „țărănist" sadea și numai „sui generis" socialist, iar dl. Stere a evoluat corect dela poporanismul din 1907 la țărănismul de astăzi.

Partidul național se găsește deci în buna tovărășie.

Iarăși Adunarea dela Alba-Iulia

Partidul nehotărâților a reînceput pertractările pentru adunarea dela Alba-Iulia

Mult agitata și frământata chestiune a celei de a doua adunări de la Alba Iulia — de data aceasta a partidului național numai — a fost pusă acum din nou în discuție, după o abandonare de luni de zile. Partidul național, care amenința pe toată lumea cu convocarea acestei adunări a apelat în primăvară la toată lumea, că să dea cu el mâna, ca să primească invitația la adunare. Aflarăm, că adunarea va fi numai a partidului național. Apoi, că vor fi invitate și alte partide — bine înțeles dacă vor voi să primească. S'a făcut apoi apel și la minorități. Dl Vaida și deputatul Clujului, Dl Socol, au făcut la ploconeli ungurilor și i-a invitat foarte plecați, la adunarea pe care în timpul din urmă o plănuiseră să fie adunarea „ntregului Ardeal" contra „răgățănismului".

Nimeni din re cei invitați nu s'au mișcat, însă nici chiar ungurii, a că or prezență înseamnă să fie o sfidare fără seamăn, dupăce la prima adunare de la Alba Iulia n'au participat și au luptat cu atâta înverșunare contra ei.

Partidul național a trebuit să renunțe. Să înghită în sec și să continue pertractările.

Astăzi, după cum anunță un ziar maghiar de dimineață, dl Maniu și cellalți ai săi, care se găsesc acum la Sovata, au început din nou să agite chestiunea aceasta și au făcut noi oferte ungurilor.

Unde vor duce răspertractările acestea, o știm bine: unde au dus toate de până acum. „Alba Iulia" partidului național va rămânea tot o iluzie. Zădarnic se mai ridică amar, când o menită să cadă tot asupra acelula care o ridică.

Căile noastre ferate

Din Ianuarie si până in Iunie

— Ce ne arată statistica —

Răspunzând prin ziarul „Universul" unui articol, în care se critica modul cum se călăto[illegible] d. Tancred Constantinescu dă următoarele date asupra progresului C. F. R. din Ianuarie când le-a luat în primire și până acum, în Iunie:

Veniturile căilor ferate pe Ianuarie 1922 au fost de 102.770.157 lei. Aceste venituri erau de 117.957.019 în Februarie; de 150.763 001 în Martie; de 140.649.508 în Aprilie; de 151.890.483 în Mai și de 160.153.271 în Iunie.

Veniturile căilor ferate au crescut foarte repede sub administrațiunea liberală întrecând cu 50 la sută aproape veniturile din timpul guvernărei trecute. Acest spor de venituri nu este datorit exclusiv creșterei numărului locomotivelor, căci în Ianuarie aveam 1366 locomotive; în Februarie 1385; în Martie numai 1376; în Aprilie 1453; în Mai 1507 și Iunie 1522.

Creșterea de venituri nu e datorită nici sporirei parcului de vagoane, căci de la Ianuarie și până la Iunie numărul vagoanelor de marfă utilizate a rămas aproape acelaș.

Sporul de venituri este datorit deci unei mai bune utilizări a acestor mașini și vagoane, deci unei mai bune administrații.

Dar nu numai veniturile bănești pot arăta resultatele la care s'a ajuns în 7 luni de mai bună administrație. Aceasta o arată mai bine numărul vagoanelor de marfă încărcate lun r.

In adevăr, în luna Ianuarie 1922 s'au încărcat pe întreaga rețea a căilor ferate 41 607 vagoane; în Februarie 48.151; în Martie 71.437; în Aprilie 63.851; în Mai 70.438 și în Iunie 96.483.

Numărul trenurilor de călători care era de 294 în Ianuarie 1922 este de 401 în Iunie 1922. Numărul trenurilor de marfă, care era de 297 la finele anului 1921, este astăzi de 503 și până în două luni va trece de 600.

Pe când tonele [brute] transportate în Ianuarie 1922 au fost de 7.017.135 în [illegible] tonajul este [illegible] 9.002.189 tone.

Din cauza lipsei de spațiu suntem nevoiți să întrerupem aci interesantele date pe care ni-le dă d. Taucred Constantinescu.

Un lucru avem de menționat: că aproape cu același material de c. f. care s'a întrebuințat sub trecutele regimuri, sub actuala administrație s'a putut obține un rendiment dublu.

Iată așa dar unde poate duce o bună administrație. Iată cât de netemeinice și lipsite de ori ce seriozitate, erau învinuirile celor cari acuzau pe actualul director al căilor ferate de nedestoinicie în conducere.

Statistica e o știință minunată: faptul în sine e mai elocvent de cât toate lamentările: „Aurorelor" și „Patriilor" din lume.

Fără îndoială însă că nici una din gazetele cari au ponegrit pe nedrept pe directorul căilor ferate nu va face „mea culpa" cu privire la atacurile lor la adresa d-lui Tancred Constantinescu. Nici una nu va pomeni o cifră din cele înșirate mai sus. Vor continua însă cu injuriile și cu minciunile. Și vor țipa nerozește ca nebunul care cere luna depe cer, ca normalizarea transporturilor să se facă peste noapte.

Publicul serios va avea astfel prilejul să constate încă odată ce însemnează o presă de scandal și cât credit trebue să-i ofere unei astfel de prese.

Pretutindeni

în Ardeal

se citește

ziarul INFRĂȚIREA

Informaţii

In sfârşit, a treia zi după scripturi, „Gazeta Transilvaniei“ e autorizată să desmintă interviewul dlui Vaida publicat de ziarul „5 Orai Ujság“. Dl Vaida susţine că n'a acordat nimănui nici un interview pentru numitul ziar. Nu înţălegem însă de ce „Patria“, mai indicată poate decât „Gazeta Transilvaniei“, n'a publicat nici o lămurire în această chestie. Nu cumva organul din Cluj al partidului naţional a socotit că interviewul publicat de „5 Orai Ujság“ se potriveşte aşa de bine cu spiritul dlui Vaida, încât orice lămurire e de prisos? In orice caz, „5 Orai Ujság“ are cuvântul.

•

La Ministerul de războiu, direcţia şcoalelor militare — se lucrează la reorganizarea acestor şcoli.

In noul proect este vorba a se înfiinţa un liceu de fete pentru fiicele ofiţerilor.

De asemenea se vor înfiinţa încă 5 licee militare în care intră şi cel dela Cernăuţi — care se şi găseşte de pe acuma trecut în buget. Pentru acest liceu s'a cerut localul cazărmei de grăniceri.

•

Dl Al. Constantinescu însoţit de dl Cipăianu, directorul general al Improprietăririi, [illegible] ieri în Cluj, venind dela Sighet. [illegible] fost găzduit de dl Petrini, directorul general al Agriculturei. După ce a vizitat [illegible] ferma, dl ministru Constantinescu a plecat aseară spre Arad.

•

Se ştie că Ministerul de finanţe a luat dispoziţia ştampilărei titlurilor de rentă române numai cetăţenilor statelor aliate.

Cum la ştampilare s'au prezentat şi detentori ai statelor cari au aparţinut fostei monarhii austro-ungare — cum spre exemplu supuşii cehoslovaci, — comisiunile de ştampilare au respins ştampilarea acelor rente pe motivul că ele au aparţinut supuşilor statelor inamice.

Detentorii cehoslovaci cer acum. ca stat aliat, ca rentele lor să fie ştampilate, conform cu tratatul dela Trianon.

Chestiunea aceasta, va fi supusă în comisiunea pentru executarea tratatelor spre a se decide, dacă aceste rente pot fi ştampilate.

•

In atenţiunea doamnelor!

Au sosit pentru dame paltoane de toamnă şi iarnă după cea mai nouă modă din Paris, Viena şi Berlin.

Blănuri moderne cu preţurile cele mai avantagioase.

Diamantstein şi Moskovics

Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 25. (Vis-a-vis de posta centrală). 2032

Incasările pe luna Iunie provenite din toate veniturile statului pe exerciţiul financiar 1922—23 se cifrează la 721.962.241 lei, faţă de 96.435.485 lei încasaţi în aceiaşi lună a anului trecut.

Plăţile efectuate în contul exerciţiului financiar 1921—1922 se ridică la 204.563.545 lei iar plăţile pe luna Iunie cor., la 658.562.772 lei.

Totalul încasărilor pe primele trei luni ale anului financiar în curs (Aprilie, Mai şi Iunie) se ridică la 204.563.543 lei.

Plăţile efectuate pe aceste trei luni se ridică la un miliard 443.868.888 lei.

•

Domnişoara Letiţia Vulcu, din Târgul-Mureş şi dl dr Vasile Sava, asesor consistorial în Cluj, fidanţaţi. Sincerile noastre felicitări.

•

Voluntarii cari sunt în Cluj sunt rugaţi a se întruni, Miercuri (16) la orele 6 p. m. în sala mică a Prefecturii; în discuţie proectul de statute.

•

„Societatea Anonimă pentru îngrăşarea porcilor şi industria cărnei din Gherla“ cumpără în permanenţă pe lângă preţurile pieţei, din proprietatea domeniilor, porci şi tot soiul de cereale în cantitate nelimitată şi vinde porci graşi precum şi alte [illegible] din porci. 1910

•

[illegible] nu s'a mai ivit nici un caz nou de holeră. Măsurile luate însă continuă. Cele două cazuri de holeră dela Copania (Ardeal), direcţia sanitară face cunoscut că n'au existat.

•

In Basarabia au fost împrăştiate multe manifeste din partea monarhiştilor ruşi. Aceste manifeste prezic tot soiul de evenimente: răsturnarea bolşevicilor, revenirea Romanovilor la tron, războiu franco-german în 1923, conflict ruso-japonez în 1924 şi alte... bunătaţi pentru omenire.

Acest manifest... profetic spune că în anul 1923 se va admite (?) chestiunea ruso-română.

•

S'a aprobat călătoria cu reducere de 75 la sută, la Arad şi înapoi viticultorilor pentru congresul ce va avea loc la Arad între 26—29 August a. c.

•

Comitetul Asociaţiei generale a Corpului didactic, al şcoalelor de meserii din România a hotărât ţinerea unui congres în zilele de 17, 18 şi 19 August, în localul şcoalei de Arte şi Meserii din Braşov.

•

Comisiunea superioară pentru cercetarea apelurilor făcute de detentorii de rentă română, cari au fost respinşi de comisiunile de ştampilare, se va întruni la Ministerul de finanţe la sfârşitul lunei Octomvrie.

•

S'a aprobat călătoria cu reducere de 75 la suta, membrilor congresului societăţei „Progresul Silvic“ între 1—4 Septemvrie până la Cernăuţi sau Dorneşti şi înapoi.

După terminarea congresului li-se va pune congresiştilor la dispoziţie un tren cu vagoane clasa III-a Cernăuţi-Putna şi înapoi Putna-Dorneşti cu reducere de 50 la sută.

„Presa tâlhărească“

Ca răspuns la atacurile ziarului „Aurora“ dl N. Iorga publică sub titlul de mai sus, următorul articol în „Neamul Românesc“ în care nu cu multă osteneală s'ar putea regăsi şi întreaga presă a partidului naţional:

Nu se poate numi altfel ziarul care, zi de zi, îmbrobodit în cele mai frumoase înfăţişări democratice şi făcând să-i pleoscăiască pânza roşie a revendicărilor sociale ispititoare, nu face, de fapt, decât, prin coaliţia unor profesionişti fără conştiinţă şi a unor tineri perverşi, urmărind senzaţii nouă de stil, decât să urmărească persistând, cu voluptate, pe adversarii personali ai unor nemăsurate ambiţii.

Nenorociţii cari practică acest meşteşug de spelunca îşi închipuie că supun zilnic la tortură pe aceia cari se onorează cu ura unor creaturi de atâta valoare morală şi distincţie intelectuală. Socoteala lor e greşită: cei batjocuriţi şi calomniaţi au toată voia să nu cetească ignobila foaie a răsbunărilor josnice. Şi pot fi siguri insultătorii că metoda se întrebuinţează, şi de mult.

Nici asupra opiniei publice tâlharii presei n'au influenţa în care sperează. Nu mai e vremea când lumea cetia un singur ziar — ca „Rominul“ lui C. A. Rosetti, „Lupta“ lui Gh. Panu ori monitorul socialist de pe vremuri — şi crede tot ce e înăuntru. Cu tot preţul ridicat al foilor, cetitorii doresc să compare şi să judece ei singuri.

Din destrăbălarea cuvântului prostituit rămâne însă ceva: obişnuinţa mahalagismului trivial, a [illegible] rice. Fără a fi îndreptată contra unuia, sau altuia, pornirea spre agresiunea brutală tinde să intre în temperamentul clasei care ceteşte.

Şi acesta e marele rău pe care-l face presa tâlhărească.

N. Iorga

Scumpetea din Cluj

Specula a atins apogeul — Preţurile maximale trebuiesc neapărat reintroduse — Ce fac autorităţile locale? Un kgr. de untură 60 lei — Un nou sistem de jefuire a publicului, introdus de măcelari

Ne amintim că toate organizaţiile comerciale locale au protestat vehement, atunci când s'au introdus preţurile maximale şi în acelaş timp au documentat şi au promis prin fel de fel de memorii, că numai libertatea absolută a comerţului va putea aduce o eftinire a traiului. Guvernul actual şi în special autorităţile locale au admis în cele din urmă suspendarea preţurilor maximale, libertatea comerţului şi libera concurenţă crezând că comercianţii îşi vor ţinea cuvântul. De două luni şi mai bine libertatea comerţului şi „libera concurenţă“ s'au transformat în cea mai revoltătoare speculă iar bieţii consumatori sunt pur şi simplu jefuiţi de lăcomia fără seamăn a speculatorilor, care sunt lăsaţi complect în pace de către autorităţi.

Nu mai vorbim de îmbrăcăminte, lingerie şi încălţăminte, care au ajuns într'un hal de scumpete încât doar milionarii mai pot să-şi cumpere astăzi o pereche de ghete mai bune, un rând de haine (4—5000 lei) sau o pălărie (5—600 lei). Asupra acestei chestiuni însă vom vorbi în articolele ce vor urma. Astăzi ne vom ocupa numai de articolele alimentare strict necesare.

Iată câteva preţuri, cu care măcelerii vând carnea pe piaţă:

Un kgr.	carne de vacă	12—14—16—20—22 Lei
Un „	carne de porc — — —	34—36—40 „
Un „	carne de viţel — — —	17—24—26 „
Un „	carne de cioplitură— —	52—56—60 „
Un „	carne de cioplitură sărată	—44—46 „
Un „	carne de mezeluri — —	26—36—44 „
Un „	carne de caş — — — — — —	32 „

Pentru a se face o mică comparaţie dăm mai le vale preţurile de pe piaţa din oraşul Dej.

Un kgr.	carne de oaie — — — — — —	10 Lei
Un „	carne de vită tânără şi grasă——	12 „
Un	carne de vită bătrână— — — —	10 „
Un „	carne de porc — — — — — —	18 „
Un „	carne de porc cu ciuplitură — —	20 „
Un „	carne cioplitură proaspătă — — —	32 „
Un „	Sălnina afumată— — — — — —	36 „
	la Cluj e —	60 „
Un „	Slanina sărată — — — — — —	36 „
Un „	De Untura — — — — — — —	34 Lei

[illegible] însuşi Dejul care are preţurile aşa de scăzute faţă de cele din Cluj este dintre oraşele Ardealului unde viaţa trece tot ca scumpă.

Pentru a vedea câtă rutină au aceşti macelari speculatori din Cluj e de ajuns să aruncăm o privire asupra listei de preţuri, publicată mai sus, din care se vede că pentru fiecare fel de carne sunt fixate câte 5 preţuri.— La cele serveşte aceasta? E foarte simplu. Când le vine un cumpărător care după aparenţi n'ar avea aerul să se revolte contra preţurilor exagerate, macelarul îi vinde carne cu preţul cel mai mare dintre cele 5; când se prezintă vre un consumator după aparenţă revoltat de preţurile ce i se cer, atunci i se pretinde preţul cel mai mic. Ori, cum majoritatea consumătorilor **sunt terorizaţi de da obraznicia şi cinismul măcelarilor.**

Un alt rost a acestei şireterii este ca atunci când li se face câte vre'o anchetă din partea gazetaritor, domnii macelari să poată să spună că din cauza calităţei diferite a cărnurilor şi din cauza felurilelor situaţii materiale a consumătorilor au fost nevoiţi să fixeze 7 preţuri pentru acelaş fel de carne.

Situaţia aceasta nu mai poate dura şi cu toată energia de care dispune opinia publică reprezentată prin noi, cerem autorităţilor locale următoarele:

1. Imediata fixare a preţurilor maximale pentru toate articolele alimentare.

2. Să se prevadă pentru toţi speculanţii şi contravenienţii la preţurile maximale aspre pedepse: a) confiscarea imediată pe seama primăriei a tuturor mărfurilor; b) amenzi.

3. Poliţia sa aibă cei puţin doi ofiţeri şi 6 gardişti în fiecare piaţă din Cluj, cari să controleze în fiecare clipă stricta aplicare a preţurilor maximale.

4. Convocarea unei mari întruniri a consumatorilor pentru a pune bazele unei „Ligi a consumatorilor“ care să vegheze la stricta aplicare a preţurilor maximale.

Ştim că acei care sunt conducătorii gospodăriei oraşului prin sistemul lor de administrare au provocat facerea unei anchete şi intervenţia parchetului şi mai ştim încă că acest fel de administraţie a contribuit foarte mult la scumpirea carnei, în special, dar aceasta nu explică câtuşi de puţin specula destrăbălată la care s'au dedat măcelarii.

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin

UNIO

Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

S'au deschis Antrepozitele FRENKEL Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)

Desbaterile conferinţei de la Londra

Tratativele dintre Lloyd George şi Poincaré — Divergenţe în sânul conferinţei — Atitudinea dârză a Franţei — Încrederea guvernului englez în Lloyd George — Întrevederea lui Poincaré cu reprezentanţii Micei Antante

Paris. — Agenţia Havas anunţă din Londra, că raportul comitetului de experţi constată divergenţa de vederi între delegaţii conferinţei dela Londra, privitor la chestiunea minelor, pădurilor şi programului relativ la acordarea moratorului.

Reprezentanţii a trei state au respins cu unanimitate o parte din propunerile engleze care preconizau emisiunea unui împrumut bazat pe 26 la sută a exportului german fără rezolvarea simultană a propiemei datoriilor.

Delegaţii francezi şi italiani au refuzat propunerea belgiană pentru amânarea regulamentării datoriilor aliate.

■

Paris. — Agenţia Havaş anunţă contrar afirmaţiunilor unor ziare, că tratativele dintre Lloyd George şi Poincare n'au luat un caracter pătimaş, din contră tot timpul au fost foarte amicale.

■

Paris. — D. Poincare îşi continuă programul susţinând moratoriul cu garanţii imediate, productive.

Guvernul Englez părea că acceptă în principiu propunerea franceză, dar garanţiile cerute în contrapropune ea engleză par insuficiente dlui Poincare. In consecinţă niciun acord definitiv n'a putut să se stabilească. D. Poincare a cerut la început refuzarea moratoriului, dar stipulaţiunile tratatului îndrituesc comisiunea să acorde cu majoritate moratoriul, cu toate că Franţa se opune.

Faţă de intenţiile aliaţilor Franţa fiind obligată la supunere, a cerut şi continuă să ceară garanţii. In caz contrar va relua libertatea de acţiune.

■

Londra. — Criza care se declarase Sâmbătă la conferinţă pare a fi intrat într'o fază nouă prin continuarea discuţiilor. Dl Poincaré a avut o întrevedere cu Dubois din comisiunea reparaţiunilor, pentru luarea unei eventuale dispoziţiuni, în cazul când guvernele aliate n'ar fi în măsură să comunice Germaniei înainte de scadenţa din 15 August deciziunea privitoare la moratoriu. Pare incontestabil, că dacă germania nu va satisface cererile aliaţilor la 15 August, aliaţii îşi vor rezerva în totul drepturile lor.

■

Londra. — Experţii financiari au examinat chestiunea oficiilor de compensaţiune şi s'au pus de acord pentru a cera Germaniei plata scadenţei de două milioane şi jumătate lire sterline la 15 August. Probabil chestiunea se va rezolva în viitor prin negocieri directe între ţările interesate. Astfel Germania, Anglia şi Italia au încheiat un acord în această privinţă.

■

Armata greacă de la Ceatalgea s'a retras la 3 Klm. de posturile ocupate de trupele de dincolo de frontieră. Zona neutră are deci 6 Km.

Londra. — Poincare a avut o întrevedere cu reprezentanţii Micei Antante. D-sa a declarat ministrului român şi celui sârb dela Londra, că dacă negocierile ar fi angajat interesele acestor ţări, personal ar fi reclamat participarea lor la conferinţă. Poincare a afirmat, că reclamând stricta aplicare a tratatului, apără interesele comune ale Franţei şi ale micei antante. Când se va pune în discuţie chestiunea datoriilor aliaţilor, statele micei antante vor participa probabil la conferinţă.

■

Londra. — D-nii Lloyd George, Theunis şi Schanzer se întrunesc azi spre a conferi asupra punctelor în litigiu.

■

Paris. —A genţia Havas anunţă, că consiliul de miniştrii englezi a acordat cu unanimitate încredere dlui Lloyd George.

■

Londra. — Experţii au discutat asupra divergenţei franco-engleze. Englezii cer aplicarea controlului numai în cazul când Germania nu va îndeplini obligaţiunile, pe când francezii cer punerea imediată la dispoziţia aliaţilor a veniturilor minelor şi pădurilor germane şi cantitatea fixată de cărbuni şi lemne.

Şedinţa experţilor s'a terminat fără să se ajungă la vr'un acord.

In cercurile conferinţei ultima impresiune este foarte pesimistă.

Aniversarea constituţiei germane

Aniversarea constituţiei republicane germane a decurs în toată Germania în linişte. Sărbătorirea constituţiei s'a terminat seara la Berlin cu o retragere cu torţe.

Preşedintele republicei, Ebert, a ţinut un discurs la adunarea tinerilor republicani. Ebert i-a îndemnat să aprofondeze textul constituţiei de la Weimar şi să-l implânte adânc în conştiinţa poporului german.

Cancelarul Wirth a amintit în discursul său pe acei cari au murit pentru republică. El a spus că Rathenau a fost un mare ploner al ideei de înfrăţire între popoare, care trebue să-şi facă loc pe întregul glob. Germania republicană trimete salutul său tuturor popoarelor din Europa.

Presa republicană constată, că faptul cum a decurs serbarea constituţiei e un câştig nu numai pentru forma de Stat, ci şi pentru întreaga naţiune germană.

Preşedintele Statelor-Unite, dl Harding a trimes preşedintelui republicei germane o telegramă de felicitare. Ebert a răspuns exprimându-şi speranţa ca ambele republici să ajungă la o bună înţelegere pentru fericirea viitoare a ambelor popoare.

Intrunirea Micei Antante

„Le Temps" publică următoarele, din Belgrad:

Ziarele anunţă că d-nul Pasici va pleca în curând la Marienbad, unde se va întâlni cu d-nul Masaryk, preşedintele republicei cehoslovace şi cu Beneş, preşedintele consiliului.

Această întrevedere, în cursul căreia se va tranşa chestiunea reînoirei alianţei defensive jugoslave cehoslovace, care a expirat în Ianuarie trecut, a fost hotărâtă încă în timpul nunţei regale la Belgrad.

Pe de altă parte, ministrii de externe ai statelor Micei Antante, România, Jugoslavia şi Cehoslovacia se vor întâlni la Praga în luna Septembrie. Chestiuni interesante ca acelea asupra viitoarei politici a Micei Antante şi a aderiunei Poloniei la alianţă, vor fi luate în discuţiune.

Guvernul Jugoslav va propune după conferinţa dela Praga a ministrilor de externe străini, să aibă loc şi o conferinţă a ministrilor de finanţe ai statelor Micei Antante.

Un acord economic între Germania şi Italia

Intre Germania şi Italia a intervenit o înţelegere prin care Italia retrocedează toate averile germane sechestrate în schimbul unei sume glocale de 800 milioane lire italiene.

Suma va fi plătită în câţiva ani, iar proprietăţile vor rămâne gajate până la achitarea întregei sume.

Concurs

La Căminul fetelor de învăţători se primesc 80 eleve, cari vor frecventa şcoale secundare ori profesionale din Cluj sub următoarele condiţiuni:

1. Vor servi în naturalii:
100 kgr. făină de pâine cernută;
10 „ făină de porumb;
10 „ unsoare (5 kgr. untură, 5 kgr. slănină);
3 „ brânză de oi;
50 „ cartofi;
10 „ fasole;
5 „ diferite zarzavaturi;
100 bucăţi ouă.

2. Vor solvi în bani o taxă de 1500 Lei.

Elevele cari nu sunt fete de învăţător, vor plăti pe lângă alimente de mai sus, o taxă anuală de 200 Lei.

Cererile sunt, a se înainta până la 25 August a. c., la direcţiunea Căminului (Str. Gen. Gregorescu Nr. 2) însoţite de următoarele documinte:

a) Atestat şcol. de pe ultima clasă;

b) Atestat despre starea familiară şi materială a părinţilor.

Deodată cu aceasta se publică concurs şi pentru 6 semiburse, date de banca învăţătorilor în suma de câte 500 Lei. Acestea burse vor fi conferite cu preferinţă fetelor, ceri urmează la şcoala profesională de gradul I.

Cluj, la 10 August 1922.

Pentru eforie:

B. Poruţiu,
director adm.

Cetiti „Infrăţirea"

Ştiri din Banat

Sosirea unui nou grup de copii vienezi

Sub conducerea preotului Tongefels, a sosit ieri în localitate un nou transport de 425 copii vienezi, cari vin în Banat pentru recreare. Intru întâmpinarea acestora, au venit deputatul şvab Iohann Krauter, consulul austriac d. Ioh. Behavetz şi întregul comitet de acţiune pentru plasarea copiilor din Viena. Din aceşti 425 copii, un număr de 165 au fost plasaţi prin judeţul Arad, iar restul prin comunele şvăbeşti din judeţul Timiş-Torontal.

Aniversarea naşterei lui Lenau

Sâmbătă 13 August crt., fiind aniversarea zilei naşterei marelui scriitor german Lenau se va oficia în comuna în care s'a născut poetul. un serviciu religios, iar după amiază va avea loc e şezătoare artistică la care preotul Lischerong va rosti discursul ocazional. In piaţa din Cealad unde se află monumentul lui Lenau, vor avea loc mari serbă sportive.

Impuşcarea unui arestant care încearcă să fugă

Parchetul local a fost înştiinţat că în comuna Remetea a fost împuşcat arestantul Iohann Bagoly, în următoarele împrejurări: Bagoly fiind expostat de şeful postului de jandarmi Bălănescu, la un moment dat a încercat să fugă. Neräspunzând la somaţiile jandarmului, acesta a descărcat câteva focuri de armă asupra fugarului, care rănit mortal a încetat din viaţă.

Confiscarea unui pamflet

Din ordinul Parchetului de Timişoara, poliţia locală a confiscat azi pamfletul „Timişoara" tipărit în mod clandestin la o tipografie din Lugoj. Judecătorul de Instrucţie a deschis acţiune publică în contra tipografului, cât şi a celor doi „redactori" ai sus menţionatei foi, cari au dispărut din localitate. S'a dat o circulare poliţiilor din întreagă ţară pentru prinderea şi înaintarea acestor „ziarişti" — Bănciulescu şi Petreanu — parchetului local.

Diverse

— D. Romulus Voineseu, directorul general al poliţiei şi siguranţei generale a statului, a sosit în localitate, unde va petrece o parte din concediu.

— D-l Ing. Stan Vidrighin, primarul oraşului Timişoara, a plecat azi la Caransebeş, pentru a conferi cu Episcopul Musta, în vederea clădirei unei biserici-catedrale în localitate.

— Joi, 11 August s'a deschis marele târg de vite al Timişoarei. A fost o mare afluenţă de cai şi vite cornute. Asemenea şi de mărfuri de tot felul, în special locuri din industria ţărănească a Banatului.

Dela poliţie

D. Virgil Selegean, şeful secţiei criminale a prefecturei de poliţie, fiind avansat director, a fost numit în locul d-sale ca şef al poliţidi criminale d. Atanasie Guţu, unul din cei mai buni poliţişti, fost mult timp în serviciul poliţiei criminale din Budapesta.

Comisarul Theodor Guţu, şeful circ. I Cetate, a fost mutat la Bolgrad, în Basarabia.

Comisarul George Periam, a fost însărcinat cu conducerea circ. IV Iosefin.

Congresul studenţilor sălăjeni

Societatea Studenţilor din judeţul Sălaj, dintre care cea mai mare parte sunt dela Universitatea de aici, vor ţinea în ziua de 20 August un congres la Simleul-Silvaniei. La congresul acesta au fost invitaţi toţi studenţii sălăjeni şi intelectualii din partea locului. Se vor aduce în discuţie toate chestiunile care privesc studenţimea şi cu deosebire chestiunea propagandei culturale la sate în vacanţe.

Oficialitatea Şimleului a întreprins o acţiune frumoasă pentru găzduirea congresiştilor şi pentru ridicarea întrunirii la nivelul unei serbări.

După congres, societatea studenţilor sălăjeni va organiza o serbare artistică urmată de dans.

Mişcarea în corpul sanitar

S'au făcut următoarele numiri şi transferări în personalul medical al direcţiunii generale a serviciului sanitar:

Dl dr. Ioan Rusu. actual medic auxiliar la serviciul sanitar al judeţului Turda-Arieş, a fost transferat definitiv în postul de medic de circumscripţie urbană la oraşul Turda.

Dl dr. Augustin Maior a fost numit definitiv în postul de medic primar al ambulatorului poliinic din Timişoara, în locul vacant.

Dl dr. Teodor Pascu, actual medic al circumscripţiei rurale Chiroleş din judeţul Solnoc-Dobâca, a fost transferat definitiv în postul de medic al circumscripţiei urbane Dej II din judeţul Solnoc-Dobâca, în locul vacant.

Conferinţa din Londra

Cum s'ar admite moratoriul

Intrevederea de Vineri dimineaţa dintre Lloyd George, Poincare şi Theunis a adus se pare o atenuare a neînţelegerei franco-engleze asupra moratoriului german.

S'ar fi căzut de acord asupra formulei „nici un moratoriu fără garanţii". Garanţiile asupra cărora s'ar fi convenit sunt:

1. Germania să cedeze aliaţilor 25 la sută din încasările în valută străină obţinute din export.

2. Perceperea de către aliaţi a taxelor vamale.

3. Autonomia Reichsbancului

4. Reforma în bugetul german.

Celelalte garanţii propuse de Poincaré ar forma obiectul discuţiunilor ulterioare.

No. 13. Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii excelente uscate. Oivnite cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401. 290. Lloyd 272

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNEA SUMARĂ

ACTIV

1921 9 Iulie			1922 8 Iulie
	493.755.430	aur depozitat (monete și lingouri)	493.755.430
3.859.722.111	1.689.111 stoc metalic	aur (lingouri)	1.689.111 / 4.775.124.362
	14.455	aur (monete)	15.390.706
	3.364.263.115	disponibil, trate și bonuri de tezaur aur	4.264.289.115
314.555	Argint și diverse monete		665.995
68.190.199	Biletele Băncii Generale Române stampilate de Stat		
569.768.056	Efecte scontate		2.181.949.987
	96.349.800	Împrumuturi pe efecte publice	120.750.700
159.823.766	126.262.500	„ „ „ „ în cont curent	147.708.550 / 180.460.423
	63.473.966 62.788.534	din cari nu s'au ridicat lei	87.998.827 59.709.723
8.042.556	Împrum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)		8.042.556
1.600.000.000	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului: Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)		1.600.000.000
1.495.676.533	„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)		1.498.942.854
1.000.000.000	„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)		1.000.000.000
—	„ „ 200 „ (1920 B. P.)		183.735.749
270.171.020	„ „ 400 „ (9 Apr. 1921)		400.000.000
399,457.213	„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)		399.457.213
	„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)		200.000.000 / 5.282.135.816
5.000.000.000	Impr. Stat p. unificare monet. Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)		5.000.000.000
310.813.468	Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921)		2.057.059.890 / 7.057.059.890
50.499.545	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor		94.079.442
11.997.418	Efectele capitalului social		11.997.418
32.562.407	Efectele fondului de rezervă		32.958.207
3.812.002	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.		3.785.322
6,952.191	Imobile		38.521,494
2.143.494	Mobilier și mașini de imprimerie		3.674.910
229.448	Cheltueli de Administrațiune		345.946
16.098.365	Conturi curente		148.723.484
901.543.403	Conturi de valori		115.822.419
1.637.980.981	Conturi diverse		352.296.638
17.405.798.732			20.287.644.309

PASIV

12.000.000	Capital	12.000.000
61.786.366	Fond de rezervă	67.350.744
8.142.984	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	20.349.763
11.088.055.829	Bilete de bancă în circulațiune	14.147.162.426
11.693.106	Profit și Pierdere	44.000.618
1.132.586	Dobânzi și beneficii diverse	2.880.408
2 208.902.486	Conturi curente și recepise la vedere	1.635.494.560
4.014.085.375	Conturi diverse	4.388.408.790
17.405.798.732		20.287.644.309

9 Iulie 1921	Efecte și alte valori de restituit	8 Iulie 1922
268.920.270	Efecte și alte valori în păstrare	309.370.008
10.826.721.026 9.495.000.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000 / 10.767.921.540
1.062.800.756	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	1.294.217.532
1.200.686.386	Conturi de ordine	2.020.415.646
12.027.407.412		12,788.337.186

Taxa: Scont 6% Dobânda 7%

1429

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcțiuni de Mori
Atelier de Motoare și mașinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.
Banca Mobiliară
Soc. An.
Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725
Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.
Lloyd 605 1819

Prima fabrică electrică română
s. p. a.
Cluj, III. Str. Călugărițelor 1
Telefon 67.
Adresa telegr. Relais Cluj.
Lloyd 778
Fabricăm articole și aparate electrice pentru curent puternic, transportăm dela magazie tot felul de porțelanuri cu resistență expausivă ridicată și mică. Interesaților le oferim preț curente. 1914-3

Reclama este sufletul comerțului

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Administrația căilor noastre ferate

O expunere a d-lui director general Veniturile. — Încărcarea mărfurilor

D-l Tancred Constantinescu, răspunzând mai multor obiecțiuni ce au fost aduse administrației al cărei director general este, publică în ziarul „Universul" o serie de date, pe care, dată fiind valoarea lor documentară, le redăm mai jos:

Veniturile căilor ferate.

Astfel d-sa arată că veniturile căilor ferate pe Ianuarie 1922 au fost de 102,770.157 lei.

Aceste venituri erau de:
117,957.019 în Februarie;
150,763.001 în Martie;
140,649.508 în Aprilie;
151,800.483 în luna Maiu și
160,153,271 în luna Iunie.

Veniturile căilor ferate au crescut și acest spor nu este datorit exclusiv creșterei numărului locomotivelor, căci în

Ianuarie aveam 1366 locomotive;
în Februarie 1385;
în Martie 1376;
în Aprilie 1453;
în Maiu 1507 și
Iunie 1522.

Creșterea de venituri nu e datorită nici sporirei parcului de vagoane, căci dela Ianuarie și până la Iunie numărul vagoanelor de marfă utilizabile a rămas aproape acelaș, ci este datorit — afirmă dl Tancred Constantinescu — unei mai bune utilizări a acestor mașini și vagoane.

Încărcarea vagoanelor de marfă.

In luna Ianuarie 1922 s'au încărcat pe întreaga rețea a căilor ferate 41.607 vagoane:
în Februarie 49 151;
în Martie 71.437;
în Aprilie 63.851;
în Maiu 70.438 și
în Iunie 96.482.

Numărul trenurilor de călători care era de 294 în Ianuarie 1922 este de 401 în Iunie 1922.

Numărul trenurilor de marfă, care era de 297 la finele anului 1921, este astăzi de 503 și până în două luni va trece de 600.

Pe când tonele brute transportate în Ianuarie 1922 au fost de 7,017.133, în Iunie tonajul este de 11,502.189 tone.

Repararea vagoanelor.

Dela Ianuarie până astăzi, numărul locomotivelor în reparație merge crescând. In luna Iunie a. c. a ajuns să se repare un număr de locomotive cu 40 procente mai mare, decât cel care se repara în 1921. In ce privește vagoanele, prin crearea a circa 100 de echipe volante se vor repara până la finele lui Octombrie peste 7000 vagoane de marfă, peste numărul reparat în mod normal până azi, vagoane ce vor sa-i face nevoile traficului de cereale.

Ce ar trebui să avem?

Față de lungimea căilor ferate române ne-ar trebui, spre a călători ideal și a face față imediat oricărui transport de mărfuri:
3000 locomotive;
6500 vagoane de călători;
65.000 vagoane de marfă.

Ne-ar mai trebui ca atelierele de reparațiuni din țară să fie de patru ori mai mari, să se construiască liniile Bumbești—Livezeni, Nehoiași—Brașov, o linie de legătură între Bucovina și Ardeal să se dubleze linia Ploești-Predeal, să se construiască linia directă București—Craiova și să se execute foarte mari lucrări de triaje, garaje, linii în porturi, semnalizări, etc.

Or astăzi, în loc de 3000 avem numai 1600 locomotive; în loc de 6500 vagoane călători, avem numai 2500; iar vagoane de marfă în bună stare numai 40000 în loc de 65000.

Soliditatea liniilor.

In ce privește soliditatea liniei, dl Tancred Constantinescu, arată că dela Februarie până astăzi, administrația actuală a furnizat și a pus în linie peste 1,600.000 traverse și a cheltuit peste un miliard cu îmbunătățiri și pentru furnituri necesare drumului de fer.

Citiți pag. 8-a

Refrma agrară in Bucovina

— Noi măsuri de aplicare —

La Banca regională din Cernăuți s'a ținut Miercuri 9 August o consfătuire în prezența miniștrilor I. Nistor și Alex. Constantinescu în privința aplicării legii agrare, în Bucovina, ținându-se seamă de necesitățile naționale și publice actuale.

S'a hotărât, ca la împroprietărire să se reție pentru fiecare paroh 12 ha, pentru cooperator 6 ha, pentru cantor 3 ha, și pentru palamar 1 ha. Unde nu este sesie parohială se va reținea pământ unde va fi nevoie să se creeze o parohie lucruri pe care le-ea, schimbată de averescani, le-a pierdut cu desăvârșire din vedere.

In ce privește împroprietărirea școalelor, este prevăzut câte un ha, de clasă. Ori, Miercuri s'a hotărât ca pentru fiecare școală până la 4 clase, ori câte clase ar avea acum, să se reție dela început 4 ha, luându-se în vedere că școala cu o clasă sau două ar putea deveni cu vremea și ea școală cu cel puțin patru clase se va mai da de fiecare clasă, dela a cincea începând, încă un ha. Tot așa se va reținea, după posibilitate, pământ pentru instituții de utilități publică, ca spitale etc.

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE un Ficus Strada Clojca fost Feeske No. 18.

DE VÂNZARE intravilan în centru orașului provăzut cu locaturi de prăvălie și magazie potrivit pentru o Societate Anonimă sau intreprindere mai mare, atât pentru folosință imediată cât și pentru edificat. 2065

DE VÂNZARE Loc pe 4 străzi, cu casă compusă din 5 camere, bucătărie, baie, dependințe, 2 jugare grădină, locuința poate fi imediat ocupată. Relațiuni dă: Csöby Emeric str. Feleacului 23/a, între 12—14½ și 19—20½. 2064

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

ULTRAMARIN, german și francez, puritatea garantată.

◆

LAC VERDE pentru PEREȚI german, de toate nuanțele.

◆

VOPSELI germane chimice și de pământ, de prima calitate.

◆

ANILINA și INDIGO, sistem Meister Lucius.

◆

LACURI pentru smalț, trăsuri, mobilă și podele, sistem REICHOLD, FLÄGGER-BOECKING.

◆

OLEIURI BECK, ROLLER & Co.

◆

VOPSELI ART. Schminke pe cel mai scăzut preț al zilei, din articolele cele mai nou importate.

Segesváry și Șoții

mare depozit de vopseli CLUJ.

Lloyd Expres 465 1742

No. 19.720—922. Secția III.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală, că Directoratul General al Instrucțiunii din Cluj pentru anul școlar 1922—23 dispune de următoarele burse:

a) 80 burse pentru studii superioare în Franța, Anglia, Belgia, Italia, Elveția, Ceho-Slovacia, Germania și Austria în sumă totală de 800.000·— Lei.

b) 100 burse pentru studenții și studentele care urmează la școalele superioare din Vechiul regat á 3000·— Lei anual.

c) 100 burse pentru studenții și studentele în litere și științe la Universitatea din Cluj á 3000·— Lei anual.

d) 100 burse pentru studenții și studentele în medicană (65) și drept (35) la Universitatea din Cluj á 3000·— Lei.

e) 40 burse pentru studenții dela Academia Comercială din Cluj á 3000·— Lei.

f) 20 burse pentru studenții dela Academia de drept, Oradea-Mare á 3000·— Lei.

Studenții cari au primit burse în anul școlar trecut în cazul când doresc se primească bursă și în anul 1922—23 vor adresa o cerere la acest Directorat dovedind cu acte:

a) înscrierea la școala și orașul pentru care au primit bursa în anul trecut școlar,
b) frecvența regulată a cursurilor,
c) rezultatul studiilor,
d) depunerea examenilor la cari erau obligați,
e) notele obținute.

Studenții cari încă nu au avut bursă vor anexa la cererea lor actele următoare:

a) certificat de studii și examene,
b) caetul de cursuri,
c) act de naștere și moralitate,
d) certificat medical de sănătate.

Toți concurenții fără deosebire dacă au avut sau nu au avut bursă vor mai anexa la cererea lor un certificat dela autoritățile în drept (primărie, respective secretariate comunale) dovedind starea materială și familiară, specificând în sume reale dările de stat și comunale care le plătesc dânșii și susținătorii (părinții, tutorii) lor, precum și de venitele de care dispun.

Pentru Străinătate vor fi preferiți absolvenți vreunei școale superioare din Țară, dintre începători vor putea primi burse numai cei ce vreau să se specializeze în studiul limbilor moderne pentru a deveni profesori.

Cererile titraților (medici, ingineri, advocați etc.) cari ocupă posturi și doresc să se specializeze în străinătate vor fi luate în considerare numai dacă ne vor dovedi cu acte în regulă anexate la cerere, că sunt în disponsibilitate și nu beneficiază în timpul studiului de leafă.

Studenții care doresc se obțină bursele de sub a) b) c) d) e) f) își vor înainta cererile direct Directoratului General ai Ministerului Instrucțiunei publice din Cluj până la 20 Aug. 1922.

Cererile înaintate după 20 August 1922, și fără documente necesare și mai ales acelea cari nu vor conține detailate relații despre averea și darea directă și indirectă plătită de dânșii sau părinții lor nu se vor lua în considerare.

Director General:
Dr. IOAN MATEIU (ss).

2076

DIRECȚIUNEA CLINICILOR UNIVERSITARE, CLUJ.

No. 349/1922

Publicațiune.

Clinicile Universitare din Cluj, dorind a-se provedea cu faina necesară pentru întreg anul, prin aceasta cere oferte pentru liferarea la 20 (douăzaci) vagoane făină de grâu. Din acest ev ant 50% făină de pâne, 30% faină de fiert și 20% fainâ.

Ofertele trebuie înaintate la Administrația Clinicilor, cel mai târziu până în 5 Septembrie 1922 ora 10 a. m.

Deslușiri mai detailate, se pot primi zilnic la Administrația Clinicilor între oarele 8—14.

Cluj, la 5 August 1922

2072 Administrator: IOAN CRIȘAN.

No. 600—1922.

Publicațiune.

Pentru aprovizionarea cu carne de vită calitatea I. și untură de porc necesară pentru bolnavii din Institutul Pasteur pe timp de un an se ține licitație publică conform art. 72-83 din legea contabilității publice în ziua de 15 August 1922, la ora 4 p. m. în biroul administrativ al acestui Institut.

Doritori de a concura pentru furnizare pot lua informațiuni în fiecare zi p. m. dela ora 3-6 p. m. în biroul sus amintit.

2048 Direcțiunea Institutului Pasteur.

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țigle
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Articole frumoase de drogherie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, Piața Unirii No. 5. 1335

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

American Near East & Black Sea Linie, Inc.
Singura Companie Americană Poștală în România de Vapoare Transatlantice regulate și rapide între
Constanța-New-York
PLECARE PELA 25 AUGUST NZZ

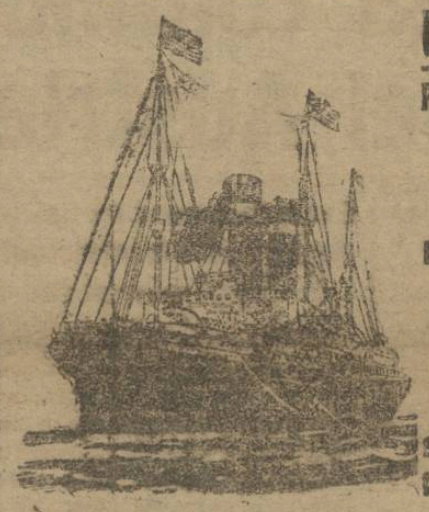

București, Calea Victoriei 110.
(lângă Hotel Athenée Palace)

Singura Agenție la Constanța, Strada Sturdza No. 41

◆ **Plecați la America cu Vopoare americane** ◆

Colosalul nostru Transatlantic „NEW-YORK" unul din cele mai frumoase și mai mari bastimente din lume a sosit la Constanța cu un mare număr de pasageri și mărfuri și rămâne până **pela 25 August crt.** în acest port, în scopul ca acest mare Transatlantic American care a stârnit admirația lumei întregi să fie văzut și admirat și la noi de întreaga populație română atât pentru confortul său cât și pentru frumusețea lui desăvârșită.

Deci este cea mai frumoasă ocazie pentru D-nii Comercianți Români și Vilegiaturiști, care doresc să cunoască acest continent să întreprindă acest frumos și interesant volagiu pe acest transatlantic de mare vilează în condițiunile cele mai avantagioase și la indemâna fie cărula.

Acceptăm pasageri pentru toate clasele și mărfuri.

Pentru orice informațiuni și bilete pasageri a se adresa numai la Sediul principal al Companiei noastre „**American Near East & Black Sea Line, Inc.**" București, Calea Victoriei 110 și la sucursala noastră din Constanța. 2059

Bucătăreasă
pricepută caută Sanatoriul din Geoagiul de jos 500 Lei lunar, quartir și întreaga întreținere. Doritorii se vor adresa Administrației Sanatoriului
2075

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. Reducere 30% pentru toți funționarii publici și particulari, precum și familiile lor. 1253

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante	Droguerii	Manufactură	Ghete	Instalatii
Rest. Orașului Grădinei, Str. Regina Maria	**Viorella** Parfumerie și Droguerie Piața Unirii.	Luca Niculescu	Turul	**Firma Universum** Th. Orban & M. Anghel Strada Bob No. 5.
Pierschi				
Central	Rózsa	Missir Str. Memorandului 14	Vasile Bindea Fabricant de ghete Palatul consumul Funcționarilor	Automobile
Coloniale			Coafor	
„COLOMBO" Coloniale, delicatese, proprietar IONEL ALDICA CLUJ.	Emke	Barza	**Pascu & Co.** Coaforul Teatrului Național Piața Unirei 23.	**Leonida** Str. Regina Maria 10.
Atlantica				

Agravarea continua a situației Austriei

Se anunță din diferite părți că guvernul austriac va adresa o nouă notă puterilor Antantei pentru a le expune odată mai mult cumplita strâmtoare a acestei țări. Șeful de secție dl Schueller a fost însărcinat să informeze pe bărbații de stat aliați întruniți la Londra că soluția problemei austriace nu mai poate fi amânată.

Guvernul și parlamentul austriac au făcut tot ce depindea de ei, decretând împrumutul intern și creând noua bancă de emisiune. Comisiunea reparațiunilor la rândul ei, a adus Austriei servicii foarte mari, liberându-i activele principale și dându-i astfel capacitatea teoretică de a contracta un împrumut în străinătate. Dar împrumutul intern noua bancă și nici chiar liberarea principalelor active nu ajung pentru a asana serios finanțele austriace. E nevoie mai ales de credite considerabile. Aceasta se declară categoric atât în cercurile politice cât și în cele financiare.

De fapt, situația economică a Austriei se agravează de zi în zi și până și acei cari ar dori să rămâie optimiști, nu pot să nu fie îngrijorați. Iată de pildă, câteva cifre cari n'au nevoie de comentarii: Bilanțul săptămânal al Băncei austro-ungare arată că circulația fiduciară a mai sporit cu 94 miliarde coroane. Statul a avut nevoie de peste patruzeci miliarde în ultimile șeapte zile pentru a face față necesităților tezaurului. Cartofii costă mai bine de 2000 coroane de kilogram la halele centrale; un litru de lapte costă 1650 coroane și un ou 500 coroane, când se găsește. Prețul cărbunilor a fost fixat la 31,470 coroane și acel al cărbunilor coks la 51,718 coroane 100 de kg. ridicate în gară. Și totuși, ne aflăm în plină vară!

Interzicerea comerțului liber cu devize.

Excesele speculației. — O declarație a ministrului de finanțe austriac

O delegație a comitetului pentru târgul de toamnă s'a prezintat la ministrul de finanțe Segur pentru a-l care de a ușura, în vederea târgului, dispozițiunile ultimei ordonanțe prin care se interzice comerțul liber al devizelor. Răspunzând delegației, ministrul a făcut următoarele declarații interesante:

Cunosc perfect valoarea extraordinară a târgului vienez. Din nenorocire însă, lucrurile stau astfel în cât și instituțiunile cele mai folositoare trebue să sufere o restricție. E trist că există oameni cari lucrează conștient contra interesului Statului, cari pun interesul lor personal mult mai presus de acel al comunității. Pot să vă asigur că în noaptea în care am decretat ordonanța privitoare la devize, a trebuit să lupt mult cu mine însu-mi ca să mă hotărăsc la o asemenea măsură. Dar a fost o necesitate imperioasă. Știu și eu că comerciantul nu poate exporta nimic, dacă nare siguranța de a putea obține din nou valutele necesare pentru a cumpăra alte materiale. Și Austria ar putea supo ta tranzacțiuni valutare normale și rezonabile. Dar acel plus pe care anumite cercuri au căutat să și-l procure peste trebuințele lor efective, nu-l putem suporta în nici un caz. Aceleași fenomene s'au produs de altfel săptămâna trecută și la Berlin și guvernul german s'a preocupat de asemenea de chestia de a interzice comerțul liberal al devizelor. Ne aflăm în fața unor evenimente elementare ce trebuiesc întâmpinate cu cele mai severe măsuri. Nici o grije, nici o trudă nu m'a neliniștit într'atât ca ceeace s'a petrecut în ultimile săptămâni și am fost silit să emit ordonanța, de care știu că e în contrazicere complectă cu o politică economică modernă, tocmai de aceia cari ar fi trebuit să evite emiterea ei în interesul lor propriu.

Terminând ministrul a promis că va ușura dispozițiunile ordonanței pe timpul când se va ține târgul.

Ungaria

nu respectă clauzele militare ale tratatului de pace

Ce rost au „Camarazii"?

Ziarul „Narodney Listy" ne dă o informație interesantă: după un plan întocmit de statul major maghiar, în toate regimentele s'au constituit asociații, așa numite „asociațiile camarazilor", în care sau înscris până azi sute de mii de tineri.

Membrii asociațiilor, afiliați unui regiment, primesc o instrucție militară complectă.

Armata ungară ar dispune, grație acestor organizații militare, de un efectiv de 650 mii de oameni.

Era de așteptat că ungurii să imite pe germani, în ce privește organizațiile semimilitare, sau civilo-militare.

De altă parte, guvernul din Budapesta, sub pretextul menținerei ordinei publice, a mărit considerabil numărul jandarmilor.

Se înțelege dela sine că prin asemenea mijloace ungurii pot să dispună de o forță armată serioasă. Cum rămâne însă cu tratatul dela Trianon? Așa înțelege guvernul din Budapesta să respecteze clauzele militare ale suspomenitului tratat.

Vecinii Ungariei au și ei un cuvânt precumpănitor în această gravă chestiune.

In Austria circulă 768 miliarde de coroane

Agenția „Reuter" anunță că în săptămâna trecută Austria a emis hârtie-monetă în valoare de 94 miliarde de coroane, ceeace constitue un record. Totalul biletelor puse în circulație de guvernul vienez atinge azi suma cochetă de 768 miliarde!

Austria merge cu pași repezi spre dezastru.

Viața în Austria s'a scumpit enorm.

Aspecte din țara morții

Ce se petrece în Rusia sovietică — Foamete și antropofagie

Refugiații veniți de curând de peste Nistru povestesc următoarele: La Kiew sosesc mii de refugiați din regiunile înfometate și cum orașul nu are resurse pentru a-i întreține ei sunt obligați să rămâie în gară fără nici un ajutor. In fiecare zi se ridică de persoane sute de persoane sute de cadavre ale celor ce mor de foame.

La Karcov, sediul guvernului ucrainean, situația și mai rea. Sute de copii înflămânziți rătăcesc pe chelul gării fără hrană și fără ca nimeni să se îngrijească de mizeria lor. Ei sfârșesc prin a-și da sfârșitul pe unde se găsesc fără să primească nici un ajutor. In general în această gară se află 70—80 de mii de refugiați. Autoritățile din Karcov au fost obligate să închidă spitalele care sunt absolut lipsite de medicamente și alimente Situația se prezintă la fel la Odesa și de-a lungul liniei Karcov-Odesa. Carelor în care se adună morții la Odesa le trebue aproape o săptămână ca să dea ocol orașului, ceeace face ca pe străzi să rămână cadavrele câte 3—4 zile, până ce să poată fi duse în groapa comună. Multe cadavre sunt ridicate, roase pe jumătate de șoareci și de populația flămândă.

La Kremenciug una din gările de pe linia Kiev-Odesa se găsesc mii de refugiați decimați de foamete și epidemii. Toată regiunea dintre Odesa și Poltava care era una din cele mai bogate din Ucraina este complect necultivată. Toate casele au fost părăsite după ce țăranii și au mâncat acoperișurile. Unele orașe din Ucraina au pierdut mai mult de 85 la sută din populația lor. Cazurile de antropofagie sunt așa de frequente, încât autoritățile refuză a le mai urmări.

Nebunia extremistă din Rusia

Corespondentul lui „Echo de Paris" telegrafiază din Stockholm: Un adevărat vânt de nebunie extremistă suflă actualmente asupra Rusiei. Tribunalul revoluționar a condamnat la moarte pe colonelul Perkhurof, inculpat de a fi instigat revoluția din Iaroslav în 1918 în complicitatea cocialiștilor revoluționari. Cu tot decretul de amnistie, Perkhurof a fost executat.

Acest procedeu agravează mult neliniștea legitimă cu privire la soarta socialiștilor revoluționari ale căror capete sunt fără milă reclamate de Krylenko, procurorul general, de Lunaclarsky și de Bukarin.

Procesul intentat contra foștilor amploi ți ai societățel de petrol Nobel, acuzați de „spionaj economic", amenință deasemenea de a lua o întorsătură tragică, deoarece sovietele doresc să dovedească printr'o condamnare senzațională că întreprinderile naționalizate sunt definitiv pierdute pentru proprietarii lor spoliați.

Furia comunistă care bântue în Rusia a provocat și arestarea multor prelați în Siberia. Ea spumegă actualmente și în domeniul diplomatic. O întreagă secție a poliției roșii este special întrebuințată pentru supravegherea diplomaților acreditați la Moscova. Primele ei victime au fost niște amploiați atașați la Legația Estoniei, inculpați de spionaj. Acest proces riscă de-a se termina la fel cu celelalte. Secretul bagajelor diplomatice este incontinuu călcat, sub pretext de a căuta contrabandă. Telegrame din Christiania au anunțat furtul cu spargere comis la consulatul Norvegiei din Moscova. Există dovada formală că această apașerie a avut loc din ordinul autorităților sovietice cari căutau documente românești încredințate consulatului Norvegiei și cari n'au desprețuit de a subtiliza cu acest prilej și valori de mai multe milioane coroane norvegiene.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana".

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul III. No. 589 — Opt pagini 1 LEU Opt pagini — Joi 17 August 1922

Infrăți

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
110
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible] No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI C[illegible]
Director: D. TOMESCU
Telefon: ACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Cauzele răului de astăzi

Mulțimea nevoiașă, intelectualitatea și funcționărimea au ajuns astăzi sub povara unor greutăți materiale, mai mari decât putința de ale suporta.

Foamea și mizeria dau perspective întunecate cetățenilor, ordinea Statului amenință să fie turburată, și sub imperiul nevoei de a trai, moralitatea și bunul tind să fie nimicite în prăpastia mizeriei din ce în ce mai amenințătoare.

In toate țările care au făcut războiului, din cauza dezechilibrului dintre producție și consumație, din cauza neegalei repartiții a produselor, grație lipsei căilor de comunicație, s'a creiat un teren favorabil pentru specula.

E lucru cert că originea răului stă în lăcomia neînfrânată a îmbogățiților și speculanților, lipsiți de conștință, a goanei neîncetate după câștiguri repezi și fără muncă.

Alte țări totuși sunt în mers mai activ spre refacere, deși au avut și ele de suferit trista experiența a dezorganizărei produsă de războiu.

La noi însă îmbunătățirea nu se poate simți încă, din cauză că spre deosebire de ele atât opinia publică cât și însăși organele statului au încurajat specula.

La noi, cârma Statului, după războiu a fost încredințată partidelor noi formate din elemente lipsite de experiență, care în guvernarea lor nu numai că au neglijat principiile unei politici de refaceri, dar prin tolerarea necinstei în înșeși instituțiile de Stat au contribuit și mai mult dezechilibrul politic, economic și financiar.

Incetul cu incetul corupțiunea a cuprins toate instituțiile statului, și virtutea, o floare destul de rară și altădată, a ajuns acum aproape necunoscută.

„Oameni noui" fără nici un scrupul politic, ajunși în diferite funcțiuni ale Statului au ignorat chiar dela inceput apărarea intereselor obștești și nu s'au gândit decât la o îmbogățire cât mai repede, cu bani însușiți pe nedrept din averea țării.

Pretinzând să ușureze traiul au creiat o sumedenie de dispoziții, regulamente și decrete, totdeauna în contrazicere, lăsând executarea lor la buna înțelegere dintre speculant și reprezentanții Statului, pentru care reprezentanți — ce nu erau decât partizani politici — s'au inventat și sinecuri gras retribuite.

Condițiunile politice de după războiu au făcut deci ca terenul speculativ la noi, să se prezinte așa de variat.

Datorită lor era fatal ca situația financiară să meargă din ce în ce mai rău, pregătind nu numai ruina țării în interior, ci și discreditând-o din punct de vedere politic și financiar, dincolo de hotarele țării.

Nimeni nu poate uita politica economică a guvernului Averescu pusă în serviciul îmbogățirilor personale, încurajarea speculei prin însuși organele statului menite a acționa tocmai contra ei, cum e cazul căilor ferate, exploatate de așa zisele navete.

Și neajunsurile, suferința mulțimei, imoralitatea și lipsa de respect a ordinei în Stat au fost mărite prin faptul că unele dintre noile grupări politice au găsit nimerit, că pentru a-și ajunge scopurile meschine să primească bani de peste Nistru, iar altele prin tot soiul de calomnii la adresa partidelor de ordine, să unelteasă și să atâțe spiritele la revoltă pentru a pregăti dezastrul și ruina țării.

Secătuită economicește amenințată de turburări, țara s'a aflat la o grea răspântie când a venit la putere partidul liberal.

Lăsând la o parte politica intereselor personale, suprimând sinecurele, partidul liberal a lucrat fără odihnă la refacerea țării în scurtul timp cât a fost chemat să ia puterea.

Problema urgentă a existenței, nu se poate însă rezolva prin menajarea intereselor locale și a considerațiunilor regionale ci printr'o măsură absolut unitară.

Deaceea suntem informați că guvernul va impune în curând administrației orașelor din Ardeal, care cam lasă de dorit, să execute măsuri unitare de constrângere contra tuturor speculatorilor, care jefuesc la drumul mare — sub însăși obliduirea organelor administrative ale comunelor.

Ofensiva generalului

PAZNICUL: Stați, ce vă îngheșuiți toți la ușă?

UN PREFECT AVERESCAN: Deschide-ne repede că ne-a chemat șeful să începem lupta pentru întronarea cinstei și a legalității.

Năvala satelor

Ne găsim în pragul unui nou an școlar. Peste două săptămâni străzile orașelor noastre se vor înțesa din nou cu acea lume mică, în straie românești, dusă de mână de o mamă cu ochii scăpărând de fericire și visuri, de un tată cu mersul grav, cu fruntea brămie tuereliță: vor da iar năvală la orașe satele dornice de cultură, de carte și de lumină.

Gândindu-ne la privelistea acestei, năvale de copii mici, duși de mână încă, — năvală pe care o constată toate anuarele școlare ce ne-au căzut în vara acesta în mână nu ne putem opri de a nu servi câteva îndemnuri bune atât părinților, cât și acelora, pe mâna cărora le vor ajunge copiii, profesorilor care vor plămădi în ei aluatul culturii românești, al viitorului acestei țări spre care e chemată.

Suntem o țară cu industrie înapoiată. Suntem o țară agricolă și biurocratică. Avem atâta, nevoe de înmulțirea unei industrii naționale și totuși și după patru ani de stăpânire a noastră, afluența tineretului în școlile practice n'a atins proporțiile cuvenite: Ne trebue meserii, și totuși năvala satelor pornește tot spre școlile teoretice, care nu ni-au dat până acum decât acea — să'i spunem — inflațiune birocratică.

Intelectualii din satele noastre au acum, în preajma noului an școlar, datoria de a îndruma cât mai mulți tineri de ai satelor spre școlile practice.

Și-acum un îndemn pentru conducătorii internatelor românești.

Avem în localitate o școală-internat, școala medie a profesorului Domide. Cei ce au citit deunăzi darea de seamă din ziarul nostru despre această școală, își amintesc de isprava vrednică de toată lauda a elevilor școlii acesteia. Uniforma lor nu e uniforma obișnuită a școlarilor române: e portul din satul fiecăruia dintre elevi.

Meseie, paturile, scutele lor sunt făcute de mâna lor. Sunt o frumusețe. Și sunt incomparabil ieftine.

Indemnul pe care îl dăm mai multor școlilor noastre este, să caute să se inspire cât mai mult din exemplul acesta.

S'ar face o mare ajutorare țăranilor cu copii la școală, care nu vor fi nevoiți să 'și vândă avutul pentruca să'și îmbrace copiii nemțește.

Cât despre școlile de arte și meserii, pot urma în întregime exemplul școlii medii din Cluj. Și nu ne îndoim, că urmându-l, nu vor avea de ce să nu se mândrească.

Insemnări de-o zi

„Aurora" pledează cauza perdută a d-lui Stere într'o serie întreagă de articole.

Firește „Aurora" nu putea face altfel! Țărănismul d rului Lupu nu poate exista decât în funcție de reabilitarea politică a trădătorilor.

Mai zilele trecute „Aurora" apăra pe d-l Marghiloman, astăzi pe d. Stere, iar mâne pe Verzea, Sturza, Rakowski . . . etc., cari în timp ce țăranii pe cari astăzi d-rul Lupu i-a luat în antrepriză politică, mureau cu miile luptând pentru înfăptuirea idealului național, se dădeau în serviciul inamicului.

„Aurora" nu poate fi mai „țărănistă" decât sub acest aspect.

Exportul lemnelor amenințat

Urcarea leului pricinuește neajunsuri industriei de cherestea — Ungurii opresc importul lemnelor din România — Fabricele de cherestea de pe valea Mureșului pe cale de a înceta lucrul — Măsurile luate în vederea soluționărei acestei chestiuni

Comerțul nostru extern bizuindu-se într'o bună măsură și pe industria de cherestea, firește că încetarea exportărei acestor materiale, ar produce însemnate pagube, atât industriei noastre, cât și veniturilor statului.

In legătură cu aceasta, suntem informați că urcarea leului din ultimul timp a pricinuit oare care stagnare exportului de cherestea și cu deosebire lemnelor fasonate provenite din fabricele de pe valea Mureșului.

Se știe că cea mai mare parte din fabricele de cherestea pe care țara noastră le are în prezent se găsesc pe valea Mureșului, al căror număr se urcă la 42. Cu deosebire în vara aceasta disponibilitățile de cherestea au fost mari, din care cauză fabricele din această regiune exportau mari cantități de lemne mai ales în Ungaria, unde lipsa a acestui fel de material e mare.

Iată însă că importatorilor unguri, față de îmbunătățirea valutei noastre, nu le mai convine ca să aducă lemne din România și aceasta cu deosebire din pricina greutăților ce le întâmpină din partea căilor ferate atât ungare cât și române, al căror tarif este ridicat.

Negustorii de lemne din Ungaria au găsit mult mai avantajos pentru ei, de a importa cheresteaua din Cehoslovacia, unde deși prețul lemnelor este acelaș ca și la noi, totuși le convine să contracteze cu Cehoslovacia întrucât mijloacele de transport se pot procura acolo mai cu înlesnire, deoarece transporturile se pot face pe apă până aproape de Budapesta.

Din această cauză fabricele de cherestea de pe valea Mureșului sunt pe cale de a înceta lucrul, ceia ce în chip firesc ar atrage după sine o serie întreagă de inconveniente atât pentru stat, cât și pentru populația din partea locului.

Dl inginer Emil Nițescu, noul director regional CFR din Cluj, luând în cercetare această importantă chestiune, zilele acestea a făcut o minuțioasă inspecție tuturor stațiilor de pe valea Mureșului, hotărând ca în cazul când importatorii din Ungaria vor persista în hotărârea lor, să mărească debitul de vagoane pentru Brăila și Galați. Cu chipul acesta industriașii de cherestea vor avea posibilitatea ca să găsească în piețele din orient, unde cererea de lemne este deasemenea mare, — noui debușeuri pentru destacerea produselor lor.

Mişcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Leagănul Marsiliezei

– Inaugurarea monumentului Marsiliezei la Strasburg –

Pentru prima oară, Marsilleza a fost cântată de autorul ei Rouget de Lisle în salonul lui Frédéric de Dietrich, primarul Strasburgului. Astăzi se arată încă turiştilor cari vizitează Strasburgul, casa istorică unde imnul nemuritor s'a auzit pentru prima oră.

Este imobilul care poartă numărul 4 din piaţa Broglie, unde se găseşte dela armistiţiu încoace Banca Franţei. Germanii aveau instalată acolo o sucursală a lui Reichsbank.

Nimic până acum n'a amintit că frumosul „Cântec al armatei Rinului" devenit Marsilieza, îşi avea leagănul său în capitala Alsaciei.

La 28 Octomvrie 1848, celebrându-se aniversarul celei de a doua sutimi de ani dela unirea Alsaciei cu Franţa, era vorba să se ridiçe un monument care să amintească şi această dată memorabilă şi ziua de 26 Aprilie 1792, când s'a cântat Marsilieza pentru prima oară.

Prima piatră a monumentului a şi fost pusă în mod solemn. Au fost aduse delegaţiuni din toate unghiurile Alsaciei. Primarul epocei a pronunţat un discurs entuziast în care el vestea că „atunci când vor trece încă o sută de ani cari vor adăoga analelor Franţei noui pagini glorioase, urmaşii săi vor veni să depună în acest loc coroane de stejar, repetând, la distanţă, de un secol acest strigăt: „Trăiască Franţa! Trăiască Republica!"

Monumentul rămase însă în stare de proect şi cu drept cuvânt. După 1848 veni îndată al doilea imperiu. Iar în 1871 primarul care formulase un jurământ atât de patriotic deveni funcţionar german.

Marsilieza, proscrisă sub Napoleon III, interzisă sub regimul anexiunei, îşi făcu intrarea triumfală în Strasburg la 22 Noembre 1918. In aceastăzi, Gourraud, afişa pe zidurile cetăţei liberate, faimoasa sa proclamaţie, care începea ast-fel.

„Strasbourgeois' Le jour de gloirre est arriveé!"

Câteva zile dela semnarea armistiţiului, s'a format la Paris sub preşidenţia baronului Albert de Dietrich strănepotul lui Frédéric de Dietrich un comitet pentru a ridica monumentul Marsiliezoi pe o piaţă a Strasburgului. Proectul s'a realizat la 14 Iulie în piaţa Braglia, care este 'n apropierea străvechei case a lui Frédéric de Dietrich se înalţă acum momentul Marsiliezei cu un grup reprezentând un oficer din 1792 şi un voluntar în saboţi. In piatră sunt gravate aceste cuvinte: „Allons, enfants de la Patrie!"

O mulţime imensă a asistat la ceremonia inaugurărei. Discursurile au fost pronunţate de către primarul Strasburgului d. Jagues Peirotes, de baronul Albert de Dietrich şi d. Alapetit. Când cel din urmă tocmai îşi termina discursul, o voce femenină s'a auzit în apropierea soclului: „Şi acum să cântăm Marsilieza!" Şi această voce intonă curajoasă primul cuplet, care fu reluat îndată de douăzeci de mii de persoane. Vocea era a marchizei de Loys-Chandien, castelana din Robertsan.

Dascălul reginei Carmen Sylva

Revistele germane se ocupă de un personaj cam original, dr. Georg Sauerwein, mort în 1904, şi născut în 1831 la Hanovra, care fusese timp îndelungat meditatorul regretatei regine Elisabeta României.

Profesorul acesta — foarte tânăr pe vremea când dedea lecţii prinţesei de Wied, viitoarea României regină, ştia vre-o treizeci de limbi şi până la moartea sa à ajuns să ştie cinçizeci de toate, din toate părţile lumei. Ii plăceau mai cu seamă limbile exotice, limbile rămăşiţelor de popoare şi limbile antice şi orientale. Era un mare maestru în literatură şi regina Elisabeta (Carmen Silva) pe atunci numai principesă, ţinea foarte mult la ei şi simpatia pentru inteligenţa lui nu şi-a pierdut-o nici dupăce s'a stabilit în România. In memoriile sale îşi aminteşte cu duioşie despre el, dar mai ales despre acel fenomenal talent al lui în învăţatul limbilor.

Cameşi de zefir
Vestminte de pânză
Pantaloni pentru tennis
se află
1588 la Firma
M. Neumann
Cluj, Piaţa Unirii No. 14

ECOURI

Prodigiozitatea stenografilor

Consiliul societăţii naţiunilor numără de sigur indivizi cari au dexterităţi extraordinare.

Se spune că cele mai originale personagii pe cari le-a văzut conferinţa, sunt cei doi stenografi. Ei realizează tururi de forţă, pe cari de sigur, nu sunt capabili să le execute în toată lumea, de cât, cel mult, o jumătate de duzină de persoane.

Unul din aceşti doi stenografi, englezul, se însărcinează cu redarea discursurilor pronunţate în limba franceză; cu o iuţeală de 180 cuvinte pe minut, el transcrie ceeace aude în stenografie engleză, oricât de repede ar vorbi oratorul.

După pronunţarea ultimei silabe, el reciteşte discursul în limba engleză.

Interpretul francez este aproape tot atât de tare. El transcrie în stenografie franceză discursurile pronunţate în limba engleză şi le reciteşte imediat.

Fără îndoială că oratorii englezi vorbesc mult mai încet de cât cei francezi, dar faptul de a traduce un discurs pe care-l asculţi şi a-l stenografia în acelaş timp, arată o extraordinară dexteritate.

Fostul împărat al Chinei îşi alege soţiile

Se comunică din Peking: Intr'o fostă reşedinţă de vară, şeade tânărul fost împărat al Chinei, care zilele acestea a împlinit vârsta de 16 ani, la care după vechile legi ale ţării are să-şi aleagă soţiile principale şi secundare. Pe când mai înainte „fiul cerului" alegea numai după descrieri orale, în anii din urmă s'a procedat mai modern în privinţa aceasta şi deşi nici acum viitorul soţ nu-şi vede aleasa inimii la faţă, cel puţin i-se dă voie ca pe baza unor fotografii să-şi facă o idee de viitoarea tovarăşă a vieţii.

Tânărului fost rege i s'au prezentat nu mai puţin de douăsprezece portrete, după care putea să-şi formeze o părere despre soţiile sale. După ce a stat trei zile închis în casă şi prin rugăciuni s'a edificat îndeajuns, a luat o hotărâre. Ca soţie principală a ales pe fiica prinţului Iung Iuan, în vârstă de 13 ani; tatăl acesteia a ocupat sub oechiul regim o serie de înalte demnităţi. Iar întâia soţie secundară va fi nepoata fostului vicerege al Cantonului în vârstă de 13 ani. Cele trei soţii secundare obligatoare vor fi alese apoi de primele două soţii.

Un caz curios la grădina zoologică din Berlin

La grădina zoologică din Berlin s'a produs un caz rar şi extrem de interesant în domeniul crescătoriei.

Două păsări de pradă au clocit cu devotament timp de două luni un ou de gâscă şi hrănesc şi îngrijesc acum cu acelaş devotament bobocul ieşit din acest ou.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Presa maghiară

si politica minorităţii maghiare

In ultimul număr al revistei maghiare vieneze „Panorama" dl Emerich Kádé, unul dintre cei mai de seamă gazetari unguri din Ardeal, a făcut, cu privire la rolul ziariştilor unguri dela noi o constatare, care îmerită o atenţie deosebită. Publicistul Kádár constată, că în Ardeal minoritaea etnică maghiară este politiceşte cu adevărat dezorientată şi politica pe care o inaugurează nu este a ei ci a ziariştilor. Nu există la ungurii ardeleni nici un curent politic, nici la reacţionari şi nici în popor. Toate curentele politice pe care le înregistrăm în sânul lor sunt opera gazetelor.

Constatarea acestora nu este lipsită de adevăr.

Să stăruim puţin asupra ei.

Chiar dintru început, îndată după întronarea în această provincie şi până şi'n zilele noastre populaţia maghiară a rămas statornică intr'o caracteristică pasivitate politică, din care n'a putut-o scoate numai decât pentru un moment, în timpul alegerilor. Până atunci şi de atunci încoaçe şi-a păstrat indiferentismul cu o stăruinţă, care fără îndoială i-a uimit în primul rând pe acela dintre unguri, care se ridicaseră din propria lor iniţiativă la rangul de îndrumători ai minorităţii ungureşti.

S'a constatat astfel că toate sforţările individuale au rămas fără rezultat. Uniunea maghiară, aceea care se lăuda pe la toate răspântiile, că reprezintă minoritatea ungurească, a trebuit într'un mod foarte semnificativ să'şi ţină adunarea generală extraordinară din 6 art. — pregătită că sforţări de necrezut, luni de zile — cu asistenţa abia a 180—200 de persoane. Ceva mai caracteristic nu se poate.

La fel stăm şi cu cealaltă grupare maghiară, cu partidul poporului maghiar. Gruparea aceasta reuşise, acum anul şi jumătate, să adune în ţinutul Huedinului peste o mie de oameni la adunarea de constituire. Ori, asistenţa aceasta destul de numeroasă a impus. Adunării acesteia i-se datoreşte prestigiul de care s'a bucurat până acum gruparea aceasta. De atunci şi până astăzi partidul poporului maghiar n'a câştigat mai multe simpatii. A trăit numai prin adunarea aceasta şi prin sprijinul ce i-au dat muncitorii şi micile existenţe din oraşe, dar mai ales din Cluj. In popor însă n'a pătruns. Poporul s'a ţinut departe şi de această mişcare.

Există o treia grupare, în secuime. Nici aceasta, — s'o recunoaştem, oricât de împăciutor s'a purtat faţă de noua patrie, nu este decât o grupare individuală. Poporul a rămas şi faţă de aceasta indiferent.

Mai este una: a socialiştilor. Mişcarea aceasta e cea mai serioasă, dar n'o găsim de cât la oraşe. In poporul maghiar n'a pătruns. La oraşe însă are o reprezentanţă serioasă, datorită marelui număr de sindicalişti de la fabricile, uzinele şi celelalte industrii orăşeneşti.

Atitudinea mişcării acestei ar merita un studiu separat. E o mişcare quasi comunistă quasibolşevică, în fond însă naţională. Este cu adevărat echivalentă comunismului maghiar din vara anului 1919: un comunism şovinist, care e çulminat în atacul împotriva armatelor noastre.

Cu o altă ocazie ne-am mai ocupat de mişcarea aceasta. Deputatul maghiar din Budapesta socialistul Bálitz, ne-a servit acum zece zile o lămurire edificătoare, declarând în adunarea naţională maghiară, că partidul socialist din Ungaria şi muncitorii socialişti din Statele succesoare lucrează mână în mână pentru reîntregirea Ungariei.

Dar nu numai declaraţiunea aceasta ne împiedică să vedem în socialiştii unguri de aici pe aderenţii unui socialism sănătos. Toată atitudinea lor faţă de Statul român a fost suspectă şi pe ei i-am văzut cei dintâi aliaţi comunismului sovietic, după ce socialiştii români s'au ferit de el chiar din primul moment.

Am făcut toate acestea constatări, pentru ca să ne dăm acum şi mai bine seama de însemnătatea constatării confratelui Kádor.

Neîndoielnic, este firesc că după toate acestea să ne întrebăm, cărui fapt se datoreşte, că politica minorităţii maghiare dela noi i-s'a dat o atât de mare importanţă, ca presa română se ocupă mereu de ea, că în sfârşit, se pretează la exagerări ca aceiea pe care le-am înregistrat în presa bucureşteană (Lupta, Adevărul, Dimineaţa), după care minoritatea maghiară şi-a spus în ziua de 6 August cuvântul categoric. Care minoritate? Doar au recunoscut-o însăşi ziarele ungureşti, că toată acea vestită adunare din 6 crt. consta din 200 de persoane numai?

Explicaţia ni-a dat-o acum d-nul Kádor. Minoritatea maghiară nu face nici o politică. Dacă în alegeri au votat pe candidatul maghiar, l-au votat instinctiv, fără să se întrebe, dacă e din partidul magnaţilor, sau dintr'al progresiştilor.

Singurii dintre unguri, care fac politica minorităţii maghiare sunt ziariştii. Ei ni-au prezentat minoritatea maghiară împărţită în grupuri politice, ei au făurit momelile pentru un partid sau altul, ei s'au pus totdeauna în fruntea mişcării.

Ce urmează din aceasta? Nu ne oprim la politica lor faţă de statul român. Ne oprim la alta. Avem în presa maghiară de aici două grupuri: grupul de care ne-am ocupat mai zilele trecute, inspirat, prin legaţiunea maghiară vieneză, de către guvernul maghiar şi grupul mai mic al independenţilor. Presa cehoslovacă ni a precizat cu numele pe toţi ziariştii maghiari din Cehoslovacia, care fac în acea ţară politica Budapestei, politica răfuelii. Noi nu-i putem preciza pe cei dela noi. Nu ştiu din nefericire nume. Vedem însă zilnic articole de propagandă, critici extrem de violente la adresa tuturor manifestaţiunilor vieţii noastre de stat şi adulări la adresa Ungarei, reportagii nesfârşite din Ungaria, toate prezentate nespus de binevoitor.

Faţă de grupul acesta, îl avem pe al doilea: e grupul gazetarilor, care critică Ungaria. Dar aceştia critică şi România. Şi o critică la fel cu primii. Acum, rămâne întrebarea, dacă nu avem de a face çu un sistem, dacă nu care cumva e la mijloc o învoială: ca grupul acesta să atace Ungaria, dar să atace şi mai mult România. Scopul îl ating şi pe această cale.

Şi-acum ce urmează din aceasta! Atât: că trebue să ne îndoim vigilenţa. Să fim cu ochii în patru la sforţările presei maghiare, sa băgăm bine de seamă, ce curente se făuresc de către ea în sânul ţării noastre.

Răspândiţi „Infrăţirea"

Un nou trădător se furişează

Incetul cu încetul, trădătorii şi cei asupra cărora apasă crunta învinuire a purtărei nepatriotice din timpul răsboiului, ies la iveală. Unul, câte unul, îi vezi dând uşor la o parte perdeaua uitărei, privind iarăşi cu tot mai mult curaj, cu tot mai multă siguranţă, afară, în lumea celor ce se agită, celor cari repară (din greu dar cu avânt greşelile şi suferinţele trecute.

Fuseseră uitaţi cu totul, în dosul acelei perdele, şi puteau să rămână acolo pentru totdeauna, înfăşuraţi în giulgiul nemerniciei lor.

Mila, caracteristică poporului acestuia milos până şi cu cei mai teribili duşmani ai lui, părea că-i iertase. Sau, în sfârşit, drept iertare, luaseră ei acest dispreţ tăcut, cu care poporul mare îi scosese din preocupările lui ca pe nişte obiecte nefolositoare, amintitoare de ceva rău, penibil, ruşinos.

La adăpostul umbrei profund întunecate a acestui dispreţ unanim, teama dela început, de greutatea răspunderei s'a potolit încetul cu încetul. Mirându-se singuri cum pot să scape atât de uşor, au aşteptat fericiţi ca să fie scutiţi chiar şi de cea mai de pe urmă grijă.

Şi intrigaţi de această nepăsare, pe care ei singuri nu ştiu cum s'o caracterizeze şi care nu s'ar fi petrecut în Franţa, în Anglia, nici chiar în Germania vechilor lor prieteni, au prins deodată curaj. Şi-au închipuit că implicit au dobândit dreptul să aducă ei unele observaţii, ba chiar să facă mustrări.

Şi văzând lumea uimită de această îndrăzneală, au găsit de cuviinţă să speculeze această uimire, s'o mărească până la absurd, să nu dea timp de împotrivire celor stupefiaţi cu totul.

Aşa s'a năpustit întâi dl Stere, cel mai nerăbdător din toţi. Folosindu-se de naivitatea unor novici politici s'a furişat pe neaşteptate în rândurile lor, i-a uimit cu îndrăzneala lui, pe care bieţii novici o numeau „forţă“ sau „geniu“ după împrejurări, i-a aservit dintr'odată temperamentului său fugos, şi din câteva mişcări, predestinat puşcăriei, a ajuns pur şi simplu şef de partid politic. Ba şi cu veleităţi ministeriale. Lovitură de maestru! Adevărat geniu de aventurier!

Celalalt, dl Marghiloman, îşi permite acum să formuleze obrăznicii la adresa coroanei.

Aceştia au fost cei dintâi cari şi-au luat inima în dinţi, ca să înfrunte mânia poporului. Ori dezastru, ori victorie deplină! Şi soarta, potrivit străbunului adagiu, a ajutat îndrăzneţilor.

Acum îşi arată barba un al treilea. E un preot, unul dintre semnatorii celebrii „Chemări a mitropolitului primat“, prin care soldaţii de pe front erau îndemnaţi la dezertare în rândurile inamice. După exemplul celor doi dinainte, popa se arată năvalnic şi foarte agresiv.

Când va veni rândul colonelului Sturza?

Epilogul rătăcirilor extra-parlamentare

O formidabilă gafă politică

Un scurt istoric al evenimentelor politicei interne din ultima vreme — Campania de agitaţii extra-parlamentare pentru a doua oară distrusă — Dărâmarea speranţelor partidului naţional

Situaţia politică a ajuns la un nou punct mort. Desnădăjduita acţiune extra-parlamentară preconizată de partidul naţional s'a înămolit a doua oară. Agitaţiile politice din ultimul timp se pare că au avut darul să răpească partidelor de opoziţie orice nădejde că vor câştiga massele populare pentru realizarea scopurilor lor.

După alegerile parţiale, atât partidul naţional cât şi partidul ţărănist, certate între ele, şi-au dat perfect seama de lipsa de popularitate de care se bucură în massele populare, şi-au hotărât să uite cauzele care le-au desbinat.

O consfătuire la Cluj între dnii Mihalache şi Lupu, deoparte, şi dnii Maniu, Valda şi Sever Dan, de alta, au pus bazele unui început de înţelegere care trebuia desăvârşită printr'o nouă întrevedere la Bucureşti.

Rezultatul a fost însă nul. S'a hotărât numai în mod vag „continuarea campaniei extra-parlamentare“.

Faptul că nu s'a luat o deciziune definitivă se datoreşte voinţei conducătorilor partidului naţional de a atrage în sfera acţiunei lor politice pe dl Iorga. Partidul ţărănist însă nu vedea cu ochi buni o apropiere de dl Iorga, deşi poate o dorea, fiindcă bănuia că nici de rândul acesta şeful naţionaliştilor democraţi nu va ceda nimic din atitudinea sa faţă de dl Stere.

Propunerea partidului naţional a produs în mod firesc o răceală între cele două partide. Dnii Maniu şi Vaida, neînţelegând rostul rezervelor făcute de partidul ţărănist, şi crezând că momentul să realizeze marea ambiţiune a a partidului naţional de-a fi „centrul de gravitaţie“ al vieţii politice româneşti, au început tratative cu averescanii şi marghilomaniştii, cari de abia aşteptau o propunere de colaborare de undeva. Intre timp, partidul naţional nu a negiljat de-a face curte şi partidului conserv.-democrat, dlui Flondor, unor fracţiuni basarabene şi bucovinenilor. De dl Iorga era sigur şi nu aştepta decât întoarcerea sa din străinătate.

La acea epocă, oficioasele partidului naţional vorbeau cu multă emfază de „marele rol al partidului naţional în politica românească“ precum şi de alte multe funcţiuni de importanţă, cu care se căuta dovedirea superioarelor calităţi politice cu care providenţa a hărăzit pe toţi bărbaţii politici din partidul naţional. Dar nu trecu mult şi d-l Maniu trebui să se trezească la realitate, şi coborând din olimpul viselor sale de glorie, să-şi dea seamă că făcase **o formidabilă gafă politică.**

Combinaţia politică isvorită din megalomania d-lui Maniu ridicase în potriva partidului naţional indignarea întregei opinii publice. Poporul român nu uitase încă atitudinea d-lui Marghiloman faţă de înfăptuirea idealului nostru naţional şi nici purtarea partidului său în timpul ocupaţiunei germane; ispràvile guvernării averescane nu continuase de a-şi manifesta funesta lor influenţă asupra vieţii noastre publice, pentru ca ţara să nu descopere imoralitatea întregii combinaţii naţionaliste.

Lipsa oricărui discernământ politic şi a oricărui criteriu moral în acţiunile sale politice, jucase d-lui Maniu un nou renghiu. Era însă prea târziu pentru a da îndărăt. D-l Iorga, întors din străinătate, a luat atitudine hotărâtă contra reabilitării epavelor vieţii noastre politice; iar acţiunea extra-parlamentară a respins-o ca ilegală şi periculoasă.

Atât pentru dl Maniu cât şi pentru coalizaţii săi întru extra parlamentarism, căderea era evident dezastroasă. Trebuia găsită o ieşire onorabilă dintr'un greu impas. Drept urmare, campania extra-parlamentară a fost reluată cu forţe înzecite, deslănţuindu-se asupra ţării acea furtună de agitaţii nesănătoase care-a caracterizat viaţa noastră politică din ultima vreme.

Desigur, folositoare ţării nu puteau fi nici îndemnurile la anarhie ale ţărăniştilor, nici contestaţiile criminale ale averescanilor, nici atacurile contra vechiului regat cu implicitele ameninţări de autonomie ale partidului naţional. Opera de consolidare pe care şi-o propusese guvernul avea să lupte cu toate aceste piedici interne, care înlesneau de minune speranţele duşmanilor noştri din afară. Şi totuşi, tenacitatea oamenilor pricepuţi din fruntea trebilor puplice n'a putut fi cu nimic sdruncinată; iar sbuciumările condamnabile ale partidelor de opoziţie au trebuit să se frângă în faţa zidului de fapte care puneau bazele începutului consolidării noastre.

Opoziţia fărâmiţată şi epuizată într'o încercare nemernică, nu mai agită. Campania extra-parlamentară a fost pentru a treia oară amânată. Dl Maniu face triste reflecţii pe ruinile combinaţiilor sale, dl Lupu a plecat amărît în America, iar dnii Marghiloman şi Averescu au intrat din nou şi pentru totdeauna în pustietatea sinistră a surghiunului public.

A. R. Gus.

Uneltiri şi unelte

— O judicioasă analiză a manifestărilor politice din ultima vreme —

Intr'un articol din „Neamul Românesc“ dl Iorga, analizând mai deaproape faptele politice petrecute dela o vreme la noi, ca şi manifestările curioase ale unor partide politice pe cari într'o vreme D-sa le credea cel puţin capabile de mai mult scrupul moral, crede că ele se datoresc unor uneltiri germane. Si acestea uneltiri germane, adânc legate de Germania de altădată şi de servitorii ei de pe vremuri, sunt cu atât mai evidente cu cât dorul de răsbunare se poate întâlni cu acelaşi sentiment în resturile politice ale Ungariei.

Un întreg complex de intrigi duşmane şi străine a găsit teren gata pregătit de inconştienţa unor ticăloşi agitatori în politica noastră internă.

„Uitaţi-vă cu luare aminte, cu cât de puţină luare aminte la anumite *evenimente de partid*, la anumite *propuneri de coaliţie*, la cutare planuri de viitor, la asociaţiile actuale de presă *dela o grupare la alta* şi veţi recunoaşte îndată îndemnul, inteţirea, organizarea, banul acelora cari necontenit uneltesc contra puţinei linişti de care se bucură lumea şi cărora nici o uneltire nu li se pare josnică, precum nici o armă nu-i înspăimântă.“

Mai e nevoie să spunem că dl Iorga are adâncă dreptate? . . . Atunci ce poate să însemne încercarea unora de a pune din nou în circulaţie un om politic ca dl. Marghiloman, trecut la index de massele de alegători la trei alegeri consecutive, drept răsplată pentru politica sa din timpul neutralităţii şi ocupaţiunei germane? Dar combinaţia cu averescanii ticăloşiilor de acum un an? . . . Dar virajele drului Lupu într'un ţărănism dubios şi un bolşevism de fapte? . . . Dar desgroparea cu surle a „Cazului Stere“ pentru a fi apărat de către oficiosul partidului comunist, prin acea „asociaţie de presă de la o grupare la alta“?

Şi în mijlocul tuturor acestor aranjamente de speluncă, partidul naţional, senin, crede bleg că luptă pentru democraţie, cu o veritabilă democraţie, fără să-şi de-a seamă că în cel mai bun caz nu este decât rând pe rând unealtă şi paravan. Antrenat într'o campanie de ambiţii nejustificate şi ridicole, partidul naţional nu face decât să acopere cu o falsă autoritate operaţiunea ce nu se pot înjghieba la lumina zilei, şi să înlesnească scopuri cari nu se pot mărturisi.

Sau după cum spune dl Iorga:

„Şi tot aşa de câte ori să suflă în focul nemulţămirilor, se exasperează usturimea durerilor, se ridică în contra unităţii Statului român fantasma autorităţilor.

„Că unele din instrumentele acestei acţiuni nu ştiu ce fac, se poate. Dar contra acţiunii însăşi ca şi contra oricui, cu ştiinţă sau fără ştiinţă, e prins în angrenajul ei, trebue să se ridice, dându-şi seamă de ce am pierde, dacă visurile germanice s'ar realiza, cât bun simţ a mai rămas în această ţară.“

Cetiţi „Infrăţirea“

Cine se aseamănă...

„Gazeta Transilvaniei“ publică în ultimu-i număr ce ne soseşte, a opta parte dintr'un nespus de lung articol, în care incearcă în zadar săşi motiveze atitudinea nedemnă ce luase într'un rând împotriva întregului vechiu regat şi a tot ce venea de acolo.

Acum deşiratul articol a ajuns la „Concluzii“ care sunt tot atât de puţin convingătoare ca şi introducerea lui care de o săptămână se tot desvolta fără chip să isprevească odată.

Un pasagiu numai ne atrage luarea aminte, paragiu pe care-l reproducem în întregime:

„Imi reamintesc burzuiala d-lui BELDIMAN, fostul ministru plenipotenţiar al României la Berlin, când în 19 4 se redica cu îndârjire împotriva idealului naţional. Delegaţia Ardeleană îl asculta stupefiată.

Câţi streini şi istreinaţi, nu s'ar putea înşirui alături de acest personaj!

Unde şi când s'au găsit printre membrii Partidului naţional astfel de figuri?

Dar să terminăm. Lucru e lămurit pentru cei de bună credinţă. Ardealul socoate că are încă de împlinit o misiune în această ţară. Partidul naţional nu găseşte că şi-ar fi terminat misiunea.“

Intr'adevăr câţi înstreinaţi s'ar mai putea înşirui alături de sinistrul personaj care e dl Beldiman, fostul ministru plenipotenţiar al României în Germania.

Unul ar fi chiar dl Stere, şeful partidului ţărănist, cu care dl Maniu e în strânse relaţii. Iar altul ar fi chiar dl Marghiloman, cu care dl Maniu are de gând să se coalizeze şi mai strâns.

Cu astfel de personagii, şi cu partide conduse de astfel de personagii, are de gând partidul naţional să înceapă acţiunea lui contra guvernului, la toamnă.

Ardealul balnear şi climateric

Băile Sărate Cojocna

Lângă Cluj, $^{1}/_{4}$ oră cu trenul cele mai renumite băi de sare, recomàndate de toţi medicii suferinzilor de reumatism, gută, sciatică, boli de femei şi în general pentru toate bolile reumatice. Vindecare sigură.

Cea mai eftină şi plăcută localitate din ţară. Convenabil pentru toţi.

Hotel Modern cu mobiler absolut nou. Curăţenia şi serviciul ireproşabil. Restaurant cu cele mai gustoase şi alese mâncări. Bucătărie Franceză, Română şi Ungară.

Preţuri modeste.

Medicul Băilor dr. Halas, specialist, stă la dispoziţia on. Public.

Băile şi Hotelul sub direcţia d-lui Cioràta Vasile.

Restaurantul sub conducerea d-lui Popovici Ioan.

NEREGULILE de la Primarie

— Cercetările făcute de Judecătorul de Instrucţie — Arestarea autorilor principali — Ştirile tendenţioase ale „Patriei" —

Potrivit obiceiului ei de a răspândi versiuni tendenţioase, „Patria", ocupânduse de neregulile descoperite la Primăria din localitate în legătură cu contingentarea vitelor pentru hrana populaţiei, afirmă cu mult cinism că această afacere este pe cale de a fi mușamalizată.

Ziarul nostru, ca întotdeauna dorităr de a informa publicul cititor numai pe baza datelor exacte, nu a anticipat asupra cercetărilor pe care le face justiţia.

Astăzi însă suntem în măsură să dăm publicităţei amănunte precise asupra acestei afaceri, din care se va vedea, că ori cari vor fi vinovaţi, ei îşi vor primi pedeapsa cuvenită.

Intr'adevăr, din cercetările făcute până în prezent, reese că Emil Mureşanu, consilier la direcţia ocrotirilor sociale, în complicitate cu Al. Ilieş din Cojocna, au alcătuit un certificat în care se spunea, că acesta din urmă este crescător de vite şi proprietar de fermă, obţinând astfel de la Ministerul de industrie un permis pentru exportul a 200 boi şi 2000 berbeci, cu condiţiunea ca să puie la dispoziţia Primăriei Cluj cota de vite cerută de contingentare.

Certificatul în baza căruia is'o eliberat lui Mureşanu permisul de export, o fost alcătuit cu sprijinul lui St. Daja, secretarul comunei Cojocna, Simion Rusu, primul contabil al Primăriei Cluj şi al dactilografei Silvia Dărămuş, care a falşificat semnătura primarului.

Prin urmare, nu este vorba de o recompensă pe care Ministrul Industriei şi Comerţului ar fi dat-o lui Emil Mureşan în scopuri politice, după cum afirmă „Patria". Certificatul falş alcătuit de autorii acestei afaceri, dovedeşte până la evidenţă, că nu vorba de favoare, ci de un permis acordat în baza unui certicat în care se spunea că dl. Ilieş este crescător de vite, iar Primăria Cluj are nevoie de vite pentru hrana populaţiei.

Instrucţia făcută până acum de d. Xantopol, judecător de instrucţie, a stabilit complecta vinovăţie a inculpaţilor Emil Mureşanu, Al. Ilieş, Ştefan Daja, cari au şi fost depuşi. Deasemenea s,a emis mandat de arestare în contra funcţionarei Silvia Dărămus. Cercetările continuă, pentru a se vedea dacă d. V Hossu, substitul de primar, este strein de această afacere.

D. Hossu a fost citat astăzi din nou la cabinetul de instrucţie, existând bănuiala că a întocmit un document public în care a înscris fapte esenţial false.

Dar după cum suntem informaţi cercetările nu se vor opri aici, dl Judecător Xantopol va examina toate dosarele primăriei în legătură cu permisele de export, de pe urma cărora Primăriei trebuia să i-se atribuie cota necesară consumului intern.

Din cuprinsul celor scrise aici, se poate constata că toate cele publicate de „Patria" sunt ştiri neexacte şi tendenţioase, răspândite cu scopul ca să provoace diversiuni în opinia publică.

Darul M. Sale Regelui în jud. Târnava-mică.

Prin scrisoarea publicată în Monitorul Oficial No. 259 din 27 Februarie 1921 şi întru amintirea căsătoriilor A. A. L. L. R. R. Principelui Carol şi Principesei, Majestatea Sa Regele a binevoit a dărui suma de 3 sute de mii Lei spre a se împărţi prin mijlocirea Comitetului „Fondul Reginei" în o sută zestre de câte 3 mii Lei, fetelor celor morţi sub armă în războiul nostru naţional, sau fetelor invalizilor de război din întreaga ţară, cari s'au căsătorit în cursul anului 1921, cu preferinţa în luna Februarie şi cari vor dovedi că sunt lipsite de mijloace şi au bune purtări.

Din acest înalt dar au primit şi în judeţul Târnava-Mică câte 3000 Lei zestre orfanale de războiu Valeria Frăţilă din comuna Pănade măritată cu Titu Irimie şi Anuţa Frăţilă din comuna Săncel măritată cu Ilie Frăţilă.

In ziua de 9 August la 11 oare d-nul prefect dr. Emil Folea a predat tinerilor pări hi acest dar, îndemnând-ule să fie cu credinţa către tron şi ţară pentrucă s'au învrednicit de darul acesta mare.

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő şi Braunfeld
Cluj, Piaţa Unirii No. 15 în locaiul fost D. S. Raftopol
Este asortat în permanenţa cu:
Bijuterii fine. Ceasornice de precizinne. Argintărie.
Preţurile cele mai moderate Telefon interurban 643

INFORMATII

Am arătat în numărul de ieri cu cifre şi fapte precise marea specule la care s'au dedat de o bucată de vreme comercianţii din Cluj. Astăzi putem anunţa cu satisfacţie că d-nul prefect al judeţului, P. Meteş, sosind din concediu, a convocat imediat pe măcelarii din Cluj la o consfătuire în urma căreia s'a hotărât reînfiinţarea preţurilor maximale, deocamdată numai la carne. Cu începere de astăzi, preţul carnei de vită a fost fixat la 8 şi 10 lei, iar preţul carnei de porc la 14 lei.

Găsim cât se poate de chibzuită şi nimerită măsura dlui prefect şi credem că urmând dorinţa publicului consumător, d-sa va hotărî să fixeze preţuri maximale pentru toate articolele strict necesare traiului.

Publicul aşteaptă cu nerăbdare hotărârea dlui prefect.

■

D-l general Traian Moşoiu, ministrul comunicaţiilor a plecat Luni dimineaţa la Constanţa pentru a inspecta portul şi serviciile S. M. R.

■

Aflăm că în cursul săptămânei viitoare, va avea loc la Sinaia, un important consiliu superior al armatei, sub preşedinţia d-lui general Mărdărescu, ministru de războiu.

■

Duminecă în 6 Aug. d-l deputat Dr. C. I. Motăş, reprezentantul cercului Ibaşfalău a ţinut dare de seamă în comuna Blăjel. Sătenii adunaţi în mare număr au primit cu multă însufleţire presenţa şi vorbirile d-lui deputat.

■

„Societatea Anonimă pentru îngrăşarea porcilor şi industria cărnei din Gherla" cumpără în permanenţă pe lângă preţurile plaţei, din proprietatea domeniilor, porci şi tot soiul de cereale în cantitate nelimitată şi vinde porci graşi precum şi alte producţii prelucrate din porci.
1515

■

Toate doamnele care într'adevăr ştiu ce este ondulaţiunea *Marcell* se coafează la **Salonul de Coafură PASCU & ERDELY**, *Piaţa Unirei 23 Cluj*. Renovat având cabine absolut separate.
2014 — 1.

■

CIORAPII Lloyd 147 1630
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Spirtul sărat salvator
Borolin 1825
e cel mai bun leac de casă

Corb la corb...

După ce a făcut pe grozava, „Patria" o lasă domol în chestia contingentărei vitelor.

De aproape zece zile, ziarul „Patria" se ocupă în fiecare număr de fraudele săvârşite la primăria din Cluj cu contingentarea vitelor. In numărul de la 10 August, organul partidului naţional anunţa că instrucţia acestei afaceri a intrat pe mâna parchetului şi că se vor produce „arestări senzaţionale". Totdeodată, numitul ziar îşi exprima satisfacţia că „cei vinovaţi, oricât de suspuşi ar fi şi orice intervenţii s'ar face, îşi vor primi pedeapsa."

In n-rul de 13 August, felicitându-se singură că a fost „primul ziar care a dat alarma asupra afacerilor săvârşite cu contingentarea vitelor", „Patria" cerea o anchetă severă şi imparţială, scoasă de sub influenţa presiunilor de orice fel şi de ori unde ar veni.

Mare ne-a fost însă mirarea când în n-rul de aseară al ziarului „Patria" am văzut apărând un articol prin care, fără niciun pic de ruşine, se încearcă mușamalizarea afacerii.

Nu mai e acum vorba de arestări senzaţionale, nu mai e vorba de „suspuşi", nu mai e vorba de „anchetă severă şi imparţială.

Ba mai mult: „Patria" are curajul să scrie că „în afară de arestarea lui Mureşan şi Ilieşiu, celelalte arestări sunt fără motiv legal."

Inainte de a se cunoaşte deci rezultatul anchetei, organul partidului naţional ştie cine-i vinovat şi cine nu. Pentru „Patria" singurul vinovat e Mureşan. Incolo, toţi sunt curaţi, toţi sunt inocenţi.

Fiindcă e ştiut: corb la corb nu scoate ochii.

Dar să aşteptăm rezultatul anchetei.

Dl N. Taciu, inspector în ministerul de industrie şi comerţ, însărcinat cercetările în chestia neregulilor dela primăria Cluj, a plecat la Bucureşti pentru a-şi depune raportul la ministrul de interne.

■

La hotelul „Steaua" din Sighişoara, după cum ne anunţă corespodentul ziarului nostru, s'a petrecut un penibil incident provocat de către studenţii germani dela universităţile germane, veniţi aici la congres. Ei au început să vocifereze şi să cânte cântece iredentiste germane.

Apoi a insultat pe profesorul din Iaşi Sanielevici, care apăruse în fereastra unei camere a hotelului. Studenţii au început să strige după el, că e agentul poliţiei române.

Poliţia a deschis anchetă.

■

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Local cel mai modern român Specialităţi de beuturi. Bere albă şi neagră de butoi. L-622

Congresul foştilor studenţi saşi la Sighişoara

Ziua I.

In ziua de 12 August, a început în Sighişoara congresul foştilor studenţi saşi ai universităţilor din ţară şi din străinatate. Foştii studenţi, purtând în cap şepcile cu culorile universităţii unde au urmat cursurile, s'au adunat din toate părţile ţării. Printre ei sînt oameni bătrâni abia păşesc. sprijiniţi în câte un tolag.

Prima consfătuire au ţinut-o la oare e 16 şi jum. în localul „Băncii Industriale" din piaţa Unirii, unde au fixat definitiv programul congresului.

Seara a avut loc o masă comună.

Ziua II-a.

In ziua de 13 August, la orele 9 dim., s'a oficiat un Te-Deum la biserica evanghelică, din dealul vechei cetăţi, la care a luat parte şi notabilităţile oraşului, dela catedrală congresiştii au trecut la liceu, vizitând sălile de cursuri.

La orele 16 şi jum. s'a continuat congresul în localul Băncei industriale.

Vorbitorii şi-au reamintit frumoasele timpuri de studiu şi au spus că octualul congres este chemat să strângă relaţiunile de prietenie dintre foştii elevi, continuând în viaţă amiciţia de pe băncile şcoalei.

După şedinţa publică, la care au asistat şi persoane particulare, a urmat o şedinţă secretă.

La orele 20 s'a dat un festival artistic în vechiul local al Uniunei Industriale, vila „Franca".

Ziua III.

In ziua de 14 August, dimineaţa, congresiştii au vizitat oraşul şi au cercetat muzeul din turnul cetăţii, în care sunt colecţionate preţioase obiecte de pe vremea romanilor.

Defilarea şepcilor albastre, roşii, verzi etc. a impresionat cu deosebire pe vizitatorii din vechiul regat. *Coresp.*

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin **UNIO** Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

S'au deschis Antrepozitele **FRENKEL** Str. Aprinioarelor (f. Gyufagyár-utca)

Ungurii, Saşii si reforma agrară

Munca rezolută şi accelerată depusă de guvern pentru executarea reformei agrare şi'n această provincie, pe care înaintaşii au neglijat-o ca de altfel pe toate provinciile României întregite, a pus acum pe gânduri pe deţinătorii de latifundii din sânul minorităţilor dela noi. Protestele acestora împotriva reformei agrare le-am înregistrat în atâtea rânduri. Protestele lor se ridicau mai cu seamă împotria exproprierei latifundiilor confesionale, acelea, care s'au dovedit ca cele mai înverşunate susţinătoare a ideii revanşei în şcoalele ungureşti.

Evident, toate aceste proteste au rămas zadarnice. Nu se puteau păstorii confesiunile maghiare atunci, când latifundiile eparhiilor româneşti se expropriază şi 'n multe părţi s'au şi împărţit ţăranilor, fără deosebire de naţionalitate.

Protestele de acum au un nou obiectiv: deoparte recolta, de alta pe înşişi proprietarii latifundiilor. Se protestează contra reformei agrare pe motivul, că periclitează recolta viitoare într'un lung şir de ani.

Protestul acesta nu e nici el de dată recentă. Acuzaţia aceasta s'a ridicat de atâtea ori până acum. Recolta din anul acesta i-a dat cea mai categorică desminţire.

Protestul al doilea e personal şi tocmai pentru aceasta trebue să-l privim mai verde în faţă. Latifundiarii se plâng prin presa maghiară, că li-se la totul. De unde aceasta? Li-se la atâta cât decretează legea. Le rămâne atâta, cât prevede legea. Le rămâne atâta, cât le rămâne moşierilor români.

De unde atunci acuzaţia, că guvernul dă prin executarea reformei agrare o lovitură mortală moşierului ungur, sas sau şvab? Făcându-se un act de dreptate, în spiritul şi prin decretul legii, înseamnă că trebue să se lase la o parte toate micile patimi şi să se ridice cei atacaţi la înălţămea pătrunderii acestui act de dreptate.

Latifundarii maghiari, saşi şi şvabi se ridică însă împotriva lui. Motivul? Ei văd în reforma agrară o lovitură împotriva minorităţii ungureşti şi a celei săseşti şi şvăbeşti.

Dacă pun astfel chestiunea, trebue să le vorbim mai serios decât până aci, când invocau numai motive personale. Să ne răspundă: se confundă minoritatea maghiară, sasă sau cea şvăbească, cu cei câţiva proprietari de latifundii ai naţiunii lor?

Am înregistrat în presa maghiară săcuiască cuvinte de laudă la adresa guvernanţilor pentru executarea reformei agrare. Partea aceasta a presei maghiare este singura care are suportul poporului maghiar.

Laudele acestei prese însemnau, că le aduce însuşi poporul maghiar. Că poporul maghiar salută actul de dreptate pe care'l face guvernul actual României. Că în sfârşit, poporul maghiar nici când nu are să se confunde cu latifundiarii unguri.

Un alt răspuns la protestele gazetelor maghiare nu'l considerăm necesor. E singurul, care li-se poate da: Poporul maghiar de dincoace de Carpaţi apreciază reforma agrară şi condamnă atât atitudinea gazetelor ungureşti cât şi pe a latifundiilor unguri.

Nu ne putem opri, făcând constatarea aceasta, de a nu ne referi la o altă constatare pe care o facem în altă parte a ziarului nostru. Dovedim acolo, cu declaraţiunea unuia dintre cei mai de seamă ziarişti maghiari din Cluj, că tot ce ni-se prezintă ca iniţiativă, ca manifestaţiune a minorităţii maghiare, este numai iniţiativa şi manifestaţiunea gazetarilor unguri. Populaţia maghiară s'a împăcat cu noul ei stat, îl apreciază bunăvoinţa, sprijinul.

Şi prin urmare, şi atacurile ce se aduc statului maghiar pe chestiunea reformei agrare, nu angajeaza populaţia maghiară. Şi angajează numai pe expropriaţi şi pe gazetari, care s'au aservit capitalului maghiar.

Toate câte s'au spus aci privesc şi atacurile din presa saşilor şi şvabilor. Temeinicia lor este tot atât de iluzionară, ca şi aceea a atacurilor ungurilor.

Ne-am oprit azi, încă odată la atacurile acestea, pentrucă ni-se pare că e pentru ultima oară. In tot cazul pasul accelerat şi serios pe care'l face în Ardeal reforma agrară va închide în foarte scurt timp toate gurile răzvrătiţilor. Când se vor trezi în faţa faptului împlinit al acestui act de mare dreptate, nu naţional-românească, cum îl cauză atât de tendenţios, ci românesc-umană, nu vor mai avea de ce să cuteze sa protesteze în numele unei minorităţi etnice, care de pe acum chiar îi osândeşte.

Pentru comercianţi la comandă mai însemnată reducere de preţuri

„Kristály"

fabrică de spălat cu aburi şi de văpsit Cluj,

văpseşte şi curăţe, lână, mătasă, materii de bumbac, tort şi blănuri. ☐ Pachetele postale să expediază regulat Telefon 500.

Lloyd 557 1817

Primul şi cel mai mare magazin de PIANE din România-Mare

I. TRISKA Cluj,

Strada Şaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.

Telefon 419

977

Au sosit piane noi.

Ultime informaţii

Prin fir special dela corespondentul nostru din Bucureşti

Ora 2 p. m.

Din închisoarea Târgul-Ocna au evadat doi puşcăriaşi condamnaţi la muncă silnică pe viaţă.

■

Drul Lupu a plecat eri seara spre America.

■

Oficiile de închiriere au fost desfiinţate în cele mai multe orase din ţară. Ministerul de interne a hotărât să schimbe cu totul actuala organizaţiune.

■

Ziarele anunţă, că la Constanţa s'a constatat un caz de encefalită letargică (boala somnului).

■

Azi dimineaţa au sosit la Sinaia diadochul Greciei şi principesa Elisabeta, însoţiţi de suveran şi de prinţul Carol, care i-au întâmpinat la Constanţa. Pe peronul gării, la Sinaia, au fost aşteptaţi de regina şi de principesele Elena şi Irina, de autorităţi şi de foarte mult public, care a făcut o foarte caldă manifestaţiune familiei moştenitoare.

•

Societatea funcţionarilor publici a cumpărat câteva clădiri în localitatea Ciucea pe valea Crişului pentru instalarea unui sanatoriu pentru funcţionarii statului. Este primul sanatoriu pentru salariaţii publici. Societatea a primit de asemenea terenuri dela Stat pentru construirea unui sanatoriu model la Techir-Giol.

■

D-nul Freitag, însărcinat de afaceri, a fost numit ministru plenipotenţiar german la Bucureşti.

■

In cursul acestei săptămâni se va întruni la Sinaia comitetul superior al armatei. Consiliul are de scop pe lângă rezolvarea chestiunilor de ordin superior militar şi examinarea situaţiei ofiţerilor în legătură cu mărirea soldelor.

•

Azi a plecat la Lubliana întreg consiliul de miniştri ai Jugoslaviei. Acolo se vor întruni în consiliu sub prezidenţia regelui Alexandru şi vor discuta chestiuni de mare importanţă. Se va regula cu această ocazie în mod definitiv situaţia prinţului George, fratele mai mare al regelui.

TELEGRAME

Mobilizarea turcilor.

Constantinopol. Guvernul turcesc din Constantinopol a adresat o notă comisarilor aliaţi cerând permisiune pentru mobilizarea a două divizii.

Reînoirea alianţei ceho-sârbe.

Belgrad. D. Pasici va avea în vedere la Marienbad cu d-nii Massaryk şi Beneş, cu care va discuta chestiunea reînoirii tratatului de alianţă dintre Jugoslavia şi Cehoslovacia.

Vase engleze contra Ruşilor

Londra. — In urma acaparării de către bolşevici a vaselor din Marea Neagră guvernul englez a trimis vase de războiu spre Batum.

Germania contra expulzărilor din Alsacia

Berlin. — Guvernul german a trimis două note de protestare Franţei în contra sancţiunilor şi expulzărilor de germani din Alsacia-Lorena. Germania cere ca chestiunea sancţiunilor să fie supusă arbitragiului internaţional.

Pregătirile de luptă ale Turcilor şi Grecilor

Athena. — Concentrările greceşti continuă. Avantgarda greacă dela Ceatalgea s'a retras la trei km. depărtare de poziţiile armatei inamice.

Constantinopol. — La Constantinopol au debarcat două escadroane de spahii pentru Ceatalgea.

La Calafat a început alaltăeri seara să sufle dinspre apus un vânt puternic, care a devenit aşa de arzător, încât populaţia s'a ascuns în case şi pivniţe. Vântul a durat peste zece minute, înregistrându-se peste 44 grade de căldură.

■

Lordul Northcliffe, vestitul editor al ziarelor engleze, a murit ieri la Londra.

•

Agentul de schimb Istrati a fost arestat la Bacău.

Conferinţa Micei Antante

Praga. — In luna Septemvrie se va ţinea la Praga o conferinţă a tuturor miniştrilor de externe a statelor micei antante. După această conferinţa va avea loc probabil o conferinţă financiară, la care vor lua parte România, Cehoslovacia, Jugoslavia şi Polonia. Se va pune din nou chestiunea intrării Poloniei în mica înţelegere.

Eşecul conferinţei dela Londra.

Londra. — D-nii Lloyd George, Poincare, Schanzer şi Hatashi s'au întrunit eri spre a decide în comun asupra moratoriului. Acordul nu s'a putut stabili. Poincare n'a opus moratoriului fără gajuri. Delegaţii s'au separat. Nu s'a mai fixat altă şedinţă. E aproape sigur că conferinţa s'a terminat fără rezultat.

Un protest polonez la Moscova.

Varşovia. — Reprezentantul Poloniei a remis sovietelor o notă de protestare contra refuzului autorităţilor de a remite archivele poloneze, gravurile regelui Stanislas şi alte obiecte istorice conform tratatului dela Riga.

Alegerile din Polonia

Varşovia. — Alegerile pentru dietă au fost fixate pentru Noembrie.

In chestiunea ciocnirii Franco-Greceşti.

Athena. — Comisiunea internaţională va ancheta ciocnirea dela Corfali, pe linia Ceatalgea între soldaţii greci şi francezi.

Naufragiul Yachtului lui Rotschild

Londra. — Yachtul baronului Henry Rotschild, având pe bord familia baronului, a fost surprins de furtună aproape de coasta suedeză. Yachtul a fost descoperit plutind în larg, fără pilot.

IN BAIA BIZIAS (JUDEŢUL TIMIŞ) E DE VÂNDUT O CASA FAMILIARA

A SE ADRESA LA TOMA PARLAGI :: CARANSEBEŞ :: STR. TEUŞULUI 6

In sezonul de toamnă vopseşte blănării în mod ideal, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perne CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 6

No. 13. Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii excelente uscate, pivniţe cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290. Lloyd 273

Căldări de fiert rachiu aranjamente
de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru maşini cu preț moderat.
Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2020

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întredrindere de arămărie, electrică şi conducte de apă

Cluj, Piața Ştefan-cel-Mare 17—18.

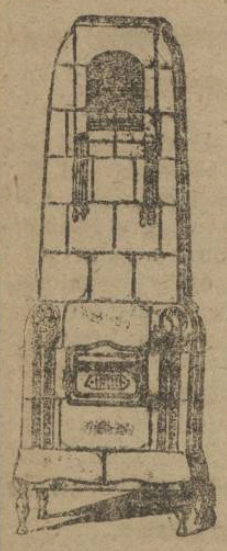

Descoperire Nouă

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ţinând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spaţiu de 10 m³.

Ori şi cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicaţiuni imediat în ori şi ce oră din zi. 1393

Vid. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan şi Teracotă. **Cluj,** Strada Moţilor No. 7

L. C. Harótmuth si Karol Majers fii.

Uniunea Comercială S. A.

Centrala: Bucureşti.
Capital fundamental: 25,000.000 Lei.

Filiale: Galaţi, Iaşi, Constanţa, Craiova, Chişineu, Cernăuţi, Timişoara şi
CLUJ, Str. Regina Maria (Deák F.-u.) 32.

Drugi de fier, fier de cercuri, şuruburi, unelte de fier, sape de forme diferite, lopăţi, hârlete, ciocane, coase, cuţi (Anker) de ascuţit coase şi unelte de bătut coase. Totfelul de uleiu (pentru cilindru dela dinamo, vazelină pentru motor etc.). Articole de piele: chewreauri, boxuri, piele de inft, talpă, potcoave, etc. Tot felul de echipamente pentru automobile de persoane şi povoară. Îşi oferă magazinul bineasortat: Aromate şi coloniale lac □□ pentru automobile şi trăsuri. 1944

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcţiuni de Mori
Atelier de Motoare şi maşinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

Depositul fabricei de tricotaje „Helios"
Cluj, Piața Unirei No. 7

Mare asortiment de tricotaje ciorapi şi mânuşi Preţuri originale de fabrică. Radio 2559 2051

Din cauza sezonului inaintat toate articolele de vare le vindem pe preţuri foarte scăzute.

Heller, Weiss şi Molnár

magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

Uzina electrică a oraşului
Conducerea societăţii „GAVI"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalaţii electrice şi transmisiuni de curent. Recomandă livră instalaţii de motoare electrice. □ Lampadare şi materiale pentru instalaţii permamente în depozit. □□□ 148

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREŞTI

INSTALAŢIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secţia fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ŞI — LINIATURA MECANICA
INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecţiuni de hârtie şi carton. Liniatura mecanică. Fabricaţiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de şcoală, Carnete şi orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume şi orice lucrări de legă- Fabricaţiune de ştiruri comerciale, torie de cărţi. oficiale şi ori ce alte mărimi şi formate uzitate şi după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri şi calităţi obicinuite, albe, colorate şi de lux.

Bilete de logodnă. Invitaţii de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii şi alte articole industriale.

Asortiment complect de cărţi de Şcoală, Pedagogice, Literare, Ştiinţifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice şi de Mode, româneşti şi în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU şi PAPETARIE
Călimări şi garnituri complecte pentru Birouri, Genţi de piele, Agende pentru advocaţi şi de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell şi ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată ţară în fine tot ce se înrudeşte cu această branşe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn şi de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moşilor 62-64 şi Calea Victoriei 68 Ionniţiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piaţa Unirei 7 TIMISOARA, Piaţa Tepeş-Vodă. 2 — IAŞI, Str. Lăpuşneanu 17

Anunţuri
se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea" şi la toate agenţiile de publiçitate.

REPARAȚIUNILE şi datoriile interaliate

Un proiect al dlui J. Maynard Keynes

Londra. — În cursul unei serii de conferinţe asupra chestiunilor politice cari se ţin actualmente la Oxford sub auspiciile partidului liberal, cunoscutul economist J. Maynard Keynes a expus ceace, după dânsul, trebue să fie soluţia liberală pentru chestia reparaţiunilor şi a datoriilor interaliate. Keynes nu desaprobă nota lui Balfour, cu condiţia ca ea să fie — după cum de sigur şi este — primul demers englez şi nu ultimul; ca să fie numai punctul de plecare pentru a ajunge la soluţie. După Kenynes, nota e adresată către Franţa, constituind răspunsul necesar la „baloanele de încercare" lansate de Poincare prin „Times" propunând ca Marea Britanie să sacrifice toate creditele sale, fără a avea nimic în schimb.

Care este situaţia în chestia reparaţiunilor? Comisiunea reparaţiunilor a fixat — precum e ştiut — cifra globală de 132 miliarde mărci aur; mai în urmă s'a fixat un stat de plăţi anuale calculate după o formulă dată a căror valoare capitalizată este cu mult inferioară celei fixate de comisiunea reparaţiunilor şi probabil chiar că nu întrece cu mult jumătate din această sumă. Dar pe când în teorie aceste două regulări rămân în vigoare, Germania trebue să plătească efectiv mult mai puţin, sub regimul convenit în mod temporar. Conform deciziunei din Martie trecut, Germania, trebuia să plătească 745 milioane mărci aur în numerar şi să facă diverse alte plăţi în natură într'o măsură necalculată exact însă nu prea mare. Astfel că cererile pe 1922 se ridică probabil la o treime sau la un sfert din suma dela Londra şi mai puţin de o şesime din suma originală fixată de comisiunea reparaţiunilor. Dar chiar numai sub greutatea acestei sarcini reduse, Germania s'a prăbuşit.

Criza actuală se datoreşte faptului că, după ce a plătit rata din Iulie, Germania nu mai poate plăti la prima vedere, cifra din 1922 ar fi trebuit să fie în limitele capacităţii de plată a Germaniei dar politica absurdă urmată de aiaţi în ultimii patru ani a ruinat aşa de complect finanţele germane încât ea nu mai poate plăti pentru un moment nicium ban şi este cert că pentru un timp mai mult sau mai puţin lung nu există altă posibilitate decât aceia a unui moratoriu.

Keynes crede deci că nu se poate face altceva decât să se acorde Germaniei un moratoriu până la anul viitor; iar atunci să se reia discuţia asupra regulărei finale. După prezentarea cuvenită ar putea să se ţie atunci o mare conferinţă care să se ocupe de întreaga problemă a datorilor între diversele naţiuni, cu participarea reprezentanţilor Statelor-Unite.

Dacă e posibil această conferinţă ar trebui să aibă loc la Washington.

Pedicile ca i se opun unei regulări imediate sunt aşa de mari în cât e de mirare că sunt oameni cari ar voi s'o întreprindă în momentul acesta.

Explicaţia stă în „iluzia populară" a unor împrumuturi internaţionale. Se crede că dacă se poate fixa datoria Germaniei bancherii vor dispune să împrumute Germaniei o sumă mare cu care ea va putea anticipa plăţile şi satisface nevoile Franţei. Aceasta e o gravă iluzie întrucât chiar înlăturând cifra fantastică de 250 sau 200 milioane lire sterline cari nu se pot găsi actualmente pe nici o piaţă din lume pentru a fi împrumutate Germaniei. Keynes socoate prea mari şi suma mai modestă de 100 milioane sterline, propusă de o sursă mai serioasă. O astfel de sumă s'ar putea găsi poate cu concursul capitalurilor germane emigrate în străinătate şi al capitaliştilor germano-americani. Dar acest concurs nu s'ar putea obţine decât dacă regularea ar fi foarte favorabilă Germaniei.

Soluţia propusă de Keynes.

Dar chiar în ipoteza optimistă că s'ar putea găsi un împrumut de 50 sau 100 milioane sterline ei ar ajunge numai pentru a acoperi plăţile germane pe patru sau şease luni şi dată fiind prioritatea belgiană şi cheltuelile armatelor de ocupaţiune, n'ar rămâne nimic pentru Franţa.

Pentru Franţa n'ar fi un sacrificiu prea mare de a acorda un scurt moratoriu, tocmai având în vedere prioritatea belgiană şi cheltuelile armatelor de ocupaţiune. Cât despre partidul liberal englez, el are de urmat o politică. Trebue să se renunţe la pretenţia plăţilor pentru pensiunile militare şi trebue să se pue capăt ocupaţiunei în Renania. Prin renunţarea la partea deterată pentru pensiuni, cota Franţei se va mări în proporţie. Dacă Franţa va consimţi la aceasta Anglia va trebui să anuleze datoria Franceză şi a celorlalţi aliaţi faţă de dânsa şi să acorde o prioritate asupra tuturor plăţilor în favoarea regiunilor devastate Dacă prin acest sacrificiu se poate ajunge la o soluţie reală el trebue făcut, fără a se preocupa de ceeace ar putea zice sau face Statele-Unite.

Ştiri din Dej

Azi în 13 l. c., la orele 10 înainte de masă poliţia din Dej a arestat un hoţ, care a furat 100.000 Lei, dela un proprietar din Satu-Mare.

Numele hoţului nu vi-l pot comunica, decât atâta ştiu, că este un tinăr abia de 19 ani din Ungaria, care trecând frontiera Română, a săvârşit furtul în Satu-Mare, de unde închiriându-şi un automobil, a luat-o la sănătoasa spre Dej. Aci oprindu-se în piaţa Unirii să cumpere ţigări, din prăvălia lui Brugovitz, a fost deţinut şi predat parchetului, când s'au aflat la el din bani 90.000 Lei, celalalţi cheltuindu-i.

Coresp.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

CĂUTĂM o D-șoară perfectă în dactilografie și stenografie cunoscând la perfecțiа limba Română și Germană. Doritoarele să se prezinte în persoană la Banca Marmarosh secția alimentației. 2081

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE un Ficus Strada Closca fost Fecske No. 18.

DE VÂNZARE intravilan în centru orașului provăzut cu localuri de prăvălie și magazie potrivit pentru o Societate Anonimă sau intreprindere mai mare, atât pentru folosință imediată cât și pentru edificat. 2065

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

ULTRAMARIN, german și francez, puritatea garantată.

◆

LAC VERDE pentru PEREȚI german, de toate nuanțele.

◆

VOPSELI germane chimice și de pământ, de prima calitate.

◆

ANILINA și INDIGO, sistem Meister Lucius.

◆

LACURI pentru smalț, trăsuri, mobilă și podele, sistem REICHOLD, FLUGGER-BOECKING.

◆

BLEIURI BECK, KOLLER & Co.

◆

VOPSELI ART. Schminke pe cel mai scăzut preț al zilei, din articolele cele mai nou importate.

Segesváry și Șoții

mare depozit de vopseli CLUJ.

Lloyd Expres 465 1742

Târgul de mostre în LIPSCA

Târgul general internațional a Germaniei. Primul și cel mai mare târg din lume. De o asemenea importanță pentru expozanții și cumpărătorii. Târgul de mostre general în legătură cu târgul tehnic și târgul de contrucție. □

Târgul de toamnă 1922: din 27 August până în 2 Septemvrie
Târgul de primăvară 1923: din 4 până în 10 Martie.

Anunțuri, informațiuni și expedarea grabnică de tipărituri prin reprezentantul oficial de onoare pentru Ardeal, Maramureș și Crișana: **W. Krafft,** tipografie în **Sibiiu.** 2016

In atențiunea

proprietarilor de casă, architecților și antreprenorilor.

văd. Iosif Tamásy

posede un mare depozit de sobe, mărfuri de porcelan terraootă, chamotă și faianță.

CLUJ, Calea Moților No. 7.

In casa proprie. ◆ Fondat în a. 1910

Reprezentanță generală din Ceho-Slovacia pentru vânzarea și instalarea de sobe de porcelan și terracotă, aranjament de bae, pardoseală cu cheramită și alte lucrări semene, cari toate să efeptuesc prompt, și pe lângă garanție. □□ □□

Mărfuri **veritabile Ceho-slovace,** căutate în toată lumea, cari sunt **cele mai durabile, mai estetice și mai eftine.**

Preturi de concurență nimeni nu poate să execute mai eftin. O singură incercare convinge mai multe ori. 1861

Reclama este sufletul comrețului

American Near East & Black Sea Linie, Inc.

Singura Companie Americană Poștală în România de Vapoare Transatlantice regulate și rapide între

Constanța-New-York

PLECARE PELA 25 AUGUST 1922

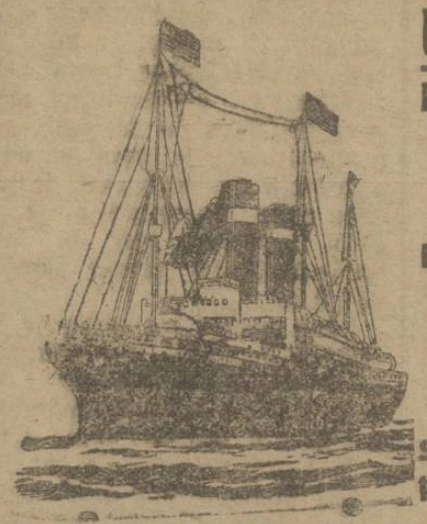

București, Calea Victoriei 110.
(lângă Hotel Athenée Palace)

Singura Agenție la Constanța, Strada Sturdza No. 41

◆ Plecați la America cu Vopoare americane ◆

Colosalul nostru Transatlantic „NEW-YORK" unul din cele mai frumoase și mai mari bastimente din lume a sosit la Constanța cu un mare număr de pasageri și mărfuri și rămâne până **pela 25 August crt.** în acest port, în scopul ca acest mare Transatlantic American care a stârnit admirația lumei întregi să fie văzut și admirat și la noi de întreaga populație română atât pentru confortul său cât și pentru frumușețea lui desăvârșită.

Deci este cea mai frumoasă ocazie pentru D-nii Comercianți Români și Vilegiaturiști, care doresc să cunoască acest continent să întreprindă acest frumos și interesant voiagiu pe acest transatlantic de mare viteză în condițiunile cele mai avantagioase și la îndemâna fie căruia.

Acceptăm pasageri pentru toate clasele și mărfuri.

Pentru orice informațiuni și bilete pasageri a se adresa numai la Sediul principal al Companiei noastre **„American Near East & Black Sea Line, Inc."** București, Calea Victoriei 110 și la sucursala noastră din Constanța. 2059

Ministerul Instrucțiunii. Directoratul General, Cluj.

Nr. 21842—1922. Secția V.

Publicațiune.

Pentru furnizarea mobilelor (bănci, catedre, mese, scaune, dulapuri, paturi, etc.) necesare **nou înființatei școale normale de fete din Beiuș** publicăm concurs pe ziua de 21 August 1922.

Ofertele se vor înainta până la acest termen **la Directoratul General al Ministerului Instrucțiunii din Cluj.**

Lista mobilelor și condițiunile se pot vedea **la biroul administrativ al Directoratului General din Cluj, la Direcțiunea Regională a Invățământului secundar din Oradea-Mare și la Prezidentul Eforiei școlare din Beiuș.**

Director General:
A. CIORTEA.

2082

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

◆

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

◆

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie propriI.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Cele mai preferate beuturi ale amatorilor de bere:
calitatea neintrecută a berei albe

„Monoștor"

și a berei brune

„Călugărul"

specială.

1603 **Se capătă pretutindeni!!**

Târgul Internațional de Mostre din PRAGA

De la 3-10 Septembrie 1922

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru orice negustor, industriaș și agricultor din **România.** Exepun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia. **Ancheta choslovacă-română, economică, industrială și agronomă: Dela 4—6 Septembrie 1922 la Praga.** Locul de întâlnire al tuturor factorilor industriali, economici și agronomici, competinți, ai ambelor țări. □□ **Avantagii excepționale pentru participanții la ancheta, și vizitatorii târgului:** 33% reducere la toate tramvaiele din Cehoslovacia, 75% reducere la viza pașapoartelor. ingrijire de locuințe, serviciu de informațiuni etc, etc.

Legitimații și insigne la: Reprezentanța Târgului, **„Reclama"** Cluj, Piața Unirei 4 și la consulatele cehoslovace. 2022

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Pentru vizitatorii Clujului şi cei din localitate.

Rubrica comercianţilor bine asortaţi care servesc bine şi eftin

Restaurante	Droguerii	Manufactură	Ghete	Instalatii
Rest. Oraşului Grădinei. Str. Regina Maria	**Viorelia** Parfumerie şi Droguerie Piaţa Unirii.	**Luca Niculescu**	**Turul**	**Firma Universum** Th. Orban & M. Anghel Strada Bob No. 5.
Pierschi			**Vasile Bindea** Fabricant de ghete Palatul consumul Funcţionarilor	
Central	**Rózsa**	**Missir** Str. Memorandului 11		**Automobile**
Coloniale			**Boafor**	
„COLOMBO“ Coloniale, delicatese, proprietar IONEL ALDICA CLUJ.	**Emke**	**Barza**	**Pascu & Co.** Coaforul Teatrului Naţional Piaţa Unirei 23.	**Leonida** Str. Regina Maria 10.
Atlantica				

Tribuna Liberă

IN JURUL UNOR CALOMNII

Un pseudo-artist ungur insultă autorităţile româneşti. Lămuririle dlui Luca Feldrihan, prim-pretorul Cojocnei

Ca răspuns unui articol publicat de revista săptămânală maghiară „Tükör“, în Nr. 32 din 10 August a. c. sub semnătura unui oare care Ferenczy György şi prin care se insultă în general administraţia şi autorităţile româneşti şi în special primpretorul Cojocnei, dl Luca Feldrihan, d-sa ne trimite spre publicare următoarele:

In revista „Tükör“ din 10 August citesc, sub semnătura dlui Ferenczy György, un articol intitulat: „Băile scandaloase din Cojocna“, plin de calomnii la adresa mea şi de răutăţi şi ştiri neadevărate în ceea ce priveşte staţiunea balneară.

Pentru edificarea opiniei publice cinstite şi cu respect pentru oficiul ce'l ocup, dau următoarele precizări:

In ziua de 5 August arendaşul băilor a venit să'mi ceară permisiunea pentru organizarea unui concert urmat de dans, permisiunea pe care i-am acordat-o aranjând ce să dea din venitul brut, 20 la sută în folosul bisericei orientale din loc.

Puţin după aceasta, ieşind pe terasa restaurantului băilor, observ un individ care vocifera în contra autorităţilor din Cojocna. Intrebându-l ce voeşte mi-s'a recomandat Ferenczy György, artist, şi mi s'a plâns că el e acela care dă concertul şi că taxa de 20 la sută e prea mare.

I-am răspuns că toate serbările din staţiile balneare trebue să se dea numai în scopuri filantropice, nu în folos personal şi că în orice caz, întru cât e artist, să facă o nouă petiţie. Petiţia dl Perency n'o mai făcut-o însă şi concertul a fost lamentabil. Publicul a protestat şi dacă în program n'ar fi fost şi Dna Renner, care a binevoit să-şi dea şi d-sa concursul, lucrurile ar fi luat o întorsătură tragică pentu aşa zisul artist.

Lipsa de scrupul şi de onestitate artistică a Dlui Ferency m'a pus astfel într'o poziţie delicată faţă de publicul jefuit pe nedrept. De aceea cum d-sa voia să concerteze şi a doua zi, 6 August, i-am pus în vedere ca odată cu petiţia să înainteze şi programul corespunzător, atrăgându-i atenţia că o parte a programului, după lege să fie românească.

Petiţia înaintată era însă neînsoţită de program şi nici nu era timbrată.

Aşi fi trecut cu vederea lipsa timbrului, pe care l'aşi fi pus eu, dar lipsa programului m'a făcut să nu'i dau permisiunea cerută, pentru a nu se mai întâmpla ce se întâmplase în ajun şi a nu se mai jefui publicul. D-l Ferenczy mi-a promis că îmi va aduce programul complect seara, înaintea reprezentiei, iar că partea românească a programului, va fi susţinută de D-na Chiffa cu care a aranjat.

Intâlnindu-mă cu D-na Chiffa spre seară, am întrebat-o, din curiozitate ce va cânta. D-sa mi-a răspuns, că într'adevăr D-l Ferenczy i-a cerut concursul, dar că D sa nici nu se gândeşte, căci tovărăşia „artistului“, după cele întâmplate în ajun, ar compromite-o. Văzând purtarea necorectă a d-lui Ferenczy şi văzându'i intenţia de a stoarce banii publicului pe gratis, am oprit aşa zisul „concert“.

Pentru a nu rămâne totuşi în pagubă, suszisul „artist“ a aranjat atunci cu arendaşul restaurantului, un „Schimmij“, cerând însă 1000 Lei anticipat, lucru pe care arendaşul, după cum era şi logic, l'a refuzat.

Silit deci să se reîntoarcă după cum venise, d-nul Ferenczy, care după cum am aflat după aceea, este departe de a fi artist, se răzbună în mod aş împotriva mea, criticând şi băile, prin revista „Tükör“.

Articolul din revistă, dovedeşte până la evidenţă îndrăzneala şi nerusinarea autorului, „artistul“ de la Cojocna.

Il fac însă atent că insultarea autorităţilor şi instituţiilor româneşti în anul 1922 poate ave urmări şi mai concrete ceva pentru domnia-sa şi în acelaş timp îl amintesc că în graba plecării, a uitat să verse autorităţii respective, cota de 20% din venitul serbării din 5 August.

Cluj, la 14 August 1922.

Luca Feldrihan,
primpretor, Cojocna.

Stiri externe

Germania a remis nota de protestare împotriva măsurilor de expulsare a germanilor din Alsacia şi Lorena.

*

Poincaré, Theunis şi Schanzer au examinat în cursul dimineţii de Duminecă mijloacele pentru înlăturarea divergenţelor anglo-franceze în chestiunea garanţiilor miniere, fiscale şi forestiere. Delegaţii frances şi italian socotesc că e indispensabil să nu se repare chestiunea reparaţiilor de chestiunea datorilor interaliate.

Se vorbeşte de o nouă conferinţă care ar urma să aibe loc peste două săptămâni, şi care să soluţioneze chestiunea reparaţiilor în funcţiune de capacitatea de plată a Germaniei, precum şi regularea datorilor interaliate.

*

Comitetul executiv al centralei din Moscova a schimbat în zece ani recluziune pedeapsa cu moarte dată socialiştilor revoluţionari.

*

Consiliul de miniştri din Berlin a aprobat acordul cu Bavaria.

Scrisoare din Mărghita

Un domeniu de mână moartă, care nu va fi expropriat — Viaţa culturală în plasa Mărghita — Stiri diverse

Vorbind ma de mult cu dl director al domeniului abatiei de Melk, mi-a spus, că acest domeniu de o întindere de 14 mii jughere nu va fi expropriat la nici un caz, pentrucă guvernul austriac ar confişca averile cetăţenilor români, cari se evaluează la sute de milioane numai în Viena.

Eu cred, că reforma agrară are să ie înfăptuită fără a se face excepţiuni cu domeniul călugărilor din Austria, cari nu contribuesc cu nimica pentru scopuri bisericeşti catolice pe teritoriul României. Cred, că a trecut „aurea aetas“ a călugărilor şi a prelaţilor catolici, cari îşi căutau fericirea pe pământ, trăind ca în rai, par'că nici n'ar fi altă lume. E intolerabil, ca funcţionarii Statului să trăiască în cea mai neagră mizerie, iar călugării şi prelaţii numiţi să aibă un „Herzliches Leben“ cum zice neamţul. Un pantofar mi-a spus în Orade nu de mult, că conducătoarei de casă a unui canonic îi confecţionează de un an a opta pereche de ghete, a cărui servitoare încă îşi face tot la 2—3 luni câte-o pereche de ghete.

Luna trecută era vorba de aceia, că domeniul din Mărghita să cedeze provizoriu sala cea mare a palatului din Mărghita pentru a fi instalată acolo o capelă a credincioşilor gr. cat. români. Dl Rhein directorul domenial a declarat însă părintelui din Petreu, că palatul din Viena nici când nu se va învoi la aşa ceva.

Nici chiar călugării catolici nu vor să aducă jertfe pentru scopuri catolice.

Natural, Statul are numai datoria de a acorda subvenţii, de a plăti preoţimea, dar i-se denegă dreptul de a controla, că în ce scopuri se întrebuinţează veniturile considerabile ale bisericei catolice din Ardeal.

Se impune, că în deosebi în plasa Mărghita reforma agrară să fie înfăptuită în conformitate cu legea.

Plasa Mărghita cuprinde vre-o 46 comune, parte româneşti, parte ungureşti. De o viaţă culturală românească nici vorbă nu poate să fie. Centrul de plasă, oreşelul Mărghita, e locuit şi azi în majoritate de evrei, în ale căror mâini e tot comerţul şi bogăţia. Cei câţiva români de abia şi-au făcut rost de câte-o locuinţă modestă în mod provizoriu. Şcoala română e reprezentată şi azi prin o şcoala primară de stat cu o putere didactică. Mulţi băeţi români urmează cursul primar la şcolile maghiare.

Din punct de vedere cultural, maghiarii mai dau semne de viaţă, atât în oraşelul Mărghita, cât şi la sate, reprezentându-se câte-o piesă de teatru de către diletenţi.

In genere pot să stabilesc, că din punct de vedere cultural judeţul Bihor e unul dintre cele mai înapoiate, care sub unguri era numit de „întunecat“. Şcolile confesionale, îndeosebi cele româneşti, exspun de un corp didactic, care lasă mult de dorit. Şi azi sunt angajaţi ca învăţători nişte individi, cari nu ştiu a scrie şi a ceti corect românește. Scopul primordial al confesiunilor e să dispună de cantori, dintre cari mulţi sunt hirotoniţi de preoţi, fără să aibă o pregătire suficientă.

Ar fi de dorit, ca mulţi învăţători români din Bihor să fie supuşi unui examen nou de capacitate, fără considerare la aceia, că unde şi-au câştigat diploma de cantor şi învăţător, în scop de a fi excluse elementele incapabile din învăţământ.

*

Federala „Crişul“ din Oradeamare a înfiinţat şi în Mărghita o cooperativă de consum a cărei circulaţie creşte pe zi ce merge. Conducătorul prăvăliei, Dl Botoc mi-a spus, că la federala din Oradea-mare sunt angajaţi esclusiv români.

Coresp.

Tipărit cu maşina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana“

BIBLIOTECA CENTRALĂ ... SIBIIU

ANUL III. NO. 590 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Vineri 18 August 1922

Infrăţiri

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ACŢIA No. 311

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorităţi 240 „

Ghiara Budapestei în România

Nici-când, în deşirarea istoriei, vecinătatea maghiară nu ni-a fost un răsplătitor dar al soartei. Şi nici acum, după umilirea ce i-s'a adus Ungariei, apropierea dintre ea şi noi nu promite să se facă, cu toate declaraţiunile de curtenie pe care ni-le repetă la anumite intervale premierul din Budapesta. Obişnuit de pe vremea când ministrul ungur bătea din picior în capitala ţării noastre, ţara aceasta nu poate, după înfrângerea ce a suferit, să ne facă dragoste şi să nu se uite la Statul român cu ochii de vulpe ce pândeşte prada.

De prisos să înşiruim aci toată actele neloiale faţă de Statul român, pe care le a făcut Budapesta dela 1919 încoace. Ii cunoaştem comploturile de toate soiurile. Seria marilor procese ale spionilor şi conspiratorilor unguri nu ni s'a şters încă din memorie.

Procesele acestea nu sunt numai procesele persoanelor care au fost osândite de curţile marţiale, sau au fost cu o largă noblеţă achitate, ele sunt procesele noastre cu Ungaria. Şi-i mai cunoaştem toată acea întinsă organizată propagandă, cu care caută să invenineze tot ce'i la noi, să ne învrăjbească cu aliaţii, să ridice împotriva noastră minorităţile, ba ce e mai mult să ridice — cum a căutat prin fiuicile cu care a inundat în primăvara şi vara aceasta Ardealul — pe românii acestei de ea oropsite provincii împotriva vechiului regat. Şi avem încă în minte toată campania pornită împotriva-ne la Liga naţiunilor, la Londra şi la Paris şi pretutindeni pe unde în orbirea ei credea că o să ne poată aduce vre-o stricăciune.

Faptul la care ne oprim de data aceasta constitue un lucru grav, întocmai ca şi conspiraţiile organizate în interiorul Statului nostru. De data aceasta Ungaria a comis un nou atentat contra suveranităţii noastre, amestecându-se în treburile noastre interne.

După cum anunţă „Pesti Napló", ministrul Ungariei la Bucureşti, baronul Rubido Zichy, a înmânat guvernului României o notă, prin care guvernul ungar protestează împotriva reformei agrare din România. Guvernul ungariei protestează împotriva exproprierei cetăţenilor români de origine maghiară şi cetăţenilor unguri, repatriaţi din Ardeal. Protestul acesta îl face bazat pe stipulaţiunile tratatului de pace privitoare la cetăţenie, dar nu precizează care anume dintre stipulaţiunile acelui tratat, nu indică articole, ca să putem constata că avem de a face cu oameni de bună credinţă şi după ce face acest lucru, mai bine voeşte să atragă atenţia, că prevederile acestea (care?) ale tratatului trebue introduse şi în noua constituţie română.

Cât despre această din urmă obiecţiune, ţinem să arătăm tuturora, că suntem în stare să ne facem şi singuri o constituţie, în spiritul intereselor noastre, al vremurilor şi al tratatelor pe care le-am semnat şi nu avem nevoe de concursul nici unui străin, nici chiar de al Budapestei.

Cât, apoi, despre protestul împotriva reformei agrare, avem iarăşi cuvânt să atragem Budapestei atenţia, că atacă suveranitatea statului român, intervenind în chestiuni de pur ordin intern al statului nostru. Tratatul de pace nu are o literă contra reformei agrare dela noi, după cum nu are nici în alte chestiuni de ordin intern ale noastre. Suntem deci absolut liberi să facem actul împropriet ririi şi dacă Ungariei nu-i convine să şi-l facă şi ea la ea acasă — până acum n'a adus nici cel puţin proectul de lege respectiv — este o indelicateţă faţă de al ei proletariat agricol să protesteze contra împroprietăririi ţăranilor altor ţări.

Nu mai departe decât ieri ne-am ocupat de protestele latifundiarilor unguri dela noi contra reformei agrare. Nu ştiam, că interesele acestor latifundiari, cu care minoritatea maghiară nici nu vrea să se confunde, după cum arătam în acelaş articol de ieri, sunt şi interesele Ungariei. Azi vedem că sunt. Cu atât mai rău. Ştiind acest lucru, vom şti cum să le judecăm şi protestele lor potrivit nu intereselor naţionale, ca să facem o concesie şi să nu pomenim aceasta, termenul „naţional" fiind pentru fruntaşii minoritari echivalent cu aula de antiminoritar — ci intereselor noastre de stat.

Mai trebue să ne oprim la locul acesta asupra unui lucru. In protestul înaintat la Bucureşti de către baronul Rubido Zichy, guvernul maghiar ţine să amintească României, că dacă nu-i va asculta doleanţa, are să se ducă cu jalba în proţac pe la Londra şi la Paris şi pe la Liga Naţiunilor, ca să fim îndrumaţi de către marile puteri la supunere.

Dacă comparăm tonul acesta cu tonul pe care-l întrebuinţează primul ministru al Ungariei în declaraţiunile de amiciţie pe care ni-le repetă cu atâta regularitate, m rturisim, că rămânem neînţeleg tori faţă de atitudinea aceasta a Ungariei. Guvernul maghiar este obligat, tocmai în interesul amiciţiei pe care ne-o recomandă, să ne mărturisească: care dintre cele două purtări ale lui e cea pe care să ne bizuim şi să ştim să o urmăm şi noi.

Vase engleze contra Rusilor

Londra. — In urma acaparării de către bolşevici a vaselor din Marea Neagră guvernul englez a trimis vase de războiu spre Batum.

Două mentalităţi

Sub titlul: „Pătania unui cetăţean rebel cetim în „Dacia":

Brăila. — D. Radu Portocală, preşedintele comisiei interimare, a luat dispoziţianea printr'o încheiere a consiliului comunal să se desfiinţeze toate gheretele din central oraşului, cari sub raportul estetic dăunează foarte mult.

D-l Idel Leibovici, invalid de război, n'a voit să se se supună acestei dispoziţiuni. Primăria a solicitat concursul autorităţilor poliţieneşti, cari au ridicat cu forţa chioşcul. Odată cu ridicarea chioşcului, Idel Leibovici a fost lovit la mâna dreaptă. Ajutoarele au fost date de d-l dr. I. Băjenaru.

Aceiaşi întâmplare o publică şi „Aurora" sub titlul alarmant: „Sălbătecia din Brăila. Poliştii din ordinul primăriei schingiesc oribil pe un invalid."

Articolul e prea mare pentru a-l reproduce în întregime. Destul că e vorba acolo de frânghii cu care a fost dat jos chioşcul, de „bietul om care a fost turtit ca un pepene" de omul „asfixiat şi leşinat, de emoragia puternică", de „şiroaie de sânge care curgeau pe roţile carului" etc.

Oare cum crede „Aurora" că ar fi trebuit să se procedeze cu chioşcarul rebel din Brăila? Să vină autorităţile să-l roage frumos, să-i dea o ţigare, să-i aducă un cadou, să-i mai aducă unul, să vină şi a doua zi să-l roage, şi a treia, până ce însfârşit i-ar fi venit poftă d-lui Idel Leibovoici, să „aprobe hotărârea primăriei"?

Dar dacă d-lui Leibovici nu i-ar fi venit nici odată o astfel de poftă?

In cazul acesta, după mentalitatea „Aurorei" primarul trebuia să revină asupra hotărârei sale, căci d-l Idel a ameninţat că se va închide în chioşc dacă agenţii forţei publice ar veni să-l ridice.

Concepţia „Aurorei" e delicioasă. Dealtminteri, ca şi stilul ei, le cunoaştem de mult: „Momentele" lui Caragiali stau mărturie eternă.

...uri maximale

Dl. N. Bănescu, profesor universitar, ne trimite următoarea scrisoare:

DOMNULE DIRECTOR,

Aţi vestit, în n-rul de ieri, că d. Prefect Meteş, „sosind din concediu," a convocat măcelarii, hotărând fixarea preţurilor maximale, „de-o camdată numai la carne."

„Publicul aşteaptă cu nerăbdare" — ziceţi D-voastră — „hotărirea d-lui Prefect." **Şi cu cea mai desăvîrşită neîncredere,** — adaug, în numele acestui public, eu.

Cunoaştem din nefericire, prea bine cât preţueşte o asemenea măsură în Cluj. Experienţa ne-a dovedit-o până la ridicol: Comisia la Primărie, face şi desface; Poliţia împiedecă; organele superioare achită. **Aşa s'a întâmplat în vara anului 1920! Aşa se va întâmpla şi acum, căci toţi sunt neclintiţi, aceiaşi.** O ştiu, împreună cu mine, toţi câţi s'au interesat de măsura, care aiurea îşi are existenţa bine asigurată, prin continuitatea ei de ani.

Aici, aşa ceva e o simplă sperietoare, ce se scoate, pentru naivi, de câte ori lumea tipă mai tare.

Pentru ca minunea să se întâmple, trebue hotărire, trebue cinste şi curaj. Dar nu vrea Primăria, nu vrea Prefectura, nu vrea Poliţia şi nu vrea d. deputat Haţiegan exponentul partidului naţional (vezi cele tipărite de dânsul în această chestie în foaia sa de alegeri.)

N'o vrea nimeni, afară de publicul osândit a pieri aici, sub ochii părinteşti ai brutelor ce se îngraşă pe sama binelui obştesc.

Nu mai alarma, domnule Director, biata lume flamândă, cu ilusia unei îndreptări pentru care ne trebue înainte de toate **oameni.**

N. Bănescu.

Iarăşi propaganda maghiară şi reforma agrară dela noi

Citim în ultimul număr al lui „Cablogramme" un articol privitor la reforma agrară dela noi, prin care se aduc împroprietăririi din România nişte critici răutăcioase, tendenţioase, menite deoparte să atâţe străinătatea împotriva noastră, de altă parte să impresioneze pe guvernanţii români şi să-i silească să revină asupra hotăririi transpuse în mare parte în faptă, de a da pământ ţăranimii.

Ziarul parizian constată — dacă se poate numi constatare şi o afirmaţiune tendenţioasă — că reforma agrară din România a distrus producţia agricolă a ţării noastre, că, în sfârşit, comerţul nostru cu străinătatea a încetat de a mai fi ceeace a fost şi România a încetat din cauza reformei agrare să mai fie grânarul Europei.

Inexactitatea afirmaţiunilor acestora este indiscutabilă în urma statisticei, pe care o prezintă recolta din vara aceasta.

România are şi azi o producţie agricolă în stare să-i menţină pre stigiul un nivel satisfăcător şi exportul nostru de grâne din anul acesta va fi ultima desmintire a acestor informaţiuni absolut tendenţioase.

Nu ne putem totuşi opri de a face numai această desmintire a ştirilor ziarului parizian. Ne amintim, că ziarul citat a mai avut eşiri contra statului român. Ne-a atacat pe chestiuni, care nu ne privesc decât pe noi şi pe unguri. Ne-a atecat pe chestiuni, în care a fost pus la cale de guvernul maghiar. Şi s'a dovedit, că ziarul acesta, în materie de susceptibilitate financiară, nu este tocmai neinfluenţabil. S'a dovedit, că s'a pus în serviciul unora, care îi plătesc gras acest serviciu.

In urma repetării acestei constatări ne e lesne de înţeles, de unde a pornit acesta atac împotriva reformei agrare dela noi. A pornit dela Budapesta.

Singură această constatare ne scuteşte de orice răspuns. Decât, că în străinătate ar putea să aibă o oarecare înrâurire asemenea informaţiuni tendenţioase. Cercurile economice cunosc însă situaţia dela noi şi nu se lasă conduse de astfel de aprecieri.

Cât despre presa maghiară, care a ţinut să repete cu largheţă informaţiunile acestea, după ce tot de unguri au fost puse la cale, răspunsul ni-l am dat cu altă ocazie. Şi i-l dăm şi de data aceasta: exportul de grâu al României e şi în anul acesta la înălţime.

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Un nedreptăţit al vremii

— Publicistul: AUREL CIATO —

Când acţiunile prezentului sunt din ce în ce mai mult inspirate de motive personale şi utilitare, când un scepticism superficial şi leneş aruncă neîncrederea asupra celor mai sfinte porniri, se desprind totuşi din negură chipurile celor ce şi-au închinat viaţa unui ideal superior; fiind pentru acelaşi timp o pildă şi o mustrare.

In această lumină trebue să privim astăzi pe ziaristul Aurel Ciato, unul din mănuitorii condeiului aici în Ardeal, care prin munca fără de preget a scrisului pentru apărarea drepturilor Românilor asupriţi de unguri e fără îndoială o întrupare strălucită a iubirii dezinteresate şi statornice de neam.

In „Revista politică şi literară“ ca şi în „Lupta“, articolele dlui Ciato au simbolizat întreaga epocă de redeşteptare a Ardealului, epoca de jertfe, când fruntaşii acestei provincii erau în adevăr la înălţimea chemărilor vremii.

Cu 14 ani în urmă, în 1908, pe când ridicarea sufletească a românilor din Ardeal era înnorată de asupririle ungurilor, încurajaţi de anexarea Bosniei şi Herzegovinei, ziaristului Ciato, — vorbind de probabila alianţă anglo-rusă — cu un entuziasm profetic se încumeta să scrie în „Lupta“.

„Totuşi un lucru rămâne sigur, că soarta noastră într'un fatal grupată de soartea regatului român. Numai în această relativitate internaţională, putem să ne dăm seama şi să contăm cu viitorul nostru“.

Cuvintele acestea însemnau mult de tot pe vemea aceia pentru încurajarea poporului Ardelean. Se afirmă rolul pe care-l poate avea în viitor pentru politica regatului român noua alianţă anglo-franco-rusă şi prin noua orientare a acestei politici se întrevedea o îndeplinire mai grabnică a idealului naţional.

Au trecut ani. Războiul odată terminat, idealul naţional îndeplinit, gloria ostaşului român şi-a restrâns binefacerile sale asupra fiilor mai aleşi ai Ardealului.

Epoca mănoasă a Consiliului Dirigent, a creiat multor fruntaşi ardeleni — pe drept sau pe nedrept — situaţii din cele mai frumoase.

Alţi publicişti români din Ardeal — îi cântaţi mai mult de farmecul politicei — şi-au câştigat cu o uşurinţă de neînchipuit — locuri de onoare în viaţa noului stat român.

Ciato însă, modest, a stat la o parte şi a fost uitat.

Înţelegând gazetăria ca un apostolat, cărula trebuie să se jertfească pentru sufletul neamului, a preferat să lase să-i treacă toţi Boilii înainte, dispreţuind parvenitismul şi meschinăria acelora, care au neglijat cuvântul idealist şi încercat al trecutului.

Dacă însă tovarăşii de luptă l'au uitat e o datorie pentru poporul Ardelean să acorde publicistului Ciato prin citirea Scrierilor sale politice, dacă nu răsplata materială, cel puţin răsplata morală, ce o merită cu prisosinţă.

Se cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE“
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Bibliotecile populare

O comisiune consultativă pe lângă Casa şcoalelor

In dorinţa creării de biblioteci populare, s'a înfiinţat pe lângă Casa şcoalelor şi culturii poporului, o comisiune a bibliotecilor, formată din 4 membri şi anume; un profesor de pedagogie, un profesor de limba şi literatura română, un literat şi un institutor sau învăţător, care va lucra împreună cu şeful culturii poporului.

Atribuţiunile comisiunii

Această comisiune va avea următoarele atribuţiuni:

E a studia şi propune Casei şcoalelor cărţile pe cari aceasta trebuie să le pună în lucrare, pentru înzestrarea bibliotecilor şcolare şi populare.

De a-şi da avizul asupra lucrărilor pe cari autorii le oferă Casei şcoalelor spre a le tipări, ca şi asupra cărţilor propuse de autori spre a fi cumpărate pentru bibliotecile şcolare populare:

De a cerceta din propria ei iniţiativă cărţile apărute în editurile particulare şi destinate copiilor, tinerilor şi poporului şi a-şi da avizul asupra valorii lor din punct de vedere educativ, instructiv şi literar.

Au fost numiţi membri în comisiunea bibliotecilor d-nii: prof. N. Iorga; G. G. Antonescu, prof. universitar, G. Adamescu, profesor secundar, Apostol Culea, institutor, cari vor lucrà împreună cu şeful culturii poporului, sub [illegible] d-lui prof. N. Iorga.

Pretutindeni
în Ardeal
se citeşte
ziarul INFRĂŢIREA

Cercetăşia

La Liubliana, vechiul Laibach al austriacilor, azi unul dintre oraşele de seamă ale Jugoslaviei, s'a ţinut până eri congresul cercetaşilor jugoslavi, al „socolilor“ sau şoimilor, pe româneşte, congres, la care au participat în impozant număr şi socolii republicei jugoslave.

Nu fastul acestui congres un fast negreşit de tinereţe exuberantă şi de visuri, nici desbaterile congresului, pe care nu le cunoaştem ni-a oprit atenţia asupra întrunirii acesteia a speranţei jugoslave la care s'a asociat nădejdea, tineretul cehoslovac, ci acel străvechi îndemn de a face totdeauna o constatare intimă în legătură cu faptele altora şi de a căuta să le urmezi şi tu, învăţând din pilda, din păţania altuia.

Ne am gândit, având înainte congresul acesta, la cercetaşii români. Ni-a apărut înainte figura demnă a cercetaşului român, plină de vrednicia autoaprecierii şi de tinereţea îndoită a tânărului sănătos ca bradul verde. Figura aceasta de şoim, cum nemerit şi-au botezat cehoslovacii şi jugoslavii cercetaşii lor, ne este în minte când scriem acestea.

Avem înainte această română figură şi ne e în minte gândul, că figura aceasta e cam rară în această ţară plină de tineri şi că anul şcolar este în prag. Şi ne mai gândim la ceva. Avem în ţara aceasta grozav de multă [illegible] de tinereţe. Poetul maghiar Andrei Ady, care a ajuns acum pe buzele tuturora care-l cunosc şi care nu-l cunosc, a spus într'o poezie dedicată Poloniei, că nu piere ţara, în care se naşte şi se cântă. Prin alianţă de idei, nu piere ţara în care dai la tot pasul de tinereţe. Şi cum nimic nu reprezintă mai categoric această tinereţe, ne gândim la cercetaşul român şi la conducătorii cercetaşilor români. Şi dăm elevilor liceelor noastre îndemnul, să sprijinească din răsputeri mişcarea începută, să se înregimenteze cât mai mulţi în corporaţiunile atât de mici azi ale cercetaşilor.

Nu discutăm aci avantajile pe care le are un cercetaş. Nu e elev de liceu acela, care nu le ştie. Lăsăm acestea să le explice profesorii.

Insistăm însă aci asupra unui act de istorică însemnătate în legătură cu cercetaşia din Cehoslovacia. In republica aceasta numărul şcolilor nu e nici pe departe aşa de mic ca acela al cercetaşilor noştrii. In republica aceasta, în zilele ei de plămădire, din 1918, cercetaşii cehoslovaci au avut un rol de o deosebită importanţă.

Cam ceeace au fost în Ardeal gărzile naţionale din 1918—1919, au fost în Cehoslovacia pe atunci corporaţiunile cercetăşeşti. Li se datoreşte şi lor existenţa de azi, şi din viitor a Cehoslovaciei.

Nu se poate un rol mai mare pentru un tânăr. Elevii liceelor noastre, gândindu-se la lucrul acesta, vor şti să'l aprecieze. Vor şti să'l urmeze. Şi aşteptăm să'l urmeze, înregimentându-se cu toţi sub steagul cercetaşilor.

Cei care ne vor asculta, ne vor mulţumi mai târziu.

O organizaţie bibliografică internaţională

Comisiunea asociaţiei intelectualilor în liga naţiunilor, a numit un comitet sub preşedinţia d-lui Bergson, însărcinat să studieze crearea unei organizări bibliografice internaţionale şi un oficiu legal internaţional pentru cărţi.

Bergson a declarat că guvernul francez se pregăteşte să transforme donjonul din castelul Vincennes într'o vastă bibliotecă, unde vor fi colecţionate opere din toate ţările.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA“

Antagonismul specific al raselor

Pământul e populat de numeroase rase, care prin aspiraţiunile lor instinctive specific cer recunoşterea autonomiei lor.

Puritatea raselor a fost conservată nu numai prin factorii biologici, de mare însemnătate, dintre care cel mai însemnat e antipatia instinctivă.

Instinctul lucrează prin atracţie sau prin repulsiune şi rolul jucat în naşterea acestor sentimente afective e legat mai ales, de condiţiunile de asemănare sau de deosebire.

In toate ţările unde nasc conflicte de rasă, primul fapt care atrage atenţia este că gradul de aversiune e în raport direct cu intensitatea diferenţelor atât organice cât şi psihologice.

Un exemplu îl oferă Statele Unite unde patru rase îşi disputà posesiunea pământului şi a bogăţiilor naturale fără a număra complicaţiile care rezultă din amestecul în politică, prin influenţa populaţiei de rasă germanică.

Acelaşi lucru e în Europa centrală, în ţările balcanice, şi în Asia minoră unde rasele cele mai deosebite sunt în continuă frământare.

Aceleaşi antagonisme centrale le-a avut grupate în contingentele de rase diferite, marea Armată a lui Napoleon.

Geograful care, a scos mai bine în relief antagonismele raselor e Eliseé Reclus. In volumul său asupra Europei centrale, el ne arată sentimentele intime ale popoarelor.

„Intre ele — zice el — e mai mult decât antipatie, e ura.

„In ochii Cehului, Germanul este o brută, pentru German-Cehul este un mîncinos, o reptilă.“

Istoricul Mommsen zicea despre Cehi: „Judecata nu e făcută pentru creierul ceh, în schimb Cehul e foarte sensibil la lovituri.“

Tot aşa de accentuat e dispreţul Ungurului, cu privire la German, Eb ahol egy német van létezik egy kutya (Unde e un german, există un câne), e la Unguri o formulă foarte adesea întrebuinţată.

Dispreţul Ungurilor cu privire la Slavi se traduce printr'un proverb insultător „omul slav nu e om“.

Observaţiunea atât de justă a lui Onésimé. Redus că „Unguril au păstrat toate instinctele lor nomade“ e justificată de rolul lor, în asuprirea populaţiunilor de altă rasă.

Nicăeri antipatiile de rasă nu sunt mai intense decât la Bulgari.

Cântecul care l auzi din gura tuturor copiilor bulgari arată clar sentimentele bulgarului faţă de vecinii săi: „Grecul este un câne, Sârbul un măgar, Albanezul un lup, Turcul un porc, numai Bulgarul este om“. Omoară câinele, biciueşte măgarul, rupe coltii lupului, bate porcul şi lasă-i să pască sub conducerea vu turilor Rocopului şi ai Olimpului.

Nu putem trece sub tăcere nici lupta de secole dintre Irlandezi şi Englezi.

Din epoca în care Saxon Cromwell vindea tinerele Irlandeze ca sclave, dădea foc Irlandezilor în casele lor şi masacra pe prizonieri şi până acum, nu e absolut nici o schimbare.

Proverbul: It is not felony to kill and Irishman, (Nu calci legea dacă omori un irlandez) se păstrează şi astăzi.

Deviza Flamanzilor a căror origine germană nu e contestată de nimeni: „Wat Walsh dat is falsch, sla dot!“ — ceia ce e valon e nesincer, omoară-l! — nu e decât una din multiplele expresiuni ale cruzimei germane.

Injuriile exprimate în latineşte de scriitorii bavarezi cu privire la Welchi, corespund dispreţului pe care-l găsim, la intelectualii şi pedagogii Germaniei de astăzi.

In Alsacia, numele de Schwab (svab) era aplicat tuturor Germanilor întovărăşit de un epitet, care reprezenta vitiile principale, pe care poporul francez le atribue în Alsacia, germanilor.

Refrenul cel mai popular în Alsacia e: „Nu lăsaţi să intre Germani în casă (Lasst mehr nur kein Schwabe ins Haus).

Alexandre Dumas în „La Terreur prussienne“, apărută după răsboiul Germaniei contra Austriei (1866) cât şi Lavisse mai târziu descriu acelaş sentiment de antipatie, cultivat sistematic în tot învăţământul German.

S'a căutat să se expuie cauza acestor antagonisme irreductibile prin conflicte de interese, prin deosebiri de caracter. In realitate nu sunt decât repulsiuni specifice de ordin instinctiv.

Asupra acestei repulsiuni instinctive n'au influenţă nici comunitatea limbei, nici religia, nici interesele apropiate. Kabilii de rasă berberă şi Marocanii de rasă barbară deşi duc o viaţă asemănătoare şi au aceiaş religie totuşi fiind de rase deosebite nu pot ajunge la înţelegere.

Cela ce arată că antagonismul acesta nu-şi trage originea decât din diferenţele biologice şi psihologice ale organismului şi din mentalitatea moştenită a fiecărui popor.

Răspuns la o întrebare răspicată

Un membru al partidului național din Ardeal, a declarat următoarele ziarului „Lupta" ca răspuns la întrebarea, făcută de „Epoca", dacă, partidul național se gândește să fuzioneze cu una sau mai multe grupări din vechiul regat, părăsind astfel caracterul său regionalist:

„Eliminați elementele cu cari din motive de incompatibilitate morală nu puteți lucra și înțelegeți-vă între d-voastră. Noi am încercat să vă punem de acord. N'am reușit până acum. Poate reușiți singuri și atunci coaliția va fi aproape gata..."

Precum se vede vechiul cântec cu „incompatibilitatea morală" cu care foștii membrii ai consiliului dirigent ne tot impuiază capul de vre-o doi ani de zile.

D. Grigore Filipescu directorul Epocei, răspunde la rându-i domnului cu incompatibilitatea:

„Incontestabil că aceasta constitue o soluție, și poate una bună. Dar fruntașii partidului național nu trebue să-și facă iluzie. Ei se vor afla în fața a două coaliții în vechiul regat, una națională, cealaltă mackenzenistă, între care ei vor avea de ales.

Și presupunem că nimeni nu va pricepe mai bine incompatibilitățile morale care despart ambele tabere ca d. Maniu, căci n'am uitat că în Septembrie 1919, președintele consiliului dirigent refuza să colaboreze cu d. general Averescu din cauza unei scrisori pe care acesta o adresase d-lui Lupu Kostake.

Am învinuit atunci pe d. Maniu de a fi rău informat și evenimentele au dovedit că am avut dreptate, căci două luni în urma guvernului Averescu intra în guvernul Vaida, n'am făcut însă necinstea d-lui Maniu, de a-l crede în stare să ascundă antipatiile sale pensonale sub masca unui naționalist bolnăvicios.

Așa dar în Septembrie 1919 d. Maniu refuza să colaboreze cu d. general Averescu, pe motivul că aceasta trimisese o scrisoare unui român, fost ministru sub ocupațiunea germană; iar în Iunie și August 1922 d. Maniu tratează acorduri pe deoparte cu d. Marghiloman și pe de alta cu d. Mihalache, care a declarat de curând la o agapă prietenească că de d. Stere nu se va putea despărți în veci vecilor. (Deci și când viitoarea anchetă în cazul Stere va stabili vinovăția acestuia.

Ce va face d. Maniu în fața celor două grupări pe care i le conturează atât de lămurit, directorul ziarului Epoca?

Va apuca la dreapta sau la stânga?

Răspunsul putem să-l dăm de pe acuma: D. Maniu va sta să se mai gândească.

Unul care pleacă...

Dl dr Lupu pleacă.

Se duce tocmai în America de unde i-am ura să nu se întoarcă decât peste doi-trei ani când România va fi perfect restabilită, când viața ei va fi complect normalizată, când desordinele pe care le va mai provoca ilustrul agitator bolșevic, nu vor mai încurca munca de refacere a oamenilor serioși, ci vor servi cel mult să distreze pe amatorii de spectacole carageliene.

Dar o întrebare ne tot plictisește de când svonul plecărei dlui Lupu s'a tot înfiripat prin gazete: De ce o fi plecând scandalosul politician, tocmai acum în preziua așa ziselor mari campanii opoziționiste, când prezența lui era poate necesară la sate pentru a asmuți și a isca conflicte între public și jandarmi, potrivit cu ideologia partidului, pe care acest zurbagiu îl conduce în devălmășie cu dnii Mihalache și Stere?

Răspunsul ni-l dă însuși vestitul agitator prin monitorul scandalurilor proprii.

„Scopul călătoriei mele, scrie ilustrul doctor, pe care sunt dator să-l lămuresc cititorilor gazetei, este cu totul altul. In urma istovitoarei lupte politice din ultimii patru ani, am nevoie de o izolare pentru câtva timp de țara mea, de traiu într'un alt mediu, mai reconfortant, pentru a căpăta de acolo și izvoare noui de energie și noui vederi de ansamblu necesare în lupta politică".

Așa dar Cataveancu a obosit, sau cum singur spune, s'a istovit. Are nevoie de medii noui, reconfortante, are nevoie de alt aer, poate și de alți doctori.

In America acolo, orice „oboseală" se vindecă mai ușor ca pe vechiul continent: știința a progresat mult pe toate tărâmurile, în special medicina care vindecă radical orice „surmenaj."

Și apoi nu mai era timp de pierdut.

Pe urmă și de nu l'ar fi grăbit nimic în volajul neașteptat, par'că folosea ceva, dacă rămânea? Doar e om cu experiență de agent electoral învechit în meserie dl dr Lupu: nu vede el că ori ce sbuciume e de prisos? Țara e în deplină și rapidă refacere și cetățenii acestei țări, nu mai pot fi minți așa, la infinit.

Dar să lăsăm cuvântul mai departe drului Lupu:

„Mai e și un alt motiv: relațiunile strânse dintre popoarele moderne și interdependențele materiale și morale ce se stabilesc între toate țările globului, fac necesare călătoriile oamenilor politici și a exponenților curentelor de idei dintr'o țară, atât pentru propria lor instrucțiune, cât și pentru informarea exactă a restului lumii despre țara de origine. Prea ne cunosc străinii numai prin cele câteva mii de samsari și prin cele câteva sute de politicieni veroși cari, în dezavantajul țării, sunt singurii cari țin contactul cu străinătatea".

Ne-am bucurat degeaba!

Cum? dl doctor se crede într'adevăr „exponentul curentelor de idei din țara noastră și se duce să le comunice și... Americei? Curentele care-i bântue dumnealui prin cap?

Vai, rămâi mai bine dle doctor, nu te duce, vrei să ne faci de râs pe acolo?

Răspândiți „Infrățirea"

Partidul țărănist evoluiază

De la țărănism, prin socialism deghizat, la comunism. Rostul călătoriei dlui Lupu în America, și înțelesul declarațiilor de la ospățul de despărțire. Dl Mihalache se declară pentru politica dlor Stere și Lupu

Dl Dr. Lupu a plecat în America. In momentul când scriu aceste rânduri, omul care își arunca în incinta Camerei portofelul cu cei doi „poli" din care întreține o gazetă de scandal și îi mai rămâne de unde cheltui ca să trăiască fără nicio ocupațiune lucrativă, acest om plutește pe valurile de smaraid ale globului, instalat comod într'un vapor prevăzut cu tot confortul modern.

Dr-ul Lupu se duce să ia „o baie de civilizație". Înțelege oricine, că marelui demagog i s'a scârbit destul mirosind opinca țărănistă. Dr-ului Lupu îi trebuesc noui parfumuri: ceva piele rusească din tăbăcăriile lui Trotzky și consultând miraculosul portofel, în care cei 40 de lei inepuizabili s'au prefăcut ca prin farmec în dolari grei și poate tot așa de inepuizabili, Dr-ul Lupu a luat drumul surghiunului voit.

Dar înainte de a se smulge din atmosfera greu mirositoare a clubului de la „Astoria", dr-ul Lupu, mereu din aceiași 40 de lei și-a plătit o masă colegială, de la care declarațiunile n'au lipsit.

Plecarea în America a Dr-ului Lupu e cel dintâi semn, că activitatea extraparlamentară a fost abandonată și de către partidul țărănist. Din declarațiunile făcute în jurul mesei de despărțire, politica partidului țărănist pare a intra într'o nouă fază, cu totul diferită de cea de până acum.

Astfel Dr-ul Lupu a declarat:

„Plec în marea republică democratică americană, ca să iau, după atâția ani de luptă înlăuntrul țărei, o baie de civilizație. Mă veți întreba poate de ce nu plec în Franța sau în Anglia? Pentcă, d-lor, am convingerea că poporul care va juca rolul cel mai important în lumea de mâine, va fi poporul american."

„Fiind dincolo de ocean, americanii, desbărați de tradiționalismul îngust dela noi au asupra vechiului continent o privire generală, pe care nici un alt popor nu o poate avea".

Adică, se duce acolo pentrucă d-sa nu mai poate suferi „tradiționalismul îngust" al Bătrânei Europe. S'ar fi putut duce spre exemplu în Rusia, unde n'ar fi găsit nici un fel de tradiționalism. D-nul Lupu este însă prudent și preferă deocamdată tradiționalismul mai puțin îngust al republicei Americane.

Pentru politica partidului țărănist aceasta înseamnă că dnul Lupu se dă pe față. Altfel n'ar avea nici un rost o călătorie de studii sociale și politice a unui țărănist român, într'o țară aproape lipsită de țărani, într'o țară de muncitori industriali.

„Tradiționalihmul îngust" al maselor țărănesti îl cam stânjenește. Trebue găsit găsit ceva impunător, ceva care să dea o indiscutabilă autoritate intențiilor de conducător în politica țărănistă și acel ceva nu poate fi decât înaintata stare de civilizație a lumei noui.

D-nul Lupu se va întoarce din America povestind lucruri fabuloase. Va vorbi de case cari „sgârie norii", de trenuri aeriene, de uzine năstrușnice, de teatrofoane, iar între ele va strecura cu dibăcie sentințe sunătoare despre democrație, humanitate, înfrățire generală, avere comună etc.

După toate acestea va avea dreptul, în baza celor văzute, să ceară partidului țărănist o nouă orientare politică. „Trebue mai cu seamă să o rupem cu tradiția, care este îngustă", va spune dnul Lupu. „Partidul țărănist are altă menire decât aceea de a respecta obiceiuri întrate de veacuri în sângele țărănimei.

Țărănimea trebue ridicată. Să nu mai stea în bordeie ca până acum, ci în case cu zeci de etaje, să nu mai utilizeze carul cu boi, ci aeroplanul; să nu se mai ducă la cârciumă pentru a asculta discursurile agenților noștri, ci din toate unghiurile țării să mă asculte la telefon cum îi vorbesc dela „Maiorul Mura".

„Dar pentru toate aceastea, va încheia dsa, trebue să nu uităm că Lenin nu a ajuns degeaba nebun în chilia lui dela Petro-Pavlovsk."

Cea ce ne întărește în credința că partidul țărănist va intra cu totul sub influența ideilor politice ale Dlor Lupu și Stere, este faptul că la același ospăț, dl Mihalache, care era socotit ca stând mai aproape de cugetarea și simțirea masselor țărănești, a mărturisit că recunoaște ascendența morală și politică a celor doi răspânditori de idei comuniste în partidul țărănist.

Iată, după relatarea „Aurorei", deci fără putință de desmințire, declarația dlui Mihalache:

„D. Ion Mihalache ridicând paharul pentru d-rul Lupu, declară că sarcina, care se oferă, este cu deosebire grea. D-rul Lupu este o personalitate puternică, *a cărei supleere în partidul țărănesc este cu neputință.*

„Ceea ce mă leagă de d-rul Lupu — spune d. Mihalache — este nu numai o veche prietenie personală și o tovărășie de credințe politice, ci și, mărturisesc, o chestiune de interes: d-rul Lupu este indispensabil izbânzei mișcărei țărănești.

„Aș considera drept cea mai mare crimă din viața mea să mă despart vreodată de D-rul Lupu și de Stere."

Cu aceste declarațiuni, dl Mihalache a ținut să dea o desmințire categorică celor ce îi atribuiau rolul de reprezentant real al mentalității țărănești în partidul țărănist. D-sa se declară solemn pentru politica „democrată" a dlor Lupu și Stere, care, după întoarcerea dlui Dr. Lupu dela „baia de civilizație" va fi însăși politica partidului țărănist.

Oricum, călătoria întreprinsă în „America" de omul cu portofelul miraculos a folosit la ceva. Ea va pune în adevărată lumină politica partidului care se intitula țărănist fără a avea nimic comun cu masele țărănești. **A. R. Gus**

REZULTATUL politicei de fantezii

Cum se tratează între ele partidele de opoziție coalizate de dl Maniu

Pentru cei cari mai cred încă în armonia partidelor de opoziție așa cum au vrut să o acrediteze oficioasele și sem-oficioasele partidului național este destul să reproducem rândurile adresate de către ziarul „Aurora", oficiosul partidului țărănist, confratelui „Indreptarea", ziarul partidului poporului.

Iată-le:

„Oficiosul d-lor: Tăslăoanu, Schuller, Citta Davilla, Iliescu Brânceni, Marcel Bibiri-Sturia, Deleanu, al puşcăriaşilor mai mărunți: Berea, Șendrea, Boșman, Gherovici, etc. și al diverselor lichele No. 1, 2, 3, 4, 5 ș. a. m. d. pare surprins că i-am relevat antisemitismul într'un scurt articolaș.

„Ca să ne găsească un nătâng nod în papură „Indreptarea" crede că noi luăm apărarea îmbogățiților de război. O atare suspiciune e cu atât mai bizară cu cât noi am fost totdeauna adversarii partidului averescan."

Din felul cum apreciază „Aurora" formația politică a partidului poporului, e suficient să vedem câtă seriozitate politică se poate acorda dlui Maniu, care în dorința sa de a juca roluri de conducător politic, avea naivitatea să creadă în realizarea unui Bloc antiliberal al partidelor de opoziție.

Antiliberale sunt în adevăr toate partidele de opoziție. Dar dl Maniu nu trebuia să uite că ele sunt în același timp între ele antinaționaliste, anti țărăniste, antisocialiste, antiaverescane, antitakiste, anti-marghilomaniste, antiiorghiste. Numai dorința unei concilieri a tuturor acestor mici deosebiri de vederi politice și mari deosebiri de interese de partid sau personale, nu putea să aducă rezultatul urmărit de șeful partidului național, cu atât mai mult cu cât d-sa nu pornise la ideea blocului antiliberal dintr'un principiu superior tuturor principiilor de bază ale tuturor programelor partidelor de opoziție.

Dl Maniu a dovedit încăodată că nu se poate apropia de realitățile vieții noastre sociale și politice. Partidul național s'a compromis de două ori în mai puțin de șase luni în acțiuni și agitații copilăroase. Astăzi situația sa este cu mult inferioară celeia pe care o avea după înfrângerea suferită în alegerile generale. Activitatea extra parlamentară i-a îndepărtat și cele din urmă simpatii populare, guvernul și-a continuat liniștit opera de consolidare, iar partidele de opoziție au rămas și mai departe luptându-se între ele.

Pierderea cea mare însă pe care dl Maniu a adus-o partidului național cu politica sa de fantezii, este dovedirea lipsei oricărui criteriu moral în alegerea prietenilor și armelor de luptă. Și această lipsă nu se poate înlocui cu nimic.

Informaţii

Sâmbătă 19 şi Duminecă 20 August 1922 vor avea loc în parcul oraşului mari serbări veneţiene date în beneficiul orfanilor de război din Ardeal. Dat fiind scopul acestor serbări, nu ne îndoim că publicul clujan va şti să-şi dea concursul său pentru reuşita lor. Intrarea în parc liberă.

▪

Zilele acestea a plecat spre Argentina un mare vapor încărcat cherestea de brad.

Faptul acesta are pentru noi o dublă însemnătate. Tinde să strângă mai puternic legăturile noastre economice cu statele Americei de sud şi crearea unui debuşeu pentru produsele lemnoase de brad.

▪

In legătură cu împroprietăririle pe care guvernul intenţionează să le facă în nouile ţinuturi alipite, Marele Stat Major al Armatei, a dispus trimiterea de ofiţeri ataşaţi pe lângă comisiunile de ocol, pentru verificarea situaţiei militare a celor ce urmează să fie împroprietăriţi.

Lucrările pentru judecarea apelurilor făcute de proprietari sau săteni, împotriva deciziunilor de expropriere, vor începe dela 15 August a. c.

▪

La şcoala superioară de comerţ a statului din Haţeg, judeţul Hunedoara, au început înscrierile pentru viitorul an şcolar.

In şcoală va funcţiona şi internat în care în schimbul unei plăţi modeste elevii vor primi o întreţinere sănătoasă şi supraveghere atentă.

La cerere direcţiunea şcolii dă informaţii mai amănunţite.

▪

In ziua de 15 Septembrie a. c. se va ţinea concurs pentru primirea celor 25 elevi în anul I al şcoalei medii de silvicultură din Casa Verde (Timişoara)

▪

D-nul colonel Popovici Nicolae a fost numit prefect al judeţului Mureş-Turda, în locul vacant.

▪

In ziua de 19 August a. c., se va serba la Mărăşeşti aniversarea marei victorii câştigate de români.

▪

Printr'un jurnal al consiliului de miniştri s'a stabilit noul regim al făinei şi pâinei.

Jurnalul, care a fost iscălit, au oriza ministerul de industrie şi comerţ să ia măsuri pe cale de decizii pentru atât în ce priveşte fabricaţiunea făinii cât şi fabricaţiunea şi asigurarea consumului intern cu pâine.

▪

Dl Popescu Daia, inspector general zootechnic, s'a înapoiat eri din Germania, unde a luat măsuri pentru ultimul transport de cai, care urmează să sosească în ţară. Afară de cei 223 de cai şi epe cari au trecut graniţa din spre Germania spre România, ne va mai sosi încă o mie de cai şi epe, până cel mai târziu la 15 Septemvrie a. c.

Sanatorii pentru funcţionarii publici

Societatea „Funcţionarilor publici" a cumpărat câteva corpuri de clădiri în localitatea Ciucea (Ardeal), într'o minunată poziţiune pitorească, pe calea Cişului, spre a servi drept sanatoriu, pentru funcţionarii Statului.

Este primul sanatoriu care se înfiinţează pentru căutarea sănătăţei, salariaţilor publici.

Deasemenea soc. „Funcţionarilor publici", urmează să între în curând în posesiunea a două terenuri de câte 5 ha., unul la Tekirghiol şi altul la Amara, — terenuri date de stat — unde se vor construi câte un mare sanatoriu model.

▪

Ministerul muncii a fost înştiinţat că greva lucrătorilor chelneri din Oradia-Mare a încetat.

Lucrul a fost reluat pe baza condiţiunilor stabilite de comisiunea de arbitraj, care a stabilit noui condiţiuni de muncă şi salarizare în localurile de consumaţie.

▪

La Budapesta se află pentru stabilirea ordinei numai jandarmi.

Poliţia maghiară a prevenit comandamentele să dea ordinul ca toţi oamenii în stare de a purta arma să se retragă la un caz de control pe care aliaţii ar încerca să-l facă din punct de vedere al dezarmărei.

▪

Ministerul de industrie şi comerţ primind mai multe reclamaţiuni contra directorului băilor de la Ocna Sibiului a trimis un inspector să anchieteze la faţa locului.

▪

Se studiază la „Casa pădurilor" de pe lângă ministerul domeniilor, trecerea fondului pădurilor de 31 mii jugăre, dela Chevereşul Mare (jud. Timiş-Torontal), sub controlul acestui departament.

▪

„Societatea Anonimă pentru îngrăşarea porcilor şi industria cărnei din Gheria" cumpără în permanenţă pe lângă preţurile pieţei, din proprietatea domeniilor, porci şi tot soiul de cereale în cantitate nelimitată şi vinde porci graşi precum şi alte producţii prelucrate din porci. 1515

▪

Revizoratul şcolar al judeţul Cojocna a convocat în zilele 10 şi 11 Septembrie a. c. pe toţi învăţătorii de stat comunal şi conducătoarele grădinilor de copii din judeţul Cojocna la conferinţele oficiale învăţătoreşti în Cluj, sala prefecturii judeţene.

▪

Suntem rugaţi să lămurim că d-l Emil Mureşanu, implicat în afacerea cu contingentarea vitelor, nu e identic cu d. dr. Emil Mureşanu, şeful serviciului contencios de la resortul ocrotirilor sociale.

In jurul desfiinţărei Oficiului de Inchiriere

Legea Oficiilor de Inchiriere trebuie modificată, iar nu înlăturată — Două hotărâri cu caracter contradictoriu

Ziarele din Bucureşti aduc ştirea că preşedinţii comisiunilor interimare din ţară au cerut Ministerului de Interne, să modifice legea oficiilor de inchiriere, aducând în sprijinul cererei lor motive mai mult de ordin financiar, de cât motive în legătură cu scopul pentru care au fost înfiinţate oficiile de inchiriere.

Nu suntem în măsură să cunoaştem intenţiile guvernului în această privinţă, totuşi afirmăm că ori care va fi soluţiunea, în aducerea ei va trebui să se ţie seama, că pe lângă legea chiriilor, care reglementează raporturile dintre proprietarii de imobile şi chiriaşi, este neapărată nevoie ca să funcţioneze şi organe administrative, care, sub controlul justiţiei, să posibilă aplicarea legei.

Oficiile de inchiriere, cărora li se cere desfiinţarea, aveau tocmai acest rol. Recunoaştem că deşi ele funcţionează de mai bine de un an, totuşi n'au adus înlesniri îndestulătoare soluţionărei crizei de locuinţe, şi aceasta se datoreşte în primul rând unor lacune pe care le găsim în legea oficiilor de inchiriere, iar, în al doilea rând, lipsei de diligenţă a celor chemaţi s'o aplice.

Noi credem că ar fi mult mai nimerit ca în loc să se ceară desfiinţarea oficiilor de inchiriere, să se ceară de urgenţă reorganizarea lor, cu scopul de a le da numai atribuţiuni de ordin administrativ, iar reglementarea raporturilor dintre proprietari şi chiriaşi să fie lăsată pe seama justiţiei.

Urmând această cale, s'ar evita, de sigur, multe din neajunsurile de astăzi şi mai ales s'ar înlătura, în mod greşit, li s'a dat împuternicirea de a se pronunţa în procesele dintre proprietari şi chiriaşi, de multe ori cu acelaşi obiect, aceiaşi cauză şi purtând asupra aceloraşi persoane.

Este firesc ca în asemenea condiţiuni să se ivească multe anomalii, ceia ce face ca legea să nu-şi producă efectul, iar justiţiabilii să-şi piardă încrederea.

Nu mai departe decât acum câteva zile, judecătoria de ocol din localitate, potrivit nouei legi a chiriilor, a hotărât reinstalarea unui chiriaş într'un imobil, de unde fusese evacuat împotriva dispoziţiilor luate de legiuitor ca chiriaşii să fie ocrotiţi. Este de notat că evacuarea a fost ordonată de oficiul de inchiriere şi confirmată de Tribunalul Cluj, ca instanţă de apel.

Iată deci că, datorită sistemului de astăzi, ne aflăm în faţa a două hotărâri purtând asupra aceloraşi persoane, având acelaş obiect şi acelaşi cauză, dar care se contrazic între ele.

Dacă, după cum spuneam mai sus, s'ar fi dat oficiilor de inchiriere numai atribuţiuni de organe administrative, lăsându-se reglementarea raporturilor dintre proprietari şi chiriaşi pe seama justiţiei, de sigur, că atunci procesul de care vorbim: s'ar fi judecat în primă instanţă de judecătoria de ocol, iar Tribunalul ar fi judecat ca instanţă de apel. Astfel că pricina ar fi decurs într'un mod normal, iar hotărârea echitabilă şi corespunzătoare cu interesul general, ar fi fost, după cum este şi acum, numai aceia dată de judecătorie.

S'a aprobat călătoria cu reducerea de 75 la sută, la Arad şi înapoi viticultorilor pentru congresul ce va avea loc la Arad între 20—29 August a. c.

▪

Ziarul din Praga „Slovensky Denik" desminte ştirea apărută în ziarele cehoslovace cu privire la tratativele care ar fi avut loc între România şi Cehoslovacia cu privire la cedarea de către România Cehoslovaciei a oraşului Sighet.

Informaţiunea aceasta a ziarelor cehoslovace, desmintită de ziarul amintit, suntem autorizaţi să o desmintim în cel mai categoric mod. Intre România şi Cehoslovacia nu s'au urmat nici când tratative în chestiunea acestei cesionări.

▪

Uzinele „BABI" Werk
RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz şi cărucioare pentru copii. Timişoara, strada Moţilor Nrul 1. (1563)

Presa engleză şi eşuarea conferinţei

Londra. — Ziarele engleze comentând desacordul dela Londra, refuză să vadă în el încetarea Antantei cordiale. „Times" scrie, că poporul englez va pricepe după eşuarea conferinţei că în fruntea guvernului englez trebue chemat un om nou.

Stiri din Turda

Vizita Dlui Ministru de Justiţie.

Sâmbătă seara, la orele 10·30 a sosit în localitate venind dela Tg-Mureş Dl Ministru de Justiţie Joan Th. Florescu, însoţit fiind de Dl procuror General din Tg-Mureş Dr. Ghiocescu. A fost primit în sala mare a restaurantului dela băile sărate din localitate de şefii autorităţilor locale, preoţi de toate confesiunile. A doua zi a vizitat tribunalul local unde s'a întreţinut cu magistraţii şi funcţionarii acestui tribunal, iar la ora 12 a urmat o recepţie la Prefectura judeţului unde dl Ministru a primit delegaţiuni de ţărani, muncitori, meseriaşi, pe şefii autorităţilor şi bisericilor de toate confesiunile, cu care au vorbit în parte. După amiaz, însoţit de dl Prefect al judeţului şi celelalţi oaspeţi veniţi cu D-sa, dl Ministru a plecat spre Câmpeni, iar de acolo spre Abrud.

Speculade pe pieţele şi din restaurantele din Turda.

De câtva timp se simte în acest oraş nevoe de a se fixa preţuri maximale la zarzavaturi, păsări etc., pe care autorităţile locale nu s'au prea grăbit până în prezent a le fixa, lăsând cu această ocaziune ca speculatorii să-şi facă mendrele lor speculând biata populaţiune aşa cum voesc ei. De exemplu: ardei verde se vinde 3—4 la un leu. O varză de 1—2 kgr. 4—5 lei bucata, 2—4 morcovi 1 leu, pepenii 4—7 lei kgr, oule 1.25—1.40 bucata, laptele 5—7 lei kgr, etc. iar în restaurante specula a devenit de nesuferit; o felie de pepene verde 6—8 lei, un porumb fiert 3 lei.

Credem că a sosit timpul ca autorităţile locale să se îngrijească mai mult de populaţiune, căci acum este toiul legumelor, fructelor etc. şi să ia cât mai urgent măsurile severe pentruca specula să nu se lăfăiască sub ochii nepăsători ai administraţiei.

Starea timpului în judeţul Turda-Arieş

De câtva timp se simte nevoia de ploaie. Porumburile din cauza lipsei de ploaie la timp sunt slabe, celelalte semănături se prezintă bine. Se continuă cu transul păioaselor şi treeratul lor. Pe alocurea au început să se facă arăturile de toamnă.

Corespondent.

PRECIZIUNE ŞI ELEGANŢĂ
CELE MAI NOI MODELE

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brăţară
— în argint, aur, platină —

Se găsesc de vânzare numai la

Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piaţa Unirii. — Telefon 643 şi 850.

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin

UNIO

Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

S'au deschis Antrepozitele FRENKEL Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)

O cerere dreaptă

Comercianții din Cluj stingneriți în operațiile lor din cauza lipsei de știri exacte asupra valutei. Intervenția „Uniunei Industriașilor" la București

In împrejurările de față, mai mult de cât ori când s'a dovedit ca o necesitate absolută pentru bunul mers al comerțului unei țări, ca negustorii și industriașii în orice moment să fie puși în curent cu operațiunile de bursă și mai ales să li se facă cunoscut de urgență cursul valutei.

Pentru că e în deobște cunoscut, că tranzacțiile comerciale și industriale în mare parte depind de variațiile valutei.

In alte State cursul bursei este adus de urgență la cunoștința tuturor comercianților cuprinși pe teritoriul acelei țări, prin mijlocirea serviciilor speciale de telegrafie.

La noi în afară de capitală, toate celelalte orașe de provincie nu sunt de loc ținute în curent cu operațiunile bursei, ceia ce pricinuește comerțului însemnate neajunsuri. Cu deosebire însă la Cluj, comercianții sunt puși în curent cu situația valutei abia după două trei zile și chiar atunci pe cale particulară, din care cauză comerțul stagnează, iar de multe ori negustorii sunt siliți să facă operațiuni păgubitoare comerțului lor.

Dar un alt neajuns și mai mare care decurge din aceasta stare de lucruri, este că în lipsă de informațiuni oficiale, rău voitori răspândesc știri neîntemeiate cu privire la cursul valutei, determinând astfel de multe ori o adevărată panică în orientarea pieței financiare.

Urmarea firească a răspândirei acestor informațiuni tendențioase, este că prețurile articolelor necesare consumației se ridică, astfel că cel care e nevoit să îndure de pe urma lipsei de știri precise, e tot marele public.

In legătură cu aceasta „Uniunea" marilor industriași din Cluj, a intervenit pe lângă autoritățile competinte din București, pentru ca cursurile de valută și devize să fie imediat comunicate prin telegrafia fără fir tuturor orașelor din Ardeal și Bănat.

Cererea aceasta fiind dintre cele mai drepte și având menirea să aducă reale servicii, atât comercianților, cât și publicului, credem că va găsi sprijinul necesar din partea conducătorilor de astăzi, aducând-o la îndeplinire cât mai neîntârziat.

Ultime informații

Prin fir special dela coresp nostru din București

Ora 2 p. m.

Ministrul Moșoiu a declarat că va lua măsuri pentru ridicarea traficului prin Constanța. Se vor lua măsuri pentru clădirea unor noui cheiuri în port și se vor complecta instalațiunile. Se vor înmulți liniile de garaj și se va dubla linia ferată București—Constanța construindu-se un pod nou la Cernavoda. Se lucrează la scoaterea vaselor înnecate pe timpul războiului. Vasele de fier scoase sunt intacte și vor fi întrebuințate după puține reparațiuni.

•

După o telegramă a agenției „Rador", partidul național a decis la Sovata convocarea congresului la Alba-Iulia și atrimis o notă presei în care își explică atitudinea față de guvernul actual și Suveran.

•

Ministrul de interne a primit dela Soroca următoarea știre:

Postul de găniceri din comuna Atachi a fost atacat de o bandă de bolșevici, cu 28 focuri de armă.

Grănicerii au ripostat.

Victime n'au fost.

•

D. dr. Pascal, inspector general sanitar a fost trimis în Ardeal pentru a inspecta serviciile sanitare de acolo și modul cum se aplică măsurile luate în combaterea epidemiilor.

•

D. V. P. Sassu, ministrul comerțului și industriei a comunicat Camerei de comerț din București că la congresul Camerelor va asista personal împreună cu directorul general al comerțului.

•

Ministerul de instrucție a decis ca în localitațile din Ardeal, unde nu sunt învățători, să fie întrebuințați preoți, plătindu-li-se pe lângă leafa de preot și cea de învățător.

•

Primăria orașului Iași a cerut ca în Uniunea orașelor din România Iașii să fie egal representant cu București.

•

In camera italiană desardinile condină. Fasciștii au hotărît să facă opoziție oricărui guvern ieșit din camera actuală. Suvernul Facta a căpătat vot de încredere

•

Consiliul de miniștri francez sub președenția d-lui Millerand a notificat d-lui Poincaré, că Franța nu admite nici o știrbire a programului hotărît la Paris.

Cronica medicală

Noul tratament al sifilisului

Niciio boală n'a interesat și nu interesează mai mult actualmente pe toți, ca sifilisul și tuberculoza. Cum ambele aceste flagele sociale au luat avânt acum după război chiar la noi, e natural că ele să contitue o chestiune de interes general. Ravagiile sifilisului șunt mari și înfricoșătoare, de aceea lupta și străduința învățătorilor și a medicilor e îndreptată în direcția aflărei unui medicament pentru *apărarea* de otrava sifilitică a individului sănătos, pentru stăvilirea cât mai repede a infecții începute și pentru vindecarea definitivă a leziunilor sifilitice deja existente netratate sau incomplet tratate. In această direcție a lucrat și cunoscutul profesorul C. Levaditi, de acum 2 ani împreună cu colaboratorul său Sazerac. Intr'adevăr acești autori reluând cercetările lui Balzer (1889) asupra acțiunei terapentice a bismutului asupra sifilisului, au ajuns după numeroase încercări a stabili acțiunea tartrobismutatului de Sadin și Potasin (T. B. S. P.) cantitatea necesară de injectat și modul de aplicare. Incercările clinice, pentru prima oară, au fost făcute de Fournier și Guenot. Medicamentele încercate cu bază de bismut au fost TREPOLUL și NEOTREPOLUL. Trepolul fabricat în Laboratoarele Chenal și Douilhet Paris au fost experimentat și la Cochin (Paris).

Ce este Trepolul?

E un medicament spiricid cu bază tartrobismutatul de Sodiu și Potasiu, ce conține aproape 64 la sută Bismut. Prezintă o putere curativă mare și evidentă față de manifestările de sifilis primar (șancre) și sifilis secundar (rozeole, plăci, etc.) Importanța acestui medicament constă în faptul că în puține zile provoacă cicatrizarea radicală a manifestărilor și împedecă recidivele, lucru ce nu se observă nici în tratam. mercurial nici în cel arsenical, nici în cel combinat. Chestiunea importantă e că în urma unui tratament intens, reacția Wassermann din pozitivă devine negativă și așa rămâne.

Cum se fac injecțiile și în ce cantitate?

Injecțiile se fac numai în mușchi, după o tehnică ușoara și nu sunt dureroase. La adulți se injectează la fiecare 3 zile 2 cmc. adecă 20 ctgr. medicament și se continuă astfel până la cantitatea totală de 3 gr. pe o serie. Dacă R. W e —, se întrerupe. Autorii recomandă însă că e mai prudent să se facă 3 serii (9 gr. total). La copii se face la 4 zile și numai 0,025 mmgr deodată. La sugaci e necesar 1 cm3.

Ce este Neotrepolul?

E un produs fix, inalterabil, perfect preparat, cu bază de Bismut, într'un mediu izotonic și conține cam vre-o 96 la suta Bi. E mai indicat în formele de sifilis terțiar și la ce fără leziuni aparente dar cu R. W +. E prin urmare și preventiv.

La adulți se injectează o serie cu cantitatea totală de 3 gr., adecă 0.15—0.20 ctgr. la 3 zile (1 cmc—1 și jum.). Se începe cu 1 și jum. cmc. Chiar dacă R. W devine — să se facă 3 serii, la interval de 14—21 zile. La copii se face numai Trepol.

Precauțiile ce trebuesc luate:

Să se spele gura și dinții de mai multe ori pe zi cu un praf de dinți cu bază de peborat de Sodiu 20 la sută și să se facă gargară des cu apă oxigenată. Medicul trebue să aibe în vedere nu sunt așa de grave de al... mercuriale și să controleze funcția rinichilor.

Localizarea și eliminarea

medicamentului injectat. Autorii au arătat că Trepolul cât și Neotrepolul se localizează în ficat rinichi, splină, creer, glandele salinare și licidul cefalorahidi-du-și elimină prin urină, tub digestiv și sudoare după 18—20 ore și cel mai târziu după 26—25 zile, după terminarea tratamentului. Se înțelege așa dar acțiunea lui.

Experiențele contiuuă și în clinicile și spitalele noastre, rezultatele stiințifice se vor comunica.

Dr. Od. Apostol

TELEGRAME

Accidentul lui D'Annunzio

Roma. — Poetul d'Annunzio a suferit un grav accident la vila sa din Gardone pe Riviera italiană, căzând și rănindu-se serios, la cap. Medicii sunt rezervați privitor la diagnoza pacientului.

Presa franceză și eșuarea conferinței dela Londra

Paris. — Ziarele franceze atribue unanim nereușita tratativelor din Londra intransigenței de neînțeles a lui Lloyd George privitoare la moratoriul german. Presa franceză aprobă deplin atitudinea d-lui Poincare scoțînd în evidență caracterul deosebit de împăciuitor al delegației franceze. Ziarele adaogă, că Poincare nu putea urma pe Lloyd George fără să trădeze interesele Franței. „Le Journal" aprobă refuzul lui Poincare de a prelungi în mod inutil o iluzie semnând un proces verbal înșelător asupra acordului nerealist „Petit Parisien" regretă, că Franța și Anglia au dat spectacol lumii de neînțelegere asupra metodelor pe când asupra obiectelor erau înțeleși. Celelalte ziare își exprimă părerea, că dezacordul actual nu va șterge amintirea luptelor frățești eroice contra inamicului comun. „Matin" spune că atitudinea d-lui Lloyd George e o consecință a convingerii, că Franța se jenează de o combinație politică engleză care urmărește transformarea Europei într'o colonie. „Figaro" declară, că discuțiunile dela Londra au fost un foc de artificii din Partea lui Lloyd George, care dinaintea s'a înțeles cu Germania pentru acordarea moratoriului fără garanții. Franța trebue să'și strângă rândurile pentru întărirea situației internaționale.

Un tratat între Ceho-Slovacia și Ucraina

Chestia neutralității

Un tratat, prin care se urmărește stabilirea relațiunilor economice și comerciale între Cehoslovacia și Ucraina, semnat la Praga de Levitzky, reprezentantul Ucrainei, și de Giersa și Dvorjatchek, reprezentanții Cehoslovaciei, a fost ratificat de comitetul central executiv al Ucrainei.

In tratatul acesta puterile contractante se angajează reciproc să păstreze neutralitatea în cazul unui conflict ce ar surveni între una din puterile contractante și o a treia putere.

Recunoașterea de jure a ambelor guverne n'a fost prevăzută în tratat.

O reprezentanță diplomatică va fi stabilită de Cehoslovacia la Karkow și o alta de Ucraina, la Praga.

Oaspeți francezi la Vălenii de Munte

La 20 August vor veni la Vălenii de Munte distinși oaspeți francesi, profesorii Gentil și Bouchard, cari vor face și câteva lecții la Universitatea populară.

D-nul Gentil, o celebritate în științele geografice, va vorbi despre „Geografia fisică a Europei".

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La Librăria „Cartea Românească" Piața Unirii No. 7.
La *Friedmann* Stăniloiu Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Cent.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Nővérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului2

O convenție între soviete și Enver Pașa

Constantinopol. — O convenție a fost semnată între soviete și Enver Pașa și guvernul din Angora. Enver a fost însărcinat cu protecția intereselor rusești și turcești în Bucara.

Cititi „Infrățirea"

No. 13. Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290. Lloyd 272

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţa publică că pentru concesionarea şi darea în exploatare a

Restaurantului din staţia Oradea-Mare

S'a decis a se ţine licitaţie publică la Direcţiunea 4 Regională Cfr. Serv. P. Cluj în ziua de **26 August a. c.** orele 11 a. m. in condiţiunile următoare:

I. Concesionarea acestui restaurant se va face cu începere dela data de 1 Septemvrie 1922 st. n. II. Termenul exploatărei Restaurantului este de doi ani. III. Preţul concesiunei dela care începe licitaţia este de Lei 100.000 anual.

Ofertele vor fi timbrate, închise în plic sigilat şi trimise sau depuse în ziua licitaţiei până la ora 10 a. m. la adresa indicată mai sus cu menţiunea pe plic:

„Ofertă pentru Restaurantul din staţia Oradea Mare", licitaţia din ziua de 15 August 1922.

La licitaţie se vor putea prezenta:

Invalizii de războiu şi restaurantieri particulari toţi însă trebue să dovedească cu acte în regulă că au condus efectiv un restaurant de lux sau principal timp de cel puţin trei ani invalizii de războiu vor fi preferiţi la oferte egale faţă de restauranţierii particulari.

ACTELE:

1. Actul prin care să probeze că sunt cetăţeni români şi această dovadă se va face, fie prin prezentarea unui certificat dela Primăria din care se rezultă ca este cetăţean român sau naturalizat fie prin prezentarea oricărui alt act dovezilor că este înscris în listele electorale.

2 Actul de naştere.

3 Actul dovezilor că nu a suferit nici o condamnaţiune pnnală şi că nu au fost faliţi act emanuat dela Tribunalele respective.

4. Actul că în prezent să bucură de o bună purtare în societate emanat de autorităile locale.

pe deplin că ofertantul este de profesiune restauranţier şi că a condus efectiv şi în bune condiţiuni cel puţin trei ani consecutivi un restaurant de lux sau principal.

6. O declaraţiune prin care ofertantul să arete că a luat cunoştinţa de „contractul tip. şi de caetul de sarcini pentru concesiunile de restaurante şi bufete din statiile cfr. ediţi 1921 şi de condiţiunile prezentei publicaţiuni şi că le acceptă în tot cuprinsul lor.

7. Chitanţa cassei Regionale cfr. prin care să se constate că ofertantul a depus suma de lei 20.000 ca garanţie provizorie pentru admitere la licitaţie.

Invalizii de războiu vor mai prezenta:

a) un act cu o bună remomandaţiune din partea Oficiului I. O. V.

b) O declaraţiune că vor conduce personal exploatarea restaurantului în tot timpul contractului.

c) Un certificat medical emanat dela Serviciul Medical Cfr. cu sediu în staţiunea Oradea-Mare, prin care să se constate ca sănătatea îi permite a conduce în persoane exploatarea restaurantului.

Ne depunerea în termenul arătat mai sus, a tuturor acestor acte, dă drept Direcţiunei 4 Regionala, să excludă dela licitaţie, pe toţi acei ce nu sau conformat.

Supra oferte nu se primesc.

Actualii concesionarii de restaurante su bufete de prin staţiunile cfr. Invalizi de zăzboiu sau particulari, a căror contracte, nu espiră până la data licitaţiei, precum şi foştii concrsionari cfr. a căror contracte au fost reziliate forţat din causă relei conduceri sau a neregulilor nu sunt admişi la licitaţie.

Nu intră în aceasta categorie acei concesionari cari mai conduc restaurante pe baza prelungirei acordată de Decretul lege No. 1420 din anul 1920 şi ale căror contracte încetează definitiv la 6 Maiu a. c. I. St. Gheorghe:

Pentru orice alte informaţiuni doritorii se vor primi la ser. R din Direcţiunea 4 Reg. unde vor putea lua cunoştinţa şi de contractul tip şi caetul de sărcini.

Cluj, la 12 August 1922

DIRECŢIUNEA 4 REGIONALĂ
CLUJ.

2083

Sezonul din SINAIA, cea mai pitorească staţiune climaterică, este favorizat de un timp admirabil.

Distracţiunile numeroase au atras şi anul acesta cel mai select public din ţară.

Pe lângă obişnuitele atracţiuni ca:

Dancing, Jazz-Band, Cercle-Privé,

va debuta cu începere dela 6 August a. cor. o excelentă trupă de comedii sub conducerea D-lui **I. FOTINO** dela Teatrul Naţional din Bucureşti, cu concursul Doamnei Tantzi Cutava Barozzi şi altor artişti de seamă dela principalele teatre din Capitala

Repertoriul este compus din excelente comedii franceze, cari au fost jucate cu mult succes în teatrele din Paris.

2076

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE

Lloyd 888 2079

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcţiuni de Mori
Atelier de Motoare şi maşinării
203
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

Tablile de asbest „Meteor"
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire şi reparare şi e mai bun şi mai eftin ca cel de tinichea.
Se capătă la 1883
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oşorheiu jud. Bihor.

Dr. Simion Mândrescu, prof. universitar şi deputat intre alegătorii din ţinutul electoral Reghin

Reghinul, a avut fericirea în 12 August, să salute pe D-l ministru al justiţiei J. Florescu, venit pentru a face inspecţie la judecătoria de ocol din oraş. Dorim ca toţi miniştrii să facă la fel, venind în faţa locului, atât în Ardeal, cât şi în celelalte provincii alipite la Ţara-Mamă, pentru a se convinge despre necesităţile poporului.

In 13 August, a avut fericirea să salute pe D. profesor universitar, Dr. Simion Mândrescu, deputat al ceriului electoral Reghin.

Des de dimineaţă veniau delegaţiile celor mai depărtate comune de pe Valea Murăşului de sus pentru a saluta pe fiul ţinutului, azi mângâitorul neajunsurilor lor, deputatul lor. Sala festivă a oraşului Reghin, era archiplină, când întră D-l deputat, salutat de mulţimea, ce nu mai avea încăpere în sala festivă.

D-l deputat într'o vorbire, ţinută pe limba poporului şi pe înţelesul lui, arată starea mizerabilă în care era ţara când frânele cârmei au ajuns în mâinile partidului din care face parte, arată cât de mult era discreditată ţara Românească, înaintea străinătăţii, când guvernul de azi a primit cârma ţării, arată cum se fereau, toate celelalte state, de a da credit ţării, până şi Anglia, liata noastră . . . şi deşi guvernul de azi, e de scurtă vreme la cârmă, în urma priceperei probate, ce o are, a recâştigat ţării creditul moral şi material, ce se cuvine unei ţări bogate, binecuvântate, cum e România Mare. In special priceperei financiare a ministrului de finanţe Vintilă Brătianu, trebue să-i mulţumim, că banul nostru şi-a recâştigat valoarea ce mereu i-se ridică, pe piaţa financiară mondială; arată că ministerul de azi, prin o bună chibzuială, după socoata făcută, speră a plăti toate datoriile ţării, în termen de şapte ani.

Dl deputat pune în vedere alegătorilor săi: nizuinţele democratice ale guvernului de a împărţi pământ poporului si e mândru că legea agrară este opera guvernului de azi. E greu a face destul la toţi, căci dând pământ unuia superi pe altul, drept acela a-i îndestuli pe toţi e cu neputinţă, trebue să avem cu toţii, ca interesele noastre private să le subordonăm intereselor mai înalte ale patriei.

Face dl deputat menţiune de starea înapoiată a şcoalei. Pe baza studiilor făcute află că aproape o sută învăţători, reclamă de urgenţă, numai cercul său electoral. Fiind d-sa chemat de a se îngriji de şcoli, va stărui cu insistenţă, ca învăţământul primar să primească puteri didactice, pentru a da lumină poporului multă vreme înbagi; arată ca d-sa, ca fiu ai cărui strămoşi erau înbagi, ţinuţi în întunerecul neştiinţei veacuri de arândul, azi când a ajuns etapa cea mai înaltă a culturli, profesor de universitate, ştie ce înseamnă lumina su letului, şcoala mai cu seamă azi, când atâţia profeţi falşi, mincinoşi, se învârt în societate, îmbătând cu vorba masa mare nepricepută. Cu multă dragoste faţă de şcoală, arată interesul D-sale faţă de ridicarea unei şcoale primare cu patru puteri didactice în Reghin, unde azi nu este şcoală primară de Stat română, dar pe toamnă îşi va lua fiinţă, ca pregătitoare pentru liceu, căci numai aşa va putea face liceul munca serioasă, ce e chemat să o facă, dacă va avea elevi, cu pregătire necesară din clasele primare. Invită pe săteni să-şi trimită copiii ce au de gând a-i da la liceu, la această şcoală, cu menire atât de măreaţă.

Arată dl deputat interesul viu, ce-l are faţă de copiii ţinutului, pentru a le ridica şi internat şi liceu, atât pe seama băeţilor, cât şi pe seama fetiţelor, făcând apel la sentimentul de jertfă al poporului, rugându-i să se constitue, în „Eforii şcolare" fiecare în comuna sa, cari se dea tot sprijinul lor, prosperării, învăţământului. Speră, că în doi trei ani, va ridica cu ajutorul guvernului şi al poporului din ţinut: local potrivit pentru adăpostirea şi luminarea fiilor acestui ţinut. Asemenea speră că va putea face achiziţie de puteri didactice alese pentru şcoala liceală.

Chestia cea mai ardentă este pentru ţinutul montan al Mureşului de Sus: alimentaţia, căci în partea de sus a Mureşului, bucatele ce se produc, niciodată nu acoper necesităţile ţinutului. Pentru ca alimentaţia să uşureze şi mai mult, invită comunele să se organizeze în cooperative sătesti, cari să îngrijească de necesităţile lor proprii, din centrala, ce contemplează a se înfiinţa în Reghin.

Roagă pe fiecare, ca cele auzite să le ducă, ca un salut al D-sale, în fiecare comună, rugându-i ca cu toţii să se dedele la muncă cinstită, căci numai asa, muncind fiecare în branşa sa, în brazda sa cinstit, va putea fiecare, să se bucure de roade falositoare spre binele neamului şi fericirea scumpei noastre patrii.

Unul din cei de faţă.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

CĂUTĂM o D-șoară perfectă în dactilografie și stenografie cunoscând la perfecția limba Română și Germană. Doritoarele să se prezinte în persoană la Banca Marmarosch secția alimentației. 2081

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară

Soc. An.

Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

◆

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.

Lloyd 605 1819

Articole frumoase de drogherie au sosit la parfumeria

D'or

Cluj, Piața Unirii No. 5. 1385

Depositul fabricei de tricotaje

„Helios"

Cluj, Piața Unirei No. 7

Mare asortiment de tricotaje ciorapi și mânusi Prețuri originale de fabrică. Radio 2559 2051

I. NACHT

Societate în nume colectiv

Sucursala CLUJ

Piața Cuza-Vodă 12

◆ 2073

METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA

EN-GROS.

Telefon interurban 6-53.

Adr. telegr. METALNACT.

Reclama este sufletul comerțului

Publicațiune.

Toate obiectele depuse ca **amanet** cu scadența până la 28 Iulie a. c. și **nerescumpărate** în termenul legal, **se vor vinde** prin licitație publică forțată, ce se va ține **la 30 August 1922**, în localul casei, din Calea Victoriei No. 25.

Casa de Imprumut pe Amanet
Victor Iliescu.

Concurs

Caminul de ucenici români din Tg.-Mureș primește pentru anul școlar 1922—23 începând cu 1 Septemvrie 1922 în total de 60 de băeți dintre cari 40 băeți ai școalei arte și meserii din Tg.-Mureș iar 20 ucenici la diferite meserii.

Întreținerea în camin a acestor băeți este gratuită. Condițiunile de primire sunt următoarele:

a) Pentru elevii dela școala de arte și meserii:
1. Extras de botez,
2. Certificat de paupertate.
3. Certificat de studiu.
4. Declarație din partea părinților că în caz când elevul părăsește școala înainte de terminarea cursurilor părintele se obligă a înapoia spesele de întreținere a acestui camin.

b) Pentru ucenici de meserii:
1. Extras de botez.
2. Atestat de paupertate.
3. Atestat de 4 cl. primare.
4. Atestat de revaccinare.

Se cere ca cel primit să aducă cu sine un rând de haine, sehimburile necesare, vestminte de pat, și tacâmurile complect (1 lingură, 1 furculiță, 1 cuțit, 1 farfurie de tinichea lată, 1 farfurie de tinichea adâncă și 1 ceașcă tot de tinichea.

2055 EFORIA CAMINULUI.

Ministerul Instrucțiunii Administrația Casei școalelor.

No. 14698 – 922.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 23 August a. c. ora 11 a. m., se va ține licitație publică, cu termen scurt, pentru darea în intreprindere a lucrărilor de construcție, parțial, a localului Liceului „Mihaiu Viteazul" din Alba-Iulia, în localul acestei Administrații din str. General Berthelot No. 26, cabinetul Dlui Administrator.

Valoarea lucrărilor pentru care se licitează este de Lei 1.000.000·— (un milion).

Licitația se va ține în conformitate cu Legea Contabilității Publice și cu condițiunile generale pentru intreprinderi de lucrări publice.

Domnii concurenți întrunind condițiunile de admitere la licitație, vor depune odată cu oferta sigilată și o garanție de 6 la sută la valoarea lucrărilor, adică Lei 60.000 (șeasăzeci mii) în numerar sau efecte gărantate de Stat.

Se atrage atențiunea Dlor concurenți, ca garanția atât în efecte cât și în numerar se va consemna la Casa de Depuneri sau la Administrația Financiară și recipisa ce li se va libera o vor depune la licitație odată cu oferta.

Devizul, planurile și orice alte informațiuni relative la aceste lucrări, se pot lua în orice zi de lucru dela Serviciul Technic al Administrației între orele 11—13 a. m.

p. Ministru ss. T. IULIAN.

Să să publice. No. 21626—1922 p. Directorul General al Instrucțiunii Cluj, la 12 August 1922.

2084 ss. Dr. AL. PTEANCU.

S'a deschis S'a deschis

Dans de parchet

Seara să petrece cel mai bine în localul

DACIA-BAR

cel mai distins loc de distracție a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.

Radio 2532. 1948

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. Reducere 30% pentru toți funcționarii publici și particulari, precum și familiile lor. 2283

No. 19.720—922. Secția III.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală, că Directoratul General al Instrucțiunii din Cluj pentru anul școlar 1922—23 dispune de următoarele burse:

a) 80 burse pentru studii superioare în Franța, Anglia, Belgia, Italia, Elveția, Ceho-Slovacia, Germania și Austria în sumă totală de 800.000·— Lei.

b) 100 burse pentru studenții și studentele care urmează la școalele superioare din Vechiul regat á 3000·— Lei anual.

c) 100 burse pentru studenții și studentele în litere și științe la Universitatea din Cluj á 3000·— Lei anual.

d) 100 burse pentru studenții și studentele în medicină (65) și drept (35) la Universitatea din Cluj á 3000·— Lei.

e) 40 burse pentru studenții dela Academia Comercială din Cluj á 3000·— Lei.

f) 20 burse pentru studenții dela Academia de drept, Oradea-Mare á 3000·— Lei.

Studenții cari au primit burse în anul școlar trecut în cazul când doresc se primească bursă și în anul 1922—23 vor adresa o cerere la acest Directorat dovedind cu acte:

a) înscrierea la școala și orașul pentru care au primit bursa în anul trecut școlar,
b) frecvența regulată a cursurilor,
c) rezultatul studiilor,
d) depunerea examenilor la cari erau obligați,
e) notele obținute.

Studenții cari încă nu au avut bursă vor anexa la cererea lor actele următoare:

a) certificat de studii și examene,
b) caetul de cursuri,
c) act de naștere și moralitate,
d) certificat medical de sănătate.

Toți concurenți fără deosebire dacă au avut sau nu au avut bursă vor mai anexa la cererea lor un certificat dela autoritățile în drept (primărie, respective secretariate comunale) dovedind starea materială și familiară, specificând în sume reale dările de stat și comunale care le plătesc dânșii și susținătorii (părinții, tutorii) lor, precum și de venitele de care dispun.

Pentru Străinătate vor fi preferiți absolvenți vreunei școale superioare din Țară, dintre începători vor putea primi burse numai cei ce vreau să se specializeze în studiul limbilor moderne pentru a deveni profesori.

Cererile titraților (medici, ingineri, advocați etc.) cari ocupă posturi și doresc să se specializeze în străinătate vor fi luate în considerare numai dacă ne vor dovedi cu acte în regulă anexate la cerere, că sunt în disponsibilitate și nu beneficiază în timpul studiului de leafă.

Studenții care doresc se obțină bursele de sub a) b) c) d) e) f) își vor înainta cererile direct Directoratului General ai Ministerului Instrucțiunei publice din Cluj până la 20 Aug. 1922.

Cererile înaintate după 20 August 1922, și fără documente necesare și mai ales acelea cari nu vor conține detaliate relații despre averea și darea directă și indirectă plătită de dânșii sau părinții lor nu se vor lua în considerare.

Director General:
2076 Dr. IOAN MATEIU (ss).

Târgul Internațional de Mostre din PRAGA

De la 3-10 Septembrie 1922

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru orice negustor, industriaș și agricultor din **România.** Exepun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia. **Ancheta choslovacă-română, economică, industrială și agronomă: Dela 4—6 Septembrie 1922 la Praga.** Locul de întâlnire al tuturor factorilor industriali, economici și agronomici, competinți, ai ambelor țări. **Avantagii excepționale pentru participanții la ancheta, și vizitatorii târgului:** 33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza pașapoartelor. ingrijire de locuințe, serviciu de informațiuni etc., etc.

Legitimații și insigne la: Reprezentanța Târgului, „Reclama" Cluj, Piața Unirei 4 și la consulatele cehoslovace. 2022

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Pentru vizitatorii Clujului şi cei din localitate.

Rubrica comercianţilor bine asortaţi care servesc bine şi eftin

Restaurante

Rest. Oraşului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pierschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Droguerii

Viorelia
Parfumerie şi Droguerie
Piaţa Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Luca Niculescu

Missir
Str. Memorandului 11

Barza

Ghete

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcţionarilor

Coafor

Pascu & Co.
Coaforul Teatrului Naţional
Piaţa Unirei 23.

Instalatii

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida
Str. Regina Maria 10.

Cum gândeşte adevăratul Ardeal

Din partea unui grup de preoţi, dascăli şi plugari din judeţul Sibiu, primim spre publicare următoarea scrisoare care este încă o dovadă de cât de sănătos sufletul popórului ardelenesc:

Domnule Director!

Mai jos iscăliţii preoţi, dascăli, notaresi şi plugari din cetatea şi judeţul Sibiului vă rugăm cu tot dinadinsul să binevoiţi a publica în cinstita dv. gazetă următoarea noastră mărturisire:

Se săvârşise unirea cea sfântă şi mult dorită de sufletele strămoşilor şi de inimile noastre răniţe de ghearele spurcatei paiure austriace. In lumina de strălucire a Invierii neamului nădejdea noastră ne mângâie, că încurând se va săvârşi şi unirea cea de istov a sufletelor româneşti. In nădejdea aceasta ne întărea pornirea de luptă sinceră pentru ideal şi temeinicia opiniei obşteşti ce se rostea atât de frumos şi de cuminte în presa partidului naţional din Ardeal. Vedeam doar în această presă şi în puterea de muncă cinstită a partidului naţional prilejul care va vrăji înfrăţirea şi întărirea noastră românească; vedeam uşa prin care va intra mântuire şi binecuvântare pentru clipele de acum şi zilele ce vor urma.

Dar, vai, cât de amară ne-a fost amăgirea! Inimile celor crezuţi curaţi s'au tulburat de pofta cea rea.

In satele noastre smerite, dar harnice şi cinstite, gazetele fostului partid naţional, durere, astăzi al desbinării de fraţi, seamănă sămânţă ucigătoare de credinţe şi năbuşitoare de nădejdi.

Şi ne întrebăm nedumerit: pentru ce oare caută cei dela „Patria" şi „Gazeta Transilvaniei" să răstignească în chip atât de ruşinos dragostea de frate, azi când avem atât de mare nevoie de dragoste, care să ne unească dorinţele şi gândurile şi mai ales munca cea ziditoare de viitor strălucit? Pentru ce conducătorii acestui partid care azi nu mai are rostire îndreptăţită să mâhnească atât de îndărătnic pe drumul patimei şi al urei? Pentru ce nu înţeleg ei oare, că nu lucrare destructivă şi duh negativ ne trebue, ci muncă clăditoare şi duh creator care să ne asigure mântuirea? Pentru ce îngădue să intre prin gazetele lor sminteala în straturile norodului nostru atât de bun şi cinstit?

Noi, cei neştiutori de laturile atât de urâte ale politicei de partid, noi cari nu vrem să ştim de străduinţele pătimaşe ale celor cari vânează putere şi mărire, noi cari dorim înfrăţirea şi unirea sufletelor româneşti, osândim cu toată tăria acest duh de negaţie diavolească şi aceasta pornire de desbinare şi de ură dintre fraţi. Şi osândim cu toată puterea sufletului nostru munca nesocotită a scriitorilor dela „Patria" şi „Gazeta Transilvaniei" cari nu cunosc alte mijloace de luptă decât pervertirea faptelor, minciuna şi batjocura pe care le aruncă asupra feţelor cinstite şi strălucite ale neamului nostru.

Da, osândim îndrăzneala păcătoasă a condeelor dela gazetele amintite, cari se ating cu gânduri şi vorbe urâte de figura legendară a generalui Moşoiu, care pentru noi Ardelenii a trecut în împărăţia admiraţiei evlavioase.

Oare nu-şi mai aduc aminte cei cu veninul batjocurei în pană, că tocmai „Patria" şi „Gazeta Transilvaniei" au fost printre cele dintâi care au recunoscut vredniciile acestui ostaş pe care marele şi viteazul căpitan, Maiestatea Sa Regele Ferdinand îl trimise să pună pecetea veşniciei pe hotărârile mântuitoare dela Alba Iulia? Şi poporul cinstit în sentimente a ştiut să-i fie în chip atât de frumos recunoscător cântându-l ca pe nime altul în cântecele lui.

Protestăm şi osândim din toată inima porunirea nesăbuită a celor mici de suflete de a arunca tină de viteaz şi de Român adevărat care este generalul Moşoiu.

In acelaşi vreme ne rugăm cu osârdie: Doamne, spre ajutorul dreptăţii şi dragostei de frate la aminte! Indrepte se lumina feţii Tale spre noi ca să se ruşineze grăitorii de rele şi să se întoarcă spre cele bune şi de mântuire obştească, ceice gonesc duhul înfrăţirii noastre.

Porunceşte, ca de azi înainte adevărul să le fie mărturie, pentru ca toţi fii neamului românesc să slujim şi să preamărim idealul naţional, Izbăvitorul nostru.

Preotul Romul din Sibiu, Preotul Emilian din Răşinari, Preot I. Dumitru din Sadu, Preotul Emilian din Sadu, Preotul Ion din Tălmăcel, Preotul Marin din Râul Sadului. Dascălii: Ştefan, Ion şi Dumitru din Sadu, Dascălul Nicolae din Sibiu. Notarul Ion, plugarii Popica şi Drăghici, maestrul Const. Drăghici, Gh. Buda, Ion Popa Oprea în numele voluntarilor din Sadu.

Reorganizarea armatei Cehoslovace

Armata ceho-slovacă a fost organizată, putem zice, aproape complect.

Este de remarcat însă că artileria ceho-lovacă este dotată în cea mai mare parte cu materialul fostei armate austro-ungare.

Pentru realizarea proectului definitiv, Comandantul ceho-slovac dispune de materialul necesar; se loveşte însă, de lipsa de ofiţeri de artilerie. Cum şcoala militară de artilerie din Mehrisch-Weiss-Kirchen furnizează aproape 50 de ofiţeri anual, lipsa actuală de 800 de ofiţeri de artilerie, nu va putea fi acoperită aşa de uşor. Este de menţionat, că majoritatea ofiţeritor de artilerie sunt de naţionalitate germană, cari menţin tradiţia, nutrind acelaş vechiu sentiment de aversiune neimpăcată contra ofiţerilor cehi legionari şi contra instructorilor francezi.

In general, armata ceho-slovacă, este o creaţiune tânără încă în curs de formaţiune, compusă din elemente eterogene (cehi, moravi, slovaci, ruteni, germani şi maghiari), cu aspiraţiuni divergente şi care-şi dispută preponderanţa în conducere.

Este de adăugat că Boemia este o ţară eminamente industrială, locuită de un popor de lucrători, care neputându-se sustrage influenţei principiilor comuniste ale fraţilor slavi din răsărit, nu pot furniza naţiunei elemente de disciplină ireproşabilă, care să confirme în mod neîndoios forţa combativă a acestei armate încă în formaţiune.

Cetiti „Infrăţirea"

Succesul unei operatiuni de credit

Se ştie că Argentina, ca şi ţara noastră, voind să se scape de datoria ei flotantă pe care o are în streinătate, în prezent negociază pe pieţele din New-York şi Londra, un împrumut destinat să fie întrebuinţat de guvernul din Buenos-Agres pentru consolidarea finanţelor statului argentinian.

In legătură cu această operaţiane de credit, ziarul „Adevărul" publică o corespondenţă din Germania, în care se arată lămurit şi cu date precise, că cercurile financiare germane, consideră împrumutul statului român în streinătate pentru consolidarea bonurilor de tezaur, ca pe unul dintre cele mai reuşite succese financiare.

Intr'adevăr, de i Argentina este o ţară cu imense resurse economice şi deşi n'a luat parte la războiul mondial, totuşi reprezentanţii ei se lovesc în negocierea împrumutului de puternice dificultăţi. Bancherii americani şi englezi, sunt dispuşi să acorde creditul necesar statului argentinian, numai în schimbul unei dobânde de 8 la sută şi pe un curs de emisiune de 88—90, pe când reprezentanţii guvernului din Buenos-Agres, au instrucţiuni precise de a contracta cu o dobândă de 6 la sută şi un curs de emisiune de 45.

In afară de aceasta financiarii americani şi englezi, mai pretind serioase garanţii din partea Argentinei, considerându-le ca condiţiuni esenţiale încheirei împrumutului. Dacă privim negoierile republicei de peste ocean în funcţie de împrumutul acordat României, constatăm în mod evident că guvernul român a realizat într'o adevăr o reuşită operaţiune de credit, în condiţiunile cele mai avantajoase pentru ţară.

După părerile cercurilor financiare germane, faptul că România cu finanţele ei sdruncinate, a obţinut un împrumut cu 4 la sută, pe când Argentina nu reuşeşte să obţină nici chiar cu 6 la sută,— trebuie considerat ca un mare succes financiar. Aceleaşi cercuri germane referindu-se la lamentaţiunile acelor români, cari se arată nemulţumiţi de condiţiunile în care s'a încheiat împrumutul român,— afirmă că în ţara noastră din punctul acesta de privire există un spirit critic detestabil.

Credem că aceste apropieri făcute de streini nu pot fi învinuite că sunt lipsite de imparţialitate şi considerându-le, putem să ne dăm seama cât de întemiată a fost campania de presă dusă de opoziţie împotriva guvernului, căruia i se aducea învinuirea că a contractat un împrumut nepotrivit cu interesele financiare ale ţărei.

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana"

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul III. No. 591 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Sâmbătă 19 August 1922

Înfrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI C...
Director: D. TOM...
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

O lovitura in gol

Ziarele publică o convocare a comitetului central al partidului național către membrii acestui partid pentru facerea preparativelor în vederea congresului dela Alba-Iulia. Cea ce încemnează că partidul național este foarte zorit să înceapă cât mai repede lupta trâmbițată de atâta vreme. Graba își are la rându-i explicațiile ei comitetul executiv al partidului național trebue să facă ceva, trebue se miște, trebue se agite pentru a suggera partizaniilor gândul cât tot au mai rămas speranțe pentru a obține puterea la toamnă.

Dar se poate pune întrebarea de ce nu s'a așteptat toamna, cum se anunțase, și de ce chiar de acum, în plină vară, în plină vacanță a autorităților, partidul național a ieșit din rezervă? Răspunsul este iarăși simplu. Conducătorii partidului național începuseră să se clatine în încrederea partizanilor lor. Prea de multă vreme li se oferea numai vorbe goale, foarte adesea tot felul de deziluzii și câte odată chiar gafe din cele prea boacine, ca să nu sară în ochii tuturor și deci chiar în ochii membrilor partidului național. Pe de altă parte ecurile întimpinate la București pentru formarea unui opoziții unitare, eterna ezitare a d-lui Maniu în fața atâtor noui combinații care se ofereau șefului naționalist în parte, cu exluderea celorlate, daduseră mult de gândit partizanilor. Incetul cu incetul se formase în sufletul lor tot mai puternică convingerea că „șeful" e moale e moale de tot și că deasemeniu mult trâmbițată campanie dela toamnă, nu va fi și de data aceasta decât tot un formidabil bluff.

Or această convingere care putea duce la dezastru, trebuia scoasă neapărat din mintoa partizanilor. Nu mai trebuia pierdut nici un moment.

O delăsare până la toamnă a actiunei putea fi fatală.

Iată de ce dl Maniu, contra tuturor așteptărilor, a inceput de pe acum, ceeace vestea că va întreprinde la toamnă. In felul acesta — speră d-sa — însiși adversarii vor fi intimidați. Se știe doar clasicul principiu militar al atacării dușmanului pe neașteptate. Adversarii politici ai dlui Maniu urmau să înțeleagă din repeziciunea procedurei dlui Maniu, că trebue să fie într'adevăr ceva serios, care-l îndeamnă și pe care se bizue cu toată siguranța șeful naționaliștilor ardeleni, pentru a începe să lucreze cu câteva ceasuri mai devreme — tocmai un om ticăit și nehotărât ca dumnialui!

Si pentru a zăpăci cu desăvârșire pe adversar, dl Maniu mai complectează convocarea și cu nota de rigoare pentru pressă, notă concepută în termeni cât se poate de drastici, în care nici Coroana nu e cruțată, ba e chiar amenințată cu o îndrăzneală pe care n'o cunoștea nici partidul dlui Mihalache — pentru a nu mai lăsa nici o îndoială că cea ce se pregătește e grav de tot.

„Toate riscurile pentru continuarea de o singură zi a regimului absolutist le are regele Ferdinand, care nu se mai poate ascunde în dosul sfetnicilor săi."

Cunoaștem limbajul acesta. Nu chiar în termenii aceștia prea de tot insolenți, dar continând într'o formă mai abilă și mai cuviincioasă aceiași amenințare. E veșnicul strigăt de adâncă dezolare al celor oropsiți într'o opoziție, a cărei durată întrece așteptările lor. Emis de partidul național, într'o vreme, când nu mai e utilizabil în obișnuințele politicei noui, acest strigăt nu va constitui decât tot o gată care va fi înregistrată la rându-i în cazierul acestui partid. Dealtminteri, unul din fruntașii partidului național nu-l recunoaște ca fiind expresia unanimă a grupărei ardelenești. Fapt pentru care, printr' gazetă din București s'a și grăbit să-l desavueze *„în parte"* așa cum se obișnuește în practicele politice ale partidului național.

Dar credem că nu mai trebue insistat asupra necuviinței acesteia la adresa Coroanei, pe care probabil și alți fruntași ai partidului o vor desavua, pentru a întări și mai mult spusele noastre că totul e potrivit cu dibăcie în stat majorul partidului național.

Stirile zilei

Sâmbătă 19 curent este a cincea aniversare a luptelor eroice dela Mărășești, unde armata română a dobândit una din cele mai strălucite victorii contra armatei germane.

Aniversarea acestei biruințe se va sărbători Sâmbătă dimineață la Mărășești, printr'un serviciu divin și cuvântări ocazionale, de către societatea „Mărășești".

La această măreață serbare vor lua parte delegațiuni din toate părțile țărei.

Din București va pleca un tren special cu invitați la Mărășești, Vineri seara 18 August, ora 11.15 noaptea.

*

La Rambouillet a avut loc un consiliu de miniștri. Poincare a fact o expunere a negocierilor de la Londra, arătând imposibilitatea unui acord. Consiliul a aprobat cu unanimitate atitudinea d-lui Poincare și s'a solidarizat cu el.

*

Principele Nicolae sosește Vineri în țară venind din Anglia.

*

Regele și Regina Serbiei vor face o vizită președintelui republicei cehoslovace Massaryk.

Congresul învățătorilor

In primele zile ale lunei Septembrie se va deschide la București congresul învățătorilor din România-Mare.

In actualele împrejurări, congresul luminătorilor satelor capătă o însemnătate deosebită.

Adevărata operă de cultură în țara noastră, unde știința de carte la țară e încă destul de redusă, e fără îndoială a învățătorului.

Căci dacă nu există un mediu cultural prielnic, format de o masă populară luminată, nici școala mai superioară, liceul sau universitatea, nu pot să-și afirme rolul lor cultural în viața țării.

Alcătuirea noastră socială a făcut ca cultura să fie apanajul exclusiv al unei categorii foarte reduse de oameni culți, care folosiți în prea multe direcții n'au fost capabili de sforțări mai îndelungate.

Sterilitatea vieței noastre culturale și sufletești n'are nici un leac atât timp cât elementele care reprezintă cultura în țara noastră își vor trage originea din aceiași pătură redusă, superficială a orașelor.

Izvorul [illegible] regeneratoare în valori e în țară, de aceea cea mai de seamă operă culturală ce-o avem de săvârșit e de a valorifica energia latentă a țăranului, chemând la o lumină cât mai întinsă a culturei, vastele pături din întunerecul satelor.

Până în prezent cu toate bunele intenții și sirginta celor ce s'au îngrijit de învățământul rural, lupta s'a dat mai ales în jurul analfabetismului.

Scrisul și cititul au fost aproape singurele preocupări ale învățătorului.

Ministrul actual al școalelor are ca punct însemnat în reforma sa școlară complectarea învățământului și prelungirea lui în școala primară.

Țăranul nostru are nevoe nu numai de știința alfabetului și a celor patru operațiuni aritmetice ca să poată sta alături de semenul său din alte țări, ci el trebue învățat să fie și un bun gospodar.

Rolul covârșitor în noua operă de muncă și educație a populației dela sate e a învățătorului, povara și mândria acestei lucrări uriașe apasă asupra învățătorimii.

Istoria ne arată că indiferent de vânturile capricioase ale mișcărilor politice, politica adevărată a unei țări, nu poate fi decât rodul școalelor sale.

Pionieri modești, dar conștienți ai culturei, învățătorii trebuie să aibă sufletul la înălțimea nouli opere ce-și așteaptă înfăptuirea dela ei.

Totodată au dreptul însă să li se acorde toate mijloacele de care au nevoe, ca să-și îndeplinească chemarea lor.

Prin alcătuirea noului buget guvernul a dovedit că nu pregetă un moment să acorde toate mijloacele necesare operei de refacere a școalei.

...uperea tratativelor dela Londra

De zece zile la Londra se urmează tratative între delegații aliaților cu privire la despăgubirile de război pe care Germania, potrivit tratatului de la Versailles, e obligată să le plătească statelor învingătoare. Deosebirile de păreri dintre d-nii Poincaré și Lloyd George în această chestiune fiind mari, tratativele încă de la început au întâmpinat serioase dificultăți, totuși în decursul lor, la un moment dat, se părea că aliații vor ajunge la un acord, dar n-a fost decât o iluzie trecătoare, de oarece telegramele de eri ne-au adus știrea, că tratativile de la Londra au fost rupte, iar delegații francezi au hotărât să se reîntoarcă la Paris.

Rezumând discuțiunile conferinței londoneze, constatăm că obiectul neînțelegerilor dintre Franța și Anglia a fost moratoriul cerut de Germania, în susținerea căruia guvernul din Berlin a găsit un fervent sprijinitor în d-nul Lloyd George.

D-nul Poincaré în tot cursul desbaterilor a arătat atitudinea neleală a Germaniei, care servia să execute clauzele tratatului de la Versailles. Nici în chestia culpabililor de război, nici în chestia desarmărei și nici în chestiunea repatațiunilor de război, Germania nu și-a ținut angajamentele, deși guvernul francez în nenumărate rânduri a făcut demersuri în această privință la Berlin.

Mai departe delegatul francez a arătat că Franța în război a făcut sacrificii superioare tuturor celorlalți aliați, iar astăzi când ea își vedea teritoriile ei devastate, nu poate să micșoreze creanța reparațiunilor juste ce i-se datoresc.

Germania, care nu avea datorii externe așa de mari ca Franța, s'a gândit să reducă și suma reparațiunilor. In acest scop, ea a început deprecierea sistematică a monedei ei, ruinându-și astfel creditul, dar căutând în schimb să obilge pe aliați de a-i acorda un împrumut internațional. Germania a sperat că i-se va acorda un credit fără de gaj și în cazul acesta situația Germaniei ar fi deci mai bună de cât a națiunilor victorioase, pentru că ea nu ar avea decât o datorie externă, având însă o industrie în plină activitate. Cu chipul acesta tinește că Germania ar fi luat repede, în detrimentul aliaților, hegemonia economică, pe care anii războiului i-au smuls-o din mână.

Delegația franceză a voit să spună acestui plan un program interaliat echitabil și rațional, care consta în utilizarea obligațiunilor de plată pentru lichidarea datorilor de război.

Franța a socotit că față de intențiunile rău voitoare ale Germaniei, aliații trebuiau să o oblige de a-și restabili situația financiară, de a-i impune gajuri reale și de a-i institui un control efectiv.

Anglia s'a opus însă acestei inițiative, fiind de părere că Germaniei trebuie să i se acorde moratoriul fără de gaj, aducând în sprijinul acestei afirmațiuni convingerea că dacă s'ar lua măsuri de presiune, acestea ar contribui și mai mult la micșorarea capacității de plată a Germaniei.

Ca o urmare firească a rupturei dela Londra, guvernul francez, va trimite instrucțiuni precise d lui Dubois, ca la ședința comisiunei reparațiunilor să se opună categoric la acordarea unui moratoriu Germaniei, dacă Anglia, la care s'a raliat și Italia, își mențin punctul lor de vedere.

Este probabil ca și Belgia să trimită aceleași instrucțiuni reprezentanților ei în comisiune și în cazul acesta s'ar obține o diviziune egală de voturi, ceia ce ar face să predomine punctul de vedere francez.

In ipoteza însă că Franța ar rămâne în minoritate, de sigur, că guvernul francez va aviza asupra sancțiunilor împotriva Germaniei.

Aniversarea constituției germane

Ziledsa acestea s'a sărbătorit în Germania ce-a de a treia aniversare a constituțiunii Weimar.

Republica Germană — stabilită în cadrele imperiale de până mai ieri — și-a dat printr'un efort aproape de închipuit în epoca în care el s'a produs o constituție democratică, dar înțeleaptă și plină de echilibru.

Din punctul de vedere politic, poporul german a realizat una din cele mai însemnate victorii — în momentul în care înfrângerea militară cât și revoluția curentelor extremiste — amenințau cu dărâmarea întregului edificiu social.

Constituțiunea nouă, păstrând toate mecanismele prin care practica imperiala reușise a realiza înflorirea administrativă a statului — a transformat organele directivei politice, realizând cu adevărat guvernamântul popular. Cea ce este caracteristic însă — și cea ce constituie experimentarea vremilor actuale, este crearea unei camere economice, reprezentând toate asociațiunilor profesionale sau pe producere ale țării, în scopul de a contribui la opera de legislațiune și la directivele de guvern. Din acest punct de vedere constituția germană poate da prilejul unor învățăminte prețioase. Dacă seria aniversărilor va fi lungă, practica și teoria constituțională vor câștiga un domeniu nou, susceptibil de a transforma chiar temeiile vieții politice de mâine.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Un bizar romancier englez: D. H. Lawrence

Lawrence e unul din autorii cei mai discutați în critica engleză contimporană. După unii genial, gânditor profund, unul din cei mai mari romancieri englezi contimporani, după alții un incoherent, un pueril, care nu merită nici un interes.

Această divergență de opiniune își are în mare parte cauza în preocuparea amorului fizic de care e dominat Lawrence în scrierile: „Fii și Amanți", „Curcubeul", „Îndrăgostiții", care îl atrag indulgența unora și severitatea celorlalți.

Opera lui Lawrence e foarte inegală, uneori mediocră, alteori de o rară frumusețe.

Dar caracterul cel mai de seamă a acestui romancier extraordinarul dar de viață și de emoție, facultatea sa de înțelegere, datorită faptului că nu uită nimic din produsul imaginației și al intuiției sale, produse sub influența unei emoții oarecare.

Lawrence a fost martorul dezagregării care a cuprins spiritele secolului XIX, a declinului marilor idealuri de egalitate socială, a fraternității omenești și a dragostei creștine. El a rămas imposibil la toate acestea căci se interesează mai puțin de idei cât de complexul raporturilor omenești și mai ales de raportul sexelor.

Evident că Lawrence este un om, înzestrat cu o mare putere emotivă și cu o sensibilitate impresiunile.

El s'a analizat mult însuși, mai ales în ce privește viața simțurilor.

A citit pe Freud și a profitat de știința lui, adăugând-o gândirei sale.

Nota caracteristică a personagiilor sale este de a realiza toate beneficiile dragostei, fără a pierde nimic din personalitatea și individualitatea lor.

Și Lawrence întovărășește conflictul dragostei de aventurile cele mai tragice posibile.

Chiar în cartea sa despre călătorii „Marea și Sardinia", descripțiunile sale strălucite nu sunt lipsite de cruzimea lucrului și de asprimea luptei. mântat reprezintă tipul geniului englez, plin de frumusețe și de gândire profundă, dar uneori inegal și absurd în concepțiile sale.

Un almanach instructiv

Ungaria are un obicei bun. În fiecare an publică almanahul parlamentarilor săi, arătând lumii fiecare ales ce cultură are, ce trecut are, ce aport aduce legislației țării.

Din niște foiletoane ale ziarelor budapestane am putut și noi să cunoaștem portretele actualilor parlamentari ai Ungariei.

Cunoaștem din foiletoanele acestea almanahul în chestiune editat în cursul lunei trecute de către doi avocați din Budapesta. E un almanah instructiv. Foarte instructiv. Sunt în almanahul acesta atâtea vieți interesante, comice și grave, de toate categorile. Dintre ele sunt interesante mai cu seamă existențele de curând intrate în Adunarea națională. Ca la noi, și în Ungaria și-au făcut drum spre parlament o mulțime de existențe, al căror loc ar fi alt undeva, de pildă într'un sanatoriu sau într'o școală primară. Sunt printre aleșii națiunii maghiare oameni, care acum patru-cinci ani erau jitari la moșia cutare, lăcătuși și chiar portari și este unul care a făcut cândva curățenie la un W. C. public.

Sunt neisprăviți, sunt chiar oameni „neîncepuți", oameni certați cu alfabetul, oameni însă buni de gură, vânturători de programe electorale și de momeli care mai de care mai cu „marea și sarea".

Repetăm, se face alegătorilor unguri un bun serviciu arătându-li-se cine'i reprezintă în casa țării. Se face un serviciu și savanților viitori, care vor studia actualele stări de lucruri. Istoricii citindu-le, vor ști, cărei cauze să atribue atâtea din calamitățile ce se abat peste o țară în istorie.

Ne gândim, ce bun serviciu ar aduce cetățenilor țării noastre un asifel de almanah. Parlamentul român a fost și el invadat de către atâția oameni noi: toate partidele noi aliate cu Moscova, cu Berlinul și cu toți dușmanii românismului, toate partidele dezordinei și-au trimis vandalii în cameră și'n senat ca să facă legi României-Mari. Averescanii cu oamenii cinstei, muncii și legalității ajunși prin pușcării pe urma cinstei lor, țărăniștii cu zurbagii lor certați cu slova, dar intoxicați de idei nouă, moscovite, au făcut din parlamentul României, din parlamentul mondialei elocvențe serioase de pe vremuri, o adevărată adunătură.

Ne trebue almanahul acesta. Alegătorii și-ar cunoaște reprezentanții. Trebue să și'i cunoască. Iar partidele muncii, cinstei, legalității, lupei de clasă, ideilor nouă, partidele neofite ale scandalului și-ar mai domoli manevrele. Ar pricepe, că li-se cu s'ar îndrepta spre alte treburi, decât politica și ar aduce servicii țării bunăoară ca măturători de stradă sau industriași, care de pe unde a venit atunci când i-a apucat țâfna politică.

Al 4-lea centenar al lui Magellan

În curând se va celebra al 4-lea centenar al marelui navigator portughez Fernão de Magalhães, cunoscut sub numele Magellan.

Acum un an s'a sărbătorit în Spania, Portugalia, Chili și Angl a aniversarea morții sale tragice în I. Filipine (27 Aprilie 1521), anul acesta se va sărbători întoarcerea în Spania (6 Septembrie 1522) a vasului „Victoria' condus de Sebastian del Cano cu cei 18 oameni, care au făcut în timp de 3 ani fără 4 zile, pentru întâia oară, înconjurul lumei.

Magellan, nobil de origine a luat parte la lupte în peninsula Malacca și în Maroc, de unde s'a întors șchiop. Certat cu suveranul, sosește la Sevila în 1517 să-și ofere serviciile sale Spaniei; el să gândea să caute, înconjurând America drumul Moluccelor, atribuite Spaniei printr'o bulă a papei Alexandru VI.

Se știa expediția dela Balboa (1513) că istmul de Panama separa cele două oceane; trebuia căutată deci o trecere.

La 20 Septembrie 1519, Magellan plecă dela gura Guadalquivirului cu 5 corăbii și 265 oameni de echipagiu, nedisciplinați și puțin dispuși să asculte de un străin.

La 13 Decembrie, expediția sosea în golful de Rio de Janeiro, deja cunoscut; la sfârșitul anului ea descoperea estuarul fluviului dela Plata. Echipagiul în portul Saint-Julien, unde Magellan avu să reprime o răscoală și intră în relațiuni cu indigenii, pe care-i numi Patagoni, adică oameni cu picioare mari, din cauza enormelor urme ce le lăsau pe zăpadă picioarele lor, învelite în piei.

La 21 Octombrie 1520, Magellan descopere intrarea în strâmtoarea, care-i poartă de atunci numele. El intră în strâmtoare la 24 Octombrie și ieși la 28 Noembrie în ocean, pe care-l numi Pacific.

Exploratorii se credeau deja la capătul expediției lor. Călătoriră însă 99 de zile, între cer și apă, în prada celor mai crude privațiuni și suferinți.

La 6 Martie 1521, ei ajunseră în Insulele Mariane și zece zile mai târziu ei vedeau mărețul arhipelag, botezat mai târziu cu numele de Filipine. Aici își găsit moartea neavând decât 40 de ani.

Acest prim „înconjur al lumii" a fost un eveniment de mare însemnătate în geografie, el proba prin experiență, existența antipodelor, sfericitatea pământului și izolarea sa în spațiu.

Pentru comercianți la comandă mai însemnată reducere de prețuri

„Kristály"

fabrică de spălat cu aburi și de văpsit Cluj,

vărsește și curăță, lână, mătasă, materii de bumbac, tort și blanuri. □ Pachetele postale să expedieze regulat

Telefon 500.

Lloyd 557 1817

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Înstrăinarea limbii

Un lucru firesc: România e țara, în care fiecine se naște poet, și e țara constatărilor; poate nicăeri altundeva pe lume, nu se împacă atât de lesne cu o constatare. Constatăm mereu răul și totuși nu ne luăm nici o ostenală să 'l îndreptăm, ne mărginim să 'l constatăm și să trecem peste el cu o nepăsare cu adevărat păcătoasă.

Constatarea aceasta mi-a venit în minte ieri, când citiam un ziar românesc din America. E un ziar cuminte scris, deși cu o oarecare nuanță ardelenească ziarul „America" din Cleveland. Articolul care mi-a oprit atenția era abia de 32 de rânduri, cu toate acestea avea o abondență de șase pronume demonstrative de prisoș în afară de cinci substantive de prisos și ele, după-ce același substantiv l-a mai repetat la început într'atâta de mult, încât să nu mai trebuească să 'l mai repete și să 'i mai trântească și cele șase pronume în restul articolului. Mă rog, întreg acest articol de 32 de rânduri nu'ți spunea decât că; „El" a mers la poliție etc.. „El" mai avea documente... „El" a luat parte etc... „El" se simte bine etc... „El" a fost trimis în Siberia..."

Ce ziceți, când vă gândiți, că acest el figura în fiecare frază când era atât de românește să lipsească din toate?

Citind pe acest enervant „el" mi-a venit în minte constatarea din capul acestori rânduri. S'a semnalat de atâteori primejdia pronumelui de prisos în limba noastră, repetat după metoda germană, franceză sau engleză. S'a repetat de atâtea ori această semnalare, de către atâția oameni, printre cari unii „ilustrii. Ne referim numai la acel volum „Știi românește" al bătrânului și viguroului nostru prozator Ion Gorun Volumul acesta a făcut când va senzație. Totuși azi nu'și mai aduce de el nimeni aminte. Nu se citește. Nu se mai editează. Și-ar fi atât de necesar. Mai cu seamă, că trăim niște vremuri, când trei provincii de curând aliplie la patria mamă își însușesc nesațioase limba acestei patrii mume, stricată de către scribii semiți care nu ni-au pătruns pe deplin spiritul limbii, stricată de către scriitorii de improvizație, care n'au văzut nici când o gramatică și stricată și de scriitori buni dar cu prea puțină tragere de inimă față de această limbă românească și cu prea multă pornire spre franțuzism, nemțism și spre Dumnezeu mai știe ce alte — isme.

Am amintit dintre atâtea scrieri în chestiunea în discuție numai pe aceea a dlui Ion Gorun. O mai amintim odată pentru toată lumea, care vrea să vorbească o limbă românească și nu o „păsărească", cum bine a numit Slavici limba din scrierile de azi.

Foiletonul acesta n'are pretenția să învețe pe nimeni românește. În graba ce se impune ziaristului robit cotidianismului, nu avem altă pretențiune, decât de a atrage atenția, de a semnala, de a îndruma lumea să nu mai stăruie într'o greșală cu care poate s'a dedat.

Cu toate acestea acel neromânesc „el" care ni-a oprit locului în cititul simpatic al gazetei românești dintr'un alt continent, ne silește să stăruim puțin asupra unui lucru, care după noi echivalează cu o serioasă primejdie.

Ne înstrăinăm limba!

Ni-o înstrăinăm fără cea mai mică remușcare, cu o nepăsare absolut barbară. O înstrăinează întâi de toate gazeta. Lumea care citește ziarul distrată, fără să gândească la acel mecanism, la acea grabă, care îl banalizează pe gazetar, are tot cuvântul să-l condamne pentru această superficialitate, care asasinează limba. Cunoscătorii sunt negreșit mai indulgenți.

Nu se poate redacta cu grijă o telegramă, pe care ți-o cere mereu prin telefon paginatorul. Cu toate acestea nu se poate ierta un atentat contra limbii românești.

Nu se poate ierta o înstrăinare a limbii, chiar dacă este străin de neamul acesta scriitorul dela gazetă.

Ne referim la redactorii cari nu înțeleg subtilitățile graiului românesc.

Dar în afară de proza semită sau nu știu care altă origine, avem literatura, avem toate fițuicile cu pretenții literare, scrise cu scopuri numai comerciale, avem chiar literatura bună, care păcătuește și ea prea des din pricina limbii în care e scrisă. Pentru ca să nu aducem alte argumente, ajungă acesta, că scriitorul acestor rânduri n'a putut răbi să citească „Prăpădul" lui Barbusse din cauza că traducătorul — un om de altminteri cu multe pretenții în literatură, dl F. Aderca, — l'a tradus într'o limbă pe care nimeni dintre români nu și-ar recunoaște-o, cu atâta prisos de pronume și într'un așa de încâlcit stil, încât te revoltă cu adevărat.

Toate câte le-am spus până aci, sunt fără îndoială aprobate de toate lumea și le vor aproba chiar și cei în care am lovit. Dar le aprobă cei dintâi ardelenii. Din considerațiune pentru aceștia li-am și scris. Ardeleanul, ca toți românii noilor provincii, sunt nesățioși după limba vechiului regat. Ș-o învață cu un adevărat nesațiu — observați-o numai în discuțiile cu fiii acestei provincii, chiar și 'n discuțiile cele mai indiferente. Au ajuns să învețe toate mahalagismele, ca o ultimă dovadă contra teoriei acelui regionalism, cu care în loc de conducătorilor, sunt acuzați ardelenii marilor mase de intelectuali, de țărani, de industriași ș. a. m. d. Au ajuns să învețe cum se vorbește în Dealul Spirii sau în Calea Văcărești, numai pentrucă așa se vorbește la București!

Din considerațiune pentru neamul acesta de aici am scris acestea, atrăgând atenția asupra atentatului ce se comite mereu contra acestei frumoase limbi, asupra nepăsării, cu care e tratată această nobilă limbă românească. Strigătul acesta de alarmă ar fi însă menit ca toate de până acum să rămână fără regultat. Zadarnic, constatarea din fruntea rândurilor acestora s'a confirmat de atâtea ori, se va confirma și acum.

Ne facem însă o datorie. Nu ne mărginim să înregistrăm primejdia de care e vorbă, cu nepăsarea cu care înregistrezi ultimul fapt divers, sinuciderile de servitoare și de nevrastenici, prinderile de pungași și accidentele de circulație cele mai puțin de băgat în seamă. La locul acesta vom deschide loc unei serii de înregistrări ale atentatelor ce se fac contra limbii acesteia. Le vom fixa pe toate câte ne vor ieși 'n cale și ne vor ierta toți, chiar și frații „răgățeni", dacă în observațiunile noastre nu ne vom mărgini numai la ardeleni, ci vom arăta răul de pretutindeni, unde există.

„Blocul“ opoziției

Intre țărăniști și takiști

„Aurora“, pretinde nici mai mult, nici mai puțin, că takiștii, rămași fără șef, dau târcoale partidului țărănist. Și pentru a ajunge la această concluzie, se conduce de unele fapte, care nu denotă nici pe departe acest lucru.

Intr'adevăr „Lupta“ a încercat în repetite rându-i să desfacă pe d-nul Mihalache, de lanțurile steriste. Căci „Lupta“ crede cu tot dinadinsul că s'ar putea scoate ceva lucru din dl Mihalache dacă n'ar fi încurcat în cărdășia în care se găsește. E o părere a „Luptei“ care o privește pe ea.

Iată acum și o mostră din „Lupta“ care întărește cele spuse mai sus:

„La agapa care s'a oferit d-rului Lupu în ajunul plecărei sale în America s'a făcut o interesantă destăinuire și anume că s'a oferit d-lui Mihalache să conducă, în absența d rului Lupu, foaia d-sale care este un fel de oficios sui-generis al partidului țărănist.

Dl Mihalache a declinat această onoare declarând că nu e pentru umerii d-sale să înlocuiască pe d-rul Lupu.

Intr'adevăr de câtva timp foaia d-lui dr. Lupu a început să facă apologia politicei externe a d-lui Stere, să deschidă coloanele sale tuturor acelor ticăloși cari, ca părintele Scriban, au curajul azi să ridice capu' pe care l-au ținut plecat înaintea lui Mackensen în al cărui serviciu au fost și s'au purtat ca niște mizerabili.

Ar fi fost nu numai inexplicabil ca dl Mihalache să accepte conducerea unei foi care oploșește astfel de colaboratori, dar conducătorul țăraniștilor ar fi făcut și o greșeală politică...“

Se poate vedea limpede din informația de mai sus. cam ce fel de curte fac takiștii dela „Lupta“ țăranilor.

Cât privește pe ceialalți takiști, cei adevărați, grupați în jurul „Epocei“, iată ce spun aceștia privitor la declarațiunea d-lui Mihalache că nu se va despărți nici odată de amicii săi, d-nii Lupu și Stere, și că d-sa nu e în stare să ia conducerea „Aurorei“ pe care numai unul ca d. Lupu o poate conduce:

„Am voi să vedem capetele însăși ale acelui grupuleț de intelectuali pe cari pripeala i-aruncat în rândurile țărănismului și călcând peste toate deziluziile încercate până astăzi mai ședeau acolo nu numai în așteptarea acelui reviriment care trebuia să vină.

Am voi să vedem pe conducătorii partidelor naționaliste și de ordine care contând pe aceleași reviriment, păstrau încă iluziile unui bloc cu țăraniștii pentru binele și fericirea viitoare a acestei țări.

De Sâmbătă seara d-rul Lupu a fost proclamat de d. Mihalache conducătorul de fapt al partidului țărănesc, consacrând prin aceasta „AURORA“ ca ziarul purtător de cuvânt și semănător de idei al acestui partid.

Cărui partid dolitic din această țară îi convine această cărdășie s'o spună astăzi pe față dacă are curajul.

Aceasta e curtea pe care o fac takiștii țăraniștilor. De d. Mihalache și au pierdut toate nădejdile.

Poate grupule el de intectuali de care e vorba mai sus să mai formeze obiectul atenției lor.

Dar acești intelectuali, credem, că și fără întrebarea „Epocei“ au văzut însfârșit ce le rămane de făcut.

Partidul național
discreditează Suveranitatea Statului

O manevră prost deghizată — Instrucțiunile de pregătire a Congresului de la Alba-Iulia — Un comunicat anonim care atacă Coroana — Ce vrea p. național

După partidul țărănist, partidul național vine să confirme complecta înfrângere suferită în cele două reprize ale activității extraparlamentare. Agitațiile și combinațiunile politice puse la cale de conducerea partidului național au dat ca rezultat o iremediabilă neînțălegere în sânul partidelor de opoziție, cu îndepărtarea celor din urmă simpatii populare.

Căzut din sferele azurii ale unor visuri de nemeritate mărir, șeful partidului național găsi destul de neplăcută realitatea din juru-i. Dl Maniu a avut totuși destulă energie pentru a hotări un nou atac spre cetățuia puterii îndelung râvnite. Astfel partidul național se pregătește pentru utilizarea celei din urmă arme de luptă — pentru congresul de atâtea ori amânat dela Alba-Iulia.

Dela conducerea partidului național s'au trimis instrucțiuni organizațiilor provinciale în vederea pregătirilor necesare ținerii congresului. După cât se pare, acestea instrucțiuni erau ținute sub cel mai strict secret. Dar câteva ziare bucureștene le-au descoperit undeva și le-au dat publicității, ceea ce a determinat intervenția dlui Mihai Popovici, care a desmințit autenticitatea instrucțiunilor și comunicatului de presă publicate.

In realitate ne aflăm în fața uneia din cunoscutele manevre naționaliste. Instrucțiunile și comunicatul sunt publicate *în aceeași zi* de către „Adevărul“ și „Dacia“, cele două ziare independente puse de câteori e nevoe la dispozițiile partidului național și trecute pe la ghișeul bancilor naționaliștilor de atâtea ori.

Partidul național, încercând să dea o lovitură definitivă, nu vrea totuși să-și ia răspunderea. Pentru aceste considerații instrucțiunile și comunicatul au fost trimise ziarelor amintite și nu publicate de oficioasele partidului național. Desmințirile dlui Mihai Popovici desăvârșesc manevra și pun la adăpost pe dl. Maniu.

Lovitura e lesne de înțeles. Congresul dela Alba-Iulia nu se va ține. Partidul național are totuși nevoie de a ieși onorabil din situația în care l-a pus nereușita campaniilor și agitațiilor sale extra-parlamentare, iar singura cale de salvare nu a găsit-o decât în utilizarea celui mai condamnabil procedeu al vechilor practice politice: **amenințarea Coroanei.**

Din comunicatul de presă care însoțește circulara dlui Maniu în care se dau instrucțiuni organizațiilor partidului național pentru pregătirea Congresului fantomă, se degajează cel mai îndrăzneț spirit revoluționar și o nemaipomenită libertate de limbaj față de Coroană. Dl Maniu și partidul național n'ar fi avut niciodată acest curaj.

Reproducem în întregime comunicatul de presă trimis „din cercurile conducătoare ale partidului național“ ziarelor amintite:

„Campania din vară a liberalilor a suferit o înfrângere pe toată linia. Au făcut cele mai mari sforțări să pacifice Ardealul și Banatul pe deoparte pentru a preîntâmpina adunarea națională dela Alba-Iulia care le va deveni catastrofală, de altă parte spre a obține amnestie pentru Suveran pentru violarea constituției și a Jurământului depus pe ea!

„Partidul național, însă, a rămas neclintit pe lângă punctul de vedere fixat în telegrama dlui Maniu către rege. Ardealul și Banatul nu cred că este posibilă o consolidare a Statului și un progres economic fără de un parlamentarism și o viață constituțională la adăpost de îndrăsnelile aventurierilor și briganzilor politici.

„Toate riscurile pentru continuarea de o singură zi a regimului absolutist le are regele Ferdinand care nu se mai poate ascunde în dosul sfetnicilor Săi.“

Intreg comunicatul, precum oricine poate constata, e făcut din rea-credință, inconștiență politică și obrăznicie.

Partidul liberal n'a dus nicio „Campanie de vară“ așa că nu putea să sufere înfrângerea pretinsă de comunicatul anonim al partidului național. Reaua credință e cu atât mai vădită, cu cât comunicatul nu vrea să sufle nimic de „campaniile extraparlamentare ale partidului național“ și nici de rezultatele culese de pe urma combinațiunilor politice lipsite de orice scrupul moral ale dlui Maniu. Comunicatul nu vorbește de așa ceva, pentrucă oricâtă rea-credință s'ar fi pus la redactare, înfrângerea partidului național n'ar fi putut fi ascunsă.

Dar ceea ce este mai scandalos în Comunicatul de presă de care ne ocupăm, este inconștiența politică și lipsa oricărui respect față de autoritatea supremă a statului, Suveranul.

Partidul național comite două infamii de odată, când afirmă indirect că Ardealul și Banatul ar fi resculate și ar avea nevoe de o pacificare, cu ajutorul căreia Suveranul să fie amnestiat și încă pentru violarea constituției.

Infamia partidului național este cu atât mai scandaloasă cu cât să încearcă a se insinua că M. S. Regele ar fi încălcat constituția, și prin aceasta să se discrediteze în massele populare autoritatea supremă a Coroanei. După toate infamiile de până acum ale partidului național, după încercarea de învrăjbire între frați și cea de resculare a Ardealului și Banatului pe care n'a reușit-o nici prin fluturarea principiilor autonomiste de proveniență turanică, partidul național are neobrăzarea să vorbească de un regim absolutist în România, amenințând ridicol Coroana.

Dacă sub un pretins regim absolutist partidul național și-a putut permite să atace în toată libertatea Coroana, integritatea statului, ordinea internă, ce va face, Doamne, într'un regim așa cum îl

A. R. Gus.

Țărănimea Ardealului și partidul național

Cum poate fi împiedecată acțiunea de învrăjbire

In numărul nostru de ieri am publicat un articol semnat de o delegație delegație de 16 persoane compuse din preoți, învățători, notari, meșteșugari, plugari, cari în numele populației rurale a județului Sibiu de aprobau acțiunea de învrajbire și denigrare pornită de partidul național și oficioasele sale.

Articolul scris cinstit, fără ocoliri și fără abilități stilistice dovedea că Ardealul gândește altfel de cât partidul național și foile sale. Cu autoritatea morală a sufletelor neîntemeiate de nici o ambițiune sau patimă politică, oamenii aceia arătau acolo cât de mult i-a putut înșela în speranțele lor, partidul național, acționând politicește așa cum toată lumea știe.

Și articolul delegației sibiene se încheia pe drept cuvânt:

„Dar, vai cât de amară ne a fost amăgirea! Inimile celor crezuți curați s'au tulburat de pofta cea rea.

„In sfintele noastre smerite, dar harnice și cinstite, gazetele fostului partid național, durere, astăzi ei desbinării de frați, seamănă sămânță ucigătoare de credințe și înăbușitoare de nădejdi.

„Și ne întrebăm nedumerit: pentru ce oare caută cei dela „Patria“ și „Gazeta Transilvaniei“ să răstignească în chip atât de rușinos dragostea de frate, azi când avem atât de mare nevoie de dragoste, care să ne unească dorințele și gândurile și mai ales munca cea ziditoare de viitor strălucit? Pentru ce conducătorii acestui partid care azi nu mai are rostire îndreptățită, stârnesc atât de îndrătnic pe drumul patimei și al urei? Pentru ce nu înțeleg ei oare, că nu lucrare destructivă și duh negativ ne trebue, ci muncă clăditoare și duh creator care să ne asigure mântuirea? Pentru ce îngăduie să intre prin gazetele lor sminteala în straturile norodului nostru atât de bun și cinstit?“.

Partidul național va ține — dacă va ține — un congres cu delegați și oameni aleși pe sprincenă, la Alba Iulia. Acolo conducătorii partidului național vor avea pretenția să vorbească în numele Ardealeanului. Va fi desigur un abuz, dar el se va produce nestânjenit în uralele oamenilor aduși acolo pe cheltuiala partidului național.

Țărănimea cinstită a Ardealului, acela care desaprobă agitațiile partidului național, va trebui să-și trimită acolo reprezentanți, cari să le strige domnilor agitatori, că mint când atacă Coroana în numele Ardealului, că mint când învață lumea că vechiul regat trebuie urât, că mint când pretind a lupta în numele Ardealului pentru democrație și pentru binele țării.

Cuvântul spus la gazetă, ca cel al luminaților frați sibieni, e bun, el însă nu poate împiedeca nebunia oamenilor, cari se încăpățânează să rămână departe de acțiunea politică cinstită și mai ales patriotică.

Opinia publica franceză și Basarabia

Ziarul „Universul“ publică în traducere articolul unui scriitor francez asupra Basarabiei. In acest articol, literatul francez dovedește cât de temeinice sunt drepturile noastre asupra Basarabiei, din punct de vedere istoric, etnografic și politic și cât de lipsite de orice seriozitate sunt pretențiunile rușilor.

Dar pentru a dovedi dreptatea noastră din punte de vedere etnografic, scriitorul francez, utilizează chiar statisticile ruseșți:

Să dăm cuvânt apărătorului nostru.

„Acum admițând chiar (și aceasta ar fi să le faci multă cinste) de bune statisticile, se vede că în Basarabia populațiunea este în bună parte românească. Cealaltă parte a populațiunii se descompune într'o masă de diferite grupe: evrei, greci, ruși, tătari, ucrainieni, poloni, bulgari. Nicîuna din grupările acestea, din nici un punct de vedere nu poate intra în comparație cu elementul moldovenesc, nici una nu întrece 10—15 la sută a populației totale. Astfel că pretențiunile ruse n'au nici cea mai mică bază serioasă etnografică“.

Iar mai departe:

„In rezumat se poate spune că românii formând aproape jumătate din populațiune ocupă mai bine de trei sferturi al solului, pe când rușii, peste tot în minoritate în afară de orașele mari, nu ajung decât cu greu la o proporțiune de 15 la sută“.

Chiar socotind după statisticele ruseșți care vedem cât sunt de nedrepte, — numărul românilor băștinași din Basarabia, fiind astăzi de 2 milioane — și pretențiile ruseșți asupra provinciei transprutiene rămân cu totul șubrede!

Ce-ar fi de zis, dacă s'ar cunoaște și adevărata statistică a locuitorilor din Basarabia!

De ce nu se servesc străinii, cari ne iau apărarea de astfel de statistici? Oare nu există? Și dacă nu s'a făcut până în prezent așa ceva, oare e cu neputință de facut și în viitor?

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

Informaţii

Suntem informaţi că Banca Moldovei de Jos din Bârlad a înfiinţat în oraşul Cahul (Basarabia) o sucursală, care se va ocupa cu orice fel de operaţiuni de Bancă.

Semnătura sucursalei o va avea unul din D-nii P. Diomos sau H. Vizanti împreună cu dl Th. Găţulescu. Oriçe act care angajează sucursala va purta deci două semnături.

■

Direcţiunea generală C. F. R. a deschis o anchetă în jurul neregulilor cari au fost descoperite la direcţia regională din Cluj.

Cu facerea acestei anchete a fost însărcinat dl Cratero locţiitor de subdirector general.

*

Dl C. Stoian, inspector general agronom, a fost delegat să reprezinte pe dl Al. Constantinescu, ministrul agriculturii, la serbările cu caracter agricol ale Şvabilor din Timişoara.

*

In zilele de 27 şi 28 August va avea loc în comuna Miniş din judeţul Arad al doilea congres al viticultorilor din întreaga ţară

*

Dl R. Franasovici, secretar general al ministrului de interne pleacă mâine în concediu. Locul de secretar general la interne îl va ţine în tot timpul concediului d-lui Franasovici, dl Crăsnaru membru în consiliul administrativ permanent.

*

Azi după amiază se întruneşte la ministerul de industrie şi comerţ comisiunea industrială, care se va ocupa cu rezolvarea cererilor pentru încurajarea industriei.

*

Pe ziua de 1 Septembrie a. c. se înfiinţează pe lângă controlul veniturilor din Sibiu o şcoală specială care va avea de scop să formeze funcţionarii necesari serviciul comercial şi de control C. F. R.

In această şcoală se primesc tineri dela etatea de 18 împliniţi, până la 30 ani.

Condiţiile amănunţite sunt publicate în „Monitorul Oficial“ din 15 cor.

*

„Societatea Anonimă pentru îngrăşarea porcilor şi industria cărnei din Gherla“ cumpără în permanenţă pe lângă preţurile piaţei, din proprietatea domeniilor, porci şi tot solul de cereale în cantitate nelimitată şi vinde porci graşi precum şi alte producţii prelucrate din porci. 1515

■

Toate doamnele care într'adevăr ştiu ce este ondulaţiunea *Marcell* se coafează la **Salonul de Coafură PASCU & ERDELY**, *Piaţa Unirei 23 Cluj*. Renovat având cabine absolut separate. 2014—1.

■

Spirtul sărat salvator
Borolin 1825
e cel mai bun leac de casă

Camera de punere sub acuzare a respins recursul făcut de Emil Mureşanu, Al. Iieş, C. Rusu şi I. Daja împotriva sentinţei Tribunalului Cluj, prin care li s'a confirmat mandatele de arestare emise de dl Xantopol, judecător de instrucţie, fiind inculpaţi în neregulile dela Primărie.

■

Dl I. Simonescu, profesor la Universitatea din Iaşi, cunoscut publicist, aflat în călătorie de studii prin Ardeal, a sosit azi în Cluj.

*

Dl Const. Banu, ministrul cultelor şi al artelor, a sosit în localitate, venind dela Oradea-Mare.

*

Vă păstraţi sănătatea dacă folosiţi guma

„OLLA“

2010—4.

*

In atenţiunea doamnelor!

Au sosit pentru dame paltoane de toamnă şi iarnă după cea mai nouă modă din Paris, Viena şi Berlin.

Blănuri moderne cu preţurile cele mai avantagioase.

Diamantstein şi Moskovics

Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 25. (Vis-a-vis de posta centrală). 2032

■

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Localul cel mai modern român bă şi neagră de butoi. I-622

■

Sâmbătă 19 şi Duminecă 20 August 1922 vor avea loc în parcul oraşului mari serbări veneţiene date în beneficiul orfanilor de război din Ardeal. Dat fiind scopul acestor serbări, nu ne îndoim că publicul clujan va şti să-şi dea concursul său pentru reuşita lor. Intrarea în parc liberă.

Cameşi de zefir
Vestminte de pânză
Pantaloni pentru tennis
se află
1588 la Firma
M. Neumann
Cluj, Piaţa Unirii No. 14

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Conflict între Oficiul de închiriere şi Primărie?

Conform legii, cheltuielile Oficiilor de Inchiriere se suportă de Primăriile respective care plătesc pentru Ministerul de Interne, acesta acoperind deficitul ce ar resulta. Primăriile incasează, în acest scop, taxele pentru contracte şi amenzile.

Pentru a putea prelua arhiva şi a pune ordine în actele oficiului, şeful Oficiului local a convenit cu dl Hossu, locţiitorul de Primar, să angajeze pentru câteva zile câţi-va funcţionari cari să fie plătiţi cu ziua.

De 12 zile tabloul prin care Oficiul cere achitarea sumei cuvenite, aproximativ 3000 lei, stă pe masa referentului dela primărie fără nicio rezolvare.

Interesându-se la Dl Hossu, şeful oficiului a stabilit că ordinele Dsale sunt stânjenite de Dl Dandea şi că dacă funcţionarii angajaţi cu ziua mor de foame şi pleacă din serviciu, de vină este Dsa.

Lipsit de funcţionarii, cei trei funcţionari ai primăriei detaşaţi la oficiu sunt şi în diferite concedii, lipsit de bani, — şeful Oficiului de Inchiriere a reclamat cazul Ministrului de Interne, propunând în acelaş timp autonomia budgetară a Oficiului.

Alegerea de senator în Simleu

Alegerea de senator în circumscripţia Şimleului e fixată pe ziua de 19—20 August. Această circumscripţie a fost reprezentată [illegible] prin eminentul jurisconsult bisericesc dr. Alexandru Gheţie, arhidiacon şi vicarul Silajului. Decedând acest fruntaş vrednic al Silajului şi prin urmare devenindu-i vacant locul de senator, partidul liberal candidază pe distinsul jurist Dr. Ioan Gheţie, avocat şi prim juristconsult al judeţului Sălagiu, fratele regretatului vicar.

Dr. Ioan Gheţie face parte dintr'o familie veche şi distinsă. Numele lui evoacă timpuri mari de luptă şi de sacrificiu, de devotament ferbinte şi de dragoste de ţară, timpurile când Romanismul dădea cea mai teribilă şi mai vijelioasă luptă în contra despotizmului meghiar.

O candidatură mai nimerită nici nu s'a putut face, căci cu greu se va găsi un fruntaş mai cu tragere de inimă pentru popor, care nu s'a abătut de pe calea dreptăţii şi onestităţii publice pentru cari calităţi şi înaintea streinilor şi duşmanilor politici a avut şi are un respect deosebit.

Comisiunea de speculă din Cluj

Fixarea preţurilor maximale şi datoria publicului

In ultimul timp, constatându-se, că faţă cu îmbunătăţirea valutei, viaţa în loc să se ieftenească, dimpotrivă, se scumpeşte pe zi ce trece tot mai mult şi aceasta din cauza speculatorilor dornici să realizeze averi considerabile pe socoteala consumatorilor, — guvernul a hotărât să ia cele mai severe măsuri pentru reînfiinţarea preţurilor maximale.

Măsura aceasta este bine venită şi de ea în primul rând trebuie să se bucure locuitorii oraşului nostru, unde viaţa a devenit excesiv de scumpă şi în imposibilitate de a fi suportată mai ales de salariaţii statului.

Noi am atras în diferite rânduri atenţia autorităţilor locale asupra speculei ce se face aici şi spuneam, că Clujul este oraşul, unde viaţa este mai scumpă decât în toate celelalte oraşe ale ţărei, dar protestările noastre n'au avut nici un răsunet.

Acum, când autorităţile s'au hotărât să ieà din nou măsuri pentru înfrînarea speculei, noi ne facem încăodată datoria de a le atrage atenţia, că în alcătuirea tarifelor, va trebui să se ia în considerare atât interesele publicului consumator, cât şi cele ale comercianţilor cinstiţi. Nu rezultă însă de loc de aici, că preţurile maximale ce se vor fixa să fie în realitate tot preţurile de astăzi, cu simpla deosebire numai că ele să fie tarifate.

Este neapărată nevoie ca o comisiune compusă din reprezentanţii autorităţilor, ai comercianţilor şi consumatorilor să se întrunească de urgenţă şi să stabilească preţurile luându-se de bază preţul alimentelor fixat la producător după normele stabilite de comisiunea economică de pe lângă consiliul de miniştri.

Dar, pentru ca specula să fie înfrânată nu-i destul numai înfiinţarea de preţuri maximale, ci e neapărată nevoie ca ele să fie menţinute şi în acelaş timp respectate. In acest scop va trebui ca autorităţile şi cu deosebire organele poliţieneşti, să exercite un control dintre cele mai severe asupra pieţei. De va fi trebuinţă, se poate înfiinţa chiar un serviciu special de supraveghere, iar atunci când se constată specula, să fie imediat sesizată comisiunea de specula.

După informaţiile pe care le acem, în unele oraşe, atât din vechiul regat, cât şi din Ardeal, deşi autorităţile de acolo n'au fixat preţuri maximale, totuşi prin faptul existenţei comisiunilor de specula, viaţa a putut fi eftenită considerabil.

La noi în Cluj, deşi există o comisiune de specula, nu se simte de loc efectele ei, şi aceasta din cauză că nu funcţionează sau, dacă funcţionează, pedepsele pe care le aplică speculatorilor sunt aşa de mici, în cât nu-şi produc efectul aşteptat.

De aceia va trebui ca odată cu înfiinţarea preţurilor maximale, să se producă şi o schimbare în concepţia celor chemaţi să aplice sancţiuni împotriva contravenienţilor, căci specula nu poate să fie înfrânată atâta timp cât speculatorii nu vor primi pedepse dintre cele mai exemplare.

Dar, alături de autorităţi, se impune şi publicului, ca atunci când este speculat, să nu-şi piardă vremea cu proteste zădarnice, ci odată cu înştiinţarea autorităţilor, să sesizeze şi comisiunea de specula.

Arthur Griffith

In nişte vremuri turburi, când chestiunea irlandeză este discutată cu arma, irlandezii pierd pe un om de valoare fără seamăn. Arthur Griffith, preşedintele Dailului, al parlamentului irlandez, a murit de o moarte neaşteptată, după ce în aceeaşi zi a morţii sale a fost deplin sănătos, a mâncat şi a lucrat ca în totdeauna.

Moartea acestui om constitue o pierdere pe care irlandezii vor deplânge-o pururea.

Arthur Griffith a fost conducătorul mişcării sinnfeiniste, a fost îndrumătorul întregei mişcări irlandeze.

La 1906 a fondat oficial sinnfeinismul, mişcarea care a dat în cursul ultimilor ani atâta de furcă Angliei şi care a culminat în războiul pe care-l poartă azi Irlanda cu Angila.

Luptător energic, neîntrecut, Arthur Griffith a fost mereu în fruntea mişcării separatiste irlandeze.

N'a fost ceeace este De Valera.

Fruntaşul acesta al Irlandei şi-a găsit un prototip moral în acel mult încercat d'Annunzio al Italiei. Ca şi poetul comandant al Fiumei, De Valera este ceea ce istoria numeşte un aventurier. Înfocat la culme, neţinând seamă de gravitatea istorică, neavând tactu istoric. De Valera este eroul din războaie, eroul din revoluţii. Niciând oameni de acestia n'au putut întemeia istorii. Le lipseşte răbdarea şi tactul.

Tactul a fost în schimb caracteristica personalităţii lui Griffith. A luptat cu staruinţie pentru independenţa Irlandei. A fost acela, care a îndemnat pe parlamentarii irlandezi din Londra Londra să se retragă din parlament şi prin pasivitate să forţeze înfiinţarea parlamentului irlandez. A fost energic — trebuia un gest mai energic decât acesta şi decât înfiinţarea sinnfeinismului?

Şi cu toate acestea tactul i-a fost particularitatea. Prin tactul acesta a ajuns să obţină învoirea pentru înfiinţarea parlamentului irlandez. Nu De Valera, oricât a contribuit şi acesta, ci el a fost acela, căruia Dailul îi datoreză existenţa.

Pierzându-l, irlandezii pierd un om necesar. Moartea lui complică grav chestiunea irlandeză. Naţiunea irlandeză şi are pentru aceasta de ce să-l jelească

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin **UNIO** **Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133** 23

S'au deschis Antrepozitele **FRENKEL** Str. Aprinjoarelor (Gyufagyár-utca)

O nouă întorsătură în negocierile dela Londra

Demersurile pentru înlăturarea rupturii

O ultimă şedinţă se va ţinea azi 17 August

Conferinţa dela Londra s'a întrunit Luni într'o şedinţă plenară pentru a examina cererea de moratoriu a Germaniei. Intrunirea aceasta n'a putut decât să consacre ceea ce din capul locului era evident: imposibilitatea împăcării celor două puncte de vedere, englez şi francez.

Cum, Anglia şi Italia şi în anume privinţe şi Belgia sunt pentru acordarea moratoriului cerut de Germania; Franţa insistă pentru obţinerea garanţiilor productive. Ultima şedinţă n'a putut ameliora nimic din gravitatea situaţiei.

Delegaţii s'au despărţit luând act de dezacordul ivit şi declarând că fiecare putere în parte îşi ia libertatea de acţiune.

Pentru eri a fost convocat un consiliu de miniştri francez pentru examinarea situaţiei care, după opinia tuturor, e din cele mai critice.

Cererea de moratoriu va fi deferită comisiunei reparaţiunilor, ale cărei discuţii nu se vor putea deosebi de cele ale conferinţei dela Londra.

Europa trăeşte, fără îndoială, o oră de periculoasă turburare. Căci e prima oară când divirgenţa dintre Anglia şi Franţa ia un caracter formal şi decisiv.

Amânarea Conferinţei

Expozeul dlui Schanzer

Londra. — La intrunirea de azi de dimineaţă a delegaţiunilor aliate ministrul de externe al Italiei face următoarele declaraţiuni finale, în numele delegaţiunei italiene cu privire la reparaţiuni şi datoriile aliaţilor.

Daţi-mi voe să declar că noi nu am examinat decât o problema limitată — acea a moratorului pentru Germania — dar nu întreagă mare problemă economică şi politică care apasă cu gravitate asupra vieţei din Europa. Ar fi necesar să examinăm această problemă în întregimea sa spre a găsi cât de curând posibil o soluţiune satisfăcătoare.

Ar fi zadarnic să sperăm că opera de partificarea Europei va putea fi înfaptuită, că increderea între popoare va putea să renască şi Europa va putea să se întoarcă la viaţă economică şi liniştită, fără deslegarea aaestei probleme. De sigur condiţiunile popoarelor învinse sunt dificile şi ar fi drept să le facilităm în litimele posibilităţei, îndeplinarea obligaţiunilor lor care decurg din tratate. Este însă de asemenea drept şi indespensabil să ne preocupăm de situaţia popoarelor care aparţin grupului biruitor şi care au suferit mai crud în urma consecinţelor războiului. După cum s'a spus în şedinţă precedentă chestiunea reparaţiunllor este indisolubil legată de chestiunea datoriilor interaliate, ne rezolvându-se această problemă, Europa va putea să respiră în libertate o adevărată distindere economică şi politică în Europa nu va fi posibilă.

Datoriile despre care e vorbă nu pot considerate ca daforii obişnuite între comercianţi. (Lordul Balfour a exprimat foarte just această părere în nota sa asupra datoriilor). Aceste împrumuturi au fost contractate, spune Balfour, nu în interesul particular al unui stat şi vorba de o misă comună pentru întreprindere comună. Fiecare din aliaţi contractând împrumutul nu a lua banii pentru interesele sale proprii dar în interesul tuturor celorlalţi aliaţi şi asociaţi (Statele Unite). Afară de asta aceşti bani au fost cheltuiţi aproape exclusiv în ţările care au concedat împrumuturile şi nu pentru scopuri prodictive în favoarea ţărilor care au făcut împrumut.

Când războiul a izbucnit, Italia nu a fost atacată şi nu s'a găsit în nevoia de a înainta în contra duşmanilor.

Neutralitatea Italiei a salvat cauza comună a aliaţilor. După ce Italia a intrat în război alături de aliaţi în unul din cele mai dificile momente din imensul conflict — se prezicea un război de scurtă durată — Italia a fost nevoită să ceară Angliei un împrumut de 50 milioane lire sterline. Italia nu a obţinut beneficii economice în urma victoriei, nici o ţară nu a făcut în timpul războiului şi în favoarea războiului sforţări economice de cât Italia. Este un act de dreptate ca pentru noi şi pentru celelalte state care se găsesc în condiţiuni analoge cu ale noastre să se găsească un mijloc ca pacea să nu sfârşească printr'un dezastru economic şi prin deprecierea la infinit al monedei noastre, depreciere care de altfel nu ar fi căutuşi de puţin în interesul ţărilor creditoare.

Ultima concluzie a războiului nu poate fi dustrugerea economică a celor cari au luptat pentru dreptate şi libertate şi cari au repurtat victoria.

■

După cea terminat dl Schanzer discursul său, dl Theunis se asociază ministrului de externe italian făcând o călduroasă rugăminte aliaţilor, ca să nu întrerupă conferinţa. In urmă şedinţa a fost amânată pentru 17, când conferinţa se va întruni pentru şedinţa finală.

Dezacordul

Poincaré, Theunis, Schanzer, Havashi se vor întruni în dimineaţa viitoare şi vor examina mijloacele d'a lua o decizie comună cu privire la moratoriu. Acordul n'a putut să fie stabilit.

D. Poincaré s'a opus formal la un moratoriu fără de gajuri,

Cabinetul englez a fost convocat în după amiaza asta.

Lloyd George a convocat pe miniştrii aliaţi ca să examineze ajutoarele ce trebue acordate Austriei,

---

Ultime informaţii

Prin fir special dela coresp nostru din Bucureşti

Ora 2 p. m.

Germania a trimis o notă arătând imposibilitatea de a plăti 2 milioane lire sterlinge, de oarece valuta germană s'a depreciat şi mai mult şi situaţia economică ar fi catastrotală.

■

Consiliul de miniştri grec a decis luarea de măsuri pentru soluţiunea chestiei orientale. Guvernul va trimite o nouă notă puterilor arătând necesitatea ocupărei Constantinopolului înainte de mobilizarea armatei kemaliste. Guvernul a hotărât o nouă mobilizare.

■

Luna viitoare se va convoca la Ministerul de finanţe comisiunea vamală pentru a aviza asupra unor noui taxe vamale.

■

Congresul petroliştilor din Prahova se va ţine la Ploeşti în zilele de 1—3 Septemvrie.

■

Agentul de schimb Istrati, arestat, a încercat să se sinucidă. S'au luat măsuri de supraveghere.

■

Din cauza furtunei, un vapor bolşevic având 38 refugiaţi ruşi pe bord şi-a găsit salvarea în rada portului Constanţa. Vaporul a fost izolat de autorităţile române.

■

De la Galaţi a plecat spre Odesa un vapor persian pentru a încărca mărfurile coloniale de pe vaporul grec care, în urma revoltei echipagiului, s'a predat bolşevicilor.

■

Patronii şi lucrători tipografi din Bucureşti au încheiat primul contract colectiv. Contractul prevede 48 ore pe săptămână. Lucrătorii de noapte vor fi plătiţi separat cu ore suplimentare. S'a stabilit şi o cotă pentru scumpete.

■

Conferinţa Micei Antante dela Praga se va deschide la 25 August.

România va fi reprezentată la această conferinţă prin d. I. G. Duca, ministru de externe.

■

In cercurile militare superioare circulă ştirea că, consiliul superior al armatei întrunit Marţi la Sinaia, ar fi judecat trei ofiţeri generali, acuzaţi de neregului săvârşite sub guvernul Averescu.

■

La Sofia s'a primit o notă din partea guvernului iugoslav prin care se cere îndepărtarea funcţionarilor şi ofiţerilor din zona limitrofă Serbiei şi dizolvarea societăţilor macedonene.

CONDITIUNI

pentru admiterea elevilor în şcoala inferioară de viticultură dela Diosâg (Iud. Bihor)

Se aduce la cunoştinţa generală, că concursul pentru admiterea de elevi în şcoala arătată mai sus se va ţinea la 15 Septemvrie a. c. în localul şcoalei.

Elevii sunt bursieri (întreţinuţi de stat), solvenţi, (cari vor plăti întreţinerea), externi, cari stau la casele lor. Condiţiunile de admitere la examen sunt: 1. Să fie cetăţean român, preferindu-se fii sătenilor agricultori. 2. Să aibă vârsta de cel puţin 14 ani împliniţi. 3. Să fie sănătos, bine desvoltat şi fără nici un defect. Constatarea se va face de către medicul şcoalei. 4. Să fi terminat cursul elementar. Să treacă un examen de admitere din citire, aritmetică şi geometrie. Inscrierile la examenul de admitere se pot face până în seara zilei dinaintea concursului. Cererea de înscriere, timbrată legal, cu arătarea profesiunii şi a locuinţei părintelui sau a tutorelui, se va adresa direcţiunii şcolilor. Ea va fi scrisă şi subscrisă de părintele sau tutorele candidatului când el este minor, ori de el singur, când este major. Cererea va fi însoţită de actul de naştere, de vaccină, de certificatul de absolvirea cursului elementar. Prin cerere se va arăta anume dacă tinerii candidează la burse sau dacă vor să urmeze şcoala ca solvenţi sau externi.

Pentru dobândirea bursei nu se cere act de sărăcie, se vor preferi însă, în condiţiuni egale candidaţii fără mijloace şi bine desvoltaţi. Candidaţii cari după reuşita la examen vor să urmeze şcoala ca solvenţi, vor depune odată cu cererea de înscriere şi o declaraţie legalizată de primăria comunei unde domiciliază candidatul, părinţii sau tutorii şi prin care se obligă a plăti o taxă de 6 lei pe zi, pe tot timpul cât vor urma cursurile teoretice ale şcoalei. Plata taxei se va face în două rate, la 1 Octombrie şi la 1 Aprilie al fie cărui an.

Elevii vor avea în şcoală locuinţă, luminat, încălzit, spălat şi hrană. La întrarea în şcoală fiecare elev va avea următoarele efecte de îmbrăcăminte: un rând de haine, trei ştergare, o pereche de încălţăminte, o saltea, o plapomă (păură), trei cămeşi, trei perechi izmene, trei perechi ciorapi (calţuni), trei basmale, o pernă cu 2 feţe şi trei ciarşafuri (lepedeuri) de pat.

Ele li primiţi în şcoală sunt datori a se îngriji singuri de materialul de studiu, cărţi, îmbrăcămintea şi încălţămintea de care vor avea trebuinţă pe timpul cât urmează şcoala. Uniforma ca îmbrăcăminte nu se impune; elevii vor putea aduce ori ce haine cu condiţiunea ca să fie curate şi suficiente pentru întreţinerea curăţeniei. Cursurile teoretice pentru şcolile inferioare vor fi de trei ani, iar practica agricolă-viticolă va fi de un an şi jumătate. In ce priveşte serviciul militar, potrivit art. 51 şi 53 din legea pentru recrutare a armatei, publicată în „Monitorul Oficial", nr. 15 din 20 Aprilie 1913, absolvenţii tuturor acestor şcoli fac serviciul militar cu termenul redus de un an.

Direcţiunea şcoalei inf. de viticultură din Diosâg.

Sporirea lefurilor functionarilor

Publicăm în altă parte a ziarului textul unei circulări pe care ministerul de finanţe a dat-o administraţiilor financiare din ţară în chestia agitaţiunei unor funcţionari depinzând de acest departament.

In acest document oficial se anunţă intenţiunea hotărâtă a guvernului de a veni cât de curând în ajutorul direct al funcţionarilor. Astfel se anunţă că chiar de la sfârşitul lunei Septembrie, până la închiderea anului financiar, se vor acorda funcţionarilor ajutoare băneşti sub formă de salariu suplimentar. In bugetul viitor, se vor prevede salarii în aşa fel, încât funcţionarii vor scăpa de grija existenţei.

Funcţionarii pot fi, deci, liniştiţi. Guvernul îşi va îndeplini făgăduielile faţă de clasa funcţionarilor, şi îndemnurile la dezordini sau greve vin din partea celor cari au alte scopuri de cât acela al îmbunătăţirei soartei slujbaşilor publici.

Moralitate americană

Acei cari au judecat cel mai aspru moralitatea franceză au fost Americanii. Modele extravagante mai mult sau mai puţin impudice, care fac furori la New-York şi în staţiunile băilor din Atlantic States sunt puse în socoteala Francezilor.

Tot cont minarea franceză e acuzată de imoralitatea dansurilor „en vogue" în toată America.

In ce priveşte teatrele, cinematografele şi ceiace se numeşte în America „vaudeville", ele pre intă aspecte foarte puţin convenabile domnişoarelor, mai ales când acestea sunt în tovărăşia unui „escort", care în langajul american e echivalentul dandy-ului parizian.

Debuta tele „ultra-fashionables ale Americe când merg la bal depun corsetul la garderobă ca să se poată mlădia cu mai multă uşurinţă în dansurile ultimei mode ca „Pas de chameau".

Contaminaţia europeană nu poate fi deci învinuită pentru a explica precocitatea tinerelor fete americane din orice clasă socială.

Precocitatea tinerelor americane e datorită efervescenţei rasei tinere, rezultanta libertăţei de obiceiuri pe care o dezvoltă viaţa colonială, căci Statele-Unite sub multe raporturi sunt încă o colonie.

In sezonul de toamnă vopseşte blănării în mod sdeial, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perne

CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5

No. 13. Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii excelente uscate. pivniţe cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401. 290. Lloyd 272

GIMNAZIU DE FETE NĂSĂUD.

No. 814—1921.
a. f. c, sc. d.

Aviz.

Ministerul Instrucțiunii din București a împlinit o veche dorința a grănicerilor hotărînd, la stăruința Comisiunii și Comitetului fondurilor grănicerești năsăudene, cu ordinul No. 4793—1922 inființarea în Năsăud a unei școale secundare (gimnaziu) de fete, de stat. In consecință numită școală își va începe funcționarea în anul școlar 1922—23 la acelaș termen cu celelalte școale similare din patrie. Se vor deschide două clase și în caz că se vor anunța eleve în număr suficient, patru. Didactrul și taxele de înscriere vor fi cele fixate de stat pentru școalele secundare de fete.

Comisiunea amintită se va îngriji, pentru elevele străine, de aranjarea unui internat corespunzător.

Anunțarea în scris pentru primirea în gimnaziu se va face la administrația fondurilor suscitate până la 1 Septemvrie a. c.

In numele Comisiunii administratoare a fondurilor central școlar și de stipendii din districtul Năsăudului.

Năsăud, la 14 August 1922.

Președinte: 2085 P. secretar:
ss. Dr. TEOFIL TANCO. ss. TEODOR ȘIMON.

CĂILE FERATE SOMEȘENE.

No. 9866 CII.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică, că toate tarifele noastre atât la călători, bagaje, câini, cât și la mărfuri de mare și mică iuțeală, asemenea și diferitele taxe accesorii, cuprinse în normele tarifale și în tariful partea 1. în vigoare acum, totașa și regulamentul transport și clasificația de mărfuri în aplicație acum, se vor scoate din vigoare cu data de 1 Septembrie a. c. și în locul lor se vor aplica simultan tarifele C. F. R., regulamentul de transport și clasificația [illegible] pune în vigoare atât pe liniile C. F. Someșene cât și pe cele de interes local administrate de ele: Jibou—Baia-Mare și c. f. din regiunea Năsăudului.

Taxele la călători până la noui dispoziținni se vor aplica prelucrate corespunzător sistemului de zone în vigoare acum, iar taxele la bagaje, câini, mărfuri de mare și mică viteză se vor aplica neschimbat după sistemul kilometric C. F. R.

Normele tarifale de caracter local și favorurile de călătorie remân neschimbate.

Dej, la 15 August, 1922.

Direcțiunea Căilor Ferate Someșene.

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secția fotografica „FOTOGLOB"

ZINCOGRAFIE

TURNATORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. Fabricațiune de plicuri comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țară și în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionniliu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17

Reclame este sufletul comerțului.

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcțiuni de Mori
Atelier de Motoare și mașinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Din cauza sezonului inaintat toate articolele de vare le vindem pe prețuri foarte scăzute.

Heller, Weiss și Molnár

magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. Reducere 30% pentru toți funționarii publici și particulari, precum și familiile lor. 1253

IN JURUL unor agitatii

Circulara Ministerului de finanțe către funcționari

In legătură cu agitațiunile la care se dedau o parte dintre funcționarii financiari, Ministerul de finanțe a trimis următoarea circulară administrațiilor financiare din țară:

Câțiva funcționari din ad-ția financiară Buzău au lansat o circulară către funcționarii din alte admnistrații financiare prin care îi îndeamnă la dezordini și la grevă. Vă aducem aceasta la cunoștința dv. pentru a priveghia la buna ordine și regulata îndeplinire a serviciului. Veți cerceta cine sunt vinovații cari aruncă sămânța anarhiei în rândurile funcționarilor din ad.-țiile financiare și care îndeamnă la desordine și ni-i faceți cunoscut pentru a lua măsurile de disciplină cerute de lege.

In ad-ția generală a finanțelor statului a fost prin tradiție o disciplină întreagă și o conștiință profundă în îndeplinirea strictă a îndatoririlor de serviciu. A strica această disciplină prin îndemnurile la anarhie, de acum este a nu se ține seama și a nu se respecta munca depusă de înaintașii noștri în organizarea finanțelor statului. Funcționarii trebue să știe că au jurat credință Regelui și pentru paza Constituției și a legilor. Și a nesocoti acum legile pentru aplicarea cărora au jurat este a cădea în o vină ce nu poate trece nepedepsită și deci nevoiți suntem să luăm măsuri disciplinare contra celor vinovați Ne este cunoscută situația grea a funcționarilor statului și nici un moment nu am pierdut din vedere ca să avizăm la măsuri de îmbunătățire. Dar după cum v'am mai adus la cunoștință, sarcinile de după războiu au fost așa de mari, că a trebuit să facem mai întâi față datoriilor din afară și apoi la cele dinăuntru. Un prim rezultat al măsurilor de ordine și economie în finanțe este creditul de care ne bucurăm în străinătate mai mult ca în trecut și începutul de ridicare a valutei noastre care va aduce o scădere a prețurilor.

Nu scăpăm din vedere să venim și direct în ajutorul funcționarilor. In acest an vom da, începând dela sfârșitul lunei Sept. până la închiderea anului financiar, ajutoare bănești sub formă de salariu suplimentar. In bugetul viitor vom căuta să prevedem salarii în așa fel ca să scăpăm pe funcționari de grija existenței.

Veți aduce acest ordin la cunoștința fiecărui funcționar care va semna.

Congresul învățătorilor din România-Mare

Învățătorii din toată țara au fost convocați în al XIII-lea congres general în zilele de 4, 5, 6 și 7 Septembrie, la București, în localul ce se va anunță ulterior.

Ordinea de zi cuprinde următoarele chestiuni:

Luni, 4 Septembrie. — Cuvântarea de deschidere a președintelui; Răspunsul reprezentanților Asociațiilor din țările eliberate și al Autorităților invitate; Formarea biroului și alegerea comisiunii însărcinată cu redactarea dezideratelor; Obligativitatea și gratuitatea învățământului primar.

După amiazi. — Organizarea învățământului primar și complimentar; Corpul didactic primar, pregătirea, recrutarea, titlul, înaintarea, perfecționarea, salariile, drepturi și datorii, pedepse, recompense, și dreptul Asociației de a lua parte la anchetele ce se vor face învățătorilor.

Marți, 5 Septembrie. — Personalul de control, de îndrumare și disciplinar, recrutarea, perfecționarea și înaintarea lui; Considerarea și judecarea abaterilor săvârșite de membrii corpului didactic primar cu participarea efectivă a Asociației.

După amiazi. — Consiliul pedagogic și administrativ ca emanație a corpului didactic în organizarea lăuntrică a Ministerului Instrucțiunii; Clădirea și întreținerea localurilor de școală și a dependințelor lui.

Miercuri, 6 Septembrie. — Școalele normale, organizarea, programele de studii, personalul didactic, recrutarea și perfecționarea lui; legătura școalei normale cu cea primară; Organizarea Casei Școalelor, atribuțiile acestei Casse și mijloacele ei de acțiune.

După amiazi. — Organizarea Casei de Credit și Economie a Corpului Didactic; Organizarea ajutorului mutual printre membrii corpului didactic primar.

Joi, 7 Septembrie. — Modificarea statutelor Asociației centrale; Raportul comitetului central către Adunarea generală, raportul cenzorilor, aprobarea bilanțului și descărcarea comitetului de gestiunea sa; Aprobarea budgetului pe anul viitor; Alegerea cenzorilor și supleanților.

*

Direcția generală a C. F. R. a acordat o reducere de 75 proc. din costul transportului, în schimbul legitimării cu carnetele de indentitate al învățătorilor.

Găzduirea se va face la internatele școalelor din București. In ceeace privește masa, Asociația centrală trebuie să fie înștiințată cel puțin cu o săptămână înainte asupra numărului participanților.

Cu începere din seara de 2 Septembrie, un comitet de recepție va fi în Gara de Nord la sosirea fiecărui tren, spre a da congresiștilor lămuririle necesare.

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE aproape de Cluj 2 iugere pământ bun pentru o fabrică de cărămizi sau intreprindere industrială. Locuință cu 6 camere, grădină și grajduri de piatră mediat se pot prelua. Ase adresa a Dunky Piața Unirei 10. 2067

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BĂNCI, Fabricanți, Industriași Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

ULTRAMARIN, german și francez, puritatea garantată.

◆

LAC VERDE pentru PEREȚI german, de toate nuanțele.

◆

VOPSELI germane chimice și de pământ, de prima calitate.

◆

ANILINA și INDIGO, sistem Meister Lucius.

◆

LACURI pentru smalț, trăsuri, mobilă și podele, sistem REICHOLD, FLÜGGER-BOECKING.

◆

ULEIURI BECK, KOLLER & Co.

◆

VOPSELI ART. Schminke pe cel mai scăzut preț al zilei, din articolele cele mai nou importate.

Segesváry și Șoții

mare depozit de vopseli CLUJ.

Lloyd Expres 465 1742

Reuniunea notarilor comunali și cercuali din jud. Cojocna

Convocare.

Membrii Reuniunei notarilor comunali și cercuali din județul Cojocna prin aceasta se convoacă la

II Adunare generală extraordinară,

care se va ține în Cluj la 28 August în localul Sala mică a jud. cu următoarea

ORDINE DE ZII:

1. Deschiderea adunării generale prin președintele Reuniunei și constatarea membrilor prezenți.
2. Darea de seama în modul cel mai minutios a activități prezidiului exercitate pentru și în interesul notarilor la diferite întruniri și congrese, pașii intre prinși pentru imbunătățire soartei acestui funcționar, comunicarea stării din punct de vedere a dreptului public a viitorului notar, prospectele în viitoriu a poziției noastre, luptele ce decurg în contra proiectelor ref. adm. sulevate de guvern și în fine comunicarea pe larg a rezultatului congresului funcționarilor ținut la 6 August în București.
3. După terminarea expozeului și acceptarea aceluia președintele cere absolatoriu și demisionează.
4. Alegerea noului președinte.
5. Comunicarea scriptei președintelui reuniunea centrale și hotărârea în chestiile acolo amintite.
6. Alte obiecte.

Huedin, la 11 August 1922.

DEMETRIU POP,
președinte.

Căldări de fiert rachiu aranjamente
de fabrică de spirt, întreprind totfelul de reparări pentru mașini cu preț moderat.
Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2020

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă

Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

◆

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

◆

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bandii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, In regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Cele mai preferate beuturi ale amatorilor de bere:
calitatea neintrecută a berei albe
„Monoștor"
și a berei brune
1603 **„Călugărul"**
specială.
Se capătă pretutindeni!!

Reclama este sufletul comerțului

Au sosit
sticle pentru castraveți și compoturi
la Eisenstädter
1812 fost magazinul Lakatos. Cluj, Str. Regina Maria (Deák F.) 13
1000 oameni privesc galantarul susnumitei firme.

Departamentul Mașinelor
al Reuniunei agricole s. a.
Magazin en gros pentru articole tehnice
Centrala: SIBIU, Strada Sării No. 22.
Sucursale: MEDIAȘ și SIGHIȘOARA.
Giroconto: Institutul de credit fonciar Sibiu.

Furnizăm prompt din depozitele noastre toate articole trebuincioase pentru mori, fabrici de ferstrae, Uzinele de fier, fabrici de mașini, mine, fabrici de pielărie, fabrici de cărămide și țigle, etc. etc. Oferte prompt și gratuit. Avem reprezentația și depozite mari a celor mai renumite fabrici respective. 1921

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice
I. KRAMER
AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă.
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.
2057 CIMENT ENGLEZESC.

Uniunea Comercială S. A.
Centrala: București.
Capital fundamental: 25,000.000 Lei.
Filiale: Galați, Iași, Constanța, Craiova, Chișineu, Cernăuți, Timișoara și
CLUJ, Str. Regina Maria (Deák F.-u.) 32.
Drugi de fier, fier de cercuri, șuruburi, unelte de fier, sape de forme diferite, lopăți, hârlete, ciocane, coase, cuți (Anker) de ascuțit coase și unelte de bătut coase. Totfelul de uleiu (pentru cilindru dela dinamo, vazelină pentru motor etc.). Articole de piele: chewreauri, boxuri, piele de inft, talpă, potcoave, etc. Tot felul de echipamente pentru automobile de persoane și poveară. Își oferă magazinul bineasortat: Aromate și coloniale lac pentru automobile și trăsuri. 1944

TRASUL
dă betonului și mortarului densitatea deplină și impermeabilitatea mărește elasticitatea și resistența de tracțiune și de presiune, face posibil economii mari la ciment de portland.
TRASSIA S. A. p. Exploatare de tras transilvanean în DEJ, fabrica: Tras, Trasvar, Ciment de Tras.
Prospecte și certificate oficioase stau la dispoziție. Representant pentru jud. Gojocna și Turda-Arieș precum și depozit în Cluj: Inginer F. HANN Cluj, Strada Ciparu No. 3. 1401

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Pentru vizitatorii Clujului şi cei din localitate.

Rubrica comercianţilor bine asortaţi care servesc bine şi eftin

Restaurante	Droguerii	Manufactură	Bhete	Instalatii
Rest. Oraşului Grădinei, Str. Regina Maria	**Viorelia** Parfumerie şi Droguerie Piaţa Unirii.	Luca Niculescu	Turul	**Firma Universum** Th. Orban & M. Anghel Strada Bob No. 5.
Pierschi			Vasile Bindea Fabricant de ghete Palatul consumul Funcţionarilor	
Central	Rózsa	Missir Str. Memorandului 11		Automobile
Coloniale			Boafor	
„COLOMBO" Coloniale, delicatese, proprietar IONEL ALDICA CLUJ.	Emke	Barza	**Pascu & Co.** Coaforul Teatrului Naţional Piaţa Unirei 23.	Leonida Str. Regina Maria 10.
Atlantica				

Panamaua dela biroul de Incartieruire din Timisoara

Descoperirea unor întinse afaceri mituire — Arestarea secretarului biroului şi a unui complice — Acuzaţiuni grave aduse şefului biroului preotul Maghetu

Timişoara, 12 August

Face mare senzaţie în oraşul nostru descoperirea unor întinse afaceri de mituire la biroul de incartiruire, descoperire care se datoreşte viligenţei unui încercat poliţist, dl Atanasie Guţu, şeful poliţiei criminale de pe lângă prefectura de poliţie. Pe ziua de azi a fost arestat secretarul acestui birou, Traian Tauşan şi complicele său Alexandru Weiss.

Dela înfiinţarea biroului de incartiruire, Tauşan a funcţionat ca secretar şi cu toate că salarul lui budgetar împreună cu toate adausurile, era minuscul, ducea o viaţă din cale afară de bogată, petrecându-şi nopţile în societatea unor dame, a căror graţii nu se puteau câştiga, decât cu preţul unor cheltueli mari. Toate aceste au dat de bănuit şefului poliţiei criminale, care punându-se serios pe lucru, a dat de rostul şi de proveniența sumelor pe care Tauşan îi cheltuiau cu atâta uşurinţă.

Mai zilele trecute dl Guţu, aflându-se într'o cafenea, a auzit cum un advocat, dl dr Franz Winkler, se plângea de greutăţile pe cari le întâmpină un client al său la biroul de incartiruire, client care deşi este în regulă îi s'au pus piedici ca să poată rezolva o chestiune de transcriere a unui local pe care l-a vândut.

Interesându-se mai de aproape, şeful poliţiei criminale a putut afla următoarele: Cârciumarul Franz Brück din strada Memorandului No. 52, şi-a vândut localul împreună cu locuinţa unui alt cârciumar, Bodnareck, cumpărând în schimb un alt local în strada Romulus 25. Prezintându-se la biroul de incartiruire pentru a face cuvenită transcriere, a fost pur şi simplu refuzat. Desperat de această şicanare Brück, a predat afacerea avocatului dr Winkler, ca aceasta s'o tranşeze pe cale legală.

Între timp însă, Tăuşan, care a urmărit această afacere de transcriere trimete la Brük, pe gazda sa, un anume Alexandru Weiss, ca să-i comunice că avocatul nu va putea face nimica şi numai el, în schimbul unei sume de 4000 de lei, se obligă a-i regula transcrierea. Brück şi cu trimisul lui Tăuşan au căzut la o învoială ca în schimbul sumei de 3000 de lei acesta din urmă să facă transcrierea. Tăuşan primind răspunsul dela Weiss a luat acasă actele ce se aflau la biurou, le-a studiat şi apoi a trimes vorbă lui Brück să vie cu banii ca să primească actul de transcriere. Complicele lui Tăuşan, numitul Weiss s'a înţeles să vie a doua zi la avocatul Winkler, unde va primi suma.

Într'adevăr, Sâmbătă Weiss se prezintă la dl. dr. Winkler pentru a ridica suma. La obiecţiunea avocatului că nu poate da mai mult ca 2600 lei, Weiss declară: 1000 lei trebue să-i dea şefului biurolui de încartiruire preotul Magheţu, 800 lei lui Tăuşan şi restul de 800 lei îi rămân lui. Comisarul Guţu, care se afla ascuns într'o cameră alătu a ă biuroului d-rului Winkler şi a putut auzi discuţia, l'a surprins pe Weiss tocmai când încasa suma. Acesta a fost arestat imediat şi condus la poliţie unde a mărturisit cele întâmplate şi dilugând şi alte afaceri de mituire făcute în complicitate cu Tăuşan. Comisarul Guţu a dispus aducerea lui Tăuşan la poliţie, care surprins de cele întâmplate, a recunoscut toate afacerile şi toate sumele luate împreună cu Weiss, drept mituire. Tăuşan a mai declarat la cercetările făcute de comisarul Guţu, că din toate aceste afaceri de mituire, partea „leului" a luat'o şeful biroului de încartiruire Prea S. S. preotul Magheţu.

Cercetările au mai stabilit că, din o altă afacere, Tăuşan, împreună cu complicii săi, a încasat dela comerciantul Iacob Steinler, o sumă de 15.000 lei, iar dela alţii diferite sume cari variază între 1000,500 şi 300 Lei.

La rândul său, preotul Magheţu, citat la poliţie a negat orice amestec în aceste afaceri de mituire făcute exclusiv de Traian Tăuşan. Acesta în schimb şi-a menţinut prima declaraţie şi la confruntare, declarând că preotul Magheţu a luat parte din sumele încasate.

Până aci au ajuns investigaţiile făcute de şeful poliţiei criminale dl Guţu. Actele încheiate împreună cu acuzaţii au fost înaintaţi parchetului, care urmează să continue cu cercetările.

„Maghiarizare" şi „Germanizare"

O ieşire violentă şi ne la locul ei din partea ziarului „Temesvári Hirlap" în contra scriitorului german Victor Orendi-Homenau

Timişoarea 14 August. Acum câtva timp a apărut în ziarele „Bohemia" (Praga) şi „Der Bund" (Berna) două articole datorite cunoscutului scriitor bănăţean Victor Orendi Homenau prin care se arăta care era starea şvabilor dinainte de războiu în Banat, în comparaţie cu cea actuală de sub dominaţie română. In acele articole d. Orendi, arată că şvabii au tot dreptul să fie mulţumiţi de actuala stare de lucruri şi de stăpânirea românească, această pentru că sub dominaţia ungurească s'a dus o luptă, pentru şi contra, maghiarizărei poporului şvăbesc. Inainte de războiu, scrie d. Orendi, şvabii în marea lor majoritate erau aproape maghiarizaţi graţie clerului catolic, care impus dela Budapesta lucră prin şcoală şi biserică. Astăzi însă, când şcolile şvăbeşti sunt libere şi scoase de sub influenţa Budapestei poporul şvăbesc se desvoltă în toată libertatea şi nu poate decât cuvinte de mulţumire faţă de statul român.

In acele articole, d. Orendi, a mai adus unele acuzaţiuni întemeiate unora din conducătorii şvabilor, care deşi văd starea actuală de lucruri cu toate roadele ei. ca nişte duşmani ai propriului lor popor, au rămas la vechile idei de maghiarizare.

Cuvântul sincer şi deschis al talentului scriitor german. a avut darul să stârnească o interesantă discuţie în cercurile locale, în special cele şvăbeşti, în jurul unei chestiuni de viaţă pentru poporul şvab: Maghiarizare" sau „Germanizare"? Şi toţi au ajuns la acelaşi concluzie ca şi d. Orendi: Şvabii să rămână celeace sunt, germani atât în şcoală ca şi în biserică, iar în cadrele statului român să fie buni cetăţeni şi să uite cu totul de trecutul apropiat, care a fost în defavoarea lor.

Se vede însă, că articolele d-lui Orendi, au nemulţumit cercurile maghiare locale, care în punctul de vedere şvăbesc, îşi văd periclitate interesele proprii. Altfel nu ne explicăm eşirea violentă şi ne la locul ei, a ziarului Temesvári Hirlap", care într'un articol pe două coloane publicat în numărul de Duminecă, atacă în mod greşit şi inspirat din sfera de interese maghiare, punctul de vedere şvăbesc şi numeşte activitatea d-lui Orendi ca „o încercare de germanizare a bănăţenilor."

Confraţii dela „Tem. Hirlap" greşesc, credem, dacă se amestecă într'o chestiune, care nu-i priveşte nici pe ei, şi nici minoritatea ungară. In articolele d-lui Orendi, era vorba exclusiv de o chestiune şvăbească şi nici de cum de una ungurească.

Ne întrebăm: reprezintă oare „Temesvári Hirlap" şi interesele şvabilor? Şi de când asta? Ştim că există, aci, trei ziare germane, dintre cari două exclusiv şvăbeşti şi ne miră că s'a găsit tocmai „T. H." să se amestece într'o discuţie care nu-i priveşte. Nu puteau oare ziarele şvăbeşti să spună ceeace spune ziarul unguresc, dacă într'adevăr era ceva de obiectat articolelor, scrise cu atâta sinceritate şi în favoarea poporului şvab?

Căutând să lămurim enigma eşirei violente a lui „Temesvári Hirlap", am putut afla, că articolul în chestiune, a fost scris de unul din cei câţiva şvabi-autonomişti, duşmani ai oricărei conlucrări cu poporul român şi propagandişti fervenţi ai maghiarizărei şvabilor.

Pe de altă parte, ne-am adresat şi d-lui Victor Orendi-Homenau, care a bine-voit să ne dea următoarele lămuriri: „Ziarul „Temesvári Hirlap" nu este un organ şvăbesc şi mai puţin încă catolic, şi ca atare nu era în drept să se amestece într'o chestiune de a noastră, a şvabilor. Se pare însă că acest ziar nu vrea să-şi dezmintă trecutul şi caută şi acum, sub stăpânirea românească, să tragă o dâră pentru maghiarizarea şvabilor din România Mare. Zădarnică îi este însă toată truda, pentru că poporul şvăbesc este destul de conştient, ca să vadă, de unde porneşte pericolul pentru interesele sale naţionale."

Răspândiţi „Infrăţirea"

Tipărit cu masina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana"

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAŢIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 592 — Opt pagini 1 LEU Opt pagini — Duminecă 20 August 1922

Infrăţirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952 — Telefon: REDACŢIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — 180 LEI
„ 6 LUNI — 90 „
„ 3 „ — 45 „
„ 1 AN Pentru autorităţi 240 „

Guvernul şi doleanţele funcţionarilor

Nevoile materiale ale funcţionarilor vor fi satisfăcute. Guvernul dă asigurări şi îndeamnă funcţionărimea să fie calmă

Declaraţiunile dlui I. I. C. Brătianu, prezidentul consiliului de miniştri

Sunt cunoscute agitaţiunile pe cari, unele partide, caută să le provoace în rândurile funcţionarilor publici, pe chestiunea sporirei salariilor. Cu toate că, acum în urmă, ministerul de finanţe a publicat o circulară prin care asigură pe funcţionari că le va spori salariile, s'au găsit ziare interesate, cari să dea acestei promisiuni caracterul de ameninţare, pe care nu'l are.

D-l prim-ministru, Ion I. C. Brătianu, luând cunoştinţă atât de cererile funcţionarilor cât şi de uneltirile politicianilor, care îndeamnă pe aceşti oameni paşnici la grevă, a făcut următoarele declaraţiuni:

—

„Asigur pe toţi funcţionarii statului de întreaga solicitudine a guvernului.

Eu împreună cu colaboratorii mei din guvern, suntem convinşi că nevoile funcţionarilor nu sunt suficient satisfăcute în marginele budgetului actual. Cu cele dintâi disponibilităţi pe care restabilirea situaţiei financiare ni le va rezerva, după deschiderea parlamentului, vom aduce o îmbunătăţire reală în viaţa celor cari suferă azi.

Cu cât munca şi devotamentul funcţionarilor vor fi mai mari, cu atât va spori încrederea tuturor din afară şi din lăuntru în Statul român, pe care, ori-care din noi avem datoria să-l servim fără şovăire. Această încredere în Stat va contribui la grăbirea îmbunătăţirei financiare şi la creşterea mijloacelor prin care propria situaţie a funcţionarilor va fi îndreptată.

Cei cari agită şi neliniştesc spiritele nu vor reuşi să producă şi din acest punct de vedere decât rezultate negative în detrimentul tuturor elementelor muncitoare şi cinstite ale ţărei".

■

Credem că în urma acestor asigurări formale, date de însăşi primul-ministru al ţării, funcţionarii nu vor mai avea motive să fie nelinişţiţi. Iar politicianii cari vor să tragă foloase de pe urma unei agitaţiuni pe cari singuri o provoacă vor vedea în curând că şi acest mijloc de luptă nu le-a succes.

Pământ şi cărţi

O muncă pe care niciodată nu vom fi lăudat-o îndeajuns şi în jurul căreia am dori să vedem grupate, într'un mare şi rodnic efort, cât mai multe energii, este aceia care se desfăşoară astăzi la Ministerul Instrucţiunii publice în legătură cu problema învăţământului la sate.

D. d. C. Anghelescu, care se dovedeşte din ce în ce mai mult a fi un vrednic continuator al operii începute de marele Haret, a izbutit să mişte nu numai puterile statului, dar şi puterile societăţii, pentruca împreunându-le pe toate la lucru să dea statelor noastre şcoala fără de care niciodată nu poate fi vorba de o deslegare definitivă a chestiei ţărăneşti. Noi am spus-o aici şi altă dată că chestia ţărănească nu este numai o chestie de mai mult pământ, ci şi o chestie de mai multă şcoală. Pentrucă oricât de departe am împinge exproprierea, totdeauna vom avea o ţărănime fără pământ silită să-şi caute alte mijloace de existenţă, — şi nu este o crimă mai mare de cât să-l faci pe ţăran să creadă că existenţa lui nu poate fi întocmită de cât în legătură cu posibilitatea de a avea pământ.

Căci dacă pământul e numai pentru câţiva şcoala însă e pentru toţi şi a-i da ţăranului şcoală înseamnă a deschide noui şi nebănuite drumuri pentru desvoltarea energiilor noastre rurale. Mai ales acum, după înfăptuirea reformei agrare, când ţăranul a început să înţeleagă şi el, că şi cea mai largă expropiere nu poate da pământ mai mult, de cât este, problema şcoalei la sate trebuie să intre în preocupările noastre de fiecare zi. Mai repede de cât s'ar crede, vom avea la sate un prisis de energii ţărăneşti, care neputând fi legate de pământ, vor căuta să se îndrepte spre oraşe. Vom avea, prin urmare o expanziune a forţelor rurale, pe care prevăzând-o, avem datoria s-o dirijăm şi s'o folosim prin cultură.

Ceia ce trebuie să ne îngrijeze nu e ţăranul fără pământ, ci ţăranul, care neavând pământ, nu are nici carte. Fără pământ, dar înzestrat cu carte, ţăranul va avea curajul să se deslipească de vatra satului şi venind la oraş, să dea vieţii noastre economice acele energii româneşti, pe care astăzi nu le avem.

Că nu vom fi stăpâni în ţara aceasta de cât în ceasul, când vom fi cucerit oraşele din mâna streinilor şi cucerirea oraşelor n-o putem realiza, de cât organizând, expansiunea energiilor rurale. Şi pentru aceasta ne trebuie nu numai o ţărănime înstărită, ci şi o ţărănime luminată. Alături de ţăranul legat de pământ, avem nevoie de ţăranul întreprinzător care deslipit de vatra statu'ui, să se ştie mişca în mijlocul vieţii de oraş.

Să luăm aminte

Dela un timp o bizară mentalitate domneşte în straturile populaţiunei noastre. Pretutindeni n'auzi decât: „Vrem mărirea lefurilor!" „Facem întruniri de protestare!" „Facem grevă!" şi o mulţime de exclamaţii de acestea, care scăpate de pe buzele vreunui funcţionar obijduit, sunt expuse cu litere uriaşe de ziarele de scandal.

Fără îndoială, că fie care om are dreptul să se plângă de nevoile lui.

Fiecare slujbaş credincios e îndreptăţit să ceară Statului ajutorul la vreme de nevoe. Şi iarăşi Statul trebue să plece urechea la doleanţele celor ce l'au slujit cu dragoste şi cu vrednicie.

Se mai întâmplă însă ca şi Statul acesta să fie, la un moment dat în cumpănă, să nu poată răspunde tuturor cererilor mai ales când sunt aşa de multe.

Căci nu trebue să ne închipuim Statul ca pe un proprietar de avuţii imense, stăpânul din poveste al unui isvor nesecat de aur şi de bănet.

Dimpotrivă, [illegible] Dacă tot scoţi din el, fără să pui nimic la loc, vine şi vremea când fără să vrei îi dai de fund.

Şi atunci e rău nu numai pentru el, dar pentru noi toţi aceştia, cari, de bine de rău, trăim pe spinarea şi la adăpostul puterei lui.

El ne ocroteşte de duşman, el ne face viaţa uşoară, el ne dă siguranţa în ziua de mâine. El ne-a dat şi ne va da întotdeauna pâinea de toate zilele.

Dar dacă într'o zi se întâmplă că raţia pâinei acesteia să fie mai mică decât de obicei, nu înseamnă că trebue numai decât să-l hulim, să ne ridicăm împotrivă-l, să-l ameninţăm că nu-i vom mai da nici un ajutor, că vom înceta să-i mai facem un serviciu, tocmai acum, la restrişte, când el are tot mai multă nevoie de noi pentru a se reface spre binele lui şi al nostru.

Am dovedi ast-fel că suntem lipsiţi de cel mai elementar simţ patriotic, de cel mai elementar simţ moral.

El nu poate acum să ne facă toate voile, căci dacă le-ar face ar risca cu siguranţă, că la moment dat să nu le mai împlinească nu în parte ca acuma, — dar de loc.

Să nu uităm niciodată pilda măreaţă pe care au dat-o Francezii în 1871, când au vrut să-şi scape ţara sărăcită de Nemţi. Au ştiut să rabde şi au putut trece nevoia. Au ascultat de cuvântul biblic şi Dumnezeu a fost cu ei.

Acest lucru trebue să nu ne iese din minte: cu cât vom şti să răbdăm mai cu tărie, cu atât vom ajunge mai repede la limanul suferinţelor: cu cât vom da iama în rosturile Statului, cu atât nevoile ni vor înmulţi, vremea reface ei se va îndepărta şi ne vom încurca singuri în cercul cel mai vicios cu putinţă.

MOARTEA satrapului gandirii

La Londra s'a stins zilelele acestea din viaţă, după o boală care a fost recent botezată boală diplomatică, aceea care-a băgat în groapă pe Deschanel şi care a fost constatată şi la Wilson, Lord Curzon şi alţii — lordul Northcliffe, regele presei din Anglia.

I-s'au făcut cu ocazia aceasta editorului lui „Times" şi „Daily Mail" parentări care de care mai simpatici şi presa de pretutindeni i-a consacrat articole speciale, ca unuia, care a fost îndrumătorul opiniei publice şi inspiratorul diplomaţiei nu numai englez ci şi a celei internaţionale.

Regele presei a fost petrecut pe lumea cealaltă sincere regrete din toate părţile şi calitaţor lui a fost arătate cu mult lux de amănunt mai cu seamă de către presa franceză şi engleză.

S'a uitat însă, poate cu intenţiune, să se arate toate calităţiie bătrânului Northcliffe. Prezentatu ni-l-au ca pe unul dintre cei mai g[illegible] ci-i trebuia un spirit organizator fără pereche, pentruca ziarul său „Daily Mail" să ajungă acum să aibă un tiraj de aproape două milioane. Ni l-au prezintat apoi ca unul, ce cărui ambiţie nu cunoaşte piedeci. Adevărat. Northcliffe n'a cunoscut sacrificii, mai cu seamă materiale, în râvna ce l-a ajucaf de a se şti rege al presei. Sacrificiile băneşti pretate pentru acapararea lui „Times" vor rămânea proverbiale. Vor rămânea deasemenea neunitate jertfele ce a făcut pentru organizarea aşa cum e astăzi a răspândirii lui „Daily Mail", ziarul care apare în trei oraşe, în atâtea ediţii în aceaşi zi, în aproape două milioane de exemplare.

Şi s'a mai spus despe el, că n'a fost un grozetor în concepţia adevărat. A fost caşidiletan, deşi avea pretenţii de îndrumător.

Fapt este însă, ca presa lui a însemnat un fadt istoric. In războiul mondial a echivalat cu nişte adevărate lupte. A fost animatoarea unui întregi lumi a civilizaţiei împotriva barbariei germane.

Nu ni-s'a prezintat însă Northcliffe editorul, editorul în intimitatea lui cu gazatarii.

Deşi această lature a personalităţii lui merită o deosebită considera iune. Pantru noi mai cu seamă, îi fixăm în rândurile acestea memoria, pentru gazetari, partea aceasta a individualităţii lui Northcliffe este cea mai interesantă.

Regele presei engleze a fost un satiap al gândirii. I-a plăcut să robească gândul. I a plăcut să ştie gândirea anonimiiloor din morile lui redacţii aservită cu desăvârşire lui. Dictator în cea mai specială accepţie, a ordonat gândului robilor săi scribi aşa cum a ordona unor robi din vechime. Pentru arginţă cu care'i plătea le cerea aservirea totală a iniţiaţiei. Când un reporter i-a adus, ne îndemnat, o ştie care'i plăcea lui, îl felicita.

Il imboldia la'o şi mai mare ordine. Când însă cine va dintre ilaţii anonimatului care a îndrumat prin „Daily Mail" şi „Times" intreg pământul, scria ceva altfel de cum îi plăcea lui, il da pe uşă afară, E a un despot absolut.

Cazul cu H. G. Wells e carecteristic. Marele romancier, filozof, critic, etc. etc., H. G. Wells, a fost trimis la conferinţa dezarmării din Washington în Noembrie trecut, de către Northcliffe, care a făcut jertfe financiare economie pentruca să'l câştige pentru „Daily Mail" cu ocazie acestei conferinţe. Wells s'a incumetat sa spună lumii verde tot ce se petrece la conferinţă. A doua zi după apariţia articolului, s'a trezit că e înlocuit cablografie. A urmat un scandal provocat de Wells, care a destăinuit acest lucru opiniei publice.

Purtarea aceasta a lui Northcliffe [illegible] dirii au fost un sanscop în toată acepţia cuvântului.

Şi totuşi, trecând peste acest lucru, care nu doare decât pe cine l-a simţit şi'l simte în viaţa sa, Northcliffe a fost o individualitate istorică. Autoritarismul lui a îndemnat o generaţie dintr'o lume întreagă. Şi face cinste presei lui, că după ce în război a spinijit atâta de mult antanta în săptămâna aceasta, în legătură cu ruptura englo-franceză dela Londra, a înţeles, că nu trebue uitate sacrificiile adesa pentru unamitate de republica franceză.

Conferinţa Internaţionalei a II-a

La Praga s'a deschis conferinţa Internaţională a II-a sub preşedinţia lui Henderson. Ziua de Duminică a fost consacrată remiterei rapoartelor asupra situaţiunei mişcărei muncitoreşti în diversele ţări. Din cauza viitorei fuziuni a socialiştilor independenţi germani şi cu socialiştii majoritari şi din cauza întrunirei la Paris în luna Octombrie a internaţionalelor din Londra, Viena şi Amsterdam, conferinţa a decis să amâne congresul celei de a doua Internaţionale, convocată în Octombrie la Hamburg.

Pentru a facilita convocarea rapidă a congresului celor trei Internaţionale, conferinţa a decis ca nici o negociere să nu aibă loc cu comuniştii, cari s'au pus în afară de social-democraţie internaţională şi protestează în acelaş timp în contra sentinţei de la Moscova şi în contra reacţiunei fasciştilor.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Petőfi în românește

Inițiativa frumoasă a ministrului artelor

La Oradea, unde s'a oprit zilele trecute, d. C. Banu ministrul cultelor și artelor a făcut presei locale unele declarațiuni dintre care subliniem cu osebire pe aceea, că ministerul de sub conducerea dsale a luat inițiativa editării lui Petőfi în românește încă în cursul toamnei din anul acesta. Ministerul cultelor și artelor a înțeles că aproaperea dintre poparele acelelași țări nu se poate face nici când mai temeinic decât apropiindu-le culturalicește, sprijinindu-le acel comerț spiritual, care singur este chezășia unei înțelegeri și amiciții dăinuitoare. Din considerațiunea aceasta și din considerațiunea pentru geniul lui Alex. Petőfi, ministerul cultelor și artelor a luat inițiativa aceasta frumoasă.

A mai adăogat printre altele d. ministru Banu, că guvernul român sprijinește din suflet manifestațiunile culturale ale minorităților și dovada cea mai puternică a dat-o mai zile trecute, cu ocazia sărbatoriului Petőfi la Sighișoara, când a permis ungurilor să poată steagul și tricolorul maghiar.

Oprindu-ne la inițiativa mai sus pomenită a ministrului cultelor și artelor, trebue să o apriciem nu numai pentcu serviciul ce 'l aduce cauzei apropierii dintre unguri și noi în primul rând dintre noi și ungurii dela pulațiunii române. După cum se știe, poeziile lui Petőfi nu se mai găsesc nicăeri în românește. „Apostolul" s'a epuizat de mult iar poeziile mai mici ale marelui poet maghiar nu le mai găsim în traducere românească decât prin biblioteci, în reviste bătrâne, sau ici-colo în câte-o carte de cetire. Republicându-se traducerile românești din Petőfi și publicându-se traducerile mai nouă din literatura lui, se face un serviciu neașteptat culturei române cea atât de invadată în timpul din urmă de toate traducerile proaste, de romane palpitante și de defectiv, cu care ni-au nutrit până acum editurile în locul traducerilor operelor de seamă.

I. T.

Turner la mezat

Una din operele cele mai renumite ale lui William Turner, peisagiul „Lomer Hall Tumbridge", a fost scoasă de curând la mezat la Chiristle în Londra și lumea era îngrijită că opera aceasta s'ar pierde pentru Anglia. De aceea a fost un entusiasm general în sala de licitație când opera a fost adjudecată galeriei naționale scoțiene pentru 3800 guinee.

O altă operă a maestrului englez, „The Beacon Light", fost adjudecata pentru 2500 guinee. Alte două peisaje de ale lui Turner au produs 1750 și 1100 de guinee.

Cum ne cunosc străinii?

Este în deobște cunoscut că occidentalii nu prea cunosc geografia. Siliți de necesitățile relațiunilor comerciale și de afaceri, intelectualii țărilor apusene au dat mult mai mare însemnătate cunoașterii geografice a coloniilor răspândite pe glob de cât orientului european. In special francezii au mutat de multe ori Bucureștii în Bulgaria, Iașii în Galiția și Caracalul în Asia Minoră.

Se nădăjduia însă că imprejurările create de războiul mondial au fixat în mintea popoarelor occidentale câteva puncte geografice cari să repereze cunoștințele în materie la strictul necesar unei elementare orientări. Zădarnică speranță. Confratele „Universul" publică în facsimil coperta unei scrisori datată din 1922 pentru București.

Iată ce scrie „Universul" în rândurile cari însoțesc imaginea plicului pe care se lăfăește indicația geografică „Bucarest—Hungary:"

„Englezii au reputație că sunt excelenți geografi, de oarece sunt și iubitori de călătorii. Cu toate acestea și englezii nu prea cunosc geografia. Unele case mari de editură din Londra, în anul de grație, 1922, confundă România cu Ungaria și cred că Bucureștii e capitala Ungariei. Iată o scrisoare adresată de casa britanică „Printed Matter" din Londra, pe al cărei plic citim: „Lieut. D. N. Cretu, șoseaua Colentina 27, Bucarest-Hungary".

Autorul adresei, era să scrie și a scris Hungary (în facsimil se observă corectura N. R.)

Poșta noastră primește zilnic scrisori cu adrese de felul acesta: Bucarest, „Bulgarie" Bukara (Roumanie); „Bucarest Transylvanie „Bucarest-Sofia" etc.

Nici după războiul din 1916 1919 străinii nu cunosc bine unde e situat Bucureștii!"

Sau, prefacerile geografice de ținut de cunoștințe geografice ai bieților apuseni. Totuși nici cel mai modest oriental nu ar muta Strassburgul în Elveția.

ZIUA ORFANILOR DE RAZBOI

E ziua de 19 August.

Aceste mlădițe tinere și nevinovate, acești orfani rămași singuri pe lume, copii ai acelora care au uitat de ei, atunci când au trebuit să moară pentru a-și apăra pământul și pentru a-și realiza idealul — acești orfani de război cer o zi — o singură zi în care gândurile noastre să fie îndreptate și înspre ei. E aceasta o sfântă datorie de om și de cetățean al acestei țări, e o datorie pe care trebue să ne-o facem față de orfanii de război și față de părinții lor, morți pentru a ne pregăti nouă celor mai norocoși ca ei, zile pe care ei și dumnezească dreptate a destinului, ni le-a dat să le trăim.

Cu ocazia acestei zile, societatea ocrotirea orfanilor de războiu, regionala Cluj, a hotărât să apeleze la publicul clujan, rugându-l ca fiecare în măsura posibilităților lui să doneze câte ceva pentru orfanii de război.

Apelăm și noi, la toate instituțiile financiare, comerciale, industriale la toate autoritățile locale și la toți oamenii de bine din acest oraș, să-și deie obolul lor cât de mic sau cât de mare pentru micuții orfani de războiu.

Gândiți-vă că fiecare din noi, care avem copii, am fi putut cădea pradă nenorocirei la care au căzut orfanii de război și fiecare din copii noștrii, ar fi putut ajunge să nu aibă alt ajutor, și altă mângâiere, decât aceia pe care le o dă publicul, și instituțiile de care vorbeam mai sus.

In acelaș timp s'a mai hotărât ca în zilele de 19 și 20 August să se dea în parcul orașului mari serbări venețiene a căror venit integral va fi destinat exclusiv pentru îmbunătățirea situației orfani or de război.

Veniți cu toții și fiecare să deie obolul nostru pentru aceste ființe mici, nevinovate și totuși atât de nenorocite, pentru orfanii de război. Ne vom îndeplini astfel o ploasă datorie față de memoria acelora ce au căzut luptând pentru înfăptuirea României de astăzi.

FOIȚA ZIARULUI „INFRAȚIREA"

America noastră

de Waldo Franck

— Tendințe noi în literatura americană —

Rari sunt intelectualii care au mai mult decât o opinie convențională și iluzorie asupra civilizației străine. In privința literaturei, în afară doar de cea franceză, suntem de cele mai multe ori prada fanteziei sau interesului traducătorilor. Marii scriitori străini nu-i cunoaștem de obicei, decât după moarte.

Cu 10 ani în urmă numai, America nu era pentru noi decât țara aventurei. America rămâsese pentru noi țara utopică, pământul virgin al lui Columb și acum încă numele de „Lumea nouă", continuă să aibă aceiași putere de sugestie, față de locuitorii continentului european.

Ignorând scriitori noi ca Whitman, Jack London, considerăm pe american numai ca animator al legendelor și romanelor de aventuri.

Daldo Franck și ceilalți tineri scriitori americani se ridică contra acestui mod de a privi pe american condamnând extravaganțele concetățenilor săi, singurele care au format un criteriu de judecată asupra spiritului și culturei americane.

Americanul aventurier, cu mușchi de boxeur și inteligență de copil nu e decât un om abrutizat de sforțarea fizică și de triumful bunurilor materiale.

Toate gândurile sale se îndreaptă către un scop practic, utilitar. Neavând altă religie decât câștigul, banca este adevărata biserică unde toate sectele își dau întâlnire iar banul este Dumnezeul unic. Filozofia s'a dezvoltat pe baza oportunismului, meditațiile filozofilor ajungând la doctrina pragmatismului.

Lipsa de probitate intelectuală, obișnuința compromisului au făcut din America, o țară activă, unde oameni lacomi de bani, își trec viața, fără a avea timp s'o trăiască.

Astfel își și explică Franck cum scriitori ca Whitmann, celebru în Anglia a trecut mult timp necunoscut în patria sa.

Pentru american, trebuie să faci cărți care se vând și London, renunțând să-și confeseze cititorilor experiența unei vieți de suferințe s'a exprimat însuși: „Nu mai sunt așa de prost, să arăt adevărul așa cum l'am văzut.

Iluzii, minciuni acestea trebuie să le cuprindă o carte". Cazul lui Mark Twain este și mai interesant. Acest scriitor, care prin inteligența sa putea să fie un mare critic de moravuri, n'a putut să fie decât un bufon al poporului său. Căci pentru a câștiga bani, a trebuit să-i facă să rădă.

Acesta este americanul după cartea lui Waldo Franck și pe care noi nu-l cunoaștem de cât după filmele de cinematograf, admirând ingenuitatea sportsmenilor de ambele sexe, jazzbandurile din saloanele pline cu oglinzi, violența expresiunei — o serie întreagă de imagini care nu trădează dureroase ocupațiuni intelectuale, ca acelea ale autorului acestei cărți.

Și cu drept cuvânt Franck se indignează că oameni cari o viață întreagă — regii finanței americane — n'au făcut de cât să întrebuințeze orice mijloace pentru a câștiga cât mai mulți bani, sunt dați ca exemplu de emulație copiilor.

Pentru pragmatici, paradisul american ar fi un oraș construit din beton armat la marginea oceanului, un fel de Atlantic City.

După ce Franck face rechizitoriul acestui paradis, America noastră — privește și virtuțiile ladului — America sa, cea care ni-i foarte puțin cunoscută Europenilor.

Cu toate acestea și aici Franck nu se mulțumește cu psichologia primitivă a eroilor lui Jack London — de teamă poate ca simplicitatea violentă a acestor, să nu pară în ochii noștri drept singura calitate a conștiinței americane.

Vedem deci că neliniștea omului superior e acum aceiași în Statele Unite, ca și în Europa.

Prodigioasa aventură începută acum cinci secole s'a apropiat de sfârșit, Pământul lui Columb nu mai e un pământ nou, lumea lui a câștigat în trei secole fără sforțare, ceia ce Europa a câștigat în trei zeci de secole.

Poporul american a repetat experiența noastră fără a mai parcurge evoluția treptată a civilizației.

Dar acest popor de emigranți n'a câștigat în fond mai mult decât călătorul de care vorbește Seneca, care-și duce pretutindeni sacul lui cu mize ii.

America, este după Franck, tocmai în momentul când omul sătul de experiența exterioară, se concentrează în el însuși, preocupat numai de puterea spirituală.

Pionerii de eri după ce au cercetat bogățiile Apusului, se întorc spre Răsărit, spre New-York, în întâmpinarea Europenilor.

America nouă, preocupată de această tendință spirituală e amintită de Franck prin scriitorii, Edgar Lee Masters, Dreiser, Sandburg, Frast, Amy Lowele, Sherwood Anderson, care condamnă civilizația materială cu care se onorează America „satisfăcuților". Povestirile lui Anderson simbolizează evaziunea de sub domeniul pragmatismului.

Precurserii acestui curent sunt Walt Whitmann, Jack London și Henry Adams, dar mai cu seamă H. D. Thorean, care disprețuind binefacerile bogăției, dispreț[illegible] a lacomă se retrage în [illegible]tea pădurilor. Thor[illegible] Rousseau opune societății, care îl liberează.

Thorean recunoaște zi de zi, că fericirea nu poate să și-o găsească decât în el însuși. El spune: „Fii un Columb pentru noile continente, care se află în tine și deschide drumuri noi, însă nu de comerț, ci de gândire".

Războiul a provocat în tinerimea din Europa o mișcare de revoltă și de protest. Franck crede, că această mișcare trebue să influențeze întreaga lume.

Industria și războiul ne-au făcut să simțim o îngrozitoare opresiune. O trebuință imensă, de a se deitui, frământă pe toți tinerii.

Tot ce-i mai de seamă în lume, nu se mai gândește în fața parvenitismului prezentului, decât să-și salveze viața interioară.

Această e și cauza pentru care de doi ani încoace sunt așa de apreciate cărțile lui Rabindranath Tagore. Și cărțile lui Duhamel, lui Werth în Franța, a expresioniștilor în Germania, a scriitorilor ruși mărturisesc aceiași tendință de cunoaștere a vieței interioare.

După exemplul lor, scriitorii „Americei noui" vreau să scoată în evidență facultatea spirituală, care permite omului să îmbrățișeze totalitatea vieței și care poate să-i pune în legătură cu lumea, numai după ce s'a analizat și pe el însuși.

Ea renunță la puterea materială și tinde să nu mai fie preocupată decât de perfecțiunea interioară.

Ay.

Partidul național și Coroana

Chiar în numărul nostru de eri arătam că șefii partidului național se vor grăbi să desmintă nota, pe care au dat-o presei cu privire la congresul dela Alba-Iulia. Într'adevăr în ziarul „Adevărul" a și apărut desmințirea dlui Mihail Popovici care afirmă că „nota în chestiune nu emană dela dirigiutorii partidului național care sunt cu totul străini de conținutul ei".

Apoi paralel cu publicarea în gazetele din București a notei care conține cuvintele: „Toate riscurile pentru continuarea regimului absolutist le are regele Ferdinand care nu se mai poate ascunde în dosul sfetnicilor săi"; paralel cu această notă, în oficiosul brașovean al partidului naționalist se pot ceti azi următoarele rânduri:

„Partidul național a ținut în acelaș timp să repete — ceeace în însăși firea lui, la baza programului său și ca o pârghie de sprijin pentru întreaga sa activitate în viața Statului român — a ținut să repete declarațiunile sale făcute ori de câte ori era aceasta o necesitate de Stat, asupra dinasticismului său și pentru păstrarea prerogativelor regale, convins că, în sistemul monarhic constituțional și cu garanțiile lui, țara noastră poate și se desvolte în raport direct cu însușirile neamului și cu bogățiile ei.

In Suveranul țarei și în Dinastie noi vrem să avem un înalt conducător al destinelor poporului" etc.

Așadar începerea acțiunei partidului național are două fațete: o acțiune mai domoală, constând din convocări, circulări, ordonanțe, declarații de principii filodinastice etc., toate în „asentimentul comitetului de conducere" și o altă alăturată, mai violentă, cu note clandestine, cu amenințări la adresa palatului, cu desmințiri repezi, aproape automatice, pentru a se lăsa să se înțeleagă că totul pornește din sânul partidului însuși, a cărui pornire aprigă nici conducătorii nu o mai pot înfrâna.

Șurubăria naivei manopere se deslușește până la evidență: partidul național a debrutat în acțiunea lui mult trâmbițată prin a arunca puțin praf în ochii mulțimei.

Amenințarea la adresa Coroanei, ori cât va fi desmințită de Popovicii partidului, ea există totuși face parte, ca și altele care vor urma poate, — din planul de luptă al acestui partid și constitue cum au spus și eri o nouă gafă a acestor politiciani ageamii. Mâine poimâine o vor desmînți-o și alți naționaliști. Singurii însă cari ar putea da detalii precise asupra originei ei, sunt cei cari au publicat-o pantru întâia oară. Acestia însă vor tacea chitic, căci și asta s'a prevăzut fără îndoială în programul de luptă partidul național.

Dar în sfârșit. Lupta va continua în felul acesta cu sudueli grave și îndreptate spre ținte înalte pe deoparte — cu desmințiri categorice de de alta, până la mult pomenitul congres de la Alba-Iulia. Atunci totul se va potoli dela sine, căci cu prilejul acesta, partidul național va epuiza și această ultimă gogeriță cu care tot sperie lumea de câteva luni. Să așteptăm deci să vie Alba-Iulia: o dorim chiar din toată inima. Numai, cu toate convocările de aztăzi, să nu se amâne iarăși „sine die", tocmai la momentul oportun. Căci înțelegem cât de greu trebue să conducătorilor partidului național să se dispenseze și de această ultimă resursă din stocul de minciuni, în numele cărora să dă drept expresia voinței întregului Ardeal.

Restul Congresului dela Alba-Iulia

Partidul național renunță la o adunare națională — Congresul va fi o adunare de partid — Cum încearcă dl Maniu să-și mascheze înfrângerile — Ultimele nădejdi ale unei politice neserioase

S'au reluat în lumea politică discuțiunile în jurul congresului dela Alba-Iulia. Partidul național a trimis organizațiilor sale instrucțiuni pentru pregătirea congresului, și un comunicat de presă, neoficiale, în care se amenință laș Coroana și se mistifică realitatea stării politice actuale.

Despre comunicatul de presă strecurat în public fără nici o răspundere, neam ocupat în numărul nostru de eri. Partidul național insistă însă că acel comunicat nu este pornit dela conducerea partidului. Dar numai această desmințire platonică nu poate fi deajuns. Partidul național desminte numai autenticitatea comunicatului publicat deodată de trei ziare amice lui, și însoțind „instrucțiunile" recunoscute ca ale conducerii. Totuși țara vrea să știe dacă partidul național aprobă sau nu conținutul acelui comunicat, care nu este străin de unele personalități marcante ca dl Vaida și alții. Partidul național mai este dator să arate cine sunt autorii acelui comunicat, și dacă nu aprobă purtarea lor, să-i excludă din partid.

Numai așa ne va dovedi partidul național că este în adevăr „străin"

de spiritul comunicatului publicat de-odată cu instrucțiunile de pregătire a congresului dela Alba-Iulia — instrucțiuni recunoscute de conducerea partidului — de către 3 ziare din București prietene partidului național.

Rămân, până la clarificarea întregei chestiuni, instrucțiunile. Conducerea partidului național recunoscând autenticitatea lor, confirmă ținerea congresului, de atâtea ori amânat, dela Alba-Iulia.

Așadar congresul se va ține, cel puțin așa lasă să se înțeleagă instrucțiunile, deși nu se fixează în mod procis ziua congresului.

Constatăm deocamdată o mică dar foarte importantă deosebire între ceea ce se înțelege din instrucțiunile de pregătire și ceea ce a anunțat până acum partidul național. Instrucțiunile de pregătire pentru congresul dela Alba-Iulia trădează pregătirea unui *congres de partid* și nu a unei adunări naționale care să reprezinte real starea de spirit și simțeminte a întregului Ardeal.

Astfel în instrucțiuni ne spune:

„In vederea congresului ce vom convoca la Alba-Iulia, vă rugăm să binevoiți a organiza în fiecare circumscripție electorală *o adunare a partidului național, în care să procedați la alegerea celor doi delegați și trei supleanți pentru congres, observând întrucât este cu putință dispozițiile noului statut* ce vi se trimite zilele acestea din partea biroului central."

Sau, partidul național a lăsat totdeauna să se înțeleagă că la Alba-Iulia va fi ceva mai mult decât o banală întrunire de partizani politici. Mărginându-se la o simplă manifestare de partid, partidul național dovedește că nu are curajul să se prezinte în față poporului ardelean, pe care totuși are pretenția de a-l reprezenta în mod exclusiv.

Partidul național dă astfel cea mai categorică desmințire pretențiilor sale de a fi identificat cu însăși Ardealul. Orice hotărîri se vor lua în Congresul de la Alba-Iulia, alcătuit dintr'o asistență aleasă pe căprării din partizanii politicei militante a partidului național nu vor avea decât însemnătatea unor manifestări de partid. Mai mult, agitațiile partidului național din ultima vréme au făcut în destul cunoscute opiniile mărturisite și nemărturisite ale acestui partid: iar rezultatele campaniei sale extraparlamentare au dovedit suficient incapacitatea partidului național de a reprezenta voința masselor populare ardelenești, de care s'a depărtat pentru totdeauna.

In cazul acesta ce rost mai poate avea congresul de partid de la Alba-Iulia, pregătit de partidul național?

Din Martie și până acum politica partidului național a mers din înfrângere în înfrângere, din gafă în gafă. In alegerile generale pentru actualul parlament partidul național a suferit o înfrângere sdrobitoare. Atât de grea și neașteptată a fost această înfrângere încât credem că partidul național era sincer când afirmă după alegeri, că ea se datorește numai măsurilor de constrângere ale guvernului. Desigur că această afirmație a rămas nedovedită și ar fi trebuit să schimbe impresia de moment a partidului național.

Din nefericire partidul național s'a încăpățânat să continue lupta cu armele necinstei astfel că în mod fatal prima campanie extraparlamentură a suferit aceeași soartă. Alegerile parțiale i-au adus apoi o nouă înfrângere, urmată de eșecul complect al celei de a doua încercări de campanie extraparlamentară.

Scopul acestor agitații inutile era discreditarea partidului liberal și răsturnarea guvernului. Rezultatul a fost însă cu totul altul. Partidul național și-a perdut orice simpatie în massele populare ardelenești. Campaniile de instigațiuni și învrăjbire l'au făcut odios; combinațiunile politice lipsite de orice scrupul moral au agravat această stare; iar procedeele incorecte ale presei naționaliste i-au ridicat împotriva oprobiul întregului Ardeal.

Situația partidului național e cum nu se poate mai dureroasă. Dl Maniu se căzneste zadarnic Congresul de la Alba-Iulia are două scopuri: să dea un simulacru de popularitate politică partidului național, și în același timp să provoace prin amenințări ridicole o combinație politică salvatoare.

Evenimentele cari vor urma ne vor arăta până la ce punct vor reuși calculele dlui Maniu

A. R. Gus.

Limba română în justiția provinciilor alipite

— Obiecțiunile ridicate de minorități —

Cu prilejul vizitei pe care d. Ion I. C. Brătianu președintele consiliului de miniștri a făcut-o zilele acestea la Cernăuți, șeful sioniștilor bucovineni a ridicat din nou în discuție chestiunea unificărei justiției, obiectând că ordonanța ministerului de justiție referitoare la introducerea limbei române în desbaterile instanțelor judecătorești din provinciile alipite, a produs multe nemulțumiri în rândurile minorităților, care se așteptau ca unificarea să se facă în mod evolutiv.

Nu vom tăgădui de loc adevărul unora din observațiunile dlui Ebner, însă tăgăduim orice drept minorităților de a se plânge că în țara noastră, unificarea să face prin surprindere și în disprețul intereselor noilor cetățeni români cari până acum am trăit sub regimul altor state.

Dimpotrivă, dacă comparăm măsurile luate la noi din punctul de privire al unificărei, cu ace'ea luate în alte țări, constatăm că în țara noastră conducătorii însuflețiți de un larg spirit de toleranță, în timpul dela semnarea tratatelor de război și până acum, am făcut prea puțin ca să asigure unificarea națională a tuturor provinciilor alipite la patria mamă.

Intr'adevăr, deși noile provincii au fost alipite de mai bine de trei ani, totuși ele în prezent sunt administrat după legile și regulamentele lor proprii. Cele câteva dispoziții introduse din legislația vechiului regat, nu ar putea nimeni să spuie că au fost de natură să schimbe starea de lucruri rămasă moștenire dela vechile regimuri.

Dar dacă conducătorii noștri au fost însuflețiți de acest spirit de toleranță față de minorități, credem că în nici un caz nu s'ar putea pretinde statului român, ca în cele patru regiuni ale țărei, să tolereze ca în raporturile dintre Stat și locuitori să existe patru limbi diferite, întru cât aceasta ar face cu desăvârșire imposibilă nu numai funcționarea normală a organismului statului, dar însăși țara ar fi amenințată în viitorul ei național.

Așa stând lucrurile, minoritățile nu se pot plânge că unificarea se face prin surprindere. Referindu-ne din nou la obiecțiunile șefului sioniștilor bucovineni, ele nu sunt întemeiate de loc, deoarece Ministrul de Justiție a dat ordonanța ca la instanțele judecătorești să se întrebuințeze limba oficială a statului numai după ce în nenumărate rânduri, a atras atenția atât avocaților, cât și magistraților cari aparțin minorităților de a învăța limba română și credem că timpul de trei ani a fost suficient pentru ca cineva să-și însușească cunoștințele necesare în această privință. Dovada cea mai bună a acestei afirmațiuni, ne-o face faptul că cea mai mare parte dintre avocații maghiari din Ardeal, au învățat să vorbească perfect românește.

In afară de aceasta, conducătorii trebue să-și îndrepteze toată atențiunea potrivit intereselor majorității din provinciile alipite. Ori, se știe că în Ardeal, Bucovina și Basarabia elementul preponderant este cel românesc. De aceia ar fi fost nelogic, că statul să ia măsuri, care să ocrotească minoritățile, dar care în schimb să lovească în interesele majorității.

In sprijinul afirmațiunei noastre, amintim că în timpul cât Ardealul a fost sub regimul maghiar, deși aici există mase compacte de români, care nu cunosc de loc limba maghiară, totuși conducătorii de atunci, nu s'au gândit nici odată de a lua dispoziții, ca magistrații să împartă dreptatea în limba maternă a justițiabililor români. Același lucru s'a întâmplat și în Bucovina.

De aceia, plângerile minorităților în senzul că guvernul român face unificarea prin surprindere, nu sunt îndreptățite. Dacă pe ici, pe colo în rândurile noilor cetățeni români, se mai găsesc întârziați, care să nu cunoască încă limba oficială a statului român, e de datoria lor, ca în loc să aducă ocupațiuni neîntemeiate, să se conformeze dispozițiilor luate în interesul general al țărei.

Pentru apropierea dintre preoții și învățătorii din Ardeal

Domnul Ministru al Instrucțiunii convins de însemnătatea rostului ce are preoțimea și învățătorimea noastră pentru întărirea și răspândirea culturii a luat măsuri pentru alcătuirea unui plan bine stabilit, după care acești doi factori de cultură să săvârșească mână în mână o muncă unitară pentru înaintarea poporului. In acest scop se va ține în fiecare an o consfătuire a revizorilor și inspectorilor școlari cu protopopii și reprezentanții bisericei sub conducerea arhiereului pentru stabilirea programului de muncă. Cea dintâi consfătuire se va ține în Cluj în luna Septembrie sub conducerea P. S. S. Episcopului Nicolae al Clujului.

Acțiunea aceasta va fi de sigur una dintre cele mai rodnice.

INFORMATII

Dnii membrii ai comitetului judeţean al partidului naţional-liberal sunt rugaţi a se întruni în localul Clubului, mâine, Sâmbătă 18 c., la orele 7 seara.

La ordinea zilei chestiuni de mare însemnătate.

■

La 25 August va avea loc la Praga o conferinţă a Micei Antante. România va fi reprezentată de către dl I. G. Duca, ministrul nostru de externe.

Ultimele evenimente diplomatice provocate de conferinţa dela Londra vor da conferinţei dela Praga un deosebit caracter de importanţă.

Cu acest prilej se crede că va intra în Mica Antantă şi Polonia, care până acum s'a mulţumit să adere la hotărârile ei.

■

Ministrul de industrie şi comerţ a delegat pe dnii Cristodorescu, directorul comerţului inferior şi Cezar Popescu directorul general al industriei să-l reprezinte la târgul de mostre din Praga.

•

Ministerul instrucţiunei a convocat pentru zilele de 4, 5, 6 şi 7 Septemvrie, pe toţi inspectorii învăţământului secundar, pentru a aranja distribuirea orelor, detaşărilor şi numirea suplinitorilor pe anul şcolar 1922—1923.

In luna viitoare va fi convocată la ministerul finanţelor comisiuuea superioară vamală pentru a-şi da avizul vamale.

•

Zilele acestea va avea loc alegerea prezidentului şi vicepreşedinţilor Camerei de comerţ din localitate. In demnitatea de prezident se va alege un negustor român; iar locul celor doi vice-preşedinţi revin de drept unui negustor ungur şi unuia evreu.

■

Ancheta neregulelor dela primăria locală este aproape terminată. Delegatul ministerului însărcinat cu ancheta „afaceriі" va face un detaliat raport ministerului de industrie şi comerţ, cărora aspra pedepsire a celor ce înţelegeau să înfometeze populaţia pentru a realiza câştiguri repezi şi uşoare.

■

Ministerul instrucţiunii studiază modalităţile înfiinţării unui liceu complect la Şărmaş, localitate binecunoscută pentru exploatarea cazului metan.

■

Fiind interwievat de un redactor al ziarului englez „Morning Post" d. Balukci ministru plenipotenţiar Jugo-Slav la Atena, a declarat că relaţiunile Greciei cu România şi Serbia contribue mult la o întărire a situaţiunei externe a Greciei, stat care se poate considera că aparţinând Micei Quadruple.

De câteva zile direcţiunea uzinei electrice Ganz a început să crute curentul electric în orele de seara, când se întunecă lăsând în întuneric un întreg oraş, care la acea oră are încă de muncit şi când localurile nu sunt încă închise, iar din pricina acesta nu pot să servească publicul.

Intrebăm direcţiunea uzinii electrice, dacă nu crede că ar fi mai cuminte să nu facă economii seara, ci să le facă mai bine dimineaţa la şapte, când e lumină ca ziua şi când actualmente curentul electric e mai la discreţia publicului chiar decât noaptea.

•

Ministerul instrucţiunii a dispus ca pentru anul şcolar 1922—23 să poată fi utilizaţi în învăţământ şi membrii corpului didactic eşiţi la pensie, însă numai pentru orele extra-bugetare, plătite de comitetele şcolare.

•

In urma intervenţiei făcute de birourile de expediţie vamale de a nu mai fi ele amendate atunci când valoarea mărfurilor declarate de comercianţii importatori nu corespunde cu preţurile reale. Ministerul finanţelor a dat un ordin vămilor ca pe viitor când se constată asemenea neregull, să fie responsabili importatorii mărfurilor.

■

„Societatea Anonimă pentru industria cărnei din Cheria" cumpără în permanenţă pe lângă preţurile pieţei, din proprietatea domeniilor, porci şi tot soiul de cereale în cantitate nelimitată şi vinde porci graşi precum şi alte produciii prelucrate din porci. 1515

•

Baia **„Diana"** este deschisă Miercuri şi Vineri pentru Dame Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

■

In **Buffetul Central** toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Localul cel mai modern român Specialităţi de beuturi. Bere albă şi neagră de butoi. I-622

■

Cele mai fine bijuterii şi cele mai bune ceasornice se află la ciasornicăria Ioan Raţiu Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 3. 1147

■

Tincturatul (văpsitul) părului după metoda lui „Braux" Paris, cu „Henne" execută PASCU, coaforul Teatrului Naţional, elev al casei „Louis" din Bucureşti, *Piaţa Unirei Nr. 23, Cluj.* — Cabine separate. Discreţie garantată. 2014 Nr. 3.

Se anunţă din Budapesta că cunoscutul antropolog, profesorul Lenhossek, va întreprinde în curând o călătorie în Ardeal, pentru a verifica cele publicate în ziare despre aflarea rămăşiţelor poetului Petőfi în cavoul familiei Balint.

•

Ministerul de industrie ne informează că mangalul (cărbunii de lemn) va fi liber la export numai cu autorizaţia ministerului.

•

In seara zilei de Marţi 16 crt, între ora 7 şi 8 vardistul Zaharia Maghiari, care aparţine comisariatului circumscripţiei IV a bătut în mod sălbatec pe fetiţa Vilma Orendi, o fetiţă ce-şi câştiga pâinea de toate zilele lucrând în fabrica de cutii din localitate. Nenorocita victimă a brutalităţii numitului vardist zace astăzi în agonie.

Atragem atenţia Prefecturei Poliţiei asupra acestui caz grav, rugându l să ia toate măsurile necesare pentru a impiedeca săvârşirea acestor fel de barbarii din partea vardiştilor de stradă şi totodată aplicarea unei pedepse aspre, vardistului mai sus menţionat, care pedeapsă să servească de exemplu tuturor acelora, cari abuzează de puterea şi dreptul ce-l au, dezonorând instituţia poliţiei.

■

Sâmbătă 19 şi Duminecă 20 August 1922 vor avea loc în parcul oraşului mari serbări veneţiene date în beneficiul orfanilor de război din Ardeal. Dat fiind scopul acestor serbări, nu ne îndoim că publicul cluian va ştii să-şi dea concursul său pentru reuşita lor. Intrarea în parc liberă.

■

Pferschy Iosif Cluj Calea Regele Ferd. Nr. 5 Cel mai bun şi mai frumos Restaurant Bucătărie română-franceză specialităţi excelente de viu.

Servitul regulat şi cu precauţiune. Locul de întâlnire a oamenilor mai aleşi. 1464

■

Uzinele „BABI" Werk
RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz şi cărucioare pentru copii. Timişoara, strada Moţilor Nrul 1. (1563)

■

Spirtul sărat salvator
Borolin 1825
e cel mai bun leac de casă

■

In atenţiunea doamnelor!

Au sosit pentru dame paltoane de toamnă şi iarnă după cea mai nouă modă din Paris, Viena şi Berlin.

Blănuri moderne cu preţurile cele mai avantagioase.

Diamantstein şi Moskovics

Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 25. (Vis-a-vis de posta centrală). 2032

Problema locuinţelor în provinciile alipite

In jurul desfiinţărei oficiilor de închiriere

De la războiu încoace, una dintre preocupările de căpetenie ale guvernelor cari s'au perindat la cârma ţărei, de sigur, că a fost şi problema locuinţelor. Noi am spus de la început că acestei chestiuni nu i se poate da o deslegare definitivă, decât prin alcătuirea unei legi bine gândite, care să încurajeze construirea de locuinţe. In prezent, ce-i drept, există o asemenea lege, dar rezultatele obţinute sunt aproape neînsemnate faţă cu cerinţele, care pe zi ce trece devin tot mai mari. Aceasta dovedeşte că este nevoie, ca ea să fie revizuită şi modificată după norme care să stimuleze mai mult construcţiile şi nu ne îndoim de loc că această lege nu va întârzia să vie.

Până atunci însă e neapărată nevoie ca locuinţele câte există acum să fie reglementate şi repartizate în limita nevoilor actuale.

In legătură cu aceasta, de câteva zile ziarele se ocupă de legea oficiilor de închiriere, agitând ideia că ar fi mult mai bine ca ele să fie desfiinţată, întrucât oficiile de închiriere, deşi funcţionează de mai bine de un an de zile, n'au adus niei o uşurare în ceia ce priveşte rezolvirea crizei de locuinţe.

Intr'un număr trecut al ziarului nostru, am spus că această parere e greşită. Este foarte adevărat, legea cuprinde multe lipsuri, însă trebuie să recunoaştem că a adus reale servicii publicului. Dacă ea însă n'a dat rezultate complecte, aceasta se datoreşte atât lipsei de pregătire a celor chemaţi s'o aplice, cât şi lipsei de control din partea autorităţilor superioare.

Cu deosebire în Ardeal existenţa oficiilor de închiriere este o necesitate absolută şi aceasta cu atât mai mult cu cât se ştie că aici şovinismul în rândurile unei părţi din minoritatea maghiară merge până acolo, încât ea utilizează toate manoperile ca să împedice instalarea românilor, mai ales acelor veniţi din vechiul regat.

Referindu-ne la situaţia din Cluj, constatăm că aici criza de locuinţe, se resimte mai mult de cât ori unde şi aceasta din cauză că cerinţele sunt mari, iar numărul locuinţelor sunt insuficiente. Totuşi, afirmăm cu toată convingerea şi întemeiaţi pe dovezi, că dacă Oficiul de închiriere din localitate în exercitarea atribuţiunilor, nu s'ar depărta dela litera legii şi şi-ar da o mai mare silinţă, problema locuinţelor ar putea fi rezolvită dacă nu complect, însă într'un mod destul de echitabil, ca să mulţumească pe toată lumea. Păcatul cel mare este că cei dela Oficiul de închirere îşi fac prea puţin datoria şi de multe ori în dispreţul legei, ceia ce face nu numai ca problema locuinţelor să nu fie rezolvită ci dimpotrivă să contribuie şi mai mult la mărirea crizei de locuinţe.

De pildă, în localitate există un adevărat palat, numit „Mielul alb" unde locuiau vreo 40 de familii. Oficiile de închiriere a găsit nimerit ca să evacueze acest imobil, punându-l la dispoziţia proprietarului cu scopul de a-l transforma în hotel. De sigut, că această dispoziţie arbitrară luată în folosul proprietarului, fără ca legea să-i dea dreptul, dovedeşte pe deplin afirmaţiunea făcută de noi, că legea chiriilor este eludată în localitate de însăşi autorităţile chemate s'o aplice. Evacuându-se cele 40 familii dela „Mielul Alb", 40 de solicitători dela oficiul de închiriere au trebuit să rămână fără casă pentru că oficiul trebuia să satisfacă pe cei evacuaţi în mod arbitrar din locuinţele lor.

Din această cauză nedreptăţile făcute, atât chiriaşilor, cât şi proprietarilor sunt mari şi ele nu pot să fie înlăturate, decât printr'o complectă reorganizare a Oficiilor de închiriere, luându-se ca primă măsură revizuirea tuturor hotărârilor luate cu privire la repartizarea locuinţilor.

Pentru aceasta va trebui ca în fruntea Oficiilor de închiriere, să se pună elemente pricepute şi cu experienţă, cărora să li se dea numai atribuţiuni administrative, iar reglementarea raporturilor dintre chiriaşi şi proprietari să fie lăsată pe seama justiţiei.

In localitate până în prezent nu am avut încă un şef de oficiu, care să-şi înţeleagă misiunea lui. Sin ur numai d. judecător Xantopol a corespuns cerinţelor, d r şederea D-sale în fruntea Oficiului de închiriere a fost de prea scurtă durată pentru ca problema locuinţelor la Cluj să poată fi rezolvită în întregime. Toţi ceilalţi şefi au avut o activitate negativă, mărginindu-se pur şi simplu la ucrări de birou, fără ca ei s -şi dea silinţele ca prin constatări personale în faţa locului să se convingă atât de nevoile chiriaşilor, cât şi de acele ale proprietarilor şi numai după ce şi-ar fi dat astfel seama de adevărata situaţie, ar fi putut ca să ia dispoziţii echitabile şi potrivite cu împrejurările.

Pentru comercianţi la comandă mai însemnată reducere de preţuri

„Kristály"

fabrică de spălat cu abur şi de văpsit Cluj,

vopseşte şi curăţe, lână, mătasă, materii de bumbac, toit şi blănuri. □ Pachetele postale să expediază regulat

Telefon 500.

Lloyd 557 1847

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin

UNIO

Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

S'au deschis Antrepozitele

FRENKEL Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)

Ameninţări şi uneltiri

Partidul naţional, disperat că cu toate „pertractările“, cântatul „bloc al opoziţiei“ nu se poate realiza a reînviat cu o înverşunare feroce, campania de calomnii la adresa guvernului.

Mai mult decât atât, ignorând cu totul forma constituţională a statului, regionalismul deşeanţat a profesat insulte la adresa Coroanei, ameninţând-o cu revoluţia.

Dacă amicii comunişti, ca dr. Lupu, pot să se bucure de aceste manifestări ruşinoase, — noi un numai că condamnăm acest fel de luptă, dar vom avea grije la timp să întrebuinţăm mijloacele pe care ni-le pune la dispoziţie siguranţa statului, pentru a potoli accesele furibunde ale fruntaşilor partidului naţional.

Indrăsnind să atace şi să ameninţe pe M. Sa Regele şi răspândind intrigă şi svonuri false printre acei care au în mână administraţia Statului funcţionarii partidul naţional are speranţa că prin intimidare şi turburări, va putea în curând să smulgă puterea.

Guvernul arătat în diferite rânduri solicitudinea ce o are pentru funcţionari, dela îndeplinirea datoriei cărora depinde în primul loc o refacere mai grabnică a ţării.

El cunoaşte foarte bine suferinţele tuturora, dar îmbunătăţirea soartei lor, nu se poate face cât ai bate din palme.

De ce nu-şi pun oare funcţionarii, care au pierdut răbdarea şi următoarea întrebare: „Ce au făcut dela războiîncoace guvernele anterioare pentru noi?“.

Şi atunci ar recunoaşte că ceia ce n'au putut să facă opoziţia de astăzi, în ani de zile, nu se poate face de către guvernul actual în intervalul aşa de scurt de când e la cârmă; lucru ştiut fiind că luând puterea, ţara era la marginea prăpastiei.

Inbunătăţirile ce s'au făcut până acum, în toate domeniile de activitate, sunt o garanţie sigură că guvernul va fi capabil să îmbunătăţească în curând şi situaţia precară a funcţionarilor.

In interesul mare al ţării, care are mai mult decât oricând nevoie de linişte sfătuim pe funcţionari să-şi continue sârguincios rolul său în administraţia Statului, condamnând aşea cum se cuvine atitudinea din ce în ce mai lipsită de bunăcuviinţă a partidului naţional, faţă de Coroană şi să nu la în seamă uneltirile revoluţionare, care nu pot să le aducă decât rău.

Ultime informaţii

Prin fir special dela coresp nostru din Bucureşti

Ora 2 p. m.

Pe ziua de eri leul a fost cotat la Paris 9 centime, înregistrând o urcare de 1.2; marca germană s'a cotat la 1,2 centime, cohoslovacă 25 centime, coroana vieneză 0.02 centime.

*

Direcţiunea generală a C. F. R. a comunicat telegrafic staţiunilor din ţară, că expedierea cerealelor în interiorul ţării este liberă. In consecinţă nu se va ţinea seamă de dispoziţiunile pentru oprirea încărcărilor sau de măsurile de restricţiune.

*

Balonul care a căzut dăunăzi în jurul Tg. Jiului a obţinut cupa „Gordon Bormett“ la concursul anual mondial de Baloane fără cârmă.

*

Deputatul Radici, şeful partidului ţărănesc croat, a făcut următoarele declaraţii: un compromis cu guvernul din Belgrad e imposibil de realizat. O reconciliere e posibilă numai prin recunoaşterea în mod formal a independenţei Croaţiei care, împreună cu Slavonia şi Dalmaţia, să formeze un stat cu administraţie autonomă, cu finanţe separate şi cu armată proprie.

Burse pentru ţară şi streinătate

Ministerul Instrucţiei publice, Secretariatul General din Cluj, publică concurs pentru 80 burse în străinătate şi 100 burse pentru studenţii din ţară. Vechii bursieri vor prezenta acte justificative până la 1 Septemvrie iar nouii bursieri tot până la această dată vor înainta cererile însoţite de documentele necesare. Condiţiile concursului se vor publica în „Buletinul Oficial“ al acestui directorat, care se trimite tuturor şcoalelor.

Un băiat din familie bună se primeşte ca elev cu plată la prăvălia de delicatese şi coloniale. — Sukáli, Strada Malom Nr. 13.

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

IN BAIA BUZIAŞ JUD. TIMIŞ, IN APROPIEREA PARCULUI
DE VANZARE O
CASA FAMILIARA
CU GRADINA
A SE ADRESA LA TOMA PARLAGI :: CARANSEBEŞ ::

Răspândiţi „Infrăţirea“

Primul şi cel mai mare magazin de PIANE din România-Mare
I. TRISKA Cluj,
Strada Şaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.
Telefon 419
977

Au sosit piane noi.

Se cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE“
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

CORON BLEU
(de alabăstrit rufele)
Albrastu mirositor Cerneală, vopsea pentru stampile, lac în toate culorile. Hârtie pentru stârpirea muştelor. Vopsele pentru padiment. 1357
Calitate garantată.
Cele mai eftine preţuri.
„LUXOR“
Cluj. 12-97

Cameşi de zefir
Vestminte de pânză
Pantalani pentru tennis
se află
1588 la Firma
M. Neumann
Cluj, Piaţa Unirii No. 14

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő şi Braunfeld
Cluj, Piata Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol
Este asortat în permanenţa cu:
Bijuterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintărie.
Preţurile cele mai moderate Telefon interurban 643

PRECIZIUNE ŞI ELEGANTĂ
CELE MAI NOI MODELE
„LONGINES“
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brăţară
— în argint, aur, platină —
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piata Unirii. — Telefon 643 şi 850.

Scrisori din Italia

Spiritul Italiei contimporane

Invăţăminte din ultima criză de guvern — O comparaţie cu România cam ciudată — Cauzele crizelor de guvern — Excesul spiritului critic — Rolul lui Nitti în ultima criză

„Ziarele de haz“ făceau transparente aluzii la reintoarcerea d-lui Facta la guvern. Toate ziarele de partid au negat posibilitatea acestei reîntoarceri şi chiar cel mai aproape de guvern îndemna pe d-nul Facta să nu primească însărcinarea. El totuşi a primit-o, deşi avea adânci motive să nu primească: avea votul de neîncredere al parlamentului, ce a adus criza, şi avu neplăcerea să stea mărturie până când se schimbă toate designările de preşedinţi în decurs de 10 zile, ca iarăş să se odihnească şi să se îndrepte privirea tuturor asupra sa...

Notăm totuşi cu oarecare surprindere, că există o ţară cu un temperament atât de vehement, în care se oferă conducerea ţării atâtor conducători — şi cu toţii declină să la domnia; — şi sunt atâtea alte ţări — (între cari din nefericire e şi ţara noastră) — în cari partidele nu numai că vreau cu orice preţ guvernarea — dar imediat ce nu mai sunt la putere sunt în stare să răstoarne temelia ţării, — numai ca dânşii să ajungă la putere.

Spiritul Italiei de astăzi e eminamente critic. Nu se poate face un lucru, un gest, o vorbă să spui, e luată în seamă după merit şi cuviinţă. Urmărirea aceasta rigidă şi riguroasă face guvernarea atât de grea. Bărbat de valoare trebuie să fie cineva, să poată mulcomi — totdeauna momentan spiritele agitate, prinfrirea lor şi condiţiunile materiale şi sufleteşti.

Criza politică există totdeauna latentă, până când există o fază acută criză socială. Nu se pot împăca spiritele între astfel de împrejurări decât prin armistiţii şi compromisuri. Dar câte armistiţii sunt în istorie, cari toate au adus binecuvântarea păcii...

Dacă cu atâţia bărbaţi politici de valoare spiritul Italiei s'a reîntors totuşi din nou la d-nul Facta, aceasta era o probă, că desechilibrul în care se sbăteau, era fals şi marele merit pentru această disturbare nepotrivita îl are d-nul Nitti. Un om de-o netăgăduită rutină politică, diplomat şi democrat distins, care dispune de cea mai preţioasă şi iscusită presă — şi totuşi planul său de intrigă şi combinaţiuni a dat faliment. Opinia în Italia e obişnuită ca mai bine (la părăsirea resortului) să-şi lase fiecare ministru portofoliul în stare personală materială mai redusă decât era mai nainte, decât să se înstărească în decursul conducerii jării, îmbogăţindu-se îndecursul guvernării pe căi, cari nu se pot documenta ... spre mulţumirea tuturor.

Ori d-nul Nitti cu toate darurile sale s'a îmbogăţit îndecursul ministeriatului său — singurul ministru pe care opinia l'a exclus pentru totdeauna dela conducere. Deaceea intriga sa a dat greş — şi a rămas tot d-nul de Facta la guvern, cu toată abilitatea spiritului de astăzi.

Corespondent.

Furtul de vagoane dela Oradea-Mare

De mai multă vreme, mii funcţionari ai Căilor Ferate Orădene, în combinaţie cu şefii de manevră ai CFR., introduceau vagoanele Căilor noastre Ferate în depoul Căilor Ferate Orădene unde le schimbau iniţialele din CFR în M. A. V. sau O. St. B.

In conformitate cu tratatul de pace dela Versailles, autorităţiie noastre cari erau de bună credinţă, căutau să evacueze cât mai repede aceste vagoane pe cari fără nici o bănuială le credeau străine. In acest fel s'au trecut peste frontieră peste 200 vagoane.

D-l General Moşoiu, ministrul comunicaţiilor, a dispus: suspendarea din serviciu a tuturor funcţionarilor CFR, implicaţi în această afacere, iar C. F. Orădene de la data de 15 August crt. a dispus să fie trecute în exploatarea statului.

Coresp.

In sezonul de toamnă vopseşte blănării în mod ideal, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perne
CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5

No. 13. Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii exelente uscate, pivnite cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290. Lloyd 272

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE

Lloyd 888 2079

GIMNAZIU DE FETE NĂSĂUD.

No. 814—1921.

a. f. c. sc. d.

Aviz.

Ministerul Instrucțiunii din București a împlinit o veche dorință a grănicerilor hotărînd, la stăruința Comisiunii și Comitetului fondurilor grănicerești năsăudene, cu ordinul No. 4793—1922 înființarea în Năsăud a unei școale secundare (gimnaziu) de fete, de stat. In consecință numită școală își va începe funcționarea în anul școlar 1922—23 la același termen cu celelalte școale similare din patrie. Se vor deschide două clase și în caz că se vor anunța eleve în număr suficient, patru. Didactrul și taxele de înscriere vor fi cele fixate de stat pentru școalele secundare de fete.

Comisiunea amintită se va îngriji, pentru elevele străine, de aranjarea unui internat corespunzător.

Anunțarea în scris pentru primirea în gimnaziu se va face la administrația fondurilor suscitate până la 1 Septemvrie a. c.

In numele Comisiunii administratoare a fondurilor central școlar și de stipendii din districtul Năsăudului.

Năsăud, la 14 August 1922.

Președinte: 2085 P. secretar:

ss. Dr. TEOFIL TANCO. ss. TEODOR ȘIMON.

Aviz.

La Consistorul ortodox român din loc sunt vacante două posturi de

dactilografi,

cu începere dela 1 Septemvrie a. c. Doritorii de a ocupa aceste posturi se pot interesa la secretariatul Consistorului asupra condițiunilor. Strada Iuliu Maniu No. 31. 2087

Publicație.

In conf. cu art. 165 din Regulamentul de Administrație se publică spre cunoștința generală că în ziua de 6 Sept. 1922 să va vinde la licitație

diferite obiecte de diverse reformate

ale Regimentului 32 obuziere.

Licitația se va ține la regimentul 32 Obuziere Str. Tunarilor No. 3 ora 10 a. m. 2088

I. NACHT

Societate în nume colectiv

Sucursala CLUJ

Piața Cuza-Vodă 12

2073

METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA

EN-GROS.

Telefon interurban 6-53.

Adr. telegr. METALNACT

BITUMUL MATITZA S. A.

Capital social Lei 6.000.000

Centrala București.

FILIALA CLUJ, Calea Reg. Ferdinand No. 55, I.

Execută tot felul de lucrări în legătură cu produsele Bitumului, ca asfaltare izolație la case, acoperișe din ciment de lemn (Holzzement) etc. Material totdeauna la magazie

Industria Sârmei S. A.

Centrala: Cluj, Calea Victoriei 29 (căsuța postală 12).

Telefon: 347.

Adrs. telegr: Ferrum.

Fabrica: Ghiriș-Arieș (Gara: Câmpia Turzii) Linia de garaj propr.

Produce zilnic 2 vagoane sârmă și cuie.

TEODOR HOFFMAN

INGINER

Construcțiuni de Mori

Atelier de Motoare și mașinării

2026

CLUJ,

Strada Regina Maria 38

Reclama este sufletul comerțului

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară

Soc. An.

Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.

Lloyd 605 1819

Uzina electrică a orașului

Conducerea societății „GANZ"

CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.

(Palatul Széky)

Telefon No. 408.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□

148

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. **Reducere 30%** pentru toți **funcționarii** publici și particulari, precum și **familiile lor.** 1253

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Se capătă la 1883

Fabrica de Eternit

METEOR S. A.

Oșorheiu jud. Bihor.

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Descoperire Nouă

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi.

1393

Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj,** Strada Moților No. 7

L. C. Hardtmuth si Karol Majers fii.

Reclama este sufletul comerțului

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secția fotografică „FOTOGLOB"

ZINCOGRAFIE

TURNĂTORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICĂ

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie. **Fabricațiune de pliculeri** comerciale, oficiale și de cărți. ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiseril și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Birouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țară în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3

SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BANCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

---

ULTRAMARIN, german și francez, puritatea garantată.

◆

LAC VERDE pentru PARETI german, de toate nuanțele.

◆

VOPSELI germane chimice și de pământ, de prima calitate.

◆

ANILINA și INDIGO, sistem Meister Lucius.

◆

LACURI pentru smalț, trăsuri, mobilă și podele, sistem REICHOLD, FLÜGGER-BOECKING.

◆

ULEIURI BECK, ROLLER & Co.

◆

VOPSELI ART. Schminke pe cel mai scăzut preț al zilei, din articolele cele mai nou importate.

Segesváry și Șoții

mare depozit de vopseli CLUJ.

Lloyd Expres 465 1742

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu prețuri moderate

Frații Ausländer

Cluj, Piața M. Viteazul 39

Telefon 954. 1582

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă.
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Candelabre electrice

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

In atențiunea

proprietarilor de casă, architecților și antreprenorilor.

văd. Iosif Tamásy

posede un mare depozit de sobe, mărfuri de porcelan terracotă, chamotă și faianță.

CLUJ, Calea Moților No. 7.

In casa proprie. ◆ Fondat în a. 1910

Reprezentanță generală din Ceho-Slovacia pentru vânzarea și instalarea de sobe de porcelan și terracotă, aranjament de bae, pardoseală cu cheramită și alte lucrări semene, cari toate să efeptuesc prompt, și pe lângă garanție.

Mărfuri **veritabile Ceho-slovace,** căutate în toată lumea, cari sunt **cele mai durabile, mai estetice și mai eftine.**

Preturi de concurență nimeni nu poate să execute mai eftin. O singură încercare convinge mai multe ori. 1861

Au sosit

sticle pentru castraveți și compoturi la Eisenstädter

1812 fost magazinul Lakatos. Cluj, Str. Regina Maria (Deák-F.) 13

1000 de oameni privesc galantarul susnumitei firme.

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

◆

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

◆

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sighi. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Șimleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Căldări de fiert rachiu aranjamente

de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.

Telefon 12—82.

Telefon 42—82. **IOAN SANISLO** 2020

comerciant tecnic, mare întredrindere de arămărie, electrică și conducte de apă

Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

TRASUL

dă betonului și mortarului densitatea deplină și impermeabilitatea mărește clasticitatea și resistența de tracțiune și de presiune, face posibil economii mari la ciment de portland.

TRASSIA S. A. p. Exploatare de tras transilvanean în DEJ, fabrica: Tras, Trasvar, Ciment de Tras.

Prospecte și certificate oficioase stau la dispoziție. Representant pentru jud. Gojocna și Turda-Arieș precum și depozit în Cluj: Inginer F. HANN Cluj, Strada Ciparu No. 3. 1401

Prima fabrica Ardeleană de juvaeru

Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.) Telefon 213.

Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repareză.

Aur de dentistică și forostuire! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Din cauza sezonului înaintat toate articolele de vare le vindem pe prețuri foarte scăzute.

Heller, Weiss și Molnár

magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

Article frumoase de drogherie

au sosit la parfumeria

D'or

Cluj, **Piața Unirii No. 5.** 1385

Depositul fabricat de tricotaje

„Helios"

Cluj, Piața Unirei No. 7

Mare asortiment de tricotaje ciorapi și mânusi Prețuri originale de fabrică. Radio 2559 2051

Cele mai preferate beuturi ale amatorilor de bere: **calitatea neîntrecută a berei albe**

„Monoștor"

și a berei brune

1603 **„Călugărul"**

specială.

Se capătă pretutindeni!!

Târgul Internațional de Mostre din PRAGA

De la 3-10 Septembrie 1922

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru orice negustor, industriaș și agricultor din **Romănia.** Expun cele mai renumite fabrici din **Cehoslovacia. Ancheta choslovacă-română, economică, industrială și agronomă: Dela 4—6 Septembrie 1922 la Praga.** Locul de întâlnire al tuturor factorilor industriali, economici și agronomici, competinți, ai ambelor țări. **Avantagii excepționale pentru participanții la ancheta, și vizitatorii târgului:** 33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza pașapoartelor. ingrijire de locuințe, serviciu de informațiuni etc., etc.

Legitimații și insigne la: Reprezentanța Târgului, **„Reclama"** Cluj, Piața Unirei 4 și la consulatele cehoslovace. 2022

Chestiuni economice

Salarii in Industrie pe anii 1913, 1916, 1919 şi 1920

Variaţia salarizărilor şi orelor de lucru — Diferinţele pe categorii de muncitori şi provincii — O statistică la care Ardealul şi Banatul nu a răspuns

Chestiunea salariilor punându-se la ordinea zilei cu toată vigoarea atât în anul 1919 cât mai ales în 1920, când am înregistrat nenumărate greve, din care majoritatea au avut drept cauză mărirea salariilor şi micşorarea orelor de lucru, micşorare ce a adus, ca o primă consecinţă, reducerea producţiunei şi mărirea salariilor, atrăgând după sine imediat şi scumpetea vieţei, Direcţiunea Generală a Statisticei a luat iniţiativa a întocmi o statistică a salariilor din industrie, care să se întindă atât asupra salariilor dinaintea războiului, cât şi asupra celor plătite de după război. In acest scop s'a întocmit un formular tip pentru toate ramurile industriale şi s'a înaintat, parte direct, parte prin Ministerul Muncii şi Ocrotirilor Sociale principalelor întreprinderi din ţară. Formularele cuprind salariile pe 10 ani, începând din 1911 şi până în 1920 inclusiv.

In mod regulat s'au înapoiat numai formularele din vechiul Regat, din Bucovina şi Basarabia, pe când din Transilvania nu ţs'a primit nici unul.

Intreaga industrie a fost împărţită în 12 categorii, cerându-se salariile pentru fiecare categorie în parte. Nu s'a ţinut seamă însă însă de toate specialităţile de lucrători, căci ar fi îngreunat prea mult atât culegerea cât şi concentrarea datelor, ci s'a luat ca normă numai două clase de salariaţi, şi anume: cei cu pregătire şi cei fără pregătire de meşteşug, fiindcă aceştia formează marea masă a lucrătorilor. S'a ţinut însă seama de sexul lor. Salariul s'a calcuat în medie pe ora de lucru, ţinându-se seamă exact de orele lucrate efectiv şi indicate de fiecare patron în parte în formular.

Din calculele stabilite rezultând că până la 1916 salariile n'au variat decât foarte puţin, am luat ca bază două epoce înainte de război (anii 1913 şi 1916) şi două după război (1919 şi 1920) la care de referă salariile cercetate.

Baza fiind anul 1913, mişcarea salariilor pe anii următori 1916, 1919 şi 1920 se raportă nu numai la acest an. Pentru Bucovina şi Basarabia, salariile în anii 1913 şi 1916 fiind plătite în moneda respectivă, în calculele de transformare în lei s'a ţinut semă de cursul de atunci al coroanei şi rublei.

Din examinarea tablourilor ce urmează, care concentrează salariile pe provincii, ne putem da bine seama de oscilaţiunile salariilor în această perioadă de timp.

Muntenia, Moldova, Dobrogea şi Oltenia

In vechiul Regat în anul 1913 orele de lucru au variat, pe întreprinderi, dela 9 la maximum 12 ora zilnic, excepţie făcând industria alimentarei unde s'a lucrat şi 14 ore zilnic.

Media orelor de lucru pentru toate industriile revine însă la 10 la sută ore pe zi.

In anul 1916 orele de lucru au rămas, cu foarte puţine excepţiuni, aproape aceleaş ca şi în 1913, pe când în anul 1919, imediat după războiu orele de lucru au fost reduse şi au oscilat în anul 1919 între 8 şi 11 ore zilnic, înregistrând astfel în industria ceramică şi chimică cele mai puţine ore de lucru, dela 8 a maximum 12 ore zilnic. In medie orele de lucru pentru toate întreprinderile ar reveni la 9 ore zilnic pentru anul 1919.

In anul următor, 1920, orele de lucru s'au mai redus ceva, variind între 8 şi 10 ore zilnic iar media pentru toate industriile fiind sub 9 ore zilnic. In majoritatea întreprinderilor orele de lucru sunt reglementare la 8 zilnic, iar orele în plus se plătesc separat, după învoială.

In vechiul regat, în cursul anului 1913 salariile din industrie au variat astfel: pentru lucrătorii cu pregătire de meşteşug s'a plătit minimum 28 bani pe oră în industria alimentară şi maximum 68 bani pe oră în industria construcţiunilor, iar pentru femeile din acea categorie salariul a variat între minimum 24 bani pe oră în industria chimică şi 49 bani maximum în industria textilă.

Pentru a doua categorie de lucrători, adică care n'au pregătire de meşteşug, salariile plătite în cursul anului 1913 au variat astfel: pentru bărbaţi, între minimum 16 bani pe oră în industria alimentară şi maximum 37 bani în industria construcţiunilor, iar pentru femei salariul a variat între 12 bani în industria alimentărei şi 27 bani pe oră în industria textilă.

In anul 1916 tot în vechiul Regat salariile înregistrează o uşoară urcare. Astfel pentru lucrătorii cu pregătire salariile în acel an au oscilat în 36 bani minimum şi 75 bani maximum pe oră, iar pentru femei salariile cu fost de minimum 32 bani pe oră în industria alimentării şi 57 bani maximum în industria textilă. Pentru a doua categorie de lucrători, fără pregătire, am înregistrat la bărbaţi salariul minimum de 28 bani în industria lemnului şi de maximum 54 bani pe oră în industria textilă, pe când pentru femei salariile au variat dela minimum 19 bani pe oră în industria pielăriei, la maximum 30 bani pe oră în industria textilă.

Trecând acum la anul 1919 tot în vechiul Regat, salariile înregistrează o bruscă urcare. Astfel, pentru lucrătorii bărbaţi cu pregătire ele au variat dela minimum lei 1.90 pe oră în industria extractivă, la lei 3,68 pe oră în industria taxtilă, iar pentru femei dela 1.80 lei, pe oră în industria alimentară la lei 2,47 în industria textilă. Pentru lucrătorii fără pregătire, bărbaţi, salariile au variat între minimum 98 bani în industria chemică şi 2,31 lei pe oră în industria textilă.

Pentru femei salariile au fost de minimum 80 bani în industria ceramică şi de maximum 1.59 lei în industria textilă.

Urcarea salariilor în 1919, faţă de 1913 a variat mult. Aşa, dacă salariile anului de bază în 1913 le considerăm egale cu 100, urcarea salariilor în 1919 a oscilat astfel: dela 346 la sută, la 843 la sută adică dela 3 jum. ori la 8 jum. ori au fost urcate ca în anul 1913.

Trecând la anul 1920, salariile înregistrează o nouă urcare nu numai faţă de 1913, dar şi faţă de anul 1919.

Astfel, salariul cel mai scăzut pe ora de lucru a fost de lei 3,41 în industria pielăriei, iar cel mai urcat de lei 5,16 pe oră plătit în industria îmbrăcămintei. Aceste salarii se înţeleg pentru bărbaţi cu pregătire de meşteşug. Pentru lucrătorii nepregătiţi salariile în 1920 au oscilat dela minimum lei 1.51 pe oră la lei 2. 99 maximum plătit în industria metalurgică.

Faţă de anul 1913 creşterea salariilor în 1920 este mult mai accentuată ca a anului 1919. Ea variază dela minimum 570% la 1290 la sută faţă de 193. Cel mai urcat salariu a fost plătit în industria confecţiunilor.

Bucovina

In Bucovina salariile din industrie au fost în anul 1913 ce a mai scăzute de cât în vechiul Regat, înregistrând însă variaţiuni mai mici de la o grupă de industrie la alta. Astfel, salariul cel mai mic pe oră a fost de 32 bani în industria alimentării şi de 50 b. în industria construcţiilor, salarii plătite lucrătorilor bărbaţi cu pregătire de meşteşug.

Aceste salarii scad în proporţie atât pentru lucrătoare cât şi pentru cei fără pregătire de meşteşug. Numarul orelor de lucru fiind între 10—12 zilnic.

In anul 1916 salariile în Bucovina înregistrează o urcare faţă de anul 1913. Cel mai urcat salar pe oră s'a plătit în industria construcţiunilor cu 64 bani pe oră, iar cel mai scăzut a fost de 41 bani, în indust la alimentării, pentru bărbaţi cu pregătire de meşteşug, numărul orelor de lucru variînd şi ele între 8 la 12 pe zi.

In 1919 orele de lucru se reduc între 8 şi 10 zilnic, pe când salariile cresc simţitor. Astfel pentru lucrătorii pregătiţi salariile au oscilat de la minimum lei 2,10 în industria pielăriei la lei 3,25 pe oră în industria textilă. Faţă de anul 1913 urcarea salariului se exprimă în următoarele medii extreme: 457 şi 722 la sută.

Din examinarea amănunţită a cifrelor rezultă că creştererea salariilor în Bucovina în 1919 este ceva mai accentuată decât în vechiul Regat şi această creştere e te şi mai mare pentru salariaţii fără pregătire de meşteşug.

In anul 1920, orele de lucru cu mici excepţiuni sunt în majoritatea întreprinderilor reduse la 8 ore zilnic. Salariile, în schimb, s'au dublat aproape faţă de 1919. Pentru lucrătorii pregătiţi salariul minim plătit a fost de lei 3,30 pe oră în indusria lemnului, iar maximum lai 5 26 pe oră în industria îmbrăcămintei.

Dacă comparăm acum salariile plătite în 1913 cu cele dintâi este de minimum 868 la sută şi de maximum 1315 la sută.

Basarabia.

Trecând la Basarabia, constatăm că, în cursul anului 1913 orele de lucru în întreprinderile industriale de acolo au variat între 8 şi 12 ore pe zi, iar salariile plătite lucrătorilor pregătiţi au oscilat şi ele între 22 şi 41 bani pe oră. In anul 1916 şi în Basarabia se observă aceiaş urcare a salariilor ca pretutindeni. In acel an limitele între cari au oscilat salariile lucrătorilor cu pregătire de meşteşug au fost de 34 la 54 bani pe oră, orele de lucru fiind aceleaş ca şi în anul 1913.

Imediat după războiu, în anul 1919, salariile în întreprinderile din Basarabia s'au urcat considerabil. In medie salariile au oscilat astfel: de la lei 2,49 la 3,62 înregistrând o urcare faţă de anul 1913 de minimum 830 la sută şi de maximum 1190 la sută.

In anul următor, 1920, salariile în Basarabia înregistrează o nouă urcare. Aşa, în acel an limitele între care au oscilat salariile au fost de lei 3,07 şi de lei 4,76 pe oră de lucru pentru lucrătorii cu pregătire de meşteşug. Comparativ cu salariile plătite în 1913 urcarea celor din 1920 a oscilat între minimum 1033 la sută şi 2045 la sută maximum.

Comparând urcarea salariilor în anul 1920 faţă de 1913, pe provincii găsim că în Basarabia ele au înregistrat cea mai mare urcare şi anume: între minimum 1033 la sută şi maximum 2045 la sută, urmează apoi Bucovina cu o urcare, care variază între 863 la sută şi 1315 la sută şi în fine vechiul Regat cu 570 la sută, până la maximum 1290 la sută, comparativ cu anul 1913 în care salariile s'a luat egal cu o sută.

In general salariile în industrie au mers crescând în raport direct cu scumpetea vieţei.

In anul 1919 salariile în medie pentru întreaga ţară au fost de 7 ori mai urcate ca în anul 1913 urcare ce corespunde cu scumpetea vieţei din acel an. In anul următor 1920, viaţa scumpindu-se simţitor, şi salariile din industrie s'au urcat şi ele de asemenea în aceiaş proporţie, înregistrând în medie o urcare d'aproape 12 ori pentru întreaga ţară, faţă de anul 1913.

(Din Buletinul Statistic al Românei).

Dr. I. Teodorescu.

Ravagiile foametei din Rusia

Riga. — Din Moscova se anunţă că din cauza foametei mortalitatea vitelor a crescut în mod catastrofal.

In unele gubernii numărul vitelor a scăzut dela 67 până la 85 la sută.

In Iunie 1922 la Samara nu au mai rămas de cât 180—897 de cai şi 4448 de boi şi vaci faţă de 552.888 de cai şi 14.063 de boi şi vaci în 1920.

Gubernia Zaporaj din Ucraina avea înainte de războiu 1.593.905 capete de vite dintre cari 431.033 de cai şi 4.306.998 vite cornute, din acestea n'au rămas de cât 132.106 cai şi 190.862 vite cornute.

Situaţia din Crimeia e disperată, 400.000 de persoane sufer de foame.

Ştiri din Oradea-Mare

Militare

Avându-se în vedere exageratele preţuri ale furagelor, din ordinul Ministerului de războiu se vând prin licitaţie publică, toţi caii ce trec peste stricul necesar la unităţi.

In localitate şi împrejurimi evaluarea şi vânzarea acestor cai se face de către o comisie formată din mai mulţi ofiţeri superiori şi un reprezentant al ministerului de finanţe,

Ofiţerii cu drept la cai au avantagiul că îşi pot lua unul pe alese, numai cu 2000 lei. Până în prezent s'au vândut peste patru sute de cai.

Culturale

La Oradea-Mare, Asociaţia ziariştilor şi artiştilor profesionişti din Ardeal a dispus deschiderea unei Universităţi Populare pe ziua de 1 Octombrie.

Cu această ocazie cei mai renumiţi profesori dela cele trei Universităţi din Bucureşti, Cluj şi Iaşi, precum şi unii scriitori de frunte, vor ţine cursuri în limbile română şi maghiară, — cari cursuri ulterior vor fi publicate asemenea în ambele limbi.

Prelegerile obişnuite vor fi ţinute de către profesorii locali.

Intrunire

Zilele trecute, s'au întrunit în sala Cercului Catolic, părinţii elevilor şcolelor minoritare din localitate, spre a protesta contra ordinului ministerului instrucţiunei publice care prevede ca în fiecare şcoala minoritară, cursurile să se ţină în limba naţională, sau în româneşte.

In acest scop s'a redactat un memoriu, ce urmează a fi înmânat dlui Ministru Dr. Anghelescu cu ocazia vizitei dsale aci.

Diverse

In oraş este rău discutată chestia contrabandei de parfum dela vama locală pe cari parchetul o cercetează de aproape două săptămâni. In această afacere sunt implicaţi doi funcţionari vamali, cari au şi fost arestaţi.

Starea sanitară a oraşului după declaraţiile dlui Medic Comunal se prezintă destul de bine. De alt fel, contra holerei s'au luat cele mai riguroase măsuri.

Tescow.

Reintoarcerea exkronprinţului în Germania

Ziarele berlineze şi după ele şi cele vieneze au adus zilele acestea ştirea, că fostul prinţ de coroană al Germaniei, exilat în Olanda, a cerut aliaţilor şi guvernului berlinez să fie reprimit pe teritoriul Germaniei.

Răspunsul la această intervenţie nu'l cunoaştem. Este chiar sigur că nici nu s'au dat până acum. Care va fi, nu putem anticipa.

Putem însă să ne oprim la intervenţia aceasta a ex-prinţului moştenitor al Germaniei şi să o judecăm în legătură cu alt lucru, părea-s'ar fără importanţă. In acelaşi timp când fostul prinţ de coroană vrea să se întoarcă în Germania, ex-kaiserul, din solitudinea lui dela Doorn, îşi împuterniceşte avocaţii să intenteze proces contra cetăţenilor germani care'l acuză, care adecă strică cauzei monarhiste. Acum au al doilea proces în luna aceasta.

Şi ne mai oprim la un fapt. Tot atunci când ex-kaiserul începe să se amestece în chestiunile germane şi tot atunci, când Kronprinţul de odinioară caută să revină în Germania; din Viena se anunţă arestări de monarhişti, care plănuiau o lovitură de stat săptămâna aceasta.

Le punem toate acestea în legătură şi ne întrebăm, dacă nu au cumva o explicaţie comună?

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana"

Anul III, No. 593 — 8 pagini 1 LEU Opt pagini — Miercur 23 August 1922

Înfrățirea

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIU

Administrația Ziarului „Înfrățirea" Cluj
110
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

O PRIVIRE asupra situației politice

I.

— Bilanțul a șeapte luni de guvernare —

Opera de continuă agitație la care se dedau cu tot mai multă înverșunare partidele din opoziție ne face să întrebăm: *care sunt faptele care-ar putea să îndreptățească această agitație?* Căci lupta unei opoziții împotriva unui guvern nu poate avea decât două îndreptățiri: sau guvernul și-a nesocotit programul pe temeiul căruia a primit să iea conducerea țării sau aplicând acel program, el a săvârșit greșeli care-i iau dreptul de a mai sta la cârmă.

Pe care din aceste două îndreptățiri se razimă agitațiile opoziției?

Venind la conducerea țării, guvernul actual a găsit trei mari chestiuni de rezolvarea cărora erau legate consolidarea și bunul mers al țării: *chestiunea externă, chestiunea financiară și chestiunea economică.*

In ce privește chestiunea externă, se știe că România nu mai era socotită ca stat cu liberă voință. Politica de slugărnicie inaugurată de guvernul Vaida făcuse să se creadă că România e numai o țară de exploatare căreia i s'ar putea impune numai condiții și ale cărei porți stau gata să fie deschise pentru toate concesiile și pentru toate abdicările.

Prin acțiunea desfășurată însă la Genova de către primul nostru ministru dl Ion I. C. Brătianu, statul român și-a văzut autoritatea crescută și creditul moral restabilit. Nu numai că toate cererile noastre au fost ascultate, dar prin rostul dlui Ion I. C. Brătianu, România ajunsese a fi și purtătoarea de cuvânt a statelor din Impătrita Înțelegere, ceia ce era o recunoaștere a autorității de care se bucura reprezentantul nostru în fața conferinței. Politica de dârză apărare a intereselor și a demnității statului român făcută de dl Ion I. C. Brătianu la conferința de pace din Paris și a cărei biruințe a fost întârziată de către cei cari au adoptat pe urmă politica de slugărnicie — politica aceia a biruit la Genova prin energia și înțelepciunea dlui Ion I. C. Brătianu, și de pe urma ei statul român se bucură astăzi de toată prețuirea la care avea dreptul pe temeiul sacrificiilor din care a rezultat.

De altfel meritele guvernului actual în ce privește dirijarea politicei noastre externe sunt așa de evidente în cât nici chiar adversarii nu îndrăznesc să le discute. Dar ce imputare serioasă i s'ar putea face guvernului în legătură cu politica sa financiară și economică? La venirea guvernului actual, era în curs de executare reforma financiară a dlui Titulescu. Această reformă însă în niciun caz nu putea fi aplicată, întrucât ea nu corespundea nici nevoilor țării și nici situației generale de atunci. Cu o mână sigură, guvernul liberal a suspendat deci aplicarea ei, dar, în acelaș timp, în locul unui budget dezechilibrat, sporit numai în cheltueli, el a venit cu un budget de rânduială, echilibrând cheltuelile și veniturile. Prin această operă, creditul statului a fost restabilit atât în lăuntru cât și în afară. Punându-se capăt jafului instituit de guvernele anterioare, suprimându-se toate cheltuelile de prisos și punându-se ordine în mânuirea banului public, contribuabilul și-a recâștigat încrederea în gospodăria statului, iar străinătatea nu ne mai privește acum ca pe o țară ajunsă la faliment și gata să-și concesioneze bogățiile primului capitalist strein. Astăzi, mulțumită rânduelii care domnește în gospodăria financiară a țării, suntem un stat care-și respectă angajamentele înlăuntru și în afară și care poate oricând să facă apel la sprijinul capitalurilor streine fără să fie însă constrâns să-și jertfească independența economică.

In legătură cu organizarea finanțelor, guvernul actual a mai desfășurat o întinsă și rodnică acțiune pentru intenzificarea transportului de mărfuri pe căile ferate, și această acțiune își va arăta toate rezultatele cu prilejul exportului de cereale.

Să mai arătăm cât a contribuit politica financiară și economică a guvernului pentru desvoltarea puterilor de muncă și producție ale țării? Dar ce gust de muncă putea să mai fie într'o țară în care toată lumea era pornită pe jaf și în care spectacolul imoralității înfățișat de guvernanții de ieri distrugea în cetățeni dorința de-a produce? Astăzi, opera de consolidare desfășurată de guvernul e însoțită necontenit și de munca tutulor cetățenilor cari-și dau seama că la conducerea țării n'a mai rămas nimic din dezordinea, din incapacitatea și din desfrâul care au domnit până ieri.

Nu mai puțin evidente sânt meritele guvernului și în ce privește grăbirea lucrărilor pentru aplicarea reformei agrare. In Basarabia, lucrările de împroprietărire fuseseră oprite, și ele n'au fost reluate decât odată cu venirea la putere a partidului liberal. Acelaș lucru s'a petrecut și în Bucuvina.

In Ardeal, pentru a se face jocul Băncii Agrare, reforma agrară a fost ținută în loc timp de trei ani, pentru ca în acest timp conducătorii partidului național, cu nesinceritatea care-i carecterizează, să spuie că numai ei pot să dea pământ țăranilor și dacă va fi să vină vreodată partidul liberal la putere, țăranul ardelean va rămâne și mai departe robul marilor proprietari.

Ce-a urmat, se știe. Venind la putere, partidul liberal a început îndată înfăptuirea reformei agrare în Ardeal, aplicând legea așa de sever în cât însuși partidul național s'a văzut nevoit să protezteze împotriva exproprierii pe care acum o găsește prea largă.

In rezumat, deși se află la conducerea țării numai de șeapte luni, guvernul liberal s'a afirmat totuși pentr'o laborioasă operă de îndreptare a răului în lăuntru și de recâștigare a prestigiului în afară, și oricine cumpănă ce era înainte cu ceia ce este astăzi poate să judece cât de nefaste au fost pentru țară regimurile represeutate prin Popovici-navetă și Văleanu-Brutinel, prin afacerile rămase de pomină ale lui Bontescu și Tașloanu sau prin acțiunea de consolidare a lui Kirschen—Vaida și a lui Schuller—Averescu și cât de mult s'a schimbat lucrurile de atunci și până acum.

Regimurile trecute n'au făcut decât să discrediteze țara și să-i întârzieze consolidarea, sporind prin aceasta îndrăzneala dușmanilor din lăuntru și din afară.

Astăzi însă, după cele șeapte luni de muncă ale guvernului actual, statul român își vede gospodăria înflorind și autoritatea întărită, iar dușmanii sânt siliți să înțeleagă că în fața lor se găsește o țară de ordine și de muncă ale cărei energii creatoare, sprijinite pe o bună și înțeleaptă guvernare, vor ști să războiască prin toate crizele și să se ridice biruitoare deasupra tutulor greutăților.

Aceasta fiind activitatea guvernului, rămâne să vedem acum și care este activitatea opoziției.

Negustorii ardeleni fac cumpărături de mărfuri în Ungaria

Din Budapesta se anunță că negustorii ardeleni fac mari cumpărături de mărfuri din Ungaria. Textilele și produsele fabricilor ungurești cu cari este obicinuită populația ardeleană sunt cele mai căutate. Fabricile și negustorii angrosiști-sunt asaltați, golindu-li-se depozitele de mărfuri.

Din Jugoslavia și Cehoslovacia nu numai negustorii ci și particularii alearg spre Budapesta, unde cumpără tot felul de mărfuri.

In fața acestei situații cercurile comerciale și industriale ungurești au cerut guvernului să pună în vigoare taxele de export pentru a împiedica ieșirea tuturor mărfurilor din țar, fapt care ar provoca o și mai mare perturbare în public.

Un „fapt divers"

de **N. Bănescu**
Profesor universitar

Ceteam într'un ziar, cu câteva zile în urmă, „faptul divers" următor.

Un tată nefericit, modest și cinstit slujbaș dintr'un oraș de provincie, în desperarea sa de a-și mai putea hrăni familia și asigura copiilor învățătura, care a ajuns și ea, vai, un lux, costisitor, și-a pus capăt zilelor, spânzurându-se de ramura unui copac.

Este, în acest simplu „fapt divers", strecurat pe ultima pagină a ziarului, cu graba care duce întreg vârtejul vieții de azi, o tragedie sfâșietoare.

Războiul a întins asupra lumii, pe lângă toate ororile lui, o sălbatecă, insolentă turpitudine morală. El a deșănțuit în om bestia, pe care milenii de civilisație o înfrânase. Mila, devotamentul, caritatea, omenia și cinstea — tot ce făcea odinioară podoaba sufletului uman, s'a spulberat ca un vis frumos la suflarea de uragan a Morții. Niciodată setea de viață pentru sine, iubirea bolnavă a eului n'a fost mai covârșitoare printre noi. Un vălmășag, o luptă, o întrecere capabile de crimă și desonoare, pentru a ajunge la unicul scop: banul, banul fără sudoare, hârtia murdară în grămezi cât mai mari — căci nu se mai potrivește **auri sacra fames.**

Te uiți în jurul tău astăzi și nu mai recunoști lumea: secături de ocupație dubioasă au azi automobile la scară; negustori improvizați sunt milionari după un an, doi de „afaceri"; bieți avocați, calici până ieri, instalați în superbe palate; abjecți aventurieri politici putrezi de bogați, după câteva luni de „putere".....

Nespusă, degradatoare priveliște, sinistră sete de avere!

Dar toate acestea nu s'au agonisit prin muncă, nici prin minunatul joc al Norocului: toate au la baza lor numai frauda și abuzul. Cu fiecă remașină a aventurierului politic, cu fiecare palat al avocatului calic de ieri, cu fiecare milion al omului de „afaceri" se întinde **mizeria** *ce sugrumă azi pretutindeni silințele muncii oneste. Iar omul cinstit, care asudă în birouri pentru pânea amară și scumpă, e nevoit a-și pune în cele din urmă, cu stoicism, în jurul gâtului, lațul.*

Și câte alte tragedii necunoscute, câte curate visuri zdrobite, în lumea chinuită a mulțimii strivite de călăii binelui obștesc!

Un sătean îmi vorbea cu durere deunăzi de dorul copilei sale — întâia în școala statului — de a trece la învățătură mai departe. O luptă dramatică se dădea în sufletul acesta simplu de la țară, care-și simțea datoria de a nu închide drumul viitorului copilei sălitoare și nu știa cum să iasă la capăt cu cerințele mari ale școlii de acum, în care chiar internatul cere îmbrăcăminte și cărți.

Înțelege oare bruta îmbogățită acestе duioase simțiri, de care inima lui trivială n'a bătut niciodată? Știe dânsul că pe aceste nobile și curate năzuințі numai se reazimă puterea și înflorirea de mâine a patriei? Când își plimbă, trufaș, în goana mașinei, pântecele mulțumit, prin mijlocul populației trudnice, se gândește el oare câte diamante îngroapă, prin rapacitatea-i nestinsă, în acele anonime suflete, care ascund adevăratele comori?

Dar „faptul divers" al ziarului de acum câteva zile capătă o semnificație imensă, când știi că justiția nu mai poate pricidi a ancheta pe furi și abuzivi, că autoritatea se face, în atâtea locuri, complice la spoliațiune, că atâția ticăloși scapă printre degete de răspunderi, după nemernice acte de pradă.

Declarațiile unui demagog

Declarațiunea dlui Mihalache la un restaurant din București, că nici odată nu se va despărți de dnii Stere și Lupu, a făcut pe dl Iorga să-și amintească de o altă declarațiune a dlui Mihalache, ce i-a făcut-o și dumisale acum doi ani.

Intr'adevăr un număr recent din „Neamul românesc" aduce aminte dlui Mihalache că în 1919 acesta a spus dlui Iorga că șeful politic și al partidului d-sale este dl Iorga și că „ar considera o crimă să se despartă de șeful naționalist."

Iată însă că cu prilejul plecărei în America a dlui Lupu, nimic nu împedecă pe dl Mihalache să săvârșească un lucru pe care îl consideră înainte nici mai mult nici mai puțin o „crimă." Căci spunând că nu se va despărți niciodată de dl Stere, înseamnă să se despartă pentru totdeauna de dl Iorga.

Nu știm dacă dl Iorga va fi dezolat de această abandonare cu declarații.

Ea însă trebuia așteptată dela un demagog care a făcut școala politică cu dl Lupu.

Cine nu cunoaște firea schimbătoare a demagogului și inevitabilele lui declarații de loialitate față de orice nou prieten!...

„Cu tine, cu voi, până la moarte!"

Și până la moarte prietenii sunt schimbați de câteva zeci de ori.

Așteptăm decisă mai treacă încă doi ani...

Pe dl Iorga, bărbatul de stat dela Topoloveni l'a înșelat cu dl Stere. Să vedem cu cine va fi înșelat acesta din urmă!...

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Scrisoare Părintelui Agârbiceanu

de Sanda L. Matelu

Am citit cu multă bucurie laudele aduse în coloanele ziarului de sub conducerea Sfinției-Tale *Leagănului* de la Fabrica de Tutun, organizat de Soc. *Principele Mircea*, filiala Cluj. Intrucât am cinstea de a fi Prezidenta acestei Societăți, am îndrăznit să iau din cele publicate ceva mângâiere atât pentru mine cât și pentru celelalte doamne, cari de 2 ani de zile ne sîrăduim, *fără nici o subvenție de la Stat*, să facem ceva pe terenul ocrotirii copiilor mici. Având din fericire studii speciale de existență sociale în Anglia, e și firesc să nu fac unele greșeli, în cari cad persoanele, cari lucrează numai împinse de inima lor bună și de un entuziasm frumos: așa că Leagănul nostru, e poate mic însă bine întocmit. Și fiindcă vorbim de aceasta ași trage binevoitoarea atenție a redactorului DV. care ne-a vizitat, că la sfârșitul acestei luni, nădăjduiam — cu ajutorul lui Dumnezeu — să deschidem o altă secție a Leagănului, în casă proprie, *cumpărată fără ajutorul Statului*, în Mănăștur și să-l poftim, de pe acumă, la inaugurare.

Dar, dacă am luat pana în mână să vă scriu, nu este nici ca să mulțumesc pentru aceste laude, nici ca să mă plâng în contra sarcasmelor, mai mult sau mai puțin răutăcioase, cu cari ați lăsat să mă cinstească în „*Patria*", nu știu care dintre Redactorii DV. Am ridicat glasul meu în chestia Orfelinatului de la Lomb, pentru că am vizitat această în timpuri — absolut nebănuită așa că nu am avut parte nici de frunziș de ștejar — și m'am convins că există o *muncă reală* și o *sinceră dorință de a face tot mai bine*, ceea ce este o singură chezășie a succesului.

A nu respecta truda altora și regretul lor de a fi greșit (care există chiar înainte de a se fi început campania prin presă), a nesocoti indiscutabila osteneală a Comitetului de a îndrepta și progresa, e cred cel puțin o dovadă de lipsă de caritate creștinească.

*

Și iată, Părinte Agârbiceanu, ceeace mă doare mai mult când iau în mână ziarul, cu un nume atât de scump nouă tuturor, dar care de o vreme încoace se mândrește în a servi celor, ce îl citesc, numai scandaluri, injurii și constatări amărâte și pesimiste: e că în fruntea lui, ca Director, e un scriitor dulce, pe care îl iubim și care a redat în pagini nemuritoare sufletele sbuciumate ale celor, ce sufăr; e un bun Român care a pătimit în pribegie pe câmpiile Rusiei cu soția și copilașii lui, pentruca să putem trăi clipele minunii de azi și e — mai întâiu de toate și mai presus de toate — un „slujitor al altarului, îndrumător de conștiințe, propovăduitor al Cuvântului Evangheliei, Preot al Bisericii Mântuitorului Nostru, care a lăsat gloria Cerului pentru a a cobori „pe pământ pace și între oameni bună învoire."

*

Mi-aduc aminte de o după-masă frumoasă pentru mine, deși afară era noroiu și ploaie. Stăteam de vorbă în căsuța din Strada Mureșan. Mă impresiona atmosfera sobră și semănă a Căminului unde știam că se inspiră și lucrează un suflet mare, înțelegător de lucruri mari. Sfinția Ta îți aduci aminte? Vorbiam de o proiectata „Bibliotecă Creștină pentru Copii" și ne gândiam, cutremurați, la vălmășagul de patimi și de curente nouă, în mijlocul cărora se formează generația viitoare, copiii noștri și ne mișca pe toți cei de față gândul, că necredința sugrumă tot mai mult frumoasele avânturi generoase ale tinereței...

Și socoteam noi, că trebue să lucrăm în această direcție, că noi, cari avem fericirea de a *crede* și de a *iubi* pe aproapele nostru și cari încercăm să lucrăm pentru alinarea suferințelor, nu putem sta de o parte, ci avem datoria de a propaga virtuțile creștinești, singura forță, care ridică neamurile și le întărește. La conferința țărilor din Europa, unde toată diplomația și inteligența oamenilor nu a putut întări o bună înțelegere între popoare, a spus Lloyd George: „*Dacă vor oamenii să aducă pace în lume să se întoarcă la Hristos*".

Da, numai așa; numai slujind Lui în viața de toate zilele și revărsând în jurul nostru generozitate, cuminte îndrumare, răbdare, bună credință și cinste, în vorbe și în fapte, vom putea aduce ceeace așteaptă sufletele drepților din lumea lor de giorie pentru jertfa ce au făcut-o. Și noi, acela, cari credem Lui de nu-l și urmăm, nu ne facem vinovați în fața oamenilor răi, cari dimpotrivă se bucură de rătăcirea noastră, ci ne arătăm nevrednici în fața Aceluia, care a zis Apostolilor Lui: „*Vă dau poruncă nouă: să vă iubiți unii pe alții; cum v'am iubit Eu, așa să vă iubiți și voi unii pe alții. Prin aceasta vor cunoaște toți, că sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii pentru alții*".

Iată ce a spus Mântuitorul nostru, în fața Căruia vom avea să dăm fiecare din noi seama de viață și activitatea noastră, odată...

Și atunci cred, că sunt îndreptățită, Părinte Agârbiceanu, să mă 'ntreb nedumerită și îndurerată, cum se poate să îngădui ca Creștin, ca Preot, tonul de vrăjmășie, în care e scrisă foaia de sub direcția Sfinției Tale?

Oricine înțelege lupta politică, admite chiar — din nenorocire, căci așa ne-am obișnuit — anumite violențe de limbaj, dar să lăsăm aceste lupte politice urâte pe seama acelora, cari nu fac profesiune de credință și nu sunt în slujba Blândului Isus...

Figura bună, ce ai, darul frumos al cuvântului și neprețuita până ce Dumnezeu ți-a pus în mână, nu ți-au fost date pentru o operă destructivă ci una de întărire și mângâiere. Aceasta o cred cu tărie și o credem noi toți, ca i te citim, cari te-am ascultat, cari te admirăm... Greșala, ce faci e mai mare decât a slugei necredincioase, care și-a îngropat talantul în pământ, căci scumpa avere de însușiri minunate, ce ți-a încredințat Dumnezeu pentru ca să fericești oamenii, o dai în slujba Urei și a Desbinărei...

Spuneai odată, cu multă amărăciune, că sunt slujitori ai Altarului, cari sdruncină încrederea poporului în Biserică. Vai, crede-mă, că mulți se miră și se uită cu îngrijorare la drumul, pe care ai apucat și cu inima strânsă așteaptă să te întorci, să fii iar unuit dintre farurile, cari ne luminează calea înainte, tot înainte spre Fericirea individuală și națională, la care avem dreptul în această scumpă Țară a tutulor binecuvântărilor...

Fii tare, Părinte Agârbiceanu, fii curagios, căci așa îi stă bine unui luptător pentru Cauza Sfântă a aceluia, care a inspirat mărtirii tutulor veacurilor; și dacă nu poți să stăvilești patimile celor mici la suflet, atunci dă-le la o parte din calea șivoiului necurat și rămâi povestitorul minunat, credinciosul Apostol al Neamului și neîntinatul slujitor al Altarului.

Sanda I. Mateiu

Cetiți „Infrățirea"

Bibliografie

Prof. I. Mateiu, vacanțele Mitropoliei ortodoxe din Ardeal în veac. XVIII-lea. *Tipografia Dr. S. Bornemisa. Pag. 144. Prețul Lei 20.*

E o nouă lucrare, datorită distinsului profesor din Cluj, care tratează o chestiune importantă în temeiul unor documente inedite culese din archivele de Stat dela Budapesta. Valoarea cărții o consacră faptul, că ea a fost aprobată de Academia Română pentru tipărire în publicațiile sale.

Autorul prețioasei publicații „Contribuțiuni la istoria Dreptului Bisericesc", a depus spre vânzare în Librării ambele lucrări. Le recomandăm specialiștilor și altor intelectuali.

Pe urmele lui Napoleon

Cu prilejul trecerii în revistă a federaților, în ziua de 14 Mai, la Tollieries, o femee ași din mulțime și întinse împăratului un sul de hârtie. Impăratul înaintă, primi hârtia și crezând că e o petiție, o păsîră s'o citească la înapoierea sa la Elysée.

Revista sfârșită, **Napoleon** dă hârtia ministrului Internelor care o desface și găsește, în loc de o cerere, douăzeci și cinci de bilete de câte o mie de franci. Nici o indicație nedând numele donatoarei și cercetările făcute pentru descoperirea acesteia fiind zadarnice, banii au fost vărsați în casa destinată acoperirei cheltuelilor pentru îmbrăcămintea gardei naționale.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Maeterlink

Peste o săptămână, în 29 August, se împlinesc 60 de ani, decând Belgia a dat umanității pe sensitivul, pe rafinatul și metafizistul Maurice Maeterlink, destăinuitorul celor mai fine sentimente omenești, amantul lucrurilor mute și imprecise, poet simbolist în ultima și cea mai aristocratică accepție a noțiunii acesteia de atâta lume de literați banalizată.

Cu Maeterlink literatura mondială a făcut un pas despre care cu greu îți poți da seama.

Poetul acesta al marionetelor, poetul acesta al albinelor și-al mânăstirilor cu maici în care în toate palpită suflete fine, sensitive, a introdus în literatură un simbolism nou, elegant, larg, un simbolism care te lasă să gândești și să simți și mai departe de cât te face poetul să gândești și să simți: un simbolism al metafizicei celei mai adânc înrădăcinate în viața terestră. Eroii lui Materlink sunt cu toții ființe transcedentale. Ei nu vorbesc ca oamenii noștri, observi chiar din repetițiile de fraze din gura lor, că vor să spună mai multe de câte spun. Cuvântul din gura lor exprimă mai mult decât o gândire, o noțiune ca cele obișnuite.

Larg uman, Maeterlink și-a creat în literatură o lume a lui. De nimeni până acum în direcția aceasta n'a putut fi ajuns. Opera lui poartă pecetia unei originalități neobișnuite. Autorul e un uriaș; nimeni până azi n'a putut da sentimentului finețea, largheța aceea până la metafizic, pe care i-a dat-o el.

Și în special rămâne Maeterlink ca un poet al lucrurilor. Un poet al marionetelor. Fiecare lucru din operele lui este un suflet, o vibrație. El ne-a învățat să cunoaștem sensul acesta metafisic al lucrurilor ce ne înconjoară. Ni-a învățat să vedem în lucrurile acestea mici, despre care știam că sunt fără viață, o manifestație a unui mare eu, natura, Dumnezeu, — un simbol.

De către nimeni până la el simbolul n'a fost ridicat la acest sublim grad de revelație. Maeterlink i-a dat simbolului factura aceasta de universală valoare: revelația în părți, în lucruri, a universalului suflet al vieții.

Dulce, gingaș, cald, de o iubire oarecum bolnavă, el ni-a dat pe omul simțitor; inimei i-a dat prioritate față de creer. Și cu toată acestea unde găsești mai multă gândire, de cât în cele mari metafisice, mari sensitire dintre operele lui. „Viața Albinelor" „Comoara umililor" „Moartea" și atâtea altele, sunt caracteristice în privința aceasta.

Citești pe „Monna Vanna" și imediata impresie ce ți-o face, e că ai de a face cu un romanticism morbid. Și totuși vezi că interiorul acesta auster, romantic și vicios sentimental, nu este romantic. Te-a predispus însă și spre romantism.

In general aceasta este caracteristica lui Maeterlink: Predispune. Dar observi îndată, că te-a predispus spre ceva mai amplu, spre ceva mai imprecis totuși.

Te găsești în domeniul metaficului, te impresionară lumea spirituală, lumea altor lumi, cu toatecă nu'ți vorbește decât despre lucruri, decât prin gura lucrurilor.

Multe ar mai fi de zis despre acest întemeetor al simbolismului aristocrat. Lumea lui de gânduri e atât de vastă — și-e și mai vastă lumea sentimentelor lui — și volume ar trebui, pentrucă să se precizeze toate acele sfere ale vibrațiunilor singuratice din operele lui, toate lumile de sentimente începute acolo de el, prinse din fugă și lăsate la discreția cititorului, ca să le lărgească până unde vrea el.

Pentru noi, pentruca să spunem tot ce se poate spune despre Maeterlink, ajunge atât, că poetul acesta al transcendentalului este autorul „Monnei Vanna" al „Vieței albinelor", al „Comorii umililor" al lui „Pelleas și Melisanda", al „Morții, al „Orbilor" și al „Pasărei Albastre", toate de o înaltă filosofie, de un uman metafisicism, de o nemaiatinsă sensibilitate. In ultimul timp, după război, la publicat alte două volume, prin care, departe de a se desminți, s'a și ridicat și mai mult pe piedestalul ridicat de decenii.

In românește Maurice Maeterlink și-a găsit un interpret de seamă' unul care l-a înțeles pe deplin: Teodor Al. Stamatiad, un simbolist prin excelentă și acesta, tot atât de înamorat de flori și de lucruri, mai îmbătrânit însă, cu mai mult „spleen" și mai puțin metafisic, în fond însă simbolist veritabil. Traducerile lui din Biblioteca pentru toți și din alte edituri, ni-l-au prezintat pe Maeterlink în întregimea lui, mare cum este. E-o laudă pentru traducător.

Cu ocazia împlinirii acesteia a 60 de ani dela nașterea lui Maurice Maeterlink știm, că se vor rosti iar ditirambi și se vor dedica pagini întregi marelui poet-filosof. Se vor reaminti multe lucruri despre el. Se vor aduce anecdote. I-se va face cunoscută viața. Va fi preslăvit. Vorbim de preslăvirea lui la noi. Prosla irea acestora, cu criticile, cu amănuntele ce va aduce, va servi și ea foarte mult. Totuși altfel ni-ar fi plăcut să se aducă omagii aceluia, pe care străinătatea îl cunoaște demult. Ni-ar fi plăcut, ca cu ocazia aceasta să ni-se dea în traducere toată opera lui Maeterlink, cel puțin toată cea de dinainte de război. S'ar fi putut să ni-se dea și cea mai nouă a lui. Dar ni-am îndestula și cu prima parte. Căci un mai mare omagiu nu i-se putea aduce în țara aceasta, decât ca publicul cititor care vrea să'l cunoască, să nu mai fie nevoit să recurgă la traducerile făcute din opera lui în ungurește sau nemțește, limbi, care nu sunt atât de potrivite ca limba noastră, operei larg spirituale a lui Maeterlink.

Situația funcționarilor va fi îmbunătățită

— în jurul ultimelor comunicate oficioase —

Fără îndoială că agitatorii cari încearcă prin presa de scandal, a infiltra spiritul de desordine în lumea noastră publică, în rândurile funcționarilor civili, ca și în rândurile ofițerilor, au primit cu multă desamăgire comunicatul guvernului asupra îmbunătățirei soartei funcționarilor de toate categoriile.

Căci agitatorii nu binele funcționarilor îl doreau prin nesăbuitele și nepatrioticele lor uneltiri și îndemnuri la grevă din ultimul timp: ci dimpotrivă încordarea tot mai mare a raporturilor dintre funcționari și stat.

Și acest lucru nu însemna binele funcționarilor. Căci determinându-i la grevă ea n'ar fi isbutit decât să le creeze o situație și mai proastă decât înainte, creiând în acelaș timp un mare rău și statului. In afară apoi de urmările materiale rele pe care le-ar aduce o grevă generală funcționarilor și familiilor lor, agitatorii ar fi adus pe aceștia într'o situație penibilă pe care turburătorii și desorientații n'au putut-o înțelege nici odată, dar pe care funcționarii conștiincioși, cari s'au devotat serviciul lor, cari și-au iubit serviciul lor, ar fi resimțit-o cu o putere: toată viața ar fi fost mustrați de ideia că au călcat jurământul dat patriei, tocmai când aceasta se sbătea cu toate nevoile.

Comunicatul guvernului vine acum să curme bucuria agitatorilor în plin progres al acțiunei lor nefaste.

Funcționarii vor fi îndestulați, așa cum s'a făgăduit de guvern.

Fără îndoială în marginele posibilităților. Pentru că imposibilul numai nebunii îl pretinde.

Dar aceasta nu se va întâmpla mai de vreme de sfârșitul lui Septembre. Comunicatul spune lămurit:

„Și aceste îmbunătățiri nu se pot face, decât la sfârșitul lui Septembre, fiindcă numai închizând pe șase luni exercițiul financiar se poate alege sumele disponibile, din care să se afecteze cele necesare îmbunătățirei soartei slujitorilor statului".

Aceștia se vor sluji desigur de această mică întârziere, care nu contrazice câtuși de puțin angajamentele luate de guvern mai înainte, — pentru a-și face din ea nouă armă împotriva guvernului.

Dar funcționarii cu scaun la cap și cari în practica lor îndelungă și-au dat seamă, că totul trebue să se facă cu rost și la timpul său, vor vedea, că tocmai în această parte din declarațiunea guvernului se vede seriozitatea promisiunilor acestuia.

Un guvern al ordinei nu poate lucra decât așa; cu metodă și cu prevedere.

Budgetul nu trebue știrbit tocmai în fundamentul, pe care abia începuse să-l prindă. Alt-fel zadarnic va fi totul. Căci dacă s'ar proceda așa, cum pretind toți nechemații, cari se amestecă în politică și fac critica tuturor manipulărilor publice, n'ar fi, cum spuneam într'un articol trecut decât să ne încurcăm și mai mult într'un cerc vițios.

Finanța statului împiedecată tocmai acum să se refacă, nu va putea să ne readucă la normalitate decât într'un viitor foarte îndepărtat. Soarta funcționarilor îmbunătățită momentan, fără nici o secoteală, va trebui larăși să fie înbunătățită, mai târziu, scumpetea continuând să subsiste. Și astfel nici odată nu vom putea ajunge la vre-un liman. Noroc însă, avem acum în fruntea țărei, oameni pricepuți și încercați. Se poate uor închipui, dacă chestiunea aceasta penibilă pentru țară, ar fi ajuns s'o deslege niște nepricepuți cărora, puțin le-ar fi păsat dacă după ei venea potopul.

Funcționarii vor trebui să înțeleagă bine aceste lucruri și mai ales să înțeleagă, ce mare jertfă se face cu dânșii.

Statul, care i-a ocrotit, până acuma și i-a ferit de toate neajunsurile vieței, că toată răstriștea, care-l apasă, mai face pentru slujitorii lui încă un mare, un greu sacrificiu. Cei, cari nu vor fi în stare să aprecieze însemnatatea acestui fapt, vor merita, fără nici o cruțare hula generală.

Școala și Biserica

In legătură cu articolul dlu profesor A. Lapedatu, „Învățătorii și Biserica", publicat în n-rul de la 12 August al ziarului nostru, dl profesor V. Ghidionescu ne trimite ca răspuns următorul articol pe care-l publicăm cu plăcere pentru a înlesni cetitorilor noștri o dreaptă orientare în judecarea unei chestiuni așa de importante cum e chestiunea raporturilor dintre școala și biserica din Ardeal.

Congresul din luna aceasta de la Cluj al învățătorilor din Ardeal a avut darul să ridice în presa ardeleană o discuție, care pe cât poate fi de utilă dintr'un anumit punct de vedere, pe atât mi s'a părut de injustă. Cum în această discuție, atât în „Infrățirea", cât și în „Patria", nu am fost scutit, prin zisele mele de la congres asupra chestiunei statificărei școalelor, de anumite obiecțiuni ce mi s'au adus, mai ales în sinteza ce o face dl coleg istoric A. Lapedatu în articolul „Învățătorii și Biserica" („Infrățirea" din 12 Aug.) obligat mă simt să răspund în fiecare din ziarele respective, unde s'a urmat această discuție. Astfel cred eu să pot păstra linia mea de obiectivitate științifică față de această problemă, și de obiectivitate politică față de amândouă ziarele.

Mai întâi, constat că dl Lapedatu, ca istoric ce este, are grijă să așeze problema în discuție pe baze mai documentare. Dl coleg Lapedatu pare precis, ca un istoric modern, dar este nuanțat, ca cel mai mare psiholog diplomat.

Dl coleg Lapedatu știe bine că în esență suntem de aceeași părere, dar se face că ar fi de alta, și îmi combate așa zisa formulă în chestia statificării școalelor. Dovada este că, un adversar de speță al dlui Lapedatu, anonimul „Carpatin" de la „Patria", mai puțin abil în ale psihologiei omenești, crede în adevăr că dl Lapedatu este de altă opinie decât mine, când îmi denunță greșeala formulei și dându-și mâna cu dl Lapedatu pe deasupra capului meu, tăbărește pe mine în articolul „Recunoașterea greșelii" („Patria" 13 August), fără ca să observe ce s'ar găsi subtil în articolul dlui Lapedatu în contradicție cu părerile sale.

Dar, neconturbat deocamdată, de aceea ce zice anonimul „Carpatic" în „Patria", să reiau firul discuției cu dl Lapedatu.

Dl Lapedatu, printr'o comparație ce vrea s'o facă între atitudinea pe care o crede a învățătorilor față de Biserică, și atitudinea Bisericei față de stat, zice că este „aceeași *regretabilă greșeală*, pe care a făcut-o de la începutul acțiunei sale și în care persistă clerul nostru de ambele confesiuni în chestia unificării și autonomiei bisericești de a vedea în stat un *dușman*."

Astfel și învățătorii ar vedea în bisericele noastre un dușman.

Dar pentru mine, primul termen de comparație trebue mai întâi discutat. Eu socot că aceste două probleme pot avea și două soluții deosebite.

In adevăr, aceva este raportul între biserică și stat, mai ales în noua structură a statului român, în care, fără ca bisericile noastre să considere statul ca pe un vrăjmaș, să tindă la o situație de independență morală, folositoare poate mai mult scopului superior ce-l urmăresc bisericile, și statului însuși, și altceva este problema învățământului, unde statul prin școalele sale poate aduce singur echilibrul și armonia trebuitoare în educația noastră națională.

In cel dintâi caz, statul este superior, prin cum știe să respecte tot ce este mai intim și mai personal din conștiința cetățenilor, credința, și organizarea ei într'o instituție, numit biserică; în cel de al doilea caz statul este superior prin cum știe să armonieze, pe de asupra tuturor diversităților, educația noastră națională.

Discutând mai pe larg, ceeace nu este locul acum, atât cu dl coleg Lapedatu ca istoric, cât și cu dl coleg Marin Ștefănescu ca filosof, i-aș putea convinge sper că atât din punctul de vedere al evoluției istorice, cât și din punctul de vedere al evoluției filosofice, nu toți factorii unei culturi merg în același direcție. Unii se statifică și se socializează, alții se individualizează și se intensifică.

Cum se vede, eu fac rezervele mele tocmai asupra punctului de plecare al dlui Lapedatu.

Dar aceste rezerve le mai fac cu deosebire pentru țara noastră, exact pentru motivele pe cari le invoacă dl Lapedatu, la cari se unește și anonimul „Carpatin" de la „Patria" contra mea, și anume că: „numai astfel dovedim o cunoaștere serioasă a stărilor și tradițiilor de cultură din această țară, cu condiții de desvoltare, etnice și religioase specifice și o pătundere sufficientă a complexului de greutăți împreunate cu rezolvarea chestiunii statificării școalelor confesionale de la noi".

Dacă trec la acest din urmă punct, l-aș întreba pe dl Lapedatu; de ce consideră că formula mea „de a mulțumi bisericilor pentru serviciile din trecut" este greșită, când vreme singur dl Lapedatu regretă în articolul d-sale, că la congres nu s'a accentuat îndeajuns serviciile pe cari bisericile noastre naționale le-au adus în trecut școalelor noastre?

In formula mea — mai ales de ar fi cunoscut-o în totalitatea gândirii mele, — nu se luău în considerație tocmai aceste servicii, după dorința d-lui Lapedatu?

Ni-a fost recunoscută ea că o formulă „înțeleaptă" chiar în „Infrățirea" de la 1o Aug. de către cineva, care fără îndoială că a prins'o în spontanistatea efectului ei în congres?

Și de ce consideră dl Lapedatu formula mea ca „ieftină", ce „și-a putut avea efectul într'un mediu ca cel în care a fost pronunțată".

Acel mediu, d-le coleg Lapedatu, este mediul învățătorilor ardeleni, care, fiți sigur, că nu se mai mulțumesc cu formule „ieftine" din nici o parte. Eu i-am înțeles că-și exprimă convingeri din experiențe adânci, din cunoașterea „stărilor și tradițiilor de cultură din această țară", cum zice dl Lepadatu, și dacă au insistat prea mult poate asupra acestor experiențe, cred că a fost tocmai ca să nu fie considerați, că dorința statificării școalelor, ar veni din resentimente pe cari nu le au, contra bisericei.

Deaceea și dânșii au și înțeles bine formula mea.

Eu nu pot insist acum, ca să arăt câte puncte de contact, de sprijin și de colaborație reciprocă ar rămâne, și-ar trebui întărite între preot și învățător și pe mai departe, spre binele culturii neamului. Căci asupra punctului de statificare a școalelor, în sine, nu mai poate fi discuție cu dl Lepadatu, fiindcă e vădit din articolul d-sale că-l admite. Numai se pare că ar voi să mă tragă de haină, zicându-mi: „mai încet, să nu facem zgomot prea mare, ca să supărăm bisericile"!

Eu las dlui coleg Lepadatu acest complex de diplomație. Eu spun sus și tare ce am de spus, cu toată încrederea că oamenii bisericilor noastre sunt prea patrioți, ca să nu înțeagă superioritatea principiului statificării școalelor și statul nostru este destul de înțelept și cunoscător în materie de filosofie socială, ca să știe ce e bine și ce nu e bine să se statifice.

Dar mai am de transmis dlui Lepadatu un ultim cuvânt, din partea anonimului „Carpatin" dela „Patria". Anonimul „Carpatin" ar dori, ca nu numai pentru stările culturale ale Ardealului, dar și pentru finanțele Ardealului să se găsească oameni ca dl Lepadatu, „cari să arate necunoscătorilor stărilor noastre speciale în cari trăim, cât de greșiți sunt că nu lasă Ardealul în pace".

Semnalez doar dlui Lepadatu chestiunea. Căci eu mă opresc la o poartă, peste care nu vreau să trec: aceea a politicei.

Las pe dl Lepadatu, să-și dea mâna cu anonimul „Carpatin" dela „Patria" și s'o treacă, dacă le convine.

Eu rămân modest, să nu dau pace învățătorilor din Ardeal cu *pedagogia* mea!

Vladimir Ghidionescu
profesor la Universitate

In jurul neregulelor dela primaria Cluj

— Răspuns unei îndrăzneți calomnii — Dl Ministru V. Sassu cere acțiune publică contra ziarului „Patria" —

Se știe că ziarul „Patria" din Cluj, vorbind în mai multe numere despre neregulile petrecute cu ocazia contingentării vitelor a afirmat că d-nul ministru de industrie și comerț ar fi dat un permis de favoare funcționarului Mureșanu, care este acuzat și arestat pentru incorectitudine.

După un comunicat pe care îl publică „Viitorul", adevărul stă astfel:

Potrivit măsurilor luate de ministerul de industrie ca autorizațiile de export să nu se mai dea direct de minister decât asociațiunilor profesionale ale crescătorilor de vite și comercianților calificați, iar cererile individuale ale acestor profesioniști să fie adresate și cercetate de către comisiunile județene de aprovizionare respective, comisiunea județeană de cumpărare din Cojocna a înaintat prin raportul prefecturei respective sub Nr. 385 din 1922 petiția d lui Alex, Ilieș însoțită de un certificat doveditor că este crescător de vite recomandându-l pentru exportul a 200 vite cornute și 2000 berbeci.

Acest raport a fost primit la minister și înregistrat sub numărul 31104 din 1 Iulie 1922 și trecut pe tabloul de autorizațiuni la 5 Iulie 1922 sub numărul 32.289. S'a aprobat destinația cotei contingentate pentru orașul Cluj liberându-se autorizațiunile Nr. 911 din 19 Iulie, pentru 200 vite și 912 cu aceiași dată pentru 200 berbeci.

D-nul ministru Sasu fiind informat că aceste cote nu au fost predate și deci certificatul emanat dela primăria Cluj nu corespunde adevărului, — potrivit cu hotărârea fermă ce a luat de a da sancțiuni severe și fără cruțare contra oricăror reprezentanți ai autorității publice căzuți în vină, — a trimes pe d-nul inspector Tacit să facă cuvinitele cercetări din cari s'a vădit vinovăția atât a exportatorului Alex. Ilieș care s'a servit de fals, cât și a funcționarului Mureșanu, care a săvârșit faptul, — a sesizat parchetul din Cluj, care după cum se știe face instrucția cuvenită arestând pe vinovați.

Din cele de mai sus se constată că d-nul ministru de industrie, nu numai că n'a dat un permis de favoare unei persoane ale cărei acte au fost cercetate de altfel nu de minister ci de prefectura respectivă, dar din potrivă a luat măsurile pentru restabilirea ordinei morale în această afacere.

In ceea ce privește calomniile publicate de ziarul „Patria", d-nul ministru V. Sassu, a adresat d-lui primprocuror al tribunalului Cluj, următoarea telegramă:

Vă rog să luați cunoștință de articolul intitulat „Panamaua cu contingentarea" publicat în ziarul „Patria" de Marți 15 August a. c., în care se afirmă că eu aș fi eliberat un permis de favoare unui oarecare Mureșeanu.

Cercetați cine este autorul acestei îndrăzneți calomnii și deschideți acțiune publică contra celui culpabil pentru delictul de calomnie.

Sper că Justiția își va face pe deplin datoria apărând bunurile morale cel puțin tot așa de bine ca și bunurile materiale ale cetățenilor.

(ss) VASILIE P. SASSU

Ministrul industriei și comerțului.

Reintoarcerea lui Massarik

Praga. — D. Massarik, președintele republicei ceho-slovace sosește azi la Lana venind din Italia unde a stat mai multă vreme la cură.

INFORMATII

Sâmbătă, 19 c., a avut loc o ședință a Comitetului județean al partidului național-liberal, sub presidența d-lui N. Bănescu.

S'a examinat situația, în legătură cu cele din urmă întâmplări și s'au luat hotărâri importante.

D-l Emil Mureșanu, implicat în fraudele de la Primăria locală, a fost exclus din organisația național-liberală.

■

Comentând scrisoarea d-lui prof. N. Bănescu, ziarul partidului național brodează, din „izvor particular", o mulțime de invenții pe știrea inexactă că d-l Bănescu, chemat la Gherla(?) de către d-l Ministru Văitoianu, s'a făcut a pierde trenul, fiindcă etc. etc.

Dăm cea mai categorică desmințire acestor fapte, de domeniul curat al fantasiei.

■

Direcțiunea generală a CFR a comunicat eri telegrafic tuturor stațiunilor din țară, că expedierea cerealelor și a derivatelor lor în interiorul țării fiind liberă, nu se va ține seamă de eventualele dispoziții ce vor da prefecturile de județ sau alte autorități pentru oprirea acestor încărcări, destinate a eși din județe.

Măsurile de restricțiuni privesc numai anumite categorii de cereale, care se expediază pentru export.

Se semnalează dese cazuri de pustula maligna (cărbune) în Ardeal.

De oare-ce această maladie provine dela animale, serviciul veterinar — în de comun acord cu direcția sanitară — a luat măsurile necesare.

•

Ministerul de război a hotărât ca pe lângă cele 25 de consumuri militare existente să se mai înființeze și altele, astfel ca fiecare garnizoană să-și albă consumul ei. In acest scop s'a alocat suma de 25 milioane lei.

■

Ministerul de interne desminte știrea despre desființarea oficiilor de închiriere.

■

Direcția generală CFR a încheiat cu Cehoslovacia, Germania, Austria și Ungaria, un împrumut de vagoane de marfă în vederea transporturilor de cereale. Predarea acestor vagoane va începe dela 1 Septemvrie.

•

Controlorul financiar Sion a fost suspendat și dat judecății înaintea consiliului de disciplină ca instigator la grevă între funcționarii administrațiilor financiare din Băcău și Buzău.

Ministerul instrucțiunii a hotărât înființarea unei școli superioare de comerț în orașul Târgul Mureș. Școala va începe să funcționeze odată cu începerea noului an școlar.

■

S'a dat ordin gărilor ca în viitor să nu se mai permită depozitarea cerealelor în vagoanele defecte cari se găsesc în staținni, aceste vagoane urmând a fi trimise în grabă pentru reparare.

•

S'a comunicat punctelor vamale să perceapă următoarele taxe de export: pentru nuci, 300 lei suta de kgr.; bivoli, 1000 lei de cap; pentru șuncă 8 lei de kgr.; pentru salamuri și ghiudemuri 20 lei de kgr.

Taxa de comision pentru bivoli s'a fixat la 100 lei de cap.

•

Din partea funcționarilor români dela direcția clinicelor din localitate suntem rugați să atragem atenția direcțiunii în chestiune asupra purtării obraznice pe care o au față de ei funcționarii unguri dela acel serviciu.

•

Muncitorii dela fabrica de hârtie Schiel din Bușteni au luat inițiativa înființării unui Sindicat profesional. Acest sindicat se va afilia la „Uniunea în fier, metal și chimie" din Cluj.

■

Asociația morarilor din Ardeal și Banat a hotărât să-și înființeze o centrală la București care va funcționa în Palatul Camerei de Comerț și industrie din [illegible] sub denumirea de „Uniunea Centrală a morarilor din Ardeal și Banat, secretariatul general".

Direcțiunea Asociației acestia, care până acum funcționa în Cluj, se va muta la Arad.

■

Repatrierea celor peste 5000 de prizonieri români — aflători și până astăzi în diferite localități ale Rusiei va fi facut de comisia internațională de sub conducerea celebrului exploarator Nansen.

•

D. Gheorghe Repede, președinte la tribunalul Târgul-Mureș, a fost numit notar public la Caransebeș, în locul decedatului Șt. Petrovici.

■

Ministerul de finanțe primind numeroase cereri urmează cursurile în străinătate și dela cei cari vor să se înscrie, a hotărît ca până la 15 Septemvrie să se țină ședința comisiunei însărcinată cu acordarea valutei.

S'a comunicat din nou legațiunelor noastre din străinătate să trimeată tablourile cu numele studenților cari beneficiază în prezent de valută.

■

Un incendiu a isbucnit la fabrica de spirt din Timișoarea. Au fost distruse depozite de uleiuri minerale în valoare de 1 și jumătate milioane lei.

La începutul lunei viitoare va avea loc la Budapesta o conferință de cale ferată, la care va participa și un delegat al României.

■

S'a încheiat un contract colectiv de muncă între lucrătorii și patronii franzelari din Brașov.

•

Ministerul de interne a dispus ca în baza legei oficiilor de închiriere să fie urmăriți pe cale judecătorească toți acei proprietari și speculanți de case, cari, în disprețul legei își anunță casele prin ziare, fixând singuri condițiile de închiriere și ignorând astfel oficiile de închiriere, singurul organ, după lege, competent a închiria și a fixa condițiile contractului.

■

Direcția generală a serviciului sanitar desminte cazurile de holeră anunțate că s'ar fi ivit în Dobrogea. N'au fost decât simple cazuri de gastroenterită.

■

La începutul lunei viitoare va avea loc la Budapesta o conferință de cale ferată, la care va participa și un delegat al României.

•

Se primește un băiat din familie bună ca elev la prăvălia de coloniale și delicatese Gidáli, str. Malom 18.

■

Viza pașapoartelor la Consulatul Cehoslovac din Cluj. Toți acei cari prezintă o legitimație a Târgului de Mostre din din Praga, obțin pentru vizarea pașaportului o reducere de 75 [illegible] (în loc de 300 numai 75 Lei) și nu trebue să se prezinte personal la Consulatul Cehoslovac, ci pot trimete pașaportul reprezentanței târgului de mostre, institutului „Reclama", Cluj, Piața Unirei 4, care va elibera legitimația, va îngriji de viza, trimițând pașaportul vizat împreună cu legitimația, imediat cu ramburs posesorului tudărât.

2092

■

In atențiunea doamnelor!

Au sosit pentru dame paltoane de toamnă și iarnă după cea mai nouă modă din Paris, Viena și Berlin.

Blănuri moderne cu prețurile cele mai avantagioase.

Diamantstein și Moskovics

Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 25. (Vis-a-vis de posta centrală). 2032

■

„Societatea Anonimă pentru îngrășarea porcilor și industria cărnei din Gherla" cumpără în permanență pe lângă prețurile plătei, din proprietatea domeniilor, porci și tot soiul de cereale în cantitate nelimitată și vinde porci grași precum și alte producții prelucrate din porci.

1515

Buna gospodărie a Comunei

Ni se comunică faptul următor, caracteristic pentru edilitatea părintească a orașului, întâmplat alaltăeri, pe piața Clujului.

Un negustător a adus un vagon de pepeni, din jud. Brăila, pentru a-i desface aici. A cerut autorisație să-i vândă cu 1 leu kgr., dar municipalitatea, invocând nu știu ce paragrafe de regulament, s'a opus, silind pe acest om de treabă a-și vinde marfa la angrosiști „cvalificați", cari au pus în vânzare aceiași pepeni pe 2 lei și 50 bani kgr.

Cetatea foametei are specialitatea regulamentelor ce nu îngădue ieftenirea traiului. Iar bunii părinți ai cetății, geloși de prosperitatea ei, se plâng de . . persecuția publicului.

Industria spirtului în Ardeal

— Proectele fabricanților Ardeleni —

Fabricanții de spirt din Ardeal au început o nouă acțiune pentru a salva industria spirtului din situația în care este astăzi. Industria spirtului fiind foarte desvoltată în Ardeal, în trecut se făcea export având debușeuri pe piețele streine.

Aceste debușeuri au fost pierdute, prin urcarea taxelor de export, iar când s'a revenit asupra taxelor, a fost prea târziu, căci s'a ivit concurența americană, care a invadat piețele europene, prin câteva transporturi mari.

Singura piață de desfacere pentru produsele fabricelor de spirt din Ardeal a fost Ungaria. In timpul din urmă însă au pierdut-o și pe aceasta. In vechiul regat nu pot să-și desfacă produsele deoarece fabricele de acolo acoperă trebuințele.

Fabricanții de spirt din Ardeal au hotărât să înainteze guvernului o propunere pin care, dacă ar fi acceptată, industria spirtului ar fi salvată și ar contribui și la urcarea valutei.

Fabricanții de spirt vor propune guvernului să introducă în această privință legea în vigoare în Ungaria, unde s'au fixat prețuri mari la consumul intern și prețuri mai mici pentru străinătate pentru a putea câștiga debușeuri.

Prin aceasta s'ar face posibilă concurența cu străinătatea și s'ar asigura și Statului frumoase venituri.

Citiți „Infrățirea"

Congresul Presei Române

Comitetul organizator al congresului presei române în ultima sa adunare ținând seama de timpul prea scurt până la 24 Septembrie pentru amenajarea Casei Sindicatului ziariș ilor din București — ce se va inaugura odată cu congresul — a hotărât amânarea acestui congres cu o lună, adică la data de 22, 23 și 24 Octombrie.

Societățile inițial invitate precum și acelea cari au făcut ulterior demersuri spre a participa la acest prim congres al presei române, sunt staruitor rugate a trimite comitetului organizator statutele respective împreună cu un tablou nominal de toți membrii societatei și ai comitetului conducător, — aceasta cel mai târziu până la 15 Septembrie. Cu acest prilej se reamintește colegilor din diferitele societăți cari au luat însărcinări de rapoarte și lucrări de prezentat congresului, că ar fi de dorit să le termine până la finele aceleași luni.

Toate ziarele din România-Mare, precum și ziarele românești din străinătate sunt rugate să reproducă de mai multe ori aceste înștiințări.

Regularea drepturilor la pensie a invalizilor, văduvelor și orfanilor de război

Ministerul de războiu aduce la cunoștința tuturor invalizilor, precum și văduvelor, orfanilor și părinților celor morți în război, ale căror drepturi la pensiune nu au fost încă regulate până în prezent, să se prezinte de urgență la primăriile comunelor respective, sau la cercurile de recrutare, cu cereri scrise, la cari vor anexa actele ce posedă pentru sprijinirea indentității lor; aceasta spre a intra în drepturile lor de pensiune.

Pentru acei cari nu vor produce acte cel mai târziu până la 15 Septembrie a. c., drepturile de pensiuni cuvenite lor se vor prescrie în folosul statului.

Primăriile urbane și rurale sunt rugate ca să dea tot concursul la complectarea actelor de pensiuni prevăzute de legea și regulamentul legii pensiilor grade inferioare, pe cari le vor înainta direct cercurilor de recrutare, spre a dispune liberarea titlului de pensiune definitiv.

Pentru categoriile de mai sus, aparținând ținuturilor alipite, se va face publicația în limba germană, ungară și rusă, în ziarele ce apar în acele ținuturi.

Exkronprințul vizitează pe Wilhelm

Londra. — Ziarele londoneze anunță, că fostul prinț moștenitor al Germaniei a plecat săptămâna trecută la Doorn, însoțit de primarul din Wieringen, spre a vizita pe ex-kaiserul Wilhelm. Ex-kronprinzul va rămânea la Doorn cât va zile.

Vopsește și curăță bine în timpul cel mai scurt cu preț eftin UNIO **Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133** 23

S'au deschis Antrepozitele FRENKEL Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)

Mişcarea funcţionarilor

In toată ţara funcţionărimea s'a declarat împotriva grevei

In legătură cu proectata grevă a funcţionarilor, o telegramă din Bucureşti ne anunţă următoarele:

Greva proectată nu are printre funcţionari în nici un oraş aderenţi.

La Focşani nu s'a luat nici o hotărâre, la Caracal nici o mişcare, la Făliticeni deasemenea e linişte.

In Galaţi funcţionarii au declarat hotărât că nu se solidarizează la grevă. La Cernăuţi funcţionarii au făgăduit să aştepte realizarea promisiunilor guvernului. La T. Măgurele şi Slatina, greva deasemenea nu are partizani. La Turnu Severin, funcţionarii discută ţinerea unui congres la 28 Aupust şi au hotărât în principiu să aştepte rezultatul congresului din 17 Septembrie.

La Buzău, funcţionarii au arătat dlui ministru Angheiescu situaţia lor precară. Dl Ministru a făgăduit că va interveni la consiliul de miniştri ce se va ţinea la 24 August.

Greva se poate considera deci ca eşuată.

Rezultatul alegerilor dela Roman

La alegerea de senator din Roman au reuşit candidatul liberal, domnul Ioachim Roman, întrunind 4300 voturi.

Domnul Argetoianu, averescan a întrunit 2600 voturi; Nolsescu ţărănist, 1500 voturi; Zarifopol, independent, 180 voturi. Ceilalţi 28 candidaţi au întrunit la un loc, aproximativ 500 voturi.

Un institut
de patalogie negetala la Cluj

— Un apel către agricultorii din Ardeal —

Ministerul Agriculturii cu Nr. 22491/922 a aprobat înfiinţarea unui institut de patologie vegetală, care va urma să funcţioneze pe lângă Academia de Agricultură din Cluj. Problemele pe cari şi le pune acest institut chiar dela început, sunt următoarele:

1. Va da sfaturi practice agricultorilor asupra modului de prevenire şi de combatere eficace a tuturor boalelor de natură criptogamică.

2. Va întreprinde experienţe asupra felului de viaţă al paraziţilor de natură vegetală, pentru a stabili remediile cele mai sigure contra înmulţirei lor.

3. Va încerca să creeze o statistică asupra răspândirei diferitelor boale ale plantelor noastre agricole.

4. Va încerca să rezolve în fine ori-ce problemă ce s'ar ivi în legatură cu bolile de cari sufera plantele cultivate.

Pentru a putea însă răspunde acestor multiple probleme, avem nevoe de binevoitorul sprijin al tuturor acelora, cari fac agricultură practică în vre-un chip oarecare. De aceea, rugăm, pe toţi agricultorii, administratorii şi conducătorii exploatărilor agricole ca — fiind vorba de un interes general — să binevoiască a ne comunica ori ce observaţiuni în aceasta materie, trimiţându-ne cu ori-ce ocaziune cât mai multe exemplare şi colecţii de plante bolnave, căci numai prin centralizarea şi coordonarea tuturor acestor observaţiuni izolate, vom putea aduce un real folos agricultură ţării noastre.

Trebue să înţelegem, că un serviciu fitopatologic bine organizat corespunde unei necesităţi sociale de primul ordin. Ţările din occidentul Europei numără sute de asemenea servicii, cari au dat producţiei agricole un puternic impuls. Bună starea şi prosperarea agriculturei româneşti va fi şi ea în bună parte în funcţie de felul cum vom şti înţelege rostul unei asemenea instituţiuni.

Iuliu Prodan

profesor de botanică descriptivă şi fitopatologie la Academia de Agricultură din Cluj.

O nouă explorare a Tibetului

Rotterdam. Dr. Sven Hedin, cunoscutul explorator al Tibetului, va întreprinde în cursul anului viitor o nouă expediţie în Tibet, însoţit de o seamă de savanţi suedezi. Călătoria şi-o va începe dela ţărmul chinez spre graniţa răsăriteană a Tibetului şi de-acl, după ce va explora izvoarele fluviilor chineze, va trece în ţinuturile Karakorum şi Tanglang. Sven Hedin este sprijinit de o societate americană, care l-a angajat pentru mai multe conferinţe ce i le-a cerut pentru America.

Expediţia lui Sven Hedin va dura trei sau patru ani.

Moartea lui Andrei Bârseanu

In ziua de 19 August a încetat din viaţă la Bucureşti Andrei Bârseanu preşedintele Asociaţiunii şi directorul general al învăţământului regional din Sibiu. Inmormântarea va avea loc Miercuri 23 August.

Decedatul a fost una din marile figuri reprezentative ale culturii româneşti în Ardeal. A fost multă vreme profesor la liceul român din Braşov, iar în ultimul timp, preşedinte al „Asociaţiunii din Sibiu, Andrei Bârseanu a fost necontenit o forţă militantă în slujba culturii naţionale.

Nelipsit de la nici una din manifestaţiile culturale ale Românilor din Ardeal, Andrei Bârseanu era un vorbitor care ştia să entuziasmeze şi să deştepte în suflete râvna pentru cultură Andrei Bârseanu avea şi o întinsă activitate literară în urma căreia a fost ales şi membru al Academiei Române.

Moartea lui răpeşte din mijlocul nostru pe unul dintre cei mai cu autoritate reprezentanţi ai Ardealului cultural.

Programul conferinţei dela Marienbad

Belgrad — Ziarele publică programul Conferinţei Micei Înţelegeri dela Marienbad. Vor lua parte domnii Passici, Nincici, Massaryk, Brătianu, Duca şi Narutovici. Se va continua acolo conferinţa începută la Belgrad cu ocazia căsătoriri regale, şi se va discuta tratatul comercial sârbocehoslovac, reînoirea şi extensiunea convenţiei militare de proveniţe contra Ungariei, lichidarea materialului fluvial rămas dela Austro-Ungaria, atitudinea față de cererea Ungariei de a fi primită în Liga Naţiunilor, chestiunea fixăril unui reprezentant al Micei Antante în Consiliul Suprem şi la Conferinţa ambasadorilor şi intrarea Poloniei şi a Greciei în Mica Antantă.

Călătoria incognito a regelui şi reginei Jugoslaviei

Belgrad — In incognito sub numele de contele şi contesa de Avala, regele Alexandru şi regina Maria a Jugoslaviei rămân trei săptămâni în străinătate în tovărăşia domnilor Pasici şi Nincici.

Focul dela atelierele „Griviţa"

In noaptea de 18 spre 19 August un puternic incendiu a isbucnit le atelierele de reparaţii „Griviţa" ale căilor ferate române. Incendiul care a izbucnit în atelierul de lemnărie s'a propagat în puţin timp şi la cele laite ateliere.

Lucrările de izolare

Autorităţile şi pompierii au fost imediat avizaţi, însă cu toate măsurile luate n'au reuşit a înfrâna furia flacărilor. Lucrările de salvare au trebuit să se mărginească mai mult la izolarea materialelor cari încă nu erau cuprinse de flacări, căci lipsa de apă făcea ineficace toate sforţările.

In timpul acesta însă focul luase proporţii formidabile. Pe lângă lipsa de apă se simţea şi lipsa de braţe, căci cererile de ajutoare trimese garnizoanei Bucureşti au fost insuficient satisfăcute cea mai mare parte din trupe fiind plecate în concediu.

Devastările

In lipsa trupelor persoane particulare au contribuit mult la lucrările de salvare însă printre aceştia s'au găsit mulţi cari au căutat să profite de zăpăceală spre a fura lucrurile uşor transportabile. S'au făcut zeci de arestări printrei cei cari au fost surprinşi asupra faptului.

Pagubele

Cantitatea de material precum şi numărul de vagoane gata reparate sau în reparaţie, căzute pradă flacărilor este foarte mare. Estimările sunt premature căci focul continuă, însă se cifrează la zeci de milioane pagubele cauzate.

In ultimul moment s'a reuşit să se izoleze un parc de câteva mii de vagoane şi uzina care produce forţa motrică necesară atelierelor.

Ancheta

Ancheta asupra cauzelor incendiului, începută în timpul nopţei continuă acum. S'a procedat la mai multe arestări

Dl Tancred Constantinescu, a făcut declaraţii asupra consecinţelor incendiului.

Atelierele au fost asigurate, a spus d-sa, pentru o sumă care depăşeşte 200 de milioane plus asigurarea vagoanelor şi a materialelor.

Pagubele C. F. R.

Materialmente căile ferate nu păgubesc, însă paguba cea mare va rezulta din faptul că mult timp nu se vor mai putea repara vagoane în aceste ateliere. Vom trebui să măsim numărul de vagoane de clasă ce trimeteam atelierelor dela Reşiţa, Astra, Timişoara, Unio, Braşov şi Iaşi.

Din cei aproape 3000 lucrători ce lucrau în aceste ateliere se vor forma echipe volante pentru repararea vagoanelor din staţiile principale.

Accidentul de aviaţie din Tecuciu

In dimineaţa zilei de 18 August, pe când elevul pilot, caporalul Frunză Nicolae de la centrul de instrucţie, din Tecuciu încearca un zbor cu un avion tip Nieu port, s'a prăbuşit de la o înalţime de 50 metri, rămânând mort pe loc. Avionul a fost complect sfărâmat.

Inhumarea rămăşiţelor pământeşti ale nefericitului elev a avut loc eri duminică 20 crt. cu o deosebită pompă.

Strângerea relaţiilor franco-ruse

- Intervenţia lui Herriot -

Paris. — „Le Temps" anunţă, că deputatul socialist francez Herriot va avea în 3 Septembrie la Breisgau, o întrevedere cu Litvinoff şi cu Cicerin, privitor la înoirea relaţiunilor politice şi economice între Franţa şi Rusia. Herriot va fi însoţit de Nansen.

Ştirea aceasta a fost cu satisfacţie primită de către cancelarul şi guvernul Germaniei, cu toate că conferinţa lui Herriot nu e oficială.

Cetiti „Infrăţirea"

Fixarea alegerilor polineze

Varşovia. Şedinţa plenară a Seimului şi a senatului au adus legea prin care se decretează noile alegeri pentru dietă pe ziua de 9 Noembrie, iar pentru senat la 12 Noembre.

Convertirea bonurilor de tezaur

Citim în Informaţiuni:

Se anunţă din Londra că tratativele pentru emisiunea împrumutului de 2 şi jumătate milioane lire sterline 4 la sută pentru consolidarea bonurilor de tezaur româneşti sunt pe punctul de a fi terminate.

Cursul de emisiune ar fi de circa 67 la sută.

Produsul acestui împrumut va servi la acoperirea cheltuelilor de conversiune şi de consolidare a obligaţiilor tezaurului şi la crearea unui fond de rezerve pentru serviciul datoriei externe şi a unui fond de stabilizare a schimbului la Londra.

Reclama e sufletul comertului

No. 13. Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii excelente uscate, pivniţe cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290. Lloyd 272

GIMNAZIU DE FETE NĂSĂUD.

No. 814—1921.

a. f. c. sc. d.

Aviz.

Ministerul Instrucțiunii din București a împlinit o veche dorință a grănicerilor hotărînd, la stăruința Comisiunii și Comitetului fondurilor grănicerești năsăudene, cu ordinul No. 4798—1922 inființarea în Năsăud a unei școale secundare (gimnaziu) de fete, de stat. In consecință numita școală își va începe funcționarea în anul școlar 1922—23 la același termen cu celelalte școale similare din patrie. Se vor deschide două clase și în caz că se vor anunța eleve în număr suficient, patru. Didactrul și taxele de înscriere vor fi cele fixate de stat pentru școalele secundare de fete.

Comisiunea amintită se va îngriji, pentru elevele străine, de aranjarea unui internat corespunzător.

Anunțarea în scris pentru primirea în gimnaziu se va face la administrația fondurilor suscitate până la 1 Septemvrie a. c.

In numele Comisiunii administratoare a fondurilor central școlar și de stipendii din districtul Năsăudului.

Năsăud, la 14 August 1922.

Președinte: 2085 P. secretar:

ss. Dr. TEOFIL TANCO. ss. TEODOR ȘIMON.

In atențiunea

proprietarilor de casă, architecților și antreprenorilor.

văd. Iosif Tamásy

posede un mare depozit de sobe, mărfuri de porcelan terracotă, chamotă și faianță.

CLUJ, Calea Moților No. 7.

In casa proprie. ◆ Fondat în a. 1910

Reprezentanță generală din Ceho-Slovacia pentru vânzarea și instalarea de sobe de porcelan și terracotă, aranjament de bae, pardoseală cu cheramită și alte lucrări semene, cari toate să efeptuesc prompt, și pe lângă garanție.

Mărfuri **veritabile Ceho-slovace,** căutate în toată lumea, cari sunt **cele mai durabile, mai estetice și mai eftine.**

Preturi de concurență nimeni nu poate să execute mai eftin.

O singură încercare convinge mai multe ori. 1861

S'a deschis S'a deschis

Dans de parchet

Seara să petrece cel mai bine în localul

DACIA-BAR

cel mai distins loc de distracție a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.

Radio 2532. 1948

TEODOR HOFFMAN

INGINER

Construcțiuni de Mori

Atelier de Motoare și mașinării

2026

CLUJ,

Strada Regina Maria 38

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară

Soc. An.

Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.

Lloyd 605 1819

Alo! Instiințăm pe d-nii comercianți, că firma noastră **Alo!**

Biroul „Comerțul Românese"

din Satu-Mare - Casa Albă

a luat reprezentanța exclusiv în Transilvania pentru renumita cacao americană **„Morning cacao"** care s'a doveedit superioară tuturor produselor de acest gen și care se vinde cel mai avantajos.

Adresați-vă la Biroul nostru:

SĂTMAR, CASA ALBĂ.

Telefon 26. 2086 Telefon 26.

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Pried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Uniunea Comercială S. A.

Centrala: București.

Capital fundamental: 25,000.000 Lei.

Filiale: Galați, Iași, Constanța, Craiova, Chișineu, Cernăuți, Timișoara și

CLUJ, Str. Regina Maria (Ulák f.-u.) 32.

Drugi de fier, fier de cercuri, șuruburi, unelte de fier, sape de forme diferite, lopăți, hârlete, ciocane, coase, cuți (Anker) de ascuțit coase și unelte de bătut coase. Totfelul de uleiu (pentru cilindru dela dinamo, vazelină pentru motor etc.). Articole de piele: chewreauri, boxuri, piele de inft, talpă, potcoave, etc. Tot felul de echipamente pentru automobile de persoane și povoară. Își oferă magazinul bineasortat: Aromate și coloniale lac pentru automobile și trăsuri. 1944

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publiçitate.

Prețurile Produselor Petrolului

Propunerile industriașilor pentru viitorul regim al Petrolului.

In urmă insistențelor societăților petrolifere și rafinerilor de petrol, depuse pe lângă guvern, de a li se schimba regimul actual de prețuri maximale pentru produsele petrolului, ministerul de industrie a adresat un chestionar tuturor societăților din industria petrolului pentru a centraliza părerile interesaților și a lua apoi măsurile în consecință.

Fabricile de petrol s'au întrunit la o consfătuire comună și au redactat un răspuns colectiv care să dea mai multă autoritate demersului lor.

In adevăr, în ziua de 11 August, la întrunirea celor mai multe societăți petrolifere s'a hotărât să se exprime ministerului de industrie următoarele deziderate pentru viitorul regim al petrolului, deziderate remise sub formă de memoriu în ziua de 14 August corent.

1. Libertatea în ce privește prelucrarea țițeiului și desfacerea produselor în interior și în afară, cu simpla rezervă a satisfacerii consumului intern.

2. Toate întreprinderile semnatare vor garanta statului că consumul intern va fi satisfăcut. Ele sunt gata să discute cu ministerul despre natura și aranjamentul acestei garanții.

3. In special ele garantează, că se va da consumului intern sub forma de reziduri 30 la sută din totalul țițeiului ce va intra în rafinerii spre prelucare.

4. Ele se declară gata să contracteze cu statul loco fabrică și fără taxe pentru ori ce furnituri de produse de petrol va avea nevoe pe baza prețurilor de mai jos:

Benzină ușoară	lei 3.—	kgr.
Benzintă grea	lei 2.—	kgr.
Petrol lampant	lei 1·75	kgr.
Motorină	lei 1.50	kgr.
Păcură	lei 1.20	kgr.

Aceste prețuri, cari astăzi reprezintă aproximativ prețul de cost vor fi revizuibile la fiecare șase luni de o comisiune mixtă formată din reprezentanții industriașilor de petrol și ai Ministerului de industrie și Comerț.

5. Desființarea tuturor ingrădirilor în ce privește exportul.

Citiți pag. 8-a

Moșia Arhiducelui Iosif de Habsburg a trecut în proprietatea statului român

Moșia dela Chișinău (județul Arad) a arhiducelui Iosif de Habsburg a trecut în proprietatea statului român.

Această moșie are o întindere de 39.000 de hectare și, conform tratatului de pace, statul român este îndreptățit a-o prelua împreună cu pădurile.

Moșia a fost preluată săptămâna trecută de către reprezentanții autorităților din Arad, în frunte cu prefectul județului, cari s'au prezintat la fața locului și au semnat procesele verbale. Administratorul moșiei, dl Coloman Saghy, n'a voit însă să semneze, întrucât el nu este autorizat din partea arhiducelui cu semnarea unor astfel de acte.

Până la numirea unui administrator din partea statului român, moșia va rămâne sub administrația de până acum.

Cu supravegherea moșiei, până la numirile oficiale din partea statului a fost însărcinat dl dr. Corneliu Ardeleanu senator.

După preluarea moșiei delegația oficială a înaintat actele oficiului funduar din Chișinău pentru a fi induse în cărțile funduare.

Evenimentele zilei

Reparatiile

Intreaga opinie publică franceză aprobă pe Poincaré că a legat problama reparațiilor de chestia datoriilor interaliate. Aceasta a fost ideea sa conducătoare înainte de a pleca la Paris, însă ea a primit o știrbire prin nota lui Balfour, care arată cu multă logică, că Anglia nu poate lua asupra ei întreaga datorie contractată de beligeranți față de America, ci ă însă faptul, că în situația aatuală ceilalți aliați nu sunt în stare să achite aceea datorie.

Cabinetul englez a reconoscut cu Germania nu și-a împlinit angajamentele însă n'a tras consecințe logice din această constatare. Delegația franceză s'a lovit de opoziția intransigentă a Angliei în chestia garanțiilor. Diferența între concepția franceză și cea engleză a mers așa de departe încât Lloyd George a propus ca chestia să fie supusă Ligei Națiunilor. Am obiectat că Ligei n'are menirea de interpreta condițiunile tratatului de pace. O însănătoșire a finanțelor germane va rezulta mai repede din un control eficace ca de acordarea unui moratoriu.

Terminând Poincarè declară că o rupturs între Franța și Anglia ar fi o mare nenorocire; dacă Franța ar constata cum că e condamnată la o politică de concesiuni veșnice, ar încerca o grozavă deziluzie.

In jurul conferinței dela Marienbad

Un ziar francez despre Mica Antantă

Paris. — „Journal des Debats" comentând întrevederea dela Marienbad scrie, că este vorbă de coronarea edificiului aproape construit al aliantei între Cehoslovacia și Iugoslavia. Nu va întârzia un acord analog acestuia, care se va încheia cu România și se prevede, că și Polonia va lua contact strâns cu această grupare.

„Guvernele Micei Antante, continua ziarul parisian, dau Mai-Antantei un bun exemplu prin raporturile acestea excelente și prin înțelegerea de a se face să se execute tratatele de pace". Ziarul conchide contrar unor profeții relative la statele care s'au păscut și mărit după dizolvarea monarhiei habsburgice, că aceste state au dat dovadă de o putere extraordinară de viață.

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Timăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BĂNCI, Fabricanți, Industriași Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

ULTRAMARIN, german și francez, puritatea garantată.

◆

LAC VERDE pentru PEREȚI german, de toate nuanțele.

◆

VOPSELI germane chimice și de pământ, de prima calitate.

◆

ANILINA și INDIGO, sistem Meister Lucius.

◆

LACURI pentru smalț, trăsuri, mobilă și podele, sistem REICHOLD, FLÜGGER-ROECRING.

◆

PLEIURI BECK, KOLLER & Co.

◆

VOPSELI ART. Schimbe pe cel mai scăzut preț al zilei, din articolele cele mai nou importate.

Segesváry și Șoții

mare depozit de vopseli CLUJ.

Lloyd Expres 465 1742

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj.** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Aviz.

La Consistorul ortodox român din loc sunt vacante două posturi de

dactilografi,

cu începere dela 1 Septemvrie a. c. Doritorii de a ocupa aceste posturi se pot interesa la secretariatul Consistorului asupra condițiunilor. Strada Iuliu Maniu No. 31. 2087

Publicațiune.

In conformitate cu ordinul M. R. No. 5363—922, depozitul Muniții C. VI, A, **având a vinde cantitatea de 8—10 vagoane**

colți germani

aflați în Gara Cluj; se aduce la cunoștința publică că în ziua de **25 August a. c. orele 9 a. m.** se va ține licitație publică, la fața locului.

Comandantul depozitului de Armament și Munițiuni al C. 6. Arm.

Căpitan: BERCEA.

No. 860 din 17 August 1922. 2090

Publicație.

In conf. cu art. 165 din Regulamentul de Administrație se publică spre cunoștința generală că în ziua de 6 Sept. 1922 să va vinde la licitație

diferite obiecte de diverse reformate

ale Regimentului 32 obuziere.

Licitația se va ține la regimentul 32 Obuziere Str. Tunarilor No. 3 ora 10 a. m. 2088

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. RAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă.
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Casa cu etagiu

împreună cu grădina și viia aparținătoare de cinci sferturi de jugăr fostă alui Nagy Gábor din Str. Măloasă (Kőmálalja-u.) 7

să va vinde în licitațiune voluntare în ziua de 28 August la ora 2 p. m.

în biroul advocatului **Dr. Eugen Busch.** Condițiunile se pot vedea la numitul în Strada Iuliu Maniu No. 6. □□□ 2089

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE

Lloyd 888 2079

Depositul fabricei de tricotaje „Helios"

Cluj, Piața Unirei No. 7

Mare asortiment de tricotaje ciorapi și mânusi Prețuri originale de fabrică. Radio 2559 2051

Articole frumoase de drogherie

au sosit la parfumeria

D'or

Cluj, Piața Unirii No. 5. 1885

Librar

perfect în ramuri de librărie și papetone se caută în post stabil la librăria FRANCISC SHÄRER Alba-Iulia. Numai acei domni, cari au cvalificația a suplini eventual și șeful, se înainteze ofertele cu fixarea salarului și datelor obișnuite

2056

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. Reducere 30% pentru toți funționarii publici și particulari, precum și familiile lor. 1253

I. NACHT

Societate în nume colectiv

Sucursala CLUJ

Piața Cuza-Vodă 12

◆ 2073

METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA

EN-GROS.

Telefon interurban 6-58.
Adr. telegr. METALNACT.

Reclama este sufletul comerțului

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secția fotografica „FOTOGLOB"

ZINCOGRAFIE

TURNATORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

◆◆

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de pliuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de luxă.

◆◆

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

◆◆

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

◆◆

Assortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Biouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

◆◆

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țară și în fine tot ce se înrudește cu această branșe

◆◆

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictura.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3

SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante	Droguerii	Manufactură	Ghete	Instalații
Rest. Orașului Grădinei, Str. Regina Maria	**Viorelia** Parfumerie și Droguerie Piața Unirii.	Luca Niculescu	Turul	**Firma Universum** Th. Orban & M. Anghel Strada Bob No. 5.
Pferschi	Rózsa	Missir Str. Memorandului 11	Vasile Bindea Fabricant de ghete Palatul consumul Funcționarilor	Automobile
Central	Emke	Barza	Coafor	Leonida Str. Regina Maria 10.
Coloniale			**Pascu & Co.** Coaforul Teatrului Național Piața Unirei 23.	
„COLOMBO" Coloniale, delicatese, proprietar IONEL ALDICA CLUJ.				
Atlantica				

Concentrările de Toamnă

— Cine vor fi concentrați —

Ministerul de război a decis că în acest an se vor concentra pentru instrucție, într'o singură perioadă 1—30 Octombrie:

a) Ofițerii de rezervă inferiori foști prizonieri, căzuți în prima parte a campaniei (15 August 1916—1 Iulie 1917) sau rămași la părțile sedentare (în partea 2 și în timpul campaniei) prevăzuți prin lucrările de mobilizare la unitățile de luptă și cari nu au executat concentrarea din 1921.

b) Trupa:

1. Rezerviștii și completașii contigentelor 1915—1918 din vechiul regat din aceleași categorii.

Rezerviștii și completașii contingentelor 1915—1918 din Ardeal, Banat, Bucovina, cari au fost chemați la concentrările din anul trecut și nu au executat concentrarea.

3. Completașii contigentelor 1918—1919 de basarabeni, cari au fost chemați la concentrările din anul trecut și nu au executat concentrarea.

Dispensari

Sunt dispensați de acestea concentrări:

a) Ofițerii și trupa căzuți prisonieri în prima parte a campaniei, dar chiar după întoarcerea lor din captivitate, au luat parte ca mobilizați, la luptele contra bolșevicilor unguri sau ruși sau au fost mobilizați sau concentrați pentru o perioadă mai mare de 6 luni și au avut prilejul a se pune în curent cu noile procedee de luptă;

b) Ofițerii și trupa foști la părțile sedentare numai în prima parte a campaniei și cari în a doua parte a campaniei sau în luptele contra bolșevicilor ruși sau unguri au fost la părțile active;

c) Ofițerii și trupa clasați definitiv de comisiile medicale, buni numai pentru părțile sedentare sau formațiunile de etapă, și cari în consecință nu pot încadra unități de luptă;

d) Ofițerii medici, farmaciști veterinari și de administrație;

e) Ofițerii de rezervă, funcționari ai instituțiunilor militarizate în prezent: numai căile ferate;

f) Ofițerii cari au vârsta mai mare de 42 de ani împliniți.

Ministerul de războiu, în principiu, nu admite alte dispense de concentrări.

Unde se vor executa concentrările

Concentrările se vor executa după cum urmează:

a) Ofițeri. — Ofițerii din infanterie la școlile pregătitoare de ofițeri de rezervă și anume:

La școala din Craiova ofițerii din corpurile I și VII armată și divizia I cavalerie.

La școala din Ploești ofițerii din corpurile II, V, VI armată și corpul grănicerilor.

La școala din Roman ofițerii din corpurile III, IV și unitățile ce depind de comandamentul militar al Basarabiei.

Ofițerii dela regimentele carelor de luptă la regimentul C. L.

Ofițerii din artilerie la școala de tragere a artileriei Râșnov.

Ofițerii din cavalerie la școala de tragere a cavaleriei Sibiu.

Ofițerii din geniu la centrul de instrucție al geniului.

Ofițerii din aviație la centrul de instrucție al aviației.

Toți ofițerii concentrați se vor prezenta direct la școlile sau centrele unde urmează a executa concentrarea.

b) Trupa:

Rezerviștii și completașii din vechiul regat, Ardeal, Banat și Bucovina la corpurile de trupă cărora aparțin.

Completașii basarabeni la unitățile ce se vor ordona de marele stat-major.

Toți acei cari nu se vor prezenta la aceste concentrări li se vor aplica prevederile codului de justiție militară.

Răspândiți „Infrățirea"

Statele Unite in Germania

Din Washington se telegrafiază că departamentul de stat a făcut cunoscut că Germania și-a dat asentimentul la propunerea de a desemna o comisiune care va avea de scop să determine reclamațiunile guvernului american privitoare la perioada de război în contra Germaniei.

Dr. Wirth făcând cunoscut asentimentul lui a exprimat speranța și încrederea că Statele-Unite nu vor ridica de cât reclamațiuni juste și moderate. Cancelarul german a adăogat că dacă națiunile europene s'ar fi inspirat de atitudinea Statelor Unite în reclamațiunile lor față de Germania, motivele de neîncredere reciprocă ar fi fost repede eliminate.

Dr. Wirth au învitat pe președintele Harding să desemneze pe membrii cari vor face parte din această comisiune.

Președintele Harding a ales ca șef al delegaților la comisiunea chestiunilor germane pe dl William Day, ajutorul șefului justiției de la Curtea supremă.

Recolta cerealelor în Franța

Asupra cantității reale a grâului pe care o va da actuala recoltă, evaluările variază. Impresiunea în totalitate este mai bună și toată lumea este de acord în a recunoaște că grâul nou va oferi un rendement neașperat din punct de vedere al densității specifice și în conținutul de gluten. Greutatea de 78 până la 80 kilograme la hectolitru pare a fi fost întrecută în unele exploatări favorizate. Ovăsul, orzul și secara vor prezenta plus valoare sigură. În Algeria, cu toate condițiunile atmosferice îndoelnice, s'a reușit a se obține o semi-recoltă de grâu în comparație cu 1921 a dică 4 milioane 7 sute de mii chintale, adică tot o jumătate recoltă în raport cu anul trecut și peste o treime pentru orz, adică 4 milioane chintale.

Aniversarea bătăliei dela Mărășești

În ziua de 19 cor. s'a sărbătorit la Mărășești, cu mare fast, aniversarea a 5 ani dela marile bătălii ce-au avut loc la Mărășești.

Protoereul județului, asistat de 6 preoți, a oficiat parastasul după care au început cuvântările.

Protoereul Petrescu spune că acum 5 ani pe aceste locuri bubuiau tunurile. Au luptat voinicii noștri ca niște lei pentru apărarea țării.

Generalul Rujinski arată că lupta care s'a dat aci a fost o luptă grea, de zi și noapte. Rezultatul însă a fost mare.

În fața mormintelor acestor eroi să ne descoperim ori de câte ori vom trece.

Dl Manigoian, prefectul de Putna, spune că prin biruința dela Mărășești s'a putut realiza dorințele neamului.

Dl Stoica, directorul școalei din Mărășești, în numele corpului didactic aduce prinos memoriei acelora cari și-au jertfit viața. Aduce elogii diviziei a 18-a, care a făcut minuni de vitejie.

Cuvântarea d-sale a stors lacrimi.

Pr. Stroescu, fost preot militar, arată că luptele sufletești care le purta soldatul erau alături de cele fizice.

Mai vorbește dl general Dragu, în numele societății „Mărăști" făcând apologia luptătorilor.

Vorbesc apoi d-nii Bărbulescu, Adecta, Lupu, maior Teiușanu, căpitan Popa, Prușanu, preotul Horga, etc.

Dl general Popescu comandantul div. 13-a încheie seria cuvântărilor, făcând un istoric al luptelor și spunând că acum 5 ani, din ziua de 24 Iunie până la 30 au avut loc lupte crunte la Mărășești La această dată trebuia să înceapă ofensiva românilor, dar a intervenit defecțiunea rusă.

La 2, 3, și 4 August a fost acalmie.

La 5, nemții pornesc contra noastră cu 7 divizii.

La 6 August, nemții sparg frontul, dar detașamente din div. 13-a le ies înainte pe sub coline și i-au zvârlit înapoi.

S'a luat o masă comună de 300 persoane. S'au ținut și aci câteva cuvântări. Fetița căpitanului Ioan, a recitat versuri.

Reconstrucția Minelor în Franța

În județul Meurthe et Moselle restaurarea minelor devastate a fost întreprinsă cu atâta activitate încât producțiunea anului 1920—1921 a atins aproape cea din anul 1913—1914. Așa de exemplu s'a extras: în basinul din Nancy în anul 1919—1920 696.484 tone de fer brut și în 1920—21, 839.180 tone; în basinul din Longwy 145.357 tone de fer brut și 575.325 tone; în basinul Briey 3 milioane 466.088 tone și 3 milioane 645.305 tone.

*

În basinul dela Nancy opt uzini au reluat activitatea și au produs: în 1919—1920 o cantitate de fontă de 287.700 tone și în 1920—1921, 454.659 tone; oțel în acești ani s'a produs respectiv 161.869 tone și 291.597 tone.

În basinul dela Longwy s'au reaprins 8 furnale înalte în 1919 și 39 în 1920. Aceste furnale au produs 732.672 tone de fontă și 305.700 de oțel. Din 102 fabrici cari funcționau în anul 1914, 158 adică 82.5 la sută și-au reluat activitatea. În 1914 aceste fabrici ocupau 75.255 lucrători din care 35.661 adică 47 la sută au fost reangajați în 1921. În cercurile industriale se observă că producțiunea dinainte de război ar fi în curând atinsă, dacă administrația căilor ferate ar acorda industriei metalurgice tarife preferențiale.

Tarifele actuale, care sunt ca la 6—7 ori mai ridicate decât în 1914, îngreuează refacerea industriei.

Minele de sare gemă au produs 1920—1921, 117.915 tone de sare fină, 87.337 tone de sare brută și 55.331 tone de carbonat de sodă.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana"

Anul III. No. 594 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Joi 24 August 1922

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: CENZURA No. 311

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

O PRIVIRE asupra situației politice

II.

Activitatea partidelor din opoziție

Spuneam în numărul de ieri că lupta unei opoziții serioase împotriva unui guvern nu poate decât una din aceste două îndreptățiri: **sau guvernul și-a nesocotit programul pe temeiul căruia a luat conducerea țării sau, aplicând acel program, el săvârșește greșeli care-i fac dreptul de a mai sta la cârmă.**

La partidele noastre din opoziție găsim, ce-i drept, multă agitație și multă vorbărie, dar nu găsim nicăieri o critică serioasă a activității desfășurate de guvern. Opoziția nu ne spune nici dacă guvernul și-a nesocotit programul și nici dacă, aplicându-l, a săvârșit greșeli în urma cărora n'ar mai avea dreptul să stea la conducerea țării. Și totuși opoziția strigă, se agită, spumegă și amenință, ca și cum țara, în urma actualei guvernări, ar fi ajuns la marginea peirei.

Explicația acestei atitudini este una singură: Ne având ce spune despre temeiurile guvernării de azi, partidele din opoziție sunt nevoite să recurgă la tot ce ar putea să le mascheze incapacitatea și neputința.

Pentru a putea vorbi despre programul care inspiră și dirijează activitatea guvernului actual, ar trebui ca opoziția însăși să aibe **un program al ei**, — și programul acesta-i lipsește. Îi lipsește programul, fiindcă-i lipsește și orice concepție politică dela înălțimea căreia să poată contempla problemele și necesitățile unei guvernări. Dacă ar avea o concepție și deci și un program politic bine definit, partidele din opoziție ar lăsa agitația și vorbăria la o parte și, vrând să lupte împotriva guvernului, ar face din lupta lor o rodnică contribuție la opera de consolidare a țării. Guvernul actual nu și-a ascuns nimic din programul lui de lucru. Politica externă i-o cunoaștem. Politica financiară și economică de asemenea. Au partidele din opoziție o altă politică externă decât aceia reprezentată prin guvernul de azi? Sau, în ce privește consolidarea financiară și economică a țării, au ele alte soluții și altă metodă de lucru, mai sigure și mai eficace decât cele aplicate de guvern?

Dar la ordinea zilei sunt o mulțime de alte probleme asupra cărora guvernul și-a spus cuvântul dela început. Așa, de pildă, se știe astăzi care sunt principiile conducătoare care vor sta la baza viitoarei Constituții și se cunosc de asemenea și principiile după care se vor întocmi proiectele de legi pentru reforma impozitelor, pentru reorganizarea muncei și pentru descentralizarea administrativă.

Partidele din opoziție însă nu se încumetă să critice sau cel puțin să discute nici una din concepțiile și soluțiile guvernului în legătură cu marile probleme care privesc consolidarea României, pentrucă, făcând aceasta, ar trebui să ne arate și propriile lor concepții și soluții. Și atunci, ne putând veni în fața guvernului cu concepții și soluții proprii, opoziția e fatal condamnată să apuce pe drumul agitațiilor sterpe. Agitație, gălăgie, cancanuri și intrigi, — aceasta e singura activitate de care e capabilă opoziția, fiindcă e și singurul mijloc prin care speră să-și ascundă incapacitatea.

Într'o vreme când omului politic i se înfățișează o sumă de probleme în legătură cu opera de consolidare a statului român, partidele din opoziție își pierd toată energia în atacuri îndreptate împotriva Regelui, în stupide cancanuri și intrigi ca cele puse la cale la Sovata sau în inconștiente încercări de a instiga funcționărimea.

Dar acest fel de opoziție cu orice preț se poate face numai pe stradă, în cafenea sau în coloanele ziarelor de scandal, pentrucă în parlament reprezentanții țărăniști și naționaliști n'au curajul să intre tocmai fiindcă se știu incapabili să înfrunte o discuție serioasă cu cei pe cari ar vroi să-i combată. Și chiar în afară de parlament, agitațiile opoziției nu găsesc nici un răsunet în mijlocul opiniei publice, rămânând astfel numai o acțiune de suprafață capabilă să impresioneze pe cetitorul de cafenele, dar incapabilă să miște pe muncitorul dela sate.

La sate nu se face astăzi decât o singură politică: aceia a muncii și a refacerii, și de această politică partidele din opoziție s'au dovedit a fi cu desăvârșire streine.

Neputând deci să reprezinte un program și neg sind greșeli în opera guvernului pe care să le poată specula, opoziția cu tot sgomotul pe care-l face în jurul ei, n'a izbutit să capete până acum nici încrederea și nici sprijinul opiniei publice largi, pe care n-o interesează astăzi decât numai chestiunile serioase. Și atunci, această încredere și acest sprijin ea e silită s-le caute în rândul vrăjmașilor din lăuntru, cari urmăresc slăbirea statului român cu speranța că vor putea redobândi ceia ce au pierdut.

Nu e de mirare, prin urmare, când vedem partidul „național", alături de cel țărănesc, angajat în campanii antidinastice ca și în tot felul de acțiuni menite să sdruncine pute ea de rezistență a statului român.

Prestigiul Coroanei, în jurul căreia trebuie se găsim grupate toate forțele noastre naționale, e zilnic coborât în mijlocul luptelor politice de către oameni cari nu-și dau seama că prin aceasta lovesc în însăși ființa statului pe care totuși cer să-l conducă.

Și nu e nici o mirare dacă, mâine, vom vedea partidul care-și zice „național" răzimându-se pe orice sprijin în schimbul căruia să susțină și revendicările primejdioase pe cari unii dintre conducătorii minorităților, îndemnați de peste hotare, nu s'ar sfii să le formuleze în dauna caracterului național al statului român.

C ci activitatea de astăzi a opoziției ne lasă să întrevedem și pe cea de mâine, și aceasta din urmă nu poate fi decât o politică antinațională făcută cu ajutorul și în folosul streinilor.

Regenerarea morală

Omenirea e neliniștită, urmându-și viața misterioasă spre un viitor nedeslușit.

Lipsa de educație profesională și socială a maselor face ca sforțările izolate, ale intelectualilor să rămâie fără nici un folos.

Tot ce au produs secole de civilizație, industrie, technică, știință, artă și gândire sunt astăzi amenințate de ignoranța, egoismul, ura și toate turpitudinele instinctului desfrânat al maselor.

Conducătorii tuturor statelor, după război, s'au lovit în afară de problema economică și de alta cu mult mai gravă, problema crizei morale.

Înainte de orice îmbunătățiri materiale ce se pot aduce acum populației, e necesară deci regenerarea moravurilor.

Cât timp această problemă de ordin spiritual va fi neglijată, toate celelalte încercări: elaborare de noi texte legislative, revizuiri de Constituție etc., nu vor ajunge decât la agitarea maselor și nici de cum la educarea lor. Criza autorității de azi, a făcut pe individ să fie din ce în ce mai refractar executării legilor statului. Deci metoda constrângerii e foarte natural să dea greș.

Regenerarea morală cere întâi de toate o metodă comună, o alianță a intelectualilor asupra câtorva principii fundamentale.

Intențiile bune n'au lipsit din nici o parte, dar lipsa de coheziune în clasa cultă, divergentele de ordin secundar au fost suficiente ca încercările făcute până acum, să nu ajungă la nici un rezultat practic.

Un element care stă la baza regenerării morale de astăzi e fără îndoială religia. Nu trebue să uităm că spiritul religios cu toate dogmele sale severe și ireductibile, a desvoltat în cultura și instituțiile sociale umanitarismul și pe baza idealului civic, pornit din acest umanitarism s'a ajuns la o coheziune a muncii economice.

Apoi pentru practica principiilor morale, domeniul cel mai vast de aplicație al mulțimei la o educație socială e școala.

Școala are rol nu numai ca factor de coheziune și de sociabilitate, dar e și călăuza constantă a activității economice și a drepturilor cetățenești.

In dragostea de învățătură, trebue să-și găsească democrația, formula cea mai îndreptățită a progresului.

Ea e singura care poate să niveleze prăpastia dintre educația maselor și cea intelectuală.

Un alt principiu fundamental, care admis în unele state ca: America dă roade sănătoase, este educarea la un loc a celor două sexe.

Prin cultura femeei, societatea își ridică nivelul moral; căci dându-i femeei posibilitatea de a poseda cultura altfel decât ca un apanagiu de lux, crește condescendența bărbatului față de dânsa.

Prin acordarea treptată de drepturi, femeia fără a renunța la grația, la cerințele estetice și la atribuțiile ei în familie își va desvolta spiritul de inițiativă și va reacționa asupra lipsei de personalitate, care o conduce astăzi.

In aceste trei elemente fundamentale trebue să fie punctul de unire al tuturor acelora, care își dau seama că problema cea mai de seamă a vremii e regenerarea morală.

[illegible]mul și Mica Antantă

— Așteptările presei maghiare în legătură cu conferința dela Marien-Bad — De vorbă cu profesorul U. Toschi —

In cursul unei conversațiuni ce am avut-o ieri cu d. Umberto Toschi, ziarist și profesor la academia din Bologna, confratele italian ni-a atras atenția asupra versiunilor răspândite prin presa minorității maghiare dela noi cu privire la fascismul din Italia, versiuni tendențioase, prin care se caută să se creeze aici aversiune împotriva Italiei.

D. Toschi, care a venit în România în călătorie de studiu și s'a înapoiat acum la Cluj după mai multe zile petrecute la București și în alte orașe românești, ni-a arătat, că a fost informat că în legătură cu amintita conferință la care se vor întruni acum Statele micei antante, gazetele ungurești [illegible] semnalează zvonul, că mica înțelegere vede în fascismul italian ceva primejdios pentru ea și va protesta împotriva lui.

Chestiunea fascismului fiind de un interes deosebit mai ales că toată lumea vorbește azi despre el deși nu știm dacă toată lumea îl înțelege, considerăm interesante lămuririle ce ni-s'au dat și pe care le reproducem mai jos:

— Fascismul e pentru noi o chestiune internă, în care amestecul străinătății, din punctul meu de vedere, este nejustificat. **Scopul fascismului e numai să întărească puterea de stat în interior. Guvernul italian a avut nevoie de un ajutor împotriva mișcării revoluționare fără rost.**

In chestiunile de ordin extern față de străinătate, poporul italian e te unit.

Politica italiană nu este un [illegible] nicăeri, guvernul care a fost cum nu se poate mai liberal față de minorități, n'a avut și nu are nevoie de arma fascismului. Dovada acestui liberalism ni-o dovedește tratatul dela Rapallo.

Fascismul nu desaprobă această politică. Repet scopul, chestiunea fascismului, e numai să întărească puterea statului în interior. Fascismul nu e nici pe departe o primejdie pentru străinătate; este dimpotrivă o garanție contra mișcărilor revoluționare extremiste, cari primejduesc siguranța tratatelor de pace.

Aceasta e substanța chestiunii. Cât despre forme, este rău, când sunt depășite, dar este numai o chestiune internă, în care străinătatea nu are amestec.

E însă foarte rău că știrile italiene vin în România transmise de neamicii noștrii, unguri și germani, cari caută să învrăjbească pe alții.

Oricât de în dezordine s-ar revoluție ni-ar prezinta aceste organe maghiare, în care aproape odată pe fiecare lună se vorbește despre „răscoala italiei", Italia lucrează și e optimistă. Industria italiană e în vertiginoasă ascensiune, cu toată criza economică, care o explică faptul, că s'au oprit emigrațiunile (Italia are o populație de 40 milioane din care înainte de războiu, au de an, câte un milion lua drumul Americei) și faptul că Italia nu are, materii prime, pe care trebue să le cumpere din țări cu valuta mai ridicată. —

In numărul de mâine vom publica niște declarațiuni interesante, pe care confratele Toschi ni le-a făcut cu privire la viața culturală de azi din Italia.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Episcopul Gherlei în ținutul Lăpușului

După vizitația canonică din Iulie, P. S. Sa Episcopul Gherlei, și-a reînceput vizitațiile în 12 August, de data aceasta în ținutul Lăpușului. Sosirea Episcopului în Lăpușul-unguresc a fost așteptată de toate autoritățile, intelectualii și de întregul popor. Semnalul sosirei a fost dat de călărești din Suciul de sus, cari și-au ținut de datorință ca mai înaintea sosirei Episcopului din comuna lor, să-l întâmpine în sediul plasei. La biserică a fost așteptat de canonicul Dr. Petru Fabian, profesor de teologie, Dr. George Bob și 5 clerici, precum și de preoțimea din tract în frunte cu protopopul Vasile Muste și Dr. Ioan Șanta, care a și organizat primirea Episcopului în aceste părți. Intreaga asistență a fost adânc mișcată de serviciul divin oficiat în frumoasa biserică gr. cat. care este o dovadă neperitoare despre jertfa credincioșilor și zelul intelectualilor din această parohie. A doua zi Duminică în 13 August s'a oficiat Liturgia Arhierească fiind biserica arhiplină de credincioși, foarte mulți din împrejurime. Credincioșii și-au arătat Ilustrului oaspe, la care au luat parte suita Episcopului și aproape toți intelectualii din loc.

Chiar în după amiaza acelei Dumineci, Episcopul și-a continuat foaia și în zilele următoare în comunele din tract după programul stabilit: Boiereni, Robia, Poiana Porcului, Dobrie, Costeni, Rogoz, Libotin, Ungureni, Cupșeni, Suciul de jos și de sus întorcându-se mai de multe ori în Lăpușul-unguresc în toate părțile poporul și-a manifestat dragostea față de înaltul Arhiereu prin primirea lui sărbătorească. Falnicii călăreți, portul sărbătoresc, busuiocul mirositor, drapelii și steagurile naționale, împodobirea ulițelor, porțile triumfale, au fost tot atâtea dovezi despre credința vie a poporului. Arhiereul în toate părțile a împărtășit hrana cuvântului lui Hristos, ascultat fiind cu mare Dragoste. După ideile greșite cari au atins întru câtva mental tatea poporului nostru, e bine venită această vizitațiune și propovăduirea Apostolică: Arhiereul își continuă vizitațiunea în celelalte comune ale tractului: Greși, Larga, Lăpușul românesc, Poiana Botizei Baiuți, Strâmbu și Capmic de unde va trece în Maramureș.

Corespondent.

Paderewski în America

Cu ocazia sosirei lui Paderewski în America, locuitorii din Paso Robles îi făcură într'un mod cu totul rar dovada entuziasmului lor.

La sosirea lui, americanii veniți în mare număr să-l întâmpine, umplură gara cu automobilele cu cari veniseră. Și în momentul când ilustrul bărbat de stat polonez se dădu jos din vatomobilelor începură să sune cu sgomot timp de un sfert de oră.

— Nu este, totuși, imnul nostru național șopti unul din însoțitorii lui Paderewski acestuia la ureche.

— Concertul acesta neprevăzut mă mișcă totuși foarte mult îi răspunse fostul președinte al Poloniei.

ECOURI

Viperele și muzica

Viperele iubesc muzica. Iată ce scrie un fermier francez unui cronicar științific: „Ascultam o sonată de Mozart, când deodată, lângă mine, pe parapet, zări o reptilă care se târa ușor; rămase apoi nemișcată, ridică puțin capul, fremătând, ca într'un extaz. Rămaserăm astfel amândoi, fără a ne clinti, nici eu, nici vipera, sub influența muzicei lui Mozart, mai mult de un sfert de oră. Dar când izbucniră acordurile îndrăcite ale unei sonate de Grieg reptila speriată o rupse de fugă!

Octave Mirbeau ca ziarist

Paul Londay, criticul literar dela „Le Temps" definește astfel activitatea de cronicar a lui Octave Mirbeau: „Acest pamfletar adesea ditirambic era un însuflețitor și un maestru al jurnalismului literar. El a făcut cunoscuți, sau a contribuit să fie cunoscuți: Claude Monet, Renoir, Cézanne, Van Gogh, Maeterlinck, Margueritte Au deux etc."

A avut mână sigură, pamfletarul!...

In jurul morții lui Goethe

S'au scris până acum multe despre moartea lui Goethe și boala care i-a provocat moartea, fără să se fi putut însă preciza de ce boală a murit. In avizul mortuar trimis de urmașii săi, se spunea că Goethe a murit de o „sufocație produsă de o febră [illegible]"

D-rul Enoch Ebstein discută chestiunea boalei de care a murit Goethe, în anuarul editurei Kippenberg, și spune că moartea lui se datorește probabil gripei care a bântuit în anii 1831, 1832 și 1833 în multe din orașele germane.

Bine înțeles că la moartea sa a contribuit și vârsta sa înaintate.

MOARTEA unui mare dansator roman

In ziarul „Rampa" sub semnătura d-lui Horia Tăriceanu, citim următoarele despre moartea dansatorului român Jean Parvulescu, bine cunoscut ardelenilor:

La Craiova s'a stins în floarea vârstei artistul dansator Jean Pârvulescu, cunoscut în toate colțurile lumei.

Coreograf desăvârșit, el a părăsit țara dela vârsta de 16 ani, și împreună cu o trupă înjghebată de dânsul, a jucat dansurile noastre naționale prin America, Japonia, Rusia, China, Spania, Italia.

Ziarele străine ne aduceau din când în când vești despre succesele acestui adept al Terpsichorei, care făcea în străinătate mai multă propagandă românească decât mulți diplomați iscusiți.

Jean Pârvulescu, era unul din cei mai talentați elevi ai lui Moceanu, dela care învățase peste 30 de dansuri naționale, cari vor dispare odată cu moartea sa.

Românii cari se întorceau din străinătate, descriau emoționați clipele când Jean Pârvulescu, împreună cu trupa sa, apărea pe scenele străine. El redeștepta în acele clipe dragostea de neam, și amintea străinilor că la porțile Orientului, trăește un popor latin.

Valurile războiului l-au adus în țară. A jucat în diverse orașe din Ardeal, până în ziua morții sale.

■

Sâmbăta trecută a dat o reprezentație la Petroșani și se înapoiase la Craiova pentru a pleca apoi cu soția sa în străinătate.

Apucat de o criză de rinichi, Duminecă seara intră în agonie.

Inainte de a'și da sfârșitul, făcu semn soției sale să-l îmbrace în costumul național, care îi era atât de drag, și ultimele lui cuvinte au fost:

— „Să-mi cânte muzica la înmormântare „Banul Mărăcine" și „Romanul".

Rugămintea i-a fost îndeplinită.

In loc de marșuri funebre, muzica, i-a cântat pe tot drumul și la coborâre în mormânt jocurile noastre naționale.

Monumente pentru Mihai-Viteazul

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român", cu reședința în Sibiu, dar cu ramificații în țara întreagă, prevede în programul marei loterii ce organizează în scopuri culturale și naționale înălțarea mai multor monumente comemorative pentru Mihai Viteazul.

Astfel ar fi un monument la Șelimbăr, lângă Sibiu, unde marele voevod a înfrânt puterea principelui ardelean Andrei Bathori, după care biruință a urmat cea dintâi înfăptuire a idealului național, în 1599.

Alt monument ar fi capela proectată pe Câmpia Turzii, unde doi ani mai târziu a fost ucis mișelește eroul nostru. In această capelă în fiecare an se va face la data morții lui, serbări de pomenire întru amintirea sa.

Al treilea în sfârșit, și cel mai important, ar fi cel dela Alba-Iulia, care să eternizeze intrarea triumfală a lui Mihai ca cel dintâi domn al tuturor românilor.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Romanicae res.

Organizarea Educației fizice

După războiul mondial care a demoralizat în grad suprem toate popoarele care au luat parte activă la crâncenele lupte, toți oamenii de bine sunt de acord că cu puteri încordate trebuie să ne punem la muncă ca să refacem viața materială și morală cari au avut de suferit enorm de pe urma acestui război.

Refacerea moravurilor însălbătăcite, iubirea față de cultură și artele frumoase, îndreptarea educației atât intelectuală cât și fizică a tinerimei noastre spre un drum sănătos, este singura scăpare din ghiarele materialismului și a oportunismului de azi.

Se poate cu drept a'irma, că poporul român, cu calitățile lui intelectuale și fizice (Hofman spunea: Poporul român calitățile lui și cu limba lui frumoasă are chemarea de a fi pus în fruntea popoarelor europene"; iar Regele Ferdinand I, cu care a început dominațiunea Habsburgilor în Ungaria, într'o scrisoare adresată în anul 1548 către cancelarul său, Nicolau Olahu: „Românii după nume, sânge și limba lor sunt descendenții celui mai glorios popor") se va ridica la înălțimea popoarelor occidentale cu cultură vechie.

Ca să realizăm aceste speranțe însă, este nevoe ca să avem oameni cu o cultură superioară, înzestrați cu o energie și o consecvență de fier și cari trebuie să afle sprijinul necesar atât din partea opiniei publice cât și a guvernului țării.

Cu regret amintesc că acest sprijin nu se dă totdeauna așa cum ar trebui, acelora cari se jertfesc pentru realizarea scopurilor sus amintite.

In urma nenumăratelor jertfe a poporului nostru din războiul mondial, ne-am realizat în cea mai mare parte dorințele noastre naționale; trebuie însă să ne gândim la vechiul principiu militar, că de multe ori este mai ușor a lua o fortăreață cu asalt de cât a o păstra. Adversarul cumințit prin perderea suferită, își concentrează toate forțele disponibile pentru recâștigarea ei, și apărătorul numai fiind bine pregătit va putea respinge atacul.

In'r'o astfel de situație este și țara noastră. Inconjurată de popoare dușmănoase și invidioase ea trebuie să fie totdeauna pregătită pentru a respinge, cu bun rezultat, eventuale acuri din partea vecinilor ei dușmănoși.

Care este reazemul solid al neamului?

Toți răspund: „Viteaza noastră armată.

Acelaș lucru îl spun eu; dar acestei armate trebuie să i se dele posibilitatea să-și împlinească menirea. Căci nu e destul să i se dea numai armament și îmbrăcăminte. Cele mai perfecte unelte de război nu pot mult folosi, dacă soldatul care are de mânuit aceste arme, nu este la înălțimea cerințelor atât din punct de vedere al intelectului cât și al fizicului.

Calitățile intelectuale, necontestabil superioare ale poporului nostru, se vor desvolta mulțumită măsurilor intensive luate pe terenul instrucțiunei publice, astfel că în scurt timp putem spera ca să vedem cu ochii noștri roadele cuvenite în direcția aceasta.

Cu totul altfel stăm însă pe terenul educației fizice a poporului nostru. Cu toate calitățile admirabile ale tinerimei noastre, această educație este foarte neglijată, lucru cu atât mai trist cu cât toate popoarele mai mari și mai mici din imediata noastră vecinătate, își organizează sistematic și pe baze sigure educația lor fizică.

Cu drept cuvânt ne putem întreba cum de numai noi Românii nu suntem în stare de a creia o organizație sistematică pentru ramul cel mai important al educației poporului nostru?

Se poate oare presupune că poporul român, care a produs pe aproape toate terenele științelor și artelor oameni geniali, recunoscuți chiar de savanții popoarelor cuite, să nu aibă oameni care ar fi în stare de a organiza educația fizică a poporului român la nivelul european?

Eu sunt convins că și noi avea oameni înzestrați și cu cunoștințele necesare și cu voință de fer pentru a rezolva problema aceasta mare de la care depinde viitorul și fericirea poporului nostru.

Dar este o cerință neconditionată ca acelora cari munces în direcția aceasta să li se dea tot sprijinul, atât din partea factorilor competenți cât și de întreaga opiniei publică.

Dacă se va corespunda acestei condițiuni atunci sigur că ne vom desvolta și noi în gradul dorit și pe terenul educației fizice își vom fi în stare de a pune la dispoziția vitezei noastre armate soldații de care are lipsă pentru ca să fie pregătită de a respinge toate atacurile atversarilor noștri interni și externi.

Desvoltarea educației fizice la noi. In vechiul regat, s'a format în anul 1912, **F. S. S. R.** a cărei organizare și activitate sportivă o las pe seama al or condee mai competente.

In Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș, înainte de războiul mondial, guvernele maghiare nu au văzut cu ochi buni gruparea Românilor în societăți separate de gimnastică și sport și numai mulțumită energiei unora din tinerimea noastră am fost în stare să formăm patru cluburi sportive române: în Budapesta, Cluj, Sibiu și Arad. Aceste cluburi nu dispuneau de mijloacele necesare pentru a introduce o viață intensă sportivă, fapt care a avut ca urmare că mulți dintre români s'au atașat cluburilor sportive maghiare, care fiind bogat subvenționate de guvernele statului, au îndestulit în grad mai mare pretențiunile sportive ale acestor tineri, mulți din ei recunoscuți și de maghiari ca sportivi de prima ordine.

Pentru a da prin organizarea sistematică a mișcărei noastre sportive un avânt mai mare, am luat inițativa pentru strângerea cluburilor noastre sportive în o federație, cu scopul ca prin o procedură omogenă, prin o propagandă intensivă în cercurile tinerimei noastre, prin procurarea obiectelor de sport și a mijloacelor bănești cât și prin aranjarea de emulări sportive, să întarim rândurile tinerilor noștri sportivi.

Mobilizarea din Ungaria

Presa a înregistrat deunăzi o ştire, a cărei importanţă e păcat că a scăpat cu atâta uşurinţă, tocmai pentrucă e vorbă despre Ungaria şi încă despre o măsură în legătură cu tratatul de pace.

Scurt, ştirea primită în Romănia prin Paris, arăta, că „pentru a menţine ordinea internă", Ungaria a hotărât mobilizarea a trei contingente.

Informaţiunea aceasta nu ni a spus însă nici pe ce se bazează guvernul maghiar, nici dacă efectivul acestor trei contingente trece sau nu trece peste cifra de 35 mii stabilită pentru Ungaria prin tratat, nici dacă se urmăreşte sau nu se urmăreşte altceva decât ordinea internă a Ungariei.

Este însă bine să ne amintim, că efectivul de 35 mii oameni, îngăduit de tratatul de pace, l-a avut Ungaria tot timpul. Presa austriacă şi cehoslovacă apoi ni au tot amintit, chiar şi zilele trecute, că armata maghiară este mult mai mare decât cea prevăzută în tratatul de pace. Fapt este, că comisiunea aliată de control n'a prea fost lăsată să controleze acest lucru şi că în comisiunea aceasta n'au fost lăsaţi şi veciuli Ungariei să ia parte.

Mai e un fapt: în Ungaria există o corporaţiune militară civilă, „ungurii deşteptaţi", cari se ştie că sunt teroarea întrupată, teroare care nu poate fi exercitată fără urmă. Ori, numai aceştia sunt vre-o 25—30 de mii. Mai sunt apoi bandele neregulate, iarăşi înarmate, care însă — se zice — au fost împrăştiate în urma ultimelor incursiuni în Austria. Fapt este, că împrăştiate nu înseamnă dezarmate, şi că şeful lor Héjjas, care fusese prins şi caruia i s'a promis judecată şi temniţa, a fost lăsat liber, şi dimpreună cu el toţi cei câteva sute de inşi arestaţi odată cu el.

La ce-i mai trebuiesc Ungariei mobilizarea celor trei contingente, care reprezintă un efectiv cam tot atât de mare, dacă nu mai mare, decât cel stipulat prin tratatul dela Trianon?

Ştim, că comisia de control dela Budapesta nu şi a dat avizul.

Statele limitrofe Ungariei îi aşteaptă cu nerăbdare. Căci ştim, că ceva la mijloc este!

Cei doi „Iuliu"

„Cezar a trecut Rubiconul şi d. Maniu s'a hotărât să convoace congresul dela Alba-Iulia".

Aşa începe un ziar din Bucureşti un articol, în care este vorba despre congresul, pe care partidul naţional îl va ţine la Alba Iulia.

Cum poate va fi crezut şi d. Maniu, când a început să cetească acest articol, am crezut şi noi firesc, că e vorba de o ironie deplasată.

Dar mare ne a fost mirarea când cetind mai departe, am văzut, că ziarul în chestiune îşi dădea toate silinţele să arate, că n'a glumit deloc. Fapt, care ne-a stăpânit nedumerirea ce începuse să se nască în sufletele noastre, gazeta cu pricina fiind totdeauna până acum tot de atentă şi atât de partialitoare cu partidul naţional, că parcă ar avea administraţie comună cu „Patria".

Dar de ce o fi comparat pe d. Maniu numai decât cu Cezar?

Pentru că-l chiamă Iuliu, fără îndoială.

Alt motiv nu mai vedem. In schimb d. Maniu poate vedea ce eftin au început să-l ia gazetele amice din Bucureşti. Oare ce să se fi întâmplat? Au slăbit baeriile ... amiciţiei? Sau poate e doar o greşală trecătoare?

In ori ce caz d. Maniu ar trebui să intervină din vreme. Mâine, poimâine, văzând, că merge şi aşa; gazetele acestea vor începe să l compare cu Hanibal, Napoleon, Hasdrubal, Alexandru Makedon etc. Şi dacă nici atunci nu intervine d. Maniu ...

Opoziţia şi funcţionarii publici

Ne mai având nici un subiect de calomnie la adresa guvernului, opoziţia s'a cramponat în ultimul timp de chestiunea funcţionarilor publici.

Presa ei agită pe funcţionari la grevă, voind ca pe spinarea lor, opoziţia să găsească un nou motiv de „incapacitate" guvernului, de a cârmui ţara. Atitudinea pe care o au în această privinţă unele partide, mai cu seamă cel averescan e cu atât mai condamnabilă, cu cât cauzele mizeriei în care trăiesc astăzi funcţionarii nu sunt decât rezultatul politicei de jaf şi debandadă a guvernanţilor de acum câteva luni.

Deprecierea valutei, specula, nu sunt decât urmarea firească a acestei guvernări nechibzuite. pe lângă aceasta e o lipsă totală de bun simţ din partea acelora cari în momente grele, când liniştea ţării ameninţa să fie turburată au avut concursul partidului liberal, să caute azi a aţâţa la turburări pe funcţionarii Statului, insinuând că guvernul intenţionează să nu-şi ţie promisiunile.

Din fericire însă funcţionarii care văd acum roadele guvernării noului democraţii, nu sunt influenţaţi de campania nerusinată a agitatorilor demagogi. „Patria" pentru a induce în eroare opinia publică, scrie eri cu litere groase: „Mari agitaţiuni printre funcţionarii publici", „Lupta": „In douăzeci de judeţe funcţionarii au declarat greva".

Minciună sfruntată, căci telegrama sosită eri, publicată în corpul ziarului nostru, arată că în toate judeţele tentativele acelor, cari au atâţat pe funcţionari la grevă au eşuat.

Funcţionarii conştienţi de rolul lor în stat, au aderat la apelul „Comitetului uniunei generale" aşteptând marele congres din 17 Septembrie, când se vor lua de comun acord măsurile privitoare la înbunătăţirea soartei lor.

Guvernul e ferm decis ca să îmbrăţişeze cauza lor, făcând toate sforţările pentru a le ameliora situaţia materială şi morală. Cuvintele D-lui primministru sunt cea mai bună chezăşie că înbunătăţirea situaţiei lor, atât de mult încercată nu va întârzia să sosească; iar în primele zile ale nouii sesiuni a Corpurilor legiuitoare se va trece prin lege şi Statul, pe baza căruia să se normalizeze noua viaţă în Stat a tuturor funcţionarilor.

Ofensiva trădătorilor

— Trădătorii se agită tot mai mult ca să reintre în viaţa publică —

Arătam într'un rând în coloanele acestei gazete modul perfect calculat, de care se folosesc trădătorii noştri naţionali pentru a li se şterge vina trecutului şi a fi reprimiţi în viaţa publică.

Primul asalt l'a dat dl Stere, încurajat de numărul deputaţilor, pe care demagogia ţăraniştilor isbutise să-i aducă în parlament.

Dl Marghiloman mai nefericit în alegeri a început ofensiva mai târziu.

De curând un preot, învinuit că a iscălit celebrul manifest lansat dela Bucureşti, pe vremea ocupaţiunei, prin care soldaţii noştri erau îndemnaţi la dezertare, dă la rându-i asalturi disperate, mai deghizate e drept dar ţintind acelaşi scop. Şi anume preotul în chestiune, dă aproape zilnic sfaturi prin gazete cum trebue să scrie un adevărat român, deşi el n'a ştiut atunci, când trebuia, să se poarte ca un român adevărat.

Afară de aceasta un e mult decând s'a anunţat că şi dl Virgil Arion se pregăteşte a-şi face apariţia în mijlocul vieţei politice, încurajat de succesele celor d'nnaintea sa.

Faptul care ne făcea să ne întrebăm când va veni rândul colonelului Sturdza.

Şi iată că o gazetă din Bucureşti dă parcă automat răspunsul, evident, în mod ironic:

„Dar atunci afirmă ziarul din Bucureşti, colonelul Sturdza este absolut în acelaş caz cu d-nul Stere, cu singura deosebire că ţara aceasta ertătoare este pentru unii mumă, iar pentru alţii este ciumă, întrucât vedem că cu două măsuri se judecă faptele unora şi ale altora.

Care e cauza trădărei colonelului Sturdza? Banii? A fost cumpărat de germani? A pune întrebarea este a răspunde negativ. Nici personalitatea lui, nici educaţia lui nu ne îndreptăţesc să facem asemenea ipoteze dezonorante.

N'au intrat în hotărârea lui disperată nici măcar sentimentele şi ideile sale germano-file. In prima parte a războiului el s'a purtat foarte bine, s'a distins pe front atât prin vitejia lui personală cât şi prin meritele lui ca comandant. A şi fost decorat pentru aceasta. Care va să zică, lăsând la o parte credinţele şi simpatiile sale, el nu şi-a amintit decât că este militar, că trebue să-şi facă datoria şi de îndată ce ţara s'a găsit în război cu puterile centrale, eu cred că colonelul Sturdza, chiar de ar fi simplu civil, tot aşa proceda, îşi făcea datoria de bun român.

Şi ziarul în chestiune are dreptate.

Dacă e vorba să se ierte trădătorii, apoi să fie iertaţi toţi, nu numai câţiva favorizaţi.

Să ridicăm de deasupra capetelor tuturor ruşinoasa învinuire care-i apasă.

Ba chiar să-i preamărim, că i-am acuzat până acum în zadar.

Să inaugurăm în ţara noastră cultul trădătorilor.

Să lăsăm urmiţi pe străini de originalitatea gestului nostru.

Căci unde, în ce parte a lumei, în ce epocă a vremei nemărginite s'a mai pomenit acest lucru?

Ei bine să dăm şi noi dovadă că putem să facem ceva nou şi neobişnuit.

Şi aceasta repede, cât mai repede cu putinţă. Cât mai sunt încă vremurile turburi şi cât nu e exclus încă vre-un nou război.

Pentru a nu lipsi pe viitorii apărători ai ţărei de pilde aşa de frumoase ca cele de cari au dat dovadă toţi Sterii, Marghilomanii, Arionii şi toţi ceilalţi trădători ai neamului nostru, cari nu s'au mulţumit numai să pactizeze cu duşmanul ţărei, în timpul celui mai mare război; dar şi acum, când ţara se străduieşte să-şi revină la normal, atâta prin ziarele lor spiritele, fac cea mai nerusinată progagandă bolşevică, apară asasini de tagma lui Goldstein şi chiar îndrăznesc să insulte coroana.

Reforma administrativă

Comisiunea parlamentară instituită cu scopul de a face studiile necesare în vederea alcătuirei anteproectului pentru reforma administrativă, şi-a terminat lucrările, urmând ca anteproectul acestei importante reforme să fie supus discuţiunei în cel mai apropiat consiliu de miniştri.

După cât aflăm, comisiunea şi-a dat toate silinţele ca administraţia comunală să fie întocmită pe noui baze, care să asigure o mai bună gospodărie a comunelor. Se ştie că până acum consiliile comunale, mai ales cele urbane, erau supuse prea mult influenţei luptelor politice, din care cauză ori cât de pricepuţi şi dornici de muncă cinstită s'ar fi arătat cei puşi în fruntea administraţiilor comunale, activitatea lor nu dădea rezultate pozitive, de oare ce desele schimbări de regimuri, nu îngăduiau timpul necesar aducerei la indeplinire a programelor de gospodărie comunală, alcătuită potrivit cu nevoile publice.

In anteproectul elaborat, comisiunea parlamentară, a cerut grija aa să prevadă o stabilitate de nouă ani pentru consiliile comunale, cu condiţiunea ca o treime din consilierii comunali să fie reînoiţi din trei în trei ani. Membrii destinaţi a fi preschimbaţi vor fi traşi la sorţi. Firesc că anteproectul prevede de asemenea şi dizolvarea consiliilor comunale, însă ea nu va fi în funcţie de schimbarea guvernelor ci sunt prevăzute anumite condiţiuni pentru cazul când consiliile comunale vor putea fi dizolvate.

Numai după ce anteproectul va fi revizuit în consiliul de miniştri, alcătuindu-se modificările trebuitoare, va dobândi o formă definitivă sub care la toamnă va fi depus pe birourile corpurilor legiuitoare.

Astfel s'a format în 31 Maiu, 1914 în Oraştie „Federaţia sportivă din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş", cu sediul în Arad.

In totul lucrărilor de organizare ne-a surprins războiul mondial care ne-a constrâns a sista activitatea noastră. In primăvara anului 1919, la stăruinţa mai multor sportivi romîni (Vlad, Deac, Pascu ş. a) am format un comitet interimar cu sediul în Sibiu şi am apelat la tinerimea noastră pentru reactivarea vechilor cluburi sportive, cât şi pentru formarea de cluburi noi. Fiind situaţia sportivă mai favorabilă am mutat sediul federaţiei la Cluj, unde am stabilit un birou, am angajat instructori de gimnastică, atletică, scrimă etc. Totodată am hotărât a inaugura o propagandă intensivă pentru informarea publicului român despre însemnătatea primordială a educaţiei fizice pentru poporul nostru.

In urma acestei hotărâri am întreprins în calitate de preşedinte al federaţiei sportive, mai multe serii de conferinţe începând dela oraşele dela graniţa vestică, astfel că în decursul anilor din urmă am format ori am dat imbold spre constituirea ori reactivare la mai mult de 25 cluburi sportive cari funcţionează azi ca organe sportive pline de viaţă şi desvoltând o activitate lăudabilă intrând în concurenţă cu cluburile cele mai bune ale maghiarilor.

Nu este aci locul a expune peripeţiile acestor conferinţe; voiesc numai a intercala că acest rezultat numai mulţumită Ministerului de comunicaţie l-am putut realiza, punându-mi-se în primăvara anului 1920, la dispoziţie un vagon special pentru scopuri de propagandă sportivă, căci altfel îmi era fizicesţe imposibil a suporta greutăţile drumului cât şi spesele mari ale călătoriilor. Nu peste mult mi s-a luat vagonul şi astfel, ca să nu sistez propaganda aşa de bine inaugurată, am fost nevoit a călători pe spesele mele proprii, cu sacrificarea intereselor familiei mele.

In timpul din urmă, Ministrii Instrucţiunei publice, a Cultelor şi Artelor cât şi a Comunicaţiilor, s-au interesat mult de aceste conferinţe şi mi-au pus în vedere sprijinul lor astfel că în aces caz voi fi în stare de a urma propaganda începută, şi a o întinde şi peste oraşele vechiului Regat şi ale celoralalte provincii alipite.

Intr'un articol viitor voi descrie metoda cea mai bună de a răspândi gustul e ucaţiei fizice în tinerimea noastră.

General Herbay

fost preşedinte al „Federaţiei sportive din Ardeal, Banat, Crişana şi Marmaţia".

Franţa şi datoriile aliaţilor

Paris. Ziarul „Le Matin" anunţă, că d. Poincare a asigurat la Londra pe reprezentanţii statelor aliate debitoare, că Franţa, oricare ar rezultatul notei lui Balfour, nu va reclama plata datoriilor dela aliaţii săi. „Matin" constată, că dacă Anglia ar proceda la fel cu debitorii săi, chestia reparaţiunilor s'ar rezolva în mod practic, căci atunci datoria Germaniei va fi redusă cu echivalentul sumelor ce se vor anula din din datoriile interaliate. Ziarul sugerează convocarea unei conferinţe la Paris în chestiunea notei Balfour.

INFORMAȚII

Întrebăm pe dl comisar șef al circ. I. care răspunde la pomposul și neobișnuitul nume de Octavian Pasca de Faurești cu ce drept poate să aresteze un polițist ziua, amiaza mare o doamnă, fostă funcționară chiar când aceasta ese dintr'un hotel? De când nu e permis unei femei să locuiască într'un hotel, sau să cerceteze acolo, o rudă un prieten sau pe cineva care e în trecere prin oraș și cu care are de rezolvat afaceri, ce nu importă pe nimeni? Ar putea dl comisar să-și execute investigațiunile sale în privința persoanelor care i se par suspecte în timpul nopței, dar nu ziua, în plină animație și asupra unei femei care n'are nimic necuviincios în atitudinea și ținuta ei.

Procedând, cum a procedat dl comisar ne îndrituește să considerăm noi curios excesul său de zel, asupra căruia atragem atenția superiorilor săi.

*

Serbările Presei

Sâmbătă 26 și Duminică 27 August, vor avea loc la Oradea-Mare și Arad, *marile serbări ale Presei*, organizate de Sindicatul Presei Române din Ardeal, în vederea mărirei fondurilor; „*Căminul Ziariștilor*“ și „*Casa de Pensiune*“.

In cursul acestor serbări se va vinde *Floarea Presei*, ale cărei venituri sunt destinate tot scopurilor de mai sus.

Nu ne îndoim că publicul orădean ca și arădean, vor da cel mai larg concurs presei române din Ardeal.

*

Congresul Droguiștilor

In zilele de 25-26-27 Septembrie a. c. se va ține în București Congresul General a Droguiștilor și Farmaciștilor proprietari de droguerii precum și a întregului personal angajat din întreaga țară. Acest congres are scopul de a stabili definitiv situația drogueriilor și învățământului pentru viitor.

Toți acei cari vor să participe la acest congres sunt rugați a ne încunoștința din vreme pentru a li-se trimite bilete de reducere pe C. F. R. și cartea de membru acelora ce nu au primit până în present.

Toate informațiile și cererile se vor adresa Dlui I. **Știopu**, Secretarul General al Asociației, Str. Șaguna Nr. 20. CLUJ.

Programul Congresului se va publica îndată după întocmirea și studirea lui de către Asociațiile București, Cluj, Cernăuți și Chișinău.

*

Uniunea măcelarilor din Oradea-Mare a încheiat un contract cu oficiul de aprovizionare, deocamdată până la 15 Oct, a. c., în baza căruia orașul, prin membrii uniunii, va vinde carnea provenită din cota de vite, cu 9 lei kilogr.

Autoritățile noastre din Cluj, au auzit?

La Tribunalul din localitate, eri s'a început dezbaterea procesului oficianților postali de tren învinuiți de furtul doralilor din scrisorile ce soseau din America.

*

In ziua de 20 Oct. s'a dat la băile Măneasa (Arad) o frumoasă serbare în folosul invalizilor de războiu, din părțile Deznei.

*

P. S. Episcopul Nicolae al Clujului se află în prezent în vizitație canonică în tractul Ungurașului unde va sfinți și noua biserica din Unguraș.

*

Dl. Em. Nițescu, directorul regional din Cluj, a plecat astă noapte în inspecție la Abrud și Turda.

*

Din inițiativa învățătorilor s'a reînființat la Cluj, Cassa de păstrare a învățătorilor din părțile ardelene.

*

Autoritățile polițienești din Arad, în urma unui denunț pricinuit din partea unui persoane din Timișoara, au descoperit o bandă de contrabandiști cari se îndeletniceau cu aducerea unor mari cantități de tutun din Ungaria.

In această afacere este compromis și proprietarul unui magazin de fierărie din Arad, la domiciliul căruia s'au descoperit mari cantități de tutun.

*

D. dr. **Simion Moșoigo** a fost **numit medic curant** al închisorii **centrale de minori din Cluj.**

Ziarele grecești anunță că primul ministru român dl I. I. C. Brătianu va vizita în curând Atena, cu care ocazie va relua tratativele începute la Belgrad, pentru încheerea unei aliante între România, Jugoslavia și Grecia. De aceea cercurile politice grecești acordă mare importanță acestei vizite.

*

Viza pașapoartelor la Consulatul Cehoslovac din Cluj. Toți acei cari prezintă o legitimație a Târgului de Mostre din din Praga, obțin pentru vizarea pașaportului o reducere de 75 la sută (în loc de 300, numai 75 Lei) și nu trebue să se prezinte personal la Consulatul Cehoslovac, ci pot trimete pașaportul reprezentanței târgului de mostre, institutului „Reclama“, Cluj, Piața Unirei 4, care va elibera legitimația, va îngriji de viza, trimițând pașaportul vizat împreună cu legitimația, imediat cu ramburs posesorului îndărăt.

2092

*

Toate doamnele care într'adevăr știu ce este ondulațiunea *Marcell* se coafează la **Salonul de Coafură PASCU & ERDELY**, *Piața Unirei 23 Cluj*. Renovat având cabine absolut separate.

2014—1.

*

Spirtul sărat salvator Borolin 1825
e cel mai bun leac de casă

Ministerul Instrucțiunii din București, după raportul directorului general al Instrucțiunii din Cluj, a hotărât înființarea unei școale medii (școală civilă) de băieți în comuna Ludoșul de Mureș. In toamnă se deschide clasa întâi. Inscrierile se încep în 15 August a. c. în localul școalei primare de Stat.

*

Ministerul de industrie și comerț a hotărât ca, deocamdată cartofii noui să fie prohibiți la export. Când se vor cunoaște cantitățile disponibile, ministerul va aviza dacă e necesar sau nu exportul.

*

Ministerul de finanțe a ordonat ca oficiile vamale pe viitor să numai primească taxele vamale în coroane cehe și drachme. Motivul acestei dispoziții nu se știe. Probabil stă în legătură cu falșificațiile ce se întâmplă la aceste valute.

*

Până la modificarea actualei legi de organizare a administrației centrale a ministerului instrucțiunei actuala direcțiune generală a învățământului secundar și superior se scindează în direcțiune generală a învățământului secundar și direcțiune generală a învățământului superior, iar d-l N. D. Burileanu, profesor universitar a fost delegat a îndeplini funcțiunea de director general al învățământului superior.

*

Anul școlar la școalele secundare în întreaga țara se va începe la 15 Septemvrie stil nou. Cursurile în mod regulat se vor începe la 22.

*

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Localul cel mai modern român Specialități de beuturi. Bere albă și neagră de butoi. I-622

*

„Societatea Anonimă pentru îngrășarea porcilor și industria cărnei din Gheria“ cumpără în permanență pe lângă prețurile pieței, din proprietatea domeniilor, porci și tot soiul de cereale în cantitate nelimitată și vinde porci grași precum și alte producții prelucrate din porci.

1515

*

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Cameși de zefir
Vestminte de pânză
Pantaloni pentru tennis
se află
1588 la Firma
M. Neumann
Cluj, Piața Unirii No. 14

Pentru Dl Ministru al Artelor

— Starea materială a artiștilor Teatrului Național din Cluj — O cerere dreaptă —

Ziarele au luat la timp apărarea și au susținut îmbunătățirea situației materiale a artiștilor Teatrelor Naționale și la unele teatre, dreapta lor cerere a fost satisfăcută, iefurile fiindu-le sporite în mod simțitor, numai la Teatrul național din Cluj nu s'a luat nici o măsură în acest sens.

Dela 1 Octomvrie, în vederea scumpetei, iefurile la Teatrul Național din București, de pildă, vor fi mărite după cum urmează:

Societar	clasa	I.	dela	8000	lei	la	10.000	lei lunar
„	„	II.	„	6000	„	„	8000	„ „
„	„	III.	„	4000	„	„	6000	„ „
Stagiar	„	I.	„	3000	„	„	4000	„ „
„	„	II.	„	2500	„	„	3000	„ „
„	„	III.	„	1500	„	„	2500	„ „

Pe lângă leafă însă, la fiecare sfârșit de stagiune, excedentul este împărțit între artiști proporțional cu gradul, atingând pentru un societar uneori chiar suma de 25.000 lei. Apoi vin premiile de creații, ce se dau într'o măsură destul de largă, ajutoare de garderobă etc.

La Teatrul Național din Cluj însă excedentul, dacă se întâmplă să fie, se varsă la fondul de pensii, premiile de creație și ajutorul de garderobă sunt în funcție de subvenție care este destul de mică în raport cu cheltuelile de întreținere și montare. Munca celor dela Cluj este mult mai mare. Pe când la București o piesă poate ține afișul 30—40 de spectacole, la Cluj, oricât de mare ar fi succesul unei piese, de abia atinge 10 spectacole, de unde nevoia de-a se monta cel puțin 18 premiere. Spre a se vedea diferența de retribuție, dăm mai jos tablourile leafelor artiștilor dela Cluj:

Societar	cl.	I.	lei	6000 lunar
„	„	II.	„	3700 „
„	„	III.	„	2900 „
Stagiar	„	I.	„	2200 „
„	„	II.	„	1600 „
„	„	III.	„	1250 „

Prin compararea celor două tablouri, se vede clar cât sânt de prost retribuiți artiștii stagiari de ex. în comparație cu colegii lor dela celelalte teatre. Cum vor putea oare să-și satisfacă nevoile existente, când casa și masa la Cluj se sue la 100 lei pe zi, când un costum costă 3—4000 lei, o pălărie 500, o pereche de ghete de lac 6—700 iar un frac 10.000 de lei?

Dar dacă stagiarul mai este și familist?

Dela 9 dim, până la 12 noaptea, bietul artist este sclavul repetițiilor. O secundă nu-l rămâne liberă spre a-și găsi o ocupație cât de mică în altă parte. Și dacă se întâmplă ca el să lipsească o scenă, i-se aplică legea suferind amenzi, care câte o dată ating suma de 7—800 lei.

Așa se explică cum un număr de artiști valoroși ne-au părăsit orașul, pentrucă retribuția nu era în raport direct cu necesitățile existenței, mai mult: artiștii noștrii, veniți în Ardeal, au fost lăsați fără locuințe, și nimeni n'a intervenit pentru ei, sau, dacă s'a intervenit, cererea lor a rămas nesatisfăcută. Mai ales în Cluj, Teatrul Național trebue să se bucure de o mai mare atenție din partea celor indicați. Dl ministru al Artelor este cel chemat să-și arunce mai des privirea asupra Teatr. nostru. Dorința artiștilor de-a li se ridica iefurile la fel cu ale colegilor lor dela București este dreaptă, și suntem convinși că cererea lor se va bucura de toată atenția dlui minist u C. Banu.

Recolta în Rusia

Din Constantinopol se telegrafiază ziarului „Le Temps“, că în toate regiunile Rusiei invadate de lăcuste, recolteel au putut fi salvate. Secerișul în provinciile meridionale ale Ucrainei și Cubanului s'a terminat. Cerealele au și fost bătute și transformate în făină. Lăcustele sunt cu desăvârșire distruse în regiunea Volgei și în provinciile din sud-est și sunt pe punctul de a fi tot așa bine distruse în regiunea Caucazului de Nord.

Primul și cel mai mare magazin de **PIANE** din România-Mare
I. TRISKA Cluj,
Strada Șaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.
Telefon 419

917
Au sosit piane noi.

Vopsește și curăță bine în timpul cel mai scurt cu preț eftin **UNIO** **Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133** 23

S'au deschis Antrepozitele **FRENKEL** Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)

Ultima oră

Datoriile Germaniei

Un mare discurs al lui Poincaré

Poincaré a pronunţat la Meuse un mare discurs, afirmând că Franţa este prin constituţia ei, una din ţările lumei cea mai puţin expusă la aventuri necugetate. Poincaré a demonstrat cu cifre cauza scăderei mărcei, datorită emisiunei nebuneşti a băncii Reichului şi a exportului de capitaluri. A cerut reglementarea chestiunii datoriilor şi cere ca datoriile Germaniei răspunzătoare, să nu fie asimilate cu datoriile ţărilor cari au cooperat în războiu şi a căror colaborare financiară a fost tot atât de obligatorie ca şi colaborarea militară. A încheiat arătând că francezii sunt oameni paşnici, dar turburaţi în munca lor, atacaţi şi cu pământul şi ţara distrusă. Dorim, a spus d-sa, să rămânem prieteni cu prietenii noştri, iar cu inamicii să reluăm relaţiuni paşnice şi curtenitoare.

Cerem însă ca pagubele să fie plătite şi ele vor fi.

Chestia Orientului

Convocarea unei conferinţe

Guvernul britanic a adus la cunoştinţa guvernului francez, că acceptă întrunirea unei conferinţe pentru stabilirea păcei în Orient. Conferinţa va prezenta apoi delegaţilor Turciei şi Greciei propunerile expuse de altfel în memoriul aliaţilor din 26 Martie. Punctul de vedere britanic pare a se apropia de punctul de vedere francez.

Când se va deschide Conferinţa din Haga

Conferinţa micei antante va fi deschisă în Praga la 25 August.

Succesele bolşevicilor

Ziarele ruse anunţă că trupele lui Enver-Paşa se retrag cu mari pierderi sub presiunea armatelor bolşevice.

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti)

Ora 2 p m

Desminţirea unei infame calomnii

„Monitorul Oficial" de ieri publică următorul comunicat:

„Unele ziare au îndrăznit să afirme, că membrii familiei regale ar fi întrebuinţat fondurile secrete ale statului în folosul lor. Constatând cu regret, că cercurile diriguitoare, care poartă răspunderea acestor ziare, n'au simţit încă datoria morală, patriotică de a se desolidariza de lipsa de respect către adevăr şi coroană, care a îngăduit asemenea plăsmuiri.

Se dă cea mai formală desminţire acestor afirmări precum şi acelora, care tind să arate, că situaţia materială a Majestăţii Sale ar atârna de instituţiunile economice ale unui partid. Orice om cinstit, cu simţul dreptăţii, al cuviinţei, va reproba aceste defaimări."

„Viitorul" scrie, că după un asememea comunicat, dnii Vaida şi Maniu trebue să răspundă. Ei nu pot tăcea, fără să suporte consecinţele morale ale acestor calomnii împotriva Suveranilor.

Descoperirea unei organizaţii bolşevice

La Bucureşti s'a descoperit o vastă organizaţiune bolşevică cu ramificaţii în toată ţara, care lucra sub masca „Biroul import-export" sub conducerea unui fost supus austro-ungar Edmond Rado, corespodent al lui „Becsi Magyar Ujság" din Viena. Intreaga bandă a fost arestată şi înaintată consiliului de război. Primul comisar regal face cercetări.

Funeraliile lui Andrei Bârseanu

Guvernul a dispus să se facă funeralii naţionale lui Andrei Bârseanu, fostul preşedinte al „Asociaţiunei". Decedatul va fi transportat la Sibiu.

Un caz de holeră la Bucureşti

Direcţiunea generală sanitară trimite următorul buletin de mersul holerei pe ziua de 21 August:

In Bucureşti s'a ivit un caz de holeră, confirmat bacteriologiceşte, la ajutorul de şofeur al serviciului de arhitectură dela Prefectura judeţului Ilfov. Bolnavul a fost imediat izolat şi s'au luat toate măsurile dictate de împrejurări.

In restul ţării nu s'a mai ivit nici un caz nou de holeră.

Convocarea parlamentului

Ziarul „Viitorul" anunţă convocarea camerelor în sesiune extraordinară la începutul lunei Octombrie. Chestiunile pentru sesiunea aceasta vor fi examinate şi aprobate de consiliul de miniştri ce se va ţinea la 24 August la Sinaia.

Firmele şi mărcile fabricelor

Prelungirea termenului de înlocuire a mărcilor şi etichetelor străine. Intinderea măsurii peste toate provinciile alipite. Noua hotărâre a Ministerului de industrie şi comerţ.

Ministerul Industriei şi Comerţului prin Deciziunea No. 38004—922, a hotărât următoarele cu privire la mărcile de fabrică:

1. Prelungirea până la 1 Ianuarie a termenului, în care urmează să fie înlocuite mărcile şi etichetele în limba maghiară şi germană, în mărci şi etichete cu inscripţiuni în limba română.

2. Intinderea măsurii din deciziunea înregistrată la No. 2617—1922 şi în Bucovina şi Basarabia.

3. Să se interzică cu desăvârşire ca pe aceste mărci sau etichete să existe numele unei ţări streine şi ori ce semn sau scris, de natură a aduce ori ce atingere cât de uşoară dreptului nostru de suveranitate sau de unitate naţională.

4. Mărcile de fabrică şi etichetele, cari după legile ungare şi austriace trebuiau să fie înregistrate la Camerele de Comerţ şi Industrie din Budapesta şi Viena, să fie înregistrate la tribunalul comercial din Bucureşti.

5. Camerile de Comerţ şi de Industrie din teritoriile realipite să adune tot materialul necesar şi să facă memorii Ministerului în vederea unificării şi modificării legi mărcilor de fabrică

Scrisori din Jugo-Slavia

Lubljana, 14 August 1922

Oraşul e în serbătoare pentrucă se pregăteşte un mare congres panslavist, care va fi prezidat de însuşi regele Alexandru al Jugoslaviei. Deşi de-multeori am trecut prin acest oraş, nicicând nu mi-s'a părut mai curăţel ca acuma. Canalizările dealungul străzilor pavoazările şi edificările noui întreprinse împrumută oraşului o oarecare atmosferă de binevenire şi bunăvoitonrea curtenire. După un drum lung îţi cade atât de bine să te aşezi într'un oraş ca acesta, mai ales când se fac pregătirile unei adunări atât de patriotice şi înviorătoare pentru oricare jugoslav de treabă.

Şi Slovacii acestui ţinut sunt foarte buni patrioţi. Deşi nu le cunosc graiul atât de strein firei noastre, — în zădar am întrebat pe un poliţist în limba germană despre cutare oficiu sau hotel, — deşi ştia bine nemţeşte,— nu voia să-mi răspundă, pentrucă n'am întrebat în limba statului lui.

Leibachul Austriei, Lubljana de astăzi, nu mai vrea să ştie de limba germană deşi peste o treime din locuitori sunt germani şi deşi acum 4 ani graiul nemţilor stăpânea oficiile cu desăvârşire. Conducătorii de azi ai oraşului sunt fără îndoială oameni riguroşi. Pe înălţimea muntelui deasupra oraşului în turnul cetăţii medievale, fâlfâie steagul casei domnitoare, în oficii inscripţiile poartă pretutindeni pajura proaspătă a regatului S. H. S. De-am romaniza şi noi cu-acelaşi hotărâre în niciun caz nu ne-ar sfida streinii într'un mod atât de provocător.

Lubljana e centrul intelectual şi comercial al Slovenilor, cu bănci mari şi întreprinderi industriale. E oraşul unde s'a concentrat intelectualitatea slavilor de Sud, cari în frunte că Kramarz au rupt cu tradiţia Habsburgică şi în parlamentul vienez au creiat cei dintâiu legături cu boemii rebeli ai Austriei tirane.

Şi sub dominaţia actuală putem zice că cheagul 1 peri lui S. H. S. sunt slovenii din Apus. Pe când ţăraniştii republicani ai lui Radici au părăsit parlamentul dânşii în vecinătatea Croaţilor, propagă concilianţa şi bunainţelegere între slavi. Dintre exponenţii noui, Kramarz a fost un timp îndelungat ministru de comunicaţie şi aderenţii sloveni sunt totdeauna gata pentru o colaborare paşnică.

Patimile politice îi lasă reci. Sunt puntea de trecere între Croaţi şi Sârbi pentrucă autonomia ce-o pretind Croaţii le-ar înstăpâni influenţa decizivă în teritoriul lor. Pe de altă parte trimişii oficianţi din Sârbia vechie, din cauza marei îndepărtări, sunt totdeauna siliţi să se adapteze împrejurărilor în cari se găsesc.

Astfel ei nici pe departe nu resimt acea „tiranie sârbească atât de odioasă, Croaţilor şi bieţilor Români din Bănat. Chiar în urma acestei afinităţi şi culturi înaintate, intelectualii Sloveni se plasează repede în poziţii foarte bune.

Dintre toate popoarelor din Iugoslavia dânşii sunt cei mai mulţumiţi, cei mai apuseni în toate privinţele şi alăturea de Croaţi sunt cei mai înaintaţi în cultură.

CORESP.

Noui tarifuri la Cf. Somesene

Căile ferate Someşene anunţă că, dela 1 Septembrie 1922 tarifele actuale pentru transporturi de călători, bagaje, câini şi mărfuri pe mare şi mică iuţeală, inclusiv diferitele taxe, accesorii, precum şi regulamentul de transport şi clasificaţia mărfurilor, vor fi desfiinţate şi înlocuite cu tarifele şi taxele accesorii în vigoare la C. F. R., aplicându-se în totul regulamentele de transporturi, precum şi clasificarea mărfurilor ce vor fi în vigoare la C. F. R.

Aceste schimbări se vor aplica la toate căile ferate Someşene, precum şi la acele administrate de societate: Jibou-Baia-Mare şi căile ferate din regiunea Năsăudului.

Taxele de călători şi de mărfuri pe marea şi mica iuţeală vor fi întocmite cei mai târziu până la 1 Ianuarie 1923, pe zone, după sistemul actual în vigoare, iar dela această dată după normele C. F. R.

Pentru comercianţi la comandă mai însemnată reducere de preţuri

„Kristály"

fabrică de spălat cu abur şi de vopsit Cluj,

vopseşte şi curăţe, lână, mătasă, materii de bumbac, tort şi blănuri. □ Pachetele postale să expediază regulat

Telefon 500.

Lloyd 557 1817

PRECIZIUNE ŞI ELEGANTĂ
CELE MAI NOI MODELE

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brăţară
— în argint, aur, platină —

Se găsesc de vânzare numai la

Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piaţa Unirii. — Telefon 648 şi 650.

În sezonul de toamnă vopseşte blănării în mod sdeiai, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perne

CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5

No. 13. Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii excelente uscate. pivniţe cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290. Lloyd 272

Cine mai poate salva Germania

In „Revue de France“, d. André Gaüly scrie următoarele:

„E un fapt stabilit, că cele două Germanii devin unitare de'ndată ce e vorba de integritatea teritorială, de suveranitatea naţională sau de cifrele ultimatumului dela Londra. Singura deosebire pe care o observ e următoarea: Helfferich propune rezistenţa pasivă şi activă; Wirth, om blând, preferă exerciţiul unei virtuţi, pe care o socoate eficace: răbdare. A spus'o: „să executăm tratatul spre a dovedi, că nu poate fi executat“ şi crede că are de partea lui pe bancherii englezi, financiarii internaţionali, cele mai înalte „autorităţi economice ale globului“. În această privinţă toată lumea e de acord. Din punctul de vedere al politicei externe să nu mai existe de aci înainte o ţară sfâşiată de pasiuni contrarii, ci un bloc compact de voinţe, sau de rea voinţă homogenă.

Pentru a clinti acest bloc, pentru a se obţine dela această Germanie dârză, clocind în ea pofte de răzbunare, reparaţiile necesare, trebue s'o cunoaştem mai bine, să cunoaştem resorturile, cuvintele, procedeele, care o pot mişca. Trebue să cunoaştem mai bine rarii bune-voinţi, să favorizăm politica lor; trebue să interesăm la politica reparaţiilor pe productorii cei mai puţin necinstiţi, care vor influenţa presa, vor spulbera miasmele; trebue să sustragem însfârşit cea mai mare parte din problema reparaţiilor debililor conducători ai politicei oficiale şi să vorbim sincer, hotărât oamenilor de afaceri.

Ştiri din Banat

O şcoală de bele-arte în Timişoara — Comunale — Judecător nou — Sfinţirea unor biserici — Sfârşitul unei anchete disciplinare. — Confiscarea bunurilor habsburgice — Sinucideri — Prinderea unor bandiţi din banda vestitului Mantu. — Trei sute de scrisori din America, găsite în râul Mureş. — Diverse —

Timişoara, 18 August

Din iniţiativa sculptorului Geza Rubletzky şi cu concursul oraşului, se va înfiinţa în curând o şcoală de bele-arte în localitate. Primarul oraşului dl ing. Stan Vidrighin, a dispus ca suma necesară acestei şcoli să fie trecută în budgetul oraşului pe anul viitor.

*

Luni 21 August a. c., va avea loc o şedinţă a comisiunei administrative a oraşului, când dl ing. Stan Vidrighin, va referi asupra proectului pentru clădirea unui local propriu pentru şcoala politehnică, asupra înfiinţărei unei catedrale româneşti în Timişoara şi asupra diferitelor chestiuni de ordin economic privitoare la administraţia comunei.

*

Preşedintele Tribunalului din Deva, dl dr Octavian Popescu, a fost mutat la Curtea de apel din localitate, cu titlul de membru de şedinţă.

*

In ziua de Sf. Maria (15 August a avut loc în comuna Modoş, sfinţirea bisericei rom.-catolice. La această solemnitate a asistat şi prelatul Paul Magyari din partea episcopiei catolice din Timişoara.

*

Se ştie că autorităţile comunale descoperind unele nereguli în administraţia cinematografelor comunale, a suspendat pe directorul acestor cinematografe Traian Bărăescu, instituind şi o anchetă disciplinară în contra acestuia. Aflăm acum, că această comisiune şi-a terminat lucrările şi a înaintat un raport administraţiei comunale, în care se zice că toate achiziţiunile ridicate contra lui Traian Bărăescu sunt întemeiate. In baza acestui raport al comisiunei de anchetă, directorul cinematografelor comunale a fost definitiv destituit, iar chestiunea deferită justiţiei. E bine să amintim că acest domn Bărăescu, a fost pe vremuri şi censor al presei, iar de pe urma activităţei sale în această direcţie presa locală a avut de suferit multe nedreptăţi. Hotărîrea consiliului comunal, a fost primită ca o satisfacţie acordată opiniei publice.

*

In baza art. 8 din tratatul de pace dela St.-Germain, guvernul român a confiscat bunurile arhiducelui Iosef, compuse din 39000 jugăre de pământ aflate în jurul comunei Chişinău din judeţul Arad.

*

In comuna Ghiroda s'a înecat eri în râul Begeu, săteanul Alexandru Bujba de 67 ani.

*

In comuna Kesinta, o trăsură a săteanului Mihail Mili a călcat pe copilul Ion Davis, în etate numai de 20 luni. Copilul a rămas mort pe loc.

*

Zilele trecute, au fost prinşi şi depuşi în arestul Tribunalului din Caransebeş, un număr de zece complici ai vestitului bandit Petru Cornea zis şi „Căpitan Mantu.“ Cu aceştia au fost prinşi în total 100 de tovarăşi ai susnumitului bandit. Autorităţile cred că Mantu însuşi se află ascuns în munţii din ţinutul Craşovei, sau că s'ar fi refugiat în vechiul regat.

*

Din Arad se comunică: Doi lucrători dela fabrica de hârtie ducându-se să se scalde în râul Mureş, au găsit la locul numit Mureşul mort, o sumă de trei sute de scrisori venite din America, care după ce au fost despuite de dolarii şi de cecurile ce se aflau în ele, au fost aruncate în apa râului. Cercetările autorităţilor au stabilit aceasta după cum reiese din conţinutul scrisorilor, că o sumă foarte mare de dolari a fost sustrasă.

*

In Lugoj s'au sinucis eri, două fete, Marioara Ardelean şi Karolina Monostyan. Ambele s'au otrăvit.

In comuna Bocşa-Montană s'a sinucis prin strangulare săteanul Paul Bismacki.

Săteanul fruntaş Duşan Voina din San-Nicolaul Mare, s'a sinucis eri aruncându-se într'o fântână.

Duminecă 20 August, va avea loc sfinţirea bisericei rom.-catolice din cartierul Elisabetin. Cu această ocazie comunitatea rom.-catolică organizează o mare serbare populară care va dura toată ziua şi va avea loc în piaţa din faţa bisericei.

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcţiuni de Mori
Atelier de Motoare şi maşinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

I. NACHT
Societate în nume colectiv
Sucursala CLUJ
Piaţa Cuza-Vodă 12
2073
METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA
EN-GROS.
Telefon interurban 6-53.
Adr. telegr. METALNACT.

Din cauza sezonului înaintat toate articolele de vare le vindem pe preţuri foarte scăzute.
Heller, Weiss şi Molnár
magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

Uzina electrică oraşului!
Conducerea societăţii „GAMA“
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 39.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.
Execută instalaţii electrice şi transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalaţii de motoare electrice. Lampadare şi materiale pentru instalaţii permamente în depozit. 148

Reclama este sufletul comerţului

CARTEA ROMANEASCA
INSTITUT de ARTE GRAFICE
SUCURSALA
COSINZEANA
CLUJ
CALEA DOROBANTILOR

EXECUTA CU PRETURI MODERATE TOT FELUL DE LUCRARI DE TIPOGRAFIE, BEGATORIE PRECUM BROSURI, ZIARE ZILNIC SI SAPTAMANALE REVISTE, ETC, ETC.

Aviz.

La Consistorul ortodox român din loc sunt vacante două posturi de

dactilografi,

cu începere dela 1 Septemvrie a. c. Doritorii de a ocupa aceste posturi se pot interesa la secretariatul Consistorului asupra condiţiunilor. Strada Iuliu Maniu No. 31. 2087

Coşuri de hârtie
pentru cafea, ceai, droguri, albe, colorate, duble, coşuri de mătase şi pergament, cutii pentru pălării, de toate mărimile.
Se dau şi pentru export cu imprimatul firmei
Lepage, papetărie Cluj.
Cereţi preţ-curent. 1267

Blănuri pregătite artistic.

Modeluri originale!
2080
LOUIS DERI
CLUJ, STR. MEMORANDULUI No. 3

Căldări de fiert rachiu aranjamente
de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru maşini cu preţ moderat.
Telefon 12—82.
IOAN SANISLO 2020
Telefon 12—82.
comerciant tecnic, mare întredrindere de arămărie, electrică şi conducte de apă
Cluj, Piaţa Ştefan-cel-Mare 17—18.

Anunţuri se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea“

Târgul Internaţional de Mostre din PRAGA
De la 3-10 Septembrie 1922
Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru orice negustor, industriaş şi agricultor din **România.** Expun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia. **Ancheta choslovacă-română, economică, industrială şi agronomă: Dela 4—6 Septembrie 1922 la Praga.** Locul de întâlnire al tuturor factorilor industriali, economici şi agronomici, competinţi, ai ambelor ţări. **Avantagii excepţionale pentru participanţii la ancheta, şi vizitatorii târgului:** 33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza paşapoartelor. ingrijire de locuinţe, serviciu de informaţiuni etc., etc.
Legitimaţii şi insigne la: Reprezentanţa Târgului, „Reclama“ Cluj, Piaţa Unirei 4 şi la consulatele cehoslovace. 2022

Mica publicitate

Inchirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Timăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru viţt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BĂNCI, Fabricanţi, Industriaşi, Comercianţi cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administraţia ziarului Infrăţirea

Literatura franceză

Opere clasice şi moderne, ştiinţifice şi literare, de vânzare la:

Librărie LEPAGE Cluj

Trimitem cataloage gratuit.

Mostre: 2094

Baudelaire: Fleurs du Mal cart.	96	Lei
Verlaine: Vers	90	„
Flaubert: Mme Bovary	70	„
E. Zola: Docteur Pascal	70	„
E. Zola: Germinal 2 vol. á	70	„
„ L, Argent 2 vol. á	70	„
„ Travail 2 vol. á	70	„
„ Lourdes 2 vol. á	70	„
„ L, Oeuvre 2 vol. á	70	„
„ Pot. Bouille 2 vol. á	70	„
„ Au Bonheur des Dames 2 vol. á	70	„
André Corthis: Petits vies dans la tourmente	28	„
Flaubert: L'education sentimentale 2 vol. à	60	„
Alfréd Capus: Théatre complet I. III. V. VI. VIII. á	40	„
Willy: Claudine en menage	75	„
R. Rolland: Musiciens autrefois	70	„
Claude Farrére: Mmlle Dax etc., etc.	99	„

L, Testut: Anatomi descriptive cart. 170 Lei. Ch. Maygrier et. A, Schwab: Précis d'Obstétrique cart. 285 L. etc.

Edition Masson-Paris 1 franc = 7 lei

Depositul fabricei de tricotaje „Helios"

Cluj, Piaţa Unirei No. 7

Mare asortiment de tricotaje ciorapi şi mânusi Preţuri originale de fabrică. Radio 2559 2051

Librar

perfect în ramuri de librărie şi papetene se caută în post stabil la librăria FRANCISC SHĂRER Alba-Iulia. Numai acei domni, cari au cvalificaţia a suplini eventual şi şeful, se înainteze ofertele cu fixarea salarului şi datelor obişnuite

2056

Reclama este sufletul comerţului

MINISTERUL DE FINANŢE

Direcţiunea Contabilităţii Generale a Statului. Comisiunea superioara de lichidarea mărfurilor fostului subsecretariat al refacerii ale Ministerului de Industrie şi Comerţ şi ale Direcţiei C. F. R.

111382/16 August 1922.

Publicaţie.

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că în ziua de 12 Sept. a. c. ora 11 a. m. se va ţine în localul Ministerului, Cabinetul Directorului General al Vămilor, o licitaţie publică cu oferte închise şi sigilate pentru vânzarea mărfurilor sprecificate în alăturatul tablou şi pe care Comisiunea le are depozitate în Bucureşti la centrul de Aprovizionare din gara de Nord şi în magazia de beton dela Mica Viteză.

Aceste mărfuri se pot vedea în orice zi de lucru de către cei interesaţi la locurile citate.

Orice informaţiuni se pot obţine dela Comisiunea Superioară de lichidare din ministerul de finanţe.

Licitaţia se va ţine în conformitate cu art. 72—83 din legea contabilităţii.

Ofertanţii pentru a fi admişi la licitaţie sunt obligaţi a depune o garanţie de 10% la preţul de unde începe licitaţia fie în numerar fie în efecte garantate de Stat.

Acei ce nu depun suma completă vor fi excluşi dela licitaţie.

Supraoferte nu se admit.

Ofertele se vor primi parţial sau total,

Vânzarea mărfurilor se va face loco depozit aşa cum se găsesc fără nici o obligaţiune din partea Ministerului.

In cazul când cantităţile sunt mai mici decât cele arătate prin tabloul alăturat Ministerul nu răspunde, iar de vor fi plusuri până la 20 la sută cumpărătorul le va lua asupra sa în acelaşi condiţiuni.

Toate taxele către Stat, judeţ şi comună, de ori ce natură privesc pe cumpărător.

Adjudecarea se va face în mod provizoriu asupra ofertei celei mai avantajoase iar vânzarea rămâne a fi definitivă când se va aproba de Minister.

Plata se va face în termen de 10 zile dela data aprobării iar ridicarea obiectelor în termen de 15 zile dela data aprobării ofertei celei mai avantajoase.

Comisiunea Superioară de Lichidare, Dr. GHEORGHIU.

Director General, Dr. GHEORGHIU.

TABLOU

de mărfurile aflate la centrul de Aprovizionare din Gara de Nord şi în magazia de beton dela Mica Viteză

Centrul de Aprovizionare din Gara de Nord

5	perechi ciorapi bărbaţi de lână	lei	10·—	per.
12	„ „ „ de bumbac	„	6·—	„
2	„ „ damă „ „	„	8·—	„
2	bucăţi fuste bleumarin	„	56·25	buc.
64	„ „ diferite	„	56·75	„
3	costume haină stofă	„	190.—	cost.
7	bucăţi pardesiuri raglan	„	56.88	buc.
32	sacouri bărbăt.	„	55,65	„
499	perechi ghete bărbăt.	„	100,—	per.
71	„ „ „	„	180.—	„
4	„ „ damă	„	72,—	„
2759·65	metri stofă lână groasă	„	150,—	mtr.
3254·70	„ „ pentru costume	„	100,—	„
140·75	„ stambă	„	15,—	„
11147	bucăţi nasturi de metal	„	0,10	buc.
10·05	metri dril albastru	„	30,—	mtr.
1	bucată pardesiu damă	„	67,50	buc.
22	bucăţi pardesiuri de copii	„	36,65	„
25	„ pantaloni pâslesi	„	35,—	„
3	„ „ diferiţi	„	21,50	„
9	„ foi brodate	„	59,75	„
7	perechi ghete b. 4	„	370,—	per.
223	bucăţi flanele	„	30,—	buc.
147	perechi pantaloni	„	30,—	per.
5	bucăţi flanele damă	„	20,—	buc.
12	„ pantaloni flanelă damă	„	20,—	„
329	„ flanele pentru copi	á lei	10,—	„
335	„ pantaloni flanelă pentru copii	„	10,—	„
1	bucată surtuc postav	„	87,—	„
14·25	metri barhet	„	17,—	metr.
3	bucăţi haine copii	„	51,—	buc.
11	„ pardesiuri damă	„	121,32	„
21	„ cămăşi bărbăteşti	„	42,—	„
4	costume greif	„	824,—	cost.
1	costum sindicit	„	239,50	„
3	costume bărbăteşti	„	310,38	„
5	„ „	„	100,—	„
14	perechi ghete bărbăteşti	„	101,—	per.
46	„ „ fete	„	195,—	„
4	„ bocanci	„	180,—	„
8	„ „	„	250,—	„
5	„ „	„	130,—	„
2	rochi tailleur	„	98,—	cost
14	bucăţi cojoace	preţul prin licitaţie		
3	„ „ copci de postav	lei	10,—	buc.
4	costume haine hârtie	preţul prin licitaţie		
26·40	metri stofă de bunbac	lei	38,50	metr.
89·30	„ scheviot	„	156 —	„
88·30	„ stofă croiec	„	17.75	„
171	haine hârtie	„	10.—	buc.
10·75	metri stofă croiec dublă	„	40,60	metr.
1	pereche ghete sanubi	„	160,—	per.
4	bucăţi paltoane scurte	„	50,—	buc.
4	pardesiuri damă	„	50,—	„
1	pardesiu bărbătesc	„	52,50	„
78.500	kgr. ceai	„	35,—	kgr.
13	cutii cremă	„	2,—	
40	„ „	„	3,—	
1240	kgr. fasole	„	2,—	kgr.
21	bucăţi heringi marinată	á lei	4,—	buc.
10	kgr. piper	„	30,75	kgr.
1670	„ paste făinoase	„	6,—	„
28	bucăţi săpun Stella	„	0,75	buc.
306·250	kgr. srobeală albă	„	3,—	kgr.
302	kgr. untură	„	13,—	„
30,250	kgr. foi de dafin	„	33,75	„
155	kgr. ulei grecesc	„	19,75	„
185	„ undelemn	„	23,—	„
2	cutii conpot de cireşi	„	3,—	cutie
10	bucăţi pateuri mari	„	1,50	buc.
139.500	kgr. esenţă oţet	„	67,—	kgr.
1163	kgr. săpun cal. I.	„	16,—	„
4026	bucăţi lumânări de stearină	„	3,—	buc.
989	„ „ „ „	„	2,50	„
266	„ „ „ „	„	2,—	„
248	pachete salipurină	„	1,—	„
217	kgr. spirt denaturat	„	10,—	kgr.
0.650	„ scorţişoră	„	69,—	„
106	„ oţet	„	2,—	„
11	pure spanac	„	3,—	„
129	kgr. prune uscate	„	3,—	„
118	„ brânză albă	„	23,—	„
171	„ „ de moldove	„	16,50	„
932	„ măsline	„	20,—	„
23020	bucăţi livrete	„	2,—	buc.
10,250	kgr. magiun	„	7,80	kgr.

Magazia de beton Mica Viteză

77,462	kgr. săpun de rufe	lei	15.—	kgr.
8,500	kgr. făină cal. I.	„	4,—	„
309	„ untură	á lei	18,—	„
2586,500	„ prune afumate	„	3,—	„
29	„ pesmeţi	preţul prin licitaţie		
2,300	„ piatră acră	idem		
10.846	bucăţi saci gol	idem		
140	kgr. stafide razachie	á lei	23,50	kgr.
34,500	„ esenţă oţet	„	67,—	„
41	„ surogat ordinar	„	3,60	„
42.122	metri stofă pentru costume	„	100,—	metr.
1.602	„ „ „ damă	„	100,—	„
7,032	„ „ paltone	„	150,—	„
5	perechi ghete negre bărbat	„	200,—	per.
47	„ „ şi pantofi pentru da	„	160,—	„
1	„ bocanci bala	„	170,—	„
5	„ „ bărbăteşti	„	315,—	„
3	costume de bumbac bărbăteşti	„	165,—	cost.
2	bucăţi perdesiuri pentru copii	„	75,—	buc.
4	„ dame paltoane	„	150,—	„
5	perechi pantaloni de hârtie	„	5,—	per.
14	bucăţi paltoane groase	„	97,—	buc.
4	perechi ghete negre bărbat	„	160,—	per.
37	„ flanele tricouri bărbat	„	37,00	„
52	„ pantaloni bărbat	„	37,50	„
115,920	bucăti nasturi diferiţi	„	0,10	buc.
19	„ mănuşi de piele ordinare	„	4,—	„
18	perechi ciorapi ordinari	„	18,—	per.
4	bucăţi linii cu marginea de metal	„	2,50	buc.
144	„ cremă amor pentru metal	„	1,—	„
9	„ pensale pentru barbierit	„	3,—	„
155	„ ace de sârme pentru păr	„	0,50	„
53	creioane negre	„	6,25	„
1672	perechi copci mare şi mici	a lei	0,50	per.
933	„ ace pentru maşini de cusut	„	0,80	„
1	„ pantaloni flanelă	„	37,50	„
1	„ pantofi ordinari pentru damă	„	15,—	„
9,150	kgr. piele ruseasca negră	„	100,—	kgr.
9	perechi calapoade	„	20,—	per.
14	„ dos ri de caţâmbi	„	14,—	„
20	„ „ „ „	„	10,—	„
10,850	kgr. tabanuri pentru ghete	„	20,—	kgr.
34	bucăţi ceară neagră pentru cismari	„	0,50	buc.
3	bucaţi ceară galbenă pentru cismari	„	0,50	„
35	„ sule pentru cismari	„	0,30	„
23	„ smoală pentru cismari	„	0,50	„
2	„ cuţite pentru cismari	„	5,—	„
5	perechi feţe pentru bocanci	„	30,—	per.
3	„ cau Icuri pentru tocuri	„	2,50	„
17	bucăţi gumă pentru lipit galoşi	„	1,—	buc.
221	„ cravate militare	preţul prin licitaţie		
40	„ gamele ruseşti	á lei	1,—	buc.
1	ceaun de tuci	„	105,—	„
5	bucăţi samovare de tablă	„	100,—	„
6	garnituri flanele şi pantaloni bărbat	„	75,—	garn.
23	„ „ „ „ copii	„	50,—	„
29	perechi pantaloni, materie	„	40,—	per.
47	„ „ postav	„	35,—	„
161	„ bocanci militari	„	150,—	„
3½	bucăţi carâmbi pentru bocanci	„	30,—	buc.
1	perechi fela pentru pantofi	„	25,—	per.

Cele mai preferate beuturi ale amatorilor de bere: **calitatea neintrecută a berei albe „Monoştor"** şi a berei brune **„Călugărul"** specială,

1603 **Se capătă pretutindeni!!**

Datoriile interaliate și chestia reparațiunilor

O anulare generală a datoriilor. — Nota lui Balfour. — O analiză a notei

Atitudinea oficială a Angliei în chestiunea datoriilor interaliate a fost de curând expusă într'o notă semnată de Lord Balfour și adresată guvernelor țărilor de pe continent, cari sunt datornicile Angliei. Scopul acestui document important poate fi înfățișat pe scurt în chipul următor: Anglia datorează Statelor-Unite 850 milioane de lire sterline, plus dobânzile corespunzătoare: datoriile țărilor de pe continent către Anglia — inclusiv datoriile Germaniei și ale Rusiei — se ridică la un total de 3400 de milioane de lire sterline. Nota lui Balfour anunță că, deoarece datoria Angliei către America trebuește plătită Anglia se vede nevoită să ceară datornicilor săi anumite angajamente de natură să facă față până la un punct obligațiunilor lor. Anglia este, partizană a unei anulări generale a datoriilor lor și dacă aceasta s'ar putea realiza, ea ar fi imediat gata să renunțe la orice pretenție în ceace privește reparațiile Germaniei (1400 milioane de lire sterline) și datoriile ce le are de primit de la aliați.

Dacă însă o asemenea anulare generală s'ar dovedi imposibilă — precum este chiar de fapt, întrucât ea nu intră în vederile Americei, principala țară creditoare — Anglia va pretinde dela datornicii aliați numai suma necesară pentru acoperirea datoriei sale în America.

Obiecțiunile făcute

Acesta este obiectivul politicei engleze, mărturisit în mod oficial, obiectiv, firește, susceptibil de interpretări felurite și ca atare după felul cum este privit, primește aprobări, sau critici în cercurile financiară în țară. Obiecțiunile se referă în special la faptul că renunțarea din partea Angliei la datoriile ce le are de încasat dela aliați este arătată, în speranță, ca depinzând de politica adoptată de Statele-Unite în această problemă atât de însemnată. Dat fiindcă se știa bine aci că Statele Unite în momentul de față nu erau dispuse să accepte o anulare reciprocă a datoriilor, nota lui Balfour a fost socotită în unele cercuri ca o greșeală și o provocare cu totul inutilă de natură să irite America. La o analiză mai adâncă a acestei note însă, lucrurile apar mult mai favorabile. In cercurile financiare cu oarecare răspundere există tendință de a se acorda o deosebită importanță clauselor, în cari se declară că „în nici un caz nu propunem să cerem mai mult dela debitorii noștri decât ceea ce este necesar pentru a achita pe creditorii noștri". Și dacă prin această notă, toată inițiativa unui gest de clemență față de Aliați revine Angliei, subordonându-o acțiunei Americei, atunci această notă nu ne va duce mai departe. Adevăratul punct de seamă însă este că a rămas încă o portiță deschisă pentru o încercare de rezolvare în măsura în care aceasta poate fi realizată fără colaborarea Americei. In orice caz Anglia nu va pretinde mai mult dela datornicii aliați, pentru a-și plăti creditorii săi, decât vre-o 850 de milioane dintr'un total de 3.400 de milioane de lire sterline.

Există o tendință generală în unele cercuri de a crede că politica reprezentată de nota lui Balfour este în unele privințe ostentativ vagă, având avantajul ca atare de a da loc la discuții largi și generoase. In sferele financiare și comerciale din Anglia următoarele puncte importante sunt pricepute acum în chip lămărit:

1. Că Germania poate și trebue să plătească o sumă considerabilă; 2. că situația Franței impune indemnizări mari și imediate; 3. că Franța poate obține acest rezultat numai dacă se realizează un împrumut internațional pentru Germania, care la rândul lui depinde — după cum a arătat conferința financiarilor — de o rezolvare economică sănătoasă a problemei reparațiilor; 4. că contribuabilul englez este cel mai împovărat din lume, dar 5. că el va câștiga cu timpul cel mai mult dintr'o politică, care va aduce pacea și refacerea Europei.

De fapt se răspândește aci tot mai mult părerea că o jertfă mare financiară din partea Angliei ar fi o bună investire atât pentru ea, cât și pentru lumea întreagă — dacă ar avea ca efect rezolvarea problemei reparațiilor, chestiunea care ține în loc refacerea Europei și ar însemna deci un pas mai departe în lichidarea datoriilor internaționale cu proporții atât de uriașe și împovărătoare.

Reorganizarea învățământului profesional

Raportul cetit în congresul dela Brașov al corpului didactic din învățământul meseriilor

După cum să știe, ministrul instrucțiunei intenționează ca și învățământul profesional să fie reorganizat. In acest scop o comisiune aleasă și care va fi complectată cu delegați ai Asociației corpului didactic profesional va alcătui în Septembrie un anteproect de lege în care se va stabili noua funcționare a școlilor de meserii din țară.

Aceasteă chestiune a fost ridicată și la congresul din Brașov. Președintele acestui congres dl Sterian care este și președintele asociațiunei corpului didactic din învățământul meseriilor în raportul său către congres asupra reorganizării a stabilit următoarele norme de funcționare a școalelor profesionale.

Menținerea celor 3 categorii de școale de meserii precizându-se scopul lor precum urmează:

Școalele elementare de meserii, pentru formarea meseriașilor necesari executării obiectelor și lucrărilor cari satisfac nevoile curente ale populațiunei și cari se pot executa în casă sau în ateliere mici cu un utilagiu cât mai simplu și cât mai ieftin.

Școalele de meserii pentru formarea lucrătorilor necesari în special industriei mari.

Școalele tehnice medii pentru formarea meseriașilor și a personalului intermediar între lucrători și ingineri.

Pe lângă acestea din urmă două categorii de școală, vor fi atașate o secție normală pentrâ pregătirea personalului didactic al școalelor de meserii.

Condițiunile de admitere în aceste școli

Cursul primar pentru intrarea în școalele elementare și cele de meserii. Patru clase secundare sau o școală inferioară de meserii pentru intrarea în școala tehnică medie.

Durata cursurilor

Trei ani în cele elementare, patru ani în cele inferioare, trei ani în cale tehnice medii și un an de practică.

Recrutarea personalului

Recrutarea personalului se va face după urm toarele norme:

Examen de capacitate pentru întreg personalul.

Certificate de absolvență ale secției normale de pe lângă o școală de meserii pentru numirea la școale elementare.

Absolvența secției normale dela școalele tehnice medii pentru numirea lor la școala de meserii.

Absolvența secției normală dela școala tehnică medie și o practică de cel puțin 3 ani la o școală de meserii spre a fi numit ca maestru la școalele tehnice medii.

Profesorii de cursuri teoretice vor fi numiți după aceleași norme ca profesorii similari în grad dela celelalte categorii de învățământ,

Asigurarea stabilității personalului

Personalul școalelor elementare de meserii, asimilat cu învățătorii din cea mai înaltă categorie dela școalele rurale; personalul școalelor de meserii asimilat cu maeștrii școalelor profesionale; personalului coalelor tehnice medii, asimilat cu acel al școalelor de conducători să li-se socotească numărul anilor cu drept de gradație și timpul întrebuințat în industria particulară.

Inginerii din serviciul acestor școale vor primi leafa conform gradului lor din corpul tehnic.

Transferările și înaintările în posturile de dirigenți, directori și inspectori, să se facă conform tablourilor de capacitate întocmite de direcția învățământului profesional, de consiliul de inspectori și de representanții învățământului meseriilor din consiliul permanent de instrucție.

Postul de director al învățământului profesional va fi încredințat unui specialist numit de minister după avizul consiliului de inspecție și al reprezentanților învățământului meseriilor din consiliul permanent de instrucție.

No. St. 664—1922.

Concurs de intreprindere.

Direcțiunea Clinicei Stomatologice din Cluj escrie concurs pentru **lucrări de constructor (mărirea edificiului).**

Ofertele închise și sigilate sunt a se înainta la Serviciul de poduri și șosele până **la 26 August orele 12.** Tot acolo se pot primi formulare de oferta.

Ofertelor se va anexa vadiul de 5% a sumei.

Cluj, la 19 August 1922.

2093 Direcțiunea Clinicei Stomatologice.

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă.
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Descoperire Nouă

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi.

1393

Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj,** Strada Motilor No. 7

L. C. Harötmuth si Karol Majers fii.

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvaneau S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni, Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Reclama este sufletul comerțului

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj. „Cosinzeana"

Anul III. No. 595 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Vineri 25 August 1922

BIBLIOTECA ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Înfrățire

74 „Transilvania Nr. de schimb
...ibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI AD...NISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IUL... ...U No. 3 (ETAJ II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI C...
Director: D. TOMESCU
Telefon:
...CȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

La mormântul lui Andreiu Bârseanu

Vestea morții neașteptate a lui Andreiu Bârseanu a coborît în sufletele noastre ale tuturor simțăminte de profundă durere și de unanim regret, — simțăminte pe cari neamul românesc de pretutindeni, dar mai ales de aci, din Transilvania, le va depune, azi, desigur, la marginea sicriului său, într'o puțin obișnuită manifestație de pietate și recunoștință. Căci, odată cu el, dispare dintre noi o personalitate care va rămâne pentru cei viitori pildă clasică de modul cum a înțeles să-și închine întreg rostul vieții sale celui mai nobil și frumos ideal — înălțării și afirmării poporului român în lume prin propășirea și răspândirea culturii naționale.

A cerca să arăți într'un necrolog de ziar și în dispozițiile sufletești în care ne aflăm, opera săvârșită în acest scop de ilustrul fost Președinte al „Asociațiunii“ noastre, e peste putință. De aceia socotim că e mai bine, mai necesar chiar, să căutăm a releva, în loc, câteva din elementele de ordin moral pe care s'a clădit de la început și s'a susținut până la sfârșitul acestuia operă. Și anume: o superioară conștiință a datoriilor față de societatea și de neamul din care făcea parte, — o totală lipsă de prețuire pentru celace îndeplinia în folosul acestei societăți și acestui neam, — o exemplară seriozitate în toate lucrările sale, de la cele mai mari și mai importante până la cele mai mărunte și mai nesemnate...

Iată-l, tânăr profesor, acum patruzeci de ani, la Școalele noastre medii din Brașov. Cu frumoasa și solida cultură pe care generația sa a avut parte să și-o însușească la Liceul de sub direcția lui Ioan Meșotă (unchiul său) și la universitățile germane, pe când nu erau încă în vigoare restricțiile maghiare, cu darurile, intelectuale și sufletești, cu cari natura îl înzestrase din prisos, cu farmecul ce răspândia în jurul personalității sale, el devine, curând-curând, unul din cei mai distinși, mai prețuiți și mai iubiți dascăli ai tinerimei. Reputația sa, crescând an de an, s'ar fi putut îndeajuns răzima, că la mulți alții, numai pe această activitate profesională, dacă simțământul datoriei de care aminteam nu i-ar fi impus, în mijlocul unei societăți în care atâtea erau de făcut sub mai toate raporturile, nu i-ar fi impus, zic, cu imperiozitate, tot felul de alte lucrări.

A tradus și prelucrat cărți de lectură, bună și aleasă, pentru tinerime, a reeditat și întocmit însuși manuale de școală, a cules și publicat literatură populară selectă, a scris versuri, lirice și naționale, pline de simțire și de frumusețe, a făcut studii literare, a redactat reviste de educație, a colaborat la gazete populare, a condus societăți studențești de lectură, a luat parte activă la lucrările corporațiunilor școlare și bisericești, societăților culturale și naționale, nerefuzând nici un fel de serviciu și lucrând, ori unde, cu buna dispoziție, cu încrederea și entusiasmul ce-l caracterizau și cari nu l'au părăsit niciodată, până la sfârșitul vieții.

A devenit, după zeci de ani de o astfel de devotată și rodnică activitate, o ilustrație a corpului profesoral dela Școalele române din Brașov — a căror monumentală monografie a și scris-o din prilejul serbării cincantenarului fondațiunii lor — și, în acelaș timp, o reputație, solid stabilită și, general recunoscută, a societății române brașovene. Ușor i-ar fi fost deci să răzbată în lumea mare, în care alții, mai tineri, mai puțin valoroși și meritoși de cât dânsul, răzbătură, dacă n'ar fi fost lipsit, cum ziceam, de totală prezumție pentru celace izbutise să înfăptuiască și pentru ceia ce ajunsese să reprezinte ca urmare a împlinirii conștiincioase a datoriilor ce-și impusese. Toți îl vedeau și-l socoteau mai presus de cât dânșii. Numai el nu se vedea și socotia mai mult de cât tovarășii săi de lucru. De aceea a rămas locului, între ei, la acelaș post modest, de muncă și de jertfă.

Iar când, în apogeul maturității și activității sale, i-au venit recunoașterile, mari și onorabile, pe cari nu le-a căutat, dar a trebuit să le primească, — când Academia Română l-a ales membru activ în locul lui Ios. Vulcan, (1908) și când „Asociațiunea“ — din al cărei despărțământ de la Brașov făcuse, ca conducător, un despărțământ model pentru întreaga Transilvanie — l-a chemat întâiu la postul de Vicepreședinte (1905), apoi la acel de Președinte (1911), în scaunul în care șezuse un Șaguna, un Cipariu, un Barițiu, — Andreiu Bârseanu a rămas acelaș. Căci construcția sa sufletească așa de echilibrată și concepția sa etică așa de solidă nu puteau fi alterate sub influența unor situațiuni și demnități, cari, în viața mult regretatului defunct, n'aveau să schimbe altceva decât doar locul noilor sale îndatoriri — Brașovul cu Sibiiul.

Ce fel și-a îndeplinit Andreiu Bârseanu postul de încredere și de răspundere pe care connaționalii săi îl impuseseră, o cunoaștem cu toții. Modul cum organiza adunările generale ale „Asociațiunii“ și deștepta interesul public pentru ele, tactul și seriozitatea cu care conducea dezbaterile, autoritatea și avântul cu care, și exprima convingerile și sentimentele în cuvântările de tot felul ce trebuia să țină cu astfel de ocazii, dădeau acestor adunări caracterul unor adevărate sărbători și mari manifestații naționale. Adunarea jubilară dela Blaj, din 1911, condusă de Andreiu Bârseanu, va rămâne, în această privință, memorabilă pentru toate vremurile.

Ultimele adunări dela Oradea-Mare și Sighet, marcând începuturile nouei faze de reorganizare și activitate a „Asociațiunii“ de care numele său va fi legat pentru posteritate. A purtat a-dar sus, tot mai sus, steagul culturii române, ca demn și credincios urmaș al marilor săi predecesori, în rândul cărora Andreiu Bârseanu s'a dus acum și el să-și ia locul cuvenit și binemeritat în Panteonul culturii noastre naționale.

Dar, deși-și dedicase activitatea ultimilor ani cu totul „Asociațiunii“, când a venit, după zilele de entuziasm și mărire națională ale Unirei, opera mare și grea a înfăptuirii ordinei publice în noul Stat român, Andreiu Bârseanu, din același sentiment conducător al întregei sale vieți, a înțeles că e o datorie pentru dânsul să pună în serviciul organizării învățământului național marea și bogata sa autoritate și experiență didactică. N'a pretins pentru aceasta posturi înalte, pe cari, negreșit, le-ar fi putut avea, cum le-au avut atâția din cei mai tineri, bărbați, e drept, pricepuți și zeloși, ci s'a mulțumit cu un loc mai modest, cu postul de director regional al învățământului la Sibiiu, post pe care l-a îndeplinit, ca tot ce a făcut în trudnica sa viață, cu aceiași conștiinciozitate și devotament. N'a cruțat nimic, nici chiar sănătatea sa șubredă și zdruncinată de multă vreme, ca să-și facă și aici datoria întreagă, să re a vedea cât mai curând învățământul nostru organizat și consolidat. A murit așa cum a început cariera sa publică — ca dascăl în serviciul școalei române, ca luptător în ogorul culturei naționale.

Încheind aceste considerațiuni și aprecieri asupra operei lui Andreiu Bârseanu făcute spre a pune în evidență, cum ziceam la început, câteva din elementele de ordin moral pe care s'a clădit și susținut această operă, nu ne putem opri să nu scoatem la iveală constatarea ce se desprinde, în chipul cel mai firesc din ea, pentru toți cei ce o cunosc mai de-aproape:

Arareori bărbat, care să se fi ridicat, numai și numai prin muncă stăruitoare și onestă și prin meritele reale și unanim recunoscute, acumulate pe urma unei astfel de munci, la posturile și demnitățile cele mai mari și mai însemnate, fără să le fi căutat, fără să le fi râvnit măcar. Și iarăși, arareori om, care, odată ajuns la astfel de posturi și demnități, să le fi știut purta și reprezenta cu mai multă râvnă și conștiinciozitate, cu mai multă jertfă de sine și devotament, cu mai multă podoabă și cinste.

Fie această constatare, pentru societatea noastră de azi, pentru tinerime în deosebi — mai totdeauna nerăbdătoare și grăbită, adeseori vanitoasă și orgolioasă și, câteodată, superficială și neserioasă — fie, zic, un *memento*, care s'o aducă la o concepție de viață mai ideală și mai serioasă, asemenea celeia a bărbatului ilustru și bine meritat, pe care, tocmai pentru aceasta, o națiune întreagă îl conduce astăzi la mormânt, cu sentimente și cuvinte de sincere iubire și adâncă recunoștință.

23. VIII. 922. **A. L.**

Rămas bun

Astăzi pământul primește în sânul lui rămășițele pământești ale aceluia care a fost până ieri, luptătorul oțelit pentru ridicarea culturală a norodului ardelenesc.

Cu Andrei Bârseanu nu se stinge numai un învățat, un scriitor, un academician, un îndrumător al generațiunilor tinere sau conducătorul unei societăți culturale. Se stinge cineva mai mult de cât aceștia se stinge un luptător.

A conduce o instituție de importanța și de dimensiunile „Astrei“, a contribui ca renumele și puterea ei să crească din ce în ce mai mult sub o stăpânire dușmană intereselor românești și supusă ori când la cele mai grele persecuțiuni, [illegible] rar se poate vedea.

Cu Andrei Bârseanu se stinge unul din marii și adevărații întreținători ai focului sacru românesc sub regimul maghiar, ai celor cari au putut duce prin puhoiul tuturor nedreptăților și nevoilor nestinsă fala culturei, noastre departe de ori ce învălmășală politică, departe de ori ce reclamă.

De acea patria lui, pe care a regăsit-o însfârșit după ani și ani de luptă oțelită, și de credință necurmată, îl va conduce la locașul de veci cu toate onorurile datorite unui apostol și unui erou.

E ultima și cea mai măreață răsplată pe care patria o dă fiilor ei porniți pe drumul veșniciei, huliți în viață sau acoperiți de nepăsarea generală.

E mângâerea supremă pe care această patrie, singura recunoscătoare, într'o lume de nerecunoscători, o dă copiilor cari au iubit-o fără îngâmfare, cu modestie, — dar cu putere, ca încăpățânare; celor cari au luptat cu tot sufletul, cu tot avântul pentru ea, cari au depus pe altarul ei toate darurile, toate podoabele sufletești cu cari i-a înzestrat Dumnezeu.

Alături de onorul pe care țara îl dă mortului, căzut în plină veghe, la postul său, trimetem și noi modestul nostru salut.

Depunem pe sicriul măreț împodobit ofranda neînsemnată a admirației noastre.

Cu inima plină de recunoștință ne luăm rămas bun, dela acel care a fost fraților de aici îndrumător iscusit și vrednic în cele mai crude clipe ale existenței lor.

Făclia lui ne-a condus tocmai acolo unde suntem. unde începe adevărata viață a neamului nostrn și unde obosit de uriașul drum parcurs, el și-a încredințat nobila sa sarcină urmașilor mai deaproape, cerând deslegare Domnului a cărui mântuire au putut-o vedea ochii săi.

Fie-i Țărâna ușoară!

Limba română și justiția

Dl. ministru al justiției I. Th. Florescu declară că nu este exactă informația apărută într'un ziar de seară, că D-sa ar fi permis întrebuințarea limbei ungare în justiție în vreo parte a Ardealului. Astăzi măsura luată își dă cele mai bune roade.

Minoritățile sau convins că trebuesc să respecte suveranitatea statului nostru întrebuințând în justiție limba română. De oarece însă la unele instanțe dosare vechi scrise în întregime în ungurește, la cererea autorităților locale dl. ministru al justiției a permis ca acele dosare să nu mai fie traduse în întregime, — lucru ce ar amâna cu ani procesele — ci să se facă raport în românește de un judecător care posedă și limba maghiară.

Aceasta numai pentru lichidarea trecutului. Pentru acțiunile însă noi, nici un act nu va fi primit în altă limbă decât cea românească.

Consiliile generale franceze aprobă politica guvernului

Paris. — Consiliile generale franceze s'au întrunit în toată Franța. Președinții cari au fost aleși s'au exprimat toți în sensul politicei d-lui Poincare. Consiliile au aprobat în unanimitate această politică răspunzând astfel sentimentului general al țărei relativ la cererile juste ale Franței în chestia reparațiunilor considerând că dacă se consimte la aprobarea unui moratoriu pentru Germania, aceasta nu se poate face decât pe gaj.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Din ANDREIU BARSEANU

Cuvinte alese.

„Să ne apropiem cât mai mult de omul din popor, să căutăm a-i cunoaște firea și aplecările, să'l luminăm cu toate mijloacele culturii moderne, să'i ușurăm necazurile și să'l îmbărbătăm. Să'l legăm de noi cu lanțul puternic al culturii naționale și astfel să facem din întreg poporul nostru o cetate tare, care să fie în stare a rezista la orice atac".

(Din cuvântarea rostită la adunarea Asoc., în Brașov, la 21 Sept. 1906)

„Naționalitatea e legătura cea mai firească între oameni; ea este formula prin care individul se pune în legătură cu omenimea întreagă, precum familia formează legătura între individ și între națiune. Numai în cadrul acesta își poate desvolta el pe deplin însușirile sale firești și poate contribui în adevăr la progresul omenirii, precum o plantă poate prospera și aduce rod numai în pământul în care a crescut dela început și numai anumite împrejurări climatice. Indată ce o desrădăcinezi din pământul în care s'a format și o duci în altă parte, sub o altă climă, ea începe a tânji și nu mai aduce rodul așteptat, ba adeseori se ofilește cu totul.

Toată cultura omenimii, tot progresul ce s'a putut realiza până acum se întemeiază pe cultura națională, pe întrecerea între diferitele popoare de a-și validita darurile cu cari le-a înzestrat Dumnezeu și ar fi o primejdie pentru întreagă omenimea, când legătura aceasta firească dintre oameni ar dispărea, făcând loc unei contopiri generale utopice, care ar preface din nou lumea întreagă într'un haos fără viață, într'o massă amorfă, fără nici un preț".

...„Poporul nostru nu poate urma alt drum decât cel străbătut de popoarele care au avut norocul a ajunge mai departe pe calea nesfârșită a progresului. El trebue să încerce a se apropia de acestea în toate privințele: pe terenul intelectual, moral și material, și anume, trebue să'și iuțească cu atât mai mult pașii și să'și pună la probă puterile de care dispune, cu cât împrejurările nefavorabile ale trecutului l'au reținut mai înapoi".

(Din cuvântarea rostită la adunarea Asoc., în Bistrița, în 1907)

VERSURI

Solia

Din răsăritul depărtat
Vii blândă rază călătoare,
De la al primăvării soare.

Și iată! toate se trezesc
Din somnul lung și greu de iarnă
Și saltă vesel, că de-acum
Norii, zăpezi n'or să mai cearnă.

Pârâul curge, șopotind
Povești sub ghiață ascultate;
Tresaltă țăranul fermecat,
Văzând pe mult doritu-i frate.

Priviți! un verde firicel
Cuicușul negru părăsește,
Și-un mic gândac frumos gătit.

„Cântați voioși, cântați mereu!"
Îndeamnă mândra păsărică,
Văzând cum mugurii răsar
Pe 'ncouvoiata rămurică...

O, multe daruri ai adus
Prea scumpă rază mult dorită;
„Bine-ai venit, bine-ai venit!"
Îți zice inima 'ncălzită.

Școalele de fete în Ardeal
învățământul profesional

— Lupta școalelor cu părinții la începerea anului școlar —

Un glas în pustiu, spus de trei ani încoace, îl mai spunem și acuma.

Tendința fiecărui individ din România Mare, de a-și părăsi postul, de a alerga totdeauna acolo unde nu'i e rostul, n'a cruțat nici școala devlind-o de la menirea ei bine precizată.

In deosebi se observă acest păcat la școalele de fete.

Iată exemplele cari vorbesc:

In Gherla aveam pe timpuri o școală normală de fete binișor organizată. In zilele de mare refacere, absolventele tinere din anul 1918, fetițe de 17—18 ani, au venit aproape toate la cursurile de profesori ca să salveze și ele situația grea în care ne sbăteam, devenind la repezeală, *profesoare. De atunci aceasta școală nu ne mai dă o singură învățătoare la sate*; toate absolventele, crescute de stat cu mari cheltueli, aleargă la universitate, căutând a da examene cari le-ar deschide drumul spre alte cariere, mai bănoase, lăsând astfel în părăsire cel mai analfabet județ al României Mari! Solnoc. Doboca. Așa că în Gherla trebue să prinzi cu arcanul elevii pentru școala normală de băeți. (Toate 4 clasele superioare au avut sub 20 de elevi cu totul).

O mare parte a școalelor civile de fete s'au transformat în licee, căci doar suntem stăpâni la noi acasă, iar gospodine, mame culte pentru clasa mijlocie, nu putem avea fără câteva fraze stâlcite în limbi străine. Școala națională, organizată pentru o cultură generală câtă se cere unei nume culte, este azi abandonată și desconsiderată.

Oameni cu concepții mai înalte, cari își sdruncină sănătatea, încercând ca măcar școalele civile de fete să fie completate cu câte un curs profesional, rămân păcăliți de părinții inconștienți cari nu vor să înțeleagă că funcționarismul și carierele așa zise academice, sunt în multe cazuri izvoare de trudă și sărăcie chiar și pentru băeți, pentru fete neînsemnând decât doar o desrădăcinare tot mai adânc simțită din massele noastre populare. A urca Parnasul e un lucru anevoios și potrivit pentru câțiva idealiști numai născuți și făcuți, iar pentru educația masselor aceasta boală socială nefiind decât un adevărat dezastru național.

Oamenii cei mai sărmani, cu fetițele cari după 4 clase civile abia au elementele necesare unei culturi generale care se cer unei bune gospodine și mame, aleargă dela liceu la liceu ca să-și plaseze odraslele în clasa a cincea.

O școală profesională, organizată, e prea puțină pentru părinții neînțelegători, căci fata mamii nu poate să fie mai pe jos de cât acea a avocatului și a altuia.

Și această boală socială nu e isvorită numai din mentalitatea părinților ci e provocată mai mult de mentalitatea profesoarelor. Avem la școalele civile vre-o 80 de maiestre, din re cari o mare parte, în loc să facă educație profesională și să desvolte dragostea în eleve pentru carierele practice, ele singure se sbat după titlul de „profesoară".

La lichidarea mandatelor de plată, întâlnește atâtea târgueli cari provin din protestele maestrelor cari nu vor să fie maestre ci „profesoare"!

Intrăm în anul al patrulea de școală românească în Ardeal; se pretinde imperios plasarea oamenilor la locul lor. Ori așteptăm ca directorul general să facă și propaganda de împopulare a școalelor și cursurilor profesionale de fete și pretindem ca oamenii cari au menirea să resolveasă un complex mai mare de trebuințe culturale, să alerge ei în tot locul ca să schimbe mentalitatea părinților neorientați?!

Distribuirea reală a școalelor de fete se impune în mod imperios și aceasta nu se poate realiza decât prin distribuirea burselor și încurajării statului necesitate trebuințelor culturale ale fiecărui ținut!

Fuga nebună a unui neam după „domnie" trebue curmată, iar profesori și părinți să înțeleagă că rostul celor ieșiți din popor e în mijlocul lui și numai acolo.

A. Domide.

Voios ieșise...

Voios ieșise din pământ
Frumosul brebenel
Și socotea că nime nu-i
Mai fericit ca el.

Steluța mândră de pe cer
Cu drag îi surâdea,
[illegible]
Mereu îl desmierda.

Dar într'un ceas nenorocit
O brumă grea veni
Și mândrul vis al bietei flori
De-odată nimici.

* * *

Așa-i și pieptul omenesc!...
Când visu-i mai frumos,
Se-aruncă crivățul turbat
Și-l sfarmă nemilos.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Cuvantarea lui ANDREIU BARSEANU

rostită în ședința solemnă a Acad. române dela 14 Maiu 1919

Sedința Academiei române din ziua de 14 Maiu 1919 a fost prima ședință ținută de Academie după unirea la patria mumă a celor trei provincii românești robite. Sedința a fost prezidată de M. S. Regele, de față fiind M. S. Regina, A. S. R. Principele Moștenitor și reprezentanții tuturor provinciilor românești.

După cuvântarea de deschidere ținută de M. S. Regele, după cuvântările dlor D. Onciul și I. Negruzzi, dl N. Iorga a rostit în cuvinte calde, salutul de bună venire către membrii din țările surori unite cu Regatul.

Au răspuns, în numele Basarabiei, dl I. Inculetz, în numele Bucovinei, dl I. Nistor. In numele Ardealului desrobit, a răspuns astfel Andreiu Bârseanu:

Cu inimile înălțate și pline de încredere în viitorul neamului, pășim de astădată noi, membrii din afară de granițele vechiului Regat, pragul acestei înalte instituții culturale naționale, ce-și serbează intrarea într'a doua jumătate de veac a existenței sale.

Ce e drept, și până acum, ziua când ne era dat a ne întruni în sânul Academiei Române cu colegii mai fericiți decât noi, din România liberă, spre a contribui și noi cu modestele noastre puteri la înaintarea culturii naționale, era pentru noi o zi de bucurie, de regulegere; de întărire a sufletelor.

Cu toate acestea, bucuria noastră nu se putea numi deplină. Chiar și în clipele cele mai frumoase, ea era întunecată de o umbră, ce ne apăsa sufletele și ne readucea mereu din visurile cele mai fermecătoare, pe tărâmul rece și pustiu al realității.

Era umbra convingerii că sborul sufletelor noastre este priponit, că avântul nostru spre atingerea celor mai înalte culmi ale idealelor omenești trebue să se oprească la anumite limite; era teama că, cu toate sbuciumările noastre și ale altora mai vrednici decât noi, neamul acesta este urzit a rămânea pe veci îmbucătățit, veșnic supus capriciilor celor mari, ce se păreau atotputernici, veșnic nesigur de soarta sa și de viitorul său.

Astăzi cu ajutorul lui Dumnezeu, ne vedem mântuiți de această umbră apăsătoare; teama, ce ne chinuia și care de multe ori ne încătușa voințele și ne zădărnicia avânturile cele mai nobile, a dispărut ca prin farmec. Zidurile puternice ce ne despărțiau unii de alții, s'au prăbușit pentru totdeauna, și plini de fericire venim în această zi mare, noi, fii liberați ai României întregite, a vă aduce salutul nostru frățesc și a oferi toată dragostea inimilor noastre descătușate și recunoscătoare ca prinos la această serbare semicentenară a celei mai înalte instituțiuni culturale românești și care este totodată sărbătoarea desrobirii noastre politice și a unirii pe vecie a întreg neamului românesc.

Fericiți ne simțim astăzi, noi, membrii din Ardeal, Banat, Crișana și din Maramureș ai acestei înalte corporațiuni, că de aici înainte ne vom putea întâlni fără piedeci cu colegii noștri din celelalte ținuturi ale României întregite și împreună cu dânșii vom putea lucra fără teamă și fără rezerve, întru cât ne iartă puterile, la desvoltarea literaturii și științei românești și la înaintarea culturii naționale.

Fericiți suntem noi, Românii din Dacia Superioară, cum numia părțile de peste munți neuitatul Alexandru Papiu Ilarian, că de aici înainte cu tura noastră națională se va putea desvolta fără îngrăditurile și fără zăgazurile de până acum, că cuvântul lui Dumnezeu va putea răsuna neîmpiedecat în bisericile noastre străbune, că școalele noastre nu vor mai fi amenințate cu distrugerea din partea oricărui ministru dușman, că învățământul nostru se va putea face până la gradele cele mai înalte în limba mostenită dela strămoși, că cugetele, simțirile și aspirațiunile noastre le vom putea dela iveală cu graiul și în scris fără teama de a fi prigoniți și fără să fim siliți a ne înfățișa altfel, de cum suntem în adevăr în adâncul inimilor noastre.

Fericiți, de trei ori fericiți suntem toți aceia cari am apucat zilele senine de azi și cărora ne este dată putința de a lucra în deplină libertate pe toate terenurile și a ne croi singuri viitorul, fără a mai fi expuși la înjosirea de a rămânea slugile altora și a hrăni cu sudoarea noastră îngâmfarea și tirania asupritorilor. Și suntem pe deplin încredințați că în împrejurările nouă ce ne așteaptă de aici înainte în marginile Statului român întregit, poporul nostru nu numai că-și va putea asigura existența sa viitoare, ci totodată își va aduce, în urma însușirilor cu cari e înzestrat, cu prisosință partea sa la progresul general al omenirii, îndeplinindu-și astfel menirea pentru care a fost plantat în aceste părți ale lumii de mâna său întemeietor.

La inaugurarea „Societății literare române", din care a răsărit cu timpul Academia noastră, zicea, între altele, eruditul Timoteiu Cipariu:

„Domnilor, simțul național s'a deșteptat în toată românimea. Națiunea română a venit la cunoștința poziținii care i-se cuvine între națiunile Europei: ea va face toți pașii cuveniți pentru a ocupa această poziținne cu demnitate".

Dacă la 1 August 1867 s'au putut rosti aceste cuvinte, când zorile unor zile mai bune abia începuse să mijească, cu atât mai îndreptățite sunt ele astăzi, când, mulțămită înțelepciunii, hotărârii și abnegațiunii fără seamăn a Augustei și neîntrecutei noastre Perechi Regale, mulțămită vitejiei și devotamentului fără pereche al ostașului român și jertfelor de sânge și avere ale unei țeri întregi, soarele libertății și unității naționale a răsărit cu atâta strălucire, răspândind peste tot lumină, bucurie, nădejde și încredere în viitor, pândind peste tot lumină, bucurie, nădejde încredere în viitor.

Da, vom zice și noi cu eruditul canonic de acum o jumătate de veac și mai bine:

„Simțul național s'a deșteptat în toată românimea și nu mai este astăzi făptură omenească, care să poarte numele de Român și să nu fie mândră că poartă acest nume.

„Națiunea română a venit la cunoștința poziținii cari i se cuvine între națiunile Europei; ea va face toți pașii cuveniți pentru a ocupa această poziținne cu demnitate."

In adevăr, prin vitejia dovedită, prin suferințele îndurate, prin servicile pe cari le-a adus și le aduce și astăzi umanității și civilizație, națiunea noastră a izbutit a-și cuceri o poziție respectată între celelalte neamuri, și de bună seamă ea va căuta de aci înainte a-și păstra și a-și

Iarăşi portofelul d-rului Lupu

— Cum înţelege „Patria“ un lucru nespus de simplu —

„Viitorul“ s'a întrebat cu drept cuvânt într'unul din numerele sale trecute, cum de a putut d-rul Lupu să se hotărască a pleca în America de vreme, ce toată lumea îl ştie sărac.

„Patria“, imitând „Adevărul“ găseşte această legitimă întrebare ca un fel de dispreţ faţă de cei săraci.

„Noi nu cunoaştem exact situaţia materială a d-nului Lupu, scrie „Patria“, nici nu intenţionăm să-i apărăm de dispreţul unui liberal, mai ales că nu prea ştim, care este „cenzul“ ce se cere unui cetăţean român, spre aşi îngădui o călătorie în America“.

Oare cu adevărat, „Patria“ nu-şi mai aminteşte de acea clipă memorabilă în istoria parlamentului Averescan, când acest domn fost ministru cu o comică destinvoltură a aruncat în incinta Camerei un portofel strigând, că'n scenele comicului Iulian:

— „Priviţi n'am în el decât 7 lei şi căţi-va gologani. Asta e toată averea mea!“

Un om, care face atâta caz de sărăcia lui, chiar în parlamentul ţărei, nu poate să producă, decât o vie nedumerire, când dela data arătărei fundului buzunarelor şi până acum ne-a mai făcut să vedem următoarele lucruri:

Că poate conduce pe spesele lui o gazetă de format mare, care pe vremurile acestea necesită cheltueli considerabile, o gazetă, care se vinde destul de redus şi care n'are nici o reclamă în corpul ei, ca să poată aduce cel puţin motivul, că trăeşte din propriile ei venituri.

Că poate parcurge de mai multe ori pe an ţara dela un capăt la altul, în automobile luxoase, oferind pretutindeni pe unde se duce, banchete copioase închiriind săli pentru întruniri, tipărind manifeste costisitoare.

Că poate pleca tocmai în America, deci într'o ţară a cărei monedă naţională face cât 150 de ale noastre şi nu ca un simplu muritor care se duce să-şi încerce norocul peste ocean, fără reclamă şi cu dor de muncă; ci cu fast, cu banchete sgomotoase de despărţire şi cu gând de a se plimba, de a se întrema de „surmenajul“ atâtor banchete, atâtor cheîuri, atâtor plimbări în ţară, plus — ca să fim drepţi — şi celor cincisprezece articole scrise într'un an la „Aurora“.

Să fie oare acestea toate, tot atâtea dovezi de paupertatea politicianului ţărănist?

Şi dacă nu sunt, să nu fie permis ori cărui om să se întrebe, cum de s'a îngroşat aşa de repede portofelul d-rului Lupu, care acum un an nu avea înlăuntru decât 7 lei, a acestui domn care de atunci până acum n'a făcut de cât să risipească cu nemiluita în dreapta şi 'n stânga?

Dacă pentru „Patria“ această nedumerire legitimă nu-i decât dispreţ pur şi simplu, ne permitem să ne nedumerim în felul acesta şi de modul ei de a privi lucrurile cele mai simple.

întări tot mai mult această poziţie, atât în privinţa politică, cât şi în privinţa culturală şi economică. Şi, spre ajungerea acestui scop, avem toată nădejdea că atât Statul, cât şi societăţile şi particularii îşi vor face pe deplin datoria.

In deosebi în cence priveşte înaintarea culturală, nu ne îndoim o singură clipă, că Academia Română, care şi în prima jumătate de veac a fiinţării sale a contribuit aşa de mult, cu deosebire prin studiarea limbii şi istoriei naţionale, nu va înceta a fi şi pe mai departe un izvor neesecat de lumină şi un mijloc de întărire a unităţii noastre naţionale.

Noi, membrii ei de peste munţi, cari sîntem între înaintaşii noştri, pe lângă Timoteu Cipariu şi Al. Papiu Ilarianu, pe un Gheorghe Barifiu, Gavril Munteanu, Andreiu Mocioni, Iosif Hodoş, Alexandru Roman, Vincenţiu Babeş, pe un Dr. Pavel Vasici, Florian Porcius, episcopul Nicolae Popea, Dr. Atanasie Marinescu, Ioan cavaler Puşcariu, Iosif Vulcan, Nicolae Teclu, pe un Dr. Augustin Bunea şi Ioan Micu Moldovan, şi pe ceilalţi tovarăşi de muncă şi de credinţă ai lor, cari acum se bucură împreună cu noi din plaiurile senine ale veşnicei, promitem în mod sărbătoresc, că nu vom pregeta a-i dat tot sprijinul de care suntem destoinici.

Să trăiţi Măiestăţile Voastre!
Să trăiţi Aliteţă Regală!
Trăească, crească şi înflorească Academia Română!
Trăească, în veci trăească România întregită, una şi nedesmărţită!

Alegerea dela Roman

„Aurora“ a tăcut de tot în-privinţa alegerei dela Roman.

Nu pentru că dl Ioachim care candida din partea partidului liberal a obţinut 4300 voturi, pe când ţărănistul Holsescu a obţinut doar 1500; ci pentru că dl Argetoianu a avut cu o mie o sută de voturi în plus faţă de candidatul ţărănist.

Aceasta înseamnează, că în ori ce caz, între un fost ministru, chiar cu mai multe pete pe conştiinţă dar cu mai mult sau mai puţină experienţă în treburile publice — şi între un nepriceput, care n'are alt sprijin moral şi politic, decât agitaţiile înverşunate ale unor agenţi electorali de măsura dlor Lupu şi Mihalache, voinţa alegătorilor preferă.. pe un al treilea, care e reprezentantul unui partid de ordine şi de cinste, — un partid care a dat cea mai reală dovadă că prin capacităţile care-l compun, poate nu numai să guverneze o ţară, dar s'o scoată şi dintr'un greu impas.

E o lecţie alegerea dela Roman, pe care n'o vor uita-o nici odată, nici fostul ministru care se lăuda că a făcut atâtea minuni în guvernarea-i de tristă memorie; nici partidul care crede cu tot dinadinsul că acum a venit în sfârşit şi vremea nepricepuţilor şi a demagogilor.

Guvernul şi armata

De câtva timp opinia publică e foarte nemulţumită de atitudinea scandaloasă a unor ofiţeri, care sub protecţia epoletului se dedau la abuzuri revoltătoare. Presa, fără deosebire de partid a înfierat faptele ilegale săvârşite de aceşti ofiţeri.

Bineînţeles că aceste fapte nu se restrâng asupra întregei instituţii şi pentru prestigiul ei, suntem siguri că autorităţile militare au luat măsurile cuvenite.

Cu toate acestea unele ziare din opoziţie au găsit şi de data aceasta ocazia să atace guvernul, sub cuvânt că a lui e vina celor întâmplate, căci o amestecă acolo unde nu trebue.

O lămurire se impune şi ne pare bine că putem arăta a cui e vinovăţia stărei actuale de lucruri, cine au fost aceia, cari au s'au folosit în toate împrejurările de armată şi de celelalţi factori executivi, pentru a se putea menţine cât mai mult timp la cârma ţării.

Vina cea mare e a guvernului Averescu, care înlocuind în majoritatea serviciilor autoritatea civilă prin cea militară, nu numai că a sus ras pe ofiţeri de la menirea lor reală, dar a dat naştere la o serie întreagă de abuzuri.

Cine nu-şi aduce aminte de ofiţerii „controlori de tren“, instituiţi de guvernul Averescu — cari primeau lefi considerabile pentru însărcinarea lor, foarte puţin apropiată de cariera militară?

Dar de diferite diurne ce se dădeau ofiţerilor trimişi în misie — făcând pe „curierii“ sau „agenţii diplomatici“?

Şi nu numai armata a fost introdusă aco o unde nu-i era locul, dar chiar şi alte organe executive ca de exemplu: jandarmii.

Sunt cunoscute vestitele trenuri speciale de propagandă — atunci când ţara era lipsită de mijloace de comunicaţie pentru a transporta mărfuri — trenuri care duceau pe ţăranii adunaţi de jandarmii la întrunirile partidului poporului ca să aclame pe „tata Averescu.“

Şi am putea înşira tot felul de funcţiuni care au fost date în sarcina armatei. Sub guvernul Averescu ofiţerul a putut să fie: prefect, primar, deputat, senator, fără a se avea în vedere pregătirea lui pentru aceste funcţii.

Bineînţeles că aceiaşi presa opoziţionistă, care apăra atunci armata, acuzând guvernul că o persecută, astăzi atacă guvernul, revoltându-se contra amestecului armatei în administraţia civilă.

Campania presei opoziţiei, nu e deci decât o nouă calomnie la adresa guvernului menită să atâţe, să învrăjbească cele două autorităţi: civilă şi militară.

Uneltirile germane în Silezia

Descoperirea unui atentat

Berlin. — Poliţia din Kattowitz a arestat mai mulţi muncitori germani în momentul când pregăteau un atentat cu bombă contra uzinei electrice.

Complicii autorului au declarat, că sunt membrii unei organizaţii germane care li-a promis bani în cazul când atentatul ar reuşi.

Poliţia din Mislowitz a arestat pe un german, care a comis şase atentate politice în timpul plebiscitului. El primia dela o organizaţiune germană o mie de mărci pentru fiecare asasinat.

În jurul discursului lui Poincare

Comentariile presei franceze

Paris. — Presa franceză aprobă cu unanimitate discursul d-lui Poincaré şi constată, că tot poporul francez aprobă sentimentele naţionale. Menţionează tonul amical faţă de Anglia, care va produce efect.

Răspândiţi „Infrăţirea“

O privire asupra situaţiei politice

III.

Capacitatea de a guverna a partidelor din opoziţie

Am arătat în cele două articole, că în faţa unui guvern laborios, care-şi urmăreşte cu tenacitate realisarea programului său de lucru, avem o opoziţie gălăgioasă, care-şi închipuie, că lipsa unui program poate fi uşor acoperită printr'o continuă şi desperată agitaţie.

Rămâne să vedem acum, dacă cel puţin prin compunerea lor partidele din opoziţie pot fi instrumente serioase de guvernământ.

Lăsând la o parte partidul d-lui Marghiloman, pe car conştiinţa naţională l-a eliminat pentru totdeauna din viaţa politică a României Mari, ca şi pe acela naufragiat, al d-lui general Averescu, rămâne să ne ocupăm de cele două partide mai pretenţioase, care sânt partidul ţărănesc şi partidul naţional.

Partidul ţărănesc

Ce reprezenta acest partid în 1919 şi ce reprezintă astăzi? In 1919, el representa o stare de spirit creiată de război. Marile încercări la care ne supusese războiul lăsaseră în suflete o stare de nemulţumire, care deschidea teren prielnic pentru orice agitaţie. Şi era fatal ca după şease ani de guvernare, partidul liberal, care avusese conducerea şi răspunderea războiului să vadă îndreptându-se împotriva lui şi toate relele nemulţumiri, pe care le lăsase în fiecare suflet un război purtat cu atâtea dureri şi cu atât de multe sacrificii.

Dar în sufletul ţăranimei, pe lângă această stare de nemulţumire, mai era şi o dorinţă de ceva *nou*, o dorinţă care nu-şi putea defini bine ţelul, dar de care oricine se putea folosi cu puţină demagogie. De această dorinţă s'au folosit pe rând generalul Averescu şi învăţătorul Michalache cari, şi unul şi altul, s'au prezentat maselor ţărăneşti ca nişte trimişi ai cerului veniţi să aducă pe pământ îndreptarea tuturor relelor. Ca un uragan s'au abătut atunci asupra satelor demagogia ţărănistă şi averescană distrugând în oameni orice urmă de judecată şi aprinzând dorinţi care depăşiau orice posibilitate de realizare.

Şi odată distrusă frâna judecăţii, pasiunile populare s'au dezlănţuit cu toată puterea ridicând la suprafaţa vieţii noastre politice gruparea aşa zisă a „oamenilor noui“ în frunteacăreia, înlocuind orice concepţie şi orice program, falfăia cămaşa dlui Mihalache.

Acordarea votului obştesc în împrejurările grele din 1919 şi grija de marile probleme care se ridicau în pragul României Mari au făcut ca preocupările de partid ale guvernului liberal să rămâie pe planul al doilea. S'a lăsat deci mână liberă celor două demagogii, averescană şi ţărănistă. La primele alegeri, demagogiile au mers împreună, lucrând cu aceleaşi mijloace şi împărţind aceleaşi făgăduieli în mijlocul unei ţărănimi, care, de abia chemată la viaţa politică, n'avea încă pregătirea necesară pentru a judeca oamenii şi partidele noastre politice. De atunci încoace însă, guvernul Vaida-Mihalache şi apoi acela al generalului Averescu au clasat şi în mintea oamenilor dela sate valoarea reală a făgăduielilor făcute de către pretinşii oameni noui.

Cele două demagogii s'au discreditat pe rând tocmai din pricina făgăduielilor făcute, dar neţinute, iar în acest timp, uşurat de grijile guvernării, partidul liberal a putut să se organiseze şi la sate după cum era organizat la oraşe. După trei ani, oricine poate să vadă că ţărănismul demagogic e într'o continuă descreştere. Satele s'au demeticit, şi nimeni nu mai poate clădi astăzi pe naivitatea şi pe lipsa de pregătire politică a maselor ţărăneşti. Mai repede de cât am fi crezut, ţăranii au învăţat să cântărească singuri valoarea fiecărui partid şi să se orienteze în mijlocul diferitelor curente şi acţiuni politice.

Ţărăniştii şi-au dat seama la timp de procesul de desmeticire a satelor şi au căutat atunci să găsească aiurea punctul de sprijin pe care nu-l mai puteau găsi în mijlocul ţăranimei.

Cel dintâi sprijin l-au cerut d-nul dr. N. Lupu, comuniştilor de la oraşe cari nu erau în realitate de cât uneltele comuniştilor dela Moscova sau de la Berlin. Şi pentru-că apropierea de comunişti să fie şi mai deplină, s'au adresat şi d-lui C. Stere.

Cela ce-au pierdut la sate, ţărăniştii speră să câştige la oraşe, şi pentru aceasta sunt gata să încheie alianţe cu oricine, fie şi cu representanţii reacţionarismului. Apropierea săvârşită în timpul din urmă între Mihalache şi elementele naufragate ale d-lui Marghiloman e suficientă pentru a dovedi afirmaţia noastră.

Dar aceste alianţe pe care le condamnă deopotrivă şi conştiinţa naţională şi conştiinţa noastră democratică au sfârşit prin a deschide ochii unui mare număr de preoţi şi învăţători, cari, înşelaţi în credinţele şi aşteptările lor, au părăsit mişcarea ţărănistă.

Astăzi, aşa zisul partid ţărănesc nu mai e de cât o bandă de asalt, care prin poftele şi pasiunile pe care le agită, poate să tirască după ea câţiva creduli, dar nu va putea ajunge nici odată un instrument politic serios capabil să-şi iea asupra-i greutăţile şi răspunderile unei guvernări.

Prin compunerea pe care o are, partidul ţărănesc poartă în el o racilă care nu-l va lăsa nici măcar să se desvolte, necum să guverneze vreodată.

INFORMATII

In vederea rezolvărei chestiunilor mai urgente, pentru cari guvernul are nevoie de votul parlamentului, camerile vor fi convocate în seziune extra-ordinară, probabil, între 1—15 Octombrie a. c.

Chestiunile, cari vor fi aduse în discuţiunea seziunei parlamentare extraordinare vor fi examinate şi aprobate de guvern în consiliul de miniştri ce se va ţine la Sinaia, Joi 24 August.

•

Zilele trecute au fost prinşi şi depuşi în arestul Tribunalului din Caransebeş, un număr de zece complici ai vestitului bandit Petru Cornea, zis şi „Căpitan Mantu". Cu aceştia au fost prinşi în total 100 de tovarăşi ai susnumitului bandit. Autorităţile cred, că Mantu însuşi se află ascuns în munţii din ţinutul Orşovei, sau că s'ar fi refugiat în vechiul regat.

•

Preşedinţia Uniunea Chiriaşilor din Sibiu a convocat pentru ziua de 27 August 1922 un congres al preşedinţilor Ligelor şi Uniunilor Chiriaşilor din teritoriile alipite: Ardeal, Banat, Bucovina şi Basarabia, la sediul Uniunei Chiriaşilor din Cluj, Strada Baba Novac 9a.

•

Regulamentul şcoalelor medii de agricultură, viticultură şi horticultură din ţară a fost întocmit de curând la direcţiunea învăţământului agricol din ministerul de agricultură, pe baza anteproectului de lege alcătuit în 1919 de către comisiunea mixtă compusă din profesori universitari şi agronomi.

Acest regulament va fi supus zilele acestea aprobării consiliului de miniştri.

•

Societatea sportivă „Kaniji" din Timişoara a bătut într'un match de foot-bal „Sport" clubul din Belgrad cu 2—3 puncte.

Astăzi, la revanşă, Victoria a fost din nou a clubului timişorean cu 3—2.

Preşedintele „Sport Clubului" a salutat azi prin o scurtă alocuţiune pe amicii şi vecinii români cari au fost aclamaţi de mulţime.

•

Ministerul de industrie şi comerţ a hotărât în principiu să lase liber comerţul produselor petrolifere. Petroliştii pretind însă o mai rară a preţurilor şi faptul acesta împiedică deocamdată luarea unor hotărâri decisive.

•

„Societatea Anonimă pentru îngrăşarea porcilor şi industria cărnei din Gherla" cumpără în permanenţă pe lângă preţurile pieţei, din proprietatea domeniilor, porci şi tot soiul de cereale în cantitate nelimitată şi vinde porci graşi precum şi alte producţii prelucrate din porci. 1515

Subcomisiunile legislative, însărcinate de ministerul muncii cu elaborarea unui proiect de cod al muncii, au terminat toate proiectele privitoare la convenţiile de muncă.

In prezent aceste comisiuni au luat spre studiare marea problemă a protecţiunii muncii, care va constitui a doua parte a codului muncii.

Proiectele terminate au fost înaintate comisiunilor de specialităţi.

▪

Uzinele „BABI" Werk

RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz şi cărucioare pentru copii. Timişoara, strada Moţilor Nrul 1. (1563)

▪

D. V. Sasu, ministrul de industrie şi comerţ inspectează în prezent regiunile industriale din Ardeal şi Banat. Cu această ocazie d-sa voeşte să se convingă despre nevoile reale ale industriei noastre, care pare că astăzi suferă de oarecare inconveniente, mai ales în privinţa alimentării cu materie primă. D-sa va cerceta şi conflictul de muncă de la uzinele „Astra".

•

Ministerul cultelor a concesionat dreptul reprezentaţiilor teatrale în limba maghiară la opt trupe maghiare, care vor juca în circumscripţiile fixate de minister.

▪

Comisiunea pentru stabilirea graniţelor între România şi Jugo-Slavia îşi continuă lucrările.

Pe baza lucrărilor de până acum noi am cedat Jugoslaviei trei comune şi anume: Gaiul-mare, Surian şi Crivabara.

Noi am primit în schimb dela Jugoslavia 11 comune şi anume: Pustacrisţur, Comlăuşul-mic, Checea, Coama, Uioara, Beba-Veche, Pustiniş, Lugetul şi alte trei comune mai mici.

▪

Ministerul de interne a intervenit la prefectura jud. Târnava-Mare ca să înlocuiască înaltele chipiuri ungureşti pe care încă le poartă paznicii primăriei din Sighişoara.

•

Având-se în vedere că se impune o proporţionalizare a exportului de cărbuni de lemn (mangal) în raport cu stocurile disponibile, ministerul de industrie a decis ca începând dela 25 August, a. c., cărbunii de lemn să fie liberi la export numai cu autorizaţie specială.

•

La Casa pădurilor se studiază cererea pădurilor aparţinând fondului religionar dela Lugoj, sub controlul statului. Aceste păduri se întind pe o distanţă de 31 mii jugăre şi aparţin de ocolul silvic Chevereşul-Mare.

•

Marţi s'a deschis în sala „Libertatea" din Capitală, congresul rabinilor şi al delegaţilor comunităţilor ortodoxe din întreaga ţară.

Ministerul cultelor va fi reprezentat prin d. Comşa, directorul cultelor.

Direcţiunea generală a agriculturii din Cluj a aprobat înfiinţarea unei staţiuni de agricultură pe domeniul Marialak de lângă Topolovăţul Mare, încredinţând conducerea acestei instituţiuni atât de importantă pentru desvoltarea agriculturii noastre naţionale dlui Nicolae Iancovici, profesor de agricultură şi şef al regiunei V agricolă Sibiu. Poate chiar în cursul anului acesta se va înfiinţa şi o şcoală de agricultură după proiectul şi planul distinsului profesor Iancovici.

▪

In 8 şi 9 August s'a ţinut în Caransebeş şedinţa lunară a comitetului Comunitatea de Avere. Au fost prezenţi d. preşedinte subs. Aurel Moaca, dnii Traian Lalescu, Romulus Boldea şi Daniil Laitin membrii ordinari şi dnii Gheorghe Tătucu şi Nicolae Simeria membrii supleanţi.

Pe lângă chestii curente s'a făcut primirea în internatul Com. de Avere din Caransebeş şi apoi s'au distribuit burse pe seama diferiţilor elevi şi studenţi grăniceri.

Tot în această şedinţă s'a votat şi un ajutor de 60.000 lei pentru înfiinţarea internatului şcoalei sup. de comerţ din Orşova.

•

In zilele de 3, 4, 5, 6 şi 7 Septembrie cor. va avea loc în sala societăţii „Ulpia Traiană" din Erie Pa, adunarea generală a „Uniunei societăţilor române de ajutor şi cultură din America".

•

M. Sa Regele a amânat vânătoarea pe care urma s'o facă la 15 August pe muntele Retezatul din şirul munţilor Haţegului.

Când va avea loc vânătoarea, suveranul va vizita şi cetatea istorică Crivadia.

•

Poliţaiul Diaconescu, dela Sighişoara a arestat pe agentul de siguranţă Vlad, dovedit că a luat 600 lei ca să înlesnească eliberarea unui paşaport.

▪

Scoala primară germană-evangheliсă Cluj. In şcoala primară evangelică cu 4 clase, limba de învăţământ germană anul nou şcolar se va începe cu 1 Sep. 1922. Inscrierea elevilor se face până la 31 August a. c. zilnic dela 10—12 a. m. la Dr. G. Adolf Jauernig Strada Iuliu Maniu 2. I. 1. sau la Friedrich Theil Cafea Regele Ferdinand 116 2096

Se cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Imbunătăţirea transporturilor

— Peste 100 milioane pentru repararea vagoanelor — Importantele declaraţii ale dlui Tancred Constantinescu, directorul general Cfr. —

Dl Tancred Constantinescu, directorul general al CFR, după o lungă inspecţiune făcută împreună cu dl Orghidan, directorul atelierelor CFR, echipelor volante de lucrători, însărcinaţi cu repararea vagoanelor de marfă, a făcut următoarele interesante declaraţiuni asupra celor constatate.

Căile ferate au 30 mii de vagoane defecte

Statisticile întocmite de noi, — a spus dl Tancred Constantinescu — arată că avem aproape 30 mii vagoane de marfă defecte, din care însă o mare parte sunt cu defecte mici şi mijlocii. Trecuta administraţie averescană, în loc să fi procedat aşa cum trebuia la repararea acestor vagoane, le-a lăsat în părăsire astfel că cele mai multe din piesele de seamă au fost furate.

Cu sprijinul guvernului, care ne-a pus la dispoziţie 120 milioane lei, am început repararea acestor vagoane.

Am vizitat peste 80 echipe cu un număr de aproape 1200 lucrători, şi constatările mele sunt îmbucurătoare: reparaţiunile se fac repede şi astfel putem obţine lunar aproape 3 mii vagoane, aşa că în 4—5 luni vor mai rămâne cel mult 10 mii vagoane defecte, adecă un stoc pe care îl socotesc normal.

Vagoanele cu lipsuri mari le voi trece pentru reparare în atelierele fixe.

Traficul se va spori

Mărind parcul nostru actual de vagoane cu încă 20 de mii, — adaogă directorul general al CFR — vom avea în curând în circulaţie 45—50 mii vagoane de marfă, adecă atât cât ne trebue pentru a putea satisface într'o măsură largă toate transporturile ţării.

De altfel trebue să reţineţi că peste cel mult două luni, şi parcul de locomotive al ţării va atinge cifra de 1750 astfel că întreaga problemă a transporturilor va putea fi socotită complect rezolvită.

Cifre edificatoare

Este interesant de reţinut, a încheiat dl T. Constantinescu, că pe când în semestrul I al anului trecut 1921 s'au exportat din ţară 9 mii de vagoane cu cherestea, în aceaşi epocă, a anului acesta, cifra exportului s'a ridicat la 36.500 vagoane. Maximum la cât s'a ajuns cu încărcările anul trecut a fost de 60 mii vagoane lunar, iar acum aceste încărcări s'au ridicat — parcul vagoanelor bune şi numărul locomotivelor nefiind sporit cu mult — la peste 100 mii vagoane lunar.

Inscrierile

pentru sămânţa de viermi de mătase

In vederea campaniei sericicole din primăvara anului 1923 ministerul agriculturei a hotărât următoarele:

Staţiunea agricolă de la Băneasa-Bucureşti: primeşte înscrieri pentru sămânţă de viermi de mătase necesari culturei pentru campania 1923. In cererea de înscriere solicitatorii vor arăta:

Cantităţile de sămânţă de viermi de mătase ce doresc a cultiva; Adresa exact care să specifice clar satul, comuna, plasa şi judeţul; oficiul postal sau gara cu care are legătură directă; Localitatea (satul, comuna sau oraşul) unde vor face creşterea viermilor de mătase.

Odată cu cererea de înscriere solicitatorii vor înainta prin mandat poştal staţiunei sericicole valoarea seminţei ce doresc a avea socotit pe preţul de 5 lei de fie care gram.

In caz când valoarea seminţei ce se va procura va fi mai mare ca suma depusă la înscriere vor fi obligaţi a plăti la ridicare diferenţa de cost iar când valoarea va fi mai mică atunci diferenţa ce va rezulta se va restitui celor în drept.

Distribuţia se va începe la 1 Martie 1923. Până la această dată se va păstra în camera frigoriferă a staţiunei sericicole unde se va conserva şi îngriji în bune condiţiuni pe seama ministerului.

Pe baza tablourilor de înscriere ministerul va procura sămânţa de viermi de mătase corespunzătoare, astfel că orice cerere ulterioară şi care nu figurează pe tablourile întocmite nu se va ţine în seamă.

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.
Banca Mobiliară
Soc. An.
Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 şi 725
◆
Cumpără şi vinde sorţi de monete streine. Concurenţe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.
Lloyd 605 1819

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin **UNIO** Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

S'au deschis Antrepozitele **FRENKEL** Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)

Ultima oră

Mărirea soldelor ofițerilor

Guvernul a hotărât să mărească cu începere dela 1 Octombrie soldele ofițerilor sub formă de indemnizație. Sporirea va fi proporțională cu gradul și cu greutățile familiare. In Aprilie viitor se va înscrie în buget și sporirea soldelor gradelor inferioare.

Cisterne românești în Bulgaria

Comisiunea română pentru identificarea materialului luat de bulgari în timpul războiului a descoperit în porturile bulgare 40 cisterne luate de bulgari. S'au făcut demersuri pentru restituirea și obținerea lor.

Prohibirea exportului de vite

Agenția „Rador" anunță că din cauza abuzului cu cota contingentării vitelor pentru export, ministrul Sassu a aprobat oprirea exportului vitelor.

Atacurile banditești din Cadrilater

Banditii atacă două comune, jefuind pe locuitori. Sângeroasă lupte cu jandarmii. Doi jandarmi și un bandit omoriți.

Eri, o bandă numeroasă, în armată cu puști și revolvere au atacat și jefuit Comunele Popina și Basna din Dorostor. Jandarmii prinzând de veste au înconjurat satele. O luptă disperată s'a încins între banditi și jandarmi. In cursul luptei au căzut morți doi jandarmi și unul dintre banditi. Folosindu-se de întunerec și de superioritatea lor numerică banditii au reușit să dispară. Jandarmii sunt pe urmele lor.

Blocarea Bulgariei?

După „Neuen". între cabinetele din București, Belgrad și Atena, s'ar urma tratative pentru o blocadă economică a Bulgariei, motivându-se faptul prin reaua-voință a Bulgariei de a nu-și ține obligațiile față de vecini și prin incursiunile tot mai dese ale bandelor bulgărești pe teritorul acestor state.

Neregulile de la Cf. din Oradea-Mare

Presa din Capitală și de pe-te munți, s'a ocupat zilele trecute de gravele neregului săvârșite la căile ferate orășenești (N. V. V.) din Oradia-Mare. Pentru a se cunoaște adevărul și pentru ca opinia publică să fie complect lămurită, serviciul de presă din ministerul comunicațiilor, în urma studiului actelor oficiale dresate în această afacere, trimite ziarelor din capitală următorul comunicat:

O comisiune însărcinată cu rechiziționarea vagoanelor cisterne a constatat în luna Ianuarie 1921 când lucra în stația Ploești, că direcțiunea căei ferate orășenești Oradea-Mare (N. V. V.) șterse firma C. F. R. și aplicase inițialele N. V. V. la un număr de vagoane cazane, care aparțineau de fapt diferitelor societăți petrolifere înscrise în parcul C.F.R. și unele erau chiar proprietatea Căilor Ferate Române.

Dispunându-se cercetările cuvenite s'a constatat că direcțiunea N. V. V. a făcut această operațiune în stil mare, sustrăgând un mare număr de vagoane de pe rețeaua C. F. R. în complicitate cu organele C. F. R. din stația Oradia Mare. Aceste vagoane au fost introduse pe linia și în atelierele N. V. V. unde li s'au șters firmele vechi și li s'au dat numere noi, sporindu-se astfel parcul N. V. V. iar multe dintre ele au fost chiar expediate peste granită în Ungaria și Austria.

S'a stabilit că s'au sustras în aceste condițiuni 189 vagoane.

Deși aceste vagoane ni s'au restituit, repunându-li-se la loc firmele și numerile vechi, totuși se crede că numărul lor a fost cu mult mai mare și numai Cale ferată a putut trece peste frontieră un însemnat număr de vagoane, până la începutul anului 1921 când s'a descoperit faptul, favorizată de împrejurarea că la toate punctele de frontieră serviciul se făcea de personal ungar, care mai târziu s'a repatriat, refuzând să depue jurământul.

Faptul că ultimul transport de 189 vagoane sustrase, a fost restituit căilor ferate române, ștergându-se firma N. V. V. nu vine în descărcarea numitei societăți, ci din contră e un indiciu că ea era conștientă că comite o acțiune frauduloasă.

Față de constatările de mai sus, dl general Traian Moșoiu, ministrul comunicațiilor, a ordonat destituirea întregului personal al căilor ferate orășenești din Oradea-Mare, luarea în exploatare imediat de către Stat a acestei linii și deferirea afacerei pe mâna parchetului din Oradea-Mare, care actualmente face cercetări întinse în această direcțiune.

Ultime informații

Prin fir special dela coresp nostru din București

Ora 2 p. m.
Un aeroplan românesc

In atelierele aeronauticei dela Cotroceni s'a construit un biplan de luptă după planurile maiorului Protopopescu. Aparatul e complect reușit și a fost încercat de aviatori. Viteza îi este de peste două sute de km. pe oră. Aparatul costă sub 200 de mii lei.

Dela Congresul rabinilor

Chestiunile care se discută în congresul rabinilor care s'a deschis ieri la București sunt următoarele: 1) dacă se pot uni neologii cu ortodocșii, 2) unificarea comunităților din România Mare, 3) copiii evrei să aibă dreptul de a lipsi Sâmbăta și în sărbătorile evreești dela școlile românești.

La congres a luat cuvântul prim-rabinul Schor apoi Adolf Faster Fux din Oradea Mare, Ulman din Bistrița, și alții. Cei mai mulți s'au pronunțat contra unirii ortodocșilor cu neologii.

Știri din Timișoara

— Marele incendiu dela fabrica de spirt — O parte a fabricei și mari cantități de uleiuri minerale distruse — Pagubele se ridică la 3,000.000 lei — Arestarea unui periculos escroc — Escrocheriile făptuite se ridică la 400.000 lei. Dela poliție. Inființarea unei organizațiuni a funcționarilor Administrației financiare —

In ziua de 19 August, la orele trei după amiază, a izbucnit în condițiuni necunoscute, un groaznic incendiu la fabrica de spirt din cartierul Iosefin. Incendiul alimentat de un puternic vânt, s'a întins cu repeziciune distrugând o parte din rafineria de spirt, depozitele de uleiuri minerale aparținând „Uniunei Comerciale" din București și o mică parte din fabrica de butoaie. Dându-se alarma, au sosit imediat la fața locului toate posturile de pompieri, pichete de ajutor din regimentele 109-110, 31 infanterie 1 artilerie și 5 obuziere, toate sub comanda d-lui Căpitan Sârbu, comandantul pieței. Deasemenea au mai venit imediat la fața locului d-nii prefect dr. Iuliu Coste, general Găvănescu, primul procuror dr. Ch. Fehar, procuror Stănescu, directorul poliției Virgil Selegean și șeful circumscripției comisar Periam.

Grație muncei depuse de posturile de pompieri sub conducerea comandanților Moritz și Lorenz Varga, întinderea incendiului la depozitele de spirt din imediata apropiere, a fost împedicat. La orele 7 seara incendiul a fost localizat. Din cercetările făcute de autorități reiese că pagubele se ridică la suma de trei milioane lei. Singură „Uniunea comercială" a avut să înregistreze o pagubă de un milion 500 mii lei. O parte din materialul consumat de incendiu a fost asigurat la societatea „Dacia" din București.

Se cuvine să menționăm, aci că grație ajutorului dat imediat de armată și de pompieri și măsurilor luate de capii autorităților, întreg cartierul Iosefin a fost scăpat dela o distrugere sigură. Dacă focul ar fi trecut la rezervoarele de spirt, cu siguranță s'ar fi produs explozie, iar focul ar fi cuprins toate împrejur mile.

•

Poliția criminală a arestat ieri pe un anume Ludwig Argay, proprietarul unui biurou de agentură și fost editor al ziarului „Banati Hirlap", apărut pe vremea ultimelor alegeri. Contra lui Argay s'au depus o mulțime nenumărate de plângeri pentru escrocherie, delapidare și înșelăciune. Suma totală escrocată de Argay de la diferite persoane se ridică până acum la 400.000 lei.

Intre principalii reclamanți figurează: Banca de Scont cu o sumă de 180.000 lei, un cumnat al lui Argay cu 100.000 di ari și firma Hiller și comp. cu 50.000 lei.

Arestarea lui Argay s'a făcut la timp, întrucât numitul avea intenția să dispară, trecând în Ungaria. In acest scop Argay și-a vândut casa, mobilele, iar hainele și rufăria le împachetase în cufere, gata să fie expediate cu un frate al său în Ungaria.

Dl Guțu, șeful poliției criminale pusese la timp agenții să-l urmărească pe Argay și ieri pe când acesta se pregătea să dispară, a fost arestat și depus în arestul poliției. Imediat, ce cercetările poliției vor fi terminate, Argay va fi înaintat Parchetului.

•

Ca prefect de poliție este vorba să fie numit d-l Sebastian Stoica, inspector de poliție. Se mai spune că pentru această funcțiune este vorba și de dl Ștefan Bunghețeanu, sub-inspector de siguranță la Timișoara, aflat acum în concediu.

•

Funcționarii dela administrația financiară din localitate s'au constituit într'un sindicat, afiliat centrului din București, alegând următorul comitet: Ioan Bateala, președinte; Nicolai Dragan, vice președinte; Simon Bura, secretar; George Dogaru, casier; controlori Iosif Kubitska și Vasile Vugi; și Akulus Kalman, Ștefan Schefer, Ioan Barbul, Dr. Rudolf Komar, Iosef Zsolnai și E. Iung, membrii în comitet.

Coșuri de hârtie

pentru cafea, ceai, droguri, albe, colorate, duble, coșuri de mătase și pergament, cutii pentru pălării, de toate mărimile. Se dau și pentru export cu imprimatul firmei

Lepage, papetărie Cluj.

Cereți pret-curent. 1267

No. 13. Condițiile cele mai favorabile, celemai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii excelente uscate, pivnițe cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290. Lloyd 282

Casa cercuală pentru asigurările sociale Cluj.

Concurs

Se publică concurs pentru ocuparea următoarelor posturi de medici farmaciști:

1. Un post de Medic de ambulanță, Șef al serviciului de Medicină internă pentru femei.

2. Un post de Medic de circumscripție urbană în orașul Cluj.

3. Un post de Farmacis asistent la farmacia Casei Cluj.

Cererile scrise cu mâna proprie și în limba română fiind însoțite și de actele ce dovedesc pregătirea necesară se vor înainta Medicului-Șef al acestei Case în termen de 10 zile dela apariținea acestui concurs.

Candidații trebuesc să fie cetățeni români, să cunoască perfect limba română în scris și vorbit și să corespundă în totul condițiunilor impuse funcționarilor publici.

2095 DIRECȚIUNEA.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. **Reducere 30% pentru toți funcționarii** publici și particulari, precum și **familiile lor.** 1253

Articole frumoase de drogherie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, **Piața Unirii No. 5.** 1385

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNEA SUMARĂ

ACTIV

1921 16 Iulie		1922 8 Iulie	1922 15 Iulie
493.755.430	aur depozitat (monete și lingouri)		
1.689.111	aur (lingouri)		
14.455	aur (monete)		
3.859.722.111 / 3.364.263.115	stoc metalic	4.775.124.362	4.775.124.362
	disponibil, trate și bonuri de teazur aur		
526.752	Argint și diverse monete	665.995	748.447
108.212.966	Biletele Băncii Generale Române stampilate de Stat	—	—
574.349.835	Efecte scontate	2.181.949.987	2.202.181.987
97.023.200	Imprumuturi pe efecte publice		
126.220.200	„ „ „ „ în cont curent		
153.541.901 / 56.518.701 69.701.499	din cari nu s'au ridicat lei	180.460.423	173.238.860
8.042.556	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)	8.042.556	8.042.556
1.600.000.000	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului: Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)		
1.495.676.533	„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)		
1.000.000.000	„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)		
—	„ „ 200 „ (1920 B. P.)		
312.571.021	„ „ 400 „ (9 Apr. 1921)		
399,457.213	„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)		
	„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)	5.282.135.816	5.282.135.816
5.000.000.000	Impr. Stat p. unificare monet. Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)		
354.706.746	Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921)	7.057.059.890	7.057.684.006
51.260.181	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor	94.079.442	95.134.276
11.997.418	Efectele capitalului social	11.997.418	11.997.418
32.562.407	Efectele fondului de rezervă	32.958.207	32.958.207
3.812.002	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.	3.785.322	3.785.322
6.952.191	Imobile	38.521,494	47.853.624
2.147.316	Mobilier și mașini de imprimerie	3.674.910	3.715.366
1.311.133	Cheltueli de Administrațiune	345.946	2.412.922
16.105.311	Conturi curente	148.723.484	146,153.241
899.707.367	Conturi de valori	115.822.419	154.352.607
1.642.734.192	Conturi diverse	352.296.638	372.271.135
17.535.397.152		20.287.644.309	20.369.790.652

PASIV

12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.000
61.786.366	Fond de rezervă	67.350.744	67.350.744
8.142.984	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	20.349.763	20.349.763
11.199.891.484	Bilete de bancă în circulațiune	14.147.162.426	14.209.832.239
11.693.106	Profit și Pierdere	44.000.618	14.000.618
2.461.242	Dobânzi și beneficii diverse	2.880.408	5.583.543
2 241.047.248	Conturi curente și recepise la vedere	1.635.494.560	1.700.590.132
3.998.374.722	Conturi diverse	4.388.408.790	4.340.083.613
17.535.397.152		20.287.644.309	20.369.790.652

	16 Iulie 1921	Efecte și alte valori de restituit	15 Iulie 1922		
	260.507.445	Efecte și alte valori în păstrare	319.772.842		
10.831.056.801	9.495.000.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000	10.767.921.540	10.789.328.690
	1.066.549.356	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	1.305.221.848		
1.218.890.075		Conturi de ordine		2.020.415.646	2.015.664.107
12.049.946.876				12,788.337.186	12.804.992.797

Taxa: { **Scont 6%** / **Dobânda 7%** } 1429

Reclama este sufletul comerțului

SITUAȚIA DIN ITALIA

— O revoluție socială în perspectivă — Ofensiva fasciștilor — O anchetă a ziarului „Le Matin" —

Am publicat în Nr. nostru de ieri, interesantele declarații ale profesorului Toschi, asupra cauzelor cari au determinat apariția fascismului în Italia. Indreptată împotriva socialiștilor, mișcarea fascistă este azi învingătoare și recenta dispariție a marelui ziar socialist „Avanti", precum și închiderea celor mai importante cluburi socialiste italiene, sunt eloquente dovezi.

Totuși, nu se poate nega că așa cum stau azi lucrurile, situația din Italia este pe cale de a lua o gravă întorsătură.

Pe de o parte organizațiunile muncitorești sub influența uoiunii democratice parlamentare și-au strâns rândurile, cari au fost risipite în urma ofensivei fasciste, și sub conducerea socialiștilor colaboraționiști au hotărât ținerea congresului general muncitoresc.

Confederațiunea generală a muncii care până acum era condusă de elemente extremiste, va fi condusă de acum încolo de amicii d-lui Turatti și va acționa din toate puterile contra fasciștilor.

Pe de altă parte fasciștii se prepară din nou de atac contra socialiștilor, pentru a-i împiedeca să se reorganizeze și pentru a lua odată pentru totdeauna frânele guvernului.

Consiliul general național al fasciștilor a fost convocat la Neapole, după care va urma ocuparea Romei, cu scopul de a isgoni guvernul de Facta, și a dizolva actuala Cameră. In fața acestei situațiuni este interesant a înregistra declarațiunile leaderului socialist Modigliani, care timp de aproape 20 ani a fost în fruntea mișcării socialiste italiene, declarațiuni făcute ziarului „Le Matin":

— „Prin violență fasciștii au pus stăpânire pe primării și cooperative, au distrus bunurile socialiste și au izgonit din orașe pe socialiștii militanți. Aceste operațiuni, pentru cari au întrebuințat zeci de mii de oameni și au cheltuit câteva milioane, au fost duse militărește.

Trebue ținut seama că succesul fasciștilor a fost înlesnit prin două fapte: lipsa de rezistență a trupelor statului, cari de multe ori au fost complicii fasciștilor și încapacitatea organizațiunilor uvriere socialiste de a se servi de mijloace indentice cu cele ale adversarilor lor.

— Așa dar zvonul preparării unei revoluții roșii n'a fost serios? întreabă corespodentul lui „Le Matin".

— In 1922 răspunse dl Modigliani o revoluție nu se prepara prin clandestinism, nici individual ca în 1848. Cele câteva arme descoperite ici și colo în cercurile socialiste au fost dovada unui „romantism" individual, nu dovada unei organizațiuni revoluționare care n'a existat nici odată în Italia.

N'a existat nici odată fiindcă mișcarea muncitorească nu poate fi adaptată organizațiunilor secrete de violență.

Nu se poate concepe ca în Rusia ori chiar în alte state moderne să se poată înfăptui în mod deschis o propagandă revoluționară. Din aceste motive fundamentale organizațiunile socialiste italiene n'au putut rezista loviturii fasciștilor.

— Ele n'a comis nici odată acte de violență pe o scară întinsă și mai puțin cu un plan de acțiune bine stabilit.

— Care este opinia dv. asupra fascismului?

— La început răspunse leaderul socialist a fost o revendicare sentimentală pe o bază naționalistă, iar apoi o adevărată răscoală contra puterii organizațiunilor țărănești și contra sistemului contribuțiunilor adoptat de municipalitățile socialiste.

In mod succesiv aceste motive au provocat marea mișcare care a fost ajutată de curentele antisocialiste și anti-muncitorești din Italia.

Adevărul după mine adaugă dl Modigliani, este că frica de o revoluție socială, a făcut să nască în burghezia italiană spiritul combativ de clasă, care a fost cauza principală a divizării claselor socialiste în Italia.

„Am ajuns azi la o luptă politică crâncenă între clase.

— Care este concluzia practică a acestei situațiuni?

Inainte de toate condițiunile de trai vor deveni mai puțin suportabile din cauza agravării crizei economice.

Când această criză va fi trecută peste câțiva ani, vom avea o definiție netedă a partidelor politice.

In primul rând contra partidelor din dreapta cari vor avea superioritate, se vor ridica repede organizațiunile muncitorești cu ajutorul instituțiunilor lor economice și politice cari azi sunt numai o ruină. Aceste instituțiuni vor trebui să sufere schimbări radicale, în sensul că directivele și spiritul sindicatelor trebue să predomine asupra directivelor și organizațiunilor exclusiv politice.

Apropiatul viitor politic al Italiei va consista într'o tentativă a partidelor din dreapta de a pune mâna pe putere. Acestei tentative îi vor rezista organizațiunile muncitorești, având alături de ele partidele democratice și socialiste, fără însă să se lase terorizate de ele".

Citiți pag. 8-a

Mica publicitate

Inchirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la-ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BĂNCI, Fabricanţi, Industriaşi, Comercianţi cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administraţia ziarului Infrăţirea

A apărut în editura Institutului de editură

Cartea Românească

următoarele cărţi:

Pagini Alese No. 83 Din isprăvile lui Păcală P. Dulfu Lei 1

Pagini Alese No. 84 Povestiri De P. Ispirescu. Preţul lei 1

Bibliotece Scriitorilor Români D. Anghel Opere complecte Poezii. Preţul Lei 20.

I. Agârbiceanu In Intuneric Povestiri şi Schiţe. Preţul Lei 20

Boalele venerico-sifilitice (Boale lumeşti-Boale sexuale) de Dr. V. Teodoru. Preţul Lei 15.

Sfârşituri Poveastiri şi icoane din viaţa ţărănească de Mihail Lungeanu. Preţul Lei 16.

Robinson în Ţara Românească Povestire din zilele noastre de Ion Gorun. Preţul Lei 16.

Pagini Alese No. 85, Năluci din vechime de Al. Macedonschi. Preţul Lei 1.

Pagini Alese No. 87, Nuvele de C. Sandu-Aldea. Preţul Lei 1,

Pagina Alese No. 86, Poezii de G. Rotica. Preţul Lei 1.

Biblioteca Minerva No. 16, N. V. Gogol, Taras Bulba, Român din viaţa căzăcească tradus de L. L. Brândza vol. I. Preţul Lei 3.

Biblioteca Minerva No. 21, Ivan Turgheniev povestiri vânătoreşti. Preţul Lei 3.

Biblioteca Minerva No. 19. Din valurile vieţii de I. Slavici Preţul Lei 3.

Bibliotece Minerva No. 17, N. V. Gogol, Taras Bulba Român din viaţa căzăcească tredus de L. L. Brândza vol. II. Preţul Lei 3.

Bibliotece Scriitorilor Români A. Vlahuţă Opera complecte Dreptate. Preţul Lei 15.

Artele frumoase No. 6. Revista Artelor plastice: Arhitectura. Pictura Sculptura şi Arta Decorativă sub patronajul Cercului Ion Mincu. Preţul Lei 6

„Cunoştinţe Folositoare" Seria A. No. 8 Furnicile A. Bădărău. Preţul Lei 2.

„Cunoştinţe Folositiere" Seria A. No. 7. Viaţa Microbilor de Dr. I. Gheorghiu. Preţul Lei 2.

Ilustraţia No. 7. Revistă ilustrată, artistică literară şi stiinţifică. Preţul Lei 20.

De vânzare la principalele librării din ţară.

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Constructiuni de Mori
Atelier de Motoare şi maşinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

MINISTERUL DE FINANŢE

Direcţiunea Contabilităţii Generale a Statului. Comisiunea superioara de lichidarea mărfurilor fostului subsecretariat al refacerii ale Ministerului de Industriei şi Comerţului şi ale Direcţiei C. F. R.
111383/16 August 1922.

Publicaţie.

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că în ziua de 8 Sept. a. c. orele 11 a. m. se va ţine în localul Ministerului de Finanţe. Cabinetul D-lui Director General al Vămilor, o licitaţie publică cu oferte închise şi sigilate pentru vânzarea mărfurilor şi ambatajelor specificate în alăturatul tablou şi pe care Comisiunea le are depozitate în Bucureşti, vama Buc-Intrepozite (Ceagoga).

Aceste mărfuri şi ambalaje se pot vedea în orice zi de lucru de către cei interesaţi la locurile citat.

Ori ce informaţiuni se pot obţine dela Direcţiunea Generală a Vămilor din Ministerul de Finanţe, Comisiunea Superioară de Lichidare.

Licitaţia se va ţine în conformitate cu art. 72—83 din legea contabilităţii.

Ofertanţii vor fi admişi la licitaţie sunt obligaţi a depune o garanţie de 10% la preţ de unde începe licitaţia fie în numerar fie în efecte garantate de Stat.

Acei ce nu depun suma complectă vor fi excluşi dela licitaţie. Supraoferte nu se admit.

Ofertele se va face în bloc pentru toate mărfurile şi ambalajele specificate sau parţial, arătându-se preţul oferit la decare artic 1, precum şi preţul de kgr. categoria ambalajelor sau mărfurilor ce se vând pe greutate.

Vânzarea mărfurilor şi ambalajelor se face loco depozit, aşa cum se găsesc fără nici o obligaţie din partea Ministerului.

In cazul când cantităţile sunt mai mici decât cele arătate prin tabloul de mai jos Ministerul nu răspunde, iar de vor fi plusuri până la 20 la sută cumpărătorul le va lua asupra sa în acelaşi condiţiuni.

Toate taxele către Stat, judeţ şi comună, de ori ce natură privesc pe cumpărător.

Adjudecarea se va face în mod provizoriu asupra ofertei celei mai avantajoase iar vânzarea rămâne a fi definitivă când se va aproba de Minister.

Plata se va face în termen de 10 zile dela data aprobării iar ridicarea mărfurilor şi ambalajelor în termen de 15 zile dela data aprobării ofertelor celei mai avantajoase.

Comisiunea Superioară de Lichidare, Nedescifrabil.
Director General, Nedescifrabil.

TABLOU

de mărfurile şi ambalajele scoase în vânzare depozitul Geagoga

12210	metri ştofă Vacarisas	a lei 131,25	metr.
830	„ „ velour de laine	„ 131,25	„
14800	„ „ Castel Bolognezi cal. I.	„ 126,—	„
42746	„ „ „ „ cal. II.	„ 63,—	„
2440	„ Pizini groasă	„ 168,75	„
364.45	metri Pinzi groasă	„ 82,20	„
358.65	„ ştofă Canada	„ 52,50	„
10.80	„ „ Ratin bleu	„ 98,70	„
444.30	„ „ West-Catanace	„ 26,25	„
107.50	„ „ „ „ preş lat	„ 47,25	„
1583.05	„ „ „ „ „ ingust	„ 36,75	„
250	„ barchet	„ 21,—	„
1400	„ doc	„ 27,30	„
31.20	„ stambă ingustă	„ 18,30	„
10.65	„ creton	„ 13,15	„
71	costume haine Eisenstein	„ 471,50	cost.
4761	„ „ Reissman fără vestă	„ 308,25	„
3061	„ „ „ „ căptuşală	„ 291,90	„
539	„ „ „ pentru copii	„ 43,25	„
4	„ Canada mari avariate	„ 367,50	„
6100	„ „ mici	„ 315,—	„
388	pardesiuri bărbăteşti	„ 393,75	buc.
2018	costume materie mici	„ 157,50	cost.
5	„ „ mari avariate	„ 210,—	„
472	mantouri damă	„ 142,60	„
39	bluze lucrători	„ 65,65	„
98	pantaloni lucrători	„ 47,25	„
1400	perechi ghete damă piele	„ 110,25	per.
180	„ „ „ pânză	„ 50,75	„
160	„ „ „ antilopă	„ 120,25	„
16	„ pantofi de copii	„ 63,—	„
1	„ sandale	„ 78,75	„
957	„ ghete bărbat oox	„ 56,70	„
170	„ „ „ lac	„ 167,50	„
21	„ bocanci desperechiaţi	„ 189,—	„
30	duzini ciorapi bărbat avariate	„ 84,—	duzina
450	„ „ damă „	„ 157,50	„
60	bucăţi pantaloni flanelă persian	„ 28,90	buc.
1261	„ pantaloni bărbat cal. I.	„ 28,90	„
118	„ flanelă bărbat cal. II.	„ 23,65	„
54	„ „ „ cal. II.	„ 23,65	„
1906	„ „ damă	„ 23,65	„

Se scoate în licitaţie în contul lui A. Perlitz:

8203	bucăţi flanelă copii din care se scoate la licitaţie în contul D-lui A. Perlitz 5508 bucăţi.	lei 11,50	buc.
3720	bucăţi pantaloni flanelă damă din care se scoate în licitaţie în contul D-lui A. Perlitz 2053 bucăţi.	a lei 23,65	buc.
13951	bucăţi pantaloni flanelă copii din care se scoate în licitaţie în contul D-lui A. Perlitz 5508 bucăţi.	a lei 13,15	buc.
3720	bucăţi pelerine damă	a lei 43,70	buc.
171	„ fuste damă	„ 33,10	„
1	„ jachetă damă	„ 33.10	„
14140	kgr. lână fire	„ 84,—	kgr.
1381	„ fire de in şi cânepă avarint	„ 63,—	„
54	bucăţi mosorele aţă albă	lei 4,80	moso.
66	„ „ „ colorată	„ 6,30	„
1,9/14	pachete bumbac extra-hard	„ 315,—	pach.
164,3/24	„ „ sacâz	„ 210,—	„
2838	fuse piele niagră	„ 31,50	fusul
382	„ „ galbenă	„ 31,50	„
4269	buuăţi saci de jută avariaţi	„ 8.40	buc.
976	kgr. hârtie colorată	„ 19,95	kgr.
317	bucăţi lăzi goale	„ 31,50	buc.
210	perechi ciorapi copii	„ 12,60	per.
1	pereche ghete damă	„ 231,—	„
1	„ „ copii	„ 84,—	„
164	„ pantofi damă	„ 84,—	„
151	„ galoşi bărbat	„ 105,—	„
21	„ „ damă negri	„ 84,—	„
15	„ „ galbene	„ 57,75	„
35	„ şoşoni bărbat	„ 131,25	„
39	„ jertiere	„ 16,80	„
1	„ pantofi pâslă	„ 49,35	„
7	bucăţi cravate	„ 36,75	buc.
17	perechi mănuşi muşchetare pentru damă	„ 94,50	per.
3	„ „ „ „	„ 85,05	„
1	„ „ piele „ „	„ 52,50	„
50	„ „ bărbat de lână	„ 49,35	„
14	bucăţi gulere duble	„ 9,45	buc.
47	„ „ drepte	„ 8,40	„
13	„ „ moi	„ 7,35	„
231,50	metri stofă Rosteker	„ 68,25	metr.
6	bucăţi flanelă bărbat	„ 75,60	buc,
16,20	metri stofă italiană	„ 100,05	metr.
5	bucăţi cratiţe metal	„ 27,50	buc.
2	„ „ „	„ 23,10	„
3	„ oale de metal	„ 47,25	„
2	„ „ „ „	„ 42,05	„
8	„ şurţuleţe	„ 23,10	„
14	„ „	„ 19,95	„
7	„ „	„ 18,40	„
136	kgr. fidea avariată	„ 6,85	kgr.
19	„ frank cafea alterată	„ 17,35	„
437	„ săpun de rufe	„ 17,85	„
32	bucăţi costume haine Canada preţul se va stabili la licitaţie		
69	„ haine Canada bune	Idem	
50	„ „ „ avariate	Idem	
39	„ veste comandă avariate	Idem	
14	„ haine materie bună	Idem	
12	„ haine Reissman bune	Idem	
20	„ veste Reissman	Idem	
12	şviţere mari avariate	Idem	
1	bucată şviţere mici avariate	Idem	
29	„ pardesiuri bărbăteşti	Idem	
3	„ mantale damă	Idem	
51	perechi ghete piele bărbat	Idem	
51	„ „ „ damă	Idem	
17	„ pantofi damă	Idem	

Fabrica Mare caută

Steno-dactilografa

Română cunoscând şi limba germană sau cea maghiară. 2097

Oferte la ziar sub: circa 2000

Uniunea Comercială S. A.

Centrala: Bucureşti.
Capital fundamental: 25,000.000 Lei.
Filiale: Galaţi, Iaşi, Constanţa, Craiova, Chişineu, Cernăuţi, Timişoara şi
CLUJ, Str. Regina Maria (Deák F.-u.) 32.

Drugi de fier, fier de cercuri, şuruburi, unelte de fier, sape de forme diferite, lopăţi, hârlete, ciocane, coase, cuţi (Anker) de ascuţit coase şi unelte de bătut coase. Totfelul de uleiu (pentru cilindru dela dinamo, vaselină pentru motor etc.). Articole de piele: chewreauri, boxuri, piele de inft, talpă, potcoave, etc. Tot felul de echipamente pentru automobile de persoane şi povoară. Işi oferă magazinul bineasortat: Aromate şi coloniale lac pentru automobile şi trăsuri. 1944

Reclama este sufletul comerţului

Pentru vizitatorii Clujului şi cei din localitate.

Rubrica comercianţilor bine asortaţi care servesc bine şi eftin

Restaurante

Rest. Oraşului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pferschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Droguerii

Viorelia
Parfumerie şi Droguerie
Piaţa Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Luca Niculescu

Missir
Str. Memorandului 11

Barza

Ghete

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcţionarilor

Coafor

Pascu & Co.
Coaforul Teatrului Naţional
Piaţa Unirei 23.

Instalatii

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida
Str. Regina Maria 10.

POLITICA SPANIEI

— Spania calcă pe urmele Italiei —

Se ştie că în toate ocaziunile, în timpul din urmă, politica Italiei, indiferent de guvernul care era la cârmă s'a arătat a fi totdeauna în contrazicere cu a Franţei.

Veleităţile nedreptăţite ale Italiei asupra Tunisului, rivalitatea dintre industria naţională şi cea franceză, protecţia pe care a arătat-o Franţa, Jugoslaviei în chestia oraşului Fiume sunt atâtea cauze, care au minat încetul cu încetul prietenia franco-italiană.

De aceia în toate conferinţele ce au avut loc, Italia s'a arătat totdeuna puţin dispusă să se alieze punctului de vedere francez, împărtăşind soluţiile pe care le propune Anglia, atât în chestiunea politicei pe care trebue s'o urmeze aliaţii faţă de Germaniei învinsă, cât şi faţă de Rusia bolşevică.

Sforţările pe care le-a făcut la Genova diplomaţia italiană pentru reuşita punctului de vedere englez, cât şi întrevederile Schanzer-Lloyd George la Londra n'au ajuns însă la nici un rezultat practic, decât doar la o răceală şi mai mare a raporturi'or franco-italian.

Din nenorocire politica Italiei de astăzi găseşte imitatori şi la alte popoare de neam latin, cum sunt Spaniolii.

Politica filo-germană a cabinetului Guerra, dar mai cu seamă discursul pe care l'a ţinut în lunie Alfons XIII ofiţerilor săi, din garnizoana Las Planas (Barcelona) nu pot decât să neliniştească opinia publică franceză.

Făcând elogiul armatei germane, regele Spaniei nu s'a sfiit să declare:

„Deşi armata germană, după unele informaţiuni n'ar mai exista, totuşi din partea mea, sfătuesc pe ofiţerii unei s'o ia totdeauna ca model.

Preşed. consiliului, Sanchez Guerra a căutat să explice sensul acestor declaraţiuni, care nu puteau decât să umilească pe Francezi, spunând că discursul lui Alfons XIII a fost un act de politică interioară, în legătură cu indisciplina „Juntelor militare de apărare" şi nici de cum un act de politică externă. Regele a vrut să reamintească numai ofiţerilor săi că Germania lui Wilhelm al II-lea deşi învinsă, ofiţerii continuă cea mai strictă disciplină, care ar putea-o lua ca model şi ofiţerii spanioli.

Situaţia internă a Spaniei a ajuns în adevăr de netolerat din cauza dezorganizărei în care a ajuns armata.

Juntele de apărare, numite din Decemvrie 1919, comisiuni informative constituesc acum un fel de sindicate a corpului ofiţeresc spaniol.

Având ca scop la început, combaterea favoritismului în armată, astăzi ele sunt în luptă cu trupele spaniole trimise în Africa, care cu drept cuvânt cer pentru meritele lor recompense şi o avansare mai repede decât a cadrelor sedentare. Aceste conflicte aduc discordia indisciplina şi dezorganizarea.

S'ar putea deci găsi motive cari să scuze cuvintele regelui Alfons XIII. Dar nu trebue să se uite sentimentele germano-file ale ofiţerilor spanioli, rezerva pe care a avut o guvernul spaniol faţă de Franţa şi atitudinea aproape amicală faţă de Germania în timpul războiului.

Submarinele germane au găsit totdeauna o aprovizionare uşoară pe coastele Spaniei. Apoi tot de pe aceste coaste au pornit în zona de influenţă spaniolă din Maroc, muniţii şi bani pentru Abd-el Marek, duşmanul Franţei în Maroc.

Spania a profitat mult în timpul războiului, în detrimentul Franţei atâţând curentul ostil al indigenilor marocani; deasemeni a atras aurul francez în ţară prin vânzarea cu preţuri mari a obiectelor de manufactură, de care Franţa a avut nevoe.

In timpul din urmă, crezând că poate obţine prin constrângere concesiuni în Maroc, nu s'a dat la o parte de a cere plata imediată a împrumuturilor franceze în Spania.

Din cauza speculei pe care o făceau comercianţii spanioli cu valoarea din ce în ce mai urcată a „pesetei", Franţa a căutat să obţie în cele din urmă un tratat comercial care a şi fost semnat la Paris.

Dar adevărata duşmănie a Spaniei faţă de Franţa nu trebue căutată atât în fricţiunile comerciale.

Ea îşi are aceiaşi origine ca şi cea italiană. După cum Italienii au pretenţii teritoriale în Tunis, tot asfel Spaniolii le au pe ale lor în Maroc.

In curând va avea loc la Londra o conferinţă a reprezentanţilor Franţei, Angliei şi Spaniei cu privire la chestiunea Tangerului.

Franţa pretinde că Tangerul e posesiunea sultanului Marocului, ei trebue să rămâie după tratatele anterioare sub regimul şerifian, spre deosebire de zona de influenţe: franceză şi spaniolă.

Sultanul Marocului nu poate admite internaţionalizarea oraşului cel mai important al imperiului său, mai ales că acest fapt ar permite Germanilor să se instaleze ca stăpâni în Maroc, impunându-le ca şi înainte de războiu birouri de poştă funcţionari, consilieri municipali.

Deasemeni Franţa nu poate admite nici ca oraşul şi zona Tangerului să treacă sub protectoratul Spaniei. Aceasta justifică campania violentă a unor ziare spaniole ca „Correspondencia Militar" la adresa Franţei, pe care o acuză de imperialism.

Pentru o ţară ca Spania, care n'a fost în stare să pacifice zona sa de influenţă în Maroc şi care e veşnic sub ameninţarea conflictelor civile, politica de învrajbire pe care o manifestă faţă de vecina sa Franţa, cu siguranţă că nu va avea roade mai bune de cât politica actuală a Italiei.

Speranţa pe care o are acum în concursul Angliei nu e decât o iluzie trecătoare.

Problema muncitorească în Anglia

— Măsurile luate de guvernul englez pentru muncitorii fără lucru — Un milion jumătate de oameni fără pâine —

Scriind în ziarul „Observer" ministrul englez al muncii Dr. Macnamara, indică importanţa problemei lipsei de lucru, care este regiunea devastată a Angliei — creiată în ultimul război. Macnamara spune: „In curs de zece ani înainte de război trade unionurile engleze înregistrau în termen mediu 4,7 procente din membrii lor neîntrebuinţaţi. Cea mai grea depresiune în aceşti zece ani a fost resimţită în 1908, când procentul s'a urcat la 7,8. Chiar imediat înainte de a izbucni războiul, cifra celor fără de lucru era 2,8 procente. Războiul a adus la decadenţă întregul mecanism al industriei şi comerţului internaţional. Cifrele trade-unionurile noastre în timpul celor doi ani din urmă sunt o crudă chezăşie a falimentului complet suferit din 1914 la 1918. Punctul culminat a fost atins în lunie anul trecut, cu un procent de 23,1 a celor fără lucru. De atunci încoace, a fost însă anevoioasă îmbunătăţirea cu rezultatul că procentul de azi este de 14,6. Această cifră este aproape de două ori atât de mare ca cifra cea mai rea din cei zece ani dinainten războiului.

Ministrul este de părere că aceste cifre se vor îmbunătăţi din săptămână în săptămână, de şi nu tocmai prea simţitor. Nu crede că numărul celor fără lucru va scădea mai jos de 1.200.000 în anul acesta.

Ar putea chiar să se urce. Şi nu trebuie să uităm, adaugă dânsul, că aceasta este cea de a treia iarnă care succede în felul acesta. De aceea, opresiunea ei va fi şi mai acută.

Macnamara urmează arătând ceeace a făcut guvernul spre a ajutora această incomparabilă lipsă de lucru şi ceeace îşi propune de a mai face spre a întimpina dificultăţile iernei viitoare.

1. Guvernul şi municipalităţile au destinat între 40 şi 50 milioane lire sterline pentru operele de ajutor publice. Un alt ajutor de acest fel este anticipat.

2. In vedere de a reînvia industria, guvernul a aprobat credite comerciale până la un total de 16 1/4 milioane litere sterline. Acest plan care va fi terminat luna viitoare, va continua mai departe.

3. Guvernul a hotărât toamna trecută de a aproba împrumutul până la 25 milioane, pentru executarea de către societăţi private a întreprinderilor cari sunt calculate de a absorbi lipsa de lucru. Printre multiplele sale străduinţe, a aprobat deja împrumuturi, cari se urcă la 17 milioane pentru atari întreprinderi, precum electrificarea căilor ferate şi clădirea docurilor. S'a propus de a urca maximul capitalului asupra cărui guvernul vrea să aprobe împrumuturi dela 25 milioane la 50 milioane.

4. In cursul crizei nu mai puţin de 60 milioane au fost plătite de către preşedinţii asociaţiunilor celor bolnavi, infirmi, bătrâni şi lipsiţi de mijloace. De curând 90 milioane au fost achitate de către asigurările împotriva lipsei de lucru, dintre cari 3/4 au fost datorite patronilor, iar ministerul declară: „Niciodată mai înainte în istoria acestei ţări, sau pe cât ştiu în oricare altă ţară nu s'au pus la cale planuri mai sistematice şi departe mergătoare pentru alinarea suferinţelor emanate din lipsa de lucru".

Cetiti „Infrăţirea"

Tipărit cu maşina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj, „Cosinzeana".

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIATIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 596 — Opt pagini 1 LEU Opt pagini — Sâmbătă 26 August 1922

Infrățirea

Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU [...] No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI CO[...]
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Director: D. TOMESCU — Telefon: [RED]ACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — 180 LEI
„ 6 LUNI — 90 „
„ 3 „ — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

O privire asupra situației politice

IV.

— Capacitatea de a guverna a partidelor din opoziție —

Partidul național

Ce a fost înainte de Unire acest partid, se știe. El se confunda atunci cu însăși nația românească din Ardeal organizată pentru o continuă și dârză rezistență înpotriva opresiunii maghiare. Faptele mari ale nației erau în mod firesc și faptele partidului național și fiecare faptă a partidului era dela sine și o faptă a națiunii. Partid și nație erau atunci un singur suflet și o singură voință, și nimeni nu putea vorbi despre un merit al partidului național în care să nu găsim exprimate însăși virtuțile neamului românesc din Ardeal.

După înfăptuirea unirii însă, încetând lupta înpotriva stăpânirii maghiare, a încetat și singura necesitate care dăduse naștere partidului național. Nația românească din Ardeal s'a confundat în marea ființă a neamului întregit, și partidul național nu avea altceva de făcut decât să urmeze nația cu care până aci făcuse un singur trup. Totuși conducătorii partidului național, amețiți de puterea care li s'a dat pe vremea Consiliului Dirigent, au crezut că pot să ducă partidul și mai departe, fără să-și dea seama că rostul firesc al partidului național încetase de mult și că partidul național ieșit din Consiliul Dirigent numai era tot una cu vechiul partid național. Noul partid național era o ceată de arivişti care nu mai avea la spatele ei sufletul și conștiința neamului românesc din Ardeal și care, despărțită de nație, urmărea totuși stăpânirea Ardealului speculând actul istoric dela Alba-Iulia.

Și încercând cea ce nu se mai poate, era fatal ca partidul național să meargă din greșală în greșală.

Prima greșală mare a fost aceia că, după înfăptuirea unirii, conducătorii partidului național n'au înțeles că necesitatea de consolidare a noului stat român refuză existența unui partid regional.

Din această greșală au izvorît toate celelalte greșeli care au adus partidul național în situația nenorocită de azi. Căci neputând veni singur la putere și dorind totuși să puie mâna pe guvern, partidul național, ca partid regional, e silit totdeauna să fie în funcție de alte partide și să încheie alianțe care-l târăsc dintr'o extremă într'alta.

El nu mai poate avea o concepție și un program pe care să le respecte până la capăt. Nevoit să trăiască din alianțe, partidul național e supus mereu la cele mai rușinoase concesii și tranzacții politice.

Din pricina neputinței la care-l condamnă regionalismul, partidul național a trebuit să accepte până și alianțe care-l împing în acțiuni de-a dreptul antinaționale.

Căci nu este greu de observat că pe zi ce trece partidul național umblă tot mai mult să-și caute un punct de sprijin în mijlocul minorităților, uitând că opinia publică românească, singura care poate hotărî rostul și utilitatea unui partid, este formată azi numai din masa celor 14 milioane de români.

In desperarea și orbirea lor, conducătorii partidului național, cred că vor putea duce azi, în cuprinsul României Mari, și politica altor interese decât cele românești, sperând să ajungă astfel acolo unde propriile lor puteri știu că nu pot să mai ajungă.

Dar cu această politică, oricât ar căuta s'o poleiască cu gloria faptelor din trecut, partidul național nu poate fi un partid de guvernământ.

Partidul care a început lupta de clasă, partidul care nu evită campaniile antidinastice, partidul care nu se sfiește să lingușească revendicările primejdioase ale minorităților, — un asemenea partid — s'a eliminat de mult din rândul forțelor politice chemate să conlucreze la consolidarea României Mari.

El poate să încheie tot felul de alianțe, dar niciodată nu va găsi alături de el pe adevărații oameni de stat.

Evoluția comunismului

Experiența economică și socială bolșevică va avea fără îndoială o mare influență, asupra viitorului popoarelor și a operei lor de reorganizare. Ea a dat putința să se controleze contactul marxismului cu viața.

Ancheta care e posibilă s'o facem astăzi, chiar de la distanță, asupra realizărilor sovietiste e cu atât mai interesantă, cu cât doctrinarul comunismului, Lenin, nu se sfiește să mărturisească în fața lumei întregi, erorile care le-a comis comunismul.

Cu tot disprețul ce-l au pentru statele „capitaliste", în cele din urmă, conducătorii bolșevici au acceptat să stea de vorbă cu reprezentanții lor și atitudinea lor la conferința de la Genova nu se împacă de loc cu intransigența principiilor fundamentale ale comunismului.

In experiența sa, Lenin trecând brusc de la metodele despotice ale capitalismului la improvizațiile îndrăznețe ale unei societăți cu totul noui, se vede silit să mărturisească în cele din urmă, că individul ca și organizația socială nu poate să adopte principiul salturilor bruște.

Lenin proclamă astăzi necesitatea unei tranzițiuni. Prin discursul său ținut la Congresul comunist cât și prin un articol recent publicat în „Labour Monthly", organul partidului travaillist englez, Lenin se declară partizanul unei faze de capitalism de stat, prin care să se ajungă apoi la comunismul integral.

„Capitalismul de Stat — scrie Lenin — este incomparabil superior sistemului economic actual al Rusiei."

Apoi Lenin demonstrează că socialismul nu e decât o moștenire logică a monopolurilor etatiste.

Așteptând restabilirea micei industrii, Lenin se arată partizanul alianței Sovietelor cu capitalismul internațional.

Reaua recoltă a demonstrat insuficiența impozitului în natură, această lacună poate fi acoperită numai prin schimbul comercial și Lenin se vede obligat să recunoască utilitatea întrebuințărei monedei.

Evoluția catastrofală a Rusiei a ajuns la o stare de maturitate completă; războiul și revoluția au acumulat prea multe ruini, ca miracolul unei renașteri să mai fie posibil. Patru ani de comunism n'au făcut decât să înrăutățească situația.

Dintre toți conducătorii bolșevici — singur Lenin, observator atent, a înțeles că trăsăturile fundamentale ale psichologiei și acțiunei omenești libertatea, care face pe individ să-și revendice independența și interesul, care e mobilul actelor sale, trebue să fie într'o strânsă legătură.

Lenin e astăzi din ce în ce mai mult atras către formele occidentale ale democrației parlamentare.

El a recunoscut țăranului producător, valoarea lui socială și înțelege că pentru a-i stimula sforțarea, trebue să-i acorde maximum de libertate individuală.

De unde și necesitatea de a se creia o nouă atmosferă comerțului liber, unde țăranul își va valorifică produsele sale contra unor produse de valoare analoagă sau contra unei monede ce va avea la bază un credit solid.

Experiența bolșevică deși n'a putut evita Rusiei o dureroasă tragedie, totuși poate fi de folos în viitor lumei, dacă ajunge la concluzii favorabile democrației, respectând proprietatea individului și justiția socială.

—Ax.—

Viața culturală în Italia

— De vorbă cu profesorul dela Academia din Bologna, dl dr. Umberto Toschi —

In afară de chestiunea politică, a fascismului asupra căruia am stăruit ieri, am ținut să aflăm dela vizitatorul Toschi, care e actuala situație culturală din Italia, curentele în învățământ, în literatură etc., care nefiind în cea mai mare parte cunoscute cititorului român, sunt negreșit de interes.

Antifuturismul

Vorbindu-ne de curentele din literatura actuală a Italiei, profesorul Toschi ni-a lămurit, că futurismul nu mai are în Italia trecerea pe care au avut-o. A fost viguros înainte de răsboi și și-a menținut interesul până bine de curând. Acum este mai mult un foc bengal, o aparență. Literatura serioasă s'a dat de partea clasiciștilor. Un grup serios de tineri, încregimentați în jurul organului „La Ronda" a declarat răsboi tendințelor extremiste nouă și propagă întoarcerea la vechile forme, la strictețea gramaticală și a vocobularului. Gruparea este foarte serioasă și foarte mult spri[...] [...] adevărat curent.

De pe urma futurismului rămâne totuși ceva. Curentul lui Marinetti a dat limbii expresivitate, rapiditate și a contribuit ca să ridice versul liber la nivelul dreptului unei cetățenii.

Incolo, celelalte curente sunt mai puțin influente. Singure aceste două lase urme: futurismul pe ducă și neoclasicismul genios.

Stiința politică

Ca în toate țările și în Italia studiul politicei a luat după răsboi un avânt nebănuit. Aproape în fiecare oraș partidele politice au cluburi, cercuri de studii, ale căror conferințe sunt ascultate nu numai de partizanii politici. Mai cu seamă însă în orașele mari cercurile acestea de studii desfășoară o activitate uriașă, care contribue paralel cu școala la deșteptarea maselor.

Importanța ce să dă în Italia sociologiei acesteia o denotă însă mai cu seamă faptul, că ziarele italiene aproape toate consacră pagina a treia (aproape toate apar în șase pagini) științelor sociologice.

Analfabetismul. Universitățile populare.

Caracteristic, Italia care are un număr atât de considerabil de școli de toate categoriile (21 universități, o universitate confesională, a catolicilor, la Milano, cu multă reputație, și două universități comerciale, în plus o sumedenie de școli secundare și un număr considerabil de școli primare), are totuși un număr mare de analfabeți. Profesorul Toschi mi-a precizat procentul. L-am văzut că rămâne pe gânduri. M'a rugat să nu amintesc despre procentul acesta de 46 la sută, pe care totuși l-am destăinuit, pentruca cetitorul să aibă o idee complectă despre stările din Italia. Profesorul italian s'a rușinat la gândul, că au atâția analfabeți.

Pentruca acest considerabil procent să nu mire și pe alții, dl Toschi ni-a dat imediat explicația: în privința culturală Italia e împărțită în două: cea nordică și cea meridională, dela Roma în jos. Prima e foarte cultă. Italia meridională a rămas în urmă. Stăpânirea napolitană, burbonă a ținut-o în neștiință, pentru ca s'o poată mai lesne guverna.

Dar nu numărul acesta importă. Importă mișcarea serioasă ce s'a pornit contra analfabetismului. Există în Italia un institut: „L'Ente nazionale contro l'analfabetismo", care începuse încă înainte de răsboi o operă prodigioasă. Activitatea i-a fost paralizată în decursul răsboiului. De patru ani încoace însă opera ce o face este cu adevărat demnă de admirație.

La opera aceasta se adaugă aceea a universităților populare. De acestea sunt în fiecare oraș, chiar și în cele mai mici, a căror populație e de abia 10 mii de oameni. Cele mai multe sunt în Italia nordică. Ele țin cursuri de toate speciile: teoretice, practice și sunt neînchipuit de frecventate. Taxa ce se plătește [...] pănă la pa[...] lire pe lună.

Școlile secundare

Nu ne-a interesat numărul liceelor sau al altor școli secundare italiene. Numărul lor îl știam considerabil, chiar pentru o țară atât de înaintată cum e Italia. Ne-au interesat însă reformele din învățământ. Cititorii noștri au aflat, că aproape pretutindeni s'a pornit după război un curent împotriva limbilor clasice. Ori, în Italia lumea a rămas aceeași adoratoare a clasicismului. Limbii latine și celei elene i-se dă importanța ce i-se cuvine: prima se învață în toate opt clasele liceale, ior limba elenă în ultimelele cinci (ultimele două inferioare și în clasele superioare care sunt trei.) Vr'un curent împotriva acestor studii nu s'a pornit și nici nu promite să se pornească. A început apoi să se dea nemăsurată considerațiune istoriei, mai cu seamă celei naționale.

In aceeași ordine de idei profesorul Toschi ni-a vorbit despre reforma privitoare la examene în școlile statului. Până acum nu se putea da examen în particulor la un liceu de stat, dacă erai la unul particular. Pentru reformarea acestui sistem s'au depus trei proecte: al lui B. Croce, unul al lui Curbino și al treilea al lui Anile, actualul ministru al învățământului. Proectul acesta din urmă va fi discutat în viitoarea sesiune parlamentară.

Relațiunile acestea distinsul vizitator, care s'a înapoiat ieri în Italia, le-a isprăvit exprimându-și încrederea, că de azi înainte poporul nostru și poporul italian, atât de asemănătoare ca limbă, expresiune, fizie, inițiativă etc., se vor cunoaște mai bine. Dsa ne-a asigurat, că întors în patria sa, va face conoscută România prin publicațiuni în ziarele de acolo, contribuind la o cât mai întinsă colaborare a Italiei cu România.

Mişcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Stilurile fiziologice

După celebra formulă a lui Buffon „le style c'est l'homme", cea mai mare parte din critici, mai ales dela Saint-Beuve încoace au recunoscut că, stilul unui scriitor este în mare parte determinat de fiziologia lui. Bineînţeles că de această doctrină s'a abuzat prea mult, căci după unii critici prea simplişti, Salambo şi Madame Bovary nu sunt decât produse ale epilepsiei, iar Edgar Poe, n'ar fi fost decât un mediocru poet dacă n'ar fi posedat viţiul beţiei.

Fără a cădea în această greşală un critic francez, Charles Chassé publică de curând un lung şi documentat studiu în „La grande revue"*) în care se ocupă de stilurile fiziologice ale scriitorilor francezi din sec. XIX.

Autorul a ales pe scriitorii sec. XIX. fiindcă temperamentele şi maladiile scriitorilor din acest secol sunt mai bine cunoscute decât ale celorlalţi din secolele anterioare. Apoi deabia în sec. XIX, scriitorii pot să-şi permită luxul de a vorbi liber în scrierile lor.

Totuşi chiar din sec. XVI. găsim în Montaigne gusturile şi mirosurile, pe care le preferă, Rabelais cunoaşte audiţia colorată. In secolul al XVII-lea simţurile sunt excluse aproape cu totul din literatură. S'ar putea totuşi cita Paşcal în „Les Pensées", unele pasagii din La Fontaine, Boileau.

In genere însă scrierile din acest secol cuprind comparaţii, scoase prevenind din mitologie În secolul al XVIII-lea. Voltaire are fraza concisă, intelectuală, dar sensualul Rousseau scoate la iveală importanţa temperamentului particular al scriitorului Bernardin de St. Pierre, fixează în scrierile lui jocurile subtile ale luminei solare, Diderot introduce viaţa înfrigurată a conversaţiei; Rousseau este însă acea care în Confesiunile sale, face să tresalte măreţia sunetului şi a coloarei.

Nu lipsesc nici amintirile olfactive şi tactile; dar nu toate scrierile lui Rousseau sunt scrise la fel; în celelalte are fraze şi tonul scriitorilor din sec. XVIII lea.

•

In sec. XIX. găsim şi scriitori, care rămân credincioşi obiceiurilor marilor clasici, pătrând limba lor ascetică şi translucidă, simţurile sunt însă din ce în ce mai mult îmbrăţişate.

La aceştia ca şi la Racine sensaţiile auditive rămân totdeauna sub controlul gândirei, ei sunt sensibili numai la armonia cuvintelor, iar frumuseţea vizuală a evitată ca şi la ca ici: Odată cur omanticii se revarsă un val de lumină în scrieri — unii exprimă mai ales senzaţiile lor vizuale, alţii pe cele auditive etc. — după constituţia lor fiziologică. Nu trebue însă înţeles că un poet mare nu poate fi în acelaşi timp şi vizual şi auditiv.

I. Auditivii. Aproape toţi scriitorii sunt conduşi de ureche. chiar acei care sunt consideraţi ca cei mai extraordinari vizuali. Numai fraţii Goncurt au fost tiranizaţi aşa de mult de simţul vederei că au dispreţuit cu totul cadenţa în scrierile lor. Un scriitor bun se cunoaşte după armonia limbei lui. Cum a remarcat Jean Psichari într'un articol din Gaulois 1920, chiar în proză versurile apar în mod spontan, există o lege a ritmului astfel în sec. XVIII, proza e încrustată de octosilabe, pe când în al XIX frazele sunt prezentate sub aspectul de alexandrin.

Unul din auditivii cei mai de seamă ai secolului al XIX-lea, a fost Gustave Flaubert. Ca toţi marii romantici ai epocei: Hugo Gautier, Balzac — Flaubert a fost un sanguin. Se lăuda că are sânge de pirat în vine şi era de o senzualitate aproape sălbatică. A renunţat însă la orice acţiune din cauza epilepsiei — ducând o viaţă aproape paradoxală. Dacă Flaubert şi-ar fi putut păstra libertatea de acţiune, fără îndoială că ar fi reinviat stilul lui Rabelais în un Pantagruel al sc. XIX-lea, care ar fi umbrit pe toţi bons-hommii din M-me Bovary şi umbrele istorice din Salammbo.

In opera sa se găsesc şi multe detalii vizuale, capul său este un aparat de fotografie — zice Taine — mirosul de cafea îl impresionează, producându-i halucinaţiile unei caravane în mers dar oricât de vii sunt aceste senzaţii, dominaţia sonorităţei domină pretutindeni.

De aici vine soliditatea formei flaubertiane, care e tot aşa de perfectă ca şi un desen de Ingres. Flaubert făcea totdeauna observaţii lui Mérimée — spune Zola — asupra cacofoniei întâlnirilor de silabe, a punctuaţiei nelogice. Pentru el scrisul, care [illegible] contact cu vorba, se ofileşte ca şi o plantă fără apă.

Propoziţia, adverbul n'au în frazele sale aproape totdeauna decât o valoare ritmică, singurele legi care-l preocupă în stilul său sunt legile armoniei.

Alphonse Daudet. La Daudet febrilitatea organizmului a transmis frazei şi o nuanţă vizuală, dar nu trebue să ignorăm că Daudet a fost miop şi că sub privirea miopilor, obiectele vibrează şi se sfărâmă în molecule mişcătoare, ca şi lumina împrăştiată sub ochii pictorului impresionist. Fraza lui e pâlpâitoare, îţi dă aspectul filmului de cinematograf, dar după propria sa mărturisire era mai mult un auditiv decât un vizual. Contrariul ar fi fost şi surprinzător, căci ca şi majoritatea meridionalilor îi plăcea vorba şi spiritul.

Daudet avea obiceiul să-şi povestească lucrările, înainte de a le scrie, ei e muzicant în suflet, povestirile lui sunt vorbite. Cum am spus era de altfel şi foarte miop şi la sfârşitul vieţei ajunsese aproape orb. Daudet detestă proza complicată a decadenţilor, numind'o „proza surzilor".

Pierre Loti.

Majoritatea cititorilor îl consideră pe Loti ca vizual. Critici însemnaţi chiar sunt de această părere.

„Comme cet homme-là a vécu per les yeux!" scrie Fagnet. Totuşi Loti e într'o egală măsură şi auditiv, în cuvintele sale găsim o sonoritate generală, care-i permite să-şi exprime sufletul.

Violonist şi pianist în tinereţe găsim pe Loti în „Le Roman d'un Enfant", povestind viziunile, pe care i-le produce o bucată de violină. Citită cu voce tare fraza sa mângâe ca un sunet de violină zice Bordeaux. Arta lui de a descrie peisagiile e mai mult a unui muzicant descriptiv, decât a unui pictor.

Maurice Barrés mult mai puţin complicat decât Loti nu e aproape de loc vizual, „Il pense en musicien" zice Jacques Boulenger. Propriu zis el nu descrie peisagiile din Lorena, ci caută să extragă din ele mai mult un fel de imn.

Sforţarea sa e de a da fiecărei fraze, fiecărui capital o unitate muzicală.

II. Vizualii. Autorul trece cu vederea vizuali ca Leconte de Lisle, Banville, Jules Renard pentru a se opri la Victor Hugo.

Armonia versului şi varietatea ritmului arată că Hugo nu dispreţuia simţul auzului, dar vederea la el domina toate celelalte simţuri. O caracteristică a romanticilor e vigoarea puţin comună celorlalţi scriitori, care se continuă până la vârstă foarte înaintată. Hugo e unul din cei mai bine înzestraţi în această privinţă şi din toate organele cel mai privilegiat l-a fost ochiul — în comparaţie cu văzul, auzul i-a fost foarte puţin desvoltat.

Nici un poet n'a fost aşa de puţin muzicant, prietenii săi afirmau, că Hugo n'a putut niciodată să cânte o notă justă. Sunetele la el sunt percepute sub o formă vizuală, caracteristic e astfel pasajul asupra clopotelor din Notre Dame de Paris.

Colorile cari predomină în versurile lui sunt negrul şi albul.

1. Hugo nu compunea decât scriind, el voia să vadă versurile.

2. Absenţa de gradaţiuni în desenurile lui Hugo, face ca ele să pară mai aproape de sculptură, decât de pictură. Ochiul său într'un spectacol vede mai mult relieful şi din acest relief, cum scrie însuşi el — formează „forma optică a gândirei". Către bătrâneţe Hugo nu distingea în jocurile de lumină, decât o imensă pâlpâire, liniile dimpotrivă se detaşau cu mai multă uşurinţă, aproape arhitectural.

Chateaubriand Hugo a fost un posedat al văzului, el i-a fost o glorioasă victimă — mergând până la deformarea realităţei. Chateaubrind e deasemeni un vizual, dar ochiul său e cu totul diferit de al lui Hugo.

Temperament nervos, prins în flagrant delict de minciună mythoman, sensual, pervers până la satanism, cu gusturi incestnoase, conversiunea la creştinism a fost mai mult o criză de nervi — decât o criză sufletească.

Totul pare anormal la el: egoismul exasperat, lipsa de voinţă, plictiseala. Identificându-se în René el reprezintă timpul, „omului steril"; René e dealtfel tipul cel mai puţin sănătos din toată literatura franceză.

Iată deci un scriitor, care nu e nici psicholog, nici gânditor dar care totuşi e destul de apreciat căci deşi urăşte oamenii, are o senzaţie foarte puternică şi excelează în arta de a o exprima, când zugrăveşte natura.

Calină, fraza sa are uneori voluptatea „le gout de chair" cum zice Charles Maurras, proza lui are inflexiunile poeziei — par că ar fi immuri cântate înaintea idolilor hinduşi, în marile sărbători ale senzualităţei.

Pentru a evoca parfumurile, Chateaubriand întrebuinţează termeni vagi; zgomotele au la el mai mult o valoare negativă, servindu-i pentru a creia naţiunea tăcerii.

Sunetele ca şi parfumurile nu sunt decât un material subtil în arta lui, pentru ca spectacolul să fie proiectat cu o mai mare intensitate.

Chateaubriand spre deosebire de Hugo, disecă peisajul cu siguranţa unui critic de artă, studiind cu lupa tabloul unui maestru. Descrierile lui sunt aşa de juste că îţi dă impresia că ar cunoaşte technica picturei, Chateaubriand are chiar superioritate asupra pictorilor pentrucă poate descrie un joc de lumină, transformările nuanţelor lui chiar când acesta e mobil la orizont. Detaliile technice pe care la dă în Voyage au Mont Blanc, te face să crezi că a fost profesor la o Academie de Arte frumoase.

Deci ca şi pentru Hugo, ochiul la Chateaubriand e un tiran inexorabil — spre deosebire de Hugo însă ochiul său e mai instruit, de o luciditate cât se poate de precisă.

Ay.

---

*) Oct., Nov., Dec. 1921., Ian., Febr. Martie 1922.

Progres Naţional

— Bibliotecile populare —

De un timp încoace auzim mereu vorbindu-să despre bibliotecile populare. La Tg. Mureşului se distribue 125 biblioteci rurale pentru toate comunele din judeţ. Inainte cu câtva timp s'a făcut acelaş lucru la Sighişoara, în prezenţa A. S. R. Principelui Carol, pentru comunele aparţinătoare judeţului Târnava mare. S'a uitat însă cum se uită de obicei la noi, că „Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român" din Sibiu a făcut şi face de zeci de ani acelaş lucru. Ea posedă până acum aproape 3000 biblioteci rurale, care funcţionează în baza statutelor şi regulamentelor proprii. „Asociaţiunea" e incontestabil cea mai serioasă şi puternică organizaţiune culturală ce avem, aşa încât ea nu poate fi ignorată mai ales când e vorba de o operă culturală în Ardeal. De acea aflăm că s'a procedat foarte bine atât în judeţul Târnava mare, cât şi în judeţul Mureş-Turda, punându-se noulle biblioteci sub egita şi administrarea „Asociaţiunii".

E un act de recunoştinţă naţională faţă de editoria culturală românească a lui A. Şaguna, T. Cipariu şi Gh. Bariţiu, care este „Asociaţiunea." Biblioteca poporală a Asociaţiunei", din care au apărut până acum peste 100 numere avea zeci de mii de abonaţi mai ales între ţărani. Astăzi numărul abonaţilor a scăzut din pricina scumpetei de hârtie şi tipar. „Asociaţiunea" vrea însă să-şi recâştige terenul pierdut din cauza răsboiului, creindu-şi mijloace materiale noui prin organizarea unei mari loterii culturale încuviinţată de guvern.

De aceea e datoria tuturor patrioţilor adevăraţi şi oamenilor de bine să acorde sprijinul lor acestei societăţi, înscriindu-se între membrii ei şi cumpărând bilete de la loterie. Biletele sunt de vânzare la toate băncile, direcţiunile şcolare, administraţii de plasă etc...

Educaţia noui generaţii

—Exemplele altor neamuri—

Este edificator să cunoaştem sub toate aspectele ei lupta ce se duce peste Atlantic împotriva relelor care ataçă morala cetăţenească. Aflasem până acum, că vestitele case de filme din Statele-Unite, care formează Europei groaza de filmuri cu bandiţi etc., nu pot furniza pentru cinematografele americane decât filmuri cenzurate, cinstite. Şi-am mai aflat despre propaganda împotriva decolteului, a braţelor goale şi a ciorapilor prea transparenţi, am aflat despre toată aceea propagandă, care are ca obiectiv moralitatea mai cu seamă a sexului slab.

Ştirea pe care o înregistrăm de data aceasta e mai serioasă. Editorii americani, mână în mână cu scriitorii de seamă, au format o comisiune, care va impune tuturor editurilor censurarea romanelor erotice, ne mai vorbind despre romanele şi novelele de aventuri de detectivi.

Atât ne spune ştirea din New-York. Să trecem peste ea cu una cu două, nu putem, când cunoaştem ravagiile ce le face la noi această lectură. Vitrinele de la noi sunt tixite de novele şi romane banditeşti, de lucrări în care erotismul cel mai deşănţat este speculat.

Atâţi Vasile Pop, Nora, etc., câţi avem noi, n'a avut poate nici o ţară, după cum nici o ţară din lume n'a avut editori mai ucigaşi ai tinerimii de cât cei mai mulţi dintre editorii de la noi.

Pentruca să nu trecem cu atâta uşurinţă peste chestiunea aceasta a educaţiei tineretului, fie-ne permis încă un exemplu: In şcolile germane se ordonă tineretului să strângă volumele de senzaţie, de detectivi, ultra-erotice, etc. şi pentru fiecare volum predat profesorului se dă elevului o carte bună.

Cărţile de sensaţie adunate astfel de către elevi sunt arse cu pompă: închipuiţi-vă un rug, pe care arde această crimă a civilizaţiei moderne, romanele acestea, în grămadă de 10—15 mii exemplare. Mărturisesc, că n'am văzut ceva mai frumos, decât fotografia unei astfel de arderi, luată într'un oraş din Germania.

Şi-acum încă ceva, din Bulgaria, ţara barbară, cum ne place s'o calificăm. In această ţară guvernul a legiferat prin constituţie ortografia şi a adus sancţiuni negrăit de aspre pentru delicvenţi.

Parlamentului român eu i-aş propune să aducă o lege împotriva acestei năpaste căzută pe capetele tinerilor noştrii: împotriva cinematografului banditesc şi a romanului sensaţional.

Ar aduce o operă de adevărat interes naţional, — ni-ar salva viitorul neamului.

I. T.

Pogszá

Partidul liberal în Ardeal

INTRUNIREA DIN TG. MUREȘ

Insuflețirea populației — Cuvântările dlor Simion Mândrescu, Protopop Duma și R. Cosmin

In dimineața zilei de 20 August, duminecă a avut loc în orașul nostru, în sala mare a Prefecturei, o frumoasă întrunire a partidului național-liberal. D-l profesor universitar Simeon Mândrescu a avut fericite idee de a chema pe sătenii din satele plăișilor Murășul de Sus, Murășul de Jos, Band și Miercurea-Miraj, pentru ca aceștia să-și poată spune singuri nevoile și dorințele lor. Chemarea d-lui profesor a găsit un ecou puternic, căci înainte chiar de ora fixată, sala era aproape plină.

Delegați de prin toate satele, români și unguri, cu același încredere așteptau cuvântul aleșilor județului. Incurând sosește și d-l profesor Mândrescu și o tăcere adâncă se face. Toți îl cunosc pe el, fiul județului, fiu de țăran ridicat din mijlocul lor prin o viață întreagă de muncă și cinste.

Domniasa e însoțit de S. S. Protopopul de Reghin și senator Duma, de noul prefect d-l Popovici, de d-l Radu Cosmin, scriitorul și poetul atât de cunoscut și apreciat, de profesorul secundar Dupont și de alți fruntași ai partidului S. S. Protopopul Rusu din localitate, senator, fiind reținut de slujba religioasă la biserică, prezidează S. S. Protopopul Duma, cu figura sa plină de sănătate și voe bună. D-sa în câteva cuvinte inimoase ca în totdeauna, arată celor adunați, că parlamentării, aleși județului, vin în mijlocul poporului ca să arate cea a înfăptuit guvernul și partidul liberal, ce se va mai face încurând și în același timp vin și să asculte plângerile îndreptățite pentru a se putea împlini lipsurile sau îndreptă greșelile. Dă cuvântul președintelui organizației liberale a județului Mureș-Turda, D-lui deputat, profesor universitar Mândrescu, care vorbește pe larg de chestiunile mari ale vremurilor de azi.

Arată ce a găsit partidul liberal, când a venit la cârma țării, dezordine pretutindeni, jaf în visteria țării

Sub guvernarea trecută, nu știa nici ministrul ce se petrece în ministerul său, necum guvernul. Bonurile de tezaur emise de toți și la toate ocaziile, nimeni nu le mai știa numărul. Proecte de impozite, măestre pe hârtie, dar care nu se puteau aplica. Fericirea partidului liberal a fost de a avea pe ministrul de finanțe cerut de aceste vremuri grele.

Acest ministru, d-l Vintilă Brătianu, adevărat ce nu face vorbă multă, dar numai în câteva luni, s'au simțit efectele gospodăriei sale. Și această fără măsuri revoluționare, numai cu economii, cu cruțarea banului statului, numai cu chibzuință la cheltueli deocamdată.

S'a gândit înainte de toate să vedea creditul țărei în străinătate, căci ajunsesem ca în Anglia să fie peste tot afișe, în care stă scris „feriți-vă de afaceri cu România". S'a făcut socoteala bonurilor de tezaur. Deși erau miliarde, deși abuzurile erau vădite, totuși guvernul liberal a vrut ca semnătura României să fie onorată și le-a acceptat pe toate. S'a întocmit un buget, primul buget de după război, ca să se știe, care ni sânt veniturile și care cheltuelile. Și pentru prima oară s'a putut realiza excedente lunare, care sânt întrebuințate la plata datoriilor și vor fi acum întrebuințate la sporirea lefurilor funcționarilor. Guvernul cunoaște suferințele funcționarilor și ale ofițerilor și ministrul de finanțe, cu durere a trebuit să strângă băerile pungei, dar îndată ce aceasta s'a umplut cât de puțin, va veni chiar în toamnă ca să ușureze viața acelora, care s'au jertfit atâta timp, respingând îndemnurile de anarhie, așteptând cu încredere în guvern și cu înțelegere de greutățile patriei.

S'a pășit în acelaș timp la înfăptuirea reformei agrare și s'a dat și se dă mereu pământ țăranilor. Și este de râs și de hulă când viu la voi, oameni cari să vă spue că guvernul vă va lua pământul, când voi vedeți cu ochii voștri cum vi se împarte și chiar miniștrii țărei vin între voi să ia și ei parte la aceste frumoase sărbători. Guvernul se gândește mult și la școli, să vă dea lumină, căci acolo unde se înființează o școală dispare o pușcărie. Ne trebue școli multe, ne trebue mii de învățători. Poate ați auzit de mișcarea frumoasă a țăranilor din vechiul Regat: Sute de școli s'au construit și se vor mai construi din banii lor. Ei vin astfel singuri în ajutorul lor și al Statului și mișcarea aceasta ne umple la toți inimile de bucurie căci ne dovedește că țăranul nu fuge de carte. Așa să încercați și voi în Ardeal și mai cu ajutorul Statului, mai cu munca voastră să căutați ca în scurt timp să vă ridicați locașurile de lumină.

Cuvântarea d-lui Mândrescu, ținută într'un limbaj popular plin de vioiciune și presărate cu multe mici digresii pline de humor, a fost ascultată cu mare plăcere de către săteni. După încheere, primpretorul Codarcea expune în limba maghiară, pentru sătenii care nu înțeleg românește, cuvântarea d-lui Mândrescu. Cu adâncă acțiune e urmată de unguri care deseori aprobă cu „igen" (așa-e) sau „éljen" (trălască).

La urmă a luat cuvântul și dl Radu Cosmici, care spune tuturor să aibă încredere în guvernul și partidul liberal și în fruntașii partidului din localitate cărora le ad ce elogii.

Țăranii trec rând pe rând, după plăși și comune de iau contact cu delegațiunea permanentă își spun pe larg păsurile în timp ce secretarul delegației dl profesor Dupont, la notă în scris de toate nevoile și cererile. Din nou se constată de toți, că țăranii cer în primul rând ajutor pentru școli și biserici și învățători. Puțini care au vre-o nemulțumire în ce privește pământul sau care cer ajutor de hrană. Aproape ora unu după amiază când și ultimul țăran și-a spus plângerea, pleacă și delegațiunea.

Credem că este pentru prima oară că aleși unui județ să cheme delegați din toate satele ca să le dea seama de activitatea lor și să ia note de toate nevoile, de toate doleanțele țăranilor. Cu aceasta inovație, credem că s'a sfârșit dintr'o dată cu picior ferm pe adevăratul pământ al democrației.

Unul din mulțime

Alegerea dela Roman

Cu ocazia alegerei parțiale de la Roman, opoziția a pus din nou la contribuție o întreagă campanie de calomnii, menită să discrediteze în fața opiniei publice popularitatea de care se bucură partidul liberal.

Poporul a rămas însă indiferent atât la vorbăria demagogică a partizanilor D-lor Mihalache și Lupu cât și la iconna „tatei Averescu".

El n'a putut uita atât de repede guvernarea averescană, care a adus țara pe marginea prăpastiei și a respins cu indignare toate intențiile de răzvrătire ale acelor care-și fac un adevărat titlu, din a declara fără înconjur că nutresc sentimente revoluționare.

Și succesul candidatului partidului liberal, dl Inginer Ioachim e dintre acelea asupra cărora nu mai poate avea loc nici o discuție.

Domnia Sa a reușit să întrunească suma de 4300 voturi, în timp ce reprezentanții democrației noui „averescano-țărăniste", deabia au putut să obție la un loc 4100 voturi, adică cu 200 de voturi mai puțin decât candidatul partidului liberal.

Alegerea dela Roman e o nouă chezășie că opinia publică e refractară la calomniile și uneltirile opoziției, fiind convinsă, în urma scurtului timp de când partidul liberal a venit la cârma țării, ca singura nădejde într'o refacere grabnică și solidă a țării nu poate fi așteptată decât din partea acelora, au întronat politica ordinei și a economiei în Stat.

DI N. IORGA și presa de scandal

— „Campaniile de denigrare" —

Sub acest titlu, dl N. Iorga publică în „Neamul Românesc un articol de protestare împotriva acelei prese dela noi în rândurile căreia „Patria" ocupă un loc atât de drept meritat, presa care nu face decât să discrediteze și să calomnieze tot ceeace se realizează în această țară.

Reproducem în întregime articolul marelui nostru cărturar:

In țara aceasta, ca în ori care alta, se petrec zilnic lucruri bune și lucruri rele. Desigur că celor d'intâiu li se cuvine lauda și mustrare, mustrare cât de aspră celor de-al doilea. Și presa are chemarea de a face și una și alta.

Și una și alta... Dacă ea se preface într'un simplu organ de critică ea nu-și îndeplinește rostul. Mai mult: ea nedreptățește ea calomniază țara în care se află și pe care e datoare a o înfățișa cu tot ce cuprinde: cu umbră și cu lumină.

Ei bine, multe din ziarele noastre, și din cele mai bune, nu înțeleg aceasta. Ele se prefac în dosarul zilnic de acusație în fața lumii a acestei țări care nu e de sigur, supt atâtea raporturi inferioară altora care au avut altfel de educație și au trăit în alt răgaz.

Iată atitudinea lor față de Basarabia.

Pe acel scump pământ recuperat se cheltuește zilnic de atâtea suflete devotate o muncă din care folosește nația. Dăunăzi s'a făcut examenele, s'a încheiat anul școlar. Era, cred, ceva de spus despre silințile acelor profesori într'o regiune unde atâtea piedeci îi stau în cale, unde atâta reavoință-i încunjură.

Dar nu, așa ceva nu există.

In schimb patru anarchiști grațiați sânt împușcați pe cale. Cine e vinovat pentru acest act care e o crimă, indiferent de ce au fost victimile? Evident că alt mijloc de cercetare decât ancheta nu e. Se tăgăduiesc resultatele ei. Dar cu ce ar putea fi înlocuită? Ce ar putea da o certitudine absolută, de opus afirmărilor ei? Chestia nenorocită, nu poate fi dusă deci mai departe, nu poate afla baza sigură pentru polemici nouă.

Dar subiectul se exploatează și mai departe. Se caută a se întinde cât mai mult și mai sus răspunderile. Țara întreagă ar fi responsabilă. Și aceasta o și spune un ziar comunist din Paris cere vorbește de Honolulul românesc.

Nu e bine. Inteligențele umane ale campanii nu le pun la îndoială. Umanitatea trebuie să o ser im toți. Dar așa fel încât să nu înjosim și compromitem țara în care trăim.

N. Iorga.

Reforma agrară și minoritățile

Cu ocazia protestului ce a fost înaintat la București de către guvernul maghiar împotriva reformei agrare din România, am schițat amănunțit chestiunea acestei reforme în raport cu chestiunea minorităților etnice din România. Am arătat cu acea ocazie, cu reproduceri după presa maghiară săcuească, că poporul maghiar, reprezentat mai cu osebire prin săcui, apreciază opera reformei agrare ca pe un act de dreptate socială ce se face față de toți cetățenii, fără părtinire. Tot atunci am mai precizat un lucru: legătura prea strânsă dintre protestele latifundarilor de aici și dintre protestul guvernului maghiar. Arătam, că dacă guvernul dela Budapesta n'ar fi atât de interesat în chestiunea acestor latifundii — interesat din punctul de vedere al posibilității finanțării în viitor, după cum se face acuma prin mijlocirile acestea, a tuturor mișcărilor intransigente ungurești de aici — și dacă nu s'ar identifica într'atâta cu latifundiarii maghiari din România, n'ar exista la noi o chestiune specială a reformei agrare a minorității ungurești.

Așa însă există.

Reforma agrară a României e bună numai pentru proprietarii români. Latifundiarii unguri sunt intangibili. N'a protestat nimeni dintre unguri împotriva exproprierii latifundilor confesionale neunguresti, dar protestează împotriva exproprierii acelora ale lor. De ce? Constatarea am făcut-o altă dată. Latifundiile acestea sprijinesc mișcările maghiare. Interesul pe care îl poartă guvernul maghiar acestor latifundii, ne explică îndată, ce fel de mișcări sunt acestea. Dar il știm și de altundeva: ni-a fost dat să vedem, că în școlile confesionale maghiare se face o politică maghiară antiromânească. Comisarii guvernului au fost dați pe ușă afară, tot atunci, când aceștii comisari sau trimiși și la școlile românești. Ni-a mai fost dat să vedem ceva: că un latifundiar din Arad finanțează conspirația celor 70 — 80 de elevi de liceu de acolo, conspirație care a fost descoperită și judecată anul trecut.

Sub aspectul acesta privită chestiunea exproprierii latifundiarilor unguri e lesne de înțeles, că e o chestiune specială, mai cu seamă pentru ei. De aci protestele, de aci atacurile răsrepetate.

Și-acum să ne oprim la cel din urmă dintre proteste: la protestul contelui dr. Bethlen din „Ellenzek" de aseară.

Acuzațiile sunt aceleași: că se atacă prin reforma agrară minoritatea maghiară.

Ne-am explicat altă dată. Am arătat, că nu se expropriază numai unguri, ci la fel au fost atacați și proprietarii români. Dar proprietarii unguri o pot ști adecă o știu — aceasta din legea exproprierii.

Am repetat acest lucru. Și pentruca să nu ni-se mai vină atâta cu acuzația aceea echivocă a patialității reformei exproprietrirel, cerem odată pentru totdeauna proprietarilor unguri: să-și arate doleanțele, bine înțeles ținând seamă de raportul dintre ei și expropierea românilor.

Să ni-se precizeze care e raportul dintre ei și minoritatea maghiară, întrucât reprezintă ei această minoritate, pentruca să știm, de ce, în chestiunea reformei agrare, contra vederilor proletariatului maghiar agricol, pe care le-am arătat de atâteori — latifundiarii unguri ni-se înfățișează ca reprezentând această minoritate.

Până când răspunsul nu ne va veni, toate acuzațiile acestea ale latifundarilor le considerăm ca pe un atac nu împotriva noastră, ci contra drepturilor proletariatului agricol maghiar de aici.

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Neadevăruri îndrăznete

Gazeta maghiară „5 Óra Ujság", din 17 August a. c., sub titlul „Durere", are îndrăsneala a scrie următoarea frază: „In urma stărilor publice dezastruoase, nu cultura se răspândește în provinciile alipite, ci sifilisul...."

Cu alte cuvinte unirea cu țara mamă a adus această boală nevinovaților unguri și celorlalte minorități.

In acest articol plin de neadevăruri de la început până la sfârșit, se acuză autoritatea sanitară superioară, că nu dă mijloacele necesare de luptă medicilor, cari sunt dezarmați, se spune că sunt spitale cu un singur medic la 100—150 colnavi, că spitalele de tuberculoși și venerici se luptă cu mari greutăți etc.

Afirmațiunea că „Oficiile superioare" nu dau medicamente este falșe, Depozitul Sanitar Central Cluj dă medicamente nu numai spitalelor de stat, ambulatoriilor, asilelor de copii etc., dar și spitalelor județene și orășenești, cari primesc de un an și jumătate medicamentele și material de pansament gratuit. Nu s'a refuzat nici unei instituții medicamentele și dacă s'a întâmplat poate ca un ambulatoriu ca cel din Arad (citat de foaia maghiară), să nu le albă la timp, este din cauza supra încărcărei de muncă a depozitului care cu greu face față sarcinei sale prea mari, dar o întârziere nu înseamnă refuz. Astfel ambulatorul policlinic din Arad a primit în primele zile ale lunei curente peste 1000 doze Neusalvarzan, iar în cursul anului a primit 4140 doze Neusalvarzan! Aceste cifre desmint afirmațiile gazetei citate, mai elocvent decât ori ce alte vorbe. Ambulatoru Cluj a primit în cursul unui an 4260 doze Neosalvarzan.... Pe lângă aceste medicamente li s'au dat cantități considerabile de mereur, astfel ambulatorul Arad despre care se spune că nu are cu ce trata sifiliticii, pe lângă 4140 doze Neosalvarsan a primit 3 Kgr. mercur (notați: trei Kilograme). Iată cum informează publicul, unele gazete dușmănoase statului român.

In ceace privește spitalele de venerici și tuberculoși, ele funcționează toate și de la 15 Maiu s'a deschis sanatoriul de tuberculoși din Geoagiu cu 100 paturi, în curând se va deschide sanatoriul Aiud cu 70 paturi, 2 institute ce nu existau; așa dar nu numai că cele prezente funcționează dar s'au creiat două noui. In ceace privește spitalele, actualul conducător al Inspectoratului General Sanitar, d-nul prof. dr. Gane, a obținut în ultimele două luni credite suplimentare de 15,000.0000, pe care le-a asemnat spitalelor județene și comunale, pe lânga 7,000.000 din anul bugetar curent; aceste spitale au primit în două luni mai mulți bani de la autoritatea sanitară, decât primeau în trecut într'un an întreg, în cât este temerar a afirma în aceste condițiuni lipsa de solicitudine din partea Inspectoratului Sanitar. Pentru ameliorarea stărei materiale a medicilor, li s'a acordat diurne de transport de 75 și 50 Lei zilnic și s'au făcut în noul buget ameliorări considerabile.

Afirmarea că există spitale unde un singur medic luptă pentru a îngriji 100—150 bolnavi, este falșe, și desfidem să ni-se arate un atare caz, dimpotrivă la unele spitale pentru un număr de 60—80 bolnavi prezenți avem 3 și 4 medici, pe lângă personalul auxiliar.

Înțelegem, ca foile maghiare să caute a ne discredita, dar le sfătuim să-și aleagă mai bine terenul, nu acesta este cel mai slab punct al nostru. România cea veche chiar, avea și are o organizație sanitară prea bună ca să ne fie rușine a ne compara cu Ungaria și proba evidentă este că azi în 1922, Franța copiază Legea noastră Sanitară din 1910, făcută de Sion și Cantacuzino. Dacă în Ardeal asistența sanitară are părți mai slabe, este la sate, unde nu-i doare pe Unguri, de sate nu se îngrijeau de loc și acum Direcția Generală Sanitară se silește a îndrepta lipsurile moștenite de la Unguri în această privință și a introduce organizarea sanitară română cu mult superioară în această privință.

Autoritatea superioară sanitară apreciază în justa ei valoare munca medicilor, le dă tot concursul, a făcut sforțări colosale spre a le da bani și a rezolva enormele restanțe moștenite de la fosta conducere a Inspectoratului General Sanitar; a dat și dă medicamente suficiente, și munca conducătorilor este un exemplu de sacrificiu pentru interesul public, pe care e trist că foile maghiare nu-l văd în orbirea lor de a ponegri totul.

Medicus.

Apel

pentru orfanii de războiu

Societatea „Ocrotirea Orfanilor de războiu" Regionala IX-a Cluj face apel la toți oameni de bine, care cunosc și știu orfani de războiu fără tată și mamă ascunși pentru diferite scopuri (a-i face servitori, a le lua averea etc.), să scrie câte o carte poștală sau scrisoare neplătită, fără timbre, de tot ce știe și adresa exactă a orfanului.

Scrisorile se vor adresa sau la Regionala orfanilor de războiu Cluj, Strada Cogălniceanu Nr. 8 sau la fiecare filială de județ, acolo unde este domiciliat acum orfanul.

Județele sunt: Bihor, Solnoc-Dobâca, Bistrița-Năsăud, Turda-Arieș, Mureș-Turda, Sătaj, Maramureș, Sătmar.

p. Președinta Regionalei Cluj.

Colonel Vlădescu.

Cameși de zefir
Vestminte de pânză
Pantaloni pentru tennis
se află
1588 la Firma
M. Neumann
Cluj, Piața Unirii No. 14

INFORMATII

Astăzi este ziua de naștere a M. S. Regele.

Autoritățile civile și militare locale au sărbătorit această aniversare printr'un Te Deum, care a avut loc la biserica ortodoxă.

Pe toate edificiile s'au arborat drapele naționale.

*

La 15 Septembrie va apare la Budapesta ziarul „L'Echo Du Danube" scris în limba franceză și pus sub direcția d-lui F. de Cerando.

Ziarul își propune să trateze chestiunile cu deosebire de ordin economic în Europa Orientală. Așteptăm să vedem dacă în spatele acestei gazete nu se găsește mâna neobosită și foarte generoasă a serviciului de propagandă maghiar.

*

Comisarului Francisc Purgariu, deia Serviciul de siguranță din localitate, îi s'a conferit din partea M. S. Regelui, medalia „Bărbăție și Credință" cl. I. Prefectul județului d. Dr. Coste a remis Sâmbătă, medalia împreună cu brevetul d-lui Purgariu, aducându-i elogii pentru activitatea sa.

*

In Buffetul Central toată ziua mâncări speciale gourmand. La calul cel mai modern român Specialități de beuturi. Bere albă și neagră de butoi. I-622

„Societatea Anonimă pentru îngrășarea porcilor și industria cărnei din Gherla" cumpără în permanență pe lângă prețurile pieței, din proprietatea domeniilor, porci și tot soiul de cereale în cantitate nelimitată și vinde porci grași precum și alte producții prelucrate din porci. 1515

In atențiunea doamnelor!

Au sosit pentru dame paltoane de toamnă și iarnă după cea mai nouă modă din Paris, Viena și Berlin.

Blănuri moderne cu prețurile cele mai avantagioase.

Diamantstein și Moskovics

Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 25. (Vis-a-vis de posta centrală). 2032

Guma „Olla"
se capătă în fiecare farmacie și drogherie bună. 2010—6

Spirtul sărat salvator
Borolin 1825
e cel mai bun leac de casă

Eri a sosit în localitate dl avocat Moldoveanu din direcțiunea generală a CFR, delegat cu anchetarea fraudelor săvârșite la aprovizionarea direcțiunei regionale a căilor ferate din Cluj.

*

După o informație primită din Banatul sârbesc, cerealiștii jugoslavi se plâng că nu pot face față concurenței românești.

Eftinătatea grâului românesc face imposibil exportul jugoslav. După datele statistice Jugoslavia ar avea 300.000 vagoane de grâu pentru export.

Jugoslavii se tem că această concurență care pricinuește mari pagube comerțului cu cereale al Jugoslaviei, va avea o influență dăunătoare și asupra cursului dinarului.

*

După rezultatul prealabil al recensământului populațiunei, Republica cehoslovacă numără 13 milioane 604.807 locuitori din cari 13 milioane 366.080 supuși cehoslovaci și restul străini.

Printre populațiunea indigenă sunt 8 milioane 759.186 locuitori de naționalitate cehoslovacă, 3 milioane 122.390 germani; 745.935 unguri, 180.332 evrei, 75.650 polonezi și 23.325 locuitori aparținând altor naționalități.

Republica cehoslovacă mai numără 459.346 refugiați ruși și ucraineni.

*

Toate doamnele care înțeleg ce este ondulațiunea *Marcell* se coafează la **Salonul de Coafură PASCU & ERDELY**, *Piața Unirei 23 Cluj*. Renovat având cabine absolut separate. 2014—1.

*

Școala primară germană-evanghelică Cluj. In școala primară evangelică cu 4 clase, limba de învățământ germană anul nou școlar se va începe cu 1 Sep. 1922. Inscrierea elevilor se face până la 31 August a. c. zilnic dela 10—12 a. m. la Dr. G. Adolf Jauernig Strada Iuliu Maniu 2. I. I. sau la Friedrich Theil Cafea Regele Ferdinand 116 2096

*

Congresul muncitorilor din toate porturile românești a început la Constanța.

*

Sezisat fiind de cererile marilor turnători din Ardeal și Banat cu privire la o proporționalizare a exportului de cărbuni de lemn (mangal) în raport cu stocurile disponibile ministerul de industrie și comerț a decis ca dela data de 25 August 1922, exportul cărbunilor de lemn să fie liber numai cu autorizație specială din partea ministerului.

Controlul valutar care se făcea la frontiera ceho-slovacă a fost desființat.

O circulară a ministerului de finanțe prescrie autorităților vamale cehoslovace de a nu exercita acel control decât față de persoane asupra cărora au o bănuială justificabilă.

* *

Ministerul de finanțe informează că a primit dela administrațiile financiare din aproape întreaga țară telegrame, prin cari funcționarii asigură că nu vor declara greva și că înțeleg să lucreze cu același tragere de inimă, în speranța că justele lor doleanțe vor fi cât mai grabnic soluționate.

Ministerul mai comunică că pedeapsa cu suspendarea și darea în judecată, a controlorului financiar Sion, nu vor fi ridicate.

*

Inscrierile la Școala Superioară de Comerț din Cluj vor începe la 25 August și vor dura până la 14 Septemvrie.

Examinele particulare, corijențele, etc. vor avea loc în zilele de 15—21 Septemvrie.

Cursurile vor începe regulat la 21 Septemvrie ora 8 a. m.

Elevilor merituoși li-se vor acorda mai multe burte, contra unei plăți modeste, elevii vor avea locuință și hrană în condițiuni bune în internatul școalei.

*

D-nul dr. Dumitru Bratu anunță că și-a deschis birou advocațial în Cluj, Str. Regina Maria N-rul 48.

2101

Avis

Direcțiunea Liceului de fete „Domnița Ileana" din Sighetul Marmației, comunică că vor începe la 15—20 Septemvrie, ultimele înscrieri pentru anul școlar 1922—23. — 16 și 18 Septemvrie examene particulare. — 19 Septemvrie, examene de diferință și eventualele examene de primire. — In 20 Septemvrie 1922 orele 11 a. m., toate elevele se vor prezenta în școală unde li se va publica orarul și celelalte dispoziții regulamentare.

Pentru comercianți la comandă mai însemnată reducere de prețuri
„Kristály"
fabrică de spălat cu abur, și de văpsit Cluj,
vărpsește și curățe, lână, mătasă, materii de bumbac tort și blănuri. ☐ Pachetele postale să expediază regulat
Telefon 500.
Lloyd 557 1817

Vopsește și curățâ bine în timpul cel mai scurt cu preț eftin **UNIO** Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

S'au deschis Antrepozitele **FRENKEL** Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)

Ultima oră

Incoronarea M. S. Regelui

Consiliul de miniștri care se ține azi la Sinaia va lua hotărârea relativ la incoronarea M. S. Regelui și la un nou credit în această privință.

Conferința Micei Intelegeri

Ministrul de externe Duca a plecat azi la Sinaia, unde se va ține consiliul de miniștri. Mâine d-sa va pleca la Praga, pentru a reprezenta România la conferința Micei Antante. Impreună cu ministrul afacerilor străine mai pleacă la Praga și d. Alexandru Constantinescu secretar de legație.

Consolidarea bonurilor de tezaur

O telegramă primită de guvern dela ministrul român din Paris anunță, că ultimele dificultăți din calea realizării convenției pentru consolidarea bonurilor de tezaur au fost complect învinse. Operația consolidării a intrat azi în realizare.

Austria pe pragul prăbușirii

Chestiunea unirei cu Germania — Situația economică

Ziarul Daily Telegraph publică următoarele versiuni din cercuri autorizate:

„Cercurile politice engleze sunt foarte îngrijorate de consecințele politice ale unui eventual faliment al Austriei; întrucât actualul cancelar a declarat că va fi nevoit să părăsească frânele guvernului dacă aliații i-ar refuza sprijinul financiar.

„In legătură cu aceasta trebue să amintim că Schanzer, în ședința de închidere a conferinței din Londra, a declarat că Italia se va opune la unirea Austriei cu Germania, precum se va opune și la crearea unei federații dunărene cu participarea Austriei. El a lăsat să se înțeleagă că singura scăpare pentru Austria ar fi o uniune vamală cu Italia la care ar participa și Ceho-Slovacia.

„Pâinea de toate zilele"

Ziarul Neues Wiener Journal, comentând această notă adaugă:

Depeșa aceasta aruncă o rază de lumină în beznă în care guvernul ține de câtva timp poporul austriac.

Câteva comunicate oficiale anunță apropiata călătorie a cancelarului la Praga, Berlin și Roma, fără să arate ce scop are această călătorie. Se vorbește mereu de o schimbare a constelației din Europa centrală și de consecințe inevitabile create de abandonarea Austriei de către marile puteri.

Este vorba de sacrificarea independenței Austriei pentru asigurarea pâinei de toate zilele."

Liga națiunilor și salvarea Austriei

Ziarele din Genova publică programul complect al Ligei Națiunilor, care va avea loc la 4 Septembrie.

Programul se compune din 18 puncte, iar cel de pe urmă prevede:

„Chestiuni economice și financiare, între care și măsurile ce se pot lua pentru salvarea Austriei".

Demonstrații la Viena

„Le Temps" află din Viena:

O manifestație împotriva scumpetei organizată de partidul comunist, a avut loc joi în fața Primăriei. Aproape 4.000 de persoane au luat parte la această demonstrație care s'a terminat fără incident după ce mai mulți oratori au luat cuvântul.

O hotărâre a fost votată ce rând ridicarea sporului de scumpete, plata imediată a salariilor după scumpetea de azi sporirea și o indemnitate de lipsă de lucru.

*

Viena. — „Times", comunică din Viena că 15 mii lipsiți de lucru au făcut o demonstrație amenințătoare în fața ministerului asistenței sociale.

Congresul Podgorenilor

Podgorenii din România Mare, în fața dezastrului care amenință viticultura, au hotărât ținerea celui de al doilea Congres al Podgorenilor la Arad, în zilele de 27-28 August a. c.

Congresul se va deschide în ziua de 27 c. în sala Palatului Cultural din Arad, după care vor urma escursiuni în pogorie în acela zi și a doua zi Sft. Maria.

Vor lua parte delegații din întreaga țară, reprezentanții sindicatelor viticole, precum și podgorenii din Ardeal și Banat.

Ultime informații

Prin fir special dela corespondentul nostru din București

Ora 2 p. m.

Dl Emandi, ministrul României la Belgrad, a sosit în București și a avut o întrevedere cu ministrul de externe Duca.

*

Dl Tancred Constantinescu, directorul general al C. F. R. pleacă în concediu la unu Septembrie. Se afirmă că d-sa nu se va mai întoarce la postul acesta, ci va fi numit în locu-i un altul.

*

In strada Carol două etaje înălțate peste o clădire veche, sau prăbușit îngropând trei muncitori. Doi au fost salvați, unul e grav rănit.

*

In comuna Pătineni un lup turbat a mușcat mai mulți locuitori. Fiara a fost ucisă cu focuri de armă.

*

In Capitală nu sa mai declarat nici un caz nou de holeră.

*

Michael Collins, șeful guvernului provizoriu irlandez a fost ucis într-o ciocnire în ținutul Cork.

Citiți pag. 8-a

Defăimarea Instituțiilor

— Un sistem nenorocit —

Nici justiția n'a scăpat de gratuita calomnie a opoziției care se întinde peste toate manifestările vieții de stat a României, indiferent dacă aceste manifestări emană dela guvern sau emană dela simpli particulari.

N'a putut nici justiția română să scape de calomnie. Dar calomnia împotriva ei trebue să ne pună mai mult pe gânduri decât o calomnie aruncată unei alte instituțiuni. Justiția e instituția corectitudinii. Anticii i-au dedicat temple. Noi aruncăm în ea cu venin și murdărie. E o caracteristică nu a poporului român ci a vremurilor.

Ne-am obișnuit și noi cu ideia ființeiei acestei instituții. Rămasă sub forma datinei, înscrisă în pravile ori sfințită prin legea parlamentelor, justiția a fost pentru neamul acesta o sfințenie. Ținem să reamintim aceasta, fiindcă vom vedea mai jos până unde pot ajunge unii cu calomnia.

Avem ziare românești, care până de curând luau cu ori ce ocazie apărarea legii românești. Ziarele acestea se năpustiau asupra confraților maghiari, care ne atacau și ne bârfiau justiția. Azi aceleași ziare au luat arma ziarelor maghiare. Ni-o bârfesc acum și ele, în rând cu cele maghiare, ba și mai rău decât acestea.

In ziarul „Deutsche Tageblatt" am citit un articol de fond; „Unsere Rechtsunsicherheit", în care se reeditează toate acele acuzațiuni pe care le găsiți în „Patria" bunăoară, plus una: că nu putem pretinde României o altă justiție decât cea pe care ni-o prezintă „Patria", „Deutsche Tageblatt" și toate celelalte consoarte în bârfeală deoarece justiția e sub înrâurirea istoriei și istoria României a stat sub înrâurirea Turciei. Adecă: am avut o istorie balcanică; avem o justiție balcanică. Trecem peste citatul ziarului sas luat din Savigny, relativ la această înrâurire a istoriei asupra justiției și ne oprim la constatarea ce-o găsim cu câteva rânduri mai jos, că justiția germană, asemeni celei paleo-grecești, e o minune. Ne vine 'n minte proverbul cu țiganul care'și laudă ciocanul și ne mai vine în minte justiția barbară aplicată de germani în război.

Nu această justiție germană ni-au lăsat-o înaintașii noștri simpli, neștiutori de paragrafe și de codice și nu această justiție ni-a lăsat o. influențată cum a fost, istoria românească. Poporul românesc a cunoscut sfințenia datinilor, sfințenia pravilelor, a legii. Acelaș e poporul românesc și azi. Bizantinismul de care'l acuză „justul" germanii nu l-a cunoscut. Nu 'l cunoaște nici azi.

Această justiție a avut-o România până de curând și o are și acum.

Eu, funcționarul cutare am comis o vină. Se acuză guvernul. Opoziția țipă din toți plămânii.

In ziarul acesta s'a vorbit de atâtea ori despre valul de curățire morală ce ne trebue în viața publică. Ne trebue acest val de regenerare morală. Nu acuzații la adresa guvernului, atunci când vinovat este particularul.

Atunci nu va mai avea nimeni cuvânt să atace justiția românească care nu poate fi învinuită că nu știe să-și înțeleagă rostul și menirea ei.

In loc, deci să deslănțuie atacuri nedrepte și nemeiaice împotriva instituțiilor cari alcătuesc ființa societății românești, presa întreagă face bine să întreprindă o adevărată cruciadă împotriva acelor elemente de descompunere cari primejduesc sănătatea morală a țării,

Atunci când s'a făptuit un lucru rău nu instituțiile statului trebuesc acuzate, căci ele nu sunt de vină, ci persoanele. Vinovații trebuesc demascați înfierați energic, dar aceasta să se facă cu convingere și întemeiat. Aceasta ar fi unul din rolurile presei, iar nu acela de a defăima instituțiile statului.

Știri din Oradea-Mare

Dela Poștă.

Postul de telefonie fără fir din localitate, a primit un aviz dela un asemenea post de lângă Berlin, prin care a fost anunțat că: în ziua de 18 crt. ora 10 jum. a. m. se va ține la Berlin un congres al telegrafiștilor fără fir din întreaga lume și tot odată menționând că în sala congresului s'a amenajat un aparat special, cu ajutorul căruia se pot auzi discursurile ținute, la toate posturile de radio-telefonie în rază de 4000 klm.

In ziua și ora amintită, în adevăr s'a auzit la acest post radio-telefonic, unele cuvinte foarte slabe cari după spusele unora ar fi făcut parte din discursul ministrului poștelor anume Glassbert. Aceste cuvinte au fost auzite pe rând de către reprezentanții autorităților militare și civile precum și de unii ziariști.

La urmă cei doi directori ai poștei, au dat celor prezenți unele explicații asupra telegrafiei fără fir.

Arestări.

Dl Ionel Bejan șeful siguranței orașului, a reușit să aresteze pe istețul hoț Szabo Láslo, care într'o săptămână a comis opt furturi.

A fost de asemeni arestat în baza legii vagabondajului, carșetorul Meilino Capal de origină polonez, la a cărui percheziție s'a găsit suma de 5000 lei și un pașaport.

Foc.

Pe când locuitorii comunei Buc a își treerau grâul, o scânteie dela locomobilă a căzut într'o grămadă de paie, aprinzându-le. Focul alimentat de vânt s'a întins repede asupra clăilor de grâu netreerat și paie.

Intr'un cuvânt toată recolta anuală de grâu a locuitorilor din Buceni a fost transformată în ce usă, nerămânându-le pentru iarnă nici cel puțin un fir.

In sezonul de toamnă vopsește blănării în mod sdeiaș, calcă paltoane de plus, curăță fulgi de perne CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5

No. 13. Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazie lente uscate, pivnițe cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290.

CROITOR MILITAR

măestru tăetor se caută la atelierul confecție C. VI. A. Cluj bine plătită și alte avantaje; doritorii vor adresa oferte scrise până la 1 Septembre. 2100

Din cauza sezonului înaintat toate articolele de vare le vindem pe prețuri foarte scăzute.

Heller, Weiss și Molnár

magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

In atenția călătorilor!!

In zilele acestea să deschide în **Str. Regală** (Majális) **No. 5.** etaj II. un **PENSION.**

Se pot primi camere împreună cu vipt complect. □ Inscrieri înainte se fac tot acolo. 2102

Alo! Instiințăm pe d-nii comercianți, că firma noastră **Alo!**

Biroul „Comerțul Românesc"

din Satu-Mare - Casa Albă

a luat reprezentanța exclusiv în Transilvania pentru renumita cacao americană **„Morning cacao"** care s'a doveeit superioară tuturor produselor de acest gen și care se vinde cel mai avantajos.

Adresați-vă la Biroul nostru: SĂTMAR, CASA ALBĂ.

Telefon 26. 2086 Telefon 26.

TEODOR HOFFMAN

INGINER

Construcțiuni de Mori
Atelier de Motoare și mașinării

2026

CLUJ,
Strada Regina Maria 38

Literatura franceză

Opere clasice și moderne, științifice și literare, de vânzare la:

Librărie LEPAGE Cluj

Trimitem cataloage gratuit.

Mostre: 2094

Baudelaire: Fleurs du Mal cart.	96	Lei
Verlaine: Vers	90	„
Flaubert: Mme Bovary	70	„
E. Zola: Docteur Pascal	70	„
E. Zola: Germinal 2 vol. á	70	„
„ L, Argent 2 vol. á	70	„
„ Travail 2 vol. á	70	„
„ Lourdes 2 vol. á	70	„
„ L, Oeuvre 2 vol. á	70	„
„ Pot. Bouille 2 vol. á	70	„
„ Au Bonheur des Dames 2 vol. á	70	„
André Corthis: Petits vies dans la tourmente	28	„
Flaubert: L'education sentimentale 2 vol. á	60	„
Alfréd Capus: Théatre complet I. III. V. VI. VIII. á	40	„
Willy: Claudine en menage	75	„
R. Rolland: Musiciens autrefois	70	„
Claude Farrére: Mmlle Dax	99	„
etc., etc.		

L, Testut: Anatomi descriptive cart. 170 Lei. Ch. Maygrier et. A. Schwab: Précis d'Obstétrique cart. 285 L. etc.

Edition Masson-Paris 1 franc = 7 lei

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări inliniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Biblorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de plicuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect

de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE

Călimări și garnituri complecte pentru Birouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email inalterabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țară înfine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictura.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17

Târgul Internațional de Mostre din PRAGA

Dela 3-10 Septembrie 1922

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru ori-ce negustor, industriaș și agricultor din **România.** Expun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia. **Ancheta chestovacă-română, economică, industrială și agronomă: Dela 4—6 Septembrie 1922 la Praga.** Locul de întâlnire al tuturor factorilor industriali, economici și agronomici, competinți, ai ambelor țări. □□ **Avantagii excepționale pentru participanții la ancheta, și vizitatorii târgului:** 33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza pașapoartelor. îngrijire de locuințe, serviciu de informațiuni etc., etc.

Legitimații și insigne la: Reprezentanța Târgului, **„Reclama"** Cluj, Piața Unirei 4 și la consulatele cehoslovace. 2022

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Se capătă la 1883
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

Reclama este sufletul comerțului

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Intrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Intrarea Ungariei în liga națiunilor

— Ea înseamnă o nouă armă, cea mai eficace, contra tratatului dela Trianon, — declară presa budapestană —

Faptul, că primirea Ungariei în Asociațiunea Națiunilor a fost trecută în programul dezbaterilor noiii sesiuni a acestei asociațiuni, a servit prilej la atâtea comentarii până astăzi în presa popoarelor aliate și dintre comentariile acestea n'au fost puține cele favorabile primirii Ungariei în rândul popoarelor din Liga dela Genova. Glasuri de acestea — favorabile acestei primiri — s'au ridicat și în presa noastră. Am salutat în acest gest al gazetelor românești larga bunăcredință și bunăvoința sinceră, care caracterizează poporul țării noastre, statul nostru.

Dar e înțelepțește, ca să nu ne lăsăm conduși totdauna de largheța aceasta de sentimentalism. Trebue să fim precauți. Precauțiunea aceasta ne e mult mai necesară azi, când diplomația secretă, care e pe ducă, trebue im...ită cu un larg spirit de pre...e al opiniei publice.

...iderațiunea aceasta am a...ainte când am citit felul ...st comentată în presa ...i quasi-invitația ce s'a ...riei pentru a intra în ...ilor.

Mărturisim, nu ni-a venit să ne credem ochilor. Atunci când se face față de Ungaria cea vicleană și răutăcioasă atât de mărinimoasă faptă, două dintre cele mai de seamă gazete budapestane „Az Est" și „Pesti Naplo" declară, că, cu toatecă Liga Națiunilor nu e nu știu ce lucru mare (am reprodus aceasta textual), odată intrată în sânul ei, Ungaria va putea să lupte cu și mai mult succes împotriva tratatului de pace.

Cu astfel de gânduri intenționează guvernul maghiar să intre în Liga Națiunilor, în acea organizațiune mondială, care a fost creată special pentru executarea tratatelor de pace, pentru menținerea respectiv restabilirea păcii.

Ne mirăm nespus. Dar totodată ne îndeamnă să fim cu ochii în patru. Aliaților treaue să li-se aducă comentarul de mai sus la cunoștință. Intreaga alianță a popoarelor care au colaborat la reintronarea păcii, trebue, în interesul acestei păci, să ia în seamă acest gest, cu care Budapesta răspunde la mărinimia ce i-s'a arătat.

Școala minieră de stat din Baia-Mare

— Condițiile de primire — Data începerii cursurilor —

La 1 Octombrie se încep prelegerile la școala minieră a statului din Baia-mare. Școala aceasta pregătește maeștri minieri (subofițianți auxiliari tehnici) pentru serviciul statului și societăților miniere particulare în timp de 3 ani.

Condițiunile de primire sunt următoarele:

Absolvirea de cel mai puțin 6 clase primare, ori 4 primare și 2 liceale reale.

Vârsta de 17 ani împliniți,

Construcție fizică corespunzătoare, care va fi constatată prin medicul șef al minelor din Baia Mare.

Praxă efectivă de cel mai puțin 1 an la mine (topitoare) și 6 luni în biurou.

Cunoașterea limbei oficiale în vorbire și scris.

Trecerea la examenul de primire, materialul de clasa VI-a primară.

Petițiile timbrate, scrise de mână proprie trebuesc înaintate până la 15 Septembrie 1922 la direcția școalei miniere din Baia-Mare.

Pe lângă cerere se va anexa următoarele acte: extras de botez, atestat școlar, de serviciu, de moralitate, de paupertate.

Burse deocamdată nu sunt, dar elevii sunt aplicați la minele Statului ca muncitori practicanți cu plata maximală de 22 lei, 2 lei adaosuri. Elevii cari au din note 50 la sută „bun", primesc manualele și utensilele gratuit.

Cultura in Ciuc

Când s'a luat stăpânirea românească în Ciuc, cel mai optimist om nu ar fi putut crede că în așa scurt timp cultura românească își va putea elupta rolul, pe care azi îl reprezintă cu toată demnitatea.

Dela primele începuturi de manifestație culturală, care se mărginea între cei patru pereți a câtorva școli de pe apa Trotușului și Bistricioarei, până la îndrăzneața manifestație culturală a Despărțământului Mercurea Ciuc al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poprului român" aranjată în 12 August a. c. este un drum pe care s'a lăsat în urmă trudă, muncă, avânturi și multă voință de mai bine.

In anul 1919 s'a aranjat prima producțiune teatrală în orașul Mercurea Ciuc, au urmat apoi serbarea dela 28 August același an, producțiile conferințelor învățătorești, crearea fondului cultural din care s'a refăcut o parte din școalele și bisericile distruse, cercurile culturale învățătorești, seratele împreunate cu dans din sala Prefecturei, Conveniri sociale, și în primăvara acestui an: înființarea Despărțământului „Asociațiunei".

Sub acest steag al „Astrei" s'au grupat toți Românii din județ și au manifestat o voință tare de a da avânt tot mai pronunțat culturei românești.

In cadrele Despărțământului s'au ținut câteva conferințe la sate, s'a înființat Biblioteca și în August a. c. s'a aranjat o producție teatrală împreunată cu cor, a cărei reușită a stors și admirația streină.

Pe lângă mulțumirea sufletească a celor cari s'au ostenit și au contribuit la reușita morală a producțiunei, este un prilej de îndemn la muncă și venitul material de Lei 7.334,15, care formează baza desvoltarii culturale a acestui tinăr Despărțământ.

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BANCI, Fabricanți, Industriași' Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

ULTRAMARIN, german și francez, puritatea garantată.

◆

LAC VERDE pentru PEREȚI german, de toate nuanțele.

◆

VOPSELI germane chimice și de pământ, de prima calitate.

◆

ANILINA și INDIGO, sistem Meister Lucius.

◆

LACURI pentru smalț, trăsuri, mobilă și podele, sistem REICHOLD, FLUGGER-BOECKING.

◆

HLEIURI BECK, KOLLER & Co.

◆

VOPSELI ART. Schminke pe cel mai scăzut preț al zilei, din articolele cele mai nou importate.

Segesváry și Șoții

mare depozit de vopseli CLUJ.

Lloyd Expres 465 1742

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Publicație de licitație

Să aduce la cunoștința generală, că în ziua de 14 Septemvrie 1922 orele 11 a. m. se va ținea licitație publice cu oferte închise pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construcție la edificiul de morga, prosectura, grajd, sopron dela Spitalul de Orthopedie din Cluj și anume pentru lucrările de pământ, ziderie, lemnărie, acoperire, lăcătuș și tinichigiu, sticlărie, apaduct și canalizație, lumina electrică și mobile.

Ofertele se vor inainta până în ziua de 14 Septemvrie 1922 orele 11 a. m. la Divizi technică Igienică-Inspectoratul General Sanitar Cluj (Institutul Pasteur etaj II.), când ele se vor deschide.

La deschidere vor lua parte și vor semna procesul verbal de licitație ofertanții sau reprezentanții lor. Ofertele întârziate și cele telegrafice, precum și supraofertele nu se vor lua în considerare.

Inainte de ce se vor deschide ofertele concurenții trebuie, să probeze: că sunt ingineri sau architecti, caruia la-să cuncscut dreptul de liberă practică, sau vor justifica prin acte sau prin certificate antentice amânate dela autorități publice, că au executat lucrări publice importante în mod contienționș și satisfacator.

Fiecare oferant va depune 4% garanta provizorie, în bani sau efecte de stat din suma totala a ofertele sale.

Aceasta garanță provizorie va întregi-o adjudecatorul inainte de închierea cuntractului la 6% dupa suma oferită, drept garanța definitivă.

Ofertele se vor face cu scazământ sau suprasolvire dupa prețurile unitare ale devizului original.

Pentru toate licitație și pentru executarea lucrarilor sunt în vigoare art. 72—85 a legii contabilității. Condițiunile generale pentru întreprinderi de lucrari publice și caetul de sarcine pentru executarea cladirilor.

Oferanții rămân în obligațiune 2 luni de zile dupa ziua de licitațiunii.

Planurile, devizul original, Caetul de sarcina și condițiunile generale se pot vedea la Divizia technică Igienică Cluj, (Inst. Pasteur) în orele de lucru și totacolo să dau lamuriri mai detailate.

Cluj, la 21 August 1922.

Inspector General: (ss) Dr. GANE. 2099

Șetul Diviziei Technice: (ss) Ing. IVASCU.

Coșuri de hârtie

pentru cafea, ceai, droguri, albe, colorate, duble, coșuri de mătase și pergament, cutii pentru pălării, de toate mărimile. Se dau și pentru export cu imprimatul firmei

Lepage, papetărie Cluj.

Cereți preț-curent. 1267

Departamentul Mașinelor

al Reuniunei agricole s. a.

Magazin en gros pentru articole tehnice

Centrala: SIBIU, Strada Sării No. 22.

Sucursale: MEDIAȘ și SIGHIȘOARA.

Giroconto: Institutul de credit fonciar Sibiu.

Furnizăm prompt din depozitele noastre toate articole trebuincioase pentru mori, fabrici de ferstrae, Uzinele de fier, fabrici de mașini, mine, fabrici de pielărie, fabrici de cărămide și țigle, etc. etc. Oferte prompt și gratuit. Avem reprezentația și depozite mari a celor mai renumite fabrici respective. 1921

Fabrica Mare caută

Steno-dactilografa

Română cunoscând și limba germană sau cea maghiară, 2097

◆ Oferte la ziar sub: circa 2000. ◆

Căldări de fiert rachiu aranjamente

de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2020

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă

Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

Au sosit

sticle pentru castraveți și compoturi la Eisenstädter

1812 fost magazinul Lakatos. Cluj, Str. Regina Maria (Deák-F.) 13

1000 de oameni privesc galantarul susamintei firme.

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă.
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 CIMENT ENGLEZESC.

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

◆

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

◆

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie propriî.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Reclama este sufletul comerțului

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante

Rest. Orașului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pferschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Droguerii

Viorelia
Parfumerie și Droguerie
Piața Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Luca Niculescu

Missir
Str. Memorandului 11

Barza

Ghete

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcționarilor

Coafor

Pascu & Co.
Coaforul Teatrului Național
Piața Unirei 23.

Instalatii

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida
Str. Regina Maria 10.

SITUATIA ROMANIEI

Participarea capitalului francez la exploatarea petrolului

Ce recoltă de grâu avem

Expunerea făcută de d. Victor Antonescu ministrul nostru la Paris

„Le Temps", publică o interesantă expunere asupra situației economice a României, făcută de dl Victor Antonescu, ministrul nostru la Paris.

O reproducem în cele ce urmează:

Înbunătățirea situației economice și financiare a României constă în faptele următoare:

Încasările

Impozitele se încasează cu o deosebită regularitate și au dat excedente importante peste cheltueli. Așadar, cheltuelile sunt acoperite în resurse normale, fără a se mai recurge la noui emisiuni de bilete de bancă sau bonuri de tezaur; de șease luni Banca Națională a României n'a mai făcut nici o emisiune nouă. In cursul lunilor Aprilie, Maiu și Iunie 1922, contribuțiile directe au produs 119.197,000 lei, contribuțiile indirecte 443.238,706 lei, vămile 446.904,630 lei, și căile ferate 480 milioane 501,829 lei. Aceste cifre sunt cu mult superioare, acelora din epoca corespunzătoare a anului 1921; ori acestea trei luni sunt din cele mai slabe din punct de vedere al producției. Pot să mai adaog că anul bugetar se va solda în un important excedent peste totalul cheltuielilor.

Situația căilor ferate

Căile ferate au atins o circulare aproape normală. Astăzi nu numai traficul trenurilor de pasageri, dar și traficul trenurilor de marfă este asigurat. Veniturile căilor ferate sporese pe fiecare lună și aceasta grație intensificării trenurilor de pasageri și de marfă. In 1918 numărul locomotivelor de care dispuneam, după plecarea trupelor de ocupație, era de 900, în 1921 era 1354, iar azi avem 1650 de locomotive. Guvernul în vederea exportului cerealelor, a creat încă 180 trenuri noui. In cursul lunei Iunie trecut, trenurile de pasageri au parcurs 1.652,352 de kilometri, iar trenurile de marfă 1.535,372 de kilometri, cu un număr total de vagoane de marfă de 94.483. Nu vă vom cita și cifrele epocei corespunzătoare a anului trecut, fiindcă ele sunt cu mult inferioare.

Recolta

Recolta anului acesta este foarte abudentă. Ea n'a mai fost în așa cantitate de aproape 10 ani.

Grâul s'a cultivat pe o suprafață de 2,615.000 hectare, care a dat o producție de 34.395.577 hectolitri. Secara a fost semănată pe o suprafață de 266.543 hectare și a dat o producție de 3.347.129 hectolitri. Orzul a fost semănat pe o suprafață de 1,746.838 hectare și a dat 28 mil. 810.820 hectolitri. Ovăzul pe o suprafață de 1.319.030 hectare și a dat 23.736.879 hectolitrii.

Fasolea a fost semănată pe o suprafață de 65.545 hectare.

In ceia ce privește porumbul, s'a făcut semănături pe o suprafață de 3.716.365 hectare. In ce privește recolta porumbului, ea poate fi socotită cu 11.7 hectolitri la hectar. Recolta porumbului care a sufertt din cauza secetei le un moment dat, s'a îmbunătățit foarte mult în urma ploilor căzute.

In vederea exportului s'a fixat taxa de export pe vagon și care sunt: 20.000 lei pentru vagonul de orz, ovăz, porumb și fasole. Aceste taxe vor trebui plătite în devize streine, adică o taxă de 28 lire sterline sau echivalentul lor în franci francezi, franci belgieni, dolari etc.

In 1913 mica Românie a exportat 300.000 vagoane cereale; acestea sunt cifrele care socotind câte 28 lire sterline taxă de export pentru fiecare vagon, va produce statului 8,400.000 lire sterline. Or aceste 300 000 vagoane cereale reprezintă minimum, căci în această sumă nu sunt socotite resturile disponibile de cereale din anul trecut, și nici de asemeni contribuția de export pe care o va da Basarabia Bucovina și Transilvania.

Lemne și petrol

Și încă nu v'am vorbit decât despre taxele de export asupra cerealelor. Dar mai este lemnăria și petrolul. Pentru acestea două, taxele care vechi nu au fost de loc modificate: ele sunt destul de scăzute.

Cât despre previziuni, aceste taxe se pot calcula aproximativ, în comparație cu cele din trecut. Astfel, în 1921 exportul petrolului nu a fost decât de 37.000 vagoane, cari au produs, ca taxe de export 65 de milioane lei.

In acest an, producția petrolului va fi cu mult superioară; și exportul deci se va mări, așa că în acest moment se studiază chestia mărirei taxelor de export. In ceea ce privește lemnăria este acelaș lucru în 1921 de-abia s'a exportat 20.000 de vagoane, cari au adus, ca taxe de export 5 milioane de lei.

In acest an exportul lemnăriei este mult mai intens și taxele de export sunt atât de reduse, în cât mărirea lor se impune dela sine.

Consolidarea

Toate acestea, cred, că arată destul de bine procesul de constantă îmbunătățirea care se produce și continuă încă din ce în ce mai puternic, în situația economică generală a României. Trebuie apoi să mai adaug că această țară face astăzi parte din categoria statelor cari își respectă angajamentele lor, căci consolidarea datoriei sale publice externe este pe punctul de a deveni un fapt împlinit.

Mulțumită acestei operațiuni bonurile de tezaur, pe cari statul român s'a văzut în imposibilitate câțiva ani de-a le amortiza, vor fi acum regulate într'un mod satisfăcător.

Cheltuielile consolidării sunt acoperite printr'un avans dat statului de un grup de bănci. Plata cuponului întregei da ori publice este asigurată — atât plata datoriei publice dinaintea războiului cât și datoria contractată acum pentru consolidarea bonurilor de tezaur și emisiunea unei noui rente, afectată acestei operațiuni.

Pe dealtă parte, parlamentul a votat acum două luni o modificare a legii comptabilității publice, prin care se asigură pentru plata cuponului datoriei publice externe o prioritate, asupra tuturor plăților pe cari le are de făcut statul.

Produsul taxelor vamale

In sfârșit s'a afectat în special pentru plata cuponului întregei datorii publice externe produsul taxelor de export asupra cerealelor — taxe cari trebue să fie achitate în devize streine. Și ați văzut că produsul acestor taxe este calculat la cel puțin 8 jum. — milioane de lire sterline, iar plata întregului cupon al datoriei publice nu cere mai mult ca 2 milioane și jumătate de lire.

Prin urmare statul după ce va fi plătit integral cuponul, va dispune încă de un important excedent de devize străine, rezultate din produsul acestor taxe".

— „Ce loc va ocupa petrolul în programul dv. de ridicare și consolidare a României?

— „Noi înțelegem ridicarea țării prin resursele sale normale și acest expozeu arată ceeace aproape am făcut. Vom pune petrolul în prima linie pentru a scoate mai bine în valoare bogățiile țării și nu numai pentru a lichida datoriile trecutului.

Petrolul

Exploatarea petrolului se va face sub direcțiunea statului, cu participarea societăților românești și nu vom exclude — într'o oarecare măsură — nici participarea capitalului străin. Dar nu am dori participarea importantelor trusturi mondiale, cari, prin forța lor financiară ar ajunge să ne acapareze petrolul. Din acest punct de vedere, colaborarea capitalurilor particulare din Franța, unde nu există mari trusturi petrolifere, vor fi nu numai binevenite — ci chiar foarte dorite.

Căci petrolul românesc, în exclusiva posesiune a statului român, înseamnă că acest petrol este eventual la dispoziția aliaților României.

Atât România cât și Franța au la baza existenței lor, ca state, aplicarea tratatelor: dacă într'o zi ambele aceste țări s'ar vedea nevoite să apere aceste tratate, noi am fi foarte fericiți să vedem petrolul nostru contribuind la aceasta.

Suntem convinși că o astfel de politică a petrolului franco-român, care să ajute garantarea siguranței acestor două țări în viitor, ar putea fi foarte lesne înfăptuită".

Răspândiți „Infrățirea"

Tipărit cu masina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj, „Cosinzeana".

„ASOCIAŢIUNII" SIBIIU

Anul III, No. 597 — Opt pagini 1 LEU Opt pagini — Duminecă 27 August 1922

Infrăți...

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNŢURI:
LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI
şi
AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU ... 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952
Telefon: ... No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN .... 180 LEI
„ 6 LUNI .... 90 „
„ 3 „ .... 45 „
„ 1 AN Pentru autorităţi 240 „

Reabilitarea trădătorilor

Un simptom

De câtăva vreme şi cu o stăruinţă care dovedeşte nu numai îndrăzneală ci şi o cunoaştere a stării de spirit generale, o anumită presă se străduește să convingă opinia publică a ţării că este necesară reabilitarea celor cari s'au pus în slujba duşmanului trădându-şi ţara. Exploatând toate greutăţile cari ne încearcă acum şi cu deosebire nevoia de a se strânge într'o comună sforţare toate energiile şi toate valorile naţionale pentru opera de refacere, aceste gazete înfăţişează chestiunea reabilitării trădătorilor ca o necesitate a vremii şi a ţării.

Iată cazul Stere este în privinţa aceasta edificator. Arătându-se cât de mare este nevoia pe care o are Universitatea din Iaşi ca ştiinţa dlui Stere să fie utilizată în folosul studenţilor ei, se înfăţişează revenirea la catedră a fostului director al „Luminei" ca un lucru pe care necesităţile îl cer imperios realizat.

Bine-înţeles că aceste necesităţi sunt exagerate. In acelaş timp se caută a se acoperi vina trădătorilor înfăţişându-i fie ca martiri ai unor neclintite convingeri, fie ca victime ale luptei pentru existenţă. Se încearcă astfel a se creia o atmosferă prielnică reabilitării acestor oameni prezentaţi într'o lumină simpatică de martiri sau de victime. Nu lipsesc desigur nici notele de milă creştină, apelurile la unire şi la uitare, în sfârşit toate elementele de înduioşare a opiniei publice pregătită astfel ca să accepte reabilitarea unor oameni ale căror fapte nu pot găsi iertare.

Căci oricât de mare ar fi nevoia de energii şi de inteligenţe, oricât de inspititor de frumoasă este iertarea, oricât de nobilă este mila şi oricât de repede este uitarea, sunt fapte cari prin urâţenia lor morală nu pot beneficia de aceste condiţiuni prielnice. Trădarea de neam face parte dintre acestea. Intr'o societate a cărei sănătate morală este neatinsă, actele de trădare nu găsesc iertare.

Totuşi la noi se încearcă acest lucru. Fiindcă cei cari-l încearcă ştiu încă urmele dezechilibrului moral stârnit de durerile şi de nevoile războiului stârnesc.

Una din caracteristicile acestui dezechilibru moral este indulgenţa criminală care manifestă faţă de toţi aceia cari săvârşesc fapte reprobabile. Uităm şi iertăm sau trecem cu vederea cu o uşurinţă care înseamnă că sănătatea noastră morală este zdruncinată.

Campania care se duce acum pentru reabilitarea trădătorilor războiului de întregire este încă o dovadă de dezordine morală. Şi este o datorie pentru toţi cei cari văd primejdia acestei dezordini, să rostească cuvântul de trezire.

Pentru memoria lui Andreiu Bârseanu

O fundaţiune „Andreiu Bârseanu"

Din partea dlui dr. Vasilie Meşter, notar public în Turda, primim următoarea scrisoare căreia îi facem loc în coloanele ziarului nostru:

Domnule Director!

Vă trimit cu poşta de astăzi suma de una mie (1000) lei pentru „Fundaţiunea Andreiu Bârseanu" ce propun a se înfiinţa sub auspiciile Comitetului „Astrei". Scopul acestei Fundaţiuni să fie cultural caritativ.

Eu cred de mai potrivit ajutorarea cu stipendii din acest fond a tinerilor români, săraci dar buni şi silitori, cari să urmeze şcoala superioară industrială. Fixarea definitivă a menirei şi statutelor fondaţiunei, rămâne în sarcina Comitetului „Astrei".

Crezând că aşa ne putem mai bine achita recunoştinţa faţă de bunătatea sufletească şi memoria aceluia care a fost Andrei Bârsan, fac apel la toţi aceia cărora le dă mâna, să-mi urmeze modestul exemplu.

Turda la 24 August 1922.

Dr. Vasile Meşter
notar public

Facem şi noi un apel călduros la publicul ardelenesc pentruca pilda fromoasă a dlui Dr. V. Meşter să fie urmată de altele la fel.

Sumele donate se vor înainta comitetului „Astrei" la Sibiu.

Ziarul nostru va publica, după tabloul trimis de comitetul „Astrei" numele tuturor donatorilor.

Reprezentantul Poloniei la conferinţa dela Praga

Varşovia — Guvernul polon a numit delegaţia care va reprezenta Polonia la conferinţa dela Praga. In fruntea ei este ministerul Piltz. Delegaţia va pleca azi.

Eterna chezăşie

Că discursul lui Poincaré rostit cu prilejul neisbutirei complecte a tratativelor dela Londra, a fost expresiunea întregei opiniuni franceze, o constată ziarele „Le Temps" şi „Débats", cu ocaziunea deschiderei sesiunei adunărilor locale din Franţa.

Intr'adevăr, cu această ocaziune, presedinţii Consiliilor generale au pronunţat pretutindeni discursuri, în care se găseau cuvinte asemănătoare cu cele spuse de Poincaré la Bar-le-Duc. Unii cărora „Le Temps" li se face ecou, au amintit, că milionul de soldaţi francezi, cari au luptat la Verdun, a fost acela, care a hotărât înfrângerea Germaniei. „Odată Verdun-ul luat ce-ar fi devenit Calais şi ce ar fi devenit Londra?"

Iar, — parcă un răspuns lui „Le Temps" şi Franţei întreg, ziarul englez „Daily Telegraph" a scris simultan acest mare adevăr: „Soldaţii francezi, care au murit pe drumurile Verdun-ului şi soldaţii britanicii, cari şi-au îndreptat paşii spre Ypres, vor fi pentru [illegible] te, cei mai buni agenţi, cari vor împrăştia neînţălegerile politice între Franţa şi Anglia".

Oare acelaş adevăr nu ni-se poate raporta şi nouă? Oare milionul de soldaţi, căzuţi printre stâncile Carpaţilor, pe drumurile sinistre ale retragerei, în locurile sfinte ale Victoriei — Oituz, Măreşti şi Mărăşeşti — pe plaiurile Ardealului şi pe malurile Tisei, — nu va fi el veşnica legătură sufletească dintre cei uniţi la sânul patriei comune?

Zadarnic se vor strădui duşmanii neamului acestuia cu toţi agenţii lor conştienţi şi inconştienţi să-l clintească din temeliile lui, care s'au închegat pentru eternite cu sângele atâtor bravi. Zadarnic vor încerca să-l mineze cu toate aberaţiunile teoretice şi demagogice, cu cari au împuiat mintea atâtor bieţi predispuşi congenital la ori ce contaminare sufletească.

Intre aceştia şi păturile mari ale poporului românesc va sta veşnica amintire şi pildă milionul celor seceraţi de răsboi.

Martiri ai neamului, ei vor fi pentru cei mulţi, isvor de credinţă nouă şi întărirea vechei credinţe bătrâneşti. Către cerul, care-l cuprinde pe toţii, se vor îndrepta rugile şi ochii tuturor drept credincioşilor, când suflul dihoniei se va înteţi şi mai mult asupră-ne dinspre holarele vrăşmaşe.

Şi de amintirea lor ce totdeauna va rămâne vie în largile mase, se vor lovi şi se vor înspăimânta veşnic, semănătorii învrăjbirei, aşa cum despuietorii de morminte din ţara învecinată, s'au înspăimântat la vederea rămăşiţelor pământeşti ale celui ce le-a fost împărat şi întemeietor.

LUPTA AUSTRIEI pentru existenţă

Nouile mişcări muncitoreşti din Viena — Intre alianţa cu Germania şi între alianţa cu Italia. Tratativele cancelarului

Săptămâna aceasta a 'nceput din nou să se vorbească stăruitor despre primejdia prăbuşirii Austriei. Faptul că conferinţa londoneză dela începutul lunei acesteia n'a dus la nici un rezultat, guvernul englez refuzând livrarea împrumutului cerut de Austria, a produs în republica aceasta nişte stări de lucruri cu deosebire serioase. Muncitorii au început din nou să se agite. „Neue Freie Prese" afirmă, că grupul politic al muncitorilor şi-a oferit intrarea în guvern. Totatunci ultimele-ştiri din Viena ne vorbeşte despre noui demonstraţiuni, dintre care ultima s'a sfârşit în faţa parlamentului. Manifestanţii au străbătut şi 'n parlament şi au cerut apăsat îmbunătăţirea situaţiei.

Guvernul a căzut pe gânduri. Totuşi ministrul finanţelor nu e absolut pesimist. Din declaraţiunile ce a făcut presei, reese că prăbuşirea Austriei nu va urma atât de urgent, pe cât se pare.

Guvernul va face toate sforţările, pentru ca să îmbunătăţească situaţia nu recurgând la străini, cari nu-i ajută, ci căutând mijloace de îndreptare în interior. Ministrul finanţelor n'a putut totuşi să nu arate aliaţilor, în cadrele interviewului de care ne ocupăm, greşala ce o fac şi primejdia ce aduc Austriei, atunci când în loc să-i dea un sprijin real şi grabnic, o trimit la Liga Naţiunilor, pentru ca aceasta s'o trimită îndărăt la guvernele aliate.

Situaţia este aşa dar serioasă. In faţa stărilor acestora de lucruri, cancelarul şi ministrul finanţelor s'au văzut nevoiţi să recurgă la măsuri grabnice.

Prima iniţiativă a fost călătoria cancelarului Seypel şi a ministrului de finanţe Segova în Cehoslovacia, Jugoslavia şi Germania şi actualmente în Italia.

Rezultate n'a dat până acum nici călătoria aceasta.

Totuşi ultima aceea pe care o fac acum în Italia, se prezintă sub aspecte noui, serioase, poate nu atât din punct de vedere economic, cum ne-am aştepta, cât din punct de vedere politic.

Se ştie că mizeria din Austria a îndreptat privirile acestei ţări spre Germania. Se vorbia insistent până acum despre unirea republicelor acestora, a Austro-Germaniei cu Germania. Iar în timpul din urmă s'a auzit şi despre apropierea Austriei de Mica-Antantă, chiar de pre intrarea ei în constelaţia aceasta. Că a fost vorbă de ceva serios, o dovedeşte acea notă de protest împotriva acestei iniţiative, pe care guvernul maghiar a trimis-o guvernelor aliate.

Tot atunci însă, când din partea guvernului austriac se observa această apropiere de Mica-Antantă — un fapt, care a îngândurat serios pe guvernanţii dela Budapesta dar şi pe guvernul Italian, care nu prea simpatizează cu iniţiativa unei întăriri a slavismului din spatele Tirolului — tot atunci telegraful şi marile ziare vieneze ne aduc o ştire deosebit de importantă: călătoria în Italia, la Verona, a cancelarului Leypel şi ministrului de finanţe Legur este pusă în legătură cu apropierea politică, pentrucă una economică există.

Cum se ştie, Italia a furnizat mereu împrumuturi şi ajutoare băneşti şi materiale Austriei în tot timpul ocaziei. Temeiul apropierii politice exista prin urmare, mai cu seamă, că ustriecii au băgat de seamă, că o apropiere de Germania va fi totdeauna deaprobată şi împiedecată de aliaţi.

Ziarele vieneze aduc apoi ştirea, că apropierea aceasta italo-austriacă a fost propusă Austriei chiar de către aliaţi, de conferinţa londoneză, căreia Austria i-a cerut ajutoare.

La acest fapt se mai adaogă unul, iarăş importtant: printre politicianii Austriei sunt mulţi care simpatizează cu această quasi-alianţă. Păreri în direcţia aceasta s'au publicat multe în presa austriacă, mai cu seamă în ultimele zile, cu ocazia acestei călătorii a cancelarului la Verona.

Este, în urma acestora, prea verosimil, că tratativele ce se urmează, deşi cancelarul austriac a declarat că sunt numai informative, vor duce la rezultat. In acest caz situaţia Austriei se speră că se va îmbunătăţi grabnic şi totatunci se va produce o mare schimbare în diplomaţia Europei centrale, schimbare, de care se va ţinea seamă cu osebire la conferinţa la care se întruneşte acum Mica-Antantă.

Vizita mareşalului Pilsudschi la Bucureşti

Varşovia — Chestiunea plecării mareşalului Pilsudzki e la ordinea zilei. Plecarea pentru Bucureşti nu este fixată. Se aşteaptă indicaţiuni din partea guvernului român. Plecarea va avea loc probabil pe la mijlocul lui Septembrie. Impreună cu Pilsudski va vizita Bucureştii şi ministrul afacerilor străine, dl Narutovici. Ieri a avut loc în această privinţă o întrevedere între dl Florescu, ministrul României la Varşovia şi premierul polon Novak.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

O societate studențească model: „Crișana"

— Opera culturală a acestei societăți la țară — Bibliotecile înființate de ea —

De câțiva ani ființează cu sediul în localitatea noastră o societate național-culturală „Crișana" a studenților bihoreni, arădeni și din munții moților, dela Universitatea de aici.

Despre societatea aceasta s'a mai auzit și până acum. Corul ei a ajuns vestit în Cluj. S'a auzit și despre propaganda culturală ce o face la țară, în popor.

In cele de mai jos vom aduce la cunoștință publică, ca o recunoștință publică față de această societate a studenților, o românească și demnă de laudă faptă a ei, pe care o recomandăm atenției tuturora societăților studențești similare.

Soc. „Crișana" a hotărât să înființeze anul acesta cinci biblioteci poporale în Crișana și după ce a adunat cărțile necesare, va inaugura zilele acestea aceste biblioteci în comunele Tăuți (Arad) Cefa, Sân-Lazăr, Budureasa (jud. Bihor) și în Țebea (jud. Hunedoara). Inaugurările se vor face în cadrele unor serbări culturale-poporale, care de sigur vor fi la înălțime.

Două serbări de acestea, cu conferințe pentru popor, cu dansuri naționale, și cu petrecere românească, va da societatea aceasta Duminecă la Perica și Luni la Siria, jud. Arad. Serbările acestea fac parte din ciclul de serbări din care a organizat până acum mai multe în diferite localități ale Crișanei.

La acest loc ținem să satisfacem rugămintii conducătorilor societății acesteia și să facem cunoscut mulțumirile ei dlui C. Banu, ministrul cultelor și artelor, care apreciind opera societății studenților crișani, a dăruit societății lor 5000 de lei și o bibliotecă de mai multe sute de volume.

Gestul ministrului Banu va servi celorlalte societăți studențești ca cu stimul, pentru a urma exemplul frumos al societății studenților crișeni.

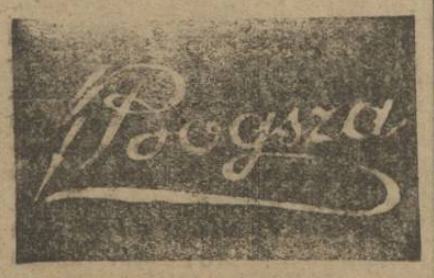

Teatrul la Chinezi

Companiile dramatice chineze, care colindă prin ținuturile Orientului extrem, oferă, zice ziarul Daily Mail, un spectacol ciudat și penibil în acelaș timp. Actorii sunt copii de zece ani sau ceva mai mărișori, deprinși cu recitarea de când au început să vorbească.

Le plac chinezilor dramele și ele sunt pline de vibrări pasionate: amorul, ura, curajul, mișelia și trădarea se urmează furtunos în scene declamatorii pline de contraste violente.

Scena e așezată afară, în aerul liber și spectatorii fac cerc împrejurul ei. Directorul, cu luleaua de opiu în gură, mișcă liniștit, cu ajutorul unei prăjini câteva perdele în care fantezia privitorului trebuie să vadă ori palate măreție, ori întinsul nesfârșit al mării.

Orchestra se compune dintr'un fel de flaut care însoțește recitațiunea cu sunete țipătoare.

Actorii copii recită repede fără să facă vre o greșală, fără șovăire rolurile lor eroice și amoroase, purtând ore întregi cuirase strălucitoare grele, ori, dacă reprezintă femei, învârtesc evantalii mari. Și recită ziua întreagă, până la miezul nopții repetând, cu scurte intervale, scenele, pentru publicul care se schimbă mereu, este vine rânduri-rânduri.

ECOURI

Cum urăsc și iubesc animalele

De ce urăște taurul pânza roșie?

Aversiunea aceasta este unul din multele secrete ale sufletului animalelor.

S'a atribuit aversiunea taurului față de coloarea roșie, faptului că culoarea aceasta este cea a sângelui.

De ce nu fug atunci și alte animale de aceiași categorie, ca porcii, oile sau caii de această culoare.

Un psiholog englez, care s'a ocupat cu asemenea chestiuni, arată că păsările se tem foarte mult de culoarea albastră. S'a constatat că sperietoarele de păsări făcute din hârtie albastră îndepărtează mult mai ușor păsările decât cele de altă culoare.

Aversiunea aceasta față de culoarea albastră s'a putut observa și la anumite insecte.

Dacă punem o bucată de sticlă albastră deasupra unui muruol de furnici, acestea părăsesc imediat în goană locul în care se află.

Ura proverbială între câine și pisică nu pare a se adeveri întotdeauna, căci vedem foarte des pisicile și câinii aceluiași stăpân foarte buni prieteni.

Pantera este foarte urâtă de porcii mici sălbateci, anume Pekaris, cu toate că nu le face nimic.

Când un grup de asemenea porci vede o panteră, se aruncă asupra ei, și reușește aproape întotdeauna s'o sfâșie.

Tolstoi și Lloyd George

Soția lui Tolstoi povestește într'o autobiografie, că soțul ei era foarte nenorocit după pierderea ce a suferit-o într'un foarte scurt inter al de timp, prin 1878, în persoana celor trei copii ai lor. Tolstoi lucra tot timpul la câmp și se întorcea seara târziu acasă, obosit, și mai ades trist, din cauza soartei sărmanilor muncitori ai pământului.

Tolstoi se gândi apoi foarte serios să se însoare cu una din aceste femei muncitoare și să înceapă o viață nouă și simplă. El destăinui planul acesta soției sale, pe ca o iubea cu tandrețe.

Traducătorul francez al acestei autobiografii relevă că această cruzime a marelui scriitor față de soția sa proventa din mania de dreptate a lui Tolstoi și a idealului său creștinesc.

O personalitate de seamă din zilele noastre care se poate compara în această privință cu Tolstoi este Lloyd George.

Tolstoi a venit foarte crud față de soția sa din adevărată iubire pentru umanitate; Lloy George este crud, din același motiv față de Franța.

Îndrăsneața comparație se încheie astfel:

„Dacă ar și Lloyd George ce simpatic este din cauza vorbăriei sale!... El poate fi comparat cu o baterie ce nu poate fi redusă la tăcere!...

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

STILURILE FIZIOLOGICE

II.

— Vizualii: Gautier, frații Goncourt — Cineticii: Lamartine, Mallarmé — Olfactivii: Baudelaire, Copee, Zola —

Un alt vizual care se aseamănă și cu Hugo și cu Chateaubriand e *Théophile Gautier*. Ca și Chateaubriand avea un ochi foarte sigur și exercitat, ca tehnician chiar îl întrecea, deoarece înainte de a deveni scriitor se îndeletnicise cu pictura. Spre deosebire Chateubriand n'are gusturi, dorințe perverse; are sănătatea robustă a lui Hugo, deși în tinerețe după obiceiul romanticilor a pozat ca bolnav. Fiindcă a eliminat din opera sa, psichologia personagiilor, Gautier avea ambițiunea să nu fie altceva decât un ochiu care privește lucrurile, un pictor scriitor. Frații Goncourt spun că Gautier gusta puțin muzica. Sunetele uneori le percepea cu colori. Astfel vorbind de senzațiunile pe care le-a avut când a luat haşiș zice: „Auzul mi s'a desvoltat considerabil. Auzeam zgomotul colorilor. Sunete verzi, roșii, galbene erau aduse de unde perfect distincte." Gautier excelează în reproducerea tablourilor poemele sale sunt ca un muzeu de copii, el descrie minunate peisagii din Spania. Gautier iubea nu numai coloarea ci și desemnul, pictorul lui favorit era Ingres.

Ca și Gautier *frații Goncourt* au fost pictori înainte de a fi scriitori; ca stiliști ei se aseamănă mai mult cu pictorii impresionisti, care le-au fost contimporani. Mai rafinați de cât Gautier ei au fost însă mai puțin robuști de cât ei, făcându-și o glorie din mizeria lor fiziologică și considerându-se ca primii „ecrivains des nerfs". In opera lor se resimte intenția de a ulmi cititor cu descrierea orgiilor trăite, în care vederea procură, cele mai mari satisfacții. In schimb infirmitatea auditivă se resimte prin lipsa de armonie în frază. Spre deosebire de Gautier, la care desemnul avea un rol așea de important la Goncourt ca și la impresioniști forma nu e decât un aspect schimbător al colorii. El fărâmițează senzațiile vizuale, creind neologisme foarte riscate pentru a da impresia transformărei colorilor.

III. Cineticii. Puțini scriitori au redat mai bine senzațiile obscure și quasi-interne ca *Lamartine*. Nici Hugo, nici Chateaubriand prea mult vizuali, nici Vigny prea mult filozof n'au aprofundat aceste senzații pe care le avem noi în contact cu natura: impresiunea sângelui cald curgând în vine când mergem repede sau când e frig afară, senzația umidității pe care ne-o dă ploaia, conștiința că toate fibrele organismului nostru participă la viața fizică a universului.

Tributar ca sentiment lui Chateaubriand, Lamartine n'a fost original nici ca stilist, nici ca versificator. De fapt e elevul lui De'lile — întrebuințând totdeauna versul descriptiv. Sub acest aspect desigur că Lamartine e foarte puțin seducător, e poetul visător pe care-l iubesc tinerile adolescente. Ceia ce l'a interesat însă pe Lamartine n'a fost atât poezia cât elocvența. El concepe poezia ca un mijloc de-a exprima durerile individuale, de a populariza dreptatea, dragostea, rațiunea, sentimentul religios.

Poezia pur literară scrisă la început nu e decât o preparație pentru poezia cu tendințe sociale ca și pentru discursurile sale politice.

Toată poezia sa vibrează de o trepidație permanentă, nimic în versurile sale nu e imobil — spre deosebire de Hugo unde totul e stabil, reliefat.

Capacitatea versului său de a da fiori, explică influența misterioasă exercitată de poezia lui, asupra tinerilor.

Chiar impresiunile sale auditive au un fond de mobilitate; senzațiunile pur vizuale sunt foarte rare. Ceea ce face originalitatea lui Lamartine e contactul cu forțele naturei: apa, pădurea, mulțimea. Se știe că în cariera sa politică a iubit masele populare, pe care le-a descris admirabil în „l'Histoire des girondnis"

Dar dorul cinetic nu e numai de cât apanajul oamenilor de acțiune, căci *Mallarmé*, la care impresiunile cinetice au fost foarte dezvoltate, avea o frică grozavă de acțiune și de mulțime. Senzațiile vizuale par să-l fi impresionat mai mult decât cele auditive, deși era un fervent admirator al simfoniilor. Muzica l'a pasionat dar cum spunea singur îi procura mai mult senzații vizuale, decât auditive. Se poate chiar susține că era mai puțin auditiv decât toți ceilalți poeți ai sec. XIX. căci nu admitea ca versurile să fie citire cu voce tare, convins că opera e făcută pentru a suscita visurile.

A fost deci ün vizual, un vizual foarte limitat la fondurile cenușii. Mallarmé are gusturi nordice un cămin bine încălzit, intimitatea unei camere, dragostea de întunerea; a fost un impresionist, dar nu al luminei clare ca Manet sau Monet, ci al întunerecului și clar obscurului. Impresioniștii admiră coloarea, dar Mallarmé nu se interesează decât de formă — coloare preferată e albul. Iarna, lebedele, crinul, lacul înghețat, sunt principalele imagini ale poemelor sale. Ca și Lamartine, Mallarmé iubea senzațiile fluide — e deci un vizual prin reflexiune și în fond un tip motor, descriind mai ales senzațiile fugitive sau trecerea dela o senzație la alta.

IV. **Olfactivii.** Cel mai mare prieten al parfumurilor, dintre toți scriitorii sec. XIX. a fost fără îndoială *Baudelaire*. El și-a creiat o educație estetică a mirosului, în timp ce literatura nu cunoscuse decât estetica vederei Deși un mare cunoscător al picturei, în comparație cu Hugo și Gautier, Baaudelaire e mult mai puțin vizual. Senzațiile olfactive apar în fiecare pagină a operei sale, foarte adesea ele sunt asociate cu senzațiile vederei și a auzului, el nu ezită să stabilească între ele potriviri ciudate, indicând coloarea unui parfum sau parfumul unui zgomot. Sub influența haşişului, creerul său era capabil de cele mai bizare combinațiuni.

După Baudelaire mulți poeți transpun în poezia lor simțul olfactiv. Pentru *Francois Copée* parfumurile evoacă amintiri în același timp auditive ca și vizuale. „Le logis etait plein d'une odeur de baiser" zice el în una din poeziile sale. Un alt poet care insistă asupra amintirilor olfactive în impresiunile sale din tinerețe e *Fernand Gregh*.

Deși femeile — scriitoare, după Renny de Gourmont — sunt acuzate de cecitate olfactivă, găsim imagini olfactive la *Mme de Noailles*.

Cât despre prozatori *Loti* și *Zola* au fost primi care au introdus simțul odoratului în literatură. Insă după cum am văzut când am vorbit de auditivi, sensațiile olfactive deși importante la Loti — nu sunt acele care ies mai mult în evidență. Zola din contră e unul din scriitori cei mai dominați de miros, pe care-i cunoaște literatura franceză.

Exasperarea mirosului său e în legătură cu dezechilibrul nervos, care a influențat la el și simțul văzului. Toată viața Zola s'a plâns de romantismul său, când de fapt nu era dominat decât de simțuri. Vederea pentru el era un adevărat fenomen de halucinație. Auzul la Zola, după propria sa mărturisire era mult mai puțin desvoltat decât văzul. Poseda simțul ritmului, dar nu-l preocupa sonoritatea frazei; deaceia nu admitea ca Flaubert să-și piardă atâta timp cu cizelarea frazei. Finețea mirosului, nu i-a fost întrecută însă de nimeni. Sunt renumite în această privință pasagiile din „Nouveaux Contes a Ninon", vorbind de parfumul îmbrăcămintei femenine și celebra simfonie a brânzei din „le Ventre de Paris."

— Ay. —

Cum sunt apărați trădătorii

In jurul reabilitării dlui Stere

Intre ziarul fondat de d-nul Mille și ziarul condus astăzi de d-nul Mille se duce acum o aserbă luptă, în jurul trădătorilor.

Atacuri înverșunate și deoparte și de alta, care au firește același rezultat: neajungerea la nici un rezultat:

Dar lucrul acesta nu descurajează pe cei dela „Adevărul". Din cauză că unul din redactorii actuali ai acestei gazete a condus pe timpul ocupațiunei „Gazeta Bucureștilor", — „Adevărul" se face acum luntre și punte să reabiliteze pe toți trădătorii. In privința aceasta a întrecut cu desăvârșire chiar pe „Aurora". Iată bună oară cum îi ia apărarea d-lui Stere:

Profesorul Stere trădător?! Cine o spune, dumneata domnule Mille, omul care totdeauna ai profesat principiul dreptului de apărare? Dar judecată n'a fost, iar de această învinuire, pe care mai mulți au repetat'o după dumneata, d-nul Stere s'a apărat și se apără cu deplin succes. Eu însumi, care personal nu'l cunosc mai de loc, i-aș da mărturia mea, alături de toți cititorii săi, pentru patriotismul ce respiră tot ce a scris de-și, în chestia războiului, vederile d-sale nu s'au potrivit cu ale noastre.

Dacă soarta nu i-a fost propice lui, puțin a lipsit să nu ne fie și nouă comrari. Și atunci?... Atunci, noi am fi fost trădătorii, noi huliții, noi calomniații! Nu vă dați seama, d-le Mille, de aceasta?

Eu am și avut prilejul d'a simți amărăciunea acestei situațiuni pe toată durata ministerului Marghiloman. Cine ne întâlnea pe noi cei dela Adevărul ne făcea răspunzători de marele dezastru al țării. Noi eram răi români, noi trădătorii, noi autorii pierirei țării.

Și dacă nu vrea D-zeu cu noi, și te mai în orceai în țară din Paris, atunci ai fi auzit blestemele ce s'ar fi ridicat asupra noastră din toiul suferinților unui întreg popor robit.

„Ceea ce ție nu-ți place, altuia nu face!"

La acest ete n învățământ de morală mă refer când văd acuma pe alții acuzați d'o crimă care puțin a lipsit să nu rămâie în sarcina noastră cu același lipsă de dreptate cu care aceștia sunt azi împovărați.

Raționamentul acesta foarte frumos la prima vedere — este al d-lui C. G. Costa Foru — nu este însă c tuși de puțin just.

Mai întâi nimeni n'ar fi îndrăsnit să acuze pe cei retrași în Moldova de trădători, pentru că aceștia nu făcuseră decât să urmeze armatele și capul statului. Nici un act al lor n'a fost făcut împotriva acestei armate, împotriva regelui și a guvernului; iar cei ce n'au știut să se poarte, așa cum trebue să se poarte un cetățean în timp de război și-au primit plata la vreme.

Desigur, D-nul Stere putea să împărtășească înnainte de razboi ori ce credințe ar fi voit; dar odată ce țara a pornit pe un drum, ei trebuia să se supună voinței generale și ori să urmeze acest drum, or să se dea cu totul deoparte. Dar d-nul Stere, nu numai că n'a făcut așa; dar adăpostit în tabăra inamică a mai și îndemnat pe soldații pa riei sale la fugă, la neascultare față de conducătorii și față de regele lor.

Dar în afară de asta, dacă într'adevăr i-ar fi trecut cuiva prin minte să acuze pe cei trecuți în Moldova de trădători, oare câți trădători am fi fost atuncia? Fără îndoială că „patrioților" ca d-nii Stere și Marghiloman le-ar fi trebuit oameni din Germania și Ungaria pentru a reface o țară întreagă de trădători

Socialiștii din Ardeal

Publicăm un articol-manifest al „partidelor socialiste din Ardeal și Banat", organul socialist „Tribuna" din Cluj se leapădă de conducătorii comuniști din București.

Evenimentele au dovedit în deajuns că criza actuală a partidului socialist în Romania se datorește numai faptului că majoritatea muncitorimei în inconștiența sa, a preferat să urmeze pe agitatorii comuniști ca Cristescu, Moscovici, decât să se influențeze de la spiritul cumpătat ale socialiștilor din Ardeal, conduși după principiile socialismului occidental.

Comunismul moscovit a dat faliment și odată cu el toate iluziile acelor proletari care vedeau mântuirea țărei lor într o revoluție ca cea rusă, s'au risipit ca pleava în vânt.

Banii zvârliți cu nemiluita propaganda destr bilată a agenților de la Moscova n'au putut infiltra în sufletul curat al poporului nostru, dornic de liniște și progres— germenul revoluției.

Exemplul de plâns, pe care-l oferă Rusia actuală e deajuns pentru a arăta poporului că îndreptându-se spre comunism îl așteaptă o soartă la fel iar manifestul de astăzi al partidului socialist din Ardeal e un semn îmbucurător-pentru proletariatul din provinciile alipite, care nu se depărtează de doctrina socialismului științific.

Psichologia demagogului

— Intre dl Stere și dl Mihalache —

Un ziar destăinuiește că dl Stere s'ar fi arătat foarte necăjit de declarația d lui Mihalache la banchetul de drum-bun dat d-rului Lupu.

Ziarul în chestiune afirmă chiar că dl Stere ar fi făcut să înțeleagă pe dl Mihalache că e o insultă pentru un Stere, să fie apărat de un Mihalache.

Nu știu de-igur câtă plăcere va fi făcut d-lui Mihalache, înfumurarea aceasta a d-lui Stere

Un lucru însă avem de observat, care îndreptățește în totul spusele noastre de până acum; și anume cât de falș este țărănismul acesta, unde diferențierile și disprețul reciproc e în vigoare dela om la om.

Dacă pentru dl Mihalache, pe spinarea căruia încearcă să se reabiliteze, are dl Stere atâta dispreț, ce trebue să fie față de nepricepuții aceia de țărani cari i-au dat votul la Soroca.

Doar aceasta-i psichologia demagogului, pe care nimic n'a putut-o desminți vreodată: să-și bată joc de credulii, pe care isbutește să-i înșele cu minciunile lui.

Reușita operei de consolidare

Roadele politicei economice financiare a guvernului

Ultimele greutăți care opreau realizarea convenției pentru consolidarea bonurilor de tezaur au fost înlăturate, căci o telegramă trimisă de dl Victor Antonescu, ministrul României la Paris, anunță că chiar pe ziua de Miercuri, urma să apară la Londra prospectul împrumutului special al consolidărei.

Știrile alarmante, pe care le răspândea acum câteva zile presa engleză, cu privire la eșuarea împrumutului nostru se dovedesc astfel lipsite de seriozitate.

Incontestabil că acest nou succes al politicei financiare a guvernului va avea repercursiuni îmbucurătoare asupra leftenrei traiului și va pune capăt tuturor insinuațiunilor opoziției, cu privire la politica economică a ministrului nostru de finanțe.

Bineînțeles că în urma consolidărei bonurilor de te aur, nu trebue să ne așteptăm la cine știe ce transformare bruscă în relațiile comerciale cu străinătatea.

Ajungerea la un schimb normal al monedei noastre pe piețele străine e înainte de toate chestiune de timp.

Pentru a reuși să stabilim o valoare reală leului nostru în străinătate, trebue să avem o cât mai sigură situație financiară și economică internă. Politica financiară a guvernelor anterioare s'a dovedit cu totul sterilă, căci a ignorat tocmai acest lucru, întrebuințând pentru remedierea crizei valutare, nu mai mijloace artificiale și expediente de moment. Guvernul actual a înțeles că înainte de toate străinătatea cere țărei, dovada unei statornice sforțări interne, stabilirea unui buget cu venituri sigure și cheltueli bine ordonate, o organizare a importului și a exportului, o normalizare a mijloacelor de transport cât și punerea în valoare a bogățiilor solului și subsolului nostru, care să poată oricând preîntâmpina o eventuală criză agricolă.

Piața Occidentului s'a arătat la început foarte neîncrezătoare în privința reușitei consolidărei și finanța străină, bazată pe informațiunile tendențioase ce le răspândesc dușmanii cu privire la țara noastră a provocat un curs foarte neregulat al leului; am avut la început o creștere bruscă și apoi o scădere la fel.

In ultimile zile fluctuațiunile leului, urmărite cu atenție de toată finanța străină s'au arătat mult mai puțin hazardate. Fermitatea din ce în ce mai accentuată a schimbului, aduce acum o treptată creștere a leului nostru. Și odată cu reușita consolidărei bonurilor noastre de tezaur suntem pe drumul sigur al îmbunătățirei valutei, grație căreia prin siguranța viitoarelor transacțiuni se va ameliora întreaga situațiune financiară și economică a țărli, iar publicul se va putea bucura în curând de mult așteptata ieftenire a traiului.

Răspândiți „Infrățirea"

Raspuns la neadevarurile „Patriei"

In numărul 174 din 12 August 1922, a apărut în coloanele „Patriei" un articol cu titlul „O întrunire liberală fără existență în Agnita", trimes de corespondentul permanent al „Patriei". Nici că se putea altcum decât ca oamenii „Patriei", cu cari nu se poate făli în lume, căci sunt de cei cu „musca pe căciulă" atât în privința morală cât și altcum să caute să înfățișeze într'o lumină falsă convenirea liberalilor din Agnita, cari au așteptat pe senatorul Mircea, care a dăruit 10.000 lei în scopul ridicării unui edificiu școlar de stat în Agnita.

„Corespondentul permanent" al „Patriei" cu o nerușinare care-l caracterizează, căci noi îl știm cine-i, persifleză numele oamenilor de valoare din județ.

Și domnul corespondent permanent în darea sa de seamă despre cele întâmplate în Agnita, locul de întâlnire, da, al liberalilor, și nici decum al naționaliștilor, cari poate doar noaptea îndrăznesc a se abate nevăzuți de nimeni pe aici, — cum a fost nu de mult, — acest corespondent, amintește și nume de doamne participante cu o lipsă de bunăcuviință care nu poate fi îngăduită.

Și acum, după ce notele de mai sus, dau destulă dovadă despre caracterul numitului corespondent, să ne dea voe să-l întrebăm, în fața „Patriei", că nu cumva a uitat frumoasele timpuri când se plimba ca „birjar" prin București?! Publicul răbdător până la o vreme, nu uită că acest „corespondent permanent", absolvent a câtorva clase liceale numai și aventurier, fost subofițer în urmată austro-ungară, a îndrăznit să susțină că este locotenent în rezervă, și să-și tipărească bilete de vizită dându-se drept publicist și locotenent. Dacă pe dansul nu-l mai slujește memoria și și-a uitat, oamenii de omenie nu au uitat și pot dovedi, că numitul corespondent, cu ocaziunea unui joc de cărți, singura și obicinuita lui ocupațiune în Agnița, a scăpat numai el știe cum și cei ce au fost de față, din mâna meșteșugarilor săși, cu cari a jucat împreună cărți.

Dl Ilariu Pulca, ne-ar putea spune numele celui mai sus descris?

Ag

O duioasă aniversare

— Părintele Zavoral —

Un confrate din provincie ne amintește, că peste trei zile, în Sfântul Mării Mari, părintele zavoral din Praga împlinește 60 de ani de viață.

Printre majoritatea cititorilor noștrii numele acesta și aniversarea aceasta nu înseamnă nimic. Dar sunt printre cititorii noștrii și de aceia, care-și amintesc cu duioșie de acest preot milos ca un apostol, bun ca o mamă și iubitor de români, cum rar ni-a fost dat să vedem alții printre străini. Ne amintim de zilele grele din războiul mondial: națiunea română de pe aceste plaiuri ardelene era spulberată ca fălna orbului pe toate fronturile, prin toate provinciile poliglotei monarhii, prin spitale și cazărmi — străină în patria ei străină. Pe acele vremuri, când românul era bun numai pe front, în fața gloanțelor, când toată lumea rom nească de aici, între 18 și 50 de ani, îndura tratamentul bestial al oficialității și armatei monarhiei, în Praga, pe muntele Sion, s'a deschis un spital pentru români. Rănții noștrii au fost tratați acolo ca la mama lor acasă: modest, dar familiar, își revărsase asupra lor bunătatea o inimă străină, părintele zavoral, care de dragi ce i-au fost oropsiții soldați români, li-a învățat limba, pentrucă mângâia cu atât mai mult, să-i spovedească în limba românească.

Duioasă e această amintire, dar și plină de indemnuri. Ne amintim, că părintele Zavoral a fost împreună cu Urban Iarnik și cu feciorul acestuia interpretul aliantei sufletești a românilor cu cehii. Ni-se datorește lor în cea mai mare parte prietenia, pe care o manifetă azi României republica cehoslovacă. Și 'i lucru mare acesta, când ne gândim, că dintre românii abia de este unul doi, care să 'și fi dat silința să învețe limba cehilor.

Indemnul pe care ni-l dă această aniversare, pe care am dori-o să o mai ajungem de multeori, e, că în amintirea acestor cehi, puțini dar mari, care ne-au iubit încă pe vremea suferințelor noastre, trebue cel puțin în viitor să dăm atenție bogatei limbi a Cehoslovaciei, fie ea oricât de grea. Indemnul acesta e mai cu seamă pentru studenții români, care, duși la Praga, continuă să se intereseze numai de limba germană.

Demonstrația engleză împotriva Kemaliștilor

Constantinopol — O puternică escadră engleză a ieșit în largul mării. Manevra aceasta e considerată ca o demonstrațiune împotriva atacurilor kemaliste contra Angliei.

Răspunsul Franței la nota engleză

Paris. — Guvernul francez a răspuns azi notei engleze relativ la chestiunea orientală. Guvernul francez adoptă în întregime propunerile engleze, lăsând guvernului englez grija de a fixa data convocării conferinței care se va ține la Veneția.

INFORMAŢII

In numărul 533 al ziarului nostru am publicat un articol cu titlul „Un caz scandalos", în care se vorbea de complotul pus la cale de indivizii Nagy Imre şi Fazekas Andras. In legătură cu acest fapt se spunea în acel articol că actele încheiate relativ la acest complot n'au fost înaintate autorităţilor în drept şi se găsesc şi astăzi la compania de jandarmi din Zalău.

Prin adresa no. 5924|922 Regimentul 7 jandarmi ne comunică că actele în chestiune împreună cu indivizii arestaţi şi corpurile delicte au fost înaintate cu raportul no. 163 şi adresele no. 2656 şi 3010.

Facem cuvenita rectificare.

▪

Direcţiunea vânătoarei face cunoscut dlor vânători, că permiselе de vânătoare, de port de arme şi chitanţele constatatoare de plata taxelor pentru câinii de vânătoare se eliberează pentru cei domiciliaţi în comunele urbane şi comunele rurale, la administraţiile de plasă, iar pentru cei domiciliaţi în capitala judeţului, de prefectura judeţului respectiv, pe baza chitanţelor de consemnarea sumelor cuvenite în conformitate cu legea vânatului.

▪

In chestiunea grevei dela uzinele „Astra" din Arad, a rămas ca ultimele hotăriri să fie luate de către dl. G. G. Marzescu. mi-

▪

Ministrul cultelor a hotărît ca terenurile bisericeşti să nu se mai arendeze pe viitor prin licitaţie, ci să se arendeze preoţilor pe de trei ori preţul regional fixat în 1917—1922.

▪

Ministerul de domenii a autorizat deschiderea de târguri de vite în următoarele comune: Ruginoasa (jud Suceava), Hotin (Basarabia), Topolovăţul Mare şi Brestovaţ (Banat).

▪

Comisiunea pentru chestiunile externe relativ la regimul Dunării maghiare a ratificat convenţiunea privitoare la statutul dunărean.

▪

In Bucureşti şi în toate oraşele din ţară s'au oficiat azi Te Deum-uri pentru aniversarea zilei de naştere a M. S. Regelui.

▪

„Societatea Anonimă pentru îngrăşarea porcilor şi industria cărnei din Gherla" cumpără în permanenţă pe lângă preţurile plaţei, din proprietatea domeniilor, porci şi tot soiul de cereale în cantitate nelimitată şi vinde porci graşi precum şi alte producţii prelucrate din porci.
1515

Funcţionarii din Buzău, cari hotăriseră greva pentru 21 August cor., au făcut o adresă şi colegilor dela Administraţie financiară Braşov cerându-le să se solidarizeze.

Aceştia din urmă, într'o adunare ţinută au hotărît să respingă această propunere.

Funcţionarii din Braşov au răspuns apelului făcut de guvern, rămânând la posturile lor şi aşteptând răspunsul până la 17 Septembrie.

▪

Dl Ispir, secretarul general al ministerului cultelor, s'a întors dela congresul „Alianţei universale pentru stabilirea păcii între popoare prin mijlocirea biserlcii", care s'a ţinut la Haga între 6 şi 14 August.

S'au discutat chestiunile minorităţilor, d zarmării şi reconcilierii popoarelor prin biserică.

Asupra acestui congres, dl Ispir va prezenta un raport dlui C. Banu, ministrul cultelor şi artelor.

▪

Populaţia Bulgariei, după datele culese cu prilejul ultimului recensământ, se ridică la 4 milioane 860.311 locuitori.

In acest total sunt cuprinşi şi cei 400 mii de locuitori din teritoriile anexate în ultimul timp.

▪

Dl Gheorghiu, secretar general al ministerului de finanţe, a comunicat presei că guvernul a fost înştiinţat că pe ziua de eri a fost publicat la Londra prospectul încheiat pentru consolidarea bonurilor de tezaur aflate pe piaţa engleză.

Pe ziua de 15 Septembrie, [illegible] prospectul pentru consolidarea bonurilor din Franţa.

Pentru Italia, Spania, America etc., nu s'a primit încă nici o ştire.

▪

In baza legii ce limitează dreptul de emigrare în Statele-Unite, numărul emigranţilor străini, autorizaţi să debarce în cursul anului 1922—23 a fost fixat la 357.903.

Din România au dreptul să intre în Statele-Unite 7419 supuşi români.

▪

Scoala primară germană-evanghelică Cluj. In şcoala primară evangelică cu 4 clase, limba de învăţământ germană anul nou şcolar se va începe cu 1 Sep. 1922. Inscrierea elevilor se face până la 31 August a. c. zilnic dela 10—12 a. m. la Dr. G. Adolf Jauernig Strada Iuliu Maniu 2. I. I. sau la Friedrich Theil Calea Regele Ferdinand 116
2096

▪

D-nul dr. Dumitru Bratu anunţă că şi-a deschis birou advocaţial în Cluj, Str. Regina Maria N-rul 48.
2101

Din cauza marilor descărcări electrice, posturile noastre telegrafice n'au putut recepţiona telegramele externe.

▪

Leul a cotat Marţi la Paris 10.24, iar marca 0.97 jum.

Francii francezi s'au cerut la noi pe 10.40 lei, iar mărcile pe 11 jum.

▪

Corespondentul lui „Times" la Viena crede că guvernul austriac va oferi guvernului din Praga — în schimbul împrumutului consimţit — controlul administrativ asupra căilor ferate austriace.

▪

Societatea **„Dacia-România"** cea mai veche şi mai puternică **Instituţie de asigurări** românească, întinzându-şi activitatea în Ardeal şi Banat, a înfiinţat la **Cluj** (în casa sa proprie din Calea Victoriei No. 27) un **Oficiu Regional,** care organizează agenţii în toate localităţile şi stă la dispoziţia publicului asigurător, pentru orice informaţiuni.

Zisul Oficiu a primit dela Societatea „ZEA" din Cluj scrisoarea următoare:

Onor. Soc. **„Dacia-România"** Oficiul Regional, Cluj.

„Avem onoare a vă arăta vii mulţumiri şi satisfacţia noastră despre modul ireproşabil, în care v'aţi purtat faţă de noi relativ la plata despăgubirei cuvenite pentru daunele cauzate de incendiul din luna Iunie a. c. la clădirea şi mărfurile Societăţii noastre, asigurate la Dv."

Cu deosebită stimă

„ZEA"
societate românească chimico-farmaceutică
s. a. Dr. Pamfil ss.

2106

Scoala Medie de fete din Abrud

La Şcoala Medie de Fetiţe din Abrud, instalată în localul Reuniunei Femeilor Române, în acest an şcolar, va funcţiona cl. I-a normală cu Internat.

Clasele medii se vor transforma treptat în clasele normale adoptându-se tipul de 6 clase normale.

Pe lângă această şcoală s'a înfiinţat, încă din anul trecut, o secţiune profesională (curs de croitorie, cusături şi ţesături), (pânzeturi, mătăsuri şi covoare), care se menţine şi la normală pentru deprinderea viitoarelor învăţătoare în meşteşugurile casnice pur româneşti şi pentru menţinerea comorilor de artă naţională în populaţia de pe sate.

In această secţiune pot fi primite şi elevele cu 4 clase secundare dându-li-se, la sfârşitul anului, un certificat cu care se poate înscrie în ultimele 2 clase ale Şcoalei de Sericicultură din Bucureşti, spre a deveni maestre conducătoare de Ateliere casnice de comunele rurale.

Pentru d-nele profesoare Direcţia s'a îngrijit să aibă locuinţă confortabilă şi înlesniri de cost. Pot funcţiona şi profesoare cu competenţă de şcoli medii.

„Infrăţirea în Ardeal"

IARA DE JOS

— Aşezarea. Populaţia. Nevoile culturale —

Spre apus de oraşul Turda la o depărtare de 32 km., într'o regiune pitorească la poala munţilor apuseni se află comuna fruntaşă Iara de jos, o adevărată cetate naturală înconjurată jur-împrejur de o coroană splendidă de munţi în cari nu poţi pătrunde decât prin două defileuri. Locuitorii în majoritate sunt români, restul unguri şi evrei. Un şir neîntrerupt de suferinţe este povestea poporului român din această localitate şi jur. Un Horea, un Iancu, un Balint ar putea spune multe de bunătatea, blândeţa, curajul şi sinceritatea acestui popor încrezător din fire dar izbit veşnic de ură, violenie şi cutropire.

Odinioară stăpân pe acestea plaiuri, ajuns slugă şi rob străinilor venetici — azi iar popor stăpân pe aceslea plaiuri, liber în graiu, cuget şi simţiri, dar lipsit de comerţ şi industrie. O mulţime de străini conduc comerciul şi industria naţională.

Sprijinul dat poporului de cei chemaţi nu e satisfăcător. Iara de jos cu 2000 locuitori cu jurul curat românesc are 32 prăvăli şi crâjme repartizate astfel: proprietari 12 evrei, 10 unguri, 1 cooperativă română.

Dela preluarea imperiului s'a dat brevet pentru 4 crâjme şi 3 prăvălii tot străinilor şi cooperativei române, total 8 breveturi, s'a respins petiţia de brevet a unui român. Crâjmele în număr de 10 repartizate pe populaţie obvine 1 crâjmă la 200 suflete.

Fericită comună!

Casina un edificiu splendid, ridicat în mare parte cu braţe şi capital românesc, stă la adăpostul străinilor fără a aduce nici un serviciu neamului. Poate şi aici se va da un brevet pentru consumaţie de alcohol în loc să se insiste pentru preluare şi înfiinţare a unei şcoli medii pe care poporul atât de mult o reclamă. Iara şi jurul la depărtări mari de centre lipsite de căi de comunicaţie cere şcoală secundară, bibliotecă pentru popor şi nici de cum brevete pentru crâşme.

Înţeleg mentalitatea fostului regim de-a acapara toate şcoalele române—propăvăduind l. ungurească prin banii strânşi din sudoarea ţăranului român dar astăzi lucrurile nu mai pot merge ca înainte.

Vrăşmaşi neîmpăcaţi a ordinei sociale, pregătiţi anume ca o armată a propagandei distrugătoare neadormiţi şi neobosiţi, munca lor de nimicire e fără răgaz şi nu scapă nici un prilej de luptă — ei vor câştiga teren când cei chemaţi vor sta în pasivitate.

Munca atât de intensivă depusă de preoţi şi învăţători trebuie sprijinită şi de ceialalţi factori. Un slujbaş care şi-a îndeplinit cu râvnă şi cinste rorul lui social e legat sufleteşte cu satul, având câştig moral de un preţ fără seamăn.

Voi toţi câţi aveţi în arcina voastră ridicarea din obida seculară a miilor de ţărani cetăţi în tăcerea neturburată a nopţii marea opera a lui Patapenco, pentru ca asemenea să fiţi cu acei Obnowlenski, preot şi dascăl de ţară, totdeauna „In slujba adevărat".

Emi.

Primul şi cel mai mare magazin de **PIANE** din România-Mare
I. TRISKA Cluj,
Strada Saguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.
Telefon 419

977

Au sosit piane noi.

I. NACHT
Societate în nume colectiv
Sucursala CLUJ
Piaţa Cuza-Vodă 12
2073
METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA
EN-GROS.
Telefon interurban 6-53.
Adr. telegr. METALNACT

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő şi Braunfeld
Cluj, Piata Unirii No. 15 în locaiul fost D. S. Raftopol
Este asortat în permanenţa cu:
Bijuterii fine. Ceasornice de precizium. Argintărie.
Preţurile cele mai moderate Telefon interurban 643

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin
UNIO
Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133
23

S'au deschis Antrepozitele **FRENKEL** Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)

Ultima oră

M. S. Regele va vizita Varşovia?

O parte din presa polonă anunţă în mod neoficial că M. S. Regele României va veni în curând în vizită la Varşovia.

DI Beneş la Marienbad

DI Beneş a plecat la Marienbad unde vor avea loc sedinţele conferinţei statelor din Mica înţelegore.

Atentat contra lui Trotzki

Zilele trecute a avut loc la Moscova un nou atentat împotriva lui Trotzki, care, însă a scăpat şi de data asta teafăr.

Hotărîrele consiliului de miniştri dela Sinaia

Sinaia. — **Consiliul de miniştri a hotărât ca taxa cu caracter prohibitiv pentru vagonul de porumb pentru export să fie de 30 mii lei. S'a mai hotărât crearea oficiului special pe lângă ministrul industriei şi comerţului în chestiunea aprovizionarii şi exportului.**

S'a hotărât, ca excedentul bugetar până la treizeci Septembre să fie întrebuinţat pentru îmbunătăţirea situaţiei functionarilor publici.

Tot în acest consiliu de miniştrii s'a hotărât, ca încoronarea să se facă la toamnă. Data nu a fost fixată.

TELEGRAME

Franţa şi situaţia Austriei

Paris. — „Le Temps" scrie că Franţa departe de a căuta să se servească de criza austriacă pentru combinaţiuni politice, are din contra grijă să ajute pe toţi acei ce au intenţia de a asigura Austriei independenţa, şi mai cu seamă de a lucra de acord.

„Le Temps" constată, că cercurile germane n'au renunţat la intenţia anexării Austriei. Ziarul parisian relevă, că protectoratul Italiei asupra Austriei înseamnă înfiinţarea unei barieri între Cehoslovacia şi Jugoslavia. Afirmă, că Austria ar servi de trăsătură de unire între Italia şi Germania.

Examinând înlăturarea crizei, „Le Temps" declară, că înainte de toate trebue menţinută ordinea Austriei. În această privinţă Societatea Naţiunilor ar putea organiza un regim vremelnic susţinând guvernul austriac, fără a-i încălca independenţa.

„Le Temps" aprobă propunerea recunoaşterii egalităţii între datoriile Austriei şi bunurile statului vechi habsburgian, care se află pe teritoriile statelor succesoare. Aceste state ar fi despăgubite prin anularea bonurilor în sarcina lor. Franţa nu va sili statele acestea să achite.

Târgul oriental dela Lemberg

Varşovia. — La cinci Septembrie se va deschide la Lemberg târgul oriental.

Convocarea Dietei poloneze

Varşovia. — Convocarea dietei poloneze a fost amânată până la 19 Septembrie.

Grevele din Ungaria au încetat.

Budapesta. — Greva muncitorilor din industria metalurgică şi a morăritului a încetat.

Uzina electrică oraşului
Conducerea societăţii „GAUZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 39.
(Palatul Széky)
Telefon No. 40.

Execută instalaţii electrice şi transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalaţii de motoare electrice. Lampadare şi materiale pentru instalaţii permanente în deposit.
148

Ultime informaţii

Ora 2 p. m.

Consiliul de miniştri dela Sinaia la care au participat toţi miniştrii cabinetului, s'a ocupat cu chestiunea despăgubirilor germane. Directorul căilor ferate a prezentat tabloul materialelor care urmează să fie cerute Germaniei în contul despăgubirilor. Tabloul a fost aprobat.

Consiliul a luat apoi măsuri pentru refacerea urgentă a atelierelor Griviţa şi a hotărât rechiziţionarea şi militarizarea fabricei Astra din Arad din cauza grevei de acolo, care a luat un caracter politic antiromânesc.

S'a luat în cercetare chestia despăgubirilor victimelor dela Valea-Largă.

S'a stabilit, că pagubele incendiului atelierelor căilor ferate se ridică la o sută milioane.

Artiştii Teatrului Naţional din Cluj au făcut un memoriu cerând mărirea salariilor potrivit cu sporurile acordate artiştilor Teatrului Naţional din Bucureşti.

Memoriul în chestiune va fi prezentat d-lui C. Banu, ministrul Artelor, de către o delegaţie compusă din d-nii Zaharia Bârsan, Stănescu-Papa şi G. Mihăiescu.

Aviz

In baza deciziei Ministerului Instrucţiunii din Bucureşti Nr. 65.190/1922 anul şcolar 1922—23 începe la 15 Septemvrie crt.

Elevii se pot anunţa pentru *prenotare:* 13—14 Septemvrie c.

Inscrierile regulate se vor face între 15—19 Septemvrie.

La 15 Septemvrie ora 9, conferinţa corpului didactic.

15—16 Septemvrie examene de *corigenţă.*

15—16 Septemvrie examen *de primire* cu elevii de clasa I.

18--19--20 Septemvrie examene particulare şi de diferenţă.

21 Septemvrie *serviciu divin* în amândouă bisericile româneşti.

22 Septemvrie *începerea cursurilor.*

Examenul de maturitate (de corigenţă şi integral) sesiunea Septemvrie pentru toţi elevii Circumscripţiei şcolare Cluj, se va ţinea la liceul nostru.

Examenul de maturitate în scris se va începe la 25 Septemvrie ora 9 a. m.

Cluj, la 23 August 1922.

Direcţiunea Liceului „G. Barţiu".

Cetiti „Infrăţirea"

Italia şi conferinţa Micei Înţelegeri

Presa italiană e pentru menţinerea Austriei

Roma. — „Il Mondo" comentând conferinţa din Marienbad, scrie:

„Italia care a ocupat totdeauna o poziţiune eminentă printre statele succesoare ale Austriei şi care ar fi avut o situaţie şi mai avantajoasă dacă ar fi luat asupră-şi cu hotărire direcţiunea politică a Micei Înţelegeri, la care ea era chemată prin identitatea intereselor dintre Mica înţelegere şi Italia, nu poate de sigur să îngădue ca la Belgrad şi Praga să se vorbească fără reticenţe despre succesiunea unei ţări pe care noi avem tot interesul de a o menţine în viaţă. În consecinţă, Italia trebuie să urmărească cu cea mai mare atenţiune întrevederile din Marienbach, nu numai pentrucă în aceste întrevederi se reînoeşte un pact de legătură care, fără să aibă numai decât un caracter anti-italian, poate să reprezinte pentru noi un necunoscut destul de serios, dar pentru că Austria este de fapt aproape de prăbuşire şi statele învecinate pot să ia o înţelegere sau angajamente în lipsa noastră.

„Il Mondo" încheie arătând că conferinţa din Marienbad merită să fie urmărită cu cel mai mare interes: „Suntem convinşi că factorii responsabili ai politicii italiene vor şti să lucreze în aşa fel încât soarta Austriei să nu fie compromisă prin deliberări hazardate, şi ca tratatele din Saint-Germain şi Trianon să nu fie călcate în contra intereselor noastre."

Doritorii de a cumpăra cereale pentru Judeţele din Ardeal sunt rugaţi aşi înainta ofertele, arătând cantitatea necesară, adresându-se Agenţiei de publicitate „Soarele"
Cluj, Str. Iuliu Maniu No 3.

No. 13. Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urgente împrumuturi pe lombard. Magazii excelente uscate, pivniţe cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290. Lloyd 272

Casa de Imprumut pe Amanet Societate Anonimă
Cluj, Calea Victoriei No. 35.

Convocare.

Acționarii societății, sunt convocați în adunarea generală ordinară, care va avea loc Duminică 17 Septembrie 1922 orele 9 dim. la sediul societății în Cluj Calea Victoriei No. 35 având a delibera și decide asupra următoarei ordini de zi:

1. Darea de seamă a Consiliului de Ad-ție și raportul cenzorilor, asupra gestiunei pe intervalul dela 1 Martie 1921 data inființării până la 31 Decembriei 1921.
2. Repartizarea beneficiului și descărcarea consiliului de ad-ție de gestiunea sa pe exercițiul expirat.
3. Alegerea a 3 membrii în consiliul de ad-ție în locul celor repășiți.
4. Alegerea cenzorilor și a cenzorilor supleanți pentru exerc, 1922.

Pentru a putea participă la ședință adunării generale, acționarii vor depune acțiunile la sediul societății, sau la Banca-Centrala pentru Industrie și Comerț din Cluj, cel mai târziu până la 12 Septembrie a. c. de unde li se vor elibera scrisori de confirmare.

Zece acțiuni dau drept la un vot în adunarea generală.

Mai mult ca zece voturi nu poate avea nimeni, ori cari ar fi numărul acțiilor ce posedă.

Consiliul de administrație:
Președinte *Dr. Aurel Millea;* Vice președinte *Leo Bohățiel*; Membru delegat *I. Popescu.* Membri: *I. Aldica, Dr. I. Cl. Iuga.* 2104

Casa de Imprumut pe Amanet Societate Anonima
Cluj, Calea Victoriei No. 35.

Convocare.

Acționarii societății sunt convocați în adunare generală extraordinară, care va avea loc Duminică 17 Septembrie 1922 orele 11½ dim. la sediul societății, în Cluj Calea Victoriei 35, având a delibera și decide asupra urmatoarei ordini de zi:

1. Modificarea următoarelor paragrafe din statut: 1, 2, 7, 13, 15, 18, 19, 21, 26 și 31.
2. Sporirea capitalului de acțiuni.

Pentru a putea participa la ședință, acționarii vor depune acțiile la sediul societății sau la Banca Centrală pt. Industria și Comerț din Cluj, cel mai târziu până la 12 Septembrie 1922 de unde li se vor elibera scrisori de confirmare.

Zece acțiuni dau drept la un vot în adunarea generală extraordinară. Mai mult ca zece voturi nu poate avea nimeni, ori care ar fi numărul acțiilor ce posedă.

Consiliul de administrație:
Președințe *Dr. Aurel Millea*; Vice președinte *Leo Bohățiel*; Membru delegat *I. Popescu.* Membrii *I. Aldica, Dr. I. Cl. Iuga.* 2105

Coșuri de hârtie

pentru cafea, ceai, droguri, albe, colorate, duble, coșuri de mătase și pergament, cutii pentru pălării, de toate mărimile.
Se dau și pentru export cu imprimatul firmei

Lepage, papetărie Cluj.

Cereți preț-curent. 1267

Publicație de licitație

Să aduce la cunoștința generală, că în ziua de 14 Septemvrie 1922 orele 11 a. m. se va ține licitație publice cu oferte închise pentru darea în intreprindere a lucrărilor de construcție la edificiul de morga, prosectura, grajd, sopron dela Spitalul de Orthopedie din Cluj și anume pentru lucrările de pământ, ziderie, lemnărie, acoperire, lăcatuș și tinichigiu, sticlărie, apaduct și canalizație, lumina electrică și mobile.

Ofertele se vor inainta până în ziua de 14 Septemvrie 1922 orele 11 a. m. la Divízi technică Igienică-Inspectoratul General Sanitar Cluj (Institutul Pasteur etaj II.), când ele se vor deschide.

La deschidere vor lua parte și vor semna procesul verbal de licitație ofertanții sau reprezentanții lor. Ofertele întârziate și cele telegrafice, precum și supraofertele nu se vor lua în considerare.

Inainte de ce se vor deschide ofertele concurenții trebuie, să probeze: că sunt ingineri sau architecti, caruia la-să cuncscut dreptul de liberă practică, sau vor justifica prin acte sau prin certificate antentice amânate dela autorități publice, că au executat lucrări publice importante în mod contiențios și satisfacator.

Fiecare oferant va depune 4% garanta provizorie, în bani sau efecte de stat din sumă totala a ofertele sale.

Aceasta garanță provizorie va întregi-o adjudecatorul inainte de închierea cuntractului la 6% dupa suma oferită, drept garanța definitivă.

Ofertele se vor face cu scazământ sau suprasolvire dupa prețurile unitare ale devizului original.

Pentru toate licitație și pentru executarea lucrărilor sunt în vigoare art. 72—85 a legii contabilității. Condițiunile generale pentru intreprinderi de lucrări publice și caetul de sarcine pentru executarea cladirilor.

Oferanții rămân în obligațiune 2 luni de zile dupa ziua de licitațiunii.

Planurile, devizul original, Caetul de sarcina și condițiunile generale se pot vedea la Divizia technică Igienică Cluj, (Inst. Pasteur) în orele de lucru și totacolo să dau lamuriri mai detailate.

Cluj, la 21 August 1922.

Inspector General: (ss) Dr. GANE. 2099

Șeful Diviziei Technice: (ss) Ing. IVASCU.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrațirea"

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. **Reducere 30%** pentru toți funționarii publici și particulari, precum și familiile lor. 1253

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcțiuni de Mori
Atelier de Motoare și mașinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

S'a deschis S'a deschis
Dans de parchet
Seara să petrece cel mai bine în localul
DACIA-BAR
cel mai distins loc de distracție a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.
Radio 2532. 1941

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.
Banca Mobiliară
Soc. An.
Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.
Lloyd 605 1819

CRONICA STIINTIFICA

— Bismutul în tratamentul sifilisului —

Publicațiunile medicale din apus, ne aduc o mare noutate științifică, de o însemnătate capitală. Ne dau de veste că nădejdea răpunerii totale a sifilisului se împlinește, datorită descoperirii unui nou produs medicamentos — corp bismutic — care acționează rapid, profund și durabil asupra organismului îmbolnăvit.

Spicuind literatura relativă la acest subiect (numărul publicațiunilor depășind cifra de 100) am găsit lucrări demne de adus la cunoștința tuturor — medici și profani — și ne-am propus să redăm în câteva rânduri o privire generala asupra chestiunei ce în momentul actual pasionează și entuziazmează lumea epuseană.

In prima jumătate a anului 1921 Levaditi și Sazerac fac o serie de comunicări la Academia de Stiințe din Paris despre cercetările intreprinse în Institutul Pasteur relative la tratamentul sifilisului experimental cu săruri bismutice.

Dintre toți corpii bismutici încercați, Tartrobismutatul de sodiu și potasiu s'a aratat cel mai activ.

Levaditi s'a gândit atunci să aplice tratamentul în sifilisul uman. Căutând forma cea mai ușor aplicabilă, astfel încât să evite durerea și fenomenele toxice și să obțină în acelaș timp o resorbție lentă, continuă a adoptat forma de Ta trobismutat sodico-potasic în suspensie uleioasă. Cu acest preparat a început tratamentul în luna Mai 1921 pe cinci bolnavi: doi cu leziuni terțiare neavansate. Și s'au făcut câte o serie de 12 injecțiuni de câte 2 cu 3 la 2—3 zile interval. După primele injecțiuni leziunile tegumentare au dispărut iar după 12 injecțiuni toți bolnavii au avut reacțiunea Wassermann negativă.

Din acești cinci bolnavi, doi au putut fi urmăriți până astăzi; reacțiunea Wassermann a acestor doi bolnavi controlată în fiecare lună a dat continuă același rezultat negativ, timp de 14 luni. Intre timp nu s'a mai aplicat acestor doi bolnavi nici un tratament fără să survină de atunci vreo recidivă.

Dat fiind că tratatele științifice moderne ne arată că după un tratament reacțiunea Wassermann devenind negativă și persistând cel puțin 8 luni, tratamentul fiind suspendat, bolnavul poate fi considerat vindecat; vedem efectele acestui nou medicament. După primele comunicări ale lui Levaditi și colaboratorilor săi, o sumă de cercetători au inceput a verifica datele anunțate, aplicând tratamentul pe un mare număr de bolnavi. Produsul întrebuințat era tot tartrobismutatul sodico-potasic denumit „Trepol" și preparat de laboratoarele Chenal et Douillet din Paris.

O întreagă pleiadă de sifiligrafi ca: Fournier, Guenot, Milian Tixer, Marie, Fourcade, Ravant, Ducrey, Müller, etc. au obținut aceleași rezultate bune, confirmând lucrările savantului dela Pasteur. De atunci din toate părțile lumei au apărut lucrări ce consemnau titlul glorios de cel mai bun medicament antisifilitic „Trepolului".

S'au tratat în spitalele din Paris sute de bolnavi până azi, marea lor majoritate pot fi considerați ca vindecați după o singură serie de injecții, dat fiind indicațiunile serologice, — reacțiunea Wassermann dovedită negativă și menținându-se ca atare — precum și indicațiunile clinice absența de recidive chiar după 10—12—14 luni de așteptare. Își poate da oricine seama de marea binefacere adusă omenirei prin acest tratament. Bolnavii cari rezistau la tratamentul arsenical, mercurial sau asociat (arseno-mercuro rezistenți), sunt tot atât de sensibili la tratamentul bismutic ca și bolnavii obicinuiți: și de unde medicul se vedea pus în imposibilitate de a-i ușura, tratamentul anterior nefiind eficace în asemenea cazuri, cu bismutul au învins îndărătnicia microbului obicinuit cu arsenicul și mercurul, bolnavul fiind ușurat de rău ce nu se mai curma în artritele și icterul sifilitic D-rul român Th. Veber a obținut rezultate dintre cele mai frumoase pe cari le-a publicat la Soc. de Biologie din Paris.

Pentru ca tratamentul să dea rezultate bune, trebuesc observate mai multe precepte. Contra indicațiuni de tratament nu sunt decât în stări grave de maladii infecțioase, sau acolo unde întâlnim-se o nefrită rebelă rinichiul pacientului funcționează foarte prost. Injecțiunile se fac intrafesier câte 2m³ (zece centigrame de substanță activă pe cm³ de Trepol) la fiecare 2—3 zile. E complect indolor. Remarca făcut de mii autori că ar fi dureros se atribue la doi factori; 1) vârsta preparatului (cu toate că e stabilit că în nici un caz nu devine toxic) care cu timpul după 6 luni de la preparare se aedifică în parte și devine dureros, până însă ca să-și diminue acțiunea vindecătoare. Personal cu produs proaspăt am inoculat mai mulți bolnavi nici unul nu s'a plâns de dureri. 2) al doilea factor ce face ca injecția să fie dureroasă e locul unde se face inocularea. E indicat a se face profund intramuscular în pătratul superv-extern al fessei bolnavul stând pe un scaun. Deci luând precauțiunile necesare, elementul durere este cu totul înlăturat. Bolnavii supși acestui tratament atunci când au dentiția rea și gura prost îngrijită sunt expuși a face stambilă (inflamația mucoasei bucale) datorită eliminărei bismutului la acest nivel. Premergător acestui semn ar fi un inel negricios la locul de implantare al dinților, stomatita bismutică e indolară, benignă și dispace îndată după suprimarea tratamentului 3—4 zile. Acest inconvenient se constată ușor dacă bolnavul își spală gura 3—5 ori pe zi.

Dr. St. Brașcu.

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BANCI, Fabricanți, Industriași Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

S'a perdut

la 23 cor. pe strada Regele Ferdinan lângă gară un cias marca ETERNIT. Găsitorul este rugat al aduce la ziar. Infrățirea.

ULTRAMARIN, german și francez, puritatea garantată.

◆

LAC VERDE pentru PEREȚI german, de toate nuanțele.

◆

VOPSELI germane chimice și de pământ, de prima calitate.

◆

ANILINA și INDIGO, sistem Meister Lucius.

◆

LACURI pentru smalț, trăsuri, mobilă și podele, sistem REICHOLD, FLÜGGER-BOECKING.

◆

ULEIURI BECK, KOLLER & Co.

◆

VOPSELI ART. Schminke pe cel mai scăzut preț al zilei, din articolele cele mai noui importate.

Segesváry și Șoții

mare depozit de vopseli CLUJ.

Lloyd Expres 465 1742

Luni, 28 August a. c. ora 3½ p. m. va avea loc

inaugurarea

„Băncii populare"

Cluj—Mănăștur

în localul provizor din Calea Mănăștirului No. 1, înființata în suburbia Mănăștur.

2109

ACADEMIA AGRICOLĂ, CLUJ

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală că în ziua de 16 Octombrie a. c. ora 8 a. m. la Academia Agricolă din Cluj sa va ține concurs pentru ocuparea a 30 locuri de bursieri.

Materiile din care se va examina vor fi: științele naturale, matematica și științele fizico-chimice, după programul liceului. Inscrierile se primesc până în seara zilei de 15 Oct., iar cererile pentru a putea fi înrgistrate, trebuesc prevăzute cu timbrul legal. La cererea de înscriere adresată Direcțiunei se va anexa: a) actul de naștere, b) certificatul de absolvire al liceului sau titlul echivalent conf. art. 2 din regulament. c) dovada, dela primărie, că studentul nu poate fi întreținut în școală de familie, d) dovada că este cetățean român. In cerere ttebue să se arate lămurit că petiționarul dorește obținerea unui loc de bursier.

Scopul Academiei Agricole este de forma: 1. cercetători în diferitele ramuri ale științele agricole, 2. profesori pentru învățământul agricole, 2. funcționari superiori pentru administrațiile publice cu caracter agronomic și 4. conducători de exploatațiuni agricole.

Pentru a putea fi admiși în Academia Agricolă Cluj. candidații trebue să posede dibloma de absolvire a cursului superior de liceu sau un titlu echivalent pe baza căruia se pot înscie valabil la Universitate. Invățământul durează patru ani, din care trei ani stupii teoretice, iar un an pentru pregătirea practică sau specializare.

Solvenții se primesc fără concurs și se pot întreține în căminul studenților, în limita locurilor disponibile. Intreținerea complectă în cămin variază până la 360 lei lunar. Cererile timbrate și inzestrate cu: a) actul de naștere, b) certificatul de absolvire și c) dovada cetățeniei în orginal sau în copii traduse în românește și legalizate, se vor înainta Direcțiunei până în seara zilei de 15 Oct. cel mai târziu. Absolvenții Academiei Agricole obțin titlul de inginer agricol și vor fi primiți în corpul agronomic.

Regulamentul se poate vedea în Monitorul Oficial No. 132 din 15 Septembrie 1921.

DIRECȚIUNEA.

No. 711—922. 2107

ACADEMIA AGRICOLA CLUJ.

Publicație urgentă

In ziua de 29 August a. c. ora 9 a. m. se va ține o nouă licitație publică cu oferte închise în cancelaria Academiei Agricole Calea Mănăștur No. 3 cu caracter de urgenta. pentru procurarea a **patruzeci vagoane lemne de foc uscate,** esența tare, predate în curtea Academiei.

Licitația se va ține conform prevederilor art. 72—78 din legea comptabilității.

2108 DIRECȚIUNEA.

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Article frumoase de drogherie au sosit la parfumeria

D'or

Cluj, Piata Unirii No. 5. 1385

CROITOR MILITAR

măestru tăetor se caută la atelierul confecție C. VI. A. Cluj bine plătită și alte avantaje; doritorii vor adresa oferte scrise până la 1 Septembre. 2106

TRASUL

dă betonului și mortarului densitatea deplină și impermeabilitatea mărește clasticitatea și resistența de tracțiune și de presiune, face posibil economii mari la ciment de portland.

TRASSIA S. A. p. Exploatare de tras transilvaneau în DEJ, fabrica: Tras, Trasvar, Ciment de Tras.

Prospecte și certificate oficioase stau la dispoziție. Representant pentru jud. Gojocna și Turda-Aries precum și depozit în Cluj: Inginer F. HANN Cluj, Strada Ciparu No. 3. 1401

Descoperire Nouă

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi.

1393

Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj,** Strada Moților No. 7

L. C. Harötmuth si Karol Majers fii.

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secția fotografica „FOTOGLOB"

ZINCOGRAFIE

TURNATORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

◆◆

Caete de școală, Caruete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de dosemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie. **Fabricațiune de pliuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități cuticolate, albe, colorate și de fan.

◆◆

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

◆◆

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

◆◆

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Birouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

◆◆

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquareli și ulei, pitoi de email în alterabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara în fine tot ce se înrudește cu această branșe

◆◆

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictura.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3

SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante

Rest. Orașului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pferschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Droguerii

Viorelia
Parfumerie și Droguerie
Piața Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Luca Niculescu

Missir
Str. Memorandului 11

Barza

Ghete

Curul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcționarilor

Coafor

Pascu & Co.
Coaforul Teatrului Național
Piața Unirei 23.

Instalatii

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida
Str. Regina Maria 10.

ROMANIA
la conferința din Marienbad

Un schimb de vederi între reprezentanții Micei Antante.

— Polonia întră în Antantă —

Conferința Micei Intelegeri va avea loc la Marienbad în ziua de 27 August.

Dl I. G. Duca, ministru de externe a plecat eri la Praga.

Paticiparea Poloniei

S'a anunțat, în mod oficial, participarea la conferință a unui reprezentant al Poloniei.

Nu s'a desemnat încă persoana acelui reprezentant, dar se știe cert că nu poate fi vorba de ministrul de externe deoarece acesta e reținut de unele chestiuni interne.

Toate celelalte state vor fi reprezentate de către miniștrii de externe respectivi.

Prezența Poloniei va da conferinței și mai multă importanță, dar pe de altă parte se crede că va face ca discuțiunile să fie mai animate și hotărîrile mai anevoioase. Sunt între Polonia și unele state ale Micei Antante divergențe foarte serioase, și acestea vor trebui înlaturate.

Un reprezentant în Liga Națiunilor

Între chestiunile cari urmează a fi discutate este și acea a alegerii unui reprezentant al Micei Antante în Liga Națiunilor.

După toate probabilitățiile se va cădea de acord ca, pentru acest prim period reprezentantul să fie desemnat în persoana unui membru al Guvernului Jugoslav.

Se mai discuta apoi chestiunea minorităților, care e vorba să se constitue un front unic al Micei Antante, întrucât în chestia aceasta toate statele componente au interese la fel.

Ungaria în Liga Națiunilor

O chestiune care va trebui discutată este acea a admiterei Ungariei în Liga Națiunilor.

Nu se poate încă spune precis care va fi soluția asupra căreia se va opri conferința, dar sunt indicațiuni favorabile cererei ungurilor.

*

In genere conferința aceasta are de scop să înlesnească un schimb de vederi prealabil între statele Micei Antante, în ajunul întrunirei Ligei Națiunilor, întrunire fixată pentru ziua de 4 Septembrie, la Geneva.

Reînvierea
Portului Trieste

Revista „Echi e Commenti" observă că se exagerează mult când se vorbește de decadența portului Trieste.

Este adevărat că portul Trieste a pierdut 42 la sută din mișcarea ultimilor ani dinainte de război, dar toate porturile din Europa Centrală au pierdut la fel. Hamburg a pierdut 70 la sută. Breme 64 la sută, Rotterdam 42 la sută, Anvers 23 la sută.

Aceste pierderi sunt consecința naturală a crizei generale din Europa Centrală. De altminteri, portul Trieste este într'o reînvioarare lentă dar sigură și nu este nici o îndoială că pe măsură ce condițiunile Europei centrale vor fi mai bine și portul Trieste își va relua vechea sa propășire.

De ce scade marca

—Emisiunile Băncei Imperiului pe ultimele luni—

— Necesitatea unui control serios —

Ziarul „Excelsior" punctică următoarele date, în legătură cu deprecierea mărcei germane:

Numai în prima săptămână a lui August, circulația mărcei a trecut dela 189 miliarde 795 milioane, la 198 miliarde 464 milioane.

In luna Maiu emisiunea nouă a Băncei Imperiului era de 17 miliarde 903 milioane în Iunie, 3 miliarde 525 milioane iar în Iulie Banca Imperiului a emis 20 miliarde 583 milioane mărci noui.

Lunile precedente, presele băncei Imperiului au fabricat zeci de miliarde de mărci.

Fără îndoială, că guvernul german n'a avut în această politică financiară, nici un plan stabilit pentru a-și deprecia sistematic moneda. El a suferit fatalitatea care se impune tuturor guvernelor slabe, incapabile de a impune economiile necesare și de a incasa impozite suficiente.

Acordul și atitudinea energică a aliaților, singure, vor decide guvernul german să înlăture definitiv inflațiunea și să urmeze o politică financiară care să oprească Germania pe panta unui faliment, cu consecințele sociale de astruoase

Autonomia dată băncei imperiului va fi ineficace, atât timp cât nu se va modifica legislația germană, care autorizâ Statul să-și dea semnătura ca garanție a emisiunilor de hârtie.

Pretutindeni
în Ardeal
se citește
ziarul INFRĂȚIREA

Activitatea
industrială a Italiei

— Uriașa desvoltare a energiei electrice —

Lucrările pentru desvoltarea energiei electrice a luat o mare extensiune în Italia meriodională și mai ales în Calabria. Mari lucruri au fost formate pe platoul din Sila, așa fel, că se va putea produce în puțin timp 167.000 cai putere forță, dar totalul lucrărilor prevăd posibilitatea de a desvolta la sfârșit o cantitate de 300.000 H. P.

Aceste lucrări n'au numai scopul de a desvolta forța electrică, dar și de a regulariza regimul apelor, împiedicând formațiunile de râuri torențiale și asigurând o irigație regulată și permanentă. In acest chip se va preveni formarea de ape stătătoare.

Este un adevărat program pentru o nouă reînviere economică în provinciile calabreze.

Atentatele germane
în Polonia

Katovitz. — Poliția din Katovitz a arestat un muncitor german în momentul când săpa o groapă sub un stabiliment de băi pentru muncitori în scop de a pune acolo o mină. El a mărturisit că intenționa să arunce în aer baia și uzina electrică. Au fost arestați și complicii lui, toți sunt membrii unei organizații germane, cari au mărturisit că li s'au promis o sumă de bani în caz când atentatul va reuși.

Poliția din Mislovitz a arestat pe un german, care a comis șase asasinate politice pe timpul plebiscitului. El primea dela o organizație germană câte o mie de mărci de fiecare asasinat.

Pentru cultura națională

Asociația culturală ardeleană, cunoscută și sub denumirea „Astra" cea mai veche societate culturală românească, cu reședința în Sibiiu, str. Șaguna 6, unde are un frumos muzeu și o bogată bibliotecă. Are ramificații însemnate în tot cuprinsul țărei. Timp de șease decenii această societate (asociație) a ajutat mii de tineri români să-și termine studiile împărțindu le burse în sumă de mai multe sute de mii de lei, a susținut până de curând cu mari jertfe morale și materiale cea mai veche școală superioară de fete de români de peste munți, a editat și editează încă o revistă pentru intelectuali „Transilvania", care numai cu un an e mai tânără decât „Convorbirile literare", precum și o excelentă „Bibliotecă poporală a Asociațiunii", care în prezent numără peste o sută de fascicole, a tipărit și unele lucrări de mare interes și folos ca „Enciclopedia Romînă", Dicționarul numirilor de localități de S. Moldovanu și N. Togan, Istoria literaturei române de S. Pușcariu, etc. etc. Abia se poate spune în câteva cuvinte, ce mult a făcut această asociație pentru promovarea culturei poporului român. A înființat cursuri pentru analfabeți, mii de biblioteci rurale, conferințe și prelegeri publice, gratuite, cu proecțiuni de vederi et. etc.

Numai în iarna 1920—21 s'a ținut în Sibiiu și satele dinprejur 150 conferințe și prelegeri populare.

O astfel de societate merită toată atențiunea și sprijinul nostru acum când vrea să-și lărgească sfera de acțiune prin loteria culturală ce organizează, cu încuviințarea autorităților, pentru ridicarea de monumente artistice, întemeieri de Case naționale cu muzee, dotarea de fonduri culturale, întregirea palatelor din Sibiiu, etc. De aceea credem că o vor sprijini toți bunii români, înscrîndu-se membri ai acestei asociații și cumpărând bilete dela loteria el. Biletele sunt de vânzare la toate băncile.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj, „Cosinzeana".

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul III. No. 598 — Opt pagini 1 LEU — Opt pagini — Marți 28 August 1922

Înfrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
ORGAN AL CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Luni 15-28 August numărăm al şaselea an de când soldaţii micei Românii au trecut hotarul pentru a aduce Ardealului cuvântul de dezrobire.

Aruncându-se în vâltoarea unui război ale cărui dureri le ştia nenumărate, vechiul Regat înţelegea să dea idealului naţional jertfa supremă.

Timp de aproape şaisezeci de ani s'a realizat acolo o uriaşă sforţare pentru a face din Regatul liber nucleul în jurul căruia aveau să se organizeze toate forţele vieţii noastre naţionale întregite.

În istoria românismului, intrarea României în război rămâne cea mai puternică manifestare a conştiinţei naţionale. Şi totuşi sunt oameni aci în Ardeal cari, păzind interesele cele mai nefaste dintre politici, îndrăznesc să întineze sacrificiul vechiului Regat şi să batjocurească sforţări şi energii prin care s'a făcut cu putinţă realizarea unităţii naţionale.

Pentru cei mulţi însă de aci ca şi de dincolo ziua aceasta însemnă un început în viaţa Românească. Din această convingere isvoreşte evlavia cu care ne amintim astăzi după şease ani clipa când ostaşii noştri au păşit peste Carpaţi.

Încrederea ţărănimei ardelene în guvernul de astăzi

Una din cauzele care au determinat partidul naţional ca să pornească lupta împotriva guvernului, de sigur, că este şi îngrijorarea isvorâtă din încrederea pe care ţărănimea ardeleană pe zi ce trece o arată tot mai mult actualilor conducători.

Partidul naţional reuşise la început să se impuie în viaţa politică a României Mari, atât prin trecutul lui de luptă din timpul regimului maghiar, cât şi prin unitatea partidului, care în adevăr reprezinta o forţă politică sprijinit pe puternice mase aici în Ardeal.

Dar în vremea din urmă, din cauza politicei sale negative, încrederea maselor ardeleneşti a început să scadă faţă de partidul naţional. Lipsa de pregătire politică a acestui partid, care prin guvernarea dlui Vaida a dovedit că nu are nici priceperea şi nici experienţa necesar pentru a conduce o ţară, a sfărmat ultimele iluzii pe care le mai putea nutri opinia publică din Ardeal în capacitatea oamenilor din fruntea partidului naţional. Încă din timpul guvernării Consiliului Dirigent, partidul dlui Maniu îşi marginise autoritatea morală, întrucât se dovedise preocupat de interese de partid şi de afaceri, în loc să fie muncit numai de gândul rezolvirii nevoilor, cari încercau Ardealul imediat după unire. Căci Consiliul Dirigent creiase Banca Agrară şi instituise arenduri forţate şi nu s'a gândit serios la realizarea acelei reforme pe care ţărănimea română din Ardeal o aştepta ca pe una din marile prefaceri aduse de unire în viaţa ardeleană. Mai bine de trei ani reforma agrară a fost întârziată în Ardeal din cauze de ordin politic, care erau potrivnice intereselor unor anumiţi oameni de afaceri din partidul naţional. Pe când actualul guvern venit la conducerea ţării numai de opt luni de zile, printre multe înlesniri aduse vieţei publice, a avut grija ca să facă şi acest mare act de dreptate ideală şi naţională înfăptuind împroprietărirea ţăranilor ardeleni.

În zădar, caută dl Iuliu Maniu prin declaraţiile făcute ziarului „Patria" să împrăştie încrederea manifestată de ţărănimea ardeleană faţă de actualul guvern în legătură cu aplicarea reformei agrare în Ardeal, fiindcă e prea recent în mintea celor de dincoaci de Carpaţi, faptul că şeful partidului naţional cu scopul de a trage proprii foloase politice, a precupeţit drepturile sfinte ale ţărănimei ardelene asupra pământului udat cu sângele strămoşilor noştri şi stăpânit până astăzi prin nici un drept de magnaţii unguri.

Acestea sunt adevăruri care nu se pot şterge prin declaraţii de ocazie, căci în mintea ţăranului ardelean a rămas bine întipărit, că prima brazdă pe ogorul împroprietăririi a fost trasă de guvernul ordinei şi al dreptăţei sociale.

CEREALE pentru Ardeal

In consiliul de miniştri care a avut loc eri la Sinaia s'a discutat chestiunea aprovizionării cu cereale a Ardealului. Domnul ministru Moşoiu a arătat că în Ardeal se simte lipsa porumbului.

Consiliul de miniştri a însărcinat pe ministrul agriculturii ca de acord cu ministrul comunicaţilor să ia măsuri pentru aprovizionarea cu porumb a Ardealului.

O comemorare măreaţă

In noaptea de 14 spre 15 August st. n. se împlinesc şase ani, de când oştenii noştri au răspuns la sunetul trompetelor, care-i chemau la războiul pentru dezrobirea neamului.

Crestele semeţe ale Carpaţilor i-au văzut scoborând triumfători — spre plaiurile Daciei Superioare în înfăptuirea unui ideal, visat de veacuri.

Avântul eroic, neînfrânat ca elementele primitive ale naturii, impetuos ca un şuvoi şi neîmărginit ca un ocean s'a deslănţuit într'un avânt tainic, nebănuit, dumnezeesc.

Din noaptea timpurilor, din împărăţia sufletelor, voivodul Mihai a înfiorat cu puterea-i nevăzută pe urmaşii lui, chemându-i ca moştenitori de drept în cetăţile în care fusese altădată stăpân.

Cu puterea vieţii şi cu hotărârea morţii dela Războeni, dela Călugăreni neamul nostru s'a regăsit, în faţa minunatei taine a vitejiei strămoşeşti.

Când ora grelelor încercări l'a chemat, gata de luptă, părăsind cu o strângere de inimă, cămin şi pământ, părinţi, soţie şi copii, a găsit totdeauna drept cea mai mare şi mai sfântă datorie, binele ţării sale.

Purtând regretul şi speranţa clipelor supreme, strănepoţii legionarilor romani au dus peste Carpaţi acelaşi suflet, desrobit de înrâuririle schimbătoare ale vremii.

Din munte până la valurile mării, s'au strâns de pretutindeni, aduşi de-o neînfrântă putere sufletească, cu privirea gravă în care se vedea mândria resemnării în faţa morţii glorioase.

Holdele rămase pustii în urma drumului, femeile cari abia îşi stăpâneau plânsul şi copiii cu ochi umezi au căutat zădarnic în ochii celor ce plecau, răspuns la întrebări nerostite....

Şi cu cât se adunau mai mulţi cu atât ochii erau mai vii, vorbele mai dezgheţate; gândul zbura îndrăzneţ în spre viitorul ameninţător, desprinzându-se de părerile de rău abia bănuite. Trenurile zburau voioase de voioşia tuturor, vibrând par'că şi ele de-un suflet uriaş care le mâna departe, spre câmpuri de bătaie unde moartea cu lăcomia ei nesăturată — râdea cu hohote de tunuri.

Oamenii şi vremurile se schimbă, dar liniile mari, ce înseamnă în istorie destinele naţiunilor conştiente, rămân să călăuzească peste veacuri generaţiile succesive, cărora ca o moştenire nepieritoare, li se cade să îndeplinească aceleaşi datorii.

Legătura de sânge între toţi fraţii naţiunei române trebue să fie în acelaş timp şi o legătură de cultură.

Numai astfel vom asigura unitatea noastră naţională, la a cărei izbândă am pornit acum şease ani şi vom răsplăti jertfele acelora, care s'au sacrificat pentru ea. — *Ay.* —

PERFECŢIONAREA organismelor internaţionale

Incontestabil că războiul a schimbat mult viaţa popoarelor. Înainte de el, fiecare naţiune trăia numai pentru ea însăşi, închisă în frontierele materiale, intelectuale sau morale şi-şi regula viaţa după principiile interioare. Astăzi această izolare nu mai poate exista, căci popoarele nu-şi mai pot găsi în conştiinţa naţională formulele conduitei lor.

Mari şi mici popoarele sunt antrenate într'un curent internaţional, din ce în ce mai larg şi nici unul nu va găsi pace şi prosperitate decât în pacea şi progresul tuturor.

Existenţa organismelor internaţionale nu mai e deci atât de chimerică, cum au crezut unii oameni politici.

În primul loc e Societatea Naţiunilor, impusă guvernelor antantei, nu atât de spiritul teoretician al lui Wilson, cât mai cu seamă de voinţa popoarelor decise de a nu mai suferi un nou război şi care constitue dacă nu un parlament internaţional cel puţin un Consiliu juridic, moral şi pacific ale cărui decizium vor căpăta din ce în ce mai multă autoritate şi vor sfârşi prin a creia un drept, un obicei, cărora Statele vor fi obligate să se supue.

Alăturea de Societatea Naţiunilor s'a instituit apoi Consiliul suprem al Aliaţilor, care înlocueşte reunirea ambasadorilor, Antantei.

S'a putut observa că acest Consiliu suprem s'a lăsat câştigat de idei şi sentimente, care erau foarte rebele Aliaţilor, în epoca semnărei tratatului dela Versailles, fiind arte multe din punctele de vedere ale Antantei, s'au schimbat graţie lui.

A treia societate internaţională a fost Conferinţa dela Washington care a împrăştiat norii Pacificului, apoi cele două conferinţe dela Genua şi dela Haga.

Asistăm deci la formarerea primelor elemente ale unei vieţi europene şi chiar mondiale, care va avea un rol covârşitor în istoria viitorului.

Nimeni nu priveşte aceste prime organizaţiuni internaţionale ca perfecte şi capabile de a produce imediat rezultatele pe care le doreşte omenirea.

Ele pornesc din organismele naţionale cele mai determinate şi funcţionează încă după vechile metode ale diplomaţiei şi ale politicei intereselor egoiste de Stat, fiind supuse uneori intereselor oculte.

Totuşi existenţa acestor organisme internaţionale constitue un progres imens în viaţa umanităţei şi permite să privim viitorul cu mai multă încredere.

Caracteristica conferinţelor internaţionale era că erau compuse numai din oameni politici, din diplomaţi, din oameni de afaceri; persoane care prin clasa şi prin funcţiunea lor reprezentau anumite raţiuni de Stat, contrare realizărei unei păci definitive şi a fericirei universale.

Şi unii şi alţii sunt prea mult aserviţi fie tradiţiilor, fie relaţiunilor industriale şi comerciale. Ei sunt interesaţi în primul loc să conserve regimul şi instituţiile care se găsesc şi să dispue de un drept din care ei sunt primii beneficiari.

Ceea ce a lipsit până acum în toate conferinţele internaţionale care au avut de scop refacerea economică a Europei au fost reprezentanţii clasei muncitoreşti. Aceasta e una din perfecţiunile care se impun organismelor internaţionale şi care fără îndoială ar fi fost de mare folos conferinţei dela Genova.

Dar o reconstrucţie pur economică n'ar fi decât o operă destul de fragilă: ea n'ar fi suficientă pentru a garanta imposibilitatea unor viitoare conflicte.

Căci interesele economice nu sunt cum s'a crezut înainte de 1914, singurele între se care determină popoarele în acţiunile lor.

Popoarele sunt conduse de idei, de sentimente, de pasiuni, care reprezintă adevărul mobil al vieţei şi uneori chiar existenţa lor.

Ori oamenii politici nu exercită nici o acţiune asupra acestor idei, sentimente, pasiuni, ei nu sunt decât tributarii lor. Majoritatea oamenilor politici europeni sunt refractari ideilor noi de drept, de libertate morală individuală şi socială.

Deaceea în organismele internaţionale se simte mai mult ca orice nevoia participărei intelectualităţei: jurişti, istorici, sociologi, oameni de ştiinţă, filozofi trebue să ia parte la deliberările care au de scop fixarea unor noi stări de lucruri în Europa.

Fără aportul intelectualilor orice muncă va fi zadarnică.

Primul pas făcut în acest sens, în urma raportului prezentat de Leon Bourgeois de curând în faţa Consiliului Societăţei Naţiunilor care a decis crearea unei comisiuni de studiu al chestiunilor internaţionale, cu cooperarea intelectualilor.

Membrii acestei comisiuni au şi fost aleşi fiind următorii: *Bannerjee* (Universitatea din Calcutta), *Henry Bergson* (Collège de France), *D-ra Bonnevie* (Universitatea din Cristiania), *de Castro* (Universitatea din Rio de Janeiro), *Dna Curie* (Universitatea din Paris şi Varşovia), *J. Destrée* (Academia regală din Bruxelle), *Einstein* (Universitatea din Berlin), *Ruffin* (Universitatea din Turin), *de Torre-Suèvéro* (Universitatea din Madrid), *G. A. Murray* (Universitatea din Oxford), *de Reynold* (Universitatea din Berna), al 11-lea loc fiind rezervat unui savant american.

Toţi intelectualii investiţi în noile funcţiuni sunt în adevăr savanţi luştrii. Lor le incumbă sarcina reconstrucţiei intelectuale şi morale a Europei, care e tot atât de însemnată ca şi refacerea economică.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Viața sportivă

— Matchul Victoria C. F. Dobrițin — Parțialitatea unor arbitri — Șampionatul României —

Mulțumită muncei depusă de câți-va oameni în Cluj avem și un sport adevărat românesc. Din care o parte a publicului, care cercetează arena sportivă urmărește cu antipatie această mișcare, o dovadă despre această ținută ne-o servește și matchul dintre Victoria—CF Dobrițin.

In fața unui public numeros se începe jocul cu o superioritate copleșitoare a Victoriei, care joacă azi cu 4 reserve. Atac după atac amenință poarta apărată cu bravură de Farkas portarul din Debrețin. Superioritatatea aceasta se manifestează în reprize prima prin marcarea unui goal admirabil de către marginașul Rozvan.

Din acest moment jocul pare decis în favorul Victoriei, aceasta era părerea publicului și a jucătorilor. Arbitrul însă era de altă părere căci în repriza două lasă mărginașul echipei Dobrițin să stea la pânde de unde acesta machează două goaluri ilegale. Tot publicul era scandalizat, și numai mulțămită câtorva domni a putut scăpa arbitrul de pe scenă fără a fi expus la maltratarea publicului Nu putem înțelege cum poate o echipă de talia Victoriei să joace cu o echipăungurească, fără a-și asigura un arbitru imparțial? Cum poate suferi Com. Reg. ca echipele române să fie expuse la astfel de eventualități prin parțialitatea unui arbitru străin. Cum se poate aceea ca în Cluj unde sunt azi echipele românești în frunte listei să nu fie înstare a vedea publicul un arbitru român? Unde este greșeala? Unde este comisia de întreținere a arenei, care admite, ca publicul să strige „le az olâhokkal, Debrecen előre" în decursul unui match de football. Anul trecut a fost o echipă din Cehoslovacia fără nici un incident. E admirabil acel lucru, ca în fața logelor oficioase să se posteze indivizi, cari atacă sentimentele românești? Până când va fi această indulgență conducătorilor?

De trei ani de zile, decând s'a desvoltat sportul românesc aici, pândesc cu atențiune desvoltarea echipelor românești luptând cu toate obstacolele puse de un public și de echipe vechi și străine de sentimentele noastre. Deja din anul trecut echipele românești au ieșit la conducere, nu la masa verde, ci pe arenă, câștigând și bătând echipele, cari aveau un trecut de 40 ani. Situația a fost pe deplin câștigată, însă perfidia străinilor acum începe să facă imposibile echipele prin arbitrii, cari le servesc interesele lor. Cazul cel mai eclatant cel ce a urmărit jocurile Victoriei conduse de arbitri: Vincze, Molnar (fost Moskovics) dr. Hirsch, Adorjan, au putut constata că cea mai mare lipsă de obiectivitate face ireale toate rezultatele. Dacă Com. Reg. nu va afla un remediu pentru această situație imposibilă, am da sfatul echipelor românești să abzică de a face sport. Nu e admisibil ca acești oameni a căror obiectivitate a fost mult încercată de evenimente să poată opri desvoltarea sănătoasă a sportului românesc.

Dacă Com. Reg. nu se va nizui să facă în timpul cel mai scurt arbitrii români, va purta singur răspunderea pentru dezastrele echipelor române

Duminecă în 27 Aug. va fi lupta decisivă între echipa „Törekvés" (de ce n'are acest club un nume românesc?) din Oradea mare și „Victoria" Cluj pentru șampionatul României mari. Jocul și rutina ambelor echipe sunt egale. Aceste echipe s'au întâlnit parcă azi de 3 ori rămânând jocul totdeauna nedecis. Invingătorul va lupta în 3 Sept. cu „Tricolorul" din București. Sperăm că Duminecă vom avea satisfacția de a vedea echipa Victoria învingătoare. Anterior vor fi jocuri amicale.

Lisandru.

Artiștii români în streinătate

Cu prilejul vizitei la Paris a șahului Persiei Achmed Kadjar, ziarul „Le Figaro", a organizat un concert la care s'au produs o sumă de artiști francezi, între cari și tenorul român Jean Niculescu.

Reproducem mai jos un fragment din cronica ziarului „Figaro", semnată de Charles Tardieu:

„Dl. J. Niculescu, tenor dela București, cântă aria din „Gioconda" cu o virtuositate rară, cu o voce de un timbru strălucit și nuanțat, scoțând în relief toată pasiunea vibrantă și plină de foc, pe care Ponchielli a pus-o în opera sa.

„Patetical artist român a fost aplaudat cu multă căldură".

In acelaș program s'au mai produs d-șa Yvonne Gall, dela Opera Comică, d-na Jesnne Montjovet, Solista Osorio, Huguette Duflos, Jeanne Grenier, Marie Leconte etc.

Pelerinaj la mormântul lui ȘTEFAN CEL MARE

Consistorul Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, în semn de adâncă evlavie către cetitorul Eparhiei, Marele și Sfântul Ștefan, Voevodul Moldovei, întreprinde un pelerinagiu pios, la mormântul dela Putna pe ziua de Joi 8/21 Septembre 1922.

La acest pelerinagiu vor participa în număr însemnat fii diecezei, protopopi, preoți, învățători, membrii Consistorului diecezan și ai Sinodului, în frunte cu P. S. Sa Episcopul Nicolae, inițiatorul acestui act măreț.

Plecarea din Cluj va fi Luni în 5/18 Septembrie a. c., la oarele 2 dimineața, sosind în Borgo-Prund la oarele 3 p. m., unde rămân pelerinii peste noapte.

Marți dimineața la oarele 9 și jumătate plecarea la Dorna-Vatra și sosirea la oarele 6 p. m. și de acolo legătura cu trenul C. F. R. la Putna.

Ministerul comunicațiilor cu adresa Nr. 13.969, a acordat o reducere de 75 la sută pe C. F. R. — Această reducere s'a cerut și pe căile ferate Someșene, dela Cluj până la Borgo-Prund, și sperăm a o obține.

Pelerinii vor primi dela Consistorul din Cluj bilete de legitimație, pentru exoperarea favorului pe Căile ferate.

Preasfinții Chiriarhi ai bisericei noastre, în temeiul votului Sfântului Sinod, vor participa în persoană ori prin delegați anunțați și pleacă dela reședințele P. S. S. Lor liniile ferate, cari stau în directă legătură cu Putna, afară de Oradea-Mare, care, se atașează la Cluj. — Luni în 5/18 Septembrie a. c.

Până la data de față s'au anunțat 60 persoane.

Cluj, 23 August n. 1922.

Consistorul diecesan.

Teatrele germ. și vieneze

— La „Volksoper" din Viena continuă reprezentațiile baritonului Iosif Gabor dela Opera din Budapesta, cu Egizzio Massini ca dirijor.

— Ansamblul Teatrului „Hamburger Kammerspiele" a inaugurat sub conducerea lui Erich Ziegel un ciclu de reprezentații la Haga.

Intre altele se vor reprezenta piesele lui Schnitzler „Zwischenspiel" și „Reigen".

Această din urmă piesă se reprezintă pentru prima oară în Olanda.

— Din cauza scumpetei crescânde, se va revizui tariful salariilor actorilor berlinezi și vienezi, urmând ca dela 30 Septemvrie să li-se sporească din nou salariile.

— La Breslau continuă seria reprezentațiilor festive date cu ocazia aniversării de 60 ani a lui Gerhart Hauptmann.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

STILURILE FIZIOLOGICE

III.

V. Senzualii: Zola, Vigny, Musset, Maupassant, Michelet, Sainte-Beuve, Stendhal — VI. Un gustativ: Huysmans —

Senzualitatea e o urmare logică a simțului mirosului, care atât la om cât și la animale e strâns legat de funcțiunile sexuale.

Un senzual prin excelență e fără îndoială *Zola*.

El sugerează ideia și dorința reproducerei chiar și la plante. Astfel în „la Curée" descopere sugestiunile lubrice la toate plantele din seră. In „la Faute de l'Abbé Mouret", doi amanți asistă la spasmele voluptuoase ale unui arbore. Peisagiile genesice sunt foarte numeroase în opera lui Zola. Iar în gesturile amoroase ale eroilor săi există ceva din fantastic, din supraomenesc, de bolnăvicios; din această cauză Zola a fost acuzat, că vede natura printr'un „sensorium morbid".

Problema iubirii întregi i se arată totdeauna sub aspectul său sexual.

Dacă Zola e un tip extrem și monstruos de sexualitate, nu lipsesc în secolul al XIX nici scriitori, la care preocupările sexuale să fi influențat și în alt mod talentul. Unul dintre aceștia e *Alfred de Vigny*.

Contimporan cu Hugo și Lamartine, Vigny n'a pasedat nici puternicul ochiu al celui dintâi, nici capacitatea cinetică a celui de-al doilea. Slab, bolnav, înconjurat numai de infirmi, n'a fost nevoit să-și forțeze firea pentru a corespunde romantismului, care era la modă, tristețea sa e în adevăr congenitală.

Scriitor mai mult de idei, la el imaginea aproape totdeauna nu e în funcție decât de ideie.

Vigny s'a bucurat de o foarte bună memorie vizuală, era însă presbit. Așa, că de multe ori senzațiile vizuale cedează locul senzațiilor auditive.

Sensibilitatea sa sexuală era de origină nervoasă aproape bolnăvicioasă. In tinerețe, probabil din timiditate a dus o existență destul de austeră, pe care o regretă mai târziu, ca și Renan la sfârșitul vieței. Brunetiere zice despre Vigny, că a fost un păgân foarte senzual.

Pasiunea lui era cu atât mai bolnăvicioasă cu cât se poate remarca, că îi plăceau mai a'es femeile ce aveau o sănătate delicată. Urma pe care sexualitatea a lăsat-o asupra stilului se poate vedea mai cu seamă în versurile din Samson și Dalila, unde poetizează nervozitatea febrilă a M-me Dorval, după ce se despărțise de ea:

Il revera partout á la chaleur du sein,
Aux chansons de la nuit, aux baisers de l'aurore,
A la lèvre du feu que sa lèvre dévore,
Aux cheveux dénoués qui roulent sur son front
Et les regrets du lit, en marchant, le suivront.

Când analizează ideile, Vigny se exprimă ca și cum ar vorbi despre femei. In „Journal inedit" el scrie: „Voluptatea sufletului e mai largă, extazul moral e superior extazului fizic". De acelaș vocabular se servește și când vrea să vorbească despre pictură.

Toată filozofia sa se resimte de altfel, de preocupările sexuale El consideră amorul omenesc numai ca o preliminare a amorului supra terestru, paradisul visat de el era asemănător cu cel islamic — un harem mistic în care sărutul odată început să nu se mai sfârșească.

Ca și la Vigny, în viața lui *Musset*, femeia a jucat un rol foarte însemnat. Musset a fost cel mai sensual dintre poeții romantici din a doua generație, după cum Vigny a fost cel mai sensual din întâia. Fiind mai puțin filozof ca Vigny e poetul cel mai favorit al tinerilor și tinerelor, care au ajuns epoca pubert ței.

Alcoolic de la vârsta de 20 de ani, Musset și-a supra excitat enervarea sexuală. Puțin vizual din fire, a fost un mare vizionar — halucinații le lui se resimt în cele mai bune poezii ca de ex.: „la Nuit de Décembre".

Alt dominat de ideia sexualității e *Guy de Maupassant*.

Sensual ca și Musset, recurge ca și el la excitanți, dintre care preferă etherul, care-i intensifică văzul, auzul și chiar senzațiile olfactive. Senzibilitatea simțului olfactiv se transformă în curând la el o adevărată obsesiune. Impresionantă mai e și intensitatea senzațiilor cinetice, care ca și senzațiile olfactive e în strânsă legătură cu sexualitatea, căci bucuria sexuală se împarte în tot corpul, fiecare organ participă la ea. Suferind de aceiași boală ca Flaubert, Maupassant cearcă să se distreze, fie în societatea femeilor, fie luând parte la sporturi frenetice.

La senzațiile vizuale el adaogă totdeuna o senzație de ordin Renestetic, eroinele sale, spre exemplu, gustă frumusețea unui apus de soare la mare, nu numai cu văzul, ci cu carnea, cu toți nervii lor.

Alteori senzații olfactive sunt întovărășite de senzații tactile și gustative. La țară Maupassant resimțea o impresiune îmbătătoare de intimitate cu arborii, cu pământul. O călătorie în Normandia era pentru el „un voyage de noces avec la terre" (Miss Harriett).

Sexualitatea nu înseamnă numai decât destrăbălare. George Sand care considera raporturile dintre sexe ca gesturi perfect normale era de o senzualitate pasivă, dar halucinațiile sexuale nu-i neliniștează orele de lucru niciodată. Preocupările acestea din contră le găsim la Michelet, Sainte-Beuve, Jules Lemaître, — a căror frază ascunde uneori frământările cărnei.

Michelet a avut o luciditate măreață, care era însă de esență pasională — simțul observației era imediat falsificat, când o femeie intra în joc.

Nu există o lectură mai nesănătoasă pentru un tânăr de 15 ani, decât tablourile lui Michelet asupra Evului Mediu unde descrie cu libidinozitate furnicările mistice.

In „la Mer" descrind o femeie pe plaje, el manifestă impresiunea dur roasă, violentă,

Soluţia refacerei

— Consimţământul mutual —

Când s'a terminat războiul, toată lumea zicea: De acum începe o epocă de siguranţă şi de prosperitate... Un spirit nou s'a născut... Acesta a fost ultimul război. De acum înainte va domni pretutindeni dreptatea...

Şi iată că astăzi, după atâţia ani dela încetarea ostilităţilor oficiale, nesiguranţa e mai mare decât înaintea marei catastrofe.

Toate ţările sunt ameninţate de criza economică, comercială, financiară, politică, socială.

Nimeni nu e în stare să dea o soluţie problemelor la ordinea zilei, care ameninţă progresul civilizaţiei.

Totuşi soluţia există, dar pentru a fi pusă în aplicare e nevoe de un consimţământ general, al tuturor popoarelor lumii.

Mai întâi împiedecarea oricărei cheltueli inutile şi stabilirea unui acord prin care toate naţiunile lumei, chiar şi cele neutre să contribuiască la repararea pagubelor aduse de războiu, proporţional cu puterile lor.

Această soluţie desigur utopică, de „solidaritate" şi „contribuţie mutuală" la perderile războiului, după bogaţia statului, părea la început să fie o concepţie particulară a fostului preşedinte al Statelor Unite, Wilson. Astăzi e însă convingerea tuturor americanilor.

Principiul perderilor comune ca şi acel al contribuţiei în proporţie cu venitul ce-l va asigura munca viitorului reiese şi din discursurile altor oameni de stat, ca Lloyd George în faţa Camerei Comunelor sau Von Simons înaintea Consiliului economic al imperiului şi în Reichstagul german.

Reconstrucţia comună a perderilor suferite de civilizaţia umană preocupă deci din ce în ce mai mult politica mondială.

Bine înţeles că e nevoe de un acord prealabil asupra măsurilor, pe care le va lua fiecare stat în parte, pentru refacerea pagubelor cauzate de războiu. Societatea Naţiunilor e acea, care e indicată să determine măsurile comune, tuturor naţiunilor.

Raporturile dintre ţări fiind bazate numai pe interesul comun, totuşi inegalităţile vor exista, dar pentru început va fi satisfăcătoare măcar solidaritatea neutrilor cu acei care au suferit de pe urma războiului. Neutrii, fiind în acelaşi timp chemaţi să tempereze, asperităţile fatale dintre popoarele, până mai eri duşmane.

In toate Conferinţele şi Congresele ţinute după încheierea armistiţiului reprezentanţii diferitelor naţiuni au recunoscut că: siguranţa, prosperitatea, libertatea şi existenţa popoarelor e din ce în ce mai mult ameninţată.

Din cauza intereselor egoiste ale fiecărei ţări în parte, însă la toate aceste nenorociri ale vremii, nu s'a răspuns decât prin vorbe.

Fără îndoială că în faţa cataclismului care ameninţă toate popoarele lumii, conducătorii lor nu vor întârzia să puie în practică, „consimţământul mutual" al naţiunilor lor la perderile cauzate de războiu cât şi la stăvilirea pe viitor a intenţiunilor războinice.

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand I

Cameşi de zefir
Vestminte de pânză
Pantaloni pentru tennis
se află
1588 la Firma
M. Neumann
Cluj, Piaţa Unirii No. 14

pe care o are o femeie când ştie că ochii bărbaţilor sunt aţintiţi asupra corpului ei.

Sainte-Beuve a suferit de sexualitatea brutală a lui Michelet, dar dorinţa femeiei era destul de mare Bourget îl numeşte „un intellectuel dévié par son sens". Mai ales la începutul carierei sale literare, Sainte-Beuve nu şi-a disimulat de loc gusturile sale libertine. Sexualitatea lui se potrivea de minune cu natura sa maladivă şi foarte melancolică. Eroii săi sunt tuberculoşi, colorile peisagiilor descrise sunt închise. Din nenorocire era foarte urât şi se tânguia fraţilor Goncourt că n'a avut decât un singur succes feminin. După însăşi expresiunea lui, Sainte-Beuve a fost un melancolic voluptuos. Cum n'a cunoscut decât amorul venal e natural ca voluptatea odată îndeplinită, să urmeze tristeţea.

Alături de Sainte-Beuve poate sta Jules Lemaitre. Sexualitatea sa e complicată de senzaţii olfactive, una din poemele sale se numeşte „Odor di Femina" Chassé îl consideră ca o reîncarnaţie a lui Saite Beuve. Tot între senzuali se pot număra: Renan şi mai ales Anatole France „(Le lys rouge); Bourget (Le disciple), Un senzual contimporan e Marcel Prévost, cu tot aspectul moralizator al cărţilor sale.

Psichologia femeiască — zice Prévost — se reduce la fiziologia amorului".

Un loc cu totul aparte între senzuali îl ocupă Stendhal. Foarte senzual, stăpânit necontenit de imaginea femeei, el îşi exprimă totuşi sensaţiile, într'un stil foarte puţin încântător.

Urât şi timid ca şi Sainte-Beuve, ese totdeauna în urmărirea unei femei, Sexualitatea sa îşi avea sediul mai ales în creier şi ca şi la ceilalţi sexuali, era în legătură cu o putere olfactivă excepţională. Gândirea lui era de fapt o senzualitate superioară şi graţie spiritului său analist, înmulţea în mod cerebral impresiile sale sexuale.

Un gustativ. Gustul şi-a găsit reprezentanţi în stil şi înainte de sec. XIX. Rabelais, Saint-Amand, Scarron sunt gustativi, sec. XVII şi al XVIII au ignorat însă senzaţiile gustative. In Cheateubriand le găsim, dar tipul reprezentativ e J. K Huysmans.

Fiu de pictor a moştenit senzaţiile vizuale; apoi ca şi Zola ducând erotismul la extaz, asociază impresiile olfactive la amintirile de dragoste. Originalitatea sa constă însă în întrebuinţarea imaginilor gustative, el dădea o foarte mare importanţă chestiunei alimentare, dar nu totdeauna senzaţiile gustative, descrise de el sunt păcute.

— *Ay.* —

Declaraţiunile dlui Iuliu Maniu

— Nimic nou — Chestia comunicatului anti-dinastic al partidului naţional — Slabe speranţe de acord cu opoziţia — Şeful naţionalist şi împroprietărirea în Ardeal —

„Patria" publică în fruntea articolelor sale nouile declaraţiuni ale d-lui Iuliu Maniu cu titlul „Politica Partidului Naţional" şi cu numeroase subtituri făgăduitoare. Sunt trei coloane întregi umplute cu toate modelele de litere din tipografie. Ai crede că dl Maniu s'a hotărît să iesă însfârşit din mutismul de până acuma. Sigur, că n'ai să întâlneşti de data asta, fraze goale ca până acum, porneşti lacom cu ochii în lungul articolului, nerăbdător să găseşti secretul care face pe dl Maniu să se agite atât de sgomotos dela un timp.

Dar mergi din desamăgire în desamăgire. Ajuns la sfârşitul declaraţiunilor observi că nu te-ai ales decât tot cu stereotipele clişee ale prozei naţionaliste: „unificare cu furca", „justiţia complect dezorganizată", „jandarmeria într'o stare mai mult decât dureroasă", „scumpetea crescută la proporţii fantastice" etc. etc. Din cunoscutul limbaj nu lipseşte nici eterna: *nedreptăţire a Ardealului şi Banatului faţă de celelalte provincii.* Pe alocurea se poate găsi şi ceva poesie pentru a se vedea că nu puţină vreme a întrebuinţat dl Maniu pentru a-şi răspunde la întrebări. Citâm: „Intreg sufletul mulţimei europene e bolnav şi cuprins de un dor vag şi nelămurit încă, când aspectul tremurului frunzişului de pădure înainte de vifor."

Frumos desigur. Dar foarte puţin edificativ pentru ce interesează pe noi.

Declaraţiunile dlui Maniu încep cu părerile şefului naţionalist asupra vizitei M. S. Regina la Sovata şi sfârşesc cu neplacuta chestiune a comunicatului aceluia antidinastic, emanat din culisele partidului naţional.

Intre cele două chestiuni dl Maniu îşi vără toate celelalte declaraţii ale sale, impropriet rirea, Alba-Iulia, acordul opoziţiei, frunzişul care tremură în aşteptarea iernei etc. Doar, doar le va separa deabinelea. Dar zadarnic.

Despre şederea M. S. Regina la Sovata, iată ce spune dl Maniu:

„M. Sa Regina a arătat cel mai viu interes pentru toate chestiunile acestor ţinuturi, având aproape de sufletul Său părintesc binele şi propăşirea întregei ţări. *Din cele ce a văzut* şi din cele ce am avut fericirea să arăt, *M. S. Regina a avut prilejul să-Şi întărească şi mai mult convingerea despre sentimentele adânci şi sincere dinastice ale Ardealului şi Banatului.* M-am îndepărtat cu impresia, că M. S. Regina cunoaşte situaţia ţării şi nimic nu rămâne neobservat de spiritul Ei superior şi fără răsunet în inima Sa bună. .

Din cele ce a văzut, M. Sa a putut să constate dinasticismul Ardealului, mărturiseşte dl Maniu. Şi fără îndoială că pentru acest lucru nu era nevoe de concursul dlui Maniu, ale cărui intrigi în jurul coroanei le-a demascat fără voe „Patria" şi unii din majordomii mai grăbiţi ai partidului său.

Căci e evident că comunicatul apărut în ziarele din Bucureşti emană din imediata apropiere a dlui Maniu. Chiar grija cu care dl Maniu se încearcă a-i denega paternitatea e o dovadă din cele mai elocvente.

— Partidul naţional n'a dat în timpul din urmă nici-un comunicat. Comunicarea de care amintiţi nu este dela biroul partidului. Conducerea partidului nu la răspundere decât pentru comunicatele oficiale iar nu şi pentru impresiile variate şi variabile câştigate de particulari din cercurile politice ale Ardealului şi Banatului.

Convingerele noastre monarhice şi sentimentele noastre cunoscute dinastice nu trebue confundate cu lupta politică etc.

Despre acest comunicat pe care-l desminte aşa de categoric dl Maniu se pare însă că ştie ceva mai precis dl N. Iorga, a cărui părere faţă de acest nesăbuit comunicat, o reproducem în întregime după „Neamul Românesc" în corpul ziarului nostru. Dl Iorga spune lămurit:

„Conducătorii partidului naţional din Ardeal s'au grăbit, ni se asigură să respingă acest manifest. Au făcut bine, dar ei au acuma datoria de a izgoni din partidul lor pe aceia cari l'au redactat."

Şi desigur că dacă dl Maniu nu se grăbeşte să facă acest lucru, nu e exclus ca dl Iorga să indice şi unele nume, cari vor stârni senzaţie.

Dar să lăsăm partidul naţional să se descurce singur de încurcătura în care s'a băgat fără nici un rost şi să ne reîntoarcem la declaraţiunile d-lui Maniu.

Mai întâi Alba-Iulia. El bine se va ţine:

— Da, se va ţinea. Măsurile pregătitoare s'au şi luat. Nimic mai firesc decât ca partidele democratice, cari se bazează pe masele largi ale poporului să şi ţină din timp în timp congresele lor de partid chiar cu scopul să la contact imediat cu aceste mase etc.

Când şi cum dl Maniu nu lămureşte de loc. Deci din senzaţionalele destăinuiri ale şefului naţionalist aflăm exact, ceea ce ştiam cu toţii.

Acordul cu celelalte partide din opoziţie? Acelaşi lucru:

„In afară de preliminarul de acord convenit cu partidul ţărănist privitor la o colaborare oposiţională alt acord nu s'a încheiat. La tot cazul conducerea partidului este în posesiunea tuturor elementelor necesare pentru a aduce o hotărâre în ce priveşte încheierea acordului cu partidele din opoziţie. Partidul naţional stă în faţa unei grele probleme care va trebui însă resolvită în cel mai scurt timp. Partidul naţional doreşte în mod sincer o înţelegere cu partidele de opoziţie. Principiul nu este strein nici de o legătură mai strânsă şi nici de încheiegare unei organizaţii puternice peste întreaga ţară."

Din această declaraţie ne place în deosebi seninătatea, cu care d. Maniu spune:

In privinţa acordului partidul naţional stă în faţa unei grele probleme. Grea într'adevăr. De atâta timp de când se cere resolvată şi şeful partidului naţional tot n'a isbutit să-i dea de rost. Cum o va sfârşi şi anul acesta, prevedem tot din cuvintele d-lui Maniu:

„Indiferent de modalitatea pe care o va putea realiza, partidul naţional este hotărât a duce şi singur lupta."

Am înţeles.

Inainte de a încheia, credem necesar să revelăm un lucru, de care nu credem capabil pe d. Maniu, personal. Şi anume, că ar putea să denege fapte reale, petrecute în văzul lumei.

Intr'adevăr iată ce spune d. Maniu de împroprietărirea din Ardeal:

„Indeosebi farsa împroprietăririi, prin care guvernul liberal a voit să producă impresia falsă, că opera reformei agrare este meritul partidului liberal; a dat complet greş".

Imediat apoi, şeful naţionalist, dându-şi seamă chiar din partidul său, că sunt mulţi aceia, cari pe baza celor văzute, pot să-i considere cu totul neadevărate spusele, adaugă:

„Ţărănimea Ardeleană ştie, că reforma agrară s'a hotărât la Alba Iulia, ea ştie, că decretul lege şi arândele fortate le a făcut partidul naţional dându-i faptice în posesiune moşiile domneşti.

Cu alte cuvinte ţărănimea Ardeleană ştie, că ceia ce se înfăptueşte acum în Ardeal, pe tarâmul reformei agrare a fost hotărât mai dinainte. Aşa dar nu e o farsă împroprietărirea de acum din Ardeal.

Intr'adevăr ţărănimea ardeleană ştie acest lucru.

— Dar ea mai ştie că împroprietărirea a fost hotărâtă la Alba-Iulia, după exemplul celor hotărâte în Moldova în timpul războiului. Ea mai ştie că această împroprietărire n'ar mai fi avut loc în Ardeal dacă nu se făcea unirea. Şi în sfârşit ţărănimea aceasta are cunoştinţă deplină că dl Maniu era în tratative cu magnaţii unguri ca să nu li-se exproprieze moşiile tratative pe baza cărora s'a arătat duşman pe faţă al unei exproprieri radicale în Ardeal, aşa cum hotărâse pentru vechiul Regat partidul liberal în Moldova.

Pentru comercianţi la comandă mai însemnată reducere de preţuri
„Kristály"
fabrică de spălat cu abur, şi de văpsit Cluj,
văpseşte şi curăţe, lână, mătasă, materii de bumbaci tott şi blănuri. □ Pachetele postale să expediază regulat
Telefon 500.
Lloyd 557 1817

INFORMAȚII

In piasa Carol-Mari s'a început împroprietăririle.

In comuna Reseghea se fac mari pregătiri pentru solemnitatea ce va avea loc la 27 August cu care ocaziune va asista la împroprietărire și dl ministru al agriculturii, însoțit de secretarul general, precum și dl Milovan consilier agricol.

*

La 10 și 11 Septembrie se va ține la Satu-Mare conferința membrilor corpului didactic din acest județ.

*

In ziua de 28 August 1922 se va ținea în comuna Santău sfințirea biserici grec. cath. române, împreunată cu serată artistică dansantă a studenților universitari Sălăgeni, pentru acoperirea cheltuelilor ivite cu repararea biserici.

*

Luni 28 August în ziua de Sf. Maria la Șomcuta-Mare va fi o frumoasă serbare populară.

Seara un elegant bal, la care va lua parte inteligența din întreg ținutul.

In acest scop la Șomcuta se fac pregătiri.

*

Ministrul de industrie sesizat de faptul că se transportă spre graniță mari cantități de semințe oleaginoase pentru a fi trecute în contrabandă, a făcut cunoscut punctelor vamale să ia măsurile necesare pentru împiedicarea acestei contrabande.

*

Comitetul de organizare al conferințelor interparlamentare anunță că a doua-zecia conferință interparlamentară va avea loc la Viena în ziua de 28 August și va dura trei zile.

Vor participa la această conferință parlamentară din 23 țări diferite.

Se vor discuta diverse chestiuni privitoare la dezarmare, la minorități, la starea economică de după război, etc.

*

Din Sinaia ni se comunică că la 19 August au început Campionatele de Tenis organizate de Sport Club Sinaia, cu concursul Casinoului de acolo, care a oferit în acest scop o foarte frumoasă cupă din partea Baronului Edmond de Marcay și 6 premii de valoare oferite de Direcțiunea Cazinoului. (2114)

*

Baia „Diana" este deschisă Miercuri și Vineri pentru Dame Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

*

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Local cel mai modern român Specialități de beuturi. Bere albă și neagră de butoi. I-622

*

„Societatea Anonimă pentru îngrășarea porcilor și industria cărnei din Gheria" cumpără în permanență pe lângă prețurile piații, din proprietatea domeniilor, porci și tot soiul de cereale în cantitate nelimitată și vinde porci grași precum și alte producții prelucrate din porci. 1515

După cum am anunțat, cel de al doilea congres al podgorenilor se va ține la Arad în zilele de 27 și 28 August.

Conresul se va deschide în sala Palatului Culturul din Arad, vor urma escursiuni în podgorie în acea zi și doua zi de Sf. Maria.

Vor lua parte delegați din întreaga țară, reprezentanții sindicatelor viticole, precum și podgorenii din Ardeal și banat.

*

Concursul pentru ocuparea locurilor vacante în anul I. al școlilor militare de ofițeri activi, se va ține în ziua de 25 Septembrie a.c., la București, în localul școalei militare de infanterie No. 1 și la Iași, în localul liceului militar Iași, în fața unei comisiuni mixte, pentru fiecare localitate.

Actele pentru Admiterea la examen, vor fi înaintate până la data începerei examenului școalei militare de infanterie la București și la liceul militar la Iași.

La cererea de înscriere se va face mențiune de școala pentru care se dă concursul.

*

Studenții universitari hunedoreni organizează serbări culturale la Orăștie, Luni în 28 Aug. a. c. (la Sfântă-Mărie). Serbările vor începe după masă la orele 1 și jumătate. Peste zece echipe de călușeri formate din flăcăii satelor din jur, vor jucă în Dealul-mic, precum și cei mai destonici jucători din acel ținut vor concură se vor întrece pentru premiile puse de studenți.

Seara la ora 9 va începe Serata în sala cea mare dela „Hotel Central" cu un program bogat și felurit: Cuvântul de deschidere al [illegible] teatru și joc până în zori. In pauză, jocuri naționale, executate de biruitorii și premiații întrecerei de după amiază.

Duminică în 3 Septembrie na fi o serbare de același fel în orașul Hunedoara, organizată tot de studenți — despre care vom aduce amănunte în numărul viitor.

*

Cele mai fine bijuterii și cele mai bune ceasornice se află la ciasornicăria Ioan Rațiu Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 3. 1147

*

Pferschy Iosif Cluj Calea Regele Ferd. Nr. 5 Cel mai bun și mai frumos Restaurant Bucătărie română-franceză specialități excelente de vin.

Servitul regulat și cu precauțune. Locul de întâlnire a oamenilor mai aleși. 1464

*

Toate doamnele care într'adevăr știu ce este ondulațiunea *Marcell* se coafează la **Salonul de Coafură PASCU & ERDELY**, *Piața Unirei 23 Cluj*. Renovat având cabine absolut separate. 2014 — 1.

*

Uzinele „BABI" Werk

RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-brouz și cărucioare pentru copii. Timișoara, strada Mottilor Nrul 1. (1563)

La școala Technică medie din Cluj examenele de primire se vor ține în 1—3 Sept., înscrierile în 6—9, iar deschiderea anului școlar la 10 Sept.

*

Cu ocazia vizitei pe care a făcut-o eri la atelierele Griviția, dl general Moșoiu, ministrul comunicațiilor a constatat că pagubele pricinuite de incendiul care a distrus zilele trecute o parte a atelierelor sunt cu mult mai mici de cum le-au relatat unele ziare și în nici un caz ele nu ating suma de 500 milioane.

Cât privește muncitorii rămași fără lucru în urma incendiului, s'au luat imediat măsuri ca ei să fie întrebuințați la formarea și completarea atelierelor volante cari lucrează actualmente în diferite stațiuni la repararea vagoanelor.

Având în vedere interesul mare pe care-l are statul de-a continua reparațiunile vagoanelor, în stil mare, ministerul comunicațiilor studiază mijloacele trebuincioase pentru ca în cel mai scurt timp atelierele Griviția să fie refăcute în întregime iar producțiunea lor să fie chiar intensificată, pentru a se câștiga astfel timpul ce se va pierde cu punere din nou în funcțiune a celor mai mari ateliere de reparațiuni ale c. f. r. din țară.

*

Societatea **„Dacia-România"** cea mai veche și mai puternică **institutie de asigurări** românească, întinzându-și activitatea în Ardeal și Banat, a înființat la **Cluj** (în casa sa proprie din Calea Victoriei No. 27) **un Oficiu Regional**, care organizează agenții în toate localitățile și stă la dispoziția publicului asigurător, pentru orice informațiuni.

Zisul Oficiu a primit dela Societatea „ZEA" din Cluj scrisoarea următoare:

Onor. Soc. **„Dacia-România"** Oficiul Regional, Cluj.

„Avem onoare a vă arăta vii mulțumiri și satisfacția noastră despre modul ireproșabil, în care v'ați purtat față de noi relativ la plata despăgubirei cuvenite pentru daunele cauzate de incendiul din luna Iunie a. c. la clădirea și mărfurile Societății noastre, asigurate la Dv."

Cu deosebită stimă

„ZEA"
societate românească chimico-farmaceutică
2106 s. a. Dr. Pamfil sa.

*

In atențiunea doamnelor!

Au sosit pentru dame paltoane de toamnă și iarnă după cea mai nouă modă din Paris, Viena și Berlin.

Blănuri moderne cu prețurile cele mai avantagioase.

Diamantstein și Moskovics

Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 25. (Vis-a-vis de posta centrală). 2032

DI N. IORGA
și manifestul anti-dinastic al partidului național

D-nul N. Iorga publică în „Neamul Românesc" sub titlul „Un manifest revoluționar" un articol în legătură cu acel comunicat anti-dinastic emanat din culisele partidului național.

Atât pentru justețea observațiunilor cât și pentru lucrurile pe cari d-nul Iorga le dă a înțelege prin cuvintele dela sfârșitul articolului, îl reproducem în întregime:

Din Ardeal, din acele cercuri în care lipsa de cultu ă politică și de cuviință socială înrâuresc uneori neplăcut asupra politicei partidului național, s'a trimis la câteva ziare din București, ca în numele acestui partid chiar, o declarație care nu face decât strămută în românește principiile oamenilor de la 1793 din Franța față de persoana monarhului.

Intr'însa „regele Ferdinand" — parcă ar mai fi unul — e înștiințat că de azi înainte nu se va mai putea ascunde cu „absolutismul" său în dosul miniștrilor ce și-a ales și că i-se va ține socoteală de fiecare zi în care-i tolerează. Rămânea doar să se arate sancțiunile.

Din punct de vedere al dreptului e un act criminal. Nu mai trebuie explicații.

Din punct de vedere al Constituției e un act idiot. Pentru că întâiul articol al ei spune lămurit că persoana Regelui e „inviolabilă și sacră". S'a făcut ceva rău, miniștrii răspund. Acei cari li vor urma n'au decât să-i dea în judecată și să înfunde ochii cu dânșii.

Iar din punct de vedere politic e un act nebun. Fiindcă după o asemenea declarație trebuind să fii orbitorul altei dinastii ori un făuritor de republică. Ori, dacă nu ... ultima canalie sau ultimul naiv, căci nu poate lucra în Guvern cu un Rege cineva care calcă în picioare orice datorie de respect față de dânsul, tratându-l astfel.

Conducătorii partidului național din Ardeal s'au grăbit, mi se asigură, să răspingă acest manifest. Au făcut bine, dar ei au acuma datoria de a lămuri din partidul lor pe acela cari l-au redactat.

N. Iorga

Reclama e sufletul comertului

Suntem informați la Sinaia, la Casinoul de acolo va avea loc o serie de mari concerte. La 22 August concertul D-nei Ana Moga Georgescu cu concursul d-rei Juliette Audibert la pian. La 23 August concertul de vioară al d-lui C. Nottara și d-na Helene Ivony prima soprană dramatică de la Opera Română din București. La pian maestrul Umberto Pessione.

La 26 un mare Concert Simfonic dat de Filarmonica din Brașov, compusă din 70 persoane. (2113)

*

D-nul dr. Dumitru Bratu anunță că și-a deschis birou advocațial în Cluj, Str. Regina Maria N-rul 48. 2101

*

Spirtul sărat salvator
Borolin 1825
e cel mai bun leac de casă

Se cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Bulgarii amenință cu măceluri în Dobrogea

Citim în „Dacia":

Persoane sosite din Bulgaria ne comunică știrea destul de importantă, că Duminica au avut loc în Sofia manifestațiuni iredentiste cu caracter de ostilitate la adresa României, Jugoslaviei și Greciei.

Cu ocazia acestor manifestații s'au pronunțat discursuri amenințătoare la adresa României.

Așa, un membru al Soc. „Dobrogea" a declarat că în caz când autoritățile române nu renunță la sistemul de a persecuta elementul bulgăresc din Cadrilater, bulgarii vor provoca măceluri în Dobrogea, așa cum provocară de atâta timp în Macedonia.

La această manifestație au asistat primarul și întregul consiliu comunal din Sofia.

CORON BLEU
(de alabăstrit rufe)
Albrastu mirositor Cernează, vopsea pentru stampile, lac în toate culorile. Hârtie pentru stârpirea muștelor. Vopsele pentru pământ. 1357
Calitate garantată.
Cele mai eftine prețuri.
„LUXOR"
Cluj. 12-97

Vopsește și curăță bine în timpul cel mai scurt cu preț eftin **UNIO** **Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133** 23

S'au deschis Antrepozitele **FRENKEL** **Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)**

Preocupări ţărăniste

Iată ce se poate găsi într'un articol de fond al unui ziar bucureştean:

„Expressul Orient", care mă duce spre depărtate ţărmuri, n'are din Bucureşti de cât 18 călători; în marele vagon sunt singur. Insoţitorul vagonului e german din Stuttgart, care face serviciul companiei de peste 30 de ani. Deşi e german, nu voeşte a vorbi nemţeşte de loc şi — nu ştiu de ce — această umilinţă mă doare. A fost martor la demonstraţia făcută mie de cetăţeni şi de aceea tot drumul, atât el, cât şi tot personalul, mă înconjoară cu atenţia lor. „Datorită acestia, am avut până la Paris cupeul singur (nu vagonul!").

— — — — — — —

„Alergătura şi preparativele de plecare m'au obosit atâta că adorm imediat după plecarea trenului din Bucureşti. Mă deştept abia a doua zi la 9 pe la Orăştie. Suntem în inima Transilvaniei. Trecem de cetatea Devei. Alergăm dealungul Mureşului şi iată-ne la Arad."

— — — — — — —

Bogatele buchete de flori, m'au întovărăşit în călătorie, purtând cu ele un colţişor din patria iubită, esenţe alese din câmpul înflorit. „In această clipă, puse în vase cu apă şi niţică sare (e cel mai bun chip de a le conserva) ele împodobesc odaia în care scriu.

Şi-au păstrat toată frăgezimea fiinţei lor şi toată vioiciunea culorilor. Planta ca şi omul pământului român, e rezistentă. Tot drumul „The beautiful roumanian flowers" (frumoasele flori româneşti) au făcut admiraţia „ladie"-lor şi „miss"-elor englezoaice, cari s'au urcat cu dufumul la Viena. *Am şi dăruit la capul călătoriei unul, uneia din ele . . .*

Şi aşa mai departe. Articolul continuă pe acelaşi ton melo-sentimental până la sfârşit. Aţi înţales de sigur. E doctorul Lupu, directorul „Aurorei", care-şi întreţine gazeta cu impresiile sale de călători e şi cu aventurile sentimentale.

Oare de ce o fi ţinând „Aurora" să împărtăşească şi cetitorilor săi aceste banalităţi cotidiane, care nu pot forma decât cel mult obiectul unor scrisori între doi tineri amici, dintre care unul mai cu stare, are puinţa să treacă peste hotar?

Pentru d-l Prefect de Poliţie

Primim la redacţie următoarea scrisoare şi atragem atenţiunea dlui Prefect de poliţie asupra cuprinsului ei cerând deschiderea unei anchete:

Die Director,

Am onoare a vă ruga să binevoiţi a publica în ziarul „Infrăţirea" cele ce urmează:

In seara zilei de 25 August a. c. cam pe la orele 8 jum., trecând pe strada Băii, în faţa grădinei „Flora" am fost atras de strigătele disperate ale unui tânar, care fără a se putea apara, era lovit cu pumnii în cap şi pântece de o brută ce purta uniforma de poliţist, cu o furie de bestie inconştientă.

Apropiindu-mă de poliţist şi întrebându-l care este cauza pentru care schingiueşte în plină stradă, acesta la intervenţia mea, a luat-o pe dată la goană, ca cel mai de pe urmă bandit, dispărând în întunericul unei strade lăturalnice, spre consternarea tuturor celor ce au asistat la acest spectacol fără a îndrăsni să intervină, înfricoşaţi fiind de autoritatea „agentului ordinei publice."

De la cel schingiuit care a rămas ameţit într'un lac de sânge nu am putut afla decât că este student al Academiei de Comerţ din localitate.

La acest spectacol au asistat:

Dl Fodor proprietarul grădinei „Flora" şi birjarul Somantz Ferentz (trăsura No. 136) plus alţi cetăţeni cari până la reintoarcerea mea din urmărirea poliţistului, plecaseră.

După spusele celor prezenţi poliţistul s'ar numi Traian Tivadar dela Circumscripţia 5-a

Aleg calea publicităţei pentru relatarea celor de mai sus, convins fiind că pe această cale voiu isbuti cu mai mult succes a sesiza autorităţile în drept de a lua măsuri contra acelei brute, după cercetarea esactă a indentităţei sale.

Primiţi salutările mele

Constantin Rosin
avocat.

Paturi de fier

cu somieră cu resorturi,
pentru internate, spitale, hoteluri, etc.
400-500 laolaltă
sau şi cu bucata,
se vând ieftin la

Törs şi Ormai

Cluj, Strada N. Iorga 12.

Lloyd 964 2111

Intrevederea dela Verona

Roma. Eri avut loc la Verona întrevederea dintre dnii Schanzer şi Beneş. Au asistat ministrul de finanţe austriac, ministrul plenipotenţiar la Roma şi şi senatorul Contarini. Intrevederea continuă şi azi.

Prefectul a oferit un dejun în onoarea dlui Schanzer şi Seipel.

Ziarul „Arena" a interviewat pe Schanzer care a declarat că presa exagerează poate valoarea practică a demersului cancelarului austriac către guvernul italian.

S'a vorbit chiar de o anexiune sau de fuziune a celor două state.

Ştiri din Şimleul-Silvaniei

Adunarea soc. Studenţilor din Sălăj

„Societatea Studenţilor Sălăjeni în ziua de 20 l. c. şi-au ţinut congresul în sala teatrului orăşenesc din Şimleul-Silvaniei. Din cauza amânărei în mai multe rânduri a terminului fixat pentru congres, afară de membrii societăţii abia s'au prezentat câteva persoane. După deschiderea congresului s'au dezbătut statutele nouă a societăţii şi s'au discutat unele chestii interne şi administrative.

Congresul a durat până la ora 8 seara, când apoi a urmat o masă comună în restaurantul hotelului „Calafat", la care au participat afară de studenţii prezenţi la congres un număr frumos de intelectuali între ei şi câţiva deputaţi şi senatori.

S'au rostit mai multe toaste, unele chiar cu conţinut politic, ceace nefiind în conformitate cu statutele societăţii a cauzat discuţii contradictorii între acei, cari poate au alte convingeri politice.

Deacela prezidentul societăţii D-l Ioan Pop văzând acest fapt neplăcut pentru scopul ce-l urmăreşte societatea a declarat, că este adevărat, că în cadrele societăţii sunt oprite cu desăvârşire discuţiunile politice şi dacă totuşi unii nechemaţi se abat dela aceste limite, nu poate să treacă în detrimentul societăţii, pentrucă comitetul neştiind ce intenţii urmăreşte fiecare oaspe, nu poate să intervină înainte, ca oratorul să nu se ocupe, decât cu chestium, cari se discută de regulă într'o societate culturală. In consceinţă îşi exprimă regretele faţă de acele persoane, cari au participat la masă şi cari prin faptul, că la o comenire perd culturală, au fost jignite în convingerile lor politice, fiindcă la o astfel de masă nu s'au aşteptat, decât la discuţii culturale, iar nu politice, cum s'a întâmplat şi de data aceasta.

După ce masa comună a luat sfârşit a urmat dans până în zori.

CORESP.

In jurul conferinţei Micei Inţelegeri

Mica Inţelegere şi situaţia Austriei — Importanţa întrevederii dela Marienbad — Politica Italiei faţă de Mica Inţelegere —

Ziarul parizian „L'Echo National", constatând unitatea care domneşte între statele Micei înţelegeri scrie că nu se exagerează când se atribuie conferinţei dela Marienbad o deosebită importanţă externă.

Mica Inţelegere are tot dreptul să ia măsuri de precauţiune căci situaţia generală e departe de a fi îmbucurătoare.

Anexarea eventuală a Austriei de către Germania nelinişteşte în aceieşi măsură Mica Inţelegere ca şi Polonia şi Franţa. Există indicii privitoare la o extensiune a Micei Inţelrgeri, ceiaçe nelinişteşte Italia care doreşte să împiedice formarea unui coridor între Cehoslovacia şi Iugoslavia. Iată de ce Italia caută să pună Austria în sfera Austria în sfera sa de influenţă împiedecând realizarea unei confederaţii danubiene care ar ocupa locul unei mari puteri.

Ceiace se petrece în Europa Centrală este de o importanţă capitală. Iar „Le Temps" scrie că chestiunea Austriei din punct de vedere francez concordă cu cel italian. Franţa nu urmăreşte chimere ca formarea unei confederaţii danubiene cum crede presa italiană. Dacă însă se face aluzie la Mica Inţelegere, atunci „Le Temps" reaminteşte politica de simpatie a lui Sforza la 1920, data formării Micei Inţelegeri.

Din Praga se telegrafiază că întrevederea dela Marienbad dintre d-nii Pasici şi Beneş urmăreşte prelungirea convenţiunei dintre Cehoslovacia şi Jugoslavia pe timp de 15 ani.

Miniştrii de externe ai României, Jugoslavia şi Cehoslovaciei vor stabili relaţii strânse economice şi financiare vor trata colaborarea sau alte chestiuni la ordinea zilei în programul Soc. Naţiunilor.

D-l Duca, ministrul de externe al României este aşteptat să sosească astăzi Sâmbătă la Praga.

Dela Românii din America

Serbarea parochiei din Detroit

Duminecă 30 Iulie a. c. a avut loc frumoasa petrecere a Parochiei „Sf. Gheorghe" din Detroit. Mich., în marea Hală Românească a Roc. D. R. H. U. — cu concursul elevilor de la şcoala românească de copii.

Astfel după Imnul American şi Imnul Românesc „Deşteaptă-te Române", cântat de micii elevi ai şcoalei, s'a continuat programul cu o varietate şi incontre crescândă.

Eliţa Avram a declamat „Rea de Plată" de G. Coşbuc stârnind admiraţia tuturor.

Mărioara Faur a cântat cu multă gingăşie „Fetiţa ţeseşte Pânza".

Silvia Viţa, a declamat ... versuri cu multă căldură şi elan.

Lucreţia Ratoiu a jucat foarte bine rolul păsăricei într'o scenetă muzicală.

Surorile Elena şi Cornelia Salcă cu Ana Secoşeanu au executat un trio sugestiv din cântecul plin de umor „A fost odată un mic copilaş".

Şi s'au manifestat în acelaş grad inteligent. Elevii şcoalei, cari au cântat sau au declamat, precum:

Mili Miki, Fetica Taloea, Maria Iosiv, Maria Varsigan, cari au încoronat silinţele depuse de învăţătoarea Şcoalei Soc. D. R. H. U.

D-nul Danila Albu, a ţinut o frumoasă cuvântare aducând în public mulţumiri d-nei învăţătoare, felicitând-o călduros pentru sîrguinţă cu care conduce Şcoala.

Această petrecere a ridicat mult moralul coloniei româneşti din Detroit, şi ea probează un pas sigur spre cultură care onorează aceasta Colonie.

PRECIZIUNE ŞI ELEGANŢĂ
CELE MAI NOI MODELE

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brăţară
— în argint, aur, platină —

Se găsesc de vânzare numai la

Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piaţa Unirii. — Telefon 643 şi 850.

In sezonul de toamnă vopseşte blănării în mod sdeial, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perna

CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5

No. 13. Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii exelente uscate, pivniţe cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290. Lloyd 222

Clauzele secrete ale tratatului ruso-german

— Destăinuirile unui ziar sârbesc —

Un ziar iugoslav din Belgrad „Nove Vremie", a publicat niște revelațiuni senzaționale cu privire la raportul Radek-Sobelsonh adresat comitetului central executiv al sovietelor asupra clauzelor secrete ale tratatului din Rapallo.

După acest ziar, Radek ar fi declarat că numai mult mită ajutorului militar și economic foarte eficace pe care Rusia îl primește din Germania, delegații sovietelor au putut susține la Haga politica preconizată de comitetul central executiv.

Radek a expus apoi concesiunile (paragraf II al convențiunii secrete) atribuite Germaniei după indicațiunile experților militari germani.

E vorba să se colonizeze anumite districte ale Rusiei sudestică cu rezerviștii germani, ca să poată alimenta și susține Rusia într'un viitor atac împotriva Europei occidentale.

Printre concesiunile cele mai importante figurează arendarea Sindicatului băncilor agricole germane pe 15 ani, a tuturor terenurilor producătoare de sfeclă, precum și a tuturor rafinăriilor din Ucraina.

Sindicatul se angajează să pună uzinele și producțiunea în starea în care au fost la 1 Ianuarie 1915. Guvernul sovietelor va primi pentru aceasta 25.000 de coloniști.

Se va arenda de asemenea pe 15 ani, unui grup german minele de cărbuni din bassinul Donet. Reprezentanții statului-major general german vor fi admiși la controlul exploatațiunii și la distribuțiunea carbunilor, având în vedere importanța acestor mine pentru planurile strategice ruse și germane.

2000 de coloniști germani, de preferință foști artileriști și pionieri se vor stabili în teritoriile Kubanului spre a ține în frâu pe cazacii dușmani ai regimului sovietic.

In sfârșit o casă importantă germană va primi ca plată pentru materialul de artilerie furnizată sovietelor 20 la sută din întreaga producțiune petroliferă din Rusia.

Publicație de licitație

Să aducе la cunoștința generală, că în ziua de 14 Septemvrie 1922 orele 11 a. m. se va ținea licitație publice cu oferte închise pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construcție la edificiul de morga, prosectura, grajd, sopron dela Spitalul de Orthopedie din Cluj și anume pentru lucrările de pământ, ziderie, lemnărie, acoperire, lăcătuș și tinichigiu, sticlărie, apaduct și canalizație, lumina electrică și mobile.

Ofertele se vor inainta până în ziua de 14 Septemvrie 1922 orele 11 a. m. la Divizi technică Igienică-Inspectoratul General Sanitar Cluj (Institutul Pasteur etaj II.), când ele se vor deschide.

La deschidere vor lua parte și vor semna procesul verbal de licitație ofertanții sau reprezentanții lor. Ofertele întârziate și cele telegrafice, precum și supraofertele nu se vor lua în considerare.

Inainte de ce se vor deschide ofertele concurenții trebuie, să probeze: că sunt ingineri sau architecti, caruia la-să cuncscut dreptul de liberă practică, sau vor justifica prin acte sau prin certificate antentice amânate dela autorități publice, că au executat lucrări publice importante în mod contiențions și satisfacator.

Fiecare oferant va depune 4% garanta provizorie, în bani sau efecte de stat din sumă totala a ofertele sale.

Aceasta garanță provizorie va întregi-o adjudecatorul inainte de închierea cuntractului la 6% dupa suma oferită, drept garanța definitivă.

Ofertele se vor face cu scazământ sau suprasolvire dupa prețurile unitare ale devizului original.

Pentru toate licitație și pentru executarea lucrărilor sunt în vigoare art. 72—85 a legii contabilității. Condițiunile generale pentru intreprinderi de lucrări publice și caetul de sarcine pentru executarea cladirilor.

Oferanții rămân în obligațiune 2 luni de zile dupa ziua de licitațiunii.

Planurile, devizul original, Caetul de sarcina și condițiunile generale se pot vedea la Divizia technică Igienică Cluj, (Inst. Pasteur) în orele de lucru și totacolo să dau lamuriri mai detailate.

Cluj, la 21 August 1922.

Inspector General: (ss) Dr. GANE.

Șetul Diviziei Technice: (ss) Ing. IVASCU.

2099

Știri din Banat

— Ședința Consiliului Comunal al orașului Timișoara —

Două biserici nouă românești și o catedrală. Chestiunea școlilor și a spitalelor —

Ieri după amiază, a avut loc ședința comisiunei administrative a orașului Timișoara, sub președenția d-lui inginer Vidrighin, primar-șef al orașului. Intre mulți alții, au azietat și d-nii: dr. Alexandru Marta, președintele Curței de apel, Rudolf Deutsch, Richard Kuhn, Peter Schubert, dr. Vasile Ungureanu, etc.

Ședința s'a deschis la ora 5 și cel dintâi care a luat cuvântul, a fost dl primar-șef Vidrighin, raportând detaliat asupra activității comunei în ultimele 6 luni.

Demisiile funcționarilor

D-sa arată că deși 15 la sută din numărul funcționarilor au demisionat, totuși lucrările administrației comunale n'au suferit nici o întârziere, întru cât cei alți funcționari rămași în serviciu, au înlocuit pe cei demisionați. Cauzele cari au contribuit la demisia funcționarilor sunt: în primul loc pentrucă administrația trebue să facă economii și în al doilea rând pentru că, Statul a retras comunei dreptul de pensionare a funcționarilor comunali.

Pentru funcționarii rămași, comuna va înființa în curând o cooperativă de consum, pentru care scop il se va acorda un împrumut de 5 sute mii lei din partea administrației comunale.

Limba oficială

In ceiace privește limba oficială a administrației di Vidrighin, arată că limba română a fost introdusă pe toată linia. Se lucrează acum și la traducerea statutelor orașului în limba română.

Scolile

Cea mai importantă chestiune este, preluarea școlilor de către Stat. Deși preluarea s'a făcut, totuși până acum nu s'au stabilit încă condițiunile acestei preluări. In ceiace privește conservatorul de muzică, consiliul comunal va numi o comisiune de specialiști și de prieteni ai muzicei cari să studieze reorganizarea acestei importante instituțiuni.

Două biserici românești și o catedrală gr. or. se vor clădi în cartierele Iosefin și Cetate, în fața poștei sau a cafenelei Palace.

*

Cursul al treilea a Școalei politechnice, se va susține anul acesta dintr'un împrumut pe care comuna îl face Statului, împrumut în sumă de 600 mii lei.

*

Pentru canalizarea restului rămas necanalizat (25 la sută din totalul caselor) primarul Vidrighin propune să se acorde un împrumut proprietarilor de case.

*

O școală de sculptură, sub conducerea sculptorului Rubletzki, se va înființa anul viitor și pentru a cărei întreținere va îngriji comuna.

Deasemenea se va reclădi teatrul comunal, distrus de incendiu în Martie 1921.

*

Intrucât spitalul de stat și cel comunal au ajuns într'un hal fără de hal, raportorul este de părere să se facă o intervenție pe lângă guvern ca să restitui comunei toate spitalele, pentru că numai în acest caz se va putea îndrepta răul.

*

Linia de tramvai spre cartierul Mehala, se va construi, încă în anul acesta și după primul plan alcătuit în acest scop.

Domnul primar Vidrighin a mai raportat apoi asupra diverselor chestiuni, între cari: aprovizionarea cu lemne a comunei, uzina de gaz și de electricitate și clădirea unui stadion sportiv, de care se simte atâta nevoie în localitate.

Raportul domnului primar a fost primit de întreg consiliul administrativ, dându-i-se cuvenita descărcare.

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcțiuni de Mori
Atelier de Motoare și mașinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

BITUMUL MATITZA S. A.
Capital social Lei 6.000.000
Centrala București.
FILIALA CLUJ, Calea Reg. Ferdinand No. 55, I.
1203 Telefon 10-09.
Execută tot felul de lucrări în legătură cu produsele Bitumului, ca asfaltare izolație la case, acoperișe din ciment de lemn (Holzzement) etc. Material totdeauna la magazie

Literatura franceză
Opere clasice și moderne, științifice și literare, de vânzare la:
Librărie LEPAGE Cluj
Trimitem cataloage gratuit.
Mostre: 2094
Baudelaire: Fleurs du Mal cart. 96 Lei
Verlaine: Vers 90 „
Flaubert: Mme Bovary 70 „
E. Zola: Docteur Pascal 70 „
E. Zola: Germinal 2 vol. á 70 „
„ L, Argent 2 vol. á 70 „
„ Travail 2 vol. á 70 „
„ Lourdes 2 vol. á 70 „
„ L, Oeuvre 2 vol. á 70 „
„ Pot. Bouille 2 vol. á 70 „
„ Au Bonheur des Dames 2 vol. á 70 „
André Corthis: Petits vies dans la tourmente 28 „
Flaubert: L'education sentimentale 2 vol. à 60 „
Alfréd Capus: Théatre complet I. III. V. VI. VIII. á 40 „
Willy: Claudine en menage 75 „
R. Rolland: Musiciens autrefois 70 „
Claude Farrére: Mmle Dax 90 „
etc., etc.
L, Testut: Anatomi descriptive cart. 170 Lei. Ch. Maygrier et. A. Schwab: Précis d'Obstétrique cart. 285 L. etc.
Edition Masson-Paris 1 franc = 7 lei

Fratii Mártonffy & Co.

Să află de vânzare în engro sau detail la decurând renovatul depozit universal de blănuri cele mai noauă modele, blănuri de clasa primă, totfelul de articolă de blană, furnituri pentru blănari.
Sursă solidă de cumpărare
Cluj, Piața Unirei 20 (Főtér). Telefon 10-25.
Adresa telegrafică: Mártonffy pelz.
Lloyd-Expres 899 2025

Coșuri de hârtie
pentru cafea, ceai, droguri, albe, colorate, duble, coșuri de mătase și pergament, cutii pentru pălării, de toate mărimile. Se dau și pentru export cu imprimatul firmei
Lepage, papetărie Cluj.
Cereți preț-curent. 1267

Reclama este sufletul comerțului

Tablile de asbest „Meteor"
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.
Se capătă la 1883
Fabrica de Eternit
METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

Depositul fabricei de tricotaje „Helios"
Cluj, Piața Unirei No. 7
Mare asortiment de tricotaje ciorapi și mânusi Prețuri originale de fabrică. Radio 2559 2051

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de servieiu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Extirpă cu garanție ploșnițele

Ja în antrepriză cele mai noui picturi de camere, execută frme și vopsește.

GRATZ

CLUJ, Str. Saguna 16

Telefon 749

Lloyd 967 2112

Prima fabrica Ardeleană de juvaere

Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.) Telefon 213.

Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repară.

Aur de dentistică și forosfuire! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Din cauza sezonului inaintat toate articolele de vare le vindem pe prețuri foarte scăzute.

Heller, Weiss și Molnár

magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

Fratii Deutsch

casă internațională de espediție.

Fondata în 1904.

CLUJ,	WIEN,	BUDAPESTA
Piața Unirii 26.	Rotensturmstrasse 27.	Rákóczi-ut 6.
BRAȘOV,	ORADEA-MARE,	ORȘOVA,
Purzengasse.	Calea Rimanoczi 12.	Cheiul Dunări.

In schimbul unor depuneri fixe angajam spedițiuni la termen din UNGARIA—AUSTRIA—GERMANIA și CEHOSLOVACIA în ROMÂNIA și viceversa.

Expoziturl și reprezentanțe în toate orașele mai mari din Europa și la toate gările de frontieră române, maghiară și austriece. **Are cel mai vechi birou de control al hârtiilor de trăsură din România. Corespondență română, germană, maghiară.** Lloyd 956 2110

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă.
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Blănuri pregătite artistic.

Modeluri originale!

2080.

LOUIS DERI

CLUJ, STR. MEMORANDULUI No. 3

Căldări de fiert rachiu aranjamente

de fabrică de spirt, întreprind totfelul de reparări pentru mașini cu preț moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2020

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întredrindere de arămărie, electrică și conducte de apă

Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

Târgul Internațional de Mostre din PRAGA

De la 3-10 Septembrie 1922

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru orice negustor, industriaș și agricultor din **România.** Exepun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia. **Ancheta choslovacă-română, economică, industrială și agronomă: Dela 4—6 Septembrie 1922 la Praga.** Locul de întâlnire al tuturor factorilor industriali, economici și agronomici, competinți, ai ambelor țări. □□ **Avantagii excepționale pentru participanții la ancheta, și vizitatorii târgului:** 33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza pașapoartelor. ingrijire de locuințe, serviciu de informațiuni etc., etc.

Legitimații și insigne la: Reprezentanța Târgului, **„Reclama"** Cluj, Piața Unirei 4 și la consulatele cehoslovace. 2022

CROITOR MILITAR

măestru tăetor se caută la atellerul confecție C. VI. A. Cluj bine plătită și alte avantaje; doritorii vor adresa oferte scrise până **la 1 Septembre.** 2100

Au sosit

sticle pentru castraveți și compoturi la Eisenstädter

1812 fost magazinul Lakatos. Cluj, Str. Regina Maria (Deák-F.) 13

1000 de oameni privesc galantarul susnumitei firme.

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie propril.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și tóate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Cu 30—40 la sută mai eftin ca străinătatea

SUCCESORI SCHERER KAROLY ȘI FII

GROMEN ȘI HERBERT

Lloyd 9

magazia din Cluj a fabricei de postav Sibiu calității recunoscute, fabricației proprie de postavuri pentru costume și paltoane de toamnă și iarnă.

2006

Postavuri pentru costume calitatea I-a . . . . . Lei 260—320
Postaruri pentru costume calitatea II-a . . . . dela 180 Lei in sus.

Magazia: CLUJ, Palatul Babos lângă podul de fier peste Someș

Vizitați magazia noastră fără a fi constrânși dea face cumpărături

Organizarea educaţiei fizice

— Cum se face propaganda la sate — Conferinţe, şezători, întreceri sportive, concerte — Sprijinul statului şi al intelectualilor — Unele neajunsuri —

Propaganda amintită în articolul precedent în comunele rurale se întâmpină în forma de şezătoare în zile de sărbători ori Duminici şi de regulă în zilele libere adeseori sub pomii seculari în prezenţa mulţimei de ţărani şi ţărance dornici de cultură şi artă. În Ilia şi Dobra comune mari din judeţul Hunedoarei au asistat peste 1000 de ţărani şi ţărance în costume sărbătoreşti la şezătoare. În aceste conferinţe explic în mod popular, însemnătatea educaţiei fizice în general, apoi îndeosebi educaţia fizică a ţărănimei care trebuie să aibă mai mult un caracter de distracţie, prin cultivarea şi nobilitarea cânturilor şi dansurilor naţionale corespunzătoare firei ţărănimei noastre cât şi unele jocuri.

Conform legei agrare fiecare comună eventual mai multe împreună trebuia să doneze cel mai frumos şi mai umbros loc din imediata apropriere a comunei pentru o „Arenă comunală". În aceste arene comunale se va strânge în zile de Duminecă şi de sărbători tot poporul cu mic cu mare, iar bătrânii satului în loc să cerceteze birturile cu aerul lor infectat de alcool şi alte murdării, în loc să umple buzunarul crâşmarilor pentru băuturile lor rele şi stricăcioase pentru organism, se vor delecta în aer liber şi cu multă plăcere la petrecerile tineretului. O stare bună economică, moravuri bune, spirit altruist, sănătate şi îndestulire sufletească, vor fi roadele acestei educaţii.

Mai amintesc în aceste conferinţe, că afară de partea distractivă şi educativă, educaţia fizică a ţărănimei noastre are şi partea educaţiei profesionale, care din punct de vedere al economiei naţionale are o însemnătate foarte mare căci prin cultivarea intensivă şi pricepută a ei se înmulţeşte producţia individuală şi prin aceia şi averea naţională.

După conferinţa despre educaţia fizică, cântă în costum naţional cântece ale compozitorilor noştri: Dima, Brediceanu, Eugen Pop ş. a, provocând ca răspuns cânturi din partea tinerilor şi fetelor. După ce se premiază trei din cele mai frumoase costume ţărăneşti, cu îndemnul de a cultiva portul strămoşesc, se încinge o horă mare, a care ne înşirăm şi noi cu intelectualii locali.

În oraşe decurge propaganda în sala cea mai mare din localitate în forma unei serate în care conferinţa se ocupă cu educaţia fizică din punct de vedere mai larg şi deosebit cu acel ram al societăţei din care se compune auditoriu anume: intelectualii, meseriaşi, muncitori industriali, militari, şcolari.

În privinţa femeilor observ că am iniţiat şi în 18 Iunie s'a şi format în Cluj o ocietate de gimnastică căreia aparţin peste 600 femei fără consideraţie la confesiune, naţionalitate şi stare socială, care va avea lipsă de un sprijin efectiv atât din partea publicului cât şi a guvernului ca să poată corespunde menirei sale şi a luă cu timpul activitatea sa şi în alte oraşe ale ţărei.

La toate conferinţele îndemn inteligenţa de a-mi urmări exemplul şi să-şi însuşească apostolatul propagandei pentru răspândirea cunoştinţei a însemnătăţei educaţiei fizice, în cele mai largi sfere.

Cântul soţiei mele ia forma unui concert în care afară de cântecele populare cântă şi bucăţi clasice pentru îndestulirea celor cu pretenţiuni muzicale superioare.

Din cele înşirate se poate vedea că scopul pe care-l urmăresc eu cu soţia mea în turneurile amintite este numai o propagandă culturală, artistică şi educativă.

Ne putem mândri că mai în toate oraşele din Ardeal şi în unele din vechiul Regat, unde publicul cu garnizoanele şi cluburile sportive adeseori au aranjat pe ziua aceia emuluri sporfive, am fost bine primiţi, abstrăgând dela un singur caz, unde o parte a intelectualilor a aflat de bine a amesteca cultura şi arta cu politica, absentându-se pentru-că aranjatorul concertului a avut o alt părere politică, o procedură foarte greşită din punct de vedere a propagărei a artei şi culturei noastre.

În staţiunile balneare unde publicul român a fost în număr mai mare, intenţiunele noastre a fost bine primite. Au survenit însă şi cazuri regretabile în locuri unde publicul neromân au fost în majoritate cum de exemplu în Baia-Felix lângă Oradea-Mare unde am fost formal boicotat când au aflat că voiu ţinea conferinţa, iar soţia mea va cânta româneşte.

Mult mai regretabil e însă că între cei absenţi au fost şi o familie română: mă mângâi însă că astfel de cazuri sunt numai sporadice.

În o altă staţiune balneară „Baia-Episcopească" directorul s'a purtat cât se poate de ostil faţă de arta şi cultura română şi a pretins pentru sala mare care de regulă stă goală şi nefolosită o sumă aşa de mare în cât a trebuit să renunţ la ţinerea conferinţei şi a concertului, iar directorul s'a depărtat brusc şi în formă neurbană.

Un canonic romano-catolic din societatea episcopului militar a fostei armatei austro-ungare căruia i-am comunicat cele întâmplate mi-a răspuns: „nu mă mir de ce mi a-ţi spus căci ştiu ca directorul îngrijeşte în prima linie să se îmbogăţească şi se poartă chiar faţă de episcopul Bielik cât se poate de neprevenitor.

Aduc aceste fapte la cunoştinţa forurilor competente şi cred că exprim părerea oamenilor de bine care au frecventat aceste staţiuni balneare dacă opiniez că acolo trebue trimişi astfel de directori cari afară de cunoştinţele de administraţie balneară au şi maniere şi cultură necesară ca să poată înţelege că un public inteligent afară de băi, mâncat, băut şi dormit are nevoe şi de nişică distracţie superioară.

În articolul proxim voi expune stadiul în care se află astăzi organizarea educaţiei fizice în România.

General Herbay,

fost preşedinte al „Federaţiei sportive din Ardeal, Banat Crişana şi Marmaţia

---

No. G. 1132/4—1922.

Edict de licitaţie

Subscrisul esmis al judecătoriei de ocol în senzul §-ului 102. al Art. de lege LX. din anul 1881, prin aceasta publica ca în urma decisunilor din anul 1922 de sub Nrul C 784/2 şi G. 1132/3. al judecătoriei de ocol Mureş-Uioara efeptuindu-se în anul 1922 Maiu 30. şi la 5 August pentru suma de 4500 lei şi acc. execuţiunea de escontentare în favorul lui Lalu Costandin repr. prin adv. Dr. Béla Lörinczí contra lui Dan Ioan cu domiciliul în Herepea mişcătoarele cuprinse cu aceasta ocasiune şi preţuite în 9300 lei şi anume, 2 vaci, 1 scroafa, 2 purcei şi 1 cal se vor vinde prin licitaţie publică.

Deci în urma decisiunilor de sub Nr. C. 784—1922/2. şi G. 1132/3—1922. al judecătoriei de ocol Mureş-Uioara pentru încasarea pretenziunei de 4500 lei capital şi acc. sa defige termin de licitaţie pe 10 Septemvrie 1922 la oarele 3 p. m. în comuna Herepea la casa lui Ioan Dan la aceasta licitaţie cumpărătorii sa invita cu aceia observare ca mişcătoarele de sus înţelesul Art. de lege LX. din anul 1881. §§-ii 107. şi 108. din partea celui mai mult premitator au se fie plătite momentan în bani gata şi ca în caz de lipsa aceasta mişcătoare se vor vinde şi sub preţul estimator.

Intrucât mişcătoarele licitande le-a cuprins şi supracuprins şi alţii şi aceştia şi au aquirat drept de escontentare asupra acestora aceasta licitaţie în înţelesul §-ului 120. al legii LX. din 1881. sa va efeptui şi în favorul lor.

Mureş-Uioara, la 22 August 1922.

NICOLAE PAŞCU,
cancelist ca esmis judecătoresc.

2115

Cum este păzit Poincaré

Un ziar englez descrie măsurile de pază luate în jurul persoanei lui Poincaré, cu ocazia ultimei sale vizite la Londra

El era păzit de aproape 100 detectivi, între cari 30 agenţi speciali ai poliţiei franceze.

Se supraveghea până şi prepararea mâncărilor în bucătăria hotelului „Ola ridge" de către o persoană specială de încredere.

În momentul când primul ministru francez cobora treptele scării hotelului pentru a asista la şedinţele conferinţei dela Downingstreet era înconjurat 8—10 detectivi.

Automobilul îl aştepta la o eşire laterală, de unde putea să se strecoare într'însul fără să fie văzut de public.

Şoferul mâna automobilul cu o iuţeală de 80 km. pe oră şi apuca pe un drum care era ţinut în cel mai strict secret. În momentul plecării se opreau trei sau patru automobile la diferitele eşiri ale hotelului şi porneau la un moment dat cu o iuţeală nebună, fără a avea vreun pasager într'însele, în diferite direcţiuni.

În afară de personalul însărcinat cu paza sa, nimeni nu ştia în care din automobile se află Poincaré.

În momentul când părăsea automobilul, trei detectivi păşeau naintea lui, şase în urma lui şi doi sau trei de fiecare parte.

Dela opera română din Bucureşti

D-na Tereza Barttagi, celebra balerină italiană, a fost angajată ca primă balerină şi maestră de balet la Opera Română.

Din sursă sigură suntem informaţi că d-sa va înfiinţa mult aşteptata şcoală pentru pregătirea şi formarea balerinelor, şcoală care va funcţiona după toate probabilităţile sub auspiciile Operei române.

*

Dl Marmowsky, noul director de scenă, a început repetiţiile de mise en scenă cu prima serie de interpreţi din „Vasul Fantomă" şi „Barbierul din Sevila".

*

Tenorul Vasile Rebega va cânta în actuala stagiune rolul lui Erik din „Vasul Fantomă"; Pinkerton din „M-me Butterfly" şi în marele succes al stagiunei trecute „[illegible]grin".

Cetiţi „Infrăţirea"

Cautăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.

Administraţia ziarului.

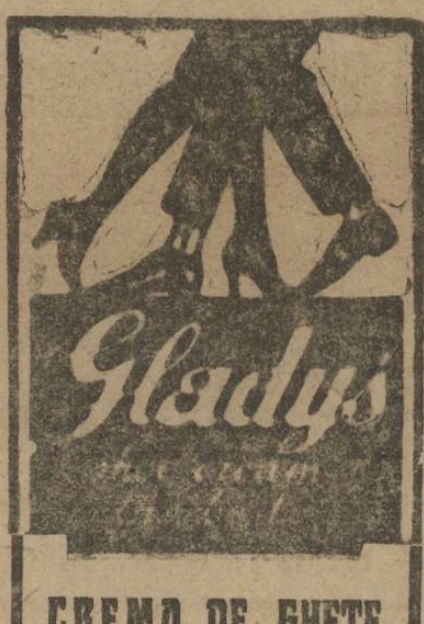

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE

Lloyd 888 2079

Industria Sârmei S. A.

Centrala: Cluj, Calea Victoriei 29 (căsuţa postală 12).
Telefon: 347.
Adrs. telegr: Ferrum.
Fabrica: Ghiriş-Arieş (Gara: Câmpia Turzii) Linia de garaj propr.

Produce zilnic 2 vagoane sârmă şi cuie.

Candelabre electrice

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 şi 220 volţi se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros şi en detail, la revânzători se dă favor în preţuri.

In atenţia călătorilor!!

In zilele acestea să deschide în **Str. Regală** (Majális) **No. 5.** etaj II. un **PENSION.**

Se pot primi camere împreună cu vipt complect. □ Inscrieri înainte se fac tot acolo. 2102

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu preţuri moderate

Fraţii Ausländer

Cluj, Piaţa M. Viteazul 39
Telefon 954. 1582

Anunţuri se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea"

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice Cluj, „Cosinzeana".

Anul III. No. 599 — Opt pagini 1 LEU Opt pagini — Joi 31 August 1922

Infrăți

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU M[illegible]U No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — SUB CONDUCEREA UNUI CO[illegible] — Director: D. TOMESCU — Telefon: [illegible]D ACTIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ——— 180 LEI
„ 6 LUNI ——— 90 „
„ 3 „ ——— 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

Conștiința națională și partidul național

Într'un ziar din București un membru marcant al partidului național din Ardeal, face unele declarațiuni, care sunt cu totul de neașteptat din partea unui membru al partidului, pe care-l reprezintă.

Dl Sever Bocu, căci acesta este autorul declarațiunilor în chestiune în atitudine fățișe împotriva d-lui Michalache, pe care îl socotește un rău român, ca unul ce s'a arătat prieten de nedespărțit al dlui Const. Stere.

Acest fapt nu denotă desigur decât că unii membrii din partidul național par să-și fi trasat în sfârșit o linie de conduită față de partidele politice din vechiul regat. Fraza, pe care o reproducem mai jos o credem destul de convingătoare în această privință: „Poporul nostru își va urma, împotriva ori cărora accidente de acest soi evoluția sa istorică, care dela Golești, Brătieni, Kogălniceni, nu va face curba periculoasa la dl Michalache, ci va urma linia ascendentă Iorga, Maniu și alții ce se vor afla în fagașul tradiției și al istoriei."

Dar nu conduita politică viitoare sau profesiunea de credință a dlui Bocu ne interesează aci. Ci o altă idee pe care o susține cu multă convingere fruntașul ardelean.

Și anume că poporul nostru n'are încă o conștiință a individualității sale și că dacă această conștiință ar putea fi găsită în oare care măsură în Ardeal, ea e prea rară în vechiul regat și aproape complect absentă în Basarabia.

Or, credem noi, cel care emite această idee se înșeală profund. Căci lăsând la o parte, proporția în care această conștiință e dominantă în diferitele locuri ale românismului, ea există totuși destul de puternică pretutindeni, adecă: ce i se pare dlui Bocu excepțional pe alocuri este pretutindeni general și invers.

Puțină dreptate pare să aibă fruntașul naționalist în ce privește Basarabia, unde într'adevăr, pe vremea unirei acestei provincei cu patria-mamă locuitorii de acolo spuneau că ei nu sunt români ci moldoveni. Lucrurile însă s'au schimbat cu totul de atuncea: iar exemplul tipic pe care ni-l dă dl Bocu în persoana dlui C. Stere e puțin temeinic.

Dar unde se înșală profund dl. Bocu este în cea ce privește vechiul regat. Exemplul de care se folosește aci, pentru a-și susține punctul de vedere este cu totul lipsit de temei. Într adevăr, dl Bocu se servește de persoana dlui Mihalache pe care-l dă drept reprezentantul tipic al țărănimei din vechiul regat pentru a arăta că dacă acesta n'are conștiința individualității sale naționale, prin faptul că se raliază cu trădătorul Stere, toți românii din vechiul regat sunt la fel.

Protestăm în numele celor 800 de mii din vechiul regat morți pentru patrie și pentru unitate împotriva acestui isbitor neadevăr.

Dl Mihalache nu reprezintă întru nimic țărănimea vechiului regat, după cum fruntașii partidului național nu reprezintă Ardealul, cum le place să-și spună. Dl Mihalache n'a mai rămas decât cu portul țărănesc pe domnia-sa; restul a fost distrus prin grija dlor Lupu și Stere. Dl Mihalache nu mai e țăranul învățător de odată; e burghezul politicianizat, dedulcit la ministere și la sgomot în jurul numelui său. Cât a fost țăranul Mihalache a luptat pe front și s'a arătat împotriva dlui Stere, a cărui situație politică o considera acum un an „un caz asupra căruia nu ne-am putea lua în prealabil nici un angajament" (vezi „Neamul Românesc" numărul de Sâmbătă 26 August 1922); când însă a ajuns politicianul Mihalache nu s'a sfiit de dragul perspectivelor să dea mâna cu oricine i-ar fi gădilat susceptibilitățile.

Dar același lucru se petrece în Ardeal cu fruntașii partidului național, cari agită lumea contra vechiului regat, lansează comunicate antidinastice clandestine, emite formule de felul „Ardealul pentru Ardeleni" etc. Nimeni — afară de ei înșiși — nu confundă pe acești agitatori cu întregul Ardeal și nu ame tecă conștiința națională a poporului de dincoace de Carpați cu conștiința națională a comitetului de o sută.

Căci ori ce ar spune dl Bocu, conștiința națională a acestor o sută e deplin nulă. Zadarnic scrie fruntașul naționalist: „Nu vom da în nici un caz foc țărei (e vorba de Alba-Iulia) ca să scăpăm de guvernul actual".

Zadarnic. Căci nu vom uita nici odată că dl Maniu a îndemnat pe locuitorii acestei provincii să nu se supună fiscului și să nu plătească nici un impozit numai de dragul ambițiunilor sale electorale.

Intervenție militară aliată în Austria.

Roma. — Consiliul de miniștri italian examinează astăzi chestiunea militară într'o eventuală intervenție pe teritoriul austriac.

Populația din Irak contra Angliei

Londra. — Populația din Irak a protestat contra influenței și presiunei engleze. Înaltul comisar englez a răspuns protestând la rândul său împotriva acestor agitații.

Anuarele școlare

Câteva din lipsurile lor

Am citit vraful de anuale ale liceelor și școalelor medii, care ni-au venit la redacție din toate orașele și satele mai răsărite ale provinciei acestea. O mărturisim, am simțit o plăcere, pe care rar am mai încercat-o, din vraful acesta de anuare trăește viitorul țării, speranțele ei.

Dar, după aceste îmbucurătoare constatări, să ne oprim și la unele părți slabe ale anuarelor din anul acesta, la acele câteva insuficiențe, pe care le-am dori înlăturate în viitor.

Avem înainte anuarul liceului din localitate. Mai cu seamă acest anuar ni-a suprins satisfăcător prin afluența de tineri în clasele inferioare, afluență, care după cum ne declară direcțiunea liceului, face necesară mutarea liceului într'un alt local mai încăpător. Tot în acest anuar am mai constat altceva: atenția ce s'a dat manifestărilor elevilor din clasele inferioare în societatea de lectură. Stăruim asupra acestei părți a anuarului liceului de aici, pentrucă n'o găsim la fel și 'n celelalte anuare. Anuarul acestui liceu consacră un deosebit loc încărcărilor societății literare. Elevii care au lucrat la societate sunt trecuți cu numele, sunt înregistrate toate lucrările lor, în toate direcțiunile. Faptul acesta însemnă nu îmboldi pentru elevi de a se manifesta cât mai cu râvnă în societățile literare și totatunci ne dă nouă, celor din afară de coală, posibilitatea de a controla manifestațiunile elevilor, de a vedea, ce'i preocupă de a constata în sfârșit gradul de cultivă și pornirea spre cultură a elevilor.

Regretăm, că în privința aceasta celelalte anuare au insuficiențe.

O altă obiecțiune:

Doar în anuarul liceului din Beiu am aflat o rubrică sub care sunt trecute inclinațiunile elevilor absolvenți ai claselor a patra și a opta. Știm astfel, câți absolvenți ai curmlui inferior sau superior spre ce direcțiuni au pornire, știm, în ce direcțiune putem spera să avem oameni, în care nu.

Lucrul aceasta se face sistematic în școlile apusene. Se ține mereu evidență despre înclinațiunile elevilor, cari sunt urmărite în anuarele școlare pentruca și cetățenii, să știe ce pot și ce nu pot aștepta dela generațiile tinere.

Alte câteva obiecțiuni:

Am văzut din multe anuare, că nu să indică studiile ce fac elevii, Se arată adeia numai titlul, religie, latină etc, dar nu se arată și lecțiunile.

Obiecțiunile acestea le-am făcut în credința că facem un serviciu atât pedegagilor, cât și profesorilor, elevilor și celorlalți cetățeni.

Dacă vor studia odată chestiunea, direcțiunile școlare vor vedea, că e deosebit de important ca anuarele ce tipăresc să fie o oglindă vie a tuturor manifestațiunilor elevilor și că se face mai cu seamă acestora un serviciu, dacă sunt îndemnați la muncă și pe calea publicistică a anuarelor.

Exportul lemnelor în Ungaria

Tratativele urmate la Oradea-Mare între delegații unguri și români — Ungaria va trimite vagoane în România pentru transportul lemnelor

Comerțul de lemne pe care țara noastră îl face în streinătate, atât de cherestea, cât și de foc, de la liniștirea lucrurilor în Ungaria au găsit acolo un bun debușeu de desfacere, care devenea cu atât mai prielnic exportului nostru cu cât leul era mai în scădere. De la un timp încoace valuta noastră îmbunătățindu-se, statului vecin nu-i mai convine să împarte lemne de la noi, preferând să se aprovizioneze din Cehoslovacia, unde deși lemnele au același preț ca și cele din România, totuși prin faptul că acolo au posibilitatea să facă transporturi pe apă până aproape de Budapesta, piața ungară poate pe această cale să-și procure lemnul necesar consumului intern, cu un preț mai eftin, întrucât nu mai are nevoe să plătească transportul atât de costisitor pe drumurile ferate.

In legătură cu cele de mai sus, [illegible]nele din România, până acum trimetea aici un mare număr de vagoane de ale ei, ca să încarce cheresteaua și lemnele de foc. De vreo două săptămâni Direcția căilor ferate din Budapesta a oprit orice trimiteri de vagoane, din care cauză statul român s'a văzut obligat să facă demersurile cuvenite pe lângă autoritățile maghiare.

In acest scop în cursul săptămânei trecute la Oradea-Mare au urmat tratative între delegații unguri și români. După lungi desbateri, conduse din partea Direcției CFR de către dl Inginer Emil Nițescu directorul regional din Cluj, iar din partea Direcției MAV de dl Todt inspector de la Budapesta — s'a căzut de acord ca Ungaria să revie asupra masurei luate, trimițând și de acum înainte vagoane în România pentru transportul lemnelor.

Înțelegerea s'a făcut în următoarele condițiuni: Direcția căilor ferate maghiare va trimite zilnic prin stațiile de graniță Keteghean, Episcopia Bihorului și Valea lui Mihai un număr total de 305 vagoane goale. Din acestea 70 la sută se vor încărca de firmele indicate de MAV cu lemne de foc destinate personalului Direcției căilor ferate maghiare, iar restul de 30 la sută se vor pune la dispoziția Direcției căilor ferate române spre a le distribui după cum va crede de cuviință celorlalți predători cari au de efectuat transporturi pentru Ungaria.

De la 1 Decembrie a. c. proporția va fi însă de 50 la sută pentru transporturile administrate de MAV și 50 la sută din vagoanele maghiare vor fi puse la dispoziția Direcției CFR. S'a mai convenit ca pentru vagoanele încărcate de firmele indicate de MAV această administrație să consimtă la o reducere de 24 ore în ceia ce privește socotirea chiriei vagoanelor.

Prin urmare, până la 1 Decembrie vom avea zilnic 90 vagoane MAV., puse la dispoziția exportului nostru de lemne, iar dela 1 Decembrie numărul vagoanelor maghiare va fi mărit la 150 zilnic, în afară de cele 200 vagoane lemne de foc ce vor fi încărcate zilnic tot de firmele arătelene pentru îndestularea personalului administrației MAV.

Prin acest acord, care urmează să fie ratificat de ambele administrațiuni, se termină continuul proces ce exista până acum în această privință între cele două state, punându-se astfel o bază sigură transporturilor pentru Ungaria, care interesează în mare măsură mai ales pe exportatorii ardeleni.

Dar, acordul intervenit între MAV. și C. F. R., din punctul de vedere al intereselor noastre are cu cât să știe că în prezent disponibilitățile pe care ni-le dă admirabila recoltă a cerealelor de anul acesta, ne impune să avem un mare număr de vagoane la dispoziția exportatorilor de grâu. Ori, prin faptul încetărei din partea Ungariei de a mai trimite vagoane pentru lemne, am fi fost siliți să micșorăm din parcul vagoanelor destinate exportului de cereale, pentru ca să dăm astfel posibilifate și exportatorilor de lemne de a se ține de angajamentele lor luate în străinătate.

In aranjament cu deținătorii particulari din Franța ai bonurilor de tezaur

O telegramă sosită azi ministeru ui de finanțe, anunță că tratativele începute la Paris cu deținătorii particulari mai importanți, ai bonurilor de tezaur, au fost terminate cu deplin succes.

Dl Victor Antonescu, ministrul României la Paris, făcând o vizită guvernatorului Băncii Franței și comunicându-i condițiunile în care a fost încheiat aranjamentul de mai sus acesta a prezentat felicitările lui spre a fi transmise guvernului din București.

Guvernatorul Băncii Franței a asigurat pe reprezentatul României de întreg sprijinul pe care d-sa împreună cu guvernul francez îl va acorda pentru completa reușită a consolidării.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Chestiunea teatrului în Timișoara

Prelungirea stagiunei maghiare — Cum rămâne cu stagiunea românească și cu cea germană? —

Directorul teatrului maghiar din Tg.-Mureș, dl Paul Szabó, a cărui trupă dă reprezentațiuni în localitate dela 1 Iulie a. c., intervenind la ministerul artelor a obținut autorizația de a prelungi stagiunea pe tot timpul iernei.

„Schwäbische Volkspresse", organ oficial al Uniunei șvăbești, vorbind despre aceasta prelungire de stagiune, se întreabă cu drept cuvânt: „Cum rămâne cu stagiunea teatrală germană?" La această întrebare venită din partea germanilor, am putea adăuga și noi: Dar cu stagiunea românească ce se face?

Se știe că administrația orașului a alcătuit un regulament de funcționare a celor trei teatre: românesc, german și maghiar, în așa mod, ca fiecare să poată da o serie de reprezentațiuni. Stagiunea de iarnă a fost lăsată teatrului românesc, iar cea de vară teatrelor german și maghiar. In acest mod, am fost mulțumiți și noi românii și minoritățile, cărora li s'a dat dreptul, de altfel firesc, de avea teatru propiu.

Acum însă, după ce teatrul maghiar a jucat toată vara neîntrerupt, neîndu-se posibilitatea și unei trupe germane să joace, rămâne ca stagiunea de iarnă să fie împărțită frățește între teatrul românesc și cel german. Se întâmplă însă ca Ministerul artelor, a prelungit trupei maghiare stagiunea pentru tot timpul iernei. In felul acesta trupele românești și germane, rămân pe planul al doilea. Tare ni este teamă să nu se întâmple celace se petrece la Arad, unde printr'o scăpare de vedere, s'a acordat directorului Rona, dreptul de a juca cu trupa sa maghiară, pe nu știm câți ani. Întrebați trupele românești, cari s'au abătut prin Arad, să spună cum sunt tratate de acest director ungur, care, a uitat se vede, că Aradul nu mai aparține Budapestei. După regulamentul întocmit de acest director, pentru trupele românești se înțelege dela sine că numai turneurile oficiale, cele particulare n'au ce căuta în cetatea lui Rona — numărul reprezentațiilor a fost îngrădit la 25 pe an!!... Și asta în Aradul românesc și sub dominația română!

Acelaș lucru se poate întâmpla și la Timișoara? Arta națională, trebuie sprijinită.

Am fost cei dintâi, cari am aprobat venirea trupei maghiare la Timișoara și suntem oricând gata să prijnim orice acțiune cinstită de artă ungară, aceasta însă atâta timp cât nu este în detrimentul teatrului românesc ca și al minorității germane în Banat, care este în număr mult mai mare ca cea ungară.

Asupra acestei chestiuni atragem atențiunea d-lui ministru al Artelor pe care-l cunoaștem ca un sincer și devotat sprijinitor al artei și scrisului românesc.

Accidentul lui D'Annunzio — O aventură amoroasă

Acum s'a răspândit o altă d'Annunzio. Se zice că în ziua accidentului, d'Annuzio fusese vizitat de deputatul fascist Finsz; după plecarea acestuia, poetul a rămas singur cu pianista Baccora, care își părăsise familia ca să-l însoțească pe d'Annunzio la Fiume. Intre ambii s'a iscat atunci o ceartă. D'Annunzio tare iritat, s'a aplecat peste balcon, domnișoara Baccora, mâniată, i-a dat se vede un brânci, așa că a căzut peste grilajul balconului.

Monumente pentru Mihai-Viteazul

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român", cu reședința în Sibiu, dar cu ramificații în țara întreagă, prevede în programul marei loterii ce organizează în scopuri culturale și naționale înălțarea mai multor monumente comemorative pentru Mihai Viteazul.

Astfel ar fi un monument la Șelimbăr, lângă Sibiu, unde marele voevod a înfrânt puterea principelui ardelean Andrei Batori, după care biruință a urmat cea dintâi înfăptuire a idealului național în 1599.

Alt monument ar fi capela proiectată pe câmpia Turzii, unde, doi ani mai târziu a fost ucis mișe este eroul nostru. In această capelă în fiecare an se vor face la data mor ii lui, serbări de pomeni e.

Al treilea în sfârșit, și cel mai important, ar fi cel dela Alba Iulia, care să eternizeze intrarea triumfală a lui Mihai în Bălgăradul de pe vremuri ca cel dintâiu domn al tuturor români or.

Statuie lui Paul Chinezul

In gara din Șibot, aproape de Orăștie, se vede un monument ridicat întru amintirea lui Paul Chinezul și a vestitei lupte de pe „Câmpul pânei". Această statuie a fost ridicată de societatea maghiară.

După cum ni se scrie acum din Orăștie, cercul învățătorilor de-acolo a luat frumoasa inițiativă de-a restaura acest monument dându-i un caracter românesc.

In scopul acesta toți învățătorii din plasa Orăștie au fost invitați la o consfătuire pe ziua de 19 August în gara Șibot. Se proiectează ținerea de conferințe în satele din apropiere, prin care să se explice cine a fost Paul Chinezul.

Cetiți „Infrățirea"

Ecouri

O scrisoare francată cu mărci de 400.000 ruble

O familie înfometată din Rusia trimise zilele trecute u[illegible] unde la Londra o scrisoare, pe care se aflau mărci în valoare de 400.000 ruble. Suma aceasta, care însemna în timpurile dinainte de război o avere foarte mare, nu este azi în valută engleză echivalentă decât cu câțiva peni.

Scrisoarea provocă totuși oarecare senzație la poșta din Londra, iar ziarele se ocupă pe larg de cazul acesta.

Scrisoarea avea lipită pe ea numeroase mărci de 7500 ruble și era complect învelită în mărcile acestea.

Au fost necesare 34 mărci pentru transmiterea scrisorii.

Ceeace e de relevat, e faptul că o familie înfometată întrebuințează o sumă, care reprezenta înainte de răsboi o avere însemnată pentru a franca o scrisoare, în care descrie marea nenorocire, în care se află. Membrii ei sunt bolnavi și nu pot să-și cumpere o jumătate kg. de pâine pentru 250.000 ruble. Ei au trebuit să-și cheltuiască ultimii bani pe mărci, ca să poată descrie rudelor din Anglia mizeria în care se află.

Cât o fi costând însă o scrisoare recomandată, dacă una obișnuită are nevoe să fie francată cu atâtea mărci, dar un pachet?

Cifra mondială a vizitatorilor cinematografelor

După o statistică a Ministerului de comerț american, în lumea întreagă există 40.000 cinematografe. Un cinematograf cuprinde în termen mediu 4000 de inși, așa că cele două miliarde de oameni ai globului dispun de 16 milioane de locuri.

Admițând ca tot muritorul de pe glob se duce odată pe săptămână la teatru și că teatrele, dau 9 reprezentații pe săptămână ar fi azi 114 milioane de vizitatori ai cinematografelor. Cum aceasta face numai 7'2 la sută din locuitorii pământului, cinematograful are încă mari șanse să mai cucerească și alte câteva milioane.

Descoperirea a doi sori

Directorul observatorului astrofizical din Vancouver din Columbia Britanică, drul J. S. Plaskett a descoperit de curând doi sori noui, cari se află la o depărtare de 52 trilioane mile de pământ.

Acești doi sori cari au primit numele descoperitorului lor au fost văzuți cu ajutorul unui telescop uriaș de 72 țoli ai acestui observator.

După relatările lui Plaskett razele de lumină cari ne-au relevat existența acestor sori au avut nevoe de peste 5000 ani pentru a ajunge pe planeta noastră parcurgând distanța ce îl separă de-ea cu inteață de 186.000 mile pe secundă.

Sorii aceștia au căldură evaluată la 30.000 grade Fahrenheit și se învârtesc unul în jurul altuia.

Cel mai massiv dintr'înșii este de 75 ori mai mare ca soarele nostru și de 12.000 ori mai luminos.

Meyerbeer și Rossini

La 1825 s'a jucat întâia oară „Croziato" al lui Meyerbeer. Cu câteva zile înainte de reprezentație compozitorul zise lui Rossini, cu care se împrietenise: „Intre noi fie zis, amico caro, mi-e teamă că opera va cădea, așa încât prinsoare!" — „Eu mă prind că va reuși!" zise Rossini. Și au făcut prinsoare pe 100 de ludovici de aur.

Meyerbeer, care pierduse prinsoarea, a trimis a doua zi lui Rossini o scrisoare de mulțumire, alăturând 100 de ludovici de aur.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Un scriitor siberian Grebenscikov

De teama bolșevicilor, refugiat în Franța, scriitorul siberian Gheorghe Grebenscikov n'a adus cu el alt bagaj decât manuscrisul unui roman: *Suraievii*, scris în mare parte în tranșee.

Acest roman din care nu se cunosc în Rusia decât câteva fragmente, a apărut de curând în întregime în marea revistă rusă ce apare la Paris „les Annales contemporaines."

Grebenscikov s'a născut în 1883, la Nicolaievskii — Rudnik în munții Altai — frumoasă și misterioasă regiune muntoasă — pe care o descrie el însuși a în romanul său.

Mongol după tată, cazac după mamă, Grebenscikov e fiul poporului și al pământului.

Bunicul și tatăl său au lucrat tot timpul în mine; el însuși a cunoscut o tinerețe penibilă și dureroasă.

„Eram șase copii povestește el și nu aveam decât două perechi de ghete, pe care le îmbrăcam cu rândul; restul timpului alergam cu picioarele goale prin zăpadă."

Obligat să-și câștige singur viața de timpuriu, n'a putut să urmeze la școală și deși mai târziu a urmat cursurile facultății de drept din Tomsk, el se consideră ca un autodidact.

Scânteia focului sacru i-a fost aprinsă de mama sa, care-i citea cărțile religioase, îi cânta melodii populare, îl istorisia povestiri și legende. Ea știa pe de rost poeziile lui Pușkin, și pasagii din Tolstoi, pe care le recitea fiului său.

Dorința de a deveni scriitor se născu în Grebenscikov, pe când își câștiga cu multă greutate pânea zilnică, timp pe care-l evoacă dealtfel amărăciune. In 1907 Grebenscikov publică prima sa povestire și după sfatul lui Gorki se consacră literaturei. Talentul lui dealtfel se aseamănă cu al lui Gorki și un critic rus l'a numit Gorki siberianul.

Siberia n'a fost descrisă până la el în literatură decât de scriitorii Mamin și Potanin. Cu gustul său artistic Grebenscikov colorează cu un lirism foarte personal, observațiunile ce le-a făcut asupra diferitelor naționalități ale Siberiei.

Conflictele dintre viața sedentară și viața nomadă, între civilizație și sălbătăcie i-au dat material pentru drame puternice. In „Orastâssia", „Flara sălbatecă", „La Câmp" descrie viața primitivă, în „Regii pădurilor" pe pădurari, în „Batyrbek" pe nomazi, în „La Circ" pe copii, în „O viață de lup" pe animalele sălbatice.

Trăsătura caracteristică a talentului lui Grebenscikow este forța elementară, sănătoasă care se degajă din scrisul lui. Și nicăeri această forță nu se manifestă cu mai multă strălucire ca în Șuraievi.

In acest roman el descrie un colț depărtat din pământul rusesc, platoul Altai, unde locuitorii au păstrat cu încăpățânare obiceiurile și vechea credință a strămoșilor lor.

Intr'un fond de peisagii măreț și de moravuri vechi se petrece drama familiei Ivas Șuraiev.

Acest om, credincios convins, educator despotic nu poate totuși să împiedice dezvoltarea spiritului nou — Antecristul — care pătrunde în casă turburând liniștea și vechile tradiții. Fiul său mai mic Vassilii trimes la Moscova ca să-și facă educația religioasă, se reîntoarce plin de revoltă contra societății, aițat și de gelozia față de fratele său Vikul care se căsătorise cu Nădia, pe care Vasilii o considerare ca logodnica sa. Tânără, inteligentă, căzută fără voie în brațele lui Vikul, Vania e adevărata cauză a nenorocirilor, care se petrec în casa lui Suraiev. Bătrânul Șuraiev se zbate în o luptă inegală cu natura, în timp ce fiul blestemat certat cu religia pleacă în căutarea drept ții, întovărășit de femeia pe care o iubește. Vikul, desperat de fuga Nadiei se dedă beuturei în timp ce pe ruinele acestei vieți, fiica mai mică a lui Șuraiev și ginerele său, câștigați de ideile moderne, clădesc o viață nouă.

Aceasta e schema romanului, care e ca o sculptură de piatră, iluminată de colori foarte vii. Originalitatea subiectului, pitorescul descripțiunilor, frumusețea epică a unor scene (plecarea bărcilor, controversa religioasă, turburarea sălbatecului Vikul în fața măreților Moscovei, reînvierea Neniței, moartea bătrânului Firs) fac din Grebenscikov unul din cei mai mari scriitori ruși contimporani.

Operele lui apar acum la Paris, în editura unui librar rus refugiat. Ultima sa carte: *Intr'un regat* (1921), cuprinde nuvele scurte, consacrate studiului sufletelor copiilor.

Disprețuind apucăturile violente ale bolșevicilor Grebenscikov rămâne un foarte fin psiholog un patetic intens, a cărui operă produce cititorului emoțiuni dureroase.

Exilat în Franța, Grebenscikov fără a-și uita patria descris cu multă finețe câteva scene din Provence, unde împreună cu câțiva prieteni și-a cumpărat o mică moșioară, trăind în contract cu țăranii francezi.

Fiu al pământului, în Rusia democrației țărănești, de mâne, Grebenscikov va fi unul din cei chemați să-i dea sprijinul atât de necesar pentru relăsarea așa de mult așteptată.

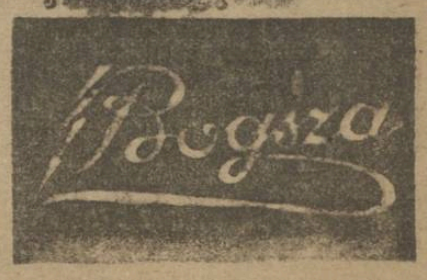

Şvabii din Banat şi Românla-Nouă

— Un important articol editorial din „Schvăbische Volkspresse", organ oficial al „Uniunei Şvăbeşti" —

Când scriitorul german Victor Orendi Homenau, a publicat cunoscutele articole în ziarele „Bohemia" (Praga) şi „Der Bund", (Bern) presa maghiară de aici şi în special „Temesvéri Hirlap", a deschis o polemică foarte violentă pe tema: „Maghiarizare" sau „Germanizare", susţinând că şvabii din Banat, sunt contra părerilor greşite (?!) ale d-ui Orendi şi că au rămas prieteni ai maghiarilor. Adică, cu alte cuvinte, şvabii nu vor putea uita nici odată fostul regim ungurese şi că nici odată nu vor putea fi prieteni ai regimului românesc. „Temesvári Hirlap", nu s'a sfiit să ameninţe pe scriitorul Orendi că dacă va continua cu propaganda de „Germanizare" a şvabilor, atunci şi ungurii vor fi siliţi să facă propagandă de maghiarizare a poporului şvăbesc!..

In polemica aceasta dusă de ziarul şovinist unguresc, ziarele germane, respectiv cele şvăbeşti de aci, nu s'au amestecat de loc. Nici articolele d-lui Orendi n'au fost aprobate sau desaprobate, dar nici campania violentă dusă de „Temesvári Hirlap", n'a găsit nici un ecou în presa şvăbească.

Pentru acei cari cunoşteau politica şvabilor zişi „autonomişti" tăcerea aceasta a presei germane, nu putea fi trecută cu vederea: Şi lumea de aci sta întrebată: rămas au oare şvabii la vechea lor politica maghiară şi autonomistă? Dar nimeni n'a putut dezlega chestiunea.

Iată însă, că ziua naşterei Regelui Ferdinand, este un prilej bine venit pentru „Schwäbische Volkspresse", că organul oficial al „Uniunei şvăbeşti" din Banat organ care a servit cândva politicei autonomiste condusă de d-rul Kaspar Muth, ca să-şi exprime sentimente de dragoste faţă de tron şi Dinastie şi să dezmintă astfel campania de mistificare a lui „Temesvári Hirlap.

Sub titlul „Ziua naştererei Regelui." organul şvăbesc publică la loc de frunte următorul articol semnificativ:

„Mâine este ziua naşterei Regelui.

O vom sărbători cu plăcere.

Pentru că suntem cetăţeni loiali. Şi pentru că astfel fiind vedem în Monarch pe reprezentantul statului. Pentru că găsim forma monarchistă cea mai potrivită regatului. Dar şi pentru că nutrim sentimente sufleteşti faţă de regele nostru, sentimente ce ne fac să-i dorim cu ocazia zilei sale de naştere numai bine, fericirea şi prosperitatea.

Regele Ferdinand din Casa Hohenzolernilor, este din naştere german: German care s'a pus cu toate fibrele sufletului său în serviciul statului, în capul căruia l'a adus providenţa. Acest fapt, e bine să servească fraţilor noştri români, drept pildă. Pentru că şi noi şvabii, suntem germani ca şi regele nostru şi am pus şi noi toată destoinicia puterilor noastre în serviciul statului român. Şi cum statul a primit din partea regelui său de origine germană, avânt peste avânt, tot astfel e timpul să se ştie, că statul poate avea în cetăţenii săi germani un sprijin foarte mare. Acel sprijin care n'a lipsit nicăieri, acolo unde germanii au tras cu sapa în brazdă.

Mâine este ziua naşterei Regelui.

O vom sărbători cu plăcere.

Sentimentele de loialitate şi de dragoste faţa de tron şi ţară exprimate de organul şvabilor bănăţeni, este semnificativ, pentru că el trădează reverimentul ce s'a produs în sufletul poporului şvăbesc. Acest reverimint, este o firească urmare a propagandei marelui german şi tot odată sincer prieten al ţărei noastre, scriitorul Victor Orendi-Homenau, căruia poporul şvăbesc şi România Mare, nu-i pot fi decât recunoscători.

Intre Industria cehoslovacă şi comerţul roman

Nu e mult decând gazetele noastre au reprodus după ziarul cehoslovac „Narodni Listy" un articol în care industriaşii cehoslovaci se plângeau că neguştorii români amână plăţile la nesfârşit şi că justiţia română încurajează cu sentinţele ei pe tinitoare pe aceşti răuplatnici, fapt care determină pe autorii articolului în chestiune să îndemne şi pe ceilalţi industriaşi cehoslovaci a nu mai trata nici o afacere cu comercianţii români.

In urma acestei reproduceri, legaţia cehoslovacă a dat un comunicat prin care arată că industriaşii cehoslovaci nu se solidarizează cu părerile exprimate în acel articol şi că dimpotrivă doresc să strângă cât mai mult relaţiile comerciale cu noi.

Se iveşte atunci întrebarea: cine reprezintă cu adevărat părerea industriaşilor din Cehoslovacia: ziarul „Narodni Listy" sau legaţia cehoslovacă din Bucureşti?

Credem desigur fără rezerve că cea de a doua, nu numai din cauza caracterului ei oficial, dar şi din cauză că nici un fapt comercial n'a desmintit-o. Cererile şi ofertele între industria cehă şi comerţul românesc continuă de zor în ciuda articolului din „Narodni Listy".

Cine însă va fi informat cu atâta rea credinţă acest ziar? Dar o astfel de întrebare este desigur de prisos de vreme ce avem atâţia duşmani.

Un lucru însă avem de reţinut din această chestiune: graba cu care o anumită presă dela noi — românească şi minoritară — s'a grăbit să facă cor cu ziarul ceh, întrecându-se în insulte la adresa justiţiei române.

Oare îi va servi de învăţământ acestei prese, exemplul de faţă, pentru a nu se mai grăbi în aprecierile ei totdeauna premature şi greşite?

Nu credem!

„Politica partidului naţional"

— Dl Maniu reeditează articolele „Patriei" —
Lipsă de seriositate politică şi demagogie —

Dându-şi seama că anunţarea congresului dela Alba-Iulia n'a impresionat pe nimeni şi îngrijoraţi că adunarea naţionaliştilor ardeleni acolo, nu va avea nici măcar succesul unei întruniri obicinuite, necum succesul unui mare congres naţional care să poată aduce o schimbare în situaţia politică, — conducătorii partidului naţional au început prin ziarul „Patria" ofensiva împotriva guvernului, cu scopul bine înţeles de a crea o atmosferă prielnică în vederea reuşitei mult trâmbiţatului congres.

In numărul de eri „Patria" publică declaraţiile dlui Iuliu Maniu asupra acţiunei politice a partidului naţional. *Cu multă pretenţie de autoritate politică şi de profund cunoscător al problemelor la ordinea zilei, şeful naţionaliştilor ardeleni, în realitate nu face decât să redea un fidel rezumat al tuturor articolelor apărute în oficiosul partidului naţional şi pornite împotriva actelor de guvernământ ale actualilor conducători, dela venirea lor în frunte a trebilor publice şi până astăzi, cu excepţiunea bine calculată din punctul de vedere politic, — că de astă dată dnul Maniu se fereşte să prefere insulte la adresa vechiului regat.*

Incolo aceleaşi critice fără nici un temei asupra administraţiei şi politicei, aceleaşi tendinţe de a exploata politiceşte nevoile celor mulţi şi acelaşi politică demagogică întreţinută cu scopul de a exploata în propriul lor folos durerile Ardealului şi Banatului.

Singurul lucru care poate fi reţinut din expunerea la împrejurările grele prin care trece ţara. D-sa spune: „România este astăzi într'o situaţie poate mai grea de cât oricând". Şi mai departe tot dnul Maniu, adaugă: „Patru ani am pierdut din timpul hărăzit de soartă pentru organizarea internă".

Este foarte adevărat, România astăzi trece prin o grea situaţie şi este tot aşa de adevărat că timpul dela război încoace, în loc să fie întrebuinţat pentru refacerea şi consolidarea ţărei, a fost pierdut zadarnic, fără ca urmele războiului să fie şterse printr'o politică înţeleaptă şi potrivită cu interesele obşteşti.

Dar, d. Maniu uită să amintească că dacă astăzi ne aflăm într'o situaţie precară şi dacă timpul dela războiu încoace a fost pierdut zadarnic, aceasta se datoreşte guvernelor de experienţă, formate din oamenii partidelor noui, cu ajutorul cărora naţionaliştii ardeleni, astăzi speră să vie din nou la putere.

De abia de opt luni de zile ţara a scăpat de pocostea partidelor noui. De opt luni de zile un guvern capabil şi conştient de îndatoririle lui, lucrează neîncetat ca să îndrumeze ţara pe drumul ei normal şi ca să îndrepteze greşelile săvârşite în dauna ţărei de guvernele precedente, între care se numără şi guvernul d-lui Vaida.

Şi slavă domnului, rezultatele sunt dintre cele mai apreciabile: Debandada şi necinstea scoase din administraţie; finanţele ţărei bizuindu-se pe o politică economică corespunzătoare împrejurărilor, şi-au redobândit creditul în streinătate şi merg cu paşi repezi spre consolidarea lor definitivă; mijloacele de comunicaţie aproape noramlizate; jefuitorii averei publice daţi pe mâna justiţiei, iar slujitorii ţărei în ajun de a primi însemnate îmbunătăţiri în situaţia lor materială.

In faţa acestei situaţii, orice om cu mintea limpede şi cu judecată nepărtinitoare, va constata o fundamentală deosebire între regimul actual şi celelalte trecute. Dacă lucrurile stau astfel opinia publică cinstită are tot dreptul să fie nedumerită asupra acţiunei partidului naţional, în împrejurările de astăzi şi în forma în care se manifestă trebuie considerată ca un pericol pentru ţară.

Căci, scopul e vădit: partidul naţional astăzi luptă pentru ca să reîntroneze regimul guvernelor de experienţă ţărănistă. Opinia publică este însă destul de cuminte şi atât în alegerile generale, cât şi în cele parţiale, a dovedit o desăvârşită maturitate politică, pentru ca astăzi să se lase a fi ademenită şi influenţată de aventurieri politici dornici de a pune mâna pe putere, pentru a satisface propriile lor foloase de partid.

Dl Prof. AL. LAPEDATU,
deputat de Ceica, în circumscripţia sa electorală

Dela Orade primim următoarele:

Joi dimineaţa, 24 c., au sosit, venind dela Cluj, dl E. Petrini, directorul general al agriculturii, şi dl Lapedatu, deputat de Ceica, spre a examina stadiul în care se găsesc lucrările de expropriere în Bihor în general şi în Circumscripţia Ceica în particular.

In acest scop au vizitat pe preşedintele Comisiunii judeţene de expropriere, dl consilier Mănescu, dela care au luat cunoştinţă că lucrările merg bine în tot judeţul şi că la Ceica ele s'au şi terminat, mai având a se judeca câteva apeluri şi se face două-trei cercetări la faţa locului pentru ca lucrările de împroprietărire efective să se poată executa peste tot locul în acea circumscripţie.

Dela Orade, dl Petrini şi Lapedatu, însoţiţi de Prefectul judeţului, dl Iulian Peter, de Consilierul agricol al judeţului, dl Grama şi de Inspectorul agronom dl Savin au plecat, Joi după amiază, la Beiuş, unde dl Petrini a cercetat terenul expropriat în apropierea oraşului din care urmează a se reţine partea necesară pentru Şcoala elementară de agricultură şi pomicultură, a cărei creare, cerută de dl senator dr. G. Cosma, a fost aprobată de dl Ministru Al. Constantinescu. Asemenea s'a cercetat la faţa locului chestiunea expropierilor ce urmează a se face pentru înzestrarea noii Şcoale normale de fete cu teren înconjurător pentru grădină şi loc de cultură.

Dela Beiuş, toţi cei de mai sus, au plecat la Ceica oprindu-se în drum la Sitani, Dobreşti şi Cărpeşti, spre a se informa direct dela săteni asupra păsurilor şi pricinilor ce au în legătură cu expropierile.

La Sitani s'a constatat că proprietarii locului, fiind absenteişti, trebuesc expropriaţi integral, cu curte cu tot, în clădirile căreia s'ar putea amenaja localul de şcoală de care satul are trebuinţă, neavând până acuma şcoală. Tot acolo, fiind de faţă reprezentanţii com. Valani şi Pometău îi s'au arătat că la împroprietărire, păşunea Tăcăenilor din hotarul lor va fi dată lor, urmând ca Tăcăenii să primească o alta, în schimb, din fostul domeniu rom. catolic.

La Boheşti se găsiau oamenii din Corbeşti şi din Lunca-Sprie. După ce au fost ascultaţi, celor dintâi li s'au spus că foştii lor proprietari trebuind să fie expropriaţi pe deaîntregul, ca absenteişti, vor putea fi îndestulaţi cu toţi, iar celor din comună — cari, de altfel, n'au formulat plângeri — că pădurea de pe hotarul comunei lor asemenea va fi expropriată toată, în folosul Statului, proprietarul ei, netrăind nici odată în ţară.

La Cărpeşti-mari, oamenii şi-au arătat păsul lor cu o păşune cumpărată, pe care comisiunea de expropriere le-a expropriat-o „întru cât n'au putut prezenta la ziua hotărâtă actul de cumpărare. S'au dat instrucţii celor de drept ca la apel să se ţină seamă de cumpărare şi să se lase păşunea în seama sătenilor, ei neputând avea altă păşune în apropiere.

In sfârşit, la Ceica — dl Petrian şi subalternii săi, dnii Grama şi Savini au ascultat toate plângerile oamenilor din Ceica-mică şi din Colţiet, Topeşti, Ceişoara, Topa de jos ca să poată fi mai bine informaţi asupra lor când aceste plângeri vor veni înaintea comisiunei judeţene ori comitetului agrar.

Vineri după amiazi s'au întors la Orade, iar pe seară dnii Lapedatu şi Petrini au plecat la Cluj.

Tot cu această ocazie s'a hotărât ca împroprietăririle festive ce vor avea loc în Bihor la 25 Septemvrie în prezenţa dlui Preşedinte al consiliul şi dlui Ministru al agriculturii să se facă una, de dimineaţă, la Carand şi Căranzel (circumscripţia Ceica) alta, după masă, la Nojorid (circumscripţia Tileagd).

X.

INFORMATII

Dovedindu-se că disponibilităţile de porumb aflate în ţară satisfac cu prisosinţă nevoile interne s'au luat măsuri ca regimul de contingentarea porumbului să înceteze pe ziua de 1 Septembrie conform jurnalului ultimului consiliului de miniştri.

Deci, pe viitor exportul porumbului va fi liber plătindu-se numai taxa de 30 mii lei la vagon după regimul celorlalte cereale, după cum e prevăzută în jurnalul consiliului de miniştri Nr. 1826 din 6 Iulie.

■

Aprovizionarea internă se va face prin centrala cooperativelor.

In acest scop guvernul a decis să se deschidă la Banca Naţională un credit de 200 milioane cu care Centrala cooperativelor să cumpere din târgul liber porumb pentru judeţele cari duc lipsă.

In legătură cu această aprovizionare, Centrala Cooperativelor a cerut urgent federalelor din ţară tablouri de toate disponibilităţile ce au din cotele de contingentare.

Aceste disponibilităţi vor fi trimise imediat în judeţele care au lipsă de acest aliment.

„Societatea Filarmonică" din Braşov, această veche şi mult apreciată instituţie artistică a Saşilor, s'a afiliat „Fondaţiei Culturale Principele Carol."

A. Sa Regală Principele Carol a binevoit a primi în audienţă la Sinaia o delegaţie a acestei societăţi, arătând un viu interes pentru mişcarea artistică şi culturală din Braşov.

*

In zilele de 10, 11 şi 22 Septembrie se va ţinea la Sibiiu congresul lucrătorilor în metal şi chimică din toate ţinuturile României.

Este primul congres metalurgist care se ţine dela război.

Ministerul comunicaţiilor a acordat o reducere de 75 la sută, pe C. F. R. pentru participanţii la congres.

■

La Reciţa a apărut o gazetă pentru muncitori purtând numele „Reciţa noastră". Tânăra foaie îşi propune ridicarea prin cultură a muncitorilor şi apărarea intereselor lor în cadrul vieţii naţionale.

Urăm confraţiei din Reciţa spor la muncă şi viaţă lungă.

■

In punctul Dara autorităţile vamale au descoperit o nouă organizaţie, care făcea contrabandă cu vite. Profitând de faptul că moşia lui Maier, se află aşezată pe ambele laturi ale frontierei, administratorul acestei moşii transporta în timpul nopţii vite peste frontieră. Complicii erau doi soldaţi graniceri şi un caporal, care au şi fost arestaţi. Faptul s'a descoperit graţie denunţului făcut de un servitor dela moşia dlui Maier, care fusese dat afară din serviciu. Contrabanda cu vite să făcea prin acest punct de doi ani fără a se fi putut pune mâna pe contrabandişti.

Autorităţile cercetează.

■

Prima expropriere festivă în regiunea Beiuşului va fi în 25 Septemvrie a. c. în Căbeşti în presenţa dlor primministru Ion I. C. Brătianu, ministru A. Constantinescu, P. S. Episcopul Roman Ciorogariu a parlamentarilor Dr. G. Cosma şi Alex. Lapedatu şi a presentanţilor autorităţilor.

■

Prin hărnicie comisiunii agrare compuse din dnii consilier Dr. Salvator Mihali, învăţător Vasile Sala şi agronom Drosescu, exproprierile din plasa Vaşcău sunt pe deplin terminate spre mulţumirea sătenilor.

■

In luna Septembrie, şcoala normală din Satu-Mare va face o excursiune în Ţara Oaşului. Va lua parte întreg corpul profesoral precum şi elevii din toate clasele.

■

Inscrierile la şcoala primară de stat Numărul 5, şi grădina de copii din Calea Dorobanţilor se vor ţinea în zilele de 1, 2, 4 şi 5 Septemvrie.

2122 **DIRECŢIUNEA.**

*

Suntem informaţi că unui funcţionar al unei mari întreprinderi industriale din localitate, i-au sosit de curând dela Budapesta bagaje purtând însemnarea: „bagaj diplomatic". Legaţiunea română Budapesta.

Semnalăm autorităţilor cazul care de altfel a fost adus şi la cunoştinţa ministerului de externe pentru cercetare.

*

Eri a avut loc la Mănăştur inaugurarea şi sfinţirea localului primei Bănci Populare Cooperative din Cluj-Mănăştur.

După oficierea slujbei religioase au rostit cuvântări în cari au arătat însemnătatea mişcării cooperative şi scopul băncii: părintele V. Pop, dl Ciomag, preşedintele Băncii, dl Ioan Pescaru, învăţător la şcoală primară No. 4 din Mănăştur, dl Ciortea, profesor, şi ţăranul fruntaş Vasile Oprea.

După cuvântări a avut loc o masă comună.

■

Comisiunea archeologică italiană în unire cu şcoala archeologică din Atena, a întreprins o călătorie de explorare în insula Kessi din Asia Mică, descoperind importante materiale arheologice a căror proveniență datează cu opt secole înainte de Christos.

*

Un sbor surprinzător a fost făcut de pilotul Henizen din Hanovra, care a sburat peste 3 ore cu un aeroplan fără motor deţinând astfel recordul mondial.

După „Matin", un anume Gauther, german afiliat la organizaţiunea Consul şi însărcinat cu asasinarea lui Poincaré ar fi trecut frontiera franceză.

*

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Local cel mai modern român Specialităţi de beuturi. Bere albă şi neagră de butoi. I-622

■

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Spirtul sărat salvator
Borolin 1825
e cel mai bun leac de casă

In atenţiunea doamnelor!

Au sosit pentru dame paltoane de toamnă şi iarnă după cea mai nouă modă din Paris, Viena şi Berlin.

Blănuri moderne cu preţurile cele mai avantagioase.

Diamantstein şi Moskovics

Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 25. (Vis-a-vis de posta centrală). 2032

Toate doamnele care într'adevăr ştiu ce este ondulaţiunea *Marcell* se coafează la **Salonul de Coafură PASCU & ERDELY**, *Piaţa Unirei 23 Cluj*. Renovat având cabine absolut separate.

2014—1.

FONDUL GHEORGHE LAZAR

No. 304—1922

CONVOCARE.

Avem onoare a convoca prin aceasta şedinţa plenară a Comiletului Fondului Lăzar pe ziua de *Joi, 31 August a. c. orele 10 a. m.* la Casa Învăţătorilor din Cluj.

LA ORDINEA ZILEI:

1. Primirile în Casa Învăţătorilor pe anul şcol. 922-23.
2. Curente.

Preşedinte. Dr. G. VILT — Secretar. A. PORA

2118

Pentru comercianţi la comandă mai însemnată reducere de preţuri

„Kristály"

fabrică de spălat cu abur, şi de văpsit Cluj,

văpseşte şi curăţe, lână, mătasă, materii de bumbaci tort şi blănuri. □ Pachetele postale să expediază regulat Telefon 500.

Lloyd 537 1817

In lumina Adevărului

— Răspuns la calomniile unor ziare maghiare — Procedura prefectului din Turda perfect legală —

Nu mai puţin decât trei ziare: „Ellenzek", „5 órai ujsag" şi „Brassoi Lapok" cari în privinţa propagării urei şi agitaţiilor contra Statului şi instituţiilor noastre ţin recordul, îşi varsă veninul şi apostrofează pe energicul prefect al judeţului nostru.

Şi iată pentru ce!

Din desele întâmplări ale anilor din urmă, de când am luat imperiul, se ştie că populaţia maghiară şi evreii maghiarofili ai oraşului Turda demonstrează cu orice ocazie contra Statului nostru; sfidează autorităţile şi-şi bat joc de ele; lovesc în sentimentele naţionale ale blajinei noastre societăţi. Şi cu toate aceste autorităţile noastre şi întreaga societate românească s'a purtat faţă de instigatori cu o prevenire vecină cu slăbiciunea chiar şi atunci când au fost surprinşi cu fapte ilegale.

Instigatorii menajaţi de unii de ai noştri, cari sunt în stare a se întovărăşi şi cu Satan, nu mai să lovească în membrii guvernului şi în aceia cari sunt de vederi politice contrare şi-au continuat acţiunile de distrugere fără sfială.

Astfel s'a întâmplat că mulţi maghiari, cari la înirarea trupelor române se retraseră din Turda spre Ungaria, după ce au petrecut acolo, ani de zile, s'au reîntors cu paşapoarte puţin în regulă — fiind notată în paşaportele celor mai mulţi ocupaţia de pantofari, funcţionari privaţi etc. pecând de fapt erau studenţi, ziarişti, agenţi politici făcând parte din legiunile lui Hejas sau Ebredés.

Toţi aceştia, după petrecere aici de luni de zile, n'au găsit cu cale a se conforma legilor statului nostru vizându-şi paşapoartele. Ba mulţi îşi făceau uşor rost şi de locuinţe comode, în vreme ce funcţionarii noştri cu familii numeroase stăteau strâmtoraţi în câte-o cameră.

Privilegii nu se mai putea acorda unor astfel de individi şi prefectul în senzul ordinaţiunei cu d-să a dispus ca toţi aceştia să se prezinte la prefectură — unde erau chemaţi toţi şefii autorităţilor administrative — spre a se constata dacă actele lor de sejurnare în Turda sunt în regulă — sau nu!

Şi s'a constatat, că mulţi individi petrec aici în oraş pe motive cu totul altele, decât cele indicate de ei şi cu paşaporte neregulate la timp sau cerând a li se prelungi termenele scadente pe timp mai îndelungat.

Şi s'a mai constatat, că unii şi-au înaintat acele de încetăţenire română în mod clandestin, după expirarea terminului fixat.

Faţă de aceşti indivizi, cari sunt în legătură cu cetele lui Héjjas şi Gombosi, prefectul în interesul Statului nostru şi pentru menţinerea ordinei şi siguranţei s'a văzut nevoit să-i someze a se întoarce de unde au venit.

Aceasta trebuia s'o facă antecesorul actualului prefect.

Prefectul a lucrat foarte corect şi nu putem, decât să-i exprimăm mulţumită şi să-i aprobăm pasul.

De încheiere somăm redacţiile sus amintitelor foi să nu debiteze neadevăruri afirmând, că prefectul a dat afară o mulţime de studenţi.

Oare Csetri Lajos — student este? El e trecut în paşaportul eliberat de guvernul maghiar ca pantofar.

Csegnic András e trecut ca funcţionar privat deşi se zice a fi student. Un altul e asemenea trecut de funcţionar privat, pecând el este profesor şi ziarist.

Adevărul este patent: guvernul maghiar, adecă Horthy îşi strecoară aici agenţii sub diferite firme.

Incheiere: Autorităţile noastre nu numai aici în Turda, unde grevele miilor de lucrători dela fabricile, cari n'au, decât funcţionari maghiari şi cari au denegat jurământul de fidelitate, au fost la ordinea zilei, ci în toate judeţele să purceadă la fel iar societatea noastră să lee altă ţinută faţă de acela, cari cu ori ce ocazie persiflează calomniază şi agită contra Statului nostru.

VERIDICUS

Suntem informaţi la Sinaia, la **Casinoul** de acolo va avea loc o serie de mari concerte. **La 22 August** concertul D-nei Ana Moga Georgescu cu concursul d-rei Juliette Audibert la pian. **La 25 August** concertului de vioară al d-lui C. Nottara şi d-na Helene Ivony prima soprană dramatică de la Opera Română din Bucureşti. La pian maestrul Umberto Pessione.

La 26 un mare **Concert Simfonic** dat de Filarmonica din Braşov, compusă din 70 persoane. 2113

■

D-nul dr. Dumitru Bratu anunţă că şi-a deschis birou advocaţial în Cluj, Str. Regina Maria N-rul 48.

3101

■

La 10 Septembrie 1922, cu ocazia deschiderii târgului de mostre din Viena, sucursala vieneză a fraţilor **DEUTSCH** (I. Roternturmstrasse 27) cea mai veche firmă internaţională de expediţiuni din România, înfiinţează prin legăturile avantajoase, interne şi externe ale ei, magazii speciale de descărcare şi învagonare export pentru publicul român.

■

„Societatea Anonimă pentru îngrăşarea porcilor şi industria cărnei din Gherla" cumpără în permanenţă pe lângă preţurile pieţei, din proprietatea domeniilor, porci şi tot soiul de cereale în cantitate nelimitată şi vinde porci graşi precum şi alte producţii prelucrate din porci. 1515

Cetiti „Infrăţirea"

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin **UNIO** **Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133** 23

S'au deschis Antrepozitele **FRENKEL** **Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)**

Ştiri din Banat

Noui primar-şef al oraşului — Jubileul de 200 de ani al comunelor şvăbeşti: Periam şi Aradul-nou — Afacerea Argay — Greva ciopitorilor de piatră — Pedepsirea unui poliţist abuziv — Un gimnaziu nou în comuna Aradu-Nou — Serbare populară — Abuz de putere — Accident mortal — Sinucideri

Am relatat în corespondenţa recentă despre schimbarea primarului şef al oraşului.

După cum aflăm acum, decretul regal de numire a d-lui dr. Lucian Georgevici, avocat, a fost semnat de M. S. Regele şi azi a sosit la prefectura de judeţ ordinul telegrafic pentru instalarea noului numit. Fostul primar al oraşului dl ing. Stan Vidrighin, rămâne mai departe şeful serviciului hidraulic al comunei.

*

La 27 August, a avut loc în comuna şvăbească Periam, o grandioasă serbare populară pentru sărbătorirea a 200 ani dela înfinţarea a estei comune.

Deasemenea comuna Aradul-Nou, îşi va sărbători în curând jubileul de două de ani dela înfiinţare.

*

Excrocul Argay Ludvig, despre că ui arestare am relatat în ultima corespondenţă, a fost depus în arestul parchetului, Tribunalul de vacanţă confirmându-i mandatul.

*

Tratativele dintre patroni şi lucrători ciopitori de piatră, neajungând la nici un rezultat, aceştia au declarat azi grevă.

*

Am relatat acum câteva timp, despre abuzul de putere făptuit de poliţistul Ioan Cirlea, care ducându-se la restaurantul „Petőfi csárda", a ameninţat şi şantajat pe mai-mulţi clienţi, iar pe patronul restaurantului l'a şi bătut.

După cum ni se comunică au cum dela Prefectura de poliţie, ancheta disciplinară a fost terminată, iar poliţistul abuziv condamnat la opt zile de arest. Afară de această, imediat după ispăşirea pedepsei de mai sus, va mai fi înaintat parchetului spre instruire.

*

Începând de azi dl Costel Nicolau, vechiu ziarist, a preluat direcţia ziarului local „Nădejdea".

*

La 21 Septembrie a. c. va începe să funcţioneze un nou gimnaziu cu patru clase în comuna Aradul-Nou.

*

Duminecă 20 crt. a avut loc în comuna Periam, o serbare a copiilor Würtenburghezi, veniţi în Banat pentru recreiare.

*

Săteanul Ion Mara din comuna Vrani (Caraş Severin) a reclamat parchetului din Lugoj, că în lipsă să de acasă, notarul comunal, un jandarm şi încă un individ, au făcut o percheziţie domiciliară, sub motiv că ar fi „căutând arme ascunse". Mara este cunoscut ca un sătean cuminte şi bogat; adevăratul motiv al percheziţie fiind banii de cari numiţii simt mare nevoie. Parchetul cercetează aceasta afacere.

*

Săteanul Iohann Schefelmayer din comuna Zaderlach, alunecând de pe o schelă a unei case în cosntrucţie, şi-a găsit moartea pe loc.

*

Servitoarea Elisabeta Barbazi din serviciul hotelului Royal, a încercat să se sinucidă bând o cantitate de otravă de şoareci.

Primul şi cel mai mare magazin de **PIANE** din România-Mare

I. TRISKA Cluj,

Strada Şaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.

Telefon 419

Au sosit piane noi.

I. NACHT

Societate în nume colectiv

Sucursala CLUJ

Piaţa Cuza-Vodă 12

◆ 2073

METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA

EN-GROS.

Telefon interurban 6-53.

Adr. telegr. METALNACT.

Cameşi de zefir

Vestminte de pânză

Pantaleni pentru tennis

se află

1588 la Firma

M. Neumann

Cluj, Piaţa Unirii No. 14

Ultima oră

Deschiderea conf. Micei Înţelegeri

Praga. — Duminecă dimineaţa s'a deschis conferinţa Micei înţelegeri şi Polonia.

La amiază, domnii Duca, ministrul de externe al României, domnul Beneş, ministrul de externe al Cehoslovaciei, domnul Nincici, ministrul de externe jugoslav şi domnul Viitz care reprezintă pe domnul Narutovici, au fost invitaţi la masă de preşedintele republicei Masaryk, la reşedinţa sa.

Scufundarea cuirasatului francez „La France"

Paris. Ministrul de marină a exprimat mulţumirea sa privitor la disciplina şi curajul cuirasatului „La France". Ministrul a adus mulţumirile sale echipagiilor vaselor care au dat repede ajutor salvând aproape întreg echipajul cuirasatului.

Turburări greviste în Franţa

Paris. La Hâvre greviştii au tras asupra poliţiei care ripostând a ucis un lucrător şi a rănit treizeci.

Consfatuirile dela Roma pentru ajutorarea Austriei

Italia nu doreşte uniunea vamală şi monetară înainte de a cunoaşte hotărârile Ligei Naţiunilor

Roma. Consfătuirile dintre ministrul tezaurului italian şi delegatul republicei Austriei, Schuler, continuă.

Italia nu vrea şi nu poate adopta rezoluţiunea referitoare la uniunea vamală monetară italo-austriacă fără a aştepta rezultatul lucrărilor Ligei Naţiunilor. Guvernul italian doreşte să lucreze în comun cu aliaţii.

Mareşalul Pilsudski în Silezia

Varşovia. În călătoria pe care a făcut-o în ţinuturile slieziene alipite Poloniei mareşalul Pilsudski, şeful statului polon, a fost primit cu ovaţiuni de populaţie.

O noua propunere de dezarmare a Sovietelor

Varşovia. — Guvernul Sovietelor ruse a făcut o nouă propunere Poloniei, statelor baltice şi României privitor la chestiunea dezarmărei convocându-se o conferinţă la Moscova pentru ziua de 5 Septembrie.

Guvernul polon a răspuns că în principiu acceptă propunerea însă nu poate accepta şi data propusă din cauză că sesiunea Ligei Naţiunilor este convocată pentru acelaşi dată.

Terminarea lucrărilor Conferinţei dela Praga

Praga. Azi se vor termina, probabil, deliberările conferinţei Micei înţelegeri. Reprezentanţii statelor respective se vor înapoia imediat în ţările lor.

PRECIZIUNE ŞI ELEGANTĂ
CELE MAI NOI MODELE

„LONGINES"

Ceasornice de buzunar

Ceasornice-brăţară

— în argint, aur, platină —

Se găsesc de vânzare numai la

Fenyő & Braunfeld

Bijoutieri

CLUJ, Piaţa Unirii. — Telefon 643 şi 350.

:::: Marele ::::

Magazin de Bijouterie

H. S. BRAUNFELD

1786 din firma

Fenyő şi Braunfeld

Cluj, Piaţa Unirii No. 15 în locaiul fost D. S. Raftopol

Este asortat în permanenţa cu:

Bijuterii fine. Ceasornice de precizium. Argintărie.

Preţurile cele mai moderate Telefon interurban 643

În sezonul de toamnă vopseşte blănării în mod sdelal, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perne

CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5

No. 13. Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii excelente uscate. pivniţe cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290. Lloyd 272

Uriaşă Senzaţie

în stofe la

Stofe velour de dame | Doubleuri englezeşti

Piaţa Mihai Viteazul 35
Magazinul de stofe
„AURORA"
Széchenyi-tér 35 sz.

1 m. stofă de lână, 140 cm. l. Lei 139
1 m. stofă „Raglan" 140 „ „ „ 179
PREŢURILE FĂBRICEI. 2119

Doritorii de a cumpăra
CEREALE
pentru Judeţele din Ardeal sunt rugaţi aşi înainta ofertele, arătând cantitatea necesară.
Adresându-se Agenţiei de publicitate
„SOARELE"
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Anunţuri
se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea" şi la toate agenţiile de publicitate.

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcţiuni de Mori
Atelier de Motoare şi maşinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 33

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. Reducere 30% pentru toţi funţionarii publici şi particulari, precum şi familiile lor. 1253

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.
Banca Mobiliară
Soc. An.
Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 şi 725
Cumpără şi vinde soiu de monete streine. Concurenţe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.
Lloyd 605 1819

Din cauza sezonului inaintat toate articolele de vare le vindem pe preţuri foarte scăzute.
Heller, Weiss şi Molnár
magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

Căldări de fiert rachiu aranjamente
de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru maşini cu preţ moderat.
Telefon 12—82.
IOAN SANISLO
Telefon 12—82. 2020
comerciant tecnic, mare îndiredrindere de arămărie, electrică şi conducte de apă
Cluj, Piaţa Ştefan-cel-Mare 17—18.

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREŞTI
INSTALAŢIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secţia fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ŞI — LINIATURA MECANICA
INSTITUTELE DE DESFACERE
Stabilment industrial pentru confecţiuni de hârtie şi carton. Liniatura mecanică. Fabricaţiune specială de registre de comptabilitate.
Caete de şcoală, Carnete şi orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume şi orice lucrări de legă- torie de cărţi. Fabricaţiune de plicuri comerciale, oficiale şi ori ce alte mărimi şi formate uzitate şi după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri şi calităţi obicinuite, albe, colorate şi de lux.
Bilete de logodnă. Invitaţii de nuntă
CARTONAJE
p. farmacii, confiserii şi alte articole industriale.
Asortiment complect de cărţi de Şcoală, Pedagogice, Literare, Ştiinţifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice şi de Mode, româneşti şi în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU şi PAPETARIE Călimări şi garnituri complecte pentru Biurouri, Genţi de piele, Agende pentru advocaţi şi de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.
Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell şi ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată ţara şi în fine tot ce se înrudeşte cu această branşe
Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn şi de pictură.
CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moşilor 62-64 şi Calea Victoriei 68 Ionnitiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piaţa Unirei 7 TIMISOARA, Piaţa Tepeş-Vodă. 2 — IAŞI, Str. Lăpuşneanu 17

Opera de luminare a satelor

Profesorii din Dej şi Despărţământul „Astrei" au înfiinţat agenturi şi biblioteci în 22 comune din judeţ. Apelul „Asociaţiei"

In coloanele ziarului „Infrăţirea" cetitorii au avut prilejul să cunoască zelul cu care profesorii liceului din Dej au cutreerat satele din judeţ ţinând conferinţe pentru luminarea poporului.

Această propagandă culturală pornită din cea mai curată dragoste de neam a fost relevată şi de marele nostru savant N. Iorga în un articol din „Neamul Românesc". Ministerul Instrucţiunii a hotărât să dea remuneraţii în bani pentru această activitate extraşcolara, profesorii noştri însă au dăruit sumele primite liceului pentru sporirea bibliotecii.

In vremile de goană nebună după averi acest act e o frumoasă şi luminoasă pildă de patriotism.

In vacanţe le de vară n'a încetat munca pentru deşteptarea poporului, ci s'a continuat prin reorganizarea despărţământului Dej al Asociaţiunii.

In 20 Iunie a. c. s'a ales comitetul care a început organizarea de agenturi şi înfiinţarea de biblioteci la sate. In 19 şi 20 August a. c. profesorii dela liceu şi şcoala civilă împreună cu învăţătorii dela şcoala elementară au înfiinţat astfel de agenturi şi biblioteci în 22 comune din plasa Dej. Comitetul Despărţământului a lansat următorul:

Către Intelectualii români din Judeţul Solnoc-Dobâca.

Este în deobşte cunoscut, că „Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român", cea mai veche însoţire culturală la neamul nostru de pretutindeni, şi-a câştigat merite neperit are în curs de 57 ani întru păstrarea limbii şi naţionalităţii noastre, a celor dincoace de Carpaţi.

Intre factorii, cari au contribuit la realizarea unităţii naţionale, istoria nepărtinitoare va aşeza la loc de frunte şi Astra, care mai bine de o jumătate de secol a veghiat neadormită, ca la poporul nostru oprimat să nu se stingă focul cacru al dragostei de neam, luminându-l şi întărindu-l pentru ceasul cel mare al izbăvirii.

Dar cu înfăptuirea idealului naţional, cu realizarea unirii politice, chemarea Asociaţiunii n'a încetat. rolul ei istoric nu s'a terminat.

Ţărla şi trăinicia stăpânirii noastre pe aceste plaiuri atârnă dela propăşirea culturală a neamului şi în rândul întâi a maselor dela sate, cari zac încă cufundate în întunereçul neştiinţei.

Ridicarea poporului nostru din starea, în care l-a aruncat asuprirea milenară, nu se poate aştepta numai dela stat, care se luptă cu greutăţi uriaşe.

E timpul să se pună în mişcare forţele societăţii, pe cari Asociaţiunea e chemată să le adune într'un mănunchiu şi să le îndrepte spre o ţintă măreaţă — luminarea poporului român!

Această activitate salutară a Astrei poate nicăeri nu e mai mult reclamată, ca tocmai în judeţul Solnoc-Dobâca, unde procentul analfabeţilor e atât de înspăimântător de mare — după statistici cel mai mare în întreagă ţara.

Comitetul despărţământului Dej reorganizat în adunarea generală de la 20 Iunie a. c. se îndreaptă către toţi Românii de bine din acest judeţ, rugându-i în numele marilor interese ale neamului, să se înscrie membri ai Asociaţiunii, iar cei cu dare de mână să contribue la realizarea scopurilor, pe care le urmăreşte.

Privim de cea dintâiu datorie a noastră, organizarea de agenturi în cele 103 comune ale despărţământului şi înfiinţarea de biblioteci poporale.

Cuvântul nostru se îndreaptă către D-nii preoţi şi învăţători, rugându-i să îndemne pe ţărani să se facă membri ajutori plătind o taxă anuală de 2 Lei.

In comunele, de unde ni se va raporta înscrierea de membri, va merge un delegat al nostru spre a înfiinţa agentura şi biblioteca, întrucât ne vor permite mijloacele".

Ţăranii noştri au primit pretutindeni pe delegaţi cu dragoste şi însufleţire. Cu prilejul adunărilor de constituire a agenturilor s'au înscris 16 membri fundatori şi pe viaţă, 35 membri activi şi peste 420 membri ajutători, rămânând ca comitetele agenturilor să complecteze listele până la adunarea generală cercuală.

In zilele de 27 şi 28 August a. c. se va continua organizarea despărţământului în celelalte comune din plasa Dej.

Corespondent.

Comisiunea economică română la târgul din Praga

O comisiune română din care fac parte reprezentanţi ai vieţei noastre economice va pleca la 31 August la Praga spre a visita târgurile mostre ce se deschid acolo la începutul lui Septembrie. Comisiunea română, va avea, cu prilejul visitei o întrevedere cu membrii comitetului cehoslovac al târgului, în care se vor discuta chestiunile economice intervenind ambele state.

Comisiunea română se compune din următoarele persoane:

D-nii C. Cristodorescu, directorul general al comerţului din ministerul de industrie, dr. Teodoroscu, directorul general al statistei cei, d-nii Hagi Theodorescu, preşedintele Camerei de Comerţ din Bucureşti, Chr. Staicovici, secretarul general al Camerei de Comerţ Bucureşti, S. Pauker, directorul ziarului nostru, A. Gaster şi M. Dobrescu din partea Sfatului Negustoresc, Emil Brancovici, inginer, Alex. Petrescu, V. M. Ioanichim, inginer Iscu, N. Popovici, directorul, „Cercului Comercial", M. Margulici, reprezentantul târgului de mostre din Praga la Bucureşti, A. Hosweck, directorul, Băncii române de comerţ şi industrie din Praga, profesorul Saru de la Universitatea cehoslovaca, din Bucureşti, Gheron Netta, directorul, Institutului Economic.

Citiţi pag. 8-a

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

FUNCȚIONAR la stat, caut ocupație particulară de birou, de la orele 3—7 p. m. adresa la ziar.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

---

ULTRAMARIN, german și francez, puritatea garantată.

◆

LAC VERDE pentru PEREȚI german, de toate nuanțele.

◆

VOPSELI germane chimice și de pământ, de prima calitate.

◆

ARIBINA și INDIGO, sistem Meister Lucius.

◆

LACURI pentru smalț, trăsuri, mobilă și podele, sistem REICHOLD, FLÜGGER-BOECKING.

◆

ULEIURI BECK, KOLLER & Co.

◆

VOPSELI ART. Schminke pe cel mai scăzut preț al zilei, din articolele cele mai nou importate.

Segesváry și Șoții

mare depozit de vopseli CLUJ.

Lloyd Expres 465 1742

Reclama este sufletul comerțului

Publicațiune.

Legea din 1916 Art. XXIV. în §-ul 14. prevede, ca funcționarii particulari a caror venit global, provenit din leafa salarii, indemnități și tot felul de accesorii anual depaseste suma de 20.000 Lei, sunt obligați la plată darii pe venit conform §-lui 3 a legii IX. din 1918 și §-lui 13 din Instrucțiunile Ofiiciale No. 127.000—1916.

Intreprinderile comerciale industriale în serviciul căror se află funcționari a caror salariu anual trece peste 10.000 Lei, sunt datori a înainta Administrații financiare în termin de 15 zile statele despre salariile și tot felul de accesorii, fie în bani fie în natura, întru-cât nu au fost impusi până acum.

Funcționarii particulari cari au fost impusi pe anul 1920 cu impositul pe venit, nu se vor lua în state fiindca impositule acelor funcționari va fi repurtate și pe anii 1921—22, 1922—23.

Administrator financiar: COSTIN m. p. 2117 Șeful secției: Dr. DANILESCU m.p

---

Article frumoase de droguerie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, Piața Unirii No. 5. 1885

Extirpă cu garanție ploșnițele
Ja în antrepriză cele mai noui picturi de camere, executa firme și vopsește.
GRATZ
CLUJ, Str. Saguna 16
Telefon 749
Lloyd 967
2112

S'a deschis S'a deschis
Dans de parchet
Seara să petrece cel mai bine în localul
DACIA-BAR
cel mai distins loc de distracție a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.
Radio 2532. 1948

Ale! Instiințăm pe d-nii comercianți, că firma noastră **Ale!**
Biroul „Comerțul Românesc"
din Satu-Mare - Casa Albă
a luat reprezentanța exclusiv în Transilvania pentru renumita cacao americană **„Morning cacao"** care s'a doveedit superioară tuturor produselor de acest gen și care se vinde cel mai avantajos.
Adresați-vă la Biroul nostru:
SĂTMAR, CASA ALBĂ.
Telefon 26. 2086 Telefon 26.

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borszlino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj.** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

TIPARITURI ADVOCAȚIALA
la
Librăria Lepage Cluj
prim poșta imediat cu ramburs

1. Cererea pentru intabularea cu taxa de timbru.
2. Acțiunea cambiele c. t. t.
3. Acțiunea în revindecare (igénykereset) c. t. t.
4. Obligațiune.
5. Precura.
6. Contract de cumpărare și vânzare.
7. Cererea pentru intabularea de ipoteca cu t. de t.
8. Acțiunea c. Jud. de Ocol cu decis de citare și adnotare de emisiune.
9. Cererea p. ordonarea executiei de indestulare cu incheere.
10. Incheere separat.
11. Cererea de licitațiune fonciare.
12. Cererea de licitațiune de ocol și Tribunal.
13. Incheere separat.
14. Cererea p. executarea de asigurare.
15. Incheere separat.
16. Condițiuni de licitație. 100 buc. 100 Lei. Incheere Lei 80.
17. Notă de cheltueli (expensar) 100 coala Lei 120—

TIPARITURI ADMINISTRATIVE.

101. Registrul aruncului darei com. și jud. o coale Lei 1·50
102. Registrul Principal c. Lei 3·—
103. Caz de moarte Lei 1·—
104. Registrul Aruncului pentru taur Lei 2·— 2116

Depositul fabricăi de tricotaje „Helios"
Cluj, Piața Unirei No. 7

Mare asortiment de tricotaje ciorapi și mânusi Prețuri originale de fabrică. Radio 2559 2051

Uzina electrică orașului Conducerea societății „GAU"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 40.

◆

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. 148

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă.
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Blănuri pregătite artistic.

Modeluri originale!

1050

LOUIS DERI
CLUJ, STR. MEMORANDULUI No. 3

Descoperire Nouă

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru pînă[illegible] caldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi.

1393

Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj,** Strada Mojilor No. 7
L. C. Harötmuth si Karol Majers fii.

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

◆

Agenții Principale înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hitlinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstick
Uioară, Banca Ardeleana.
Sighi. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante	Drogherii	Manufactură	Ghete	Instalații
Rest. Orașului Grădinel, Str. Regina Maria	**Viorelia** Parfumerie și Droguerie Piața Unirii.	Luca Niculescu	Turul	**Firma Universum** Th. Orban & M. Anghel Strada Bob No. 5.
Pierschi	Rózsa	Missir Str. Memorandului 11	Vasile Bindea Fabricant de ghete Palatul consumul Funcționarilor	Automobile
Central	Emke	Barza	Coafor	**Leonida** Str, Regina Maria 10.
Coloniale			**Pascu & Co.** Coaforul Teatrului Național Piața Unirei 23.	
„COLOMBO" Coloniale, delicatese, proprietar IONEL ALDICA CLUJ.				
Atlantica				

O întâmpinare a Primăriei Sft. Gheorghe

— Răspuns la calomniile și neadevărului ziarului „Keleti Ujság" —

[illegible] 18 August 1922 [illegible] ziarului „Keleti Ujság" [illegible] Cluj sub titlul: „Delocarea a 14 negustori unguri" a apărut un articol în care era atacată primăria orașului Sft. Gheorghe de către conducătorii șoviniști ai uniunei maghiare locale.

In acest articol s'a afirmat că primăria orașului a delocat 14 comercianți maghiari din localurile cari compun proprietatea primăriei, fiind însă date în chirie. S'a afirmat că primăria prin acest gest a intenționat închirierea acestor prăvălii la români din regat ceeace s'ar fi și întâmplat. Afirmă mai departe că negustorii vechi față de această procedură a primăriei s'au dus în deputație la primarul orașului I. Rauca Rauceani, rugându-l să renunțe la această hotărâre. Dar neprimind răspuns favorabil au plecat la prefect care însă nu i-a primit etc. etc.

La atacul de sus, cu dreptul nostru asigurat în legea de presă, facem rectificarea următoare:

Nici una din afirmațiunile cuprinse în articolul în chestie, nu corespunde adevărului, mai ales nu este adevărat că primăria orașului a delocat 14 comercianți.

Primăria orașului a publicat licitațiune asupra prăvăliilor cari sunt fără nici un contract în posesiunea Dr. Barabas și Sipos, Lichtenstein Mand, precum și asupra unei prăvălii folosite de „Hangya" ca depozit, dând astfel prilej și actualilor chiriași să poată închiria pe calea licitațiunei publice din nou localurile de prăvălii și să poată încheia contract reglementar, fiindcă accentuăm că asupra acestor prăvălii n'au ayut și n'au încheiat nici un fel de contract.

Nu este adevărat că acești 2 (deci nu 14) comercianți sunt oameni cu trecut de mulți ani, fiindcă Lichtenstein numai în anul 1922 s'a mutat în casa de locațiune a orașului.

In ceeace privește închirierea prăvăliei Dr. Barabas și Sipos, care într'adevăr se află pe cel mai întins și bun loc al orașului este destul să spunem că pentru această prăvălie care se află fără contract în posesiunea Dr. Barabas și Sipos, se plătește 3856 lei chirie anuală, atunci când chiriașii din casele particularilor sau altor corporațiuni plătesc o chirie de 6—7 ori mai mare.

Cu ocazia licitațiunei publică firma Dr. Barabas și Sipos a oferit 17.500 lei, iar dl Radu, cons. de com. la Administrația Financiară în numele „Reuniunei Funcționarilor din Romania" a oferit 18.000 lei chirie anuală. Primăria orașului în privința aceasta încă nu a hotărât.

Dar în ori și ce mod ar hotări, a obținut o chirie mai mare de care avea mare nevoe orașul.

Iar impozitul suplimentar comunal este 210 la sută, așa că chiria ieftină a prăvăliilor din posesiunea comercianților a fost întregită (plătită) de populația orașului.

Deci primăria orașului a voit să aranjeze starea aceasta imposibilă, și în așa fel ca să nu lovească în drepturile obținute sau interesele comerciale, ce este dovedit și prin aceea, că pe dl Berkovits Herman care are contract de închiriere, încheiat reglementar cu reprezentanța comunală nu l'a suprarat deloc.

Iar contractele acelor comercianți, cari au încheiat contract după preluarea imperiului și nu au fost aprobate în contormitate cu § 8 din Decretul II. al Consiliului Dirigent, au fost înaintate pentru aprobare corespunz toare la prefectul județului, pentru ca cu ținerea formalităților legale și reglementare orașul să fie scutit de eventualele responzabilități.

Iar referitor la cele două prăvălii asupra cărora niciodată nu a fost încheiate contracte, am publicat licitațiune, care a rezultat starea mai sus arătată.

Referitor la proveniența prăvăliei Dr. Barabas și Sipos, — care a insuflat atacul ziarului —, mai avem de notat, că rezistența respective acțiunea de demisionare a funcționarilor din anul 1919 — care s'a terminat așa de trist pentru cei mai mulți funcționari — în județul Trei-Scaune a fost condusă împreună de Dr. Hinleder Jenő, Kovacs Kalman, Dr. Barabas Andor și Sipos Dezső, până au ajuns acel rezultat, că acei mici funcționari cari au urmat orbește pe conducători și astăzi flămânzesc și trăiesc în mizerie, pe când conducătorii în toamna anului 1919 au deschis o prăvălie cu firma „Dr. Barabas și Sipos" sub care mască duc o viață strălucită care dovedește o bogăție mare.

Faptul, că în anul trecut au închiriat prăvălia fără contract pe lângă o chirie suspect de mică nu'i îndreptățește a interzice noului primar de a repara ilegalitatea.

E drept, că înaintea fixării licitațiunei publice referitor la prăvălia Dr. Barabás și Sipos, delegatul comercianților s'a prezentat la D-l Rauca Rauceanu primarul orașului, făcând promisiune, că pentru eviterea licitațiunei prăvăliei Dr. Barabás și Sipos, vor înainta referitor la toate locațiunile Primăriei o ofertă înscris, pentru ridicarea chiriilor la o sumă corespunzătoare timpurilor de față — această însă nu au făcut — ci din contră cu intervenția unui domn cu rang mare a vrut să mituiască cu o sumă mare pe primar, = care intențiune însă nu a reușit.

In acest timp a aflat despre mituirea amintită și domnul Prefect al județului și din acest motiv nu a mai primit delegatul comercianților, cu cari mai înainte pertractase în două rânduri cu toată bunăvoința.

Iar ce a ce privește faptul, că Primăria vrea să instăleze comercianți din Regat, — răspunsul nostru este, că în Primăria orașului Sft-Gheorghe sunt și azi același funcționari, cari au fost aleși de reprezentanța comunală și afară de primar, toți sunt maghiari.

Acestea fiind faptele ori cine își va pune întrebarea: Primăria fiind în legalitate pentru ce plâng și țipă șoviniștii?

Șoviniștii și negustori unguri nu zbiară, pentrucă s'a comis ilegalitate, și pentrucă li-e teamă de concurența română, care se resimte.

Atât d-l Prefect cât și primăria au prevenit Ministerul de Interne în această cauză și credem, că intervențiile șoviniștilor vor fi primite așa după cum se cuvine.

Un lucru îi asigurăm pe șoviniștii maghiari, că le vom respecta depturile lor, dar nu vom permite, ca ei să jignească drepturile populației române prin faptul, că încearcă a nimici pe teren comercial concurența română cu forța.

Sft-Gheorghe, la 24 August 1922.

CONSILIUL ORĂȘĂNESC

TRATATIVELE româno-germane la București

— Când va sosi delegația germană — Piața despăgubirilor de războiu —

Se știe că Germania hotărâse, încă de la încheierea conferinței de la Genova, să trimită în România o comisiune care să trateze cu noi multiplele chestiuni de despăgubiri pendinte între România și Germania după urma războiului.

Comisiunea și-a tot amânat sosirea până în cele din urmă se socotea ca aceste amânări înseamnă o renunțare.

Acum însă Germania a revenit la hotărârea luată la Genua.

Cele două comisiuni

In adevăr o comisiune germană compusă din financiari și economiști și-a anunțat sosirea în Capitală pentru ziua de 15 Septembrie a. c.

Din partea României se va numi tot o comisiune technică formată din financiari, economiști și juriști, care va trata cu comisiunea germană.

Chestiunile ce se vor discuta

Se vor discuta și aranja chestiunea despăgubirilor în natură pe care ni-le datorează Germania, sau mai bine zis a restituirii tuturor celor ce ea ne-a rechiziționat în timpul ocupațiunei.

Cu ocazia aceasta se va discuta și problema despăgubirilor pe care Germania a fost obligată să ni le plătească conform tratatului de pace de la St Germain.

De asemenea se vor pune în discuție toate chestiunile bănești pendinte între noi și Germania cum e tipărirea bancnotelor, etc.

Din ceea ce Germania ne va da în urma acestui aranjament ce se va încheia la București, se va acorda celor cari au drept la despăgubiri de la ministerul de finanțe.

Aceasta întrucât se știe că despăgubirile ce urmau să se dea prin legea d-lui Titulescu au fost suspendate odată ce a fost suspendată și legea impozitului pe avere.

Al.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj, „Cosinzeana".